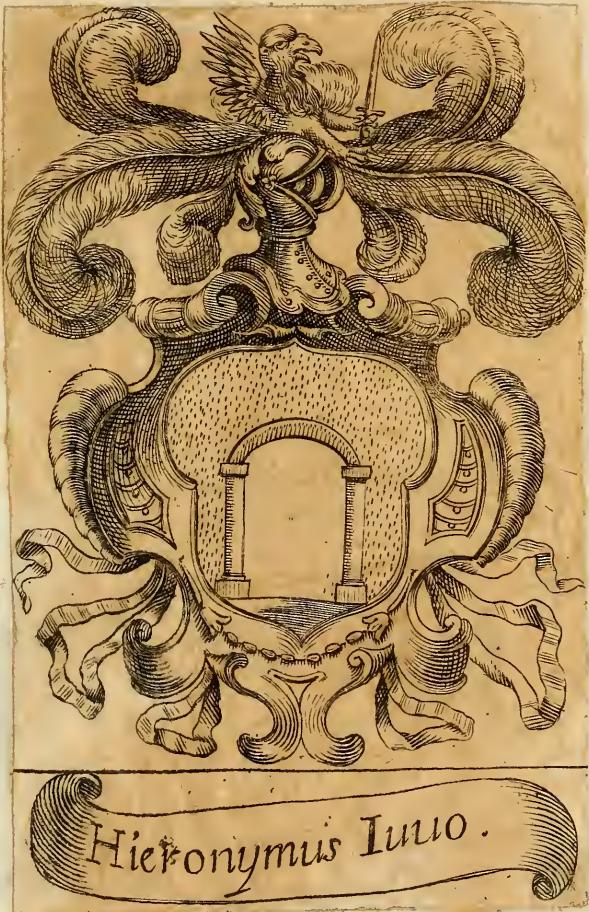

Brandeis University
Library

*This Book
Has Been Presented By
Maurice and Badona Spertus*

LIBRERIA
SANT'ANNA DI
PIRELLA GÖTTSCHE
OLSSON

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
Boston Library Consortium Member Libraries

EPITOME
ANNALIVM
Ecclesiasticorum
CÆSARIS BARONII

S.R.E. Card. Biblioth. Apost.

AB JO: GABRIELE BISCIOLA MVTINEN.

Societatis IESV, Confecta,
EIVSDEM AVCTORIS CONCESSIONE,

Duobus Tomis.

CVM PRIVILEGIIS.

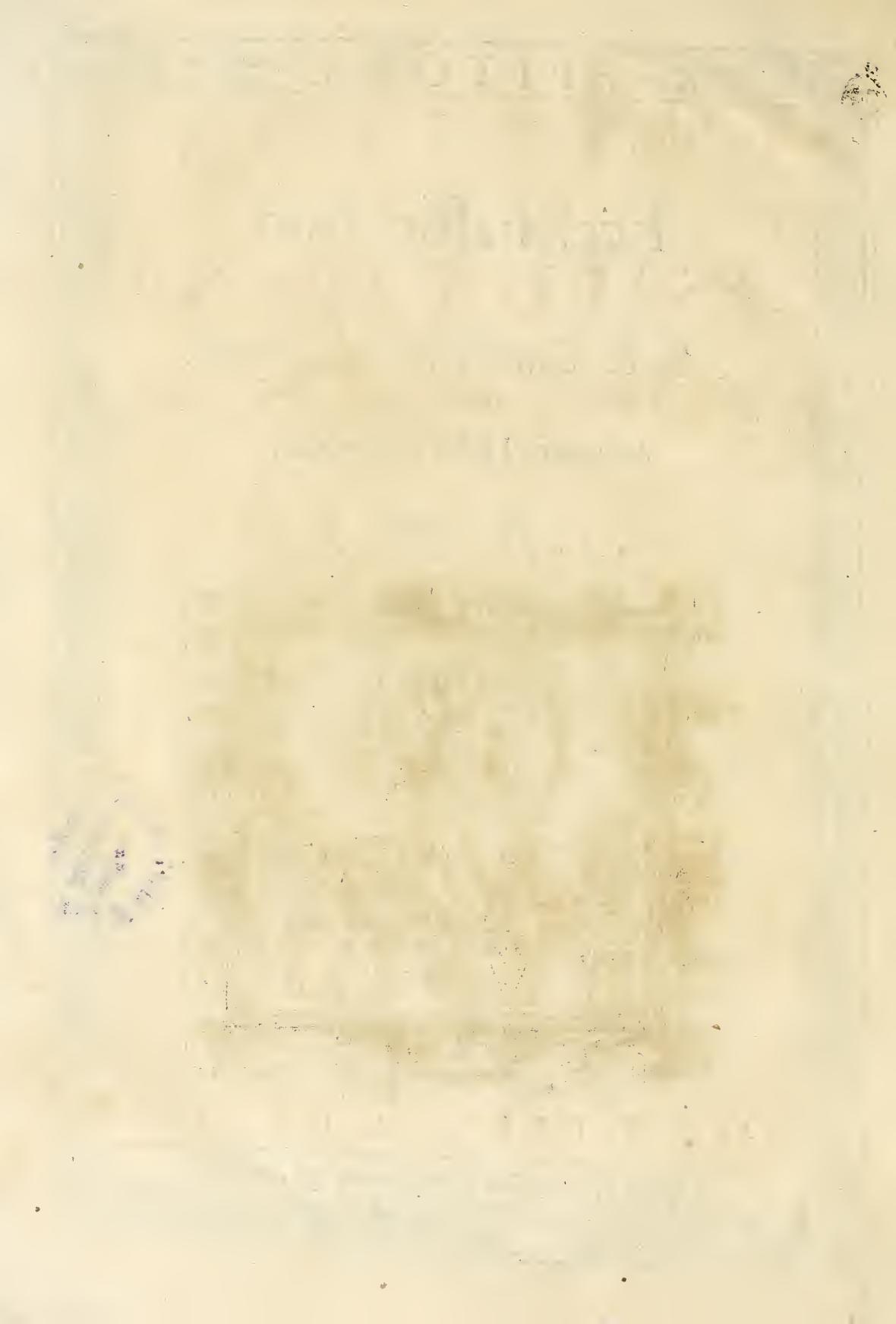
Jacobus.

Valleggius f.

VENETIIS, MD CII.

Apud Georgium Variscum, & Socios.

AMPLISSIMO

S. R. E. Cardinali ,

CAESARI BARONIO.

Bibliothecario Apostolico.

IO: GABRIEL BISCIOLA, SOCIETATIS IESV,
FELICITATEM.

ARTEM Epitomes Annalium tuorum Ecclesiastico-
rum, iam tandem tibi offero, optime atque eruditissi-
me Cardinalis, alteram paulo post daturus: non tam
ad benevolentiam & gratiam tuam conciliandam, quę
pro tua Christiana charitate, patet omnibus, quam ad
gratias agendas; nec meo vnius tantum nomine, qui
tamen, præ ceteris, tibi debeo; sed vniuersorum fere,
qui se tibi, idest ingenio, industria, multorum anno-
rum vigilijs & laboribus, eruditioni & pietati tuę plurimū debere, & agno-
scunt & profitentur. Perfecisti enim opus, vt mole penè immensum, ita ob-
rerum multitudinem, varietatem, ordinem, præstantiam, iucunditatem, im-
mortalitate dignissimū, quam, Deo hominibusq; probantibus, consequetur.
Ego quidem de me affirmare possum, cum a pueritia ad senectutem, omnem
ætatem in litteris contriuerim, nihil maiori cum iucunditate & fructu le-
gisse, quam Ecclesiasticos Annales tuos. Quos, vt primum exierunt in lu-
cem, audiissime legere cum cœpisse, & experirer tamen memoria me om-
nia continere non posse, quę singula memoria dignissima essent; cogitare
mecum cœpi, vt aliqua ratione huic incommodo prouiderem. Ea vero ex-
cogitata a me fuit, fortasse non inepta, vt quę a te late, & copiose tracta-
ta fuissent; a me breuiter, & strictim attingerentur. Atque hoc meum pri-
mum consilium fuit, quo nomine fortasse ab aliquibus gratiam inierim. Il-
lud quoque amplius animo intendi, vt, qui nunquam fortasse in gentia illa
volumina, magnitudine, & multitudine deterriti, attigissent, breuitate Epi-
tomes allesti, ad ea vniuersa perlegenda adducerentur, ne tanto, tam pre-
cioso bono fraudarentur: quasi mercatores, qui paruo specimine oblato
preciosarum mercium, ad eas vniuersas coemendas adducuntur. Ac pro-
pterea ego studiose s̄apius Epitomæ lectores ad ipsa Annalium volumina,

* 2 qua

276813

quasi sitientes, tenui haustū, ad fontes prouoco; haud ignarus quantum inter rīvum & fōntem, & inter hunc, quasi nudum indiculum, & ipsam amplissimam & ditissimam Annalium copiam intersit: quæ non simplicem historiam, & Actorum continet seriem, sed origines etiam Ecclesiastarum, rituum, traditionum, Conciliorum, Pontificalium decretorum, consuetudinum; Catholicarum dogmatum confirmationes, alienorum euerſiones, omnium denique rerum Ecclesiasticarum rationes compleſtitur; quæ breui Epitome leuiter quidem indicari, sed copioſe, & pro dignitate, explicari non poſſunt. Vt nullum fere opus æque ad omnes pertineat, nec modo ad Ecclesiasticos, ſed & ad Politicos; nec ex quo maiores utilitatis, maiore cum iucunditate percipi poſſint. Hæc meorū consiliorum ratio fuit, doctissime & humanissime Cardinalis, quam & tu, pro tua prudentia, probare viſus es, cum me ſæpius ad te adeuntem hilariter & perhū maniter accepisti, & meum hoc ſtudium & conatuum tecum conferentem, non modo permissione, & conſenſione, ſed etiamhortatione fouiſti & promouisti. Vere or tamē, (quod nō negarin) ne pro ingenij & iudicij mīte nūtate, & exili ad explicādum facultate, n̄ inuſ fuerim affeſcutus quod vobam; dum pluribus fortaffe aliquando, quæ pāncioribus dicenda fuiffent, explicarim: alias, dum nimium fortaffe ſtudeo breuitati, obscuritatē (quod vix aliter fieri poſteſt) rebus intulerim; alia nonnunquam minus insignia, insignioribus alijs prætermiſſis, ingeſſerim; plura denique alia peccarū; ob quæ in eruditōrum reprehensiones incurrerim: quorū tamē ego iudicia, ſi tuo vnius ſatisfecero, non multum reformido. Quod ſi nec tuo omnia probaro, veniam a te, quæ tua eſt humanitas, & facilitas, prolixius ſperro: qui voluntatem magis perficiendi, quām facultatem reficias. Deus tibi, optime Cardinalis, longæuam & firmam æratem, & facultatem præſter ad ea consuminanda, quæ ad Catholicæ fidei amplificationem, & Romanæ Ecclesiæ gloriam, magna ex parte perfecisti, cum cui nominis perpetuitate. Venetijs, Kal. Octob. Anno Domini 1601.

CLEMENS PAPA VIII.

D Futuram rei memoriam . Cum sicut accepimus , dilectus filius Ioannes Antonius Franzinus , & hæredes quondam Hieronymi etiam Franzini in Vrbe Bibliopolæ compendium Annalium dilecti filij Noitri Cæsaris tituli Sanctorum Nerei & Arch-lei Presbyteri Cardinalis Baronij nuncupati à dilecto etiam filio Gabriele Bisciola Presbytero Societatis Iesu , cum contensu , & licentia eiusdem Cæsaris Cardinalis compositum , typis cudiendis intendant , vereanturque , ne , postquam in lucem prodierint , alijs , qui ex alieno labore lucrum aliquando querunt , compendium huiusmodi typis cudi facere current , in ipsius Ioannis Antonij , ac hæredum prædictorum damnum , & præjudicium . Nos Ioannis Antonij , ac hæredum prædictorum indemnitati consilere , ipsosque specialibus favoribus , & gratijs prosequi volentes , & à quibusuis excommunicationis , suspensionis , & interdicti , alijsque Ecclesiasticis sententijs , censuris , & pœnis à iure , vel ab homine quavis occasione , vel causa latissima , si quibus quomodolibet innodati existunt , ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluente , & absolutos fore censentes , supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati , eisdem Ioanni Antonio , ac hæredibus , vt decennio proximo à primæa dicti Compendii , dummodo antea ab Inquisitoribus , seu Magistro sacri Palati approbatum sit , impressione computando durante , neme tam in Vrbe , quam in vniuersitate nostro Ecclesiastico immediate , vel immediate Nobis subiecto compendium supradictum sine speciali dictorum Ioannis Antonii , & hæredum , ac successorum , vel ab eo , & eis causam habentium licentia imprimere , aut ab alio , vel ab aliis sine huiusmodi licentia impresum vendere , aut venale habere , seu proponere possit , auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus , & indulgemus . Inhabitantes propterea vniuersis vtriusque sexus Christi fidelibus , præsertim librorum impressoribus , & Bibliopolis sub quingentorum ducatorum auri de camera , & amissionis librorum , & typorum omnium , pro vna Cameræ nostræ Apostolice , ac pro alia eidem Ioanni Antonio , & hæredibus , & successoribus , aut ab eo , vel eis causam habentibus , ac pro reliqua terriis partibus accusatori , & iudici exequenti irremissibilitate applicandis , & eo ipso incurrendis pœnis , ne dæto durante decennio , Compendium prædictum , aut quamlibet illius partem , tan in magno , quam in parvo folio , etiam prætextu declarationum , sive additionum quarumcunque tam in Vrbe , quam in reliquo statu Ecclesiastico prædictis , sine huiusmodi licentia imprimere , aut ab aliis impresum vendere , aut venale habere quoquomodo audient , vel prætumant . Mandantes dilectis filiis nostris , & Apostolice Sedis de Latere Legatis , seu eorum Vicelegatis , aut Præsidentibus , Gubernatoribus , Prætoriis , & aliis Iustitiæ Ministris Provinciarum , ciuitatum , & locorum status nostri Ecclesiastici prædicti , quatenus eisdem Ioanni Antonio , & hæredibus , ac successoribus , seu ab eis causam habentibus huiusmodi , in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes , quandocumque ab eisdem Ioanni Antonio , & hæredibus , seu aliis prædictis fuerint requisiti , pœnas prædictas contra quoscunque inobedientes irremissibiliter exequantur . Non obstantibus constitutionibus , & ordinationibus Apostolicis , & quibusuis statutis , & consuetudinibus etiam iuramento , confirmatione Apostolica , vel quavis firmitate alia roboratis , priuilegiis quoque indultis , & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis , confirmatis , & approbatis , cœterisque contrariis quibusunque .

Dat Romæ apud Sanctam Petrum sub Annulo Piscatoris . Die 4. Iunii . M. D. CL.

Pontificatus Nostri Anno Decimo .

M. Vestrius Barbianus .

RUDOLPHVS SECUNDVS, Diuina fauente clementia electus Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclauoniae, &c. Rex, Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Stiriae, Carinthiae, Carniolae, & VViertembergæ, &c. Comes Tirolis, &c. Notum facimus tenore præsentium vniuersis. Exponi nobis humillime curarunt Ioannes Antonius Francinus, ac reliqui quondam Hieronymi Francini hæredes, Typographi Romani, Compendium se quoddam Nouem Tomorum Annalium Ecclesiasticorum, Reuerendissimi in Christi Patris, Domini Cardinalis Baronij, à Gabriele Bisciola Societatis IESV factum in lucem edere decreuisse. Veneri autem, ne æmuli forte quidam, falcem ut fieri solet, in alienam messem injicientes, eos sperato laborum suorum fructu ac emolumento, priuaturi sint, demisse proinde supplicantio, quatenus eorum indemnitatii priuilegio nostro consulere clementer dignaientur. Cum igitur illis iusta petentibus assensum nostrum Cæfateum non libenter denegemus, quod Compendium illud pluribus, & quidem ijs, qui vel ipso opere præclaro & amplissimo destituti sunt, vel a longiore ipsius lectione detinentur, ob breuitatem ac concinnitatem suam valde vtile & idoneum futurum sit. Tenore præsentium ex certa nostra scientia statuimus, & sanctimus: Ne quis omnino per totum Romanum Imperium, Regnaque ac provincias nostras hæreditarias cuiuscunq; status, aut conditionis existat, prædictum Compendium, per viginti annos, a primo illius editionis die computandos, sine præfatorum hæredum consensu, simili vel alio charactere modo vel forma imprimere, æmulari, recudere, vendere, distrahere, reue publicè, vel occultè ausit: sub poena confiscationis illius, quod sic contra mandatum, ac priuilegium hoc nostrum perpera quidem excusum, aliunde adductum vel venditum est: ac decem insuper marcharum auri puri mulcta, pro dimidio fisico nostro Cæsareo fraudis vindici, ac reliquo ipsis Francinis hæredibus, sine spe venia pendenda; Dummodo tamen & ipsi tria Compendij illius exempla, suis sumptibus quamprimum ad Cællarium nostram Imperiale transmittant. Mandamus ergo vniuersis & singulis nostris & Sacri Romani Imperij, Regnorumque & Dominiorum nostrorum hæreditariorum subditis & fidelibus dilectis, tam ecclesiasticis quā sacerdotalibus, cuiuscunq; status, gradus, ordinis vel conditionis extiterint: præsertim vero ijs, qui in Magistratu constituti sunt, ac vel superiorum vel suo ipsius nomine & loco, Iuris & Iustitiae administrationem exercent. Ne quenquam hoc priuilegium seu interdictum nostrum impunè violare spernere vel negligere patientur, sed si quos contumaces competerint, pia scripta poena plecti, & quibuscunq; recte fieri posset, modis coherceri current, quatenus ipsi grauissimam indignationem nostram, & eandem multam incurrire noluerint. Harum testimonio literarum, manu nostra subscriptarum, & sigilli nostri impressione munitarum. Datum in Arce nostra Regia Pragæ, die vigesima nona Mensis Iulij, Anno Domini Millefimo Sexcentesimo. Regorum nostrorum, Romani vigesimo quinto, Hungarici vigesimo octavo, & Boemici itidem vigesimo quinto.

Rudolphus.

Ad mandatum Sac. Cæs. Maicstatis proprium.

Rudul. Coraducius.

Io. Barutius.

MARINVS GRIMANO Dei gratia Dux Venetiarum &c. Vniversis & singulis
Rectoribus quarumcunq; Ciuitatum, terrarum, & locorum nostrorum; nec non magi-
stratibus huius Vrbis nostræ Venetiarum, cæterisque ministris, & repræsentantibus nostris, ad
quos harum executio spectat, seu spectare poterit, significamus, hodie in Consilio nostro Ro-
gatorum captam suisse partem tenoris infra scripti, videlicet. Che per autorità di questo Con-
seglio sia concesso al fedel Giorgio Varisco per l'instanza fatta con memoriale a nome dell'Illu-
strissimo Cardinal Baronio, che altri, che esso Giorgio, ò chi hauerà causa dalui, non possi in
tutto'l Dominio nostro per il spatio di anni vinti prossimi far epitomare, ò in alcun modo com-
pendiare per imprimere, ne in lingua Latina, ne volgare, ne altroe che fossero epitomate im-
primere, ne far imprimere (ne separate, ne congionte con opere sue) ne impresse vendere le ope-
re dell'Illustrissimo Cardinal Baronio; Sotto pena di perder le opere stampate, le quali siano del
supplicante, & di ducati tresento, vn terzo de' quali sia dell'accusatore, vn terzo del Magi-
strato, ò Reggimento, che farà la effsecutione, & vn terzo dell'Arsenal nostro; essendo esso Va-
risco tenuto di osseruar quanto è disposto per le leggi nostre in materia di stampe. Quare aucto-
ritate supradicti Consilij mandamus vobis, ut supradictam partem obseruetis, & ab omnibus
obseruari faciatis.

Data in nostro Ducali Palatio, die 19. Junij, Indictione 14. M. D. C. I.

Paulus Ciera Secretarius.

GLi Eccellenissimi Signori Capi dell'Illustrissimo Consiglio di X. infra scritti, hauuta fe-
de dalli Signori Reformatori del Studio di Padoa, per relation dellì tre à ciò deputati,
cioè del Reuerendo Padre Inquisitor, del Circ: & fedelissimo Secretario del Senato Lorenzo
Massa, & di D. Fabio Paolino, D. Lettor publico, che nelle Epitome delli Annali Ecclesiasti-
ci dell'Eccellenissimo Cardinal Baronio fatta dal P.D. Gabriel Bisciola, della Compagnia del
Giesù non vi è cosa contra le leggi, & è degna di stampa, concedono licentia, che possa essere
stampata in questa città.

Data die 2. Aprilis 1601.

D. Marc' Antonio Memmo.

D. Andrea Minotto.

D. Marc' Antonio Venier.

Capi dell'Illustrissimo Consiglio di X.

Illustriss. Conf. X. Secret. Leonardus Octobonus.

1601. à 13. April.

Registrato in libro.

Antonius Lauredanus officij Con. Blasp. Coad.

EGO Claudio Aquaviva, Societatis IESV Praepositus Generalis Epitome
hanc Annalium Illustrissimi Cardinalis Baroni, dubius Societatis no-
ſre Theologis commisi videndam, quicunq; eam approbauerint, prebo etiam, ut
imprimi possit.

Datum Rome 24. Februarij. M D C.

Claudius Societatis IESV Praepositus Generalis.

INDEX

EPITOMAE ANNALIVM

Ecclesiasticorum, Tomi Prioris.

Ab

- BAGARI & Christi mutuæ Epistolæ, veteribus probatæ, pagina 6. lit. tera c. Christi item Imago non manufacta, cuius plura recessentur miracula, & anniversaria solemnitas apud Græcos celebratur, d.
Alius item Abagarus Edesæ Rex legitur sub Traiano, pa. 70. b. & aliis sub Caracalla, Christianus, & Sanctus. 109. b
AB Dicit consulatu, coniugio, Mundo, Gallicanus. 239. 2
Manlius Theodorus consulatu, & Mundo vna cum coniuge, admirante vrbe, & orbe 547. c
ABercius Hieropolitanus episcopus etiocatus Romanum a Marco Imperatore, Lucillæ eius filiam arreptitam liberat. 8 f. e. Termille modijs frumenti donatur singulis annis, ergandis in egenos Hieropolitanos. e. Durat donatio usque ad Iulianum Apostatam, qui eam auferit. e.
ABLauius ex infimo genere, Prefectus Praetorio, sub Costantino, ad eum extat ipsius rescriptum, Quanti fieri velit sententias & testimonia Episcoporum, 197. e Avarissimus cum eset, auro corruptus, tribus tribunis optimè meritis, necem intentans, per visum a sancto Nicolao deterretur, 231. b. Eius avaritia a Costantino perstringitur. b
Eius distichon 207. c Sopatrum Philosophum per calumniam occidit, 231. a Redactus in ordinem, ex ingenti potentiâ, a Constantio Constantini Filio, paulo post trucidatur, 243. e Pila & Ludus fortunæ dictus, e
ABLutio pedum Apostolorum, quâdo facta a domino 12. e
AB Ominatio desolationis a Domino prædicta, quæ. 54. c
AB Raamus ex Anachoreta, episcopus, Vico Idololatriæ datus, summis eum laborib. & æxumnis per trienium excusat, eo ad fidem adducto, redit ad solitudinem, claret sub Costantino. 247. c
Alius Abbas celebratur a Sidonio. 529. c
AB Ratio capituli Ecclesiasticorum uaria 44. e. Maior eotù qui majoribus initiantur ordinib. 45. a Monachorum distincta ab ea, quæ est clericorum. b
Symbolum lugentis atque morentis, b. Coro-

- na dista, b. episcopi adjurabantur per Coronæ, tanquam per quid sacrum, c. S. Hieronymus non probat sic, ut appareat nuda cutis, c
AB Sagis, Populi circa Môtem Caucasum, Christi fidem recipiunt, Iustinianus illis dat templum, & sacerdotes, 581. d. Eunuchos ex illis feriuntur, quod solebar, d.
AB Sides gradatæ, Cathedræ sublimiores erant, quæ incendebantur per gradus 29. d
ABoremius Paulus, unde colligatur. 44. d
AB Stinentia a sanguine, & suffocato Christianis ex gentibus cur indicta. 33. c
Iam olim in Ecclesia occidentali exoleuit. d.
A quibusdam cibis, & ieiunia ab Apostolicis usque temporibus semper in ecclesia viguerunt. 40. c
AB Vndius episcopus Comensis unus de quatuor legatis a Leone Papa missis ad Marcianum Imp. 503. a

AC

- ACACIUS Eusebij Cefariensis discipulus, illi succedit in Episcopatu, 254. a Magistri uitam scripta. c. Constantino gratissimus, ut a Constantia foro moriente commendatus, a Constantino commendatum accipit testamentum, Constantio tradendum, 245. e. ob id illi gratissimus & apud eum tantæ auctoritatis, ut ipse Romæ, in locum Liberij Papæ Felicem Episcopum constituerit, 246. a. in Athanasium insurgit, 269. b. Cum Aetio sentiens, negat filium omnis substancialiter cum patre expermet. 288. c
Acaciani iram Imperatoris veriti Aetium damnant, pariterque semiarianos. auctor Acacius afferendæ dissimilitudinis filii cum patre, qui Constantio assidebat 192. a. Arianorum deterrimus, Iouianum Imperatorem timens, Nicenam fidem recipere se simulat, 314. a. moritur. 317. d
ACACIUS Amida Episcopus, beneficentissimus in captiuos, cum stupore insdegerdis Persarum Regis. 456
ACACIUS Berrhoensis, magni nominis Episcopus ihæsit Theophilo aduersus Chrysostomum, & fuit Nestorius. 470. a. Pre senio abeit Concilio Ephesino, Paulo Emesseno substituto, & consulit Imper. sententias Cyrilli, & Nestorij aduersus se inuicem datas esse seruandas. 477. a
ACACIUS

I N D E X.

AC acius Melitensis episcopus cōsternatum Ephē sinum Concilium erigit spe proximę pacis. folio.	478.b	elesia Romana creari soliti.42.b
AC acius ex p̄fectoro orphanorum Constantin. I ps.523. a. impellit Leonē ad fanciendum, vt ecclesiarum priuilegia iam perdita restituantur, quo ipse vſurpet primum locum post Ro- man. Eccles.522.e. Auctōr est vt Zeno publicet enotiam. 30. c cogit Concilium adit. Petrum Fullonem Theopalchitarum errorem renoua- tum.531.a. Damnatur Concilio Rom.b. senten- tię formula c. Eurore ebrius e Diptychis tollit nomen R. P. Felicis, & expellit cath. episco- pos.	532.d	ACTa Pilati, conficta sub Maximino, 4. c. Verg ad Tiberium missa. 18.c
AC ademici philosophi magnę extimationis, sub Valentin. & Theodosi. iactabant christianos a Platonis dogmata accepisse 366. e. cōtra eos scripsit S Ambros. e		Apostolorum, 19. c. quo anno a Luca absolu- ta. 51.b
AC lamationes in Christianos. 169. a. ex illis, a Senatu decreta persecutio, b ob eas nihil iniu- stum decerni debere, Diocletianus rescri- psit, b. Christianorum ad Costantinum. 209.b		Passionis Petri, & Pauli, sub nomine Lini, non sincera. 60.d
In hæreticos, creato Iustino Imper. & prostra- ta hærelī.	557.c	Theclę, alia feruntur Apocrypha, alia proba- ta. 31.e
Alexandrinī populi in concione, ad illa uerba. P E P E R I T itaque Deipara Emanuelem, pag.	483.c	Alexandri Papę ex parte mendosa. 78.a
AC Cusari ne liceat Pastoreni, ab ouibus, p̄reter quam in fidei causa ex concil. Symmachī. pag.	545.c	Martyrum solita cōsignari Christi regno. 151.e
AC Cusatio Origenis 113.d. Athanasij.2;8.c.240. d.251. a 254. c. Chrysostomi, 416. d. aliorum. Antonij Ephesini de sept. criminibus 411.d		Scillitanorum martyrum proconsularia cer- ta, & explorata 101.a
AC Cusationum libellosibi oblatos Costantinus ignitradit.	216.b	S Symphoriani martyr, germana. 159.a
AC Ephali, secūdum Liberatum, qui nec cum Cy- rillo, nec cum Ioann. Antiocheno sentientes, nouā sectam instituerunt, +485.a. Leontius al- ter, referens in tempus post Concil. Chalce. a cum hereticis improbantes conc. Calced. cum cathol. probantes, Acephali dicti, 530. d. in plu- res sectas, & nomina disiecti. 595.a		Sebastiani & sociorum probatissima. 163.d
AC Etūm, & alii liquores, ad quid Christo in Cru- ce propinata.	15.c	Proconsularia aliorum Martyrum pura & sin- cera. 164.b
AC Hillas Episcopus Alexandrinus, post Petru, in eo reprehensibilis quod Arium in gratiā rece- pit, & presbyterio ornauit.	188.b	Nicomediensium Martyrum. 164.e
AC Holius Thessal. episcopus ſepe auertit Barba- roſide ſuſtulitus.	345.e	Ab Eusebio pr̄termissa. 169.c
Ex Acoemetarum monasterio, Studitarū, quod dictum fuit, coaluit.	518.c	Andreas Tribuni Martyris. 168.b
Aduersus Acoemetas Monachos negantes. Mariani uerē dici Deiparam, & unum de Fri- nitiae incarnatum, & carne paſſum, legatos ad Papam mittit Iustinianus. 587. b. damnati. B. & 590.e.		Synecesanę synodi examinantur, 167.b vi- dentur conficta ab homine donatista, d. Roma- num Pontificem quanti faciat schismaticus, vt non nisi ſua ipſius ſeueritia damuari eum po- tuiffi crediderit. e.
AC Olythoram meminit Cyprianus. 28. b. in Ec-		S. Marcellini presbyteri, & Petri Exorcistę, ab ipſo carnifice conſcripta. 175.a
		Proconsularia SS. Martyrum Chionix, & Irene- nes, pura, ac sincera. 179.e
		Fortunati, & Procopij, planè digna, quæ legan- tur. 185.b
		Luciani ſicera, & germana. 189.c
		Gregorij Magni Armeniz Episcopi. 190.c
		Siluestri Pape alia corrupta, alia probata a Ge- lafio. 199.a.2 15.b
		Liberij Papę, in quibus de baptismo Costan- tinii. 207.e
		Appendix ad acta Siluestri de Dracone, vera ra probatur. 209.b
		Ipfā Nicēna persecutionibus Arianorum pe- rierunt. 213.b. collegit Dalmatianus Episcopus sub Zenone, quæ extant. 217.b
		Partheni, Episcopi Lampsaceni, candido & pu- ro ſtylo conſcripta. 247.e
		Perſecutionum SS. martyrum magna ex par- te perierunt. 259.b
		SS. Martyrum Amaunenium. 410.b
		Contra Chrysostomum Magno redēpta, & Ro- man missa. 419.d
		Publica Donatistarum impetrat Augustinus, vt publicē exponantur, & ſingulis annis, per Quadragesimam, in ecclesijs, ad eorum ro- brum perlegantur. 409.a
		Legationis Britanicę legitima per Costatium ad S. Patientem ſcripta. 467.c
		S. Petronij a Siganio reſtituta. 471.b
		Pseudosynodi Ephesiuſ admixta cum, legitimi- ma oecumenica. 475
		Inter

INDEX.

- I**nter Sextum Papam, & Polichronium episcopum nulla veritate subfiftere videntur. 486.b
Actoria cautam agenti spatium certum agendi prescriptum: Reo nouem horarum: accusatori sex. 121.e
- A D**
- A**DAM sepultus ubi crucifixus Christus. 15.d
ADabenorum Regina, vide Helena.
ADOlescens Theodorus sub Iuliano, tormenta vix sentit. 298.b
ADOlescens Dahpnis sacerdotis filius, per Diaconiam ad Christum adducitur. 298.c
ADOlescens innocens cedit tormentis, & metitur: Femina ne metitur, patitur tormenta, & moritur. 210.a
ADrumentinum Concilium in Africa. - 395.b
 Aegyptium, pro Athanasio. 20.a
AL Venæ dispersi nis Hebræi, qui dicerentur. 22.e
 de ADVentu domini ad iudicium miseri capti al quando sermones, qua occasione 454.d
ADViter actionem adulterij non habet ex lege An.on.i. 85.a
 Poena illis grauissima, vt parricidis, a Constantio imposta. 252.a
 Quod sacrilegi neptiarum appellantur adulteri, arguit eas habitas sacramentum. severissime eos puniri Valentianus. 319.a
 Valentianus cum uxore Maximi, magnorum malorum causa. 513.a
 in ADVocatos sancti Constantinus. 226.a 231.a
ADVocatus fisci quando constitutus. 78.e
- A E**
- A** circa ADFicia vetera & noua, Romæ & Italie studium Theodorici, Italæ Regis. 576.b
AEgitius idolorum per S. Gregorium Thaumaturgum conuersus, & factus Diaconus. 137.d
AEgyptii ob inuentum Apim altercantur. 76.a prout ad Rixas, 128.a per seditionem, Constantini imagines fedant. 213.c
AEgyptiorū monachorū institutor S. Marc. 52.c
AEgyptius magus excitat Alexandrinos in christianos. 228.a
AEgypti ecclesia sub Costantino dire vexata a Gregor. pseudo Ep. 256.a, a Georgio itē pseudo episcopo, 276.b & Philagrio ac Syriano ducibus. Mox sub Iuliano. 304.e
AElia diaclia Ierusalē, inßaurata in honore Aelii Hadiani. 79.b
AEthiopū dux impellitur aduersus Homeritas, 576.b eos sepe ante profligauerat. 569.e. rursù profligat, Regem capit & interficit. 571.b Regium Diadema Ieroçlymam mittit, & vitam ipse solitariam eligit. 571. d. eos Austinianus in Persia incitat, 583.c
- A**Elius dogmatizauit, presbyteros, & episcopos équales 41. c. male de eo insimulatus S. Hier. c
AETas Christi baptismi tempore. 5.b
AETius negabat in filio diunam cum patre substantiam, & i. a. arqué adeo dissimilem asterebat, 283.b. damnatur in Conc. sirniensi b
AETius dux militiæ Honorii preditorie alienat Bonifacium Comitem, 464.b Barbarorum duktor contra occidetale imperium, cum Alspare confligit, & Comitis dignitate auctus ab Imp. recipitur. 465.c profligatur a Bonifacio, & vitâ agit priuatam. 484.c. inde perfugit ad Hūnos, quorum auxilio recuperat dignitatem ab Imp. c. Burgundiones vincit. 487.d. Armoricos rebellantes tradit Alemanni cōprimendos. e. Attaliam inuadentem Gallias, adiunctis Gothis, & Francis, profligat, 510.a in suspicionem, per fraudem, inductus astecati imperij apud Varenianum, occiditur, malo imperij. 513.a
AEThnæ ignis eruptio admiranda sub Tito. 61.c
- A F**
- A**FFines eorum ditati, multa pati solent. 497.d
AFrica barbaris Africani, & Vuād. lis tradita vastanda, ob vitia, hæreses, & schismata. 465.c. ve xatur bello Gildomano. 404.d
ARicana ecclesia a B. Petro instituta. 43.a. Schismate laborat. 130. E laborat sive persecutione Decii. e sub Diocletiano agitatur, 152.c. sub ecclē schismate divisa 175.e. 176.c. pene tota schismate laceratur. 186.d. dire vexatur per Vuādalos. 439.d. eius confuetudo ecclesiæ, ut episcopi tantum concionarentur. 388.a
ARicanæ ep̄i cum Agrippino. male dānant baptis̄mū hæreticorū. 108.e. male itē cum Cypriano, sed cum eodem resipiscunt. 147.d 148.a
ARicanæ ep̄i cum conquesti, a Zosimo admissum ad audiētū cœlestium ab ipsi, damnatū, graue a Zosimo Ro. Pont. accipiunt repontum. 448.d Non recutant appellations ad Ro. sedem, sed appellations quendam modū. 460.d. Petūt a Ro ma. Pont. vt Donatistæ recipientur cū ordinib. ante suscep̄tis. 413.a & obtinēt ab Anastasio. a Africani nobiles & episcopi per orbē vagi. 495.a Africani episcopi confidunt Rom. Pont. de ratione recipiendi Africanos p̄cōnitentes. 593.c
AFRICANU Concliu sub Agrippino de rebaptizatione eorū, qui ab hæreticis baptizati essēt. 108.e aliud quo damnatus Priuatus hæreticus 123.c aliud sub Cypriano, occasione pacis Ecc. 146.b Aliud in causa Batilidis, & Martialis episcoporum lapsorum 147.b
 Cypriam de rebaptizandis ab hæreticis baptizatis, per quod tempus alia in eandem sententiam a Firmiliano in Cappadocia, a Dionysio Alexandria celebrata. 247.d
 Plura alia Concilia in Africa celebri a de Ecclesiastica disciplina. 571.e

I N D E X.

AFRICANUS, vide Iulius Africanus.

A G

- A**GApe in ecclesia, eiusque varia genera, 40.b In natalitiis martyrum sublata ab Ambrosio, 344.a, 366.d. ab Augustino. 388.b
AGApetæ virgines, quæ clericis, atque viris pre-textu pietatis cohabitantes, de quibus scriptit S. Chrysostomus duos libellos. 406.e
AGApertus synnadorum Episcopus miraculorum patrator. 179.e
AGApertus Papa Ro. ex Archidiacoно. 593.d, ap- primè eruditus. d. comburit Decretum Boni facij de successore, & contra Diocorū 593.e accipit fidei confessionē a Iustiniano e. eā probat, q. a conuenit cū Regulis ecclesiæ. e. Perenti Iustiniano, vt recipiantur lapsi epiloci Afric. cum honoribus, respondit non esse consentaneum constitutis Eccles. Rom. & vere prætentis honores non querere. 594.b
 Redarguit episcopum Constantinopolitanum 2usum, veliubente Impe. ordinare ex Arianismo revertentem, c. septem Legatos misit ad Imperat. d. Primum Petri appellat principatum, c. summa Pape potestas agnoscitur in damnatione Anthimi. 597. b. Epistola eius nomine Ispuria, 595. c. de scholis Theologice Romæ erigenis egit Cassiodor. cum eo, sed propter perturbationes, Italie perfici non potuit, c. coactus legationem Iuscipere Constantinopolim, oppigno at sacra vas in viaticum, 596.c exigit Constantinopoli a Iustiniano professionem fidei, ex suspicione hereticæ. e Detecto heretico Anthimi Constantinopolitano epo, Iustin. humiliante Pöfici, & Anthimu ejicit in exilium 597. Deposito Anthimi, consecrat Epilocus Mennam, quod ad dignitatem eius pertinere ait, vt manibus Rom. Pontif. sic consecratus, 597. b. migrat e vita 597.e. In actibus Agapeti Costantinopoli, quæ extat in vaticano, habetur chronographia obseruanda, anno redificationis Romane Ecclesie. 490. & 598. a. cui belle consensit Annalium chronographia 598. a. elogium Agapeti, b. mirum quiddam narratur occidisse sub eo. c
AGApetus quidam non satis cognitus. Pareneti cam initio Imperii ad Iustinianum scripsit epistolam. 577.d
AGAtha, Virgo, & Martyr sub Decio. 139.c
AGAthense Concilium in Gallia Narbonensi de restituenda ecclesiastica disciplina. 547.d
AGAunenses martyres, sub Maximiano. 166.c
AGNes virgo Romana, 12. annorum, in signis martyris. 179.c
AGNitorum heresis sub Iustiniano, opinantii Christum ignorasse diē iudicū, vt nos ignoramus, 594.e, contra quos scribens Eulogius Ale-

xandrinus, librum cognoscendum misit. Gregorio Magno 595.a Hippoſte a Iacobo propugnantur, Iacobitæ dicti & Aegyptiæ. a
AGO On Capitolinus quatuor annorum spatium: ex eo tempore numerari, quando constituerit Domitianus. 62.e

AGRippa Herodes a Tiberio in vincula coniicitur. 24.d. a Caio liberatus, rediens in Iudeā, ab Aegyptiis illuditur, 25.b.a Claudio Regno augetur. 26.c. se Deum appellari pastus, diuinitus interficitur. 31.c

AGRippinense Concilium suspectum impostura. 761.b

AGRippinus Episcopus Carthaginensis ex sententia Concilij damnat baptismum hæreticorum & anabaptismum inducit. 108.c

A L

- A**L Amannos Crispus Cesar superat. 204. a Eorū quadraginta millia, alias septuaginta millia Gratianus cedit. 345. c. Cum aliis Barbæris Gallias depascuntur. 426. d. illis Aetius Armoricos comprimendos tradit, 487. e. Forum Regem Sanctus Germanus Antiodor. divina uitte a vastatione reprimit. 488.a. viacunctura Clodoueo. 543. a. Maguntiacum improposito captum diripiunt. 319.e
ALAmandarus Saracenorum Rex incursans Aralias, & Palestinam multos Monach. occidit. 549. d. ex pluribus editis signis, conuertitur. e
ALAricus Rex Gothorum inuades Italiæ, a Stilicone vienit, & obsecus dimittitur. 418.b Ob necem Stiliconis, Vibem obsidione promis; que cogitur magna viauri pacé redimere. 428.d. Templo expoliata, Idola conflata ad summam confundiam. e
 Dum agitant pacis conditiones inter Honoriū & Alaricū, irritatus Alaricus, recurrat ad obfidionem vrbis, 429. a. Romanos cogit ut Attalum præfectum creant Imperatorem. 430.e Abdicat eum, & in ordinē redigit. 431.b Romanam capit, & Ecclesias honorem haberi mandat. 431.e. Tertio die vrbe egressus Campaniam Lucaniaque peruadit 432.b
 Repentino moriut apud Cosentiam. 434. a. de cuius morte Honoriū, equo desiliens Deo gratias agit. a
ALBina Marcellæ mater discendi studio Hieronymum frequentat, 359. c. quam ipse consuevit appellare matrem, & moritur cum ipse esset Alexandriæ. 372.b
ALBina, altera socrus Piniani, quæ Carthaginæ, inde Ierosolymam nauigauit. 429.d
ALBinus Cesar occiditur a socero. 99.b. Albi-

I N D E X.

ALBINUS Pontifex idololatriæ, ad Christum conueritur. 359.d	Iulianus 25.b
ALBINUS , Catalaunensis Episcopus. 529.2	Demetrius 120.2
ALBIS in duebanur recens baptizari. 208.c. & e.	Heraclas 125.d
Nouatiani, qui se catharos, idest mundos vocabant. 593.c. Olim & Romani. 761.d	Dionysius 156.b
ALEXANDER imperator creatur, 111.b. probat in stitura christianorum, c. Fauet Iudeis, e. Optimos viros, ac iurisconsulissimos rebus urbani præficit, 112.b. in quibus Domitius Vlpianus, christianis infensissimus primum tenet locum, b. Optimas facit leges, 114. a Regem Per furam superat, 120.d. Maximini dolo cum matre occiditur. 121.a	Maximus alias MAXIMINUS 163.c
ALEXANDER Papa creatur, 65. b. post plurimam Nobilitatem conuersam, martyrio coronatur, 78.a Sanxit aliquid circa aquæ & aliarū rerū beneficione iam usurpatam in Ecclesia, b.	Theonas. 167.d
ALEXANDER Episcopus Alexandræ creatur, 191.d Arium excommunicat, & deponit, ob negatum consubstantialitatem filij cum patre, 202.b. fe pruaginta encyclicas scribit, quarum aliquæ extant apud Socratem, & Theodorenum, 202. b. monuit & de Ario, pro more, Siluestrum Roman. Pont. c. vnuſ publicè docet in amplissima ciuitate Alexandria, 225. d. moritur, pag. 227.a	Petrus 188.b
ALEXANDER Episcopus Constantinopol. 201. c. iufiſus recipere Arium, catholicum se simulatæm, precibus diuinum impetrat iudicium, 243. c. moritur, succedente Paulo, ab eo probato, folio. 253. b	Achillas 191.b
ALEXANDER Carbonarius ex philosopho episcopus, & martyr. 137.d	Alexander 227.2
ALEXANDER magus quidam Asiaticis populis illudit. 82.c	Athanasius 227.2
ALEXANDRINA Ecclesia cur Aniochenæ prælata, 31. c. In ea ingens lapsorum numerus, sub Decio, itemque martyrum, 135.c. significat alijs Ecclesijs, quando celebrandum esset Pascha, 219. c. Tumultuatur ob exilium Athanasi, 242. d. perteſa eius absentiam, Gregorium intrusum occidit, 265.e. Miserandus status Ecclesie Alexandrinæ sub Iustino Imper. 565.b scinditur in duas factiones, corrupticolarum, & incorruptibilium, sic dictorum, sub Iustini tempora. 594.c	Dionysius 336.d
Alexandræ Episcopi.	Timotheus 350.d
S. Marcus Euangelista martyr, 31.c. 52.e	Theophilus 368.e
Amianus. pag. 52.c	Cyrillus 439.c
Abilius 62.d	Dioscorus 494.a
Cerdo 67.d	Proterius 509.c
Primus. 71.e	Timothæus Aelurus hereticus, 516.b. quo eie. 518.d
Iustus 78.d	Aelurus Golofaciolus deiecto 525.c
Eumenes 78.d	Ioannes Talaïda 530.b
Marcus Secundus 82.a	Petro Mago heretico, intruso, & Ioannes Roma. profugo. ibid.
Celadion 83.b	Athanasius hereticus 537.b
Agrippa, seu Agrippinus 87.b	Io. Mela hereticus 542.2
	Io. Machiota hereticus 547.e
	Dioscorus item hereticus 455.c
	Timotehus hereticus 566.c
	Asterius Catholicus 568.d
	Theodosius heret. 594.e
	Et Gaianus item heret. in schismate. 594.e
	ALEXANDRINI miserè à dæmonibus vexantur, pag. 545.d
	ALEXANDRINUM Concilium de electione Athanasij 227.2
	Aliud de recipiendis lapsis, de damnatione hereticorum, & conciliandis catholicis dissidentibus 302.b
	Aliud, restituto Athanasio ab Iouiano, 312.e
	Aliud, quod damnatus Origenes, sub Theophilo Episcopo 409.a
	Aliud ad recōciliandos animos, per Eutychiam hæresim diuisos 511.c
	ALEXANDRIENSI . Symmachus in quarto Concilio edit decretum de bonis Ecclesiæ non alienandis. 544.e
	ALIPIUS Augustini familiaris, & cum eo baptizatus, ex peregrinatione Ierosolym. reuersus, creatur episcopus Tagastensis 593.b
	ALIPIUS prefectus urbis, congressus aliqui cum Io. sanctiss. Anachoreta, veri hunc est eum, ab ipso ad Christum adductum fuisse 397.c
	ALLELUIA vocis vsus Romæ, ut etiam in funere usurparetur, 66.b. quomodo ab Ierosolymorum ecclesia Romana accepisse dicatur, tempore Damasi, b. Alleluia tertio in clamantes, Britones hostes profligant 468.a
	ALTERTATIO Petri, & Pauli de Legalibus, 34.b
	ALVERNIA mons in Heturia in passione Domini

alteremotu sciaditur, ex traditione. 16.c

A M

AMAlafrida Theodorici Italix Regis nepis, Transmundi Vuand. regis vxor, ab Hunericō regi mori cogitatur. 58c.b

AMAlaricus Rex Gothorum in Hispania bello periculis a Chidelberto ob Crotildem sororem male ab eo habitam interficitur. 585.a

AMAlasunta Theodorici Regis filia, Eutharici Cilicē vxor, pro oœtēni filio administrandum suscipit Rēgnū, 576.c. ea suadente, Theo datus, Theodorici ex sorore nepos, mortuo Acharico, regnum capessit; quam paulo post ingratius relegandam, & mox necandam curauit. 592.a

AMBrosius 36. annos natus mittitur ad gubernādā Insibrium Liguriā, Aemiliā, quodā prælāgio fūrōrum, 312. e. Auxentio, Pleido episcopo mortuo, dissidente ciuitate, prodigio euocatur ad episcopatum, 340.b. frustra repugnans, e Cathecumeno, Baptizatus, ostauodie ordinatur episcopus, b. tenūciat statim omnibus bonis, c. Basiliū lucubratiōnes de Spīritu sancto, & in Hexameron, magna ex parte, latine vertit, 422.a. adiutorem & monitorem accepit Simplicianū Rōmānum Presbyterum à Damo Papa, b. vitam clericalē cum Monastīca iungit, b. singulis Dominicis dieb. concionatur; c. strenuus in omnibus functionib., vt eo mortuo, baptizandis tātū, vix quāque sufficerent episcopi, b. omnibus lagis ad pœnitentiā Ecclesiam patere voluit, 342. c. in Lucam quando scripsérit, 343. a. scribit de virginib. ad sororem, nondum triennalis facteros. 343. d. item institutionem virginis. d. scribit de officiis, ad compendium clerum, 344.a. incumbit tollendis genitiliis moribus, a. Agape tollit in ecclesia agi solitas, a. baptismi improbat dilationem, a. Romē in priuata Domo sacrificium eo agente & orante, mulier paralytia, vestes eius osculari, recipit curatio nem, 344.b. experteribus generale Conciliū Ariani ab Imperatore, facit vt particulari Aquileiensī, acquiescant, 351. a. de mortuo Sa tyro fratre scribit tres Librios, vnum de planctu duos consolatorios, de Resurrectione, & de Paradiſo, 363. c. sepelit eum iuxta sarcophagū Victorem Martyrem, 365.c. Platonis iacentibus Christianos ab ipsiis accepisse de fide sententias, scribi aduersus eos de sacramētis, seu de philosophia libros, quos Augustinus magnopere celebrat, 366.e. abnuit disputationem cum Auxentio, extra Ecclesiam, 370. c. agente eo ad Populum, Ariani quidam videt Angelum ad aures Epichopi loquenter, & conueretur, d. constanter agit aduersus Iustinam, a. se

persequeñtem, 273. e. iussus ab Imper. dimissa ecclēsia, abire, respondet se non facturū, 373.e. describit egregiam concorrētionem cum Imper. 474. omnia illi fauent Inuentio ipsa SS. Reliquiarū, Geruasi & Piotri Martyrū, ad quarum aspēctūm & contactū, miracula edītas, 375.b. inde incipit remitti persecutiō. b. Aruspex in formā tūcī confessus est, se, cum tentat̄ ei nocere, non potuisse. d. coguntur aduersari supplices illi fieri, vt legationem suscipiat ad auertendum Maximū, cum quo, & eius Episcopis, renuit communicare, 375. Maximi fraudem detegit Valentiniāno, qua pēnē opprestus est, e. egregiam epistolam scribit ad Theodosium, eo quod mandaret synagogā iuuenientiā relittiū per Episcopū, ea multa habet praeclara de officio Principis, & Episcopi, 379.b. quod non obtinuit epistola, v. ua voce, pro concione coram eo, & Pop. obtinuit, 380.a. refūlit petentibus Aram Viatorē restitui, c. excomunicat Theodosium ob cedem Thel sa: censem, 384.d. ad famam S. Ambros. duos plenissimi Persarū eum conuenient, 385.c. Valentiniā laudat finebri oratione, 489.b Eugenii Tyranni aspectum declinat, profectus Bononia, inde Florentiam, idque scribit ad ipsum. i. Florentie, rogatus dedicat Ecclesiā S. Laurentij, post Ambrosianam dictam, d. quo comitio cooptari in suum c̄eruum Paulinum, ex Hispania reverente, & ad iē declinatē, 395.e. ad eius nutum sp̄itus nequam corripit facinorosum clericum, 400. e. rogatus à Regina Marcomannorum, epib. cathecheticā ad ea emitit, 401.a. migrat ē vi LXI. i. etatis anno 402.b. Vita eius a Paulino, sed breuijs fuit conscripta, multi, omisi, que ab Auctore An nal. ex eius operib. sunt collecta, 402.b. Plura eius opera exciderunt, c. Per vim Masez zili Duci significat victoriā de Gildone, 405.c. clarus miraculī in vita & post mortem, 402.b.

AMBrosius h̄ereticus, per Oigenem Ecclesię refluit, illi scribenti notario, & librarios supeditat. 109.c

AMElius Platonicus scribit contra Zostrianum. 125.c

AMMon a pueritia ad senectutem sanctus habetur. 203.a

AMMon ater ex sponso Monachus, vna cum sponsa efficitur. 193.a. eius animam visam ferri in oculum refert Athanasius in Antonio. itena illud, momento translatum in vltiore ripa fluminis. a

AMMonius philosophus christianus celebratur a Longino, sui temporis, Principe Philosophorum. 120.a celeberrimos discipulos habuit Hennuius, Origenem, Plotinum, & alios, 125.b. scripsit de consonantia Moyse & Iesu, & Euā gelicas.

I N D E X.

- gelicos Canones.** 120. b. falso insimulatur a Porphyrio de sectionis ad Ethnicos. b.
- AMM**onii alterius, comitis Athanasi Romam, mira predicatur continentia. 252. c. aurem sibi praedit, ne fieret episcopus, quod tamen non obtinuit. c.
- AMP**hlochius Iconis episcopus, a Hieronymo exequatur Basilio, & Gregorio. 394. a. cum virginis quinque episcopis celebrat Synodus Sydæ Pamphylæ contra Massalianos. 364. d. tum dictis, tum factis redarguit Theodolum Imperat. e. falso illi a scribitur vita Basili, quæ extat. 322. b. vixit usque ad annum Domini tercentesimum nonagesimum quartum. 393. a. eodem tempore, quo Basilius & Gregorius, agebat quoque in Eremo Amphilochius, 311. d.
- AMP**in theatrī casu Fidenis quinquaginta milia hominum obtrita. 5. a.
- AMP**ulla christinatis per fenestram a Domatistis proiecta, dinius a fratre feruntur. 306. c. Cælitus missa adunctionem Clodouei in Regem. 303. b.
- A N**
- AN**abaptismus cepit sub Agrippino Episcopo Carthaginensi. 1. c. 9. e. quem securus est Cyprianus 147. d. Restitutus ab Hilario Rom. Eccles. Diacono, absque sectatoribus. 303. e.
- AN**achoretarum princeps Paulus Thebæus. 36. b.
- AN**acletus Papa creatus, 69. a. adhuc presbyter illustrat sepulcrum Sancti Petri. 69. d. Titulos in urbe diuidit. b. sep. em Diaconos ordinat, e. martyrio coronatu. 72. b.
- AN**anias & Saphira morte feruntur, ob ementum agri pretium, apud B. Petrum, in expiationem peccati, non ad supplicium sempiternum. 20. b.
- AN**anus Felicissimus habitus, quod satiatus ipse summo Pontificatu Iudeorum, quinq; liberos habuit suos item Pontifices. 51. d.
- AN**astasius Papa, 403. c. officiofissime agit cum Paulino ab Siricio Paulo illiberalius tractato. d. Origenis errore, & Origenistas dinati ad cuius exemplum Mediolani, & Aquilei damnata, & ab Imperatore Alexandria, & Aegypto pulsi. 411. a. Rusticum euocat. & venire tergitus sicut condemnat. 412. d. moritur, inter sanctos relatus. 414. d. Decreuit transmarinum heminem non ordinandum, nisi cum testimonio quinque episcoporum. 414. d. item ut cum recitarentur sancta Euangelia, presbyteri cuiuslibet starerit, d. plures epistles scripsit in causa Origenis, & Donauitarum, & de incarnatione verbi Dei, cuius scriptoris extant tria fragmenta apud Liberatum. 415. b. duas etiuntur habentur. Decretales, quarum altera suspecta de impostura.
- AN**astasius 11. Papa creatus, legatos misit ad Anastasium Imp. de abolendo Acacij nomine, & ecclesia viienda. 541. e. moritur. 542. b. de quo falsa quedam habentur libro de Ronian. Pontificis. 542. b.
- AN**astasius ex schola silentiatarum ab Ariadna Zenonis suebitur in Imper. 537. a. non prius coronatur ab Euphemio, quæ edita fidei professione, & probato Concilio Chalced. b. initia bona, p̄gressus pessimi. c. creditus fuit Manichæus vel Acepha lus, vel hesitanus. 538. c. in tumultu Constantini p. Ita via eius detrecta, & raptata. e. Romæ auctōr schismatis, Costantinopolis cedit per milites in theatro pop. cath. 544. a. b. sub eo Bulgari Thracias populatur. 545. a. Cabades Rex Persarum, Amidam præsidū Rom. oculat, tres Rom. duces profligat. e. pacē auro teditur. a. e. pace abutitur ad vexandos catholicos. e. leges fuddolas facit. 547. c. ob mortis in Regia depicta pop. concitat. d. vrget Macedonium ad damnandum Concilium Chalced. qui ait se sine Rom. Pont. nihil a durum. e. ut Manichæus abiicit S. Bartholomaei reliquias. 548. d. Daras munit, Anastasiopolim vocat, d. prædictum turpiter littora Italæ. e. sancta in hereticos vertit in catholicos. 550. b. calumniatur Macedonium de repudiato concilio Chalced. qui aduocata coacione id pernegat. b. abripi mandat in exilium, c. tentat omnes in hæresim inducere, & Theodosium Cœnobiarachā ejicit in exilium. d. oneribus premit populos. 552. a. aduersarium illi Deus iuscitat Vitalianū Mag. Equicū, cuius timore oīa promittit. 553. b. de concilio ecumenico legatū mitit ad Papā. c. legatis papæ honorificentissime exceptis, omnia indulget, præterquam de damnando nomine Acacij. e. callide conciliato pop. & blande laetato Papa bona spe, admisit Vitaliano præfecturam. 554. e. rursus concitterit iumulu Illyricianorum militum, catholicis indulget. 555. a. libere eum alloquitur episcopus. b. honorificentissimam legationem Romā mittit cum legatis sedis Apostolice. 554. c. recusat subscrivere libello fidelis ab Hormisdida missio, & persecutionem mouet in catholicos. 556. a. spectus terretur. 557. a. denique fulmine extinguitur. a.
- de ANathemate non inferendo explicatur sententia Chrysostomi. 360. d.
- AN**athemata in Arcadium Imper. ab Innocencio Papa illatum. 425. c. in Anastasium, ex Cœilio Rōm. 542. e. in Rom. Pont. ab Arianis. p. 437. d. ab impiο Diocoro. 503. b.
- AN**arohius Costantinopolitanus episcopus eligitur, electus non probatur a Leone priuilegiā edat catholicam professionem. 503. c. ambitiosè & callidè curat sanciri occulte in Concilio Chalced. priuilegium fux ecclesiæ, quod legati & Leo improbant. 508 b. 509 b. redarguitur.

I N D E X.

E ius a mbitio. 509. b. obtrectat Leoni Pape, quasi improbanti Concil. Chalc. 510. d. abiicit curam Primatus. 512. e. moritur. 517. d.	e cclias Persidis. 259. e. quātū proficit p̄dicatio ne Chrysostomi in colligēdis eleemosynis. 373
A Naunenses martyres sub Honorio, a gentiibus rusticis interfecti. 411. a.	b. eius schisma 40. annorū tollitur. 428. e. labo rat sub Julianō. 297. e. sub Valente. 325. b. eius ordinatio per legatos Hornisidę Pape. 562. b.
A ncilla christiana Iberos cōuertit ad fidē. 232. a.	A ntiochena virgo eripit se per mortem carnifici e & lenonibus. 186. e. virgines duæ sorores se demergunt, ne dispendiū patiānē castratis. 187. b.
A ncyranum Concilium. 198. b.	virginis preclara contentio cum milite in sub eundo martyrio. b.
A ndegaeus Concilium, ne clerici fugiant e piscopale iudicium. 512. c.	A ntiocheni nouo imposito tributo surētes Impe ratricis Itarā cōtumelia. afficiūt. 376. d. Flavia nus pro confaterna ciuitate legationem sulci pit ad Imp. Monachi confluunt ad eā cōsolādū 376. e. legati referut ab Imp. veniā, quam cele brant Chrysostomus, & Theophilus. 376. e.
A ndragathius dux Maximi se in mare deniergit, audita Maximi nece. 378. b.	A ntiocheni Episcopi. 29. d.
A ndreas Apostolus, post Petrum martyri in A chaea. 56. a.	Petrus Apostolus. 2. d.
A ndreas Tribunus Cathecumenus, vīctor in bel lo Perseum, sub Dioclet. & post martyr. 168. a.	E uodius.. 2. d.
A ndronicus in Pentapoli Aegypti p̄flectus, di ra excoīcatione multatur in Cōcilio. 43. 5. a. re spicēns, veniam impetrat, deponit utramen tribunalī. c.	I gnatius.. 57. e.
A ngelorum noueni ordinū non hinc primus prodit. Ignatius.. 71. c.	H ero.. 71. e.
A ngelica salutario, tū illud additamentū credit, accipitisse S. Maria in ater Dei, ora pro nobis, & cet. cum in Concilio Ephesino. damnatus est Nestorius. 479. d.	C ornelius.. 77. e.
A niballianus Costantini frater a Costantino ne pote interficitur. 248. b.	H ero. II. 81. d.
A nicetus Syrus creatur Papa. 87. c. excipit Poly carpum Romanum venientem. 87. d. Marcion h̄e rearcha, eos defende, Romā venit, d. sub eo per secutio Aurelii recrudeſcit. 88. b. per id rēpus Montanus Phryx. heresim suam vulgat. 89. d. Tatianus hereticus agnoscit. 90. b.	T heophilus.. 88. d.
A nicii nobilissimi Romanorum. 395. d. 397. a. de A Nimē originis qōne interrogatus Auguſti nus mittit ad Hieronymū. 422. d. 413. e. indeci fa mansit usque ad Gr̄orii Magni tpa, visa tamen est ecclesia propendens in eam sūiam, vt simil creentur, & infundantur. 443. e.	M aximinus.. 91. d.
A ntherus Papa cui at colligi gesta martyrum, & ip̄e post mensem martyr. 121. d.	S erapion.. 95. b.
A nthemius Consul amicus Chrysostomi vir in figuis. 421. c.	A sclepedes.. 103. e.
A nthemius Imper. occidentis. 521. d.	P hileucus.. 109. e.
A ntichristum multi magni nominis autores pu tarunt Neronē fuisse. 57. a. appropinquasse ob acerbitati p̄secutionis, icrebut, sub Seuero. 101. e.	Z ebennus.. 115. b.
A nthimus eps. Nicomediensis signis martyr. 175. c.	B asilius.. 123. 2.
A nthimus ex Trapezunte Costatinopolim trans fertur, occultus Eutychianus. 594. d. vt se catho licum prober, profliter, Iustiniano se absentire in omnibus Ap̄tolice sedi. 595. b.	F abius.. 137. a.
A ntinous puer, consecratus Deus ab Hadriano, magno probro Gentilitatis. 78. c. p̄dictum id fuit carminib⁹ Sibyllinis. c.	D emetriārcus.. 134. a.
A ntiochenz Eccliesia. ps S. Pe. Apost. 24. e. 29. d. illi succedit Euodius, an Ignatius, 29. d. 57. e. euc illi prefata Alexandria. 31. c. habet ius in	P hilogonius.. 135. a.
	V italis. 194. c.
	P aulinus.. 263. e.
	E ustathius.. 213. b.
	I n schismate Melietius.
	P aulinus.. 282. d.
	E uzousus hereticus.. 282. d.
	F lavianus.. 353. d.
	E uagrius.. 357. d.
	P orphyrius hereticus.. 419. b.
	I n vnyone.
	A lexander. 421. b.
	T heodorus.. 346. c.
	I oannes.. 465. b.
	D omnus.. 480. c.
	M aximus.. 508. b.
	B asilius. 515. (Acacius.. 517. c.
	M artyrius.. 518. c.
	P errus Fullo hereticus.. 525. c.
	S tephanus x28. e. (Stephanus unior. 529. a.
	C alendonus. 530. (Palladius hereticus. 534. d.
	F latianus Jun. 541. d.
	S euerus hereticus. 551. a. (Paulus. 565. a.
	E uphrasius. 568. c. (Ephrem. 573. c.
	A n-

I N D E X.

- A**Ntiochenum conciliū, ad sarcendā ecclesiā illā,
Nouatiani schismate scissā. 142. et alia duo con-
tra Paulū Samosatanū. 155. e. 156. a. aliud, quo
Ariani alij ep̄i catholica fidē recipiūt. 313. a. A
liud, quo transactiōne quadam ecclesia illa col-
ligitur. 346. b
- A**Ntiochia funestissimo terremotu cōcussa, pi-
clitate in ea Traiano Imp. 72. a. Rursū p̄ integrū
annū quassata. 253. e. i. gēti terrēmotu, & icēdīo
cōcidit, ep̄o & multishoū millib. extictis. 573. a
- A**Ntiochiae primū dicti Christiani. 26. b. conten-
tio inter Petrum, & Paulum. 34. b. collecta fa-
cta pro pauperibus Iudeæ. 27. d
- A**Ntiochus i. atricū cunuchus a Theodosio i or-
dine redactus, inter clericos profitetur. 472. c.
perhonorifica mētio eius est in collectione Co-
diciis Theod. cui ipse multū cōtulerit suis vigiliis
- A**ntipas martyrio coronatur. 64. a. (573. a)
- A**ntonius Imp. p̄dictus. 80. c. Sepulchrū Adria-
no constituit, molē Hadriani appellatū. d. perse-
cutio sub eo 161. c. ob variis clades inibet per-
secutionē cōsancti ne adulterii actionē
habeat. 8. c. a. Pius cur dictus. 80. b. Interdit le-
ctionem prophetarum, & Sibyllarum. 81. e
- A**ntoninus Caracalla Imp. Christiano lacte edu-
catus ex miti pueri uir truculētus euadit. 107.
2. a. ratis, eiusq; domesticorū, & patris, miterfe-
ctor, cædes facit, parcens Christianos. 107. b. Cq;
dū Alexandrinos sibi illudentes. 108. e. Magia
studet. 10. b. occiditur, & in Deos refertur. d
- A**ntoninus Eliogabalus Imp. 109. e. Deū suū So-
lē, vñū colendū studet 110. a. occiditur. 111. b
- A**ntonius Magnus ardore incensus martyriu. iu-
dicem prouocat. 188. c. sub eo solitudines fre-
quentant monachis. 202. e. ab Athanasio visi-
taur, & dona accipit. 232. e. quanta eius esset
fama. 233. a. scribit ad eum Imperatores, & ip-
se ad eos. 233. b. Gentiles Philotophi stupēt de
eius sapientia. c. auctor, vel restitutor Cœnobiti-
ca vita. 233. b. frustra scribit ad Constantinū
pro Athanasio. 242. b. Visio illi offensa de horri-
bili ecclesiā clade. 251. e. scribens ad Gregorū
intrulom, & ad Balacium Ducē pro Athanasio
contēmptur, sed vlciscitur eup. Deus. 252. d. in-
simularus Arianismi, cogit Alexandriam de-
scendere. 258. d. centum qñq; annorū moritur,
præclarum testim̄ filiis rebusque, fidem catho-
lica. 284. e. pia eius legata. 285. a. incognito loco
vult sepeliri. a. ab Hilacione illi auct̄a exequie. a.
sept̄ e. us extant ep̄st. de plurib. 285. b. vita & cri-
plic Athanasius, iteq; Hierony. b.
- A**Pelles Marconis discipulus, Philumenam semi-
nam lectans, multa impia docet. 82. d
- A**Phrahae monachi scitum, & liberum respon-
datum, Valenti Imp. parori. 325. b.
- A**Pocalypsis liber Canonis ērantiq; pbat. 65. c.
- A**Pollinaris primus ep̄iscopus Rauenatibus a. S.
Petro datus. 59. d
- A**Pollinaris Claudius ep̄iscopus Hierapolitanus
scribit pro fide Christiana cōtra Gentiles. 589. c.
& pro Catholica contra Cataphrygas. d
- A**Pollinaris negat perfectā Christi incarnationē,
detracta aia. 302. c. pp magnū eius nomē in ec-
clesia, cīus errore non crediti, nisi post damage-
tionē a Concilio Roma. 338. d. in quibus error
fuit Milenarij, qui deinceps nō tuit auditus. d
- A**Pollinariste xp̄u hoīe ñunicū appellare soliti, p̄
ter inumerā ferē volumina, trigita scripsit i Por-
phyriū. 340. x ei⁹ scripsit collegiū Poem⁹ qdā car-
nis & verbi cōmixtione, a quo Polemiā 339. b. c
- A**Pollinaris hō literatissimus plurima scripsit por-
mata ad imitationē antiquorū, argumentis ex
sacrī literis petitis. 307. e. scripsit contra Iulianū,
sive cōtra philosophos, rōm. b. pugnās. 308. a
- A**Pollophanes admirator Eclipsei nō obitu Chri-
sti, vna cum Dionysio. 16. b
- A**Pollonius Senator, apologia pro fide recitata in
Senatu, obruncari iussus. 95. a
- A**Pollonius Tyan.eus, Magus, F̄pheſi, in Græcia,
& Rom. e agnosciſ. 8. b. 54. a. Magijs eripi se a
cōspectu Comitiani. 63. c. morit. 66. d. impostaor
a gētilib. quoq; habit. 66. d. cultus a Caracalla.
- A**Pologiæ plures pro Christiana religione Qua-
drati, & Ariftidis. 77. b. Iustini. 82. e. Claudi⁹ Hie-
rapolitani. 89. c. Athenagore. 92. d. Apollonij.
95. a. Minutij Felicis. 107. e. Arnobij. 173. b
- A**Postatarum horrendi casus. 298. c
- A**Postata ferē sunt heretici. 3. 1. b.
- A**Postolorū electio. 7. e. ord̄natio i sacerdotes. 13.
d. qñō intelligendū part p̄ditio. ptate, & Petru-
caput oīum. 17. d. dispersis alis fidelib. ipsi re-
manent Ierosolymis. 22. e. Chrismā conferunt.
23. b. dispergendi ob Agrippi persecutionē, re-
gulā fidei, Symbolū condunt. 26. e. instiūtu Spi-
ritus sancti, non forte abeunt in suā quisq; pro-
uinciam. 27. a. per duodecim Apostolos Mūdū
ad Christum adducit, planē admirabile. 27. c.
vel uirgines, vel post nuptias continentes. 41. e.
eorum constitutiones, & Canone. 68. c. d
- A**POstolorum Petri, & Pauli festūm solemnīus:
celebrari Constantino poli imperat Festus Pa-
triūs ab i. naftafo Imp. 542. a
- A**POSTolica sedes, vide i ap̄.
- APP**artitiones Domini rediūui. 17. a. 18. 2
- APP**ellat primus a iudicio Ecclesiastico ad Imp.
Aurelianum Paulus Samosatenus & reūcitur.
158. c. Ne appelleretur a iudicio ep̄iscoporum ita-
tuit Constantinus. 197. a. Donatista a Conci-
liis sepe ad Constantiū. 195. d. 200. e. appelle-
lantem ep̄iscopum ad seculare tribunal Valen-
tinianus pecunia multat. 322. a. Pont. dom. ap-
pellat lo. i. hrisostomus. 418. d. Theodoreus.
502. c. de appella ionibus ad Romanam sedem
que cōtrouersia apud Afric. P. 453. b. c. 460. d.
- AP**Runculus Longonensis ep̄iscopus, ex prædica-
tione Sidonii mo. encis fit ep̄iscopus Arvernē-
sis. 533. d. A Q (scit. 547. e)
- A**QVa, baptizatē Arriano, ex Colymbetra euane-

- AQVariorum hæresis, aqua tantum vtentium in mysterio. 146. a
- AVila Ponticus scripturam ex Hebræo prauè verit, aduersatus editioni septuaginta interprerum. 79. c
- AQVileia a Maximino frustra obsessa, magna virute Aquileiemus, vt ex eo forte Rom. ciuitas sit appellata. 122. e. a barbaris obsidetur, Opterio exciso. 340 a. expugnatur, & uastatur, 340. b
- AQVileiense concilium, actione vna confectum, & damnati Episcopi Ariani. 355. a
- AQVileiensis ecclesiæ status, tempore Hieronymi. 334. d
- AQVileiensis episcopi electioni præbet assensum Symmachus Rom. Pont. 543. e
- AQVilinus ex victoria de Visigothis cum Clodo uero Rege abdicat se à seculo, & post fit Ebroicensis episcopus. 543. c.
- A R
- ARAbia felix, olim dicta Saba, nunc Homeritis. 569. d
- ARAbicum concilium aduersus Berillum Bostrorum episcopum, negantem Christi propriam diuinitatem. 123. c. a iudicato, aduersus aferentes animæ mortalitatem.
- ARAtor Comes Domesticorum, poeta, legatus Athalarici Regis ad Iustinianum. 577. d
- ARAuficanum concilium in Gallia Narbonensi, priu. 495. b. Aliud posterius, præside Cæsareo Arelatensi. 519. d
- AVDogastes Comes, necato Valentiniano Imper. Eugenium euetus in Imperio. 389. b. profligato exercitu, semet interficit. 394.
- ARCadius Theodosij filius a patre Augustus pronuntiatur. 363. c. dat illi pater Arsenium Romanum Diaconum præceptorem. e. conuenit cum Honorio fratre, patrem Mediolani, & excipit Imperium Orientis. 397. e. statim reperit Constantinopolis. 398. a. sancit contra hereticos. e. quil hereti dicendi. e. Aula, & militia excludit. 399. a. Ne tradat ad se confugientes Romanos, bellum cum Persis suscipit. c. pelit Constantiopolis Apollinaritas. 403. b. sancit contra ambientes Magistratus. b. Ne Iudei usurpiantur ad fidem, priusquam debita reddirent. b. primus legem fert capitalem in recipientes hereticos & lihos eorum tenentes, suadente, vt credibile est, Chrysosto. 406. d. rescriptum dat aduersus ecclesiæ iniunitatem, suadente Eutropio Aulicorum potentissimo, quod non diu durat. 407. b. item aduersus clericos, & monachos, rapientes eos ab officio. b. parcit ecclesiæ, in quam se receperat Eutropius. 408. d. templa in agris dirui mandat, que in urbibus ad Christianum usum transfert. d. Dementatus ab uxore, & episcopis, persecutionem mouet in Chrysostomum, & eius fautores. 418. c. excommunicatur cujus uxore ab Innocentio. 421. e. Ab-
- solutur penitens, & demissè rogans. 426. a. præmaturè moritur, relicto isdegerde rege Peisarū Tutori infanti filio Theodosio, veritus Honori indignationem. 427. a. quatuor eius filia virgines in Palatio uirginatum colunt. 446. a
- ARChelaus Tetrarcha ludus. 2. d. anno principatus nono, ob tyrannidem, relegatur in Gallias. 3. c
- ARDaburius a Theodosio in Ioannem Tyrannum missus, in eius manus uento recessit, venit. 461. a Aspar filius ducore Angelo, per inuia Rauenanæ penetrans, paré liberat, Tyrannum opprimit. c
- ARElatense concilium primum ducotorum episcoporum, quorū nomina per errorem subseri. pra secundo. 106. c. sua decreta vult publicari per Siluestrum Papam. 197. a. Secundum. 271. b. Tertium. 511. e
- ARElatensis ecclesiæ priuilegia. 447. e. primatia oli in Gallia, & episcopus Vicarius Ro. Pont. 447. e
- ARIdna Leonis Imper. filia Zenoni vxor data, quid Asparem cum filiis proditoribus interfecisset. 223. a. Zenone mortuo, Anastasium cœhit in Imperio. 537. a. sexagesimo Imperij moritur impia femina. 554. a
- ARGenteos triginta, triginta libras argenti interpretantur. 12. c.
- ARIani, qui & Eusebiani, episcopi, in concilio Niçeno, qui. 216. a. pro iudicio ecclesiastico accusationes deferunt ad Constantinum. b. confutati, & conuicti, alii simulatae subscribunt, alii subscribere detrectant. 217. d. omnes deniq; post multam contentionem subscripti. 218. c. Porphyriani a Costantino cur vocati. c. Meletianos ad se trahunt. 127. c. cur in et hæreticos a Costantino in sanctione non recensiti. 228. a totius causæ Ariane historia, post Nicenum Concilium, ex Athanasio. 231. d. conspirant cum Meletianis ad exturbandum Athanasium. c. utrumque improbitas. 235. a. impudentes calunias in Athanasium. 238. a. Conuincitur. 239. c innouat bellum in Athanasium. 240. a. damnat Athanasium, per calumniam, in Cœilio Tyri. 241. b. Constantino variè decepto, Ariū, qui si rectè sentientem, obrutundunt. 241. c. Marcellū Ancyranum, quasi hereticum, damnat. 243. c. mortuo Constantino fidem consubstantialis populicos extinguere moluntur. 249. a. nouis calunniis impetuunt Athanasium apud Iulium Rom. Pont. 251. a. vafrè Concilium petunt, ad moram interponendam. 252. b. Eustachium Antiochenum episcopum in exilium propellunt, & iedem Antiochenam inuadunt. 253. b. fingunt Arium se detestari, eius maximè impiecati probantes, ne videantur heretici. 254. d. plures subdolas fidei confessiones edunt. e. tentat per legatos infideli occidentem. eorum inimicitas Alexandriae. 256. c. litera eorum ad Iuliu Papani arrogantis, 255. e. aliq; quædam eorum nomine videntur confititæ. 254. a. vulgant Antonium Magnum secū sentire de fide. 258. d. non

I N D E X.

Non audent se committere Concilio Sardicensi. 262. a.d. amittitur, excommunicatur, deponitur. 262. a.e. fidei formula, falso Sardicensi appellata, in qua tribuanit filio Dei substantiam, negant consubstantialitatem, semiariani appellant. 264. b. qui eos non recipiunt relegati, aut capite plexi. d. rursum virginem calumniis Athanasiū. 268. b. & 269. b. Adulanter Constantium eternum appellant. 270. e. inuident martyrij gloriam Luciferi, dum parcunt illi, tam acriter illos lacerant. 273. Concilio Sirmiensi dabant Aetium, & Photinum negantes Diuinam aetatem filii Dei, ut Catholicī videantur. 281. b. non uia fidei edita, substantiale nomine abdicant. b. calidè ex Sirmiensi Synodo distraicti, vt concilietur, duo Concilia moliuntur, Ariomini in Occidente, in Oriente Seicuc. 284. c. Arimnense concilium potiori sua parte catholicum, quo Ariani damnantur. Nicena fides comprobatur. 286. b. Nam alia postacta per fraudem Arianoorum legitimi concilij nomine indigna. 287. a. negant cum Macedonianis diuinitatem quoq; Spiritus sancti. 291. a. ex ipmis Aetiani, Photini, Eudoxiani, Acaciani, Macedoniani, Eunomiani, atq; ali plures prodierunt. 291. d. cum genz. b. in uī in Athanasium, 347. duce Iuliano. 304. d. sub louiano vigintiseptem in Concilio Antiocheno fidē Catholicam recipientes. 313. a. alii perstant in perfidia. b. vexant Catholicos, & alias sectas sub Valente. 317. c. Athanasium non patitur populus ejici in exilium a Valente. d. p. uolo post latebras, iubetur redire. 323. a. vexant ecclesiam Antiochenam. 324. b. Gregorius Nazianzenus Constantiopolis vexant. b. perlat Edicta Imperatoris tarentes, confessores lapidibus occidunt. 350. b. fauore iustinae sub nixi, Mediolani solentius agunt cum Ambrosio. 370. b. Constantinopoli auditio nuncio de profligato Theodosio furunt in Catholicos, post a victore, per Arcadium, veniam petunt, & impeant. 378. d. Constantinopoli cantilenas contra substantialitatem die noctuq; contulâr, opponit illis Chrysostomus cantiones catholicae, & demum curat ab vrbe ejici. 411. e. Aspar cum filiis produt imperium, & necatur. 512. b. e. Olympius blasphemans sanctissimam Trinitatem, dirissimo mortis genere extinguitur. 540. a. milites Africani Cartaginem dimp. ut, oppida, & agros depopulantur. 599. e.

Anthimus, ac. Ferentius Duces ad bellū Persecū, Basiliū amici, fauent Catholicis. 324. a.

Anthimus Consul. 333. d.

Arlu. pre-byter Alexandrinus. negat filium patri consubstantialem, in concilio episcoporum excōcatur, ac deponitur ab Alexandro. 199. c. prouugis in palestinanam epos fautores colligit, Eusebū maxime Nicomedensem, & Cæsariam sem. 202. b. eius doctrina ex iehoia Apostolatu. 216. b. ad eius blasphemiam patres concilii ob-

struunt aures. 217. b. Eusebii Nicomedensis litteras discerpunt. b. daninus in concilio Nicenō Arius, adigitur a Cæsariensi ad sedes palinodias. 217. b. eius scripta addicit Constantinus. igni, capitis peccata retinentibus propo sita. 217. c. penitus receptus vetatur Alexandriae repe tere. 218. c. post restitutus Alexandriam, relegato Athanasio, rursum concurbata illa ecclesia, euocatur Constantiopolis 243. a. ementira fidei catholica, iubet Constantinus alexandro episcopo, vt in communione eū recipiat, quo precibus Deum vindicem imploraute, Arius cre pat medius. 243. e.

ARMorios fedibus pellit Maximus. 362. b. pro Rebellanibus intercedere parat. S. Germanus, sucepta legatione in Italiam. 487. e. 488. a.

AR Nobius adhuc ethnicus scribit pro Christianis. 173. c. quibus libris ab episcopis fidem impre trat. d. in illis agit de propagata latè famam Christiana Religione. d.

AROstranes Magnus Armeniæ episcopus, qui interfuit Niceno concilio. 215. a.

ARSaces Rex Armeniæ, idemq; Christianus, dira patitur a Sapore rege Periarum. 322. d.

ARSenius episcopus singitur ab Ariensis occisus ab Athanasio. 23. 8. a.

ARSentus Roman. ecclesiæ Diaconus, a Damaso missus, magister datur Arcadio. 303. e. quæ conspicatus Theodosius stantem docere, discipulo sedente, increpuit. 305. b. qui post profugus, ob uitę periculum, eremum petuit. 364. a.

ARTennius dux ob translata corpora SS. Andree & Lucæ, præfectura Aegypti donatur a Constantio. 285. b. martyr sub Iuliano. 301. e. testis crucis in celo ostentis Constantino. 192. a

ARVandus Galliæ præfectus accusatus, & damnatus, in exilium mittitur. 522. a.

ARVernium obsecrum ab Euarico, Gothorum rex, defenditur a Sidonio episcopo, frequentib. litannis. 527. uenit in eius potestatem ignavia Legatorum. 529. b.

ARVenerius par coniugum, in eodem stratu virginitatem colectum. 520. c. Georgiaitem, & Frontina virgines celebrantur. c.

ARVicina obsolecente, de ea restituenda Cladius refert ad Scenarum. 32. e. Constantinus ne tam exerceri priuatum, permittit publicè. 203. e. restituit. 205. a. Valentianus permittit Gentibus, absque magia 333. b. AS

AScete. 1a. Vide Monasteria.

ASella Rom. de cuius sanctitate Hieronym. 360. b.

Arianus altercantur de Pachatis tempore. 213. d.

Aspar dux Theodosij Angelu. duce Rauenā, per iniuria, cum copijs edactus, Tyrannā opprimit. 462. b. proditor, perdirione, cum filiis a Leone Imper. interficitur. b. d. e.

ASumptio B. Marie Virginis. 32. b. AT

Alphaliacus Amalasunx Theodorici filiæ ex Eutherico. Cilicam suam, octenis sub matre regnat.

778.e. et exigit fidelitaris iurum a Rom & Gothis,
c. cœuenit inter Alaricū, & Athalaricū Reges. d
¶ 1 hauls Rex a Gothis electus, Gallā Placidiā
Theodosij filiā, & Honorij sororē, in inuasione
Vrbis captā, sibi vxorē sociat, bono Imp. 434.a.
petē pacem, apud Barcinonem, cum sex filiis
interficitur. 441.e
¶ Thanaricus rex Gothorū profigat a Phritiger-
ae altero Gothorū Duce, 327.a. perseq̄t̄ Gothos
christianos, a suis expulsis honorifice excipiit a
Theod. qui & ei mortuo exequias regias induit
get. 351.d
¶ Thanasius duodecim annorū, ep̄m agēs, Cathe-
cumenus, ritē baptizat. 391.b. sub Alexād. ep̄o
clericus instituitur. c. ecclesiæ Alexandrīnæ Dia-
conus, ob fortiter impugnatōs Arianos i Nicē
ao concilio, eorū odiū incurrit. 216.e. mortuo
Alexandro, ingenti oīum cōsensu, & plausu illi
subrogat. 227.a. eius electio diuinitus Alexan-
dro p̄cognita. c. luculētū Alexandrīnæ Synodi te-
llimonū p eo, aduersus caluniātes Arianos. b.
Diocesim visitat. 232.d. item 55. Pachomiū, &
Antoniū. d. Monachatū defertur in occidentem.
233.e. monachos asciscit in ep̄scopos. 234.a.ca
Iunia de Arsenio occiso coniuravit. 239.c.
caluniatores ei supplices fiunt. e. iniuriose tra-
ctatus in conciliabulo Tyrio, configit ad Con-
stantinum. 240.c. 241.a. absente cōdēnant, ab
dicat, interdīt̄ Alexandria. b. ex calūnia Ariano-
rum a Cōstātino relegatur in Gallias. 242.e.
ut confessor, non ut exul, excipit. 243.b. de eius
exilio, Alexandria tumultuar. d. post bienniū
exilii p Cōstātinū filiū, ex literis Constantini
Patris Alexandriā restituitur. 249.d. nouis calū-
nijs impecit apud Imp. occidentis, & iuliū
Papā. 251.a. prouocatus ab Ariano ad Cōciliū,
Romā accurrit. 252.c. Quos secū adduxerit
admirabiles viros. 252.c. Monachatum Romā
iuit. d. ibi fidei professionem edit, que Symbo-
lum Athanasij dicta. d. pars illa de processione
Spiritūsancti, a Grēcis detracta. 253.a. in Con-
ciliabulo Antiocheno deponit, subrogato Eu-
sebio, qui post Eusebi, noīe innocent, quo recu-
saute, Grēgōrium Cappadōcem immittunt.
254.c. a Cōcilio Rom. innocens declaratus, re-
dit Alexandria. 255.e. ob immanitatē Ariano-
rum fuga lapsus, Romā profugit. 257.c. a Iulio
restituitur. 258.a. euocatur a Cōstante Mediola-
num, & in Gallias. 260.e. in Concilio Sardicēsi
absoluitur. 261.a. Ariani Ep̄scopi veniā pertunt
de calumnijs in eū. e. litteris Constantij reu-
catur ad suam Ecclesiā. 267.b. Excipitur vbiq;
Iētissime. b. legatos mittit ad Constantium in
Occidentem, de sua innocentia. 272.e. per me-
dios hostes elabit. 276.a. occultissimis latebris
capitatis plura scribit ad Catholicos confirmā-
dos, lapsos erigēdos, Ariano. 277.a. exagitādos
tum etiā scribit de fuga sua Apologiā; itē Apo-
log. ad Constantiū, & alterā ad cōs. & cōsolatio-

nem ad Virgines. b. c. itē ad Serapionē de Aris-
na hæresi, & Arij exitu. d. libros Luciferi ab eo
dē expertos laudat, & admirat, & Græce ver-
tit. 278.b. Eis abstusiores latebrae, quæ d. late-
bra apud Virginem refutantur. e. scribit cōtra
negantes diuinitatē Spiritus sancti. 290.e. quat-
tuor orationes scribit in Arianos. 293.d. occiso
Georgio, emergit e latebris. 302.a. cogit Syno-
dum de recipiendis lapsis a. irruunt in eum gen-
tiles, & Ariani. 304.d. cogit virbe excedere,
quod ad breue tēpus fore prædictum. e. reuocat
ab exilio a. Iouiano, q & de fide eruditur ab eo
postulat. 312.e. cogit Conciliū Alexandriae, ex
quo libellum fidei mittit ad Iouianum. e. p̄fē
ctum, Catholicū quidem, sed prauis morib. po-
pulum corrumptem, excōicat. 326.e. Basilius
id gratū se habere scribit. c. interpellatus a Basili-
lio studet consilere Ecclesiæ Orientali per Pe-
trū Legatum. 328.e. quāti fecerit Basiliū, cui
& visitationem iniunxit Ep̄scopū Macedo-
niae, & Achaiae. 329.c. Quadragesimo sexto se-
dis anno migrat in cēlum, cuius laudib. impar-
omnis lingua. 336.d. Pet̄ Presbyter, ab eo de-
signatus, omnib. probantib. electus, cogitur ab
Arianis, & a valente Romam profugere. 336.e
¶ Athenagoras Apologiam pro Christianis Marco
Imp. offert. 92.d.

¶ Athenis schola Florentissimæ sub Constantio.
273.a. ad eas ab aliis consu. mandi, studiosi pro-
ficiſebant. b. Magice quoq; artes ibi vigebant.
c. ab Alarico excisæ, quib. pepercisse fingit. Zos-
imus. 399.b. sub Anafasio restituuntur. 550.a
Attalus Imp. creatur a Ro. cogente Alarico. 430.e
Non dignatur consortem in imperio Honoriū
430.a abdicatur ab Alarico b. Gothi suaden-
tibus resumit Imp. in Italia 451.e. ab illis desti-
tutus, capitur, truncatus manu, in Liparam re-
legatur. 444.e. 448.c

¶ Titius p̄sbyter C P. na Ecclesiæ, ex aduersariis
Io. Chryſtoſ. Arsacio succedit, in sede C P. na.
423.d. suadet Theodosio proferre iura Ecclesiæ
C P. na quasi ex antiquo iure. Excoicatur ab
Inno. 442.a. Chryſtoſ. nomen restituit in Dip-
tycha. 440.a. Suadet & id Cyrillo ibid. daminat
Pelagianos, ob id laudat a Cēleſtino PP. 462.a
Munificus in pauperes ethiicos. 462. morib. b.

¶ Trila Hunnoiū Rex Thracias, Illyricūq; vastat,
recessus magna ui aurii emis a Theodosio. 429.b.
b. Fratrem Regni consortem perimit. 497.b.
Profligato Rom. exercitu, pacem sex millib.
auri libris vendit. 498.d. Imininet occidenti cū
exercitu. 505.b. Flagellum Dei, ex prædictione
serui Dei appellatur. 506.a. Inuadēs Gallias ab
Aetio profligatur. a. Reuerlus pluribus vaſtaris
vrbibus, per occurrentē Leonem Papam auer-
titur. 510.a. extinguitur. 513.b
¶ Vdas Ep̄scopus incendit Py:um, zelo forte
non secundum scientiam, sed piē elegit mori
potius, quam illud redificare. 456.c

I N D E X.

AVDeus, ex nimio zelo, censor Ecclesiasticus, fit hereticus. 255.a.in Gothiam relegatus, Monachisnum cum heresi inuehit. 27.b

AVDientium classis in Ecclesia, ubi constat. fol. 154.a

AV Gustalis Praefectus Tusci Venustianus martyris. 169.c.item Aegypti Mennas. 184.b

AV Gustini primordia, ad annum vigesimum terrium, quo iam quartum annum Manichaeis operam dabat. 343.d. Romam veniens, vigesimali monono etatis anno, annum unum domi Rhetorica docet, 364.e.mittit a Symmacho praefecto urbis Mediolanum, ad docendam Rhetoricam, cum esset triginta annorum, 366.c.a. Manichaeis ad Academicos transit, c. quem sic affectum inuenit mater Monica. c. nec apud hos veritatem inueniens, reflexit oculos ad eam, quam despexerat, Christianam Religionem, 367.a. papegyricam orationem habet cora Imperii. 367.d. diuinitus deducens ad Simplicianum, audita conuersione Victorini, exardecit ad immitandam, d. ab exemplo duorum Aulicorum, qui ex lectione v. r. Antonij Magni profecabant ad mundi contemptum, annum agens trigeminum ad Deum conuertitur, 367.e. Russe cedit, vbi scribit tres libros contra Academicos, De uita beata, de ordine, & Soliloquia, de immortalitate anime, de disciplina; omnia ante baptismum, e. duobus annis Cathecumenus, trigesimi & quarto baptizatur a s. Ambrosio cum Adeodato filio, & Alipio socio, 368.e. sermo de eius baptismino illi inscriptus, falsus est, e. Romam venit, vbi aduersus Manicheos, scribit de moribus ecclesie Catholicæ, & Manichaorum, Diologum de anima, tres de libero arbitrio, 378.e reuersus in patriam cum Alipio, & Euodo, ruri per triennium agit, ieunii, & orationibus uacans, 382.a. scribit de Magistro, & filius sex de cim annorum moritur, absoluuit duos libros contra Manicheos, de Genesi, librum de Musica, & de vera Religione contra Manicheos, 382.b cauitor Hieronymo, dum contra Iouinianum, supra celebratas nuptias, extollit virginitatem 386.b ab Hippomenibus Episcopo inuitus, & reclamans oblatus ordinandus, fit presbyter, & edificato monasterio, collectis fratribus, comoniter uiuitur, 387.e. rogatus predicare uerbum Dei, in lucias petit in sequens patcha, ut istructor accedat, evrat libellus supplex. 388.a primus s. Valerius introduxit, ut presbyteri decent in ecclesia, quod episcopi tandem solebant in Africa. a. presbyter init certamen cum Manicheis, ad reuocandum amicum seductum, scribens de utilitate credendi, & de duabus animalibus. a. hortatur Aurelium tum factam Episcopum Carthag. ad tollendas comeßationes de ecclesia, siuadendo, ac leniter agendo b. qua ratione id est assequutus. c. publice disputat cu

Fortunato Manicheo, excipientibus Notarijs. 390.a. scribit duos libros de Genesi ad litteram contra eosdem Manicheos, & aduersus disputationem Adimanti. b. psalmum abecedarium conficit, quo plebs doceretur de vera ecclesia. c. item aduersus Donati epistolam, qui liber non existat. De sermone domini in monte scripsit, antequam fieret episcopus. Differuit super Epistola ad Rom. & ad Galatas, & de diueris questionibus, de mendacio, & de fide. C. disputat adhuc presbyter in concilio Hippoensi, iudea tibus episcopis, de Fide, & Symbolo. 392.d. Hippomenis episcopus ordinatur viuente Valerio. 399.e. inita conuertudine litterarum cum Paulino, mittit illi tres libros de libero arbitrio, & petit Ambrosij libros contra Academicos. 400.a. mittit item librum de cura agenda promotius. b. qua occasione potuerit scripsisse libros Confessionum. b. reuocat Licentium inhsian. e honoribus, a feculi curis, exemplo Paulini. c. scribit ad Romanianum de vera Religione. d. duos libros ad Simplicianum, eius subiiciens censu. 403.a. deprecatur Donatistis supplicia. 404.b. epistolam ad Donatum queudam, qui catholicum amicum suum trahere conabatur ad suas partes. b. qua occasione scripsisset de opere Monachorum. 406.b. disputat cum Felice Manicheo, excipientibus Notarijs, qui convertitur ad fidem Catholicam. 421.a. scribit contra Vincentium Donatistam, conquerentem quod ad unitatem nolentes traherentur. 422.e item contra Cresconium Grammaticum. d. purgat se apud Pinianum, Albinam, &c. de uifa cta a suis Hippomenibus. 429.e quam contemptror diuinitarum fuerit 430.b scribit tractatum de excidio Vrbis, ob insultantes Gentiles de Roma capta. 432.a. quando incepit scribere libros de Ciuitate Dei, & quando perfecit. 432.a. feritas Donatistarum apparet ex multis eius epistolis. d. quam immunitus sit numerus Donatistarum, episcoporum opera catholicorum, spatio circiter viginti annorum. 434.a. breuiculum collationis facit, quanto protœcta testatur ad Gaudentium. b. scribit aduersus Pelagianos, nondum nomine vulgatos, de peccatorum meritis, & de remissione, & de baptismo parvulorum. 434.e. commentarium a. i. laicos Donatista, post collationem inscriptum, & disputationem habitam cum Fortunio eorum episcopo. 437.c. ignorasse uidetur Sauidice se legitimum concilium, & falsum coarguit, ex eo maxime, quod in eo legitur damnatus Ro. Episcopus. c. probat Cœlianum esse catholicum, qui Rom. Pœfici communione sit coniunctus. d. prima, & tertia epistola, ea habent loca pro dignitate arguementi. d. verbo & epistolis (143. & 197.) Demetriadem ad studium virginitatis impellit, 441.a. confutat haereses epistolæ pelagi,

Pelagi, epistola CXLVI. ad Julianum, & post etiā libro de gratia Christi. b. scribit ad Proban pententem, de orando Deo, & de bono viduitatis ad Julianam. 441. b. mittit libros octo questionum ad Dulcitium Tribunum. 442. b. qua occasione scripsit de mendacio. c. Orosium horatur est, ut historiam scriberet contra paganos. d. enundem misit, pro sua modetitia, ad Hieronymum, pro questione de origine animae. e. scribit de natura, & gratia, ad Timasium, & Iacobum, pelagi discipulos, quos, & Catholicos redit. e. mittit ad Ioannem Ierosolymitanum librum suum contra librum Pelagi. 442. e. 445. d. scribit ad Paulinum Nolani aduersus errores Pelagi. 447. a. post damnatam Pelagi heresim, scribit de gratia Christi, & de peccato originali. 449. d. item aduersus negantes liberum arbitrium, & aduersus omnia illi tribuentes, Commentarium de gratia, & libero arbitrio, & de correptione, & Gratia. 449. d. mititur cum aliis episcopis a Zosimo Papa i Mauritaniam, de quibusdam causis ecclesiasticis. e. agit cum Emerito Donatista. Extat: acta. e. scribit per id tempus de correptione Donatistarum. 450. a. Abusum solemnis lapidationis tollit. a. item Balationes, & salutationes ante Basilicas, & in festis 55. martyrum, usum cytharæ, conuia, & Chorea. a. scribit ad Optatum de origine animæ, & aduersus pelagiano, epistolam. 451. b. ifecatur abusus quodlibet circa Missas. b. Juliani Pelagiani epistolas ad se missas confutat. 452. b. pelagianis appellantibus vniuersale Concilium, ex superbia eos hanc captare gloriam affutat. c. qua occasione scripsit de nuptiis, & concupiscentia. e. aduersus quatuor Iuliani sex suos reddidit libros. e. scribit ad Vitalé Carthaginem sem, pro infidelibus orandum esse, quod ille negabat. 453. a. rescribit ad Hesychium se consulentre de nouissimo die, epistola. 80. in qua probat predicationem illa non diu esse impletam, qua completa, finem habitus sit mūdus. 454. e. praxis in tractandis hereticis. 455. e. episcopum deponit ob gravia criminis, qui Bonifacium appellat Roman. Pent. 458. e. scribit partheneticam epistolam CCV. ad Bonifacium Comitem. 458. d. perbretes inter illos epistole germanæ videntur ipsorum. d. disputat cum Maximino, & Pascetio Arianis. e. tractum de ecclesia facinorosum iussu Bonifacii, repetit indicia excommunicatione, & obtinet. 459. a. Gratulatur Coelestino pacificam electionem, & modeste admonet, ne violenter quedam exequatur. 460. c. deligit sibi successorem, vt vacet commodius suis libris. 461. b. retrahit libros suos duobus annis, quos 232. esse comperit, præter epistolæ, & homilia. 463. c. post uero etiam scriptit de prædestinatione sanctorum, & de bono perseverantie.

463. d. Bonifacium serio, & graviter admonet in deterius prolabetem. 464. b. in magno luctu ob uastitatem Africæ, & Vandalis, & Hippone obſidionē versans, ultima decumbit ægritudine. 471. c. imposta manu ægrotum, ex uisione, ad leuissimum, sanat. d. orans obdormit in pace. e. Bibliothecam reliquit Ecclesię, que Angeli co ministerio conseruatur in direptione Hippone. 472. a. impugnata fuit eius doctrina, & pluri bus. a. ab Hilario, & Prospero fuit defensa. b. Elo- gium S. Cœlestini Papæ. 480. c. eius corporis trāflatio in Sardiniam, qua occasione. 547. e

AV Gustus quando moritur. 3. c.

AV Iti duo Hispani Origenis heresim in Hispāniā inuehunc. 442. c.

AV Itus ex praefecto prætorio, Imperator inuitus creatur. 51. c. mox imperium deponit. d.

AV Itus Viennensis episcopus in Gallia Catholica confessionem exigita Gundebaldo Burghūdi Rege. 539. e. Sigismundum filium ad catholicam fidem adducit. 549. e. Auti elogium. 540. a. Galliæ eius studio defensæ ab heresi Ariana. 554. e. Vicarium suum Hormisa constituit, in Galli. 556. b

Aurelianus Imp. 157. e. respondet pro ecclesia catholica. 158. persecutionem indicit. 159. a moritur, qua morte, incertum. 160. c

M. Aurelius Antoninus, & Lucius verus Imperatores. 85. d. Marci filia a Dæmone oppresa, per episcopum Hieropolitanum Abeccium liberatur. d. persecutio subillis excitatur. 86. a. uiatoria Christianorum precibus, sub Marco, de Marcomannis impetratur. 91. d. Lebella Marcomannos. e. Audium cassium tyrannum superat. e. eius præciara epistola ad uxori. e. adit Orientem, ut Orientale imperium stabilitat. 92. a moritur in expeditione Marcomannica. 93. d

AV Rei numeri origo ad inueniendum pascha. 219. e

AV Relius Carthaginensis episcopus. 388. b. eius, & Damasi mutuae litteræ commenticæ. pag. 340. d

In AV Tolycum scriptit Theophilus Antioch. contutans Gentiliciam superstitionem, & Christianam pietatem comprobavit. 88. d

AV Xentius Cappadocia Arianus, Dionysio in exiliu acto, intrusus Mediolani episcopus, Martinum uexat, & fugat. 282. d. sub Catholicismo latens, Valentiniā decepto, insultat in Catholicos. 321. c. contra eum pugnant egregie Euagrius, & Hilarius, cuius est ultima in eum lucubratio. a. de coscribit Athanasius ad Damasum, qui in Concilio Roman. eum damnat. d

AV Xentius junior Mediolani pseudo episcopus, qui te Mercurinum vocabat provocat Ambro- sum ad disputationem, sub iudicibus Iudeis, & Gentilibus. 370. b.

I N D E X.

B A

BABylas episcopus Antiochenus, insignis marty. 137. b. eius ossium translatio sub Juliano. 298. a

Per BABylonem intelligitur Roma, & cur. fol. 29. e

BACunius Iberorum Rex quomodo cum gente ad Christum conuersus. 232. a. domesticorum Comes a Constantino factus. 232. a

BAGriense Concilium Donatistarum, pagina 395. a

BALationes, & saltationes ante Basilicas Sanctorum tollere nisus est Augustinus. 450. a

BALbinus creatur Imperator, & necatur, pag. 122. e

BALnea Antiochena dæmonum passa infestatio nem, ob reliquias virginum Christianarum, 73. d

BAPtismus Christi, quo eius anno. 5. c. in nomine Iesu, quo intelligendus. 11. e. hæretorum damnatus ab Agrippino in Africa. 108. e. & post a Cypriano cum Concilio Africano. 147. d. ex antiqua traditione retentus baptismus ab hæreticis collatus. 147. d. Constantini. folio 208. a. & Baptisterium ab eo mirè exornatur. b

BAPtizatus arena, defectu aquæ, ex fide conualescit. 93. c

BARbam radendi consuetudo apud quos. 45. c. S. Hieronymus nō probat sic, vt nuda cutis appareat, vt versatus in Oriente. c. primus Photius episcopus Constantin. ausus est exprobare rasuram barba Latinis Sacerdotibus. d. vsus nutriendi, videtur a Gothis, & alijs barbaris introductus in Occidente. d. perseueravit diu in sacerdotibus. d

BARdefanes hærefiarcha. 91. b. scribit contra Macionem, & Genethliacos. c

BABaræ gentes, qua occasione Euangelium receperint. 232. a

BARNabæ sua in commune confert. 20. b. idem & Saulus ordinantur Apostoli extra XII. numerum. 28. a. simul peragunt Cyprum, & Asia, euangelizantes. 31. c. dissentit a Paulo ob Marcum. 34. c. alia de eo ex traditione habentur. 34. c. vt venisse in Italiam, & Mediolanen sem ecclesiam fundasse. Eius corpus cum Euæglio Matthæi repertum in Cypro. 534. a

BASilicam S. Marie trans Tiberim extruxit Callistus Papa. 113. a

BASilicas plures extruxit Constantinus. 208. d. 210. c. sex quidem ad monumentum Christi passionis. 218. b. 230. a. Tyrensis dedicatur. 241. c. item Ierosolymitana, & Constantinopolit. in honorem Apostolorum. 245. b

BASilides hærefiarcha Alexandrinus. 75. a

BASilina piissima fœmina, Juliani Apolitæ nr. ter. 301. c.

BASilicus Eutychianus, Verina uxoris Imperator, frater, dux classis in Gensericum Vandalarum regem, qua amista, relegatur. 522. c. inuidit Imperium, deicto Zenone. 526. d. instigante Ze nonide vxore incipit fidem subuertere. d. Encyclica dñnat Chalcedonense cōcilium, quam circiter quingenti subscriptiunt e. cogitur timore episcopi, & populi tumultuantis, eam abrogare. e. Deo & hominibus inuisus, proditione Dicis imperio cadit, & a Zenone relegatur. 527. d

BASilius meminit de persecutione Diocletiani. 169. c. ipse & Gregorius cum alibi studiisset, Athenas cōsumandi se contulerunt. 273. c. euocatus per literas a Juliano, renuit egregia fidei facta protestatione. 244. c. peragrat prouincias Monasticorum institutorum causa. 296. monachus, & psbyter efficitur. d. pfectus fit Monasterii. 297. a. i. solitudine secedit, quo eum sequitur Gregorius, seorsum tamen habitant. 292. a. 311. d. quæ eorum studia, & actiones. d. quanti Gregorium faceret. e. magnificat quoque Libanius præceptorem, quamvis Ethnicum. 312. a. Sabelianis agitatur. 312. a. Eusebio Neocæsariensi Episcopo per Gregorium reconciliatur, & eum deineretur. 317. b. inuitus illi defuncto subrogatur. 322. b. Paulus post Gregorium in partem curarum adscicit, & Petrum fratrem ex monacho presbyterum ordinat. b. epistolis pluribus, ægra ualeudine, studiose curat ecclesiæ. 323. c. 334. a. venerabilis etiam hostibus propter constantiam. 324. d. viduum protegit aduersus prefectum. 325. a. per literas cōsolatur Antiochenam Ecclesiam. 326. b. Athanasium rogat de curanda vnione eius ecclesiæ. 326. b. literas mittit, & legatos ad Occidentales, & Roman. Pont. rogatum auxilium. 329. a. in inuidiani vocatione de Bustathio heretico, Catholicum simulante, in communionem accepto. 329. d. ac eufusatur quæq; de literis ante uiginti annos ad Apollinarem scriptis. 330. a. ægerrimè, sed patienter calumnias ferens, triennium responde re differt. 330. b. diffamatus hæresis apud suos Neocæsarienses, purgat se apud eos. b. calamitatem patitur de tribus Diis, dum agit contra Sabellianos. 330. c. rursum, quod male sentiat de Spiritu sancto. c. de exploratoribus queritur ad è audiendum concurrentibus. d. cui todem se antiquarum traditionum profiteretur. d. ex viis voculæ prolatione in suspicionem uenit, quasi malè sentiat de Spiritu sancto. e. qua occasionem scripti librum de Spiritu sancto, & post mortem plures pro eo Apologizæ fuerunt scriptæ, pagina 331. a. in tantis æruminis uocat in auxilium Athanasium. a. existit etiam

I N D E X

etiam illi contentio cum Anthimio Catholicos.
a. Gregorium inuidum, & reluontarem ordinat Sacerdotum episcopum.b.c.eo oppido occupato ab Anthimo, residentie non fuit locus. c. nouam legationem mittit Romam ad Papam, & alios occidentales, ut uisitari current Orientem. 333. e. qua cum nihil proficeret, misit alteram per presbyterum, qui putatur eius frater. 334. a. ingeminat querelas, & acerbias de Occidentalibus scribit. b. Alexandrinam ecclesiam conuolatur per litteras, vexaram sub Valente. 337. c. rursum scribit ad Occidentales, dapo-rans statum Orientalis ecclesie. 339. d. consolatur monachos militare adactos a Valente. 341. d. gratulacur ecclesiae de Ambroso episcopo creato, cum eximie laudans. 341. d. necessitudo litterarum intercedit inter eos. e. octauo episcopatus anno migrat in celum, publice laudatus 344. e. eius lucubrationes recenset Hieron. & Casiod. d

BASIA abbatissa in palastina, seducta a pseudomo-nacho in Eurichianā hæresim. 511. b. a. pulcherria de ueritate edocta, reddit ad Catholicos. b. exemplo item Eudoci. e. 514. b

BH. Llator presbyter, illustris scriptor sub Iustinia no. 580. a

BELUM Iudaicum sub Nerone, Cestio præside syria Duce. 54. b. Vespasiano Duce. e. Vespasiano Imp. Tito Duce. 58. b. sub Hadriano. 77. c. 79. c. Marcommunum sub veris Imperatorib. 89. a 92. e. Byzantium. 98. b. Albinum, iudaicum, Sarmaticum sub Vero. 99. b. parthicum sub eo dem. 101. a. Alexandrinum sub Gallieno. 152. c. persicū sub Diocletiano, & parthicū. 168. a. satnaticum sub Constantino per Duces. 235. e. Armenicum Maximini i eos, ut Christianos. 190. Constantini aduersus Duces Maxentii. 192. c. aduersus Maxentium. d. Licinianum terrestre, & nauale s̄p̄ius repetitum. 21. b. d. Sarmaticum, & Gothicum. 203. c. Constantinus parat Persicum. 245. a. sub Costantino inualescit 250. a. in diictum a Constance ipsi Constantio, nisi restitutus Athanasium, & Paulum. 265. e. Constantii aduersus Magnētum, primum in quo Christiani innicem concurrere. 270. d. Iuliani persicum. 310. c. Gothicum sub Valente triennale. 317. a. 322. d. Theodosii aduersus Maximū. 378. b. item eiusdem aduersus Eugenium. 392. d. Persicum sub Arcadio. 399. c. Gothicum in Græcia per Stiliconem. 399. b. Gildorianum in Africa. 404. d. Alarici aduersus Honorium Imp. in Italia 418. b. cum Radagaislo scytha cum innumerabili exercitu ad internitionem cęlo. 421. b. Honorij contra Tyrannos. 434. c. cum Ioanne Tyranno gestum. 460. e. Persicum sub Theodosio. 456. b. Britanorum cum Pictis, & Saxonibus. 408. a. Theodosii cum Géserico Rege Vuan-alorum. 478. c. Clodouei contra Visigothos

Arianos. 548. b. & contra Burgundiones, 549. b. Vuādalicum sub Iustiniano. 587. Gothicum, & Italicum. 596.

BE Llarius Dux Iustiniani in bello Persico. 578. b. discordia Ducum, Belisarij, Kerici, & Petri ex inuidia, Romani vincuntur. c. Dux in bello Vuādalico. 588. e. iustitia eius. 589. a. tribus mensibus, quod mirum est, recuperat Africam. 589. d. capto rege bellum Vuādalicum est consecutū a Belisario, de quo egregium agit triumphum. 591. b

BE Nedičio Hebræorum in secundis mensis. 13. c. noue benedictiones a Christo illatæ. c. frugum, ex Apostolica traditione. 162. nuptiarum 38. c

BE Neditus Nuſinus, post Monachorum patriarcha, solitudinem perit. 540. b. Caſlinum petens, Monasterium extruit. 581. c

BENeuolus Brixianus memorie scrinijs præsidēs apud Valentianum, rogatus aduersus fidem patrū decreta Imperialia dictare, renuit, egredie-gio responſo, maiora promittenti. 364. d

BIBliothecl Ierosolymitana, ab Alexandro episcopo extorta. 137. a. Constantinopolitana a Constantino. 237. a. post ab alijs aucta ad numerum 20. millium librorum. a. sub Basillico in censa. a. & 527. b. de ea curanda valēs reſribit. Basilico 338. b. Georgij intrusij Alexandrii, quā ad se integrum peruehendam mandat Iulian. 331. e

BIGAMOS exclusos a sacris ordinibus a. Paulo, per petua traditio, & vſus ecclesiæ docet. 42. a. de Bigamis non ordinandis statuit Nicenum concilium. 223. b. constituitur etiam excoiugio ante baptiſnum. 423. a

BLEſilla Paulæ filia vidua viginti annorum relieta, docta Græcè, Latinè, Hebraicè. 359. e. illi s. Hietonymus Ecclesiasten interpretatus est.

B O

BO Azer vidua, Hunnorum Regina, cum centū eorum millibus, cum Iustiniano contra Persas 578. b

BOtius Romanus? Athenis per decem & octo annos Aristotelis dans operam, eius scripta latine vertit, & commentariis illustrat. 350. a. com-mentarium scribit, quomodo Trinitas vnu sit Deus, ad Symmachum, & de duabus naturis, et vna persona aduersus Nestorij, & Eutychetis errorem. 568. e. eius modestia. 569. a. ob-truncatur cum Symmacho socero. 574 b. quatuor, in litteris vir. b. antreis suis de consolatione libris multa de ſe, & de calanitibus suis. c. de uxore Rusticiana, filii, Symmacho socero. d. scribit in carcere plurima opera. Mirandum quid accidit in eius obtiuncione e causa vtriūque ne is. 575. d. c.

BONa

I N D E X.

- B**ona stabilia iam olim ab ecclesia possessa. 39.b
a tempore restituimus edicit Constantinus. 194.b.
relinquendi ecclesie idem facit potestate. 205.d
immunia a tributo. 10.a. in tres partes dividenda. 212.a. Bona ecclesie occupantes excō
municandi. 546.a.
- B**ONIFACIUS Papa primus, creator ex presbytero,
aduersus quē Eulalius Aichidiaco Ichnina facit. 451.a. Vtq; iusto Vibe abesse, & Eulalio
non parente, ex episc. porū Iñia CCL. qui cōue
nerant, Bonif. ut legitimus pbatur, Eulalio re
iecto. 4. 1.c.d. Roma reuersus se fili eccl. sarcie
dæ incumbit, eam Honorio Imperatori cōmen
date. e. Parti oclum Arelatensem inuidentem iura
Ratiæ Provinciæ reprimit. 458 b. Morit. 459.e
- C**ONTRACIUS Pap. II. creator. 582.d. Diocorus
item in schismate aduersus eum d. Epistola
ad Iulium Alexan manifestæ imposture cō
vincitur. e. Synodum habet, qua improbato
exemplo eligit sibi successorum. 583.c. Decre
tum ic p̄mittens tollit. e. Ecclasiam S. Michae
lis Achang. in circo Domitiae extruit. d. In Bo
niciacum decretum quid Agapetus. 593.e
- B**ONIFACIUS comes Thaur, strenuus Dux, in Hi
spaniam cōtra Vuandalos misitus, ob impo
nitiam morum Castri Ducis, te recipit in Afri
cā, & consuetudine S. Augustini proficit. 458.c.
Paræneticam ad eum scribit epistolam. d. Pro
ditione adductus in suspicione affectata Tyrā
nidis, bello appetitur 4. 4.a. Euocat in bellī
societatem Vandaloſ ex Hispania. 464.d. Ad
eum Augustinus breves scribit epistolæ, mu
tato stylo, ob periculum. 464.b. Proditione
detecta Imperatori reconciliatur, & vietus a
Vuandalis. H pponeſe recipit. 466.a. Profigato
Rom. exercitu a Vandaloſ, Romanus proficit,
reconciliatur Placidia. 478.c. Magister militū
creatur. 484.c. Profigat Aetium, & morit. 484.c.
- B**O natus episcopus in Macedonia negans per
petuam virginitatem B. Mariæ, damnatur a
Thesalonicensi episcopo, ex delegatione Ca
puanæ Synodi. 383.e.
- B**RIGIDA Scota Virgo, in Hibernia moritur, ex
rant acta. 568.d.
- B**RITIUS Turonensis episcopus, appellato Rom.
Pontii, post septenium, sedem recipit. 484.e.
- a**d **B**RITANIAM vñq; penetrasse Petrum Aposto
lum aliqui tradunt. 43.a.
- B**RITANORUM Rex Lucius, missa Legatione ad
Eleutherū Ro. Pon. Christianus efficitur. 93.e.
- B**RITANNIA Christo subiecta. 94.a. Liberatur
per Cœlestinum ab hæresi Pelagiana, misso An
tihodoro episcopo Germano. 467.c. iterum libe
ratur per eundem S. Germanum. 487.e. Villa
populi, & sacerdotum notantur. 498.e. Libera
tur ab hostiis. 540.b.
- P V
- B**ULGARI vastant Thraciās. 542.e. Rursum eas
deprædantur, quos Anastasius auro auertit in
Occidentem. 545.a. Per Ducem Tolum. 2
Theodorico vincuntur. 546.c.
- B**URGUNDIUS cum aliis barbaris Gallias in
uadunt. 426.d. Gailaru partem Cheno pro
ximam occupant. 441.c. Quando Christiani
effici. c. Bellicosissimi numero & virtibus pol
lente. c. Ab Aetio bello uincuntur, & post ab
Hunnis conteruntur. 487.d. Epiphanius lega
tus ad Burgundiones de redimendis captiuis.
539.e. Fœderati cum Athalarico Italie rege.
576.d. Frauci bella mouent in Turigos, &
Burgundiones. 576.d.
- B**YZANTINUM in constantinopol. mutatur. 212.e.
Fam nouain, Romā christiano ritu Deo dicat
constantinus in memoriam Sanctiss. Genitri
cis Dei Marie. 236.a.
- B**YZANTINI, & aliis eiusdem Provinciæ locis pri
mus, Petrus dat episcopos. 26.e. Metrophanus
succedit Alexander ultimus Byzantinus, &
primus constantin. sp. episcopus. 201.c.
- C A
- C**ABADES rex Parthorum Amida validum præ
sidium Romanorum proditione occupat, sub
Anastasio. 545.b. Castro a dæmonibus obſefso,
perq; Christianum epi copum liberato, liberā
omnibus dat facultatem, christianam fidem
acciendi. 552.c.
- C**AELIA Virgo, & martyr Euangelium ge
rebat in pectori. 119.a. id factitatum ab vsque
tempore Apostolorum. a.
- C**AEILIANUS Diaconus Carthaginensis arguit
Lucillam osculantē os martyris, non vindicati
ante sumptionem Eucharistie. 175.e. Catum
nia patitur ex falso Actus martyrum. 176.b.
purgatur ab immensa Calumnia Donatistar
um. d. Ordinatur episcopus Carthagin. post
Mensuriū. 182.b. Schisma aduersus eum con
flatur triplici genere hominum. 182.b. Accu
satur & absolvitur. c. Rursum accusatus ab
soluitur in Concilio Romano apud Lateranū.
195.c. item in Arelatensi. 196.e. in Mediolan
ensi. 200.d. Fuit in cōcio Niceno inter Apo
stolicos episcopos. 215.d.
- C**AEILIUS Afer Diadumeni Cæsaris magister,
is forte, qui post Christianus, & pre. by. Cathe
chista tuit S. Cypriani. 106.a 127.b.
- I**Oannes cœcu, immensa memoria, confess. 187.a.
- C**AEDEM in bello qui tecūſet xl. diebus a sacra
mentis abstineret. 394.b.
- C**AELESTINUS PP. 460.a. rogatur ab Augustino,
& modelte monetur, ne uiolenter agat. b. scri
bit ad Narbon. & Viennens. episc. de quibusdā
excelsibus. 466.a. Mittit Palladiū S.R.E. Diac.
in Britaniā ad depellendos Pelagianos & p
fecit iuuatiib⁹ Germano Antif. & Lupo Trecesi
epis. 467.c. Monet epos Appulos & calabros, e
pis populu esse docendū non sequendū. 468.b.

I N D E X.

- In Concilio Romano Nestorij blasphemiam dā-
nat, decem illi dies ad resipiscendū prescri-
bit. 469.b.
- Delegat vices suas Cyrillo Alexandr. Episcop. e.
Legato mittit ad Ephesinum Concilium, exe-
cutioni mandaturos sententiam suam in Ne-
storium. 473. a.
- Redarguit Episcopos, qui sinerent suos presbyte-
ros obloqui in Augustinum. 480. d.
- In quibus tuis Sulpitius seuerus d.
- Gratularunt Theodosio Imper. & piscope & Clero
Constantinop. & episcopis Conciliū Ephesini,
per litteras encyclicas, de Nestorij impieitate
prostrata, mones de eo lōgiis ablegādo. 482.a
migrat.e vita. b.
- C**A Elēs Idoli templum Cartha, amplissimū, &
ornatissimum, expiatur, & tilato crucis signo
vero deo dedicatur. 469.d.
- De eo inane vaticinium. 453.c.
- Prostratum sub cōstantio & Placidia Augusti. c.
- A Vuandalis memoria extincta.
- C**A & leitus pelagianus Carthagin. damnatus,
appellat innocentium Romanum Pontif. nec
appellat onem prosequitur. 48.c.
- Dominatur rūsum Concilio Carchagibidem. ac
tert o Carchag. & Mileutano. 47.b.
- Zosimo Papē uenidit se Catholicum, & accusa-
tores suos incusat. 447.
- Vitra 100. lapidē ab Urbe submouetur constantii
rescripto. 455.c.
- C**AE lebs Paulus Apostolus. 38.e.
- C**AE libatum damnantes leges Cōstantinus ab-
rogat. 204.b.
- Non exhaustus sed secundat mundum. b.
- Firmatur in Nicēno concilio. 221.b.
- Clericorum etiā in orientali Ecclesia firmissi-
mus. b. Celibatum clericorum etiam Iusti-
nianus Imp. probat sua coistitutione. 592.d.
- C**AE hīcole, Apolatæ a christianis ad Iud. 427.
- C**AE sat Augustanum conciliū aduersus Priscil-
lianistas. 304.e.
- C**AE sarea Metropolis Palestinae. 221.c.
- C**AE saria S. Cæsar. i foro, Monasterio Arela-
teni præfecta. 549.b.
- C**AE sarius ex abbate Lerensi Arelatenensis epi-
scopus. 312.a.
- Librum de gratia aclibero arbitrio mittit ad Fe-
liciem Papam, quem ille præfixa epistola pro-
bat. 536.d. Ab Alarico Aquitanus Visigothorū
Rege, Burdegalam relegatur. 548.a. Missus ob-
suspiciones ad Theodosium in Italiam, eum
in sui venerationem vertit. 549.a.
- C**AE sarius martyr in Arabilo, quamvis prius
uoluptatibus induxit. 590.b.
- C**AE sarius Nazianzeni frater, nobili præfectura
a Juliano ornatus, admonitus a tracie, præfert
ignominiam crucis palans Regum. 295.a.
- Quæstor & Comes priuatarum sub Valentiniano.
- 314.b. miraculo in ruina Nicæn. seruatur. 319.
E moriens paupe. es relinquit hæredes, & preclao-
ro funere tumulatur. 199.e.
- C**A 1 fas sibi mortem infert. 24.c.
- C**A ius Papa. 162.c. martyr. 105.e. eius extat epist.
ad Felicem episcopum. 166.a. Sanxit de gra-
dibus, quibus alcederetur ad episcopatu. 165.e.
- C**A ius Imper. 25.a. Statuam suam vbiq; ado-
rari curat.e. necatur. 26.c. eius statuë omnes
conflant. 30.e.
- C**A lices virtuosus fuisse aliquando, constat ex de-
creto Zephyrini Pap.e. 108.c. Christus ouem
gettans in illis fingebatur.b.
- C**A illyris Iapa. 101.c. Martyr. 112.e. Statuit
quatuor temporum ierunum. 113. a. Fecit
Basilica n. s. Marie transiberim, & Ceme-
terium. a.
- C**A L uarie locus dictus a sepultura primi ho-
minis. 15. e.
- C**A luminiatores diuinitus puniti. 99. a.
- C**A lumina de horrendis criminibus in christia-
no. 92.c. Maximini in eodem. 191.a. In eos-
dem quod coierent genitalia faceretur. 166.2.
- In eodem quoq; omnium Orbis calamatum
cautellemente. 58.d. Donatularum in Cœlianū.
195.c. In Athanasiū, de indicto Pop. tribu-
to. 23.c.a. Nouq; in Athanasiū. 232.a.
- In Eustac nam episcopi vi. ieneum. 253.b.
- In Theopolda ab Origenitis. 111.c.
- In ix tum RomaniPontif. 48.2.a.
- Gennadii in Prospetum. 122.b.
- In Theodoreum. 473. d.
- Anastasii Mæcedoniam episcopum. constanti-
nopolit. 510.c.
- In Ioannem Papam, que dilaitur. 77.e.
- C**A Mipzæ appellata obiitque q; iod in campis
colligeretur, ut Montente, & Rep. au. 203.b.
- C**A N didianus come in illis ad conciliū Ephesinum,
ut tranquillitate curat. 173.d.
- Perfidie curat, nequid gestorum in concilio emi-
nit ad Theodosium. 473.e. Falsò & calumnio-
se scribit ad Imperatore. e.
- C**A Non conciliū Laodicien de Angelorum ado-
ratione, interpretatus. 49.e.
- C**A Nones Apollonici per Clementē collecti. 68.c.
penitentiales Gregorii Thaumaturgi. 154.a.
- Petri Alexandrin. 181.b. Synodi Romanae, Prima
Sedes a nemine iudicatur. 212.b.
- De Paſchate in synodo Nicēno. 218.e.
- Antiocheni conciliū, ut depositus Episcopus non-
nulli per maiorem numerum Episcoporum re-
stituatur, rep. obatus. 255.a. Canon de lib-
can. vide canonici libri. Sanciri abique auto-
ritate Rom. Pontif. non licet. 212.a.
- Concilii Anioc. Arian. pro catholicis cirati. 255.b.
- De prærogativa Ecclesie Constantirop. nullius
fieri. 252.e. Conciliū Ephesini permixti cum
pseudo synodi canonib. item Ephesi. 473.c. Vide
fin.

I N D E X.

- I**nventio ecclesiæ & singulas materias, de quibus extant canones.
- C A Nonici libri quii.223 a. 453.e.457.c.
- C A Nonum collectores, incertus auctor Abbas exiguius, Martinus Gracianus, Cresconius epis. Africanius 579.e.
- C A N tus in ecclesia ritus est Apostolicus.50.b. Musica instrumenta etiam adhibita. b. Cythara a modulatione ecclesiastica prohibita. b. Organa post secula recepta.b.
- C A Pirolum a Vespasiano restitutum.58.e.
- C A P iolini locus explicatur.85.e.
- C A P raria insula referit a Monachis.405.a.
- C A P reolus carthag.episcopus Bassulam Diacom oratorem mittit ad conciliū Ephe.473.b.
- C A P tinorum Ierosolimitanorū numerus belli Iudaici tempore 58.d.
- C A P tiuos redimit Cyprianus, noua indicta collecta.142.a.
- C A P uen'e conciliū in causa Paulini, & Flavia ni episcoporum Antiochenorum, quid decreuerit.383.c. Causam Bonosi in Macedonia Episcopi negantis virginitatem B. Mariæ post partum, delegat Thessalonicensi episcopo, cū suis episcopis, cognoscendae.e.
- C A R cere dententi christiani aleban'ur agape, visitabantur magna frequentia.131.a. Cladestina apud illos offerebatur sacrificia. a. Constantinus carcerem, ut erat antea, angustam & humilem constanti non reliquit.c. caice rati ui relaxarentur tempore Paschatis Imp. constituerent.310.c. 319.b. Dominica die, q̄ officia illis exhiberi statuit Honorius 429.b.
- C A R dinale Diaconi septem diu in ecclesia Rom.70.c. Cardinalatus S. Hieronymi refutatur.457.c. Presbyteri aliqua ratione praे runtur episcopis.475.e.
- C A R Pendoractense concilium in Gallia.519.e.
- C A R thago a Genserico sub pace dolo occupata.492.c. cur eam Deus in Barbariam manus tradiderit.d.
- C A R thaginense concilium sub Cypriano, de lapsi sede vacante.141.c. Primum, dictum de pace & unitate conf. Etia.265.c. Tertium, secundum dicendum, q̄ od consuluit Syritu Papā de quibutdam q̄uestionibus 401.e. Quintum, dicendum quartum, in quo defensores ecclesiæ petit, ab Honorio Imp. & de tollendi Idolo Larria reliquiis.404. Quintum posuit in quartū, in q̄ o ci i. sanctitæ sunt regulæ de rectitudine eccl. e d sciplina.406.d. Statutum ut clerici & Monachi manu sibi vicitum qui erent contra quoddam hæreticos. b. Aliud, quo ministri ecclesiastici petuntur a Rom. & Medolanensi ecclesia.412.d. Aliud generale A'rt ex de stranda pace cum Donatistis, & ac cogentur pacifice agere.420.e. Aliud ex quo Legatio de creta ad Imper. pro defensione rerum ecclesiarum aduersus Donatistas, & paganos,
- & de reconciliatione ecclesiæ Alexandrinæ. et Romana.425.a. Aliud de petenda confirmatione legum in hæreticos.427.c. Aliud, quo rogatur Honorius reuocare edictum pro Doti a titis.432.c. Aliud, quo pelagiana hæresis damnata.438.d. Aliud, in quo Pelagius, celestiusq; damnati.445.b. Aliud, quo confirmant Inno centii Papæ in Iam in Pelagiū, & celestiu.448.b
- C A R thaginenses epi, quorum extat memoriam, Agrippinus, Donatus.127.a.145.d. Cyprianus.127.a. Lucianus, Mensurius, Cæcilianus, Rufus, Gratus.152.a. Autelius 388.b. Capreolus 473. Qd vult Deus 492.e. Eugenius.529.b. Bonifacius.569.b. Repaiatus.593.c.
- C A R ther us, comes apud Gratianum Imp. cuius insignis pietatis adhuc celebris extat memoria apud Tolentinates.348.b.
- C A rus Imper. cum carino & Numeriano filiis.161.d. Rescribunt pro christianis.162.d. Casus moritur, carinus & Numerianus occiduntur.
- C A S sianus. Vide Ioan. Cassianus.
- C A S siodus ab epistolis Theodosio regi.538 Consul solus. 552.d. Fit præfectus prætorii.550.b. Postular piæ preces a loā Papa.b. Agit de publicis Icholis Theologicis Romæ erigendis, cum Agapeto Papa.555.d.
- C A S tinus superbus & imperiosus Dux in Hispania.458.c. Consul protugit in Alpicam ad Bonifacium comitem.460.b. Ab eo elicit iuramentum in Bonifacius per Augustinum.b.
- C A S titas'. circa castitatem studium fieri reipublicæ incrementum afferit Iustinianus.596.a.
- C A S tratione ita i. anoni. bus.115.b.
- b. C A Tharina, ea forte, qua Dorothea a Rustico memoratur.184.a. Designatur & ab Eusebio racito nomine.a.
- C A T enq quibus vincitus Petrus Ieresol. ab Elia Ierosolymano donantur Eudoxia Augustæ. 461.b. Farum altera Romæ, altera constantiopol. afferuata cum honore.c. Miracula.b. Nobilis Basilica Romæ in earum memoriam. Mos mordendi de earum limatura p magno dono.d
- C A T hedra Iacobi Apostoli, Ierosolymit. episc. diu afferuata.21.d. Ro. item & Alexadr.29.d. Quales fieri solerent.d. Antiochenæ anniversaria memoria.24.e. Itcm Romanæ.28.e.
- C A T holica, uicus, inter Ariminum & Pisaurum, vnde nomen habeat.287.c.
- C A T holici nomen quando, & ad quid inuentū. 26.d. Catholicus & Comanus idem, nec nisi ex communione Coma. ecclesiæ ea appellatio obtinetur.29.c.
- C A T holicum hoc esse credimus, quod uestro religioso respoſo nobis fuerit intimatum, scripsit Iustinian. Imp. ad Hormisdam Papā.563.d.
- C E L ses Epicureus sub Hadriano scribit in christianos.82.d. constitutatur ab Origene.d.

- C**ENsus sub quo natus Christus. 1.b.
CEPHAS Syriacæ, durissimam petram, idest, cœrem significat. 5.d.
CERDO hæresiarcha. 83.e.
CHAledonense concilium aduersus Chrysostomū, qui appellavit ad Oecumenicū. 416.c.
 Aliud d.c. Circiter patrum, a Leone Papa indicatum Marциano & Pulcheria Imp. in eo dā natura Dioscoris, & deponitur. 507.b. In eo facta fidei defensio, & subscripta.e. Pascha sius Legarus sedis Apostolice protestatur corā concilio, Ecclesiam Rom. esse caput omnium ecclesiæ. 506.e. Statuit concilium, ne principes se imiscantur in rebus ecclesiasticis. 507.a. Metropolitanum ius a Cæsariensi translatum in Ierusalymitanam ecclesiæ. 508.a. Dimisso concilio, Oriëtales remanentes, callidè sanciunt plures cōmunes, illum maximè, de prærogativa Sedis constantinopolitanæ, a Leone Papa numquam probatos. 508.b. Quomodo proderetur agnouisse primatum super uiueralē ecclesiæ. 508.d. petitur confirmatione a Leone Papa per Synodicam.d. In qua cur desit nomen Oecumениi, suspicari possumus a Græculis inuidis fuisse detratum, cum r. Gregorius affirmeret, illi ab eo concilio fuisse tributum.d. Elogia & miracula pro concilio Chalcedon.e. Eius celebra anniversaria memoria 508.e.
CHAritatis retinendæ insigne exemplū. 150.d.
CHERINTUS. vide Hæresiarcha.
CHILDEBERTUS sororem crotildem vlciscitur bello, interfecto Amalarico Gothorum in Hispania rege. 585.d.
CHRISSMA per Apostolos conferebatur. 21.a. Chrismatis ampula cœltus deuissa ad vngendum clodoueum regé. 543.d.
CHRISTVS quando natus. 1.a. Nazarenus cur dictus, duodenis in templo répertus. 3.a. Faber & fabri filius habetur.b. Baptizatur anno ætatis xxxi. inchoato per tres menses. c. Cuius anni acta unus S. Ioannes exequitur.c. Honestat sua præsentia nuptias.e. Eius anni per paschata distingueendi, Acta primi Pasch. 6. Acta secundi. 7. Acta tertij. 8. Acta quarti 11. quos sua manu baptizarit. 6.a. Legitimo tempore celebrat Pascha. 12.c. Nouum nouum legis sacrificium instituit. 13.b. Bis de traditore loquitur.c.d. Crucifigitur. 15.a. Quoto ætatis anno.e. Excitatus a mortuis, uarie se videndū præbet. 17.a. Petro primatum tradit.b. Sub Ascensionē duas addit de tes Ecclesiæ. 18.b.
 Ascendens impressa relinquit vestigia in monte oiueti. 19. a. Ut non omnia eius acta, ita nec dicta ab Euangelista conscripta. 18.c. Præsidere cōcilijs, qua ceremonia significetur. 473.e. An homo dominicus dici possit. 339.b.
CHRISTIANI post necem Stephani disp̄si. 22.e:
 Primum Antiochiae sic dicti. 26.b. Sub Iulius dalcum bellum serosolymis excedunt. 54.d.
 De ascendio Urbis in ciem uocantur & eo nomine dira patiuntur. 53.a. Conuicia christianorum qualia. 40.a. Forum oblatione largissimæ. 39.b. 59. e. Ingens hospitalitatis studium.e. Alacritas ad mortem. 76.a. Victoriae precibus suis Rom. Imp. impetrant. 91.d. In eos genitum calumna ex genuflexione ante Autistites. 106.a. Per christianos captiuos tides propagatur. 153.e. Quam violenter ad Idola compellerentur. 163.d. Iusti pronunciati ab Appolline. 170.d. Ad Barbaros elapsi, bene abijs habiti. 171.d. In suspicionem vocati incendiij Nicomediensis Regie. 172.b. Deturbatis Ecclesias solliciti Dominicum celebrant. 176.e. De eorum nomine deleto Imp. inaniter gloriantur. 178.d. Galilæi vocati a Iuliano.
CHRISTOCOS. vide Deipara.
CHRISTIJ episcopi Aquileiensis commentitia epistola ad Hieronymum. 380.e.
CHRISTONICUS Eusebii terminatur in xx. anno Constantini, mutilatum & corruptum ad nos venit ex pleiōre. 220.c. Hieron latine reddidit, & auxit.c. Chronicus Isidori locutus corrigendus. 586. Marcellini comiti. vide Marcellinus. Prosperi vide, Prosper. Cassiodori. vide Cassiodorus.
CHRONOLOGIA actionum Christi ex Iustino. 82.e. Auctoris ex Eugenio probata. 72.a. Ex Cleméte Alexandrino. 96.b. Ex Orosio. 128.b. Ex Epiphanio. 340.d. Ex quibus præfens stabilitur chronologia.
CHRISTOPHORUS Aulicus potentissimus, Eurychetti addictus, Flaviano infensus, omnia miscet, persuaso Theodosio, ut illū tuetur, hunc perdat 500. b. Iusta vltio illum est persecuta, quod substantia & vita à Theodosio priuata. 503.d.
CHRISTOGONI confessoris, & Anastasie viduæ, mutuæ itere, apud Nicæphorum, & Suidā. 162.b.
CHRISTOFORUS. vide Ioannes & hysost.
 In CIR censibus acclamata persecutio in Christianos, sub Maximiano. 169.a.
CIRCEONES qui se exercere dicebant in honore Christi, reprehenduntur. 492.a.
CIRCEUNSTILLIOAES, pessimum Donatistarū genus. 238.d.
CIRCELENTLE concilium in Numid'ia, in quo decreatum de Synodica ad Laicos Donatistas scriben da. 407.c.
CIVITAS umuersa ob Christi fidem concremata. 187.b. Mirum de una civitate ihebarum, Aegypti, quod deceni milia M. naborum, & viginti milia virginum haberet. 200.c.
CIVITATIS nouam. me sitatur Constantinus, execrationes Pop. & Senatus Roman. non fecerit. 212.c. Byzantium denique uicit in Constantinopole.

I N D E X.

- C**luitates Italæ vastatæ a Maximo. 376.a
Clades Ierolymitana, 58. b. ludæorum Alexandria, 25.b. Ihesalonicensis, 38. d. immis-
fa inultionem christianorum, 101. e. 13. d.
ad prefectum Euangeli prouenirent, 153. e.
tempore Maximini oborta, 191. a. illata a Go-
this, 45.d. Africæ Ecclesiæ per Donatistas,
306.b. per Vuandalos bello Gildoniano, & cir-
cumcellionibns, 404. a.e. per Vuandalos toto
serè tempore, quo eam occupatam tenuer-
runt.
- C**lasses pœnitentium diuersæ. 154.a
Claudianus p.2 hyter confutat Fausti opinio-
nem de anima corporea, 5... .qùi vir et quan-
tus d.
- C**laudius Imperator, 26.b. fauet Iudeis, c. mul-
ta sacrificia, & terias abrogat, 30.d. Roma pel-
lit Iudeos, & cur, 13. a. moritur.d.
- C**laudius iunior Imper. 157.a. in christianos se-
uit, b. moritur.d.
- C**laudius episcopus Viennensi clarus sub Con-
stantino. 247.d
- C**laues & ecclesiæ negat Nouatianus. 141.d
Claui, tribus an quatuor Christus cruci affixus,
15.b. eorum inuenatio. 229.a
- C**lemens Romanus ordinatus a Petro, locum
cedit Rom. sedis Lino & Cleto, quibus defun-
ctis gerit pontificatum. 63.c. t. pistola de pa-
ce scribit ad Corinthios, 34.d. in alijs suis epi-
stolis predicit virginitatem, 64.d. que modo
eue feruntur, diuersæ sunt ab illis, d. Episco-
pos diuersis civitatibus dedit. e. Septem Notarijs
Regiones virbis diuisit, ad describenda A-
eta Martyrum, 66. a. relegatur, 67. d. in mare
mergitur, 68.b. cuius Elogium, b. que extant ei-
us nomine t. pistole, non omnino sunt certæ
fidei, c. scripsisse traditur constitutio nes Apo-
stolorum, item canones, c. d. aliqui eius libri
putantur ab hereticis corrupti, d. Missam quā
aceperat ab Apostolis, traditio est, Ecclesiæ
Rom. reliquisse.d.
- C**lemens patrelis Domitiani, cum Flavia Do-
mitilla vxore ob Christi fidem occiditur, 65.e
Clemens Alexandrinus, clarissimus Ecclesiæ
scriptor, 97.c. opera eius cur i. Apochryphis cē-
sia a Gelasio, c. opera eius ab hereticis corru-
pta, c. habent expresos mores, & disciplinam
Ecclesiæ catholicæ, c. docuit Alexandriæ, 102.
d. Protrepticon scripsit luculentum ad gen-
tes.d.
- C**lericalis tonsura quid significet, 44.e. corona di-
cia. 45.e
- C**lericatus & Monachatus, mulieristi ab Eu-
tebio Vercellensi in It., ab Augustino in Af-
rica, a Martino in Gallia, 22.e. clericatus am-
bientes commodi rum ca. a. a. Constantino re-
pelluntur, 204.d. 230.d
- C**lericorum vestitus, castaneus olim, monacho-
rum niger, 393.b. candidus olim Rom. aliquando
do Nouatianorum.c.
- C**Leici fœminis ne cohabitent, 222. a. fœmina
ne doceant maligne verat Licinius Inip. 200.
a. ad secularia Tribunalia ne trahantur, 237.
d. q. se in persecutione subtraxissent, priuatur
t. pendio, 133. e. cur aliquando vetiti nutrire
comam & barbam. 426.e
- C**lericorum immunitas, vide Ecclesiæ immuni-
tas.
- C**lerus Rom. sede vacante, capitis munera ex-
pler, 130.b. Synodus haber, 134.a. eius decreta
obligant.c.
- C**letus Papa succedit Lino, 60. e. moritur mar-
tyr. 63.e
- C**lodomerus Clodoui filius Franc. Rex, 553.c.
Sigismundum Burgundionum Regem bello
captum cum vxore & filiis necat, 577.a. in bel-
lo & ipse interficitur a.
- C**lodoues Francorum apud Parisios init Re-
gnum, mortuo Childerico patre, 533.d. Genti-
lis adhuc veneratur Remigium Rhemensem
episcopum, e. Siagrum Romanum Suectione
tenentem civitatem viclum occidit, 536. a. dā
na infest per inuasionses ecclesiæ, que post chri-
stianus sarcuit.a. Crotildem Burgund. Regis
neptem, christianam, vxorem accipit, 539.d.
periclitans cum toto exercitu, inuocato Chri-
sto, viator euadit, 543. a. pluribus episcopis la-
borantibus in conuersione Francorum, emi-
net Remigius, b. plura donat ecclesiæ ante &
post conuersionem in gratiam S. Genoephæ, b
ex zelo fidei catholice Alarico Ariano mouet
bellum, 548.b. parate quomodo ad bellū.b.
Alaricum cum exercitu profligat, & interficit,
548.c. grauiter laboranse. per Seuerinum, Age-
nensis monasterii Abbat m. sanatur, 549.c. Lu-
douicum eum vocat Hornisida Papa ad Remi-
gium, 552.e. initit B. Petro coronam auream
gemmatam, 552. e. primus Francorum Rex
christianus moritur. 553.a
- C**lotarius prædatus resecclesiæ, diuino miraculo
sistitur loco per triduum cum exercitu, donec
ablata restituant. 580.a
- C**odex theodosianus, ex rescriptis christianoru-
tantum Principiis. 488.e
- C**oemeteria uaria Romæ, 113.b. ingressus chri-
stianis interdictus, tempore persecutionum, e.
ceslantibus persecutionibus frequenter abatur.e
in Coenis Iudei accumberent, an lederent, 12.d.
- C**oene legalis duplex mensa. 12.e
- C**oenebitæ vite semina iacta in eis vita prio-
rum christianorum, 20.b. auctor, vel restitu-
tor, & propagator: Antonius Magnus. 23..b
- C**onatio san. clia inter catholicos & Donatistis,
cognitore Marcellino, 44.a. e. pronunciata. Do-
b 3 na. itas

I N D E X.

- S**atistas cōfutatos.b. inde ex plebe,& ex circu
cēlionibus plurimi ad ecclesiam reducti, pseu
do episcopis magis obdureſcentibus.b. acta illa.
cepta legi publicē quot annis per Quadragesi
mam.437.b
- C**ollectarum usus ab Apostolis.27. d. noua indi
cebatur collecta, ut, ex noua occasione,Cypria
nus in dixit ad redimendos captivos.142.a
- C**ollecta,& Dominicum idem quod Missa, pag.
176.e
- C**ollutus hæreticus aſteruit Deum non esse ma
lorum creatorē.199.c
- P**er Columbae indicium Fabianus Papa eligi
tur.122.a. Columbarum grex Virginis funus
deducit.529.c
- C**olumna Coelis erēta a Traiano, dedicata B.
Petro a Sixto V.70.a. Antoniana, in qua scul
pta vīctoria per christianos milites impetrata,
aduersus Marcomanos, quam Sextus V. resti
tuit, imposta Diui Pauli statua.91. d. Colum
nam inhabitat Simeon.482.e. 144. Daniel.1.
19.c
- C**ōmonitorium ex concilio Carthaginensi Le
gatis datum 420.e. Legati Zosimi cum commo
nitio, quo quæ agenda continebantur.453.b
- C**ōmodus Imperator 93.d. nequisissimus, & crude
lissimus in Christianos.d
- C**ōmunicatio propriæ ecclesiæ dabatur aliqui
bus, quibus negabatur catholicæ.504. d. Catho
lica per formatas, quas dicunt litteras, vsque a
tempore Sixti Pap. I. cuius forma post expressa
in Concil. Niceno.81.b. Communio cantum Lai
ca, id est, sub una tantum specie, pœnitentibus
sacerdotibus imperiebatur 141. c. cum Ro
man. ecclesia, facit esse Catholicum.205. a. alia
communicationis Symbola, præter Eucharistia
m. 195.e. Communio peregrina quæ sit.411.
c.426.c
- C**ōnciliorum varia genera, & appellations.261.
d. non cogenda nisi ex auctoritate Rom. Pont.
214.a. ex traditione Apostolica, ab episcopo
Romano accipiunt firmitatem.224. a. habita
etiam feruentibus persecutionibus. 177.d. bis.
in anno celebranda ex Concilio Niceno.222.
.e. viius acta per aliud examinantur. 223.d. ce
lebrari permista etiam a Barbaris Regibus, ex
præcepto Rom. Pont.499.c de situ, ac dispositio
ne in sedendo in conciliis..506. C. medius loc
cus erat Euangelii.c. Occidentales, qui Ori
entali Concilio interest non posseunt, quomodo
suam fidem testamat ficerent eidem Orientali
Concilio.500.e
- C**ōncilia Singula. Vide, sub singulis litteris.
- C**ōnciliabula sequuntur ordinē temporum..
- C**ōnciliabula, seu Hæreticorum conuentus. Ca
thaginense contra Cœcilianum.182. d. Con
stantinop. quo abdicatus Marcellus Ancyra
nus, quæsi negaret Christi diuinitatem.243.c.
- A**nthiochenum in Encæniis, quo damnatus A
thanasius.244.c. male a Gratiiano, & aliis rela
tum inter Catholica.255. b. Antiochenum se
cundum Arianorum, in quo fidei nouam for
mulam edunt, omissione coniunctualis nomine
259.c. Sardicense falso in scripto titulo Ariano
rum conuentui Philippopolis habito 263. d. A
rianorum expertentium communionem Rom.
Pont. & damnationem Athanasi.270. a. Birer
rense in Gallia, in quo Catholici adiungunt ad
communionem Arianorum, & Hilarius mitti
tur in exilium.279.d. Sirmiene, quo damnati
Aetius, & Photinus, Dei filium creaturam pu
tantem, diuerse tamen ab Arianis.281.a. Ancy
ranum, in quo a semiarianis filius, per omnia
patri similiſ aſteritur.282. a. Seleuciſe, in quo
Acaciani damnati.288.c. Cōstantinop. in que
vt ante nomen substantia aboleuerunt, ita mo
do subsistentiæ abolent.288. d. Antiochenum
Arianorum, in quo statutum filium a patre sub
stantia dissimilem esse.291.e. Lampacenum se
miarianorum (putatum falso catholicum) con
tra portentosam fidei formulam, Constantino
poli editam.315.a. Singeduni Arianorum ad
uersus semiarianos.; 17.d. Bagaiense Donatista
rum, cccv. episcoporum, in quo damnatus est
Maximianus item Donatista.395.d. Cauernē
se apud C. arraginem lxxi. episcoporum; alterū,
amplius centum, in quibus damnatus Primia
nus Donatista.395.b. Donatistarum in Africa,
in quo statuunt mortem potius opperendam,
quam deferas ecclesiæ.442.a. Ephesino dā
natur Cyrilus Alex. & Memnon, quasi Apoli
nariste.475.b. Ephesinum latrocinium cxxvij.
episcoporum, præside Dioscoro, quo, reclaman
tibus Apoliticæ Sedis Legatis, Eutyches ab
soluitur, Flauianus damnatur.502.a. Synnadē
se Eutychianorum, ad euertendum Concilium
Chalcedonense.550.e
- C**ōncubinatus lege Constantini sublatuſ, pag
235.d
- C**ōfessio a Chriſto instituta illis verbis. Quæ
cumque alligaueritis super terram. &c. 17.c. pri
mus vñus expreflus.37. b. Non sustulit eā Ne
starius de ecclesia Constantino. quod quidā
autumant.386. b. secreta confessio retinenda,
ut Apostolica regula, quam appellat S. Leo. pa
gina 519.e
- C**ōnfessores superbiſ quodam notat Cypri
anus.131.b. hortatur ad perseverantiam, & lau
dat. c. soliti scribere litteras ad episcopos pro
lapsis.132.a moniti a Cypriano, obtemperant,
præter unum Lucianum. d. per fraudē in schis
ma inducti, per Cypriani reuocantur.141.2.
redeunt cum hac professione. b.
- C**ōfirmatio, quæ & chrisma ab Apostolis con
fertur.23.a. episcoporum id est munus, pagina
41.d.

I N D E X.

COniugati christiani, ex mutuo consensu continentiam seruare soliti. 38. c. ordinabantur in primitiva ecclesia, sed consentiente uxore, utroque continentiam profiteantur. 41. e. par coniugium Cœternensium perpetuam retinentium virginitatem. 529. c.

COniuratio in Neronem. 53. b. in Zenonem. 530. b. in Iustinianum. 586. b.

COnsecrandi aliquem in Deum, Gentilitius ritus. 87. c. Virgines, Christianus ritus. 441. a.

COnspiratio quatuor Imperatorum, simul, ad extinguendum Christi nomen. 168. d.

Constantius Chlorus Cœsar eligitur. 164. c. vnu Deum colit. 178. e. commentum ad explorados sibi fideles. 179. a. eo absente in Britannia, Galerius Maximianus Romæ exercet carcinicinam in christianos. 180. c. vxorem accipit Helenam Britanicum Reguli filiam, ex qua Constantinus suscepit. 183. a. eam repudiare coactus, ut Theodoram Maximiani Herculii priuignam ducent, ex qua sex suscepit liberos. 164. c. 183. a. eius continentia prædicatur. a. moriens Constantino primogenito relinquit Imperium. pag. 182. e.

Onstantinus Constantii ex Helena uxore, non concubina, filius. 183. a. Fugiens insidias Valem Maximiani, moriente Patre Occidentale excepit Imperium, Cœsarum nomine constitutus. 182. d. e. cedit Francos, & Clemannos captis eorum Regibus, & belis traditis. 184. c. Diis sacrificat, quamvis christianos sinat quiete agere. e. Mortua Mineruina vxore, ex qua Crispum suscepit, Faustam Maximiani Herculii filiam ducit, & A. uocatur. d. Vatiæ a Maxentio prouocatus cogitat de bello illi inferendo. 191. d.

Deum vnum precanti, Crucis signum apparet, deque eius significatione christianos consolit e. Quibus copus Italianam ingressus. 192. b. Mira quædam narrant Panegyrici. c. Perruptis omnibus vbiq[ue] Obicibus, Maxentio profigato, & flutibus absorpto triumphat. d. Trophæum Crucis erigit, Urbe media. 193. c. Palatium Faustræ in Laterano, Melchiadi Papæ donat. d. De cuius beneficiis in Orbem terrarum inscriptio in Hispania. 194. a. Varia edicit pro christianis. b. Rescribit de bonis ecclesiarii restituendis, pro consuli Africæ. b. De cleri immunitate ad euidem pecunias mitit in Africâ ad reulationem Pauperum. b. Prostitef iter Cathecumenos. c. Prætorianos tollit, Praetorianæ castra diruit. 195. b. Leges fert pro humilioribus, aduersus potentiores. a. Constantiam sororem Christianam Vxorem dat Licinio Ethnico. 195. b. Germanos vincit & subigit. b. Ludos seculares negligit. b. Rescripro cauet clericorum immunitati. c. Se appellavit Donatistis, tres dat episcopos Iudices in causa Cœciliani. c. mox causam deferat ad Melchiadæ, cum aliis Episc. offensus appellata-

tione ipsorum, aiens sacerdotum iudicium haberi debere, vt Dei. b. Appellatisbus rursus Donacitum aduersus Cœcilianum, dat mrelaten. concilium. 196. c. sedet in concilio Catheciensus, in quo non de fide, sed de persona agebatur. d. Edicit de Appellationibus. 197. a. Quantæ fidei esse velit sententias, & testimonia episcoporum. d. Decennalia celebrans Arispum & Constantium Cœsares creat. 198. d. Parentum inopiaz in alendis filiis ex Fisco prouidet. d. Iudæorum insolentiam poena ignis cohobet. Rebellionem molientes punit. 198. e. Indulgenterissime agit cum Donatistis, ut eos conciliet ecclesiæ. pag. 200. e. Describit pro pudore mulierum. 201. a. Manumissionem, & Ciuitatem dare concedit episcopis. a. Licinium Orientis Imperatorem, ex inuidia, & odio christiano-rum, Belluni mouentem, terrestri, & nauali prelio profligat, præsidio Crucis, & rursus noua molientem interficit. 201. b. Toco potitur Orbe Romano. e. pro christianis multa sanctit. e. Rescribit potentes fori exceptione gaudere non debere. Vim publicam capite plecedam. 201. c. Edicit pro liberatione christiano-rum dammatorum. e. Martyrum facultates præcipit ad cognatos, uel ad Ecclesiast transire. e. Litteras scribit ad Alexandrum Alexandrinum episcopum, & Aritum, sua pietate in dignas. 202. d. Edictum dat ad omnes gentes. d. Parricidarum legem renouat. e. Puerorum concubitus vbiq[ue] gentium damnat. e. Sauro matas, & scythes bello vincit 203. b. Rescribit ad Arium, illum exagitanus, quas litteras Encyclicas esse vult. c. Rescribit de Haruspiciis, ne priuatas donos adeant, sub poena ignis. e. Item de Clericorum immunitate. pag. 204. a. Quinquennalia Cœsarum agit. a. Fauens christiano Celibarii. a. e. Leges Iulianæ, & Papiam abrogat, pagina 104. b. Solennitatem verborum abrogat in testamentis, pagina 204. c. Tollit poenas debitoru[m] fiscalium. c. Ne curiis obligati ad clerum transeant. d. Seuerissimè sanctit aduersus Raptores Virginis & Viduarum, d. Donatistis exilium relaxat, precibus fatigatus. e. Sanctit, ut Die Dominica, & Feria sexta a iudiciis cessetur. c. Milites ethnicos Deum omnes simul publicè, certa prece, orare mandat, pagina 205. c. De maleficiis omni genere poenæ puniendis. d. Libitum facit omnibus legare ecclesiis. d. Rescribit de Haruspiciis consulendis, male, contra quam ante sanxerant. d. cur id facere potuit. e. inde multa illi calamitosa accidunt. e. De Parperibus ex publicis horreis subleuandis, pagina 206. b. Certis Reis indulgetur, ob partum Crispi, & Helenæ. b. Sancti pro Christianis, ne ad sacrificia urgeantur. Crispi Filium, & Faustam uxorem necat, pagina 207. a. amicos item plures. c.

I N D E X.

- Resipiscit, & expiationem querens tantorum
scelerum tantum iuuens apud christianos, pa-
giua 207. c.
- De Baptismo Constantini falsa prodidit Euse-
bius. 208. a. Baptizatur, & a lepra curatur. a.
- Munificientia eius in ædificandis, ornandis do-
randis Ecclesiis. 5. b.
- Plura facit pro Christiana Religione. c.
- Christianis fieri volentibus alimenta, & vetti-
tum præbet ex publico. e.
- Concionis ad Pop. Ro. ab eo habite capit. 209. a.
- Liberam cuiq; linquit Religionem, sed Chris-
tianam amplectentes gratores sibi fore pro-
fiterur. b. De Donatione ab eo facta Ecclesia
Rom. 211. a. Exhibit se deinceps perfectum
Christianum. 212. b.
- CVR nouam sibi condendam urbem putat. e.
- Mansuetudo in eos, qui suam imaginem detur
pàrant. 213. c.
- Couuenit cum Siluestro de indicendo concilio,
ob heresim Arianam. 214. a.
- Delatos ab Episcop. accusationum libellos in
uicem, in ignem coniicit, præclare illud aiens,
Vos non potestis ab hominibus iudicari: Dei
soli inter vos est peccate iudicium. 216. b.
- Aulam ingressus Concilii grangularur Patribas,
& gratias de eo agit, breuisime prolocutus la-
tine, ob Maiestatem imperij. 217. a.
- Decretum Pachatis commicndat Ecclesijs.
219. b.
- Ab o'uto Concilio Vicennalia agit, Episcopos
epulo excipit, donat, & summis favoribus
prosequitur, & horra.os cum pace dimit-
tit. 225. a.
- Politicum statum corrigen, edicit aduersus Ma-
gistratus. 225. d.
- Item aduersus Aduocatos. 226. a.
- Interdicti Gladiatorum spectacula. a.
- Supplicium crucis tollit. a.
- Suam imaginem quoniam documq; expressam cu
signo Crucis esse vult. a.
- Verat ne sua imago in templis Idolorum collo-
cetur b.
- Legationibus, & muneribus colitur ab exteris
gentibus. c.
- Lanceam suam in modum crucis formari cu-
rat. b.
- Melesianos priuat priuilegijs catholicis conce-
sis. 227. c.
- Nouarianus cur, quasi catholicis indulget. e.
- Mox ut hereticos damnat. 228. a.
- CVR non item Arianos. a. Ecclesiam Orienta-
lem Basiliici illustrat: Templo. Deorum cuer-
tar. b.
- Fanet Virginibus, quas alit de publico. 229. b.
- Gentilium demolitur, & maximè, quæ
ættert turpitudinem proruptuaria. 230. b..
- Reliqua claudi iubet: Donaria permissa. e.
- Sancit aduersus occulta turpitudines. Item
aduersus Virginum Raptore. d.
- Item aduersus claticatū, priuilegorum causa,
ambientes. b.
- Item aduersus aduocatorum rapinas. 231. a.
- Sollicitus in curandis Aulicorum prauis mori-
bus. b.
- Sopatrum Philosophum, Magiæ falso delatum,
occidi mandat. b.
- Renouat decretum de sententijs, & testimoniis
Episcoporum. c.
- Sancit aduersus Iudeos uexantes eos, qui tran-
sirent ad fidem. 232. b.
- Accusato apud eum Athanasio, causam, vt Ec-
clesiasticam, non vult attingere. 235. a.
- Sanctione concubina um tollit. d.
- Calumniatores Eusebium Nicomedensem, &
Theognim Nicenum pellit in exilium. d.
- Scythas per Gallicanum debellar. e.
- Constantinopolim nouam urbem dedicat. 236. a.
- Biblio hecam instruñis, comparat. 237. a.
- Carcerem tantum humilem relinquit. a. Polit-
icum statuñ disponit. b. Sancit de immunitate
c'er. d.
- Cohabet Auaritiam Magistratum. 239. a.
- Certior fit de calumnis in Athanasium. d.
- Athanasius suspectum redditum ab Arianis ex
nimia leuitate obiicit nefariis hostibus condé-
nandum in concilio Tyro. 240. a.
- Sancit pro miserabilibus personis, ne compellan-
tur adire Imp. b.
- Item militibus in testando. b.
- Ex calumnis persuasus Athanasium relegat in
Gallias. 242. a. quonodo excusetur. e. b. Mele-
tium item ad schismata reuersum eiicit in exi-
lium. e.
- Constantio dat Vxorem, Eusebiā Arianā. 243. a.
- Legati indorum euio muneribus colunt. b.
- Filiis partitur Imper. b.
- Basilicam Apollotorum constantinopoli dedi-
cat 245. b.
- Sancit ne christiani ex Iudeis Iudeos persequa-
tur. b.
- Ne quis Christianus seruat Iudeis. b.
- Aduersus spurious, ne quid capiant ex paterna ha-
reditate. b.
- Collegium primus instituit curantium defuncto-
rum corpora. 245. c. Moritur. d. Testamentum
Cōstantio tradendum Ariano Presbytero co-
mendat, consicuit ille Presbyt. tuisse Acacius,
qui per id sibi Constantium obligat. e. cogni-
mento Lucus. 246. a. Eius funus & Elogia.
246. b. Omnia bona Christo accepta ferebat. b.
- Conciones scribebat & recitabat. c. Optimus &
felicissimus Princeps ex Christiana regula. d.
- Sub eo clatuerunt plures Epis. & Monac. 247. c.
- constan-

I N D E X.

Costantinus Iunior Cesar creatur cum Crispo,
198.d. restituit Alexandriae, ex Patris litteris
Athanasii, 240.d.a. sié Costante interficit, 254.a
Constantius accepto Imperio sevit in consan-
guineos, & domesticos Patris, 248.b. expeditio
nem parat in Persas, 250.a. agrotus dimicatus
sanatur, a. rescribit aduersus ambientes hono-
res, de famosis libellis, & aduersus occulto-
latores, e. excludit hereticos ab omnibus ca-
tholicorum privilegijs, 251.e. sancti aduersus adulteros, e. aduersus Persas novies male pu-
gnat, 254.b. 260.a. Quinquennalibus suis cele-
brat encenia dñici aurei Antiochiae, 254.c. san-
cti aduersus idololatrias, 256.i. rediit aduersus nefan-
dū scelos, 258.b. & de nō diruēsis tēplis extra
urbem, 16.b. de illis item, omnibus locis clau-
dēdis, c. ex detec̄ti Arianorū calunijs nō nihil
resipicit, 264.e. ex timore conflatis fratribus per-
mitit redditum Episcopis ad suas ecclesias, 266.a. Reuocat ad milītiam, qui ante legitimi-
num tempus vacationem accepissent, 268.b.
Tertius quinquennalib. Gallum Cæsarē creat,
Constantina forore data in Matrimonium,
268.c. in expeditione contra Magnentium Ty-
rannum mandat omnes milites baptizari, e.
Mandat Paulum Constantinopolitanum Epi-
scopum ejcī reuocato Macedonio, cum cede-
aliquot milium, 269.c. Magnentium profliga-
tum interficit, 270.c. ea vitoria instantam ve-
nitur, arrogatiā, vt se ēternū subscriberet,
e. ex prosperis eventis opinatur Deo gratiam
suum persidiam, e. exinde, quasi Ethnicus, ca-
tholicos persequitur, 271.a. e. c. t. vt qui in a-
thanasiū non subscriberent, in exilium mit-
tantura. tollit sacrificia nocturna, b. sancti cle-
ricorum inimicitatē, d. de non infligendis
poenis corporibus debitorum, d. Natalem suū
Arelate celebrat cruentū, e. adigit episcopos
in conciliabulo Mediolanensi, subscribere in
Athanasium, & id plū mandat per Provin-
cias fieri, 274.b. Iberium Romanum Pontif.
vi ad tūcū curat Mediolanum, & recusante in
subscribere in Athanasium deportat in Thra-
ciam, 274.d. Oſsum propē centenarū blan-
ditius & ministra, & trahit in sententiam, 275.a. Julianum Cæarem c. eat, Helena toro-
re in uxorem data, c. rescribit aduersus Harap-
pes, Magos, & huiusmodi, i. e. aduersus ido-
lolatras, & Apollatas, 276.a. Romē triūphat
de Magnentio, vbi mationi potentibus indul-
get redditum Liberii, 280.b. Aram Vitorię tol-
lit, nec permittitur ultra 30.dies Romę agere,
ne contagio Ariano vrbe contaminaretur, b.
clericos eximit a collatione iustitiae, e. rescri-
bit de priuilegijs clericorum, & ecclie Rom.
281.a. & de immunitate clericorum, 2d. t. elice
Romę agentem Episcopum, 283.c. ob damnationem Constantii, Felix Papa martyrio coro-

natur. 283.e. rescribit aduersus Gladiatorū mu-
nus exhibentes, 283.c. item aduersus Magos,
285.c bellum Sarmaticum conficit, b. edic̄t
aduersus Magos, odoratus forte studia Iuliani,
c. indicit Concilium Arini in Occidentali
bus, Seleuciente Orientalib., 285.d. man-
data concilio que, e. præfert formulam Arini
nensem, propter multitudinem Episcoporum,
eamque omnibus subscribendani, obtrudit,
etiam illis, qui paulo ante Seleuciesi diuersē
subscripterunt, 288.e. illi etiam vitio vertit
Ammianus Gentilis, frequentiam synodorū,
289.a. in idololatras, sacrificios, maleficos, ac
superstitiosos inquirit, 289.a. totus deditus A-
cacianis, substantiæ similitudine abrogata, &
silentiō damnata fide Nicēna, deinceps in-
elix, b. male pugnat aduersus Persa, c. in per-
fidia perseuerans usque ad mortem, ab Eu-
zōno heretico baptizatur, 290.a. expeditionē
parat in Persas, c. Iuliano Augusto appellato
ab exercitu, improbat eius punctionem, c. re-
greditur cum exercitu in Italia, & inter-
rim moriens, eum imperij relinquit heredem,
d. Laudes, quas Gregorius Nazianzenus Con-
stantio tribuit mortuo heretico, quomodo in-
telligenda sint.

Constas Cæsar creatur Patri tricennialib. 240.
c. excusat de nece fratribus, 244.a. Francos vi-
cit & Romanis iungit, 258.b. per munificen-
tiam lucrai satagit Donacitas, bono succel-
su, 265.a. minaces Constantio fratri iniicit lit-
ras, pro restituendis Episcopis, e. a Legato Ma-
gentio interficitur, 276.e. e. eius elogium.
277.a

Constantinopolis dedicatur, 236.a. quo consilio
nouam vrbum sibi condendam patrit, om-
niū vrbiū nuditate exornatur, b. priuile-
gia collara ad eam amplificandam, c. suam Ita-
tuam dedicat Constantinus, crucē manu p̄-
ferentem cum inscriptione, d. prima cura de-
basilicis in ea extruendis c. Basilica in ea vñj.
ad Arcadium xiiij. cum Rome essent X L. e,
scholas & Bibliothecā instrūtissimam addit,
276.a. carcerem tantum humilem relinquit,
c. Coloniā Roman. ciuū eo traduci-
bit, b.

Constantinopolitanum Concilium ecumeni-
cum sub Damaso, in quo Symbolum Nicē-
num confitūtum, & additio illa sacra. E T
I N Spiritum sanctum dominum, & vivificantem,
&c. t. 2.b. stabilitum quoque Nicē-
num Decretum de Diœcesum limitibus, d. a-
lu quoque canones statuti, 313.a. confirmatum
fuit a Damaso in his, q̄iē ad fidem catho-
licam spectant, b. aliud ad vñionem larcen-
dam ob diuerias heresēs, 364.b. aliud ad dedi-
cationem Apostoli prope Chalcedonem.
294.d
pag-
Alia

I N D E X.

aliud de causis ecclesiasticis. 411. b. de Episcopo Alexandrino ambiete us in omnes ecclesias orientis, in quo statutum, ut seruarentur decreta Nicena & Constantiop. 493. e. probat acta Flauiani contra Eurychem. sc 1. a. statutum de Episcopis lapidis. 504. d. sub Gennadio praesentibus apostolicæ sedis legatis, de confirmando fidei decreto Chalcedonensi. 518. a. sub Acacio aduersus Petrum Fullonem, Antiochiā intrusum, innouantem dogma Theopaschitum. 531. d. de ratis habendis, quæ tumultuariè per populum Constantinop. conclamata erant contra hereticos. 557. e. que communica Ecclesijs Orientis, per singulas provincias, coactis concilijs, confirmata sunt, subscriptis CCL. Episcopis, 558. c. sub legatis Apostolicis, & Menna Constantinop. Episcopo, quod extat. 598. c

Constantinopolitani Episcopi.

Alexander.	201. c
Paulus Martyr.	253. b. quo ciesto intruditur
Euseb. Nicomediefi,	cui subrogatur Macedo-
nus, haeresiarcha.	nius, 259. c
Eudoxius Arianus.	291. b
Euagrius Catholicus.	324. b
Demophilus hereticus.	324. b
Gregorius Nazianzenus.	346. c
Nectarius.	354. c
Marinus hereticus.	372. d
Dorhoteus item hereticus,	alo post
Chrysostomus.	405. d
At facius.	409. a
Atticus.	423. d
Sisinnius.	462. e
Nectarius haeresiarcha.	466. b.
Maximianus.	479. c
Proclus.	486. c
Flavianus.	498. d
Anatolicus.	502. d
Gennadius.	517. d
Acacius.	523. a
Flauitas vel Flauianus hereticus.	535. b
Fuphemius. c.	
Macedonius Secundus.	540. d
Timothæus.	550. c
Ioannes.	556. b
Epiphanius.	565. d
Anthimus hereticus.	594. d
Menuas.	597. a
Epiphanius, a Metropoliq. vigesimus numeratur in libro scripto temporibus Agapeti Pa- pe.	593. a

Constitutio abrogatur de bonis Ecclesiæ nō alienandis, quod autoritate Regia, non Ecclesiæ sancita erat. 544. c

Consubstantialis vox Arianis formidini, euque

a catholicis libertius usurpata. 218. a. nō erat noua, vt volebant Ariani. 287. b. nomine consubstantialis omisso Arius subdole profitetur apud Constantimum Catholicani fidem. pag.

Consuetudo apud Hebraeos non prandere ante horam sextam 19. e. vetus in ecclesia, vt Roman. Pontif. confirmet concilia. 197. a. lenitate tolenda. 388. Occidentalium in Concilijs celebrandis, cum ecumenica in Oriente indi-
cta esent. 505. e. ex consuetudine dantur tituli, non ex merito, vt (optimi) magistratu fungentibus.

Conules suffici, quando primum cum ordinariis numerati. 102. quantumuis criminosi, nō expungi soliti.

Consultationes ad apostolicam' sedem frequentes. 258. b. 421. b

Contentio de legalibus inter Petrum, & Paulum.

Contentionis femina inter Augustinum & Hieronymum quando iacta. 395. c. inter Epiphanium & Ioannem Ierosolymitanum causa Origenis. 391. a. inter eundem Epiphanium & Chrysostomum, causa Origenistarum. pag.

Controversia inter Orientales & Occidentales de nomine Hypostasis. 335. d. inter Meletium, & Paulinum, quomodo conciliata. 346. c. de Paschali Cycl.

Conuersio diuini Pauli. 24. a. Daphnitici sacerdos filii, preclara. 298. e. formose meretricis. 226. c. Augustini. 367. e. heretici Donatistæ. 455. d. Leporij Pelagiani. 455. e. diuersarum Barbararum gentium. 401. b. Iudeorum Minoricensium. 450. d. Anachoritarum per Euthymium. 509. e. Gerasimi, ibidē. Eudociæ ab hereti Eurychiana per Euthymiu, 514. b. Clodouei. 543. a. Sigismundi Regis Burgundiæ. 549. e. Iudei per Dei inuocationem Sergii martyris.

Conuinciorum genera varia apud Christianos. pag.

Corinthij salacissimi, 38. b. Corinthiorum ad Ecclesiam seditione laborantem, Clemens Papa Epistolam scribit de pace.

Corinthium Concilium de Paschate. pagina.

Cornelius post annuam, & amplius vacatione, Roman. Pontif. eligitur, 140. a. & Nouatianus aduersus eum in Schismate, quod primū fuit in Roman. Ecclesia, ibidem. Concilium habet, quod maximum vocat Eusebius, LX. Episcoporum, quo damnantur Nouatiani, & de lapsis recipiendis non absque pœnitentia, statuit, 142. a. reliqui eum sequuntur per Orbem Episcopi, b. reiicit eosdem Nouatianos, tentantes per Legatos susturari communionem Roma-

I N D E X.

- Romanam,c. scribit de imminente persecutio
ne,143.e.ejicitur in exilium,c. Romam retrah
etus capite plectitur,c.
Corona, rasura capitis sacerdotum appellata.
pag. 44.e
- Corpus Christi, vide Eucharistia. 585.a
- Cosimhoes Rex Persarum Antiochiam capit, &
incendit. 585.a
- Cretensis Episcopus Titus,41.a. Cretensium Le
gibus nubere iubebantur, 41.d. libidino
si,d.
- Crispus Constantini ex Mineruina vxore filius,
184.d.Cesar creatur cum Constantino,198.d
Alemannos superat,204.a.calumnia nouercæ
a patre interficitur. 207.a
- Crotildis Gundebaldi Burgund. Regis neptis.
Clodouei vxor,539.d filia Clodouei, vxor Am
alarici Gothorum Regis,535.d. Childebertus
Crotildis frater, ob malam tractationem
fororis , bello peritum Amalaricum interfici
cit.d
- Crucis supplicium quibus debebatur; 15. a.
crucium varius usus in Ecclesia,48. e.inimicos
crucis Christi,quos appellebat Paulus,48.e.vir
tute crucis Constantinus, uno anno paccatum
reddid imperium,191.b.supplicium sublatum
per Constantium, 226.a.de inuentione Euse
bius nihil nisi in Chronico, cum errore annorum,
228.c.juge miraculum in eius ligni distri
butione, e.in eius historia inuentio multa
etiam falsa irreperunt, 228.c. crucis signum
splendidissimum usum in celo Ierosolymis ipsa
Pentecoste,271.c per crucis sanctissimæ bre
ue segmentum præclarum miraculum,401.d.
statuit ne in solo silice, vel marmoribus , hu
mi positis , crux pingatur , vel sculpatur.
pag. 465.a
- Cvilli poena reuocatur ad parricidas. 204.e
- Cyprianus magnus & illustris vir, episcopus Car
thaginensis,127.a.senior accessit ad Christum,
c.vxore & liberis ob Christum dimisit, c. unde
et tanta scientia scripturarum,d. natuita
rem lumen nouam per baptismum, quam capi
re vix poterat, post experitur, c.exultans uā
facundiam ad christianam simplicitatem de
mittit,d.corruptam christianorum vitam de
scribit, quæ prouocauit persecutionem,118.e.
persecutionem proficit, 129. b. quæ eiusim
manitas,c. laporum duplex genus, e. secedit,
ex diuinæ inspiratione,130. d.historia eius te
poris rerum in Ecclesia Africana ex eius epis
tolis,e.de cura pauperum, & vinclorum con
fessorum,131.a.cohortatur ad perseueratiæ,
& ad placandum iram diuinam, c.lapsis ve
niæ temere nō dandam,b. Diaconorum mu
nus erga confessores dolet non impletum,d.
obseruantia erga ecclesiæ Romanam,133.b:
interminatur excommunicationem commu
nicantibus lapsis, ante Episcopi sententiam, e.
clericos, qui se abesse licentia subtraxissent,
stipendijs vult priuatios, e. eius confirmatur sen
tencia de lapsis a Clero Rom.134.a.solicitor er
ga confessores, & martyres, 155. b. de Nouati
Schismate,140 a.scribit librum de lapsis,d.Lib
rum de unitate Ecclesiæ , scribit de laude, &
de exhortatione martyrij,143. b. gratulatur
Luci ab exilio reverio, e. Florentium Pupi
num schismaticum exagitat,174. b. Apologie
ticam, & inuenit orationem scribit in ea
luminantem christianos, Elogium de Corne
lij & Lucii decretis, 145. d. corrigit vtentes
aqua tantum in sacrificio,146. a. Concilium
celebrat occasione pacis, c. Stephanum Papam
monet, vt lapsum Episcopum deponat, 147.
a.Episcopum lapsum, qui Stephano decepto,
reponi te in episcopatu obtinuerat, in hisit omni
nino ne reponatur,c.male damnat, cum con
cilio suorum Episcoporum, baptisum hereti
corum, d. nec damnat tamen contraria sentie
tes,& alium librum scribit de bono patientie,
148.b.in exilium deportatur,150. c.martyrio
coronatur. 151.e
- Cvilla Triphonij Decij vxoris filia christiana,
iugulatur. 157.b
- Cyrillus Ietrosolymit. Episcopus post Maximū,
269.b.scribit ad Constantium de signo crucis
viſo mirabiliter Ierosolymis,271. c. Constan
tinopolitano concilio abdicatur ab Acacianis
ob rectam fidem consubstantialis assertam,
288.d.moritur,373.d.extant eius Cathecheses
in adolescentia elaborat,373.d.
- Cyrillus Theophili nepos succedit illi in Episco
patu Alexandrino studens statim purgare Ec
clesiam ab hæresibus , etiam Nouatianorum
haec tenus toleratorum, 439. e.rogatus ab Atte
co Constantinopolitano restituere nomē Ioan
nem Chrysostom. in dipycha , contra potius
illu suadent eximere,440.a.transfert reliquias
Sancti Marci, & aliorum SS. in Canopum, vbi
erat sedes idololatriæ, 443. a. scribit a Monachos
scriptis Nestorii depravatos, Sanctam Mariam
ex scriptis patrum, dicendam esse Deipara
rā,468.c.scribit de fide ad Reginas, quasi anti
dotum,ad eas, & aulam Regiæ ab hæresi.Nestor
iana preferuandam , 468. c scribit ad Nestor
ium per amanter reuocans ad recte sentien
dū,& ab eo accipit litteras arrogantes & mor
daces,d.petit a Celestino doceri , quid agere
debeat circa doctrinam Nestorii,quam se non
ausum damare ait ante eius sententiam,469.
c.Vicarius a Papa constituitur in causa Nesto
riana e. Epistolæ ordo, 470.a.. ex concilio
Alexandriæ coacto , legatos misit ad Nestorii
cum synodo,470.c.in simulatus a Nestorianis
Apollinaris mihi ostendit se ab ea sententia ab
horre, 471. a. primum locum. vi vicarius
Pontif.

I N D E X.

Pontif. obtinet in Concilio, 472.e. calumniose
damnatur, ut Apollinarista, 475.b. iure depo-
sus, a Theodosio decepto censetur, & in custo-
diam traditur, 477.e. Concilium pro eo labo-
rat, 478.a. scribit apologeticum contra Ori-
entes, & commentarium ad Euopium contra
Theodoreum, 480.a. concilianus Ioan. An-
tiochenus & Cyrillus, 483.c. damnato ab om-
nibus Nestorianis, c. diluit a Nestorianis spissas
contra se calumnias, 484.e. refellit Iuliani scri-
pta in christianos, 491.e. moritur anno sedis
xxxii. 497.a

Cyrus Panopolita summis honoribus fungitur,
in magna gratia apud Imperatores. 495.c. ex
invidia exauthoratur a Theodosio, pretextu,
quod idololatrica esset, post christianus efficitur,
& episcopus. 498.d

D

Daces seu daci vici a Traiano, 69.a. eorum epi-
scopus Nicetas. 401.c
Aemones efficiendi potestas, quamvis omnibus
a Christo tradita credentibus sit, sicut tam
minus pecularis ordinis, vtque a prima Ec-
clesia. Exorcistarum, 37.a. aximuli operum Dei
in superstitione, 28.D. illis nuncis vtebatur
Iulianus, quorum virtus impedita fertur per
orationem Publi Monachi, 310.c. ad Ambro-
sum perdendam missi, eum adire non possunt,
375.d. pulsi per reliquias, 55 martyrum, 443.a
Oracula muta redditum, 298.a. ab illo incendiū
Constantinopoli immisum, 520.b. a christianis
tanquam modo fugantur. 552.c
in Dalmatia pullulat Pelagiana heres.
pag. 539.a

Dalmatius, vel Delmatus Anniballiani Con-
stantini fratis filius, Cæsar iurulo tenuis, 243.b
a Costantino interficitur. 248.b

Damasus vxor Dionysii Areopagitæ, conuerse
ad Christum. 35.b

Damasus Roman. Pontif. creatus, 318.c. & in
schismate contra eum Vrscinus, d. Concilium
habet, quo damnat Vrscum, & Valentem
& socios, e. rursus Concilio damnat Auxentium
Mediolanensem, 320.d. Zenobium & onhanti
nopolim mittit, ad arcendam Arianorum pe-
culiam, 324.c. editum aduersus clericos,
instante (vt credibile est) Damaso, 327.d. con-
solatur per litteras Orientales, 329.c. infenor
reducitur Basilio de suspicioneibus quibusdam
circa fidem abortis, 330.b. euocatum hominem
ad dicendam causam Vitalem, Apollinaris ha-
eresis patronum, Antiochiam ad Paulinum re-
mittit, quidolo & agentem, in eommuni n. m
recepit, sed post octo et simulaione, Roman.
Concilium cum damnat, 338.c. agit de cogi-
do Romæ generali Concilio, 351.c. habet Co-

cilium Romæ ex Episcopis diuersarum provin-
ciarum, 356.e. Hieronymum euocat, & eius op-
era virum in scribendis Epistolis ad diuersas
consultationes, 358.c. moritur, 365.c. acta extant
in vaticana Bibliotheca, in quibus plura
eius recensentur miracula, c. refertur non mo-
do inter sanctos, sed & inter Ecclesiasticos scri-
ptores, c. d. duas Basilicas edificavit, & alia
plura de eo leguntur mixta mendacis, in li-
bro de Rom. Pont. e

Daminorum ad infecos penas temporarias
senserunt Origenes. 442.e

Damnatos, cum duceretur ad supplicium, a mo-
nachis & clericis rapi solitos, lex Arcadij, qua
id vetat, indicat. 407.b

Damnatio Eutychis a Flauiano, 500.b. Flauia-
ni & aliorum a Dioscoro, sc 2. a Romæ pseu-
dosynodi Ephesina, 502.e. Petri Fulonis intru-
si Antioch. Romæ, 532.c. Petri Altinensis Epis-
copi, qui Visitatoris Ecclesiarum Romanarum officium
aceperat, 543.d. Zenonis & Anatolii Imper-
iat. 561.d

Daniel columnam ascendit, unde dictus colum-
narius, siue Stylianus, 518.e. inuitus prebyter or-
dinatur, 520.a. predicit incendum, quo secuto,
predicit post sepm dies cestiarum, b. Rex Lazorum cum Imperat. eum visitans, ip-
sum & columnam cum lacrimis adorat. Zeno
Imper. in augustis ad eum configiens, audit
omnia sibi eruentura, 526.c. euocatus Constan-
tinop. miraculis eum comitantibus, Basilius &c
Tyrannum persequitur, 526.e. Otagenarius
migrat in vita. 531.d

Datas praesidium vertitur in Anastasiopolim ab
Anatasio. 548.d

Dardania ingenti terremotu concutitur.
pag. 557.a

Dauid familia a Vespasiano aboleri mandatur,
58.d. cuius sepulchrum, magna admiratione,
integrum perficit ad vtque ultimum excidiū
Iudeorum sub Adriano. 202

Debitores ne cruciarentur Constantinus vetit,
204.c. 237.c. 271.e. confugientes ad ecclesiam,
aut reddendi aut episcopi exigendi, 390.a. sus-
stulit id Leo Imperator, ne episcopi solueant
renerentur. 521.a

Dedicatio fieri solebat per illationem crucis. 72.
b. vbi. Constantiopolitanorum, 236.b. tem-
pli Ieroiolymutani, 241.c. calorum.

De cennalia christiane celebrat Constanti-
nus. 178.d

De cem annorum stragibus sub Diocletiano, vin-
ci non potuit ecclesia. 171.e

De cem & septem millia christianorum uno
mense caesa. 171.e

Decima a primis Ecclesiarum temporibus solute a
fielibus, 39.a. eas & primicias solvere detre-
ctantes extormentibus, ex Roman. Concil.
Iub

I N D E X.

- D**ab Damaso. 318.a
Decius. Imp. 128.c. septimus post Neronē perse
cutionem mouet, d. causa in tāqē persecutionis
edisserit S Cyprianus, 128.e praeuidet, & pre
dicit. e. bellum mouet in Persias, 137.e. victoriā
obtinet per christiano, 139.b. in bello Gotico
eū in fi. o extinguitur. 140.c
DE cœcum a Rom. clero sede vacante, 130.b. Ro
mane synodi toto orbe prescripta, 134.c. de
fermento ergando decretum quomodo in
te. ligendum, 195.e. Synodi œcumene confir
mat Rom. Pont. 224.a. Nicæn synodi plura,
318. & deinceps. decretum damnationi. Ori
genis errorum promulgat Anastasius, 411. a.
de lapsi pœnitibus, 534. d. de sedium Pa
triarchalium prærogativa. 357.e
DEfensores impetrati ecclesiæ ab Imp. 404.c
DEfunctorum curatio corporum ex Apolitoico
ritu, 22.a christianorum corpora condita sépe
lebantur, 113.b. pro defunctis offertur, 146.d.
excomunicantur, d. metitis lanctorum ani
mæ iuuantur, 363.e. iuuatur & sacrificiis, 382.
a. item fidelium oblationib. 388. 389.b. corporib.
humanis Constantinus collegium instituit.
pag. 345.c
DEiparam beatissimam virginem Mariam Ne
storius impie dicendam negavit. 469.c
DElatores occultos edidit Constantinus.
pag. 250.e
DElectus ciborū semp in ecclesia, & ieunia. 49.e
DEmetrias virgo cum matre & auia, a capta vrbe
per Goths perfugit in Africanam, 431.a. cuius
egregiam abdicationem sœculi, iulcepto moia
stis habitu, laudat S. Hieronymus, 440.e. scri
psit ad eam S. Augustinus librum de sancta vir
ginitate, celebravit eam quoq. S. Prosper. 441.
a. Pelagius quoque hæretarcha, propinans, cu
epistola, hæresim, quam in eius epistola spar
sum confutauit Augustinus. b
DEmetrius ex proconsule insignis martyr. 179.e
DEposita viduarum defendit Ambrosius immo
dinium, etiam aduersus reges. 380.c
DExtera pars, sinistra minus digna habita, in Sy
nodali confessu. 207.a. 506.c
DIabolus, vide Dæmon.
DIaconi sep em electi, duplicitis mente ministri,
20.e. 21.a. eorum munus erga cōfessores in car
cere, 131.b. Eucharistiam episcopis portigere,
Concilio Niceno illis interdictum, 222. d. itē
nec corā presbyteris federet, d. curse presbите
ris præfert, & quid illis respondendum sit
apud August. 414.e. 415.a
DIacomi se que, & earum munus. 21.b
DIdrachma solutum a Christo, 10.a. iussum infer
ri in capitolium a Vespasiano. 58.e
DIdymus magni nominis vir, cœcus, sed eruditus.
& nimis admirator Origeni, cuius erroribus
Melaniam & Rufinum inficit. 333.b

DIocletianus Imper. 163. a. eius acta rum fero
tantum extant patrata in martyres, 163. a.
Maximianum alescer consorte in imperio, d.
Constanzius & Galerius Cesares ab utroque
assumuntur ad imperium, 164.c. Triumphant
de Persi, & de Parthis, 168. a. ex Felicitate
imperi, christianos alicuius ad ileorum cul
tum, c. conspirant. Imp. ad delendum nomen
christianum, d. nullus annus eorum imperii ex
pers languinis christianorum fuit, 169. a. indi
cunt persecutionem omnium severissimam, q. à
decimam vocant, 170. d. edicunt de denotatu
dis ecclesiis, & de sacris libris comburendis,
170. d. inaniter iactant christianum no
men deleterum, 178. d. abdicat se imperio Imp.
178.c. moritur Diocletianus tabescens de ef
florescente christiana religione, & ex priuato
primus refertur in Deos. e. acta eorum fere pe
rierunt. 178.d
De Diocesum & prouinciarum limitib. canon sex
tus statutus in Concilio Niceno, 220.c. immou
tur & stabilitur in Constantinopolitano primo.
352.d. quod vero ibi additur de precipuo ho
nore ecclesiæ Constantinopolitanæ, vanum
est. d.
DIonysius Areopagita convertitur ad dominū,
35.b de Eclipsi in morte Salvatoris scriptit ad
Polycarpū. 16.b. scribens ad Ioan. Buang. pre
dicit eius liberationē ab exilio, 65.d. dicitur Ignat
ium in epistola ad Roman. 7.r. c. martyr sub
Adriano, 74. d. opera eius quæ feruntur, pro
bantur legitima. d
Dionysius Papa ex monacho creatur. 151.d. Ro
ma coacto Concilio, exigit professionē catho
licę fidei a Dionysio Alexandriino, 154.b. dam
nat Sabelliu hæresim, scribens contra eam. 155.
e. moritur. 158.c
Dionysius Alexandr. ep̄s creatur. 125. e. quāvis
discipulus Originis, eū ob hæreses impugnat.
e. agit contra Novatianos. 142. d. cum sensibiliter
aliquando cum Cypriano de baptismo hereti
corum, adhescit poltea Stephano. Pap. 148.b.
consult interim Papā emergente caſu. 149.d.
monet Stephanū de consenti Oriëcis ecclesia
rū in probando baptismō hæreticorū. 148.c. cer
tiorē facit Rom. Pōt. de exorta hæresi Sabellia
na, 151.a. redditia pace redit Alexandriā. 163.c
pugnās cōtra Sabelliu, in contraria parte visus
est inclinasse, 154.d. delatus ad Rom. Pont. ex
ponit suam fidē per epistola, & per Apologiam
quatuor libris. c. confutat scriptis Paulini Sa
mosatenum. 155.e. eius relegationes, & affictio
nes. 149.e. moritur. 156.b
Dionysius exiguis, paschalem Cyclum exordit
ab Anno dñi 527.p. 579.c. primus incipit mu
nerare annos ab incarnatione dñi. d. collegit
& translulit ē Græco. Conciliorū Canones, d.
quantus vir esset habetur apud Cassiodorū. e.
Dionysius.

- D**ionyſius Mediolanen. Episcopus, 261. a. recuſans ſubſcribere in Athanaſium, relegatur, 274. a. eius morui martyris corpus per Baſiliū miſum ad S. Ambroſium 342. a
- D**ionyſius Corinthiōrum Episcopus, epiftola ad ſotorem Papam celebrat Rom. Eccleſie muniſcentiam, 90. e. ſuis pluribus epiftolis eccleſis multum prodeſt, 91. b. quas ſe viuo conquerit hereticos corrumpeſe tentaſe, b.
- D**ioſpolitanum concilium in Palestina, quo coaſtus eſt daminare ſuas heretef Pelagiū, ne ipſe daminaretur, 443. c. xij capita que damañate, & xi. quaſ affirmare coaſtus eſt, extant in collectione Crelontiana, & apud Auguſt. c.
- T**olſorus Episcopus Alexandr. 497. b. perſequitur Cyrtilli affines, d. deſignatus preteſe concilij Ephesini ab Imper. 501. a. in eo Tyranni cē agit, damañans Flavianum, 502. b. Alexandriani reuersus audet, excommunicare Rom. Pontis, 450. b. in concilio Chaſcedon. damañatur, 507. b. relegatur in Paphlagoniam, 508. e. tanti factus ob ſingularem hypocriſim ad hec viſque tempora ab Aegyptiis, ut diuinos illi ho- notes derulerint. 509. c
- D**iciplina christiana corrupta ſub Decio pag. 128. e
- D**iſputatio Caui Theologi cum Proclo Cathaphyga, 107. d. Iudeorum Romæ cum Syluestro, 109. a. Arii cum Athanſio conſiſta, 250. b. catholicorum cum Donatiſis, collatio appella- lata, 234. a. de fide coram Eccleſiaſtis facien- da, non coram laicis, 370. c. Auguſtini cum variis hereticis, vide Auguſt. Germani cum Pe- lagianis in Britannia, 467. d. Iuli Manichæi cum S. Porphyrio, 417. c. de religione diſputa- tiones prohibet Imp. Marciānus. 509. a
- D**iuationes omnes lege Conſtantii veitæ, 283. e. de diuatione Dæmonum, quando & qua occaſione ſcriperit Auguſt. 384. b
- D**Octores Alexandrinī in perſecutione fugam arripiunt, 103. a. vnuſ docet Origenes, 2.
- D**Octrina vera a falſa quodo dignoſcaſt, 82. d. non eſt metienda ex vitæ auſteritate, pag. 100. b
- D**ominico die qua officia preſtaſi carceratis fan- xi Honorius Imp. 429. b
- D**omitianus creditus fuit Titum fratrem vene- no ſuſtulſe, 61. e. factus Imper. laudatas fan- cit leges, e. fauer Iofeph Iudeo, 62. b. fan- cipit, Philosophos Italia pellit, gentilitiſ ſu- perflitionem auger b. c. Deum & Dominiū ap- pellari ſe iubet, 63. a. mouet in Dacos, reueſſus, in ciues gladium vertit, b. perſecutionem mouet in christianos, o. occidit, 66. a. eius ex- ecraoilis memoria extinguitur, b.
- D**omitilla virgo christiana relegatur. 66. a
- D**omitius Vlpianus, vide Vlpianus.
- D**omuscula in qua conceptus dominus, magni-
- miraculo translata. 3. a
- D**Onatus Euorex episcopus, miraculis clarus pag. 397. a
- D**Onatus Hieronymi magiſter. 334. c
- D**Onatus cognoscitur (a quo per Africam Dona- tiani, ſeu Donatiſte) pſeudo episcopus Cartha- ginensis arrogantiſimus, 238. c. ſi b quo Circumcelliones nati, & propagati, insolentiffi- mām Donatiſtarum genū, d. ſcriptis librum de ſpiritu sancto, congruentem dogmati Aria- no, 291. a. moritur ſuccedente Parmeniano, pag. 320. a
- D**onatiſtarum hereticorum origo, 176. c. 183. b. corruptores aërum martyrum, b. Conciliz Carthaginē habent, cclxx. Epi coporum in Cecilianum, 183. c. eum accuſant apud Con- ſtantinum, 195. c. appellant ad eum, d. ex eius indulgentia impetrant nouum iudicium, con- cilio Arelatensi, 196. c. tercio appellantes, ter- cito damañantur in concil. Mediolan. & Cæ- ciliānus abſoluitur, 200. d. importuniſ precibus impetrant relaxationem ab exilio, 204. e. vt videantur habere communionem cum Rom. Pont. & dici catholicis, vnum de suis Episco- pis Romæ agere ſtatuit, 205. a. Montenſes etiam appellarunt, et Campitz, & rupitan. ex tra- ditorib. Schismatici, & heretici evadunt, cum Nouatianis, rebaptizat̄. 205. b. aſſectat̄ martyrium varie ſe necant, 238. e. peruvicacia & impudentia abuntuntur munificencia Imper. 265. b. per milites, interfectos ob insolentiani, martyres appellant, b. ſi pplicant Juliano miſi- ſiōne ab exilio, cū apud ille in vni m adula- rie iuſtiſiam habere locum dicerent; 206. b. clades Eccleſiae Africane per Donatiſtas illa- ta plusquam barbarica, c. d. nec ea abſque mi- raculo, c. conueniuntur de pace, & refiſiunt violentiſſime agentes in catholicos, 418. a. ſe- ueritate legum preſi ab Honorio, redeunt ple- rique ad vnitatem, 421. d. quanta eorum im- manitas ex pluribus Auguſtini epiftolis con- ſtar, 432. d. in concilio conueniunt, mortem po- tius ſubeundam, q̄ deferendas eccleſia. 442. a
- D**ormientes, vide Septem dormientes.
- D**orothea virgo & martyr Cæſariensis, tria ma- la, & tres roſas peteti, coelitus impetrat. 180. b
- D**orotheus monachus ſcribit pro concilio Chal- cedon. pro quo opere refert exilio ab Anasta- ſio. 550. b
- D**Vlcitius Tribunus, & Notarius ab Honorio in Africam mittitur ad exequendas penas in Do- natistas, 42. a. ad eum ſcribit Auguſtinus li- brum de oculo 99. b.
- D**Vnaam Iudeus Homeritarum Tyrannus, tem- pore Iuſtini, ſæpius proſligatur ab Elesbaam Aethiopum rege, 569. e. p. ſi ipſe copias regis cædit, christiano. omnes interficit, & Naagrā viſe christiana occupata, plurimos martyrio coronat,

I N D E X.

coronat, 170. a. Saracenos, & Persas concitat
in christianos, b. Iustini contra, Elebaam in
ipsum Dunaam impellit, b.
DVx exercitus qui vel vni tantum legioni im-
perat. 168. b

E

EBion hæresiarcha. 59. b
Ecclesiæ dictæ loca, ad quæ christiani conuenient
ad ea, quæ religionis erant, 36. e. iub gen-
tilibus Imperator, plures extructe, 124. b. a
Diocletiano deturbate, 170. b. a primis suis
temporibus ecclesia non modo oblationibus
fidelium abundabat, sed & bona stabilia possi-
debat, 9. b. etiam tempore persecutionum au-
rea, & argentea va' a pollidebat, 119. b. consert
menstruum stipen clericis ministrantibus,
133. e. tributa non soluit, 37. a. ecclesiæ bona
non alienanda, 54. a. ea occupatæ, ut hæretici
manifesti excommunicantur. 54. a. 56. a

ECclesia catholica quomodo agnoscenda, 82. d.
Heresum occasione catholicis in nomine inueni-
tus, eius magna tentatio ex Montani heresi, 89.
d. ex lapis Origeni, 144. d. ex quæstione de
baptismo hereticorum, 147. d. in ea tempore do-
num perieueantur, mortuos exercitandi, Demone-
nes effuzant, iurura prædicendi, 93. b. iub
etendo vel declinan lo martyro, media nte-
nunt viam, 10. a. lapsos cœntentes cum matu-
ritate recipi, 131. d. 13. a. 134. a. unicam esse
confessiū omnes, & una ea vera est, quæ Ro-
manæ ecclesiæ communicat, 20. b. nullus ob-
lapsus poluitur, 178. a. unitas va' idissimum
propugnaculum contra omnes hereses, &
& schismata. 141. c

ECclesiæ immunitas a tributis, a iudicis secula-
ribus, & alius oneribus, 10. a. Constantinus de
ea sanxit, 194. b. 195. c. 205. d. 237. d. Constan-
tius, 272. l. 280. e. 283. a. Valentinianus, 312. a.
Theodosius senior, 51. e. 369. e. Honorius, 369.
e. 403. a. 410. d. 413. d. 426. c. 438. c. Theodosius
iunior, 493. b. Valentinianus tertius, 461. d.
Marcianus, 502. d. Ecclesiæ immunitatē, quo
ad locum, quidam violantes, diuinus puniti,
400. e. violantes criminē maiestatis obligati
ab Honorio, 42. l. c. dilatarunt usque ad extre-
mas fores ecclesiæ a Theodosio iun. 472. d. tol-
lit eo rescriptam Arcadius, instante Eutropio,
qui moxi ea seruatur, Imperat. & populo, &
exercitu parcente ecclesiæ, 408. c. Miscezilem
violentem ecclesiæ poenit. sacrilegium sequi-
tur, 05. e. facinorosum raptum de ecclesiæ, re-
petit Augustinus, sub intermissione ex com-
munications, & obtinet. 458. a

ECclesiæ propagatio post necem Stephani, 23. a.
Romæ, 32. e. in Hispania, 56. d. in Bithynia, 69.
b. Athenæ florentissima, 76. e. 80. b. 96. f. latius

pater, quam imperium Rom. scriptis Tertullia-
nus, 106. c. edictis illustratur, 124. d. quam la-
te propagata, 226. c. ad Indos, 94. c. ad Iberos
per piam tœminam, 33. a. Ritus aliquot a su-
deis, 28. d. in Orando, 44. a. erigeniarum cru-
cium, & formandarum, 48. e. eorum auctor
Deus, 308. b. in consecrandis virginibus : 411.
a. ex equiarum & sepulturæ, ex tradizione Apo-
stolica

22. a

ECclesia Romana fundat, 28. e. eius Elogium ab
Irenœ, 2. a. per traditionem confutat omnes
hæretes, a. Præconium ab Ignatio, 71. b. consu-
litur a martyr, Lugdun. 92. e. ab hæreticis
aliquando decipitur, sed non corruptitur, 87.
d. opulentia etiam fab. Gentilium persecutio
nib. 90. e. solita prouidere necessitatibus fide-
lium, etiam longe remotorum, e. tenacissima
antique discipline, 134. a. Aurelianus cogno-
scit primatum Ecclesiæ Romane, 118. c. non a
Constantino sed a Christo accepit principa-
tum, 211. d. oppressa a Gothis, a Rege Athala-
tico elicit sanctionem, 379. a. vide, Romana
Ecclesia.

ECclesie status florentissimus sub Trajan. Impe-
rio, 67. b. sub Adriano Gnostici infamant ecclæ-
siam, 75. a. sub Commodo nequissimo impe-
rat. pacificus, 93. d. Florentissimus sub Seuero,
95. e. longa pax post Seuerum, 107. c. pax sub
Gordiano, 123. b. sub Volusiano. 110. d

ECclesie statu calamitosus, vide hæresis, Tyran-
nus, & persecutio.

ECcliam & episcopum, Athanasius Romanam,
& Papam intelligit. 266. d

ECclesiasticus scriptor, qualis esse debeat, 569. 2.
exhortatio ad ecclesiasticos. 579. c

ECclesiastica disciplina de lapis in Africa, 131. d.

133. a. 181. b. & alibi, in Hispania seuera, tem-
perata per Innocentium Papam, c. Romæ, 141.
c. 142. a. ab ea alienum, mortem noxiorum pro-
curare, 371. c. Seueris tamen ch. istianorum
principum constitutionibus adiuuatur, e. ec-
clesiastica ex canonibus non ex legibus secula-
ribus tractantur, ex concilio Chalcedonen.
pag.

507. d

Eccebolius sophista Constantinopol. subinde, mu-
taris principibus, mutat fidem. 295. a

ECklipsis in morte Christi qualis, 16. a. ingens
quædam sub Theodosio. 391. e

EDicta, sanctiones, rescripta, leges, vide in singu-
lis præcipibus.

EDicta Romani Pontificis præscribuntur vni-
versæ ecclesiæ.

EDicatum donationis Constantini magna ex par-
te confitum, totum tendit ad extollendam ec-
clesiam Constantinop. 211. d

EDitionum scriptura varia tempora, & auctores.
116. b. tetrupla, exapla, octapla collecta ab
Origeni, 115. d. de editione, 2. a. interpretat. mult.

82

I N D E X.

- E**t explicantur, 116. probata ab ipsis Iudeis, &
 usurpata, 117. a communis LXX. editio triplex, b. cur S. Hieronym. Latinè verterit hebraicam editionem, b. Itala, idest Romana editio Latina præstita ceteris, B. Hierony. editio initio minus grata fuit, b. duplex usurpata in Roman. Ecclesia, vetus, & noua, c. ex utraque terra constata, quæ vulgata dicta, b. cur dici potest Hieronym. d. communi hac recepta aliae duas paulatim evanuerunt, & antiquissima quo que illa editio LXX. quæ tamen hac nostra ètate Græcè & Latinè reuixit. e. editio Psalterij, qua utitur Ecclesia qualis, d. editio vulgata noui testamenti videtur omnino S. Hieronym. 117.e
Electio Apostolorum, 7. e. Matthei, 19. d. Septem Diaconorum. 70.e
Eleocadius S. Apollinaris Rau. episcopi discipulus, & successor. 59.d
Eleutherius Papa, 92. d. consilium per Ireneum de quibusdam ecclesiasticis questionibus, 92. e. clericos mittit in Britanniam, expertos a Lucio rege, 93. e. de escis irrationaliter non vitandis scribit ad Galliarum episcopos, 94.d. moritur, gladio an aliter non constat, censetur tamen nomine martyris. 96.a
Eleemosyna erogaris solita a Roman. Ecclesia per provincias, 175. e. Christianorum profusa, 39. a. in obitu maxime carorum. 361.a
Elesbaam Rex Aegyptum pius, Dunaam Iudæum sepe profigat, 69. e. ac demum impulsu Iustini Imperatoris occiso, regnum occupat, 571. a. Diadema Ierosolymæ mittit, & solitariam vitam eligit. 571.b
Elias Ierosolymitanus episcopus creatus, 538. b. legatum mittit S. Sabam ad Anastasium Imperat., 50. e. enciuit in exilium, 551. d. ingens penuria in Palestina, 551. d. prædicti mortem Anastasij. 557.b
Eliberinum Concilium in Hispania, in quo superiores Canones facti, sed excusat ab Innocentio Papa. 181.c
Elisæi prophete ossa ex Palestina Alexandriani translata. 519.e
Elizai iudei pseudoprophetæ turpissimus, 69. d. Helcesæi ab eo descendentes gloriantur. d.
Emmelia Basiliæ mater filium sequitur ad solitudinem, 311. d. decem filiorum mater obit. pag. 322.a
Ennodianus Ticinensis coili è vitam cù uxore professus, Diaconus ordinatus, 335.e. Apologeticæ scribit pro. V. Romana synodo sub Symmacho, mandato synodi, 545. e. legatur iam Episcopus Constantinopoli ad Anastasii ab Horimida, 553. d. rursum ad eundem. 555.e
Epanuense concilium opera & pietate Sigismundi regis Burgundia collectum. 550.a
Ephesinum Concilium ecc. circiter Episcoporum, a Celestino Papa indictum, Theodosio Imper. 413.d. prima actione damnatur Nestorius ex epistola Celestini, 474.b. fecunda synodica scripta ad Theodosium de Nestorii doctrina aleganda, & libris comburendis. d. tertia, ex qua missa episcopati ad Ioan. Antiochenum, reuersi sunt male nullati, 474.a. quarta, legata sed. Apostolicæ subscribunt in sententiam damnationis Nestorii, & Synodica scribitur ad Theodosium, d. quinta, legata sed. Apostolicæ in synodum introducti, ac lectæ litteræ Celestini Papæ latine primum, post Græcè, 475.c. sexta, oblatis querellarum libellis a Cyrillo, & Memnone, citatur Ioan. Antiochenus, qui in solente vix Concilium dignatur responso, 476.b. septima, Cyrillus se purgans anachematizat Apollinarem, & omnes haereticos, & concil. Catholicorum Ioan. anachematice erit, & confortes, & irrita omnia reddit acta in Cyriillum, c. octaua, statutum ne qua fidei proficia offeratur ad subscribendum præter Nicenam, absque ullo additamento, e. nona, ex actis Roma coniectis sub Celestino, damnatur Pelagiana haeresis, & nominatorum haereticorum, e. Pelagiani episcopi, a ciuibus, vrbe pulsi, e. conuenientibus episcopis varijs de causis emergentibus, certus actionum numerus definiri non potest. pag. 477.2
Ephesinum Concilium, quo eligitur Episcopus, & sex episcopi simoniacæ ordinati deponuntur. 11.b
Ephesina Ecclesia laudatur a Sancto Ignatio. pag. 48.d
Ephrem Edessena ecclesia Diaconi primordia, 150.d. laudat in funere S. Basiliū, 344.c. expeditus ad Episcopatum, furere se simulat, & post fugit, 345.b. paulo post Basiliū mortem & ipse moritur, 344.e. scripta eius magnæ autoritatis fuerunt. 445.2
Ephrem Antiochenus episcopus, zelo fidei accusatus, optionem probationis fidei per ignem accipit, & per miraculum stolæ in igne non combusta Seuerianum haereticum conuertit, pag. 577.b
Eiphanius primordia, 337. e. ex monacho Episcopus, miraculis doctrina, sanctitate clarissimus. 338.a. Ancoratum mittit ad Suedorum Ecclesiam, instructionem fidei petentem, 340. e. panarium de haereticis, exigunt ab eo Archimandrita, 345. e. epistola purgante apud Ioan. Ieroiyni episcopum, incipiat, & hortatur, factum illi videtur aditamentum de velo iciflo. 391.e
Simultatem gerit cum Chrysostom. quasi fauente Origenistis, 414.a. eius vitam qui scripsit Ioan. quadam multa mentitur, 338. a. moritur decrepita ètate, 414. a. vita apud sursum scatet erroribus. 414.b
Epi-

I N D E X.

- E**Piphanias Constantinopol. episcopus, 165. e. per legatos synodicam, & munera mittit ad Rom. Pont. 566. c.
- E**Piphanius episcopus Ticinensis, 521. b. legatus aliquando ad Theodoricum missus, 442. b. & 525. b.
- E**Piphanius alias floruit, Cassiodori familiaris, pag. 521. b.
- E**Piscopi & Presbyteri nomina olim communia, functiones semper distinctæ, 41. c. Episco. pi præsunt presbyteris, 28. c. eorum ordinandorum forma, 21. d. mitra, seu corona, aut cy. dari vtebantur, 21. e. eorum est iudicare, 37. e. in eoru ordinatione proclamabatur, vt si qs quid haberet de eorum moribus, obijeret, 111. capita, magna ex parte radebant, quæ corona dicebatur, 45. c. de ordinatione eo. rum in Concilio Nicæno, 221. e. Pallij gestatio quid significet, 244. d. etiam tempore perfectionum folliciti pro libertate Ecclesiæ, 146. c. in iuriam passi appellant Poin. Pontif. vt Chrysostom. 418. d. Theodoretus, 502. c. innumeris alii. vide, Appellatio, & Appellaré omnes a Maximino ubentur occidi, 1. 2. b. in exilium a Valeriano omnes electi, 149. d. omnes Africani cum clericis ad metallum damnavi, 150. c. vita eorum corrupta tempore Decii, 129. a. Eorum Tabellarii non nisi clerici, 133. d. contra leges ciuiles aliquando statuunt canones, 146. e. Africani cum Cypriano mutant lententiam de rebaptizatione, 148. a. Eos deponere viuius est Roman. Pontif. duo presbyteri, & tres Diaconi eum semper assecutur, 145. b. prædicans valletur septem Diaconis, 172. c. Episcoporum Episcoporum Roman. Pontif. dictus, 108. a. Episcopus item viuernalis Apostolica Ecclesiæ, 71. 2. 141. b. Episcopi tradidores in alios innocentibus crimen vertunt, quid illi in Cæciliandum, 182. c. Episcoporum sententiis, & testimonis, quantum vellit deferri Constantinus, etiam a summis præsidibus, 197. c. nec depo. nendi, nec illis alii subrogandi absque autho. ritate Romane Sedis, 243. c. non trans. ferendi ex una fide in aliam ex traditione Apostolica, 23. a. Quanti fecerit eos Constantinus, 216. b. solum Deum iudicent habent, b. bis in anno in Concilio conueniant, 222. e. Clari sub Constantino, 247. c. per Episcopum intel. ligitur Papa, 267. c. miserabilis facies Ecclesiæ, cum fere omnes Episcop. in fraudem indu. sti, Occidentales Ariminensem fidei formu. lam, Orientales Seleuciensem improba, probant. 283. b. Episcopus non deponens nisi de Episcoporum prouincialium sententiis, 394. c. episcopi insignes eodem tempore in Gallia, 2. 6. e. ne vivente Episcopo ordinetur alter, in Niceno Concilio cautum, 5399. e. Episcopi con.
- ueniebant Romani ad Natalem Apostolorum, æstisorum calorum nulla habita ratione, 407. e. Episcoporum ius iudicandi laicos Apostoli. cum, 37. e. confirmatur Constantini legib. 197. b. intercepsum restituit Honorius, 406. a. eoru est vindicare iniusticias Iudicum, 407. c. episcopus est competens iudex viduarum, ac misere. rabilium personarum, 413. a. singulis præfe. ctis vult Justinianus eos imminere, 593. a. apud eos vult præfectos iurare legum obseruationem, b. F. p. pares ordine, 415. a. deponit præfides ini. quos, 435. b. præsidibus imperant, quorum est. obedire, 47. a. iudicabant etiam de laicis, & de magistratibus, 438. d. Terni semel in anno Romam ad Synodum conueniant ex Sicilia, 499. c. tenentur obedire Roman. Pontif. sed re. belles cogendia ab Imperat. 497. e. aduersus Barbaros aliquando castella ædificauit, 535. e. Episcopi spoliati non prius causam dicant, quan. in integrum restituti, 545. d. Episcopis non est impedimento vita monastica, 234. a. Ecclesiæ libertati semper consulueunt, 146. d. peregrini ad concionandum ex vsu Ecclesiæ inuitabantur, 31. d. peregrina communio que. sit. 411. c
- E**Pipito^a Pilati ad Tiberium, falso ad Claudium. inscripta, 18. e. Apostolorum ex Ierosolymitan. Concilio ad fratres, 33. c. Abagari inter Apcrypha, b. d. de inventione corporis S. Stephani protomartyris 21. e. Prima Pauli ad Theflonicenses quando scripta, quando item secunda, 36. a. Prima Petri quando scripta, 29. e. item secunda, 53. d. Prima ad Corinthios, 37. d. Secunda ad eosdem, 42. b. ad Galatas quando scripta, 48. b. ad Romanos, 42. b. Prima ad Timotheum, 40. e. Secunda, 47. a. ad Titum, 41. b. ad Ephesios, 47. b. ad Philippenses, 48. d. ad Colossenses, 49. a. ad Laodicenses, a quibusdam edita, qualis, 49. b. ad Hebreos, 50. c. de ea aliquando dubitatum, post Concilium Nicænum non debuit, & multo minus nunc, d. de Iacobæ catholica, 52. a. post eam scriptissime videtur Iudaicam, eodem erè argumento, 53. d. Ioannis tres extant, de quorum posterioribus duabus, cum tuerit aliquando dubitatum, modo non 'icer, 69. c. Dionysii Areopagitæ ad Ioan. nem legitimam, 65. d. Beate Virginis Mariæ ad Ignatium, & huius ad ipsam veteribus incognitæ, 32. d. Clementis Romani ad Corinthios de pace, plures aliae in quibus multa de virginitate, eius Encyclica in Ecclesiæ legis solita ab his diuersæ, que modo extant 64. d. Ignatii plures, omnino nobilissimæ, que ad Roman. Dicitissimum promptnarium traditionum, & armamentarium cautionum aduersus hereticos. pagina. 70. e. 71. a.

I N D E X.

Etres eius feruntur dubia fidei, 71. b. **P**ii Papæ quatuor, 87. b. **P**olicarpum credibile est plus reliquissime epistolas, 88. b. **C**ornelii Papæ ad Lupicinum Viennensem episcopum, de perse cutione excita, 143. c. **G**regorii Thaumaturgi canonica, 154. a. **P**etri Alexandrini canonica, 181. b. ecclesiarum Viennensis, & Lugdunensis ad Arianos, 92. c. **M**artici Imper ad Senatam pro christianis, 91. d. eiusdem ad Faustinam uxoriem, de sua clementia. e. Ecclesia Smyrnensis de Polycarpo, 88. b. **S**euieri Imp. ad Philip pum Augustalem Aegypti, mox martyrem, 103. b. **P**linij ad Traianum, & eius ad eum, 69. b. mutua Chrysogomi & Anastasiæ 167. e. Apo stolicarum epistolarum genera, & appellatio ne, 81. b. cleri Rom. vacante sede, ad alias ecclœsias, 120. c. Epistole xxxvij. promiscuarum Ecclœsiae pro Concilio Chalcedonensi, 516. d. Pompeij, & Anastasi, ad Hormisdam Papæ, quibus vniuersalem appellant, 561. 2. Chromatij & Heliodori ad Hieronymum. & eius ad ipsos commentariorum, 380. c. in epistola episco pi Orientalis ad Hormisdam, verba notanda magnæ reverentie, 161. c. in alia item inscrip tio notanda 162. e. Liberii ad Osium, & Eusebium Vercellensem, 171. b. & ad Constantium. c.

Epitaphium Fabiolæ scribit S. Hieron. 411. a. Ne pociani. 401. b.

EQuiritus Abbas Clarus prædicatione verbis Dei, & gloria miraculorum. 546. c.

ERemi primus Cultor S. Paulus. 136. b. Eremi p Antonini frequentatur. 202. b.

ERemus Gregorii, & Basili, 297. 2. 3. 11. d. S. Benedicti. 540. b.

ERemitæ vexantur per Arianos. 278. b.

Error puranum, hand reftam posse esse fidem, vbi vita corrupta. 568. c.

Essorum, vel Essorum sub nomine, Philo de scribit christianam Ecclesiam Alexandrinam. pag. 52. c.

EThnicus. vide Gentiles.

EVagrius Ponticus a Basilio Lectorordinatus, & a Gregorio Nazianzeno Diaconus, in Aegyptum profectus, erudit Origenista, 248. c. ex clero monachus plura scribens, monachos fugit qui nunquam fuerunt, & alias ingerit, Origenistas pro Catholicis, 381. c. ab eo fluxere Pelagiiani, d. a Sozomeno plurimum laudatur, & a Gennadio. d.

EVagrius Antiochenus succedit Paulino, 383. c. moritur superflue Flaviano. d.

EVagrius senior Antioch egredi pugnat aduersus Auxentium pseudoeiscopum Mediolanum. pag. 321. c.

EVangelium ex occasione dispersionis fidelium, post necem Stephani propagatur. 23. a. Ministris ex Evangelio vivere licet, 35. d. 39. a.

EVangelium S. Matthœus quando scriperit, 25. c. S. Marcus quando, grœce an latine, 30. c. probavit id Petrus, c. S. Lucas quando, & qua occa sione, 41. a. quando S. Iohannes, 66. c. gestare in pectore consueverunt Christiani, 170. a. Euā geliorum concordiam, seu harmoniam latitudi nes & Ammonius cœferunt, quæ modo habeat, ut inuenitis nominibus. 90. b.

EVgenia Philippi Aegypti Augustalis filia, Acilii Consulis vxor virili habitu later inter monachos, 94. e. patre martyrio affecto cum Claudio matre Roinam reueretur, 104. c. insigni martyrio perfungitur, 152. d. acta veteribus cognita, 91. a. 152. d.

IVgenius Tyrannus post tentatum Theodosium de pace, per diuinationem a genitibus decep tis, se parat ad bellum, 380. b. c. a rām victorie concedit. c. Ambros. Mediolano relicto, abit Bononiam & Florentiam, declinans sacrificiū a pectum, diratus ecclesiæ Mediol. nolenti recipere eius oblationes, minatur, 393. d. Octo rum simulacris munit Aps., d. profligatur de nique, & occiditur, e.

EVictor Go. horum Rex Aruerni obdidet, 521. c. curiū fructuā rentatum obdidet, 525. d. dido nius frequentibus Licanius ille muerit. d. Ecclœsiae perfector, vt Arianus, moritur ultione diuina percussus c.

EVarinus Papa, 2. b. titulos in yrbe Roma pres hyteris diuidit, b. Diaconi ordinatur, qui cu stodiani episcopum prædicantem, c. martyrio coronatur. 75. b.

EVchite, leu Euchaitæ, Massaliani, & Enthusia ste heretici ex monachis Melopotamia deser ta incolentibus. 293. a.

EVcharistiæ nomen a gratiarum actione deduc etum, coiuine est Græcis, & latinis, 14. c. est ipsum verum Corpus Christi, 3. c. Sacramentum iam olim a Tertulliano appellatur, alia ite eius nomina, 14. c. a Christo in Azymis iusta tuta, 13. e. miti solita in signum communica tionis Catholicæ, 98. d. afferuari solita, 161. 2. Paulus Samosat. docebat in ea esse sanguinem Christi corruptibilem, vt qui Christum negabat Ueum verum, 155. d. eam ne porrigant Diaconi presbyteris, 210. c. Prolixiens eam canibus, ab ipsiusmet laceratis, 306. c. in itinere deferendi vsus, viatici causa, pro salute, 363. b. sub altera spēpanis affervari solita, b. 1. 2. pidescit in ore hereticæ feminæ, 412. a. cura ad æmone per eam quædam virgo sacra, 48. a. vera doctrina Synodi sub Cyrillo acte de Eucharistia, 470. d. Locus Gelati de Eucharistia quomodo interpretandus, 141. b. miraculum per Eucharistiam. 552. c.

EVcherius nobilissimus liberos habens, & uxorem, monasticam vitam agit, & post Episcopum Lugdunensis ex revelationis fit, 491. c. eu. Ela giua

I N D E X.

- gium, d. eius esse homilias, quæ Emisseni feruntur, multis conatur coniecturis. 495. e
- EVcherius Stiliconis filius, ambiens imperium, iussu Honorii interficitur. 428. c
- EVdicia Philosophi filia, doctissima, & Poetria, post Athenais dicta, Theodosii Iunioris vxor, 457. e. Imperatriz Ierosolymam peregrinatur, 491. a.s. Stephani & alias reliquias refert Constantinopolim. b.
- EVdicia iunior, 523. c. ab Eutychianis seducitur resipiscit ex afflictione captiuorum Filii, & Neptuum, 514. b. moritur. 518. e
- EVdoxia auarissima, ob idq: Chrysostomo infensa, 413. a. b. Arcadio parit filium Theodosium, b. irritata contra Chrysostomum, curat eum ab episcopis damnatum, & in exilium abstrahendum, 418. c. quod quidam scribit, tres mens post exilium superuixisse, falso est, cum probetur superuixisse triennium. 420. d
- EVdoxia Valentinianni, 111. vxor, in vindictam viri occisi Valdalos vocat. 513. e
- EVdoxius & Aecius heretici, ob amicitiam cum Gallo relegati, 272. d. restitutus dolose inuidit sedem Antiochenam, 280. sentiens tam Aetio filium a patre dissimilem damnavit Cœcil. Sirmiensi, & abutitur ad suum dogm a stabiliendum, nomine Osii, & Liberii, 283. b. ex Antiochena in Constantinopolitanum Maeed. electo translatus, missa per Provincias formula fidei Ariminensis Conc. adigit metu Constantii ad subscriptionem, ex quo persecutio excita, 291. b. moritur secundo anno usurpatæ sedis Antiochenæ. 324. a
- EVfilius Archidiaconus Ecclesie Romane, episcopus in schismate creatus cum Bonifacio Papa, 451. b. occupat Ecclesiam Lateranensem, b. Symmachus illi fauet, c. eiicitur ex Urbe, c. eius remeritis, d. iudicatur illegitimus. e. Antii expectat obitum Bonifaci, 452. a. fit episcopus Nepelinus. a.
- EVlogiae publicæ & priuatæ quid essent, pagina. 196. a
- EVodus an Ignatius in Episcopatu Antioch. succedit S. Petro. 52. c
- EVnomius cegnomento impius, omnium haereticorum arrogantisimus, & impudensimus. 291. b. fidem ad salutem sufficere aiebat, c. reliquias martyrum tridebat, sitem sanctorum miracula. 291. c. Anabaptismum baptizatorum in nomine Trinitatis docuit, dum vivit. 291. c
- EVphemius episcopus Constantinopol 535. c. qui propter communicationem cum Acacio non obtinuit communicationem cum Rom. Pontif. 535. d. exigit professionem fidei ab Anastasio 537. in dies obstinatior studet alios renouare a communione sedis Apostolice, 539. c. prætextu læse maiestatis elicit in exilium. pa-
- ginæ.
- EVnucho Regine Candacis, 23. e. eunuchorum scipios castrantium pœna, 115. b. Constantius veruit gerere Eunuchos præfecturas, & Magistratus, 396. a. Eunuchos fieri veteri Iustiniianus. 581. d
- EVsebia docta, sed Ariana, vxor Constanti, 243. a. mittens pecuniam Liberio misso in exilium respuit, 274. d. insidiatrix alienorum partium. 280. d
- EVsebius Papa, 186. b. moritur, 190. e. acta obscuræ. e.
- Eusebius Alexandr. cum Anatolio consulunt fami Alexandr. 153. d
- EVsebius Bononiensis episcopus, ad quem scriptus Ambrosius institutionem Virgin 343. d. cui succedit Felix, Diaconus Ambrosij. pagina. 202. d
- EVsebius Cremonensis cum Pauliniano Hieronymy. fratre, ex Oriente Romanam venit. pagina. 405. e
- EVsebius Cæsariensis sacrificale arguitur a Potamone in Conc. Tyr. o. 170. e. 240. d. Médax in historia, 171. d. eius fraus in profunda Nicæna fidei, 217. d. mendax in epistola ad sivos Cæsarienses in actis Concilii, 218. c. fidei subscribit Nicæna fidei, d. & 218. c. Arianus Arianis fauens multa omittit, 219. b. item in scribeudis actis ipsius Concilii, 219. b. mentitur de baptismo Constantini, 208. a. ambitiosus ostendit dum vult videri ambitionis contemptor, 213. a. ostentat literas Constantini, quibus laudatur, 213. a. fraus in illius non suo loco recitandis, a. in Chronice de crucis inuentione meminit, cur non in historia, 228. c. moritur, 253. e. Arianæ factionis signifer, excusari non potest, damuarts in synodo Nicæna secunda, e. Doctissimus & eloquentissimus infenita scriptit. 254. a
- EVsebius Emissenus Arianus substitutus ab Arianis, Athanasio electo, sed recusat, 254. c. Constantius apud se eum in bello haber, pagina. 160. b
- Eusebius Nicomediensis suscipit patrociniū Arii, adeo, ut eius haeresis ipsem et auctor habeatur, & Arianæ æquè Eusebiani dicantur, 202. a. pro restitutione Arii laborat, 231. recusat subscribere Concilio Nicæno, sed post subscribit, 237. c. pellicur in exilium a Constantino, & eius scelera aperiuntur, 235. d. Julianum in curam suscipit. 248. d. eius obitus, 257. d. omnino hominum celestissimus. d
- EVsebius Vercellensis episcopus iunxit morificam vitam cum clericali, 232. a. rogatur a Liberio Papa suscipere legacionem pro fide, 272. b. obtinet Concil. Mediolan. fieri, 272. b. recusat subscribere in Anathasium, 274. a. reglegatur in Palestinam, 274. a. coniunctur in car-

I N D E X.

- ceterum à Patrophilo, b. hospitatur apud Iosephum, ex Iudeo Christianum, 279. a. quanta passus sit ab Arianis epistola ad sios indicat, 279. b. adest in synodo Alexandrina per legatum, 302. a. legatur ipse ad colligendas Orientis reliquias, 302. b. inter ipsum ac Luciferum quæ causa disensionis, 303. b. gloriose reddit in Occidente, 304. a. ab Arianis verbera passus Mediolanum, 321. c. moritur confessor an martyris.
- E**Vstebius Samosatenus episcopus exemplum prebet æqui animi in persecutione, 323. a. ex episcopo transformatus in militem ecclesiæ peragrans curabat, d. dum legatus ex synodo Antiochena pergit ad curandas ecclesiæ, a. fœmina Ariana occiditur. 346. d
- E**Vstachius ante Placidus dictus, e magistro equum, sub Adriano, insignis martyr, cum uxore & filiis. 347. c
- E**Vstathius Sebastenus episcopus Semi Arianus sepe relapsus fidem Nicænam professus, a Libero in suam iudee restitutus, 315. d. de eo catholicon proficiente calumniam patitur Basilius, quod eumin communione receperit, 329. qui mox agnitus est hereticus. 330. a
- E**Vstachium Iulia, Paulæ Romanæ filia, virgolau datissima matri secuta est in Palestina studio virginitatis, 360. a. Prætextata, quæ virginis habitum cultumque murauerat infantulæ, Deo delinata, quid accident, 360. a. post xxxv. annos monaltice obleruationis mortitur. 454. a
- E**Vtactus hereticus, an Eustathius, cuius xx. errores, xx. capitibus damnantur a Concilio Gangreni. 226. d
- E**Vthymius magni nominis Anachorita, multos conterrit Saracenos, 456. d. Eutychianos item Anachoretas revocat ad fidem Catholicanam, 509. d. Eudociam item Augustam, 514. b. moritur clarus miraculis, in vita & in morte. 524. a
- E**Vtropia soror Constantini occisa Rome, iussu Magnentij cum filio Nepotiano, 267. e. hospes Romæ Athanasiæ.
- E**Vtropius primus aulicorum Arcadii auctor assumendi Chrysostomum ad Episcopatum Cœstantipoli, 407. a. post illi infensus, violat ecclesiasticam immunitatem, & rescriptum elicit ab Arcadio aduersus eam, a. Confùl cum omnium indignatione, ut ferulæ generis, & perditis mortibus, 408. b. a Gaina postulatus ad necem, & ab Imperat. exauthoratus, confagiens ad ecclesiæ, a. Chrysostomum protegitur, relegatur, occiditur. 408. c
- E**Vtyches negans in Christo duas inconfuse unitas naturæ heretum inducit, 500. a. obtinatus a Flaviano & Constantino. Concilio dannatur, b. mendaces, & subdolas litteras scribit ad Romanum. Pontificis libellum item offert mendacem Theodosio, c. apud Occidentales magni nos Episcopos se purgans & Flavianum accusan, ab iis redarguitur, 501. e. aduersus Eutychetis heresim præter S. Leonem plures istud temporibus scripserunt, 502. a. Eutychiani Aegyptii, occiso Proterio, Timotheum Aelurum ex monacho intridunt, 516. b. in Eutychianos Chalcedonen. Concil. 506. b. tumultus excitant Alexandriae, & in Palestina, d. p. ne in eos.
- E**Vtichianus Papa, 275. c. sub eo Manichaorum heresim innotescit. 160. a. eius extant duæ epistolæ, prior aduersus Samosatenum, 162. c. creatorum benedictionem ex Apostolica traditione sanciuit. b. Martyres ne sépulentur sine dalmatica statuit. b. Martyrio coronatur. a. CCCXLII. Martyres manu sua sepelivit. a. Exequiarum & sepulturæ cultus in Ecclesia ab Apost. 22. a. Constantini. 246. a. Cæsarii. 319. e. Meletii, 353. c. S Sabæ. 586. D. Agapeti Papæ. 598. c. & aliorum.
- Exactionum rigoris falso arguitur Constantinus. 237. c
- E**Xcidii Ierosolymitani causa. 48. d
- E**Xcommunicantur Ariani. Quattrodecimani a Victore Papa, 98. c. Zephyrinus Montanistas, 107. d. Origenista excommunicantur a Demetrio episcopo, Alexandr. 118. d. Cyprianus Felicissimus & alios schismatics, 139. & ibidem secundo, ac demum Concil. iam tertia vice, 141. c. defunctus excommunicatur a Concilio Africano, cur. 1. 6. d. excommunicare Rom. Pontif. primi ausi sunt Ariani, 264. b. post Diocorus, 503. b. excommunicatus ab uno episcopo ne recipiatur ab alio, ex Concil. Nicæno, 222. c. excommunicatio nis pena, 326. c. Theodosius ab Ambroso excommunicatus, penitentiam agit, 384. d. Andronicus Praefectus, 435. a. b. Innocentius excommunicat Arcadium Imperatorem, & Eudoxiam vxorem, 425. d. Celestinus Nestorium, 469. c. quales habendi, qui excommunicati ones contemnunt, 435. d. Theodosius a monacho excommunicatus, non prius accumbere voluit, quam esset absolitus, 462. b. publice excommunicati non admittentesur ad communionem absque relatione ad populum facta, 483. b. Rufinus excommunicatus ab Anastasio Papa, 412. d. Theophilus episcopus Alexandrinus, & Atticus Constantinop. excommunicantur ab Innocentio Papa, 424. a. iniuste excommunicati non contemnebant, sed ad alios recurrebant episcopos. 438. d
- E**Xilium Archelai in Gallia, 3. c. Donatistarū a Constantino, 200. e. Athanasii cum aliis episcopis. 2. 2. b. Eu.

IN DEX.

- F**enestachii Antiocheni, 233. c. episcoporum Aegyptiorum, 256. d. Pauli Constantinop. 257. e. Orthodoxorum episcoporum, ex concil. Mediol. 273. e. Meletii Antiocheni, 325. b. a Valente interrogatum omnib. catholicis epis copis, 322. e. Ioannis Chrysostom. 416. e. secundum, 418. d. ex ilii episcoporum & aliorum, causa Chrysostomi 423. d. Carth. 533. a. q. in Gallia moritur miraculis clarus, 540. e. Fulgentii & aliorum plurimorum episcoporum Africæ, 546. d. iterum relegatur in Sardiniam. 547. a.
- E**xomologesis, vide Confessio.
- E**xorcistarum peculiare munus in ecclesia, 37. a. Exorcismorum usus ante baptismum. c.
- E**xpiatio non omnium facinorum, apud Gentiles, 207. c. omnium cum extate apud Christianos cognovisset Constantinus, accessit ad eos, & a beatis cedibus. 394. b.
- E**xortes qui dicerentur, iudicem appellati confessores, 133. a. christiani, non amplius inventi. pag. 138. d.
- E**xul Athanasius excipitur, ut confessor, 243. a. exules episcopi pro fide, ab omnibus culti, & celebrati. 279. a.
- E**xuperius, ex praefectura Hispaniarum Tolosanus factus episcopus, consulit Innocentiu Roman. Pont. 423. a. largissimas Hieronymo mitit elemosinas pro monachis Palestiniæ, 424. b. illi Hieron. vicissim mitit interpretationem Zacharie prophetæ. b.
- F**
- F**abianus Papa per columbā capiti insidente diuinatus electus, 122. a. tres eius habent urep stola, quarum prima aut spuria, aut saltē corrupta, a. damnat Priuatum hæreticum, 123. c. ædificat in cemeteriis, 124. b. penitentiam exigit a Philippo Imper. 125. a. ad eum mittit Orogenes, hæretis accusatus, fidei professionem, & euocatur Romanum ad causam dicendam. e. initio persecutionis Decij martyrio coronatur, 129. b. vacat sedes anno uno amplius, b.
- F**abiola clarissima semina Romana, de secundis nuptiis post diuortium factum, quas tamen errore ducta, licet purauit, penitentiam publicam agit, 385. b. prima omnium, 1000. m. Romæ instituit. 411. a.
- F**Altonia, vide Proba.
- F**Ames ingens cum alibi, tum in Cappadocia, in qua largutas Basilii eniuit, 316. b. in urbe & Italia, ob eam pauperes urbe pulsos deplorat Ambrosius. 364. d.
- F**asciae Domini nostri Iesu Christi donatae a lumenale Eudociæ Imp. 491. c.
- F**ati assertor Aquila Ponticus, damnatus ab ecclesia, 79. d. Bardejanus impugnat fati assertores. d.
- F**Austam Maximiani Herculii filiam, uxorem suam necat Constantinus, & cur. 209. b.
- F**Austus Regiensis episcopus damnans pelagium Pelagianizat, 536. d. c. in alio libello male ales rit animas esse corporeas, d. Possessor episcopus de eo consulit Rom. Pont. & is eum reiici ait de gratia & libero arbitrio. 566. a.
- F**ELicitate peccantium nihil infelicius. 270. e.
- F**elix i. Papa, 158. c. martyrio coronatur. 159. d.
- F**elix Papa diaconus Liberii, ab Arianiis in eius locum ordinatur episcopu, ex quo populus illi Romanus non communicauit, 275. segregat se ab hæreticis, ut legitimus Pont. salutatur, 283. eius qui exitus fuerit. 283. e.
- F**elix iii. creatur Rom. Pont. 531. a. conuocat Romanæ concil. de prodata Chalcedon. Synodo in Accacium, damnat Petrum Fullonem, Antiochenem episcopum, b. moritur. 538. a.
- F**elix Manichæus disputatione cum Augustino plenibus Notariis, conuertitur, & tum fere fecit concidit. 421. a.
- F**EMINA. vide Mulier.
- F**ERdinandus, seu Ferrandus, Diaconus Cartaginiensis Fulgentii discipulus, illustris scriptor, de difficultibus questionibus consuli solitus, quem duæ extant epistole, 581. b. suppletum perfectum librum a Fulgentio relictu, b. eius disputatio, an dici possit unus de Trinitate paetus. 588. b.
- F**ERiarum nomen singulis diebus inditum, etiæ ante Sylvest. & cur. 435. e.
- F**ERmentum ex consecrato episcopi per ecclesias dirigi, quid sit. 195. e.
- F**ESTIVI dies usque a tempore Apostolorum, 43. d. festum Apostolorum solemnius Constantip. celebrari curat Festus senator. 542. a.
- F**IDem sufficere ad salutem dogmatizavit Eunomius. 291. c.
- F**IDES christiana probat personas, non personæ si dem. 178. a. fidei definitiones nullo consignari solent tempore. 209. b. fides Romanorum predicatur ab Apostolo, non solum pro illo tempore, sed & prophetice pro futuris temporibus. 42. b.
- F**ILII Constantinus imperium partitur. 243. b.
- F**LACILLA Theodosii Aug. defuncta, laudata a Gregorio Nysseno, ut sanctissima, & humillimax pag. 369. b.
- F**LAUianus episcopus Constantini creatur, 446. d. apud se accusatum Eutychem & obstinatum, in Concil. condemnat, 500. b. de more sciabit ad Rom. Pô. c. dñatur in latte cimio Ephesino, & appellans sedem Apost. calcib. multatur. & relegatur, ibi; post triduum moritur, 502. b. iolenter et transiftur ab exilio, sub Marciano. 504. e.
- F**LORENTIUS Patriitus commedatur a Theodosio quodam rescripto. 494. b. tributum lenonum supplicè de suo, ut lenocinium tollatur. 493. a.
- F**EDUS cum hæreticis, & Dei hostibus. 571. c.

I N D E X.

Formatarum litterarum usus. 223.e

Forum seculare vident clerici, 322.a 512.c. ne
ad id trahantur sancit Constantinus, 257.d. Va-
lentianus, 322.e. Theodosius, 368.e. Hono-
ritus. 410.d

Francia Constante vici, & in tedium accepti,
258.b. ab Aetio vici, 466.a. Chirperico Rege
radices agunt in Gallia, expugnatis Parisijs,
514.e. Rex veneratur Genouefam fama mira
culorum, & conuertunt ad fidem, 543.b. fæde-
rati Gothis Burgundiam occupant, ac inter se
diuidunt, 549.b. profligant Gothos in Gallia,
non patientes eos Ariano, 548.b. recuperata
parte Galliarum, permisit Francis pars, quæ
vergit ad Oceanum.e.

Frenum Constantino, clavo Christi decorum.
229.a
tag.

Frontinam virginem celebrat Sidon. 529.d

FRumentum largitur christiani Hieropolitanis
Marcus Imperator. 85.e. quod post substulit Iu-
lianu, 306.e. donatum Constantinopol. a Co-
stantino auctor Constantiu, ob necem Hermo-
genis, 257.e. curat perpetuam rem frumenta-
riam Theodosius, assighata ad id magna au-
ri vi. 486.c. reuentum a Gildone ex Africa mit-
ti solutum. 405.a

FVga Petri e carcere Herodis, 26.e. e carcere Ma-
martini Romæ, 55.b. de excipiendo vel decli-
nando martyri varie sententie, 103.b. fuga
se subducit Cyprianus, 30.d. Gregorius Tha-
maturgus, 37.c. Montanis, & Marcionite
fugam arguebant, 105.c. 103.b. fuga Athana-
si probatur a S. Augusti ipse de ea Apologia
scripta, 277.b. fuga s. Fulgentij. 536.b

FVgentius Carthaginensis ex Senator & ordine
monachus factus, a presbytero Ariano multa
patitur, 536.b. creatur Episcopus Rusensis.
546.b. eius clavis in exiliu, reuocatur collatio-
nis gratia, mox remittitur in exilium, d.
qua occasione scripsit libros de fide ad Pe-
trum, 556.c. qua occasione scripsit eg-
gium illum de incarnatione verbi, & gratia,
& libero arbitrio. commentarium planè au-
reum, 564.a. præclarum eius Elogium de Ro-
mana Ecclesia, b. reuersus episopis concessu
Hilderici, Fulgentius sanctitate & doctrina emi-
nit, 569.b. nouem & decem libros Fabiani
confutat, 571.d. eius humilitas, c. de veritate
prædestinationis, & gratiae libros scribit tres
ad Maximum, 580.e. eius elogium & mors,
581.a. opera eius magna ex parte perierunt,
Imperfectum opus reliquit, concinens prece-
pta a christiano milite feruandæ quod Ferran-
dus diaconus, eius discipulus, perficit, & ex-
eat. 581.b

Evnus. vide, exequix.

G

Galanus ex Archidiacono episcopus Alexan-
drinus, hereticus phantasiasta. 544.e

Galnas dux barbarus Arcadii, Eutropio inten-
sus, qd omnia posset, prouocat barbaros in tem-
perium, & post ipse le hostem prodit, 407.d in
dignatus adgit Arcadium ad turpes conditio-
nes, 408.c. duras imponit Arcadio conditio-
nes, quæ omnes seruatæ, præterquam de dan-
do illi templo, vt Ariano, impediente Chryso-
stomo, 411.a. tentans inuadere Constantino-
polim, per miraculum desistit, & male perit
cum suis.b

Galba eodem anno creatus Imperator, & occi-
sus. 57.d

Galea, Christi nomen, duabus litteris expref-
sum, habere conueuit Constantinus. 192.a

Galerius Maximianus, et Constantius Chlorus,
Cæsares facti, 174.d. post Imperatores, 178.e

Galerius male pugnat aduersus Persas, 162.d. rur-
sum bene, 168.a. eius iactantia ingentibus pro-
digii redargitur, c. acta eius Nicomedæ ab
Eusebio prætermissa, 169.c. Monasteria diruit,
virginibus probro expositis, d. Augulti nomi-
ne sumpto, atrociorem indicit persecutionem,
179.d. Maximinum, & Seuerum Cæsares cre-
at, 182.d. milo diuinitus infiicto relaxat edicta
persecutionum. 190.e

Gallæ in contemptum Julianus non modo
vocat ipse christians, sed & ab aliis vocari de-
cinit. 306.b

Galla vidua nobilissima, ad eam scribit b. Ful-
gentius. 547.b

Gallia a Probo Imp. liberantur, cæsis Germanis,
160.e. per S. Martinum monachum acci-
piunt, 233.e. per Hilarium ab Ariano hæresi li-
berat, 304.a. ab hæresi prius vsque ad Vigilan-
tium, 424.c. meruerunt tradi Sarbaris ob vi-
tia deuastandæ, e. inuadant eas Barbari, & va-
stant, 425.d. quæ passæ a præsectoris, 522.a.
Galliarum quidam presbyteri impugnant scri-
pta Augustini, 472.a. turbant occidentalem ec-
clesiam, 480.b. Nobilissimi ex Gallis p. ofu-
giunt in Africam. 440.e

Gallicanus dux Constantini scyptas debellat,
255.e. christianus ex uoto, a pericolo liberatus
abdicat consulatu, coniugio filiæ Constanti-
ni, & mundo, ut prie hospitalitati vacet, 256.a.
præclarum eius extat monumentum munifi-
centie. a. Julianus inuadit eius patrimonium,
quod panidis prodigiis tutatur Deus, 305.b.
electus Italia, Alexandria martyr effici-
tur.b

Gallicum Concilium sub Irenæo in causa pas-
chalis. 98.d

Gallienus, & Valerianus Imp. 145.d. Valeria-
no & Macrino Duec Persis proditur persecutio-

nem

- G**aem ab eo excitatam comprimit, 153. d. occiditur apud Mediolanum, 157. a. triginta Tyrannorum lacerant imperium, b.
- G**allus & Volusianus In pp 140. c. persecutur ecclesiam, 143. b. interficiuntur a militibus, pag. 145.c
- G**allus & Iulianus fratres, ex Constantio Constantini fratre nati, periclitantur sub Constantio, 248.c
- G**allus plus serio, alter fidei, 260.b. G-allus creatur Caesar a Constantio, 268. c. statim Daphnem sanctificat, translato illuc corpore S. Babyle martyris, d. in Magistratus, & iudices seunis, 272. a. Constantio suspectus, ab eo interficitur, c. de eo Nazianzenus in Iulianum, e.
- G**amaliel pro Apostolis loquitur in concilio Iudeorum, 20. d. Christianus fuit, sed occultus, ex concilio Apostolorum, d.
- G**angrense concil. praesente Osio legato Apostolico, quo damnati errores Eutaciū heretici, pag. 226. d
- G**audentius episcopus Ariminensis, nolens subscribere perfidie, ab Arianiis martyrio coronatur, 287.d
- G**audentius successor S. Philastrii in episcopatu Brixiano, cum ad loca sancta peregrinaretur, adiuvante maxime S. Ambrolio, deligitur, licet immatura etate, 370.a
- G**audentius episcopus Nouariensis, comes S. Martini, & secutus S. Eusebium Vercellensem in exilium, 407.d
- G**elasius Gazensis, Cesarez Palestinae episcopus, doctus, & elegans, 395.a
- G**elasius Papa creatur, 538. a. negat Euphemio Constantinop. petenti communionem, nisi non men Acacii expungat ex Diptychis, 530.a. studet retinere Macedonicum episcopum in communione sedis Apostolicę, b. Concilium celebrat LXX. episcoporum, 539.c. commonitorium legato Fausto mittit, de Euphemio Constantino politano, a. Apologiam scribit ad Anastasium, bona causa ecclesi Rom. adiuuante, c. ad Dardanos agit de auctoritate sedis Apostolicę supra Concilium, 540.c. migrat circa vita 541. a. scripit aduersus Eutych. & Nestor. grande volumen, non id est modo extat, & Gelasii alterius esse probatur, b. alia quoque scripta quod de Eucharistia, quod ait, & aduersa videtur veritati catholice, bonam habet interpretationem, b.
- G**elasius quidam scripsit historiam Concilii Nicenę, & de duabus naturis contraria Eutychetem & Nestor, 541.d
- G**ennadius episcopus Constantinopol. concilium celebrat Constantinopol. sanctos habet adiutores, 518. a. moritur relatus inter sanctos, 523. a
- G**enadius Masiliensis presbyter, clarus scriptor, 536.p. Feagianissimo unctus, sed post purgatus d. creatus, est episcopus Masiliensis, e.
- G**erouela virgo Parisis, a S. Germano prescelta futuorum, Deo despota, 467.d
- G**ensericus ex Hispania Africam occurrit, catholicos persecutur Arianus, 489. b. illustres primi fructus eius persecutionis, d. sub specie pacis Carthaginem occupat, 492. c. Africanas provincias partitur, 493. b. ex detecta conspiratione multos interficit, 496. a. euocatus ab Eudoxia Valentianam uxore, Romanu, occupat, & per 14. dies dñeipit, 513. e. abductis Eudoxia cum Eudocia & Placidia filiabus, & multis captiis orum millibus, e. innovat persecutionem, 514.b. 515.a. singulis fere annis clavis horas maritimas infestat, c. classem Leonis Imper. milles amplius natum, ob ignauiam eius Ducum, proficit, 522.b. moritur, 527.c
- G**entiles calumniabantur christianos, 81. 100.c. christiani eos perterrebant sermonibus de iudicio & poenis peccatorum, 92. b. omnium malorum causas in christianos conferebant, 144. b. ingens clades Gentilium in ultionem sanguinis christiani diuinitus immisit, 144. a. oracula confingebant de fine christianae religionis, 195. c. cur dicti Pagani, 268.e
- G**enusflexio, ritus, extraditione Apostolorum, pag. 44.2
- G**eorgia virgo comitata ad sepulcrum a grege Columbaum, 529.c,
- G**eorgius Cappadox in locum Athanasii intrudit, plane monstrum, 276. b. tum Gentiles, tum christianos acerbissime vexa, 292.b,
- G**erasimus monachus, qui Leone pro Asino vtebatur ab Euthybertis heresi reuocatur per Euthymium Anachor, 509.d
- G**ermanicus missus in Oriente a Tiberio, a Pisone Syria Præside veneno tollit, 4.d
- G**ermanus Antisiodorensis episcopus, & Lupus Trecentus, legati missi in Britanniam aduersus heresim Pelag, 467. c. plura edit miracula, d. massam pulueris, vbi fuisse sanguis, S. Albani, secum portaturus, auffert, e. laetus pede iacens, in incendio seruatur eius tugurium, & plura edit miracula, e. legationem suscepit ad præfectum Galliarum, 468. b. rursum liberat Britanniam a Pelagianis, 487. b. pergit in Italiā ad reconciliandum Imperat. Armoricos, 488. a. excipitur & tractatur cum magna veneratione, d. ad eius preces carceres referuntur, mortuus resurgit, morbo caduco labrans sanatur, 488. b. migrat in celum, c. solemniter reseruit ad Gallias, d. partitio eius hæreditatis, c.
- G**erasius & Protasius martyres, 80.2
- G**erundense in Hispania concilium, de ecclesiastica disciplina, 556.d

I N D E X.

Gildo comes, vtriusque militiae magister in Africa; Ethnicus & nequissimus, 404. d. cum exerceret tyrannidem in Africa, bellum in eum decernitur, duce eius fratre Mascezile, qui imploratis precibus SS. monachorum, victoriam obtinet incurram, 405. a. Gildone occiso bona eius amplissima in fiscum redacta, Patrimonium Gildonianum appellata, d.

Glimer, contubrino Hilderico in carcere conictio, regnum Vuandalorum in Africainuadit. 581. e. ex postulatorias ad eum dat literas Iustinianus. 583. a

Glomer refribit expurgationes, b. exposito Iustiniani exercitu, Hildericum & socios necat, 589. c. profligata parte exercitus, in fugam edat Carthaginem exclusus, c. Carthaginem obfidere parans, rursus profligatur, & in fugam agitur, d. in monte obfessus per tres menses, se dat. 591. b. duclus in triumpho, coram imperat. exclamauit. VANita, vanitatum & omnia vanitas, b. doca ad habitandum in Galatia data, b.

Gladiator vide; Ludii gladiatores.

Glorificationis hymnus ecclesiae ab Apostolis traditus, i. 24. b. additamentum factum in concil. Nicæ. b. vsus eius in ecclesia varius, c. addendus in libro cuiusque Psalmi ex Concil. Rom. Damasi. 358. b

Glyee ius presbyter Galerio libere respondens, martyr efficitur. 169. b

Goordinatus iuri. Imp. acclamatut ab exercitu, 123. a. heilum Perlicum aggreditur, e. occiditur a Philippo collega. 124. d

Goordinatus vicariam prefeturam gerens, conuerius cum uxore, & viuenter familia, pæclarum obit martyrum. 305. d

Gochi compesi a probo Imp. 161. b. subiugati a Constantino, 209. c. christiani ab usque tempore Constantini, quorum episcopi i. hept' i. ius interfuit Concil. Niceno, 327. c. ab Auedo heretico monachismum, & Arianismum edotti, 327. b. in eos Thracias vastantes mouet Gratianus, 345. b. martyres sub Athanacio, 327. a. signo crucis prelati vincunt athanacium, 52. Istrum transire permisisti, magnō imperij damno, 342. e. Thracias sub Vaiente populantur, 343. c. profligant & incendunt Valen. em., & populabundi veniunt Constantiopolim usque, 345. d. vincunt a Theodosio, 347. e. recipi in gratiam a Gratiano, e. benignitate Theodosii obligati, ripari Istri custodiunt, 351. d. euocati a Rufino cum aliis barbaris, 399. b. a Silicone vici sub Alarico, apud Pollentiam, & dimisi, 418. d. Vuslas illis datus episcopus a Chrysost. 422. a. sub Rhadagiso, ingens eorum cop. extinde; 423. b. assistro Duce Celi, 431. c. Roma uoccupant, & parcent Basilicis Apollinariorum. inde digelliua-

Campaniam, cum traijere in Siciliam frustra teat a slet, moritur eorum Dux Alaricus, 432. b. 433. e. Ataulfo sibi deligunt Regem, 434. a. ab Italia penitus recedentes Gallias inuadunt, 438. e. ex Gallia in Hispaniam pelluntur, 441. e. occiso Ataulfo sigericoque Regibus, Vallia pacem facit cum Honorio, & Barbari inter se configunt. e. profligant exercitum Romanum in Gallia, 492. a. Clodoueus non patiens Gothos Arianos, illis bellū mouet, profligat, & Alaricū Regē interficit, 548. b. tumultuantur Gothis in Amalasuntham, cum vellent barbare more non Romanū educari, filium Athalaricum, 576. c. Gotorum arrogantia in ecclesiam Romanam, & clericos, 579. a. creatus Rex Theodatus, mortuo Athalarico, 591. e. qui Amalasuntham interficiendam curat, 592. a. Iustinianus in Gothos bellum mouet. pag. 595. d

Graeci aliquot, vt Byzantii ecclesiam Apostolicam ostendant, à S. An. trea episcopo deducunt, 193. abstinentiam a sanguine moridusc rever, & Latinis explobrant, 331. d. Graeci appetati in astis Apostolorum cap. vi. heb. 5. ex Grecia, 2c. e. usurpant primatum ecclesie Constantinopoli post Roth. a. Cott. incia. 211. d.

Gnosti ci neandolini heretici infamant christianam religionem, & otochristianam gentilib. reddunt, aduersus quos, preter christianos, scripti et. am. Plorunt, 3. a. negabant tubendum martyrum, 103. c. ex Aegypto in Gallias primum, inde in Hispanias dejet, sub nomine vienii festarum Pricilliani, Pricillianistarum nomine coalescunt. 355. d

Grande iniurata Constantiopolis. 319. b.

Gratianus impetrari Apostolicum est. 30. b

Gratianus Aug. ante seprē annos appellatus Imperator cum Valente, 341. c. haereticos vetat conuentus agere, 432. b. in Donatistas, & Manicheos rescribit, 343. c. lancit de clericorum immunitate, 344. b. Alemanos credit magna strage edita, 345. b. mortuo Valente, episcopos exiles restituit, 349. a. Theodosium creat Orientis Imperatorem, & viatoriam de Alemanis refert, 347. e. euocato ad se Ambrosio, scriptio ne poltulat de spiritu sancto, 348. a. sancti aduersus omnes haereses. Ibid. Compescit clericorum auaritiam mercature studentem, 348. b. Hunnos sibi conciliat aduersu. Maximus Tyrannum, alios immittens in Britanias, alios in Gallias, 362. b. reipuit summi Pont. novem adhuc ab Imp. recentum, d. occiditur ab ex. citu proditus, e. laudatur ab Ambroso, Rufino, Iustino, vitup. ab Ammiano, 363. a.

Gratianus Monachus, Canonum collectormale reculit Antiocheni iynodū inter catholicas, 255. c. male numerat legatos ad Conc. Sardicensis.

261. d. Grc.

I N D E X.

G R Egorius Elberinus de Schismate Luciferi, post reddit ad Ecclesiam. 233. a. & 380. d.
G R Egorius Thæologi pater, ex baptismo Valentini, ab Ariano suscepit, præuides persecutionem, filium in tuberculū ex eremo euocat. 317. a
G R Egorius Theologus, Nazianzenus scientiis consummandus Athenas uenit. 273. c. Cū Basilio virginitatē colit. c. discedente Basilio, oratoria proficitur. c. Nec multo post domum reparet. d. S. Basilio secedente in solitudinem, ipse quoq; secedit. 311. d. Studia & actiones vtriusq; in Eremo. e. Eu. cas ex Eremo qua occasione. 317. a. Et ipse ac Eusebius Basiliū euocant in subli dum contra hereticos. b. Adiuicatur a Basilio iam factō Episcopo, in partē solicitudinis. 322. b. Sasinorū inuitū ordinatus. Episcop. 331. c. adiutor em se addi patitur patris affecti senis, ea conditione, vr eo mortuo liber efficer. 331. c. mirum quomodo iam tū a Concilio & magnis viris habitu fuerit trium sedium Episcopus, cū viuis Sasimorum tantū ipse arteficer. d. Mortuo patre, reliqua Ecclesia Nazianena, Seleucia ad S. Thecle memoriam secedit. 331. c. Quanti faciat tentatiū Rom. Pon. ; 39. a. Commendat Monachos Juliano tributorum exactori. 341. d. mittitur Constant. ad Ecclesiam illam sarcen tam, quod & brevi perfecit, magno profectu, multa tamen ab Arianis passus. 346. e. Ignorauit lingua in latinam. 348. e. Catholicis eun. sibi depoicunt Episcopum, & Petrus Alexander illi primum fauet, post ita transiit in Maximū quandam lignem hypocritam. e. Agens de renuncianda fidei Confancinop a populo retine tur. 350. b. Ordinatur Ep scopis Constantinopolitanus. 352. a. Stan lum censet transactioni inter Meletium & Paulinum, ex quo offendunt Orientales. 353. c. Aegyptiis aduersantibus Oriēntibus, qui Gregorium ordinabant, quod suum esse dicebant, habet orationem de pace. 352. d. & de non affectata Cathedra Constantinopol. quod illi obiciebant. 353. e. Os pacem renunciat sedi. 354. a. vocatus ad Concilium ire recusat, excusans ægritudinem. 357. a. Ruri agens, cum audiret Nectario dormiente, Ecclesia Cōstantinop. ab hereticis proculca. i. scribit ad eū & ad Cynegium præfectū quem & arguit grauiter, quod itara ieiuma non obseruer. 367. b. sexagesimo quinto etatis anno migrat in Celsū. 382. b. In seruettute impugnatus tetrationibz carnis, carnē castigabat. c. Multa aduersa palus est eius imago culta fuit, ex qua miracula edita. c. Exeat eius testamētum. d. virgo perpeuo.

G R Egorius Nyssenus, Basiliū frater, vxorem cū haberet, ex matuo conuenit castitatem colit. & Episcopus Nyssenus esicitur, incertum quādo. 322. c. Damnatus a Concilio Arianorum sub Vlcente, & depositus, luitat Ecclesiā. 323. d.

ab Antiocheno Concil. deputatur visitator Ecclesiarum Arabie. 346. d. Absitū mōrienti Macrina sorori, per visum admonitus. d. Eius meminīt Hieronym. de scriptoribus Ecclesiasticis. 348. d. intertuit Concil. Oecumenico Constantinopol. 353. c. Laudat in funere Flaciliā Augustam. 359. b. Senetaria de peregrinationibus, calumnia exposita, exp' anatur. 372. c. Intefat Concil. alteri Constantinop. de quo Basilius, cum aliis primatis Episcopis. 394. d. **G R E**gorius Cappadox, damnato Arianis ab Arianis, armata manu p' cedes immanisimas inducitur Alexandriam. 256. b.
G V N dabundus Rex Vuālalorum in Africa, innuat persecutionem, & Eugenium Carthaginensem Episcopum relegat in Gallias. 540. e.
G V N debaldus Burgundiorum Rex, recusans edere confessionem fidei Catholicæ quam credebat, in perfidia moritur. 539. e.

H

HADR I A nus Imper. 74. a. xxii. mihiadas Hauri cum dimidia Romanis dimittit. c. Ex aemulatione Traiani persecutionem durissimam in Christianos continuat. d. Iudeos bis domat 75. b. Vniuersum visitat orbem Romanum. c. muro directo per octoginta millia passuum Rom. à Barbaris disternat in Britaniā. e. Colonias ducit in Lybiām à Iud. vaftatam. 76. b. Tanta fuit persecutio, vt clamore vulgi neci Christiani darentur. 77. a. Ex Apologis Quadrati, & Ariolidis mitior redditus a. Ierosolymā restituit Aeliz Capitoline nomine. 77. c. Antinoum puerum in Deos reserat. 78. b. editum proponit de vigesima parte hereditatis fisco applicanda. e. Loca sancta profanat 79. c. sub Hadriano Ecclesia latè diffusa. 81. b. Diu morbo crucifixus moritur c.

HE B domada maior siue p̄enosā dicta, que passionis. 16. e. Authenticam Greci vocant. 561. c.

HAE reles post excidium Ierosolymorum inualescunt. 19. b. defunctis Apostolis & Apostolicis, latius se effundunt. 74. e. Exorientes deferendae ad Rom. Pon. 151. d. Habent ferre se geminas adiutrices, vt Apelles Philumenā, Montanu, Priscil lam, & Maximillanū. 89. d. Priscillianus Agapē. 355. d. Gnostici Marcellinā. 87. d. Manichet Iuliam. 41. c. alii aliae.

HÆR E garche, Simon Magus. 23. d. Cheritū. 21. d. Menander, Saturninus, Basilides, Carpocrate, & alii, Gnostici appellati, omnium nefandissimi, qui suis turpitudinibus infamabant vineam Christianam Religionē apud Gentiles, vt pluribus operis fuerit aduerterus eas apologetis. 5. a. Valentinus, Cerdus, Mæcon, Apelles 82. b. Hermongenes. 88. e. Montanus. 89. d. Tatianus. 90. b. Valentinus. 71. e. Noe.

I N D E X.

- Nouatianus.141.d. Sabellius.161.d. Manes.160.a. Hierax.164.a. Arius.114. Aude.215.a. Photinus.258. Acerius.11.c. Aetius, Eudoxius, Acacius, Eunomius, Macedonius, alij ex Arij radice.291.d. Donatus.2.8.c. Apollinaris.202.c. Priscillianus.351.e. Iouinianus.358.d. Heluidius.358.a. Vigilantius.224.c. Pelagius.421.e. Nestorius.466.b. Euryches.500.a. Theodorus Mopsuestenus.467.a. Xenias, seu Philoxenus Perse, primus auctor Economachorum.534.b. Joannes Philoponus, auctor Trichitatum.595.b. Aliquot heresum terè auctoři no mina non constant, vt Hellecitarum.126.e. Aquariotum.146.b. Angelorum, seu Apostolicorum, vel Apotasticorum.151.a. Massaliorum, Euchitarum, Enthuſiaſtarum.293.a. Theopaschitarum.566.a. Acephalorum.550.d. Monophysitarum.595.2. Hesitantium.538.c. & aliorum.
- H AF resum auctores nullo modo recipiendi ad pristinos gradus.501.e.
- H AF rerici pœnitentes, Romam reconciliandi mitrebantur.67.c. Solius Romi Pontif. est eos recipere, vel dampnare.104.e. 233.e. 517.c. Episcopi lapsi ex schismate, vel heresi non recipie dicum honoribus.594.b. & indulſū tamē ali quando, & recepti cum honoribus.413.a.
- H AE reticorum penæ. Confiscatio bonorum, vt Valérinianus sanxit.338.a. Exclusio a militia, & Aula, Arcadii.399.a. Proscriptio, vt Theodosius.1.367. a. Idem Manicheos exilio multauit, & penitentes reclutis in Monasteriis, abq; cōmuniōne, vñq; ad finem vite, instate Siricio.383.b. Arcadius pellit Constantinopolis Apollinaristas 403.b. Honorius Donacitas Laicos pecunia, clericos exilio multat.436.e. Innocentius Papa Caphaphrygas in exilio Monasterii relegat.446.e. Capitale suppliciū, vt Maximus, qui Priscillianum capite multauit.268.d. Honorius in Donatista.404.a. Theodosius junior in recipientes hæreticos, & eorum libros legentes, suadente Chirofomo.406.d. Constantinus Arii libros legentes, cap tali penæ subiicit.217.c. Nestorius libros interdicit i. theodosio penā confiscationis. & flāmis libros addicit.487.c. de H A ruficina restituenda Claudius refert ad senatum.32.e. C onstantinus interdicit, ne Haruspices priuatas domos aedant.203.e. Rur sus permittit.205.e.
- H EGESIPPI DUO, alter historiam ecclesiasticā scribit, ad sua vñque tempora, idest Aniceti; alter de excidio Ierosolym. post Constantinū.37.e. hic recitat epistolā Pilati ad Claudiū, immo ad Tiberium.18.e.
- H E lcefeitarum hæresis docebat licere, fidem ore negare, & alia impia.126.e. iactabant se ab Helyxi Pseudo propheta turpissimo originem ducere, & fœminas ex ei stirpe adorabat.69.d.
- H E llena Adiabenorum Regina ad Indos an. ad Christianos transi cum Izate filio.2.6. Ieroſoymæ fame iaborans si breuit.b.
- H E llena Constantini vxor, Reguli Britannici filia, generat Constantinum 183.a. Tam repudiat Theodoram Maximiani accipere coadju in successione in Imperio.a. Christiana ante Constantini, ex filia Constantia Christiana, probatur.197.b. Fleuit Christum occidum.207. Crucē perquirit, & inuenit.228.c. Inseruit Christi virginibus, epulo præbito.221.b. Munificētia in extremitatibus ecclesii. c.d. Helenopolis, & Helenepontium ex eius nomine appellat Constantinus.c. monitur.d. de corpore vbi sit, uaria teruntur.d.
- H E Luidius impugnat virginitatem, & B. Marie perpetuam negat, confutatus Romæ a Heroymo.358.a.
- H E racles Origenis discipulus, quem ut eminētissimum in docendo, bi atque sc̄i cium.110.e. tante famæ fuit, vt Iulium Africanum attraxerat Alexandriam. post fuit factus episcopus Alexandr.120.a. moritur.125.d.
- H E Rachianus interfecto Sriliconis, præfectus Africe creatur.427.c. comes Africe. & Cōſul, tyrannus effectus. Romam petit cum immani clasie, sed repulsi, repetita Carthagine, incēficit 440.c.
- H E Rmes Pii Papæ frater, cuius liber, Pastor inscribitur, veteribus cognitus.84.d.
- H E rmogenes hæsarcha sub Veris Imp. 88.d.
- H E rodes magnus, Antipatri filius, decreto Senatus Rex confirmatus.2.a. Innocentes infantes occidi mandat.c. quando & quo morbo extinxit, guttur.d.
- H E rodes Antipas Iohanne Baptistam in carcere trudit.6.b. Tetrarchia multatus, cū Herodiade Lugdunum Gallia relegat.c. Herodes Agrippa a Tiberio vincitus, a Caio liberatur.25.a. Rex constitutus in Aegypto illuditur, b. Iacobum Zebedæi occidit, Petrum in carcere conicit.26.d. ipse miterè extinguitur.31.c..
- H E rodiani qui essent.7.e.
- E ros Arelatis episcopus, vir sanctus, in gratiam Constantini magistrī militum a populo ejus citetur Patroclo inducto.439.b. 447.e.
- H E rarchia ecclesiastica.21.b. 23.a. 28.b.
- H E rav, a quo Hieracite Gnosticorum ac Manichaorum portio.164.a. Macarius Aegyptius mortuum suscitatur, in confusionem Hieracitæ negantis resurrectionem. b.
- H E racles in Christianam religionem scripsit, constitutus ab Eusebio.173.b.
- H E roymi vita reexiit vñq; ad annum secundum recessiōnis in Eremū, anno Domini ccclxxii, quando, ubi natus, quibus parentibus, quibus substantijs, Romæ quibus studiis dederit operam, adultus baptizatur, totus est indecribē-

I N D E X.

dislibris, Gallias adit, Aquileiam venit, in Orientem reuertitur, fructus consuetudine sanctorum Aquileiensem, cum sancto Valeriano episcop. 334.c Occidental homo suspecte dei habitus, rogat Damasus Pont. Rom. de retra fide, & in schismate Antiocheno utri communicare debeat. 335.d In Eremo 30. annos natus scribit in Abdiam & post sexagesimum agens, rursum in eundem scribit. 336.b Origenis Homilia ad populum dictas se adolescentem vertisse ait: c: calumniam patitur quasi Sabell. inde Ierosolymam profectus totus est in hebraicis reb⁹ perscrutandis frequetatus Damasi litteris. 347.c ordinatur a Paulino presbyter, sic, ut nulli esset adstrictus ecclesiae. d. Gregorii Nazianzeni fama commotus adit eum constantinopolim tricennioq; ei dat operam, coque doctore gloriatur 348.b Hieronymus & Gregorius inter se conseruntur ab Ennodo licheni fid. Romam venit ad concil. Rom. 356.e Magnus ibi habitus aestimationis magni factus a Damaso 358.c Ibi scribit de Anna ad Damasum: atque pendicem ad tractatum de Seraphinis; de filio prodigo; translationem durarum originis homiliarum, in cantica canticorum, emendationem 4. euangeliorum 358.c d. canones concordie euangelice, Psalterii emendationem; confutat Heluidium scribit de custodia Virginitatis, in Iouinianum haereticum. 358.c d.e Aduersus Luciferianos 359.a. à Marcella frequentatur scripturarum causa b. Docuit eam decē Dei nomina: uocem hebreā alleluia &c. de blasphemia in Spiritū Sanctū, Disseruit, & de alijs questionibus ibidem; frequentatur & ab aliis nobilibus Feminis. a. c. A Paula precipue. c. Ibidem paulo explicat psalmum. 2. & 25 & hebraicum Alphabetum. 360.b Cum Syriacus eius non ueteretur opera, ut Damasus, & ex India odiosus esset clericis Rom. nauigat in Syram 368.a. Videt Ierosolymis multa miracula. 368.b In Aegyptum profectus Didymo magistro uitetur. 372.b Sanctorum breuem collationem elaborauit que tempo re Cassiodori exabat, modo non exactat 380.e. Scribit in Iouinianum. 375.e De quo opere calumniam passus est, q; iasi landas Virginitate Nuptias damnasse, & ne celestes habuerit Apologiam scribere 386.a. Scribit ad dextrum V.C.P.P. Iudicem authorum ecclesiastorum 390.c. In quo minatur August. aliquos prætermisitos, & magis mirum aliqua sua prætermisito d. Recusat præ humilitate sacrificare 391.b. Scribit Apologeticam epistolam gravissimam ad Pamachium, & ad Theophilum. Alexan. de causa inter Io. Iero. & Epi. sibi communem. c. in quo illud haberet: Nolo in suspicione haereticis quæquam esse patientem 392.a. & illud: Verum est testimonium, quod ab int-

mica uoce proferre a. In haeresis lenitate non probat, b. Scribit ad Nepotianum de vita Clericorum. 393.b. Scribit de optimo genere interpretandi 394.c. item de uiduata seruanda ad Furiam. c. Scribit epitaphium Nepotiani 401.b. Paulinianum fratrem mittit in variam ad diuidendum patrimonium vt hospitiale tueatur 403.c. Consolatur Pamachium de Paulina uxore iam ante defuncta. 403.c. Rom. mittit Periachon latine versum, & Prætatione aduersus errores munimur, scribit epistolam. 404.b. ad Rufinum 409.a. Paschales Theophilis epistles, & Synodicam latinè uerit 409.b. Fabiolæ epiphapium scribit 401.a. Vertit latinè regulam S. Pachomii, Oriei, & Theodori 421.c. Mittit interpretationem Zacharie prophete ad Exuperium Tolosanum 424.b. Minerio & Alexander Monachis Malachiam, Olee, Iole, & Amos Panmachio B. Scribit in vigilium. c. Scribebat in Esaiam; cum Româ ob sideri inquit, auditum est. 429.c. epistola ad Etesiphōtem, respōdet ad questionem a Pelagianis proponi solitā de animi impassibilitate. 434.d. Scribit ad Demetriadem. 440.e. Non respondet questioni de origene anime, causans, sibi otium nō esse 443.c. Gauitum se significat de dānazione Pelagiane haereticis. 454.a. Migrat & uita. 456.e. Elogium eius; scripsit, præter memorata, etiā alia. 457.a. Multa de eo confita sub Claris nominib. Euzebij, Cyrilli, Aug 457.b. Nec presbyter Romæ nec Cardinalis fuit. 457.c. De Leone quod scribitur ad Geraldum Abbatem pertinet, illi tam antiquitas Leonem ad pinxit, Hieroglyphico significans rugitum in hercules. 457.c. vita eius unde petenda c.

Hilariū Gazenses ad necem persequuntur. 300.b. Miraculum apud eos per eum patrū. b. Mare inundans comprimit. 310.a. post malita misericordia, migrat in cœlum. 337.e.

Hilarii Pictauensis primordia. Ex vxorato fit episcopus, miserans ecclesiæ statum libello sup. plici conuenit Constantium. 235.b.c. Qui alios exegerat Catholicos episcopos, hunc tolerandum purauit, ne Gallias, ob Barbarorum invasiones, nutante, a se alienaret, & que petebat concessit. 275.c. Libellū scribit detegens Ariorum fraudes, ne simpliciores deciperentur. 279.c. In exilium eiuitur. 280.a. Mirum tanti cito tantum eum euafisse doctorem. a. Hora tur Arianos ad recipiendum nomen confubstancialitatis quod ad Catholicā fidē, vnum ilis deferset. 262.a. Anathemata quadam in Liberū, que feruntur Hilarii nomine, eius esse nō possunt. e. cauet suis Gallicis episcopis, ne ab Arienis decipiatur in concil. Arimin. 284.c. Scribit de Synodis, studens semiarianos ad eccliam adducere, quibus deerat confubstancialitas confessionis, cum substantia cognoscerent. 284.c. reuo-

I N D E X.

S. Iacobus. p. 21. d.	Iudas vñq; ad euerſio-	Valens,	Vnde, ſucceſſio in-
Simeon. 52. a.	nem. 76. e.	Dulichianus,	tertueritit, 219. b.
Iustus. 70. d.		Narcifus,	Cyrillus. 279. b. 271. d.
Zacchæus. 72. d.	Primus ex Gentilibus	Dius. e.	Ioannes. 373. d.
Tobias.	Marcus. 79. e.	Cerinanio	Praxilius. 446. a.
Beniamini	Cassianus,	Gordius	Iunenalis. 469. b.
Ioannaes,	Tublius,	Rurſum Narcifus. 99.	Anaftasius. 517. d.
Mathias,	Maximus,	cum Alexandro.	Martyrius. 534. c.
Beniamini alter. 72. d.	Iulianus,	Mazabanas. 137. a.	Sallustius. 508 b.
Philippus,	Gaius,	Hymenæus. 156. b.	Helias Arabs. 518. b.
Seneca,	Symmachus	Zamdbas. 166. b.	quo cieco.
Iustus,	Caius	Ermon. b.	Ioannes. 511. d.
Ieur,	Iulianus	Macarius. 194. c.	Petrus. 573. e.
Ephrem	Capito.	Mayimus. 238. e.	
	Maximus,	Deinceps Ariani inua-	
	Antoninus,	dunt illam Ecclesiā,	

I E R O h̄olymitanū Apostolorum Conciliū. 33. b
Aliud de reſtituenda fide Catholica. 512. b.
Aliud in confirmatione adorūm Constantin. Concil. pro Chalcedon. 558. c. Aliud in confirmationem Constantinop. sub Menna. 598. d.
I E S V S nominis virtus ex miraculis celebra-
tur. 37. a.

I G N A T I U S an Enodius primus Antiochiz Episcopus. 57. e. varie vexatur. 64. a. Romam uia etus mittitur. 70. e. In itinere colitur, & recreatur, & plures scribit epistolæ. Quæ sunt di-
ſtimulum promptuarium traditionis, & ar-
ma-
mentarium aduersus hæreticos. 71. b. Primus edit ſimul nomen nouem ordinum Angelorū. 71. c. Subscriptio propria epistolariū eius, Amē. Gratia. c. Expositus Leonibus in Theatro, deduatur. d.

I G I L I U M iſula, perfugium Romanorum, capta
vrbē. 433. a.

I M A G O Christi ad Abagaru. 6. d. Imago Christi expreſſa in Sindone, quo, muoiutū corpus, reponitum est in ſepulcro. 16. d. Imago Christi a Syrophenifa erēcta. 301. b. Imago Hippolyti episcopi Portuēlis martyris effoſta in portu Ro-
mano. 102. a. Imago patoris uueni gemitantis in humeris, olim in vasis ſacris pīcta. 108. b. Imagi-
nes Apostolorum viſe per ſomnum Conſtantino. 207. e. Simeonis Stylita paſſim Roma vi-
ſeabantur in officinarum omnium vſtibulis &
porticibus. 489. b.

I M P E R A T O R E S quatuor unanimes imperium admi-
nistrant. 168. c. Conſpirant ad excidium Chri-
ſtianorum. d. Vetant quicquā relinquare ecclē-
ſia. 169. b.

I M P E R A T O R I B U S nullum ius in ecclesiis. 374. c.
Officiū eorum in Concilijs. 506. d. Orienta-
les coronabantur ab Episcopo Constantinopo-
litano. 561. e. Imperium stat & corruīt precib⁹
ſacerdotum, ſcripſit Honorius. 426. b.

I M P O S I T I O manuum propria Apostolorū & Epi-

ſcoporum ad conferendum Spiritum Sanctū in
Chrismate. 23. b. Manus impositio ſuper ordi-
nandos, ex veteri teſtamento. 28. a.

I N C E D I U M vrbis sub Nero, tributum Chri-
ſtianis. 53. a. Item vaſtissimum Romæ. 61. d.
liberorum ſacrorum ſubita diuinitus pluua ex-
tinguitur. 176. e. Nicomedienſe imputatū Chri-
ſtianis. 172. a. Tēpli pacis Romæ. 95. e. Daphni-
ticum. 298. c. ab Ariani illatum ſuę eccleſia. 466. c. Tridiuū Constantinopoli. 485. c. Pro-
digiuum, quo Eccleſia Constantinopoli conſla-
grauit. 418. e. Pradietū a Daniele Stylita. 520. b
Sophiæ templi Constantinopolit. 537. c.

I N C E S T U O M excommunicat Paulus. 37. e.
Apud IN dos Religio propagata per Pātenū phi-
losophium. 94. c. Item poſt per Fruuentiu quen-
dam ibi captiuum. 251. e.

I N DICTIONI Origo. 46. d. Prima mentio in Conc.
Romano ſub Julio d.

I N DICULUS datus ab Hormiſda Legatis Conſtan-
tinop. missis. 560. c.

I N D U L G E N T I A R U M uſus exēplo Pauli. 42. c. Indul-
gentia etiam non perfecta penitentia dabat-
tur. 142. b.

I N DES Eunuchus Barbarus, vt Christianus defer-
tur. 164. c. Eius martyrium. 172. c.

I N F A N T I C I D I U M Herodis meminit Macrobii. 2. c.

I N Z O C E N T I U S Papa. 415. a. Excommunicat
Atticum & Theophilum. 424. b. Arcadiū & Eudoxiam uxorem. 425. e. Arſaciū
etiam mortuum, & qui cum eo communicarūt
exauthorat. 426. a. Ad Theophili Anathematū
mūtum addit abrogationē, & abſolutam a Chri-
ſtianismo alienationem. a. penitentes, Arcadiū
& Eudoxiam, abſoluit. 426. a. Scribat epistolam
ad Demetriadem præmuuiens eam aduersus
errores Pelagii. 441. b. Scribat ad Concil. Mile-
uitanum, & ad Aug. 445. c. ad Aurelium Car-
thag. expoftulans de immeritis ordinatis. c. ad
Consultationem Decentii episcopi Eugubini. e

Ad.

I N D E X.

- A**d Iohannem Ierosolym increpatioriam. 446.a.
moritur.d. Reliquit decreum contra Pelag.
post a Cosimo promulgatum.e. Dedicavit bali.
licam SS. Geruasi & Prochati. &c. 447.a.
- I**n scriptio vano in Hispania, de Christiana Reli.
gione extinta. 56.d.
- I**n strumenta Christi passionis, & loca, semper
extitere celebria. 16.c.
- I**n sula Lerinensi floruit Monasticis institutis.
446.a.
- I**n terpes Petri quomodo dicitur Marcus, &
Pauli Titus quæ hæc tuncio esset. 30.c.
- I**n uenio S. Crucis. 228.c.
- I**n uenio S. Stephani protomartyris, & aliorū
ex Reuelatione facta Luciano presbyter. 443.
b. Sancti Zacharie prophetæ. 444.e. Corporis
S. Barnabæ. 134.a Reliquiarum 55.10. Martyru.
490. Cryptæ Gargani moatis, ex apparitione s.
Michaelis Archangeli. 139.b. S. Antonii Magni
& translatio Alexandriam. 586.d.
- I**oannis Baptiste predicatione. 5.b. Obtruncat o.
8.e. Eius reliquie sub iuano di piers. 300.c. in
uentio eius capitis duplex, varie admodum nar.
ratatur. 87.c. Iudeodorus transfert ad Septimū
in Ecclesiariā à le & adificari amic.
- I**oanne, Apostolus & Euangeli, an fuerit spousus
in nuptiis Galileæ, &.e. Vocatur à domino 6.b.
impieratis nomine ex Asia Româ midus, olei
feruentis supplicium illæsus expertus est 63.d.
telegratus in Parmon, ibi scribit Apocalypsin,
& insulam instituit ad fidem d. martyrio coro.
natus à apostolis, Asia curat Ecclesias, 65.b. Apo.
calypsis liber canonicus, licet de eo aliquando
ht dubitatum. c. Idem scribit Euangelium vi.i
mus Euangelistarum, 66.c. Tres eius extant
Epistole.c. moritur ix. anno à passione Domini
Ephesi, ibique sepelitur. 67.e.
- I**oannes & Paulus iratres, martyres, sub Iulia.
no. 305.c.
- I**oannes Monachus celeberrimus, consulitus bis
à Theodosio de euenu belli, predixit semel in
cruentam, & aliam cruentam victoriam, 393.
d. moritur. 394.b.
- I**oannes Episcopus Ierosolymitanus, olim O.
rigenista, post resipiscens, consulit Rom. Ponti.
Anastasium de Rusino, 214.c. litteris Epiphani
prouocatus encyclicas publicat in eum, 391.e.
moritur. 446.a.
- I**oannes Comes fraudulenter agit cum Episco.
pis Conc. Ephesini. 478.a.
- I**oannes praefectus Praetorio, mortuo Honorio,
inuadie Imperium, 459. c. & priuilegia tollit
Ecclesiæ, c.
- I**oannes Papa I. 570.e. Cogitura Theodorico
Rege legatus ire ad Iustinum Imp. 572.b. Mi.
risificè honoratus, ipso resurrectionis die, Latinæ
Missam agit, b. Miraculum in equo contigit,
& in cæco illuminato, d. coronati ab eo vult.
- I**ustinus.d. Reuersus coniicitur in carcere &
Theodoricu. 573.e. Falsa de eius legatione re.
fertuntur, sed veritas patet ex eius litteris, ad
Italie Episcopos ex carcere datis, 573.e. In car.
cerem coniicetus moritur, 574.a. Catalogo, 555
marty. ascriptus, 574.a. Plures Ecclesiæ refe.
cit, ornauit, dotauit, 575.a.
- I**oannes Papa II. cognomento Mercurius, 585.
d. Accipit & audi legatos Iustiniani, & quos.
dam Monachos de quadam questione, & cum
Concilio statuit, quid de ea sentiendum, 587.
b. 588.b. 590.c. eodem arguento scribit ad Se.
natores quasdam Epistolas, 590.e. Episcopum
reiegit in Monasterium ad penitentiam, eius.
Ecclesia S. Cæsario cōmendata, 591. a. mori.
tur. 593.d.
- I**oannes ex grammatico, presbyter, scribit con.
tra Eutychen. 534.c.
- I**oannes sacerdos ex Episcopo, magnus Ana.
choreta. 542.c.
- I**oannes Patrikius Princeps Decenuiratus ad
cōdendum codicem Iustinianum, qualis vir,
582.a.
- I**oannes Cassianus, Chrysostomi Diaconus scri.
bit de incarnatione, & ante collationes patrū,
sub nomine collatoris, aduersus eum scribit
Prosp. 485.e eius collationes ab Eucherio in
Epitomen redactæ, & a Caiſiodoro etiam pur.
gatae fuerunt. 486.a.
- I**oannes ex Episcopo Armeniæ Monachus, Si.
lentiarii nomine clavuit. 537.d.
- I**oannes Antioch. Episcopus cum Syris Episco.
pis horitur Nestoriam ad usurpandum nomē
Eiparæ. 470.b. Moratur studiose in itinere,
ne in tempore adsit Ephesi. 471.c. Quinto post
damnationem die adueniens Ephelum cū pat.
cis Nestorii Sectariis Memnonem & Cyrillum
damnat, confirmansq; Pelagianam heresim,
tentat sibi vendicare alienas Ecclesiæ. 477.c.
horatu tandem Imper. Cyrillo conciliatur,
485.c.
- I**oannes Philoponus Gramm. Alexandr. plura
scripit, non admittitur inter Orthodoxos, &
Tritheita. 595.b.
- I**oannes Chrysostomur ex Rheticis Scholis e.
gressus, versat in toro laudatissimè anno xxl.
habet orationem in laudem Valentiniani Senio.
ris, que non extat 360.e. A foro Monasterium
petit, vitans Episcopatum, cum socius eius int.
imus Basilius, non ille Cæsariensis, factus es sit
Episcopus; ac ipsi scriptis Dialogum de sacer.
dotio. 361.a. In Eremo ad Theodorum socium
ignauum defertorem, post haereticum, scripta.
361.b. De compunctione duos libtos, tres de
prouidentia, tres aduersus vituperatores vite
Monasticæ; De virginitate, & epistolas, q; non
extant. 361.c.d. Ob graues ægritudines redit
in Patriam, & lector ordinatur. e. xxviii.anno
520.

rum ordinatur Diaconus à Meletio, scribit cōtra Gentiles; quinq; Orationes cōtra Iudeos, quinq; Homiliae contra Anomianos, & sermo nem, de Anathemate, 360.c. Presbyter ord natur, 372.e. Auspicatur docere pro concione populi, e. Monitus à ve tula, demittit stylū, 373.b. A frequentib⁹ Pop. acclamationibus hæsit illi nōmē Chrysostomi, 373.b. Quantum proficeret Ecclesia Antioche na in Eleemosynis erogandis per eius conciones, b. Marcionitas miraculo convertit, c. frau de ereptis Antiochenisbus, ordinatur Episco pus Constantinop. 406.c cauer Ecclesia ab hæ reticis; author Arcadio, vt putatur, legis capitalis aduersus recipientes hereticos, & tenetes eorum libros, d. Schisma Antiochenum tollen dūm curat, d. Virgines viris cohabitantes castigat, e. Viduarum vitam explorat, & castigat, e. Luxum Clericorum coaguit, & superfluos ecclæsiaſtiorum ſumptus reſecat, e. Viros hortatur ad nocturnas pieces, 407.a. infectatur ſtudium ſpectaculorum, 408.e. Vetat tradi Gainē Ariano Constantinop. templum, 411.a. Legatus ad eum proficiſcitur, b. Arianos eiici curat Constantin, e. Per operarios fideles ſtudet con versioni Scytharum, 412.b. Ob patrocinium vi duarum & miserabilium perfonarum, graui ter offendit apud Eudoxiam Imper, 413.a Eludit Eudoxia auaritiam, b. Imperat euersionē reliquiarum Idololatiæ in Phænicia, c. Seueniano Gabalorum Episcopo per culminia offen ſus, rurſus illum in gratiam recipit, c. In ſuſpicionem uocatur apud Theophilum, Epiphani rum, & Hieronymum, qua iſaueret Origeni ſis, 414.a. Theophilus euocatus Cōſtantinop. ex reo, actor, damnat Chrysost. recuſantē copare coram aduersariis, & appellantei cœ uitenicum Concilium, quem Imper. in exilium mittit, 415.c. Populi feditione ora reuocatur, 416.b. Petit cauſam ſuam in legitima Synodo diucri, b. Argucns profanos ritus in dedica tione Statu eudoxie, eam irritat, cuius conatu damnatur, & eiſicur rurſum in exiliū, 418. c. Rom. Pont. appealat, legatione mifſa, d. Illi Arſaci presbyter ſubstituitur, 419.a. Confolatur Olympiadem, a. Pentadiani Conſtatīnop. recedere cogitante reprimit, d. Iter ſuum ad exilium retegit, epiftola ad Olympiam, 420.b. Ordo litterarum, c. Aegritudine confeſtus, ſollicitus est de Antiochenisbus, 421.d. Arabiflum tranſfertur, laboriosiſimo itinere, d. Ibi audit de Pelagio Hieroſtarcha, & dolet, e. Tractatum mittit ad Olympiam, eum qui ſeipſum non leſerit, a nemine alio laudi poſte, quæ eius vltimā videtur lucibratio, 421.e. Solicite curat re cens collectam Phænicie Eccleſiam, 422.a. Goþorum triam, a. Gratias agit Legatis, licet, re infecta reuertiſ, 423.d. & ablegatus in lon-

gius exilium, rogaſ Innocentium, ne pro ſu mo iure agat cum uiolatoribus ſanctorū Cano num, ob pérículum Schismatis, e. aduersarii ta bescientes inuidia, quod Occidens totus pro eo eſſet, obtinent ab Arcadio, vt longius in Pityū tem ablegetur, vt in itinere deficiat, quod & af ſecuti ſunt, 425.c. Inuitatus à martyre, marty rum ſocietatem obtinuit, c. Vniuerſam scriptu ram ſcriptis illuſtrataſe Cæſiodorus, Sophroni, Suidas affirmat, d. Opus impertetū in Matheū indignum Chrysostomo, d. Studioſiſſimus fuſt S. Pauli, d. Icipit celebrari ſolēni memoria, 464. e. Co:pus eius expertente Cōſtantinop. popu lo, magno ſtudio Imper. & pompa, non ſine fo lēni miraculo Cōſtantinopolim relati, 490.b. I O ſephi historici Iudei teſtimoniū de Chr. 18.c. Rom. e ſcribit historiam, 62.b. Quod legitur, Christus hic erat, H̄ierony. ex Græco, Et crede batur eſſe Christus. 65.a. I O ſephus ex Iudeo conuertus mirabiliter ad fidem, Comes à Cōſtantino creatur, 232.a. I O uianus fidei confessor ſub Iuliano, eo occiſo ab exercitu, eligitur Imper, 312.c. Fēdus fan cit cum Persis, conditionibus indignis quidē, ſed neceſſariis, d. Religionem in integrum reſti tuere ſatagit, e. Magos, Maximum & Priscum, præter omnium expectationem, in honore ha bet, 313.c. Mandat ornari Iuliani ſepulchrum non piē, d. ex improuifo moritur. 313.c. I O uianus Monachus Monasterii S. Ambroſi, apostata & hæreticus à Hiero. conuertat, 358.d. detectus Romæ plures infice, e. ſub monaſtico habitu, a Syricio, coaſto pre byterio dānatur, iterq; a Concilio Mediolanensi, d. magno ecclæſie detri mento permifſus agere in Italia, anno ccccxi, ab Honorio relegatur in Boāiſulan, nec amplius auditus. 438.c. I R E nūs Polycarpī & Papīz diſcipluſus, 93. a. Quando ſcripit, & contra quas hæretes, 91.c. Legatus ab ecclæſie Lugdun. mittitur ad Eleu therum, 92.e. Fit Lugdun. Epifcopus, 93.a. ſepe prouocat ad apostolicas traditiones, a. Græce ſcripit. 93.a. I S D ē gerdes Persarum Rex, tutor filio relictus ab Arcadio, bona fide tutelam gerit, 426. I S I doruſ largior in pauperes monachos Nitrie, poſt prebiter Alexandr. hoc infelix, quod Ori genita fuſt. 378.d. I T A lia fame & peste laborat. 504.e. I T A licum concilium de Nouatianis. 142.b. I V dæi legatos per orbem eximios viros miſerū aduerſus Christianam Religionem exoriente, 24.b. Diu iſiſme uexantur, 26.a. Roma cur pulſi à Claudio, 33.a. Qui litteris ſacris dabant ope ram, opificium aliquod eniam addiſcebat, 35. e. Fortū calamitosiſſimus latus, 40.e. Rebel lant, & coæduntur, 54.e. ſeditiōnibus confliguntur, 57.d. Capnivōrum numerus, 58.d. Tribu-

I N D E X.

Tributarij facti, & in Aegypto coedunt, Onio eorū téplo destructo, 50.a. rebellantes sub Traiano magnas cedes faciunt, 75.b. Palæstinani propulatur, & ipsi captiuoi opprimunt, 79.a. rebellat a Romanis, 99.b. Intelix eorū conditio, c. triuphat de illis Seuerus, 101.c. Luore tabescentes de prosperitate christianoru, sub Constantino rebellionē molientes, amputatis auri culis, & flagitate impresso circāducuntur, 198. e. agunt seditionem Alexandriae aduersus christianos, ex quo a Cyrillo expellunt, 443. e. contumelie agentes in Christum, & Christianos Puerū cruci affigunt, inter Chalcidem, & Antiochiam, ex quo a Theodosio puniuntur, 444.b. Minoricenses magno misericordia conuertuntur, 4.c. d. relictis ibi reliquiis S. Stephani ab Orcadio Iudei cuiusdā admirabilis cōuersio, 237. 2. Indegeus paralyticus credens p. baptismū cu randū, baptizatus curat, 427.c. m. postor i Cite ta Iudeos decipit, pollicitus fū eos p. mare sicco vestigio in terrā p. missione adducatur, 48.a IVdaici belli prodigi & p. studia. 54.b IVdas & post. scribit epistola, pect scđam Petri, eo dē argō, aduersus turbissimos hereticos, 53.d IVdas proditor cōcavuit cū ceteris Apostolis, 13.b IVdas scriptor ecclesiasticus. 102.c IVjudicaria potestas in ecclesia, ex Paulo. 37.e IVLilianus Carthaginensis, nolēs sacrificare, martyr, longe post Brixiam translata. 495.d IVliana Anicia scribit ad Rom. Post. 562.a IVlian. ep̄to Impio a militib. lxxv. die occidit, 97.c IVLilias mon. miraculis illuit. sub valēte, 325.e IVlianus Capuanus Pelagianus dānatus a Zosimo Papa, catholicos calumniantur, 449.c. insulat Romanę ecclesię de obortochismate, 452. d. describitur quis & qualis esset, e. Atellanensis post dictus, molitus in Communionem Ecclesię irrepere, non est auditus. 494.a

IVlianus apostata, Cōstantij fratris Cōstantini filii & Basilię pietissimę feminę, feruatur a crudelitate Constantii Imper. tenera etate, 248.c. post annos viij. traditur Ethnico Philosopho, a quo impetrare imbuīt, d. mox Eusebīo quoq; Nicomedjēsi, d. inter clericos profiteretur, 260. b. Macedonia, Maximus succedit magister, hostis christianę religionis & Magus, c. orationes scribebat hortatō Constatō, c. diuinitus eius fīta pietas reiūicit, 260.c. Magica colit, 268.b. signo crucis se invītes expellit demones, 260. e. suspensus redditus Cōstantio, s. fragāte Imperatricē euadit peticulū, 273.a. Cēsar creatur data forore Helena in uxorem a Constantio, 275.c. singit te christianū & catholicū, d. Augustus appellatur, vietus lex Alemano ī Regib. Gallias incurvantib. 283.b. Imperator relati as eligitur, 292.a. ch. Arianum summat ad stabiliē dum imperium, c. accepto nunc. o. bitus Constanti, peregit Cor. atinopolim, 293.d. init imperium, eligione iōlūter abnegata. c. ſūmū

Pontificatū accipit, e. domesticos, & magistratos Cōstantii, iusta Dei vltione exiliis & mortib. afficit, 294. a. oēs oīū ſectorū ep̄os reficit, a. Magos euocat, a. et Maximū Cynicū, b. doctiſ simos quoq; ornat Præfecturis, Basiliū p. ep̄ifolia euocat recusantē, c. Cēsariū Gregorii fratre Thelaure custodia ornat, q. mox p. feſtū, vrgentib. ūiſ. dimittit, Aula reiecta, a. colit ori basiū Pergamenū Medicū, b. indigne incedit, ſtipatus turpidimis comitib. b. ſacrificati in extis crux appetit, b. alias tē p̄te christiano, ūia magica irrita cadūt, c. Nouogenere p. ſecutio- nis christianos aggreditur, d. labarū, ūia morta cruce, in vetere formā redigit, e. nullū chuiſtia nū p. rētorianū esse vuit, nec magistratū gere- re, e. populū Cōſtantinopolitā ad pollutos cibos, per quadragesimā ad irritō ſuccesſū, 296.a. crucis ſignū defodit, b. Cōſtantinopolis, vt patriā ūia auget, & ornat, b. Legatos l'era- ūia ſacrificia I. olorū recusantes, neci tradit, b. Cēſareā Cappadocia noīe, & dignitate priuat ob christianitatē & varie vexat, c. martyres ūia eo in Galatia, b. in Phrygia, c. Propōtide, d. An- tiochię, vbi illuditur, e. Babylō Reliqias aporta riubet, qd̄ oraculū Daphniū mutū reddi- diſſet, 298.a. ſuadet illi desifeat e. p. ſecutio- ne, ne velit ſe ludibrio haberi, & Christianos glo- ria augeri, b. cur Babylō reliqias nō diſperit, c. diriſſimā qōnē, hēt de Daphnitico téplo incen- ſo, d. christianos vexat fontib. p. llutis, & ūib. eſcu. ūtis aqua luſtralib. aspersis, e. ūfemineipsā eū cōtéperit, atq; adeo mīm⁹ Porphyrio, b.c. An- tiochenos male traſtar, nefarias cades facit e. martyres in Syria ūia eo, 300.a. gentiles ūia lacras reliquias diſpergunt, ūcras virg. di- uexant, S. Ep̄íscopos trucidant, c. d. e. Iuliani pudenda hypocrisis, 301. a. propriam ūtatu locat pro ea, quā hæmorrhōia Christo ūtatu- rat, quā cœlitus deturbatur, b. vexat Aegyp- tum, c. Iuliani Occidentis p. ſecutio, 305.a. violentas feri leges in christianos, ūo. d. priu- legia Cōſtantinopolitanis tollit, d. christia- nos a militi a mouet, 307.b. Item a docendo, b. noſtrō ritus cogitat transferre ad gentiles, 308.a. fauer iudicēt in odium Christianorum, 308.e. prodigiis impedīt edificatio ūerofolymo- rū, 309.a. vox Iuliani in extermiū christiano- rū, d. in expeditione Persica ſcribit i christianos 310.a. vītis Dēmonetabellario, q. pmonachiorō nē ipedīt, c. temere p. gressus i Persas, exercitu i magnas angustias concit, ac demū i pugna o- cedit, icertū a quo, 310. Morib. iſultat, Xpo. d. e. 1Vlius Papa, 245.a. Conciliū Rom. celebraſ, cxi. Ep̄oū in confirmationē fidei Nicēne, 249.a. Ro- man. Concil. abſoluit Athanasii, 255.c. ſcribit noīe cōciliū, 256: e. cōquerit cū Arianis, de ūpis depositis, ūiſ ūcōſulto, Primatū Roſedis p. ſitet, 257.a. moritur, 269.e. ep̄ifolia illi tributę quę Apollinaris eſt probantur, e.

I N D E X.

- I**Vluis nepos, Glycerio attonso in clericum, inuidit Imperium. 425.b
IVluis Maternus Firmicus Episcopus Mediolan. in Concil. Rom. sub Iulio 249.a. librū scribit, de Mysteriis & erroribus profanarum Religionum ad Imper. Occidentis.b
IVluis consultissimos, virbanis rebus preficit Alexander Imp. & sibi adhibet Cōfiliarios. 112.b
IVs regnādi posthaber Relig. Iustinus Imp. 571.a
IVstina Imperatrix Ariana vexat Mediol. Ecclesiā. Sirmiensi Ecclesiē dare conatur Episcopum Arianum, nisi obſtitueret Ambr. 350. Ab adō eſcente filio elicit edictum pro Arianis, ut illis liceat conuētus agere. 369.e. Auxentiū iuniorem, Mercuriū appellatū, instigat in Ambrosium. 370.b. immittit sicarium, irrito conatur, manu obrigente. 375.d
IVstiniānus Comes instat Hormisdæ Papæ, ne expungatur nomen Acacij, & vt ipse veniat ad componenda omnia. 559.d. rursum scribit ad eūdem, petens reliquias SS. Apostolorum, & mentionem faciens quorundam Monachorum. 563.c. duas iteū alias.d. Consulatum omnium Orientalium agit famosissimum. 567.c. eius præclarā verba de Rom. Pont. in epist. ad Hormisdam Papam. 563.e. Iustinianum hunc ex fratre nepotem, Nobilissimum ante appellatum, Imperij successorem designat Iustinus. 577.c. omnia sua bona Ecclesiā donat. 577.d. paræneticam accipit Epistolam ab Agapeto Diacono 577.d. eius amicitiam appetit Athalaricus Rex Italæ, item Rex Vandalorū. d.e. firmat pacem, sine præiudicio Catholicæ fidei. c. fancit vt nemo nisi Catholicus Rēpublicam gerat, edicit de fide Catholica ab omnibus feruanda. e. pijs præſidijs meditatur Monarchiam. 578.a. Bellum Persicum cum Cabada, Pers. R. Belisario Duce. a. Q[uo]d elusa eius petitio à Julianā femina clarissima. e. Cur sācuerit leges de rebus ecclesiasticis. 580.b. cur sancti ne Episcopi ad Curiam veniant, absq; eius iuſſione. d. ne Episcopi eligantur cum filijs, aut nepotibus. d. Oeconomos obnoxios esse rationibus.d. Curatoribus operum piorum licentiam auferunt testandi. d. aduersus raptore virginum, & nuptarum. e. Eunuchi ne fiant. 581.e. Iustinianum Codicem vulgat. 582.a. id, qui collegent, & quales. a. monſtri simile a Triboniano Iustiniano persuasum eum non moriturum, sed cum corpore in cœlum migraturum.b. bellum Vandalorum meditatur. 587.a. omnes gentes ad mare positas, & alias, concitat in Persas. 583.c. pacem facit cum Costhoe Cabadi filio. d. Sacit in hæreticos. d. bellum in Samaritanos. e. vxori Iustiniani pententi ſecunditatē S. Sabas, cur abnuerit. 584.a. prædictetur Iustiniano receptio Romæ & Carthaginis. b. templum Deiparae construit. b. de relinquendo hærede Christo & Archange-
- lis, vel martyribus. 584.d. Theodobertus legatos ad eum mittit. 585.b. coniuratio in eum. 586.b. arma priuatis ob id adempta.c. Bellum Vandalicum indicit. 587.a. controuersia quæ agitabatur, Ioanni Pape exponit, & fidem suam Catholicam. 588.a. neminem infidem in classem admittit.e. Clasii benedici vult ab Episcopo Constantinop. e. libros confirmat digestorum, constitutione, qua meminit de recuperata Africa.d. Sancti aduersus raptore virginum, & viduarum. 590.a. Gratias ingentes agit de recuperata Africa.d. prædam a Vespasiano de templo Ierosolymitano Romanam ablata, inde a Genesero in Africam abreptam, ac deniq; a Belisario Constantinopolim aportatam, repartimandat, pro sua pietate, Ierosolymani ad tempora Christianorum. 591.b. Cōstitutionem gratiarum actionem cōtinentem exarati voluit in suo Codice, dignam quæ ab omnibus populi Rectoribus legatur. c. plura ad ius & ornamentum Africæ statuit.d. Gothicum bellum auspiciaturus, nouis constitutionibus ex Canonum præscriptoabus corrigit, & disciplinam Ecclesiasticam tuerit. 592.c. in qua rum vna legant Greci, quid statuat Graecorum Imper. de clericorum cœlibatu.e. professionem suam fidei Catholicæ mitit ad Agapetum. 593.e. roganti vt Episcopi prænitentes Africani cum honoribus recipiantur, abnuit Agapetus. 594.b. bellum mouet in Gothos, in societatem vocatis Frâcis, & Siciliam recipit. 595.d. gratias rependit, purgando Imperium a libidinum sordibus.e. Agapeto pro Theodato roganti pacem dare abnuit. 596.d. drecto hæretico Anthymo, humiliat se Agapeto. d. Anthymum ejicit in exilium. 597.a. rogat ab eo creari Mesnam, cui obsequitur.a. Nouella xl. de alienandis donib; Ecclesiæ Ieroſol ob peculiares causas. 599.b. Nouella xlvi. in hereticos a Concil. damnatos. Privilegium præscriptionis cetera annotū confert Eccl. Rom. 593.b
IVstinius ex humili loco per gradus prouelius, iniuitus creator Imper. 557.c. magna exultatio de hæreti prostrata c. omnes ob fidem exiles revocat. 558.d. lege firmat Chalced Concil. e. statim scribit ad Papam de moe. 559.c. petit cum Episcopo a Papa communionem reddi. Legatos mitti.d. vt honorificentissime excepti ab eo Legati. 561.c. gratuijatur cum alijs pluribus de redintegrâ in vno Orientalis Ecclesiæ cū Occidentalî, Hormisdæ Papæ. 561.e. pretiosa dona, vasa aurea, & argentea Ecclesiæ Rom. offert. 570.d. ius regnandi posthabet Religionis. 572.a. legibus exagit hæreticos. 571.a. veritus diuinam offenditionem, vexat Arianos, cum quorum Rege fœdus habebat. e. ob collapsam Antiochiam, facco induetus, in luctu agit, & miseris largiter opem fert. 573.c. Iustinianum ex fratre nepotem, Cesarem defigatum,

I N D E X.

- S**ignatum, nominat Regni successore, & quanto post mense e vita decedit. 577.c
Iustinus Samaritanus, post tentatas omniū philosophorum sefas, Christianæ adhæret. 77.d
Apologiam scribit ad Imper. & Senatum. 82.e
 alteram edit Apologiam. 86.b.martyrio coronatur.e.eius opera. 87.a
Iuenalis creatur Ierosolym. Episcopus. 469.b.
 Petrum Ducem Sarracenorum, ad Christum conuersum, ordinat illis Episcopum.b.admonetur à Cyrillo de Nestorio. 470.b.agit patrum Synodi in Concil. Ephes. 474.a.tentat in Concil. Ephes. subripere sibi & successoribus Primatum Palestiniæ, Cæsareæ debitum, resisteat Cyrillo. 477.a.Qas reliquias donat Eudocia. a. 491.b.interfuit Conc. Chalced. 506.b
 obiurgatur litteris a S. Leone Papa. 512.e.Synodum colligit.e.qd in ea primus subscriptus legitur, est ob usurpationē Primat⁹ Palestiniæ. 513.a.moritur, 516.e.fertur scripsisse, ex maiorum traditione, libellum de transitu virginis.e
Izates Helenæ Adibenorum Reginæ filius ad Iudaicā ad Christianā Relig. transit. 27.d
- K**
- K**ERICUS Dux Rom. exercitus sub Iustiniano, fortis; & pius, victoriā de Persis refert omīssā a Procopio, sed nō a Cyril. 578.c
- L**
- L**ABARUM quale ſignum. 192.a.miraculum circa illud. 201.b
Laborantes dīcti corpora mortuorum curabāt, & sepeliebant. 21.b
LANTHIUS Firmian. de Nicomed. Dioclet. persecutione. 172.e.Duos memorat qui tū ſcripferunt in Christianos. 173.a.eius cōſilium in scribens suis institutionū libris.c.scribebat, persequēt Ecclesiā Licinio. 200.d.parum peritus rerū Christianorū, ob idq; aliquoties lapsus. d
LÆTA clarissima femina, munificentissima in pauperes, obſefla Roma. 431.b
LAMPADES in Ecclesia adhiberi solitæ, etiam clara luce. 43.b
LAMPADIO Prefecto expēſas munerū trāſferte ad pauperes, penè domus eius a populo cōbūrūt. 316.e.Iāpadiu⁹ Prefecta Prætorio ſtudet Augustin. remouere a ſuperſitionibus. 430.e
LAMPSACENA Synodus Semiariorum, putata Catholicorum. 315.a
LANCEAM Constantinus in ſignum Crucis conformari curat. 126.b.ad Heunicū & Ottomem Imp. peruenit.b
LAOdicene Concil. de Eccles. disciplina. 203.b
LAPſorū duplex genuſ. 129.e.lapſi quanta matutinata reciperebāt ab Ecclesia. 132.a.pnia quālis. 140.e.non æque omnes recipiebantur.e
LATERANENSE Faſtū Palati a Constantino Meli chiadi. Pape datū ad habitandū. 193.e. ſequenti anno habitum in eo Cōc. e.Basilicam in eo construxit, & dotauit Constantinus. 208.d
LATINĒ loquitur in Concil. Nic. Constantinus, ob maiestatē Imperii. 217.a.Legati item Sedis Apostolice ob excellentiam Rom. Ecclesiæ in Synodo apud Græcos. 504.e
LAETIUS Hispanus Romæ martyr ſub Valeriano, & Galieno. 151.c.Acta celeberrima. d
LAZI, Cholci olim appellati. 569.c.Rex Christianus factus ſub Iuſtino, appellatur Imper. Lazorum; eius creditur filius, qui ſub Leone, Danielē Styliā veneratus eft. 520.c. 569.c
LECTORES in Ecclesia Africana Euangelium legebant, in Rom. tantum Diaconi. 134.e.Tabularii Ecclesiastici munere fungebatur. 133.d
LEGALIA ad tempus permifſa. 43.d
LEGATI Sylvestri Papæ in Conc. Arelatens. 196.e.in Concil. Niceno 214.c.Oſius Legatus Sed. Apostolic. in Oriente. 226.d.Legati Iulii Pontif. Rom. ad conuocandos Eusebianos ad Cōcil. Rom. 225.c.Legati Sedis Apoft. ad Concil. Sardicense 261.c.A Conc. Sardicensi ad Constantium. 264.e.f.a.Liberio Pap. ad eundem. 272.b.Legati Sed. Apoftolic. ad Conc. Mediol. in quo ſubſcribere recuſantes in Athanasium male tractati, in exilium pelluntur. 274.a.Ex Conc. Arimin. ad Constantium, qui præuariantes mādatā, reuertiſi a Concil. non recipiuntur. 286.c.Siricius Papæ ad Eccl. Mediol. quibus præſentib; celebratū Concil. & dānatū Iouinian. 385.d. 410.a.Sedis Apoft. ab aduersariis Chrys. pefſime traſtantur. 423.d.Legatio Africana Ecclesiæ ad Honorium de immunitate Ecclesiæ pro quoq; reatu, quod eſt impetratū. 410.b.Celeſtinī Papæ ad Concil. Ephes. 473.a.Cyrilli ad Celeſtinum in cauſa Nestorii. 469.c.Innoc. Papæ Legatus ad conciliā dā pacē inter Alaricū, & Honoriū. 429.a.Romi. Conciliū ad Arcadiū. 421.b.Legati a Leone honorificentiffimā a Marciano excepti. 504.c.Legati Sed. Apoft. ad Concil. Chalced. 506.b.AZenone pefſime traſtantur. 532.a.Præuariantur. a.Hormisda quatuor deſtinat legatos ad Anastasiū cum indiculo de ſingulis quo gerere ſe debeant. 553.d.ab Anastasiū efficiuntur. 556.a.Ioan. Papa copellitur ire legatus ad Iuſtinū Imp. 572.b.Cyrillus Legatus Sed. Apoft. refiſtit luuenali Ierosol. tētantis ſubripere Primatum Palestiniæ. 477.a.Baſiliū ad Occidētales. 313.c. 334.a.Atrox facinus in Legatum Apoftolicum. 564.d.Legat. Iuſtini Imp. Episcopi Constantinopolitani, & Synodi perito refutata, & negata. 567.d.Legati Sed. Apoftol. Latinē loquuntur in Concil. ob eius Sedis dignitatā. 506.e.Legatos ſep̄te mittit Agapetus ad Iuſtinianum. 594.d.Legati Sed. Apoft. cogunt Constantinopoli Concilium. 598.e.Legati diuerſarum gentium ad Constantiū. 226.c.Reginæ Sarracenorum abuentis pacem da-

- re Romanis nisi Moyſes quidam monachus ei
dareretur Episco. 237.d. Legationes Regum ad
Iulianum pollicentes auxilia temere reiecta.
309.c. Legati Catholicorum 80. ad Valentem
Imp. in mari Hæmmis traditi. 324.b
- L Egem Maiestatis ampliauit M. Aurelius in de-
functos. 92.a
- L Enonum, meretricum, & exoletorum vestigia
in ærarium inferri vetuit Alexander Imper.
114.a. tablatū sub Theodosio, supplerū ex pro-
prijs bonis a Florétio Prefecto Pictorio. 493.b
- L EO Papa creatur 494.c. detegit Manichæos Ro-
mæ 496. c. eius studium imitati Episcopi per
Provincias. c. Plura per litteras mandat Tur-
bio Asturiceni in Hispān. corrigenda. 499.a.
Deponit Ballianum Ephesini torius Afx Prim-
atem 499.c. Concilium quod impedit non
potest, fieri permittit, mittens tres à Latere le-
gatos cū Encyclica celebratissima de tota Ca-
tholica rat one Mysterii Incarnationis. c. man-
dat Synodo. vt hæresim damnent, & de Eutychetis
restitutio agant. e. Concilio Occiden-
tis rescindit acta latrocini Ephesini. 502.e. per
Legatos explorat fidem Anatholi, Constanti-
nopolitanus Episcopi, & probat 504.c. Marcia-
no Imp. Concilium experti indulget, modo
ne in dubium reuocetur Eutychetis danatio-
505.b. Quē monet longius ab legandū. c. Man-
dat Diſcorum in Concilio Chalced. iudican-
dum 506.e. Redarguit Anatolium Constanti-
nopolitanum ambītem Primate post Rom.
509.b. Attilam Romanū tendentem auertit
ultra Danubium. 510.a. In simulatus ab Ana-
tolio quod improbet Concil. Chalced. circula-
ribus litteris afferit se probare in his quæ ad
fidem. 510.e. Alia quadam de causa illi excom-
municationem interminatur. e. Vicarium suū
nominat in Criete Iulianū Coenobiū Ep̄m. e.
Eudociā Aug. seductā prudenti consilio reuo-
care studer in viā 511.a. Monachos itē, leniter
tractans a. peritos consulit de Paschatis tpe. d
Légum estet occasiones, & argumētātō eius
epistolariū recenseres fancit ne Monacha sacrū
velamen accipiat nisi xl. annorū virginitatē
probarit a De rerīda secreta pniā. 518.c. Mi-
grat in cœlū, magnus meritò appellatus. 519.b
- L EO Imp. creatur 515.d. confimat oīa eōtra hæ-
reticos edita, & pro fide Concil. Chalced. 516.2.
Spe pacis illectus cogitat de Concil. a cuius co-
gitatione à Leone Papa dimouetur hortate vt
caueat adulatioñē hæreticorū. 516.c. occasio-
ne vasti incendij fancit de singulis domibus in-
Insula formā redigēdis. 520.c. Sancit de am-
plissima immunitate Eccles. 521.a. Sancit ne
non Christiani cās agat. 522.b. classē mille cē-
tū nauū immittit in Gésericū, Ducibus Eutychiano & Ariani, quorū ignauia an poti⁹ pro-
prietate tota perit. 522.b. fancit in Monachos-
- ne vagentur. 523.c. Nepotē Leonē infante vo-
cat Augustū. 524.d. Moritur. d. inter laudatissi-
mos numerādus, si cauſlet hæreticos d. extāt
Sanctioñes, nulla eerta nota tpm in fauorem
cleri, Monachorum, & Sanctarū Ecclesiarū. d.
Magnificentis duas B.M.V. erexit basilicas. e
L eo Consiliarius Euarici Gothorum Regis flo-
ret. 525.b
- L Eonides pater Origenis martyrio, abscisio ca-
pite, coronatur. 102.c
- L Eporius Pelagianus resipiscit. 256.a. alter mo-
nachus apud S. August. a
- L ERINensis Insulæ & Monasterij Encomiū. 512.b
- L ibanius Sophista Antiochenus sub Conſatio-
273. a. Iuliano vt Gentili Gentilis carissimis,
quem ornatuit quæſtura. 294.b. funebri oratio-
ne laudat Iulianus 311. quod habetur de eius
conuerſione in vita Basili, nomine Amphilo-
chi, falso. d. repetit docendi ſtudium mor-
tu Iulianus. 512.a. magnificat Basilium, diſci-
palum tuum. a
- L ibellatici qui. 130.2
- L iber de Ecclesiæ dogmatibus est Génadij, poſt
purgatus. 536.d
- L ibri Canonici. vide, Canonici.
- L ibri Hæretici. vide, Hæretici libri.
- L ibri Ciceroni. de Natura Deorum abolendi,
gentilium ſententia. 171.b
- L iberales ſunt discipline, quas docuit Christus,
non quas appellat vulgo, ait Aug. 452.c
- L iberatus Diaconus Carthaginensis breuiarium.
ſcripsit de cauſa Neftoriana, & Eutychiana,
sub Iultiniano. 599.e
- L ibros improbatæ lectionis comburendos, anti-
quus Ecclesia titus docet. 37.c. vide, Hæreti-
corum pena, rogat Ephesiūm Concil. Theo-
dōſium, ut Neftorij ſcripta cōburi curet. 47.4.d
- L iberius inuitus Papa creatur 264.c. 270.a. In
Concil. Rom. negat cōionem Ariani, legatos
mittit ad Constantium de Concilio cogendo.
270.b. 271.a. eius epiftola imposturæ conuicta
de Athanasio reiecta oīa sua cōione. 270.b. No-
uos legatos mritt Liberius ad Constantium,
Encyclicis celebrat Episcopos exultates, quod
nollent ſubſcribere in Athanasium 274.c. lpsē
per Legatum tentatur, & recusans vi ab-
ſtrahit Mediolan. 224.d. & conſtanter perſi-
ſtens deportatur in Thraciam 274. d. oblatas
pecunias cū exprobatione recufat 274.e. poſt
biennij exiliū inſlectur ad ſubſcribendum
in Athanasium, & Ariani communicandum.
281.e. Iure non potest dici hæreticus. 282.e.
Quomodo intelligatur, qđ iit Hieronymus,
Liberium hæreti ſubſcripſisse. 283.a. interdi-
cit Ecclesia omnibus, qui filium Patri ſubſtantia,
& omnibus rebus ſimilē non affirmarēt. b.
Ob communionem cum hæreticis Roma nō
recipit. d. Mortuo Felice abrūpt oīem cōio-
nem

I N D E X.

- N**em cum hæreticis, & vt legitimus Papa agnoscitur. 284. a. Legatos mittit ad Ariminense Concilium 286.a. vrbe exturbatur, literi Episcopi subscribere perfidie, Arimin. renuentes ceduntur, vel in exilium aguntur 287. d. Basilicæ B. Marie ad Nives dicitæ dedicat 318. a. Eius obitus.b. Memoria apud posteros, clara, & pro bata b.
- L**icentius nobilis, & eruditus iuuenis inuitatur ab August. & Paulino ad sacerdotalis vitæ contemptum. 400.c
- L**icinius Cæsar creatus a Galerio Maximino. 194.e. vxorem accipit Constantiam Constantini sororem Christianam, ipse ethnicus. 195.b Maximinum profugat. 196.c. simulat Christianam Religionem, in gratiam Constantini, intus impius 199.e. interdicti callide, ne clerici mulieres doceant, neue cum Ethnici, congregantur. 200.a. persecutionem indicit atrocissimam. 200.b. de eius exitu variant authores. 201.d 206.d
- L**icinius Junior Cæsar creatus, Constantini iussu interficitur, non longe postquam pater. 206.e
- L**imatura catenarum S. Petri, loco reliquiarum dari & asseruari solita. 401.d
- L**inguis præcisæ a Vandals quidam disertè loquebantur. 533.a
- L**inus succedit. Petro. 56.b. eius nomine acta passionis Petri & Pauli, erroribus referta. 60.d
- L**iquorum trium. fit mentio ab Euangelistis ad Crucem Domini. 15.b
- L**ites laicorum Episcopi iudicabant. 406.a.b. 433.e
- L**itterarum Apostolicarum varia genera. 81.b
- L**itteræ. vide Epistolæ, & Authores singulos:
- L**iturgia. vide, Missa.
- L**oca passionis Christi ; semper celeberrima. 16.c
- L**oca feminatum à viris distincta in Ecclesijs. 39.e
- L**ocus sinister dignior dextero, in confessu Synodorum. 217. a. 506.b
- L**ocus distinctus in Ecclesia pro virginibus, tabulato ab alijs distinctus. 343.e
- L**Onginus Zenonis Imp. frater impurissimus. 534.a. variè cruciatus ab Anastasio interficiatur. 542.c
- L**ucas Euangeliista multa in actis omisit. 24. d. 31.d. quando Paulo cohæserit, 35.a. vbi Euangelium scripsicerit, & quādo. 42.a. de Luca post Acta nihil extat. 51.b
- L**ucianus Apostata quādo vixerit, & quamdiu. 89.b. re: nostra, calluit.b;
- L**uciani prebyteri Antioch. doctiss. ac sanctiss. acta. 189.a. Apologiam coram præfecto recitat. a. eius peccatus viuum altare in carcere sacrificanti existit. a. vniuersam scripturam, adulteratæ restituit, quæ editio Lucianæ à dicta.b.
- discipulos habuit aliquot, qui post fuerunt Arian. b.
- L**ucifer Calaritanus Episcopus falso hæresim impingit Constantino. 242.c. Libro de Apostatis regibus Constantio protestatur, ne sibi ex prosperitate blandiatur. 271.a. Legatus Sedis Apostolice à Liborio ad Constantium, recensans subscribere in Athanasium, exilio plectitur. 274.a. Exul scribit pro Athanasio aduersus Constantium quatuor libellos. 277.d. & quintum, quod mōtiendum sit pro filio Dei. 278.a. eos expertos & lectos Athanasius admiratur, & laudat. Elogium Athanasiū de Iucifero. 278.b. eius scripta Latina, Græce vertutur ab Athanasio. c. Quater ad diuersi exilio loca mutatur d. pergit ad Antioch. Ecclesiam sub uno Episcopo vienendam. 303. a. inter eum & Eusebium Vercellensem dissensionis quæ causa. b. schisma facit. c. recipit se ad suam Ecclesiam. Reliquia de eo incerta, nisi quod decessit sub Valentiniiano. 303.e
- L**uciferiani à Luciferō inter schismaticos non vele hæreticos connumerati sunt. 305.d. omnium procacissimus fuit Hilarius Roni. Ecclesiæ Diaconus, qui addidit hæresim improbans baptismum hæreticorum. 308.e. sed secta cum Autore pariter interiit. c. I. luciferianorū enim post Theodosium nulla mentio. 333.b
- L**ucius Papa creatus. 143.d. exilio relegatur, refluitur. e. martyrio coronatur. 144.e
- L**ucius Rex Britanorum fidei predicatorum experit a Rom Pontifice. 93.e
- L**ucius intrusus Episcopus Alexandr. in eam Ecclesiam graffatur. 336. e. agit contra Athanasium apud Imper. & reiicitur. 313.b. expellitur Alexandria. 343. b. ab eo renuit ordinari Moyses Saracenorum Episcopus. 337.d
- L**udi permisib. Honoro, Idololatria vetita. 409.d
- L**udi sacerdotes prætermissti a Constantino. 195.b. permisisti ab Honorio. 418.c. a Gentilibus magnificati, vt vrbi fatales.c
- L**udi gladiatorum a Constantino vetiti. 226. a. Item a Constantio. 283. c. permisisti ab Honorio. 418.c. Ad Ludum non damnaudi Palatini. 319.c
- L**uminaria adhiberi solita in Ecclesia etiam clara luce, & cur. 43.b
- L**vpi Trecensis Episcopi elogium, post annum LII. Episcopatus moritur. 529.a.

M

MACARIUS Ierosolym. Episcopus, acerrimus impugnator Arianorum. 214.e

MAcédonius, per Arianos, electo Paulo, intruditur in sedem Constantinop. 257.e. a Constantio improbatur. e. rursum ab eodem probatur. 269.c. Sectatores Pauli variè, & crudeliter vexat. c. abdicatus Episcopatu, negat

d 3 Spiritus

I N D E X.

- S**píritus sancti diuinitatem. 290. d. damnatur in Concil. Constantini. eo mortuo secta latè propagatur. d. monitus Athanafius scribit contra hanc hæresim. e. suscipitur hæc hæresis post etiam ab Arianis. 291. a.
MAgister officiorum Gratiano, souet Priscillianistas. 356. b. Ambrosio eunti ad palacium occcludit fore, & ipse post ex predictione Ambrosij, accedens ad ecclesiam, aditum non inuenit. 356. b.
MAcedonius Constantinop. Catholicus, sed populo non gratus. 340. d. purgatur à suspicione hæresis. d. & 350. c. eum tibi aduersautem persequitur Anastasius. 347. e. in exilium abripitur. 350. b. moritur. 354. a.
 Acedoniana hæresis damnata in Concil. Constantini. Occumenico. 352. c. probata in Lampsaceno Arianorum. 315. a.
MAcedoniani anathematice percussi à Damaso. 338. d. priuati Ecclesijs ob occisum episcopum Catholicum, eos acerbius vexantem. 466. d.
MAcedonicum Concil. ex quo legatio missa ad Innocentium Papam pro confirmatione. 493. a.
MAcrina soror Basili, doctissima & sanctissima virgo, in Monasterio degens, moritur, piaxente fratre Gregorio Nysseno. 346. d.
MAcrinus, & Diadumenus Imp. vix creati, occiduntur. 509. e.
MAgdalena una, non plures. 8. a de Magis veneratis Christum. 2. b. de illis testimoniis Chalcidii Platonici. b.
MAgistratus cohibiti lege Constantini. 215. e. 231. s. 239. a. ambientes lege coerciti ab eodē. 250. d.
MAgnetius legatus Constantini, imperfecto domino, inuadit imperium. 266. e. Legatos mittit episcopos ad Constantiū. 267. e. ad deme rendos Gentiles, nocturna illis indulget sacrificia. 268. a. confilgens cum Constantio, profiliatur, & interficitur. 270. c.
MAgiam colit Julianus. 297. b. Magicæ artes Roma. 546. b.
MAgus Alexandrinus cōcitat populum in Christiano. 128. a. Magus Acgyptius depravat Valentianū. 145. e. Magos persequitur Constantinus. 275. e. & Valens. 326. d. & Valentinianus. 319. a. damnatur à Concilio Rom. 358. a. Roma Magus crematus. 546. c.
MAiorianus Imp. creator. 516. e. profigat Vandalos inuestos ad Campanam littus. e. edicit aduersus cōgentes filias sacrum velum recipere. 517. a. remittit tributa non soluta. a. occiditur à Ricimere Gotho, & Ariano. 519. b.
MAiuma fœdum & indecorum spectaculum legi tollit Arcadius. 408. e.
MAlchi historiā descriptā a Hieronymo, quando verisimile contigisse. 282. c.
MAmercus Lugdunensis episcopus restitutor sa- crarum rogarionum. 525. d.
MAmmea soror matris Heliogabali, mater Ale- xadi Imp. spectatissima, femina, ab Origene in fide instruta. 110. a. non respondit institutio- ni, sanguinaria & auara. 112. d. cum filio, Imper. interficitur. 121. a.
MAnes, seu Manichæus hæresiarcha, quando prodit, pestima hæresis inuentor. 160. a.
MAnichæi inuaescentes per Africam, Dioce- tiani rescripto proscripti. 163. e. reperti Rome conuētus agere, rescripto Valentianini feruntur. 338. a. Theodosius sanctitatem aduersus Mani- chæos. 383. b. Siricius Papa conuersos de Ma- nichæis relegavit monasterijs macerados, ex- pertes communionis vique ad vitæ finem. b. difficile agnoscebantur, cum pro ludo habe- rent iurare, & periurare. c. inuenti in vrbe sub Anastasio I. 14. d. itē sub Leone Papa. 496. c. item sub Iustino Imp. profigantur, & a Ca- bade Persarum Rege occiduntur. 571. a.
MAnlius Theodorus, qui vir & quantus. 408. b. Consul & doctissimus, consulatu & mundo cum coniuge abdicat, admirante viba, & orbe. 547. c.
MArcella nobilissima Rem. Hieronymi, ob stu- dium sacraum inter alium, studiosissima, de- tegit fraudem Melanitæ Rom. Ecclesiam ten- tantem contumelie. 401. e. in diectione vr- bis caprina deducitur a Gothis cum principia filia incolunis ad basilicam S. Petri. 431. d. pau- lo post moritur. e.
MArcellianus paganus pugnās ad Carthaginem pro Christianis, ab ipsis occiditur. 522. c.
MArcellinus schismaticus, in Damasum contumeliosus. 318. d.
MArcellinus Tribunus & Notarius mittitur ab Honorio in Africā contra Donatistas. 432. d. is est ad quem Aug. misit libros de ciui. Dei. b. quasi studiūs Heracliano tyranno, interficitur à Marino duce, ex Donatistarum calu- minia. 440. d. vt martyr celebratur. d. acta eius si rruuntur. e. 442. a.
MArcellinus Papa. 166. a. extat eius epistola ad Salomonem Episcopum. a. Acta Sinuesani Concilij in eius lapsum causa. b. mai tyro coro- natur. 179. e.
MArcellini presbyter in signe martyriū. 174. e. Marcellinus comes Illyricanus terminat suum chronicon in annum Iustiniani LX. Domini DXXXV. 592. b.
MArcellina Ambrosij soror virgo, ad quam scri- psit tres libros de virginitate. 343. d. votum obtulit B. Laurentio pro fratre reduce ex Af- rica. 363. b. Deo domi sacrata a Liborio. e.
MArellus Papa. 179. a. detestans sacrificia de- monū damnatur a Maxenio ad curam equo- rum publicorum. 185. b. Epistola eius ad Ma- xentium

I N D E X.

- Xentium corrupta.** b. XXV. Titulos constituit & coemeterium. 158. b. eruptus a stabulo, & in illud retractur, moritus. b. eius acta corrigenda. c
- M**Arcellus Ancyranus. Constantiopolis ab Ariani depositus. 243. c. 258. a. absoluitur a Iulio 255. d. item a Concil. Sardic. post tamen habetur suspensus, atque omnino eius causa dubia. 263. b. Photini discipuli impietas magistro infamiam attulit. c. Ariananum cognitum eum damnari perit Basilius. 334. 2. qui & hoc anno moritur. 2.
- M**arcianus Imp. comes cum esset, captus in bello Vuandalico ex portento rogatus a Genserico, liber dimittitur. 408. d. euicitur in Imperium a Pulcheria. 504. a. quantum deferat Rom. Pont. b. ecclesiastica vult tractari per canones, non per Pragmaticas seculares. 567. d. de Monachis, & clericis definienda reseruat Episcopi. 508. a. Sanctit ne cui liceat amplius de fide disputare. 509. a. sanctit Acta Concil. Chalcedon. e. restituit libertatem Ecclesiasticam, per Valentiniandum erectam. 514. c. meicitur bellum in Vandulos, & moritur c
- M**arcianus monachus celebris in Syria. 367. c
- M**arcianus Oeconomus Constantiopol. vnicam gestare solitus tunicam, mendico tradit, & aurea visus induit. 518. b. basilieam edificat. 520. b. auerit ab ea incendium. c
- M**arcion ecclesia pulsus, in Oriente heresim docet. 82. c. Rom. Ecclesiae reconciliatus, ac relapsus, ab ea proscribitur. c. 87. d
- M**arcomannicum bellum. 88. a. 89. a. 91. d. 92. e.
- M**arcus Euangelista Romae scribit Euagelium, Graecè an Latinè. 30. b. Interpres Petri quod dicitur, quid id fuerit. c. Alexandriam missus a Petro, ibi ecclesiam colligit. 31. c. martyrio coronatur. 52. c
- M**arcus Papa. 242. a. eius nomine epistola ad Athanarium conficta. b. moritur. c. an primus, qui instituerit consecrari Ro. Pöt. ab Ostiensi Episcopo. 244. d
- M**arcus cognomento Ioannes consobrinus Barnabe. 31. b. de eo dissensio inter Barnabam & Paulum. 34. c. post ab eodem Paulo assumpimus egregie laborat in Evangelio. c
- M**ariam negat Deipatani, Nestorius. 466. d. Deipara appellata a Patribus. 468. c. Rom. Concilio definitur esse Deiparam. 469. d. & Ephesino. 474. b. heretici quidam Antidicomariae, negarunt eius perpetuam virginitatem. 339. c. alij eam pro Deo colebant, atque sacrificabant, Collyridiani dicti. 339. d. Mariæ cultus auctor post Concilium Ephesinum 479. e. libellus de eius transitu iam olim apochryphus. 32. c. eius & Ignatii epistolaem mutue, suspectæ & veteribus incognitæ. c
- M**arina regia virgo, in professione virginitatem cum consenuisset, moritur. 503. b
- M**arinus Honorij dux Heraclianum Africanum Tyrannum, Romanum cum exercitu petetem, occulus abterritum cogit reperire Africam. 440. c. missus in Africam, Marcellinum virum egregium, calumnia Donatistarum occidit; qui reuocatus ex Africa, priuatus agere est permisus. d
- M**artialis Apostolus Galliarum moritur. 59. c.
- M**artinus Turonensis Episcopus, quando natus, quando militia adscriptus, quando baptizatus. 269. a. stipendia cum meruisset, honestam missionem petivit. 280. c. ab Ariani exiliu & verbera patitur. 284. d. occurrit Hilario ex Oriente reuertenti ad Gallias. 290. c. Turonensis Episcopo creato, & Angeli monitu palacium petenti, invitatus assurgit Valentinianus Imp. & reuertetur. 341. b. ut impetraret a Maximo Imper. aliquibus vitam, cogit communicare cum Ithacianis, ex quo professus est sensisse sibi immunitam virtutem. 370. e. in coniuvio, præbendo pateram Nini presbyterum præculit Regi. 371. b. Augusta piissima obtinuit summis precibus, ut coniuivium a se paratum, ipsa ministrante, acciperet. 371. b. migrat in coelum. 415. b. eius vitam scriptis Seuerus Sulpitius, & Dialogum de rebus eius gestis, & aliquorum Monachorum Aegyptiorum; item Paulinus (alius a Nolano) verbis, libris quinto & sexto, de miraculis; denique Fortunatus, horum vterque deuinctus miraculo. 415. c
- M**artyres etiam dicti, qui passi tormenta, in pace superstites quiescebant. 195. e. qui vere sint, ab episcopis probandi. 175. d. aliqui se inservebant custodijs cum martyribus, ut de obsequio Christianorum fruerentur. 176. e.
- M**artyres diuersarum prouinciarum sub diversis Imp. Aegyptij sub Seuero. 102. b. sub Decio. 128. a. sub Valeriano. 149. d. 152. c. sub Diocletiano. 174. b. Armeni XI. millia sub Traiano. 70. c. Asiani sub Diocletiano. 83. c. 88. b. sub Marco. 88. b. sub Decio. 138. b. Africani sub Seuero. 103. c. sub Decio. 129. d. sub Valeriano. 150. c. Athenienses sub Marco. 92. d. Brixiiani sub Hadriano. 75. d. Cappadoces sub Diocletiano. 180. a. Edefeni sub Traiano. 70. b. Galliarum sub Marco. 86. b. sub Valeriano. 152. d. Itali sub Traiano. 71. e. 73. e. Hispani sub Valeriano. 152. e. Lugdunenses sub Marco. 92. c. Nicomedienenses sub Diocletiano. 171. P. laetini sub Decio. 137. b. sub Valeriano. 150. b. Persæ sub Sapore. 539. c. Romæ innumeris ferè sub singulis Imp. Scillitani sub Seuero in Africa 101. a. Smyrnenses sub Marco, & Lucio. 88. b. 138. b
- M**artyrum actorū decem & septem millia vno mente

IN DECA.

Mense cœfa sub Diocletiano. 171.c. morientes in carcere, eodem honore habiti, quo gladio necati. 135.b. clandestine apud eos, & ab eis Missæ celebrabantur. 132.a. sexdecim millia obtūcata. 259.d. vide, milites martyres. Actoriū scriptores, Notarij, & Exceptores. 121.d. Colgendis actis martyrum septem Notarij instituti à Clemente. 66.a. Martyres & confessores rogabant pro lapis. 132.a. martyrum corpora effossa, cōbusita, dispersa sub Iuliano. 300.c. diuendita. 180.d. in vrbe quando sepeliri cepta. 186.b. Inuidebant Gentiles martyru corpora Christianis. 72.b

Martyrium sic expectandum suadebant Marcionita & Montanistæ, vt nec fugere nec redimere licet, immo se temere martyrio ingerebant. 89.b. & 103.b.

de **M**artyrio subeundo vel declinando varie sententiae. 103. præclaræ contentio de subeundo martyrio. 187.b. præclarus euentus defugientis martyrium & alterū submittentis, qui prof se sacrificaret, vtroq; subeute martyrii. 188.d

Martyris Episcopus Antioch. sedi renunciari referuata sibi sacerdotij dignitate. 573.b

Martyris Episcopus Ierosolymitanus legationem mittit ad Zenonem pro farcienda scissâ Ecclesia, quæ magno miraculo impedit. 528.

MAruthas Mesopotamenus Episcopus, 1. degerdi Periarum Regi percarus; per eum Ioan. Chrysoft. tentat conuersionem Persarum. 427.b

MAscezil precibus sanct. Monachiorum victoria obtinet de Gildone fratre Tyranno. 405.c. post violantem immunitatem Ecclesiæ, poena secura est sacrilegium e.

MAssagets in exercitu Iustiniani ad Africam re euperandam. 589.a. duo ex illis ebrj socrum interficiens, palo confixa.

MAffiliati ex Monachis Melcopotam. heretici, Euchaitæ etiam dicti, item Enthusiaſte. 293.a **M**Attimonium sacramentum etiam a veteribus appellatum. 37.c. Ritus c. Sacramentum colligitur ex eo, quod adulteri sacrilegi nuptiarū appellantur. 252.a

MArtthæus primus omalium h. braicè scriptis Euangelium. 25.e

Matthæus eleſio in locum Iudea. 19.d

Mauvia Regina Sarracenorum dat pacem petentibus Rom. modo dent fœc genti. Episcopum Moysem monachum. 337.d. Fadim liberat Constantinop. obſidione Gothorum. 345.e

Maxentius Maximiani Herculei gener, non filius, inuadit Imperium. 183.b. simulat Christianam Religionem regnandi cauſa. b. detegit simulationem Christianitatis, & detestans Marellum Papam sacrificia dæmoniorum, deputa ministerio equorum publico. 183.b. eius flagitia. c. 191.d. eius exerci-

tus preſfigatur. 192.b. ipse demum Tiberis flœtibus absorberetur d

Maxentius reclutus gloriā miraculorum claret. 548.c

Io. **M**axentius Monachus Eutychianus, sub specie Catholicæ, libellum scriptus, hac parte editum, quasi Catholicum. 563.d. Diocletius Legatus Sedis Apostolicæ, ostendit, qualis sit Io. Maxentius cum socijs monachis. 564.d. scribit in Hormisda epistolam, quasi eius non esset. 566.c

Maximianus Herculeus a Diocletiano asciscitur consors Imperij. 163.d. assumit Constantiū in Cæsarem. 164.c. priuignam Theodoram illi dat in vxorem.c. Legionem Thebæam recusantem obire impia sacrificia, decimatam pītū, trucidat. 166.c. solicitans Diocletianum ad resumendum Imperium, & reiçit. 184.c. insidiāns Constantino, male perit. d. inter diuos a Maxentio refertur. d

Maximianus ex monacho Constantiop. Episcopus, deposito Nestorio. 479.c

Maximianus Galerius. vide Galerius.

Maximinus Cæsar creatur a Galerio. 182.d. par nequissimorū hominū cum Maxentio. 584.a. pacem datam a Galerio non partit, diuturnam. 191.a. Pilati acta confingit, & ediscenda pueris mandat. a. felicitare suorum temporum iactanti, peftis, fames, clades innuitur. a. ob quæ persecutio coercita. c. a Licinio proſfigatur. 160.c. extorta confeſio. c. miserè moritur. e

Maximus Episcopus Moguntinus, ab Arianis exul strangułatur. 271.c

Maximus Episcopus Neapolitanus exul in intrum Episcopum anathema intorquet, quod diuino iudicio probatur. 287

Maximus inuador Ecclesiæ Constantinopolitanus aduersus Gregorium Nazianzenum, a Damaso repellitur. 449.b. item a Theodosio, tenans eam recuperare. 350.a. Alexandrinam item sedem tentat inuadere, ac tandem Apollinarista effectus, damnatur. 350.a.

Maximus Senator, occiso Valentiniiano, inuadit Imperium Occidentis. 513.d. Romanifigiem lapidibus obruunt. 514.b

Maximus a Palatio Gallici Regis abſtractus reluetans fit Episcopus Tolosanus. 520.d

Mediolanensis Ecclesia conturbata cepta a Iustina Ariana. 350.d. hac persecutione primo Antiphona, hymni, ac vigiliae in Ecclesia agi ceptæ. 374.c. mirum totum illum populum tanto periculo capit, & bonorum, studiis Ambroſio aduerius Imper. 374.

Mediolanensi Concil. Valens & Vſſacius, Athanasij calumniatores, venia postulant, Romā ad Iuliam remittuntur. 267.c. Ahud, CCC. amplius Episcoporum, in quo pena exili conjunctus

I N D E X.

- guntur episcopi subscribere in Athanasiū, 273. e. aliud, in quo damnatus Iouinianus Hæ resarcha. 385. d.
- MEdiolanum expugnatur, & diripitur a Theodo rico Gothorum Rege. 538. d.
- MElania nobiliss. Rom. profecta cum Rufino in Aegyptum, particeps est persecutionis Ariano rum, 37. b. per triduum tria millia pavit mona chorū, b. diu cōmorata im'butur errorib. Origenis a Didymo Alexand. b. vigintiseptem annos agens in monasterio cum quinquaginta virginibus, c. hospitio recipit epos, monachos, virgines, 337. c. Romanum reddit post 25. annos, 401. d. ex varicino antiquo, cum Melania nepte, Piniano & Albina repetit Ierusalem, eua dens excidium vrbis, 428. c. vnicum filū mortuum moderate deflet, 430. a. profecta Ierosoly mam, xl. die ibi moritur, a. rescipiuit ab errori bus Origenis, credibile est, ex laudibus Augu. & Paulini, a. b.
- MElania Iun. senioris nepis, 195. e. Piniani vxor cum seniori Roma proficisciuntur, 428. c. in Africa septem annos moratur, 430. a. Ierosolymis vxor & maritus peregrinantur in Aegy ptum ad visitandos sanctos Monachos, & reuerti seorsum. Monasticam vitam agunt d. evocata Constantinopolim a Volusiano Auunculo, eius hortatu, & precib. ille baptizatur, & moritur, 486. d. monastica vitaperfusum, migrat ad dominum. 491. a.
- MElchiades Papa, 191. a. synodum habet in Laterano, quo damna Donatistās, Cæcilianum absolvit, 195. d. moritur, d. martyr cur appelle tur, e. in Concil. Rom. sub eo transactum cum Donatistis, vt reciperentur in ijsdem ordinibus, quos haberent. 413. a.
- MEleius Aegypti episcopus, a Petro Alexandr. episcopo damnatus, schisma facit, 183. c. Epiphanius falsa de eo narrat, falsa h. storia dece pthus, c. eius causa tractata in Concil. Niceno, 220. a. eius occasione sextus Canon editus, b. moriturus designat successorem contra trans actionem factam in Concilio Niceno, 227. c
- Meletiani coemur cum Arianis, contra Athanasiū, 227. c. Meletiani Arlenius & Iohannes epi scopi supplicant veniam ab Athanasio, & a schismate resiliunt. 239. e.
- MEletius Antiochenus episcopus, aliquando cū Arianis sentiens, post se prodit catholicū, quan tus vir, 291. d. in exilium eiicitur, suffecto ei Eu zoio. e. reuersum, post xxx. dies Valens eiicit in exilium, 325. b. Meletii & Paulini dissensio, transactione quadam concordata, 335. e. obi tūs, 353. c. Orientales non stant transactis, sed subrogant Flanianum in locum Meletii, d.
- MElita insula ex hospitio Pauli adepta, vt serpē tes veneno careant, & terra aduersus venena præbeat Antidotum, 46. d. Melitenes conuer tit ad fidem Paulus & miracula facit, d.
- MElito M. Aurelio offert Apologiam pro chri stianis. 89. c.
- MEndicantes validos edicto exagitat Theodore sius, 361. e. nendicantium locus erat porticus ante ecclesiam. 362. a.
- MEnnas Augustalis Aegypti insigne obit marty rum. 184. b.
- MEnnas rogante Iustiniano Imp. ordinatur epi scopus Constantinop. deposito Anthimo, 597. a. solus a temporib. B. Petri manibus sedis A posse ordinatus, c. vicarium eum suum consti tut Agapetus Papa ad conuocandum Concil. cuius opera, & legatorum sed. Apostolicæ collectum est. 598. e
- MEnsæ duplicitis ministri Diaconi, sacre & communis. 21. a.
- de MEssia quod erat prædictum, Vespasiano tributum est, 57. d. 65. a.
- MEretricis famosæ mirabilis cōuersio, 326. e. alterius quis in monasterio vitâ transfugit, 573. d. Meretrices ad bonâ frugem cōuersas, Iustinianus Regia in unifacientia tractat, 596. a. earum monasterium, pœnitentium appellat, a.
- MEtrophanes quartus numeratur episcopus Co stantinop. a Cedreno. 198. e
- MEtropolitanum ius Palestinae a Cæsarea tras fertur Ierosolymam. 508. a
- Michaelis Archangeli apparitio in Crypta Gar gan Montis. 539. b
- Mileitanum Concilium primum totius Africæ Generale, quo damnatur hæresis Pelagiana, eius canones male referuntur ad alterum prius Mileitanum. 445. c
- Milites Prætorianos quadraginta sex, cum uxoris aliisq; cxx. christianis, occidit Claudiojunior Imp. 157. b. mille centum quatuor Melitinos, in Armenia, 190. a. xl. Capadociasub. l. i cincio martyrio efficiunt, 200. b. milites Legionis Thebeæ celi sub Maximiano, 166. c. xi. millia militū in Armeniam a Traianorelegata, que forte illa sunt decem millia, que feruntur crucifixa in silvis montis Ararat in Armenia, 70. c. Marcellus Centurius cum duodecim filiis, 166. d. milites Thermis adficandis addicuntur a Diocletiano & Maximiano, e. de cem milliæ ducenti tres Thermarum operi superstites interseclit, 164. b. Andreas Tribunus militum cæ fociit, 168. b. Solecanes & socii milites, & quadraginta alii, 186. d. alii innumeri sub diversis Imperator. martyrio coronati. vide, Marty res
- Militare quando desierint Gentiles. 268. e
- Militare sacramentum quale. 269. a
- Milenarii error inductus a Papia, illi obnoxii Ireneus, Iustinus, & alii, 71. d. non transit in hæresim nisi post damnationem Damaski in Apollinare, d. tempore Hieronymi multos ha bebat

I N D E X.

bebat se statores, 434. e. Seuerus Sulpitius in Dialogo eo tenetur, e.

Mimus Porphyrio, ex mimo, per iocum baptizatus, serio credit & martyr efficitur. 399.c

Miturius Felix, nobilis causi licus, dialogum scribit Ethnici & Christiani, Octauium inscriptū, & de Fato. 105.e

Miraculorum gratia semper in Ecclesia, pagina. 92.b

Miracula in Vestigijs Domini, ascendentis in celum, 19.a. in umbra Petri sanari ergo, quid significet, mystice 20.c. in exercitu Roman. liberato bello Marcomannico, 91.d. in incendio exultus demissis aquis extinto, 176.e. perenne in sanguine S. Iuanuarii ebulliente, 180.c. edita aspiridine, 215.d. in curando Constantino, 25.c. a. in iuuentio crucis, 228.b. per Apollonium Monachum, 301.c. in Apostatis, 298.c. in glorificatione Donatistarum in Eucharistia, & in Ampulla Chrismatis, 306.c. crucis coronata in extis nile a Juliano, 295.b. Christiani sacris Juliani, c. de Juliani statua celsitus dieiecta, 301.a. in Cesario fratre Greg. Theologo. Nicete a ruina proteクト & feruato, 319.c. in Demoniacis duobus per Zenobium apostolicas sedi Legatu in Constantinop. liberatis, 324.c. per Basiliūm patrata, c. 325.a. plura miracula in confutationem haereticę prauitatis, 337.a. in femina, quæ parere non poterat, 407.e. militū qui visi tueri vrbe Constantinop. cum Angeli potius essent, 411.b. Eucharistie, in ore haereticę fem. in lapidem durescens, 412.a. librum vnum miraculorum S Martini scripsit Paulinus quidam, qui non videtur Nonianus, 415.c. Fortunatus quoque celebrat miraculum, oculo recepto, vngens eum oleo ex lychno ardente ante eius imaginem, D. in feminā Manichęgā seducēte populum prolatā in eam sententia mortis a S. Porphyrio, 416.c. in eo qui aurū dedit, synesio ditribuendū paupe rib. sub spe centuplicatę retributionis, 435.a. in eo qui per soninum factus est certus de anima in mortalitate, 436.a. plura ad reliquias S. Stephanii, 445.e. in Benedictione fontis baptismatis, 448.c. ingens sub Honorio, & Theodosio, Domino se in Monte Oluerti videndum prebente, 454.d. aliud in Iudeo sepius baptizato, 455.a. in bello Persico, de ceterum Saracenorū millibus in Euphratem, immisso diuinatus pauore, se precipitantib. 456.e. in conversione Marcionitarum, 461.d. in oppressione Tyranni Ioani. a. in extinctione scytharum, 462.a. in sedanda tempestate, 467.d. de Domina, nica per Eucharistiam liberata, 486.e. de carcere referendo ad preces Germani Antisiodor. mortuo excitato, & alio a modo caſu liberto, 488.b. Paralytici multi sanati ad ferentrum S. Germani, d. in translatione S. Ioani. Chrysostomi,

490.b. de clero reperto mortuo, 518.a. in Marciano economo yifo in veste aurea, c. idem auertit iacentium, 520.b. de Catholico transente per ignem in testimonium veritatis, 523.d. in ludo inclamante auxiliu intaeto ab igne per plures horas seruato, d. Cæci per Eugenium Carthagin. illuminati, 532.d. in Peris sagittarii immobilibus redditis, 545.a. Ortodoxi in columis transeuntis per ignem, 547.e. plurima edita miracula aduersus Eutychianos, 551.e. Ioannis Pape, 72.d. Zosimi menachi, 573.c. de loquentibus recisis linguis, 591.d. in obsidione Carthag. aquarum erumpentia. 589.b.

Miracula confita, 57.d. 80.d.

Misericordie diuinæ mirum exemplum, pagina. 104.

Misla significatio & antiquitas, 14.a. de ea Paulus sub nomine fractionis panis, 43.c. Missa Iacobobi, 52.b. in carceribus etiam intimis missa & confessoribus celebrabantur, 131.a. in medijs persecutionibus Christiani solliciti in missis frequentandis, sub nomine collectæ & Domini, 176.e. de tempore Mislaruni ex Conc. Rom. sub Damaso, 358.c. Ambrosius celebrat missam in priuata domo, 344.b. olim cantabantur. 450.b

Monachatus propagatus per Antonium Magnū, 233.d. delatus in occidente per Athanasium, e. cum clericatu coniunctus per Eusebiū Vercellensem, & Ambrosium Italia, per Martinum in Gallia, per Augustinum in Africa, & se minarium in Episcoporum, 234.d. laus aduersus vituperatores per Chrysostomum, 361.d. propagatus per Africam ab Augustino, pagina. 400.d

ex Monachis præstantissimi episcopi, 234.a. hortatur Athanasius ad suscipiendum episcopatum, 2.monachus morem a Deo impetrat ne fiat Episcopus, 416.c. monachis replurū monasteria per Antonium, 202.e. decem eorum millia in vna Aegypti civitate, 200.c. labentibus episcopis stant Monachi in fide, 189.a. ex illis qui deficiunt, deterrimi, 234.e. docere non permittendi, 511.d. ne uagentur interdictum, 523.c. vexati ab Arianis, 337.a.a Valente Imperat. 341.d. triplex genus monachorum, pagina. 234.d

Monasteria euersa in persecutione Diocletiani, 169.d. etiam Monialium extabant tempore persecutionum, 169.d. 232.d

ex Monachis haeretici Mastaliani, & alii plures portentorum errorum authores, 293.b. quidam miro modo ecclesie reconciliantur, 528.b. prodigiis excitantur ad fidem Cathol. 554.b. scythæ clam Eutychiani, palam catholici, pag.

Moniales, 169.d. 232.d. 562.e

MO-

I N D E X.

- M**onica August. filium, pro sua pietate, ex Africa Mediolanum affectatur, 366.d. Moriens rogat pro se offerri sacrificium salutare, pagina. 382.a
MOnogamiam in clericis vult Paulus Apostolus, 42.a. id semper obseruarum in Ecclesia, quod & apud Iudeos & Gentiles, a.
Montanus Phryx hæsiarcha, nobilibus & opulentis foemini Priscilla & Maximilla in socie tatem ascitis, hæsim vulgat, 59.d. qui contra eum scripsere, e. eorum miserabilis exitus, pag. 90.2
Montanistæ, qui & Cathaphryges. 89.d
Montanus episcopus Toleranus sanctitate & doctrina celebris sub Iustiniano, 586.a. extant eius epistole duæ, a.
Mors prodigiosa filie Hærodiadis. 8.e
Morts confraternitas a Constantino primo instituta. 255.c
Mortem sibi consuecant Donatistæ variis modis. 395.c
Mortuus excitatur ad vitam in fidei testimoniū. 164.d
Morta suscitata in inuentione crucis, pagina. 228.d
Mortui apud Martyres conduntur. 393.c
Mortui sex reuocati ad vitam, ex reliquiis S. Stephaniani. 445.e
Mortui excommunicantur, 148.d. pro mortuis offertnr, d.
Mortalitas sub Maximino. 191.c
Mos Græcorum & Latinorum diuersus circa e liquas. 563.c
Mvlter que iunxit Dominum, vna non plures pag. 8.2
Mvlteres velentur, 30.c. studio pudicitia seipſas necant Sophronia, Pelagia, Mater cum filiabus, 186.d. eas cum colat Ecclesia, ex diuino instinctu credibile est id fecisse, e. Julianum coatemunt, 299.b. Innocens sepius icta, miraculo seruata, 319.a. clarissime & piissime pro Chrysostomo vexata. 419.c
Mvtina per Geminianum episcopum ab Attile excidio seruata. 510.b
- N**
- N**arcissus episcopus Ierosolymit. calumnias vitans, diu Anachoreticam vitam agit, 99.a. calumniatores puniti diuinatus, a. post reuertitur, & cxi. annos viuit, b.
Narses Rex Persarum vicit a Diocletiano, pagina. 168.b
Narses Persa cum fratribus ad Romanos deficiens, quæstura donatur. 578.b
Nathanael cur non inter Apostolos ascitus, s.d. an fuerit idem cum Barnaba. 40.d
Natali Domini Nicomedienses martyres facti,
- 170.b. Missæ noctu celebrari solite. 163.
Natalis Apóstolorum imperat Festus, vt solemnius celebretur Constantinopoli ab Anastasio, pag. 542.c
Nautragium Pauli cum eictus est ad Melitam, pag. 46.c
Naufragio distincti hæretici a Catholicis, pagina. 441.d
Nazareorum cultus, 44.e. ab Nazareis suimpta rasura capitis, in Ecclesia. 44.e
Nazianzenus, vide Gregorius, Theologus.
Nestarius substituit recusanti Theologo in sede Constantinopol. ex laico, & cathecumeno, 354.c. presbyterum pœnitentiarium cur sustulit, 386.b. negligentior intuenda ecclesia ab hæreticis, monetur a Theologo, 367.b. Olympiadem Diaconissam quanti fecerit, pagina. 377.d
Negatio Petri. 14.c
Neocæsarei Concil. de vita sacerdotum, pagina. 198.c
Neocæsarea Ponti subuertitur terremotus, excepta beati Thaumaturgi Ecclesia. 259.b
Nepos errorem millenarium propagat, 154.e. confutat eum Dionysius. 155.a
Nepotianus ex sorore Constantini, mortuo Constante, assumit Imperium, & mox interficitur, 267.e. Hospes Athanasie.
Nepotianus a militia transgressus ad clericatus, instituit Hieronymi libro de vita clericorum, mortuo scribit Hieronym. Epiphanius, pag. 400.b
Nero Imper. initio clementiss. 37.d. ius ciuitatis Cæliariensis Iudeis adimit, 46.e. sancit latitudinam legem aduersus Magistratus in Prouinciis, 48.c. matrem interficit, 51.c. vxorem quoque, & optimos quoque, 52.c. incensa à se vrbe, christianos in crimen vocat, 53.a. in coniuratos sœvit, b. Achiam petir, & redit, c. Philosophos vrbe exigit, 54.d. Iudeis rebellantib. Vespasianum mittit ad eos compimendos, d. Apostolos Petrum & Paulum, eodem anib. die necatos mandat, e. in suis omnibus se ipse interficit, 56.e. evulgatum, viuere, sed subdolum, & Antichristum esse, e.
Nerua Imperat. Christianis, & Iudeis sauer, pagina. 66.b
Nestorius ex presbytero Antiocheno episcopus Constantinop. 46.b. vexat hæreticos, & vexandos per Theodosium curat, b. sonet Pelagianos, c. hæretis auctor, negans Mariam Theotoco, d. quis fuerint eius progressus, 467.a. ad propagandam suam hæsim, sua per orbem euulgata scripta, ex quibus monachi Agypti corrupti, 468.c. scripta Romani perseruntur, & cum horrore accipiuntur, d. petit a Cœlestino doceri de Pelagianis, ex occidente Constantiopolim profugis, & sub specie pietatis, Mariam

- Mariam vocandam Christotocon, ne naturas
(inquit) misere videantur, 469. c. damnatur
haeresis Concilio Rom. & decem dierum spa-
cium illi prescribitur ad resipiscendum, d plu-
res episcopi suadent usurpare Deiparę nomen,
470. b. Legatos & litteras etiam Cælestini Pa-
pe despiciens, ad declinandum iudicium Ec-
clesiasticum Theodosium Imperat. interpellat,
& Cyrilum anathematizat, calumniatus
Apollinarisini, 470 e. Nestorius citatus ad
Concil. arroganter responderet, Cōsiderabo, &
videbo, 437. e. Secundo & tertio. citatus non cō-
parens, damnatur, & per preconem damna-
tio vulgatur, 474. b. calumniosè acusat Cyril-
lum apud Imperat. c. iure depositus ab Imper-
atore censetur, 477. e. in custodiā traditur,
478. a. iubetur recedere Epheso a sede pénitus
exclusus, 478. b. ob male permisum Nesto-
riū libere agere, Constantinopolis per biduum
incendio concrematur, 485. c. eius tandem li-
bri interdicti, sub poena bonorum confiscatio-
nis, & flammis addicti, 483. c. 487. c. Denū
relegatus in oīam lingua, & toto corpore com-
putrēscens moritur. 489. b
- Nestoriani, duce Ioanne Antiocheno damnant
Memnonem Ephesinum, & Cyrilum Alexan-
drinū, quasi Apollinaristas, 475. b. calumniantur
varie Cyrilum, & alios sanctissimos vi-
ros, 476. a. 484. c. vetitis Nestorij libris, Theo-
dori Mopuesteni, & Riodori, Tarsensis,
libros unde ipse venenum hauserat variis
versos linguis legendos exponunt, 487. c. Ar-
menia Episcopi eos damnant, & ad id Proclū
impellunt, c. qua occasione Cyrilus contra
eos scribit, d. nemine aduersante in Syria, &
Perside propagantur. 534. c
- Nicea ex Concilio illustratur, 215. a. ibi cum A-
riani Concilium agere vellent, diuino Con-
cilio excluduntur. 284. b
- Nicænum Concilium indicitur a R. P. per Con-
stantinum, 213. e. qua de causa, e. de numero,
Patrū variant autores, 214. e. insigniores epi-
scopi, qui, c. in consellū sinistrum locum, ut di-
gniorē, tenuerit legati Apostolici, 217. a. Pro-
loquitur Constantinus latine ob Maiestatem
Roman. Imper. altero interpretante græce, a.
episcopi obstruunt aures ad Arij blasphemias,
& litteras Euseb. Nicomediens. discerpunt, b.
Ariani conuicti, ne damnantur, sive subscri-
bunt definitioni Concilij, d. Symbolum Nice-
num, e. consubstantialis vocem calumniantur
Ariani, 218. a. de spiritu sancto, cur nil additū,
b. Decretum factum de pænitentia, e. cur diuerse
subscribit Concilium duobus decierit, b. dis-
cussia causa Meletii, 220. Canonis sexti expli-
cacio, de prærogativa ecclesiastū principalium,
e. de ecclesia Ierosolymit. quid statūrum, 221.
e. de Nouatianis, de Samofatenis, de Capa-
- phrygis, de his, qui se abscedissent, e. de clericis
corum habitatione cum mulieribus, 222. a. de
clericis coniugatis, b. de clericis scenerotib-
us, c. ne Dia coniuges presbyteris Eucharistiam
portant, ne coram eis sedant, d. ne fiant
transitus ab una ecclæsia in alias, d. de Neophy-
tis non ordinandis, de ordinatione episcopo-
rum, ne excommunicati ab uno episcopo reci-
piant ab alio, e. de diuinis scripturis, 223. a. de
bigamis non ordinandis, de appellationibus
ad sedem Apostol. b. ieuniū sacrificium offre-
rant, a minore synodo ad maiorem effo prouo-
catio, de formatis, Synodica, qua Concilium
petit confirmationem a Siluestro Papa, 224. a. de
glorificationis hymno, additio facta, b. de vñ
symboli Nicæni in ecclæs. orientis, b. Roma-
na diuinitus retinuit symbol. Apostolorum, d.
numerus Canonum Nicænorum incertus, ut
passi sunt naufragium, d. præconia Concil.e.
Rom. Pont. confirmatio. 225. b
- Nicetas Apostolus Borealium Gentium, 401. c.
Romā vénit circiter annū Domini, cccxcvii.
pag. 401. e
- Nicolaus Diaconus vñus de septem, 21. a. fertur
fuiile Samaritanorum episcopus. 53. e
- Nicolaitea an a Diacono illo vno de septem, 53.
d. exagitantur a Petro, & a Iuda Apostolis, suis
epistolis. 53. d
- Nicolaus Myre episcopus, clarus miraculis in vi-
ta & post mortem, tuit in Concil. Nicæno, 215.
d. per vñsum Ablauio & Constantino apparés,
deterruit a nece innocentium. 230. e
- Nicomediæ ingens martyrum carnificina, 164.
e. 169. c. 170. b. 172. a. 189. d.
- Nicolopolitanus ob fidem catholicam ab Arianis
dire tractari. 373. e
- Nillamon monachus ad vitandum Episcopatum,
orat mortem, & impetrat. 417. c
- NOlanis in incursione Barbarorum adsuit S. Fe-
lix. 332. b
- NOTarii qui, & qui exceptores. 121. d
- NOUarianus presbyter Romanus, primus schis-
maticus auctor in Rom. ecclæsia, Papa aduentus
Cornelium creator, 140. a. cognita fraude re-
pudiatur ab omnibus, 141. a. schismati addit
heresim, negans semel lapsis penitentiam, d.
Aequalia ponit peccata ex Stoica disciplina,
an a Montanis, 141. d. Nouatiani, & Noua-
ti apud Græcos confusi sunt nomina.
- NOUatiani se catharos. i. mūdos appellabant, &
albis in duebantur, 141. e. Quod de diuinitate
bene sentirent, schismatici potius quam here-
tici videntur habitu, 227. e. Concil. Nicæni, cer-
tas conditiones prescripsit redeundi ad Ecclesiam,
221. e. haec tenus tolerati, primus Innocen-
tius Roma expulit, 428. a. Alexandria Cyri-
lus, 439. e. vndique expulsi, quonodo diuino
miraculo repulsi sunt, 441. d. Nouatiani Sab-
batiani,

I N D E X.

- batiani, nouum genus, & schisma Nouatianorum. 428.a
Nouatus episcopus Afer schisma conflat in Afri-
 cana ecclesia, abstractis a Cypriano confessori-
 bus, & lapsis. 139.e. Romam adit & aduersus
 Cornelium, Nouatianum presbyterum Ro-
 manum creandum curat. 140.a
 Nouitas explodenda, antiquitas retinenda, pa-
 gina. 147.b
NVmeri Aurei Origo. 210.e
NVmerianus cum Carino Cesar dictus, 161.e.
 rescribit in fauorem Christianorum, 162.d.
 Imperium capessunt, Numerianus interfici-
 tur.e.
NVmerus canonum Nicenorum incertus, 213.
 a.224.d.
NVmerus captiuorum & occisorum in bello Ju-
 daico, 58.d. Ciuium Romæ censitorum sub
 Claudio. 33.2
NVptia.vide, matrimonium.
-
- O**asis omnium famosissima deportatio, pa-
 gina. 489.b
Oblicus omnium maximus in circa maximo
 sub Constantino, reiectus in Lateranum a
 Sexto translatus. 203.c
Oblationes pro defunctis ecclasiastico iure ita-
 tute. 388.c
Occidens accipit Monastica instituta per Atha-
 nasiū, 252.d. post Mediolan. Concil. occiden-
 talis ecclesia vexata per Arianos, 273.d. Occi-
 dentales & Orientales episcopi digladiatur
 in Concil. Constantinop. 352.per. totum. Occi-
 dentalis & Orientalis ecclesiæ distinctio ex v-
 fu ecclasiastico. 474.b. in occidente clerici bar-
 bam tondebant, & cur. vide Abra sio.
ODe natus Rex Palmyrenorum obtinet Ori-
 entis imperium, & bellum cum Persis bene ger-
 rit. 155.c
Odoacer Rex Herulorum formidabili procin-
 etu paratus, euocatur a Nouatianis in Italiā,
 525. c.adito S. Seuerino, fama miraculorum
 celebri, oraculuni accipit, c. Ticinum expug-
 nat, d. Occidentis Imperatore extincto Rex
 tenet Italiā, 526.a. secta Arianus, multa indulget Catholicis, b. Rigos debellat. 534.e
OEcumenicus.vide, vniuersalis.
Oeneticon.vide, vnitium.
Olybrius occiso Anthemio creatus Imper. septi-
 mum post mensem occiditur. 524.c
Olympias vidua adolescentula, relicta, Theodo-
 sius Imp' cognatum recusat maritū accepere, stu-
 dio continet, 377.b. eius epistola prudens ad
 Imp' c. reuersus a bello Theodosius, eā liberam
 esse iubet, c. virgo fuit appellata, non tam pp-
 integratē corporis, quam morū, c. Nectarius
 episcopus Cōstant. eam magni facit, d. sanctiss.
 eporum consuetudine vtebatur, largillime eis
 donabat, ecclesie Diaconisla ante erat electa
 ob præstantei virtutem, d. ex Chrysostomis re-
 legatione, magno merore afficitur. 419.a
Olypius, episcopus illustris, scripsit libri os sub-
 Honorio, & Aicadio. 412.e
Olypius suasor Honorio vlciscendi Stiliconis
 proditoris, magister officiorum creatur, 408.c.
 post in ordinem redigitur ex inuidia. 429.a
OMousion non est vox nouitia, ut calumniantur
 Arius, 218.a. venenum est Ariani dogma-
 tis.a. 281.c
ONesimus Philemonis seruus, a Paulo conuer-
 sus, post Timotheum Ephesinus episcopus, 50.
 c.68.a. Roman perductus lapidatur. 75.d
OPificum aliquid manuum addisebant apud:
 Iudeos studiosi sacrarum litterarum. 35.c
OPitergium a Barbaris excinditur. 340.a
OPtatus Mileuitanus, eruditissimos & sanctissi-
 mos, septem libris confutat Parmenianū pseu-
 do episcopum Carthagin. partis schismatis-
 rum, 320.a. definit eostantum esse catholicos,
 quibuscum ecclesia Rom. communicat, b. Ful-
 gentius eum vocat virum sanctum, c.
Optimus Titulus præsidium. 46.c
ORaculum a Gentilibus confictum de christia-
 na religione duratura ccclxv. annos tantum,
 195. c. Daphniticum mutum ad præsentiam
 corporis Babylō martyris, illud asporrari iussit
 Julianus, 298.a. cœlitus comburitur, c. de reli-
 gione Christiana ccclxv. annos tantum dura-
 tura. 404.a
ORationi corporis afflictio iungenda, 325.e. per
 vehementem orationem sanitas impetratur,
 382.a. Orandi ritus. 44.a
ORbis totus cladibus affictus, 432.d. laborat su
 perfitione Gentilitatis sub Theodosio, & Va-
 lentiniano, 492.a. laborat siccitate & penu-
 ria. 513.c
Ordinatio quid sit in ecclesia. 28.b
Ordines septem. 28.b
Ordo hierarchicus in ecclesia. 23.2
ORenius Tarraconensis poeta clarus. 533.c
ORestes magister vtriusque militie Momilium
 Augustum Filium Imperatorē appellat. 525.c
ORibafus Pergamenus medicus Juliano per-
 carus. 295.a
Orientalis ecclesia corpora SS. Petri & Pauli e-
 ripere tentauit occidentalibus. 55.d
Orientale Imperiū fluctuat, latronib. & barbaris
 illud incurvantib. 272.a. periclitanti Orientali
 Imperio Gratianus opem fert. 343.c
Orientales laborant sub Anastasio heretico, &
 communicatione cum Acacio. 551.b
Origenes martyris filius, egens relictus, adope-
 tur a feminina locuplete, 102.c. latet apud virgi-
 nes, 103.a. Ludum aperit, a.

I N D E X.

- S**e abscondit, 105.a.scribit in Cantica, a.euocatur Antiochiam a Mammæ, 110. a. Roman adit,& credit Alexandriam,e. presbyter fit a Pałæstinis Episcopis, improbante Demetrio, vt subditum & eutratum, 115.b.Hexapla & Octa plæ elaborat, e. eius itinera digesta,e.scribit in Ioannem, 118.b. in Genesim, in xxv. Psalmos, in Iamentatione Hieremie, de Principiis,& Stromata.c. excommunicatur,a Demetrio episcopo Alexandrino , ob hæreses , per eum libros sparsas, c. Amare scribit ad vniuersam ecclæsiam,d.inexcusabilis,quod non retractauerit,d.scribit de martyrio, 121.c.Athenis,xxv.li bros in Ezechielem absoluit, 121. b. fidei suæ professionem Romanum mittit ad Fabianū, 125. e euocatus a Fabiano ad causam dicendam, Roman pergit, e. Plotini scholam ingressus, eum rubore afficit,e.an aliquando sacrificauerit,in certum, 136.b.prope epuagenarius moritur, 144.a. plurib.eguit Apologis, 144.c.eius lapsus magna tentatio in ecclæsia,& admonitio,d.eius elogium apud Lerinensem,d.
- O**rigenistæ a Theophilo Alexandriæ damnati, 409.a.Rome ab Anastasio, 411. a. Mediolani, Aquileia, a. Constantinopolis, profecti, libellū calumniarum afferunt Imper. aduersus Theophilum, 413. e.alterum rursum monachi Theophilii,e.illis fauissime videtur Palladius,Socrates, Sozomenus, 414.a inualescentes per orientem non nisi ecumenico Concilio,quod quintum dictum est,extingui potuerunt. 586.e
- O**Sculo salutandi se inuicem consuetudo in sacræ,ex Apostolico vsu venit, 30. a. in eius locum pro laicis successit osculatio' pie tabella, a.
- O**rosius presbyter ab ultima Hispania mittitur ad Augustinum, cum consultationum libris de erroribus Priscilliani, & Origenis,cui satis facit, 442.b.historiam scripsit contra Paganos hortat Augustini, & profectus est Ierosoly. man ad Hieronymum, de quæstione illa de origine animæ,d.reliquias S. Stephani resert in Occidentem.d.
- O**sias episcopus Cordubensis nobilis confessor, Concilio Eliberino interfuit, 181.c. eius mentio in epistola Constantini ad Cæcilianum Carthag. Episcopum,vt de homine lateri suo adhærente, 194. b. legatus a Siluestris misitus celebrat Concil. Alexandr.& damnat dogma Ariji,& Sabellii, 203.d. 217. c. videtur appellari Magus Hispanus a Zosimo, 207. d. mittitur in Asiam ad seditiones de Paschate compendiadas, 213.d. Legatus Siluestri Papæ in Concil. Nicæ, 215.c.format Symbolum Nicenum, 217. e.e'ogium, 226.d. patronus Concil. Sardicensis, 263 b.euocatus a Constantio, eum de sententia deducit,& credit in patriam, vnde rurus ac tertio pullatus minis, perlitit firmius,
- I**diu in exilio Sirmii detentus, tormentis adactus, communicat Arianis, 281. c. eius lapsus omnium maxime miserandus,c.catholicus decessus probatur. 287.b
- O**sroenum Concil.de Paschate. 98.a
- O**Tho arreptum tenet Imperium menses tres. pag. 57.c
- P**
- P**achomius miles gentilis xx.annorū,ex christianorum hospitalitate christianitati afficitur, 200.c.christianus post fit, & Anachoreta, 203. a. monasterio virginum sororem præficit. 232.d
- P**acianus Barilonensis episcopus, cuius extat nobilis Lucubratio aduersus Nouatianos, pagina. 380.e
- P**agani qui, & vnde dicti. 268.e
- P**allentinum Concil. in Hispania. 586.b
- P**alæstina egestate laborat per quinque annos, ob iniuste expulsum ab Anastasio Eliam episcopum in exilium. 552.a
- P**alæstinum Concil.de paschate. 98.a
- P**alladius Galata, ex his, quæ in Eremo vidit, aut audiuit,scripsit Commentarium ad Lausum,Lausiacum appellatum, Paradisum quoq; Heraclidis nuncupatum, 381.a.ex consuetudine eū Euagri,Origenista effectus est.a.De Paula aduersus Hieronymū scripsit,b. insinuatus in confucudinem Ioannis Chrysostomi. eius passionum particeps fuit, c. Helenopolis episcopus factus, Dialogum de vita S.Ioannis Chrysostomi scripsit, in quo plures Origenistas laudavit.b.
- P**alladius Græcus scribit Dialogum vitæ S. Ioa. Chrysostomi, & missus Legatus in Britanniâ, Scotos ad fidem convertit, & eorum episcopus ordinatur. 481.a
- P**allij prima mentio in Marco Papa,quid sit & quid significet. 244.d
- P**ammachius & Oceanus nobiles Romani rogant Hieronym. vertat ut Latine libros Origenis Periarchon.vt greci editi fuerant, 403. d.primus,matrimonio solitus, fit monachus, & hospitalitatem exerceret in portu Romano, ædificat Basilicam,SS.Ioan. & Pauli,dicta, Titulo Pammachij. 403.c
- P**amphilus presbyter sanctiss. & doctiss. 182.a. 185.a.cum aliis duodecim martyr. 2. insignis inter scriptores ecclesiasticos.a.
- P**anarium librum de hæresibus quando scripsit Epiphanius. 341.c
- P**anthenus Philosophus Christianus fidem defert ad Indo. 94.c
- P**antheon conflagrat Romæ. 72.c
- P**apæ Romani Tituli, Iustinus dicit se scripsisse ad Papam. 87.a

Sextus

I N D E X.

- Sixtus vniuersalis Apostolicꝝ Ecclesiꝝ episcopuſ inscribitur. 81.a
 Appellatur vniuersalis à Pompeio v.c. & a Iuliana cl.fem. 562.a
 Pont. Max. episcopus episcoporū, &c. dicit Tertullianus. 108.a
 Nos Cornelium episcopum sanctissimam cartho licet ecclesię, &c. confitentes Romanuſ. 141.b
 Beata memorie Papa Stephanus, Apostolicę sedis Antistites, Vincentius Lerinensis. 141.d
 Augustinus Innocentium vocat Apostolicę sedis Antistitem, epistola xxiiij. 245.d
 Beatissimo Papę vrbis Romæ, omni reuerentia colendo Sylvestro, Oſius episcopus Legatus, &c. 214.d
 Beatissimus atque Apostolicus Papa vrbis Romæ; Legatus in Concil. Chaledon. 506.d
 Primum promittit Christus Petro, b. traditur, 17.b. illum exercet. 19.d
 Iulius proficitur, 257.a
 Ex Concil. Romano Damasi. 357.c
 Sancto approbante Ephesino Concil. Legatus sedis Apostolicę aliqua dicitur præcucus de Primituſ Apostolicę sedis. 475.e. 506.d
 Summi Pontificatus apicem Romæ esse, nemo est qui dubiter, ait Iustinianus Imperat. 593. c. 597.b
 Offenditur in indicandis Conciliis, & praedendo illis per Legatos, 98.a. 196.e. 212.d. 214.a. 261.d. 285.e. 351.e.
 Legati missi a Celeſtino Papa ad Ephes. Concil. vt executores sententie eius, & Rom. Concl. in Nestorium, 473. a. 505.e. &c.
 In eorum confirmatione, 197.a. 224.a. &c.
 Et reprobatione aliorum, vel in totum, 147.d. 422.b. 502.e. vel ex parte, 477.a. 508.b.
 In indicandis episcopis & Primitibus, alios absoluendo, & restituendo in fides suas, vt Athanasium Alexandr 255.c. 258.d. Petrum Alexandr. 343.b. Paulum Constantinop. 258.a. alio. dannando, & deponendo, vt Nestorium Constantinop. 469.d. Acacium Constantinop. 532.b. Diſcorum Alexandr. 507.b. Massianum Ephesinum totius Asiae Primatem, pagina. 449.c
 In inferendis excommunicationibꝫ, vt victor excommunicauit omnes ecclesias, altera quā Romana, Paschi celebrantes. 98.c
 Anastasius Rufinum Aquileiensem. 412.d
 Innocentius Atticum episcopum Constantinop. & Theophilum Alexandr. 424.a
 Idem Arcadium & Eudoxiam Imp. 425.e. 449.b.
 Damasus minatur excommunicationem Illyricis episcopis, niſi ſeipſant. 321.d
 In damnandis hereticis, & iſdem pœnitentibus recipiendis, quod eius proprium eſt. 104.b. 338.c. 449.&c.
- Heretis ſuſpecti, atque deo damnati ob communionem cum hereticis, pœnitentes admisſi Romanuſ. Pont. per ſua ſumma auſtoritate, vbiique recipiuntur. 315.c
 Ex appellationis iure ob omnibus ad ipsum, 147.a. 223.b.
 Appellarunt ad Rom. Pont. Athanasius, 257.c. Paulus Constantinop. 258.a. Chrysostomus, 418.b. Theodoretus, 502.c. &c.
 Romanuſ. Pont. de noua emergente hereti ad nioneri ſolitus, 151.a. ſic a Dionyſio de Sabeliana . & ab incerto homine de Nestorianā, pag. 468.d
 Consulitur vndeque, 358.c. vt a Hieronymo Damasus, 335.d. Innocentius a Vicitrio Rothomag. episcopo. 421.a. &c.
 Eorum Epistolę legi ſolita in ecclesia, vt Apofolorum. 91.a
 Conſecratur ab Ostiensi episcopo, ex antiquo viſu. 151.d
 Malo non nocent ecclesię. 178.b
 Paphnutius episcopus, quod aiunt Socrates, & Sozomenus, obſtitutus in Concil. Nic. ne itare retur, quod habebat traditio, falſum videtur. pag. 222.b
 Papias Millenari errorem inuehit, 73.e. celebris in Ecclesia, e.
 Papinianus I.C. a Caracalla occiditur. 101.b
 Par coniugum mira continentia. 529.c
 Parabolani, ſeu Parabolarij, aut Paraboli nomi ne ſignificantur, qui omnis generis agrotantium, etiam peste tactorum, fidenter curam ſuſcipiunt, quod officium tranſit in factionem, pag. 446.b
 Pascha quando a Domino celebratum, 12.c. controverſia de tempore Paschatis, 218.e. celebrā dum die dominica ex Apofolorum traditio- ne, quam Decreto firmauit Pius, 84.d. decre- tum de eo in Concil. Niceno, 217.a. dies Paschatis a ſede Alexandrina Romanę quotan- nis ſignificabatur, a qua per vniuerſum orbem indecebat, 219.c. Aureus numerus eius Index.e. aliter quam Romanam celebrantes ex- communicauit Victor Papa, 98.c. viſus olim, vt quereretur dies paschæ a Papa. 210.e
 Paschalis Cyclus Dionyſii exigui, ab anno DXXVII. in XCV. annos excurrit. 579.
 Paschalinus episcopus Lilybæi per tempus Leonis Papæ Floret doctrina & operibus, pagina. 513.c
 Paschalias S.R.E. Diaconus, 541.d. doctrina & sanctitate preſtant, Laurentio ſchismatico iauet. 542.c
 Paſtor liber inſcriptus, non nullis probatus, ſed fere inter Apocrypha relatus. 84.c
 Pastores tres extraditione visitant Christum pag. 22.
 Patriarchas confirmare iuris eſſe Rom. Pontif. colligta

- colligitur ex epistola Simplicii ad Acacium.
530.c
- PATRIARCHAS vocat Rex Athalaricus Archiepiscopos, cuius vocis vsus à Gothis emanauit. 588.d
- PATRIARCHALIUM sedium prærogatiua, ex Decreto Concil. Rom. 537.e
- PATRIARCHALES sedes nequaquam institutæ in Concil. Constantinop. 552. c. earum sedium prærogatiua. 559.d
- PATIENS Episcopus Lugdunensis in fame Galliarum largus in pauperes. 525.e
- PAULA Romanarum matronarum nobiliss. tardius cognito Hieronymo, plus ex ipso proficit 559.c. Ierosolymam cum filia virgine Deo sacra proficitur, non amplius reuersura. 368. c. indeque peregrinata est in Aegyptum. 372. b. apud Bethleem migrat in coelum, amplissimo funere elata. 421.b
- PAULA lun. ex Toxotio Paulæ filio & Letta, virgo Deo sacra, Ierosolymam ad Auiam profecta cum Eustochio consenuit. 359.d
- PAUINA Paula filia, Pammachij vxor, quæ mature decessit. 359.d. 403.e. de cuius eum obitu consolatur Hieron. e
- PAULINUS a Lucifero, nomine Liberij Papæ, Antiochenis ordinatur Episcopus, probante Romana, & Alexandr. post Synodo. 303. a. arguitur Sabellianistmi à Vitali presbytero partis Meletii, de quo se purgat coram Athanasio. 313.b
- PAULINUS Romanus (Anicius) post Nolanus datus, nobiliss. & locupletiss. monasticam vitam attipuit cum Therasia coniuge, eius primordia, & progressus. 395. d. e. lecedit in agro Nolano austera dicens vitam. 396.a. Elogium ab Ambrosio. b. scribit laudes Theodosij. 398.b. Augustinum adhuc presbyterum ex eius quinque libris contra Manichæos celebrat. 400.a. mittit tres ad eum de libero arbitrio, petens Ambrosii librum contra Academicos. a. cõsætudinem literarum inchoata inter Augustinum & Paulinum, Augu, ad eummittit de cura pro mortuis agenda. b. excipit hospitio Rufinum & Melaniam Ierosolymis reueentes. 401. e. migrat in coelum, singularibus elogis à Hieron August. Ambr. Prospéro, & Eusebilio ornatus. 481. d. quomodo constet illud, obsidem se dedisse pro filio viduæ, & post mortem Regis Nolam remeasse, cum Vandalarum Rex Gensericus longius vitam prodit: eit. 481.d
- PATIUS quando ex Saule. 21.b. Cyprum peregrat, & Asiam. c. d. multa aduerterat patitur a Iudeis. ibidem. Theclam virginem ad siem adducit, & a i studium virginitatis. e. lapidatur. 322. Quid sit, quod a epistola ad Galatas libi creditum Euangel. præputii, Petru circu-
- cisionis. 33. d. Doctor Gentiu cur dictus. 34. a. Peragrans Ecclesias precipit custodiri praepcta, & decreta Apostolorum. d. Timorhaum assumptum circuncidit e. De eo multa e. 35. a. Athenis conuerit ad Christum Dionys. cum vxore. 35. b. Cum posset ex Euangeliō vivere, Opificio sibi victimum querit. d. e. 39. a. Primam ad Theßalonicenses Corintho dat Epistolam. 36. a. item secundam. ibidem. Epheſi triennio commoratur, magna agens, & patiens. e. Cogitat de adeunda Roma. 37. d. Epheſo primam scribit ad Corinthios. 37. e. Incessuōm excommunicat. e. Tribunalia, & iudicia ecclesiastica statuit. e. Consultus à Corinthiis circa vsum coniugij, respondet sic probans matrimonium, vt præferat continetiam. 38. b. Cœlibem se ostendit. e. Abusus corrigit circa vtranique menſam. 39. e. Epheſi ingétem persecutionem excitata tradit. 40. c. Timotheum illis dat Episcopum. d. Primam ad eum, ex Macedonia, scribit epistolam. d. In ea docet opera fidei adiungenda. d. Præmet de hæresibus secururis. d. Titum Cretę ordinat Episcopum. 41. a. Ex Græcia ad eum scribens euocat Nicopolim b. Secūdam Nicopoli ad Corinthios scribit. 42. b. Incessuōm excommunicatum absoluit. c. cogit sua prædicare. c. Cœchreis nauali Corinthiorum scribit ad Romanos. d. Abstemius colligitur 44. d. cogit se ciuem Romanam fateri, & Caſarem appellare. 45. e. Concionatur apud Iudicem. 46. a. Naugans Romanum, Melitæ appulsus Insulæ Principem Publum ad Christum conuerit. 46. c. d. e. Mensi Junio, ac forte Maio Româ peruenit, cuius ibi aſta a Luca omista fine historię imposito, reliqua ex epistolis eius colligēda. 47. a. Causam dicit apud Imperat. apud Senatum & apud Collegium Pōificum. 47. b. Ex Oriente subsidium pecuniarum ad eum misum. c. aliqui ex Nerois domo conuersi. d. ex vinculis scribit secundam ad Timor. ad Epheſios; ad Galatas, secundum Theodoreum; sed probabilius ante eam ad Romanos. 48. d. Ad Philippenses anno secundo vinculorum suorum 48. d. Cauendos monet inimicos Crucis Christi, idest Christum negantes verè Crucifixum. e. ad Colosſen. 49. a. an ad Laodicenses scripsit? 49. b. quæ religio illa Angeloru, quam appellat. d. scribit ad Hebreos. 50. c. De ea aliquid dubitatum. d. locus in Græca editione, diueſus a vulgata Latina. c. Exacto bienino, liber abite peiniſſus; tuis obscura deinceps oia. 50. e. Roma iedit cū Perio. 53. c. martyrio coronatur, aperte truncatus. 54. e. 55. c. sepulchra virtusq; Apſikoli celeberrima. c. PAULUS Anachoretum princeps metu persecutionis lecedit. 136. a. ad Antonio magno frp. litu. 208. c. PAULUS

I N D E X.

- P**er PAulus Episcopus Constantinop. abdicatus Arianos , a Constantio ejicitur. Eusebius Nicomediensis intruditur. 253.b. restituitur , ac rursum ejicitur. 257.e. Romam perit, & a Iulio pro summa potestate restituitur. 258.a. tertio expellitur. 269.c. & demum post diuersa exilia ab Arianiis strangulatur.d
- P**Aulus Samosatenus Episcopus Antioch. hæresiarcha. 155.d. abdicat hæresim in Concil. Antioch. 156. relatus verò a Conc. damnatur, & deejicitur. 158.b
- I**n PAuperes munificus Constantinus. 206.a. manebant illi in porticibus Ecclesiarum. 362.a. eorum preces ambit Ambrosius. 374.b. pauperibus peregrinis adeuntibus sacra Ierosolymorum loca Xenodochium , & Nosocomium instituit Iustinianus. 584.b. pauperibus distribuenda quæ superfluit Ecclesijs. 592.d
- P**Ax Ecclesiæ diuturna , occasione militis profligata. 100.a. data ab Antonino. 36.b. a Marco item. 91. d. à Commodo. 93.d. a Caracalla. 107.c. redditia mortuo Decio. 140.d. de improviso restituta. 190.e
- P**Eccatorum diuersorum diuersæ penitentie. 263.a. 181.b. peccatorum æqualitatem ex Stoica disciplina Nouatianus prædicat. 141.d. peccantium felicitate nihil infelicius. 271.e. peccata prouocant clades . 439.a. 498.e
- P**Eccatum originale negavit Rufinus, quem sequi sunt Pelagius , & Cœlestius. 433.a. 438.b. grauiora peccata reseruata maioribus Episcopis. 433.e
- P**Elagia virgo Antiochenæ, Luciani martyris discipula, præcipito se lenonibus eripit. 186.d. meretrice famosa Antiochenam , Margaritam nomine conuerter Nonnus Episcopus Heliopolis , quam & Pelagiam vocat ex Margarita. 508.a
- P**Elagius hæresiarcha innotescit. 421.e. ex libro a Rufino Sixto Martyri Romane Ecclesiæ Pontifici adscripto , sententias adsumit ad suam hæresim confirmandam. 433.a. præcursor eius Rufinus, cum vterque negaret peccatum originale. a. Epistolam paræneticam scribit ad Demetriadem , qua detegitur hæreticus. 442.b. detegitur planè eius libro prodito a discipulis Iacobo , & Timasio , quos Sanctus Augustinus reddit Catholicos . 442.e. in Concil. Diopolitano cogitur damnare suas hæreses, ne ipse damnetur. 443.c. sed fidele & similitè. d. damnatur cum Cœlestio, Concil. Carthag. 445.b. rursum in Mœcius.c. confirmatur damnatio ab Innocencio Papa.d. purgat se libello apud Innocentium. 446.d. Decreto facit Innocentius contra Pelagium.e. ex appellatione ad Innocentium fallere conatur, Zosimus Papa tandem detectos, & ipse condemnat. 448.a. damnatur item ab Honorio cum affeclis. d.e.
- P**Elagiani duas insulas eligunt, Rhodum, & Siciliam, ad hæresim spargendam 433.b. Decreto facit Innocentius contra Pelagianos , 445.e. profugiuat Constantinopolim, 469.c. probantur a schismaticis, 475.c. profugi in Britannia, insulam corrumpere tentant, & per Germanum expelluntur, 467.c. rursus ab eodem repelluntur, 487.e. edunt libros, sub nomine Sixti Papæ, 494.e. eos persequitur S. Leo, 497.a. opera Prosperi extinguitur, a. pullulant in Dalmatia, & in Piceno. 539.a
- P**Elagiana hæresis propagatur, latentibus auctoribus, 433.b. confutatur a Hieronymo tacitis auctoribus, & nominatim impassibilitas, 434.c. item ab Augustino, d. damnata Concil. P. leftino, seu Diopolitano, 443.c. in Concil. Carthagin. 445.b. rursus in Mileuit, c. ab Innocentio, d. a Zosimo, 448.a. ab Honorio Imp d. Concil. Constantin. 462.c. damnatur Synodo Ephesina, sessi. ix. 476.e. Apostolicis traditionibus confutatur. 480.d
- P**Entadria vidua Consulari, diaconissa Constantino. Io. Chryostomi discipula , idem multa præclara in epistolis, ad eam. 419.b
- P**Enulam hic significare volumen legis Hebreū, nihil est probabilius, quod Græce est, φαίλοντων pag. 433.d
- P**Eriginus sicut christianus captat eleemosynas christianorum. 59.e
- P**Eregrinatio ad Ierosolymorum sancta loca, 99.b. 372.c. ad Sanctæ Theclæ Seleuciam Gregorius Nazianzenus peregrinatur, 336.c. Romanum ad limina Apostolorum, 297.b. 403.b. de peregrinationibus locus Nysseni explicatus, pag. 372.c
- P**Eririj vltores memorantur, vt ab Augustino, S. Felix Nolanus, SS. Proctus, & Martinianus , a Sancto Gregorio Papa, S. Pancratius a Gregorio Turonensi , 438.e. Polyeuatus Constantiopolis, ab eodem , pagina. 578.e
- P**Ersecuio sub Nerone, 52.e. sub Domitiano, 64.a. sub Traiano, 67.c. sub Hadriano, 77.a. sub Antonio Pio, 81. sub Veris , 86.a. sub Seuero, 102.a. sub Alexandro ex populi furore, 112.d. sub Maximino, 121.d. sub Decio, 128.e. sub Valeriano & Gallieno, 148.e. sub Claudio, 157.c. sub Aureliano, 159.a. sub D. Ocletiano, 170.c. quam vniuersalis, & immanis Diocletiani & Maximiani hæc persecutio fuerit, 172. 173. 174. Maximini repressio, ob famem & pestem, ne ad gladium perueniret, 191.c. oī perse cutione cessante , cepta celebrari concilia ad farciedam disciplinā, 198.a. sub Licinio, 200.b. Perfida, 259.a. Cōstantii, maxime ab interfe sto Magnentio , 270. diuissima, & plusquam

I N D E X.

- B**arbarica, 276. a. &cæt. sub Iuliano in Oriente, 295. c. & in Occidente, 305. a. sub Valente, 317. a. concepta erumpit, cum liberatus est a bello Gorghico, 322. e. 337. a. in Gothia sub Athanazico, 327. a. sub Arcadio in fautores Chrysostomi, 419. in Persia sub Ysdegerde, b. de cuius duratione variant scriptores, 456. b. Vuandalica sub Generico, 515. a. sub Hunerico, 531. e. recrudescit, 532. d. sub Gundabundo instauratur, 540. e. sub Seuero Episcopo Acephalo, 551. c. Perica, 552. qua occasione cesset, c. sub Anastasio Eutychiano, 556. e.
- P**Erfse domiti a Traiano, 73. a. superantur ab Alexandro, 120. d. a Gordiano, 124. a. male cum eis pugnat Galerius, 167. e. mox de illis Imperat. triumphant. 168. a.
- G**ratulatur Sapor Regi multitudinem apud eum Persarum Christianorum Constantinus, 226. c. ad Constantinum expeditionem in eos mouentem, legatos de pace mittunt, 245. b. Melopotamiam, mortuo Constantino, inaudunt, 250. c. excitant persecutionem in Christianos, 250. a. male pugnat cum eis Constantius, 260. a. Persarum Ecclesia subiecta Antiochenæ, 259. e. vincunt Julianum, & interficiunt, 310. d. quasi miraculo fedus meum: cum Romanis, 312. c. aliquot eorum proceres conueniunt Ambrosium, 315. b. Martyres legati sub Juliano, 296. b. sub Arcadio vieti signo crucis. 399. c.
- Fedus inuenit cum Theodosio centum annorum, ex quo ille filium eis tradit in tutelam, 427. a. ad fidem adducti per Marutham episcopum, b. rupto federe dirissimam persecutionem mouent in christianos, 456. c. cuius occasione Saraceni conuertantur, d. querens Persarum Rex, quod sibi subditum ad se attraxisset Iustinius, audiens id religionis causa factum, satisfactionem accipit, 569. c. bellum Persicum init, 578. a. firmat pacem cum Persis Iustinianus, 586. a. Manichei tum a Iustino, tum a Cabade Persarum Rege profligantur. 571. a.
- P**Erinax eligitur Inap. & ob seueritatem occiditur. 96. c.
- P**Escennius Niger in Syria capescit Imp. 96. c. a Seuero profligatur, & occiditur. 97. e.
- P**Estentia ab Oriente exoritur grauissima, & longissima sub Veris Inapp. 88. d. decennialis orben depascitur, sub Gallo & Volusiano, 44. a. Alexandriæ ingens, 153. d. morientes in ministerio peste laborantium, pro martyribus habiti ab ecclesia, 153. d. ingenti, in Italia labatur, cum Athemius Imperat. Romam adiit. pag. 521. d.
- P**etilianus Donatista, aduersus cuius litteras scripsit S. August. 40. b.
- P**Ettronilla virgo S. Petri spiritu naturalis filia.
- P**etrus Apostolus. Petri nomen ei a Christo inditum, 5. d. super eum fundatur ecclesia, 9. b. Primatum ante promissum accipit, 17. b. exercet, 19. d. eius umbra morbos sanari, quid indicet, 20. e. Antiochenam fundat ecclesiam, 24. e. iufrat & visitat ecclesiæ, 24. e. 25. b. Primus omnium conuerso primo Gentiliu Cornelio ad Christum, gentibus aditum aperit ad Ecclesiam, 25. e. diuinitus ereptus e carcere Agrippæ Herodis, Romam perit. d. dat episcopos Byzantinis, & alii populis, 26. e. Romam adf. se ad expugnandum Simonem Magum omnes austerunt, 27. b. Romanam fundat ecclesiæ, 28. e. priorem suam scribit epistolam, 29. e. variis occidentis ciuitatibus dat Episcopos, 30. e. suffragij sui prærogativa questionem definit in Concil. Ierosolymitano, 33. b. in contemptu attonsum a Geothibis Roma pulsum, credibile est iufrassim orbem occidentalem. de Africa Tertullianus, & Cyprianus innuunt, de Britanniæ alii, 43. a. Roma redit, 53. c. secundâ script epistolam, c. occasione casus Simonis in carcere in concilio cum Paulo, 54. a. crucifixitur inuerso capite, e. sepachra & instrumenta neci semper celeberrima. 55. c.
- P**etrus Alexandr. episcopus scribit canones penitentiales, 181. b. Meletium in Synodo depone, vñ qui sacrificaller, ex quo ille aduersum eum schisma facit, 181. c. Arium excommunicat ob schisma, cum Meletio, 183. a. ex visione diuina consuetatur pro eo interpellantes, ei fauere ut definant. a. tradic se obturcandum, a.
- P**etrus cognomento Chrysologus episcopus datur Rauenhatibus, ex visione Sixti Papæ, pagina. 435. e.
- P**etrus Gnaphæus etiam Fullo dictus, ob haeresim ex Accemeratum monasterio expulsus, per astantes multorum gratiam colligens, insidiatur sedi Antiochenæ, 523. b. deposito Martyrio subrogatur, qui statim damnat Concil. Chalced. & haeresim inducit Theopaschitatum. 525. a.
- P**hilippus Augustalis Aegypti odit Indoës & Magos, christianis fauet, 93. e. ad Christum convertitur, 102. b. bona egenis distribuit, & per fiecarium martyrio coronatur, c.
- P**hilippus Diaconus primum Samaritis prædictat Euangelium, 23. e. Eunuchii Candacis Reginæ Aethiopum baptizat. 23. e.
- P**hilippus, occiso Collega Gordiano inuidit Imp. 124. d. Christianus fit. 126. b. occiditur cum filio item Augusto. 128. b.
- P**hilippus Gortyæ in Creta episcopus scribit contra Marcionem. 89. c.
- P**hilippus prebyter Costantinop. historiam christianam scriptit, opus vastum, inflatum, & plenum ostentacionis. 562. c.
- P**hilile

I N D E X.

- P**Hilo describit christianos sub nomine Esseno-
rum. 52.c
PHilogenius episcopus Antiochenus inter pri-
mos impugnatores Arij. 203.c
PHilosophi a Neione vrbe exiguntur, 54.d.item
a Vespasiano, 59.d.conueniunt ad Concil.Ni-
cenum, 216.c.& aliqui confutati,ad fidem ve-
niunt,c.veræ sapientiæ studiosi,non sunt auer-
satii Christianam Religionem, 436.a.Quidam
virtutes suadentes, reteno Idolorum cultu or-
bem peraudunt sub Vespasiano. - 59.c
PHilegon Hadriani libertus,Olympiadum suppu-
tator. 79.e
PHonitus Sirmiensis episcopus Christum soluni
hominem affirmat, 358.a.Concil.Sardicensi
damnatur, 262.e.& rursum in Sirmensi, pa-
gina. 281.b
PHritigernes Dux Gothorum ex fædere cum Va-
lente Ariano vertitur in Arianismum cum
suis. 377.b
PHrygium, idest pallium, quo significatur plena
potestas,misum Cyrillo,vicario suo , a Cæle-
stino Papa. 468.c
Pictori Christum forma Iouis pingenti manus
exaruit. 519.c
Pierius presbyter Alexandr. doctrina & sancti-
tate clarus. 94.c
Pillatus Grato succedit in procuratione Iudæx,
4.e ab a eius nomine ante quinquennium con-
signata,falsa, e. eius epistola ad Tiberium de
Christo, 18.e.homo nequissimus multis cala-
mitatibus presfus , se ipsum interficit, pagi-
na. 25.e
Plinianus gentilis, ducta Melania iuniore vxore,
perfectus Christianus redditur, 376.c. cum
Melania vtraque p̄ficitur Ierosolym.c. in
Africa duæ exedificat monasteria , virorum
vnum, alterum virginum, 429.d.Hiponē adit
vt visitet Aug.importune vrgetur, vt fiat pres-
byter,d.moratur in Africa. 430.b
Plinicus episcopus scriptor Ecclesiasticus, pagi-
na. 89.c
Plonius insignis martyr Smyrnensis, 138 eius E-
logium ibidem.
Plos cur Deus vexari permitrat ab impiis, pagi-
na. 483.e
Plus Papa, 84.b.Decreuum fecit de paschate cele-
brando die dominico, ex Apostolica traditio-
ne, 84.d.erigit titulum pastoris, 85.b.martyrio
coronatur, 87.b.eius extat epistolæ,& aliæ duæ
perbieues.b
Placidas, vel Placidus, magister equitum in bel-
lo Iudaico,post Christianus,& Eustachius di-
clus, fit martyr cum vxore & filiis. 74.c
Plautianus dirisi.Carnifex Christianorum, 100.
e.de summa amplitudine, in summo cadit
miseriam. 104.b
Plinius de christianis quid. 69.b
- P**lotinus in Persas & Indos peregrinatur, 124.
Romam veniens docet, 195.c. scribit aduersus
Gnosticos,c.gratiosus apud Imp.petit di-
runt cœnitatiæ Platonicis institutis habitan-
dam,nec imperat. 155.b
Polycarpus ecclesiae Smyrn. episcopus martyr,
Romam venit de quæstione Paschatis, 87.d.
eius epistola,& discipuli in Gallias directi. pa-
gina. 88.b
Polieclitus martyris Constant. in præcipua vene-
ratione, ob vltionem in periuros. 578.c
Poena inscriptionis in facie a Constantino subla-
ta, 199.c.poenas in occidentes martyr. depre-
cantur episcopi. 410.c
Poenitentia nemini denegatur,in exitu vitæ pe-
tentis, 510.c. poenitentia publicæ disciplina,
mandante Ambrosio, obseruata a Theodosio.
384.d.& Romæ a Fabiola Romanæ. 365.b
Poenitentia Canones, 154.a.181.b.poenitentiu
diuersæ classes in ecclesia, 154.a.Ritus recipien-
ti poenitentes. 108.2
Pomerius Afer , illustris scriptor. 512.b
Pompeia Græcina rea externæ Religionis, forte
Christianæ , a marito insons iudicata, 48.c
Pompeius V.Cl.vnuerſalis nomen scribens tri-
buit Hormisdæ. 562.2
Pontianus Papa, 119.b. deportatur in Sardinia;
& martyrio coronatur. 121.c
Ponticum Concil.de paschate. 98.2
Pontilex Romanus vide,Papa.
Popæ concubina Neronis a Paulo salutata, 47.
d.fauisile Iudæis scribit Iosephus.d.
Porcarius abbas Lerinensis. 512.b
Porphyrinus philosophus ex Iudeo Christianus,
post Apostolata, xxv.libros scripti in Christians,
173.a.confutati fuerunt validissime a pa-
tribus,c.versus cum Ammonio, & Origenæ,
falso ait a fide Ammonium defecisse, 120.b.
Romam quando adierit, 115.d.exilio damna-
tus a Constantino , missio ad eum post insigai
volumine absoluitur. 218.b
S.Porphyrius Gazensis episcopus, missio Legato
Diacono imperat ab Imp. vt Marnæum diru-
tur Idola euerrantur, 407.e.negligentibus mi-
nistris, non cessat Deus miracula agere per
nutricè & ipsim S.Porphyri.e.S. Porphyrius pro-
fectus Constantinopol. imperat euersionem
Marej & omnium Idolorū, concurrentibus
miraculis. 413.b
Porphyrius presbyter nequissimus substitutus
Flaviano Antiocheno, 419.b.aduersatur Ioan-
ni Chrysost.b.mortuo substitutus Alexander
Monachus,quo sublatum schisina, recipiendo
ordinatos ab Euaglio. 428.a
Possidius ad finem vitæ S.Augustini, indiculum
eius scriptorum addidit. 472.2
Pothumianus cū Gallo dialogū agēs apud Seue-
rum , Alexandriæ cum esent, damnationem

I N D E X.

- O**rigenistarum inuidiosius narrat. 409.b
Possessor episcopus Africanus Constantinop. con-
 sultit Papam de questionibus ad fidem, 565.
 extat ad eum epistola Hormisdæ inter opera
 Io. Maxentii. 566.b
Potamena virgo Alexaudr. insignis martyris pa-
 gina. 181.c
PRaxias prius Montanista, post nouæ heresis au-
 tor, cuius sectatores Monarchici dicti quod
 vnam tantum personam statuerunt sanctiss. Tri-
 nitatis. 97.b
PRadicare non presumat non missus, nisi
 testimonium habeat suæ legationis vim mira-
 culorum. 546.c
PRæselectorum Galliæ tyrannus eam Barbaris tra-
 dit. 522.b
 de PRærogatiuis sedium Patriarchaliū, 20.c.vi
 de, atria Charles fedes.
PRescriptionis centum annorum privilegium ec-
 clesiæ Orientis, post Romanâ concessit Iusti-
 nianus. 593.b
PResidens sua feritate præueniunt edicta Imper.
 pag. 167.c
PREstigie Simonis Magi, 53.e. Apollonii Thya-
 nei, 38.b 57.d. per quedam tempora prestigie
 inualuerunt. 358.c
PREtextate, quid acciderit, mutant habitu cul-
 tumque Eustochii virginis. 360.a
PREtextatus Deorum cultor, & christiane Reli-
 gionis contemptor, consul designatus, mori-
 tur, cuius & Lee virginum prefecte exitus an-
 tithesi describit Hieronymus. 360.b
PReoriana castra diruta a Constantino. 191.a
PResbyter pœnitentiaris cur sublatus a Nesto-
 rio de ecclesia Constantinop. 386.b
PResbyteri & ep̄i comina olim communia, sed
 functiones semper distinctæ, qui contunderunt
 hereici habitu, 41.c. vnius vxoris viru esse o-
 portere ordinandum, quo intelligendum, d.
Prima sedes a nemine iudicatur, in Concil. Ro-
 mano sub Sylvestro. 212.a
Primasius episcopus Africanus, scriptor illu-
 stris. 546.c
Primatus Petri, 9.b. Romane ecclesiæ ex Rom.
 Concil. sub Damaso, 359.c. summi Pontifica-
 tis apicem Romæ eccl., nemo est qui dubiter,
 sit Iustinianus Imper. 93.c. ostensus in Aga-
 peto Papa Constantinopolis, 597.b. in Ron. ec-
 clesia semper viguit Apostolicæ ecclesiæ princi-
 patus, 437.d. 539.d.
Principes Sacerdotum simul Anna & Cayphas,
 sed dinersimode. 5.c
 ad PRincipes nihil preter reverentia pertinet de
 ecclesiasticis negotijs, 544.d. non est eorū de
 bonis ecclesiæ decernere. 146.2
Priscillianus hereticus, a quo Priscillianisti
 sunt, 355.e. a Concil. Burdigadensi appellat ad
 Maximum Imperat. mortuus addicitur, cum a-
 liis. 368.c
Pritcilianiste feda Gnosticorū propago ex Ae-
 gypto in Hispaniam inferitur, 355.d. damnari
 Conc. Cæsar Augustano, nusquam accepit, per
 Macedonium magistrum officiorum Gratiani
 impetrant ecclesiæ restituui, 356.a. illorum il-
 lud erat. Iura, periura secretum prodere nolē.
PRoegius rhetor statua Romæ donatur. 273.
PRoba Faltonia poetria, consulis vxoris filia, &
 mater. 397.b
 Hec illa, que expedit ab Augustino tractatum
 de videndo Deū, b. laudat eam S. Chrysost. q
 suę communione homines Constantinop. pro
 fugos, domi receperis, 424. eius filia Julianæ,
 que Deniertriadem genuit illam celebrem vir-
 ginem, Hieron. eius Elogium, 440.e. 441.a.
PRoba virgo Nobilissima, clara habetur. 547.b
PRobus Imper. 160.c. Germanos, Sarmatas, Go-
 thos, &c. debellat, 171.a Tyranno, comprimi-
 mit d. occiditur, d.
Proclus ex Sizyceno episcopo Constantinopoli
 tanus creatus, 480.c. laudat Chrysost. oratio-
 ne anniversaria, 500.b. sub eo reuelantur cor-
 pora SS. XL. martyrum, e. moritur, 498.d. de
 traditione Missæ scriptis, prolixiorum olim suis
 se, sed a Basilio primun, inde a Chrysost. redi-
 citam breuiorem, c.
Proclus coniector predicit mortem Anastasio,
 557.a. Platonicus philosphus, schoiç Athenis
 preget, scriptis xvi. argumenta contra chritia-
 nos, b. speculari quada machina exusit Vita-
 liani classem, b.
Procopius inuidit Imperium, 314.c. a Valente
 protigitus occiditur. 316.e
Procopius historicus, consiliarius à Iustiniano
 Belisario datus ad bellum Persicum, pagi-
 na. 578.2
Prodigium de excidio Ierosolymitanó, 52.c.
 Prodigia & præludia belli, 54.b. portentia-
 mutationem religionis, 55.e. prodigium ingēs,
 65.c. ingentia sub Traiano, 72.e. in Africā sub
 Seuero, 101.e. ingens prodigium redarguit ia-
 stantiam Galerii Maximiani, 168.c. per prodigi-
 a ostendit Deus, se detestari Arianismum,
 253.e. crucis apparentis in coelo, 271.c. prodigi-
 gis impedita Ierosolym. templi restitutio, 309.
 a. Grando inuisitata Constantinopoli, 319.b.
 de qua Gregorius oratione de plaga grandi-
 nis. l. agens sub Arcadio, 401. Prodigiōsus ignis
 a sede lo Chrys. magnus excitat incendium,
 418.e. questionib. de eo hab. tis, diaconi & pre-
 sbyteri in corinensis expirant, 419.a. de puero
 inter Litanias sublime raptio Constantinopoli
 408.c. Monachi heretici Alexandrinii ex prodigiis
 quibusdani resipiscunt. 554.b
Professores artium liberalium eximiij, tempore
 Constantii, 273.a.b. christiani a docendo inter
 dicti a Iul. 307.c. a Valentianino permitti. 314.e
 PRO-

I N D E X.

- P**rophetæ. Praeludet Cyprianus, & prædictit ven
turam persecutioem. 129. b. prædictit Daniel
styli Constantinopolis incendiū. 582. b. Clad
em Antiochenam. b. Theodosius Cœnobiar
cha, & Zosimus Monachus. 573. a
- P**rospere chronicon sui initio inuersum. 354. c.
Prosper calamitatē Aquitaniae deplorat.
439. a. Demetriadem virginem celebrat epi
stola apud Ambrosium lxxxiiij. 441. a. pro
Augustino scribit de libero arbitrio. 463. d. scri
bit aduersus Ioan. Cassianum adhuc viuetem,
sub nomine Collatoris. 485. e. Chronicon quod
extatādīcēt anūmī peruenit. ccccxlv. p. 498.
b. ergo defunt illi decem anni. 514. c
- P**rospexitate peccantium nihil infelicius. pagi
na. 270. c
- P**roterius, Alexandrinus episcopus. 409. c. pro
fessionem fidei suæ interauia Leonem, ut cō
municationem mereatur. 311. c. ab hereticis
occiditur. 516. b
- P**Saltern editio, qua vtitur Ecclesia, qualis. pagi
na. 117. d
- P**Sychicos Tertullianus vocat catholicos. 100. a.
108. a.
- P**Tolemaidense Concil. in quo excomunica
tur Andronicus, p̄fector. 435. a
- P**Vblia virginum prelecta Iulianum contemnit
pag. 299 b
- P**Vblius monachus orans, Dæmonē Iuliani cur
sorem sifit. 310. c
- P**Vdens hospes Petri Romæ. 27. b
- P**Vella nouem annorum martyr, superatis plu
ribus tormentis. 187. d
- P**Vella lasciva occupata a demone, quomodo li
berata per Eucharistiam. 416. e
- P**Vellam iudicare vt virgo maneat, miraculum
esse, ait Athanas. 234. c
- P**Ver Quiricus triennis martyr. 181. a. alius puer
quinquennis, in togum, ubi ardebat mater, se
inicit. 570. b
- P**Verorum duorum illustre martyrium, pagi
na. 189. c
- P**Verum Christianum Iudei crucifigunt. 444. b
- P**Vicheria sexdecim annorum¹, virgo pruden
tissima, Augusta a Theodosio fratre vocata, fit
confors imperii, & ex ea ipse mire proficit. 44.
d. dolo Chrysaphii amouetur ab Aula, & admi
nistratione imperii. 498. d. renuncatur, & imper
io ac religione multum prodest. 503. d. Martia
num titulo coniugii euehit ad imperium. 504.
a. Baslam Abbatissam cum monasterio sedu
ctam, vocat ad fidem catholicam, monachos
item, &c. 511. a. obitus & elogia. b.
- P**Vpienus Imperator. 112. b
- P**Vrgatio per iuramentum ad sepulcrha marty
rum. 408. d
- P**Vrgatorium esse, est ex traditione Apololi
ca. 22. c

- Q**Vadragesimale ieunium alii tribuunt Six
to, alii Telephoro, sed est ex traditione A
postolica. 79. d. 83. d.
- Q**Vadratus Apologiā tradit Hadriano pro chri
tiani. 77. b.
- Q**Væstiones criminales interdictæ a Theodosio
per Quadragesimam. 349. c. quæstiones ſex
habitæ & confulentibus Magos, &c. cæt. 326. c.
de ſectantibus curiosius artes per diuinationē.
326. e. de maleficis. 328. d
- Q**Væſtio de legalibus inter Petrum & Paulum.
pag. 34. b
- Q**uestio de corruptibili & incorruptibili, quan
do exorta. 565. c
- Q**Vatuor temporum ieunium a Callisto insti
tutum 113. a
- Q**Vatuor vñanimes Imperatores imperium ad
ministrant. 168. c
- Q**uinta editio. 116. c

R

- R**Adagius Scytha cum ingenti exercitu in
Fesulanis montibus conclusus, extinguitur,
pag. 423. b
- R**Adegunda Bertharii necati a fratre Hermene
frido, Thuringiorum Rege, filia, captiuia in v
xorem accipitur a Clotario Francorum regis
filio. 580. a
- R**aptores virginum leges Constantini. 204.
d. 230. d.
- R**Ebaptizandos qui ab hereticis baptizati eset,
sensit Agrippinus in Africa. 108. e. item Cy
prianus. 147. c. improbavit Stephanus Papa. d.
ipsi quoque resipuerunt. vide vtrumq; nomen.
- R**E cognitiones Clementis, ipso etiam vivente
depravatae ab Ebionitis. 68. b
- R**Edemprio captiōrum solicite a Cypriano cu
rata, collecta īdicta. 142. item ab Acacio
Aimidæ episcopo, etiam uasis sacris diuend
itis. 456. c
- R**Edemptio vexationis per pecuniarum collectio
nem usurpatur in ecclesia, non a singulis mo
do, sed & ab ecclesiis. 103. b
- R**Eges quam periculose audiant querelas hereti
corum, 471. c. causis ecclesiasticis nese intro
mitrant. 262. b
- R**Egiense Concil. in Gallia de Ebredunensi e
piscopo male ordinato, 494. a. decretum vt
lapſi episcopi ex schismate, vel heresi, re
ciperentur absque spe sedis recuperan
dæ, a. 471. c.
- R**eginus Comes obtintita Beato Fulgentio
scribi

I N D E X.

- scribi sibi præcepta militiæ Christianæ, quod
 opus post absolvutum est a Fernando Diacono,
 sub cuius nomine circunfertur. 581.b
Regnandi ratio cum pietatis iactura improba-
 da. 206.a
Relatio Legatorum Hormisdæ Papæ Constanti-
 nopolini missa. 561.c
Religio christiana tempore Traianii am imple-
 uerat orbem, 67.b. propagata latissime sub Ha-
 drianu. 80.b
 Per Religionē Angelorum quid intelligat Pau-
 lus epistola ad Colesenses. 49.d
Reliquiarum cultus, traditio ab Apostolis, 36.e
 Reliquiae translate Antiochiam, 71.b. Onesimi-
 mi, d. item Polycarpi, 88.b. per reliquias beati
 Ioannis Apostoli, & Eyang. videtur intelligen-
 dum sepulchrum, 68.a. reddunt mutum Idolum
 loquax, 298.a. ex Eunapio comprobantur, 384.b. ne distrahanter vetuit Theodosius,
 372.d. reliquias gestandi in monilibus coniue-
 rudo, 343.d. Locelli in quibus erant reliquiae,
 per foramen tangebantur, 490.e. reliquia S.
 Io. Chrysost. magna celebritate relate Constantiopolim, 490.b. XL item martyrum, ibi-
 dem. Mos Græcorum & Latinorum diuersus
 circa reliquias. 563.c
Remigius Rhemensis episcopus creatus anno xxii.
 multum laborat in conserendis Franciis, 543.
 b. gratius Clodoueo ante conuersionem dona
 ab eo accipit, eum baptizat, 543.a. b. c. Vicari-
 ius Apostolicus conuocat Conc. 553.a
Rescriptum pro christianis Hadriani, 77.b. Anco-
 nini Pii, 83. d. Aureliani, 158.c. vide in aliis
 Christianis Imp. Constantino, Constantio, Co-
 stante, Theodosio, Honorio, &c.
Reticius Augustodunensis episcopus, clarus sub
 Constantino. 247.d
Reus non dammandus nisi sua confessione
 conuictus, ex edicto Constantini, 197.b. Rei non
 rapiendo a clericis, aut Monachis, ab officio, pa-
 gina. 497.b
Ricimer militum dux insidiatur Anthemio sofe-
 ro Imp. 523. c. eum occidit, creato Imper. Oly-
 brio, & quadragesimo post die, ipse quoque oc-
 ceditur. 524.a
Ritus ecclesiæ aliquot a Iudeis, 28.d. non flecten-
 digenua certis diebus, 19. a. in Orando, pa-
 gina. 44.a
Roma Babylon dicta, 29.e. instanti bello Gothi-
 co, nouis moenis circumdatur, 418.d. obside-
 tur ab Alarico, & auro pacem redimit, 428.b.
 rursum ab eodem obfidetur, 429.a. & tertio
 obfidetur & capit, c. Anno 1102. ab ea con-
 dita, 431. fuga euadunt alii in Oriëtem, alii ad
 insulas, 432. a. alii in Africam, vt Proba, Iulia-
 na, Demerrias, 432. a. de Roma capta, quod
 Gentiles Christiani insultarent, compulsi epif-
 copia de re pro concione differere, c.
- ROMANA virginobilis, virginitatem colit in an-
 tris, & Speluncis miraculis clara. 241.c
Romanum Concilium, de paschate sub Victo-
 re, 98.c. vacante sede de lapsi, 134.a. de lapsis
 sub Cornelio, 142.a. sub Dionysio de Diony-
 sio Alexandr. hæresis insimulato, 154.b. Quo
 Donatiste damnati, Cæcilianus absolutus,
 195.c. sub Sylustro cxxx. Episcoporum, in
 quo præter alia illud sanctum. PRIMA M
 Sedem a nemine iudicari, 222.a. sub Siluestre
 in confirmationem fidei Nicæna, 149.a. sub Iu-
 lii, quo absolutus Athanasius, 255.c. in quo A-
 rianis negata communio Ecclesiæ Romanæ,
 270.b. sub Damaso, quo damnatus Auxentius
 Mediolan. Pseudoepiscopus Arianus, 321.d.
 sub eodem, in quo damnatus Apollinaris cum
 eijs heresi, & asseclis, 338.c. ex episcopis di-
 uersarum Provinciarum, quo adiudicata se-
 des Antiochena Paulino, 357.b. sub Siricio,
 quo damnatus Iouisianus heresiarcha, 383.
 d. ex quo Legatio ad Arcadium, cum litteris
 Papæ, Imperatorie, & Concilij, 422.b. Quo
 damnata hæresis Nestoriana, & decem dierū
 inducie Nestorio dñe ad resipendum, +69.
 d. sub Leone aduersus Monachos, 496.e. in
 causa Arelatensis episcopi alienos fines inua-
 dentis, 497.d. Quadragesima octo episcoporu, qui
 conuenierant ad natalem Hilarii Papæ, cu-
 ius occasione conuentus, contulit cum eis cau-
 fas quasdam Ecclesiasticas, 520.d. sub Felice
 in Acacium, de propta fide Chalcedon. Conci-
 lij, 531.b. sub Felice, in quo damnati prævari-
 catores Legati sedis Apostolicæ, & Acacius Co-
 flantinopolit. episcopus declaratus hæreticus
 532.2. de lapsis in persecutione Vuandalica re-
 cipiendis in ecclesiâ, 534.d. sub Gelasio, in quo
 plura de Auctoritate Ecclesiæ Rom. & decre-
 tum de Canonicis scripturis, conciliis Gene-
 ralibus & scriptorib. ecclesiasticis, 539.c. sub eo
 dem, quo Milenus olim Legatus prævaricator
 p. nitens, & damnas hæresi, recipitur, 540.d.
 Sex sub Symmacho, 542.e. 543.d. 544.545
Romana Ecclesia diues depositarium Apostoli-
 carum traditionum, 87.a. est caput omnium
 Ecclesiârum, 506.d. primatus Roman. Ecclesiæ
 supra omnes ecclesiâs, 539.d. ditissima etiam
 vigentibus persecutionibus, & in omnes egen-
 tes beneficissima. 90.c
RVfina Paulæ Roman. filia, 359.d. Aletij Claris.
 viri vxor, cito decedit, 360.a. eam celebrat S.
 Paulinus episcopus. 2.
RVfinus dux quis, & qualis, 398.d. ei procedens
 ad bellum t. Theodosius Arcadium & Impe-
 riuum commendat. Inuidia accendit quod
 prelatus sibi Scilico. 398.d. plures barba-
 ras gentes euocat in perniciem Imperii, que
 Asia vaftant, 399.b. proditor Imperij truci-
 datur, c.

I N D E X.

- R**Vhnus Monachus , & Clericus Aquileiensis,
334.e.peregrinatur in Orientem cum Melania
ad sanctos Monachos visendos,335.b.a Didymo
vterque imbuti erroribus Origenis, 337.
b.Roman post xxy.annos redeunt, Origenis
periarchon, plenum erroribus obtrudere
moliuntur,401.d.detegitur impostura a Marcella & Pammachio,410.e.403.d. euocatum
nec comparentem, & tergiuersantem,damnat
Anatassius Pap,412. d.tres inuestinarum libros
scripsit per hos annos in Hieronymum,
certis tantum hominibus vulgatos, quorum ca
pitibus ad se relatis rescripti, 414.c. vastata
Aquileia,in Sicilia moritur, plura miser contu
lit ad roborandam impietatem,433. a.primus
auctor hæresis Pelagianæ a Cœlestio dictus, pa
gina. 438.b
- R**Vsticiana Symmachii filia, vxor Boetii, eximie
virtutis femina. 574.d
- R**Vsticus S.R.Ecclesie Diaconus Cardinalis,sui
temporis scriptor Luculentiss. scribit contra
Acephalos. 558.c
- S**
- S**Abbas Legatus Helia Ierosolymitani ad A
nastasium Imp.550.e qui Ioannē intrusum
mirificè attrahit ad fidem Chalcedon. Concil.
551.d.scribit ad Imper. & Monachos nun
quam passuros, vt vera fides immutetur,e.im
petrat precibus pluuiam, 556. d. iam octoge
narius ex Eremo prodiens, fit promulgator Edi
cti Imperat. pro fide catholica, 559. a. mi
grat in cœlum, magnificentiss. elatus funere,
pag. 586.d
- S**Abbatum secundo primum,quod. 7.d
- S**Abelius hæsiarcha qualem hæsim prædicat. 150.d
- S**Abiniana Diaconissa vetula, affectata Chrys
ostomum in exilium. 420.b
- S**Accophori hæretici vbique damnati , pagi
na. 364.c
- S**Acerdotes pœnitentes ad laicam communio
nem admittendos fancit Concil. sub Cypri
ano,141.non ordinat Gennadius Constantino
politanus,non versatos in Psalmis. 518.b
- S**acrificati,vel Thurificati,& idololatræ, idem a
pud Cyprianum. 129.e
- S**acrificium nouum, nouæ legis a Christo insti
tuitur,13. b. idem modo sacrificium offertur,
quod Christus obtulit, ait Cyprianus , pagi
na. 146.b
- S**Aluanus deplorat octo libris inundationem vi
torum in Ecclesiam , quæ tantam innundan
tiæ calamitatum intulerit. 439.2
- S**Aluina Gildonis filia , Nebridio viro,filio for
ris Augusti,de uncto,vidua adolescentula re
litta,consolationem accipit a Hieronymo , &
- S**institutionem,405.e forte & a Chrysoft. sub
tulo vidue junioris,e.
- S**ALutatio per osculum in primitiu Ecclesia,30.
a.cui succedit piæ tabellæ de osculatio,2.
- S**AMaritani inter hæreticos, qui numerati, 583.
d.de quibus deinceps plura.
- S**AMosaceni qnntopere Arianos horrerent, pa
gina. 323.b
- S**Amuelis ossa sub Arcadio allata Constantino
polim,& in Hebdomum translata. 424.c
- S**ANctuaria que dicuntur. 563.d
- S**ANctorum cultus vetus in ecclesia, 172. b.itema
reliquiarum ab Apostolica traditione. 36.e
- S**ANctus, Sanctus , Sanctus , &c. cantari vñta
rum in misla ab vsque tempore Apostolorum,
pag. 81.b
- S**Apores Rex Persarum Romanum inuadit Im
perium , & a Nisibis obsedione per Iacobum
Nisibenum repellitur, 250. e.expugnatis ali
quibus præsidis Rom.virgines Deo sacras in
taetas Religionem seruare permitit . pagi
na. 389.c
- S**ARDICENSE Cœnicil. œcumenicum, 261.c. Nulla
in eo fidei professio edita,262.b.duplici ex cau
fa calumniam est paſtum, 263.b.legitimum &
catholicum incognitum etiam Augustino.Spu
rium fuit Arianorum Philopoli seorsum
habitum,& vt Sardicense venditatum,263.d.
Sardicensis Canon. cur cirari potuit nomine
Nicenæ a Zosimo. 453.d
- S**ARRACENI haud diu ante Valentinianum Imper
at.per monachos circa ipsos degentes ad fi
dem trahuntur,137. d. Mauia eorum Regi
na,vi der Roman. pacem, petit Moyfen Episc
copum,d.apud eos propagata Christiana Rel
igio ex occasione persecucionis Persarum,
456.d. populantes Syriam, viginti familiæ,ob
violatum Sancti Theodori templum pereant,
pag. 549.d
- S**ATURNINUS hæsiarcha. 75.a
- S**ATYRUS Ambrosii frater, rediens ex Africa , fa
cram Eucharistiam sudario secum defert,pag
ina. 563.b
- S**AULUS,vide Paulus.
- S**CENICOS verat Valentinianus non nisi in mor
tis articulo baptizari. 333.b
- S**CHISMA in Africana ecclesia,auctore Felicissimo
presbytero,& Nouato Episcopo,139.e. Dona
tistarum,176.b. vide Donatistæ. Fortunatus
aduersus Cyprianum creatur episcopus, 12.
c.Maiorinus aduersus Cœcilianum Carchag
in schismate creatur episcopus,182.c.in Aegy
pti ecclesia Meletianum,183. c.vide Meletius
in Aegypto episcopus,in Antiochena,Meletio
& Paulino,ambobus catholicis episcopis,303.
a.vide Meletius,Paulinus,in Romana,Noua
tianum,140. b. vide Nouatianus,Vriscini ad
uersus Damasum,18. d.inter Bonifacium &

I N D E X.

- E**ulalium, 451.c. Laurentianum aduersus Symmachum. 542.c. Laurétiani calumniatur Symmachum apud Regem, & contra Canones visiratorem imperant Roman.ecclesię. 543.c. Auctor huius schismatis Anastasius Imp. per Feflum Senatorem. 544.a. schisma Luciferianū. 303.c. vide Lucifer. 303.c.
- S**chismatici Africani, vnde prius traditores, post vnde dicti Donatistæ. 176.b. 182.c. pluribus re scriptis Valentinianni percelluntur. 319.d. 320.d. nouo rescripto. 351.b.
- S**Cholæ Athenis, Cœsareq Palæstinæ, Alexadriæ, Constantinopolis celeberrime. 273.a.
- S**Coti conuersi ad fidé a Paladio. S.Rom.ecclesię Diacono. 481.b. altius tamen ipsi suam referunt conuerzionem.b.
- S**criptores plures Ethnici meminerunt excidij Ierosolymitaní, vt rei maxime memorabilis. pag. 58.e
- S**criptores Ecclesiastici. 89.c. 97.d. 114.c. 163.c. 136.b.c.d.
- S**ebastianus gener Bonifacii comitis, in suspicio nem adductus imperii, transit ad Gésericum, & constanter renuens Arianismo assentiri, occiditur. 495.b
- S**edes prima a nemine iudicatur. 212.a
- S**ede vacante, clerius Romanus capitulis munera explet. 130.b. Romana sede, uno anno vacat, & amplius, ob atrocitatem persecutionis sub Decio. 129.c
- S**edes Patriarchales, vide Patriarchales.
- S**editio Iudeorum Romæ, ob quam a Claudio pulsi. 33.a. Alexandriæ. 153.c. Romæ militum, & populi. 186.d. Constantinopoli imperfecto Hernogene Duce. 257.e. Alexandriæ, qua intercessus Gregorius, intrusus Arianus. 265.e. Constantinopolis sub Anatasio. 537.b
- S**eanus Iudeis infensus. 4.c. Tiberium depravat. c. misere petit cum filiis. 11.b.
- S**emiariorum origo. 264.c. filium substantia si mitem patri aientes, sibi videntur melius sentire negantibus similitudinem, & catholicis assertibus consubstantialitatem. 304.c. catholici eos se fingunt, vt per Liberium sedes suas recipiant. 305.c
- S**tatus consultum de restituenda Haruspicina disciplina. 32.e. de pellendis Italia Mathematicis. 36.d. vota facit, ne Maximinus Romanus videat. 121.a. solicitat ad defectionem Pronicias. 122.c
- S**enes, qui annum centesimum excessiſen t, quā multi, quando. 60.a
- S**ententia mortis non ferenda, nisi in conuictum sua confessione. 97.b. non exequenda capitalis, nisi post decimum diem, a Tiberio statutū. 4.d. post triginta a Theodosio. 384.e
- S**eptem dormientes martyres, quomodo intelligendi. 138.d
- S**erapidis templum mandato Theodosii excinditur. 384.a
- S**erapion episcopus Antiochenus, celebris inter Ecclesiasticos scriptores. 85.c
- S**erená Honori Theodosii Imp. fratri filia, Stiliconi vxor datur. 398.d. imperfecto viro, & ipsa ut consors conpirationis ad inuidendum imperium, interficitur. 428.d
- S**eronatus praefectus Galliarū, perditis ipsis Galliis, à Gothis capite plectitur. 522.a
- S**erpens à Siluetro extinguitur. 209.d.e.
- S**euferinus Noricorum Apostolus, 513.c. oraculum edit O doaci se adeunti. 525.c. famem per eam regionem saeuentem propulsat, d. in vita & post mortem miraculis clausi, migrat in celum. 530.e. defertur in Italiam, prosequenteribus eum miraculis. 535.c. in Lucullano collocatur. 541.c
- S**euferus Imperat. 96.c. fauet christianis. d. bello in Nigrum Byzantium triennali obsidione expugnat, diruit, & in vicum redigit. 98.e. Albinus etiam victo, solus imperat, c. mouet in Parthos. 100.e. triumphat de Iudeis, 101.c. præter generale edictum, dat speciale rescriptum in christianos. 102.d. triumphat de Parthis. 104.c. Pantheon restituit. c. Britannos coeret, vñ Britanicus dictus. 105.d. munit imperiū. 30. legionib. 106.d. ex animi merore morit. 106.e
- S**euferus Caesar interficitur. 184.c.
- S**euferus Imperat. occiso Maioriano intuadit imperium. 519.c. & ipse à Ricimere veneno tollitur.e.
- S**euferus Sulpitius Romanus, nobilissimus, & ditissimus, fit Monachus. 396.c. Vitam S.Martini, cuius erat discipulus, a se scriptam mittit ad Paulinum. 401.e
- S**cribit & Dialogum de eius rebus gestis, & aliquorum Aegypti monachorum, qui a Gelasio relatus est inter Apocrypha. 415.c
- P**elagianismo fuit contractus, sed credibile est resipuisse. 480.e. cum semper vocetur presbyter, diversus videtur ab eo, qui dicitur episcopus Bituricensis. 481.a
- S**euferus Pseudomonachus Eutychianus, dux Achæphorum, inuasa sede Antiochena, per exilia & cedes omnes ad se trahere conatur. 551.c. Alamundanum Sarracenorum ducem tentat, iam præuentum a catholicis. 552.b. damnatur a Iustino Imper. vt impia lingua precidatur. 565.a
- S**exta editio. 116.c
- S**ibyllini libri examinata Tiberio. 42.a. interdictum ne legerentur. 31.c. a Stilicone Romæ incensi. 410.a
- S**idonius qui vir, & quantus. 524.b. Episcopus Arvernus, obsecrum frequentibus Litaniis tuerit. 525.d. moritur, predicto successore, pagina. 533.d.
- Signum.

I N D E X.

- S**ignum crucis, salutis symbolum, 15.a. ostensum ē celo Constantino, 191.e. Julianus per illud fugat Demones, 268.e. visum Ierosolymis splendissimum sub Constantio, 271.c. 305. b. sub Juliano. 309.b
- S**igismundus Burgundionum Rex ex Ariana traxit in fidem catholicam, 549.e. delatum a Novuera filium strangulat, & poenitentia ductus obtinet pīs precibus, vt in hoc potius seculo, quam in altero puniatur, nec multo post a Francis, bello victus, cum uxore & filiis captus, & in pureum abiectus est, 576.e. delatus ad Agaunense nobile monasterium, quod ante construxerat, miraculis fulsit, & in ecclesiasticis tabulis est receptus. 577.a
- S**illuerius Papa per vim & metum intriditur a Theodato Rege, quem tandem Rom. clerus probat. 599.e
- S**ilvester Papa, 195. e. praefect Concil. Arelatensi per legatos, Constantino Imp. 196.e. Oium legat Alexandriam ad res componendas, 203. d. disputat cum Iudeis, 199.a. cur in Soractem montem secessisse potuit, 206. 207.d. draconē extinguit, 209. d. Concil. Nicenū per Constantinum indicit, & Legatos suos ad eū mittit, 213. 214. illud confirmat, c. d. moritur, pagina. 241.d
- S**illaia virgo sacra Rufini prefecti soror, de qua praelata Palladius. 399.d
- S**iluina Gildonis filia, Nebridii vxor, Nebridii Iun. mater, vidua adolescentula relicta, 405.e consolatur eam Hieronymus, e. & forte Chrysostomus sub nomine viduae iunioris, e.
- S**imeon episcopus Ierosolym. cxx. annorum crucis affigitur. 70.d
- S**imeon Stylita ex columna in solitudine curam gerit ecclesiarum, 482.e. scribit pro Concilio Chalced. 517.c. clarus miraculis migrat in colum, acta vita in columna octoginta & unum annos, cum vixisset ultra centum sex, 518.e. ex Syria transfertur in Thraciam, pagina. 520.e
- S**imon magus conuertitur a Philippo Diacono, 23.d. primus hæresiarcha turpissimus inultos habuit sedatores, d. Deus Romæ habetur, & statua donatur, 27.b. negare fidem docet ad vietandam persecutionem, 53. d. Neroni, magie nomine, insinuat, & volare pollicitus, & aggrediens, a Petro in terram derrahitur. 53.e
- S**imonia in Simone mago a Petro damnatur, 23.b. Simoniacorum episcoporum causa, acta in Concilio quodam Ephesino sub Chrysostomo, 411.d. Concil. Constantinopolitano, sub Genadiio encyclica renouatur cano. Chalcedon. de simoniacis, 518.a. per senatum & Athalaricum, in creando Roman. Pont. comprimitur, 588. Simoniam in omnibus vitandam sancit Iustinianus. 580.e
- S**implicianus Rom. presbyter, adiutor & monitor datur Ambrosto a Roman. Pon. 342.b. per eū proficit Augustinus, 367.d. Ambrosto succedit in Episcopatu, 402.c. consulit Augustinum de quibusdam questionibus. 403.3
- S**implicius Papa creatur, 521.e. negat Imperatori rata se habiturum acta Concil. Chalcedon. de priuilegiis ecclesiae Constantinopolitanæ, 524.e. aduersatur Imp. Iansonii de iisdē, 524. alias abrogat ordinandi, episcopo illo abutenti, 526.a. scribit ad Zenonem Imp. dissimulās, vt qui malorum esset auctor, fieret eorum destructor, c. moritur. 531.2
- S**indon, qua inuolutū est Christi corpus de cruce depositum, ipsius formam corporis retinēs in ecclesia Taurinensi. 16.e
- S**inistra dignior dextera, secundum quandam rationem, sic sedent digniores in sinistra in Concil. Niceno, 217.a. etiam Chalced. 506.b
- S**inuestitum Concil. in causa Marcellini Papæ, pag. 167.b
- S**iricius Papa, 368. a. decretalem scribit ad Hierimenium Tarragon. 368. a. inuenitos Manichæos relegat in monasteria, absque communione, vs que ad mortem, 383.a. moritur. 403.c
- S**ixtus Papa, 78.b. martyr, 81. a. eius extant duæ epistole, & decreta, a. extat sub eius nomine vulgatus liber Sixti an Sexti Gentilis Philippi, a Rufino, b.
- S**ixtus II. Papa, 149.c. consulitur a Dionysio Alexander. d. ab eodemque monetur de Sabellianâ hæresi exorta, 151. a. martyrio coronatur, b.
- S**ixtus presbyter Cardinalis Rom. ecclesiæ insimulatus quo faueret Pelagianis, primus in eos publice Anathema intorquet, & scribit. 449.d. mortuo Cælestinu creatur Rom. Pont. 481.c. confirmat Concil. Ephes. & Nestorium ad poenitentiam inuitat, & Io. Antiochenum ad eius damnationem, d. calumniose accusatus, causam suam vult a Concilio cognoscere, quo absoluitur, & accusator damnatur, additis ecclesiæ eius bonis, 486.b. acta inter ipsum & Polychronium quendam Ierosolym. episcopum spuria, c. per visum admonetur de episcopo, Petro, Diacono, S. Cornelii Forocorneliensis, Rauennatis dando, 485.d. reicit a communione Julianum Atellanensem Pelagianum, 494.a. moritur, b. fecit an refecit basilicam S. Mariae Matris Domini, plurima illi conferens dona, c. eius rogatu Valentinianus egre gie ornauit confessionem B. Perri, c.
- S**ocrates & Sozomenus Nouatiani terminant suas historias in anno Domini cccxxix. in Theodosii consularu xvii, 493. c. utriusque, & Theodoreti latine verti curauit Cassiodorus, & ex tribus vnam fieri, d. plures facta a Gelasio, quam Eusebius, c. d.

I N D E X.

- S**odalitia a Traiano vetita. 67.c
Operar Platonicus Philosophus, Iamblici discipulus, Roma regit scholam Plotini, 207.c. Magia delatus ab Ablauio ad Constantimum, tenui percutitur. 231.b
- S**ophia templum incensum Constantinopoli, pag. 537.d
- S**ophronia matrona Rom. praefecti vxor, se necat amore pudicitie. 186.d
- S**oter Papa, 90. e. laudatur a Dionysio Corinthiorum episcopo de benignitate in excipiendo fratribus, & de beneficentia, subsidia mitendo per Provincias, e. 187.e
- S**oteris virgo Romana, & martyr, de stirpe S. Ambrosii. 179.b
- S**Ozomeni historiam Gregorius Papa sugillat, ut immodiici laudatoris Theodori Mopsuasteni, quas laudes exitissime oportet in ea parte, quæ desideratur historie xx. prope annorum, pagina. 465.b
- S**pectacula Circensis & Scenica vetat festis dieb. Imperat. 522. d. Cruenta spectacula ademptra, retenta tamen in venatione ferarum, 567.d. Theodosius cruenta spectacula detestatur. 570.c
- S**piridion episcopus confessor, de quo admiranda leguntur, 215. d. Constantio visus in somniis, & cum aliis accitus, imposita manu eum sanat. 250.a
- S**piritus sancti processio ex patre filioque, ante 960. annos extitit in symbolo Athanasii, ut legati sedis Apostolice sub Gregorio Nono, Graecis confeccati sunt, 253.a. in Concilio Tolentano primo, ex epistolis Leonis Papæ illud insigne; A patre, filioque procedit, pagina. 412.p
- S**tephanus de primis septem Diaconis, septimo ab Ascensione Domini mense lapidatur, 21. e. de cunis reliquiis, vide: Inventione. 149.b
- S**tephanus Papa, 145. b in causa rebaptizatio nis baptizatorum ab hereticis sancit nihil innovandum, 147. d. martyrio coronatur, pagina. 149.b
- S**tephanus Antiochenus episcopus cum clericis in templo trucidatur, ab Eutychianis, pagina. 528.e
- S**tephanus Laodicenus fidem deserit, insignis aliquin philosophus. 585.c
- S**tella Christi nati iudicis meminit Chalcidius Platonicus. 2.b
- S**tiliconi commendat Theodosius filios Arcadium & Honoriū, 397. e. dat uxorem Serenam fratris filiam, e. qualis, & quantus Dux, pag. 394.d
- A**laricum profligat, & obsecsum dimittit, 418.b. proditione detecta obturuncatur, pagina. 427.b
- T**riges excommunicandæ ex Concilio Roman. sub Damaso. 368.b
- S**UDitarum monasterium a Studio V. Cl. eretur, ex acemetarum monasterio assumptis monachis. 518.c
- S**Vffocati & sanguinis abstinentia præceptum in Concil. Ierosolym. Apostolorum, quid sibi velit. 33.c
- S**Vffetanum Concil. in Africa, in quo beati Fulgentii humilitas ostensa. 571.c
- S**Vpellex præclara Christianorum, pagina. 154.e
- S**Vspensionis censuram Cyprianus comminatur. 131.d
- S**ymbolum Apostolicum diu vnicum retencum in ecclesia Romana, 224.d. Nicenum ab Osio concipitur, 217. c. de eius vfa in Oriente, pagina. 224.d
- S**Ymmachi urbis præfeti demus: incensa obvinum denegatum, 316. c. Pontifex Gentilitiæ superstitionis, 333. c. illi Romæ, & Constantinopoli consularis statua dicata, 344.d. Legatus ad Valentianum laborat pro reparando Deorum cultu, resistente Ambrosio, 365.a. accusatus apud Imperatorem de Christianis ab Ecclesiis aululis, & increpatus; se purgat, b. læse maiestatis, venia adepcta, ob laudatum Maximum Tyrannum, laudat & Theodosium, a quo relegatur ob petitam restitutionem Aræ Victorie, 382. e. reconciliatus Theodosio fit Consul. 387.a. fauet Euhalio Schismatico aduersus Bonifacium, pagina. 451.a
- S**Ymmachi Boetii socii Elogium, 574.d. illi mittit Boetius commentarium, quomodo Trinitas vnu sit Deus, 568.e. obtruncatur cum Boetio. 574.b
- S**Ymmachus ex Samarita Iudeus nouam scripturæ editionem cudit sub Seuero, pagina. 162.2
- S**Ymmachus ex Diacono Papa creatur, aduersus eum Laurentius & Episcopo, præter mortem. 542.c
- Hic improbat, illo retento, e. Anastasium deterret a patrocinio hereticorum, e. calumniam patitur a Schismaticis apud Regem, pag. 543.c
- Nullius subditus Iudicio, permittit se iudicari a concilio. 544.c
- Absoluitur, i.e. in eodem Concilio Anastasius Imper. excommunicatur, e. respondet ad consultationes Cœfarii. 545.a
- Lenitas in omnes, quos damnatos volebat quartum Concilium, c. Apollogiam scribit aduersus Anastasium, d. singulis anni necessaria suppeditat Episcopis relegatis a Vandalis. 547.a
- P**ramonet Catholicos aduersus impenitentem:

I N D E X.

dentem persecutionem ab Anastasio. 551.a.
moritur; cuius estusa munificientia celebratur.
552.d. statut, vt Gloria in excelsis Dominici
& festis Martyrum diebus caneretur.e

Syagogae incensio permisla ab Honorio, ad Iudorum conuerthonem. 450. cum non proficeretur, statutum, vt veteres maneant, noue exrruantur.d.rursum vetat nouas ædificationes. 459.d

SYnesus Philosophus vxoratus, & filios habens, a populo Ptolemaidis postulatus, maximè reluatans, Episcopus ordinatur. 433. c. qualis & quantus euaserit, lucubrationes eius indicant. d. in Concil. grauissimam excommunicationis sententiam tert in Andronicum Praefectum. 435.c. Venia petenti datur acta penitentia, & à Praefectura depositus.c

SYNodus vide, Concilium.
SYNodus Arelatense Conc. ad Sylvestrum Pamam. 197.a. Nicæna ad eundem. 24. a. Sardicensis ad Iulium, quæ attextam habet formulam fidei, quæ nulla edita est, teste Athanasio. 262.b

T

TABELLARIJ Episcoporum nonnisi Ecclesiastici. 133.d

TACITUS Imper. 160.c. iubet cessare persecutionem.d. moritur morbo an ferro incertum.d

TARRACONENSE Concil. de Ecclesiastica disciplina. 555.d

TATIANUS Iustini mart. discipulus lib. scripsit contra gentes, qui extat. 90.b. post sit hereticus, & a varijs confutatur. c. extat eius harmonia, confuso nomine cū Ammonij simili opere. c

TAUINENSE Concil. in causa Felicis Treverensis Episcopi. 402.d

TELEPENTHE Concil. in quo recitata decreta quædam Syricij de quadam causa, quæ vertebarunt. 499.e

TELEPHORUS Papa. 81.c. statut, vt in Natali Domini Misericordia noctu celebrarentur, vt ante sacrificium, Gloria in excelsis, diceretur. 83.b. circa leiumini Quadragestimale aliquid statuit, quod ex Apostolica traditione manauit.c. martyrio coronatur.d

TEMPLUM Ierosolymitanum a Tito excinditur. 58.b. frustra tentant Iudei restituere sub Iuliano. 309.a. paci æternæ a Vespasiano extruitur. c. a. configurat sub Commodo. 95.e. quomodo intelligendum, quod obijciebant Gentiles Christianis, templo eos non habere. 106.b.

TERENTIUS VALENTIS Dux, ob rem bene gestam aduersus Persas, petit Ecclesiam vnam Catholicam, & reiicitur. 333.d

TERRÆMOTUS in morte Christi meminit Phlegon Olympiadum scriptor. 16.a. ingens Antiochiae sub Traiano. 72.a. sub Pio. 83.d. grauissimi sub Gordianis. 123.e. sub Maximiano. 121.d. immensus sub Gallieno. 153.e. cum persecutione Ariana exortus. 153.e. subuertit Neocæsaream, excepta Ecclesia, & qui in ea reperti sunt, merito Thaumaturgi corporis, quod alias sepe accidit. 259.b. Nicomediam subuertit 284.b. eandem rursum. 308.b. Nicæa quassata. 308.b. Constantinopolis concussa c. generalis Terræmotus, quo mare littus egreditur. 316.a. Nicæa funditus evertitur. 219.e. multæ regiones quafantur sub Theodosii obitum. 394.c. Romæ ingens sub Leone. 496.b. ferè vniuersaliter. 498.c. ingens Cœstancinopolis sub Zenone. 28.a. Pontica regio terræmotu quassata. 543.a. Dardania conculta. 557.a. Antiochia concidit, & aliæ plures vrbes Orientis. 573.a

TERTULLIANUS Afri sub Seuero Imper. & Victore Papa floret. 97.d. quædo scripsit de molestijs Nuptiarum.d. per hæc tempora scribit de prescriptione. e. qua occasione scripsit de corona militis. 99.e. causa eius defectionis ab Ecclesia. 100.a. militiam exercere Christiano non licere, male censuit. c. traditionibus argumentari licere scribit, quas antiquas retegit. c. Roma scribit Apologeticum pro Christianis. c. Scapulam Proconsulem persecutorem, libro exagit. 102.d. scribit exhortationem ad martyres. e. quo tempore scripsit Scorpiacum, & de bono martyrij. 103.c. quando de spectaculis, e. de Idolatria. 104.c. quando contra Marcionem. 108.c. & de resurrectione carnis. c. De pallio. d. quando contra Iudeos. 106.c. Sex volumina aduersus Eccl. scribit. vnum proprium aduersus Apollonium. e. quando scripsit de Monogamia. 107.e. de Ieiunio, de Pudicitia, & aduersus Psychicos. 108.a. Post hæc de eo nihil certi habetur, nisi quod descens a Montanistis, propriam sectam Tertullianistarum induxit. d. eius opera, vt erroribus refressa, relata inter Apocrypha. d

TERTULLUS nobilissimus ciuis Rom. septensem filium Placidum S. Benedicto educandum offert. 570.e

TETRADRIUS ex miraculo S. Martini fit Christianus. 396.d

THADÆUS Edeffenos ad fidem conuertit. 26.e

THALASSIUS Praefectus Prætorio Illyrici, virtute præstans, ordinatur à Proculo. 493.c

THALMUD Babylonicum quædo & a quibus collectum. 327.e

THEATRUM Ierosolymis ad necē fidelium parat Julianus. 309.b

THEMISTIANI a Themistio Diacono, etiam Agno te dicti. 565.e

THEMISTIUS Philosophus a Constantio Praetorius Gratianus.

I N D E X.

or natus. 291. c. **Praefectus Constantinopolis** creatur a Iuliano. 294.c. admonet Valentem de clemenia in viatos. e. oracionem habet ad Valentem. 326.a. dehortatur Valentem a persequendis Christianis. 341.d

Theodatus mortuo Athalarico, suadente Amalasuntha, in regem prouehitur. 391.e. ingratissimus, eam in carcere coniicit, moxque obtruncandam curat. 392.a. consernatus paurore de exercitu Iustiniani, amplissimas pacis offert conditiones. 396.b. Agapetum Papam adigit ad legationem ad Iustinianum, de pace obeundam.d

Theodorus, qui postea nomine Mopsuesteni Episcopi innotuit, a postata a Monachatu, reuocatus a S. Chrysostomo sodali, iterum lapsus, pefsumus haereticorum omnium euasit. 301.b. magister fuit Nestorij. 466. e. viuus latuit, mortuus, per dogmata Nestorianas, innotuit. 467. a. eius libri vulgati a Nestorianis, versi in plures linguis, a Catholicis damnati. 487.c

Theodobertus Theodorici Francorum Regis filius, correptus a S. Nicetio, & ab energumenno detrectis eius criminibus, illi obtemperat, & excōmunicatos abire de Ecclesia iubet. 585.a
Theodoreti primordia. 460. a. Episcopus Cyri ordinatus plures Marcionitas adducit ad Ecclesiam. 461. a. historiam exorditur ab anno ccxxxiij. id est, ab exitu Licinij, & desinit in annū cccxxvij. quā claudens laudibus Theodori Mopsuesteni nefandissimi haereticī, hoc anno mortui, infamat. 465. b. coniuratū se hostem Cyrilli & Nestorij paronum profretur. 478.b. incumbit in impugnandis xij. Cyrilli capitibus, & commouendis magnis Italiae Episcopis. 480.a. subscriptis quidem formulæ à Cyrillo præscriptæ, sed celuit tamen aliquan diu Nestorium post unione. 484. a. denique Cyrilli humanitatem vietus, illi recūciliav. r. eius & Nestorij epistolæ, quibus se mutuo recipiunt, cōfēt̄. 489.b. scribit in Gentiles lib. Græcarum affectionum. e. suspectus malæ fidei a Theodosio iubetur a Cyro noīr discedere. 496.d. epistola sub eius nomine de Cyrilli morte, hominis est Nestoriani. 497.b. a Diocoro accusatur Nestorianismi. b. vitæ compendium. 499.e. in dicta causa damnatus, appellat Sedem Apostolicam. 502.c. redux ab exilio fidei sua professionem mittit ad Legatos Apostolicos. 504.e

Theodicus Amalus Dux Gothorum infestat Thraciam. 534.e. eius apparatus ad inuadendam Italiam. 505.c. profligat bis occurrentem Odoacrem. 535.d. tertio profligatum Rauen næ obsidet. 537.a. quarto profligat, ac deinde conueniunt certis conditionibus, sed multo post eum obtruncat, & gentem sibi conciliat, Regis nomine tenens Gothorū & Italorum.

Regnum. 538.d. pacē impletat ab Anastasio, & aliis Regibus. d. Audeflendam Clodouei fliam vxorem accipit, filiamq; alteram ex concubina Alarico Gothorum in Gallia Regi, alteram Burgundionum Regi elocat e. nullum p̄b̄et impedimentum, licet Arianus, quo minus Papa litteris & nunciis suum munus exē. quatur. 539.a. quamvis Arianus Catholicos gratos habet. 540.a. Catholicum in eius gratiam trāseunt ad Arianos obtruncat. a. visitatorem dat Ecclesiæ Rom. contra Canones, instātibus schismaticis. 543.c. visitator in Cōcilio dānatur. e. studet conciliare inter se Clodoueum & Alaricum. 548.b. iustitia obseruan̄tissimus, sarcit damna illata ab exercitu ecclesiis. 549.b. munera offert Ecclesiæ Rom. non oblationes. 570.e. pro Arianorū libertate agit apud Iustinium, & ad eum Legatū uigitat cum graui interminatione Ioannem Papam. 572.a. Boetium & Symmachum eius socerum in carcere detentos obtruncat. 574.b. tyranice usurpat nominationem Papæ, & probatissimum quidem eligit Rom. Cleri, Felicem, in quem vix quinquagesimo octavo vacationis die a Romano Clero, Senatu, & populo assensum est. 575.b. post electione remissa, Rex confirmationē retinuit, quam deinceps & Orientales Imper. usurparunt. c. post dies nouaginta octo a morte Ioannis Papæ, & ipse diuina unctione extinguitur. e. quid horribile viatum folitario de Theodorico. 576.a. extant eius leges cl. capitulo distinctæ apud Cassiodorum. b. benemeritus de Republ. & inter magnos Principes numerandus, nisi suislet Arianus. b. Endiudis Rom. Ecclesiæ Diaconus eum publica oratione laudauit. c

Theodosius Senior, Imperator parer, Firmum Africæ tyrannum debellat, & occidit. 339.e. occidi imperatus ab ingrato Valente, ad falладum oraculum; baptizatus, de vita eterna securus percussori iugulum p̄b̄et. 340.a. filius morti eripitur. a

Theodosius Imperator creatur Orientis. 347.e. ægrotans ab Acholio Sanctissimo Theſſalonicensi Episcopo baptizatur. 349.d. Sanctiss. edit Sanctionem contra omnes haereticos. d. Scythis, & Getis deuictis, eleci. Arianis, reddit Ecclesiæ Catholicos. 350.c. sancti contra haereticos omnes. 351.c. de immunitate Clericorum. e. reuocat martyrum corpora in suas sedes ab exilio. 354.e. edicit contra haereticos & apostatas. e. concedit Gentilibus adire Basilicas negotiorum causa, absque sacrificiis. Sanctis contra Manichæos, & validos mendicantes. 361.e. Arcadium Octennem Augustum nominat, cui expeditum magistrum accepit a Damaso Arsenium Rom. Ecclesiæ Diaconum. 363. e. quam curiosè curarit initui filios. e. p̄cipuos

I N D E X.

principios cuiusque heresis in Concilio vocatos studet redigere ad Catholicam unionem, sed nihil proficit, & reprehenditur a Catholicis. 364. c. recenti lege proscripti hereticos, sive prius damnatos, se fidelium cætibus inferentes. 367. a. cohiber & Iudeos, mancipia Christiana habentes. c. sancit de Ecclesiastico iure illibate seruando, ut scilicet Ecclesiastici ab Ecclesiasticis iudicentur. 369. e. prescribit contra divinantes per extorum inspectionem. c. auferit fiducias & Psaltrias. c. cohiber Arianos praetextu legis proniulgatae in Occidente, conuentus agentes. 372. e. prescribit de non distrahendis reliquijs martyrum. d. Gallam sororem Valentinianni, vxorem accipit. Thessalonicae decernit bellum in Maximum. 376. a. Antiochenis, qui statuas Imperiorias raptrarant, veniam indulgentissime dat. 376. e. prefecturus ad bellum, diuinum numer per sanctissimos quoque monachos propria: istud. d. Senuphius monachus rogatus, ut cum eo esset, superhumeral suum & baculum illi mittit, fideliter madans, ut eo armatus, baculumque gestans in hostes procedat, de victoria securus; sic facit, & victor existit. 377. e. prescriptis aduersus hereticos datis, viam sibi sternit ad victoriam. 378. a. semel iterumque hostem profligat, eumque captum milites interficiunt. b. clementia maximè enuit, & munificentia, cum rotum Occidentale Valentiniiano restituit Imperium. c. prescribit vindicandum in incensores fani Valentiniavorum, & Synagogæ Iudeorum, & synagogam reædificari ab Episcopo. 379. a. regatus Ambrosius ab Episcopis Orientis, ut interpellet Imper. egregiam ad eum mittit epistolam, dignam quæ à Principib. & Sacerdotibus legatur. b. magna libertate concionantem Ambr. magna patientia audit. 380. a. prescribit, errore lapsum, pro scelusmate, post admonitus, cc. contra illud. c. insignes scriptores Ecclesiastici sub Theodosio, Gregorio, Bæthicu, Episcop. Eliberinus, Febadius Agennensis, Pacian. Barcilon. Aquilius Severus. 380. e. sacrificia tollenda, Idola confringenda staruit, nisi si quid excellentioris artificij ad ornatum urbis expeneretur, & templa expolianda curauit. 383. a. sancit aduersus maleficos. b. & aduersus Manichæos Cauet ne Imperatori, vel Magistratibus quicquam accipere liccat relustum per epistolam, vel codicillos. 382. e. prescribit contra Macedonianos. e. triumphati Romæ cum Honorio filio, de recepto Occidentali Imperio. e. Symmachum ausum petere restitutionem Arx Victoræ, a suo conspectu ultra centesimum lapidem relegat. 383. a. cauet ne per Quadragesimam supplicia irrogetur. a. Mediolani prescribit aduersus hereticos. a. Sezapidis templum Alexandriæ, ex eius prescri-

pto excinditur. a. prædictum id fuit a Monacho, & a demone, qua occasione Aug. scriptit de diuinatione dæmonum. a. ob eadem Thessalonice, excommunicatus ab Ambr. penitentiam publicam agens, veniam promeretur. d. sancit, ne sententia de cæde, & publicatione bonorum ante trigesimum diem executioni mandentur. e. laudat Ambr. de Ecclesiastica disciplina seruata. 385. a. meminit de hac penitentia magno præconio S. Augusti. a. item Ambr. in eius funere. b. apostatas Monachos ad deserta loca abire, rescripto iubet. d. igni subiecti qui virile corpus muliebriter prostrauerent. 386. b. cauet ne mulieres, nisi filios habeant, & Sexagenariæ sint. Diaconisse efficiatur. c. Item, ne viduæ quouis titulo, ecclesiis, aut eius ministris bona relinquant, quam ut contraria legi abrogaret, effectis vindicta Ambrosius Ecclesiasticae libertatis. c. consobrinas ducere pœna ignis veruit. b. quæ severitatem post Arcadius & Honoriū mitigarunt, sed hæc gentiles tam attingebant. d. consueuerunt tamen aliquando Princip. in eo dispensare. e. sancit aduersus Idololatras, & apostatas. 387. a. Symmachum consulatu ornat, nequid pro sua auctoritate moliantur contra Valentiniandum. b. sancit contra hereticos. d. parat se ad bellum iejunij & orationis subiudio, prædictor consulenti victoria, sed cruenta, & post victoriam mors. 193. a. remittit tributa, proscriptorum bona restitu iubet. e. licentiam militarē com primit. a. maledicentem sibi nulli pœna vult esse obnoxium. a. pergens ad bellum nouis editis percellit hereticos. d. configens, primo vii. post victor. ventis ipsis pro ipso pugnabitibus. e. occisis tyrannis Eugenio, & Arlobaste, ciuile bellum extinctum. 394. a. precibus Ambr. ad se adeuntes, ad eius pedes ad uolutus, victoriam tribuit. a. abstinet a Sacramentis post cruentam victoriam. b. Exceptos filios Constantinopolis baptizatos, tradit Ambrosio. 397. d. hortatur Senatum ad fidem; tributa relaxat. Imperium filii partitur, & moritur. e. qualis & quantus Imperator prædicatus a Gentilibus, & Christianis. 398. a. Theodosius Iunior Imper. sub tutella Isdegerdis. Persarum Regis relictus. 447. a. in Eunomianos sancit, Anabatistas, Nouatianos, qui & Protopaschites. 441. d. novo facto nobilitat Imperium, sotore Pulcheria annorum sexdecimi consorte Imperii ascita. 444. b. eius laudes ex educatione Pulcheriz. c. prescribit aduersus Gentiles, & Parabolanos, seu Parabolarios. 446. b. incognitam barbaris artem faciédi naues, illos docere capitale esse voluit. 455. b. Eudociam Philosophi filiam doctissimam, antea Athenaidā dictam, ducit uxorem. 457. d. e. sancit de iuribus Ecclesie Constantinopolitanæ, forte

I N D E X.

- forte deceptus ambitione Attici Episcopi.e.re
 cificat conformem Imperij Ioannem inuasorem
 Occidentis, auspicatur bellum a ab seriendis
 hereticis varijs sanctionibus. 459.d.extinctos
 vult Paganos.e.audita victoria de oppresio ty-
 ranno, à Circensibus ad Ecclesiam cum popu-
 lo pergit, gratias acturus. 461. c. rescribit de
 diebus festis religiosè seruandis. d.hæreticos,
 & schismaticos legibus comprimit. e.victoria
 cœlitus obtenta de Scythis, Imperio imminent
 tribus, fulminibus & facibus cœlitus demissis.
 462. a. quam reuerens Ecclesiasticarum censu-
 rarum.b. Gymnasium litterarium Cōstantin.
 restituit.d. doctores probando decernit. d. ex
 authoritate Rom. Pont. indicit Ephesi Concilium.
 471.b. ex instigatione Nestorij scribit ad
 Cyriillum, illi succensens.c. sancit ne Eunuchi
 inter Patricios milient. 472.c. lapidibus peti-
 tur ob tritici penuriam.d. dilatat Ecclesie im-
 munitatem.e. deceptus con illo Acacij, senten-
 tias à Catholicis, & Schismaticis vtrinque da-
 tas, esse ratas statuit. 477.e. dum ab eius Comi-
 tibus, aliqua eius culpa, Catholica fides Ephesi
 exagitatur, eius exercitus in Africa profligatur.
 478.c. ex parte factus Orthodoxorum li-
 bello, iubet abire Nestorium, & Legatos Ca-
 tholicos & schismaticos ad se euocat. 478.d.
 gratulatur Cœlestino de prostrata cum aucto-
 re Nestorianâ impietate. 479.d. studiose curat
 reconciliationem Ioaanis Antiocheni cū Cy-
 rillo. 482.d. octingentas & vndecim libras au-
 ri addicit frumento emendo ad vsum paupe-
 rum. 486.d. Theodosianum Codicem publicat.
 488.e. Nestorium tandem, sed fero, Oasim, fa-
 mosis omnium deportationum ablegat, vbi
 misere moritur. 489.b. sancit in Iudeos, hære-
 ticos, & Paganos. 491.e. item contra insolentia-
 tiam potentū. 493.b. item aduersus calumnia-
 tores Episcoporum.b. bellum mouet Vuanda-
 lis, cunctationibus irritum. 495.c. ob tatas cla-
 des ad placandū numen, coercet legibus Gentiles & Nestorianos. 499.d. nimium indulget
 Eutycheti in gratiâ Chrysaphij. 501.a. extor-
 get non necesarium Concilium a Leone. b.
 Sinit nimis leuiter & turpiter se decipi. 503.a.
 assensum expedit Rom. Pont. de sede Anatoli-
 ij. 503.c. euigilas Eudociam obiurgat, & Pul-
 cheriam in Aulam euocat: Chrysaphium di-
 gnitate, facultatibus, vita priuat.d. moritur.e
 Theodosius Cenobiarcha certat cum Anastasio,
 quod certamen extat. 504.d. inclamat anathe-
 ma in non repurates quatuor Synodos, vt qua-
 tuor Euangelia.d. ab Imper. in exilium mitti-
 tur.d. redit ab exilio. 519.a. familiaris S. Sabz,
 cuius sales in conuiuio scribit Cyrillus, in vita
 S. Sabz.e. prædicti euersionem monasterij quo-
 rundam Pseudomonachorum.b. prædicti cla-
 dem Antiochenam. 573.a. Kericum Duce Iu-
 stini aduersus Persas, se piè adeuntem, hor-
 tationibus & cilicio suo armat, qui post victor
 eus sit. 578. c. d. Origenem odio prosequetur.
 587.a
 Theodotio tertiam scripturæ editionem ex He-
 br. eo, hereticus elaboravit. 116.b
 Theodotus Coriarius hæresiarcha. 37.a. Theoda-
 tus alter argentarius, a quo Melchisedechiani
 hæretici. b
 Theodolus presbyter, celebris scriptor contra
 hæreticos, in Cœlesyria moritur. 538.b
 Theopaschitarū hæresim promulgat Petrus Ful-
 lo intrusus Alexandr. 530.b
 Theophilus virginis nobilissime præclara oratio,
 cum duceretur ad Lupanar. 169. e. ex eo ab
 angelo mirabiliter eripitur. 170.a
 Theophilus cognomento Indus, Constantij Le-
 gatus ad Indos, de quo plura Niceph. non re-
 cepta ab antiquioribus. 272.d
 Theophilus Alexiadinus Episcopus callide mit-
 tit Legatos cum muneribus, vt Victori offerat.
 378.d. damnat Origenistas. 409. a. euocatur
 Constantinop. ab Imper. ex Reo Actor dam-
 nat Chrysost. 415.c. timens legitimam Syno-
 dum, profugit Alexandria. 416.b. Legatio-
 ne ad Romanum Pont. audet illi sua acta pro-
 bare. 418.d. excommunicatur ab Innocentio.
 424.a. 426.a. cum ad extremum nō posset ani-
 mam emittere, adorata Chrys. imagine, eam
 emisit. 439.c
 Therasia Paulini Nolani vxor, monasticam vi-
 tam arripit cum eo. 396.a
 Thermæ Diocletiani Romæ, & Maximiani Car-
 thag. iminenſe. 166.e. illis extruendis addicti
 Christiani, cum tatarum cædium eos iam tæ-
 deret. e. merito, vt sudore Christianorum ex-
 tructæ, præ cæteris feruatae, & ad pium vsum
 conuerfæ. 167.b
 Thessalonicae accidit detestabile facinus in Le-
 gatum Apostolicum. 564.b
 Theudis in Regno Gothorum in Hispania Ama-
 larico succedit, qui Catholicos sua liberè age-
 re permisit, & Concilia celebrare. 585.e
 Tiberius Imper. capescit Imperium. 3.d. mode-
 stè agit, & præclarè multa edicit. e. 4.c.d. libros
 Sibyllinos examinatos probat. 4. a. Iudæis fa-
 uet. b. ab eo Senatus consultum Tiberianum
 dictum. d. in deterrium mutatur. d. graffatur
 in Senatores. 23.e. agit de recensendo Chri-
 sto inter Deos, resistente Senatu. e. moritur. e
 Iconius Donatista, Parmenianum item Dona-
 tiastam, cum Catholicis confutat, de quo sa-
 piens August. eius opera recenset Gennadius.
 320.c
 Timotheus Antiochenus Romæ prædicans sub
 Melchiade, capite plecitur a Gentilibus. 191.b
 Timotheus Aelurus, occiso Proteo, inuasor se-
 dis Alexandr. relegatur in exilium, suspecto Ti-
 motheo.

I N D E X.

- M**otheo soloſaciolo. 518.d. Reuocatus per Zenonem. 525.a. occupata ſede Alexandr. ſauit in Catholicos. e. adita Constantinopoli latibula captat ad Synaxes. e. a Basilico Imper. impetrat, vt ſibi Eccleſia pateat, ad quam magna pompa vetus. a. lapſus domum reuerſi co-
gitur. 526.d
- T**imotheus Gazensis insignis martyr. 177.a
- T**imotheus Epheſi Epifcopus. 40.d
- T**imotheus Soloſaciolus Catholicus ſubstitui-
tur in locum Aeluri. 518.d. ſcribit de more ad Papam, veniam petens, quod pre timore no-
minauit ad altare Diſcorum. 528.d
- T**lrides Armenie Rex perſecutor, poſt Chri-
ſianus, & eorum fautor. 190.c
- T**titulos preſbyteris in vrbe diuifit Anacletus. 72.b
- T**titulus Rom. Pont. Epifcopus Epifcoporum, &
Epifcopus sanctissime Catholicæ Eccleſiae. 141.
b. vide, Papæ titulus.
- T**itus circa Paſcha Ieroſolymam obſider, capit,
euertit. 58.b. coronatiſe ob viſtoriam non pa-
ritur. c. triūphat. 59.a. Imperator. 61.a. mores. a.
veneno a fratre tollitur. d
- T**olestanum Concil. primum aduersus Priftillia
niſtas, in quo ex epiftola Papæ Leonis profeſ-
ſio fidei edita habet illud inſigne de Spiritu
fante. A Patre Filioque procedit. 412.b. To-
lestanum Secundum diētum sub Montano Ar-
chiepifcopo. 588.e
- T**Onſura. vide, Abrasio.
- T**raditiones commendat Paulus. 36.b. ad eas ſe-
pe prouocat Irenæus. 93.a. illis pugnauit Ste-
phanus Papa aduersus rebaptizantes Africa-
nos. 147.e. item Concil. Nicen. aduersus Ari-
anos. 116.e
- T**raditio de cultu reliquiarum. 36.e. de celibatu
clericorum. 222.2
- T**raditores dicti, qui ex edicto Diocletiani fa-
cros libros tradiſerunt. 171.d. Traditores Epi-
ſcopi in Afſica, crimen in alios coſerētes ſchis-
ma conſtant. 175.e. 176.b. 182.c
- T**raianus Imper. vitiosus, quantumuis dilauda-
tus. 67. b. in puerorum aimenta multa largi-
tur. e. perſecutionem mouet. c. Clementem Pa-
pam relegat. 69.a. eius reſponſionem de Chri-
ſtianis Tertullianus exagitat. 69.c. Daciam in
prouinciam redigit. e. bibliothecam extruit,
columnam erigit. 70.a. in Orientem mouet. b.
vndecim milia Christianorum militum re-
legat. c. martyres ſub eo. b. eius alia expeditio-
nes d. Parthicus, Arabicus, Optimus appella-
tur. 73.a. deinceps infelicitate agit. 73.a. indicit
ceſſationem a perſecutione, quod perſecuto-
res non eſſent pares occidendi Christianis. d.
moritur. 74.a. optimus habitus.
- T**ranſamundus Rex Vuandalorum in Afſica,
a Procopio ſapientia nomine laudatur. 540.e
- ad eum ſcribens Fulgentius, eum patre melio-
rem appellat. 541.a. ſtudet extingueſe Catho-
licam Religionem, vetans ordinari Epifcopos.
546.d. ccxx. Epifcopos relegat in Sardiniam. d.
variè tentat Catholicos. 547.a. Fulgentium ab
exilio reuocat, & rurſum ad exilium remit-
tit. a. ex aegritudine coſſi a Mauris exercitus
moritur. 569.a
- T**ranslatio clericorum ab una Eccleſia in aliam
vecta Concil. Nicen. 222.d. item conſtitu-
tione Iuſtiniani. 592. d. Epifcopos ex una Ec-
cleſia in aliam, ex litteris Cœleſtini Pape traſ-
ferri nihil verat. 486.c
- T**ranslatio Scripturæ. vide, Editio.
- T**ranslatio Sanctorum. vide, Reliquia.
- T**ransmarinus homo non ordinandus in Occi-
dente, niſi cum testimonio quinque Epifcopo-
rum. 414.d
- T**reucrenſe Concilium Epifcoporū partis Itha-
ciane. 370.d
- T**ribonianus Iuris cōſultissimus, impius & Gen-
tilis, adulator & impostaſor, pecanix audiffi-
mus. 582.b
- T**ribulatio dat intellectum. 514.b
- T**ribunal Eccleſiaſticum flatuitur a Paulo. 37.e
- T**rifagii origo, & occasio. 498.c
- T**ritis, quorum dux Ioannes Grammat. co-
gnomento Philoponus. 595.a
- T**riumphus Tit. 59.a. Diocleriani & Maximiani.
68.a. Honorii. 448.c. Belisarii Ducis. 591.b
- T**ribius Asturicensis, luſtratis Hispaniis, & reſe-
rens ad S. Leonem, quid facto opus ſit admone-
tu. 499.a
- T**ronenſe Concil. de Eccleſiaſtica disciplina.
530.e
- T**vorem relinquere filiis preſbyterum, contra
canone, etiam poſt mortem, punitum. 146.c
- T**lchicus tabellarius, & legatus Pauli. 47.d. 49.a
- T**Yrenſe Concilium ad confirmationem ac-
torum Constantinopolitanorum, pro Concilio
Chalcedonensi. 558.c
- T**zani Armeni finitimi, viſti & dediti, Chriſtia-
nam Religionem fuſcipiunt. 581.e

V

VALens Imper. Aug. a Valentiniano declara-
tur 314.a. Procoptium inuaſorem Imper.
proſigat, & necat.; 16.e. ſuafu vxoris declinat
ad Arianos, & ab Eudoxio baptizatus, iura-
mento illi perfidiæ aſtringtur. a. perſecutione
ab eo tempore conceptam proſequitur bellο
Gothico intermiſſam. 322.e. octoginta Lega-
tos Eccleſiaſticos in mari comburendoſ mandat.
324.b. infenſus Basilio, mox in admiratio-
ne habet. d. diuinitus retrahitur ab eo eiſien-
do in exilium. d. Antiochenam Eccleſiam ve-
xat, exilijs, caedibus, 325.c. Edessenam Eccle-
ſiam

I N D E X.

- S**iam exagitat. 331.e relegat clericos ad necem in Thraciam. 332.b. reſcrit ad Clearchum de curanda Bibliotheca. 338.b. Theodosium Theodosij Imper. patrem necat. 340.a. lenitur oratione Themistii. 341.d. monachos adgit ad militiam. d. accepta clade, relaxat perſecutionem. 343.b. Trajanum Duce m audit libere exprobantem, quod ipſe ſibi clades ascſceſet ſua perfidia. 345.c. pugnans cum Gothis, concvematur.d.
- V**alentianus senior Imper. 314.a. Valentem fratrem Augustum declarat, Gregorij fratrem Cæſarium quæſtorem & Comitem rerum priuatarum facit.b. Valens Orientale, Valentianus Occidentale sumit Imperium.b. roganibus Episcopis de Concil. cogendo, ſacerdotibus liberum eſſe dixit, quando & vbi vellet cōuenire.b. liberi am̄ cuique religionem facit. d. profeffores Christianos reſtituit. e. alioqui Catholicus creditus, infamatur tamen vxoris ac Valentis perfidia. 317.e. Gratianum etiam Augustum creat. 318.e. Sœus in magos & adulteros. 319.a. reis indulgentiam dandā ſancit in Paſchate. c. fauet Catholicis aduersus ſchismatiscos. d. ſancit pares de paribus iudicare, rideſt ſacerdotes de ſacerdotibus. 322.a. clerici & monachi hereditates captantes, reſcripto cohibentur. 327.d.e. de duabus uxoribus habendis, quod fertur, falſum., 28.b. conſult ſtudioſorum vitæ, & moribus. c. eximit virgines. pupillos, viduas a censu plebis. c. Scenicas personas veta nonniſi in mortis articulo baptizari. 329.b. conſeruator veteris ritus diſtus. c. reſcrit in Manicheo; Romæ repertos conuentus agere. 338.a. iniquiſimè curat ne cari preſbyterum, quod reum apud ſe latenter prodere noluſet. b. reſcrit in Donatiftas. 339.e. iniuitus aſlurgit Martino ad ſe ve nienti. 341.b. ſubito morbo extinguitur.c.
- V**alentianus Iunior Imper. ſancit de relaxan dis viñtis paſchatis tempore. 369.b. dat Ariani facultatem conuentus agendi. d. reſcrit de Baſilica S. Pauli Romæ, ad ampliorem formam redigent. 372.a. edicto iubet Catholicos ejici ex ecclesi. 373.e. profugit Theſſalonicanam ab Maximo tyraano, quo acceddit & Theodosius, ibique bellum decretum. 376.a. is a Theodosio Catholicus redditus, quem ma ter Iuſtina corruperat a. In proinciu expeditionis expertens instrui & baptizari ab Ambroſio, & Argobasto cōciliari ab eo necatur. 289. a. eum funebri oratione laudaui Ambroſ. b.
- V**alentianus tertius Imper. a Theodosio Auguſtus appellatur. 461.d. priuilegia Ecclesię reſtituit. d. Eudoxiam Theodosij filiam uxorem accipit. 490.e. roga tu Sixti fecit ornamen ta argentea in Baſilica S. Petri, & Conſtantiniana libraru m ponderis ſeptem milium, &
- amplius. 494.c. alia insignia etiam alijs contat. lit Ecclesijs. d. edicit contra ſepulchrorum effoſſores. 499.d. præclarum dat reſcriptum de auctoritate Sedis Rom. 493.e. tollit Epifcoporum tribunalia, niſi in ſpiritualibus, Deo id im probante per intelices cōſecutos caſus. 510.a. ſtuprum inferri vxori Maximi Senatoris, qui in vindictam per fraudem Aetium Imperii præſidium, obiicit illi necandum. 513.a. ab amicis Aeti occiditur.d.
- V**alentinum Concil. in Gallia, de ordinationibus legitime faciendis, & de lapsorum penitentia. 340.d
- V**alentinus hæriſarcha, Romam veniens hæreſes ſpargit. 82.b
- V**alerianus Censor cum facultate legi ſcriberetur. 137.e. ſeuiffimus in Chriſtianos. 138.a. Imperator cum Gallieno. 148.d. prodiuit Perſis, quo Rex abutitur ut ſcabello ſuppedaneo. 153.a
- V**allia, vel Vualia Rex Gothorum pacem facit cum Honorio, eique redit Placidiam ſororem. 445.3
- V**Andali Genserico Duce ex Hispania transfrentes in Africam, illam occupant. 465.c. horum pudicitiam laudat Saltianus Maſſiliensis. 430.d. & pudicos etiam feciſe Romanos affirmat. 465.d. Romam depreſdātes. abſtineunt baſilicæ Apoſtolorum Principum. 494.d. profligant ac diſſipant claſſem Imper. Leonis. 522.b
- V**Aſa aurea & argentea in direptione vrbis sub Alarico, relata eo mandante, ad S. Petri Baſilicam. 431.c
- V**Aſa ſacra nonniſi a ſacris ministris tangenda. 81.a.
- V**Aſene Concil. in Gallia Narbonensi. 224.b. Alterum, cuius Canones cum canonibus pri mi, & tertij ſunt coniuiſi in Tomis Concilio rum. 496.b. tertium. 519.e
- V**Enetiarum origo. 510.b
- V**Eritas etiam apud hæreticos non abiſcienda. 493.d
- V**Eſpianus ingentes Iudeorū cædes facit. 54.e. expugnata ferē tota Iudea Imperator acclamatur. 57.d. mirāda illi adueniunt. d. Romam nauigans dimittit Titum ad bellum confiendum. 58.b. Dauidis stirpem ſtudet extingue re. 59.b. Philosophos vrbe exigit ob lingua pro pacitatem. d. teniplum Paci Aeternæ dedicat. 60.b. martyres ſub eo. b. moritur.e
- V**Eſtitus Romanus olim albus, Clericorum caſtanæus, monachorum niger. 393.b.c
- V**Eſtuius mons vemens ignes & cincrem, omnem Campaniæ faciem contegit. 523.c
- V**Icarius Papæ in cauſa Nestoriana Cyrill. Ale xand. 469.e. Mennas, ad conuocandum Con ſtantinopolii Concilium. 598.e
- VICTOR

I N D E X.

- V**ictor Papa. 95. a. excommunicat celebrantes Pascha aliter quam Romana Ecclesia. 98. c. Martynio coronatur. 101. b.
- V**ictoria de Marcomannis precibus Christianorum obtenta. 91. d. Constantini aduersus Maxentium. 192. b. aduersus Licinium, magis precibus quam vi. 201. b. c. d. Theodosij parta virtute Crucis. 393. e. Honorij de Alarico. 418. b. de Heracliano. 440. c. diuinitus concessa de Radagiso. 423. b. de Gildone. 405. d. de Duna in Iudeo. 171. 2. quibus parat sibi Iustinianus. 588. e. Kerici aduersus Persas per opem Theodosij Cenobiarchas. 578. c. Belisarij de Africa, & Gilimere Rege Vandalarum. 589. d.
- V**ictorinus Rhetor sub Iuliano scholam deservit, ne fidem abijceret. 307. e. de quo ibi plura. 421. a.
- V**ictorius miles, & confessor sub Iuliano, demum Rothomagenensis Episcopus. 306. a. accipit Decretalem Epistolam ab Innocentio Pm. 421. a.
- V**idue ob liberiorem vitam nuptias recusantes, editio arguuntur a Maioriano instante Leone. 517. a. defensio a Sancto Basilio. 325. b. & Sancto Ambrolio. 380. c. exemptio. 316. c. a Sancto Ioanne Chrysost. proteguntur. 413. a. nobiliores Ecclesie Constantinopolitanae vidua Diaconisse. 419. c.
- V**igilantius heresiarcha H'panus, ex Palestina reuersus in Gallias, heresies effundere ceperit. 424. c.
- V**igilius Episcopus Tridentinus martyr, sub Honorio. 410. b. longe alius ab eo, qui contra Eutychen scripsit, centum post annis. c. deceptus fuit in septem capitibus fidei, editis a Concil. Sardicensi, que nulla edita fuerunt. 262. d.
- V**igilius Papa Agapeti Diaconus, promissione Papatus obligat fidem Imperatrici, de probanda hereticis. 600. a.
- V**incentius Liberii Legatus ad Constantium, subscribit tandem in Athanasium, id ipsum & altj. 271. b. eius lapsus deplorat Liberius. b.
- V**incentius Praefectus Galliarum, vir eximius, ambit conuicio excipi a Martino, exemplo Ambrosij, nec impetrat 410. d. hic putatur ille, post monachus, & presbyter Lerinenis, adeo celebris. 487. a.
- V**inum myrrhatum quale, & ad quid. 15. c.
- V**irgines quatuor filie Philippi diaconi 44. c. virginitatis primitie in illis consecratae. c.
- V**irgines vndeци mille, duce Ursula. 262. b.
- V**irgines Deo dicatae. 33. martyrio affecte. 190. b. illis ex pietate ministrat, epulo praebito,
- Helena 229. b. Constantinus illis faret & aicit ex publico: b. virginum laudes. 341. e. Duplicitis genitris, claustrales, & domi agentes, Deo tamen dicatur. e. eiusmodi virginibus in ecclesia locus separatus dabitur. c. ne sacrentur ante xi. annum. 517. 2.
- V**irgo exposita pro Itribulo, per Angelum liberatur. 170. i. Virginis commentum ad seruandam virginitatem, & obtinendum martyrium. 187. 2.
- V**irginitatem miraculum appellat Athanasius. 234. b.
- V**isio Perri de conuersione Gentilium. 25. d. Georgij Thaumaturgi 119. e. Cypriani de ventura persecutione. 129. b. eiusdem de suo martyrio. i. 51. e. Petri Alexandri de Ario non recipiens. 188. a. Constantij, de valetudine per Episcopos recuperanda. 250. a. Antonii Magni, de Arianis. 211. c. Constantini, de canendo Silvestro. 207. e. Sixti Pape de dando Episcopo Rauennatis. 435. e. Angelorum, militum specie. 411. b. Gennadii medici, qua doctus de anime immortalitate. 416. a. de proximo obitu Ioannis Chrysostomi. 425. c.
- V**italianus magister equitum insurgit in Anastasium. 553. b. Prae'ctura post ab eo priuatur. 556. e. deceptor a Monachis Scythiae fit Eutychianus. 563. a. Confusus Iustini cum satellitibus in palatio occiditur. 565. d.
- V**italis Antiochenus presbyter partis Meletii, obicit Paulino Sabellianismum. 313. b. exindignatione adheret Apollinaristis. c.
- V**itellius inuidit Imperium, Ottone occiso. 17. c.
- V**Lopianus Jurisconsultus primum tenens locum apud Alexandrum Imper. carnifex Christianorum. 112. c.
- V**ltio diuina de sanguine Christiano. 83. d. 17. c. 93. d. 14. a. 90. e. 191. c. 256. d. in Balatum contemptorem Antonii. 256. d. in Episcopos Arianos. 287. d. 288. a. in Valentem & Modestum Praefectum. 325. e. in Valentis cubicularium, Monacho munitant. d. in Captiosum Sophistam. e. in Virginem Arianam, in iuris tractantem Sanctum Ambrosium. 350. e. in duos Gratiani cubicularios, Ambrosio illuminantes. 355. c. in Macedonia fores occludentes Palati Ambrosio. 356. b. in persecutores Chrysostomi. 420. d.
- V**Nitium Decretum de unione hereticorum cum Catholicis, sed in specie tantum, publicat Zeno Imper. impellente Acacio Constantinopolitano. 530. e.
- V**Niuersale Concilium, quod dicendum. 261. e.
- V**Niuers-

VNiuersalis, seu Oecumenici titulus Episcopi
Constantinopolitani frequenter inclamatus
in actis, redoleat imposturam recentium Græ-
corum, sicut & illud, quod Leo Papa præpon-
nitus Constantinopolitano Episcopo contra
vsum Orientalis Ecclesiae. 557.d. 558.a. Hor-
misda appellatus Pontifex vniuersalis Eccle-
sie. 562.a. vniuersalem quomodo appellet Iu-
stinianus Mennan. 199.c

VNus de Trinitate crucifixus, ut diceretur, insta-
bant monachi Scythia, confirmati a Papa;
ut nouitatem in Ecclesiam inducerent, &
cur. 562. d. occasio huius cogitationis unde.
563.a. obſtiterunt Legati Apostolici, & mo-
nuerunt Papam, ut fraudem caneret. 563. b.
de eadem quaſtione legatio miffa a Iustiniano
ad Papam. 587. b. Monachi item Aco-mē-
ta de ea Romam profecti. b. ibi auditi. 588.a.
definita à Rm. Pontifice ex Concilio. 590.c

VOlusiānus & Gallus Impp. 140.c. excitant per-
secutionem. 143.2

VOta Iuliani de necandis Christianis, si reuer-
teretur ex bello. 309.d

VRbanus Papa. 113. c. Ministeria sub eo argen-
te. 119.b. martyrio coronatur b

VRbulæ & vndecim milliūna virginum historia.
362.b

VSus diu in Ecclesia, ut ex infectis hæresi regio-
nibus venientes, professionem fidei ede-
rent, & peregrinantes ad eas ex Catholicis
fumerent sibi pro viatico certa documenta.
556.c

VVandali. vide, Vandali.

VVilas Episcopus Gothorum creatur a Chryso-
stomo. 421.a

VXorem marito non licet accusare adulterij, si
ipse impudicè vixerit. 85. a. male illud, vxo-
ris nomen esse dignitatis, non voluptatis. b.
vxores duas duci licere fancitum a Valentini-
ano male puratur. 328. b. vxoris blanditijs
Valens pellicitur in hæresi. 317.a. vxor Ma-
ximi violata a Valentiniiano, multorum ma-
lorum cauſa fuit. 513. a

VZecense Concilium in Africa. 571.c

nomachorum.

XEnodochium. vide Hospitalis domus.

Z

ZAMAS primus Episcopus Bononiensis.
158.c

ZATUS Lazoium Rex adorat columnam
Sancti Danielis. 520.c. cuius filius sub Iustino
Christianus factus, & Lazorum Imperator.
56..c. defendit a Iustino adueriens Fersas. d

ZEphyrinus Papa. 101. c. disputationem curat
Romæ fieri Caii Catholici cum Pioclio Cata-
phrygarum doctissimo. 107. d. anathema in-
torquet in Cataphrygas. d. moritur. 140.c

ZENO Leonis gener capescit Imperium. 524.c.
contaminatissimis moribus, profanus, hære-
ticos fouendos suscepit. e. misericors admou-
dum in pauperes, ob quod diu a Deo tolera-
tus. 595.a. reuocat cum honore inuaſorem Ec-
clesie Alexandr. Timotheum Aclurum. a. mi-
ferabilis Ecclesiæ facies sub Zenone. 526.b. in-
ſidijs appetitus a Socru, & vxoris fratre Basili-
eo, audit omnia sibi ventura a Daniele Sty-
lita. c. cadens Imperio profugit in Isauriam. c.
deiecto Basilio, Imperij inuaſore, recuperat
Imperium, & ab illo prouectos deſicit. 527.c.
ad Papam scribit de sua fidei puritate. 528.a.
publicat Enoticon, impellente Acacio. 530.c.
peſsimè traſlat Legatos Sediſ Apostol. 532.2.
plures & illuſtres viros interficit. 536.e. mori-
tur, (ſed creditus potius mortuis, ex comitia-
li morbo) ſepelitur. 537.2

ZENOBIA Regina in Oriente Iudaizare docta a
Paulo Saniosateno. 155.d. ab Aurelianō viicta,
& in triumpho ducta, Zenobiam familiam
Romæ propagauit. 159.c

ZENOBII Legatus a Damaso mittitur Constan-
tinopolim ad deprimendos Arianos. 324.c

ZOSIMUS Papa creatur Romæ Pontifex. 447.c.
non admittit ad communionem secum Cœle-
ſtium, quantumuis libellum Catholicum ob-
tulisset, niſi prius acciperet ab Africanis de
eo litteras. c. eodem modo ſcripsit de Pelagio
ad Africanos. d. Africanos Episcopos leniter
accusat, quod ad teſtimonium duorum Epi-
ſcoporum Gallorum, Neroti ac Lazari, de
quibus illi Cœleſtius multa crimina ingeſlerat,
homines Catholicos condemnauit. d. tergi-
uerſantem ac demum neganteſ peccatum
originale, Zosimus Cœleſtium condemnat
cum Pelagio & Iuliano. a. sancti epiftolam
Decretalem,

K

XANTIPPE, & Polyxena à Paulo in Hispa-
nia ad fidem conuerſe dicuntur. 51.b

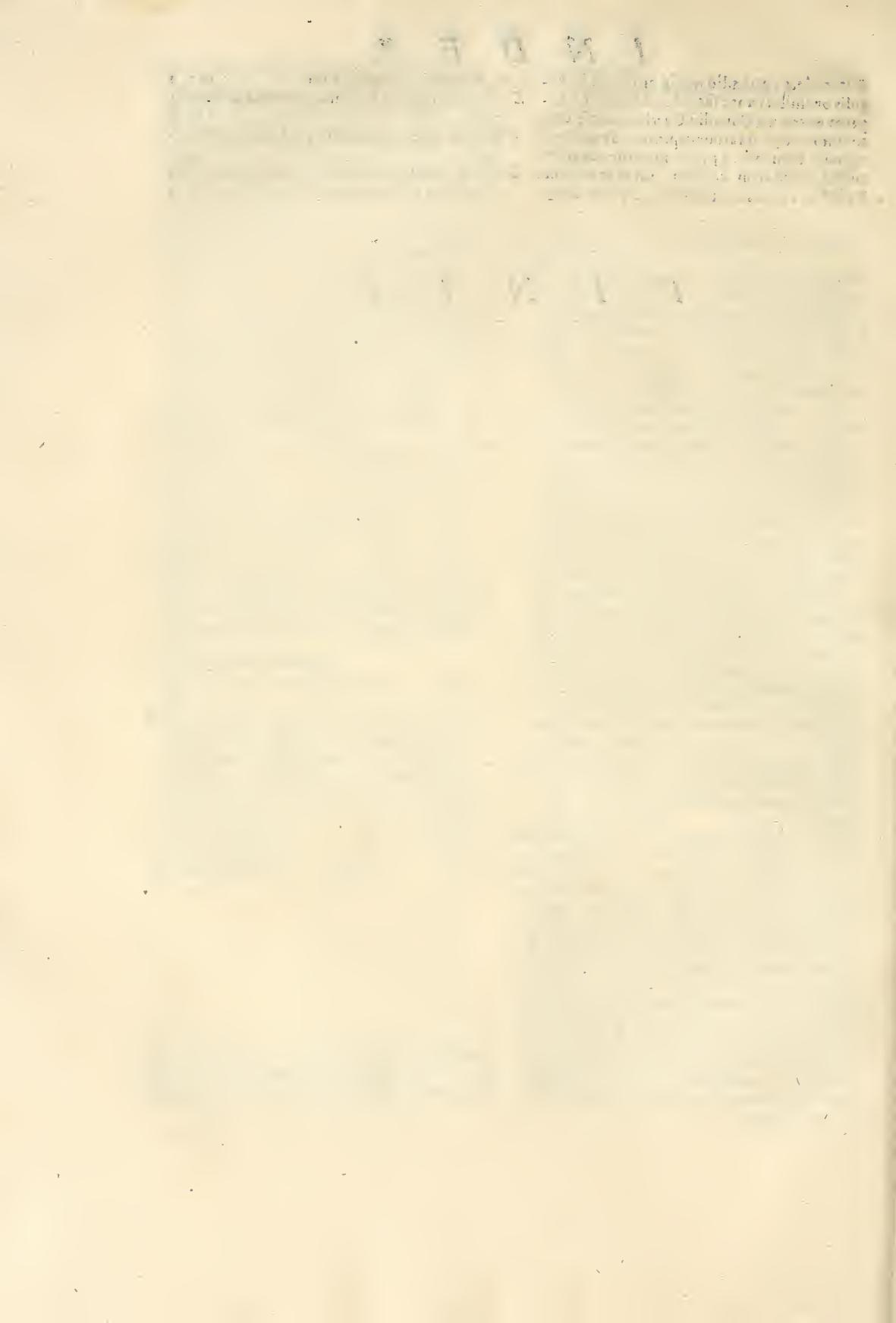
XENIAS, qui & Philoxenus inuenitor hæresi Ico-

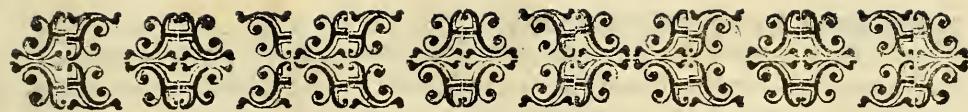
I N D E X.

Decretalem , quandiu quisq; ministret in sanguinis ordinibus ante sacerdotium. 450.c. Legatos mittit ad Concilium Carthaginense cum commonitorio quatuor capitum , de quatuor agendis cum ipso . 453. b. moritur , cum statuisset Paschalem cereum , qui in maioribus Basilicis tantū accendebatur , & què in singu-

lis Parochiis accendendum . 451. 3
Zoroastris liber adulterinus portatur & Porphyrio . 125. d
Zostriani liber constitutus ab Amelio Platonico . 125. c
Zoticus Senator Romanus Constantinopolim translatus , clarus pietate in pauperes . 136.b

F I N I S.

PRAETER MISSA SVIS LOCIS IN SERENDA.

Ag. 60. b. linea 3. conditur & dedicatur.] adde [nullo maiorum exemplo, id sibi à Iosepho forte oblatū, sumens, quod de Christo prædictum fuerat. Vocabitur nomen eius Princeps pacis, multiplicabitur eius Imperium, & Pacis non erit finis. Isaiae 9.] ornamenta, &c.

Pag. 70. d. linea 8. ex Hegesippo.] adde [Illi succedit iustus.

Pag. 72. b. linea 6. Epistolæ tres.] adde [in quarum vltima, quod trium sedium Patriarchalium ponatur series, nouatores offendit; cum tamen & nomen Patriarchæ antiquum sit, tum a Iudæis, tum à Gentilibus usurpatum, & in Ecclesiam feliciter translatum; & S. Petrus prærogatiuas sedium instituerit.] Evaristus Græcus &c.

Pag. 88. e. lin. vltima. Lactantius] Alia plura scripsit, in quibus, tres libros contra Autolycum, ethicum, Christianos sublannantem, & suam superstitionem venditantem, qui extant.] Christi ann.

Pag. 91. d. lin. penult. Alij] extat haec tenus tam egregij miraculi præclarum monumentum in columna Antoniana sculptum, sed imagine Iouis pluuij adulteratum. Eam collabentem restituit Sixtus V. Pont. Max. æreamq; S. Apostoli Pauli statuam illi imposuit.] Christi annue.

Pag. 98. d. lin. 2. Attentasse Eusebius.] Ex cuius etiam Irenæi Epistolæ verbis habetur Roman. Pontifices per missionem Eucharistiæ solitos communio nem Catholicam: cum alijs Episcopis significare.] At longe alia &c.

Pag. 160. b. lin. 6. portenta] adde. Hoc eodem anno, defuncto Domno Episco po Antiocheno, succedit Timæus.

Pag. 198. b. lin. 6. Canones statuti.] adde. De variis lapsorum receptorum penitentiis, in quibus varia genera communicandi exprimuntur, ut communicare in oratione: communicare absq; oblatione, vel cum oblatione.] Neocæsariense &c.

Pag. 202. c. lin. 1. & digna quæ legatur.] adde. Citat in eis Alexander Apostoli cum canonem, qui plane cognoscitur esse 33. ordine, quo præcipitur, ne clericis a suo Episcopo excommunicati, ab alio Episcopo recipiantur: qui idem post repetitus, & confirmatus fuit in Concil. Niceno.] sed &c.

Pag. 249. b. lin. 6. & Ruf. cap. 23.] adde. Nicephorus in Chron. vnum Cyrillum ponit, eumque Cathol. cum, de quo ait. Cyrillus succedens Maximo, expulsus ab Arianis, in eius locum constituantur tres, Arsenius, Heraclitus, & Hilarius: & rursum renocatus tempore Gratiani in secunda Synodo inuentus est Constantinopoli. Procul dubio fuit ille Cyrillus, de quo S. H. Chron. in script. meminit. Cyrillus Ierofolymorum Episcopus saepè Ecclesia pulsus, & receptus, ad extremum tub Theodosio Principe octo annis inconcussum Episco

†

patum

patum tenuit.] Acacius Cæsareæ &c.

Pag. 327.c.lin.5. indicat.] adde, nam quod Sozomenus de Vulphila Gothorum episcopo affirmare videtur, eos ab ipso a Gentilitate ad Christum adductos, plane fallum appetet.] Auditus &c.

Pag. 340.d.lin.7 pœnitentia.] adde, in quibus illud notandum, sed it in Synodo (placuit nimis) ut quisquis de se uel uera, uel falsa dixisset, fides, quam sui met testimonio, confirmaret, haberetur.] quod autem &c.

Pag. 342.c.lin.9.cap.7.& 8.] adde, Audisse quoque pœnitentium confessiones magno commiserationis affectu afferit idem Paulinus in Vita.] Photinus, &c.

Pag. 347.d.lin.5. Epist. 60.] ex quo confutatur opinio Cardinalatus Hieronymi, cum nulli tuto, aut certæ Ecclesiæ scribi passus sit.

Pag. 357.a.lin.11.Synod.] adde, & peculiariter de confirmatione Cyrilli Ierosolymitani, qui multum de pugnasset aduersus Arianos.] extant &c.

Pag. 411.a.lin.8.nu.30.] adde, Prima omnium νοσοκόρειον instituit, in quo egrotantes colligeret de plateis, & consumpta langoribus atque inedia misericordum in umbra foueret.

ag. 425.d.lin.11.Theodoreti.] Diptycha porro sacra quæ essent indicat epistola Aegyptiorum Episcoporum ad Anatolum Constantinopolitannm episcopum contra Timotheum inuasorem sedis Alex.] Etiā in venerabili Diptychon, est inquit in quo pie memorie transitus ad celos habentiū episcoporum uocabulas continentur, quæ tēpore sacrorum mysteriorum secundum sanctas regulas releguntur, Ionocentius &c.]

Pag. 426.c.lin.7.meretur.] adde] in ea synesij epistola, symbola sunt expressa cōmunicationis illius, quæ sunt naturæ, exhiberentur humanitas, in ijs autem quæ sunt diuinorum sacramentorum, seruatur seueritas, communicatis hospiti, quæ sunt ad uictum necessaria, negatis vero qua sunt ad usum sacramentorum. Inde uero peregrinæ nomen accepit, quod ea impertiti soleret illis peregrinis, qui cōmendatitias litteras, quas antiqui canones decreuerint, secum minime ferrent, quibus si muniti peregrinentur, ab omnibus atque in omnibus & sacramentorum participatione recipi consueuerunt.

Pag. 433. d.lin.12. colligitur.] ex qua eadem apparet casus quosdam maiores, maiori sedi reseruari solitos, & episcopos, laicorum quoque cautas tractare solere. Profitetur perquam difficile esse ecclesiastica & ciuilia tractare. Non condemnabo episcopos, inquit, qui in rerū negotiis versantur &c. admiror eos, qui vitrumque possunt, &c.

Pag. 489.c.lin.6.mali homines, &c.] ex Cyrillo in Vita Euthymij, Hic uisitauit aliquando Simeonem Styliam, & Sacrificio immaculatio atque incruento peracto, alter alterius uisitacionis communionem porrexit, ex Niceph.lib.14.c.51.

Pag. 498.d.lin.3. Niceph.] adde] qui addit. cum in tractati de traditione Misflæ, scripsisse eam olim prolixiorum fuisse, sed a Basilio primum, post a Io. Chrysost. breuiorem redditam.

Pag. 508.a.lin.10. Ecclesiam.] quo mortuo Nonnus suffectus est, quem Nicephorus eum affiamat, qui Margaritam meretricem famosam conuertit, Palagiamque uocauit, ueruntamen in Actis, is Nonnus, Heliopolis episcopus dicitur.

Pag. 515.b.lin.2. Sacerdotum, &c.] in qua queritur de indignis promotis. Hoc mihi summa

rum est, qnod in tanta raritate ministrorum disp̄sandum cum bigamis non putauit.

Pag. 539.d.lin.5.restituendi.] adde. inter cetera statuit: vt pars illa de quatuor bonorum Ecclesiæ, pauperibus assignata, palam erogaretur, & rursum, &c:

Pag. 542.e.iin.5.Rom.Pontificis.] addc.statutis præmijs, delatoribus de ambitu.

Pag. 545.a.lin.3.Rom.Pont.] adde. & in primis ad illud, ne possessiones ecclesiæ distraherentur, nisi forte clericis, vel monachis, aut peregrinis ad tempus, reuersuræ ad ecclesiam. Ex quibus colligi potest beneficiorum Ecclesiastico-rum origo. Etenim cum solerent clerici ab ecclesia per episcopum, mensibus singulis, victus causa, meritam stipem recipere, vt ex S.Cypriano habetur epist.28.ad Clerum Carthag. postea factum, ut aliquibus ex his ecclesiæ possessiones, quo adviuerent, ab ipso episcopo concederentur, quæ beneficia dici caperunt, eo quod, ut habet Symmachus, ea epistola, benemeritis tantum eas concedi liceret:

Pag. 547.c.lin.4.populum propugnato rē Chalced. synodi.] adde, & aduersus episcopum, in quem & sicarium immisit, cui deprehensō ipse dimitti, & munera dari præcepit.

Pag. 551.e.lin.8.habet,] adde.plurium Seuerianorum conuersione s̄ sine miraculis extiterunt.

Pag. 565.a.lin.10.ex liberata.] adde. In eius sedem succedit Paulus.

Pag. 581.a.lin.2.Miscella.] adde sub eodem Imper. irrumpte Costohe Rege Persarum capitur, & incenditur.

Pag. 581.e.lin.1.& Nicephorus.] adde. Quod uero ex Suidā habetur, Iustinianum an alphabetum fuisse, licet Suidæ non sit cōtemnenda auctoritas, vt qui apud antiquiores inuenta scriptis prodiderit, tamen non sic analphabetus dici Iustini natus potuit, quod nec ierit penitus legere, cum ex Vigiliis Papæ epistola, & ex Euastachio suorum temporum historiam scribente constet ipsum litteris suis subscribere consueuisse. ex Tomo 9 pag 869:

Pag. 587.a.lin.2.origenē.] adde, Iustinianus foedus sancit cum Persis. Idem quoque sollicitus omnes hæreticos ad ecclesiam reuocare, collationem fieri curauit catholicorum & Seuerianorum, quos adhuc sciebat esse in oriente, quæ extat in Annalibus primum edita Tomo 9.pag.870.

ANNALIVM

Ecclesiasticorum,

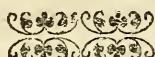
CAESARIS BARONII.

S. R. E. Cardinalis.

Confecta

AB IO: GABRIELE BISCIOLA, MVTINEN.
SOCIETATIS I E S V,

Tomus Prior.

EX APPARATV.

VM Iudæa^a in varias , & à Diuina lege alienas sectas , di-
scissa esset ; & Regnum , extincto^b à Romanis Antigono Af-
samoneo , vltimo legitimorum Regum , ad Herodem^c alie-
nigenam , post proselytum , translatum fuisset : Sacerdotio^d
quoque ex Assamonæorum Leuitica familia , ad alias transla-
to : cum reliquæ totus orbis Idololâtræ tenebris inuolutus ef-
fet ; Iesu Christus , Dei filius , ex genere Abrahæ , de tribu Iu-
da , & stirpe David , iuxta Diuinæ promissiones^e , & Prophetarum
prædictiones ; cum per Vates^f ipsorum , & Sibyllas , ipsiſe
etiam Gentilibus , obscurius tamen , innouisset ; de Spiritu tan-
to conceptus , Deus & homo nascitur in Bethlhem 25. Decemb. ex Maria semper Vir-
gine , Rex & Sacerdos & Mundi Saluator , anno ab Orbe condito , iuxta LXX . 4608.

B luxta vulgatam Latinam editionem emendatam 4022.

Olympiadis 194. anno 2. Euseb. Chron.

Ab urbe C. secundum Varronianam suppurationem 751.

Augusti Anno 42. inchoato à nece Cæsaris. Euseb. Chron.

A Consulatu & Triumviratu 41. Iren. 3. cap. 25.

Ab Actiaca victoria 28. Euseb. 1. Hist. cap. 5.

Cn. Cornelio Lentulo } Coss. Cassiodori Chronicon.

M. Valerio Messalino }

Prima descriptione orbis facta a Præside Syriæ Cyrino , Luc. 2. [Huius porro nobilissimi
centus memoriam , non extare in Romana historia , mirum non est , cum Liuij , &

a Ios. Ant.
18. c. 2. 2.
de Bello,
cap. 7.
Epiph. in
Panai. 1. c.
16.
Hier. in If.
c. 8.
b Ios. ant.
15. c. 1.

Dio. li. 49.
c Iosep. 14.
c. 26.

d Ant. 2 c.
8.
Euseb. 1. c.

6. Histor.
Hieron. in
Dan. c. 9

e Gen. 3.
15. 18. 18.

22. 17. 26.
4. 49. 10.

Ex. 41. 13.
v. 24. 17.

If. 19. 20.

40. 41. 1.
Ezec. 34.

: 3.
Dan. 9.

Agg. 2.
Clemen.
strom. 6.

Lact. 1. c. 6.

Nat. Dñi

Antiq li.
15. c. 10.
Pastores
ad Prae-
pe.

Dionis eius temporis historia intercederit; Tacitus Annales inchoet à Tiberio; Suetonius carpens, multa transiliat: sed omnino extitisse eius census tabulas, in Archiuo Romano, attestantur Iustinus Martyr oratione ad Antonin. & Tert. contra Marcionē 4.c.7.1 Herodis Magni, Antipatri filij, 29. inchoando ab Actiaca victoria, postquam nouo Senatus decreto confirmatum illi regnum fuit ab Augusto. Iosephus §. Mox, Angeli monitu, a pastoribus visitatur. Luc. 2. quos tres fuisset habet Beda de locis sanctis cap.8.

Christi Annus

1.

Augusti

42.

Augusto 13.

& Silvano

Coff.

Circumcisio
Domini.Magorum
aduentus.Iesus offer-
tur in Té-
plo.Asporta-
tur in A-
gyptum.Infantes
occidunt.

Circumcisus octaua die, prima Ianuarij, Iesus vocatur. Luc. 1, 21. Ianuarij sexta die, indice stella, adoratur, & muneratur a Magis, quos Reges fuisset, & numero tres, pia habet Traditio. Alij hos ex Perside aduenisse, alij ex Orientali Arabia, alii ex Chaldaea opinantur: suis quique nixi probabilibus coniecturis. Inter alios, qui hos Magos Chaldaeos fuisset dixerunt, Chalcidius Platonicus fuit, qui hec haber in suis, ad Platonis Timaeum, Commentariis, sane notanda: *Est*, inquit, *alia sanctior, & venerabilior historia, quæ perhibet de ortu stellæ cuiusdam, non morbos, mortesque denunciantis, sed descensum Dei venerabilis, ad humanae conuersationis, rerumque mortalium gratiam: quam stellam, cum nocturno itinere suspexit Chaldeorum profecto sapientes viri, & consideratione rerum celestium satis exercitati, quæ si se dicuntur, recentem Dei ortum, repertaque illa maiestate puerili, venerati esse, & vota Deo tanto conuenientia nuncupasse.*

Februarij secunda die, a Nativitate, 40. in templo oblatus, a Simeone & Anna excepitur, & prædicatur. Luc. 2, 22.

Angeli monitu asportatur in Ægyptum, & Innocentes infantes, Herodis iussu, occiduntur, Matth. 2, 13. De infanticidio, iussu Herodis perpetrato, Iosephus quidem tacuit, sed Macrobius. 2. Saturnalium meminit, cap. 4.

Christi Annus

8.

Augusti

49.

M. Semilio Lepido

L. Aruntio Nepote

Coff.

a Ant. 14.
ca. 15. 16.
17.Vlchio in
Herodem.b Ant. 17
cap. 8.c 1. Histo.
cap. 8.Archelai
Regnum.d 17. c. 11
12. 13-

PVer, per Angelum, iubetur in terram Israel reportari, Matth. 2, 19. Herodes anno Regni 37. inchoato, prope tempus paschale, annum degens ætatis 67. (ex Iosepho a) vltione diuina eum perurgente, & poenas, non tam nequissimorum flagitorum, & immanitatis in domesticos, & alios, quam Infantidij, experente; aqua intercute, & ebullitione vermium, præter alios acerbissimos dolores, extinguitur. Ios. b Euseb. c

Archelaus ex testamento Herodis patris, & Augusti confirmatione, succedit in Iudeæ regnum, quod tenet annis novem, sed nomine Tetrarchæ. potentibus enim Iudeis, ne Regibus subessent, eum Tetrarcham, non Regem, appellat, dimidia ditionis parte, quæ Herodis fuerat, ei permissa, & altera dimidia, intct Philippum, & Antipam, fratres, diuisa. Iosephus d.

Christi Annus

9.

Augusti

50.

A. Licinio Nerua Siliano

Q. Cæcilio Metello Silano.

Coff.

Ieius redu-
citur in Pa-
lestinam.

Septima die Ianuarij in Palæstinam relatus, ob Archelai Herodis filij, & Regni successoris metum, secedit in partes Galilææ, & in Nazareth viculo habitat, vn-

de Na-

Christi Annus
32. *C.*

Augusti
53. 57.

Tiberii Imp.
1. 2.

3

A de Nazarenus vocatus, iuxta prophetiam Matth. 2. 22. Martyrolog. Rom. 7. Ian. Bedæ, Vſuardi, Adonis, & alia.

Domuncula porro in qua conceptus & educatus fuit, magno miraculo, Angelorum opera, in Dalmatiem primum, inde in Italiam translata in agrum Lauretanum Piceni Prouinciaz, ab vniuerso orbe Catholico pie visitur, & celebratur.

Christi Annus
12.

Augusti
53

P. Cornelio Dolabella } *Coff.*
C. Junio Silano.

B **P**Ver duodennis Ierosolymam duclius, pro more, ad Pascha, inscijs parentibus, ibi hærens, ac triduo quæsitus, inuenitur in templo, in medio Doctorum sedens, audiens eos & interrogans. Luc. 2. 42. Nihil amplius Euangelistæ de Christo, vsque ad annum 30. præter illud, & descendit cum eis, & venit Nazareth, & erat subditus illis: & Jesus proficiebat sapientiam, & estate, & gratia, apud Deum & homines. Luc. 2. 50. Ex Marci verbis illis cap. 6. a Nazarenis ciuibus eius dictis: Nonne hic est Faber, filius Mariae? satis colligitur eum fabrilia exercuisse. Iustinus quidem Martyr de veritate Christianæ Religionis, Fabri lignarij filium habitum tradit, & fabrilia opera, aratra, & iuga confecisse. Ex eo quod nulla amplius de Iosepho mentio fiat ab Euangelistis, colligit Epiphanius, (hæresi 78.) haud multo post eum ex hac vita migrasse.

Nazarenus
a Nazareth, ubi
habeat.

Ierosoly-
mam dici-
tur.

Iosephi o-
bitas.

Christi Annus
16.

Augusti
57.

Sextis Nepotibus { *Pompeio, &*
Apuleio. } *Coff.*

C **A**rchelaus Iudeis, & Samaritanis accusantibus, Tyrannidis damnatus, Vienam Galliæ relegatur, anno principatus nono, Iosephus, ^a qui alibi ^b parum sibi coustant, decimo ponit, quem errantem fecutus est Dio. Eusebius in Chron. nonum habet.

Augustus moritur 14. Kal. Sept. quo die olim primum Consulatum inierat, anno ætatis 75. m. 10. d. 26. Imperij, quo solus potitus est, ab Acliaca victoria, 44. Dio. post Tacit.

Archelai
exilium.
a bell. 2. c.
6.

b lib. 17. c.

15.

Augusti o-

bitus.

c lib. 55.

Christi Annus
17.

Tiberii Imp.
I.

Druſo Caſare, &
C. Norbano Flacco } *Coff.*

D **T**iberius Nero, ab Augusto adoptatus, annum agens LV. xiiiij Kalen. Sept. capessit Imperium, Ioseph. Tacit. Sueton. Dio, Archelao relegato, & Iudea Syriæ attributa, Praesides ius sibi in sacra vindicant. Quare Gratus procurator Iudeæ, Pontifices, pro arbitratu creat & abdicat. Iosephus. ^d

Tiberius, primis Imperij annis, modestissimus, recusat Dominus appellari: vetat tempa sibi erigi, villo loco coli, erigue sibi statuam. Sueton. ^e Dio. ^f Tacit. ^g quasi Deo sic admonente, rerum Dominum aduenisse.

d lib. 18. c.

3.

e cap. 27.

f lib. 57.

g Ann. 1.

Christi Annus
18.

Tiberii Imp.
2.

Statilio Tauro, &
L. Libone. } *Coff.*

E **T**iberius multa preclare edicit, De veste serica non vtenda: De vasis aureis non adhibendis, nisi in sacris: De Magia, & diuinatione; quæ crimina seuerissime vindicat Dio. ^h Plin. ⁱ

h lib. 57.

i Hist. 30.

cap. 1.

Christi Annus

19.

Tiberii Imp.

3.

Cælio Rufo. &

Pomponio Flacco.

Coff.

a Ant. 18.

c. 3.

b lib. 57.

c Ann. 2.

Simone, Camithi filio, Pontifice, a Grato abdicato, Iosephus Caiphas sufficitur, Iosephus. ^a Tiberius libros Sibyllinos examinatos, alios, ut legitimos probat, alias, ut spurios reiecit. Dio. ^b Tacitus ^c Deo sic iam illos præparante ad vñum Christianorum, ut ex illis firmius suaderent Gentilibus, non admittentibus scripturas, fidei veritatem.

Judæis & Syris de immodicis Tributis conquerentibus, Germanicum, ex Druso Germanico, fratre, Liuia genito, in filium adoptatum, in Orientem mittit, ad prouincias, compонendas. Tacit. ^d

Tiberius, æque ac Augustus, Judæis fauens, distributionum in Ciues fieri solitarum participes esse vult. Philo. de legat. ad Caium.

Christi Annus

21.

Tiberii Imp.

5.

Junio Sil. mo. &

Norbano Flacco.

Coff.

e c. 3. 5.

f Ann. 2.

g cap. 36.

h Ann. 2.

i Ant. 14. c.

4. & 5.

k de legat.

ad C. a. u.

l lib. 57.

m i Tiber.

n Ann. 2.

& 3.

Feminarum libidinem, quæ etiam in Senatorias grassabatur, grauissimis Senatus decreta coercendam curat. ^e Sueron. Tacitus. ^f

Externas ceremonias, Iudeorum, & Aegyptiorum, ob paucorum nefarium facinus comprimit: Iudeos, scitis criminibus, a Seiano delatos, vrbe expellit, quatuor eorum millia, per speciem militia, in Sardiniam, quasi ad coercenda latrocinia, amandat; reuera ut ob aeris grauitatem interirent. Suet. ^g Tacit. ^h Ioseph. ⁱ Philo. ^k sed Iosephus referens longe post, consutatur a Tacito, qui hac ponit sub his Coff.

- Germanico, Orientis Præfecto, arte Pilonis, Syria Præsidis, morte sublatu, Tiberius in deterrium mutatus, imperat crudeliter, & flagitiose, impulsore Seiano. Dio. ^l Suet. ^m Tacit. ⁿ

Christi Annus

23.

Tiberii Imp.

7.

Tiberio 4. &

Druso 2.

Coff.

o lib. 1. c. 9.

p. Ant. 18.

q. 4.

Edicit de histriónibus Vrbe pellendis: ijsdem arte interdicit. Dio. lib. 57. Sancit sententia capitalis executionem in diem decimum differendam, quod dictum fuit S.C. Tiberianum. Dio ibidem & Suet c. 75. in Tiberio, ex quo corrigas Sidon. Tiberio tribuentem dilatationem 30. dierum, quæ fuit Theodosij. Sozom. 7. c. 24.

Sub hoc Consulatu 4. Tiberij, consignata erant falsa illa Pilati acta, contra Dominum, a Maximino & alijs imperite conficta, cum necdum Pilatus iuisset, in Prouinciam. Euseb. ^o ex Iosepho P.

Christi Annus

28.

Tiberii Imp.

17.

Lentulo Getulico: &

Calvisio Sabino.

Coff.

q. Ant. 18.

r. 4.

s. de legat.

t. Iacob.

Huit. c.

Grat in procuratione Iudeæ, succedit Pontius Pilatus; qui Iudeos vexat, ilatis clam in Vrbem prophanis imaginibus; contra legem. Ios. ^r Philo. ^s Euseb. ^t

Christi Annus
29.30.31.

A *Christi Annus*
29.

Tiberii Imp.
13.

Tiberii Imp.

I.3. &c. 5

M. Licinio, & L. Calpurnio. S. Coss.

A nnus ingentibus cladibus Romæ memorabilis : nam totus mons Cælius conflagravit, & apud Fidena, collapso Amphiteatro, quinquaginta millia hominum obtrita sunt . Tacit.^a

a Ann. 4.

B *Christi Annus*
21.

Tiberii Imp.
15.

Rubellio atque Fufio, Geminis. S. Coss.

C **A** nnus est celeberrimus , Ioannis baptismo , & prædicatione , & maxime ipsius Christi , ab Isaïa placabilis , & acceptabilis , per antonomasiam , secundum LXX. dictus , quem annum , & eius acta S. Lucas egregia certitudine temporum testata esse voluit , sic exordiens caput 3. Anno quintodecimo Imperii Tiberii Casaris , Precurante Pontio Pilato Iudeam ; Tetrarcha autem Galilæa Herode , Philippo autem fratre eius Tetrarcha Itureæ , & Traconitidis regionis , & Lysania Abilene Tetrarcha ; sub Principibus acerdotum Anna , & Caipha , factum est verbum Domini super Ioannem Zachariæ filium in deserto , &c. Vtique quidem Principe Sacerdotum ; sed Anna , vt Principe Collegij Synedrin : Caipha vero , vt Summo Sacerdote , & Principe Sacerdotum , quorum 24. vices erant . Paralipom. i.c. 24.

Christus , trigesimo ætatis anno expledo , & trigesimo primo inchoato , sexta Ianuarij die , in Iordanæ baptizatur . Hic quidem , variantibus Scriptoribus , Annalium auctor , suam præcipue tuerit sententiam ex Ignatij epistola ad Trallianos . Statim a baptismo in desertum ducet , ieunans quadraginta diebus , tentatur à Diabolo . Matth 4. ad cuius exemplum Quadragesimale ieunium , institutum ab Apostolis , seruatur in Ecclesia . Can. Apost. 68. Constitutio Apostolica apud Clem. ^b Ignatius , & ceteri .

Acta huius anni a ceteris fere Evangelistis prætermissa , unus S. Ioannes exequitur . Legatio Iudæorum ad Ioannem . Ioan. 1,19. (forte à Concilio Synedrin , Magno dicto , 72. virorum , in quo grauiores causæ cognoscabantur , de Lege , de Propheta , & de Rege) An ipse esset Christus .

Euangelij dignitas , & certitudo .

Isa. 61.

D **I**oannes Christum prædicat , & dixito indicat . Io. 1,29.

Andreas Christum cognoscit , & Simonem fratrem ad eum deducit ; cui ille : Tu es Simon filius Iona , tu vocaberis Cephas , quod interpretatur Petrus . Ioan. 1, 42. Cephas vero Syriace , non quamvis petram , sed durissimam , id est , cautelem significat .

Christº ba ptizatur .

Philippum vocat Christus , se ut sequatur . Ioan. 1, 43. huic illud dictum a Domino : Sine mortuos sepelire mortuos suos , tu me sequere , afferit Clemen. Alexan. Stromaton. lib. 3.

b lib. 5. c.

Philippon Nathanaelem perducit ad Christum Ioan. 1, 45. quem non ascitum inter Apostolos , quod esset Legis doctor , tradit Aug. tract. 17. in Io.

Simoni , Petri no men indi tum .

E Christus initatus ad nuptias , sua præsentia , & primo miraculo , consecrat Nuptiarum Sacramentum . Ioan. 2. id factum , undecima Mensis Tybi , quæ apud nos est 6. Ianuarij , scribit Epiph. har. 51. quod & Ecclesia , anniversaria celebritate confirmat . & Augustinus Dominicum diem fuisse afferit . Quod vulgo fertur Ioannem in his nuptijs Sponsum fuisse , veteribus fuisse videtur incognitum . Nicephorus quidem ait fuisse Simonem Cananæum , Zelotem , inter Apostolos , dictum .

Christº cū Matre ad nuptias .

Christus recedit Capharnaum cum Matre , Fratribus , & Discipulis , nec diu ibi moratur . Ioan. 2, 12.

. Post hæc , Sanctissimam Deiparam rediisse Nazareth , ad propria , & illic habitasse , colligitur ex verbis Nazarenorum Matth. 13, 54.

P A S C H A P R I M V M.

IN Paschate, factō flagello de funiculis, Templum purgat, de quo altercantur cum eo Iudei. Io. 2. 13.

Ex signis tuis factis, multi credunt in Christum. Ioan. 2, 23.

Nicodemus Iudeorum nobilissimus, noctu adiens Christum, ab eo de fidei mysteriis eruditur. Ioan. 3, 1.

Christ⁹ baptizat Petrum.
alib. 2, c. 3.

Christus veniens in Iudeam terram, cum discipulis, illic demoratur, & baptizat, (quamvis Iesus non baptizaret, sed discipuli eius) Ioan. 4, 2. baptizante item Ioanne in Aenon, iuxta Salim. 3, 2. ^a Nicephorus ex Euodio, profitetur Christum suis manibus Petrum tantum baptizasse; Petrum vero, Andream, & filios Zebedei: atq; hos deinde reliquos Apostolos. Rursum vero LXX. discipulos à Petro, & Ioanne baptizatos, quod ipsum, de Apostolis, habetur apud Sophronium in Prato Spirituali, ex Clemente Stromata in 5. Hypotyposeon.

Ioannis discipuli zelant pro eo, quod Christi baptismus magis celebraretur, & ferunt dignum Ioanne responsum, Christo honorificum. Ioan. 3, 25.

Ioannes in carcerem traditur ab Herode Antipa, quod eum argueret de Herodiade vxore Philippi fratri sui, accepta sibi in uxorem. Matth. 14, 3. Mar. 6, 17. Luc. 3, 19.

Iesus audiit, quod Ioannes traditus esset, sedecit iterum in Galileam, & transiens per Samariam, feminam Samaritanam, & gentem, docet mysteria Regni Dei. Matth. 4, 12. Ioan. 4, 2. Inde digrediens, declinansque Nazareth, a reliquis Galilaeis exceptus, ob miracula, quæ ab eo facta viderant Ierosolymis, in die festo; venit iterum in Cana Galilee. Ioan. 4, 43.

Reguli filium sanat, quod est secundum signum factum, cum venisset iterum à Iudea in Galileam. Ioan. 4, 46.

Relicta Nazareth, habitat in Capharnaum, maritima, & frequenti cinitate, inde exordiens prædicare pœnitentiam, iuxta Iaïe varicinium. Matt. 4, 13. Mar. 1, 14. Luc. 4, 14. Euocat ad sui sequelam Petrum & Andream, Iacobum & Ioannem, pescatores, qui eum sequuntur. Matth. 4, 8. Mar. 1, 15. Luc. 5, 1.

Circumiens totam Galileam prædicat Regnum Dei, & sanat omnem languorem, & infirmitarem, unde & fama eius diuulgatur per totam Syriam. Matth. 4, 25. Occasione famæ miraculorum Iesu euulgata per totam Syriam, libet hic meminisse litterarum ab Edessæ Syriæ ciuitatis Rege Abagaro ad Ierum missarum, & eius ad ipsum redditarum, quas ex tabulariō Edessieni ciuitatis Euæbius recitat lib. 1. c. 13. Eas quidem Gelasius Papa inter apocrypha recenset, nō omnino tamē ab Ecclesia proscriptit: eas certe ab antiquioribus receptas, colligitur ex epistola Darij comitis ad S. Augustinum. ^b & ante Augustinum, ex Ephrem, Edessena Ecclesiæ Diaconi, testamento, ex epistola Theodori Studiti ad Paschalem Papam, denique ex Cedreno. Porro una cuim litteris, suam ipsius imaginem, ad eundem Abagaram, in linteo ad faciem admoto, mirabiliter expressam, misse, ut eius se, videndi cupiditati satisfacret, complures grauissimi Auctores testatum reliquerunt, Ioannes Damascenus ^c, Nicephorus ^d, & de eadem præterea extat luculentia oratio Constantini Porphyrogeniti apud Metaphraſten ^e, & in Actis SS. Samonis ^f, & Guriæ apud eundem, de qua & Græci anniversariam celebrant solemnitatem ^g. Euagrius denique complura miracula per eam edita recenset, ^h qua in Nicena Synodo 2. sunt comprobata; qua eadem in historia Miscella. ⁱ ex Theophane habentur: apud Latinos Hadrianus Papa epistola ad Carolem Magnum, eandem, de imagine, historiam cognitam, & receptam fuisse a Stephano Papa in Concilio Ronano testatur.

Confluentibus innumeris turbis, Christus, consensa naui Simonis, ad lacum Genesareth, ex ea prædicat: & iubente eo ducere in altum, & laxare retia in captum, concluditur piscinm magna copia, cuius rei stupore conternatus Petrus, audit, Noli timere, ex hoc iam eris homines capiens: iam tum adumbratis Ecclesiæ mysterijs. Luc. 5.

Plurima miracula deinceps patrata: Dæmoniacus Capharnaum, in Synagoga libe-

ratus.

A

C

D

E

A ratus, Mar. 23. Curata a febri Socrus Simonis; & ægroti, ac Dæmoniaci alij liberati. Matth. 8, 4. Mar. 11, 30. Luc. 4, 42.

Tres quarentes sequi Christum, varie admoniti. Matth. 8, 19. Luc. 9, 57.

Maris tempestas imperante Christo, sedatur; Dæmoniaci liberantur: paralyticus per tegulas demissus, sanatur. Matth. 9. Mar. 2.

Matthæus publicanus vocatur; & de ieunio disputatur, cum discipulis Ioannis, & Pharisæorum. Matth. 9, 9 Mar. 2, 24. Luc. 5, 27.

Suscitatur filia Archisynagogi, & Aemorrhœissa curatur. Matth. 9, 18. Luc. 8, 41. Hanc ex Cæstrea Philippi oriundam, memorem accepti beneficij, ænam statuam Christi, ac suam, habitu supplicantis ante domum suam Cæstrea in basi collocasse, narrat Eusebius^a, herbamque inusitata i specie adnascentem, cum fimbriam statuæ Domini attigit, vim morbis salutarem adeptam,

B Duo cæci curantur, & vnu Dæmoniacus. Matth. 9, 27.

Pleraque gestorum in Galilæa, hæc tenus narratorum contigisse credibile est, ipso initio anni 32. frequentis, cum ex eo quod dixit Dominus ad Discipulos, transiens per Samiam, à Iudæa in Galilæam profiscens: *Vos dicitis, quod adhuc quatnor menses sunt, & mesis venit.* Ioan. 4, 2. colligitur mansisse in Iudæa saltem vique ad Nouembrem, ex quo ad Martium, quo altera die Paschæ manipulum spicarum offerebat Sacerdos, ut est Leuit. 23. cap. intercurrunt quatuor menses ad messem, tamen cum difficile sit quid, quoque ~~anno~~ factum sit, diuinare, aut alio charactere, quam Paschæ festiuitate, annus ab anno distingui possit, maluimus referre in primum annum, & quemque annum prædicatio Christi, vsque ~~ad~~ passionem eius, a Paschate auspicari, & in sequens Pascha deducere, quam a Kal. Ian. inchoare.

ACTA SECUNDI PASCHATIS.

R Euersus Christus Hierosolymam, cum adestet dies festus Iudæorum, Paralyticum 38. annorum, ad Probaticam piscinam sanat: ex quo miraculo in Sabbatis facto, offendit Iudæis, cum eis disputat. Festum illud Iudæorum, Pascha intelligendum esse, præter alia, quæ probant, Irenæus^b affirmat.

b lib. 2. ca.

D Sabbatho secundo primo, transiens Dominus per sata, cum Discipuli esurientes, manibus spicas confricarent, & manducarent, obmurmurantes ob id Pharisæos confutat. Matth. 12, 1. Mar. 2, 1; Luc. 6, 1. Ioan. 5.

10.

Sabbatum porro secundo primum, cur dicatur, alijs aliud sentientibus, nobis hoc videtur probabilius, ideo sic appellatum, quod ea dies esset festum duplex, secunda Azymorum incidente in sabbatum hebdomadarium, quod aliter dicunt Sabbathum ex Sabato, seu Sabbathum Sabbatorum, ex Epiphanius^c Chrystoff. ^d Isidoro Pelusiota^e, Snida^f. Reuersus post hæc e Hierosolymis in Galilæam, Pharisæos rursum offendit ob sanatam manum aridam die Sabbathi, confutat. Matth. 12, 10. Mar. 3, 1. Luc. 6, 6.

Sabatū

secundo pri-

mum.

Pharisæi, & Herodiani, in eis calumniam conspirantibus, offendit Dominus, secedit ad mare, innumeris eum turbis frequentibus. Matth. 12, 14. Mar. 3, 7.

c Hær. 30.

E Herodianorum autem hæresis erat eorum, qui affirmabant Herodem, Christum esse illum diuinitus promissum; quod cum defecisset sceptrum de Iuda, & Dux de semore eius (Gen. 49). Jex S. C. Rex finisset declaratus. Epiph. in Panario.

d Hom. 4.

in Matth.

Conscensio monte, post orationem, electis duodecim Apostolis, differit de Beatinibus Matth. 5. Luc. 6, 12.

e 3. ep. no.

f σαββα-

τοῦ.

Præcipitur abundantior iustitia, quam sit Pharisæorum. Matth. 5. Luc. 11, 38.

Herodia-

Dicit quomodo facienda sit eleemosyna, quomodo item orandum, & ieunandum. Matth. 6, 10.

ni qui.

Iocet abiendiandam solitudinem rerum terrenarum. Matth. 6, 25. temere non iudican-

Apostoli

eliguntur.

dum, Matth. 7, 1. Luc. 6, 37. Hortatur ad orandum Matth. 7, 7. Mar. 11, 74. Cauendum monet a Pseudopropheticis. Matth. 7, 15.

Curat leprosum, & sanat seruum Centurionis Matth. 8, 1. Luc. 7, 1. a morte excitat filium vidua Luc. 7, 12. Mittit Ioannes ē carcere discipulos ad Christum percontantes, *Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?* quibus abeuntibus, Ioannem celebrat Christus. Matth. 11, 2. Luc. 7, 18.

Mulieri peccatrixi accidenti retro sibi ad pedes, eosque pijs officijs prosequenti, remittit peccata, Luc. 7, 36.

Vetus controuersia fuit de mulieribus, quæ vnxerunt pedes & caput Domini, vnaue fuerint, an plures. Hanc, quæ hic peccatrix dicitur, vnam eandemque fuisse sororem Lazarī, & Marthā, de qua Ioannes scribit in Bethania vnxisse pedes Domini: eandem item, quæ in domo Simonis leprosi frāctō alabastro vnguentum effudit super caputeius (Matth. 26. & Mar. 14.) eamdem denique quæ Maria Magdalena dicta, Christi passioni interfuit, & ad Domini sepulchrum vnguenta attulit, cuius omnes Euangelistæ meminerunt, sentit Ecclesia, vt luculenter probat Author Annalium, qui & de eius vñctionibus sic differit; post primam vñctionem factam in Galilæa in domo Simonis a Luca descriptam cap. 7. secundo in Bethania ante sed dies Paschæ, eadem quoque vnxit pedes Iesu, & capillis tersit; vt egerat prius. Io. 1, 2, 3. Tertio vnxit, quando biduo ante Pascha, vt tradit Mar. 14, 1. itidem Bethaniæ in domo Simonis leprosi, cum fracto alabastro effudit id genus vnguenti super caput Iesu recumbentis.

Curato Dæmoniaco, cæco, & muto, refellunt: r Iudæi calumniantes, quod vi dæmoniorum ejiceret dæmonia. Marth. 12, 12. Mar. 3, 22. Luc. 11, 14.

Mulier exclamat beatificans ventrem qui illum portauit; & vbera quæ suxit. Luc. 11, 27. Accurrunt inde sui, vt eum teneant, quasi in furorem versum. Mar. 3, 21. Loquente interpellant de matre, & fratribus quærentibus illum alloqui; quibus, intendens manū in discipulos, ait, *Ecce mater mea & fratres mei &c.* Matth. 12, 46. Mar. 3, 31. Luc. 8, 20. Matri, & fratribus præferens, qui verbum Dei audiunt, & obseruant.

Ingruentibus turbis ex nauicula, prædicat multa in parabolis, seminantis, Zizaniorum, Sinapis, fermenti, Thesauri, Margaritæ, & sagenæ, Matth. 13. Mar. 4. Luc. 11.

Docens in Nazareth, nec pròbatus, incredulitatis eos condemnat, & mirifico modo se ex eorum manibus, præcipitare tentantium, eripit, Luc. 4, 16.

Circumiens Christus ciuitates & castella, prædicans regnum Dei, sequentibus Apostolis & mulieribus multis, quæ illi ministrabant de facultatibus suis; misertus turbarū, quæ erant sicut oves, non habentes pastorem, mittit Apostolos, admonitionibus instrutos, ad prædicandum. Matth. 9, & 10. Luc. 8, & 9.

ACTA TERTII PASCHATIS.

Io. obtruncatur.
gr. Ant. 18.
c. 5.
fi. Apolog.
in Ruf.
lib. 1. c. 19.

Ioannes Baptista, prope Pascha, ab Herode Antipa, Herodiade expetente per saltatricem filiam, obtruncatur, & a discipulis sepelitur, Matth. 14, 6. Mar. 6, 21. & Iosephus diuersam prætexit causam a relatâ ab Euangelistis. Herodias veriloquam lingua discriminali acu confodit. Hier. h De miserabili exitu filiæ saltatricis, & capite Ioannis seorsim a corpore ab Herodiade defosso. Nicephorus. 1

Apostolos reuersos a prædicatione, abducit in desertum, vt quiescant. Mar. 6, 30. Prope Pascha, quinque panibus hordeaceis & duobus pisicibus, patcit quinque hominum millia, exceptis mulieribus & parvulis, superfluentibus duodecim cophinis fragmentorum, Matth. 4, 15. Mar. 6, 37. Luc. 9, 13. 10. 6, 1.

- A Cognito Iesu, quod vellent eum facere Regem, fugit solus in montem, Io. 6, 15.
Ambulat Iesus, super mare, atque etiam, eo iubente, Petrus. Matth. 14, 25.
- B Occasione panum, differit de cœlesti pane, & corpore suo comedendo, ex quo offendis & recedentibus multis discipulis, interrogantur Apostoli, an & ipsi velint abire, respondet Petrus vice omnium, non esse quo recedat ab eo, qui verba vita æternæ habeat, sequere credere & nosse, quod ipse sit Christus filius Dei. Io. 6, 26.
- C Monet interim Apostolos, quantum liber ipse eos 12. elegisset, nihilominus unum ex ipsis esse Diabolum, notans Iudam, qui eum erat traditus, Io. 6, 20.
- D Calumniantes Pharisæi Discipulos, quod illotis manibus manducarent, cōfutantur: Matth. 15, 1.
- E Sanatur filia Cananæ: Matth. 15, 21.
- F Post multos sanatos, septem panibus, pascit quatuor hominum millia, superantibus septem portis: Matth. 15, 32. Mar. 8, 2.
- G Pharisæi signum querentes reiciuntur, eorumque fermentum canendum monetur. Matth. 16, 1.
- H Cæcus in Bethsaida sanatur: Mar. 8, 22.
- I Petrus, pro omnibus Apostolis, ex Diuina reuelatione, Christi confessus, Diuinitatē, beatus appellatur, atque, quod alias promisum fuerat (Io. 1, 42.) nunc feliciter consequitur, rem omnino maximam, nempe illud: *Tu es Petrus* (quasi dicat Petra: ἐπέρρεις εν μ. & πτερεις idem valent apud Græcos, sed maris genus aptius erat viro) & *super hanc petram edificabo Ecclesiam meam* &c. factus, super inuisibili fundamento Christo, & ipse visibile fundatum Ecclesiæ, quod nulla nec inferorum vis, concutere, & conuelle posset; & datis clauibus, potestate illi collata in Regnum Dei introducendi, & excludendi. Marth. 16, 3. Mar. 8, 27. Luc. 9, 18.
- J Quod super petram, id est super Petrum, Christus edificarit Ecclesiam, & consequentia sermonis ostendit, & plerique Patres interpretantur. Tertullianus quidem pluribus locis, de Præscriptionibus cap. 22. lib. de Monogamia, item de pudicitia. Cyprianus Epist. 55. ad Cornelium, 59. ad Florentium, libro de vnitate Ecclesiæ, & alibi. Epimus in Ancorato his verbis. *Ipse Dominus*, inquit, *constituit eum primum Apostolum, petram firmam, super quam Ecclesia Dei adificata est, & portæ inferorum non valebunt aduersus illam, portæ enim inferorum sunt hereses, & Hæresiarchæ, &c.* Hieronimus in Matth. cap. 16. Hieronimus Epistol. 17. ad Damasium. *Beatitudini tua id est Cathedra Petri communione confocior, super illam Petram edificatam Ecclesiam scio, &c. & alibi tæpius. Ambrosius de Incarnatione. Hic est ergo Petrus, qui respondit pro ceteris Apostolis immo præcereris, & ideo fundamentum dicitur. & post pauca. Fides ergo est Ecclesiæ fundamentum; non de carne Petri, sed de fide dictum est, quia Portæ inferi non prævalebunt, sed confessio fideli vicit infernum.* hanc idcirco de carne Petri, & fide Petri, habet distinctionem, ne videretur cum Petro etiam interisse Ecclesia. Ceterum non nisi ex fidei confessione eam Petrus prærogatiuam proineruit, quo eodem sensu super fidem Petri, & aliqui alij dixerunt fundam esse Ecclesiam, non quod illam separarent a persona Petri, sed ne uno extinto Petro, etiam fides Christi, ipsaque Ecclesia corruiſſe videretur, cum & Dominus sit Petro pollicitus, fidem ipsius nullo unquam tempore defisuram: sed de hac immobili veritate, lege plura in Annalibus, & alibi, apud innumerous autores.
- K Deterrentem se a morte, quam prædixerat, Petrum acriter increpat Christus. Matth. 16, 21. Mar. 8, 33.
- L Conuocata turba, de tollenda ab uno quoque cruce sua, & de sequendo se, tradit disciplinam. Matth. 16, 24. Mar. 8, 34. Luc. 9, 23.
- M Oratio transfiguratus in monte, specimen edit gloriæ beatorum. Matth. 17, Mar. 9. Luc. 9, 28.
- N Daemoniacum curat, quod Discipuli non potuerunt. Matth. 17, 14. Mar. 9, 14. Luc. 9, 37.

Differit de
cœlesti pa-
ne.Petri con-
fessio diu-
nitatis
Christi.Ecclesiæ su-
per Petra
edificata,
quid.

Prædicente Domino suam Passionem, contrituantur Discipuli. Matth. 17, 23. Mar. 9. A
31. Luc. 9, 44.

Ecclesiastici immunitate a tributo. Interpellatus Petrus ab exactoribus tributi, de soluendo didrachmate; & præuentus a Christo, iubetur pescari, & de statuere invento in ore pescis, soluere pro utroque didrachma. argumetur Dominus, nec se, nec ipsos discipulos debere, sed soluere tamen ad vitandum scandalum. Didrachma hoc, videtur illud esse, quod a Domino imperatum est filiis Israel, a vigesimo anno, & supra, in usum tabernaculi Exodi 30, quod per seuerasse usque ad excidium templi. Iosephus aucto^r est, & post a Vespasiano iussum inferri, a singulis ubique terrarum agentibus Iudeis, in Capitolium. non quod ex illa de bello, ita exemplo Regum terræ, tributum fuisse putant, quod Romanis Iudei persoluerent, 7.c. 26 i. f. non probatur.

b Dionys. Rom. His. lib. 2. Argumentationis vis hæc est, sicut Reges gentium a filiis tributum non exigunt, eadē ratione Dei filium immunem esse a tributo, quod Deo penditur, ad usum templi; verum cum Reges non a filiis tributum exigere solere Dominus monstrasset: inde &c se nec suos, per quandam similitudinem tributi lege teneri probat; vt qui essent filii coelestis Regis, ipsis quidem natura, illi vero peculiari quadam ratione, vt sacerdotes, & factorū ministri, quod obseruatū legimus in lege nature. Gen. 49. & legibus Romanorum: ac denique lege Christi iam mundum obtinente, & Christianis regnantiibus, cessante omni scando, æquum est maxime ut Ecclesiastici immunes sint a tributis. Vnde & S. Hieronymus ad hunc ipsum locum. Nos, inquit, pro illius honore tributa non reddimus, & quasi filii Regis, a vettigalibus immunes sumus. In hoc porro factō indicatus est Petri quidam Primatus, cum pro se, & pro illo tributum solvi iussit, quasi quandam secum excellentiam capitis habente.

Humilitas Contendentibus Apostolis de Primatu, humilitatem sestandā docet. Matth. 18, 1. Mar. 9, 34. Luc. 9, 45. Scandalum pusillorum cauendum monet; fratri, in nos peccanti ignoscendum. Matth. 18, 4.

Interpellatus à Ioanne Dominus, de homine, in eius nomine ejiciente dæmonia, nullum ei, ea de causa, faceſſendum negotium docet: quod non esset aduersarius, qui suo nomine aduersus dæmones veteretur. Luc. 9, 49.

A Gallilæi Ierosolymam rediens a Samaritis non recipitur: Discipuli vltionem expertentes, redarguntur. Luc. 9, 51.

In itinere occurrentes decem leprosi, & opem eius implorantes, dimissi ad Sacerdotes, inter eundum mundantur. Luc. 17, 12.

Docet in templo in festo Scenopegiæ, aduersantes & apprehendere conantes, sermo ne reprimit. Io. 4, 2. Adulteram mulierem absoluit. Io. 8, 3.

Rursum docens in templo, manibus, se lapidare volentium, eripit. Io. 8, 20. Cæco nato visum restituit, Io. 9, differit de vero Pastore & oculis. Io. 10, 1.

Designatis alijs 72. Discipulis, emitit eos, præclaris monitis instructos, ad prædicandum, Luc. 10, 1. Reuersi referunt cum gaudio, quod Dæmonia ipsis subijceretur, de quo illos reprimit Dominus, Luc. 10, 17.

Interpellatus Iesus a legisperito de salute consequenda, cum eum docuisset quid agere deberet: parabolam de eo qui incidit in latrones, & de Samaritano subiunxit. Luc. 10, 25.

A Martha hospitio exceptus: Mariam sororem auditioni verbi vacantem, illi, circa frequens ministerium satagenti, præfert, Luc. 10, 18.

Discipulum rogantem docet orare, & vim orationis ostendit. Luc. 11, 1.

Aduerſus Iustitiam Pharisæam multa differunt, discipulos ab ea auertens: ae, ne corporis mortem timeant, monet, Luc. 11, 18. & 12, 1.

Rogatus ab altero fratribus, ut communem inter eos diuidere hereditatem, recusat, & diuinarum solitudinem abiiciendam docet. Luc. 12, 13.

Monet paratos esse debere omnes ad diem nouissimum, & agere penitentiam, Luc. 9, 2, 3, 5. 13, 5.

Sanatur mulier contracta, sabbato; & Archisynagogi superstitione redarguitur. Luc. 13, 11.

A Regnum celorum grano sinapis, & fermento comparatur. Matth. 13, 31. Math. 4, 31.
Luc. 13, 19.

Angustam esse viam celorum, ac propterea sedulo contendendum. Luc. 13, 23.

Monitus secedere e Galilea, quod Herodes vellet eum occidere, responderet, sibi non alibi quam Ierosolymis esse moriendum. Luc. 13, 31.

Inuitatus a Pharisæo, Sabbato, hydropticum sanat, & de renunciatione omnium temporalium differit. Luc. 14, 1.

Ierosolymam cum venisset in festo Encæniorum, quod mense Nouembri celebrabatur, eripit se de lapidare volentium manibus. Io. 10, 22.

B Inde recedens, trans Iordanem, docet turbas, & Parabolæ de oue, drachma, filio prodigo, ac de villico iniquo infelix, ex occasione murmurationis Pharisæorū, qđ peccatores recipere: inde ijsdem rogantib. de matrimonij indissolubilitate, disserit, Luc. 15, & 16.

Parabolæ (sive historia sit) de Lazaro mendico, & diuite epulone proponit, Luc. 16, 19.

De scandalo vitando, & quanta fidei vis sit, Luc. 17, 1.

Exemplum proponit de Pharisæo, & Publicano, quorum hic, præ illo, iustificatus discedit a templo. Luc. 18, 10.

Paruulis manus imponit; & adolescentem diuitem ad perfectionem inuitat; quo tristi abeunte, & conditionem abnuente, docet quam difficile sit diuitem saluari, Matth. 19, 13.

Tunc Petrus, vt caput, & ex persona omnium Apostolorum subdit de sua omnium renunciatione, & audit quam ampla mercede remunerandi sint. Matth. 19, 27.

C Hoc ipso anno Seianus Consul cum Angusto quintum, ac prope alter Imperator, misserrimo casu singulari exemplo instabilitatis rerum humanarum, cum liberis necatur, & in Tiberim proiecitur, Dio. a & Tacit. b male igitur Eusebius in Chronico & Oros. c eius, post triennium, vt viui, meminerunt.

Christi Annus

34

Tiberii

18

Cn. Domitio & Ahenobardo, & Vitellio Nepote, vel (vt a Cornelio Tacito ponitur) Camillo Scriboniano. Goff.

a lib. 58.

b Ann. 5.

c lib. 7. c. 4.

ACTA QVARTI PASCHATIS.

D

P Roxime aduentante Paschali tempore, Iesus ex Galilæa, Marthæ, & Mariæ sororum nuncio, accersitus, Lazarum quatriduanum fratrem it. Bethania, a mortuis excitat. Io. 11, 1.

Ex occasione tanti miraculi, credentibus multis in Christum, consultant Iudæi de eo perdendo. Io. 11, 47. Ipse vero tecedit in Ciuitatem Ephrem, iuxta desertum. Io. 11, 54.

Inde paulo post ascendens Ierosolymam mortem suam prædictit, & Zebedei filijs, primatum affectantibus, denegat. Matth. 20, 17. Mar. 10, 32. Luc. 18, 31.

Appropinquans Hiericho cæcum sanat. Luc. 18, 35. Ibi a Zachæo hospitio excipitur & parabola proponitur de Patrefamilias, qui seruis pecuniam ad negotiandum partitur. Luc. 19 Erediens a Hiericho duos cæcos sanat. Matth. 20, 39. Mar. 10, 35.

E Ante sex dies Paschæ cœna Domino facta a pījs sororibus, & Lazarō, Maria vnguenio nardi pīstici pretiosi vngit pedes eius, & capillis tergit, de qua profusione, obmurmuruante Iuda, Christus eam tuetur. Io. 12. De excellentia vnguenti nardi pīstici: id est probi, & minime adulterati, tradit Plinius lib. 13. cap. 1. & Clem. d Alexandrinus, maximi fuisse pretij testatur.

Die quinta ante Pascha, insidens asinæ, gloriose intrat Hierusalem, acclamatisibus populis, Hosanna filio Dauid, (id est) e Rami filio Dauid: honoris genus, soli Deo exhiberi solitum. Luc. 19. Io. 12.

E monte oliueti despectans Ciuitatem, slet super illam. Luc. 17. Ingressus templum ejicit vendentes, & ementes, & cæcos, & claudos curat. Matth. 21, 12. Luc. 19.

d2. Pedag.
c. 8.

e Caninius
de loc. no.
Felt.

Gentilibus

Gentilibus eum videre cupientibus, de fructu passionis suæ multa differit. io. 12, 20. Die quarta ante Pascha maledicit fculnæ, in reditu ex Bethania, quo p[ro] ridie sero recesserat, quæ statim are[re]cit, stupentibus discipulis. cuius occasione admiranda de fide prædicatur. Matth. 20, 19. Mar. 11, 13.

Docentem Iesum in Templo interrogant Principes sacerdotum, & Scribæ cum senioribus, in qua potestate ea faceret; & ipse viciissim interrogatur de Ioannis Baptismo, unde esset: & parabola de duobus filiis, atque alia de vinea locata Agricolis, & Rege quis est nuptias filio suo, eos perstringit, Matth. 21, 23. Mar. 11, 27. Luc. 20.

Captantes illum, per quæstionem de tributo Cæsari dando, an non, refelluntur, Mat. 22, 16. Mar. 12. Sadduceorum obiecti contra resurrectionem dissoluitur, ibidem; & Luc. 20. Item quæstioni de maximo mandato, satisfacit; & de Christo, cuius filius sit, ibidem differit.

Docet andiegos, sed non imitandos Scribas, & Phariseos, Matth. Mar. 12. Luc. 20.

Præfertur vidua paupercula oblatione, oblationibus diuitiis. Mar. 12, 41. Luc. 21. Euerctionem templi, & Hierusalem prædicit. Matth. 24. Mar. 13. Luc. 17. & 21, 24. Item aduentum filij hominis, & signa eius. Matth. 24. Mar. 13. Luc. 17. & 21. Quid discipulos agere oporteat admonet, in quam sententiam adfert parabolam de decem virginibus, item de distributis talentis. Matth. 25.

Modum aperit iudicandi, in nouissimo die. Matth. 25.

Die tertia ante Pascha; ex effusione pretiosi vnguenti in caput Iesu, Bethaniæ, in domo Simonis leprosi, indignantur Discipuli, quos ipse compescit, nec modo opus mulieris laudat, sed & in posterum celebrandum per vniuersum mundum, prædicit. At Iudas offensus, abiens ad Iudeos pacifcitur cum illis, de eo prodendo, triginta argenteis. Mat. 26. Mar. 14. Luc. 22. Porro triginta argenteos, triginta fuisse libras argenti, Ex Rabbinis & Epiphonio, & ex coniectura empti agri, eo prelio, probabiliter Auctor colligit, alijs aliter opinantibus.

Pridie Pasche, mittit discipulos ad parandam Paschalis agni cœnam. Mat. 26. Mar. 15. Luc. 22. quam domum affirms Alexander Monachus, qui res gestas S. Barnabæ profecutus est, fuisse Ioannis, cognomento Marci, de qua Aetorum 12, 12. Apud Metaphraſt. nam quod alii dicunt de domo Ioannis Evangelistæ, non est probabile.

Iesus statuto a lege die, ipsa decimaquarta Luna primi mensis ad vesperam, communione omnibus Iudeis Pascha, cum suis celebrat, ipsa ferit quinta ad vesperam. Matth. 26, 20. Mar. 14, 17. Luc. 22, 14. Io. 13.

Quod autem nonnulli excogitarunt, ob difficultatem conciliandi Ioannem cum reliquis Euangelistis (qui tamen bene intellectus, probrum cum illis conuenit) Pascha à Domino anticipatum, intercismum, vel translatum, plane vanum est, de qua re legendi Annales, & maxime Marcellus Francolinus de horis Canonis.

Quod dicitur discubuisse cum duodecim, & agnum comedisse, Matth. 26, 20. Marc. 17. Luc. 22, 14. mirum videri potest, cum astantibus, non vero recumbentibus, esse comedendum iubetur, sed vsum illum intermissum, & antiquatum a tempore exili Babyloniæ, ex Rituall, seu ceremoniali antiquo Hebræorum, habetur.

Porro vsum fuisse apud Iudeos, vt & apud Romanos, vt in conuiuijs lauarentur, vñ gerentur, veste cæatoria vterentur, itemque accumberent, & nō federent, docet Petrus Ciaconius in libello de modo conuiuandi apud priscos Romanos; quem vsum accepit Iudei a Romanis dubitari potest, cum eundem fere epulâdi vsum apud Indos fuisse testetur Philostratus; eundemque fuisse apud Persas colligatur ex Ester primo. Accubentes item consueuisse conuiuari Iudeos, sunt multa exæpla, vt cū Tob. 3, leg. f. exiliis de accubitu suo, & elinquentis prandium, Eccl. & c. 9, 8. inuenit Tobiam discubentem, Eccl.

Surgens a cena Dominus positivis vestimentis, lauat pedes Apostolorum. Ioan. 13, 4. Sane quidem solitos fuisse Iudeos, in Paschali conuiuio iterum lauare pedes ac manus, ex prædicto rituali Hebræorum libre constat, cuius rei illa habetur expressa ratio, quod eius conuiuij, duplex esset cena coniuncta; vel si dicere malimus, varijs cœnæ, duplex mensa, in cuius priori, Iesus agui in posteriori vero ceremonia age-

Triginta
argenteos
triginta li-
bras argé-
ti aliquin-
terpretan-
tur.

Pascha
Christus
cū suis le-
gitima die
celebrat.

De discu-
bitu in ex-
cis.

Cœna le-
galis du-
plex mēsa

A

B

C

D

E

batur

A batur azymorum; surgens igitur Dominus a prima illa cœna, qua comedebatur agnus, lauit pedes Apostolis, & de humilitate seruanda eos admonuit, cum iterum recubuisset, Ioan. 13, 12. De sua proditione sermonem habet ver. 18, Luc. 22, 22. Matth. 26, 21. & Ioanni roganti de proditore, signum illud dat per intinctam bucellam ver. 25. quæ non videtur dici posse fuisse Eucharistia; nam Euangelistarum testimonio constat, non simul utrumque, sed seorsum, primoque panem, inde vero vinum suis verbis sacras ac propinasse. Quod vero dicit Ioannes, *Cum ergo accepisset ille bucclam, exiuit continuo*, id quidem non ita accipendum videtur, vt tum temporis statim, & nulla interposita mora abierit, sed velut furore quadam percitus, non expectaverit prolixam illam, post cœnam, habitam a Domino orationem, nam S. Lucas aperte testatur, Iudam cum cœteris permanisse usque ad finem communicationis Eucharistie, atque ita eam cum alijs percepisse, post quam nihil iam videbatur reliquum in mensa, secundum ritum Iudeorum, de quo proxime dicturi sumus, quo potuerit panis intingi.

B Post primam illam cœnam, qua Paschalis ager us comedebatur, cum rursum accubuit, nouum, nouæ legis sacrificium, seipsum sub speciebus panis, & vini Deo obtulit; & Apostolos, quibus id ipsum facere in sui memoriam præcepit, sacerdotes fecit. Matt. 26, 21. Mar. 14, 20. Luc. 22, 20.

C Obscurandum videtur, quod est in antiquo Hebræorum Rituali libro, quod ad rem præsentem facit. In Paschali coniuio, posterior quæ esset mensa, non vt in alijs dierum festorum secundis cœnarum mensis, bellaria apponebantur, sed tantum à lege statutus cibis, nimirum primo loco Embamma ex intybis & lactucis aggressibus factū, alijsque rebus conditum, in quod primum paterfamilias intingebat ostiam azymam, mox ceteri, sic que consumebatur; deinde idem Paterfamilias, tortam Azyram, sub mappa haëtenus seruatam, in tot frusta frangebat, quo essent in cœna discubentes, sicque diuisam sanguinis porrigebat, quo factō, ipse poculum degustatum, tradebat proximo, ille secundo, donec poculum per totum coniuicium circumferretur. Insuper quoniam secundæ illæ mensa Iudeorum erant ob accepta beneficia, ad gratias Deo agendas potissimum comparazenum in cœteris secundis mensis esset visitata quædam cōmuniis benedictionis formula: in Paschili, peculiaria quædam verba adhibebantur. Dominus igitur, seruato eo ipso antiquo Iudeorum ritu, illud efficit, vt nouis benedictionibus additis, nouum institueret Sacramentum; & quæ in memoriam veterum beneficiorum fuerant instituta, in commemorationem omnium præstantissimi, nouiter accepti beneficij, mutarentur. Quod vero ablutione pedum facta, vt tradit Io. 13, 11. immo vt testatur Luc. 22, 21. post inititutam Eucharistiam, de discipulo proditore Dominus sermonem habuisse dicitur: Matth. vero 26, 2. & Mar. 14, 17. ante mysticam illam mensam, id contigisse tradant, nihil est absurdum, ea de re iterum in priori, ac inde posteriori mensa Dominum esse locutum. Constat itaque ex prædictis cœnam Domini, fuisse distinctam, & cœna agni Paschalis, ac post illam fuisse administrata, in qua primum illud Sacramentum ineffabile est institutum, quo transubstantatio sic patis, & vini, in carnem, & sanguinem Christi, in ipsum Christi corpus, sub utraque specie integrum Tunc & Apostoli, quib. Dominus præcepit id ipsum facere in sui memoriam, sacerdotes sunt facti, atque ipsum sacrificium, quod offerrent, est ordinatum. Id Apostoli ipsi, id Parres omnes, id Traditio Ecclesiastica, ac ipsa fides, ab ipso exordio nascentis Ecclesiæ, prædicavit, & haëtenus profiteri nō desiderat. Nec vero est dubitandum, quin ipsa Eucharistia in Azymis sit confecta, & nō in fermentato, si tempus consideretur, quem etiā ritum seruatum esse ab Apostolis, ac eorum successorib. Epiphanius auctor est hæc. 30. Quod autem rei veritate, non per figurā, vel similitudinem, allusionemve, vel quoquis alio modo fictitio, ipsa Eucharistia sit illud ipsum vivificum corpus Christi, quod natum de sanctissima Virgine, in ara crucis oblatum est, & ineffabiliter quodam modo manentibus specierum, panis, & vini, accidentibus, in ipsum transubstantiatum, quod semper Catholica veritas est professa, ex innumeris sanctorum Patrum locis, aliasque firmissimis rationib. est facile demonstrare, & luculentissime a pluribus, & olim, & hac ipsa ætate est demonstratum. Eadem porro Eucharistia no-

Nouū no
uæ legis sa
crificium
instituit.

de Pascha
li cōniuio
apud Hé
bræos.

D Eucharistia in azymis a Domino constituta.

E

A Hostia, oblatio. uæ legis noua est oblatio & sacrificium, quam Dominus noster Sacerdos æternus, secundum ordinem Melchisedech, in coena obtulit, & dum istud ipsum Apostolis suis faciem præcepit, satis expressit suum Sacerdotium & sacrificium voluisse ad posteros propagari, cuius plura symbola, & prædictiones, in veteri lege & Prophetis præcesserunt:

De Missa nomine. & quia pro peccatis offertur, hostia, oblatio, sacrificium, liturgia, ac Missa antiquitus dicta reperitur, quod quidem Missæ nomen, sicut & christiana fides, ex Hebraica ac Chaldaica nomenclatura acceptum esse videtur. Quod enim in nostra vulgata legitur, spontanea oblatio. Deuter. 16, ver. 10. Hebraice & Chaldaice dicitur Missach, quam offerebant Domino in gratiam actionem, de fructibus terræ, qua & vescebantur in templo, cum recordatione præterita seruitis, & ab eadem liberationis. Quæ quidem omnia cum optime conueniant, prædicto a Christo instituto sacrificio, eo potius maiores nostri vsi sunt nomine, quam cuiuspiam alterius Sacrificii: ea maxime ratione, quod spontanea recolatur prima illa sui ipsius, a Domino nostro Iesu Christo facta oblatio. de

B Isaiae 53. qua Isaias.^a Oblatus est, quia ipse vouluit, quod quidem nomen, ut rem, ab ipsis Apostolis, Petro, & Paulo, ex Hebraicis fontibus traditum esse Romanis, ut a Iacobo Apolo eodemque Episcopo Ierosolymorum, suis creditur, quo vla videtur suo ipsius exordio Ecclesia Romana. Nam Pius Papa proximus Apostolorum temporibus eo usus est in Epistola ad Iustum Episcopum Viennensem & Cornelius ad Lupicinum item Episcopum Viennensem, & ceteri Romani Pontifices. In Concilio Romano, sub Silvestro, in Chartagin. 2. can. 2. Agathensi cap. 47. & aliis: eodem quoque Missæ nomine ipsum incruentum Sacrificium nominatur, sicut ab Ambrosio ep. 33. ad Marcellinum, August. ser. 25. Victore de Perfecut. Vand. lib. 2. & alijs deinceps. Quatenus porro de hoc sacrificio participamus, variis nominibus ex variis rationibus appellatur, Communio seu communicatio. Act. 2, 42. 1. Cor. 10, 16. respectu fidelium, qui per Encharistiam maxime inter se vniuntur, ob admirabilem, & ineffabilem rerum Diuinorum secretam quādam coniunctionem, a Græcis πυρισμῷ, a Latinis vero Sacramentum, ut Tertullianus, Eu

C Communio. Eucharist. Eu charistæ Sacramentum appellat, de Corona militis & alij post eum.^a Nomen vero Eu charistæ a gratiarum actione deducitum, commune ex æquo est Græcis & Latinis. Rurus Panis Dei, & panis cœlestis a S. Ignatio epist. 15. frequenter appellatur, ex eo quod Dominus Ioh. 6. panem de cœlo verum, & panem Dei, qui de cœlo descendit, nominat. Corpus item Christi appellatur sacerdos a Tertulliano:^b Caro, inquit, corpore, & sanguine Christi ruscitur. Vitam item appellantur Africani, ut est apud Augustinum,^c quod caro Christi oblata sit pro sacerduli vita, & sumentibus præstet vitam gratias, & perducat ad æternam. Hactenus de Eucharistia longius, quam pro Breuiarij ratione, sed longe breuius, quam pro argumenti dignitate.

Contentio Discipulorum de Primatu (ratione forte accubitus Iohannis, qui in ea cœna primum locum, post Christum, obtinuit) sedatur; & negatio prædicitur, Luc. 22, 24.

Sermo Domini post cœnam. Io. 14, 15. 16. & oratio ad Patrem. Io. 17.

Hymno dicto, exit montem Oliuerti. Matth. 26, 30. Qui fuerit ille Hymnus, non constat, nisi quod in Rituali libro Hebræorum proditur, cum in aliorum solemnum festorum cœnis alics, ac diuersos Psalmos, ad mysterium eius diei accommodatos, dicere moris esset, in Paschali cœna recitari solitum Psalmum 113. qui incipit: In exitu Israel de Aegypto, & alias perbreues.

Ter cum orasset, mortem deprecatus, procedit obuiam proditori, qui eum osculo hostibus prodit. Matth. 26. Progressus Dominus ad Satellitum turbam, semel, & iterū; verbo eam prosternit. Io. 18, 6. Petrum gladio ferientem, compescit: seruo Pontificis absconditam auriculam restituit. Matth. 26, 5. 1. Mar. 14, 47. Luc. 22, 50. Io. 18, 10.

Iesus captus & ligatus dicitur ad Annam, Principe magni Cnnsilij Synedrin, cuius ius Concilij & officium erat, de Propheta, atque doctrina cognoscere, & iudicare: hinc illud apud Ioh. 19, 19. Pontifex ergo interrogauit Iesum de discipulis suis, & de doctrina eius, apud quem alapa cœditur, & ad Caipham ligatus mittitur, iudicatur, & iudicatur. Matth. 26. Mar. 14. Luc. 26. Ioh. 18. Petrus, ter negato Domino, resipiscit, & luget, ibidem:

A Christo a Concilio Iudæorum damnato, atque ad Pilatum ducto, Iudas laqueo se fūspendit. Matth. 27, 3. Mar. 14. Luc. 22. Io. 18.

Accusatur coram Pilato, & ab eo mittitur ad Herodem, a quo contemnitur & irride tur. Matth. 27. Mar. 15. Luc. 23. Io. 18.

Quamvis innocens pronunciatus, tamen Barrabba latrone, & sicario dimisso, dānat ur, & flagellatus, ac spinis coronatus traditur crucifigendus; ductusque in Golgothā, idest Caluarię locum, inter duos latrones crucifigitur, anno ætatis 34 per tres menses in choato. Matth. 27. Mar. 15. Luc. 23. Io. 18.

B Crucis supplicium, quod Barabbæ, quod famoso latroni, iuxta Romanorum leges, & vt homicidæ, iuxta leges Iudæorum (vt Philo. tradit de spetialibus legib.) debebat, per summam iniquitatem Christo irrogatur, in quem ne suspicio quidem horum criminum cadebat, sed diuina id factum est dispensatione, vt mysterium crucis a Scripturis decan tum, impleretur. Crucis certe signum, salutis fuisse symbolum apud Iudæos & Gentiles, afferunt, Rufinus, ^a Socrat. ^b Sozomenus, Nicephorus, Suidas.

C Tribus clavis confixum fuisse recentior probauit vsus, sed antiquiores imagines, quatuor ipsum affixū clavis repräsentant, & affirmat Gregorius Turonensis, de Gloria Martyrum c. 7. Plautus certe Mutilaria, satis indicat dicens. *Ego dabo ei talentum primus, qui in crucē excucurrerit, sed ea lege, ut affigantur bis pedes, bis brachia.* Irenæus describens crucem, quartam quandam partem ponit in mediocrucis, vbi requiescit, inquit, qui clavis configitur.

D Trium liquorum in Crucifixione Domini, sit mentio ab Euangelistis, Vini Myrra ti. Vini cum felle myxti, & Aceti: Myrratum quidem vinum, ex myrrinis vasis odorē per quam iucundum trahens, ad confouendum, & recreandum valebat, non vero amarissimum erat, & gustui ingratum, & multo minus (quod aliqui opinati sunt) comparatum erat ad consopiedios & obstupefaciendos damnatorum sensus, & hoc quidē, Dominus, oblatum renuit (Mar. 15, 23.) vt qui prudens, & volens, omnes ærumnas sponte suscepereat, omnem oblatam consolati onem recusaret. Contra vero vinum felle mixtū, ex odio, & cruciandi studio oblatum, gustare voluit. Matth. 26, 34.

E Acetum porro, spongiam, hyssopum, arundinem, in monte, extra urbem, studio, non casu esse inuenta, illud persuadet, quod huiusmodi, sistendi sanguinis, vim quandam & efficaciam habere, cum scribat Plinius ^c, & de aceto Dioscorides ^d siue spongia superposita natur, siue ad potandum detur, consule credibile est adferri solita ad eum effectum si stendi sanguinis, sed postquam spongia, liquore illo infusa, & vulneribus admota sanguinem stitteret, eandem superinfusa in, scire se exclamanti Domino, per summam crudelitatem, facio ori eius admotam verisimile est, nam quod post acceptum acetum, vt ait Ioan. 19, 20. dixit consummatum est, & inclinato capite tradidit spiritum: non ex vi aceti accelerandi mortem, quod aliqui putarunt, sed ex diuina factum est dispensatio ne, ne longiori vita reserueretur ad crucifragiū, cum propheticē scriptum esset, Os non comminuetis ex eo.. Ex. 12, 47.

F Quod vero mons in quo crucifixus est, Golgotha, idest Caluarię locus dictus sit, a se pultura primi hominis, ex antiqua traditione plerique veterum patrum probarunt, Tertullianus, Origenes, Basilius, Athanasius, Epiphanius, Io. Chrysost. Ambr. Aug. vno im probante Hieronymo, sed non firmissimo argumento. Ex eadem antiqua haberi traditione, hunc eundem esse montem, in quo Abraham filium iussus est immolare, plures item veteres Patres testantur.

G De anno ætatis Domini, quando passus est, dicendum videtur ex Ignatio ad Trallianos, fuisse xxxiiiij. per tres menses inchoatum, si quidem, postquam dixit, expletis tribus annorum decadibus baptizatum esse, mox subdit, Et ubi triennium prædicavit Eu angelium, indicatus est, quem fecutus est Beda de tempor. c. 45. Habet ni fallor, inquit, Ecclesiæ fides Dominum in carne paulo plus quam 33. annos, usque ad sua tempora passionis vixisse: Varias aliorum opiniones confutatas vide in Annalibus. De mente Martio plerique consentiunt, quota vero eius mensis die, non omnino omnes, sed, sexta feria: omnes plane conueniunt.

a 2. ca. 29.
b li. 3. c. 17

Tribus an
quatuor
clavis Cru
cifixi
Crucis fi
gura.
De liquo
ribus Do
mino in
Cruce pro
pinatis.

c li. 23. c. i.
& li. 31. c.
d li. 3. c. 14

Caluariæ
locus vn
de dictus.

Annus pa
fionis Do
mini.

Eclipsis in
morte
Christi

A sexta hora tenebrae factae sunt, super universam terram, usque ad horam nonam, & post aliquot verba prolati, mysteriis plena, expirante Domino in cruce, velum templi scissum est in duas partes, a summo usque deorsum. Et terra mota est, & Terra scisse sunt, & monumenta aperta sunt, & multa corpora Sanctorum, qui dormierant surrexerunt.

De huiusmodi solis defectu, & terrae motu, Origenes, libro secundo, contra Celsum. De sole autem inquit, Tiberii Caesaris tempore, obscurato, quo imperante Iesu creditur cruci frusse affixus, & de magnis terrae motibus factis, script Phlegon in 13. vel 14. ut arbitror de temporibus, libro Phlegontis porro, verba in Chronico anni 33. Christi, recitat Euseb. Quarto autem, inquit, anno 202. Olympiadis, magna, & excellens, inter omnes, que ante eam acciderant, defectio solis facta est: dies, hora sexta, ita in tenebrosum noctem uersus est ut stellae cali visa sint, &c. De eadem solis defecione, quomodo facta sit, Dionysius Aetopagita scriptis ad Polycarpum, inuenimus in Apollphanem philosophum, & ad ipsum Apollphanem, his verbis. *Heliopolitum qui dem pene mibi coaccesus, & ego, quinque, & viginti fere annorum tempus exoluens, una morantes, constiteramus, cum feria quadam sexta; sol horribilibus subito est obsitus tenebris, luna ipsum intercurrente.* Augustinus quoque, pluribus, suis preter omnem natura ordinem, probat, scribens ad Helychium & lib. qq. Novi testamenti q. 105. Eadem Eclipsim relatam in Archiuo Romanorum, testatur Terullianus in Apologetico, & Lucianus Martyr.

Golgotha montem monstrare, Petras scissas, habet Cyrius cathechesi 13. Tum quoque Aluernia montem in Etruria, & Caieta Promontorium scissum, traditione constat plurimorum. Angelos quoque, Praesides templi, auditos, cum dicerent, transeamus hinc nota: Eusebius. Alio quoque prodigia tum contigisse Euseb. 5. de prepar. c. 9. ex Plutarcho de oraculorum defectu, refert.

Foditur Lancea eius latus, & de cruce depositus honorifice sepelitur. Mattha. 27.

Remanserunt omnia passionis Christi, atque sepulchri, instrumenta, ipsaque loca ubi haec facta sunt, tantæ rei memoria consecrata, velut quedam Trophaeæ victoriae, eademque facta toto orbe conspicua atque proficia. ex quibus velut perennibus quibusdam fontibus, sueta gratiarum, atque miraculorum eruperint. Gregor. Turonen. a de glor. Mart. Beda b de locis sanctis, Permanet integra, diuina operante virtute, ex incendio que quodam illæta haec tenus Sanctissima Sindon illa, quæ corpus D. N. Iesu Christi de cruce depositum excepit, & eius imaginem expressam retinuit; ac post cum eodem unguentis delubro, in sepulchro posita fuit, velut experimentum, & stratum, asteruaturque summo honore in Ecclesia Taurinensi. Ipsa quoque Sanctissima Domini Crux, quantumvis sudorum inuidia diutius occultata, sub terramque defossa, Diuina sic disponente prouidentia, tandem in lucem prodit, vt suo loco dicetur, & fulgoris sui radiis uniuersum orbem sic illustravit, vt nullus fere sit locus, in quo non sit aliqua eiusdem sacratissimi ligni particula.

Paulinus Ep. 1. Cyrius cathechesi 10. Terra ipsa insuper, quæ Domini adiacet sepulchro, diuinam quandam, ex Dominico corpore, proxime posito, virtutem habuit, vt merito fideles illuc peregrinantes avide de ea soleant accipere, quam ad morbos curandos, tum etiam ad demones effugandos vti consueuerint: cuius rei testis locuples est Augustinus. Ex eadem terra, aqua admixta, consueuisse formari tortillas quasdam, eademeque per diuersas mundi partes traximitti folitas, ad morbos curandos, aliaque Diuinas gratias impariendas, testatur Greg. Turonen. cap. 7. de glor. Maryrum.

Hebdomadam, in qua passus est Dominus, Maiorem, ob grandia in ea operata mysteria, siue pœnotam, ob Christi dolores in ea perlatos, maiores nostri dicere consueuerunt, eam in dolore, & lachrymis, in abitudinea, & carnis afflictione transigentes: nec modo totam illam hebdomadam, sed & feriam sextam, & quartam eundemque hebdomadas, quod in hac de morte Christi, sit initum consilium, & in illa cruci fuerit

Dionysius
Ariopag.

Loca Pas-
sionis Christi
sempre
celebra.
a c. 7. & 8.
b c. 5. & 20

c De ci. D.
l. 22. c. 8.

Hebdomada-

A

B

C

D

affi-

A affixus, atq; hæc ex traditione Apostolica extat de eo Can. A post. 68. & Clemétis nomine edita Constitutio & expressum habetur S. Ignatij testimonium, ad Philipp. Quartis & sextis feriis ieiunare non negligatis, ciborum reliquias pauperibus largientes, &c. legendus item Clem. Alex. Strom. lib. 7. Dionys. Alexandrinus ep. ad Basiliadem. Epiph. hæc. 7.1. & in compendio; Aug. ad Casulanum, & alii.

Illecent Dominico die, Resurgit Christus, & suis saepius videndum se offert, March. 28, 9. Mar. 16, 9. Luc. 24. Io. 20.

Christus a mortuis excitatus, apparet primo Mariæ Magdalena, Mar. 16, 9. Deinde aliis mulierib. Matth. 28, 9. Tertio Simoni, Luc. 24, 34. Quarto, discipulis duob. euntib. in Eimmau, Luc. 24, 10. Quinto Discipulis cōgregatis, absente Thoma, quibus tradidit Spiritum sanctum, & potestatem dedit remittendi, & retinendi peccata, ex quo, necessaria assumptione consequitur, penitentes peccata debere confiteri, eorumque conditio- nes singillatim aperire, quod semper in ecclesia obseruatum est, Ioan. 20, 19. Sexto ijs- dem, post dies octo, præsente iam Thoma, Io. 20, 26. Septimo p̄scantibus septem Disci-

B pulis, Io. vlt.

Iesus excitatus a mortuis PETRO PRIMATVM TRADITI p̄scantib. apparens di Primum scipulis, cōmēdata ei Ecclesia, per illa repetita verba: Pafce agnos meos. Et oīes meas. Petro tra- Io. vlt. 5. quem quidem Primatu, super oīem Ecclesiam, & ipse Apostolos premisserat. dit. Matth. 16, 18. Tu es Petrus, & super hanc Petram, & c. Et tibi dabo clavis regni calo- rum, &c. vt Dominus, quæ communia omnib. Apostolis esse voluit, clare exp̄licauit, vt quod ad sacrificium pertinet, Hoc facite in meam commemorationem. Luc. 22. quod ad Cōia oīb. verbi prædicationē, & Baptismū; Enītes docete omnes gentes, baptizantes eos. Mat. 28. quod ad remissionem peccatorū: Quācūque alligacūtis super terram, erunt li- gata & in celo, & quācūque solē critis super terram erunt soluta & in celo Matth. 18. Vel cum dixit. Accipite Spiritū Sanctū, querū remiseritis peccata remittuntur eis, & quorū, reinueritis, retenta sunt. siue cū aperuit illis ienf. m, ut intelligent scripturas, Peculiaria Luc. 24. Ita quæ peculiaria voluit esse Petri, aperte significauit, siue cū dixit. Tu voca- beris Cephas Io. 1. vel cū ait, Tu es Petrus, & super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam. Matth. 16. aut cum subdit, & tibi dabo claves regni celorum, ac denique cum ea- dem modo persiciens atque adimplens ait, pafce agnos meos, pafce oīes meas, Io. 21. Ad- hibita hac a Domino distinctione, & discrimine, non est mirum, si eadem quoque distin- ctione, Patres dixerint, aliquando, omnes Apostolos, pari fuisse præditos potestate, ali-

D quando vero, Petrum cæterorum caput & Principem, vt Cyprianus fecisse vñ, de vñita- te Ecclesiæ. Asserit distinctioni, etiam quæ responderet, quod S. Hieron. modo super omnes Apostolos, fundatam dicit Ecclesiam, paremque eodem adeptos a Domino potestā tem, & cunctos claves celorum accepisse; modo vero Petrum, caput & principē appellat Apostolorū, ac super eum, fundatam testatur Ecclesiam lib. 1. adu. Iouin. & alibi sa- pius. Quod verò dicit, cunctos Apostolos, claves regni celorum accepisse, sic videtur ac- cipiendum, vt Apostoli æque ac Petrus earumdem clavium vñum habuerint, ordinis po- testate, sc. dimittendi peccata, verum quod spectat ad supremam potestatem, auctoritatē & iurisdictionem, quam per clavium traditionem significata ē esse, ex clave David, sa- tis confirmatur, constat Euangelii testimonio, Petro tantummodo a Domino, iunc tem- poris fuisse præmissas, ac Petro duntaxat esse datas atque sic supremam potestatem, hoc ipso scilicet tempore, cum a Domino eidem vniuersus grex palcedus committitur. Vn-

E de Optat. Mileuit. 7. con. Parmen. Bono Unitatis inquit, B. Petrus cui satis erat, si post quam negauit solam veniam consequeretur, & preferri omnibus Apostolis meruit, & claves Regni celorum communicandas ceteris, solus accepit, hac ille, & alia plura id genus, qui, & non semel exp̄esse, firmiterque testatur, vniuersalem totius Ecclesiæ præ- fecturam, quam a Christo Petrus est consecutus, transfasam esse in Romanos Pontifices, Petri ca. hec legitos successores, hoc ipsum habemus apud Arnobium, in pf. 2. 8. apud Leonem, ad Anastasium Theſſalonicens. apud Greg. lib. 4. ep. 38. apud Bernard. ad Eugen. ne reliquos Patres enumerem, quorum est vna in hac re quidem, & constans sententia, & omnium præterea conciliorum.

a 1. s. c. 16.
& c. vlt. &
lib. 7. c. 22.

Apostolis.

Cōia oīb.

Apostolis.

Peculiaria

Petri.

Apostoli

omnes pa-

res ordinis

potestate,

sed super

omnes Pe-

trii iuris-

dōnis am-

plitudine.

Apparet Discipulis in monte Galileæ, quo eos conueniente iuferat, Matt. 28, 16. de qua apparitione Apostolus primo Corinth. 15, 5. *Visum esse, ait, plusquam quingentis fratribus simul: quibus tum dixit: Data est mihi omnis potestas in celo, & in terra. eunter ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.*

Deinde visum esse Iacobo, idem Paulus ibidem ait, de qua apparitione, nihil apud Euangelistas. nouissime autem, reuersis illi Hierusalem, & recumbentibus, apparet, & exprobrata eorum incredulitate, & duritia cordis, dixit eis: *Euntes in vniuersum mundum, prædicate Euangelium omni creature, &c.* Marc. 16. ac subinde ex Scripturarū testimonio, Resurrectione sua confirmata, *Aperuit illis sensum, ut intellicherent Scripturas; mandauit prædicationem Euangeli: promisit virtutem faciendi miracula: mandauit expectare in ciuitate, donec induerentur virtute ex alto; ac denique eductis illis foras in Bethaniam, & eis benedicens, videntibus ipsis, ascendit in celum.* Marc. 16, 19. Luc. 24, 49.

Hac porro sua nouissima manifestatione, Dominus, præter alias dotes, liberaliter collatas Ecclesiæ sue, duas superaddidit. Vnam (Mr. 16.) operationem miraculorum, collatam fidelibus, quæ communis Christianis omnibus esse posset: alteram vero (Luc. 24.) diuinarum Scripturarū intelligentiam, C postolis peculiariter concessum; quæ Spiritus sancti charismata, ita propria sunt Ecclesiæ, vt apud eos, qui foris sunt, reperiiri nullo modo queant.

Ioannes, qui vltimis scripsit, sic suum Euangelium conclusit: *Sunt autem & alia multa, quæ fecit Iesus, quæ si scribantur per singula, nec ipsum, arbitror, mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.*

Per hyperboleum, inquit Isidor, Pelusiota, non inusitata sacris literis, dicta sunt. Ceterum sicut non cuncta Christi facta, ita multo minus, omnia dicta ab eo verba, Euangelistæ sunt prosecuti. Citat Paulus Apostolas, Christi sententiam, ab illis prætermissem, Cum Ephesios alloquens, Act. 20, 35. sic ait: *Memores verbi Domini, quoniam ipse dixit: Beatus est magis dare, quam accipere.* Hiero. ep. 152. ad Miner. Sciat me illud Apostoli libenter audire: *Omnia probate, quod bonum est tenete.* & Saluatoris verba dicentis: *E flore probati nummularii.* viurpat eandem Cassianus, sed & illud: *Ubi te inuenero, ibi te iudicabo.*

Pot sanctos Euangelistas, Iosephas Iudeus, ab hinc quadraginta annis, Græcè res gestas Iudæorum prosecutus, præclarum hoc Christo dat testimonium: Eo, inquit, tempore fuit Iesus, vir sapiens, (si tamen virum eum fas est dicere) erat enim mirabilium operator, & doctor eorum, qui libenter vera suscipiunt, plurimosque tam de Judæis, quam de Gentibus sc̄litores habuit. Ortus hic erat, quem accusat *In nostra gentis Principibus, cum addixissent eum cruci, nihilominus non defrinxerunt eum diligere,* qui ab initio ceperant, & paruit enim tertia die vius, ita vt diuinitus de eo nates, hoc & alia multa miranda prædixerent, & usque in hodiernum diem Christianorum genus ab hoc denominatum, non deficit. Refertur ab Eusebio 1. Hist. capit. 11. ex 18. Antiquit. cap. 4.

Quod testimonium, cum Romæ requireretur, in peruetusto codice, in quo Iosephi historia, ex Græco in Hebraicum sermonem est translata, inuentum est ab rasum, membra na ipsa id exclamante. Hegesippus (non qui proximus Apostolorum temporibus fuit, sed post tempora Constantini) in Anacephaleosi, de morte, & resurrectione Christi Pila ti epistolam ad Claudium (falso, ad Tiberium enim legendum est) scriptam recitat. Con suenisse quidem Praefides, insigniora quæque referre ad Imperatores, certum est, & Pilatum, de Christo retulisse ad Tiberium, testis est Tertull. b in A polog. & Euseb. c epistolæ meminit. Orosius d, & Turonensis. e Acta publica, a Norariis excepta, de Christo, Romam delata constat, ad quæ prouocat Iustinus A polog. ad Antoninum. Egregium porro inonumentum, suæ ad celos ascensoris Dominus posteris spectandum reliquit, suorum sacrorum pedum, terræ impressa vestigia, de quibus olim Zacharias propheta, intellectissime videtur, dum propheticè hæc locutus est c. 14,4. Stabunt pe-

des

Sub suā A-
scensionem
Dominus
alias duas
dotes sup-
peddit Fc-
clesie.

a ep. 99.
ub. 2.

Iosephi te-
stimonium
de Christo.

b. Apolog.
c. 5. & 21.
c. 2 hist. c. 2
d 7 hist. c. 4
e 11 hist. fr.
c. 24.

Vestigia
Christi a-
scendentis
in Cœlum.

A

B.

C.

D.

E.

A des eius supra montem Oliueti, qui est contra Hierusalem ad Occidentem.

Quod vero ad impressa Domini vestigia pertinet, haec scribit Hieronymus de locis Hebraicis in Acta: Mons Oliueti ad Orientem Ierosolymae, torrente Cedron interflente, ubi ultima vestigia Domini, humi impressa, hodieque monstrantur. Cumque terra eadem, quotidie a credentibus hauriatur, nihilominus tamen, eadem faciata vestigia, pristinum statum continuo recipiunt. Denique cum Ecclesia, in cuius medio sunt, rotundo scemate, & pulcherrimo opere conderetur, summum tamen cacumen, (ut perhibent) propter Dominici corporis meatum, nullo modo contegi, & concamerari potuit; sed transitus eius a terra, ad celum usque, patet aperius. Optatus quoque Mileuitanus: Ibi, inquit, (cum meminitde Ecclesia Orientali), eius sancta sunt impressa vestigia.

Eadem ferè Paulus. Nolan. ep. 11. ad Seuerum, & Seuer. hist. libro secundo, & hoc amplius uterque; quod verbis Seueri referam.

Illud reatum, quod locus ille, in quo postremum institerant diuina vestigia, cum in celum Dominus, nube sublatus est, continuari paumento, cum reliqua stratorum parte, non potuit, si quidem, quæcumque applicabantur, insolens humana suscipere, terra, respuerit, excessis in ora operantium, saepe marmoribus, quin etiam, calcati Deo pulueris adeo perenne documentum est, ut vestigia impressa cernantur, & cum quotidie confluentium fides, certatim Domini calcata diripiatur, damnum tamen, arcu non sentiat, & eamdem adhuc sui speciem, velut impressis signata vestigiis, terra custodit. haec Seuerus.

Auget vero miraculum, quod exercitus Romanorum, sub Tito, in obsidione urbis montem Oliueti insedit, ut si lapidi fuisse insculpta vestigia, vix potuissent conseruari.

C Eadem confirmat Beda, post septingentos ferme annos, de locis sanctis, capitulo septimo. Atque hancenius breviter de Christi actis, ut ab Euangelistis, literis consignata nobis reliqua sint. Pergamus iam ad librum Actorum & postolorum, non quidem, qui Acta omnia, neque omnium, sed unius tantum, vel alterius, inquit Chrysost. eademque facilitia numeratu, contineat.

Historia Apostolorum

A monte Oliueti, regressi sunt, cum gaudio in Hierusalem discipuli, cum mulieribus, & Maria, matre Iesu. Convento coenaculo, persistunt in oratione. Luc. 24. Act. primo. In ea domo, quæ fuit Ioannis, cognominati Marci, collocata nunc est magna, & sanctissima Sion, omnium Ecclesiarum maxima, inquit Alexand. Monach. in Act. S. Barnabæ.^a

a Apud Sur. 21. In Petrus Primatum exerceret.

Petrus, primatum sibi collatum exercens, refert de subrogando in locum Iudeæ, & premissa preicatione, datis sortibus, Iosepho Barsabæ, & Matthæo ex 72. discipulorum numero, ut est apud Clementem Alexand. ex Beda in retract. in Act. Ap.) Cum cecidisset fors super Matthiam, ad numeratur undicim. Apostolis. Act. 1.

Die Pentecostes ad eft a die Resurrectionis, quinquagesimo, ab Ascensione decimo, die Dominico, admirabili modo, in centum viginti congregatos, delapsus in formam ignearum linguarum, Spiritus sanctus, omnes perfundit; ita ut singuli ineffabil modo, omnibus omnium genium linguis, loquerentur magnalia Dei, stupentibus omnib. non vero, ut quidam opinati sunt, sic ut sua lingua loquantes, a singulis, quasi eorum propria intelligerentur. Greg. Naz. in Pent. Act. 2.

E Ruris, Petrus iuum Primatum ostendit, prima concione ad Iudeos calumniantes suos, de obiecta ebrietate purgans, quod esset hora diei tertiae: (cum apud Hebreos, ante horam diei textam, prandere religio esset, ut colligitur ex Ioh. pho, in vita Iudei,) & ex lege, & Prophetis, de Christo distinxerint, & resurrexisse comprobans, ita ut ad tria milia, veritatem fidei agnouerint, & amplexi sunt, iussi ab eo baptizari in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum. Quod non sic accipendum est, ut Petrus, & Spiritus sanctus non eque ac Filii nomina, qui baptizarent, expresserint, ex Iustino o. at. ad Antoniu. n.)

Quod S. Petrus dixit, ea concione, loquens de Davide: Et sepulchrum eius est apud nos, in que in hodiernum diem obseruatione dignum est, sepulchrum illud (quod & Sa-

lomonis dictum est, quod & illic ipse conditus esset) remansisse integrum usque ad extreham omniumque nouissimam ludorum cladem, per Hadrianum illatam, sub qua, quasi in prodigium futuri ultimi ludorum extremi, sponte corruit, ut Dio Cassius, auctor est, in Hadriani vita. De eo, ut augustis aedificijs, opera Salomonis, extructis, insigni; sed, & Thesauro nobilitato, meminit Iosephus Antiquit. 7. c. vlt. 8. & 16. c. 11. Si quidem Hieron. ep. 17. ad Marcellam ad finem, scribit suo tempore, orari solium in Davidis mausoleo, cuius saltem tunc extarent vestigia.

Perseuerant in doctrina Apoll. & communicatione fractionis panis, & orationibus Act. 2. & rursum sanato claudio, & alia conacione, Act. 3. auctus est numerus fidelium, ad quinque millia Act. 4. ver. 4.

Petrus & Ioannes coniuncti in carcerem, & mox dimittuntur, denunciando illis, ne omnino docerent in nomine Iesu. Act. 4.

Fideles, omnia in commune conferunt, Act. 3. 32. & 4. 44. in quibus nominatim censetur Barnabas Leuites, Cyprius, in qua primæ illius Ecclesiæ Christianorum, voluntaria renunciatione & paupertate, iacta semina, & præscripta forma, religiosæ, & cœnobiticæ vitæ Aug. ser. 30. de diuersi Basil. de reg. Mon.

Ananias, & Saphira, ob euentum agri pretium, in exemplum votifragorum, & proprietariorū, a Petro Apostolo morte feriuntur, Act. 5. de illis Hie. id Demetriadē ep. 8. Ananias, & Saphira dispensatores timidi, immo corde dupli, & ideo condemnati, quia post votum, absulerunt, quasi sua, & non eius, cui semel ea voverant, partem, quā sibi iam aliena substantia reservauerunt, metuentes famem, quam vera fides non timet, præsentem meruere vindictam, non crudelitate sententiæ, sed correctionis exemplo. Denique & Apostolus Petrus, non imprecatur eis mortem, vt stultus Porphyrius calumniatur, sed Dei iudicium, propheticō spiritu annunciat, vt pœna duorum hominum sit doctrina multorum. Eadē de voto Athan. ter. in passione & cruce, & Greg. lib. 1. ind. 9. ep. 33.

Ceterum, eam quidem pœnam non ad supplicium sempiternum, sed ad expirationē peccati, ut sic salvi essent in futuro sæculo, a Domino esse illatam, Orig. Aug. b Cassia. existimarentur.

Per oēs Apostolos, cum signa & prodigia fierent, plura, & insigniora siebant, per Petrum, sanatis omnib. quoscumq; vmbra illius obumbrascat, Act. 5. 15. Quo type è illud vñ expressum, tantam a Deo Principi Apostolorum gratiarum copiam esse collatam, vt ea dem dona Petri personæ concessa, sic in vmbram & quæ transtulerit, vt ea dem in successorib. qui referunt personam Petri, feliciter propagari voluerit, nimirū, vt quāvis oēs sancti essent ac Petrus, sed ex his aliqui morib. essent futuri dissimiles, tamen quia eiusdem agerēt personā Petri, eandem & retinuerint a Deo illi traditam p̄tatem, scirentq; nō oēs, respectu Petri, honori habendos esse, qui vmbram saltem Petri, hac ex parte referrent.

Apostoli rursum in carcere conciūtūr, vnde per Angelū, mirabil modo, erepti, rursum concionantur: adducti in Concilium, respondēt: Obedire Deo oportet magis quam hominibus. qua ex re, frementib. Iudeis, & interficere eos meditantib. per Gamalielē deterrantur, ac deniq; cœsis denunciant, ne amplius loquantur in nomine Iesu: at illi exultantes, ob ea quæ passi erant pro nomine Iesu, audacter pergunt in instituto munere Euangelizandi. Act. 5. Gamalielē porro fuisse Christianū, sed consilio Apostolorū sic occultū inter Seniores, vt ea ratione melius coniulere Ecclesiæ posset, permanuisse, h̄ apud Bedam, d quod quidem ex eo confirmatur, quod apud Stephanū sepultus fuisse repertus, qui eius Pauli, ac Barnabæ magister fuerat. Lucianus libello de Inuent. Stephani Protom.

Crescēt fideliū numero, & exerto murmure inter Hebreos ex Grecia, qui Græci appellant, & Hebreos Palestiniæ indigenas, qui Hebrei proprie dicebantur, eo quod despiceretur in ministerio quotidiano (mensarū. l.c.) vidua earum, diliguntur lepī viri, boni testimonij, eleemosynarum curatores communique mensarū, & Christi mysteriorū ministri, quos per impositionē manū ordinant Diaconos, Act. 6. Notandum est aut, quod vt Dominus, ac Redemptor noster in ultima illa ac memorabili cœna, vtrāq; mensam coniunxit, cœm & Sacram, in quarum priore Agnū, ex more, comederet, in posteriore vero

A mox consecrata, sacratissimum suum corpus & sanguinem exhibet; sic etiam temporibus Apostolorum, eadem in Ecclesia consuetudo noscitur conseruata, ut simul vtramque mensam coniungerent. est de his per spicium Pauli testimonium in prima ad Corinth. 11, 20. Harum vtrarumque mensarum ministri erant Diaconi illi septem electi ex numero 72. discipulorum, vt tradit Epiphanius lib. 1. cap. 21. nam quod aliqui senserunt, Diaconos non fuisse electos ministros altaris, multipliciter conuinci possunt, ex testimonij Ignatij ad Trallianos ep. 5. ad Heronem ep. 13. & ex perpetuo vsu, & traditione Ecclesiae.

Duplici mensa i prima Eccliesia ministris Diaconi dei. eti.

B Porro, quod dicitur praedictos 7. diaconos mensis communibus etiam inseruisse, ac Praefectos fuisse, non sic accipiendum est, vt (quod ministrorum mensarum est) ceteris accumbentibus, quæ ad potum cibumve pertinerent, illuc inferrent, sed quod ea quæ essent cuique opus, eleemosynas diuidendo, curarent, quod etiam vnu retentum esse S. Leo in serm. de S. Laurentio testatur. Non solum ministerio sacramentorum, inquit, sed etiam dispensatione Ecclesiastice substantiæ præeminebat, tunc alia plura ex ep. apud

B Auctores. Habant Diaconi plures alios sub se ministros, Saluto, inquit Ignatius, Diaconos, ep. 12. & mox, Saluto hypodiaconos, Lectores, cantores, janitores laborantes, (hi erat, qui corpora mortuorum curabat, & sepeliebat) Exorcistas, Confessores: saluto custodes sacrorum vestibulorum, Diaconissas, quæ portis, mulieribus tantum patentibus, præerant. Sed & illa alia de Diaconissis habentur apud Clem. 3. Const. Apost. cap. 15. Elige quoque Diaconissam fidelem & sanctam ad mulierum ministeria &c. & apud Epiphanium hær. 79. Ut Diaconissarum frequens est mentio apud Ecclesiasticos scriptores, ita etiam aliquando reperitur nomen Presbyteræ, significando vel seniorem viduam, vel quarum viris in presbyteros electis, ipse interim vitam cælibem agerent, quo etiam fuisu alia Episcopæ appellatæ, quarum viri essent in Episcopos consecrati: eodem modo aliquando dicuntur Diaconissæ, quarum viri ad Diaconatum promoti fuissent, sic & Subdiaconissæ. Est decretum Zacharia Papæ de non admittenda in cōtubernium Presbytera, Diacona, vel Monacha, & Basilius Epist. ad Petragorium de ijsdem. haec tenus de occasione Diaconorum.

C Quod autem Lucas recensendo singulorum septem Diaconorum nomina primū ordine ponat Stephanum, S. Augustinus.^a ex eo accidisse putauit, quod primatum ageret inter Diaconos, idemque Primicerius Diaconorū & Archidiaconus esset, vt a Luciano, & alijs nominatus habetur.

D Jacobus Apostolus, Alphædiætus, & iustus, frater Domini, & minor, a B. Petro Ieronymorum Episcopus ordinatur (Chrys. hom. 87. in Io.) 27. Decemb. ex Beda in Martylog. Euseb. ex Clement. Alexandrin. 6. Hypotyposeon, referit Petrum, Iacobum, & Ioannem; uno consensu Iacobum ordinasse. quod ipsum Epistola Episcopos Italiæ, quæ adfertur Anacleti, testatur: traditamque a Petro formam esse, vt non minus, quam a tribus Episcopis, electus Episcopus consecretur: Hæc, vt alia multa prætermisit Lucas Hier.^b

Eius Cathedram, ad sua vsque tempora, magna veneratione afferuata, afferit Euseb. in histor. c. Eundem quoque Iacobum, gettasse in capite laminam, seu bracteam auream, Episcopalis dignitatis ornamentum, Epiphanius hær. 29. & 78. Hieronymus in script. & in Epist. ad Gal. cap. secundo, & alii testantur, quod ipsum de Ioanne Apostolo ex Polycrate referunt Euseb.^d & Hier. de re script. in Polycapo: ex qua initiatione & vsu Apostolorum manauit, vt Episcopi Christianæ Ecclesiae, quod regali fungentur Sacerdotio, tanquam Reges, ac Sacerdotes mitra in sacris venerationi pretiosa: quam coronam fæderalem, Marcellinus^e & Euseb.^f Gregorius Nazianzenus Apolog. 3. Cydarim appellat. distinctam quidem gemmis, Ambrosij Coronam celebrat Ennodius in Epigrammate.

Stephanus primus Diaconus, faciens prodigia, & signa magna in populo, appositis falsis testibus, accusatus, post egregiam concionem, septimo mense ab Ascensione Domini, 26. Decembris a Iudeis lapidatus, primus omnium Christianorum, martyrio coronatur. Act. 6. & 7. Martylog. Roman. Augustinus, Fulgentius, Nyssenus. De in

a ser. 94. de diuers.

Iacob. minor Ierosoly. Ep's a B. Pet. ordinatur.

b ca. 2. ep.

ad Gal.

c li. 7. c. 14

in fine.

d li. 5. hist.

c. 22.

Coro. aut

Mitra seu

Cydaris

vsi epi.

e lib. 29.

fli. 10. c. 4.

Steph. pri-

mus mar-

tyr.

uentione eius corporis vide Anno Domini 415. & de innumeris ad eius reliquias miraculis lege Augustinum &c c.

Curauerunt autem Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnum super eum Act.8.per planctum autem magnum,amplitudinem,& magnificentiam funeris intelligendam ait S.Hieronymus.^a Ex quo Apostolorum exemplo, laudabilis,in Ecclesia Dei,in curandis defunctorum corporibus,cōsuetudo permanxit, ut eadem in primis aromatibus condirentur,Tertullianus in Apologetico, Nyssenus in funere Metetii,Nazianz.epist.18.Prudent.in hymno defunctorum.Rursum vero accensis cereis,cantu prosequendi pompam funeris,Portins in Actis Passionis S. Cypr. Nyss.in fun.Melet.Nazianzenus in funere Cæsarii fratris.Euseb.in funere Constantini.Hier.in funere Pauli.Athanasius apud Dama sc.lib.de mortuorum suffragiis:Si quis,inquit,diem obierit,lacet in aere ponatur inhu matus,ne omiseris oleum,& ceram, inuocato Christo Deo , ad sepulchrum accedere,accepta enim Deo sunt,plurimam secum referunt retributionē,oleum,& cera holocaustum est,incruenta vero hostia oblatio propitiatio est, Chrysoltus hom.14.in 1.Epist.Timoth.Quid,ait,ardentes quæso lampades sibi volunt: nonne tanquam athletas eos comitamus:quid autem hymni:nonne glorificamus Deum,& illigratias agimus,quia iam defunctum coronauit , & ab incertitudine sublatum penes se retinet^b& hom.70.ad pop.Antioch.& alibi.Rursum,tertia,octaua,vigesima,trigesima,quadragesima,& sexagesima die,ac denique anniversaria,agi consuuisse memoriam defunctorum,antiqui libri rituales testantur,Tertullianus de Cor.Mil.Nazian.in fun.Cæsarii. Hieronymus epist. 27. de suffragiis ab ecclesia pro defunctis,exhiberi solitis,quod his affine est,præter innumera veterum testimonia,audiamus Augustinum fer.32.de ver.Apost.Orationibus vero sanctæ Ecclesiæ,inquit,& sacrificio salutari,& eleemosynis,quæ pro eorum spiritibus erugantur, non est dubitandum mortuos adiuvari, ut cum eis misericordius agatur a Domino,quam eorum peccata meruerunt, hoc enim a Patribus traditū universa obseruat Ecclesia,ut pro eis qui in corporis,& sanguinis Christi communione defuncti sunt,cum ad ipsum sacrificium loco suo commemora ntur,orentur,ac pro illis quoque offerri commemoretur &c.ex cuius sententia , & aliorum plurimorum Patrum de suffragiis,ex traditione Apostolica pro defunctis præstari solitis,necessario consequitur, eosdem pariter ex Apostolica traditione affirmare,esse locum,in riu ex tra quo post obitum animæ purgantur, donec ab omni peccati labe expientur , & tempora-ditione A lem penam persoluant,hoc est autem,quod dicitur Putgatorium.

Purgato-
riū ex tra
postolica .

Dispersio
Christian-
notū post
necē Ste-
phani.]

Hebrei ad
uenæ dis-
persio-
nis,
qui.

Philippus
Diaconus

PO ST Stephani necem,ingenti excitata in Ecclesiam persecutione, pluribus fide-
lium occisis(ex Act.26,10.reliqui omnes dispersi sunt,præter Apostolos,(quod qui-
dem de Apostolis diuino miraculo tribuendum videtur) primum per regiones Iudeæ,
& Samaria(Act.8.)post vero etiam vique in Phæniciam, Cyprum,& Antiochiā,(ex
Act.11,19.)& in alias etiam Provincias, qui eo nomine,a ceteris Iudeis , qui per omnes
Romani Imper.provincias habitarent, distincti sunt, quod appellarentur Hebrei dis-
persio-
nis,ad quos postmodum Petrus Apostolus scribens Epistolam , eiusmodi titulo
prænotauit.

Petrus Apostolus Iesu Christi electis aduenis dispersionis,Ponti, Galatiae,Cappa-
dociae,Asie,& Bithynie,& S. Iacobus.Iacobus Dei, & Domini nostri Iesu Christi
scrutus duodecima Tribubus,que sunt in Dispersione salutem.qua dispersionis occasio-
ne Euangeli am feliciter propagatur.

Philippus Diaconus,primus omnium, Samaritis,magno prouento, prædicat Euan-

A gelium, per multa signa, Deo prædicationem confirmante, ac plurimi baptizantur, & in his Simon Magus. A&t.8.

Perlatis his, quæ in Samaria gesta erant, Iero solymam; Apostoli mittunt ad eos Petru, & Ioannem, ut primarios, qui Baptizatis, per orationem, & manuum impositionem, conferant Spiritum Sanctum. A&t. 8, 14. Agnosce hic iam fuisse in Ecclesia hierarchicum ordinem, ut non omnia omnibus indistincte, nulla Ordinis habita ratione, liceret: quem breuiter perstringit Ignatius epist. decima, ad Smyrn. *Laici Diaconis subiiciuntur, Diaconi, Presbyteri Presbyteri, Episcopo, Episcopos, Christo, & ipse Patri. Quod deerat, ait Cyprian. ad Iulianum, epistol. septuagesimateria, id a Petro & Ioanne factum est; ut, oratione pro eis habita, & manu imposta, inuocaretur, & infunderetur super eos Spiritus sanctus, quod nunc quoque apud nos geritur; ut, qui in Ecclesia baptizantur, Praepositis Ecclesie offerantur, & per nostram orationem, ac manus impositionem Spiritum sanctum consequantur, & signaculo Dominico consumentur.* Ex qua conluminatione & perfectione, Confirmatio etiam appellatur. Etiam si, inquit, Hieronymus contra Luciferianos, Scriptura auctoritas non subesset, totius orbis in hac parte consensus in star pracepti obtineret: nam & multa alia, quæ per traditionem in Ecclesiis obseruantur, auctoritatem sibi scripta legis usurpauerunt. Porro eiusmodi mysterium confitar, ab antiquis appellatum esse Sacramentum, ut in Concilio Carthaginensis tempore Cypriani celebrato, & ab ipso Cyprian. episto. vigesimasecunda, ad Stephanum Papam. *Vnctio spiritualis, ipse Spiritus sanctus est, inquit Augustinus, cuius sacramentum est inunctione visibili, & sic sepius. Quod versus B. pietati hanc manus impositionem accipientes, signo crucis etiam signantur, idem Sacramentum est appellatum sigillum, & signaculum, ut est apud Eusebium 3. hist. c. 17. & 6. cap. 35.*

Ordo hierarchicalis.

de manu impositione Epori.

Confirmationis & Chrismatis Sacramentum.

B *C. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 5510. 5511. 5512. 5513. 5514. 5515. 5516. 5517. 5518. 5519. 5520. 5521. 5522. 5523. 5524. 5525. 5526. 5527. 5528. 5529. 55210. 55211. 55212. 55213. 55214. 55215. 55216. 55217. 55218. 55219. 55220. 55221. 55222. 55223. 55224. 55225. 55226. 55227. 55228. 55229. 552210. 552211. 552212. 552213. 552214. 552215. 552216. 552217. 552218. 552219. 552220. 552221. 552222. 552223. 552224. 552225. 552226. 552227. 552228. 552229. 5522210. 5522211. 5522212. 5522213. 5522214. 5522215. 5522216. 5522217. 5522218. 5522219. 5522220. 5522221. 5522222. 5522223. 5522224. 5522225. 5522226. 5522227. 5522228. 5522229. 55222210. 55222211. 55222212. 55222213. 55222214. 55222215. 55222216. 55222217. 55222218. 55222219. 55222220. 55222221. 55222222. 55222223. 55222224. 55222225. 55222226. 55222227. 55222228. 55222229. 552222210. 552222211. 552222212. 552222213. 552222214. 552222215. 552222216. 552222217. 552222218. 552222219. 552222220. 552222221. 552222222. 552222223. 552222224. 552222225. 552222226. 552222227. 552222228. 552222229. 5522222210. 5522222211. 5522222212. 5522222213. 5522222214. 5522222215. 5522222216. 5522222217. 5522222218. 5522222219. 5522222220. 5522222221. 5522222222. 5522222223. 5522222224. 5522222225. 5522222226. 5522222227. 5522222228. 5522222229. 55222222210. 55222222211. 55222222212. 55222222213. 55222222214. 55222222215. 55222222216. 55222222217. 55222222218. 55222222219. 55222222220. 55222222221. 55222222222. 55222222223. 55222222224. 55222222225. 55222222226. 55222222227. 55222222228. 55222222229. 552222222210. 552222222211. 552222222212. 552222222213. 552222222214. 552222222215. 552222222216. 552222222217. 552222222218. 552222222219. 552222222220. 552222222221. 552222222222. 552222222223. 552222222224. 552222222225. 552222222226. 552222222227. 552222222228. 552222222229. 5522222222210. 5522222222211. 5522222222212. 5522222222213. 5522222222214. 5522222222215. 5522222222216. 5522222222217. 5522222222218. 5522222222219. 5522222222220. 5522222222221. 5522222222222. 5522222222223. 5522222222224. 5522222222225. 5522222222226. 5522222222227. 5522222222228. 5522222222229. 55222222222210. 55222222222211. 55222222222212. 55222222222213. 55222222222214. 55222222222215. 55222222222216. 55222222222217. 55222222222218. 55222222222219. 55222222222220. 55222222222221. 55222222222222. 55222222222223. 55222222222224. 55222222222225. 55222222222226. 55222222222227. 55222222222228. 55222222222229. 552222222222210. 552222222222211. 552222222222212. 552222222222213. 552222222222214. 552222222222215. 552222222222216. 552222222222217. 552222222222218. 552222222222219. 552222222222220. 552222222222221. 552222222222222. 552222222222223. 552222222222224. 552222222222225. 552222222222226. 552222222222227. 552222222222228. 552222222222229. 5522222222222210. 5522222222222211. 5522222222222212. 5522222222222213. 5522222222222214. 5522222222222215. 5522222222222216. 5522222222222217. 5522222222222218. 5522222222222219. 5522222222222220. 5522222222222221. 5522222222222222. 5522222222222223. 5522222222222224. 5522222222222225. 5522222222222226. 5522222222222227. 5522222222222228. 5522222222222229. 55222222222222210. 55222222222222211. 55222222222222212. 55222222222222213. 55222222222222214. 55222222222222215. 55222222222222216. 55222222222222217. 55222222222222218. 55222222222222219. 55222222222222220. 55222222222222221. 55222222222222222. 55222222222222223. 55222222222222224. 55222222222222225. 55222222222222226. 55222222222222227. 55222222222222228. 55222222222222229. 552222222222222210. 552222222222222211. 552222222222222212. 552222222222222213. 552222222222222214. 552222222222222215. 552222222222222216. 552222222222222217. 552222222222222218. 552222222222222219. 552222222222222220. 552222222222222221. 552222222222222222. 552222222222222223. 552222222222222224. 552222222222222225. 552222222222222226. 552222222222222227. 552222222222222228. 552222222222222229. 5522222222222222210. 5522222222222222211. 5522222222222222212. 5522222222222222213. 5522222222222222214. 5522222222222222215. 5522222222222222216. 5522222222222222217. 5522222222222222218. 5522222222222222219. 5522222222222222220. 5522222222222222221. 5522222222222222222. 5522222222222222223. 5522222222222222224. 5522222222222222225. 5522222222222222226. 5522222222222222227. 5522222222222222228. 5522222222222222229. 55222222222222222210. 55222222222222222211. 55222222222222222212. 55222222222222222213. 55222222222222222214. 55222222222222222215. 55222222222222222216. 55222222222222222217. 55222222222222222218. 55222222222222222219. 55222222222222222220. 55222222222222222221. 55222222222222222222. 55222222222222222223. 55222222222222222224. 55222222222222222225. 55222222222222222226. 55222222222222222227. 55222222222222222228. 55222222222222222229. 552222222222222222210. 552222222222222222211. 552222222222222222212. 552222222222222222213. 552222222222222222214. 552222222222222222215. 552222222222222222216. 552222222222222222217. 552222222222222222218. 552222222222222222219. 552222222222222222220. 552222222222222222221. 552222222222222222222. 552222222222222222223. 552222222222222222224. 552222222222222222225. 552222222222222222226. 552222222222222222227. 552222222222222222228. 552222222222222222229. 5522222222222222222210. 5522222222222222222211. 5522222222222222222212. 5522222222222222222213. 5522222222222222222214. 5522222222222222222215. 5522222222222222222216. 5522222222222222222217. 5522222222222222222218. 5522222222222222222219. 5522222222222222222220. 5522222222222222222221. 5522222222222222222222. 5522222222222222222223. 5522222222222222222224. 5522222222222222222225. 5522222222222222222226. 5522222222222222222227. 5522222222222222222228. 5522222222222222222229. 55222222222222222222210. 55222222222222222222211. 55222222222222222222212. 55222222222222222222213. 55222222222222222222214. 55222222222222222222215. 55222222222222222222216. 55222222222222222222217. 55222222222222222222218. 55222222222222222222219. 55222222222222222222220. 55222222222222222222221. 55222222222222222222222. 55222222222222222222223. 55222222222222222222224. 55222222222222222222225. 55222222222222222222226. 55222222222222222222227. 55222222222222222222228. 55222222222222222222229. 552222222222222222222210. 552222222222222222222211. 552222222222222222222212. 552222222222222222222213. 552222222222222222222214. 552222222222222222222215. 552222222222222222222216. 552222222222222222222217. 552222222222222222222218. 552222222222222222222219. 552222222222222222222220. 552222222222222222222221. 552222222222222222222222. 552222222222222222222223. 552222222222222222222224. 552222222222222222222225. 552222222222222222222226. 552222222222222222222227. 552222222222222222222228. 552222222222222222222229. 5522222222222222222222210. 5522222222222222222222211. 5522222222222222222222212. 5522222222222222222222213. 5522222222222222222222214. 5522222222222222222222215. 5522222222222222222222216. 5522222222222222222222217. 5522222222222222222222218. 5522222222222222222222219. 5522222222222222222222220. 5522222222222222222222221. 5522222222222222222222222. 5522222222222222222222223. 5522222222222222222222224. 5522222222222222222222225. 5522222222222222222222226. 5522222222222222222222227. 5522222222222222222222228. 5522222222222222222222229. 55222222222222222222222210. 55222222222222222222222211. 55222222222222222222222212. 55222222222222222222222213. 55222222222222222222222214. 55222222222222222222222215. 55222222222222222222222216. 55222222222222222222222217. 55222222222222222222222218. 55222222222222222222222219. 55222222222222222222222220. 55222222222222222222222221. 55222222222222222222222222. 55222222222222222222222223. 55222222222222222222222224. 55222222222222222222222225. 55222222222222222222222226. 55222222222222222222222227. 55222222222222222222222228. 55222222222222222222222229. 552222222222222222222222210. 552222222222222222222222211. 552222222222222222222222212. 552222222222222222222222213. 552222222222222222222222214. 552222222222222222222222215. 552222222222222222222222216. 552222222222222222222222217. 552222222222222222222222218. 552222222222222222222222219. 552222222222222222222222220. 552222222222222222222222221. 552222222222222222222222222. 552222222222222222222222223. 552222222222222222222222224. 552222222222222222222222225. 552222222222222222222222226. 552222222222222222222222227. 552222222222222222222222228. 552222222222222222222222229. 5522222222222222222222222210. 5522222222222222222222222211. 5522222222222222222222222212. 5522222222222222222222222213. 5522222222222222222222222214. 5522222222222222222222222215. 5522222222222222222222222216. 5522222222222222222222222217. 5522222222222222222222222218. 5522222222222222222222222219. 5522222222222222222222222220. 55*

Christi Annus
36:Tiberii
20.Paulo Fabio Persico.
& Vitellio Nepote. } Coss.Sauli con-
uerse.

Saulus, publica auctoritate, pergens Damascum, ad coercendos, & vincitos abstrahens Iudeos Ierusalem Christianos; diuinitus ad Christum conuertitur, & per Ananiam baptizatur, Act. 9. 2. anno ab Ascensione Domini, die 25. Ianuarij. Martyrol. Rom. anno ætatis 35. vt coiliq; posse videtur ex Chrysostom. hom. de Principe Apostolorum. Chrysostomus ibi affirmat, eum capite cæsum anno ætatis 68. & ipse ad Philemonem, secundo sui carceris anno , Neronis 4. appellat se senem, saltem sexagenarium, qui annus erat ab hoc 24. ergo hic erat 35. a quo ad 43. Neronis, & sui triumphi per martyrium, fluxere 33. anni. Quod vero S. Lucas in nece Stephani, anno, qui hunc antecessit, vocat illum adolescentem Act. 7. 58. aduersum dum est græce esse v. & or. quæ quidem vox, non tam ætate adolescentem significat, quam audacem, & vehementis animi virum, qualis plane describitur Saulus a Luca, cum ait: *Saulus autem adbuc spirans minarum, & cædis, &c.* Hic de se Act. 22. 3. *Ego sum uir Iudeus, inquit, natus Tarso Cilicig, nutritus autem in ista ciuitate Ierusalem, secus pedes Gamalielis eruditus, &c.* aduersus quosdam, aliud de eius patria, & natione opinantes. Iustinus Martyr lib. de veritate Christianæ Religionis affirmat, legatos eximios viros, a Iudeis, per orbem, contra Christianam Religionem, fuisse dimissos.

Saul is
Tarsinat.Christi Annus
37.Tiberij Imp.
21.Castio Gallio, &
Servilio Rufe. } Coss.Caiphe
xitus.

Saulus prædicato Damasci primum Euangelio, in Arabiam profectus, & iterum Damascum reuersus, ibi triennium commoratur Gal. 1. 17.

Vitellius Syria Proconsul, Iudeorum benevolus, illis itolam Pontificiam restituit, Caiphæm Pontificatum mouet, Ionatha substituto. Iof. Antiq. 18. c. 6.

Caiphas, vitæ petras, mortem sibi infert. Clem. Rom. Conſ. Ap. 8. c. 1.

C

D

E

Christi Annus
28.Tiberii
23.Q. Plautio Plautiano
Sex. Papinio Gallieno. } Coss.

Agrrippa Iudeus, Aristoboli fil. Herodis Senioris nepos, aliquandiu Romæ versatus in Officiis Drusi & Caij, Tiberij Nepotum, delatione Eutychi liberti, quod mortem Tiberio, & Imperio Caio precatus esset, in vincula coniicitur. Iof. Ant. 18. c. 8.

Christi Annus
39.Caii Imp.
1.Gn. Proculo, &
Pontio Nigrino. } Coss.Saulus ve-
nat Iero-
lymam vi-
dere Petri.

Saulus, superiore anno ex Arabia Damascum reuersus, insidias Iudeorum deuitas, venit Ierosolymam Gal. 1. 18. Deinde post annos tres veni, inquit, Ierosolymam videre Petrum, & manji apud eum diebus 15. Act. 9. 2. Cor. 11. 32. Non discedi studio, sed honoris priori A poftole deferendi. Hier. in 1. cap. ep. ad Gal. Dignum fuit vt cuperet videre Petrum, qui primus erat inter Apostolos, cui delegauerat Salvator curam Ecclesiæ. Ambrot. in 1. cap. ad Gal. Ascendit uelut ad maiorem & seniorem. Chrysostomus.

Saulus, ob insidias Iudeorum, Cæfaream deducitur, & dimittitur Tarsum. Act. 9. 30. Ecclesia obtinente pacem, Petrus opportunitate viſus, iuſtrat, & visitat Ecclesiæ. Act. 9. 31.

Petrus Aa-
gio cheua
fundat Ec-
clesiam.

Petrus Apostolus, Antiochenam fundat Ecclesiam, ibique Cathedram tenet, annis septem, Euieb. in Chron. ex Actis proculdubio eius Ecclesia, quod omnium a Luce, ut pleraque alia, obseruat Hieron. in 2. c. ad Gal. celebrat eius institutionis anniversariam

memor-

memoriam Ecclesia 22. Febr. Id autem ita intelligendum est, ut Petrus, pro summa auctoritate, Ecclesiam Antiochenam primam & potissimum sedem Patriarchalem esse voluerit, vi Antiochia metropolis erat totius Orientis; ea autem sic sublimata, cuius esse sedes debuit, nisi totius Ecclesiæ Principis, id est ipius Petri? nec tamen propterea necesse fuit, vel ipsum ibi primum prædicasse, vel illuc adiisse, aut cum adierit, ibi perpetuo habuisse, aut sedisse.

Tiberius Augustus moritur, cum imperasset, a die obitus Augusti annis 22. m. 7. minus 4. diebus, 16. Martij, anno ætatis 78. Tacit. Dio. Succedit Caius, ex Germanico Nephos, de quo Seneca de Consolatione ad Albinam. *Hunc mihi videtur natura edidisse, ut ostenderet, quid summa virtus, in summa fortuna posset.*

Agrippa, ante lex menses a Tiberio in vincula coniectus, a Caio liberatur, cathena ferrea, altera aurea, paris ponderis compensata, & Tetrarchis Philippi, & Lisaniae traditis, Rex constitutur. Ios. in Ant. ^a

^a 18. ca. 7.
§ 8.

Christi Annus
40.

Caii
2.

M. Aquilio Juliano, ^b
P. Nonio Asprene. } Coss.

Petrus Apostolus, iam Biennio Ecclesiæ collectas visitans, venit Lyddam, vbi Aeneam paralyticum sanat; & a fratribus Ioppæ euocatus, Tabitham a mortuis excitat; ex quibus miraculis multi accedunt ad fidem. Act. 9.

Agrippa Rex, in reditu in Iudeam, miris modis in Ægypto illuditur, ibidem ingenti clade Iudei afficiuntur, Flacco Præside. Philo. in Flaccum.

Herodes Antipas Tetrarcha, & Herodias vxor, Tetrarchia multantur, (dum ex iniuria Agrippæ Herodiadis fratri, regnum affectant) & Lugdunum Galliæ relegatur (divina vltione ob lo. Baptistam occisum & Christum contemptum) Ios. Ant. 18. c. 8.

^{Herod. An}
tipas rele-
gatur.

Christi Annus
41.

Caii
3.

Caio Augusto 2. ^c
L. Apronio. } Coss.

A Petrus, Diuino monitu, primus, primum omnium Gentilium, Cornelium Centurionem, ohortis Italicae, & ipsum Angelico visu admonitum de eo accersendo) de lapsu visibiliter Spiritu Sancto in eum, & alios, ad quos de Christo verba faciebat baptizandos curat, & Gentibus adicatum ad Ecclesiam aperit, obstupescientibus, ex circumcisione fidelibus. Act. 10.

Petrus ex
divina re-
uelatione
Cornel-
i Centur-
ionē bap-
tizandum
curat.

Petro Hieropolymam reuerso, disceptant aduersus eum ex Circumcisione fideles, q ad gentiles adjicset, qui, ratione facti redditæ, acquiescunt. Act. 11.

Cherintus
æretia —
cha prim
post Simo-
nem

Cherintus ex illis unus fuit, qui Petro restituerunt, primus post Simonem, Hæresiarcha, quem & de pseudo apostolis, unum intellexit Apostolus 2. Cor. 11. 13. Epiphanius. Hæret. 28. Hic, præterquam quod in daizare fideles oportere affirmabat, Christi diuinatem negabat, eius quoque resurrectionem; & Angelos super eum extollebat. Epiphanius.

S. Matthi
Hebraice
scribit E-
uang

B Ex hoc tempore, ostio fidei gentibus referato, communicatur illis Christi prædictio. Act. 11. 20.

1. 3. c. 1
1. 2. c. 41
Pilarus se-
psumet
nt.

S. Matthæus Evangelista profecturus ad Gentes, primus omnium Hebraice scribit Euangelium. Euseb. Chron. cui non aduersatur Iren. ^b si recte intelligatur. Errat qui dem in tempore Nicephorus. ^c

1. 4. c. 5
1. 18. c. n.

Pilatus, homo nequissimus, qui, ut ait Philo. de legat. anno ultimo Tiberij accusatus apud Vitellium Præsidem, & Romani dimicatu, ad suam causam agendam (ex Ios. 18. c. 5.) damnatus, & Vieana in Galiam fuerat relegatus, hoc anno, multis calamina, ibi precessus, sua se manu interficit. Eusebius in Chron. ex Romanis, ait, historicis. O. os. d. Cassiod. in Chron. A. do. in Chron. Ios. de Vienna meminicit.

1. 1. 7. c. 5
1. 1. 18. c. n.

Petronius, amato Vitellio, Syria Præficitur. Iosephus ^c. Caius eo venit insolentis de-

mentix

mentia, vt statuam suam omnibus templis statui, & coli iussit quod & toto orbe Romano factum est, praterquam in Synagogis Iudeorum, illis id summa constantia recusantibus. Iosephus loco citato, Euseb. in Chron.

Christi Annus
42.

Caij Imp.
4.

Caio solo 3. Cess.

Philo princeps legationis Iudeorum contra Alexandrinos, Romam ad Caium venit. Idem Philo de legatione.

Iudei per hos annos dirissime vexantur Ierosolymis, & per Provincias; adeo ut trans Euphratem quinquaginta eorum millia cesa sint. Ios. antiq. 18. c. 12.

Christi e Annus
43.

Claudii Imp.
1.

*Caio A.4. &
Sentio Saturnino.* } *Coff.*

Discipuli
Antiochiae
primi dicitur
Christiani.

Thaddaeus
ad Abagarum.
a 2. hist. c.
13.

Magna Gentilium ad Christum facta Antiochiae conuersione, discipuli ibi primi dicitur Christiani. Act. 11, 26. ad distinguendos vero a falsis veros, Catholici cognomen est inuentum, & id quidem temporibus Apostolorum; nam eorum auctoritate, vera Dei ecclesia, in eorum Symbolo Catholica est cognominata, vt, ea discriminatione nominis, ab Haereticorum conuenticulis cognosceretur esse distincta.

Hoc anno Thaddaeus ex LXXII. discipulis secundum Euseb. ex Apostolis vero 12. secundum S. Hieronymum in Math. c. 10. Abagarum, & Edessorum ciuitatem, multis miraculis editis, ad Christi fidem conuerit. Euseb. b

Caius occiditur anno etatis 28. cum imperasset ann. 3. m. 10. d. 8. Sueton. c. 59. paulo diuersa Dio lib. 59. Succedit Tiberius Claudius Drusus, factione Praetorianorum, annos natus quinquaginta.

Claudius sauens Iudeis, Agrippae regnum confirmat & auget; & Edicta pro Iudeis Alexandriam, & in reliquum orbem Romanum mittit. Ios. Ant. 19. c. 5.

Christi Annus
44.

Clanaii.
2.

*Claudio Aug. 2. &
Licinio Largo.* } *Coff.*

Iacobus
Apostolus
martyris
coronatus.
T. 9. Ann.
633.
Ex Colle-
ctan. Leay-
sa Concil
Hispani in
Decreto
Gundema-
ri p. 291.
Petrus ora-
te pro eo
Ecclesia li-
beratur e
carcere.

Iacobus Apostolus, filius Zebedaei, Ioannis frater, ab Herode Agrippa Rege Iudeorum occiditur. Act. 12. Euf. Hist. 2. c. 8.

Quod autem profectus in Hispaniam ibi praedicari Euangelium, & aliquos collegerit discipulos ex traditione quadam constat, quam tamen non videtur cognouisse Rudericus Ximenius Archiepiscopus Toletanus, dum suum Primatum tuerit in Concilio Magno Lateranensi sub Innocentio 3. aduersus Compostellananum. A.D. 1215.

Translatio porro Ierosolymis in Hispaniam facta, constat ex litteris, quae feruntur, Leonis 3. Papae, & Callisti 2. At dedicatio Ecclesie Compostellanæ, curante Carolo Magno, vt Turpinus Rhemensis scribit, vera non videtur, ex his quæ Archiepiscopus Toletanus, loco & occasione citatis, in medium assert.

Petrus ab Agrippa in gratiam Iudeorum in carcerem coniectus, (vt post Pascha gratum eis exhiberet spectaculum) orante pro eo Ecclesia, diuinitus liberatus, Romam idit. Act. 12. in itinere visitans Ecclesias, pluribus dat Episcopos, Metaphr. 29. Junij, elegens iter ex Ierosolym. per Syriam vique Antiochiam, & inde per alias Ciuitates, in cuius narratione aliqua sunt corrigenda.

Petrus

A Petrus Byzantinis, & aliis eiusdem Provinciæ locis primos dat Episcopos. Agapetus Papa literis in quinta Synodo recitatis, Actione secunda.

Apostoli in Gentes, ob Agrippæ persecutionem, dispersendi, breue futuræ prædicationis indicium, conferendo in vnum, quod quisque sentiebat, componunt, atque creditibus hanc dandam esse regulam statuunt, quod Symbolum vocant. Id per hoc fere tempus factum oportuit. Rerius præstat. exposit. Symb. Leo epist. 25. ad Pucheriam, & alij.

Apostolos, non forte, sed peculiari insinuatu Spiritus sancti, in suam quemque Provinciam profectos credibile est.

B Petrus igitur, Princeps Apostolorum, ad totius mundi Principem Civitatem diuinatus mittitur. Leo ser. 1. de Nat. Apost. Quod vero ad rei gestæ historiam pertinet, quibus itineribus, quibus sue socijs comitatus Petrus Romam aduenerit, nemo est, qui describat, præter vnum Metaphrasten (29. Iunij) non vsqueaque certum, & probatum auctorem. Eum porro Romam venisse anno hoc Claudij secundo, communis omnium est sententia, Euseb. in Chron. Hieronym. de Script. Ecclesiast. in Petro, & aliorum. & hi quidem cōsentient de tempore, quod vero omnino venerit, omnes plane Ecclesiastici tractatores afferunt; & Hieronymus diserte; ad expugnandum Simonem Magum, magis suis populo illudentem. Hic Hæresiarcha, Samaritanus, & Magus, inquit Iustinus, Apolog. ad Antoninum Pium, sub Claudio Cæsare, efficacium dæmonum arte in imperiali Urbe nostra Roma, propter Magicas, quas exhibuit, virtutes, Deus habitus est, & statua apud vos, velut Deus, honoratus: que statua in amnis Tiberi, inter duos pontes, est erecta, Latinam habens inscriptionem: Simoni Deo sancto: eadem fere Iren. Tertullianus^b, & Eusebius^c. Cum Romanum peruenisset Petrus antequam Gentilibus per prædicationem innotuisset, credibile est ad contributes suos Iudeos diuertisse; sed mox, vt innotuit Romanis Gentilibus, a Pudente Senatore, qui Christo credidit, in domum suam exceptus est, quæ erat in Viminali, vbi postea titulus est erctus, Pastoris nomine, qui nunc Ecclesia dicitur S. Pudentianæ Pudentis filiæ.

C De alijs Apostolis, plura apud varios antiquos leguntur auctores, non omnia omnino certa, & veritate constantia: alia etiam falla, & ab hereticis conficta; Gelasij censura in Concilio Romano proscripta. Illud certum, admirabili plane, & divina ratione per xij. homines rudes & imperitos, mundum vniuersum excultum ad veram pietatem, & Christi fide imbutum fuisse.

D Ingens fames vniuersum orbem terrarum vexat, prædicta anno præcedenti ab Agabo propheta, Act. 11, 28. cuius occasione initum a Claudio consilium de portu Romæ extruendo. Eam famem male referunt, Euseb. in Chron. & Oros. 7. c. 6. in ann. 4. Claudij, cum Dio Cassius, ex fastis Romanam texens historiam, in secundum referat.

E Helena Adiabenorum Regina, cum transisset ad Iudeorum religionem, cum Izate filio, (vt Ios. antiq. 20. c. 2.) vel ad Christianam (vt Oros. 7. c. 6.) Ierosolymis agens, illi, fame laboranti, magna largitate subuenit. Collecta facta a Christianis Antiochenis, missum famis subsidium Ierosolymam, per Barnabam, & Saulum, Act. 11, 29. Confuetudo ea diu durauit, ex pluribus locis mittendi eleemosynam egenti Ecclesiæ Ierosolymitanæ. Hieronym. contra Vigilant. Hæc prima reperitur in Ecclesia facta Collecta in vñs pauperum. In indicendis huiusmodi collectis sollicitus fuit D. Paulus 1. Cor. 16. & vñs propagatus ad vñque hæc tempora. Ex huiusmodi Apostolicis institutionibus, remansit in Ecclesia laudabilis illa consuetudo Collectarum, quæ Dominico maxime die fiebant, conferentibus quibusque, quod collibuerit, in vñs pauperum, hinc sermones S. Leonis Papæ de Collectis. Cyprianus Gazophylacium Ecclesiæ, vbi hæ Collectæ afferuabantur, Corbonam appellat, lib. de opere, & ieunio. Paulin. epist. 32. Mensam. Iustinus Martyr Apolog. ad Antonin. Pium, de vñsu huius pecunia. Quod ita colligitur, ait, apud Prepositum deponitur, atque ille inde optulatur pupillis, & viduis, & his, qui propter morbum, vel aliam aliquam causam egent, quique in vinculis sunt, & peregre venientibus hospitibus, & (vt simpliciter dicam)

a In VV.
CC. 13.

Petrus Ro
mā petit.

b li. 2. c. 20
c Apol. ca.

23.
d 2. hist. c.
22. 13. 14.

Collecta
tū i Eccle
sia iugo.

indigentium omnium is curatōr est. Tertull. quoque in *Apolog.* cap. 39. Indicebantur, & aliæ extraordinariæ Collectæ, cum necessitas poscebat; habemus exemplum S. Cypriani epist. 60. nouo superueniente casu, de Christianis a Barbaris captis, pecunia redimendis, nouam indicente collectam.

Barnabas & Saulus Hierosolymis reuersi Antiochiam, ex monitu Spiritus Sancti, ordinantur Apostoli extra numerum 12. ut cum potestate prædicerent, idque per sacrificium, (quod significatur verbis illis, *ministrantibus*, Græce enim est *λιταρεῖσθαι* id est sacrificantibus) *ieiunium & manuum impositionem*. Act. 12. quæ quidem ex veteri lege Exod. 29. videntur deducta. Vbi notandum, quod dicit Lucas, monente Spiritu sancto, multis constare exemplis, hæc officia non nisi præcedentibus diuinis revelationibus ab Apostolis peragi solita. 1. Timoth. 4, 14. unde Chrysostomus^a. Tunc quidem nihil fiebat humanum, sacerdotes enim ex prophetia veniebant: & ita quidem ut pridem fiebat, ita & nunc fit etiam, quoties ab humana passione alieni, huiusmodi electiones celebramus; cum nihil omnino secularē, nihil temporale intuentis, neque ad gratiam, neque ad odium facimus. Illud quoque obseruandum, Spiritum sanctum, quos per se deligit, & idoneos facit ministros, velle ut habeant legitimam ordinacionem, & missionem ab Ecclesia, ne quis, quantumvis magni sit meriti, officium sibi usurpet sacrificandi, aut prædicandi, quod præsumunt hæretici.

Quæ sacra functio, qua quis in Ecclesiastico ordinem cooptatur, Ordinatio a maiori bus dicta, Ordineque illi gradus; quos sic initiati, pro distinctione munerum Ecclesiasticorum assequi consueverunt, quos septem fuisse constat, videlicet. Officiorum, Lectorum, Exorcistarum, Acolytorum, Subdiaconorum, Diaconorum, atque Presbyterorum; quos omnes, excepto illo, Acolytorum, recenset Ignatius contemporaneus Apostolorum epist. 11 ad Antiochenos. De Acolyto Cypr. epist. 24. & 53. & Cornelius Papa ad Fabium Antiochenum Episcopum, apud Euseb.^b qui ait in Roma na Ecclesia ordinari solitos 42. Acolythos. de quorū hierarchica subordinatione Ignat. epist. 7. ad Tharsi. *Presbyteri, subiecti estote Episcopo; Diaconi, Presbyteris; populus, Presbyteris, & Diaconis, & 11. ad Smyrnens. Laici, Diaconis subiiciuntur; Diaconi Presbyteris; Presbyteri Episcopo; Episcopus Christo, ut ipse Patri: hæc Ignatius,* a Diaconatu auspiciatus Hierarchicum ordinem, quod cæterorum inferiorum, licet sit certum officium, nullum tamen in subiectos sit ius, atque potestas. Aduersus autem illos, qui omnia promiscue agi volunt in Ecclesia, nullamque adhiberi sexus vel ordinis distinctionem, Tertullianus ex antiquis præscriptisque in Ecclesia Catholica institutis, exclamat de præscript. cap. 41. *Sacri vero ordinis institutio non tantum a recentioribus, sed ab antiquioribus etiam sacramentum est appellatum, ut Tertulliano ca. 40. de Præscriptionibus, Cypriano, Augustino.* At Nyssenus, dum de vi sacramentorum agit, præclara quædam habet de ordinatione sacerdotum, Oratione de Bapt. Porro multis ritus Ecclesiam accepisse ex veteri lege, eosdemque diabolum, æmulum operum Dei, ad Gentilium superstitiones transfusisse; ac rursus multa, quæ apud gentiles supersticio cultu, impie agebantur, expiata, sacro ritu ad pietatem ab Ecclesia translata, commemorat. Auctor Annalium.

Saulus raptus in tertium cœlū.

Paulus monitu Spiritus sancti segregatus in Euangeliū, hoc anno raptus est in tertium cœlū: in quo raptu, inter alia, quæ vidit ineffabilia, credibile est vidisse Gentiam conuersionem, De quo ipso raptu. 2. Corin. 12. *Scio, inquit, hominem in Christo, ante annos 14. raptum ad tertium cœlū. &c. quæ Epistola cū scripta fuerit anno Christi 58. Neronis 2. xiiiij. est ab hoc Claudijs 2.*

A ueritæ per orbem Ecclesiæ, celebrant. Eusebij Chron. Martyrologium Romanum, SS.PP.de eius diei celebritate Conclaves.

Eo die in officio Ecclesiastico olim recitabatur hæc oratio, *Omnipotens sempiterne Deus, qui ineffabili Sacramento, Apostolo tuo Petro, Principatum Romæ urbis tribuisti, unde se Euangelica veritas, per tota mundi regna, diffunderet, praesta quæsumus, ut, quod in orbem terrarum, eius prædicatione manauit, vniuersitas Christiana deuotione sequatur.* Ex Breuiario veteri Romano. Aliorum quoque Episcoporum institutionis memoria quotannis celebratur. De Romana Ecclesia Irenæus lib.3. cap.3. sic breuiter differit. *Maxima & antiquissima, & omnibus cognitæ, a gloriosissimis duobus Apostolis, Petro, & Paulo, Romæ fundata, & constitutæ Ecclesiæ, eam quam habent ab Apostolis traditionem, & annunciatam hominibus fidem per successionem Episcoporum peruenientem usque ad nos, iudicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo, vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam sententiam, præterquam oportet, colligunt.*

Prædictio Rom. Ecclesiæ.

B *Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiores principalitatem. necesse est conuenire omnem Ecclesiam, hoc est eos, qui sunt vndeique, fideles; in qua semper ab his, qui sunt vndeique, conseruata est ea, quæ est ab Apostolis traditio.* Et his conuentanea Optatus Mileu. lib.2. con. Parmen. *Igitur negare non potes scire, te in urbe Roma, Petro primo, Cathedram Episcopalem esse locatam, in qua sederit omnium Apostolorum caput Petrus, unde & Cephas est appellatus, in qua una Cathædra, unitas ab omnibus seruatur; ne ceteri Apostoli singulas sibi quisque defendenter, ut iam schismatiæ, & peccator esset, qui contra singularem Cathedram alteram collocaret.* Ergo cathedra unica, quæ est prima de dotibus: sedit prior Petrus, cui succedit Linus, &c. Sanctus quoque Augustinus Epist. 105. & contra Epistolam Manich. c.4. sic: *Cathædra Petri per successionem Romanorum Pontificum, demonstrata, Catholicos discriminat ab hereticis, & id ipsum aduersus schismaticos Donatistas Catholicos occinere docuit.* Vna igitur hac testera, hoc uno symbolo, hoc uno denique rogato, & reddito nomine, qui Catholicæ essent, quiuæ hereticæ innotescere conuerterunt, ut qui Romanæ Ecclesiæ communicarent, Catholicæ; qui ab ea diuisi, Hæretici, & Schismatiæ, & dicerentur, & haberentur.

Ceterum ipsa prima Pontificia sedes Petri, cathedra inquam lignea miraculis illustrata, a maioribus asseruata, in eisdem Beati Petri Basilica Vaticana hæc tenus custoditur, & certis diebus populo visenda exponitur, quod ipsum de Hierosolymitana Sancti Iacobi Apostoli apud Euseb. 7.ca.14. & Alexandrina S. Marci, factum legitur. Sedes porro illæ Episcopales sublimiores fieri solebant, quas Abïdes gradatas, appellat S. Augustinus epist. 203. & velis egregie ornatae cœsuerunt, vnde Pacianus ad Sympronium Linteatas nominat, & Augustinus Velatas.

Cathædra Petri lignæ adhuc asseruntur.

D Petrus statuta Romæ cathedra, Antiochenæ Ecclesiæ Euodium præficit; Eusebius Chron. & Hieronym. Alij Ignatium volunt, sed de hac controværsia, in obitu Euodij dicetur.

Petri Epist. Romæ scribuntur.

E Petrus Romæ suam priorem scribit Epistolam ad Ecclesiæ a se in Asia fundatas, ex Hebr. quos appellat dispersionis, sic enim vocabantur, qui longe a Iudea in alijs regionibus habitarent, quo etiam sensu & Iacobus scriptis, 12. tribubus quæ sunt in dispersione. De loco, & tempore consentiunt omnes, & plane, colligitur ex eo, quod scribit c.5. *Salutat nos Ecclesia, quæ est in Babylone, & Marcus filius meus: quem hoc ipso anno Alexandriam amandatum, scribit Euseb. in Chron. eundemque priorem illum epist. ex Hebreo transtulisse inuitat Hieronym. de script. Eccl.*

Per Babylonem porro intelligi Romam, ut, & apud lo. A pocalypsf. 17. Patres consentiunt, & Tertullianus quidem adu. Iud. cap.9. Sic & Babylon inquit, apud 10. nostrum; Romanæ urbis figuram portat, proinde, & magna, & regno superbe, & sanctorum de bellatricis. Ex eo vero quod ad finem Epistolæ scribit, salutare inuicem in osculo sancto, de quo, & Paul. ad Ro. 16.8. & 1. Cor. 16. & 2. 13. & 1. Thess. 5. & Ignat. in plur. epistolis, sorta, & propagata in Ecclesia creditur cœsuetudo fidelium, salutandi se inuicem, per

De osculo sancto.

osculum sanctum, in sacris; seorsum quidem viri, & mulieres; vt & seorsum agebant in Ecclesia, de qua consuetudine Origen. in cap. 16. ad Rom. Cyril. Cathech. mystagogica 5. & Chrys. hom. 30. in 2. ad Cor. c. 13. & Aug. serm. 80 de diversis. Post orationem Dominicam, quam accepistis, & reddidistis, dicitur, Pax vobiscum, & osculantur se in nomine Christiani in osculo sancto, quod est signum pacis &c. Quod vero ianctis huiusmodi osculis, impura & infida alicubi succederent, aut ne succederent, laudabili via introduxit. Etia est tabella pia imagine pieta deosculanda.

Gratiā im
preccari fa
lūtādo A
postolūcū
est.

Marc⁹ scri
bit f uang.
quod Petri
probat.
2. hist. ca
1. & 3. ca.
vlt.

Interpris
fundio &
est apud
Apostolos.

Quod vero idē Petrus Apostolus in fine eiusdem Epistolæ, sicut & in exordio eius, gratiam imprecando salutem; vt & in 2. & Apost. Paulus eadem salutatione sepe utratur; Iohannes item Apostolus; plane significatur Apostolorum exemplo in Ecclesia introducūtum, vt in Apostolicis literis, gratia, in salutando imprecetur. quod Ignatius, & successores Antiochenes Episcopos fecisse constat; ex epist. Gregor. 37. ind. 13. & ex eadem traditione fluxit, vt Romani Pont. vna cum Apostolica Benedictione, gratiam impartiantur.

Marcus, vñus de 72. discipulis, (vt est apud Epiphian. hær. 51.) vel potius vñus de sacerdotibus illis, quos post Ascensionem Domini Christo credidisse teitatur Luc. cap. 6. 7. (vt Beda in procēcio com. in Marcum) socius, & interpres Petri, rogantibus fideliibus Romanis Græce, vt Hieron. epist. 123. vel Latine, vt multa credere suadent, scribit Euangeliū, quod Petrus probatum Ecclesijs legendum tradit. Euseb. a ex Patria. Quod d' vero tam Papias quam Iren. Hieron. & alij, Marcum Euangelistam dicunt fuisse interpretem Petri, & eo amandato Alexandriam, alium nempe Glauciam natum esse interpretem, ait Clemen. Strom. lib. 7. & Hieronymus item Titum Pauli fuisse scribit interpretem; quænam hæc functio esset, rem sāne perobsuram, non est facile intelligere, veruntamen, re diligentius peruestigata, viderur dicendum, dupliciti de causa adhibitos ab Apostolis fuisse interpretes; vel cum alicui genti loquentes, puta Romanis, in auditorio essent alij, qui Latinum sermonem penitus ignorarent, tunc enim officium desiderari interpretis videbatur: vel cum captiuī difficilia iudicem Apostoli locuti fuisse, quæ tunc erat interpretis explanare, quorum esset illud peculiare dōcum, Interpretatio sermonum. Adde etiam eorundem fuisse interpretationem epistolārum Apostolicarum, verbi gratia vt quas Beatus Petrus Hebreis hebraice scripsisset epistles, illi in alias linguis verterent, vt aliarum gentium Ecclesijs comunicarentur, atque Titum interpretem Pauli asserit Hieronymus epist. 150. quæst. 11. & Clemens Stromateus Barnabam, vel Lucani epist. ad Hebr. Hebraice scriptam, Graece reddidisse asserit, annotat in Epistolam Petri ad finem: sed rem latius explicatam viue in Annalibus.

b lib. 60.

Claudius tertium Consul, multa sacrificia, multasque ferias abrogauit: nam maior anni pars in his absolvebatur, non sine magno Reipub. detimento. Dio. b Diuino plene numine impellente, vt quo anno a Petro Romana Ecclesia fuit erēta, nefaria superstitione cessare inciperet.

Caj omnia simulacula, qui suum simulacrum in Iudeorum templum inferri & coli vniuersit, confusa iussa, & in histronis statuam transfusa. Dio. Et hoc ipsum Diuino a iudicio, vt appetat.

Etrus discipulos Roma in diuersas Occidentis Provincias ordinatos Episcopos mittit: quorum aliquot extat memoria in Martyrolog. Rom. & ex Ciuitatum tratione.

Habuit a Petro institutos Episcopos, Sicilia, Pancratium, Marcianum, Berillum, & Philippum.

A Capua, Priscum: Neapolis, Asprenem, vel Asprenatem: Terracina, Epaphroditum: Equicola populi Marcum (alium tamen ab Evangelista) Ptolomaeum, Nepe: Romulum, Fesulae: Paulinum, Luca: Ravenna, Apollinarem: Verona Euprepium. Patauium, Prosdocimam: Ticinum, Syrum: Aquileia post Marcum, Hermagoram.

In Galia, Lemouenses, Tolosani, & Burdigalenses, Martiale: Tungenses, Colonienses, & Treuerenses, Maternum, nec non Valerium: Rhemenses, Sextum: Arelenses, Trophimum: Vrenna, & Moguntia, Crescentem: Catalaunum, Memmium: Bituricenses, Vrsinum: Aruernenses, Austremonium: Sanctonenses, Eutropium: Germania, Eucharium, Egistum, & Marciandum: Hispania, Torquatum, Ctesiphontem, Secundum, Indaletium, Cæcilius, Hesichium, Euphrasium, & alios. In Britanniam etiam Petri opera Euangelium penetrasse tradunt: haud mirum, ea enim Insula, anno superiore a Claudio subiugata, ad Euangelij prædicationem patuit aditus plura addi potuerunt, qua ut minus certa, & explorata, silenda censuimus. Innocentius i. Papa epist. i. ad Decenium Eugubinum Episcopum scribens, affirmat esse manifestum, in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, & Siciliam, Insulasque interiacentes, nullum hominum instituisse Ecclesias, nisi eos, quos veuerabilis Apostolus Petrus, aut eius successores constituerunt Sacerdotes. Africanam quidem ab Apostolis Euangelium accepisse, Augustinus, & Saluianus affirmant, ille quidem de Vnit. Eccles. cap. 15. & hic de Prudentia lib. 7.

Saulus & Barnabas assumpto Ioane, cognominato Marco, peragrata Cypro, Paphi, pseudopropheta Iudeo mago confutato, & cæco reddito, Sergium Paulum Proconsullem adducunt ad fidem, à quo Saulus, deinceps vocatus Paulus à Luca, videtur nomen accepisse. Act. 13.

Marcus, a S. Petro Alexandriam missus, Ecclesiam colligit Euseb. Chron. Ea vero primum locum post Romanam, & ante Antiochenam obtinuit, quod præfectura Alexandria, Augustalis dicta, longe præstaret Antiochenæ totius Syria præfecture; hanc enim maiores videntur iniisse rationem in instaurandis sedibus Ecclesiarum, secundum diuisionem Prouinciarum, & prærogatiis a Romanis antea stabilitas, cuius rei plura sunt exempla.

Herodes Agrippa Rex Iudeæ, quod se Deum appellari passus est, diuinam repente vlationem expertus, miserabili morte extinguitur. Act. 12. los. 2.

Paulus & Barnabas è Cypro regressi in Asiam, Antiochia Pisidiæ ingressi Synagogam, die Sabbatorum, invitavit ad loquendum, pro more: & Paulus egregia habita concione, multos adducit ad Christum. Act. 13, 14. eiusmodi quoque consuetudo, ut peregrini Episcopi ad concionandum invitarentur ab eius ciuitatis, ad quam venissent, Episcopo; diu mansit in Ecclesia, immo & canone legitur stabilita Concil. Carthag. 4.c. 3 6. vide apud Clem. in constit. lib. 2.c. 62.

Sequenti Sabbatho Iudei, ex inuidia, quod viderent Gentiles conuenire ad audiendum verbum Dei, concitata in eos persecutione, ejiciunt de finibus suis, qui venientes Iconium, ibique diutius demorati, plurimis ad Christum conversis, post multa patrata miracula, post multa aduersa tolerata, a Luca prætermessa, & a Paulo unico verbo tacta, (2. Timot. 3, 14) diuisa in factiones ciuitate, secedunt Lystrami, & Detben, Act. 13. & 14.

Theclam nobilissimam virginem Iconiensem, iam viro desponsam, sua prædicatione Apostolus ad cultum fidei, & Christianæ virginitatis incendit; ob quæ, multa & magna persecuta, Protomartyr inter feminas appellari meruit, & Pauli primogenita. Acta eius, quorum alia feruntur Apocrypha, alia sunt probata, apud Nyssenum^b, Epiphanium^c Chrysost.^d Ambros.^e & alios. Hæc vero ut alia plurima Lucas, historiographi licentia, ut ait Hieronymus, in cap. 2.ad Gal. prætermisit.

Christi Annus
48.Petri
4.Claudii Imp.
6.M. Silano &
Valerio Asiatico. } Coss.

A

Maria Virgo, & Dei mater in cælum assumitur.

PAULUS peragrata Lycaonia, Lystram veniens, claudum erigit; inde populum, quasi Deum, se, & Barnabam adorantem, increpat, & vix reprimit; a quo mox lapidatus, ac pro mortuo habitus, Derben se recipit, indeque peragratis multis regionibus, & constitutis Episcopis, Antiochiam Syriæ cum Barnaba regressus, relatione facta, de ijs, quæ per eos Deus esfecisset, tempus ibi non modicum commoratur Act. 14.

Maria Virgo, Christi Mater, ad filium in cœlum assumitur, vt quidam sibi reuelatum scribunt, Euseb. (nisi aliquis alius addidit) in Chron. anno videlicet ætatis suæ 62. vel 63. Magna extat varietas de tempore obitus B. Virginis apud antiquos, nec quidquam certi constat, ex probatis Auctoribus. Ex auctoritate tamen Ecclesiæ eam mortuam, & in corpore in cœlum assumptam, certum est, id in eius diei officio plane probant. Si fides habenda est ijs, quæ a Dionysio lib. 1. de Diuin nom. cap. 3. scribuntur his verbis: *Apud ipso diuino spiritu plenos Pontifices nostros, cum & nos (ut nos) & plerique alij, ex sanctis fratribus nostris, ad contuendum corpus illud, quod auctoriter uitæ, Deumque receperat, conueniessimus: aderat autem frater Domini Iacobus, & Petrus, &c.* vt certe habenda videtur: & si intelligantur de B. Virginis corpore, vt plerique veteri intellexerunt; non de sepulchro, vt quidam alij; cum ipse Dionysius non ante LII. Domini ann. vt ex Actis colligitur c. 17. nec prius fidelis Ierosolymis adesse potuit: sed nec Apostolus Paulus, quem Hilduinus vult significatum a Dionysio, tacito nomine ibidem affuisse, ante Ann. Dom. LVII. affuit, quo anno nouissime Ierosolymam profectum constat, afferendum est eam mortuam c. 7. Ann. Dom. qui quidam annus congruit, cum 72. ætatis anno B. Virg. quo eam mortuam, Epiphanius Presbyter, & Cedrenus, affirmant, vt funeri eius potuerit Paulus interesse.

Libellus de transitu B. Virg. iam olim a Gelasio Papa inter Apocrypha reiectus, & Bedæ etiam iudicio refutatus, Retract. in Acta Apost. c. 8. cum sine auctore circumferatur; falso, post, Melitoni Sardensi Episcopo, ascriptus fuit.

Libellus, seu epistola ad Paulam & Stustochium de Assumpt. B. Mariae Virg. qui assumptionem in dubium vocat, nec Hieronymi esse potest, nec Sophronij, cum multis sit in confutando dogmate Nestorij, qui longe post vixit, præter alias coniecturas, quæ impositura illum coarguant, qui voluit videri Hieronymus, cuius nominis auctoritate D. Vluardus & Ado, in suis Martyrologijs in fraudem inducti sunt; sed nec Augustini sunt sermones de assump. illi adscripti 34. 3. de Sanct. & tomo 9. Traft. 8. & to. 10. 83. merito a Louaniensibus reieoti. Athanasij quoque nomine, sermo qui inscribitur, non illius quidem esse videtur, qui totus est in confundandis Nestorianorum, & Monothelitarum dogmatibus, sed magni tamen omnino est hominis.

B. Virginis Epistola ad Ignatium, eiusdemque Ignatij ad ipsam, cum Hieronymo, & veteribus incognitis fuerint, vt & aliæ nonnullæ, suspectæ sunt fidei.

B. Virg. &
Ignat. mu-
tuæ epiti.
veteribus
incognitis.Christi Annus
49.Petri
5.Claudii Imp.
7.Claudio 4. &
Vitellio 3. } Coss.

E

Religio
Christianæ
late propa-
gatur.

QUAM latè Roma propagaretur Christiana Religio, & Gentilium superstitio negligi inciperet ex S. C. referente Claudio, de restituenda Aruspicum disciplina; & ex eo quod ait Tacitus lib. 12. *Externas per ita tempus superstitiones inualescere, per quas intelligitur Christiana Religio, satis colligitur.*

Christi Annus
50.

Petri
6.

Claudii Imp.
8.

Claudio A.4.
Vitellio 4.

Coss.

L Vistro, iussu Claudii, condito, censa sunt Ciuium sexaginta nouem centena, & quaz draginta millia. Tacit.^a

a Ann. 11.

Christi Annus
51.

Petri
7.

Claudii Imp.
8.

C. Pompeio Et

Q. Virano 3.

Coss.

B **I** Vdxi, edito Claudi, Roma pulsi, credibile est ob tumultus ab illis assidue aduersus Christianos concitatos, in quibus & Christiani forte comprehensi; vt qui nondum fatis a Iudeis discernerentur Act. 18. Oros. ^b & Sueton. in Claudio ^c.

Petrus, vel hoc Claudi edito, vel ante Roma discessit, vt qui hoc anno interfuerit Ierosolymitano Concilio Act. 15.

CONCILIVM IEROSOLYMITANVM in eo affuere, Petrus, Paulus, Iacobus, Ioannes, Barnabas & alij. Act. 15. Galat. 2.

Causam Concilio dederunt, ex Iudeis fideles, censentes obligandos Gentiles ad observationem Legis Moysi, quorum antesignanum fuisse Cherinthum Haeresiarcham tradid Epiphan. hær. 28. Act. 15. Galat. 2.

C Petrus primus, vt Princeps Apostolorum, sententiam dicens, suffragij sui prærogativa, questionem definit, non obligandos esse Gentiles ad observationem Legis Moysi, in cuius sententiam Iacobus Apostolus, & omnes simul presbyteri transferunt, Act. 15. Hier. epist. 89. ad Augustinum.

Syndica mittitur epistola ad fratres ex Gentibus, per Iudam & Silam, vna cum Barnaba, & Paulo, in qua, verbis illis; *Visum est Spiritui sancto & nobis.*] Admirabilis Spiritus sancti, & Ecclesiæ coniunctio, & consensio ostenditur. *Visum est,* inquit, *Spiritu sancto & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam haec necessaria, ut abstineatis nos ab immolatis simulachrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, a quibus custodientes vos bene agitis. Valete.*

D Quod de suffocato dicitur, superadditum fuisse, non ab Apostolis traditum, antiquorum aliquot fuit sententia; Irenæi, Tertulliani, Cypriani, Paciani, Ambrosij. Gaudensius, & Augustinus adiectum esse per interpretationem, significare videntur. At Græci semper eo modo legisse reperiuntur, vt in modo etiam habet communis editio Latinorum. Præcepti autem huius illa potissimum ratio assertur, vt aliquo, licet in se levissimo, remanente vsu legalium, Iudei ac Gentiles in unum Christum, lapidem angularem, nederentur: de qua re legendus est Augustinus 32. contra Faustum Manichæum c. 13. Post vero cessante causa infirmitatis Iudeorum, præceptum illud temporale, ad evitandum eorum scandalum comparatum, in Occidente maxime exolcuit, sed non apud omnes, eodem tempore apud Orientales enim, præcipue apud Græcos, vim suam retinuit usque ad exprobationem Latinorum: vide plura in Annalib.

E Quod autem Paulus ad Galat. 2. scribit eiudem Concilij decreto, sibi & Barnabæ inunctam esse prædicationem, ac patrocinium Gentium; Petro autem Iacobo, & Ioanni, Iudeorum venientiam ad fidem, non id quidem ita accipiendum est, quasi iurisdictio & populi essent diuisi, nec, vt Petro, cui totius gregis fuerat a Christo cura communis, & Gentilium prædicatio, in teo cælitus demissio, diuinus demandata, hucus Concilii decreto fuerit limitata vel subtraeta; sed cu omnium offici Apollolorum esset communiter conversioni Iudeorum & Gentium incumbere, procreationem quandam & illorum patrocinium fuisse distinctum atque dicretum; & Petro peculiariter vt digniori, di morem procreationem esse commissari Iudeorum, quorum & ipsorum Apostolus vocat Christum, quantumvis Salvatorem omnium, ministrum, cum appellat, *Ministrum circumcisjonis,* Roman. 15. non vt detrahatur illi procuratio Gentium:

Iudæi Ro
ma pulsi
b 1.7.c 61.
c.c. 25.

Conc. Ie
rosolym.

De suffo
cato, quid
tenserim:
antiqui.

Quo in cel
ligerendum
illud, qd
at Pauli.
Mihi ere
ditum est
nūgeliū
præputij
sicut Fe
tuo Cir
cumcisio
nis Gal. 2.

A
quod vero de Paulo dictum est (Act. 9. a Domino: *Vas electionis mihi est iste, ut portet nomen meum coram Gentibus, & regibus, & filiis Israel:* non ita est intelligendum, vt Gentilium tantum conuersioni vacare deberet, cum in Actibus Apostolicis videamus contra fecisse, Act. 1. 3. cum Iudeos sic contestetur: *Vobis primum oportebat loqui verbum Dei: sed quoniam repellitis illud, & indignos vos iudicatis vita aeterna, ecce conuertimur ad Gentes:* sed prophetice verba illa sciendum est, esse dicta; nimurum, quia eius prædicatione magna futura esset ex Gentibus ad Christianam religionem accessio, & cum ubique sibi aduersantes inuenierit Iudeos, Gentes contra expertus sit obsequentes, & hoc est, quod ait Galat. 2. *Qui operatus est Petro in Apostolatu circumcisio[n]is, operatus est & mihi inter Gentes:* & ex eadem causa Doctor Gentium, & Apostolatum ad Gentes accepisse dicitur.

Cōtrouer
sia illa in
ter Petru
, & Paulū
(Gala. 2.)
reīcītūr,
petēda ex
Annalib⁹
ipſis.

B
Subdit Paulus eodem loco epist. ad Gal. cap. 2. quod contigit Antiochiae (cum soluto Ierosolymitano conuentu, Cephas, id est Petrus, post Paulum & alios eo accessisset) cum Paulus in faciem Petro se restitisse, ait, (circa observationem legalium) *Quia*, inquit, *reprehensibilis erat*, qui locus, vt obscurus, & perdifficilis, non modo ab Hæreticis calumniam passus est, sed & a Catholicis varie interpretatus, longioris, & acrioris altercationis, & disceptationis inter duos præcipuos Ecclesiæ Patres, Hieronymum, & Augustinum, causa fuit; apud Hieronymum epist. 86. & sequentibus, vsque ad 97. & apud Augustinum epist. 9. vsque ad 19. Eam porro Quæstionem præclare, & luculenter enucleatam ab Auctore Annalium videat qui volet, nobis hoc loco pluribus discretere, cum paucis non possit absolui, non est visum opportunum.

Dissensio
Pauli, &
Barnabæ
ob Io. co
gnomēto
Marcum.

C
Post aliquot dies, Paulus & Barnabas reuisuſi fratres per ciuitates: dissentiunt inter se, ob Ioan. cognomento Marcum, qui ab eis ex Pamphilia discesserat Ierosolymam, Act. 13, 13. contendente Paulo non recipiendum, & contra nitentem Barnaba; ex quo discedunt ab inuicem, & Barnabas quidem cum Marco in Cyprum nauigat, nec de Barnabæ vllum amplius verbuna Lucas, acta Pauli prosequens. Act. 15, 36.

D
Porro hic Ioannes cognomento Marcus, is creditur consobrinus Barnabæ, de quo Paulus ad Colossem. 4. *Salutat*, inquit, *vos & Aristarchus concaptiuus meus, & Marcus consobrinus Barnabæ*: idemque Marcus, qui a Paulo aliquando reiectus, post rursum suscepitus in prædicatione, egregiam cum illo nauauit operam. Colo. 4, 10. 2. Tim. 4, 11. Philem. 24. hallucinantur vero hi, qui, hunc eundem putant esse cum Marco Euangelista: quo enim tempore hic Consobrinus Barnabæ Romæ erat cum Paulo, vnde scribit ad Coloff. ille erat Alexandria, eam fundans Ecclesiam, vt notauit Basilius contra Eunomium lib. 5.

De Barna
ba, præter
ea, que Lu
cas, aliqua
hēnatur ex
traditio
ne.

D
Barnabam, visitatis confirmatisque Cypri Ecclesijs, in Italiam aliquando venisse, & in Liguria prædicasse Euangelium, nobilissimamque Mediolanen. Ecclesiam erexisse longe, lateque Christi fidem feliciter propagasse, firmæ traditiones, eiusdemq; Ecclesiæ monumenta, complurium scriptorum testimonij confirmata, fidem certam faciunt. Quando autem Cyprum reuersus sit, quandue martyrium consummaverit, ex veterum scriptis non constat: scripsisse epistolam ad ædificationem Ecclesiæ pertinentem, auctor est Hieronymus, quam citant Orig. & Clem. in Stromatis, quæ non extat.

Paulus p
mulgat
nō tātum
Euāgeliū,
sed & præ
cepta Apo
stolorum.

E
Paulus cum Sila perambulans Syriam, & Ciliciam, & confirmans Ecclesijs præcipiebat custodienda præcepta, & dogmata, & de cœpta Apostolorum, & Seniorum. Act. 15. & 16. Vbi notandum Paulum & Silam fuisse promulgatores, non tantum Euangelij, sed legum ab Apostolis sanctarum: de quibus dixerunt: *Visum est Spiritui sancto, & nobis*: propterea enim dixerat Dominus: *Qui vos audit me audit.* Luc. 11.

E
Paulus Timotheum filium mulieris viduæ fidelis, Patre Gentili, secum assumit, circumcidit ad lucrando Iudeos, qui erant in illis locis. Act. 16. *hac est causa circumcidendi*: inquit Chrysost. *Circumcidit, ut circumcisionem tollat*: hom. 24. in Acta. Vetantur a spiritu sancto in Asia loqui verbum Dei, & in Macedoniam mittuntur: & Philippis Lydiam purpurariam Paulus conuertit ad Christum: Phitonissam liberat, Virgis cae- duntur, in carcere coniecti, compeditibus constringuntur. Orantibus autem illis, media nocte, terræmotu facto, omnia ostia patent, vincula resoluuntur, & custos ad Christum

A cōuertitur; illi vero, vt Cives Romani, agniti, rogātur, præ ciū timore, vt abeat. A&t. 16.
Troade videtur Lucas adhæsse Paulo, ibi enim primum loquitur in prima persona: quæsumus: venimus: eramus: cum hactenus locutus esset in tertia &c. A&t. 16, 10. de quo intelligere voluisse Paulum existimauit Hieron. 2. Cor. 8. dū dixit. *Misimus etiam cum illo fratrem, cuius laus est in Evangelio per omnes Ecclesiās: non solum autem, sed & ordinatus est comes peregrinationis nostræ: cuius sententia roboratur ab Ignatio ad Ephes. scribente, his verbis. Ut testatur Lucas, cuius laus est in Evangelio: cum tamen ex A&t. 15. videatur potius intelligendum de Sila. Theodoretus autem in eum ad Corinth. locum, intellexit de Barnaba.*

B Paulus, & Silas Amphipoli, & Apollonia peragrata, Thessalonici cū venissent, multitudinem magnam Iudeorum & Gentilium conuerterunt ad Dominum, & mulieres nobiles non paucas. Seditio autem confiata ex Iudeorum inuidia euadunt Beroeām, insistentes prædicationi; quos & eō persequuntur Iudei; vt, remanentibus ibi Sila & Timotheo, Paulum oportuerit fecedere ad Mare. A&t. 17.

C **P**aulus Athenas perductus, Euangelium prædicans, quosdam conuertit ad Dominū, in quibus Dionysij Areopag. & mulierem nomine Damarim A&t. 17, 15. Ea quidem Damarim, vxorem fuisse Dionysij, affirmant, Ambr. ad Vercellen. Aug. ser. de semine. & Chrysost. 4. de Sacerdotio. De Dionysio scribitur eum conuersum ad Dominum Anno 19. a Passione Christi, qui est præsens annus a 34. Domini anno inchoato: hic ille Dionysius, qui annos natus 25. Heliopoli dum esset in Aegypto, vna cum Apollophane Philosopho, admirandum solis illud deliquium, quod tempore passionis Christi contigit, videns: causam tum, quantumlibet rerum naturalium scientia polleret, ignorans, quod res esset, quæ omnem excederet naturæ terminum, admiratus est, vt ipse scripsit ad Apolophanem, cuius quidem rei occasione faciliorem redditam, sibi esse viam ad Christianam religionem amplexandam, ibidem affirmat. Præter ea quæ a Luca de Dionysio sunt scriptis mandata, alia quædam ab Hilduno addita, accepta, vt profitetur, ab antiquioribus, quos recenseret scriptoribus, leguntur, apud Sur. 9. Octob.

D Timotheus, & Silas cum venissent Athenas ad Paulum, dimissi ab eo sunt in Macedonia ad Ecclesiās illas confirmandas. & de Timotheo quidem misso Thessalonicam, i. ad Thess. 3. habetur. A&t. 17, 15. & 18, 5.

E Paulus Athenis, veniens Corinthum, inuenit Aquilam, & Priscillam Iudeos, qui nuper venerant ab Italia (eo quod præcepisset Claudius, discedere omnes Iudeos a Roma) & accedens ad eos, quia eiusdem erat cum eis artis, scenofactorix, operabatur. A&t. 18. hinc constat ratio temporis, si quidem Claudius edixit de Iudeis anno Imperij 9. ex Tacito & ex Orosio ^a.

Dionysij
Areop. cō
uersio ad
Dominū .

Quantumvis dixit Dominus Luc. 10, 7. Edentes & bibentes, quæ apud illos sunt, dignus est enim operarius mereede sua, & Paulus 1. Corinth. 9. Ita & Dominus ordinavit ipsis, qui Euangelium annunciant de Euangelio vivere, & ad Gala. 6. tamen ex superabundanti, ne quam velle uisitnam daret occasionem querentibus, opificio manuum sibi viictum quereret. A&t. 18, 1. Thess. 2. & secundæ 3. A&t. 20, 34. 1. Cor. 4, 12. quod ipsum confirmat de Barnaba 1. Cor. 9, 12. quod opus manuum, nec ceteros Apostolos prætermissee, suo loco, & tempore, colligitur ex 2. Constit. Clemen. cap. 67. Iustino de vita Christiana, Epiph. hær. 80.

ali. 7. c. 6.

Sed vnde accidit, vt Paulus nobilitate insignis, & eruditione præclarus, opificium, quod exercebat, didicent ex Rabbinis habetur, communem quandam legem præscriptam, illis fuisse, qui sacras vellent Literas profiteri, vt manuale quodpiam opificium addicerent, quo sibi viictum quererent. Rabbi Gamaliel quoque in doctrina fratum commendat, vt sacras Literas addiscentes, opus aliquod manuale exerceant, quod, qui facere prætermisserint, procliuiores ad peccandum futuros esse affirmat.

Paul' opifi
cio sibi
viictu qrit.

Paul pri-
mam ad
Theſſalo.
ſcrib. ep.

Secūdam
ad Theſſo-
ſcrib. ep.

Traditio-
ne, cōmē-
dat Paul?

Philippus
Apol. cru-
ci affigit.

Traditio
de SS.reli-
quiarum
cultu.

36 Christi Annus

53.

Petri

9.

Claudij Imp.

11.

Paulus diuinitus monitus Corinthe agere confidenter Act. 18. per annum & sex men-
ses ibi degens, magna plane, & admiranda egisse colligitur ex 2.ad Cor.cap. 12. quæ Lu-
cas vix tribus verbis perstrinxit Act. 18. 5.

Post redditum ex Macedonia Silæ atque Timothei, scribit Paulus primam epistolam
ad Theſſalon. colligitur ex eiusdem cap. 3; 2.

Christi Annus

53.

Petri

9.

Claudij Imp.

11.

Aug. 5.

Orſito.

Coff.

Paulus Corinthe secundam item scribit ad Theſſalonicenses epistolam, (colligitur
ex eadem cum prima inscriptione) ex occasione pœudo Apostolorum quorun-
dam, quæ ſuum putantium pietatem, qui prædicabant apud eos, instare diem Domini,
quo eos promptiores redderent ad sua largienda. 2.Thess. 2.

Commendat illis traditiones cap. 2, 13. vt & 1. Cor. 11, 1. Hinc, inquit Chrys. ho. 4. in
2.ad Theſſ. perspicuum eſt, quod non omnia tradiderunt per Epistolam. fed multa etiam
ſine scriptis, & ea quoque ſunt fide digna. Eſt Traditione? nihil queras amplius, his con-
ſentanea Basilius de Spiritu sancto c. 29. Quas etiam, quod fideliter ſinceræ custodiendi
effent, Depoſitum nominauit 1.ad Tim. in fine, & 2.c. 1. ſic Epiph. hæc. 61. Hinc Eccle-
ſia ab ipſo ſui initio dupli ciure recta eſt, ſcripto & non ſcripto, iure, & Consuetudine.
De traditionis porro excellentia, & neceſſitate in Eccleſia luculentē diſſeruerūt omnes
P.P. & ex ea maxime omnes hæreſes iugularunt. Stephanus Papa ex Arce Romana Ca-
thedræ, illud intonans, Nihil innouetur, niſi quod traditum eſt; (agatur ſcilice) diſſi-
pauit omnem molitionem Orientalium & Africanorum, ex immunitis ſcripturis, male
intellec̄tis, baptiſtum hæreticorum in Eccleſia probatum & receptum, improbandum.

Dominus autem humanae improbans traditiones, eas ſculpet quæ aduerſus Diuinæ
legis instituta militarent. Matth. 15. & Mar. 7. ex I&a. 29. ſatis ostendit, quæ traditiones
effent improbandæ: de quibus Apost. ad Coloff. 2. & Petrus 1. 2.

Paulus per vim uideorū adductus ad Proconsulis Gallionis tribunal non auditur,
& post dies multos, nauigat in Syriam. Act. 18.

Christi Annus

54.

Petri

10.

Claudij Imp.

12.

Fausto Sylla &
Silvio Othonē

Coff.

Paulus diſcedens Corintho, peragrat Syriam Act. 18, 18.

Apollo Iudæus Alexandrinus vir eloquens & in ſcripturis doctissimus, quantum
uis Baptiſmo Ioannis tantum imbutus, leſum prædicat, & diligentius instructus de via
Domini, à Priscilla, & Aquila, commendatus Achaie fratribus, multum conſert pro-
fectui Euangeliſſi Act. 18, 24.

S.C. de pellendis Italia Mathematicis occaſione cuiusdam, qui ſinem Principiis per
Chaldaeos ſcrutatus eſſet. Tacit. Ann. 12.

Philippus Apoſtolus, ad Hieropolim Asie, dum Euangelizat, Cruci affixus, lapi-
dibus obruitur. Euseb. Chron. De loco conſentiant omnes, in ceteris variant Hippo-
lytus, Nicophorus, Metaphraſtes.

Christi Annus

55.

Petri

11.

Claudij Imp.

13.

D.Iunio &

Q.Haterio.

Coff.

Paulus, relictis Priscilla & Aquila Ephesi, peragratique ſuperioribus Aſie parti-
bus, rediens Ephetum, ibi per triennium commoratus, plurima paſſus, maxima edit
miracula. Act. 19. & 20. 1. Cor. 15, 32.

Traditio de SS. reliquiarum cultu, & veneratione, ex Christi ſimbria in Eccleſia
inchoata. (Luc. 8. 43. Mar. 5. 6, 56.) Pauli ſemicinctis & ſudariis conſirmata (Act. 19,
12.) ac de reliquiis Martyrum latiffime propagata, per ſingula tempora demonſtratur:
Ieſe in Annalibus plura in hoc genere a miranda, ex probatiſsimis anctioribus collecta.

Ex

A

Christi Annus
56.Petri
12.Claudii Imp.
14.Asinio Marcello &
Aciola - Aciola. Coss.

EX quorundam Iudeorum exorcistarum frustra tentantium, ex emulatione Pauli, per Christi nomen, Dæmones ejicere, qui in illos infilientes, torquebant, virtus nominis Iesu magis celebratur Act. 19.13. Quamvis autem non modo discipulis, sed & omnibus creditibus, pellendi dæmones potestatem traditam Euangelica veritas testetur. Mar. 16.17. tamen fuisse munus peculiaris ordinis, ad hoc opus in Ecclesia instituti, SS. PP. attestatione exploratissimum est, etiam in prima Ecclesia, cum Ignatius Apostolorum discipulus, inter ceteros ordines & officia, recenseat Exorcistas epist. 12. ad Antiochenos. Apud Iudeos etiam frequens fuit hoc munus, quod cum non ignobiles viri, sed filii Principis Sacerdotum, Exorcistas agerent, arcanum fuisse traditum ministerium Dæmones expellendi, nec commune omnibus, facile potest intelligi. eui primus omnium hæc docuit Hebreos Salomonem fuisse Ios. affirmat in Antiquitat. a 2 Li.6.c.1. qui & hac de re mira quædam scriptis mandauit. Sed & exorcismi olim, ut modo adhibebantur ante Baptismum, ut est apud Cyprianum, b Cyrillum c Optatum d Nazianzenum, Basilium, Ambros. Chrysostomum, & alios.

Confessionis peccatorum, cuius iam tum Dominus iecerat fundamenta, cum Apostolis dedit potestatem dimittendi peccata, dicens: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis &c.* Io. 20, 23. primus vsus habetur expressus, Act. 19. 18. *Multique creditorum veniebant annunciantes actus suos*, quam visitatam semper in Ecclesia Catholica, magna haereticorum impugnatione, omnes omnis ætatis Confessio Catholici scriptores testificantur.

Poenitentes cōserunt libros improbatæ lectionis, & publice comburunt (Act. 19, 19.) Hic vsus assidue seruatus est in Ecclesia, ut libri magici, iudicariæ Astrologiæ, & Haeretici publice exurerentur ex Impp. sanctionibus, & Pontificum decretis.

Claudius 13. O Etob. moritur, dolo Agrippinæ vxoris, veneno sublatius, anno ætatis, vt Sueton. 64. Imperij 13.m.8.d.20. Dio. Succedit Domitius Nero, Agrippinæ filius, anno ætatis. 18.

D

Christi Annus
57.Petri
13.Neronis Imp.
1.Cl. Nerone &
L. Antistio. Coss.

Nero ipso biennio sui Imperij in omnes fuit beneficentissimus, & clementissimus, cuius vocem illam celebrat præceptor ipsius Seneca lib. 2. de Clemētia ad ipsum: *Vellere nescire litteras*, cum a Præfecto vrgeretur ad subscribendum in necem reorum latronum.

Cessante edicto Claudij, quo Iudei Roma excludebantur, Paulus cogitat de adiuncta Roma, adita prius Macedonia, Achaia, & Ierosolymis Act. 19, 21.

Ephesi primam scribit Epistolam ad Corinthios, iam de profecitione cogitans, 1. Cor. 16, 8 scribit autem ex occasione schismatis orti inter eos 1. Cor. 1, 10. & 3, 3. cum diceret. *Alius quidem, Ego sum Pauli, aliis vero Apollo.* hortans ad pacem & unitatē; aliquot eorum notans vitia, scandala corrigenς, & alia præclara in ea Ecclesia constituens.

Incessuq; in primis excommunicata 1. Cor. 5, 4. id dicit tradete Sathanæ, non modo ut ab eo obediens cruciaretur, sed & ut interim a communicatione fidelium haberetur abstentus. Hic communis usq; loquendi dicitur, Excommunicatus, ut omnes Patres consentiunt, vide multa præclara in Annalibus.

Exorcista-
rū munus
in Ecclesi.

b Ep. 76.
c Chathe-

ch. my-
flag. 2.

d Lib. 4.

e Confessio

peccatorū

Libri imp
bare lectio
nis cōbu-
runtur.

Prima ad
Corinth.
Ep. scri-
pta.

Ezcoīca-
tionis usq;

Tribunalia, & Iudicia Ecclesiastica

a 2. ca. 29.
10. si. &c.
b cap. 27.

Apolloni²
Romā ve-
nit.

Paulus sic
pbat con-
jugū , vt
preferat
celibatū
c De sin-
gul. cler.
d Ep. 199.
e Ep. 1.
f De glor.
Cōf. c. 31.
Matrimo-
niū sacra-
mentum.

g. Ep. 11.

Tribunalia & Iudicia Ecclesiastica, etiam secularium, statuit i. Corin. 6. quæ perpetuo usurpata sunt in Ecclesia, de quibus quæ præclare & luculententer colligit hoc loco Auctor Annalium, legenda sunt, sed maxime a politicis quibusdam audacioribus, qui vix nullum ius agnoscunt Ecclesiasticum, illudque (si quod tamen agnoscunt) subinde circumcidunt, nedum vt nullum in causis secularibus esse velint, quod tamen olim aliter frequentatum est in Ecclesia, cum liberum esset Christianis cum vellent, ex composito, quas inter se haberent, controversias Episcopo dirimendas sponte committere vt appareret ex Ambrosio epist. ad Marcellum 49. in edit. Rom. & rursum cum magistratum praua Iudicia, immo & qua Imperatorum iniusto essent firmata rescripto, irritabant, quod se fecisse testatur idem Ambros. 2. de Offic. cap. 29.

Ea ipsa de re Clemens in constit. Apost. a & Aug. b de opere Monachorum, præter interpretes D. Pauli ad hunc locum; nec tamen propterea dicendum est regimen Politicum esse sublatum.

Apollonium Tyanæum magnum impostorē & Magum, his primis Neronis annis Ephesum primo, mox in Græciam, ac inde Romanam venisse, Philostratus eius discipulus testatur, cuius & præstigias describit. Lucianus eum suis coloribus in suo Pseudomante, depingit.

Consultus a Corinthiis Paulus de pluribus circa nullum Coniugalem, vel continetiam, cap. 7. responderet, ita probans coniugum continentiam, vt nullum coniugij suadeat, secundum quidem indulgentiam, inquit, non secundum imperium, idque propter salacissimam, quam nouerat, Corinthiorum naturam, de qua Strabo. lib. 8. Alioquin consuevit sepe, Christianos Coniuges ex mutuo consensu perpetuam castitatem servare, ex Tertull. pluribus in locis: Cypr. c August. d Fulgent. e Gregor. Turonen. f de Glor. Conf. cap. 32. probatur. Subdit Apostolus plures leges matrimonij, cuius excellentiam, ad Ephefios scribens (6,3.) ostendit; dum illud coniunctioni Christi cum Ecclesia comparat; Sacramentum quoque magnum appellat, quod scilicet vinculum, quo Christus cum Ecclesia iungitur, repræsentet: vt propterea etiam matrimonium, quod inter fideles contrahitur, a veteribus Patribus congrue sit appellatum sacramentum, a Clem. Stromaton. 3. Chrysostomo, Hieronymo, Augustino, qui libro de fide, & operibus cap. 7. in Ecclesia, ait, nuptiarum non solum vinculum, verum etiam sacramentum ita commendatur, vt non licet vxorem suam alteri tradere. Ceterum quod ad titus ipsos Matrimonij spectat, vt, per Sacerdotem, contrahentium mutuo elicto consensu, in unum iungantur illorum dexteræ, vt benedicantur, & sacrificium offeratur, non nisi ex Apostolica traditione fluxisse credendum est, vt ex antiquissimis Patribus factis colligitur. Ignatius quidem epistola g ad Polycarpum. Decet vero, inquit, vt & ducentes uxores, & nubentes, cum Episcopi arbitrio coniungantur, vt nuptiae in tua preceptum Domini, non autem ob concupiscentiam coisse videantur: & hoc videtur esse quod dicit Apostolus. Cui vult nubat, tantum in Domino, id est secundum leges & ritus Ecclesie ab ipsis Apostolis traditos. Tertullian. 2. ad vxorem in fine. Vnde sufficiat ad enarrandam felicitatem eius matrimonij, quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio, & obsignatum Angelii renunciant, Pater ratu habet, & alibi. Gregor. Nazianz. epist. 57. initatus ad nuptias, quibus ægritudine impeditus adeste non posset, Animo, inquit, & voluntate adsum, simulque festum celebro, iuuenilesque dextris inter se iungo; utque utraque Dei manu: idque videtur esse, quod iunctis dextris istolam sacerdotalem corundem manibus superponere solet sacerdos. De Benedictione Concilium 4 Carthag. cap. 43. Sponsus & sponsa cum benedicendi sunt a Sacerdote, a parentibus suis vel a paronympis offerantur, qui cum benedictionem accepterint, eadem nocte, pro reverentia ipsius benedictionis in virginitate permaneant. Post igitur alia dicta ex necessitate, alia per indulgentiam, quid tamen a cunctis præstantum optarer, declarat, dicens; uolo autem omnes homines esse sicut meipsum &c. qui-
sus, & alijs, quæ subdit, verbis, & se cælibem esse ostendit (quod omnes Patres, uno Clemente Alexandrino excepto, senserunt) & Virginalem, & vidualem continentiam Matrimonio longe præluit, ex qua Apostoli de virginitate doctrina, propagatum est

Iate

A late per Ecclesiam studium , & cultus Virginitatis, adeo ut ipso etiam tempore Apostolorum , essent Collegia Virginum & viduarum , vt ex Ignario appetat . Saluto, ait, *Collegium Virginum, & Cetum viduarum: epistola ad Philipp.* Saluto & eas, quæ in perpetua degunt Virginitate, & uiduas, ad Smyrnen. ex Cypriano item, Epiphanio, Hieronymo, & alijs.

B Cap.8. differit de scandalo vitando, & cap.9. cum multa differuerit, de victu ministrando ijs , qui annunciant Euangelium . (quo tamen ipse iure non vtebatur, ne quod offendiculum daret Euangelio) talēm a Domino sanctam legem, promulgans ait, ita Dominus ordinavit his, qui Euangelium annunciant, de Euangelio uiuere , quod ex oblationibus fidelium , primitijs , decimis , factum est , a primis Ecclesiæ temporibus , quibus non modo Ministri Ecclesiarum, sed pupilli , viduae , ægrotantes , peregrini , in carcere derenti , exiles , causa fidei , & ad metallā damnati , copiosissime alebantur , vt ex Tertulliano , Cyprian. & alijs colligitur . De decimis autem plura habentur apud Clementem 2. Constit. & apud alios . Profusas fane fuisse Christianorum largitiones in Ecclesiæs , hinc colligi potest, quod ex his, non tantum Clerici visitarent, sed & pauperes omnes & diversis pressi miseriis leuarentur, atque etiam pretiosissima Ecclesiæ suppœctilia , in ipsis etiam persecutionum temporibus, pararentur: vt de lucernis Argenteis habetur apud Augustinum epist. 165. ex Actis proconsularibus ; & de vasis argenteis , & aureis , apud Optatum lib. 1. con. Parmenianum & apud Augustinū 3. contra Cresconium cap. 29. Ceterum, vt nec Leuitis olim , licet decimis ditarentur , interdicta erat rerum immobilium possessio , ita nec Christianæ Ecclesiæ, vt Epistolæ Pij Papæ , & Vrbanī , & ipsa edicta Constantini apud Euseb. b declarant , quibus mandat , vt ablatae possessiones , tempore persecutionis , illi restituantur : redditæ vero pace Ecclesiæ , regnabut iam Christianis Principibus , Ecclesiæs longe lateque amplissimis latifundijs locu pletatas dubitari non potest .

C Cap.xj. quod præfens præscriperat, absens , per Epistolam , repetit, vt mulieres (quo nomine Virgines etiam intelligere Tertullianus pluribus differit, de Virginibus velandis , cap.4. & 8.) velato capite procedant, sicut velatae in Ecclesia orient cum ceteris . Id quidem moris fuisse apud Hebræos testatur Tertull. de Cor. militiis cap. 4. & apud plures gentes etiam ante aduentum Christi ex pluribus auctoribus habetur . de Arabibus quidem ex Tertull. de Velandis Virginibus cap. 17. de Romanis, ex Valerio lib. 6. cap. 3. de feueritate: de Græcis ex Apuleio : sed, præ omnibus , Corinthias feminas maxime hac monitione indiguisse, ex eo constare potest, quod patria lege , & consuetudine, cul D tui Veneris addictissimæ, impudicissimæ erant, quam capitum velationem per alias quoque Ecclesiæs obtinuisse, credibile est . Sane quidem Clemens Alexandrinus sic interpretatur de velandis mulieribus præceptum Apostoli , vt non tantum velamine capita tegerent, sed eodem in frontem promisso vultum obumbrarent . Idem Apost. ad Timoth. scribens prioris cap. 2. omnem a feminis superfluum , lasciviumque amputauit cultum, qui esset concupiscentiæ fomes, occasione velationis capitum , quam præscribit Apostolus , transit Auctor Annalium ad sacrum velum , quo solenni quadam benedictione sacræ virgines velabantur, & nunc etiam velantur, de quo ex Tertulliano , Cypriano , Ambroſio , Hieronymo plura præclara colligit, indeque delabitur ad antiquum Christianorum habitum, cultumque, quem & Clemens Alexandr. & Tertullianus maxime describit: quæ tamen tu vide in Annalibus .

E Loca in quibus Christiani conuenirent ad verbum Dei, ad orationem, & sacrificium, Ecclesiæ dictas , iam tempore Apostolorum , eo nomine exitisse, constat ex Apostolo 1. Cor. 11, 18.

De earum structura, partibus, situ ad Orientem, Cruce, picturis, secreto loco feminarum a viris , & de aliis ritibus plurima ex veterum scriptis obseruata collegit Auctor Annalium .

Corrigit eodem cap.xj. abusus quosdam circa vtramque mensam sacram , & communionem: ab exemplo Domini in Ecclesiam introductam , quid in vtraque præstandum sit admonens .

Qui Euangelium annunciante de Euaglio uiuat.

1. primitijs , decimis , oblationibus . Oblationes Christianorū olim largæ.

a Cap. 29.

38. 39. Ecclesiæ iam olim a primis fe re temporibus.

b Lib. 10. cap. 5. De velatione feminarum in Ecclesia.

Cultū feminarum castigat.

Ecclesiæ in prima Ecclesia.

Corrigit abusus circa vtrahc mensam .

In communi quidem monet, communitas ut seruetur, seque inuicem expectent; & sit frugalis, alioqui domi sua quisque manducet. De sacra vero; ut attente & cum anima discussione & probatione ad eam accedant, magnum alioqui damnum, atque adeo damnationem incursum. Dominus quidem communem mensam praemiserat: inde vero sacram exhibuerat, rerum sic ordine ferente, ut legalis primum consumarentur, ac subinde quae nouae legis essent, mensa apponenterentur. Apostolorum vero ipsorum tempore primum celebrari solita est sacra Synaxis, post vero mensa communis: peracta synaxi, post sacramentorum communionem, inibant conuiitum, (ait Chrysostomus hom. 27. in 1. ad Corinth.) dicitibus cibos afferentibus, pauperibus, qui nihil habebant, etiam vocatis, & omnibus communiter vescientibus. Hinc inoleuit in Ecclesijs consuetudo conuiuitorum, quae ἀγένητα a Græcis dicebantur: de quibus Tertullianus Apolog. cap. 39. Chrysostomus in illud: Oportet hæreses esse. Quorum occasione conuiuitorum plura colligit Auctor Annalium, de Christianorum Conuiujs, Natalijs, Funebris, & Connubialibus, ex Gregorio Nazianzeno de vita differentijs. solitas quoque exhiberi ἀγένητas in dedicationibus Ecclesiarum habemus ex Gregorio Magno Epist. 54. hb. 1.

Agapæ. Quæ porro præmittenda sit probatio Eucharistiam suscepturn, de qua Apost. 1. Corinth. 11, 28. vius Ecclesiæ perpetuus satis indicat, esse Confessionem peccatorum, de qua, præter cæteros innumeros Patres, Orig. hom. in Psal. 38.

Correctis abusibus, subdit. Cetera cum venero disponam, ex quibus verbis colligit Augustin. Epist. 118. totum illum agendi modum, quem per uniuersum mundum teruat Ecclesia, ab ipso ordinatum esse, quod nulla morum diuersitate variatur, plura ibi deinceps & præclara; recenset Auctor Annalium de varijs ritibus Sanctissimæ Eucharistie.

Quod eodem cap. 11, 30. dicitur. Ideo inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi: quod si nos ipsos iudicaremus, non vtique iudicaremur &c. ex assuestratione Dionysij in Ecclesiastica Hierarchia, Cypriani, & Chrysostomi hom. 5. in 1. ad Timoth. Intelligentum est, Diuina vltione contigisse, vt qui minus parati ad Eucharistiam accessissent, aut morte multarentur, aut a Dæmone correpti, vexarentur, aut alijs calamitatibus asicerentur; idque diuina prouidente sapientia, ut tantum mysterium maiori esset in veneratione, & eius fides magis commendaretur hominibus.

Ephesi ingens persecutio contra Ecclesiam excitatur, de qua Act. 19, 23. & 2. Cor. 1, 8. Non enim volumus vos ignorare fratres de tribulatione nostra, que facta est in Asia. &c.

Quod dicit Apostolus Act. 10, 17. alloquens Miletii Maiores natu Ecclesiæ Ephesiæ, quos eò ad se euocauerat. Per triennium nocte & die non cessauit, &c. Intelligentum est, de tertio anno inchoato per tres menses, si quidem Act. 19, 10. de biennio meminit, & ver. 8. de tribus mensibus. Profectum autem Epheso non nisi post Pentecosten, indicat, hac prima ad Corint. cap. 16, 8. dicens; Rogauite, ut remaneres Ephesi, cum irem in Macedoniam. Ordinatum porro Episcopum, patet ex illis verbis, 1. Timot. 5, 19. Aduersus Presbyterum accusationem noli recipere, &c. & mox, Manus nemini cito impoferies. Ignat. Epist. ad Ephesios, ait, eos Christianos factos semper conuerstatos esse cum Paulo, Ioanne, & fidelissimo Timotheo] De quo Episcopo Ephesijs dato Euseb.

Protectus Epheto Paulus in Macedoniam, Timotheoq; ibi relicto, primam ad eum ex Macedonia scribit Epistolam, quod ex prædictis constat, & ex Athanasio in Synopsi, Theodoretio quoque Prefatione in Epistolas Pauli, & alijs.

In ea docet opera fidei adiungenda, quorum defectu, aliqui circa fidem naufragauerunt. 1. Timoth. 1, 14. & cap. quarto, præmonet de futuris hæresibus, de quibus Ignat. ad Philadelphios, & ad Heronem Diaconum. Iren. 1. cap. vigesimo secundo ait, eiusmodi Dogmatisten, fuisse Saturninum. Chrysostomus hom. 12. in hunc locum, putat notari Encratitas: Marcionitas, & Manichæos, contra quos dicit, Omnis creatura bona est. Abstinétiā autem, a quibusdam cibis, & ieiunia, ab Apostolicis vtique tenoribus,

A constat semper in Ecclesia viguisse, de quibus, præter usum, continuata serie ad nos videntur deductum, Ignatius eiusdem ætatis cum Apostolis, & deinceps reliqui omnes Patres testificantur.

Epheso profectus in Macedoniam peragratis omnibus illis regionibus, venit in Græciam Act. 20.

In Cretam accedens, Titum ibi ordinat Episcopum: Epistola ad eum ver. 5. Reliquiae Cretæ, ut ea quæ sunt corrigas, & constitutas per Ciuitates Presbyteros.

Nero Imperator Britanicum Cæsarem, Claudi ex Messalina, filium, veneno tollit, simulque ad omnem fæxitiam, atque libidinem animalium, adhuc continentem, prostituit, Tacit. a li. 13. an.

Titum ordinari in Creta Epi scopum.

ECRETA reuersus Paulus in Greciam, Titum Cretensem Episcopum ad se Nicopolim euocat. Tit. 3, 12. Quam ad ipsum Epistolam, non Nicopolis, sed alibi in Græcia oportere fuisse scriptam, ex verbis illis colligitur.

Monet eum, ut quæ corrigeantur sint, corrigat, & constituant per Ciuitates presbyteros, quos, quales esse debeant, præscribit: mox vocans eos Episcopos. Act. itē 20, 28. Presbyteros Ephesinæ Ecclesiæ vocat Episcopos, & 1. Tim. 4, 25. *Noli negligere gratiam, quæ in te est, per impositionem manum presbyteri, id est Episcoporum, quorum est munus, ordinare nō Presbyteros.* Petrus itē, & Io. Apostoli, presbyteros le nominat. Ex qib. locis colligitur tempore Apostolorum nomina illa, Episcopus, & Presbyter, communia fuisse omnibus sacerdotibus, tam maioribus, quos postea vocarunt tantum Episcopos, quam minoribus, quibus presbyteri nomen relictum est proprium, quod obseruauit Chrysostomus, & alii, licet res ipsæ, & potestates essent dij. indeq. Nam quod inde aliqui collegerunt, initio Ecclesiæ eodem fuisse presbyteros & Episcopos & consuetudine potius, quam diuina institutione factum, ut presbyteris præfuerint Episcopi, plane errarunt, in quibus fuit Aerius in primis, qui ea de re hæresim euulgauit, de qua Epiph. hær. 75.

D Eiusdem erroris male insimulant nonnulli aliquos SS. PP. & in primis S. Hieronymum: ex quibusdam eius verbis in primum cap. ad Titum, & in Epistola ad Euagrium 85, & alibi, male intellectis, qui tamen alioqui alibi veram & Catholicam ea de re sententiam clare profert aduersus Luciferianos, & ipsa Epist. ad Euagrium & ad Marellam 34. omnium episcopos succedere in locum Apostolorum, eorum esse ordinare, & Spiritum sanctum, per impositionem manuum conferre, quod non faciunt presbyteri.

Cur monet presbyterum, vel Episcopum debere esse unius uxoris virum? an quia Cœlibem nullum erat reperiire in Creta, cogentibus Cretensum legibus, ut omnes nubent, quod testatur Strabo, lib. 10. an quia etiam cessante lege, haud facile erat inter conuersos ex gentibus adulitos cœlibes reperi? quare, & ad Timotheum scribens, hoc ipsum monuit 1. Tim. 3.

E Quid est, quod monet, ordinandum, filios oportere habere fidèles, non in accusacione luxurie? An quia, ut ait Strabo, puerorum, apud Cretones, amoribus studebatur, id quod pueris laudi ducebatur?

Quantumvis autem coniugati ex necessitate tum ordinarentur, ea tamen lege fiebat, si consentiret uxor, ut deinceps viu coniugij ablinerent, quod ipsum & Iouinianus, quantumvis impurissimus hæreticus, non negauit: Et Concil. Carthaginente secundo, capitulo secundo, affirmauit, id Apostolos docuisse, & in Ecclesia antiquitus ab omnibus esse seruatum. Epiphanius in Compendio, Basil. epist. 17. in addit. Hierony. con. Vigilant. & ep. 50. ad Pamach. in fine. Apostoli, inquit, vel virgines, vel post nuptias continentes. Episcopi, Presbyteri, Diaconi, aut Virgines elegantur aut vidui, aut certe post Sacerdotium, in æternum pudici, quod ipsum tatis probatur ex concil. Nicen.

Episcopi & presbyteri nota olim cōia oīhus sacerdoti- b., sed fan- diones se per ditūn cte.

Coniugati ea lege or- dinabatur si uxores consenseret.

capitulo tertio. Intentionem Pauli fuisse per ea verba, vnius vxoris virum, excludendi bigamos a sacris ordinibus, satis est perspicuum, ex perpetua traditione & vsu Ecclesie, ne dicamus id ipsum factitatum apud Iudeos circa Pontificem summum: atque adeo a-pud Gentiles.

Pseudo Apostolos multos vagari solitos eo tempore, maxime ex circuncisione scribit Apostolus, docentes inquit, quae non oportet, contra quos Lucam suum scripsisse Euangelium, Origenes, Ambrosius, Epiphanius, affirmant. Præterea vero cum S. Hieronymus testetur eum scripsisse suum Euâgelium, in Achaia, & Beotia partibus, hoc illud tempus est, quo eas Regiones cum Paulo peragravit; Paulo autem horrante ipsum scripsisse, deq; Luca Euangelio ipsum intellexisse, cum ait: *Secundum Euangelium meum,* tradit Hieronymus.

B Quisnam vero ille Theophilus fuerit, ad quem Lucas suum scripsit Euangelium, & Actus Apostolorum, non constat: nisi dicamus fuisse nobilem illum ciuem Antiochenum, qui a Petro ad fidem Christianam conuersus, domum quoque suam, usui Christianorum mancipatam, in Ecclesiam mutauit; in qua Petrus, conuentus agens, Cathedram posuit, ut extat in recogn. Clement. si tamen ex Apocryphis aliquando veritatem expiscari licet.

Nicopolim, cum Paulus, hiemis tempore peruenisset (Tit. 3, 12.) ibi credibile est postiorem scripsisse epistolam ad Corinthios, ea occasione, quod cum priori anno præterito, Ephesi ad eos data, pollicitus esset, se ad eos venturum, cum Macedoniam pertransisset, nec tamen id præstisset, hac se excusat; præterea vero c. 1, 8. significat tribulationem, quam passus erat in Asia, & c. 7, 5. eam, quam in Macedonia;

C Incestuolum illum, quem priori epistola c. 5. tradiderat Sathan, posteriori, c. 2. indulgens, absoluere, frequens inde in Ecclesia usus remittendi tempus poenitentiae iniunctæ, vel iniungendæ poenitentibus, quod maxime per Martyres, vel Confessores fieri solitum, constat ex Cypriani epistolis.^a

Aduersus quosdam in se arrogantiores, in magnum veritatis præiudicium, cogitur Paulus sua prædicare; maxime passiones, magna ex parte a Luca prætermisas, secundæ Corinth. 11.

Cum capit. 12. & 13. mentionem faciat de tertio suo ad eos aduentu, nec de secundo constet, putandum est, eo triennio, quo egit Ephesi, excurrit esse etiam aliquando Corinthum.

D De rebus gestis per tres menses, quibus, ut Lucas ait, 20. capitulo, ver. tertio, mansit in Græcia (per Græciam intelligens regiones omnes, quæ ab Achaia usque ad Illyricum interiacent) nihil habemus præter id, quod ad Romanos ipse significat capitulo 15, 17.

Epiſtol. ad Rom. Antequam Paulus rediret in Macedoniam, Corinthum versus iter direxisse, ac Cenchreas (quod est nauale Corinthiorum) peruenisse, ibique scripsisse ad Romanos, Origenes existimat, idque ex illis locis cap. 16, 1. Commendo vobis Phœben, quæ est in ministerio Ecclesie, quæ est in Cenchreis, ut eam suscipiatis, &c. & ver. 23. *Salutat nos Caius hospes meus, &c.* præter alia indicia. Ante Epistolam ad Romanos eam, quæ ad Galatas est, scriptam, existimauit Chrysostomus, sed quando maxime, non constat. Ad Gentiles potissimum qui Romæ erant credentes, hanc Paulus scripsit epistolam, ut appareret ex illis verbis, 1. c. 5, 13. & c. 15, 15.

E Ex illis item eius Epistole verbis c. 1, 8. *Fides uestra annuntiatur in uniuerso mundo.* & 15, 15. *Pleni estis dilectione, replete omni scientia.* & 16, 19. *Vestra obedientia in omnem locum diuulgata est* satis colligitur Romanam Ecclesiam fuisse florentissimam, & mirifice propagatam. Et primum quidem illud de fide, non tantum vere pro illo tempore, sed etiam propheticæ, pro futuris temporib. dictum, Cypr. epist. 57. ad Cornelium existimauit. Hinc factum, ut Romanus pro Catholicō fere usurpatum sit, ut apud Victoriem de persecutione Vandalor. & apud Turon. de gloria Martyr. c. 25, 30, & 79. & Theodosius lun. epist. ad Achac um Beroensem (in Act. Ephesini Concilij) *Vos probatos Romanæ religionis sacerdotes esse, manifesto argumento declarate.*

A Cur vero ad Romanos scribens, Petri non meminit, quem secundo anno Neronis Romam adiuisse dictum est: an quia Edicto Claudij pulsus nondum redierat, an quia priuatas ad eum dederat literas, ut non habuerit necesse per alium salutare credibile quidem est Petrum Roma pulsum, Edicto Claudii, & celebrato eodem anno Ierosolymis Concilio, & pluribus peragrat Orientis prouinciis, Iustrasse etiam orbem occidentalem, & longe, lateque Euangelium propagasse, ut cui totius gregis cura commissa erat, & vi que ad Britannos penetrasse, quod tradunt Metaphrastes, & alii; de Africa quidem Tertullianus illis verbis testari videtur, de praescriptione capitulo trigesimo sexto. *Habes Romanam, unde nobis quoque auctoritas praefito est.* & Cyprianus epistola quadragesima quinta, Romanam Ecclesiam Matricem appellans, quod non tantum Carthaginens. Ecclesia ab ea fidem accepisset, sed, que sub ipsa continentur, Mauritania atque Numidia. Certe quidem B. Gregorius scribens ad Episcopos Numidiæ lib. 2. epist. 75. eos ab Apostolo Petro accepisse ordinatum initia testatur, quod non est mirandum, cum idem Paulus in hac ipsa epistola testetur illud impletum: *In omnem terram exiuit sonus eorum,* &c. pl. 10.

Petrus peragrat, euangelizādo, occidētem.

B Lucas capitulo vigesimo, & 21. diligenter persequitur iter Pauli, Corintho Ierosolymam.

Paulus Corintho profectus venit Troadem, ubi adolescentem de tertio coenaculo pro lapsu a morte suscitat. Act. 20, 9.

De vſu lumenum ēt interdiu.

Quod vero ait: Erant autem lampades copiosæ in loco: Quantumlibet ad noctis tenebras expellendas id factum, censeri possit, tamen sciendum etiam lumina adhiberi solita in Ecclesia, ab eius initio, etiam clara luce, ad lætitiam, & sacri cultus celebri-
C tatem. hinc ordo Acolythorum, seu Ceroferariorum, de quibus mentio apud Cypri-
num, Cornelium Papam, Eusebium Cæfariensem, Concilium Romanum sub Silue-
stro, & quartum Carthaginens. petitum ex consuetudine Hebræorum potius, quam Gentilium, apud quos id quoque erat usitatum. Dio in Nerone, Hieronym. in Vigilant & ad Riparium. Paulin. Natal. 3. S. Felicis. Augus. de tempor. serm. 215. Lampades porro, seu lucernas argenteas, & capitulatas, id est multorum capitum, apud Ecclesiam etiam tempore persecutionum, in viu fuisse, constat ex Augustino epist. 105. ex Act. pro consularibus.

Quod autem ait ver. 7. *Vna autem Sabbati cum conueniſsemus, ad frangendum panem,* &c. Sacram Synaxim hunc conuentum fuisse, die Dominico, testatur August. Epist. 86. Beda quoque in Acta.

Quod secunda ad Timoth. 4, 13. Roma. scribit, sequenti anno: Penulam, quam reliqui Troade apud Carpum, veniens, affer tecum, & libros, maxime autem membranas. Nihil est probabilius ex pluribus sententiis, quam per Penulam significari (quod Græci vocant, πασχιλια.) volumen Hebreum, Vetus nempe testamentum, Hieronym. epistola 125. q. 2. volumen ait Hebreum replica, quod Paulus πασχιλια, iuxta quosdam vocat.

De festis dieb. tépore Apostolorum.

E *Quod ait Lucas 20, 16. Festinabat enim Paulus, si possibile esset, ut diem Pentecostes ageret Ierosolymis.* De Festo legali videtur intelligendum, quo declararet se patrias leges non adeo auersari, legalia tamen etiam magna ex parte, hac ipsa etate fuisse sublata præter id quod scribit Apostol. Coloss. 2. & Galat. 4. Ignatius testis est, hortans ad festos dies, christiano more, celebrandos. Atque hos quidem ritus festorum anniuersaria die celebrandorum, Apostolos docuisse Ecclesiam, testatur Hilarius in prologo expositionis Psal. Ea de re legendi, Origen. con. Cels. lib. 8. & Hieron. in 4. c. ad Galat. De Dominico certe die testimonium extat Apostolicum Apocal. 1. & Pascha quidem in primum diem, id est, Dominicam, transferre placuit Petro, & Romæ eo die eum Pascha celebrasse, ex antiquioribus, Beda afferit, de ratione temp. c. 42.

Feria quo dies sint.

Ferias quoque dictos, singulos hebdomadæ dies, ne consentirent cum Gentilium appellatione, etiam ante Siluestrum, constat ex Tertullian. capitulo secundo, contra Paganicos; Augustino serm. 251. de tempor. vbi præter alia, ait: *Dominica die audiendas Missas: quid ex vſu totius Ecclesiæ dixit.* De natali Domini Epiphaniæ, & Ascensionis

a. c. 17.
Ritus in o
rando.

fionis festo, habemus ex Clem. & Consti. Apostolicarum c. 13. Natalitia item Martyrum ex traditione Apostolica manasse credendum est: alioqui enim ea vniuersaliter non accepisset Ecclesia. De Polycarpi quidem Natalitio habetur in Episto. Eccl. Smyrn. apud Euseb. lib. 4. c. 14. Vide etiam Origēn. hom. 3. in Matth. Tertull. de Corona milit. c. 13. Cypr. epist. 34. & 37. Nyssenū in vita Thaumaturgi, oratione in Sanctum Theodorum, & in 40. Mart. & Dionys. Alex. apud Euseb. ^a

Quod habet Luc. Act. 20, 36. *Paulus autem positis gentibus in littore orauit.* monet de ritibus in orando.

A ut igitur more Hebreorum orauit Paulus, genibus flexis, aut nondum inualuerat ritus in Ecclesia, non flectendi genua in orando, inter Pascha, & Pentecosten. Diebus quidem Dominicis singulis, & toto tempore inter Pascha, & Pentecosten, stantes fideles orasse, cum alijs diebus flexis genibus orarent certum est; maxime ex Tertull. de cor. milit. c. 3. rationem reddit Auctor qq. sub nomine Iustini mart. q. 1 15. Stratos etiam in terra aliquando orasse fideles, testis est legio Christianorum, quæ sub Aurelio Antonino sic Deum precata, hostibus internectionem, & Romanis Victoriam obtinuit; apud Iustinum, post orat. ad Anto. Manibus item fublatis & expansis, & aperto capite, orare est ex Apostolica traditione 1. Timoth. 2, 8 Leuantes puras manus, & 1. Corint. 11, 4. Pectoris item tunctio ab exemplo Publicani, Luce 23.

Quod autem ad ritum spectat in orando (vt hoc quoque breuiter attingamus) ad Orientem conuersos olim maiores nostros, adorare consueuisse, certum est ex innumeris veterum p. testimoniorum, idque ex traditione Apostolica, vt est in qq. apud Iustin. question. 118. & apud Basil. de Spiritu sancto capitulo vigesimo septimo, & Origen. in lib. Num. hom. 5.

Act. 21, 8. *Venimus inquit Cesaream, & intrantes domum Philippi Euangeliæ, qui erant unus de septem, mansimus apud eum.* Huius autem erant quatuor filie virgines prophetantes. Hieronymus contra Iouianum, In his quatuor filiabus Philippi post crucem Christi, consecratas esse Primitias Virginitatis demonstrat.

Hic prædictitur Paulo ab Agabo fore vt Ierosolymis alligaretur a Iudeis & tradetur Gentibus, qui rogatus a fratribus, i.e eo ire, constanter tamen perstiterit in sententia. Act. 21.

Ierosolymam peruenit Paulus ante Pentecosten Act. 21, 17. quod ex ratione dierum a diuersu Philippi, post dies azymorum Act. 20, 5. colligitur; vt etiam ratiocinatur Chrysostomus honi. 45.

Cum conuenissent in vnum seniores, consuluerunt Paulo, ad cauedum scandalum eorum, qui ex circuncisioe crediderant, vt ostenderet se legis non esse contemptorem, & vt cum aliquot viris votum habentibus Nazarenorum purificatus templum ingrederetur, & ritum secundum legem perficeret, quod & libens effecit, iuxta præscriptu. Num. 6. Act. 21, 20.

Quod vero vt est apud Ios. ^a Nazaræi abstinerent a vino per triginta dies, antequam immolarent hostias. & capillos raderent, & Paulus inopinato & ante diem tantum, vt id faceret, admonitus esset, colligitur Paulum a vino penitus temperasse, vt posset semper Nazaræorum munus explere.

Ex eo quod Nazaræi, qui cæteris sanctiores haberentur, religionis ergo in templo capitula radenda offerrent, Apostolica traditione in Ecclesiæ deriuatum tradit Isidorus de Diuin. off. vt & qui a communii hominum vita recedentes, excultius vita genus affectarentur, ac per omnia sese diuino cultui manciparent, deberent eorum capita radi. Quod vero, inquit detenso capite superius, inferius circuli Corona relinquunt, Sacerdotium, regnumque Ecclesiæ in eis existimo figurari, &c. Aliâ insuper assert cautam, quod capillum Corona, reliquo raso capite, integræ consueverit remanere, nimis irum ob iugé memoriæ spinae corens impositæ capiti. D. N. Iesu Christi, idque ab Apostolis factum, & Ecclesiæ traditum, certa assertione legitur apud Bedæ li. 5. de gestis Anglorum c. 22. Germanus vero Episcopus Constantino olitanus in Theoria teræ Ecclesiasticarum, dicit ad yter

b. 2. belli
c. 11.
Vnde colligatur Pau
lum avino
téperasse.
De rasura
seu tōsura
I celestis
corum.

P. 1. 29
30. 31.

A patum ad imitationem B. Petri, qui in contemptum attensus est a Gentilibus, quod ex maiorum traditione Germanum mutuatum esse credibile est. Antiquissimus plane, & universalis omnium Ecclesiarum totius orbis, huius consuræ vsus; prorsus conuincit, eam fluxisse ex fontibus Apostolicis, Cyrillus in Vita S. Euthym. qui claruit Theodosio seniore, *Cum eum baptizasset, inquit, & pilos, qui ex lege tondentur, pueris toro nisset, in gradum lectorum eum cooptauit.* Sed quod amplior esset illorum tonsura, qui majoribus initarentur ordinibus, hinc Euagrius Scholasticus hist. 3. cap. 26. *Coma abrasa,* inquit, *Presbyter designatus est:* meminit & ante hos, Ammianus Marcellinus lib. 12. Cuius ritus mentio est apud Dionys. de Eccl. Hierarch. p. 2. cap. 3. Huc pertinet, quod in lib. de Rom. Pontif. peruetusto, nomine Damasi, de Aniceto habetur, instituisse, secundum præceptum Apostoli, ne Clerici comam nutritirent. Concil. Carthag. 4. c. 44. & Athan. c. 20. & apud Greg. Turon. in V:SS. P.P. c. 17.

B Verum distinctam fuisse tonsuram Monachorum ab ea quæ est Clericorum, certum est, cum illi non tantum verticem capitis, sed totum fere caput radere consueissent, sic nimis ut quod esset ipsorum vita studium declararent. Abrasionem siquidem capitis symbolum & Hieroglyphicum fuisse lugentis atque moerentis ex Scriptura & Ethniciis, satis colligatur. Nicænus Canon ex Arabicis exemplaribus prolatus. *Monachi inquit alia habeant indumenta, & mores, quam habent Laici, ac caput tondent in modum coronæ &c.* Socr. ^a de Iohanne Apostata scribit, ipsum abrasa cute vitam Monastica similesse. Episcopos etiam magna saltu ex parte capitis abrasos fuisse, satis expressissime vñsus est Gregorius Nazianenus orat. in Maximum. Porro huiusmodi capitis rasione, confueisse a maioribus dici Coronam, præter supradicta, indicare videtur Euseb. ^b appellans iacerdotes facrosacto poderis indumento & cœlesti glorie corona &c. circumuestitos, & August. epist. 147. qui scribit, solere Episcopos adiurari a populis per Coronam tuam, ranquam per quid sacrum. Ex his, quæ S. Hieronymus in Fæcula. 44. & II. cap. 3. & 6. scribit, colligitur breviter, primo ipsum non probare capillorum sine barba tonsuram, solitam fieri more Gentiliu. 2. non sic tondendos capillos ut appareat nuda cutis 3. quod barba non probat tonsuram, nec initum ^c in Oriente agens, Orientalium Clericorum & Monachorum consuetudinem comprobat. Consuetudinem quidem radendi Barbam apud Romanos olim fuisse, ac se re apud omnes Occidentales, ex veterum scriptis constare videtur, sed maxime apud facros homines Christianos, salua pace conuenientium in vnum Orientalem, barbam gestantium, & Occidentalium radentium. Qui primus omnium hec de barba, ex D probare Latitius Sacerdotibus ausus est, Photius Schismaticus Episcopus Constantino pol. fuit de his scribens ad Nicolaum Roman. Pont. cum aliqui ipse esset Eunuchus, & Glaber. Ad quodnam vero tempus apud Romanos eiusmodi vius radendi barbas persenerat, haud est facile definire, nisi quod a Gothis, aliisque barbaris diutius in Italia & prouinciis occidentalibus commorantibus, nouum vñsum gestandi barbam, inuenitum esse credibile est, perseuerasse autem in Sacerdotibus radendi morem colligitur ex litteris Gregorij Septimi, ad A.D. millesimum octogesimum, ad Iacobum Episcopum Calaritanum, iubentis, ut Clericos suos, omnes barbam radere cogeret, idque ex maiorum consuetudine vindicantis, affirmantis nimis, ab ipso exordio nascentis Ecclesiæ id illibate esse seruatum. Sed iam pene contrarius irrepsit vius, nec constans vbi que habetur ritus, cum alii tondeant, radant alii, alii rursus gestent promissam. Qui plura velit de capillorum & Barba tonsura apud Hebreos Ethnicos & Christianos, aedat ipios Annales.

E Paulus periclitans occidi a Iudeis periculo eripitur a Tribuno Act. 21. a quo crux viri intentarentur, cogitur Ciuem se Romanum indicare, Act. 22, 25. rursum appetitus infidus Iudeorum, illisque detectis, perducitur Cesaream ad Felicem Præfitem Act. 23. apud quem suam cautam agit Act. 24. Post aliquot dies, inquit Lucas, ueniens Felix cum uxore sua Drusilla, quæ erat Iudea, vocavit Paulum & audiuit ab eo fidem, quæ est in Christo Iesu. Disputante autem illo de iustitia, & castitate, & de judice futuro, tremefactus Felix respondit, &c.

a c.5. & de
bel.2.c.10.

Opportune & summa cum proridentia Paulus differuit de Iustitia, & Castitate, & Iudicio futuro. apud Iudicem iniquum, & sauum, & mulierosum, & apud feminam itē ambitiosam, & libidini obnoxiam. Ea filia senioris Agrippę, & iunioris soror, nupta Emesenorum Regi, circunciso, solicitata a Felice, ob egregiam pulchritudinem, reliquo marito, & religione deferta, Ethnico homini adhærere concubina sustinuit, vxoris tamen nomine Iol. 20. Antiq.^a

De Felice praefide Syriae, Sueton. in Claud. 28. quem ex liberto Claudii, ad amplissimos prouerbum esse honores tradit, quippe qui Pallantis illius, penes quem temporib. Claudii summa rerum erat, germanus fuit, eundem trium Reginarum maritum appellat, & Tacit. lib. 5. hist. Felix per omnem senitiam & libidinem, ius Regium seruili ingenio exercuit, Drusilla, Cleopatre, & Antonii nepte in matrimonium accepta, ut eiusdem, Felix gener, Claudius nepos esset.

Quod ait Lucas de Felice: sperans quod ei pecunia daretur a Paulo, id, ppter ea quod auditio potuit, magnam pecuniae vim Paulum attulisse, & ergo satis in Pauperes (ex collecta nimisrum in Provinciis) vt prædiuitem hominem illum existimare potuerit.

Biennio autem expleto (Neronis scilicet imperii, qui hoc anno sub dictis Coss. prid. Id. Octob. exacto sui Imperij biennio, tertium inchoauit, nam alioqui pluribus annis Felix præses fuerat in Iudea, vt & Paulus dixit: Ex multis annis te esse iudicem genti huic sciens, etc.) accepit successorem Felix, Porcius Festum, qui interpellatus a Iudeis, vt Paulū, perduceret in Ierusalem, vt in via eum interficerent, & rogans de hoc Paulum, Cæsarem appellare coactus est, Act. 24, 27. & c. 25.

Egregiā in concione habet Paulus ad Festum, Agrippam, & Berenicem de sua causa: in qua, quod appellat Festum Optimum, ethnicum hominem, non id adulatiovis causa facit, sed quod esset titulus, in Magistratu constitutus, dari solitus, sic Lysias, Act. 23. Optimo Præfidi Felici, & ipse Paulus Act. 24. Optime Felix.

Paulus in nauim impositus, Roman: inititur in qua Nauigatione, periclitantibus omnibus diuinatus certus efficitur de omnium incolumitate, fracta igitur nauis prope litus, salui omnes euadunt in terram, in Insula Melita, vbi viperā inuidente manū Pauli, & ab eo excusia in ignem, nec ullo nōcumento accepto, barbari in stuporem versi illum appellant Deum, Act. 27, 28. ex eo tempore in gratiam Pauli, fuit loco diuinatus in partitum, vt serpentes omnes veneno carerent, & quantumlibet aliquem momorderint, nullum adferrent detrimentum, sed & vi terra ibi contra venena paret antidotum.

Paulus Me
litæ quid.

Paulus tribus mensibus quibus Melitæ hiemauit, Patrem Publī Principis Insulæ aegrotantem, & alios omnes ppter ea morbo vexatos, sanauit. Act. 28. Sed & Christiana Melitenses Religionē imbuuisse, vt credibile est, sic & Martyrologia Publī ad fidem conuersum, eisdem præfectum Episcopum attestantur, 21. Ianuar. imo & eundem Publī inde postea in locum Dionysii Atheniensi Ecclesiæ esse subrogatum Episcopum tradunt, Ado, & alii: putantes nimisrum vnum eundemque esse cum hoc illum Publī, quem Dionysius Alexandrinus affirmat Dionysio Areopagitæ Athenarum Episcopo successisse, quem Martyrī coronatum fuisse etiam tradit Hieronymus in Quadrato de script. Eccl.

b. 10.c.6.
c. 2.c.11.

Nero Imperator petente Berillo Syro, qui eius pädagogus fuerat, ius Ciuitatis Cæsariensis, quod haec tenus ex æquo cum Syris commune habuerant, Iudeis adimit, vnde postea omnium nostrarum calamitatum causæ ortæ sunt, inquit Iosephus.

Statum Iudeorum, perhos annos Ierosolymis maxime calamitosum describit Ioseph. in Antiq. ^b & de bello ^c cum omnia plena essent, latromibus, Sicariis, præstigiatoriis, seditionis. Et hoc quidem anno Aegyptius ille pseudopropheta, de quo Act. 20, 38. Tribunus ad Paulum. Nonne tu es Aegyptius, qui ante hos dies tu multum con citasti, etc.

A

B

C

D

E

A	Christi Annus 59.	Petri 15.	Neron. Imp. 3.	Ipsò 2. & Calpurnio Pisone. Coß.
---	----------------------	--------------	-------------------	--

PA V L V S, post tres menses, Melita soluens, Romam versus, ultra quinquaginta millaria ab occurrentibus fratribus, ad Appij forum, exceptus, Romam peruenit, sexta Iulij, ut est in Martylorogio Bedæ, & Viuardi; quamvis probabile sit multo ante, & forte ipso mense Maio, considerata nauigandi opportunitate, & mora modica per loca singula, cum soluta hyeme, credibile sit Melita quam primum soluisse. Act. 28.

De actis Romæ, nihil Lucas, nisi quod permisum est manere fibimet, cum custodiente se milite, & conuocatos Iudeos allocutus est de D. N. Iesu Christo, aliis probantib. improbantibus aliis, & quod mansit biennio toto in suo conducto, excipiens omnes, & prædicans de Regno Dei. reliqua colligenda sunt ex eius epistolis.

Adeo paudem fuit existimatū iudicium coram sevissimo iudice Nerone, pro animi libidine omnia faciente, vt Paulum in eo discriminē positum omnes discipuli atque amici, præ timore, dereliquerint.

Testatur hoc, ipse metu hoc anno scribens ad Timotheum. (2.c.4,16.) *In prima mea, inquit, defensione, nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt, non illis imputetur, & de longe positis 2. primo ver. 15. Scis hoc, quod auersi sunt a me omnes, qui in Asia sunt, &c. Sed rursum c.4,17. Dominus autem mihi astitit, & confortauit me, &c. Et liberatus sum de ore Leonis, id est, Neronis, eatenus tamen ut vincetus cathena, cum custodiente se milite, agere permisus sit. Causam autem eum dixisse, non modo apud Imperatorem, sed & apud Senatum, & forte etiam apud Collegium Pontificum, illa indicant ad Philipp. 1. 12. Quæ circa me sunt, magis ad profectum venerunt Euangelii, ita ut uincula mea manifesta fierent in Christo, in omni Praetorio, & in ceteris omnibus, &c.*

Auditis in Oriente Pauli vinculis Philippenses suum ipsorum Episcoporum E-paphroditum, cum larga pecuniarum subuentione ad eum mittunt. Philipp. 2. 25. & 4,18.

D Iconio item officii causa venit, Onesiphorus, de quo secunda Timoth. primo, 16.

S. Ioannes Chrysostomus hom.4. in Acta Dicitar, inquit, *Paulus salutasse Neronis pocillatorem, & concubinam*: Ea creditur fuisse illa Poppæa Sabina, ab eo præ cæteris in deliciis habita, de qua Tacitus: ^a *Huic mulier, cuncta alia fuere, præter honestum animum, &c. quam & fuisse Iudeis testatur Josephus.* ^b Sane quidem nonnullos ex Nero nis domo ad Christum conuersos constat ex epistola ad Philip. 4, 22. *Salutant, inquit, nos omnes Sancti, maxime qui de Cesariis domo sunt,* Inter quos fuisse Torpetem, post martyrio affectum, Martyrolog. Rom. testatur.

E Ex vinculis plores scribit Epistolæ, ac primum 2. ad Timoth. in qua, cap. quarto, 16. illud, *In mea prima defensione &c. qua cum ad se evocat 4,9. eam porro uisit per Tychicum, per quem etiam misit eodem tempore, eam quæ est ad Ephesios. (c.6,21. in qua sepe de suis vinculis meminit nam licet in ea ad Timotheum 4, 12. scribat: Tychicum autem misi Ephesum: tamen præteritum, pro præsenti uisitare videtur, ut & in ea ad Ephes. 6,21. Omnia vobis nota faciet Tychicus charissimus, &c. quem misi ad uos in hoc ipsum, & id est, mitto, cum ei daturum esset Epistolam, quam scribebat, nam quod aliqui putant, epistolam ad Timoth. nouissimam esse scriptam, ex verbis illis persuasi, c.4, 6. Ego enim iam delibor, & tempus resolutionis meæ instat, &c. ext. refutatur ex verbis illis eiudem cap. ver. 17. Dominus autem mihi astitit, & confortauit me, ut per mi prædicatio impleatur, & audiant omnes gentes. & ex illis ad Philipp. (ad quos item Roma scripsit) 2,24. Confido autem in Domino quoniam mi ipse veniam ad uos cito.*

Romæ
nit Paulus

a lib. 12.
b Ant. 20.
c 7.

Secundam
ad Timot.
scribit e vi
culis.
Eam item
quo ad E-
phesios.

Occasio scribendi, quam primum Rōmam venit, ad Ephel. ea tūtū videtur, quod Ecclesia Asiana fere penitus pessundata esse videretur: de qua re ad Timoth. prima, ver. decimoquinto.

Scis hoc, quod auersi sunt a me omnes qui in Asia sunt, ex quibus est Phygellus, (sēn Philetus) & Hermogenes, quos maleficos suisse, sed a Iacobo Apostolo conuersos ad Christi fidem, & post Apostatas factos, maximas in Ecclesiam turbas concitasse, in quibusdam Apocryphis legitur: hāc nempe illa videntur esse tempora, quā Paulus nouissime Epheso ad se Miletum vocatos, allocutus, prædixerat, inquiens, (Act. 20.) Ego scio quoniam intrabunt post discessiōnem meam lupi rapaces in uos, non parcentes gregi &c.

A: que quos dicit a se auersos Paulus in Asia, haud dubium est, de Iudeis intellexisse: quamobrem ad eos, qui in fide constantes erant, ex Gentibus, Christiani, eam dedit Epistolam, quod illa plane indicant capitulo tertio, primo, & *Huius regratia*, ego Paulus vinculus Iesu Christi pro vobis Gentibus, &c capitulo secundo, undecimo, propter quod menores esote, quod aliquando uos eratis gentes in carne, &c quam Ecclesiam Ephesianam mirifice laudat Ignatius Epistola decimaquarta, commendatque ipsorum Zelos in auersandis hæreticis. Quod autem Athanasius in Synopsi, & Theodoreus prefatione in Epistol. Pauli, & alijs, illam primo a Paulo scriptam contendant, que ad Galat. scripta est, probabilius videtur, quod censuit Chrysostomus, eam ante Epistol. ad Romanos, fuisse scriptam, cum in reliquis nulla sit Pauli epistoli Romæ scripta, in qua de Vinculis suis non habuerit mentionem, de quibus in ea ad Galat. nulla prorūsus.

B: Sancti Nero, ne quis Magistratus aut Procurator, qui prouinciam obtinerent gladiatoriū vel ferarum spectacula ederet; ne ea de causa (quod factitari sciebat) a Prouincialibus Præsides immensam Pecuniarum vim corraderent. Tacit. Ann. decimo tertio.

C: Hoc eodem anno Pomponia Græcina, nobilissima femina, rea est constituta externæ Religionis. Non leuis est suspicio, eam ut complures alias, Christianam fidem esse se- Etatam Ea Plautii, qui onans se de Britannis retulit, Mariti Iudicio permissa, ab eo insons iudicata. Tacit. 13. Annalium.

D: **R**VMinalem arborem in Comitio, quæ super octingentos & quadraginta ante annos Remi, Romulique infantiam texerat, mortuis Ramalibus, arescente trunko, diminutam, prodigiī loco habitum est. Tacit. Ann. 13. Veteris id superstitionis abrogationem, quod euentus comprobauit, pra significasse vilum est.

E: Euocatus cum iam ex Asia aduenienter Timotheus, Paulus anno 2. suorum viuclorū scribit ad Philippenses (Cap. 1.) remittens ad illos tuum Episcopum Epaphroditum, qui ad mortem vique Ronie ægrotauerat. 2.c.ver. 25. & ver. 19. Speravantem in Domino Iesu Timotheum me cito mittere ad uos, & ver. 24. Confido autem in Domino, quoniam & ipse veniam ad uos cito.

F: Quod eo capitulo 3. monuit de cauendis hæreticis, quos appellat inimicos Crucis Christi: intellexit illos vere hæreticos, qui negabant Christum vere Crucifixum, ut Simon Magus, Cherintus, Basilides, & alii, de quibus Iren. Epiphanius. Theodoret. & iuste omnes B. Ignatius. ad hos ipsos Philippenses Princeps; ait, huius mundi gaudent, cum quis crucem negari, &c. per cuius hæretis occasionem sacerdos Paulus de Passione, & Cruce Christi meminit. Contra eosdem hæreticos Ecclesia Catholica, & verbis, & signis, & factis pugnauit; hanc propagatus ritus erigendarum præsum

A Crucium, ad earum venerationem, & manibus efformandi signum Crucis. De Crucibus quidem erectis Ignatius ad Philipp. ait, *eas Demonem exhorrescere, ubi viderit.* ergo siebat. De signo crucis manu efformato, eiusque frequentissimo vsu, plena est omnis antiquitas. Legendus maxime Tertull. ^a Basil. ^b & Cyrillus catechesi 13. Quanta virtus sit crucis Christi ad fugandos Dæmones innumera exempla, per omnem ætatem indicant.

^a De Cor mi lit. c. 3. sc. 4.
^b De spir. S. c. 1.

Ad Coloss.

B Hoc eodem Anno scribit ad Colossenses, ut ex inscriptione constat, *Paulus & Timo tb. &c.* & ex illis verbis ultimis. *Memores estote vinculorum meorum.* Quam & per ipsum Tychicum misit, iam ex Asia reuersum, Videtur Tychicus perfunctus esse munere tabellarij apud Paulum, non enim quibusuis, sed certis iisque probatis hominibus, ab Apostolis & Episcopis Epistolæ reddendæ comitabantur. vt etiam constat ex epistola 11. Ignatij ad Polycarpum, & Cypr. 16. & 24. Eodem quoque vsu est Paulus vt Legato, multa illi referenda verbo committens. *Quæ circa me sunt, omnia nota faciet vobis Tychicus &c.* Coloss. 4,7. & Ephes. 6,21. *Omnia vobis nota faciet Tychicus carissimus frater &c.* Sic Episcopi certis illis & probatis hominibus mandata dabant perferenda.

De ep. ad La odicenses.

C Quod ait, cap. 4,16. *Cum lecta apud vos fuerit Epistola, facite ut in Laodicensem Ecclœsia legatur, & eam, qua Laodicensem est, vos legatis;* Arguere videtur Apostolum scriptisse ad Laodicenses nec tamen verum. antiqua hæc quæstio fuit, an Paulus scripsisset quoque ad Laodicenses, & circumlata quidem est apud veteres Epistola ad Laodicenses, & modo etiam quedam circumfertur; sed minus probata. Chrysost. & Theodoretus nullam putarunt a Paulo datam esse Epistolam ad Laodicenses, ex lectione, quæ tum erat, & modo est quoque in Græcis codicibus τὰ γράμματα εἰς Λαοδικεῖαν, & eam, quæ ex Laodicea scripta est, scilicet legatur a vobis. Latina editio aliquot M. S. codicum cōformis est Græcæ: Ea quæ Laodicensem est a vobis legatur. Ex eo quoque colligitur nullam ab eo scriptam ad Laodicensem per eundem tabellarium, quandoquidem in ea quæ ad Coloss. 4,15. ait, *silente fratres, qui sunt Laodiceæ.* Est autem fermo de Laodicea illa, quæ est Phrygiæ maioris, contra Hieropolim; in qua & Colosse sunt; testibus Plinio ^c & Strabone. ^d *Salutat vos Epaphras (eorum Episcopus) cap. 4, 12. qui ex vobis est &c.* qui habet multum laborem pro vobis, & pro ijs qui sunt Laodiceæ & qui Hierapoli.

^c Lib. 5. c. 32.
^d Lib. 12. c.

D Quod vero Paulus eadem Epistola ad Colosse scribit. *Volo vos scire fratres, qualem solitudinem habeam pro nobis, ac pro his, qui sunt Laodiceæ; & quicunque non viderunt faciem meam;* non vult dicere, inquit Theodoret. se illis non fuisse de facie notum, sed se curam gerere non modo eorum, sed & aliorum etiam, qui eum non viderant, nam quanuis forte non viderant eum in prima peregrinatione in Asia, de qua Act. 16. cum descendit in Phrygiam, & absque prædicatione transiit in Bithyniam, vetiti sunt enim (inquit Lucas) a Spiritu sancto loqui verbum in Asia: vidisse tamen eum dicendum est, cum reuersus in Asiam (Act. 19.) peragratis superioribus partibus (Asia scilicet) venit Ephesus, quo tempore Laodicensibus & Colossensibus eum prædicasse credibile est.

E Quod monet Colossenses cap. 2,18. *Nemo nos seducat uolens in sublimitate, & religione Angelorum, que non uidit, ambulans &c. tangit Cherinthi dogma, afferentis Christum esse tantum hominem, & illi Angelos præferentis, per quos & mundum creatum diceret.* Monet igitur ne seduci se finant in humilitate scilicet Christi, id est abiectione Christi, cum tantum hominem eum confiteantur, & Religione Angelorum, cum Angelos scilicet naturæ opifices esse iactarent.

Quid per re ligionem An gelorum, in epist. ad Co losse, intelli gat Paulus.

Quare sæpe Christum hac, & alijs Epistolis Paulus, & maxime ea quæ ad Hebreos est, longe Angelis præcellere prædicat, quod & ipsi Angeli confessi esse visi sunt, ut cù ad Io. Apoc. 19,10. se adorare volentem, Angelus dixit. *Vide ne feceris conseruus tuus sum &c.* Deum Adora & rursum. 22,9. Quo pertinet & illud, quod Io. monens Laodicensem Ecclesiam, eiusdem Provinciæ Metropolim, ait; *Hæc dicit teſlis fidelis, & uerus, qui est principium Creaturae Dei.* Apoc. 2, 14. nimirum per quem omnes creaturæ sunt factæ, ut sic confutaret dogmata Cherinthi, dicentis, Angelos mundum creasse, Et quod eiusdem Provinciæ præcipios Episcopos appellat Angelos, plane significans,

Nouatores ab uitio loco Theodoreti ad improbanda piuum cultum Angelorum, ite Canone Cöcilii Laodicei.

instar hominum Angelos hominibus ministrare. In cuius loci explicatione videtur Theodoretus aberrasse, quædam afferens quibus abutuntur Nouatores, ad impugnandum legitimum & Catholicum Angelorum cultum, & simul cum eo falso interpretantur Can. 35. Concilij Laodiceni, damnantis, non cultum Angelorum, quem illis semper tribuit Ecclesia Catholica, sed magicum quendam & Idololatricum. Ut enim superior Canon damnat eos, qui relicto Sæctorum Martyrum cultu, falsos hereticorum Martyres colunt, ita sequenti. *Non oportet, inquit, Christianos, derelicta Ecclesia, abire, & ad Angelos Idololatriæ abominanda congregations facere, quicunque autem inuenitus fuerit, occulta huic Idololatria uacans, anathema sit, quoniam relinquent Dominum Nostrum Iesum Christum filium Dei, accessit ad Idola.* Si enim probat ea Synodus cultum Martyrum, vt & Can. 51. quanto magis Angelorum?

Ritus canendi in Ecclesia Apostolica.

Quod cap. 3, 16. monet de Psalmis, Hymnis, & canticis spiritualibus, vt & ad Ephesios cap. 5. originem & formam cantus in Ecclesia prescribit, cuius ritus in Ecclesia canendi habemus inquit Aug. ep. 119. cap. 18. *ipsius Domini & Apostolorum Documenta, exempla, & præcepta.* De quo ritu perpetuo in Ecclesia conseruato, omnes fere Patres meminerunt; sed legendus in primis Philo de vita contemplativa, & Basilius ad Neocæsarienses Epistola 69. Chysoft. homil. in Ps. 41.

De Musicis instrumentis in Ecclesia. Epist. ad Philemonem.

Quod autem spectat ad musicas instrumenta, ijsdem Christum Dominum a Christians laudari solitu, Prudentius aduersus Iudeos agens, in Apotheosi; docet. Citharam ab Ecclesiastica modulatione fuisse proscripta, habemus ex Augustino Conc. 1. in Ps. 32. fane quidem Musica instrumenta haud antiquitus in Ecclesiam introducta, & recepta esse videntur, quod auctor qq. apud Iustinum affirmare videtur q. 107. Organa quæ dicuntur disparibus cannis simul iunctis, post multa secula, vsu recepta, adhuc perseverat.

Publicis litteris ad Colos. addit priuatas ad Philemonem, nobilem Colossensem, remittens illi Onesimum seruum, qui studio Pauli, ab eo, Romanum aufergerat; vbi perduetus ad Christum. *Obsecro te ait pro filio meo, quem genui in vinculis, Onesimo.* qui post Timotheum fuit Episcopus Ephesinus, vt est apud Ignatium Epistola 14. ad Ephesios & 12. ac 13.

Epist. ad Hebreos.

Epistolam ad Hebreos hoc anno scriptam, multis coniecturis probatur, in primis illa, quod vt ad Philipp. 2, 19. ait se iniisse consilium de remittendo Timotheo in Orientem, sic ad Hebr. cap. 13, 23. *Cognoscite fratrem nostrum Timotheum dimissum cum quos celerius venerit, video nos.* Rursus vero sicut Philipenses Pauli uinculis compassi, hominem certum Romanum miserant, ita Hebrei, vt (loco eius quod est in vulgata, Nam & vincitis cōpassi estis) in Græca editione habetur *rei yāp τοῖς θετοῖς συνεταθίσατε* nam & vinculis meis compassi estis. De qua Epistola cum aliquando dubitatum esset an esset Pauli non viduisse dubitari post Concilium Nicenum, in quo vt Pauli accepta & approbata, ex eo satis colligitur, quod Athanasius in Synopsi de Authenticiis scripturis inter eas illam collocat. Quod autem Hieronymus alicubi dicat, a latinis non recipi, videtur maiorem fidem habuisse Eusebium, quam par erat, cum in lib. de script. Ecclesiasticis in Caio, illa ab eodem verba trascribit. Tredecim solum memorant Epistolas D. Pauli Apostoli, Epistolam autem ad Hebreos reliquis non adnumerant, nam illa apud quoddam Romanos, etiam adhuc Apostoli Epistola esse non existimat, cum tamen Clemens Romanus, Hilarius, Gregorius Bæthicus, Optatus, Philastrius, Ambrosius & alij, ante etatem Hieronymi, eam vt Pauli citauerint. In ea citat A script. iuxta 70. quod ea editio in frequentiori vsu esset apud Iudeos, vt Patet ex Iosepho & Phil. qui & ipsi ea vsi sunt.

Bennio in vinculis exæto. (Act. 28. in fine) Paulus liber abire permisus, qua ratio ne aut occasione non constat. Eius Acta deinceps obscura.

Habuisse quidem in animo redire in Orientem illa indicant ad Philipp. 2, 24. *Con-*
fido

Christi Annus
62.

Petri
18.

Neronis
6.

51

A fido autem in Domino quoniam ipse veniam ad vos cito; & ad Philem. v. 22. Simul autem, & para mihi hospitium, nam spero per orationes vestras donari me vobis, & ad Heb. 13, 23. Cū quo si celerius uenerit, videbo nos. An autē redierit, haud affirmari posse, pro certo, uidetur. Mutasse certe sententiā proficisciēdi in Hispaniā, (de qua ad Rōm. 15, 24. Cū in Hispaniā proficiisci capero, spero quod præteries videbo vos, & a vobis deducar illuc. & paulo post. Per vos dedicar in Hispaniam) apparet; non quidē ex leuitate, sed forte ex instinctu Spiritus Sancti, sed hoc quoque incertum est. plerique tamen Græcorum iuisse in Hispaniam affirmant, Hippolytus^a Athanasius ad Dracontium. Cyrilus Hierosolymit.^b Epiphan.^c Chrysost. pluribus in locis,^d Theodoret.^e Sophronius Hierosolymit.^f præter alios recentiores. Aliquot etiam ex latinis patribus id confirmant. Hieronym.^g Greg.^h Isidorus, vel quicunque alius, de vitis, & obitu sanctorum cap. 71. Beda in Martyrolog. die 22. Martij. In Græcorum Menolog. die 27. Sept. mentio habetur de Xantippe & Polyxena a Paulo ad fidem conuersis in Hispania, Gelasius Papa 22. q. 2. c. Beatus, (ex Act. Rom. Concilij) videtur negare Paulum adisse Hispanias, Innocentius tamen primus, dum ad Decentium negare videtur, volumn Apostolorum, excepto Petro, Hispanias & alias occidentis Provincias docuisse, non videtur voluisse Paulum a Petro separare. Potuit tamen Orientem & occidentem ostendere reliquis, quibus vixit, annis, peragraffe. Sed res eius gesta, siue in Oriente siue in Occidente, postquam solutus vineulis egressus est Roma, ex varijs euentibus remanserunt obscuræ.

An Paulus
profectus in
Hispaniam.

B Sept. mentio habetur de Xantippe & Polyxena a Paulo ad fidem conuersis in Hispania, Gelasius Papa 22. q. 2. c. Beatus, (ex Act. Rom. Concilij) videtur negare Paulum adisse Hispanias, Innocentius tamen primus, dum ad Decentium negare videtur, volumn Apostolorum, excepto Petro, Hispanias & alias occidentis Provincias docuisse, non videtur voluisse Paulum a Petro separare. Potuit tamen Orientem & occidentem ostendere reliquis, quibus vixit, annis, peragraffe. Sed res eius gesta, siue in Oriente siue in Occidente, postquam solutus vineulis egressus est Roma, ex varijs euentibus remanserunt obscuræ.

a Lib. 1 de 72.
discip.

b Cathech.

17.

c Hæresi 17.
d In præfat.

ad Hebr. &
hom. 7. de

laud. Pauli.
& 76. in Mat

th.

e in 2. ad Ti-

moth. c. ult.

in 1. cap. ad

Philipp. & i-

ps. 116.

f Serm. de

Natalit. A-

post.

g In 11. cap.

15.

h Moral. 31.

c. 22.

De Luca,
Actus
Ap. scriptos.

C De Luca, qui, hoc anno, Actorum scritiōnem absoluit, incertum quo abierit. Epiph.

hæresi 17.

	<i>Christi Annus</i>	<i>Petri</i>	<i>Neronis Imp.</i>
a 20. Antiq. c 8.	<u>52</u>	<u>64.</u>	<u>8.</u>
Lib. 2. c. 22.	29. occasione interregni, altero Praefide mortuo, cuin alter nondum in Provinciam venisset. Ioseph. Euseb. in Chron. & in Historia Hier. in Iacobo. Succedit in Episcopatu Simeon.		
Sacramētūm extrema un tionis.	Excidium Hierosolymis à Deo immisum, in ultionem necis Iustissimi Iacobi, vul gatū fuisse apud Iudeos, Orig. i. cōtra Celsum, ex Iosepho, affirmat. Cur non potius ne cis Christi? an quia propius absuit mors Iacobi ab excidio, quod septimo post anno consecutum est?		
b ad scap. c. 4. c 2. hist. c. 4. d 6. cap. 21. & 29. e 8. cap. 35.	Vnam tantum epistolam scripsit, quæ de 7. Catholicis est. Hier. Euseb. Athanas. Orig. Epiphani. Nicænum Concil. Laodicenum, & alia. In qua epistola, consentanea graſſanti hærefi Simonis, omnia fidei tribuentis, multa dicit in commendationem ope rum. Vide Aug. de fide, & oper. cap. 24.		
Mercus. pri mus Alexan driæ Episco pus, Martyr f 2. hist. c. 23.	Quod ea in epistola, de inungendis oleo infirmis, ait, sacramentum intelligit, quod appellauit Innocentius. i. epist. i. c. 8. & Aug. in Ps. 44. & ser. 215. de temp. nam alte rius generis fuit oleum illud, de quo Marci 6. 13. <i>Et ungabant oleo multos agros Apo stoli, & sanabant;</i> quo genere olei benedictione affeſti, multi S. Patres vñ feruntur, ad sanitates. Tertull. Hier. in Hilarione, Rusin. Sozom. Seuerus in Martino, & ante Omnes Clem. in Const.		B
	Missa extat Iacobi, id est forma sacrificij ab eo tradita suæ Ecclesiæ, cui consentanea pleraque habet Cyrius, in suis mystagogicis Cathechesib.		
	Britanni rebellantes, per Paulinum Suetonium, iterum profligantur, cæſa ad octo ginta millia Tacit. 14.		C
	Albinus, Festo, Iudeæ Præſidi, superiori anno mortuo, successor datus, in Provinciam proficiſcit. Tacit. 14. Ios. 20. c. 8.		
	<i>Christi Annus</i>	<i>Petri</i>	<i>Neronis Imp.</i>
	<u>64.</u>	<u>20.</u>	<u>8.</u>
			<i>P. Mario Celsus & L. Asinio Gallo.</i>
Marcus. pri mus Alexan driæ Episco pus, Martyr f 2. hist. c. 23.	M arcus Euangelista, primus Alexandriae Episcopus, Martyrio coronatur. Euseb. Hier. in Marco. Gelas. in Concil. Rom. Decr. de lib. authent. Martyrolog. & Menolog. Ecclesiam reliquit mira pietate & continentia florentem, quam descriptit Philo, sub nomine Essenorum, quasi in laudem suæ gentis, qualis est vita perfectissima Cœnobitarum. Hier. Succedit Anianus.		f
	Optimos quoque tollere de medio incipit Nero. Tacit. 15. Octauiam vxorem, Ca lumnijs circumuentam & relegatam mori compellit, Ditissimum quemque Libertorū, ob avaritiam tollit. Exercitus Romanus sub Pæto, a Parthorum Rege Pacoro, sub iu gum mittitur. Tacit. 15.		D
	<i>Christi Annus</i>	<i>Petri</i>	<i>Neronis Imp.</i>
	<u>65.</u>	<u>21.</u>	<u>9.</u>
			<i>Mennio Regulo & Virginio Rufo.</i>
	Q uadriennio prius quam bellum Iudaicum inchoaretur, plebeius quidam, per se ptem annos, cum dimidio ante obsidionem, triste præſagium assidue in clamans, vñ templo, vñ Hierosolymis, nec fastibus nec flagris compesci vñquam po tuit Ios. 2. bell. cap. 12.		E
	<i>Christi Annus</i>	<i>Petri</i>	<i>Neronis Imp.</i>
	<u>66.</u>	<u>22.</u>	<u>10.</u>
			<i>C. Lexanio & M. Licinio Crasso.</i>
	Prima Gentiliū persecutio in Christianos, Auſtore Nerone.		
	Tertull. Apolog. c. 5. & in Scorpiano cap. 14. durat ad eius cædem.		
			Fœdif-

A Foedissimo incendio, per sex dies, vrbe vastata, iusflu Neronis, vt opinio fuit, Christia ni ad minuendam inuidiam, in crimen vocati, atrocissimis, ingenti numero, subiecti tormentis & ludibrijs, neci dati. De Incendio, Sueton. c. 38. & Dio, in Neroni, nulla facta Christianorum mentione. Tacitus lib. 15. Vetus inscriptio habet, per dies nouem Vrbem arsisse. De 14. Regionibus Vrbis 4. Integræ manierunt, tres solotenus deiectæ, septem reliquis, pauca tectorum vestigia superfuerunt, lacera, & semiusta. Tacit. Martyrolog. Rom. 8. Kal. Iul.

Vrbis incan dium.

B

Hoc initio, (aix Seuer. 2. hist. de incendio locutus) in Christianos seniri captum; post etiam datis legibus, Religio verabatur: palamque editis propositis, Christianum esse non licebat.

Simon Magus, huius occasione persecutionis, ne damnum in suis discipulis patetur, quibus persuaserat se Christum esse, docuit eos palam negare, & si opus esset, etiam Idola colere. Origen. contra Celsum, lib. 6.

Coniuratio in Neronem detecta, eius nomine cæsi, Plautius Lateranus, Conf. designatus; Seneca; Lucanus Poëta, alij plurimi, mox Poppæa Augusta, licet amatissima, iictu calcis, prægnans, occisa. Tacit. Dio, alij.

P Etrus & Paulus, diuino consilio, ex diuersis orbis partibus, vt, afflictæ Neronianæ gladio, Romanæ Ecclesiæ, succurrerent, Romam conueniunt. Metaphr. 29. Iul. & alij.

Petr., & Paulus Romanum conueniunt.

Remissa Christianorum persecutione, conuerso Neronis gladio in Romanos, occasio ne detectæ coniurationis, Apostoli, Petrus & Paulus Romanis Euangelizant, cuius in prædicationis fragmento (quod extat apud Lactantium. 4. cap. 22.) est corum vaticiniū de clade, & excidio Hierosolymitanō.

Achiam, vt Isthmum perfoderet, nauigat Nero, & re infecta redit. Philofstr. lib. 4.

Petri Epis. fola.

D Petrus secundam scribit Epistolam ad fideles ex Iudeis, quam vt Canonicam citat Hippolyt. de Antichristo, Athan. in Synopsi. Nazian. Aug. Concil. Rom. sub Damaso ex Cœfconiana collectione; Laodicenum, Carthag. 3. Romanum, sub Gelasio; scriptam vero hand longe ante consummatum martyrium, illa indicant cap. 1, 4. Cerius quod ne lox est depositio tabernaculi mei &c. Ad eam relationem quandam videtur habere Epist. Iudei Apostoli, eodem ferme scripta arguento, ijsdemque sententijs, & fere verbis, de cuius peculiari tempore scriptio, non constat; nisi quod post illam videtur scripta, & eiudem esse auctoratis, ex ijsdem auctoribus. Vterque in suis illis Epistolis infestatur hæreticos turpissimis libidinibus deditos, (qualis Simon & sectatores) atque in primis Nicolaitas, a Nicolo illo, uno de septem Diaconis, vt opinati sunt, Irenæus, Tertullianus, Hilarius, Epiphanius: sed alij, hæreticos illos abusos fuisse Nicolai nomine ad suas turpidines, senserunt, vt Clem. Strom. Euseb. 3. hist. cap. 23. & Theodore. 3. hæret. fab. sed in primis Ignat. qui ad Trallianos. Fugie, inquit, impuros Nicolaitas, fulsum sibi nomen sumentes; & ad Philadelph. Ut hi, qui falso nomine dicuntur Nicolaitæ. & Clem. Constat. 6. cap. 8. Alij inuercunde scortantur, quod nunc faciunt falsi nominis Ni colaitæ. Porro Nicolaum illum Diaconum, vt virum probatissimum, ab Apostolis factum Episcopum Samaritanum, tradit Hippolytus lib. de 72. discipulis, cui consentit Dorotheus in Synopsi.

Nicolaitæ qui, & a quo dicti.

Simon magus occasione magia, Neroni insinuatus, & in eius gratiam volare pollici-
tus, idque Dæmonum arte præstare aggressus, ad preces B. Petri ad terram præsternitur

Simō Magus Neroni uola te pollicit⁹.

Apostoli in
carcerem co-
niciuntur.

De quo Sueton. in Neroni cap. 12. his verbis. *Icaris primo statim conatus, iuxta Neronis cubiculum decidit, ipsumque cruento respersit, & de nostris, Clem. 6. Constit. cap. 9. Arnob. contra gentes lib. 2. Epiphan. hær. 21. Cyrill. Catech. sexta, Philostratus c. 3.*

Occasione casus Simonis, Apostoli, mense Octobri, in carcere coniunctur, & nouem in eo menses, usque ad Martyrium, detinentur. Martyrolog. Rom. Bedæ, Vfuardi; in quo Euangelizare de more, pergentes, & miraculis doctrinam confirmantes, Processum & Martinianum custodes, & alios 47. ad Christum conuertunt, quos & fonte, in ipso carcere erumpente, baptizant, qui carcer adhuc celebris, & fons perenni aqua scaturientis pietate fidelium frequentatur. diuturnioris in carcere detentionis fortasse causa fuit absentia Neronis in Achaia, de qua Philostratus lib. 4.

Extincto Simone, Diabolus alterum magum Romanum adduxit, Apollonium Tyaneum, sub specie Philosophi Pythagoræi; de quo multa mentitus Philostratus, eum admirandum mundo exhibuit, & Hierocles, ex Areopagiticis Iudicibus, libro edito, eum Christo parem ostendere contendit, ab Eusebio egregie confutatus.

Prodigia & præludia belli, & excidij Hierosolymitani, recensentur a Iosepho 2. Belli. c. 12..

Iudei deficiunt a Romanis, in gentibus oppressionibus a Praefidibus, maxime vero a Floro, prouocati Ios. 2. Belli.

Occupata a Seditiosis urbe Hierosolyma, templo profanato, & ad instar arcis munito, cæsis & profligatis Romanis; Cestius Syria Präfes, valido exercitu comparato. Palæstina vastata, mense Octobri, Hierosolymam obsidet, cumque ea potiundi sepius illi offerretur occasio, ab eo fuit prætermissa; diuino, ut videtur, consilio, ne Christiana Ecclesia, pari cum Impijs poena inuolueretur; sed egrediendi ex Urbe opportunitas & spatiū daretur. Cum hæc autem (inquit Ioseph. 2. bell. cap. 22.) Hierosolymis agerentur, quam plurimi Iudeorum, futurorum malorum non falsi coniectores, Hierosolymis lapsi, in alias emigrarunt Régiones. Ex his autem fuisse Christianos, qui Hierosolymis agebāt, testatur Epiphan. hær. 29. & 30. quod sic eos Christus admonuisset, dicēs apud. Matth. 24. *Cum ergo uideritis abominationem desolationis stantem in loco sancto, qui legitimel ligat, tum qui in Iudea sunt fugiant ad montes &c. quæ quidem abominatione non alia magis proprie intelligi posse videtur, quam occupatio exterioris & interioris templi a seditiosis facta, eiusdemque per cædes aliasque impuritates funestissima profanatio: desolationis vero, quod ea abominatione, (sic enim solet scriptura appellare, detestanda peccata) in signum data sit futura desolationis. Alterum vero signum Christianis a domino datum ad euadendum, est apud Lucam 21. *Cum autem uideritis circumdari ab exercitu Hierusalem, tū scire quia appropinquauit desolatio eius, Tunc qui in Iudea sunt fugiant ad montes, quod de obsidione hac a Cestio Syria præfide ad modicum tempus facta intelligendum potius videtur, quam de ea, cum postea a Tito Vespasiano est arctissima obsidione vallata, cum iam amplius fugæ locus non erat, & in Iudea agentes iam penitus vastati erant. Fugisse plane Christianos, atque supellestilia forte etiam secum asportasse, argumento est Simeon Episcopus, qui ad Traiani usque tempora superstes fuit, & Cathedra, quam ad suam usque etatem conservata, tradit Euseb. 7. c. 14. quæ alioqui cum Urbe incendio absumpta fuisset.**

Nero Philosophos, edito urbe exigit Philostr. lib. 4. quod Magis affines illos putaret, a quibus se, licet sero, delusum agnosceret.

^a De bello. lib. 3. & 4. Petrus, & Paulus à Neroni damnati.

V Espasianus, ex Achaia, a Neroni ad Iudeos comprimendos missus, ingentes eorum cædes facit. Ios. 2.

Petrus & Paulus 3. Kal. Julij à Neroni ex Achaia reuerso, damnati, eodem anno eadem ambo die, martyrio coronantur. De anno testes sunt Caius Theologus peruetus; Zephyrinus Papa, & Dionyssius Corinthius, citati a Metaphr. 29. Iunij, quos & ip-

A se Annalium auctor sequitur. Nam quod S. Hieronym. Euseb. secutus dicit 14. constare non potest; si quidem, cum Nero inierit Imp. m. Octobris, Marcello, & Auiola Coss. hic est eius ann. 13. qui terminatur, eodem m. Octobri quo 14. inchoatur, ad cuius anni m. Iulii non peruenit, occisus ad 3. K. Iulij. De die 3. Kal. Iulij consentiunt omnes, sed non omnes eiusdem anni, alij enim, ut Prudetius, Peristephanon hym. 12. & Arator lib. 2. Aetorum, in fine, & Aug. ser. de sanctis 28. anni sequentis putarunt, quam opinionem a quibusdam haereticis fuisse vulgata, ait Concil. Rom. sub Damaso, quod est in Collectione Cresconiana. sed in uno & eodem anno, praeter supradictos, Caui & alios, conueniunt, Euseb. Epiphan. Hieron. & alij. Martyrologium, demumque Menologium. praeter allatam Apostolo rum necis causam, casu scilicet Simonis Magi, alia accessit; quod feminas ad meliorē frugem, & praeципue ad castitatem conseruandam conuertissent. Non Tacit. Sueton. Dio. &

B alij testantur, Neronis libidinem in nobilissimas quasque feminas, impudentissime esse grassatam, Ambros. quidem (libro de non tradendis Basilicis in Auxentium Tomo 5. Edit. Rom.) *Idem* inquit, *Petrus, postea uictio Simone, cum precepit Dei populo seminaret, doceret castimoniam, &c.* & Chrysost. aduersus vituperatores vita Monasticae. Paulum, ait, Pellicem, quam tum impurissimus Nero deperibat, induxit fidei, & religionis sacramenta suscipere, & impurum eius congressum declinare.

C Petrus virginibus Romanis fidelibus, ut fuga se illis diutius seruaret, obsecutus, Christum obuium habet in porta, quem interrogans, *Domine quo uadis*, eoque Respondente. *Venio iterum Crucifigi*, intellexit Petrus, quod iterum Christus Crucifigendus esset in seruulo &c. Ambros. loco citato. Locus etiamnum Romae celebris, fidem astruit facto. Eadem habentur apud Egesippum iuniorem lib. 3. de Excid. Hierosolymitano, c. 2. & in Aet. SS. Processi & Martiniani, apud Surium 2. Iulij.

Loca ipsa vbi Apostoli necati sunt, celeberrima, & in facti memoriam monumentis exornata, a fidelibus semper fuerunt frequentata.

D Paulus quidem obtruncatus est extra portam Ostiensem, ad aquas Saluias lac reddes pro sanguine, qui locus modo, ex mirando euentu, subsultantis ter capitis, & fonticulos efficientis (ad tres fontes dicitur) Petrus vero in ea Vaticani parte, quae modo, Mons aureus dicitur, crucifixus, inuerso capite, sic ipse eligens. Acta Lini, nomine. Ambros. ser. 63. Chrysost. orat. de Princ. Apst.

E Sepulchra ipsa, quod maxime mirandum est, etiam inter persecutores, & persecutiones, clarissima semper extiterunt. Caius enim antiquus Theologus circa annum Domini ducentesimum, ut refert Euseb. 2. Hist. c. 24. *Ego, inquit, Apostolorum Trophaeae perspicue possum ostendere, nam si lubet in Vaticanum proficiisci, aut in niam, que Ostiensis dicitur, te conferre; trophaeae eorum, qui istam Ecclesiam suo sermone & uirute stabilierunt, innuenies.* Eadem frequentata fuisse a fidelibus, ipsis persecutionum temporibus, ab usque remotissimis regionibus, Acta plurimorum Martyrum indicant. Eorum corpora ab Orientalibus, quasi ciues suos repetentibus, tunc sublata & ad Cataumbas delata, illis diuino nutu, ne longius transferrentur, tonitru & fulgere deterritis, Romani sacra deposita recuperata, in locis, vbi nunc sunt, reposuerunt: Ex B. Greg. lib. 3. Ep. 30.

F Romana Ecclesia, Apostolorum Principum sanguine, & monumentis, mirifice illustrata, praedicatur a Patribus: Tertulliano de prescript. Chrysostomo hom. 32. in Epistolam ad Romanos. Theodoreto epistola ad Leonem, alijs.

G Nec modo sepulchra Apostolorum, sed & ipsa passionis instrumenta, magno sunt semper in honore habita. De vinculis B. Petri. Acta Alexandri Papae, & alia vetera monumenta, apud Sur. 3. Maij.

H Apostolorum sanguine, quasi irrigata fides, mirifice est propagata. S. Leo ser. primo in Nativitate. Apost. *Vnde, duo ista praelata diuini germina seminis, in quantam sobolem germinarint, beatorum millia martyrum protestantur.*

I Prodigia quedam visa portendere Religionis in melius mutationem, quae Plin. tunc viuens, & videns, refert. ² *Super omnia quae nunquam audita sunt, inquit, erit prodigium in nostro aeo, Neronis Principis ruina factum, in Agro Marrucino, Vettij Marcelli, e primis Equestris ordinis, Oliueto vniuerso viam publicam transgresso, arnis inde e con-*

Sepulchra, ipsa Apost. etiam inter persecutiores clarissima.

² Hist. c. 83.
& 17. c. 25.

^a Lib. 2. cap. 103.

trario in locum Oliueti profectis. & alibi. ^a *Amnes retrofluere, & nostra vidit etas, Nero nis Principis annis postremis.*

Beati quoque Petri vxorem Martyrium adeptam, testatur Clem. Strom. lib. 7. quanto tempore non constat.

De Petronilla. B. Petri, siue naturali filia, quod vulgo obtinuit; siue spirituali (quomodo & Marcum, filium suum vocauit) quod fortasse probabilius est, illud, sanctissimam Virginem fuisse, constat ex omnibus martyrologijs, & nobili cœmeterio exornata, cuius modo corpus in Basilica Vaticana afferuatur.

Andreas A.
post. marty-
rium.

Andream Apostolum, post Petrum, multis peragratis Provincijs, martyrio coronatum, habebatur in Passionibus Apostolorum, quæ ante Gelasij tempora legebantur. extat epistola Presbyterorum Achaiæ de eius Martyrio.

b Lib. 3. ca.
12.

c Lib. 3.c. 3

Romæ & per
Provincias
martyres.

d 7.c. 7.

LINVS Papa, Tuscus, Volaterranus ; Pauli Diaconus.

Vt habet Ignatius ep. 5. de quo Paulus 2. Tim. 4. meminit, Petro succedit.

Mira varietas de ordine & tempore horum trium Pontificum, Lini, Cleti, Clementis, apud auctores, sed, dimissis disceptationibus, nos, quod certius videtur, sequimur hoc porro ordine eos sedisse, plurium probat auctoritas, Ignatij Epistola ad Mariam Cassaboliten, in qua tamen Anacletus, falso est pro Cleto, Hegeissipi apud Euseb. ^b Iren. ^c apud quem eodem errore, pro Cleto ponitur Anacletus. Epiphan. hær. 27. Hier. in Clemente de script. Eccles. Rom. denique Martyrol.

C. Iulius vindex, Proprætore in Gallijs cum exercitu, à Nerone deficit.

Mox & Hispania auditæ defecisse, illum atrociter percussit, Suet. c. 42.

Apostolis neci traditis, non modo Romæ, vbi Torpes & Euelliū de Cæsarī domo, vt habet Martyrolog. Rom. Basiliſſa & Anastasia, & alij plurimi, quorū nominā intercederunt, martyrio coronati; sed & per Provincias rabies persecutionis defecūt. Orofius. ^d quorum paucorum memoria supereft in Rom. Martyrolog. Erga fideles & Martyres, eximium commendatur studium, & pietas duarum sanctissimarum mulierum Lucinæ, & Perpetuæ, in eodem Rom. Martyrolog.

Exst. antiqua huiusmodi inscriptio in Hispania.

NERONI CL. CAES. AVG. PONTIF. MAXIM. OB PROVIN. LATRONIB. ET HIS QVI NOVAM GENERI HVM. SVPERSTITIONEM INCVLCAR. PVRGATAM.

Sed est plane inanis & iactabunda adulatio, qua tamen significatur, & Ecclesiam in Hispania maxime floruisse, & acerrimam fuisse Neronis persecutionem, vt creditum sit Christianam Religionem ab eo penitus extirpatam.

<i>Christi Annus</i>	<i>Lini Papæ.</i>	<i>Neronis Imp.</i>	<i>C. Silio Italico; Galerio</i>	<i>G. Coss.</i>
<u>70.</u>	<u>I.</u>	<u>14.</u>	<u>Tberæalo Turpiliano.</u>	<u>X.</u>

Nero fe-
cat.

Vulgatum

Nero, crebris defectionibus conterritus, desperatione meliorum, cum odiosus omnibus, quæri se sciret ad necem, profugus, sibi ipsi mortem infert. Id. Iun. anno exatis 32. cum imperasset annis 13. m. 7. d. 28. Sueton. cap. 23. &c. Dio. in Neroni.

Vulgata est fama Neronem fuisse subductum & non occisum, Suet. c. 57. idque etiam

apud

A apud Christianos, & putatus est fuisse Antichristus, a magni nominis auctoribus, ex eo subdueatum, non occisum.
 Pauli loco 2. ad Theffalon. 2. ubi de Antichristo loquens, addit, *Mysterium iam operatur iniquitatis* cum tamen ea epistola sub Claudio, non sub Nerone scripta fuerit. Chrysostomus Serm. de Eleemos. & collatione, Seuerus 2. hist. & 2. Dialog. in fine; cuius rei, cum faciat auctorem S. Martinum, fortasse propterea ea opuscula a Gelasio apocryphis ascripta sunt. D. Aug. 20. de Ciuit. c. 19. *Nonnulli, inquit, illum resurrectum, (Neronem) & futurum Antichristum sufficantur; alii uero nec eum occisum putant, sed subtractum potius, ut putaretur occisus, & uiuum occultari, in vigore eius eratis in qua fuit, cum crederetur extinctus, donec suo tempore reueletur, & restituatur in Regnum,*
sed multum mibi mira est hac opinantium tanta præsumptio.

B G A L B A I M P.

C **G** Alba Imperator a militibus, quibus præsidebat, acclamatus, tenet Imp. m. 7. d. 7. Sueton.

Vespasianus expugnata Galilæa, & transannana Regione, dum Hierosolymorum obfitionem parat, audita Neronis morte, & Galbae Imperio, Titum filium legat ad Imperatorem nouum salutandum.

C **O** Tho, occiso a militibus Galba, 16. Ianuarij, arreptum tenet Imperium. m. 3. d. 5. Sueton.

Vitellius, cum se ipso Otho interfecisset, inuadit Imperium tenetque turpissime. m. 8. d. 5. Sueton. Ioseph. 5. Belli.

Vespasianus, reliqua Iudea expugnata, exceptis tribus propugnaculis, & ipsis Hierosolymis (qua foris & intus acerrimi cladibus & calamitatibus seipso conficiebant) de liberanda vrbe ipsoque orbe cogitans, opportune a Syriacis legionibus Imperator acclamatur. Præmissi in Italiam præfecti Vitellianos profligant, Vrbe occupant, Vitelium cædunt, Imperij, vt tradit Ios. m. 8. d. 5. Suet. Tacit. Dio. Ioseph. 5. de Bello. cap. 7. & 8.

D Vespasiano Alexandriæ certa maris operienti, multa miranda euenero, quæ Tacit. lib. 4. hist. recēset. Item Sueton. c. 7. Sed verissimile est Apollonij Tyanei Magi, Vespasiano perfamiliaris, tumque Alexandriae præsentis, fuisse commenta, Dæmonisque præstigias Philostr. lib. 5.

Prædictiones de Messia, ex Iudea per orbem regnaturo, plerique per id tempus de Vespasiano interpretabantur, Tacit. ^a Suet. ^b Ios. ^c 12.

^a L. 5. hist.

^b Cap. 4.

^c 7. bell. i. c.

12.

Iudæi pergunt exitialibus inter se seditionibus conflictari Ios. 6. Belli. c. 1.

Euodius Episcopus Antiochenus Martyrio coronatur. Martyrol. Rom. & alia, 6. Maij. Menologiū 7. Sept. Ex qua occasione potuerit id accidisse, cum nec Vespasianus, nec Titus mouerint persecutionem; colligitur ex Iosepho 7. Belli cap. 21. narrante de Antiocho Iudeo, Iudeis infenissimo, qui Antiochenos in Iudeos concitauit, In quibus & Christiani comprehensi forte sunt, vt ex illis progeniti, quos sacrificare in more Gentilium, renuentes, alios peremerunt, alios concremarunt.

Euodius succedit Ignatius, Euseb. Chron. & hist. 3. cap. 16. Origen. hom. 6. in Lucam Euodij epistola. lumen inscripta, quam citat Nicephorus, veteribus fuit incognita; Sed quid est quod Chrysostomus Homilia de Tranilatione S. Ignatij & Theodoreti in Immutabili, & Felix Rom. in epistola ad Zenonem Imperatorem, recitata in V. Synodo, affirmant, Ignatium omnium primum a Petro fuisse ei sedi Praefectum? omnino constat non modo ex Euseb. & Hieronymo, sed & ex Ipsi Ignatio, post Petrum, & a Petro institutum, primum sedisse Euodium, & illi successisse Ignatium, scribit enim ad Antiochenos

Euodius an
Ignatius pri-
mus Episco-
pus Antio-
chenus.

A
ses sic. Memoriote Euodij Beatissimi Patris nostri, qui primus post Apostolos gubernacula Ecclesiae uestra fortius est. An dicendum vtrumque creatum simul: Euodium quidem a Petro, vt praefset Christianis ex circumcisione, Ignatium uero a Paulo, vt ijs qui ex Gentibus, ob exortam inter eos contentionem à qua sublata, solus federit Euodius, cui postea successerit Ignatius? id quidem videtur colligi ex Clem. Const. 7. cap. 46. vbi dicitur Ignatium ordinatum a Paulo, successisse Euodio.

a Lib. 6.c.1.
2.4. 18.

B
Vespasianus Romam nauigaturus, Titum filium ad conficiendum bellum Iudaeum dimittit. Is, præter Iudeorum expectationem, circa tempus Paschale, Hierosolymam, infinita refertam multitudine, feli causa, obsidet, 14. April. & 8. demum Sept. captam funditus excindit. Iosephus.

Hierosolyma 38.a Christi morte, anno, capta, incensa & euersa, iuxta Domini prædictionem, Luc. 19. v. 41. & 21. v. 20. Ex quo fuit condita, bis millesimo centesimo septuagesimo septimo. A Rege Dauid, Millesimo centesimo septuagesimo. Ios. 7. Belli cap. 18.

Templum, toto orbe celeberrimum, decima die mensis Aug. incensum, quo etiam ipso die alias a Rege Babylonis fuerat concrematum, a prima structione templi, per Salomonem, anno Millesimo centesimo trigesimo, mense septimo, die decimo quinto; a posteriori vero per Cyrus facta, sexentesimo trigesimo nono, & quadragesimo quinto die. Ios. 7. Belli c. 9. & 10. De hoc excidio non tantum meminit Iosephus, sed vt rem maxime memorabilem scriptores Ethnici suis historijs sunt id fuse prosecuti. Tacit. lib. 5. hist. Sueton. Plutarcus, Dio. Phlegon. in chron. vt auctor est Origen. in Matth. tra Et. 29. Antonius Julianus, vt habet Minutius Felix in octauio. Iudeos, cum se videant Templo ac ciuitate spoliatos, omniumque esse miserrimos, vt saltem lacrymis, quod aliunde non possent, solamen aliquod inuenirent, conuenisse scribit S. Hieronymus in Sophonię c. 1. anniversaria excidiū die, persoluto tamen pretio, ea adire loca, in corporibus & habitu iram Domini demonstrantes, lacrimas fundere, & misere lamentari. legendus est locus.

Titus, captis Hierosolymis, ob victoriam se coronari non passus; arguentibus respödit, non se talium operum auctorem, sed Deo, se, iracundiam contra Iudeos monstranti, manus suas præbuisse. Philostr. lib. 6.

Captiuorum, toto belli tempore, numerus, nonaginta septem millium; mortuorum vero per totum obsidionis tempus, vndecies centenorum millium fuisse, est apud Ioseph. D Causa autem tantæ cladis & exterminij, quantum alias nullum expertum fuit natio Iudeorum, non alia existimari potest, nisi horrendum illud & maxime omnium execrandum facinus, quod in Christum, Dei filium, a Patre missum, tot oculis prophetarum testatum, ac tot etiam tantisque miraculis illustratum ac testimonij declaratum, ante annos 38. iniquissime & immanissime admiserunt: non cædes Iacobi Apostoli, cum & alias, Prophetas Sanctissimos viros occiderint, non idololatriæ crimē, quo saepius iā laborarunt, nec adeo saeva passi sunt, & tunc minime laborabant, imo vero vel umbram idololatriæ adeo horrebant, & auersabantur, vt nec profanas imagines legionum, per suam regionem deferri paterentur. quæ omnia cōstant apud Iosephum, & Philonenm. E

Iudei tributarij facti, didrachma, quod in templum inferre singulis annis consueuerat, Ioui Capitolino pedere a Tito imperati Ioseph. Quo anno serui effecti, nō amplius seruire desierunt nec desinent, vsque ad finem mundi.

Capitolium Romæ, bello Vitelliano incensum, à Vespasiano sumptuosissime restituitur. Suet. Tacit.

b 7. bell. ca.
28.

c 17. antiqu. c.

s.

18. c. 7. 19. c.

6. 20. c. 4. &

5. & in fine.

d Legatione

ad Caium.

e 7. bel. cap.

28.

A

Christi Annus Lini Papæ Vespaf. Imp. Vespafiano. A. 2.^m & Coss. M. Cocceio Nerua

73.

4.

2.

TVMULTUANTIBUS IN ÆGYPTO IUDÆIS, PLURIMIS CÆSIS, ONION EORUM TEMPLUM, SIC AB ONIA PONTIFICE DICUTUM, IN SCHISMATE, ADUERSUS CETEROS IUDÆOS, HIEROSOLYMIS AGENTES, ÆDIFICATUM, ANTE 333. ANNOS, VESPASIANUS DEMOLIENDUM MANDAT.

a 7. belli. ca.
29. & 31.

Ios. ^a

TITUS VESPASIANUS MAGNIFICENTISSIMUM DE IUDÆA DEUICTA TRIUMPHUM AGIT, QUEM IOSEPHUS DESCRIBIT. ^b

b 7. cap. 4.

B VESPASIANUS OMNES EX DAVIDIS STIRPE, DILIGENTER CONQUISTITOS, NECARI IUBET, QUIA NIMI RUM ORACULIS PROPHETARUM FEREBATUR PRÆDISTINCTUM, EX DAVID PROGENIE QUENDAM ÆTERNUM REGNATURUM. Ios. ^c Euseb. ^d

c 7. belli. ca.
30.
d Libr. 3. ca.
II.

Christi Annus Lini Papæ Vespafiani Imp. Vespaf. Aug. 3.^m & Coss. Tito Vespaf. Casare 2.^m & Coss.

74.

5.

3.

Tito Vespaf. Casare 2.^m & Coss.

POst excidium Hierosolymorum, plures Hæreses inualescunt Nazarænorum, Offenorum, Ebionis, Menædri, aliorum, contra quos scripsere Iustinus, Origenes, Tertullianus, Irenæus, Epiphanius.

CS. Martialis Episcopus Lemouicensis, Apostolus Galliarum, a B. Petro in Gallias directus, post multos populos Christiana fide imbutos, moritur. Duæ eius nomine leguntur Epistolæ, una ad Burdegalenses, altera ad Lemouicenses, & Tholofanos. Acta. Illud etiam memoria dignum de Martiale traditum, suscitasse mortuum, admoto ei baculo S. Petri, quem ab eo sibi datum, Romæ accepisset, meminit eius historię, & Innocent. Papa extra de sacra vocatione, in fine.

S. Martialis
epistolæ.

Christi Annus Lini Pap. Vesp. Imp. Vespafiano 4.^m & Coss. Valerio Messallino & Coss.

75.

6.

4.

Valerio Messallino & Coss.

DE Leucadius Platonicus Philosophus, a S. Appollinare, Episcopo Rauennate, ad Christi fidem conuersus, eidem, his temporibus, Martyrio, vita functo; cum sedisset annos 29. in Episcopatu, post Abderitum, succedit. Acta. Petrus Damian. in serm. de 5. Eleucadio Martyrolog. Rom. & alia.

VESPASIANUS, IMPELLENTE MUTIANO, PHILOSOPHOS, OB PROCACIAM LINGUÆ; QUAMVIS IPSE LEUFISSIME FERRET EORUM CONTUMACIAM, VRBE EXIGIT. DIOPENEM IUN. CYNICUM, VIRGIS CEDI PERMITTIT, ALIUM QUOQUE QUEMDAM OBTRUNCARI. DIO. SUET. C. 13. REPREHENDIT & SENECALI. 10. EPIST. AD LUCIL. HUIUSMODI PHILOSOPHOS TEMERE POTIUS, QUĀ LIBERE IN OMNES, AC PRÆCIPUE IN PRINCIPES INUENIENTES.

Philosophi
amulantes
predicatores
Euangelij.

Per hæc tēpora, quasi amulantes Apostolos, & Apostolicos uiros, plerique Philosophi orbem peragrantes, virtutem suadebant, retēto idolorum cultu, quales Apollonius Tyaneus, Demetrius Cynicus; Musonius; Damis Pythagoræus: Epictetus, Diogenes Iun. Dio. cuius etiam num extant aliquot conciones. Lucianus, his longe inferior, & alij. Philostr. in Tyan. lib. 5. Dio in Vespaf. Lucianus in Peregrino.

Peregrinus
impostor.

IMPOSTOR QUIDAM & NEQUAM, FÍSTE CHRISTIANUS, NE EGRET, ATQUE ADEO ABUNDARET, EX BENEFICENTIA CHRISTIANORUM, DESCRIBITUR A LUCIANO, PER HÆC TEMPORA PEREGRINATUS, SUB NOMINE PEREGRINI, EX QUO COLLIGITUR EFFUSA LARGITAS CHRISTIANORUM & EFFUSISSIMUM STUDIUM HOSPITALITATIS.

<i>Christi Annus</i>	<i>Lini Pap.</i>	<i>Vespa. Imp.</i>
60	76.	7.

<i>Christi Annus</i>	<i>Lini Pap.</i>	<i>Vespa. Imp.</i>	<i>Vespas. A. 5.^m & T. Coss.</i>
76.	7.	5.	<i>Tito Cæsare 3.^m.</i>

Nouissimum lustrum habitum, in quo, in media tantum parte Italiae, intra Apenninum & Padum, plurimi, qui centesimum annum excedissent, usque ad quinquagesimum, reperti, Plin. 7. cap. 49.

<i>Christi Annus</i>	<i>Lini Papæ</i>	<i>Vespasi. Imp.</i>	<i>Vespasi. Sextum.</i>
77.	8.	6.	<i>Et Tito. Quartum.</i>

Templum paci æternæ a Vespasiano celerrime & augustissime, conditur, & dedicatur: ornamenta & uasa Templi Hierosolymitani in eo deposita, Dio, in Vesp. Ios. 7. Belli c. 24. Lapid. Nummi.

<i>Christi Annus</i>	<i>Lini Papæ</i>	<i>Vespasiani Imp.</i>	<i>Vespasiano. Septimum.</i>
78.	9.	7.	<i>Et Tito Quintum.</i>

<i>Christi Annus</i>	<i>Lini Papæ</i>	<i>Vespasiani Imp.</i>	<i>Vespasiano Octauum.</i>
79.	10.	8.	<i>Et Domitiano Semel.</i>

Vacui sunt hi duo anni rerū gestarum Ecclesiasticarū, quæ quidem cōstent, cum tam credibile sit christianos bene usos occasione Pacis, ad propagandum ueri Dei cultum.

<i>Christi Annus</i>	<i>Lini Papæ</i>	<i>Vespasiani Imp.</i>	<i>Commodo & Prisco.</i>
80.	11.	9.	

Linus Romanus Pontifex, cum sedisset ann. 11. m. 2. d. 23. 9. Kal. Octob. Saturnini Consularis iussu, Martyrio coronatur.

Sanxit ne mulier aperto capite Ecclesiam iniret, Pontificale Rom. Martyrolog. Acta passionis Petri & Pauli, sub nomine Lini, multis sunt referta erroribus.

De Vespasiano, Suetonius cap. 15. Non temere quis punitus insens reperitur, nisi absense eo, & ignaro, aut certe iniuncto aut decepto.

Quamuis igitur nullo edicto præcipuo perculerit Christianos; non putandum tamen absque poena fuisse dimissos, qui impietatis nomine deferrentur, vt Linus Romæ, Appollinaris Rauennæ, Leontius, Hypatius, & Theodulus milites, qui Martyrio affecti dicuntur sub Vespasiano, apud Metaphraest. 19. Iunij.

Succedit CLETVS Romanus.

<i>Christi Annus</i>	<i>Cleti Papæ</i>	<i>Vesp. Imp.</i>	<i>Vesp. 9.^m & T. Coss.</i>
81.	1.	10.	<i>Tito 7.^m</i>

Vespasianus moritur, anno ætatis 69. m. 1. d. 7. octauo Kal. Iul. Imp. 10. a Kal. Iul. qua die primùm in Ægypto Imperator salutatus est, qui dies, vt ait Sueton. c. 6. vñ initium ac velut Natalis Imperij in posterum fuit obseruatus.

Suc-

A

Succedit TITVS.

DE Tito, hæc memoranda leguntur. Titus, ex quo tempore Principatum solus obtinuit, non cædes fecit, nec amoribus inferuiuit, sed comis, quantumuis insidijs peteretur, & continens, Berenice in Vrbem reuersa, fuit, adeo mores statim mutauit. Dio. in Tito. habuerat enim eam in delicijs, adeo vt nuptias ei pollicitus esse diceatur: tamen simul atque se huiuscmodi amore à populo ignominia notis fugillari sensit, licet inuitus, vt ait Suetonius, ab Urbe dimisit inuitam. ex Suet.

B

Idem cap. 8. ait, eum adeo fuisse animo in omnes beneficentissimo, vt non permitteret quenquam a se minus voti compotem factum, tristem abire. Et aliquando, inquit, recordatus super coenam, quod nihil cuiquam toto die præstisset, memorabilem illam meritoque laudatam vocem edidit. Amici diem perdidit, quam sententiam Hier. vehementer admiratur, in cap. 6. ad Galat.

Pontificatum Maximum (Suet. c. 9.) ideo se professus accipere, vt puras seruaret manus, fidem præstitit: nec auctor posthac cuiusquam necis, nec conscius, quamvis interdum vlciscendi causa non deesset, sed peritum se potius quam perditum adiurans.

Duos patricij generis conuictos in affectatione Imperij, nihil amplius quam vt defisterent, monuit, dicens, Principes fato dari, si quid præterea desiderarent, promittens se tributurum, hæc & alia, Suet. & Dio. non modo Senatorem nullum interfici iussit, sed nec aliis quispiam sub eius Imperio morte affectus est.

C

De criminè impietatis nunquam cognovit, nec permisit alijs vt cognoscerent Dio. in Tito. Quo videtur significari, Christianos iure suo quietos agere voluisse, ac proinde nullum, sub eius Imperio, ea de causa multarum fuisse.

Immensum, veluti, mox casuri mundi, prodigium, obstupescenda Vesuuij montis eruptio, hoc ipso primo Titi anno contigit, qua a Sueton. Cap. 8. summatim describitur: & a Dione in Tito fusijs enarratur; atque adeo a Plinio, Epistola ad Tacitum. Hæc autem & alia id genus, à Deo viua exempla data esse hominibus ignis æterni, quibus peccatores apud Inferos punirentur, Tertull. declarat Apol. c. 49. Pacianus de Pœnit. & Confess. quo prodigio eo euentu, vt & sequentis anni incendio, vsos Christianos ad profectum fidei credibile est.

Christi Annus	Cleti Pap.	Titi Imp.	Tito. A. 8. ^m & Do-	
82.	2.	2.	mitiano Cæsare 7 ^m .	Σ Coss.

numerando etiam suffectos

Vastissimum incendium Romæ; quod malum diuinum potius quam humanum fuit, quia non extiterit e terra, Dio ait, in Tito: quod per triduum durasse, ait Sueton. cap. 8.

Christi Annus	Cleti Pap.	Titi Imp.	Flavio & Σ Coss.
83.	3.	3.	Pollione. Σ Coss.

Titus clementissimus, amor ac delicia genetis humani, summo omnium dolore, a Domitiano fratre, veneno e vita tollitur, vt fama fuit, an. ætatis 41. Imperij, post Patrem 3. anno per tres menses fere inchoato. succedit Domitianus, natura fævus, ferox & vafer. Dio. Sueton.

Domitiani Imp. ann. I.

Domitianus initio, ab omni abstinenſe crudelitate, laudatas sanxit leges. Ne quis intra fines Romanj Imperij in posterum castraretur, quod huiusmodi homines sole-

solerent esse in delicijs Dominorum. Legem Iuliam de Adulterijs restituit. Impudicitia nobilium feminarum grauissimis penas coercuit.

Probrosis lecticæ vñum ademit; iusque capiendi legata & hereditates. De Virginibus Vestalibus dirissimam exercuit quæstionem, in quas, more majorū, animaduertit: Hinc illa adulatoria Martialis, qui hoc scribebat tempore, in quibus, plusq[ue] ait, deber tibi Roma, pudica quod est. Has pudicitiae leges, ipse impudicissimus, sanxisse voluit, quo Tito fanaticus videretur. Suet. cap. 7. Dio. in Domit.

Christi Annus

Cleti Papæ

Domitiani Imp.

84.

4.

I.

Domitiano 8.^m & Coss.

Flauio Sabino.

X

Iosephus Romæ agens in magna gratia apud Domitianum, ut apud Titum, & Vespasianum fuerat, bene vtens hoc otio anima ad scribendum applicat. Idem in Vita sua, in finem.

Christi Annus

Cleti Pap.

Domitiani Imp.

85.

5.

2.

Domitiano 9.^m & Coss.

Virginio Rufo.

X

LArua humanitatis deposita, immaniter sanguire incipit.

Philosophos Italia expellit, Musonium, Dionem cognomēto Chrysostomū, Epistetum Stoicum, & Peregrinum. Sueton. Dio. Philostrat. Lucianus in Peregrino.

Christi Annus

Cleti Pap.

Domitiani Imp.

86.

6.

3.

Domitiano 10.^m & Coss.

Iunio Sabino.

X

Templa sub Tito incensa restituit: Noua adjicuit Gentilitiam superstitionem maxime auget. Martialis lib. 8. & 9. Epigramm. Sueton. & Dio.

Tres Virgines Vestales stupri damnatas, viuas, more majorum. infodi iubet, Euseb. Chron.

Duo viri totidemq[ue]; feminæ, alteri Græci, alteri Galli, ex libris Sibyllinis, viui defossi ad auertendum malum publicum. Plutarch. Probl. Rom. q. 83. Quos suspicari possumus delectos Christianos, ut quos, omnium malorum auctores habebant, ut impios & Deorum contemptores. Tertull. Apologetic. cap. 2.

Christi Annus

Cleti Pap.

Domitia. Imp.

87.

7.

4.

Domitiano 11.^m & Coss.

Aurelio Fulvio.

X

a 3. c. 12.

Aniano Episcopo Alexadrino, 22. anno sedis, defuncto, succedit Abilius, qui tenet sedem Ann. 13. Euseb. in Chron. & in hist. ^a.

Christi Annus

Cleti Papæ

Domitia. Imp.

88.

8.

5.

Domitiano 12.^m & Coss.

Cornelio Dolabella.

X

Anni per agones Capitolinos numerari cæpti, qui Agon, quarto quoque anno exacto, quinto inchoabatur. primus incidit in secundum annum 216. Olymp. Suet. cap. 4. Censorinus.

A

Christi Annus	Cleti Papæ	Domitianus Imp.	Domitiano 13. ^m & Coss.
89.	9.	6.	Volusio Saturnino

Domitianus se Deum & Dominum appellari iubet. Sueton. c. 13. Euseb. Chron. opportune, ad confutandam superstitionem de multitudine Deorum Gétilium. Hinc assentatoris Poëtæ illud. *Editum Domini Deique nostri.*

Christi Annus	Cleti Papæ	Domit. Imp.	Domitiano 14. ^m & Coss.
90.	10.	7.	Minutio Rufo.

Pugnaturus aduersus Dacos Roma discedit, superbissimus & ignauissimus Imperator, Dio, Euseb. Chron.

Christi Annus	Cleti Papæ	Domitianus Imp.	Aurelio Fulvio & Sempronio Atracino Coss.
91.	11.	8.	

C **R**eversus a Dacica expeditione in ciues gladium vertit: Cocceium Neruam, quod Apollonij consuetudine vteretur, in exilium mittit. Apollonium coma & barba coram se, per contemptum, radi iubet. Qui rursum euocatus, ut coram eo causam suam ageret, magicis artibus, se de eius conspectu eripit, omnibus stupéfibus. Philostr. lib. 7. & 8. Neruam, Romam euocatum, Consulem designat.

Christi annus	Cleti Pap.	Domit. Imp.	Domitiano A. 15. ^m & Coss.
92.	12.	9.	Nerua Cocceio.

D **S**Ioannes Apostolus, impietatis nomine, ex Asia Romanum reus missus, in dolium (an in solium) feruentis olei, apud portam Latinam coniectus, & nihil laetus, in Patmon Insulā.^a relegatur. Tertull. de præscript. c. 36. Hier. 1. in Iouin. & in Matth. c. 21. Traditio & monumētum Romę celebre, eius supplicij, apud portam Latinam extat. dies quoq; prid. Non. Iun. est perpetua memoria illustratus. Alij falso in aliud tempus referunt, vt Epiph. hær. 51. Aretas Cæsar. in Apocal. Eam Insulam Ioannem ad pietatē instituisse Metaphr. affirmat apud Oecumen. in Apocalyp.

^a Apo. 1.
Iohannes Apostolus in olei dolium coniicitur mox relegatur.

Christi Annus	Clementis Papæ	Domit. Imp.	Vlpio Traiano & Coss.
93.	1.	10.	Acilio Glabrone

E

C Letus 26. Aprilis martyrio coronatur, cum sed. ann. 12. m. 7. d. 2. succedit Clemens Romanus, qui ordinatus a Petro, vt Tertullian. ait de Præscript. c. 32. & lib. de Rom. Pont. locum tamen cessit Lino, & Cleto. de quo Epiph. hær. 27. a viuente adhuc Petro manus impositionem accepisse, sed Episcopatu recusato, remoratum esse ad variusque obitum.

Secunda Persecutio, Domitiani.

Ioannis in Patmon Insulam relegatione, & Cleti Rom. Pont. martyrio. inchoata Eu
seb.^a

B. Ignatius, his temporibus, partim exilijs partim custodijs, partim vinculis se vexa-
tum ait, epist. ad Mariam Cæsoboliten. (quæ germana eius probatur ex Ignatij eiusdem
12. & 13.) vbi hunc annum significare uidetur scribens. *Cum Romæ apud B. Anacle-*
tum. (Cletum legendum) Papam esse, cui nunc succedit Beatus Clemens, Petri &
Pauli auditor &c. hic ille creditur Clemens de quo ad Philipp. Apost. meminit cap. 4.

Antipas Pergamensis in Asia, per hæc tempora, martyrio coronatur, de quo Ioan. in
Apocal. 2, 13. vt de iam ante occiso meminit, quam scriptis ultimo tempore Domitiani,
iuxta Irenæum.

Christi Annus Clementis Papæ Domitiani Imp. Domitiano, A. 16.^m & ^T Coss.
94. 2. 11. Volusio Saturnino. ^X

Inchoata persecutio a Christianæ Religionis Anticlitibus, in Consulares viros pro-
gressa, Acilium Glabronem proxime Cösulem, ~~aberrantos~~. criminis, vt ait Dio, in Do-
mitiano, quod ad Iudeos transiit, (quo nomine ab Ethnici censebantur Christiani)
sustulit. Christianum eum fuisse, quæ scribit Dio, satis indicant.

Iudeos Romæ agentes, nouis & grauissimis exactionibus, vexat Domitianus,
vsque adeo vt de arboribus agrorum, quos colerent, tributum pendere cogerentur
Suet. c. 12.

Corneliam Vestalium maximam, absentem, & inauditam, damnatam, viuam de-
fodi iubet, nouo immanitatis genere, Plin. lib. 4. epist. 11. Euseb. in Chron. Hinc
colligi potest, quantam in Christianos exercuerit feritatem, qui sic in suos deserviuit.

Christi Annus Clemens Papæ Domitiani Imp. Sex. Pompeio & ^T Coss.
95. 3. 12. Cornelio Prisco. ^X
Tacit. in V. Agricola.

b 3.c.3.
Clementis
Papæ episto-
lae.

SEDITIONE in Ecclesia Corinthiorum excitata, Clemens Epistolam de pace
ad eam scribit; olim ob eius præstantiam in Ecclesijs legi solitam. Euseb. 3. hist.
c. 2. ex Hegesippo, Iren. b Clem. 4. Strom. S. Hieronym. 1. contra Iouin. ait Clemen-
tem in suis epistolis omnem pene sermonem de Virginitate contexisse. Epiphani.
item hær. 30. meminit plurium Clementis epistolarum Encycliarū, quæ in Ecclesia le-
gi solerent, quibus inter alia, conquestum eum fuisse ait de hæreticis, quod Petri cir-
citus a se conscriptos, depravassent, addit cum Hieronymo eum prædicasse Virginita-
tem: Diuersæ sunt ergo ab eis, quæ modo extant 4. Epistola, eius nomine inscriptæ. Alte-
ram, sub eius nomine, ad Corinth. epistolam explofam, ait Photius.

Clemens vt Petri successor, plures episcopos instituit, Taurinum, quem dedit Ebroi-
censibus, Lucianum Bellouacensibus; Dionysium Parisiensibus; Santonensibus Eutro-
pium, Nicasium Rhotomagensibus, & alios alijs populis. Martyrolog. Rom. & alia,
die 11. Aug.

Christi Annus Clementis Pap. Domitiani Imp. L. Nonio Asprename & ^T Coss.
96. 4. 13. M. Arricino ^X

Iosephus Iudeus, uidens Ecclesiam Christianam vbique, maximè vero Romæ, florē-
tem, statum vero Iudeorum plane collapsum: Vespasianum denique mortuum, cui

per

A per summam adulacionem vaticinatus fuerat, quod Christo reuera, oraculis Propheta rū, prænunciatum erat Imperium; ne inofficii historici nomine notari posset, prændentis potius, quam pīj homīnis partes agēs, illud de Iesu: quod Christus haberetur a plurimis, tā Iudeis, quā Gētilibus, protulit testimonium, quod tamen aliter legit Hieronymus ex Græco exēplari, sic nempe, *Et credebatur esse Christus*: magis consentanea Authoris studio, & profesiōni, quam quo nōstro, nunc Latine legitur; *Christus hic erat*; licet in ceteris, quā de Christo scribit, nemine ipso cogente, professus sit veritatem.

Hic libros suos 20. Antiquitatum Iudaicarū, hoc anno absoluisse se ait in vita sua, Bella vero Iudaica, sub Vespasiano & Tito scripsisse affirmat, primo contra Appionem.

olephili iti
monium de
Christo.

B Christi Annus Clem. Papæ Domit. Imp. Domitiano. A. 17.^m & Coss.
97. 5. 14. T. Flavio Clemente

P Rope finem Imperij Domitiani, id est hoc anno, Iren. lib. 5. ait, B. Io. Euangelistam scripsisse, quā vidit Apocalypsim, in Insula Patmo, in quam, decimo eius Imperij anno, relegatus fuerat.

Apocalypse
quando scrip-
ta.

Post martyrium Petri & Pauli Apostolorū, Ioannem suscepisse potins, tuendas & curandas Asiae Ecclesiās, ab illis fundatas, quam ipsummet fundasse, quod scripsit Hieron. certius est. Epiphan. quidē Hær. 51. ait eum in senectute curasse Ecclesiam Asianā.

S. Hier. Epistola 129. ad Dardanum, duo hæc videtur de Apocalypsis libro affirma-
re; In primis veteres scriptores, eam ut Canonicam scripturam probasse, deinde tempo-
ribus suis, Græcarum Ecclesiarum consuetudine, illam minus habitam esse ratam, nec

Apocalypse
liber Cano-
nicus.

C eam in ceteris canoniciis scripturis fuisse receptā, quod ultimum dixisse videri potuit, propter Basilium, Nazianz. & Nyssenum, qui interdū vii sunt abstinuisse ab eo libro citando; nec Nazianz. eius meminit in Catalogo scripturarum, vt nec Concil. Laodiceum, forte quia Can. Apostolicus 94. qui nomine Clementis habetur, nihil de eo dicit, Verumtamen ut liber Canonicus, ante Hieronymum ab omnibus Catholicis Græcis, & Latinis, habita est Apocalypsis. De Græcis hi numerantur Dionys. Ecclæsticæ Hierarch. c. 3. Iren. lib. 5. Iustin. dialogo cum Triphon. Hippolytus de consummat. Mundi, Theophilus Alexandrinus, Meliton apud Euseb. ^a Clemens Alexandrinus ^b Origen. ^c Dionis Alex. apud Eusebium ^d Athanasius in Synopsi in Latinis. Tertullian. ^e Cypr. ^f Hilar. ^g Hieronymus, Damafus, in Concil. Rom. Inno- centius. I. Gelasius Papa, Rufinus, Augustin. alij. Præterea vero Concil. Ancyranum

^a 4. c. 23. &
^b 25.

D Can. vlt. ante Nicenū celebratū. Quamuis autem Patres illi abstinuerint ab eius citatione, non eam tamen pertinaciter impugnarunt, nam qui id ausi sunt, pro hereticis sunt habiti, vt Cerdon. Marcion. Alogi, Theodosiani, vt est apud Epiph. hær. 45. & 51.

^b 2. Pædag.
^c hom. 7. in
Isaie.

Dionysius Alexandrinus ob mysteriorum profunditatem, se non intelligere eam profitens, suspicit tamen, & credere se ait esse canonicam, vt est apud Euseb. ^h quamuis à Io. presbytero, non ab Apostolo, putarēt esse conscriptam, in quo tamen vix quisquam Græcorum eum est secutus, ait Euseb. sed multo minus Latinorum.

^d & in ps. 1.
^e 24. &
^f 26. & 7. cap.
^g 23.

Dionysius Areopagita epistola ad Io. scripta, numero decima, quam, vt legitimam agnoscunt, Metaphr. Hilduinus, & Hincmarus, de proxima eius ab exilio liberatione & mutuo congreſus prænunciati, ex Diuina reuelatione, ex qua falsum conuincitur Areopagitam sub Domitiano Martyrium obiisse.

^h de p̄script.
e. 33. & in
Scorpiaco, c.
12. & alibi.

E His ultimis Domitianī temporibus, PERSECUTIO in Christianos excitata, etiā in eos desauit, qui Iudei essent, ex semine David. Euseb. hist. 3. c. 15. ex Hegeſippo.

ⁱ contra Iu-
dæos.

Christi Annus Clementis Papæ Dom. Imp. Fulvio Valente, & Coss.
98. 6. 15. Antistio Vetere

^j praefat. in
pf.

F L. Clementem Domitianī Patruelē, vix Consulatu perfunctū, cuius etiam filios paruos Imperij successores palam destinauerat, ob Christianam religionem, cū

Fianc Domini
cillæ marty-
rium.

A
Fl. item Domitillam alteram Fl. Clementis, ex sorore, neptim, virginem, ob eandem Christianam Religionem, in Insulam Pontiam relegat, Dio. Euseb. 3.c. 14.
Christiana Religione, in Insulam Pontiam relegata, Dio. Euseb. in Chron. eius memoria agitur 7. die Maij. hæc à Clemente Rom. Pont. ad pietatem instituta, &c. cum Virginitate Deo voulisset, sacro velamine consecrata fuit. Eam studio virginitatis Nerei, & Achillei sermones incenderant, qui eam primum in Insulam fecuti, post inde abstracti, sub Meminio Consulari capite plexi sunt. Aëta apud Sur. 7. Maij.

Clem. 7. No-
tarioris insi-
tuit.

B
Clemens Papa septen Notarijs Regiones Vrbis diuist, qui, vt est in Pontificali, nomine Damasi, gesta Martyrum, curiose perquirerent, & describerent, quod arguit atrocissimam carnificinam Christianorum paſsim per Vrbem factam.

Domitianus, ob nimiam crudelitatem omnibus iniuisus, a Stephano Fl. Domitilla re legata, procuratore, confuditur, Sueton. c. 17. Dio. Philostr. lib. 8.

Succedit NERVA Senatu, & exercitu in eum consentientibus.

Domitiani statuæ omnes conflantur, arcus deiiciuntur, nomen ipsum ex axis eradiatur. Dio. Macrob. a

a 1. Saturn.
c. 12.

Nerua reos impietatis (in Deos scilicet) id est Christianos, absoluit; exules restituit; quemquam eo nomine accusari, aut Iudaicæ sectæ (quo nomine Christiani denotabantur) vetuit; grauissima Tributa Iudeis imposta sustulit, Dio. Num. Fisci Iudaici calunnia sublata S. C.

Christi Annus Clementis Papæ. Neruæ Imp. Neruæ A. 3^m. & Coss.

99.

7.

I.

Virginio Rufo.

S. Io. Euange-
lium.

C
S. Io. Euangelista Euangelium suū in Patmo Insula scriptum, post alios, Ephesi euul-
gat, rogantibus Asia Episcopis, vt de Diuinitate Salvatoris altius scriberet, idque aduersus hæreses Christi Diuinitatem negantes. Athan. in Synopsi, Hippolyt. Portuen-
sis Episcopus & Martyr. Epiph. hær. 51. Hier. præfat. in Matth. & de script.

S. Io. Episto-
lae.

Tres eius extant Epistolæ, quarum duæ posteriores, non fuere semper eiusdem aucto-
ritatis, cum prima: sed modo non licet dubitare. Prima citatur ab Hygino Epist. 1. & ab Aug. lib. qq. N. T. q. 39. vt scripta ad Parthos, sed Inscriptio illa excidit, Hier. de scripto ribus, & ep. 85. Vt igitur scripto Euangeli, Chérintum, Ebionem, & alios Christi Di-
uinitatem negantes hæreticos visus est confutare voluisse: ita etiam duabus prioribus epistolis aduersus Basiliudem et alios Christi carnem negantes, eam egregie testataam vo-
luit reliquisse. 1. Io. 1. Quod fuit ab initio, &c. & 4, 2. Omnis spiritus qui confiteatur Chri-
stum in carne uenisse ex Deo est &c. & ep. 2. Multi seductores exierunt in mundum,
qui non confitentur Iesum Christum uenisse in carne &c. quos vocat Antichristos. Et,
quod ad Martyrium, quod non subeundum dicebat Basili. (ex Epiph. hær. 24.) 1. Io. 4,
16. Quisquis confessus fuerit, quoniam Iesus est filius Dei, Deus in eo manet, & Deus in
eo. ac rursum, Tres sunt qui testimonium dant in terra, Spiritus, Aqua, & Sanguis, 1.
Io. 5. v. 8.

Apollonij
Tyanæ obi-
tus.

D
Apollonius Tyaneus, qui suis magijs mundum dementauerat, hoc anno, qua morte incertum, decedit e vita; cum ablegasset a se Damidem, (quem habuerat omnium suarū affectionum conscientium) Roman ad Imperatorem Neruam, quo familiariter vñs fuerat; ne vltimi sui finis testis esset, adeo persuadendi cupidus erat, se semper esse uideturum. Lu-
cianus in Alexandro, Vitam Apollonij Tragoediam vocat, vt non nisi malo exitu de-
functus coniici possit. Discipulorum eius vitam, vt vitijs infamissimam & incantatio-
nibus, idem traducit.

E
Nerua, morbo consumptus, moritur, cum imperasset ann. 1. m. 4. d. 9.

Succedit NERVA TRAIANVS.

A

Christi Annus 100.	Clementis Papæ 8.	Neruæ Imp. 2.	Neruæ A. 4 ^m . Traiano Cæs. 2 ^m . Coff.
-----------------------	----------------------	------------------	---

Mortuo Nerua 6. Kal. Febr. succedit Nerua Traianus, Hispanus, Italicensis, Turdetanæ Prouinciae, ab eo adoptatus, & Cæsar dictus; nulla autem nobilitate insignis, sed quasi pro munere, quod ductor x. Legionis in bello contra Iudeos, sub Vespasiano, egregiam operam naurat, Iosephus.^a sic Deo, vltores tanti criminis, munerante.

a de bello li.
3.c.ii.16.17

TRAIANI IMP. ANNVS.

I.

Traianus hic dilaudatus Imperator, ab ipsis met Ethnici, turpissimorum criminum nomine traducitur. Si quidem Dio, post multa de eo prædicata, subdit, Nihilque omnino erat, quod optime non exercebat. Vini duntaxat appetens, & in adolescentulos pronus, citra calumniam habitus est, Iuuenal. Sat. 2. Julianus Apostata, Ælius Spartianus in Hadriano. hinc colligas vimbram ipsam virtutum Gentilium foedissimis fuisse vietis obscuratam.

Traianus Neruam in numerum Deorum refert, impie pius. Plinius in Panegyrico. Dio in Nerua.

Status Ecclesiæ per hoc tempus erat florentissimus. Templis Idolorum prope desolatis, oraculis mutis redditis. Plinius ^b. Plutarchus. ^c

C

Persecutio sub Traiano.

b lib. 10. ep.
97.
c dial. de ora
culis.

Persecutio in Christianos mouetur hoc ipso anno (non decimo, ut Eusebius ait, eius Imperij) vt colligitur ex Plinio epistola supra citata, non quidem ex aliquo nouo Edicto promulgato, sed ex lege, qua Collegia seu Sodalitia vetuit, ex eadem Plin. Epistola anno eius 5. scripta. Post Neronem & Domitianum, sigillatum, in unaquaque Ciuitate, sub Traiani Imperio, ex seditione populi excitata, grauem contra Christianos persecutio tempestatem commotam, fama, & sermone percrebrescit. Euseb. 3. cap. 26.

Clemens Papa Princeps Christiani sodalitij, vt Patriorum Deorum contemptor, ex rescripto Principis, Chersonam, ultra Pontum relegatur: Martyres plures Romæ, & in Prouincijs. Metaphr. Martyrol. Rom.

D Abilio Episcopo Alexandrino uita functo, succedit Credo. Eusebius in historia & in Chronico, omnino diuersus ab heretico, qui nec Episcopus, & sub Antonino Pio vixit.

Secundum Sæculum.

Christi Annus 101.	Clemen. Pap. 9.	Traiani Imp. 2.	C. Sosio Senecione A. Cornelio Palma Coff.
-----------------------	--------------------	--------------------	--

E Hoc anno Traianus qui in expeditione Germanica apud Colon. Agrippinam excepérat Imperium, in urbem reddit. Plin. in Panegyr. Dio.

In puerorum alimenta, duntaxat in Italia, multa largitur. Plin. Panegyr.

Hoc ipso, a Passione Domini, 68. anno. S. Ioan. Apostolus & Euangelista, Ephesii mortuus sepelitur, Hier. & Euseb. in Chron. ex Iren. & Polycarpus apud Euseb. Tertull. L. de anima c. 50. Obiit & Ioannes, inquit, quem in Aduentu Domini remansurum fuerat spes. Beda mortuum ait, anno ætatis 98. vel potius 93, vt, 22. vocatus a Domino, 25. factus Sacerdos sit, cum Hieronymus dicat pene puerum uocatum a Domino. Sepulchri in Epheso meminere Euseb. 3. c. 33. Hieronymus de scriptoribus in Ioanne. Christoforus hom. 20. in ep. ad Hebr. dicitque illud, sicut aliorum Apostolorum, manifestum es-

S. Io. Aposto
li obitus.

se, & hom. in laudem 12. Apost. ait eum post mortem, tanquam viuum, Ephesum curare, & Cœlestinus Papa litteris ad Concilium Epheſinum, eidem allusifſe ſepulcro uide ri potest, dum ait: Reliquias eiusdem Ioannis Epheſi in honore haberi. fententiam Au-guſtini vide, tract. 124. in Ioannem. Error aliquorū de Ioannis immortalitate, tum ex illis verbis, & non dixit Iesuſ quia non moriuntur &c. Io. vltimo; tum ex ſupradictis, refellitur.

Ioanne mortuo, eam regit Eccleſiam Onesimus, Pauli diſcipulus. Ignatius ad Ephes. epift. 14.

Christi Annus Clementis Papæ Traiani Imp. Traiano 3.^m & Coss. Frontone item 3.^m

102.

10.

3.

Elogiā Cle-men-tis.

Clemens, cum miraculis & Euangelica prædicatione, regionem exilij ſui, longe la-tequé ad Christum adduxiſſet, edificatiſ diuerſis in locis 70. Eccleſijs, iuſſu Traiani in mare mergitur, 9. Kal. Decemb. anno Pontif. 9. m. 6. d. 6. ab ultima die vacationis ſedis Cleti, Euseb. 3. cap. 28. Hieron. Acta, quæ de eius ſepulcro mira produnt. Elogium Clementis, ex Eucherio, Ep. ad Valerianum. Clemens, veſtuta proſapia Senatorum, atq; ex Stirpe Caſarum, omni scientia refertus, omniumque liberalium artium peritissimus, ad hanc iuſtorum uiam tranſiit, ita que etiam in ea excellenter effloruit, ut Principi quoque Apoſtolorum ſuccellor extiterit.

Quæ extant quatuor eius epiftolæ ab his diuerſe, quas commemorat Hieronymus 1. contra Iouin. & Epiphan. hær. 30. non omnino certæ ſunt fidei, uindicare tamen eas co-natur Franciſcus Turrianus, Societatis Iefu, a calumnia a

Ab eodem Clemēte scripta traduntur Constitutiones Apoſtolorum, quas non igno-ravit antiquitas: (nam Athan. in Synopſi, eas, doctrinam Apoſtolorum Clemētinam ap-pellat,) nō inter Canonica ſed Apocrypha ab omnibus relate. Epiphan. hær. 70. Apoſto-lorum Conſtitutio apud multos in ambiguo eſt, ſed non reprobata, omnis enim regula-ris ordo in ipſa habetur, & nibil à fide adulteratum, neque à confeſſione, neque ab Eccleſiaſtica gubernatione & regula. Per plura ſecula cum latuiffent, noſtra ætate in lucem prodierūt, Græce & Latine, pro quibus, ab haereticis impugnatib; Turrianus egregiam edidit deſenſionem, libro contra Magdeburgens.

Canones qui dicuntur Apoſtolorum, & à Clemente editi putātur, inter Apocrypha numerātur a Gelaſio, & diuerſo numero feruntur, alias, 60. alias 70. alias 80. aliquando etiā 50. Apocryphi porro dicuntur, quod minime certum ſit ab Apoſtolis conſcriptos; authenti ci uero etiam merito illi maxime dicendi, quos Sancti Patres & ſacra Synodi, & vniuersalis Eccleſia conſuetudo, ut ab Apoſtola traditione manantes, probauere, Nonnulli irrepere minime ſinceri. Vide Turr. contra Magdeb.

Libros, Circuitus Petri, Itinerarium, vel etiam Recognitionum, appellatos a Cle-mente editos nouit etiam antiquitas, ſed adhuc ipſo viuente, ab Ebionæis deprauatos, Epiphanius hær. 30. affirmat. ab Eunomianis quoque, Rufinus in Praefatione ad Gau-dientium; & Epiph. quidem ait ipsummet Clementem in ſuis Encyclicis eos redar-guisse. de antiquis, præter Clementem Alexandrinum & Origenem, vix reperitur, qui hos libros in auctoritatē citarit. Traditione eſt, Clementem, quem accepérat a Petro, r̄ tum offerendī ſacrificium, Miſſam nempe ipſam, Romana Eccleſia scriptis conſignat: reliquie. Proclus Constantinop. Biblioth. S.S.P.P. T. 4. Alia nomine Clementis fue-re ſcripta ſuppoſita, vt diſputatio Petri & Appionis, quæ coarguit Euseb. b Hieronymus in Clemente.

Traianus hoc ſuo 3. Consulatu, adeo ſe æquum præbuit, vt abiturus Consulatu, iura-rit nihil ſe contra legem feciſſe. Plin. in Panegyr.

Canones Ap. quatenus p. bati.

Clem. aliqui libri ab ha-ereticis corrupti.

Clem. scripta ſuppoſita. b 3. c. 32.

A

C

D

E

Chri-

A

Christi Annus **Anacleti Papæ** **Traiani Imp.** **Traiano 4.^m** **S. & C. Coß.**
103. 1. 4. Sex. Arunculeio C. Coß.

A Nacletus 3. die Aprilis Pontifex creatur.
Traianus, Decebalo Dacorū Rege victo, Dacicus appellat, Dio, vetus inscriptio.

Christi Annus **Anaclet. Pap.** **Traian. Imp.** **Sura &** **C. Coß.**
104. 2. 5. Seruiano iterum C. Coß.

B

Plinius perfunctus superiore anno honorario Cösulari, hoc Anno Bithyniam Pro
 pugniam suscepit administrandam in qua Christianam Religionem admodum pro
 pagatam, & Deorum templa penè deserta inuenit. Igitur pro consuetudine Romana
 curandi res Diuinās primum, mox humanas; multitudine Christianorum permotus
 quod in omnes animaduertere, durum admodum videretur, Traianum consulit, per
 Epistolam^a in qua hæc sunt verba, de ritibus Christianorum. *Affirmabant autem
 hanc fuisse, ne culpa sua, ne erroris (qui scilicet infirmi deficiuerant a fide) quod essent
 solii statu die ante lucem conuenire, carmenque Christo, quasi Deo, dicere, secum inuicē;
 seque sacramento (non iuramentum opinor intelligunt, sed sacram ritum, ipsamq; Eu-
 charistia sumptionem, quam mundis tantum, & vita prava abdicationem spondenti-
 bus in futurum impartiebat) non in scelus aliquod obstringere, sed ne furia, ne laircinia,
 ne adulteria committerent, ne fidem fallerent, ne depositum appellari, abnegare: quibus
 peractis, morem sibi discedendi fuisse, rursumque coeundi ad capiendum cibum, promi-
 scuum tamen & innoxium, quod ipsam facere desiisse, post edictum meum, quo secun-
 dum mādata tua, heretias esse ueterā. Tum Traianus rescriptit.^b hoc geniū inquiren-
 dum quidem non esse, oblatos verò puniri oportere. Quam responsione Tertull. Apo-
 logetici c. 2. exagitat, ut iniqua; qua, et si feriū persecutionis extinctus fuit, non tamen
 Persecutiō repressa, vt ait Euseb.^c qui tamen in eo labi videtur quod in annum Traiani
 11. litteras illas refert.*

Religio
 Christiana
 floret in Bi-
 thynia.

a 97.lib. 10.

b ep 98.lib.
 10.epi. Plin.

c lib. 3.c. 27.

C

C Is temporibus persecutione instantे, Elxai Pseudopropheta turpissimus, ex Iu-
 dæis prodit, cogens ad nuptias, aduersas Virginitati, multa alia mentiens. Epis-
 oph. hær. 29. & 30. Idem ait Helceseos, qui se ab eo descendere gloriarentur feminas
 duas, Martham & Marthanam, ex eius stirpe ortas ut numen adorasse hær. 33.

Traianus rebellantem Decebalum, ponte in Istro facto, debellat, & Daciam in Pro-
 uinciam redigit. Dio. Nummi.

D

Christi Annus **Anacleti Papæ** **Traiani Imp.** **Traiano 5.^m** **& C. Coß.**
105. 3. 6. App. Maximo C. Coß.

H Is temporibus persecutione instantē, Elxai Pseudopropheta turpissimus, ex Iu-
 dæis prodit, cogens ad nuptias, aduersas Virginitati, multa alia mentiens. Epis-
 oph. hær. 29. & 30. Idem ait Helceseos, qui se ab eo descendere gloriarentur feminas
 duas, Martham & Marthanam, ex eius stirpe ortas ut numen adorasse hær. 33.

Traianus rebellantem Decebalum, ponte in Istro facto, debellat, & Daciam in Pro-
 uinciam redigit. Dio. Nummi.

E

Christi Annus **Anacleti Pap.** **Traiani Imp.** **Surano atque** **C. Coß.**
106. 4. 7. Marcello C. Coß.

A Nacletus cum adhuc presbyter esset, construxit atq; composuit super corpus B.
 Petri insignem claramque memoriam, quam ad Zephyrini tempora perseuera-
 se, hæc verba Caij antiqui Theologi, apud Euseb.^d qui sub eo vixit, probant: *Ego, ait
 Apostolorum Trophæa perspicue possum ostendere. Nam si liber in Vaticanū proficiat,
 aut in uiuam, qua Ostiensis dicitur, se conferre, trophæa eorum qui istam Ecclesiam, suo
 sermone & usrtute, stablierunt, innuenies.* lib. Pontif. in Anacleto. Hic B. Petri memoriam
 construxit atque composuit, idest Ecclesiam.

Anacletus il-
 lustrait se-
 pulchrum :
 B. Petri .
 d lib. 3.c. 24.

Colonna Traiana.

Traianus e bello Dacico reuersus, Romam, plurimis Barbararum gentium legatis, atque adeo Indoru, prosequentibus, Bibliothecas extruxit, & columnā Ingentē in foro quod Traianum dictum est, statuit. Dio in Traiano, quæ inter nobilia uetera monumen ta prostrata, vel quassata, adhuc intégra manet, in cuius vertice Sixtus Quintus ingentē æneam statuam deauratam B. Petri Principis Apostolorum, solenni ritu dedicauit, anno suo tertio.

Martyres edesseni.

Traianus ab urbe, in Armenos & Parthos, ac alios finitimos Populos mouēs, alios subegit, alios in deditio[n]em accepit, Dio. Tunc quoque accidit, quod Suidas meminit, vt Abagarus Rex Edessa (a seniore fortasse, qui Christi temporib[us] vixit, progenitus) Traiano munera miserit. Edessena quidem Ciuitas sub Traiano persecutione vexata fuit. Martyres plures celebrātur, Barsimeus Episcopus, Sarbellius, & Barbea soror 29. Ian. & 30. Martyr. Rom.

Vnde decim milia Christianorum militum relegata

Traianus lustrans exercitum, inuentos undecim mille Christianos, Dijs sacra facere recusantes, in Armeniam relegat, vt ignominia notati, Christiani esse desinet. Cum vero Romulus V. C. Imperatoris domus præpositus, eum admoneret, vt de re minus prudenter gesta, professus se quoque Christianum, eius iussu verberibus exsus, obtruncatur, Martyrolog. Rom. 5. Septembr. Menolog. item Græcorū quod in Romulo, ait, Christianos plurimos in exilium misit, & in fidei confessione perstantes, morte affectit. Ut non leuis sit coniectura, hos esse illa decem millia martyrum, qui in Siluis montis Ararat, in Armenia, sunt crucifixi; leue quid veritati obstat videtur, quod sub Adriano, dicant ipsorum acta, vel quod in illud usque tempus sint reseruati, quem Traiano scimus successisse, vel alia quapiam de causa aut errore. Martyrologium Rom. 22. Iun.

Traianus Hiberos, Sauromatas, Hosdroenos, Arabas, Bosphoranos, Cholcos in fœdus accipit; Seleuciam, Ctesiphontem, Babylonem occupat, ac tenet, Mari rubro Clasē, ad vastandos Indiæ fines emittit. Euseb. in Chron.

c. 26. & 4
S. Ignatius abducitur Romanus

S. Simeon frater Domini dictus, Cleopha filius, Episcopus Hierosolymit. 120. Anno rum cruci affigitur Euseb. in Chron. & in Hist. 3. c. 26. ex Hegesippo.

Apostolis & Apostolicis viris vita functis, heretici audaciis, & impudentius falsa dogmata spargere cœperunt. Euseb. a.

S. Ignatius Episcopus Antiochenus, vt primus totius orientis, Romam vincitus mittitur, sequenti enim anno 11. Traiani, eius Martyrium ponitur ab Euseb. in Chronico, & a Hieronymo.

Abducto Ignatio, Ecclesiæ Antiochenæ pax datur a persecutione. Ignatius Epistola 9. & 12. ad Antiochenos, & Philadelphios & ad Smyrnens. Smyrnam cum venisset, Maritimam Ionia urbem, comitibus Gauia ex Syria, Agathopode & Philone ex Ciliicia, omnium ferè Asia Ciuitatum legationibus, per Clericos, & Episcopos, cultus & recreatus est, ipsemet in suis epistolis, inde scriptis ad Ephesios, Trallianos, Magnesianos. inde item scriptis ad Romanos, quæ est omnium nobilissima epistola, in qua ingen-

A tem sui animi submissionem ostendit, & ardens Martyrij desiderium expromit, & egrum de Ecclesia Romana præconium edit, Troadem delatus, inde scribit ad Philadelphenos, & ad ipsos Smyrnæ. & ad Polycarpum, eorum Episcopum. Inde Neapolim Macedoniam, & mox Philippus progressus, scribit ad Antiochenos, ad Heronem Diaconum, & ad Tharsenenses. Philippis terra discedens in Dalmatiam, scribit ad Philipenses.

S. Polycarpus has Ignatij epistolas collegit, ipse Polycarpus ad Philipenses. Eusebius, & Hieronymus priorum septem Smyrnæ & Troadæ scriptarum, tantum meminerunt; cui collectioni a Polycarpo factæ, quatuor postea additæ sunt, tres Philippis datæ ad Antiochenos. Tarsen. & Heronem Diaconum, quarta vero ad Philipp. quæ posterior collectio, Philippensem ut opinor, & Græcis & Latinis postea innotuit, quarum germana similitudo cum prioribus, omnem afferat ambigendi occasionem. eius generis est & ea, quæ data est ad Mariam Cæsobolitem.

S. Polycarp
colligit Ignatij ep.

B Ignatij epistolæ ditissimum sunt promptuarium Traditionum Apostolicarum, magno Dei consilio, inter tot naufragia scriptorum, conseruatæ, plenissimum item Armamentum cautionum ad vitandos Hæreticos.

Ecclesia Roma, quam florens.

Quam florens esset Romaña Ecclesia per id tempus, numero & sanctitate, indicat exordio Epistolæ ad Romanos idem Ignatius.

Plures quidem alias eum scripsisse epistolas oportet, sed non extant, nisi quod tres alie feruntur, ad S. Ioannem Apostolum & Euangelistam, ad Sanctissimam Deiparam, & ipsius Deiparæ ad Ipsum, sed dubiæ sunt fidei. citauit tamen eas S. Bernardus Ser. 1. in Ps. 90. & alij recentiores.

C Primus Ignatius in Ecclesia nomina nouem ordinum Angelorum vna coniunxit epistola ad Trallian. S. Dionysius Areopag. lib. de Diuinis nominibus citat ex epistola Ignatij ad Romanos. illud: *Amor meus crucifixus est.* Ex quo colligitur Dionysius post Ignatum scripsisse, nec sub Domitiano Martyrio affectum, quod aliqui affirmarunt. Consueuisse S. Ignatum in singulis suis epistolis ad calcem illa apponere, tamquam speciale aliquid signum epistolarum Apostolico more, Amē Gratia, quo etiam characteret eius successores usi fuere; constat hoc ex Gregorio lib. 4. ep. 37.

Nomina novem ordinum Angelorum ex Ignatio.

Zofimus & Rufus & alij martyres hoc anno Philippis in Macedon. Polycarp. ad Philipp.

D S. Ignatius Episcopus Antiochen. Romæ leonibus expositus in Theatro, ab eis deuatur, dimisis tantum asperioribus ossibus, quæ magno cum honore Antioch. delata, innumeris coruscant miraculis. Euseb. in Chron. Hieronymus, Chrysostomus Mephæst. apud Sur.. 1. Ian.

S. Ignatij
Martyrium.

Hero Diaconus succedit illi in Episcopatu Antiocheno, iuxta Ignatij prænotionem, epistola ad ipsum, & ad Antiochen.

Onesimus item Ephesiorum episcopus, Pauli discipulus, Romani vincitus perductus, lapidatur, cuius post Reliquiæ Ephesum transferuntur. Martyrologiū Rom. 16. Febr.

E In Macedonia Dyrrachij S. Astius, siue Antistius Episcopus, supplicio crucis martyrium consummat, cuius exemplo septem Christiani, ob persecutionem Italia profugi, Christum aperte profitentes, in mare merguntur, Martyr. Rom. 7. Iulij.

Cerdoni Episcopo Alexandrino defuncto, anno sedis undecimo, succedit Primus. Euseb. in Chron.

<i>Christi Annus</i>	<i>Anacleti Papæ</i>	<i>Traiani Imp.</i>	<i>Messala & Pedone Coss.</i>
<u>111.</u>	<u>9.</u>	<u>12.</u>	

Ratio chronologis cōstat ex Euagrio.

Quasi in ultiōne mortis Ignatij, funestissimo terrāmotu Antiochia, ibidem agente in hybernis Traiano, & ægre per fenestram erupto, afflicta est, Pedone altero Consule extincto. Dio, ratio temporis extat ex Euagrio lib. 2. c. 12. dum interlapsos annos ab hoc terrāmotu, ad eum qui fuit, Leone Imper. exacte numerat.

<i>Christi Annus</i>	<i>Euaristi Papæ</i>	<i>Traiani Imp.</i>	<i>Pisone & Hasta</i>
<u>112.</u>	<u>1.</u>	<u>13.</u>	<i>Crispino & Orsito alijs Coss.</i>

Sed de Cōsulibus non est laborandum cum de Annis Imp. constat.

A Nacletus Martyrio coronatur 13. Iulij Martyrologij Rom. cum sedisset an. 9. m. 3. d. 10. leguntur eius titulo Epistolæ tres, Evaristus Græcus post dies 13. sufficitur.

Tituli presbyt. diuini.

Hic titulos in Vrbe Roma presbyteris diuisi, id est domos recens Diuino cultui mācipatas, quas Ecclesiæ dicimus, sic dictas, a titulis fiscalibus sumpta nomenclatura; fuisse autem titulum, quo aliqua Domus Diuino cultui manciparetur, signum crucis, colligitur ex edicto quodam Theodosij. ^a

7. Diaconos ordinauit qui custodirent Episcopum prædicantem, propter stylum veritatis, idque ob muneric Maiestatem, gaudet quippe multorum testimonio veritas, Pont. Romanum.

Perseuerauit diu in Ecclesia Romana numerus 7. Diaconorum, ex primæ ordinatio-nis ab Apostolis factæ, memoria, & reuerentia. Iudem 14. Regionibus à Fabiano post præfetti, vnde & Regionarij dicti, & in Concilio Rom. sub Siluestro, Diaconi Cardinales. Pantheon Roma templum celeberrimum quod erat Iouis vltoris delubrum (Plin. lib. 36. c. 15.) iuste nomine vlciscente, de celo tactum, incenditur, cum uera religio, Romanorū persecutione vexatur. Euseb. in chronico.

Maro, Euthyches, Sulpitius, Seruianus, Hiacynthus, Cesarius, Diaconi, & alij complices martyrio Coronati. Martyrologium Rom.

<i>Christi Annus</i>	<i>Euaristi Papæ</i>	<i>Traiani Imp.</i>	<i>Calpurnio Pisone & Rustico Bolano Coss.</i>
<u>113.</u>	<u>2.</u>	<u>14.</u>	

IVsto, Hierosolymitano episcopo, succedit Zacheus, deinceps Tobias, Benjamin, Iohannes, Matthias, Benjamin alter, omnes sex intra 13. annos consumpti, Euseb. Chron. vnde colligere licet Ecclesiam Hierosolymitanam fuisse dira persecutio-ne vexatam, cum & Dio affirmet, Traianum Iudeis, non modo Christianis, infenſiſſimum fuisse.

<i>Christi Annus</i>	<i>Euaristi Papæ</i>	<i>Traiani Imp.</i>	<i>Traiano 6^{m.} & Africano Coss.</i>
<u>114.</u>	<u>3.</u>	<u>15.</u>	

Christiani mutationes rerum & Clades Romæ prænunciantes, ex tanta Traiani, vt videbatur, felicitate, irrisione erant, quasi vani, & vana iactantes (vt colligitur ex Luciani Philopatrō) quæ tamen, haud falsa Vaticinia probauit eventus. Quæ aduersa & ingentia prodigia contigerunt, lege apud Dionem.

Traianus, qui ante biennium, transmissio Euphrate, Assyrios, Persas, Arabes, & alias plures

A

B

C

D

E

A plures gentes subegerat, hoc anno Parthicus, Arabicus, & optimus a Senatu est appellatus, & Romæ Triumphalis ei arcus decretus, & alia multa in eius honorem. Sed ipse languescente corpore, & deficientibus viribus, neque Romanam redire neque quidquam superiore vita, & rebus gestis dignum deinceps amplius efficere valuit. Imo vero praetatio bellorum, & magnitudine curarum coactus, aliqua ex parte, g̃tes, quos subegisset, liberas facere. Dio.

Annus, Rebellione gentium domitarum, Romano Imperio plane funestus.

Christi Annus

116.

Euar. Pap.

5.

Traiani Imp.

17.

Ninnio Hasta, & Coss.

Manilio Vopisco.

B **I**udæi rebellant, & ducenta amplius hominum millia, circa Cyrenen, cedunt. Dio. Eu feb. in Chron. & in hist. ^a sed male refert in annum Traiani 18.

a lib. 4. c. 2.

Iudem in Cypro, ad ducenta quadraginta millia trucidant, qua facti atrocitate, de cetero, Iudæis capitale fuit Cyprum attingere, Dio. Euseb. in Chron.

Credibile est, Iudæos adeo in Romanos sanguines, Christianis non pepercisse, quin eorum ingentes cædes fecerint, quos infensissime odissent.

Traianus per suos duces, Iudæos, per vniuersum orbem terrarum, profligat.

Christi Annus

117.

Euar. Papæ

6.

Traiani Imp.

18.

Hadriano & Coss.

Salinatore.

C

F Lorescente in dies magis Ecclesia, Iudæorum natio miris modis conficitur, Eu feb. 4. Hist. cap. 1. Iudæi in Mesopotamia rebellantes, à Romanorum exercitibus, infinito numero, trucidantur, Euseb. in Chron.

Christi Ann. Euar. Pa. Traian. Imp. Aeliano & Vetere vel secundū & Coss.
118. 7. 19. Cassiod. Hadr. 2^m. & Rustico.

D **T**raiano Antiochia reuerso, & persecutionem continuante, rem prodigiosam narrat Nicephorus ^b de quinque Christianis virginibus combustis, & cineribus eradicatis, de quibns, vasis conflatis, & lauacro, quod magnificentissime extruxerat, dicatis, quicunque ea, lauationis causa ingrediebantur, caligine & vertigine correpti, cū impetu procurrebant, & concidebant.

b lib. 3. c. 23.

Quod tradit Suidas de edicto cessationis à persecutione, a Traiano promulgato, quod Tiberianus Palæstinæ Praefectus eum admonuerit, se non esse parem occidendis Christianis qui se offerebant, hoc anno promulgatum oportuit.

Millenarij error à Papia Hieropolit. Episcopo, tempori Apostolorum proximo, & Io. Senioris auditore, ex male intellecto loco Apocal. 20. inuehitur, in quem Iren. & Iustinus Martyr, & complures alij magni nominis viri inciderunt, nec tamen transiit in hæresim, nisi postquam Damasus illum damnauit in Apollinare, pugnacius illū defensente. De cuius Papia libris quinque, expositio sermonum Domini inscriptis, fragmen ta citantur, ex Irenæo, apud Euseb. ^c

Millenarij error.

E Memoria Papia, vt spectatæ sanctitatis viri, Extat in Ecclesia 22. Febr. Martyrolog. Rom.

c lib. 3. c. 30.

Crescens Episcopus in Gallia 27. Iun. Zacharias item eius successor, in Ecclesia Vienn. 26. Maij. Maurus quoque Episcopus in Apulia 27. Julij. Martyres sub Traiano habentur in Martyrolog. Romano.

Christi Annus	Euanisti Pap.	Traian. Imp.	Nigro & Aproniano vel Catilio & Fuluo. Coss. Iuxta Caesiod. vel iuxta Spar- tianum Hadriano 2. ^m
119.	8.	20.	

Traiano mortuo Selinunte in Cilicia, quæ post dicta est Traianopolis, siue morbo, siue veneno, quod etiam ferebatur (ait Dio) cum imperasset ann. 19. m. 6. d. 15. Hadrianus, siue adoptatus vere, siue commento Plotinæ Aug. Legatus in Syria, capefit Imperium.

Traianus inter Diuos resertur, & solus omnium intra urbem sepelitur, ossibus in urna aurea conditis, in foro ab eo xditato, super columnam, cuius altitudo centum quadraginta pedes habet. Eius probitatis tanta opinio fuit, ut usque ad nostram ætatem (ait Eutropius) non aliud Principibus a Senatu acclametur, nisi Felicior Augusto, melior Traiano. Dio, Spartan. Victor. Eutrop.

Christi Annus	Euanisti Pap.	Hadriani Imp.	Vero & Au ^g Coss.
120.	9.	1.	Caesiodoro. Alijs Hadria- no 3 ^m . & Salinatore quod verius videtur. ex inscrip- tione.

Placidas Græcis, Placidus Latinis, Magister Equitum in bello Iudaico, cum Traianus dux esset decimæ Legionis, qui postea in bello Dacico eniit, denique Christianus Diuinitus factus, & Eustachius dictus, is probabiliter creditur, qui sub Hadriano cum uxore Theopista & filijs, insigni martyrio coronatus est. 12. Kal. Octob. Acta. Martyrolog. Menolog.

Compositis rebus Orientis, Hadrianus Romanam venit antiq. nummus. Viginti duas myriadas auri cum dimidia, Hadrianus Ciuiibus Romanis dimittit, Syngraphis in Romano foro combustis. Dio. Spartan. Vetus inscriptio.

Imp. Cæsar Traianus Hadrianus Aug. P. M. Tr. P. Coss. 111. Reliqua vetera H. S. Nouies Mill. abolita. S.C.

Hadrianus quoniam sibi in Politicis omnibus emulandum atque adeo superandum Traianum proposuerat, persecutionem dirissimam in Christianos continuat, eoque atrocierem, quod a Iudeis prognati credebantur, qui per hæc tempora, ubique fere rebellantes, odio Gentilium laborabant.

Dionysium Areopagitam Parisorum Episcopum, cum Eleutherio & Rustico, martyrio coronatum, sub Hadriano, edunt Beda, & Ado, ex Aristide Atheniensi, lib. de Christiana religione, quem quidem hoc anno centum & decem annorum fuisse constat, si quidem se 25. annorum fuisse, cum Solis illud delinquit in Passione Domini, ad Apollophanem scribens, ipsem testatur: Nam sub Domitiano passum mortem, quod Metaphr. Hilduinus, & Hincmarus affirmant, constare non potest, Vide A. D. 97. & 109. vbi de Ignatio fit mentio. Porro de eius operibus, quod aliqui ambigunt, certum est, ut eius cognita ab antiquioribus, Dionysio Alexandrino, Athanasio, Ioan. Chrysostomo, Cyrillo Alexandrino, Gregorio Magno, Martino Papa, & Martyre, Agathone, Hadriano, & denique Nicolao primo, præter innumeros recentiores. Quod vero Eusebius, ut Arianus, de illis reticerit, id dolo malo ab eo factum possumus suspicari, cum ea, heresi illi aduersentur; & S. Hieronymus non laborauit colligere auctores ab Eusebio prætermisso, sed de illis plures extant Apologiae veterum, & recentiorum, quibus omnia obiecta diluuntur.

HÆRETICI qui adhuc viuentibus aliquibus viris Apostolicis, ut Ignatio &

alijs

Dion. Areop.
martyrium.

Dionysij ope-
ra antiquo-
rib. cognita.

A

B

C

D

E

A alijs clam virus spargebant; illis vita functis, latius effuderunt, Menander foeda Simonis propago, ex quo Saturninus Antiochenus, Basiliades Alexandrinus, Carpocras, omnium nefandissimus, patria item Alexandrinus & alij. Ignat. ad Trallian. Clem. 7. Strom. Euseb. in hist. ^a

Hi fere specioso nomine, Gnostici appellati, suis nefandissimis flagitijs, Diabolo id agente, Christianam professionem infamarunt, & odiosissimam ipsis Gentilibus reddiderunt, quasi omnes illis similes essent, ad quam infamiam abstergendam plures editæ fuerunt Apologiæ, a Iustino Martyre, Athenagora, Ireneo, Origene, contra Celsum; Tertulliano, &c alijs. Ipsemet Plotinus, Platonicus Philosopher, aduersus Gnosticos scripsit, quod doctrina Platonis abuterentur, ad suas fordes honestandas, eosque Epicureos deteriores esse ait Porphyrius in vita Plotini.

^b 4.c.m.
Gnostici hereticis pessimi.

B

Christi Annus Alexandri Pap. Hadriani Imp. Auiola & Coss. Cassiod.

E Varistus Papa, cū sed. an. 9. m. 3. 26. Octob. Martyrio coronatur Martyrolog. Rom. Alexáder post dies 18. sublegitur, de ingressu hoc anno 121. Alexandri, Index, ab Honorio Collectus, manuscriptus in Vaticana Biblioth.

Iudæi, occasione absentiæ Principis, rursus rebellantes, rursus domantur. Euseb. in Chron. Hiero. in cap. 9. Danielis.

C Christi Annus Alexandri Pap. Hadriani Imp. Paterno & Coss.

Cassiod. Alij Aurelio Antonino post Pio dicto (de quo Cōsulatu Spart. in Anton.) & C. Atilio Seuero.

Primo, in Sede Alexandrina defuncto, anno sedis 12. subrogatur Iustus Euseb. in Chron.

D Hadrianus rebus Urbanis compositis, peregrinationem per vniuersum orbeum Rom. instituit, singularum prouinciarum prospiciens securitatî atque utilitatî. Quamobrem cusus est nummus, cū hac inscriptione. Locupletatori orbis terrarum. De Præsidibus & Procuratoribus seuere iudicat, Assessores adhibet I. C. Senatu probatos, præcipue Iulium Celsum, Saluum Julianum, Neratium Priscum, & alios. Spartan.

Pergens persequi Christianos, Faustinum Presbyterum & Iouitam Diaconum, Brixæ, damnat ad bestias, quæ cum illis parcerent, Calocerus, & alij complures ex familia Principis conuertuntur: item Afra, Rhetiarum Præsidis vxor, qui post omnes obtruncantur, Acta, apud Sur. die 16. Febr.

Papa, cum multis, ob persecutionem, latet in Cryptis. Acta eadem.

Calimerum Episcopum ordinatum, Mediolanum mittit.

Martyres, per hæc tempora, Seraphia virgo Antiochena, Martyrolog. Rom. 3. Sept. Sabina nobilissima Romana 29. Aug. Sophia, cum tribus filiabus, ad pietatem egregie institutis, 1. Aug.

Christi Annus Alexand. Pap. Hadri. Imp. Glabrone & Coss.

Cassiod. Alij Anno. Vero & Augure.

H Adrianus transgressus in Britanniam, muro ducto per octoginta passuum millia, Romanos à barbaris diuidit, Spartan.

Alexandriae seditio ob Apim inuentum, concitatur, pro quo, trahente eum ad se uno A quoque, caedes fiunt. Spart. De Api. Herodot. in Thalia, & Euseb. de Præp. 2.c. 11. Aurelius Antoninus, qui et Arrius Antoninus ab auro materno, post Augustus & Pius dictus, Asia Proconsulatum gerit, Spart. Huic quæstiones in Christianos exercenti, tota vna ex Ciuitatibus Asiae, Christiana, se illi ad necem obtulit, qua re perterritus, paucis damnatis, exclamat; O miseri, si cupitis perire, præcipitia & restes habetis. Tertull. ad Scapulam, c. Vltimo.

Inde ingens Christianorum alacritas ad mortem, pro fide subeundam, satis colligitur.

HAdrianus in Lybiam, a Iudæis sub Traiano vastatam, colonias ducit. Euseb. in Chron. Hispanias peragrat. Spart.

HAdrianus ex Hispania in Achiam venit. Euseb. Spart.

HAthenas venit, Sacris Eleusinijs turpissimis, initiatitur, illis leges dat. Euseb. 4.c. 3. Spartianus.

Atheniensium
Ecclæsia flo-
rentissima.
alib. 4.c. 3.

Atheniensem Ecclesiam fuisse florentissimam, colligitur ex Orig. contra Celsum lib. 3. vbi eam & Corinthiorum & Alexandrinorum, & omnem omnino Ecclesiam Christianam præstantiorem omnibus rebus publicis Gentilium ostendit. Eam persequitur Hadrianus, occiso Publio Episcopo, cui succedit Quadratus. Euseb. Hier. in catal.

Torquato & Glabrone. Græcis.
Fast. Consulum Fasti sub Traiano &
Hadriano sunt confusi, nullo tamen
damno Chronographia, quæ con-
stat ex annis Imp.

ADrianus Athenis Rōmam redit, in Africam transmittit, Spart. Nummus. Restitu-
tori Africae. De statu Ecclesiæ Africanæ & Hadriani persecutione, ob veterum
monumentorum iætūram, nihil constat.

POst Philippum, Seneca Hierosolym. Episcopus, post quem, Instus, cui succedit Le-
ui, more Ephrem; inde demum Iudas, usque ad euersionem; sub Hadriano anno
19. Euseb. in Chron.

Hadrianus ex Africa Rōmam redit. Spartan.

A GRAVISSIMA PERSECUTIO, vt nullo iudicio sed clamore tantum vulgi, Christiani neci darentur. de tanta iniuitate, Serenius Granianus Asix Proconsul, apud Imp. conqueritur. Euseb.^a

a 4. lib. c. 8.
& 9.

H Adrianus in Oriëtem proficiscens, Athenas repetit, & Iouis Olympij Aëdem et Aram sibi dedicat. Spartianus.

B Quadratus Apostolorum discipulus & Athen. Episcopus, orat coram Adriano, pro Christianis & Apologiam tradit. Euseb. Chron. & Hist. ^b In ea assert quosdam a Christo sanatos, & a mortuis excitatos, ad longinquum tempus superstites, sibi cognitos fuisse. Eadem Adriano Aristides, pro Christianis, dat Apologiam. Euseb. Hier.

Ex his Hadrianus, & ex litteris Serenij Graniani, Asix Procosulis, mitior redditur, extat rescriptum ad Serenij successorem, Fundanum, apud Euseb. 4. cap. 8. 9. ex Iustino.

Quadratus
Apolog. edit
b 4. c. 3.
Aristides ite

C A Siam peragrat, erecta sibi templa dedicat. Præsides Prouinciarum seuere punit. Spart.

H Adrianus ex Asia in Syriā uenit. Hierosolymā pridem euersam, rursum habitari iubet; Vrbem Aeliam Capitolinam appellat. Ioui, ex aduerso Templi, ædem excitat. bellum hinc graue, & diutinum exoritur, indignantibus Iudeis peregrinos secum habitare, externa sacra fieri, & externorum Deorum imagines in ipsa constitui. qui eue runt tamē donec Hadrianus in proximo esset. clam interim se parantes ad bellum, quo

D longius digresso, in arma vertuntur: contempti primo, mox cogniti quantum bellum mouissent. fere, vt sic dicam, vniuersus terrarum orbis, ex motu Iudeorum, concussus est, ex Dione in Hadriano. Barchochebas Iudeorum Dux, nolentes Christianos Christum abnegare, & aduersus Romanos militare, omnibus cruciatibus necat. Euseb. in Chronico. A Rufo Iudeæ Præfecto infinita prope Iudeorū millia ceduntur. Eusebius

c Li. 4. hist.
c. 6.

Aliam causam belli affert Spartianus, quod mutilare genitalia vetabantur.

Iustinus Samaritanus, huius belli occasione profugus; quomodo, post tentatas omnes Philosophorum sectas, uni Christianæ doctrinæ adhærendum censuerit, idemmet narrat. Dial. cum Triphone.

H Eros Episcopus Antiochenus, Martyr. 17. Octob. succedit Cornelius, Euseb. Chron.

Hadrianum maxime infensum fuisse Ecclesiæ Antiochenæ, ut florentissimæ, & ab Apostolis excultæ credibile est, Antiochenses quidem odisse scribit Spart.

Ex Syria in Arabiam venit. Spartianus.

Christi Annus

Sixti Pap.

Hadriani Imp.

132.

I.

13.

Catullino & Coss.

Apro.

X

Alexander Papa, cum complures Senatores, & Praefectum urbis Hermetem, cum omni familia, aliosque Romanos ciues, ad Christi Religionem perduxisset, V. Nonas Maij, sub Aureliano Iudice, post dira tormenta, obtruncatur, cum sed. ann. 10. m. 5. d. 20. Acta, ex parte tamen mendoza.

Euentius, Theodolus, Hermas Praefectus cum suis, Quirinus Tribunus, & alij complices Martyrio coronati, Acta.

Quod in Pontificali dicitur de eo, Misericorde Passionem Domini in Precatione sacerdotum, intelligendum videtur aliquid scripto sanctum, nam id iam pridem Apostolica institutione atque ipsius Domini erat traditum. Luc. 22.1. Cor. 11.

alib. 8.c.35. Quod item dicitur, Hic constituit aquam aspergionis cum sale benedici; non solum aquam, sed & oleum & alias creaturas ex Apostolica traditione benedictione sanctificari, habet Ecclesia, i. Timo. 4. exemplo etiam Christi, Luc. 9. præter id quod de aqua benedictione sanctificanda est apud Clem. in Constitutionibus^a Hunc igitur Alexander aliud scripto sanxisse, ea de re credibile est, quod nihilominus traditione est usurpatum.

Hoc ipsum de Vino, aqua mixto, in Sacrificio adhibendo, dicendum; eum scilicet scripto firmasse, quod Dominica institutione & Apostolica traditione usurparetur. Cypr. ep. 63. edit. Pam. Iustin. Apol. ad Antoninum.

Alexandro post dies 25. subrogatur Sextus Romanus.

Antinous Hadrianus ex Arabia in Ægyptum venit: Antinoum puerum, quem habebat in delicijs, mortuum, siue in Nilum ceciderit, ut Hadrianus scribit (ait Dio) siue immolatus, quod veritas habet, vel quod se sponte morti obtulerit, ob magiam scilicet, mulieriter deflet: in Deos refert; Tépla illi & Aras statuit: Antinopolim eius nomine condit, Spartan. Dio. Euseb. Chron.

Hæc probra Gentilitatis, in 8. Oraculorum Sibyllinorum libro, prædicta leguntur: de Hadriano & Antinoo: Mysteria cuncta tenebit arcana magici, puerum monstrarunt, & ipsum: Esse Deum; tollet, Sancte quæcumque coluntur.

Plerique qui pro Christiana Religione contra Gentiles hoc tempore & deinceps scripserunt, hoc exemplum factitij Dei in os Gentilium ingesserunt, Hegesippus apud Euseb.^b Iustin. Theophil. ad Autholycum, Origenes contra Celsum, Athenagoras, alij.

Antinopoli, Irais Virgo, & alij plures martyrio affecti habentur in Rom. Martyrologio. 22. Sept. Menolog.

Christi Annus

Sixti Papæ

Hadriani Imp.

Pontiano & Coss.

133.

2.

14.

Rufino.

X

Iusto Episcopo Alexandrino defuncto, anno sed. 12. succedit Eumenes annis 13. Euseb. Chron.

Christi Annus

Sixti Pap.

Hadriani Imp.

Pompeiano 2.^m & Coss.

134.

3.

15.

Commodo.

X

Hadrianus perpetuum Edictum a Saluio Juliano edi curat, Edictum Saluianum dictum.

Idem edictum proponit de vigesima parte hereditatis fisco applicanda, ex quo fortasse primus aduocatum Fisci constituit. Id edictum Iustinianus post abrogauit.^c

Celsus Epicurus viuit sub Hadriano, & scribit contra Christianos, quem post Origenes valentissime confutat.

Christi

c L. 3. C. de
edicto D. Ha-
dr. tollendo
Celsus Epi-
picureus
scrib. contr.
Christianos.

A

B

C

D

E

A

Christi Annus

135.

Sixti Pap.

4.

Hadriani Imp.

16.

Hybero & Silano.

Coff.

I Iudæi Palestinam populantur. Iulius Seuerus, præter alios duces, ab vsque Britannia euocatus, nullo iusto prælio, sed diuisos carpēs, tardius quidem, sed minori cum periculo, penitus opprimit, Dio, Euseb. in Chron.

B

Christi Annus

136.

Sixti Papæ

5.

Hadriani Imp.

17.

Seruiano & Vero.

Coff.

H Oc anno ab Euseb. in Chron. ponitur ieunium Quadragesimale, a Rom. Pont. institutum, atque præceptum, sed falso; cum plerique tribuant Telesphoro, quod tamen iam ex traditione Apostolica erat usurpatum.

C

Christi Annus

137.

Sixti Papæ

6.

Hadriani Imp.

18.

Tompeiano & Aciliano

Coff.

B Ello Iudaico confecto, Hierusalem instaurata, in honorem Aelij Hadriani Aelia dicta. In fronte portæ, qua Bethleem egressus est, sus sculptus in marmore. Iudæi siccæ regione pulsæ, vt nec ab edito quidem loco paternū solum aspiceret. Euseb. Chron. & in hist. a

a 4. c. 6.

Hadrianus non modo Iudæis, sed etiam Christianis infensus, in eorum fidei abolitionem, sanctissimis mysterijs insignita terræ sanctæ loca, simulacris profanare studet. Paulinus ep. 11. Hieronymus 13. Seuer. 2. hist. *Mansit hoc scali prioris nefas in tempora, nostris proxima, Constantini*, ait Paulinus, sed nec sic tamen effecerunt, quin ea loca, etiam apud Gentiles essent illustria, colligitur ex Origene primo contra Celsum.

Aquila Ponticus, è Gentili Christianus, sed ob studium Astrologicæ vanitatis, Ecclesia electus, post Iudæus, scripturam ex Hebreo præve vertit, contrarius editioni 70. Epiphani. lib. de pond. & mensur. Hieronymus vocat illum Hæreticum Iudaizantem: & duas ait, edidisse, scripture interpretationes, posteriorein, priore fideliore. In Zachariæ cap. 3. & 4. & in qq. Hebr. quod vero in Isa. c. 8. ex quorundam opinione ponit, huc Aquilam ante Christi tempora vixisse, discipulum Achilæ, improbabile est.

Aquila scripsit. Graece in Hebr. vertit.

D

Christi Annus

138..

Sixti Pap.

7.

Hadriani Imp.

19

Commodo Vero & Pompeiano

Coff.

I Vdaicis rebus compositis, totoque Oriente sedato, Hadrianus Imperator, Romam, peragratu iam toto orbe Romano, regreditur, & Commodum Verum Adoptat futurum Imperij hæredem, quo proximis Kal. Ian. defuncto, adoptat Arrium Antoninum, post Pium dictum, ea lege vt L. Aurelium Verum & M. Antoninum adoptet. b S part.

Phlegon Trallianus Hadriani libertus, Chronographus, Olympiadæ suppeditauit, res gestas breuiter attingens, ad hunc usque annum, quo incipit numerari Olympias 229. Suidas.

Exclusis Iudæis ab Hierosolymis, & deficientibus Episcopis ex circuncisione, primus ex Gentibus, Marcus ordinatur Episcopus, Euseb. Chron. & 4. hist. cap. 5. Seuer. L. 2.

Christianismi nomine delati Getulius Christianorum hospes, & monitor, & frater eius Amantius Tribunus, & Cerealis, Vicarium agens Præfecturam, cum alijs, necantur, mox Symphorosa, Getulij vxor, cum septem filijs, Acta. Alij extant Martyres

sub

sub Hadriano, Terentianus Episcopus Tuderinus, vna cum Flacco, Eleutherius Episcopus Illyrici, cum Anthia matre: Chorebus Praefectus: Eupsychius in Cappadocia; Ariadna in Phrygia. Exuperius, Zoes, Cyriacus, & Theodosius: Maria ancilla, Theodorus & Paüslippus: Thamelus cum Socijs, Philetus, Lydia, Macedonius, Theoptepidus Dux, Chronidas commentariensis, præter alios, quorum nomina exciderunt, Martyrolog. Rom.

Ecclesia 10.
ec diffusa.

Eccllesia, per hæc tempora, longè lateque per omnes rēgiones & Provincias, ultimæ usque Barbariæ, peruagata, omnia impleuerat. Iustinus Dialogo cum Triph. Irenæus lib. 1. cap. 3. Tertullianus Apolog. cap. 37. Externi sumus, inquit, & vestra omnia impleimus, Vrbes, Insulas, Caſtella, Município, Conciliabula, Caſtra ipsa, Tribus, Decurias, Palatium, Senatum, forum, sola vobis reliquimus templa &c. & aduersus Iudeos cap. 7. & 8.

Hadrianus in Tiburtina villa, quam sumptuofissimam extruxerat, profluuiο sanguinis, pene ad exitum venit; mox Phthisi, & aqua intercute laborans, tedium vita, ex petens qui sibi vim afferret, nec inueniens, misere ex Diuina vltione excruciatur, tam dirè Hadrianum numine vlcifcente, quod Seruanum virum optimum occiderit, vt opinati sunt Dio, & Spartianus: sed verius ob ingentem Christianorum carnificinam.

Arrius Antoninus, in successionem Imperij adoptatus, ex eo Pij cognomen, inuenit, quod Hadrianum tam diu viuere coegerit. Iulius Capitolin. in Antonino. Miracula per hoc tempus, ex Maxij Marimi nobilissimi historici sententia conficta, Spartianus affirmit; alia quoque nonnulla ex veteribus monumentis commentitia feruntur, ad fulcendum quoquo modo collabentem Idolorum cultum.

Hadrianus annos agens 62. m. 5. d. 6. Imperij uero anno 20. & mens. vndec. exoptata mortem ibi inferi non obtinens, inedia vitam finit. Famæ admodum cupidus. Dio. Magiæ deditus, Dio & Spartian. Matheseos peritus, Marius Maximus; hinc Tertullianus, Hadrianum omnium curiositatum exploratorem appellat.

Antoninus excipit Imperium, Ingens Hadriano Sepulchrum constituit quod postea moles Hadriani appellata: inter Diuos refert, Templa erigit, Sacerdotes instituit, Spartian. Iul. Capitol. alij.

PEr legatos plurima bella gessit. Nam & Britannos, per Solium Vrbicum legatum, vicit, alio muro cespitio, summotis barbaris, ducto; Mauros ad pacem postulandum coegerit; & Germanos, & Dacos, & multas gentes, atque Iudeos rebellantes cōtudit. In Achaia etiam atque Ægypto rebelliones repressit, Alanos molientes sepe refrænauit. Iul. Capitolin.

A

Christi Annus Telephori Pap. Antonini Imp. Augusto 3.^m & Coss.
142. I. 3. M. Aurelio Antonino Coss.

Sixtus Papa 8. Idus Aprilis martyrio coronatur, cum sedisset annos deceim, uno mensimo minus & d. 22.

Eius extant nomine duas epistolæ, in quarum altera, Sixtus uniuersalis Apostolice Ecclesiæ Episcopus inscribitur.

Sub huius Sixti Papæ nomine, Sixti Philosophi Pythagoræ, Gentilis hominis, Commentariu[m] a se Latinu[m] factu[m], vulgauit Russinus, de quo s[ecundu]m illum arguit Hieronymus.

Decreuit ne sacra vasa ab alijs, quam a sacrissimis tangerentur.

Item ut Missarum actionem, Sacerdote incipiente, Populus Hymnum decantaret, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, &c. quod usque temporebus Apostolorum, ex Clem. 8. Constit. cap. 26. ipsum scripto sanxisse credibile est; liber de Rom. Pont. in quo & illud habetur, constituisse, ut quicunq[ue] Episcopus euocatus fuerit ad Sedem Romanam Apostolicam, rediens, ad Parochiam suam, non suscipiatur, nisi cum formatis salutationibus ad plebem a Sede Apostolica. Earum formatarum commercio, viuis Ecclesiæ Catholicæ seruari, ac proinde probari solere unitatem, tradit Optatus Mileuit. 2. c. Parmen. quarum post forma quedam stabilita est in Concilio Nicæo. Quia occasione notandæ variae appellantiones epistolarum Ecclesiasticarum.

Formatæ, quæ & Communicatoriæ, & Canonicæ, & Pacificæ, & Ecclesiasticæ, Commendatoriæ, Tractoriæ, Dimissoriæ, Memoriales seu Commonitoria, Synodica, Encyclica, Catholicæ, Decretales, Pastorales, Confessoria, Captiuorum, Apostolicæ, in quibus, quæ Breues dicuntur, Clericæ, Tractoriæ, Priuatæ, De quibus singulis consule Annales.

Idem Sextus S. Peregrinum Antiodorensibus dedit Episcopum, qui post martyr extitit. Martyrolog. Rom.

Telephorus Græcus, ex Anachoreta, post duos dies vacantis sedis, sublegitur, lib. de Rom. Pont.

Faustinam Augusti vxorem mortuam, Senatus consecrat. Iul. Capitolin.

Sed qua impostura pietatem ornarent, ut mendacium veritas crederetur, audi, que Iustinus ad eundem Antoniu[m], Christiana sit libertate loquutus; Porro cur apud vos Imperatores semper immortalitati consecrare dignamini, producentes quempiam, qui iure iurando confirmet, vidisse se e rogo ascendere in cœlum ardenter Cæsarem? Hæc turbam nouorum & factiorum Deorum, apud cordatores Gentiles, monentibus præcipue Christianis, credibile est multum profuisse, ut plurimi indies se ad Christianam Religionem adiungerent.

Christi Annus Telephori Pap. Antonini Imp. Priscino & Seuero Coss.
143. 2. 4.

Cornelio episcopo Antiocheno succedit Hero secundus, sed. an. 27. Euseb. in Chron.

Initiunctu[m] Dæmonis, poena capitis, interdictur lectione librorum Hystaspis, Sibyllarū, & Prophetarum, quod multi per eorum lectionem ad Christianam Religionem inducerentur. Iustinus Apolog. ad Antonin. & Arnobius contra Gentes, affirmat non defuisse ex Gentilibus, qui auersarentur lectionem librorum M. Tullij de Diuinatione, & de Natura Deorum, & censuisse oportere statui per Senatum, ut abolerentur hæc scripta, quibus Christiana Religio comprobetur, & vestutatis opprimatur au[n]toritas.

Gentiles, quo minus in Christianos ratione valebant, eo vehementius aduersus eos calumnijs agebant, omnia Gnosticorum sceleris & portenta, in uniuersos conferentes, & eo solo nomine neci eos tradentes. Iustin. in Apolog.

Sixti Pythagorici liber vulgat^s, sub nomine Sixti Pontif.

Variū genus litterarū Ecclesiasticarū.

Libri Gentium interdicti quod faciunt Christia uideretur religioni

Christi Annus

144.

Telephori Pap.

3.

Anton. Imp.

5.

*Rufino & Quadrato**Coss.*

Marcus secundus Eumeni in sede Alexandrina succedit. sed. an. 7. Euseb. in Chron.

Christi Annus

145.

Telephori Pap.

4.

Antonini Imp.

6.

*Torquato & Attico**Herode**Coss.*Valentinus
hæretarcha.

Valentinus Platonicus, non obtento Episcopatu, quem ambibat, hæresim fabulosam & portentosam euulgat in Cypro, cum fidei Catholicam in Ægypto, Ægypti ipsé, & Romæ prædicasset, ingenio potens, & eloquio. Euseb. in Chron. quem impugnarunt, Tertullian. Irenæus, Epiphanius. Theodoretus, alij plures aduersus quem, & ceteros hæreticos, nullum fortius telum esse censem Iren. traditione Ecclesiastica, in Ecclesia maxime Romana cōseruata. lib. 3. c. 3. Ex Valentinianis, qui etiam Gnostici, Ophitæ prodierunt, auctore Euphrata; Serpentem ut Dei Sapientiam colentes. quam stultitiam Christianis obiecit Celsus, quem redarguit Origenes lib. 6.

Hoc eodem tempore Alexander quidam Magus, ex discipulis Apollonij, Asiaticos populos, commento serpentis Æsculapij, & cōfictis oraculis dementauit, tanta fama, ut ab usque Roma consuleretur, idque per plures annos, Lucianus in Pseudomante. Plures alia hæreses ex Valentino prodiere, Caiani, Sethiani, & alia portenta. Tertull. de Praescr. c. 47.

Christi Annus

146.

Telephori Pap.

5.

Antonini Imp.

7.

*Auito & Maximo**Coss.*Marcion hæ
retarcha.

a lib. 5. c. 3.

Apelles.

b 5. c. 13.

Celsus insul-

tat Christia-

nis de variis

scis.

c lib. 2. ep.

90.

Ecclesia Ca-

tholica quo-

modo agno-

scenda inter-

tot sc̄tas.

Catholicum

nomen cur-

inuentum.

Marcion, Cerdonis discipulus, Ponticus, Stoicus Philosophus, Episcopi viri sancti filius, propter stuprum virginis illatum, Ecclesia pulsus, in Oriente primum hæresim docet, mox Romæ Catholicam fidem profitetur, rursus vero impia docet; famosi eius discipuli, Potinus, Basilius, & alij. Euseb. ^b Tertull. Justin. Epiph. Iren. qui traditione maxime contra eos pugnarunt.

Apelles, Marcionis discipulus, Philumenæ feminæ, nequam spiritu instinetæ, fidem adhibens, multa profana docet, Tertull. Rhodon, apud Euseb. ^b Aug. c. 24. de Hæres.

Quod per hæc tempora plures hæreses emergerint, occasio data Celso. Epicurao Philosopho, Christianis, de sua ipsorum diffensione insultandi, cui respondent Origin. lib. 3. eidem obiectiōne respondit Isidor. Pelusiota, & Lact. Firm. lib. 4. c. vi. timo, post multa, scite indicans, inter tot sc̄tas, quomodo agnoscenda Ecclesia vere Catholica, non tantum nomine: *Sciendum est*, ait, *illam esse ueram, in qua est Religio, Confessio, & Pænitentia, qua peccata & vulnera, quibus est subiecta imbecillitas carnis, salubriter curat.* Ex occasione porro hæresum, Catholicum nomen inuentum, ait Pacianus ad Sympron. quæ porro utilitas ex illis existat, docet Aug. ser. 98. & 16. de ciuit. c. 2.

Christi Annus

150.

Telepho. Pap.

9.

Antonini Imp.

11.

*Torquato & Juliano**Coss.**Gr. Faſti. Romulo & Glabrione. Caſſiod.*Iustinus A-
polog. scri-
bit.

Iustinus Philosophus scribit Apologiam ad Imp. Senatum, & vniuersum populum Romanum, in qua numerat 150. annos a Christi Nativitate ad illud tempus quo

eam

A

B

C

D

E

A eam scribebat orationem, male igitur Eusebius & Cassiod. in alium annum eam referunt. meminit eius idem Iustinus in Dialogo cum Triphone. *Nostra quidem, inquit, ratio est, a nemine nos quidquam mali posse &c. Vos autem occidere quidem potestis, Magna in ea libertate vius, ad sinem haec addit. Illud autem vobis prædicimus, vos minime euasuros futurum Iudicium Dei, si in hac iniuritate perduraueritis, Et nos clamabimus, quod Deo gratum placitumque est, id ipsum obtineat, & fiat.*

*Christi Annus Telephori Pap. Antonini Imp. Orfito & Prisco & Coss.
151. 10. 12. Præsente & Rufo & Cassiod.*

B **C** Eladion succedit. Marco iuniori, in Ecclesia Alexandrina Episcopus sed annos 14. Euseb. in Chron. & in Hist. 4.c. 18.

*Christi Annus Hyginij Pap. Antonini Imp. Glabrone & Veriano & Coss.
154. 1. 15. Præsente & Rufo & Cassiod.*

T Elesphorus 5. Ianuarij. cum sed.an. 11. m. 9. minus tribus diebus, gloriosissime, ait B. Iren. ^a martyrium fecit. Martyrolog. Illi suffectus est Hyginius Græcus, Atheniensis, ex Philosopho. lib. de Roman. Pont. Telesphorus porro statuit, vt in Natali Domini Missæ noctu celebrarentur, cum ordinarie ante horam tertiam celebrari non solerent; & vt ante Sacrificium Hymnus Gloria in excelsis diceretur. Pontif. liber.

^a Lib. 3. c. 3.

C Quod in Pontif. libro, de Institutione Ieiunij Quadragesimalis scribitur; cum certum sit id ex Apostolica traditione manasse; intelligendum videtur, quod traditione seruaretur, forte aliqua cum diuersitate, scripto illud uniformiter seruandum prescrifisse.

Alexander. Episcopus, Via Claudia, Martyr. 21. Octob. Martylorog. Spoleti, Pontianus & plures alij in Italia.

In Oriente, complures alij, sub Antonino passi leguntur.

Pergami in Asia Agathodorus, & Carpus & Agathonice.

Pergæ in Pamphilia Theodorus eiusque mater Philippa. & alij plures.

Heracleæ, Glycerium: Apameæ Alexander: Damasci, Victor & Corona. ^b Martyrol. Ro.

Apud Comanos, in Ponto, Hermias miles.

Marcianopoli, Melitina.

Augustoduni in Gallia, Flocillus, & alij.

In Sardinia Potitus, plures alij, quorum nomina, & memoria excidit ex Martyrol. Romano.

Imperator conterritus aduersis casibus incidentibus, quasi Deo, Gentilium impietas tem vlciscente, dato Rescripto inhibit persecutionem. Extat apud Iustum, in fine orationis ad ipsum. Euseb. 4.c. 12. & 25.

Aduersa porro illa recensentur a Capitolino, famæ, Circi ruina, terræmotus, quo Rhodiorum, & Asia Opida conciderunt: Romæ incendium, quod trecentas quadraginta insulas, siue domos absumpsit. Narbonensis Ciuitatis, Antiochenis Opidi, & Carthaginensis fori incendium, denique Tyberis inundatio.

E

*Christi Annus Hyginij Pap. Antonini Imp. Præsente & Rufino & Coss.
155. 2. 16. Præsente & Rufino & Coss.*

V Alentinus, Cердо, & Marcion, sub Hyginio Romam cum venissent, & vsque ad Eleutheri tempora peruenissent, sub catholico nomine latentes, hæreses ibi suas spargere cœperunt. Iren. ^b Tertull. de præscript. ^c Euseb. ^d

^b lib. 1.c. 28.^c lib. 5.c. 3.^d 4.^e c. 30.^f 4.c. 10.

Christi Annus *Hyginij Pap.* *Antonini Imp.* *Seuero atq; & Coss.*

157.

4.

18.

*Sabino.*Al Sabiniano Quintillo ac
Prisco. Cassiod.

MArco in sede Hierosolymitana succedit 17. Cassianus, 18. Publius, 19. Maximus,
20. Julianus, 21. Gaius, 22. Symmachus, 23. Caius, 24. Julianus, 25. Capito,
Euseb. in Chron. exploratam sibi quidem Episcoporum Hierosolymitanorum succel-
sionem fatetur, sed quot quisque sederit annos, sibi esse incompertum, hos ponit usque
ad annum Commodi Imperatoris quintum.

Christi Annus *Pij Pap.* *Antonini Imp.* *Siluano & Coss.*

158.

1.

19.

Augurino.

Hyginius Martyr moritur, cum sed. an. 4. duobus minus diebus, ut ex ingressus
eius, & exitus die colligitur, Martyrolog. Romanum. Euseb. in Chron. & hi-
sto. 4.c. 10.

Quod legitur. Hic Clerum composuit, & distribuit gradus, aliqua antiqua formâ, iâ
ante, a tempore Apostolorum institutæ, auctore Ignatio, intelligendum est addidisse, ex
tant eius nomine epistolæ due, & plura citantur eius nomine a Gratiano. Decreta, reli-
qua eius acta planè obscura.

a Lib. 4. cap.
21.
b cap. 3. & 4.

Ei successit Pius, Italus, A quileiensis, iuxta Hegesippum, (apud Euseb.)^a Irenæum
Tertullianum ^b contra Marcionem, carmine, in fine. Euseb. Epiphanius, nam Opta-
tus, 2. contra Parmen. & Augustinus Epist. 163. & Hier. de script. in Hegesippo, Ani-
cetum ponunt, postea Pium, sed prior sententia potior, ut eorum, qui iisdem temporibus
vixerunt, Hegesippi scilicet & Irenæi.

Christi Annus *Pij Pap.* *Antoni. Imp.* *Barbato & Coss.*

159.

2.

20.

Regulo.

Decr. etiū de
Paschæ.
c. 5. c. 2. 1. &
24.

Pius decretum edit de celebrando Paschate, die Dominico. Euseb. in Chron. quod
sic oportet intelligi, Decreto firmasse, quod ex traditione Apostolica obseruaber-
tur, ut constat ex Ignatio epist. 6. ad Magnesianos, & 8. ad Philipp. atque adeo ex ipso-
met S. Ioanne Euangelista Apocal. 1. cap. (quantumuis de S. Ioanne fecus affirment Po-
lycrates, apud Euseb., & Irenæus) quod ipsum ab Angelo in habitu Pastoris sibi appa-
rebit, Hermes Pij frater, (de quo Apost. ad Rom. cap. 16. meminit, ut testantur Orig.
Euseb. Hieronymus) libro qui Pastor inscribitur, mandatum affirmat.

He ^c rimæ hic liber, Pastor inscriptus, Græcis in primis cognitus, & probatus, citatur
ab 1. en. 20, apud Euseb. 5. c. 9. Clem. Alexandrino, Origene, Athanasio, qui eum ut ilissi-
mum appellat. Apud quasdam Ecclesiæ etiam publice legitur, ait Hier. de scriptoribus,
re vera, ait, ^d utilis liber, sed apud Latinos pene ignotus est. Tertullianus quidem libro de
pudicitia, cap. 10. afferit, a Concilio Ecclesiæ inter Apocrypha relatum, quod iudi-
cium persecutorum. ^e in Ecclesia testatur Rufin. in exposit. Symb. Apostolici, & Prosper ad
uersus Collatorem. Gelasius, c. Sæta Romana, suspicione auctoris Annal. de hoc libro
lege apud ipsum.

A

Christi Annus 161.	Pij Pap. 4.	Antonini Imp. 22.	Quintillo & Coss. Prisco.
-----------------------	----------------	----------------------	------------------------------

Plures exterè gentes, æquitate Antonini permotæ, depositis armis, se eius voluntati subdiderunt, Baëtri, Hyrcani, & Indi. Euseb. in Chron. Aurelius Victor. Iulius Capitolinus.

Legem tullit, ne maritus adulterij accusare possit vxorem, si ipse impudice vixerit, quam vt æquissimam laudat S. Augustinus 2. de Adulterio. Conig. cap. 8. Extat lex in Codice Gregoriano, in qua illa extant verba. *Periniquum enim mibi viderur, ut pudicitiam vir ab uxore exigat, quam ipse non exhibet &c.* multo æquius dictu, quam Aelij Veri Cæfaris, in Vxorem, de extraneis voluptatibus conquerentem, Vxorem dignitatis nomine esse non voluptatis, quasi viris liceret alijs se feminis, voluptatis causa miscere. Spartian. in Aelio Vero.

Adultero uiro, ne licet accusare uxorem adulterij.

B

Christi Annus 162.	Pij Pap. 5.	Antonini Imp. 23.	Vibio Baro & Coss. Annio Bradua.
-----------------------	----------------	----------------------	-------------------------------------

Pius Papa in Thermis Nouati erigit Romæ Titulum, qui Pastoris dictus est, occasio nem exprimunt litteræ Pastoris ad Timotheum, Nouati, Pudentianæ atque Prae xedis, Germani, & Timothei ad Pastorem, quæ extant.

C

Christi Annus 163.	Pij Pap. 6.	Antonini Imp. 24.	M. Aurelio 3. & Coss. L. Vero secundum.
-----------------------	----------------	----------------------	--

Septima die Martij moritur Antoninus, cum imperasset ann. 24. quod indicat vigesi ma eius quarta Tribunitia potestas, in inscriptionibus illi tributa. Xyphilinus ex Dione, & Eutropius, sed. 22. tantum expletos, & amplius à decima Iulij, qua mortuo Hadriano, cepit imperare ad 7. Martij, qua decessit, duos imperfectos. m. 7. & d. 26.

D

M. Aurelij Ant. Philosophi & L. Veri Impp. A.I.

Succedunt in Imperio. M. Aurelius, Antoninus, cognomento Philosophus, & Aelius Verus Antoninus, quos, viuente & iubente Hadriano, adoptauerat, sed Marcus. S.C. declaratus Imperator, Lucium sibi collegam asciuit Imperij, sicque nunc primum duo simul regnare visi sunt Imperatores, qui & Diui fratres appellati.

Marcus Lucium, despontata illi filia Lucilla, sibi generum facit, & ad Bellum Parthi cum destinat, Dio, Capitolin. Euseb. in Chron.

E

Conuererat autem inter eos, vt Lucio in Provinciam prosectorio, Marcus Lucillam filiam Ephesum ad eum mitteret, vt ibi nuptias celebraret; sed casus incidentis coegerit differre nuptias in sequentem annum, arrepta siquidem Lucilla est à prauo Dæmone, contestante, se, non nisi à Hierapolitano Episcopo fore pellendum, Is erat Abercius, notæ sanctitatis vir, qui Romanum euocatus, (extant litteræ in Aetis Abercij) Lucillam liberauit, & Regie donatus est ijs, qua ipse rogauerat, nempe vt Hieropolitanæ Ecclesiæ Mendicis, (tota enim ciuitas acceperat Euangelium) ter mille modij frumenti, quotannis donarentur ex publico, & balnea calidarum aquarum, qua nuper eruperant, ædificari iubebat; qua pia largitio, quod mirum est, inter tot hostiles persecutorum animos, durauit usque ad Iulianum Imperatorem, Acta Abercij apud Metaphrast. 22. Octob. Ex his intelligitur, quid sibi voluerit Capitolinus cum scripsit, ob hanc coniunctionem, pueros

Lucilla Impe filia a Dæ monio p. Alberci Episcopum libe ratur.

¶ pueras nonorum hominum frumentaria perceptioni ascribi praeceperunt: nimis de frumento pauperibus erogando ab Abergio, singulisq; annis praestato, intelligendū esse.

Christi Annus Pij Pap. M. Aurelij. L. Veri Impp. Junio Rustico & Coss.
164. 7. 2. Vectio Aquilino.

Antonini
Persecutio
V. a Seuero
ordine posita.

Persecutio grauis in Christianos est excitata, non quidem vlo edito publico edicto, quod Tertull. affirmat, Apolog. c. 65. in fine, sed ex iure veteri Romanorum, quo peregrina religio vetabatur, & impia Marci pietate in Deos, quorum cultui erat additissimus. quare cum alibi, tum in Asia, varie Christiani fuere exagitati a Procons. quorum eadem erat potestas in Prouincij, quoad Religionem, quæ erat Romæ Pontifici. Meliton Sardensis Apolog. ad Imperatorem Antoninum, apud Euseb. 4. c. 25. & in 8. T. Biblioth. S. S. P. P. Iam, ait, quod nunquam antea accidit, totum genus priorum hominum, quise Divino cultui penitus addixerunt, persecutione affligitur, & non sedictis (nimis mirum Proconsularibus) per uniuersam Asiam exagitatur, &c.

Ex ijs quæ respondit consultus, a Praefide Galliarum, quid de Attalo, & alijs Christianis ageret, quos in carcere haberet, Vt, scilicet qui Christum confiterentur, durissime torquerentur, qui vero negarent, libere dimitterentur, satis appareat Marcum Imperatorem aduersus Christianos, priuata saltē mandata dedisse.

Iustinus Philosophus secundam pro Christianis ad Imperatores edit Apologiam, ea vero est, quæ præpostero ordine edita, inscribitur tantum ad Senatum, vt colligitur, perspicue ex Euseb. ^a occasionem eius sua scriptio, ipso exordio, ipse Iustinus disserit: de tribus ad necem traditis, nullo alio nomine, quam quod Christiani essent, Ptolemaeo, Lucio, & alio quodam anonymo, quorum celebris agitur memoria 19. Octobris.

Hoc persecutionis exordio, aliquos ex Romano Clero, nobilitatos esse martyrio, Acta S. Praxedis, quæ a S. Pastore habentur conscripta, docent, in quibus Actis pia S. Praxedis erga Christianos officia, & eius obitus habentur.

Marcus Antoninus, natura quidem clementissimus, pluribus exemplis a Gentilibus historicis comprobatur, & Capitoinus testatur, eius assertione, sine sanguine Senato-rio Imperium transegisse. Vt erat etiam secta Stoicus, sic se vultu & animo componebat, vt nec tristibus doleret, nec iucundis lætaretur. Philosophos, ipse glorians Philosophi nomine, in pretio habuit; quare quod ait Capitoinus, Fama fuit sane, quod sub Philosophorum specie quidam Rempub. vexarent, & priuatos: quod ille purgauit; de veris Philosophis, id est Christianis, intelligendum videtur, & maxime de Iustino, qui sequenti anno obtruncatus est.

Cum Philosophi eius temporis procaci libertate dicendi, in magistratus quoque amplissimos, ac in ipsos quoque Imperatores, temere inueni solerent, vt ait Dio Chrysost. in. Alexandro, & Lucianus in Peregrino; qua furiosa petulantia debacchari solitos putamus in Christianos? Crescentem, Megalopolit. Cynicum. Philos. Christianis importunius insulanem, Iustinus saepius conuicit: de quo & Tatianus, Orat. ad Gentiles.

Christi Annus Pij Pap. M. Aur. L. et Veri Impp. Papirio Aeliano & Coss.
165. 8. 3. Iustino Pastore.

Iustini Martirium.

Ingrauescente persecutione, Iustinus, qui pro Christiana professione, Apologiae duas ediderat, mercedem eruditæ linguae, martyrium promeruit; sub Rustico Prefecto, quod in Apologia secunda expectare se dixerat, vel ab ipso Crescente Philosopho, Cynico, flagitiosissimo & procacissimo, quem saepe coram confutarat, cuius etiam studio, & infidelis accusatus, quod Christianus esset, pro Christo sanguinem fudit. Passos cum eo, Caritonem, Caritinam, Euelpistum, Hieracem, Peonem, & Valerianum seu Liberianum, Acta referunt sincera & fidelia.

Iustini

A Iustini Scriptorum, Euseb. ^a catalogum texuit, & Hier. de scriptoribus. Quod in Epistola ad Zenam, & Serenum de vita Christiana, ait se ad Papam scripsisse, de inutili disciplina, iuxta traditionem hominum &c. & haeretici calumniantur, corruptam disciplinam Ecclesiae Romanae, per humanas traditiones, quod saepe impudentius clamitat; de ea non posse intelligi satis probat S. Iren. qui, cum suis scriptis Eleutheri Papae minorit, ea edidisse oportet post S. Iustini obitum, in quibus de incorrupta Ecclesiae Romane disciplina, luculentissimum profert testimonium, lib. 3. c. 34. vbi inter cetera, eam appellat, Diues depositorum Apostolicarum traditionum.

24.c. 17.

Ecclesia Romana diu depositaria Apostolica rum, Traditionum.

Tatianus Syrus, ex Philosopho Platonico, Christianus, Iustini in fide discipulus, Roma docens, infinita, ait S. Hier. edidit volumina, e quibus ynuis contra Gentes florentissimus extat liber, qui inter omnia opera eius fertur insignis. habetur T. 8. Bibl. SS. PP.

B Non decet nos d. Græci &c. Euseb. ^b Iren. ^c Hier. in scriptoribus.

b L. 4.c. 15.
c 2.c. 3.
d 4.c. 18.

Celadion Episcopus Alexandrinus, postquam sed. an. 14. successorem habuit Agrip-pam, qui sed. an. 12. Euseb. ^d

Christi Annus Tij Pap. M. Aurel. & l. Veri Imp. Arrio Pudente ^e & Gabino Orfito. ^f Coss.

Pius Papa Martyrio coronatur 11. Iulij, cum sed. ann. 9. m. 6. minus 3. diebus. eius nomine feruntur duæ epistola, una ad omnes Ecclesiæ; altera ad Italicos fratres, T. 1. Concil. & T. 1. epift. Rom. Pont. extant item alia duæ perbreues, ad Iustum Viennensem Episcopum, altera superiori anno data, in qua *Missas*, ait, *agimus in Titulo Empereorii*: altera hoc anno eius postremo, quæ nunc primum, ex Archivo Ecclesiæ Viennensis prodiere. T. 2. Biblioth. S. S. PP.

ANICETI PAP. I.

A Nicetus Syrus quarta decima post die, 25. Iul. subrogatur, Iren. Tertullianus, qui iisdem fere vixere temporibus. Epiphanius, duo Nicephori, & reliqui, posteriores item Græci & Latini; quod est vero similius, quam quod produnt Optat. & Aug. qui Anicetum Pio præponunt.

D Marcellina Gnostica femina, Romam veniens, sub Aniceto, multos corruptit. Iren. lib. 1. cap. 24. Epiphan. hær. 27.

e Lib. 3.c. 4.
Marcion Pōtius haere-siarcha.

Marcion Ponticus haeresiarcha, sub eodem Romam venit, Iren. ^e & Tertull. lib. 3. aduersus Marcionem, carmine, in fine. hic ut hoc eodem fere tempore, Valentinus, & paulo ante Cerdon, fidem Catholicam simulans, in Ecclesiam receptus, sed detectus & reiectus; ac rursus ad poenitentiam admissus, demum, sub Eleuthero, ab Ecclesia penitus omnes sunt proscripti. Tertull. de præscriptionib. cap. 30. Tantum abest vt Rom. Ecclesia horum fôrdibus sit inquinata, vt Iren. qui his temporibus vixit, ad hos omnes errores redarguendos, Rom. Ecclesiæ in medium adducat; fidei, quam ab Apostolis acceperrat, integrum puritatem, ac solidam firmitatem, lib. 1. cap. 28.

E Polycarpus Romam veniens sub Aniceto, de controvrsia Paschatis; Marcioni rognanti, *Noſſe nos amabo*: respondit: *Nouſ equidem primogenitum Saithana*, & vt qui cum Apostolis versatus esset, ob idque in magna existimatione esset, multos, a Valentino & Marcione seductos, ad Ecclesiam reduxit. Euseb. ^f ex Iren. ^g

f 4.c. 13.
g 3.c. 3.
Hegesippi duo.
h 4.c. 21.

Hegesippus (vt Hieronymus scribit ex eius scriptis) Româ venit sub Aniceto, ibique manit vique ad Eleutherum, vel, vt Euseb. ^h vsque ad Anicetum. hic omnem a passione Domini, vsque ad suam ætatem, Ecclesiasticorum actuum texens historiam, quinque libros composuit, sermone simplici. Hieronymus in Catal. Alterius Hegesippi est commentarius qui fertur de excidio Hierosolymitano, & ad ipsum Anacephaleosis, qui post Constantinum floruit.

A Chri. Annus Anice. Pa. M. Aure. & L. Veri Impp. Seruitio Pudete & Suffidio Pollione Coff.
168. 2. 6. Coff.

A Nno sexto belli, de Parthis superatis, agunt triumphum Imperatores, Iulius Capitolin. Euseb. in Chron.

A Chri. Annus Anicet. Pap. M. Aure. & L. Veri Impp. M. Aur. 3.^m & Vinidio Quadrato Coff.
169. 3. 7. Coff.

PER SECVTIO in Christianos iam olim excitata, acrius recrudescit, imminente Marcomannico bello, quo tempore, ut Deos sibi conciliaret M. Aurelius, in eorum contemptores, Christianos, magis deserviendum putauit. Iulius Capitolinus affirmit, totum, eum fuisse in concilianda nūnīnum gratia.

S. Polycarpus Ecclesiæ Smyrnensis episcopus, glorioso Martyrio, cum alijs plurimis coronatur, cum 86. annos, ipso affirmante, Deo inferuisset; in eius Martyrio Miracula fulsere, Euseb. ^a Ex epist. Ecclesiæ Smyrnæ. Eius reliquias pio studio colligunt Christiani, ciusque martyrij diem celebrant.

Plures verisimile est Polycarpum reliquisse Epistolas, pro summo suo studio erga omnes Orientis Ecclesias, vnam quidem ab eo datam ad Dionys. Areopag. tradit Suidas: & vnam ad Philippenses legi publice solitam in Ecclesia, tradit S. Hieronymus.

Eius discipuli plures celebrantur, ab eo in Gallias directi, Irenæus Lugdun. Episcopus & Martyr, Andochius Presbyter, Tyrillus Diaconus, martyres apud Augustodunum; Benignus presbyter, Martyr, apud Diuionem, in Gallia; Martyrologium Rom. 24. Sept. & 2. Nouembr.

A Chris. Annus Anice. Pap. M. Aur. & L. Veri Impp. Vettio Paulo & Junio Montano Coff.
170. 4. 8. Coff.

Hero Antiochenus Episcopus moritur, cum sed. ann. 26. succedit Theophilus, vir per quam eruditus, cuius operum Catalogum texunt Euseb. 4. c. 23. & Hier. in Catal.

Fuit eius fati (L. Veri de Oriente reuertentis, ait Capitolinus) ut in eas Provincias, per quas redijt, Romain vsque luem secum deferre videretur, quæ pestilentia grauissima & longissima, (ut ait Galenus libro de præfagijs ex pulsibus, qui eam fugiēs, Roma profugit in Patriam) Roman & Italiam adeo vastauit, ut ad Marcomannicum bellum, seruos, gladiatores, latrones armare necesse fuerit, & Germanorum auxilia emere, contra Germanos. Capitolin. in Marco. Ex quo acrius in Christianos Gentiles insiliebant, argentes eos, ut omnium orbis calamitatum causas, qui Deos conteinerent, quā calamitatem Tertull. Arnob. & post, Orosius & Diuus Augustinus luculentissime confunduntur.

Cum tam Eusebius quam etiam D. Hieronymus tradant Theophilum Antiochenum scripsisse aduersus Hermogenem Hæresiarcham, oportet eum vixisse per hæc tempora; hæc Christiani conuersus ad Philosophos, & ab Ecclesia ad Academiam & Porticum, ut ait Tertull. (vnde sumpfit a Stoicis materiam cum Domino ponere &c.) docuit plures errores in Africa, ex quo Manichæorū hæresis, & Sabellianorū, contra illū scriptit Tertull. Origin. in Periarchon. lib. 1. & 2. Euseb. de præparatione Philastr. August. Lactantius. ^b

Hermogenes hæresiarcha.

b lib. 7. c. 8. & 9. c. 2. c. 9.

A

Chri. Annus Anice. Pa. M. Aur. & L. Veri Impp. Sosio Prisco & Celsio Appolinare Coss.
171. 5. 9.

Sancti Gerausius & Protasius, tempore Marcomannici belli, martyrio coronantur, expetentibus eorum mortem Deorum Sacerdotibus, ab Astatio Duce, si Barbaros vincere vellet. Acta, nomine D. Ambrosij, apud Surium 19. Ianuarij.

Imperatores transensis Alpibus, longius progressi, composuerūt omnia, quæ ad nomen Italæ ac Illyrici pertinebant, Capitolin.

In reditu L. Verus apoplexia moritur, anno sui Imperij 9. Marcus ad Bellum Marcomannicum statim reuersus, magnam stragem accipit, falso oraculo deceptus. Lucianus in Pseudomate. Huc Lucianum, cum omnes affirmit claruisse temporibus Traiani tñ ad usque hæc tempora peruenisse, atque adeo ea supergrefsum esse, ex eius scriptis constat. extat dignum eius impietate Elogium apud Suidam. creditur fuisse a Christiana religione Apostata, res certe nostras calluisse constat.

Christi Annus Aniceti Papæ M. Aurelij Imp. Seuero Cethego Coss.
172. 6. 10. & Julio Claro.

Melito Sardenis, in Asia Episcopus, pro Christianis, seu persecutione exagitatis, M. Aurelio Imperatori grauissimum offert Apologeticu. Euseb. in Chron. Catalogum aliorum eius operum texit in hist. ^a vbi præclarum eius recitat fragmentum.

Apollinaris Hierapolit. Ecclesiæ Episcopus, pro fidei Christianæ defensione librū scribit. Euseb. ^b

Philippus Ecclesiæ Gortynensis, in Creta Episcopus, accuratissime contra Marcionem scribit. Euseb. ^c Item Modestus, Musanus, Pinytus Episcopus Cretenis, & alij plures doctissimi viri, per hæc tempora, florent. Euseb. ^d Hieronymius in Catal.

^a 4. cap. 25.^b lib. 4. c. 25. & 26.^c 6. c. 24.^d lib. 4. c. 20. & 27.

Christi Annus Aniceti Pap. M. Aurelio Imp. Seuero & Coss.
173. 7. 11. Herenniano

Montanus Phryx, neophytus, primatus cuiusdam appetens, hæresim, varijs erroribus contextam, in societatem adhibitis, Prisca, seu Priscilla & Maximilla, nobilibus & opulentis feminis, sub specie pietatis inuehit quæ *κατὰ οὐγάς* dicitur, spiritu nequam arreptus, & prophetias iactans, quasi spiritu sancto, amplius quam Apostoli, afflatus, se Paracletum dicebat; secundas nuptias, quasi fornicationem, damnabat: matrimonia dissoluebat: Tres ieunorum Quadragesinas instituebat: Prophetas in extasi loquutos nescisse quid dicerent: Non esse in Persecutione fugiendum, sed loco sistendum & Martyrium expectandum, nec quavis occasione redimendum: Pœnitentiam & confessionem tollebat, alia denique plura falsa & nefanda garriebat, quæ apud Ephanius, ^e Eusebium, Hieronymum, Augustinum, Philastrium, ^f & alios leguntur. Damnata est hæresis per Concilia Episcoporum Asiae, & Græciae, sed non est credibile, absque nutu Romani Pontificis, cuius communicationis litteras, cum illi per fraudem surrexisse, hæresibus occultatis, ijs postea detectis, reiecti sunt.

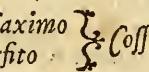
Aduersus hanc hæresim scripsere eius ætatis nobilissimi scriptores, Claudius Apollinaris, Hierapolit. Episcopus, Miltiades, Apollonius, quorum præclara fragmenta extant, apud Euseb. ^g Tertullianus (post, ab hac infana hæresi deimentatus,) cù adhuc sana mentis esset, in fine erudit illius commentarij aduersus hæreticos, hæc habet: Accesserunt alij hæretici, qui dicuntur secundum Phrygas, sed horum non una doctrina est, sunt enim qui Kata Proclum dicuntur, sunt qui secundum Aeschinem pronun-

Montanus
hæsiarcha.^e hæresi 48.
^f in Chron.
& in hist. li.
4. cap. 26. &
5. cap. 15.^g lib. 5. c. 15.
16. 17.

cia-

ciātūr. hi habent aliā communē blasphemiam , aliam blasphemiam non communem , sed peculiarem & suam. Et communem quidem illam quod in Apostolos quidē dicant , Spiritum sanctum fuisse, Paracletum non fuisse; & qua dicant, Paracletum, plura in Mōtano dixisse, quam Christum in Euangelio protulisse, nec tantū plura , sed meliora atq; maiora ; priuatam autem blasphemiam illi qui sunt Kērtā Aeschinem , hanc habent qua adiiciunt etiam hoc, vt dicant Christum ipsum esse filium & Patrem. hactenus Tertullianus.

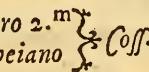
Eundem porro vitæ exitum Montanum & Maximillam, vna cum Iuda proditore adeptos, fama est , ait Apollinaris, apud Euseb. 5. cap. 15. Theodotum quoque illum , qui primus hæresis illius quasi procurationem suscepit , fertur , ait idem ibidem , de statu mentis deturbatum , Diabolo se credidisse , qui sublimem eum aliquando in aërem sublatum, ac de repente præcipitem deiectum, misere perdidit.

a 1. cap. 3.
b hæret. 46.
c 4. c. 27.
d hæret. fab.
lib. 1.
e hæret. fab. li.
f li. 5. c. 13.

Tatianus hæreticus agnoscitur, a quo Encratitæ; hic natione Syrus, ex Philosopho Platonico, Christianus, S. Iustino Martyre magistro, Romæ docuit , & scripsit , pro Christianis aduersus Gentes , egregium volumen , quod extat . Roma digressus in Orientem, in superbiam elatus, in varios errores, Valentini , Marcionis , & Saturnini delapsus, nuptias damnavit , continentiam & abstinentiam superstitione prædicauit & coluit. Eusæb. in Chron. Iren. ^a Epiph. ^b Euseb. ^c Theodoret . ^d scripsere aduersus eum Musanus Apollinaris Hierapolit. Clem. Alexandr. Origenes, Rhodo quoque olim eius Romæ auditor. Theodoretus ^e Euseb. ^f

Eius extat opus quod *διὰ τέσσαρον* ex quatuor Euangeliis vnum appellauit, amputatis genealogijs, & alijs quæcumque ostendunt Dominum natum esse ex Dauid, secundum carnem , quod falso iam præfert nomen Ammonij, ut contra Tatiani harmonia , Ammonij, Euseb. 4. cap. 27. Theodor. hæret. fab. lib. 1.

A Nicetus Papa Martyrio coronatur, cum sed. an. 9. minus m. 3. d. 7. succedit ei So- ter 17. post die, 4. Maij. Fundanus, ex Campania.

Plures ea persecutione Martyrio coronati Romæ, in quibus Felicitas cum 7. filijs, So- rx, Julianus: Spoleti Concordius presbyter & Pontianus.

Perusię Constantius eius Ciuitatis Episcopus & plurimi alij, per Prouincias, de qui- bus Martyrolog. Rom.

SOTERIS PAPÆ I.

Ecclesia Ro-
opulenta*

g 4. c. 23.

MIrūm est de opulenta Ecclesiæ Romanæ , quæ in medijs persecutionibus large suppeditaret afflīctis & egentibus , non modo Romæ , & in Italia , sed & per Prouincias. audi quæ Dionysius Corinthi Episcopus in epistola ad Romanā Ecclesiā apud Euseb. ^g Apud vos iam mos inneterauit, ut omnes fratres varijs afficeretis benefi- cijs, & Ecclesiis permultis, quæ in quaque Ciuitate sunt, vita mitteretis subsidia, sed plane non solum egentium subleuatis inopiam, verum etiam fratribus, qui sunt ad metallâ da- mnatii, opem feriis, sicque per ea beneficentia subsidia , quæ iam a p̄mis Ecclesiæ vestræ iactis fundamentis passim mittere consuevit; cum sitis Romani, Romanorum consue- nudinem a Paribus traditam sedulo obseruatis, quam quidem certe Beatus Soter vester p̄scopus, & hactenus custodiuimus diligenter, & mirum in modum suo propenso studio ad

duximus,

A

C

D

E

A duxit, idque non modo opes in sanctos reficiendos, delegatas benigne subministrando, verum etiam fratres ad ipsum aduentantes, tanquam Pater indulgens, & clemens in liberis, beato ac pio sermone ad virtutem cohortando. Hactenus ex epistola Dionysij. Quam consuetudinem seruat Ecclesia Romana usque adhuc ut pia mater omnium fidelium. sed maxime id probauit Greg. XIII. Rom. Pont. cuius effusa beneficentia in omnes gentes ad Antipodas usque penetrauit, cui merito ex S. C. in Capitolio statua posita est, cum communis Patris & Pastoris elogio, atque his verbis, inter cetera, festerium octingentes, singuli beneficentia in egenos distributa, est horum summa vices centena millia aureorum.

Greg. XIII.
beneficentia.

B De Clementis ad Corinthios epistolis duabus, ibidem meminit Dionysius, quas legi semper solere in Ecclesia affirmat, apud Euseb. tantum enim faciebant veteres ab Apostolica sede scriptas Epistolas, ut eas perinde ac si Apostolum Petrum in ipsis loquentे audirent, in Ecclesia festi diebus populo recitarent.

a 4. cap. 22.

C Hic Dionysius ob eximiam doctrinam & spectatam sanctitatem in magna apud omnes Ecclesias existimatione, litteris suis ad plures Ecclesias, multum illis profuit; quas & haereticos conatos depravare, ipse met conqueritur, ut tantum Episcopum sibi consentientem habere viderentur. Ibidem ex Euseb.

Bardeanes
haeresiarcha.

D Bardeanes Cyrus, alterius haereseos princeps, notus efficitur, Euseb. in Chron. Hic doctissimus & Syra lingua eloquentissimus, scripsit contra Marcionem & alios haereticos, & ad Antoninum de Fato, contra Genethliacos accuratissime, cuius operis fragmentum extat apud Euseb. de præp. Euang. lib. 6. cap. 8. sed deinde incidit in insanum dogma Valentini, & præterea resurrectionem negauit. Euseb. cap. vlt. Epiphan. hær. 56.

E Alij præterea fuere per hoc tempus discipuli, & sectatores Valentini, Ptolemaeus, Secundus, Heracleon, Colarbasius, & Marcus, omnium nequissimus impostor, & Magnus. Iren. Tertull. Epiphan.

F Iren. horum se Commentarios legisse, & cum ipsis congressum esse affirmat, in libri primi proœmio, qui cum recensens seriem Rom. Pont. perducit eam usque ad Eleutherum, qui Soteri succedit, perspicue significat, se ea aduersus haereticos, eiusdem sedis tempore, lucubrasse.

<i>Christi Annus</i>	<i>Soteris Pap.</i>	<i>M. Aurelij Imp.</i>	<i>Gallo & Coss.</i>
<u>176.</u>	<u>2.</u>	<u>14.</u>	<u>Flacco.</u>

G Omanus exercitus aduersus Marcomanos, Quados, & alias complures barbaras nationes, iam quadriennio, difficile bello in expeditione positus, in maximum que discrimen adductus, ope tandem Christianorum militum, precibus ad Deum fusis, non solum ab infestis casibus, quibus urgebatur eripitur; sed Victoria, diuinatus pars, potitur. Extat hac ipsa de re luculenta Epistola Marci Imperatoris ad Senatum, qua cōvincuntur impudentis mendacij Gentiles scriptores; Iulius Capitolin. & Dio, in M. Aurelio. vt suspicari liceat eadem fraude, ab eo translatum a Christianis ad Magos, quod narrat simile praefenti miraculo. lib. hist. Romanæ Sexagesimo. Tertullian. Apol. c. 5. ad Scapulam, c. 4. Euseb. 5. c. 5. Oros. lib. 7. cap. 15. Xiphilinus ad Dionem. alij.

Christ. milites victoriæ impletant.

<i>Christi Annus:</i>	<i>Soteris Pap.</i>	<i>M. Aurelij Imp.</i>	<i>Pisone & Coss.</i>
<u>177.</u>	<u>3.</u>	<u>15.</u>	<u>Iuliano.</u>

H Aurelius debellatis Marcomannis, vertit in Orientem, ubi Auidius Cassius Cyrus (quo duce Verus Parthos vicerat) falso nuntio de morte Marci auditio, inuaserat Imperium, quod tenuit, m. 3. d. sex, ab exercitu occisus, Dio, Capitolin. Volcatius in Cassio. apud quem extat Marci epistola præclara ad uxorem Faustinam de

fua

<sup>a L. 6. & 7.
ad l. Iul. Ma-
tief.</sup> sua clementia. Is legem Maiestatis ampliavit, statuens ut in defunctum posset iudi-
cium instaurari. ^a

A

M. Aurelius proficiscitur in Orientem cum uxore & liberis, ut nutans Orientale Imperium, sua præsentia stabiliret. Capitolin.

Marcus, eū, qui de motu Cassiano, vaticinatus erat, & multa quasi instinctu Deorū, dixerat, in Insulam Syrum (est vna ex Cycladibus) relegauit, Vlpian. lib. 7. de Off. Pro-
cons. *Et sane inquit, non debent impune ferri huiusmodi homines, qui sub oriente & monitu Deorum, quedam vel renunciant, vel iactant, vel scientes effingunt.* His notatos esse Christianos, qui signis & prodigijs, & malorum futurorum prædictione, Gentiliā animos perterrent, probabile est. Fuit hęc eadē querela Celsi Epicurei, eadem in Chri-
stianos obijcentis, in quenā hęc Origen. lib. 3. *Qualibus autem callidiribus terricu-
lisive fictiūs vulgus attrahamus, ut Celsus temere obicit, proferat qui vult, nisi forte,
quod de Iudice Deo, deque hominibus in eo Indicio rationes factorum suorum postulan-
dis, docemus, astruentes id varijs modis, vel scripturarum auctoritate, vel argumentis pro-
babilibus, iste haber pro terriculus fictiūs, &c.*

B

^b Persecutio
atrox.

Immanis & atrox, in nonnullis Prouincijs excitatur in Christianos, ex temerario populi impetu, persecutio, horrendis criminibus illis obiectis, quæ cum propria es-
tent Gnosticorum, in omnes Christianos conferebantur. Atrocitas, & immanitas per-
secutionis in Gallijs, ex litteris Ecclesiarum Viennensis & Lugdunensis ad Ecclesias Asiæ & Phrygiæ, luculentier scriptis, ostenditur, ut ex Martyrijs, in vna natione confeccis, col-
ligi possit, in alijs omnibus prouincijs, infinitum prope numerum Martyrum extitisse,
Euseb. ^b Ado in Martyrolog. die. 2. Iun. & die 4. & 15. Sept. Turon. de glor. martyr.

^b Lib. 5. c. 1.

cap. 49.

Orientis quoque Ecclesias, eadem persecutione exagitatas fuisse, legatio, pro illis, ab Athenagora Atheniensi, Christiano Philosopho, tunc ad Imperatores suscepta, & Apolo-
gia pro ijsdem tunc scripta, ac dictis Principibus oblata, manifestam certainique fidem faciūt. Imperatores, porro non annuisse postulatis, sed perseverasse persecutionem illis saltem dissimulantibus, vsque ad Marci obitum, ex lib. 3. Theophili Antiocheni ad Antolycum in fine, qui his diebus viuebat, satis constat.

D

Soter Papa hac eadē persecutione, hoc anno, Martyrio coronatur, (ex epistola Lug-
dun. Martyrum, ad Eleutheriu Papam, Euseb. lib. 1. cap. 1.) 22. April. cum fed. an. 5. mi-
nus dieb. 12. succedit Eleutherus 3. Maij, Græcus, Nicoplitanus.

D

ELEVTHERI PAPÆ. I.

E

Martyres Lugdunen. e vinculis scribunt ad Eleutherum, de more, eum de rebus
geitis certiore facientes, per Irenæum presbyterum, non tam ut tabellarium
quam ut virum doctissimum, ob qualdam Ecclesiarum quæstiones, Euseb. 5. c. 3. in fine.

Marcomanni & finitimæ gentes, quasi in vltioneum Christianorum, bellum aduersus Romanos instaurant, cōtra quos mouet M. Aurelius; & pestilentia iterum sequit: de qua, mox iens Aurelius, flentibus suis, Quid me fletis, & non magis de pestilentia, & com-
muni morte cogitatis? Capiolinius.

Chri-

Christi Annus
180.Eleutheri Papæ
2.M. Aurel. Imp.
18.Ruffo & Coss.
Orifito.

Photino Episcopo Lugdunen. octogenario, glorioso Martyrio, proximo anno, perfuncto, sublectus est Irenæus presbyter, tunc legatum agens apud Eleutherum, hic Polycarpi & Papiæ, qui Apostolos audierant, discipulus, a B. Polycarpo amatus fuit in Gallias, vir insigniter doctus, quem Tertullianus nominat omnium doctrinarum curiosissimum exploratorem, sub Eleutherio scripsit Græce plures libros aduersus hæreticos, de quibus legitur egregium opus contra Valentianos, tum Romæ, & alibi vigen-

Btes, quos saepe prouocat ad Apostolicas traditiones, in Ecclesia Romana inuiolabiliter custoditas per successores Romanos Pontifices, numerans eos à Petro, usque ad Eleutherum; in eodem opere ^a recenset Ecclesiæ Catholicae Charismata, quibus semper, & suo etiam tempore abundare soleret, excitandi mortuos, Dæmones fugandi, futura prædicendi. Euseb. ^b Hier. Epistola 29. ad Theodorum. Epiphan. hær. 24. & 31. Turon. hist. Francorum. ^c

Irenæus Episcopus Lugdun.

a Lib. 5. c. 6.

b Lib. 5. c. 19
c lib. 1. c. 29

Christi Annus Eleutheri Pa. M. Aurel. Imp. L. Aurelio Cōmodo 2.^m Coss.
181. 3. 19. Candido Vero.

CArippino Episcopo Alexandrino, an. sedis 13. vita functo, subrogatur Julianus, sub quo Serapidis Templum conflagravit.

Iudæus in itinere cum Christianis, languens subito, orat baptizari, & penuria aquæ, arena conspersus, ex rudi illorum simplicitate, repente conualescit; qua re, delata ad Corinthium Dionysium, & cum Ecclesia collata, per aquam regenerandum statuitur. Niccephorus. ^d

d 3. c. 37.

Christi Annus Eleutheri Pap. Commodi Imp. Brutio Præsente Coss.
182. 3. 1. 2.^m C Gordiano.

DM. Aurelius Antoninus Imp. 17. Aprilis, in expeditione Marcomannica, in Panonia, mortem voluntariam obit, morbo affectus, abstinentia cibi, an. æt. 59. minus diebus, nouem, ut ex Capitolin. colligitur. Fertur, inquit idem, illum mori voluisse, cum filium talcm uidere futurum, qualis exitit. Post eius mortem, Commodus in castis agens cum Patre, hæreditarium capessit Imperium, annorum natus decem & nonum.

Diuino plane permisum iudicio, vt in poenam tanti innocentis effusi Christianorū sanguinis, is imperaret, qui nequissimus, & crudelissimus, nulla interim Christianis illata molestia, Vrbem, Senatum, Ciues, Principes, Praefectos, immanissime trucidaret, de quo Dio, Herodianus, Lampridius.

Nequissim⁹ Imperator pace Ecclesiæ permisit Gentiles im mantere trucidat.

Martia Commodi concubina, ac prope vxoris loco, vt ait Herod. Christianorum studiosissima. Dio in Commodo.

Christi Annus Eleutheri Pap. Commodi Imp. Commodo 3.^m Coss.
183. 5. 2. Antistio Burrho.

DIuino plane miraculo pax Ecclesiæ (sub tali Imperatore) reddita, & concursus omnis hominum generis, etiam illustrium & clarorum virorum ad eam factus. Euseb. ^e

e lib. 5. c. 20.

Lucius Britannorum Rex, missa legatione, & impetratis facrorum ministris, Christia-

^a Aduersi
cōtra Iud. c.
^b 7.

Istianus efficitur, Beda, Ado, Martyrolog. antiq. Tertullian. ^a quidem, qui his viuebat temporibus, miratus, testatur Britannos subiecisse colla Christo. *Britannorum*, inquit, *inaccessa Romanis loca, Christo sunt subdita.*

Christi Annus Eleutheri Pap. Commodo Imp. Petronio Mamertino & Coss.
184. 6. 3. Et Trebellio Rufo.

Theodosio
script. In-
te ipres.
b li. 3. c. 24.

THeodotionis noua scripturæ translatio ianotescit, eaque Tertia dicta, cum prima sit 72. secunda Aquilæ Pontici, sub Hadriano. Epiphan. lib. de Mens. & pond. Iren. ^b Hic ex Tatiani sc̄ptatore, & mox ex Marcionita, transiit ad Iudeos, & editionem illam ex Hebraeo elaborauit. inultum 72. Interpret. consentaneam, quam Epiphan. & Athan. quartam vocat, quod quarto loco eset in Hexaplis Origenis. Eam, Ecclesia, quamvis hominis infidelis, non proscriptit, quippe quæ Danielem ab eo translatum, vt tradit Hieronymus, in præf. in Danielem, in frequentiore vsum olim recepit, ea forte de causa, quod ad conuincendos Iud. vt Iudæi, & Christianis infensi, auctoritatem haberet, vñi sunt Patres eius interpretatione adhibita censura Origenis.

Christi Annus Eleutheri Pap. Commodo Imp. Commodo 4.^m Aufidio Victorino & Coss.
185. 7. 4.

Christianæ
Religio pro-
pagatur ad
Indos.
c L. 5. c. 10.

Christiana religio apud Indos felicissime propagatur, Pantæno Philosopho Christiano, Alexandriæ sub Iuliano Episcopo docente, prædicandi cōsilio ad eos profecto. Euseb. ^c Hier. ponit eum profectum ad Brachmanas, sub Demetrio Iuliani successore, in scriptoribus. & ep. ad Magnum 84.

Christi Annus Eleutheri Papæ Commodi Imp. Marcello & Aeliano & Coss.
186. 8. 5.

d 5. c. 12.

Hierosolymis ordinatur Episcopus Maximus, ordine 26. & h[ic] deinceps, quorum anni minime reperiuntur, Antoninus, Valens, Dulychianus, Narcissus, Aelius, Germanio, Gordius, rursum Narcissus. Euseb. in Chron. & in Hist.

Christi Annus Eleutheri Pap. Commodi Imp. Materno & Bradua & Coss.
187. 9. 6.

His Consulibus consignata est epistola Eleutheri ad Episcopos Galliarū, de escis irrationabiliter non vitandis, de quo Sedem Apostolicam consuluerant Martyres, occasione Alcibiadi Abstinentiæ, eo maiori tum periculo superstitionis, quod Mōtanistæ illegitimas, & superstitiones conarentur in Ecclesiâ inferre Xerophagias, itēq; Marcionitæ, qui hæc a malo principio creata asserebant. Euseb. li. 5. c. 3. in ea nonnulla sunt, quo Annalium auctor vindicat à calumnia.

Christi Annus Eleutheri Papæ Commodi Imp. Commodo 5.^m & Acilio Glabrone & Coss.
188. 10. 7.

Eugenia Virgo.

Philippus Augustalis Ægypti Praefectus, Iudeos & Magos, vt pessimum hominum genus vehementer exagitauit, & cum Christianis benigne egit, hic fuit Pater illustris Martyris Eugenia, quæ despensa Aquilio Consuli, (an suffecto, an Acilio ordinario?) in Christum credens, nuptias auersata, vna cum fidelibus Eunuchis, Proto, &

Hyacin-

A Hyacintho secedens, virili habitu, delituit inter Monachos, hæc omnia perficiente S. Heleno Episcopo Heliopoleos. Acta eius a Metaphr. recitata 25. Decemb. & ante mille centum annos ab Alcimo Auito cognita, de laude castitatis ad Sororem.

A Pollonius Senator, deferente seruo, quod Christianus esset, (cui propterea crux suffragata, ex Aurelij edito) iussus a Judice Perenne, seu Perennio, fidei suæ rationem in Senatu reddere; cum accuratissime orationem Apologeticam, pro fidei defensione, coram omnibus recitasset; sententia Senatus securi percutitur. Euseb. in Chron. & in Hist.^a

Apollonius
Apologiam
habet ad Se-
natum.

a lib. 5. c. 20.

B In Capitolium fulmen irruit, Euseb. in Chron.

Magna subinde secuta est pestilentia, qua, cum vniuersa Italia afflictata est, tum Roma præcipue, cum ad duo millia mortuorum corpora quotidie efferrarentur. Dio.

D Efuncto Iuliano Episcopo Alexadrino, anno sedis decimo, substituitur Demetrius, Euseb. in Chron. sed in hist. plures annos tribuit. ^b

b lib. 6. c. 2.

M Aximino, Antiocheno Episcopo, mortuo, subrogatur Serapion, celebris inter scriptores Ecclesiasticos huius temporis. Euseb. in Chron. & in hist. hic Evangelium, secundum Petrum dictum, confutauit, quo Docite, ad suam hærefim abutebantur. Theodoretus Declar. diuin. lib. 5.

c lib. 6. c. 10

C Christi Annus Eleutheri Pap. Commodi Imp. Commodo 6.^m & Coss.

C Ommodum omnium celeberrimam munerum editionem exhibuisse tradit Eusebius in Chron. qui cum habitu Hercules videri vellet, & pellem, clauamque gestaret, risum mouebat, sed capitalem; quo nomine & occasione plures Christiani Martyrio affecti, in quibus Iulius Senator. Acta apud Sur. 25. Augusti. De Iulio quidē Proculo Senatore, a Commodo occiso, cum suis. Lamprid. tradit.

C Christi Annus Eleutheri Pap. Commodi Imp. Bradua 2.^m & Coss.

E Templum Pacis, opus tota vrbe maximum, pulcherrimum, munitissimum, opulentissimum, repentinio incendio consumit, itemq; Palatum & vrbis pars magna; nec prius sedatum incendium, quam repentinis imbribus extingueretur, vt Diuino nutu, & inchoasse, & desijisse incendium putaretur. Herodianus, Dio, Lamprid. Euseb. in Chron. Verum, templum non fuisse penitus flamnis absumptum, illud indicat, quod Ammianus lib. 16. scribit Constantinum Imperatorem Romam cum venisset, inter cetera vrbis ædificia, ipsum templum Pacis spectantem, in admiratione habuisse: vel refutum dicere oportet. Consumpta tunc fuisse incendio sacra spolia, quæ templo Hierofoly-

Templū Pa-
cis exurit.

polymitano sublata, Vespasianus in Templum Pacis intulerat, certū est. Icet Vasa quædam integra alibi fernata, ad Honorij usque Imp. tēpora, permansisse, eaque cessisse Vuandalorum spolijs Procop. tradat.

E Leutherus Papa moritur, (gladio, an aliter non constat, martyr tamen vocatur in Martyrolog. quod ipsum nomen Confessoribus etiam aliquādo tribuitur) cum se diff. ann. 15. & dies 23. septimo Kal. Iunias, cessat Episcopatus dies 5. Victor Afer subrogatur, Kal. Iunij. Euseb. in Chron. & Pontificalis liber.

Clemens Alexandrinus celebris scriptor, primo Stromatum; supputans tempora, affir-

Chronolo-
gia hæc con-
firmatur, ex
Clemente.

mat, ab anno, quo natus est Dominus, usque ad mortem Commodi annos numerari cœ-
tum nonaginta quatuor, quo auctoris Chronologia confirmatur:

Commodus, quorundam conspiracye, a Narciso Athleta, compressis faucibus stra-
gulatur. Herodian. Dio, quanto cum omnium gaudio, acclamations relatæ a Lamprid.
indican, Regnauit annos 12. m. 9. d. 14. Vixit an. 31. m. 4.

Eum Seuerus retulit in Diuos, quo nihil fuit turpius, & nequius, & voluit diem eius
Natalem celebrari. Lamprid.

A Elius Pertinax, Italus, ex laude Pōpeia, ex Pref. Prætorio, Prætorianis Militibus
iuuantibus, Senatu libentissime consentiente, decernitur Imperator, cum esset
annorum 67. qui cum perditissimum Reipub. statum, quam primum in pristinum resti-
tuere festinaret, a militib. occiditur 82. Imp. die, Dio, alij.

Didius Julianus, militiae, domique spectatus, a militibus emit Imperium, & à Senatu
perterritio, confirmatus, cum, reclamante populo, dies 6. illud tenuisset, a militibus oc-
ciditur.

Interim Pescennius Niger in Syria, Albinus in Britannia, Seuerus in Pannonia ca-
pessunt Imperium. Seuerus Idib. Aug. Carnuti ab exercitu acclamatur Imp. & attractis
ad se Prætorianis militibus consensu Senatus & militum, rursum Imperator appellatur;
qui creato Cæsare, Albino, postquam exegisset Romæ 30. dies, in Orientem aduer-
sus Pescennium Nigrum mouet. Dio, Herodian. Spartianus.

Seuerus Imp.
fauer Chri-
stianis.

Seuerus Christianorum memor fuit, nam & Proculum Christianum. Euodi educa-
toris Antonini filij, procuratorem, qui eum per oleum aliquando curauerat, requisuit,
& in Palatio suo habuit, usque ad mortem, quæ Antoninus optime nouerat, læte Chri-
stiano educatus; sed & clarissimas feminas, & clarissimos, viros, Seuerus, sciens Chri-
stianos esse, non modo non lætit, sed & testimonio exornauit, & populo furenti in os
palam restitit, ex Tertull. ad Scap. c. 4. qui & æque Christianos fauissæ Seuero, quod nō
adhæserint alicui Tyrânorum, nec Albino, nec Nigro; tum ad Scapulam cap. 2. tum in
Apologetico. cap. 35. gloriösè prædicat.

a lib. 5. c. 26.

Res Christianorum, cum iam longa pacé florebant, indiesque fidei professio augmen-
ta capiebat, in maximis potissimum vbiique urbibus, vniuersæ enim multitudines, &
domus totæ ad fidem accedebant &c. ex Nicephoro.^a

A

Christi Annus	Victoris Pap.	Seueri Imp.	Seuero Imp.	Coff.
196.	3.	2.	& Albino	

THeodotus Byzantinus, arte quidem Coriarius, sed multæ eruditio[n]is ac doctrinæ, in Marci persecutio[n]e lapsus, Christo abnegato, opprobrium non ferens, Româ profugus, diu delituit, post detectus, in sui defensionem, se non Deum, sed Christum hominem abnegasse male confingens, a Victore Papa excommunicatus, Ecclesia ejicitur; sed, quo potissimum anno, ita certum. Tertull. de præscript. cap. vltimo Epiph. hær. 14. Theodor. hæret. fab. lib. 2. Thœdoti hæresim securus est Artemon, & asseclæ, impie calumniantes omnē antiquitatē, & Victore ipsū, quod secū sensissent. Euseb.^a Post hūc extitit al[ter] Theodotus argentinus & ipse Christā hominē tantū afflens, & inferior Melchisedech, à quo Melchisedechiani hæretici. De quibus Theodor. lib. 2. hæret. fab. Sub eodē Victore, Præreas, prius Montanista, post, ab illis desciscēs, nouā hæresim induxit, affirmans Iesum Christum esse ipsum Deum Patrem omnipotentem, huncque Crucifixū fuisse, a quo secūdī erroris, sectatores dicti fuere Mōnarchici, quod viā tantū personam statuerent Sanctissimā Trinit. & Patropassiani, quod exque Patri passionem ascriberent. De quo Prærea Tertull. extremo lib. de Præscript. & proprio lib. adu. eum.

^a li. 5. c. 26.
27.29.

Scriptores, qui per hæc tempora floruerunt, recensentur ab Euseb. loco citato Heraclitus, Candidus, Apion, Sextus, Arabianus, & alij prope infiniti, in quibus numerandus est Athenogenes, insignis doctrina, & Martyrio, sed incertum quo anno, de quo Bafilius de Spir. S. cap. 29.

Clementem Alexandrinum, clarissimum Ecclesiæ scriptorem, ponit hoc anno Euseb. in Chron. qui cū s[ecundu]s in Stromatum libris texens Chronolog. non ultra Commodo obitum eam perducat, ostendit eos se sub Seuero scripsisse, sed cum in illis mentionem faciat de Persecutione tum vigente, ipsum post annum Seueri decimum, scripsisse necesse est.

Opera eius inter Apocrypha retulit Gelasius, in Concil. Rom. ob quosdam n[e]uos in illis respersos, ne fideles, occasione eius nominis celeberrimi, ad omnia, quæ ab eo scripta essent, sectanda, incaute in errorem inducerentur. Corrupta ea quidem fuisse ab Arianis, Rufin. scribit in Apol. pro Origene. In eius tamē scriptis extant expressi, mores, & disciplina Ecclesiæ Catholicæ.

D Christi Annus Victoris Pap. Seueri Imp. Fl. Seuero & Tertullo Coff.

197.

4.

3.

Tertullianus Afer Carthaginensis, patre Centurione Proconsulari, omnibus scien-tijs instructus, & Latinorum omnium, eius temporis, disertissimus, per hæc tépo-ra floret. Hier. de Script.

Adolescens scribit librum de Molestijs nuptiarum. Hier. contra Iouin. lib. 1. & ad Eu-stoch. epist. 22. sed verissimile est, eum librum, ab eo esse conscriptum, cum iam & Christianus, & vxoratus esset.

Circa hæc tempora eum scripsisse egregium illum Commentarium aduersus hæreses de Prescriptione, argumento est, quod recensit omnibus hæresiarchis, de Artemone, qui sub Victore prodijt, nullam fecit mentionem, quod scilicet nondum cognitus esset, cum tamen impietate nulli secundus esset, vt qui Christi Diuinitatem negaret.

Seuerus Peccennium Nigrum, qui Orientale Imperium occuparat, profligat, & interficit, & Byzantium obfidet. Dio, Spart. Herod.

Christi Annus

198.

Victoris Pap.

5.

Seueri Imp.

4.

Dextero^T et Prisco^S Coss.

Plura Concilia de Pascha
te legitime
celebrando.
a lib. 5. c. 22.

Victor excommunicat omnes qui diuersè ab Eccl. Rom. Pascha celebrarent.

B lib. 5. c. 24
& 25.

Plurima Concilia per Ecclesiam celebrata, ex auctoritate Victoris Papæ, de agendo Paschate die Dominico, quæstione orta in Asia inter Episcopos, an 14. Mensis, secundum legem Moysei obseruandum esset; Romanum a Victore; Palestinum a Theophilo Cæsariensi; Ponticum a Palma; Gallicum ab Irenæo; Osroœnum; Corinthium a Bacchyllo, & alia prope infinita. Euseb.^a Asia ité Ecclesiæ, ex eadem auctoritate Victoris, coactum est a Polycrate ephebi Bpiscopo Cœciliū, quod ex antiqua traditione se celebrazione, & porro celebrare deinceps velle Pascha decimaquarta, die, in quem cum que hebdomadæ diem; 14. incidisset, affirmabat Euseb. ibidem.

Aureum fragmentum Concilij Palestini extat apud Bedam in Cōmētario de Æquinoctio Vernali, de dignitate diei Dominici, quod ascribendum videtur. Episcopi dixerunt: Nunquid potest Dominicus dies præteriri, vt in eo Pascha minime celebretur, qui tot & tali b. benedictionibus sanctificatus est? Theophilus Episcopus dixit: Dicite ergo quibus, & qualibus benedictionibus eū esse sanctificatum afferitis, vt scribere possumus. Episcopi dixerunt. Prima illi benedictio est, quia in ipso tenebræ sunt remotæ, & lux apparuit. Secunda est illi benedictio, quod de terra Ægypti, velut de tenebris peccatorum, quasi per fontem baptimi, per mare rubrum, populus fuit liberatus. Tertia illi benedictio est, quia eodem die coelestis cibus Manna hominibus datus est. Quarta illi benedictio est, quia Moses mandat ad populum, sit vobis obseruatus dies primus & nouissimus. Quinta illi benedictio est, vt in Psalmo 117. dicitur Circumdederūt me, sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis, &c. De resurrectione enim Domini dicit: Hæc est dies quam fecit Dominus, exultemus, & lætemur in ea, vsq; ad Cornu altaris. Sexta illi benedictio est, quod in ipsa Dominus resurrexit, &c.

Porro ad quoddam Concilium Romanum circa hæc tempora a Victore celebratum, acerbitum fuisse Theophilum ipsum, liber de Rom. Pont. tradit, licet perperam ibi scriptum sit Theophilus Alexandrinus, qui vixit sub Arcadio.

Victor, pro sua summa auctoritate, omnes Ecclesiæ, aliter quam Romana, Pascha celebrantes, excommunicat. quod asperius factum, visum est pluribus; vt Ecclesijs Gallis, quæ cum alioqui censerent die Dominicano celebrandum Pascha, per Irenæum de ea re expostularunt cum Victore, non quidem vlla ex parte de potestate dubitantes, sed quod non iudicarent expedire, ob huiusmodi rem, tantam Ecclesiæ portionem, a communitate segregare, quod antecessores eius facere nunquam attentaissent. Euseb.^b At longe alia fuit ratio antecessorum & Victoris ipsius, nam illi hoc indulserunt, cum Catholicis agétes, qui illam obseruationem, ex quadam traditione retinentes, non propterea, aliter facientes damnabant, nec se ab Ecclesia segregabant; iam vero Victoris tempore obseruatorio transferat in dogma, & hæresim, affirmantium 14. die necessario, ex prescripto Legis, cum Iudeis, Pascha celebrandum, in quorum numero erant Montanistæ, qua de re Blasius quidam, Romæ iam Schisma fecerat, vt ait Tertull. de Præscriptione, cap. 53. vt iam conniuncte, esset Schisma, & hæresim fouere. Merito igitur, & summo iure, Victor, violentum quidem, sed necessarium adhibere remedium coactus est; Qui, ex hac causa, ab Ecclesia fæculserant, diu in Schismate perseverarunt, sub nomine Quartadecimorum.

Seuerus tertio obsidionis anno Byzantium expugnat, & in vicum redigit, quod obstante Nigri partes fonsisset. Dio, alij.

Eadem expeditione aduersus Barbaros, qui fauissent Nigro, Arabas cladibus affecit: & Parthos, Adiabenos & Medos, in deditiōnem accepit, quorum Nobilissimi eum Romanum, vt socij comitat̄ sunt, adeo geminis ornati, vt præ admiratione omnium oculos in se conuerterent, Dio, &c. Tertull. de habitu muliebri cap. 7. qui tunc Romæ aderat.

A

Christi Annus
199.Victoris Pap.
6.Seueri Imp.
5.Laterano
& Rufino

Narcissus, Hierosolymorum Episcopus, fama celebris, & miraculis clarus, a nequāt hominibus, falsis accusationibus & calumnijs appetitus, clam se, præ desiderio sanctæ quietis, subducens, diu vitam Anachoreticam agit. calumniantes, imprecatio-nibus, quibus se obstrinxerant, ad calumniam confirmandam, diuino iudicio inflicitis, poenas dant. Narcissus successor datur Dius, mox, eo mortuo, Germanion; ac paulo post Gordius, cuius temporibus Narcissus, quasi ex mortuis, ad vitam reuocatus, comparet, nec tamen roganibus, vt ministerium assumeret, assentitur, ingrauescētem etatem cau-satus; post autem Diuina reuelatione, Alexandro alterius Ciuitatis Episcopo, Sacra Hierosolym.loca intusente, Episcopo illis dato, cum eodem esse in ministerio, eorū pre-cibus, acquieuit, centum & sexdecim annos prætergressus. Euseb.lib.6. cap.8.9.

Seuerus Bassianum Antoninum, filium, Cæsarem appellat.

Albinum qui ab eo descierat, difficillimo in Gallijs prælio dimicans victor occi-dit, iam solus imperans.

Iudæi a Nigro tributis vehementer oppressi, eo mortuo, a Claudio Romano, ex Ni-gri partibus, vexati, rebellant a Romanis.

Iudaicum & Sarmaticum bellum ortum vel resumptum. Euseb.in Chron. Quam in-feliciter tum agerent Iudæi, indicant illa verba Tertulliani Apolog.c.21. sed quanta de liquerint, &c. & si ipsi non confiterentur, probaret exitus hodiernus ipsorum, dispersi palabundi, & coeli & soli sui extores, vagatur per orbem, sine homine, sine Deo Rege, quibus nec adueniarum iure terram patriam saltē vestigio salutare conceditur.

Christi Annus
200.Victoris Papæ
7.Seueri Imp.
6.Saturnino
& Gallo

Suerus ex Gallijs ouans Vrbem ingreditur, recusato triumpho, ne videretur de Ci- uili sanguine gloriam captare; & excipitur a Senatu & Populo ingenti pompa & lætitia. Magnam mox cædem facit clarissimum virorum, qui cum Albino & Pescenio sensissent, recenset nomina Spartanus, quadraginta & vnius Consularium & Præ-torianorum. Damnauit & plerosque, qui iocati dixerant, vere sui nominis Imperator, ve-re Pertinax, vere Seuerus. multos præterea qui Chaldæos, aut Vates, de sua salute consuluissent, præcipue suspectos, vnumquemque idoneū Imperio quod ipse paruos filios tantum haberet. Herod. Spart. Dio.

Commodum spurcissimum & nequissimum Imperatorem refert in Deos. Dio. alij. quod ludibrium, non modo Christianis irrisui, sed ipsi met etiam Gentilibus fuisse credibile est, atque adeo probabiliorem reddidisse Christianam, sanctissimam reli-gionem.

E

Tertium Sæculum.

Christi Annus
201.Victoris Papæ
8.Seueri Imp.
7.Anullino 2.^m
& Frontone

Donatiui occasione dati militibus, ad quod accipiendum, procedebant coronati, il-lud accidit, quod Tertullianus, libro de corona militis cap. 1. retulit, de Chri-stiano milite, qui, quasi non liceret in capite, manu coronam gestabat, ex quo in carce-

rem cōiectus; & verberibus affectus, Christianos in odium vocavit, & grauiſſinam in eos persecutio nem excitanit, quod militis factum, cum multi improbarent, Tertullianus cum iān ab Ecclesia Catholica ad Montanistas defecisset, defendendum suscepit, libro ea de re edito, titulo de Corona militis, in Catholicos ihuectus.

Cur Tertullianus defecierit ab Ecclesia.

Causa in defectionis ab Ecclesia S. Hier. in lib. de script. Eccl. inuidiam, & contumelias Clericorum Romanarum Ecclesiae fuisse dixit, sed ipſimet potius Tertulliano, de ſeipſo, credendum eſt, ſic dicenti aduersus Praxeam, cap. 1. *Et nos quidem poſtea agnitione Paracleti, atq; defenſio diſunxit a Psychicis,* (ſic enim ſapienter appellat Catholicos). Quod vero ait, poſtea, id significat, post cognitam, atque damnatam a Romano Pontifice prophetiam Montani, quam cum & ipſe detestari debuifet, misericordia probauit, & tuendam ſucepti, cum antea aureo libro de Prescriptione, Montanum inter haereticos numerasset, & cap. 3. omnes ad Romana Ecclesiae fidem prouocasset, quam & digno praeconio celebrauit. Porro lapsus eius post Eleutherum fuisse videtur, quem & benedictum appellat, ſub gentili ſuo Victore, vel quod indigne tulerit, eum ſibi honore prelatum, vel quod ab ipſo, non adeo, ut ſibi preſumperat, haberetur honore, aut coleretur officijs, fane quidem, in Comment. in epift. 1. ad Corinth. c. 13. qui tribuitur Ambroſio (qui antiquus certe auctor eſt quisquis fuerit) Tertullianus Nouatiano coniungitur, ambosq; inuidiae tabo confectos, ab Ecclesia defciuiffe legitur. Nec vero admodum mirum, hominem durioris ingenij, & feuerioris disciplinae, eo prolapsu in amentia, vt exasperioris vita cultu, de veritate dogmatum iudicium faceret, qua occaſione deceptus fuit a Proclo, Cataphrygum omnium diſertissimo, qui cum præferret veritatem Catholicorum dogmatis, in his quae ad Christum, atque Sanctissimam Trinitatem spectarent, omnesque aduersantes damnaret haereses, Castitatem & continentiam celebrarēt, noua iejunia, eademque auſteriora, feruanda indiceret, vigilias & preces multiplicaret, martyriū adeo extolleret, vt nec fugam aliasque latebras, vel redēptionem admitteret, atque hec omnia a Paracleto, qui in hominem defecidet, habere ſe diceret, in fraudem inſerrime inductus eſt. Porro inſtituta ſemel defenſione pro milite, qui coronam gestare, in letitia publica recufaret, longius errore prolapsus Tertullianus, negauit Christianum hominem, ſalua fide, in militem agere poſte, cap. 11. ſed illud in eodem libro, non male, licere, non ex ſcriptura tantum, ſed etiam ex lege non ſcripta, Traditionibus ſcilicet & conſuetudinibus Ecclesiae, argumentari, qua occaſione, antiquas retexit, Ecclesiae traditiones, nobilissimum plane Christiana Religionis monumentum cap. 3.

Tertullianus Apolog. pro Christianis Romae scribit.

Christiani varijs calumnijs in crimen vocati, varie vexantur, cruciantur, necantur. Tertullianus Romae agens, horum omnium ſpectator, Apologeticum ſcribit, pro Christianis, ad Vrbis Antitites, cum tutum non eſſet verbis agere defenſionem, quod ipſe his verbis cap. 16. *Si denique quod proxime accidit, domēticis iudicijs nimis operata ſe- et huīus infestatio, obſtruit viam defenſioni, liceat veritati vel occultia via tacitarum literarum, ad aures vestrarum peruenire in quo libro, fortiter, & luculentiter, Christianos purgat, ab impositis calumnijs & criminationibus.*

Seuerus Antoninum filium Cæſarem appellatum ex S. C. Imperatorem creat, collatis ei insignibus Imperatorijs, nimirum Augusti nomine, cum Tribunitia potestate. Spart. Herod.

Parans ſe ad Parthicū bellum, ad conciliandum Populos, preter munificentissimas munera editiones, magnum illi dat Congiarium, & militibus donatiuum.

Profectus in Parthos cum filiis Imperator, Plautianum virum clarissimum, cuius filiam filio ſuo Antonino dederat in uxorem, relinquit Romam, qui omnia curaret, & vel leuissime ſuceptos fauifse Albino, vel Nigro interficeret, a quo ingens carnificina edita, maxime Christianorum. Dio. Spart. Herod.

A

B

C

D

E

A

Christi Annus

Victoris Pap.

Seueri Imp.

Claudio Seuero & Coss.

202.

9.

8.

Ausadio Victorino & Coss.

Exstant Proconsularia acta Martyrum Scillitanorum (qui sub Consulatu Claudij, Procohule Saturnino passi habentur) certa, & explorata, & styli simplicitate veneranda. De hoc Saturnino, Tertullianus libello ad Scapulam cap. 3. Vigilius Saturninus, qui primus hic gladium in nos egit, iumenta amisi. Idemque paulo superius, ob Christianum sanguinem fūsum, ex crescentibus imbris, homines grauia passos esse tellatur.

B Seuerus agens aduersus Parthos, Abagarum Regem Ostrogoenorum (quem Christianum existimant, ex eius progenie, quem Thaddæus Apostolus ad Christi fidem perduxit) ad se venientem, in gratiam recepit, a quo auxiliaribus acceptis copijs, feliciter bellum Parthicum conficit. Herodian. lib. 3.

Christi Annus

Victoris Pap.

Seueri Imp.

Anno Fabiano & Coss.

203.

10.

9.

& Nonio Mutiano & Coss.

Victor Papa, anno sui Pontificatus 10. inchoato, per mensem vnum & dies 28. martyrio coronatur, & sepelitur in Vaticano iuxta corpus Sancti Petri. Euseb. a Post. lib. 3. c. 27 dies undecim, 8. Aug. die ordinatur Zephyrius Romanus.

C Seuerus victor, rediens in Syriam, Antoninum filium, in sequentem annum Consullem designat, & Getam Cæsarem dicit, Spart. Iudaicus Triumphus Seuero a Senatu decernitur. Spartian. de quo bello vix extat memoria, nisi apud Euseb. in Chron. anno Seuieri.

ZEPHYRINI PAP. ANN. I.

D Atturnino Africæ Proconsuli, subrogatur Scapula, qui persecutionem in Christians excitata in, non quidem ex Edicto Principis, nec Christianitatis titulo, sed potius Crimine maiestatis, ex propria malitia, & in eos odio, latius propagat. Porro Tertullianus Roma Carthaginem rediens, quod ibi fecerat ad Pontifices scribens Apologeticū, pro fidei Christians defensione, hoc ipsum Carthagine præstítit, scribens ad Scapulam libellum declamatorum potius, quam supplicem, quo violentos illius impetus susteret, sc̄ uitiamque retunderet, quem quidem hoc anno scriptum apparet, ex eo quod ante persecutionem, per Seuerum excitatam, scriptum constat, cum in eo, eius me minorit, vt Christianorum fautoris, non vt persecutoris, qui anno sequenti, persecutionem mouit, vt omnes cōsentiantur; nec vero superiori anno scribi potuisse, constat, quod eo anno sub Consulatu Claudij, Saturninus agebat Proconsulē Africæ, non Scapula,

Tertullian.
scribit in Sca
pula Procōl.

E de quo est sermo. Hic igitur Plautiani accepto mandato, vt in suspeccōs Maiestatis animaduerteret, ea occasione, vt Romæ acciderat, eodem nomine, aduersus Christians persecutionem mouit. Cum autem ipso ingressu Magistratus Maiulum Adrumetinum Christians hōminem dannasset ad bestias, mox quādam infœcta sunt immensa prædigia, quasi quidam Cataclysmus, nocturni ignes, supra moenia Carthaginis proxime pendentes; ingentia tonitrua, & extraordinaria portentosa Solis Ecclipsis, in Conuentu Uticensi, ex quibus signis, immanem persecutionem Edicto Seuéri, consequitam, præeuntibus, apud fideles increbuit, (quod tradit Euseb. b) Antichristum appropinquans, ac proinde mundi interitum breui affore. Hac eadem persecutione, urgente, sed in certo anno, Tertullian. egregiam orationem ad Martyres in carcere constitutos, scribit.

b lib. 6. c. 2

Syrmachus
Script. inter-
pres.

Post Aquilam Ponticum, atque Theodotionem, Syrmachus, ex Samarita, Iudeus, secundo circumcisus, (vt Epiphan. lib. de mensura & pond. Vetus Christiano Ebionita, vt Hier. in Apolog. contra Rufinum, & præfat. in Is. & in Job.) nouam Diuinæ scripturæ interpretationem edit, sub Seuero, sed annus incertus, quā fuisse duplē testatur S. Hier. nec verbū ex verbo reddidisse, sed sentētias ex sentētijs, & sensū ex sensu.

Christi Annus Zephyrini Pap. Seueri Imp. Seuero Aug. 3.^m Coff.
204. 2. 10. & Antonino Aug. 3. Coff.

Persecutio, Seueri Edicto, Generalis indicitur: Orosio V. Sulpitio sexta.

a lib. 6. c. 2.

Philipp⁹ Praefectus Augustalis Aegypti Christiā. OCCASIO potuit esse, conuersio Philippi Praefecti Augustalis Aegypti ad Christianism⁹, quam ægerrime tulisse, Seuerus indicat epistola ad eum scripta, digna quæ legatur, in qua Deorum cultum repudianti, & cœfatio a Magistratu, & ablatio facultatum indicitur, quibus ab Imperatore acceptis litteris, morbum simulat, vt interim secreto, quæ supererant facultates, erogaret in pauperes, & sic se ad martyrium prepararet, ex quibus quid rescriperit Imperatori, de immota animi sui sententia conjectari potest; at Seuerus est vestigio, qui illi succederet, Terentium Lætum misit, qui meditans illi necem inferre, ex Seueri, vt credibile est, voluntate, nec libere & aperte, ob populi in eum studia, posset, clamper immissos scarios fecit, Martyrolog. Rom. Idib. Sept. Euseb. 6. cap. 2. Claudia vxor, vna cū Eugenia filia, (de qua supra anno 188.) ac ceteris liberis Roman⁹ reuertitur. Acta apud Metaphr. 25. Decemb. Martirolog. Rom. Idibus Septemb. Euseb. ibidem.

Iudas scriptor Ecclesiasticus, in Commentarijs in 70. Danielis Hebdomadas, temporum ordinem, ad decimum annum Imperij Seueri, tradidit; & ob furorem, quo hæc persecutio graffari cœpit, Antichristi aduentū, omniū ore & sermone iactatum, iam tū ap propinquare arbitratus est. Euseb.

b lib. 6. c. 6.

Leonides martyrio, abscondito capite, coronatur, Origene filio adolescenti relicto; qui ad Patrem vincitum in carcere, hortatoriam ad Martyrium scripsit Epistolam, & ipse vix a matre retractus, ne curreret ad illud fidei præclarum certamen, Euseb.

c lib. 6. c. 2.

& 3.

Ad Gentiles, insultantes Christianis, quod non solum ceteris dijs, sed suo ipsorum Deo, quem coleret, iniuriant essent, qui tanta, ac tam acerba, illos pati permitteret, ergo regie respondit Clem. Strom. lib. 4. qui his temporibus docebat Alexandriæ, & præterea ad Gentes luculentam scripsit orationem, de falsitate Deorum gentium, & omnes ad Christum vt venirent, hortatus est.

Seuerus, ad generale edictum aduersus Christianos, speciale etiam Rescriptum dedit Roman⁹, vt Praefectus Vrbis cognosceret de illicitis Collegijs, nempe de Christianis cōuentibus, ne cogi ea fineret. Vlpian. l. 1. in fine. ff. de off. Praef. Vrb. particulam eius Rescripti recitat.

Christi Annus Zephyrini Pap. Seueri Imp. Plautiano 2.^m Coff.
205. 3. 11. & Geta. 3. Coff.

Hoc anno primum Consulatus sufficiunt, cum ordinarijs, numerari a Seuero cœpti in Plautiano; quod alij deinceps exemplum sequuti sunt, Dio lib. 4. 6.

Durante persecutio, Praefides Romæ, & per Provincias, carnificinam de Christianis exercent. Alexander, qui post, viuente adhuc Narciso, ascitus est in Sedem Hierosolymitanam, ob confessionem Christi nominis, insignis habetur. Euseb. in Chron.

Origenes adolescens, ob proscriptionem bonorum paternorum, egens relictus, a locuple-

A

B

C

D

E

A cupletissima Christiana muliere adoptatur. Euseb. apud Palladium quoque in Lausia. p. lib. 6. c. 3. c. 5. i. habetur, eum infidias Paganorum fugitantem, apud Julianam fidelissimam Virginem Cæsareæ Cappadocie, per biennium, latuisse.

Omnibus doctis persecutionis minis, a docendo absterritis, ardore fidei incensus, Origenes ludum aperit, adeo felici successu, vt plures Gentiles, non modo ad Christi fidem, sed etiam ad Martyrium induxerit, vt Plutarchum, Serenum, Heraclidem, Heronem, alterum Serenum, Rhaim Cathecumenam, Basilidem; ex quo sepius infidijs appetitus, aliquando fuga, semper diuina protegente eum gratia, liber evasit. Euseb. b.

De excipiendo martyrio, vel fuga declinando, varie per hæc tēpora, plures, sub Christiano nomine, sectæ & senserunt & scripserunt. Catholici quidem, patati semper ad vitam, pro fide profundendam, latebris tamen vel fuga, iusta ratione, se a furore persecuti subducebant; idque ex præscripto Euangelij, cum persequentur vos in ciuitate ista, fugite in aliam (Matt. 10. 23.) nisi Spiritus Sancti peculiari impulsu ad aliter faciem impellerentur. Origen. in Io. cap. 32. Clem. Strom. lib. 4. Marcionitæ contra, in odium Creatoris, vt loco citato ait Clem. morti se temere ingerebant. Montanistæ quoque hac in parte, Marcionitarum cognati, cum initio nullam, vel leuem, nomine fidei, persecutionem paterentur, idque illis Catholici exprobarent, instigatione post pseudo paracleti, Martyria affectarūt, quorum studia probauit Tertullianus, inuectus in Catholicos, libro de fuga.

Hac vrgente sauvissima persecutione, excogitata est a Catholicis, non modo singulis, sed etiam Ecclesijs redemptio vexationum, per pecuniarum solutionem, quā idem Tertullianus improbavit, eodem lib. de fuga, cap. 12. & 13. sed probauit S. Petrus Alexand. Episcopus & Martyr. Can. 12. ex Pro. 13. Primum redemptionis animæ virtutis, propriæ diuitiæ, & ex Act. 17. per satisfactionem datam a Sosthene, & alijs.

Hoc tempore probabile est, scripsisse Tertullianum librum Scorpia cum, quasi dicas, Antidotum aduersus iustum Scorpij: & de bono Martyrij, contra Gnosticos & Valentianos, illis assentientibus, qui prædicabant non esse subeundum Martyrium, cum ille cum Cataphrygib⁹ seu Montanistis, in contrariam partem acrius se concitaret, Catholica interim Ecclesia medium tenente viam, & Gnosticos detestante, & Montanistas, & Marcionitas æque improbande.

Santa Gundenis virgo, Carthagine sub Rufino proconsule, post varia & atrocia tormenta, ob Christi fidem, gladio cæditur. Beda & Ado. Martyrolog. Rom. 18. Jul.

Perpetua & Felicitas Nobiles feminæ, cum alijs pluribus viris, Tuburbi in Mauritania, illustrissimo Martyrio perfunguntur 7. Martij, cuius Perpetuae Visionis cuiusdam meminit Tertull. lib. de anima cap. 55. Acta earum perijisse videntur, ex quibus aliqua præclara fragmenta extant apud S. Aug. lib. 1. de anima, cap. 10. & lib. 3. cap. 9, & lib. 4. cap. 18, & apud eundem de temp. Barbarico cap. 5.

Zoticus Episcopus Othrenus, in Armenia, qui aduersus Montanistas laborauit verbo & scriptis, Martyrio coronatur. Martyrolog. 21. Jul.

In Ægypto Serapion, inter alios, Martyr illustris habetur. Martyrolog. 13. Iulij.

Andeolus Subdiaconus, a B. Polycarpo directus in Gallias, præclarum agit Martyrium. Martyrolog. 1. Iulij.

S. Irenæus Lugdunensis Episcopus, vir plane Apostolicus, Galliam, quam mirifice doctrina illustrauit, nobilitauit & sanguine. de anno Martyrij plane non constat, sed initio persecutionis occisum credibile est. quem Seuerus, qui Lugdunensem Legatus administraverat Provinciam, vt ait Spartanus, probe nosse pottuit, cum tota eius Civitatis florentissima Ecclesia, in fide constantissimum; ex cuius Martyrij actis, hoc tantum extat, eius iæsū circumdatam militibus Civitatem, & omnes in ea repertos Christianos, gladio obruncatos. De pluribus eius præclarissimis lucubrationibus, quas recentent Euseb. & Hieronym. de script. libri tantum quinque aduersus haereses extant, & ipsi diu sepulti iacuerunt, cū nec in Gallijs, nec in Vrbe, solicite perquisisti, reperiri potuerint, vt scribit S. Greg. ad Æther. Vienn. Episcopum, lib. 9. ep. 50, sed nec Cassiodor. habuisse videtur, qui in sua Bibliotheca de ijs non meminit; fortasse, quod Græce editi

In redimen-
dis vexatio-
nibus mos
Christiano-
rum.

Martyres in
Africa.

Alibi.

Irenæus Epi-
scopus Lug-
den. Mart.

clib. 5. c. 25.

essent, minus cogniti fuere apud Latinos, cum tamen s̄epius a Theodoreto in Dialogis A citentur.

L. Septimi Plautianus, Superiore anno Conf. Afer, Seueri municeps, ex humili fortuna, in tantam amplitudinem elatus, ut penè ipsum Principem & quaret, in tantam gratiam apud ipsum, ut palam affirmaret Seuerus, non posse ullū malum a se, Plautiano accidere; plurimis statuis honoratus, ascitus Sacer Antonini Augusti, Seueri filii, locata illi filia, cum tantis opibus, quantæ quinquaginta Reginis satis fuissent, cui aliquando inclamatum in Circo, *Quid tremis, cur palles?* *Tu quidem certe, plus quam tres viri,* (Seuerus scilicet & duo filii) possides: adeo horribilis & truculentus, ut, eo procedente, aliquot antea ambulones denunciarent, ne quis in proximo confistere, neue illum contueri auderet; Christianorum hostis infensissimus, & insectator acerimus, quorum & spolijs occisorum locupletatus est, ingenti ludibrio humanae felicitatis, & tremendo exemplo Diuinæ vltionis in impios, siue quod vere machinaretur in Principe necem, siue insidijs generi appetitus, ab eo interficitur, & in viam proiecitur, statu & deiiciuntur, nomen abraditur; Filius & Filia relegati, magnis ærumnis macerati, tandem occiduntur. Dio. Herodianus.

Plautiano imperfecto, persecutio non sublata quidem, sed non mediocriter remissa est.

Seuerus ex Ægypto Romanam rediens cum filiis, amplissimum de Parthis triumphum agit, & Decennalia celebrat. Herod. & Dio, in Seuero.

Arcus ei a Senatu Triumphalis erigitur.

Pantheon, quod Traiani tempore iustum fulmine, conflagrarat, restituit. Inscriptio-nes.

Ludi sœculares celeberrimi editi. Herod. lib. 3. Zosimus lib. 2.

Horum ludorum occasione, putantur a Tertulliano scripti libri de Spectaculis, & de Idolatria, quibus satis declaratur, quantopere Christiana Religio abhorreat, ab istius modi spectaculis, a Gentilibus edi solitis, Diuinamq; vltionem illos expertos esse, qui præter institutum, iisdem non vererentur esse præsentes.

Mirum. ex-
plan diuine
misericordie

a lib. 5.c.27.

Natalius Confessor in Theodoti Coriarij hæresim, pecuniae largitione inductus, & eorum creatus Episcopis, miro exemplo diuinæ misericordiæ, per diuinæ visiones s̄epius admonitus, tandem per integrum noctem a S. Angelis cæsus, resipiscens, primo mane surgens, cilicio induitus, cineribus conspersus, magno cum mœrore & lacrymis, ad pedes Zephyrini Pontif. se supplicem abiiciens, & non modo ad Cleri, sed laicorum genua etiam aduoluens, magnam totius Ecclesiæ commiserationem commovit; & post multas preces, & ostensiones vibicum plagarum quas acceperat, vix tandem in communionem Ecclesiæ recipitur. Euseb. ^a

Nota hærefiarchas, erroris poenitentes, pristino more, adire Rom. Pont. ab eodemq; Ecclesiæ Catholicæ communionem, facta exomologesi, promoveri.

A

Christi Annus 208.	Zephyrini Pap. 6.	Seueri Imp. 14.	Annio Albino & Fulio Aemilio Coss.
-----------------------	----------------------	--------------------	---------------------------------------

Origenes creditur per hoc tempus, quod & valde adolescens esset, & non cum vi
ris modo, sed etiam cum mulieribus institutionis causa, sermones conferret, ad
tollendam omnem impudicitiam suspicionis occasionem, sententiam illam Domini Mat
th. 19. imprudenter interpretatus, seipsum excidisse, Euseb.^a

alib. 6.c. 7.

B

Idem, audaci consilio, hoc tempore iam euiratus, putatur interpretationem edidisse
in Cattica Canticorum, quam postea maturioris aetatis factus, emendatam, & pluribus
auctam, in lucem edidit; quod testatur S. Hier. in praefatione Commentariorum in Ab
diam, temeritatis seipsum arguens, & alios, qui ipso iuuentutis exordio, diuinas scri
pturas adhuc inexperti, audeant interpretari.

Christi Annus 209.	Zephyr. Pap. 7.	Seueri Imp. 15.	Flauio Apro & Allio Max. Coss.
-----------------------	--------------------	--------------------	-----------------------------------

C

Euseb. in Chron. hoc anno meminit Tertulliani Afri, filij Centurionis Proconsula
ris, ea forte occasione, quod idem ipse Tertull. contra Marcionem agens, lib. 1. ca
15. se hoc anno 15. Seueri Imp. illum Commentarium elaborasse perspicue ostendit: cu
scripsisset idem iam olim, adolescens, aduersus eundem Marcionem, opus rude nimis.
Tertull. lib. 1. contra Marcionem cap. 1. Hieronym. præfat. in Abdiam.

Scripsit tunc quoque commentarium de resurrectione carnis, in quo meminit libro
rum aduersus Marcionem, & in horum quinto, citat librum a se scriptū de resurrectione
Carnis, ut appareat vtrumque opus eodem tempore elucubratum, hæc Tertull. ad
uersus grassantes Marcionitas, & Valentianos.

Christi Annus 210.	Zephyr. Pap. 8.	Seueri Imp. 16.	Antonino A. 3 ^m . & Geta Coss.
-----------------------	--------------------	--------------------	--

D

Optatus Mileuitanus, de hoc tempore sic. *Marcion*, inquit, *Praxeas*, *Sabellius*, *Va
lentinus*, & ceteri, temporibus suis a *Victorino Pictaviensi*, & *Zephyrino Vrbico*,
& *Tertulliano Carthaginense*, usque ad *Cataprygas*, & ab alijs, ad assertoribus Eccle
sia superati sunt.

Tertull. per hoc fere tempus, librum scribit de pallio, quo Christiani, qui seuerioris
vitæ genus sectabantur induebantur, in cuius exordio hæc felicia tempora notat.

Antonini Decennalia Romæ celebrantur. Dio, Quibus celebratis, Seuerus cum filiis
& exercitu, mouet in Britannos, Dio.

Hoc ipso anno Geta Cæsar cum Tribunitia potestate Imperium accipit. Atque hoc
est quod Tertullian. lib. de pallio, de felicitate Imperij. *Deo*, ait, *tot Augustis in unum
fauente*; Patre scilicet Seuero, cum duobus filiis.

E Seuerus Britannos coerget, & muro, per transuersam insulam ducto, vtrinque ad fi
nem Oceani communis, vnde etiam Britannici nomen accipit. Dio. Spartan.

Christi Annus 211.	Zephyr. Pap. 9.	Seueri Imp. 17.	Claudio Pompeiano & Lolliano Anito Coss.
-----------------------	--------------------	--------------------	---

Minutius felix, insignis Romæ causidicus, Dialogum scribit Christiani & Ethni
ci, disputantium, qui Octavius inscribitur. S. Hier. de script. qui eius esse non
putat Dialogum de Fato, vel contra Mathematicos, ob differentiam Styli, in Octavio
tamen

tamen de eo Argumento, se scripturum significat, illis verbis: *Alias, & uerius, & plenius, scilicet de Fato.* Minutij meminit Lactantius, & eum laudat Hier. ep. 84. ad Magnū. Cæcilius porro qui in eo Dialogo interloquitur, Christianam Religionem vehementer impugnans, is putatur, qui natione Afer, professione Rhetor, his temporibus Romę claruit, datusque est postea Diadumenus Magist. quem, ab Octauio ad Christum adductum, multa sunt quæ suadeant, illum fuisse Cæcilius, insignem eruditio[n]e, & Cypriani Episcopi Magistrum, à quo & nomen, honoris causa, acceperit, an vero potius pietatis, quod ab eo in Christiana religione institutus esset?

Calunia in
Christ.

Ad antiquas in Christianos calumnias, noua addita reperitur, in Octauio, Christianos colere Antistitis genitalia: ob eam occasionem, quod Christiani omnes ad genua Sacerdotis, flexis genibus procumberent, manibusque suppliciter iunctis, exomologe sim, more maiorum, facerent.

Quod obijcit Christianis, dicens. Cur nullas aras habent, templa nulla, nulla nota simulacra, & a Nouatoribus transfertur, ad demoliendas Ecclesiæ, altaria, & imagines, quasi ea non sint ex antiquo Ecclesiæ instituto, vanum plane est & inane, nam constat habuisse ab usque primis initijs Christianos sacras ædes, & precatoriales domos, quas frequentiori usu Ecclesiæ nominarent, non quidem templa, id est vasta & ingentia cœdificia (cum nec possent, urgentibus fere persecutionibus, quæ tamen post, amplissima haberunt) habuisse & altaria, non tamen aras, ad animalium cœdes, & imagines, plane Gentilibus ignotas, non tamen Deorum simulacra, certum est.

A

Tertullianus aduersus Iudeos scribens, hæc, cap. 7. de præsenti temporis statu. *Britannia, intra Oceani ambitum, conclusa sunt. Maurorum genus, & Getulorum rabies, a Romanis obſidentur, ne Regionum suarum fines excedant.* Quid de Romanis dicam, qui, de legionum suarum præsidij Imperium muniunt. & mox iustissime gloriatur de inermi Christiana Religione, latius, quam Imperium Rom. se protendente. Quippe ait cum Romani, tot legionibus, suum Imperium muniunt, nec trans istas gentes, porrigeret uires Regni sui possint, Christi autem Regnum, & nomen ubique porrigitur, ubique creditur, ab omnibus gentibus supranumeratis, colitur, ubique regnat, ubique adoratur.

Seuerus firmat Imperium, distributis per Provincias, præsertim limitaneas, triginta duabus legionibus. Dio. Et qui haſtenus habebatur felicissimus, ob adeptum Imperiu[m], & tot gétes debellatas, in filiis se esse omnium miserrimum expertus est; ab Antonino filio ſæpe occidi tentatus, & concius Getam alterum filium interficetum iri a fratre, cù primum illi potestas daretur, Diuino illum uicidente numine, ob innoxium fusum Christianorum sanguinem.

D

a lib. 6. c. 10.

Serapioni succedit Asclepiades, in Ecclesiæ Antiochenæ Episcopatu[m], sed itque annos nouem. hic in persecutione præclaram edidit confessionem. Euseb. in Chron. &c. in hist.^a

Alexander nobilitatus præclara confessione, in persecutione, Hierosolymorum Episcopus ordinatur, adhuc viuente Narciffo, & cum eo pariter Ecclesiam gerit. Euseb. Chron. &c. hist.^b

b lib. 6. c. 8.

Tertullianus sex voluminibus aduersus Ecclesiæ editis, quos scripsit ~~tertullianus~~, septimum proprie aduersus Apollonium elaborat. Hier. in Apollonio.

Seuerus non tam corporis morbo, quam animi mœrore confessus, Eboraci in Britania, moritur, cum imperasset annos decem & septem, menses octo, & dies tres, vixisset-

que

C

B

B

C

D

A que annos sexaginta quinque menses nouem, & dies quindecim. Dio.

Antoninus & Geta fratres capessunt Imperium. Ab Antonino egregium honestissimum pueritiam, Christianis imbutam moribus, (siquidē Christiano & lacte educatus est) specimē editum recēset Spartanus: adultior post factus, ferus, & truculētus evasit. Is. igitur diu expectata potest potius, vniuersos ab ipso lare, vt dicitur (inquit Herodianus) interficere cāpit, Medicos, & nutritios sui, & fratribus, & domesticos Patris. Fratres inuicem dissidentes, & alter alteri insidias molientes, Romam se referunt, allatis sēcū parentis cineribus; quem, vt in Diuos retulerint, eam solemnem ceremoniam, plene exequitur Herodianus lib. 4. Scriptor suorum temporum. Antoninus cognominatus. vulgo Caracalla, quod, sic dicta vestimenta, donasset populo, ad talos usque demissā; qui- bus usq; Clericos tradit Beda, primo libro de gestis Anglorum c. 7..

B

Christi Annus Zephyr. Pap. Antonini Caracalla Imp. Asperis & Coss.
214. 12. 2. duobus

C Antonini Aug. iussu Geta frater in matris gremio occiditur deinde omnes qui illum vel leuisime coluissebant; vel post eius mortem, vel scripsissent, vel pronunciassebant Geta nomen; ex Getā militibus, viris ac mulieribus in palatio commorantibus ad viginti millia; Senatores quoq; & clarissimi viri, illi maxime, qui Patri cari fuissent in quibus & Papiniānus I.C. Præfector Prætorio, quod noluissent Antonini Parricidium, composta oratione excusare, immisso deniq; exercitu in Populum Romanum, Circenses spectantem, quod in aurigam, cui ipse studebat, necio quid cauillatus esset, magna cædes facta, quæ tanta crudelitas in Gentiles tantum deserviuit, Christianis interim alta pace fuentibus, vt satis appareat diuina vltio in eos, qui proximis annis in Christianos adeo dire bacchati essent. Dio, Herodianus.

Antonini
Caracalla im-
manitas.

Christi Annus Zephyrini Pap. Antonini Imp. Antonino Aug. 4. & Coss.
215. 13. 3. & Balbino

D Consopito externo Gentilium in Ecclesiam bello, Ciuite quoque hæreticorum, Zephyrinus Papa cōponere statuit, & illud in primis, quod latius, & periculosius gravabatur, Cataphrygarum, adeo, vt fortissimos viros, atque adeo ipsum Tertullianū oppresserit, cuius consilio factum existinari potest, vt Romæ, coram Ecclesia, de ea re disceptatio haberetur; pro illis pugnante Proclo, inter eos celeberrimo; pro Ecclesia, Caio, spectatissimæ vitæ, & eruditissimo viro, qui de ea disputatione librum edidit, de quo S. Hier. *Caius sub Zephyrino Romana urbis Episcopo, id est sub Antonino, Seueri filio, disputationem aduersus Proclum, Montani sectatorem, valde insinem habuit, arguens eum temeritatis, superna Prophetia defendenda & prins Euseb.* Disputatio porro Caii, viiri eloquentissimi, Roma, Zephyrino Ecclesiam regente, cōtra Proclum Phrygum erroris propaginatorem habita, ad nos pervenit &c.

Disputatio
Romæ infi-
gnis Catholi-
ci cum Cata-
phryga.
a lib. 6.c. 14

E Confutatis Cataphrygum doctrinis, & conuictis, credibile est Zephyrinum, anathema contorsisse, aduersus omnes pseudo prophetarum defensores, vt colligitur etiā ex Tertulliano de Ieiunio, cap. 1. in fine. Conspirantibus iam omnibus Episcopis in eandem cū Pont. sententiam, & Ecclesijs pace redditā, diuersis in locis Concilia cōgregata, innuit Tertullian. libro de Ieiun. cap. 13..

Christi Annus Zephyrini Pap. Antonini Carac. Imp. Messala & Coss.
216. 14. 4. Sabino

Tertullianus cōfūtatas & Damnatas Cataphrygum opiniōnes, pugnacius tueri cōtendens, primum Bigamiam, humanæ infirmitatis remedium, secundum Aposto-

Tertullianus
li. de Mono-
gamia.

licam.

De Ieiunio.

licam institutionem, & antiquam traditionem in Ecclesia toleratam, sed Pseudo paracleti instituta, damnata, penitus proscriptum, edito libro de Monogamia, hoc ipso anno ut colligitur, ex supputatione ipsius eiusdem libri cap. 3. Mox in Catholicos, qui ieiunia, a pseudo paracleti indicta abrogassent, de Ieiunio scribit, sic exordiens; *Mirarer Psychicos istos, si sola luxuria tenerentur, quia sapientibus nubunt; si non etiam in gloriis dicerentur, qui ieiunia oderint.*

De pudicitia.

Tertio aduersus decretum Pont. Max. de recipiendis lapsis, etiam si fornicarij fuissent & moechi, de pudicitia commentarium scriptit, pronotatum etiam aduersus Psychicos Catholicos sic appellans. *Eruigitur, & hic, ait, aduersus Psychicos titulus. Audio etiam ait, edictum esse propositum, & quidem peremptorium. Pontif. scilicet Maximus, Episcopus Episcorum dicit, Ego &c. vbi notandus est titulus Papae. Ritum in recipiendis poenitentibus usurpatum in antiqua Ecclesia, pulchre in eo libro representant his verbis. Et tu quidem poenitentiam mochi; ad exorrandam fraternitatem in Ecclesiam indicens, Conciliatum, & Concineratum, cum dedecore, & horrore compositum, proferrens in medium, ante mudi, ante presbyteros, omnium lacrymas suadentem, omnium vestigia lambentem, omnium genna detinente: inque cum hominis exitum, quantis potes misericordia illecebris, bonus pastor, & benedictus Papa, conatoriaris. & in parabola ouis, capras tuas quaris; tua ouis ne rursus de grege exiliat, quasi non exinde iam liceat, quod nec semel licuit, ceteros etiam metu complex, cum maxime indolges.*

In calicibus pingebatur Christus orem gestas. Calices olim vitrei.

Aliud praelarum antiquitatis monumentum, in eodem libro colligitur in illis verbis, *A parabolis licebii incipiens, ubi est ouis perdita, a Domino requista, & humeris eius reiecta, procedant ipsa pictura calicium vestrorum, si uel in illis pellucet, interpretatio pecudis illius, urum ne Christiano, an Ethnico peccatori de restitutione collinet. Et Item, Patrocinabunt Pastor, quem in Calice depingitis & cum subdit, Ego eua Pastoris scripturam haurio, que frange non potest, plane significans. ea allusione, calices illos fuisse vitreos, patenas quoque ministeriales fuisse vitreas, eisdem Zephyrini Pont. Decretum ostendit, qui vlos durasse videtur, vsque ad tempora Caroli magni, cum in Concilio Rhemensi, calix vitreus, merito, ob periculum, vetitus est, de Conf. d. 1. vt Calix. De calice ligneo item vetito, eadem distinct. can. Vasa, in quibus.*

Idem porro Tertullianus, cum sapiebat, libro de Poenitentia, longe aliter docuit, nimurum, Ecclesiam iure, recteque recipere poenitentes, & peccata dimittere.

Quid post haec egerit Tertull. nulla extat memoria: nisi quod Augustinus testatum reliquit, cap. 36. de heresis, eum post haec, descivisse a Cataphrygibus, suoque nomine sectam instituisse Tertullianistarum dictorum, quos, ait, sua etate, plane defecisse. Propter errores, quibus pleraque eius opuscula sunt respersa, a Gelasio relata fuerunt inter Apocrypha, neque tamen eorum lectio est penitus interdicta. S. Cyprianus eum frequenter lexit, eruditus, & ardoris viri ingenio delectatus, vt Hieronymus in script. & ep. 63. qui & de eo dixit in Apolog. aduersus Rufinum, laudo ingenium hominis, damno heres.

Antoninus Imperator, cum Germaniam, inde Asiam, ac postea Syriam peragrasset Alexandrij veniens, dum de Aegyptijs, eum illudentibus, vindictam, ingenti edita cede, excipit, Christianum sanguinem in persecutione sub Seuero ibi pricipue immaniter fusum, nesciis, vltus est. De cede, lege Spartanum, Dionem, Herodianum.

Hoc tempore Christiani pacatissimo, (certus tamen annus ignoratur) Agrippinus Carthagin. Ecclesia Episcopus, qui his Tertulliani temporibus, sedere cepisse creditur, primus antiquam Ecclesiam consuetudinem, qua ratus haberetur hereticorum baptismus, secundum Catholicam Ecclesiam formam collatus, praetextu quadam pietatis, quod pascunque hereticorum essent, Catholica Ecclesia deberet abominari, conuellere nius, ingentium turbarum in Ecclesia auctor fuit, cum ex sententia Concilij, omnium

A Africæ & Numidæ Episcoporum, de iterando baptisme hæreticorum, Canonem statuit: nisi tamē primus huius erroris auctor fuerit Tertullianus, qui cum adhuc Catholici esset, ingēti odio hæreticorum, commētarium ea de re Græcē scripsit, qui non extat, quod ipse metest testatur, in libro de Baptismo, aduersus Quinctillam cap. 14. quia tamen incertum est, quo potissimum tempore vixerit Agrippinus, nec etiam exploratum haberi posse videtur, ut ab altero sententiam de hæreticorum baptismo fuerit mutuatus.

Christi Annus Zephyrin. Pap. Anton. Carac. Imp. Sabino 2.^m Coss.
218. 16. 6. ♂ Annulino ♂ Coss.

B **A** Bagarus per hæc tempora Regnat Edeßa, Christianus & vir sanctus. Africanus apud Euseb. in Chron. ad ann. 220. Eum quidem iniisse amicitiam cum Seuero, eamque, datis obsidibus, confirmasse, Herodian. affirmat lib. 3.

Antoninus magia impensè studet, & fauet, ob eamque causam Apollonium Tyaneum, iam diu mortuum, in honore habet, monumento ei extructo. Dio, Herodianus. Quod tamen damnarit omnes, qui remedia quartanis collo annexa gestarent (quod tradit Spartanus) quæ fragmenta Clavi, aut sparti a cruce accepti, esse solere, prodit Plin. lib. 28. cap. 4. magna suspicio est, ea auferri solita a crucibus illis, quibus Christiani affixi fuissent, vnde & virtutem aliquam haussissent, nam si ex magica superstitione, ea illis praestandi vis inerat, quomodo non eius facultatis studiosissimus, ea potius in pretio habuisset?

C Ambrosius vir nobilis & opulentus, Valentinianni errore infectus, Origenis disputatione cōuictus, Ecclesiæ Catholicæ restituitur per hoc fere tempus, nimirum sub Caracalla, sed quoṭo eius anno, certum non habetur. Alias etiam disputationibus habitis cū Hæreticis, & Gentilibus, Ethnico Philosopho iudice, multi tum Hæretici, tū Gētēles, ad Christi fidem acceſſerunt. Ille porro Ambrosius, Origeni admodū addictus, illi notarios, & librarios suppeditabat, & ipse vir doctus, & gloria confessionis clarus, vt refert S. Hieronymus de script. lege plura de Origene apud Euseb.^a

a lib 6.c. 13.

Chri. Annus Zephyr. Pap. Macrino ♂ Diadumeno Impp. Præsēte ♂ Coss.
219. 17. I. Extricato ♂ Coss.

D **A** Dhuc viuente Antonino, hoc anno, Quinta Editio Diuinæ scripturæ, Hiericho, in dolio occultata, inuenitur ab Origene. Epiphanius de Mensuris, Euseb.^b Antoninus Imperator in Mesopotamia, Macrini opera, à Marciano Centurione, pugione confossum, occiditur, cum imperasset, annos sex.m.2.d.5. at.an. 29. Dio, Spartan. Hic tamen omnium dirissimus, ait idem Spartan. parricida & incestus, timore militum Prætorianorum inter Deos relatus est.

E Post diem quartum a nece Imp. Opilius Macrinus, Maurus, Cæſariensis, Præfectura Prætorij nobilis, conciliatis militibus Imp.^m adiupicetur, vna cum filio, Diadumeno, æque Imperatore dicto, Lamprid. in Diadum. Iul. Capitolin. Macrino imperante, defuncto Asclepiade Episcopo Antiocheno, sufficitur Philetus, qui sed. ann. 12. Euseb. 6. cap. 15.

Quinta scriptura Editio.
b lib. 5.c. 12

Chri. Annus Zephyr. Pa. M. Aur. Anto. Heliogabal Imp. Diadumeno ♂ Coss.
220. 18. I. ♂ Aduento ♂ Coss.

M. Aurelius Antoninus, Caracallæ filius, quod in Phœnicia Sacerdotē ageret, in templo Solis, quem Heliogabalum vocant, Heliogabalus dictus (Nummi, Elagabalum, quod sic Phœnices Solem vocat) 16. K. Iun. Imp. ab exercitu acclamat, &

8. Id.

8. Id. Iun. Macrino, ob ingentem sequitiam, cum filio Augusto, necatis, cum imperassent tantum annum vnum. m. i. dies. 28. in Imperio stabilitur.

Hic Romanum veniens, Anno sequenti (cum hoc hyemarit Nicomediae) cum Matre & Auia, necnon Mammea sorore matris ipsius Aug. matre Alexandri, laudatissima femina, Deum suum Heliogabalu secum aduexit, & ei in Palatino Templum erexit; illud summo studio enitens, vt antiquatis omnium Deorum religionibus, Deus vnu ille coleretur, quod Gentilitate superstitione, magnum attulit detrimentum. id quidem magna Dei prouidentia effectum, vt ab impurissimo Imperatore, omnia illa impura sacra poluerentur. Dio, Herodianus, Lamprid.

a lib. c. 15.
b li. 6. c. 12.

Origenes ob sui celeberrimam famam a Mammea Alexandri, qui post imperauit, matre, spectatissima femina, euocatus Antiochiam, apud eam aliquandiu habuit, veritate illi fidei exposita. Euseb.^a quem, cum idem scribat Euseb.^b sub Zephyrino Papa Romanum venisse, his ultimis Zephyrini temporibus, id accidisse putandum est, & fortasse eo Mā meam sequutus est, cum tamen Eusebius afferat, eum scribere, propterea se Romanam iter suscepisse, quod sibi admodum erat in optatis Ecclesiam Romanam plane antiquissimā viscere, Romā tamen non diu commoratus, Alexandriam, ad consuetum docendi munus reuertitur. Eusebius ibidem.

A

B

Christi Annus Callisti Pap. Anton. Heliog. Imp. Anton. Aug. 2.^m Coss.

221.

I.

2.

& Sacerdote

S

Vigesima sexta Augusti, Zephyrinus Papa, cum sedisset annos decem & octo, toti- demq; dies, moritur. Euseb. in Chron. quod vero in Martyrolog. legatur sub ijsse Martyrium, vel id priuatim illi accidit, vt alijs nonnullis, in pace Ecclesiæ, quod for- tasse restiterit Heliogabalo, omnes, etiam Christianorum, religiones, sub sui Dei cultū, redigere conanti; vel quod aliquando consueuerint appellari Martyres, qui Christianæ professionis occasione supplicia sustinuerint, licet post tormenta superstites, diem ex- tremum in pace clausissent.

Vacationis sedis die sexto, secunda Septembbris, creatur Callistus Romanus.

C

Christi Annus Callisti Pap. Anton. Heliog. Imp. M. Aur. Anton. Coss.

222.

2.

3.

& Eutychiano 2.^m

S

D

Iulius Afri-
canus histo-
ricus.

c li. 6. c. 24.

Vluis Africanus, inter viros eruditos huius temporis, clarus, legationem obit ad Imperatorem (fortasse suadente Origene, qui eo vtebatur familiarissime, in Palestina tunc agente) pro restituenda, olim incensa Ciuitate Nicopoli Palestinæ, quæ ex Rom. victoria nomen illud consequita fuerat, cum Emmaus antea vocaretur. Re obtenta, se- quenti anno est Ciuitas excitata. Euseb. in Chron.

De Iulij Africani lucubrationibus Euseb.^c quarum fragmenta aliqua extant apud eum. Extat etiam eius epistola ad Origenem, de historia Susannæ, a Daniele literis pro- dita, quasi adulterina esset & commentitia, magnoperè dubitantis; ad quam Origenes plenissime respondet. Eius historia extabat tempore Photij, a Creatione mundi ad Chri- sti aduentum, & a Christi aduentu ad Macrini Imp. quo tempore illa scribebat, ait idem in sua Biblioth. addens illum numerum a Creatione Mundi, ad illud usque tempus, quinque mille, septingentos, viginti tres annos. Is scriptum reliquit, se Alexandriam, propter incredibilem Heraclæ famam, quæ vbique manauerat, profectum esse. Fuit Hera- clas Origenis discipulus, quem inter ceteros eminentissimum, socium sibi in docendi munere asciuit. Euseb. 6. c. 12.

E

Chri-

A

Christi Annus	Callisti Pap.	Anton. Heliogab. Imp.	Grato & Selenco
<u>223.</u>	<u>3.</u>	<u>4.</u>	<u>Coff.</u>

A Lexander Mammeæ, filius, Heliogabali cōsobrinus, Cæsar creatur, & in sequentem annum Consul designatur. Ipse de se apud Senatum, post mortem Heliogab. *Gratias ago vobis P.C. non nunc primum, sed & de Cæsareo nomine, & de vita seruata, & de Augusti nomine addito, & de Pontificatu maximo, & de Tribunitia potestate, & Proconsulari imperio, qua omnia novo exemplo, uno die in me contulisti.* Herod. Lamprid.

B

Christi Annus	Callisti Pap.	Alexan. Imp.	Antonino Aug. 4. ^m
<u>224.</u>	<u>4.</u>	<u>1.</u>	<u>& Alex. Cæsare Coff.</u>

H Eliogabalus ann. natu decem & octo, ob nefandas suas turpitudines, Senatui Populoque Romano, atque militibus, redditus execrabilis, occiditur, raptatur, in Tyberim proiecitur, cum imperasset annos 3. menses 9. & dies 4. hæc Dīo; proxime intuens; cui potius credendum, quam Aurelio Victori, & Herodiano, aliquanto aliter narrantibus. Alexander, conspirantibus omnibus, militibus, Senatu, Populoque Romano, acclamatur Imperator, prid. Non. Mart. annum ætatis agens decimum sextum.

C Alexáder vt a matre, a Christiana Religione non abhorréte, & inter Christianos educatus, non modo Christianos esse passus est, sed etiam Christo Deo, aliquem qualècumque cultum exhibuit, vñā tamen cum Gentiliis Dijs: & ei volens tempa ædificare, quod & Hadrianus cogitasse fertur, prohibitus est ab ijs, qui consulentes sacra, repe rerant, omnes Christianos futuros, si id optato venisset, & reliqua tempa defe renda.

Alex. probat
istitura Chri
stianorum.

Instituta etiam Christianorum, in ordinandis Sacerdotibus, imitatus est, quantum fas fuit, in designandis Magistratibus; dicens graue esse, cum id Christiani, & Iudæi facerent, in prædicandis Sacerdotibus, qui ordinâdi sunt, non fieri in Prouinciarum Rectoribus, quibus fortunæ hominum committuntur, & capita. Clamabat s̄epius, quod a quibusdam, siue Iudæis, siue Christianis audierat, & retinebat; idque per Præconem

Quod tibi
non vis alte
ri ne feceris,
probatum &
celebratum ab
Alex. Imp.

D cum aliquem emendaret, dici iubebat, Q V O D T I B I N O N V I S, A L T E R I N E F E C E R I S, quam sententiam usque adeo dilexit, vt & in Palatio, & in publicis operibus perscribi iuberet. Cum autem Christiani quendam locum, qui publicus fuerat, occupassent, contra popinarij dicerent, sibi eum deberi, Rescriptit, inelius esse, vt quomodounque illic Deus colatur, quam popinarijs dedatur. Hæc ex Lampridio. Verisimile est, locum illum fuisse tabernam illam meritoram, ex qua, Augusti tempore oleum magno miraculo effluxit, in signum Christi humani generis Redemptoris, in mundum proximi aduentus, in quo loco, sibi adjudicato, Christiani Ecclesiam erexerint, quam ipsam illum fuisse valde credibile est, de qua legitur in libro de Rom. Pont. in Callisto, qui tempore Alexandri viuebat, *Hic fecit Ecclesiam Sancta Maria trans Tiberim.* quæ etiamnum extat, veneranda antiquitate nobilis, & tantæ rei memoria celeberrima. De antiquo porro more proclamandi, vt cuique esset liberum, ordinâdo, si quid haberet, coram obijcere, præter rituales libros, S. Cypr. ep. 68. & Origen. lib. 8. contra Celsum, ad finem, attestantur.

Fauit & Iudæis, quos, nisi Regem, Præfectum certe habere permisit, qui eis ius dicere, concessitque in Palestina habitare, quod restatur Origen. in epistola de Susanna ad Africanum; hinc est, quod idē Imperator, Syrus Archisynagogus, derisionis causa, vocari consueuerit. Lamprid.

Alex. fuet
Iud. Præf
etura eis p
mittens.

Hippolyt.
Portuensis E
piscopus.

Hippolytus episcopus, rationem Paschæ, temporumque Canones scripsit, usque ad primum annum Alexandri Imperatoris, & sexdecim annorum circulum, quam Græci

καὶ οὐδὲν εἰπεῖν οὐδείς vocat reperit, & Eusebio, qui super eodem Pascha, Canones decem, & nouem annorū circulum, idest *εἰρηνή καὶ οὐδὲν εἰπεῖν οὐδείς*, composuit, occasionem dedit. S. Hietonymus.

Porro eiusdem scriptio[n]is præclarum monumentum ante 40. circiter annos, simulacro, & ruderibus effosso, eiusdem Hippolyti præferenti imaginem, in portu Romano apparuit: nam in sede eiusdem, Græcis literis temporis Canon inscriptus legitur, trâflatum vero illud fuit in Vaticanam Bibliothecam, viuens semper testis Christianæ antiquitatis, qua p[er]ij solerent, sanctorum atque eruditorum virorum effigies, sculptuia reddere, ac imagine representare.

A

Alexander quos putauit viros optimos, & Iuris con sultissimos, Urbanis præfecit negotijs, & sibi adhibuit Consiliarios, quos plures recenset Lampridius, qui omnes inquit Iuris professores, discipuli fuere splendidissimi Papiniani, & enumeratis alijs, subdit, his tot, atque alijs talibus viris, quid mali potuit cogitari, vel fieri, cu[m] ad bonum consentirent? sed hæc homo Gentilis de illis; quod non putaret delictum esse, Christianis inferre molestias, quos impios crederet Ethnici omnes: vel fortasse ipsum præteriit, (nam primis Constantini temporibus scripsit) quanta mala eiusmodi adeo celebres I.C. Christianis irrogarint. Horum omnium facile princeps apparuit Domitius Vlpianus, quem, Alexandrum Imp. habuisse pro tutori, assidentē Principi, primo loco, eidemque Praefeturam Prætorij, dignitatem amplissimam, contulisse, atque scriptorium Magistrum creasse, idem affirmat, proximumque huic locum tenuisse Paulum I.C. quorum arbitrio cuncta faceret Alexander. Laetantius, post recensitas multas molestias, s[ecundu]m Christianis illatas, ^a hæc addit. *Quin etiam sceleratissimi homicide, contra pius, impia iura condiderunt. nam & Constitutiones sacrilegas, & disputationes Iuris peritorum legitur iniusta. Domitius, de Officio Proconsulis, libro septimo, Rescriptu Principum nefaria collegit, ut doceret, quibus penitus affici oporticeret eos, qui se cultores Dei contiserentur. Quid ips facias, qui mis vocant, carnicinas veterum Tyrannorum, aduersus innocentes rabie saevientium? & cum sint iniustitia, crudelitasque Doctores, iustos esse se tamen ac prudentes videri volunt, caci ac hebetes, ac rerum & veritatis ignari, adeo ne vobis, o perdite mentes, iniuria iustitia est, ut eam summis sceleribus adequeatis?* adeo ne apud nos pergit innocentia, ut ne morte quidem simplici dignam iudicetis, sed *supra omnia facinora habeatur, nullum facinus admittere, perclusaque purum, ab omnib[us] sceleris contagione prestare?* hæc Laetant. in I. C. ac præcipue in Domitium Vlpianum, cuius nefariorum Statutorum collectionem in Christianos, alias Collector, & emendator, ut iniustum & impium proscriptis.

Quod Herodianus ait, Alexandrum quatuordecim annis, quibus regnauit, deduxisse Imperium sine sanguine, falsitatis coarguitur a Lampridio. Sed & Mæma sanguinaria, eiusdem Herodiani sententia, habenda est, quæ Patrem vxoris Alexandri, clarissimum virum, impie admodum occidi mandauit, eiusque filiam Alexandri coniugem in Africam relegauit, ne Augustæ nomen illa sibi vindicante, ipsa contemptui haberetur, & Lamprid. de ea. Mulier sancta, sed auara, & auri atque argenti cupida. Hæc autem necessariò præmittenda fuerunt, ne commentum putetur, quod dicetur, aliquot Romæ Martyres sub Alexandro esse passos, licet de eo tradat Láp. permisisse Christianos esse.

E

Prid. Id. Octobr. Callistus Papa martyrio coronatur, cum sedisset an. 5. m. 1. d. 12. Euseb. in Chron. & in hist. ^b sub Alexandro passum esse, cum acta eius Martyrij,

(m)

Vlpianus, affer, primo
loco, Alexan-
dri, carnifex
Christianorum.

a lib. 5. c. 11.
& 12.

b lib. 6. c. 15.

A (in eo tamen corrigenda, quod habent, promulgatam ab eo in Christianos persecutio-
nem, contra quam Lamprid. & nostri quoque antiqui scriptores affirmant) tum Martyrologia omnia asseuerant. Extat adhuc domus, in qua custoditus fuit, feliciter in Ecclesi-
am conuersa, in qua & ipse cernitur puteus, in quem deiectus est sanctus. hic consti-
tuit ieiunium, ter in anno fieri, frumenti, vini & olei gratia, secundum prophetiam, an
potius quater, vt est in prophetia Zacharie^a citata; sic tamen vt non Callistus primus
institutor habeatur, sed primus, qui scriptis id seruari mandarit, quod antea Apostolica
traditione obseruabatur. Hic fecit Ecclesiam S. Mariæ trans Tyberim, & coemeteri-
um, vbi multi Sacerdotes, & martyres requiescunt, quod appellatum est Callisti. at
sepultus est ipse in Coemeterio Calepodij, via Aurelia. lib. de Rom. Pont. De Coemete-
rijs, de quibus in actis Martyrum frequens mentio, hic videtur aliquid dicendum, plura
ra qui volet, adeat fontem, ipsos Annales.

^a Cap. 8.

B Cogebantur Christiani, ex Romanis legibus, mortuos suos extra moenia sepelire,
quos non vt Gentiles cremabant, sed vnguentis delibutos condiebant, & in ea loca de-
ferebant, quæ modo coemeteria, interdum areæ, tumbæ, seu catatumbæ, seu catacumbæ,
vel cryptæ arenariæ, ex natura loci, nomine comparato, dici consueverunt, sed coemete-
ria vñitatis, quod fides doceret, Christianos non mori, sed rursus excitandos, interea
in domino obdormire, quæ consuetudo sepeliendi mortuos in cryptis, sumpta videtur
ab Hebreis, de quibus, præter loca scripturæ, habeimus recentius exemplum, apud Epi-
phan. hær. 30. *Abducunt miserum Adolescentem*, inquit, *post occasum solis, in propin-
quas tumbas, sepulchra autem sic appellantur, speluncæ uidelicet in perris effosæ ac con-
structæ. Quadragesima tria huiusmodi coemeteria in tabulis Vaticanis recensentur.*

^b De Coemete-
rijs.

C quitus autem cum in eis essent corpora sanctorum Martyrum, frequenti cætu, visitari
consueuisse coemeteria, multa sunt, quæ aperte demonstrat, & in primis illud, quod edi-
ctis Imperatorum, ab eis Christiani, (vt scribit Euseb.^b) arcerentur, redditæ vero Ec-
clesiæ pace, eadem frequentare loca permitterentur, quæ se, diebus Dominicis frequen-
tasse scribit S. Hieronymus in Ezechielem cap. 40. & breuiter interim describit. Cessa-
runt autem fidelium studia in coemeterijs adeundis, postquam ea quæ ibi sita erant
corpora sanctorum Martyrum, intra urbem sunt delata, & in diversis Ecclesijs hono-
rificentius collocata. Sed & accedit, vt sicut maiorum consuetudine, et si non in ijsdem
sepulchrjs, in eisdem tamen coemeterijs sepeliebantur, aliorum quoque corpora. Chri-
stianorum; translatis iam sub Christianis Imperatoribus, sanctorum Martyrum reli-
quijs; in Ecclesijs, intra Ciuitates positas, in eisdem eriā, aliorum fidelium corpora
cæpta sint sepeliri: quod eos doceret pietas, meritis sanctorum Martyrum adiuuari ani-

^b Li. 7. cap.
10. & 12.

D mas defunctorum, nam & S. Maximus ait; *Ideo hoc a maioribus promisum est, ut sanctorum offibüs nostra corpora sociemus; ut dum illos Tartarus metuit, nos pena non tangat: dum illos Christus illuminat, a nobis tenebrarum caligo diffugiat. Cum sanctis ergo Mar-
tyribus que scientes, euadimus Inferni tenebras eorum proprijs meritis, attamen confocij,
sanctitatis. hæc Maximus Serm. in Nat. SS. Octauij, Aduentoris, & Solutoris.* Eodem
quoque consilio S. Ambrosius, prope SS. Martyres voluit sepeliri, sed de his pluribus
S. August. de cura pro mortuis agenda.

E Plures alij feruntur Martyrio coronati sub Alexandro, in omnibus Martyrologijs,
vt Calepodius, Palmatius Consularis: Simplicius Senator, cum vxore & familia; Felix
cum vxore, & reliqua familia, Priuatus, Asterius, & alij, quorum necis auctores fue-
runt Iuris illi consultissimi, qui urbem administrabant, & in primis Vlpianus, cuius no-
men, vt persecutoris, insigniter notatur, in alijs Martyribus, Quiriacu Episcopo Ostie-
si, & socijs, eodem quoque modo, qui dicuntur, iubente Alexandre fuisse occisi, sic vi-
detur accipiendo; quod quidquid hi fecissent, Imperatoris nomine atque auctoritate
se fecisse iactarent.

Vacat sedes post obitum Callisti, diebus sex, siveque 21. Octob. substituitur ei Vrba-
nus Romanus.

Christi Annus *Urbani Papæ* *Alexandri Imp.* *Dextero atque & Coss.*

227.I.4.RusoS.

Mascula pu-
blica Venus
a Christianis
Impp. subla-
ta.

Pluribus legibus promulgatis, Alexander conatur restituere optimum Reipub. statum. Lenonum, mereticum, & exoletorum vestigia, in sacrum Aerarium inferri vetat, & sumptus publicos ad instaurationem Theatri, Circi, Amphiteatri & Aerarij deputat: exoletos, quod volebat, non tollit, (quod postea fecit Philippus) ne prohibens publicum dedecus, in priuatas, cupiditates conuerteret, cum homines illicita magis possest, prohibita furore prosequantur. Láprid. Sed Príncipibus Christianis, purgatio urbis, & Orbis, a tantis sordibus obscenissimis debebatur. perfecit enim Constátinus, quod Philippus iam cæperat. S. Hieron. in Is. cap. 2. *Interscorta quoque fornici- bus spectaculorum, pueri steterunt, publica libidini expositi, donec sub Constantino Imp. Christi Euangeli coruscante, & infidelitas unius erarum Gentium & turpitudine dele- ta est.*

Christi Annus *Urbani Pap.* *Alexandri Imp.* *Alexand. Aug. 2.^m* *& Coss.*

228.2.5.*& Marcello*S.

Martina vir-
go Ro. Mart.

Ipsis Kal. Ian. cum adhuc quartus Imperatoris Alexandri annus duraret, (nam mensē Martio quintus cæptus est annus) S. Martina Virgo Romæ passa est (Acta eius M.S.) 17. K. Nouemb. decem & septem milites, Carnificina sanctorum Ministri, Martina opera ad Christum conuersi, martyrio coronati. Acta Sancte Martine, apud Suriū, in multis tamen emendanda. Iulius quoque emeritus miles in Mysia, & Hesychius ibi dem Martyrio coronati. eorum memoria fit 27. Maij & 15. Iunij.

Christi Annus *Urbani Pap.* *Alexand. Imp.* *Balbino & Coss.*

229.3.6.*& Maximo*S.

Geminus presbyter Antiochenensis, & Hippolytus, & Beryllus Episcopus Bostronus in Arabia, clari scriptores habentur. Euseb. in Chron. Hic Beryllus cum declinasset in heresim, afferens Christum non habuisse ex se Divinitatem, sed solam Patris in eo extitisse; a conuentu Episcoporum, sed maxime ab Origene confutatus, ad Ecclesiam rediit. Euseb. ^a

Hippolyti plures lucubrationes recenset Euseb. ^b & Hier. in scriptoribus, eum Gelasius Papa in commentario, de duabus naturis in Christo, Metropolitanum Arabiz vocat. Discipulus fuit Clementis Alexandrini. Nomen vero fuisse cognominatum, Petrus Damianus, scriberet ad Nicolaum secundum Rom. Pont. tradit, additque ab eo, cum ageret in Oriente, plusquam triginta millia Ethniconum, ad Christi fidem fuisse conuersa. Quod vero illi tribuit Pelagia famosissimæ meretricis conuersionem, falsus est, similitudine nominis deceptus, siquidem ille alter Nonnus floruit sub Theodosio iuniore. Romanum veniens, ut limina Apostolorum inuiseret, & sanctorum coemeteria curiosus perquireret, a Callisto Rom. Pont. digne exceptus est, & Portuenis episcopus creatus, ut tantum hominem apud se retineret. Nicephorus quoque eum vocat Episcopum Portuensem. ^c Passum autem sub Alexandro, Vlpiano urbis praefecto, Martyrologia declarant, una cum alijs multis. Ad ostia Tyberina, extat adhuc & inuisitur, memoria olim celebris, puteus ille, seu profunda fouea, aquis plena, in quam ligatis manibus, pedibusque precipitatus, Martyrij coronam accepit. de S. Hippolyti martyrio, & Sociorum, Acta S. Aureæ, in multis corrigenda, narrationem continent. Vide in Martyrolog. 5. 22. 23. Aug. Prudentius Peristephanon hymno secundo in Hippolytum, qui errore lapsus, tres in vnum iungit Hippolytos: Mihi passum sub Valeriano, Episcopum

^a lib. 6. c. 16.
^b lib. 6. c. 14.
Hippolyti
Portuenis
scripta.

^c lib. 5. c. 35.

A

B

C

D

E

A scopum sub Alexandro, & Presbyterum Antiochenum olim Nouatianum passum sub Decio. Ad huius Hippolyti simulationem Ambrosius, Origenem incitauit ad scribendos commentarios in scripturam, suppeditans ei notarios & librarios, & incredibili studio ab eo quotidie opus exigens. Nihil Hippolyti tot tantarumque lucubrationum extat, quod est dolendum, præter libellum de Antichristo, seu Iudicio.

B **P**hileto Episcopo Antiocheno, post annos 12.e vita sublato, subrogatur Zebennus,
vel Zebinus, Euseb.in Chron.& in Hist. ^a Quibus temporibus (pergit ibidem Eu-
seb.) Origenes necessitate cuiusdam negotij Ecclesiastici obeundi flagitante, in Gra-
ciam, per Palæstinam iter fecit, & Cesaræ per manus impositionem Episcoporum, qui
in illis partibus rexerunt Ecclesiam (Alexandri Hierosolymorum, & Theoctisti Cæs-
are) munus suscepit presbyterij. Demetrius, non quidem inuidia ductus, dignitatis &
claritatis Origenis, ut calumniatur Euseb. ^b ordinatione illam improbavit, sed potius,
quod illi Episcopi, Alexandrina Ecclesiæ hominem in primis, deinde etiam sponte ab-
scissum, ordinassent, quod contra erat regulas Ecclesiasticas, *Qui sibi ipsi virilia ampu-
tanerit, clericus ne efficiatur, sui enim ipsius homicida est, & inimicus creationi Dei.* rur-
sum, si quis cum Clericus esset, virilia sibi ipsi amputauerit, deponitor, &c. Can. Ap. 21.
& 22. Nec ob id tamen damnandus Alexander, qui excusans se pro Origene, contra
Demetrium scriptis, se iuxta testimonium ipsums Demetrij, illum presbyterum ordinal-
se, vt refert S.Hieron. in scriptoribus, in Alexandro. credibile enim est, Demetrium, de-
disse Origeni litteras commendatitias ad Alexandrum, quarum auctoritate, satis visu
eidei fuerit Alexander, Origenem esse probatum. Erat hoc anno Origenes natus an-
nos 43. siquidem anno decimo Seueri, orbatus est patre, annorum decem & septem.

Causa porro profecionis Origenis in Græciam, quam non explicat Euseb. probabile
est, fuisse inventionem sextæ editionis, quæ hoc ipso anno, medio tempore Imp. Ale-
xandri, vt auctor est Epiphan. lib. de mensuris, Nicopoli, apud Aëtium, in dolijs occulta
ta, reperta est; vt qui indefesso studio, quinque, iam versiones inuenisset, sextam nactus,
quinque illis adiungeret.

E **I**nuenta sexta editione sacrae scripturae, Origenes, (qui ante Tetrapla collegerat, né-
pe in singulis paginis, quatuor ordine dispositis columnis, vt prima eslet Editio
septuaginta Interpretum; secunda Aquilæ, tertia Symmachii, quarta & vltima Theodo-
tionis,) ad Hexapla elaboranda animum adiecit, in quarum singulis paginis, sex essent
distinctæ columnæ, quarum prima contineret, textum ipsum Hebraicum, Hebraice scri-
ptum; secunda eundem textum Hebraicum sed Græco charæctere exaratum: tertia Aqui-
læ versionem, quarta Symmachii; quinta Editionem 70. sexta denique Theodotionis
translationem, additis autem ad has, Quinta & sexta Editionibus, ab Hebræis, sed pijs
hominibus, vt putat Hieronymus, elaboratis, octapla perfecit. hac fere ex Epiphano.
Quidam, ex ordine & dispositione Origenis, harum Editionum, putarunt primos in-
terpretes esse Aquilam, & Symmachum, ante editionem 70. quod non est ita; sed Ori-
genes sciens 70. Editionem exactam esse atque sinceram, ipsam in medio locauit, quo
hinc, atque hinc positas interpretationes redargueret. Quando autem hoc immensa
molis opus perfecerit Origenes, non omnino constat: nam quod ait Epiphan. de secessu
Tyrio, ad aliud tempus est referendum. Et quia Origenis itinera, ab Eusebio, diuersis
in locis, paulo confusius sunt descripta, cum ex eis rerum gestarum, magna elucidatio
comparetur, hic summatim ea relegere opera pretium erit. Is igitur, Zephyrini Papæ tē-

vltima Edi-
tio scripturae

Octapla
Origenis.

a lib. 6. c. 12.
b Cap. 13.

poribus, Romain se contulit, (ex Euseb.)^a indeque Alexandriam reuertit; post hæc, in Arabiam amandatus, Alexandriam denuo redijt^b Post vero profectus in Palæstinam, Cæsareæ docere cœpit, nondum presbyter. hic cœptæ dissensiones, inter Demetrium Episcopum Alexandrinum, & Alexandrum, Episcopum Hierosolymitanum, quod patetur hominem laicum docere Episcopos. post hæc, factus iam presbyter, in Græciam profectionem instituit, ^c post vero redijt Alexandriam ^e vbi mansit biennio, vsque ad annum decimum Alexandri Imperatoris, ac subinde iterum reuersus est in Palæstinam, atque hoc est quod ait Epiphanius. Venit delatus in Cæsaream Stratonis, & conuersatus Hierosolymis modico tempore, deinde progressus in Tyrum, ad annos 28. (veluti fama refert) & vitam exercuit, & scripturas interpretatus est, & Hexapla, atque octa-
pla perfecit. Ordo porro temporis, quo innouerunt hæc editiones, hic est.

Editionum
scripturæ tē-
pora.

Prima scripturæ Diuinae interpretatio ex Hebraico fonte in Græcam linguam facta fuit, (quidquid aliqui aliter opinati sint, vt Clem. Alexan. in Strom. & Euseb. de preparatione Euang. lib. 10. cap. 1. 2. 3. cum planè constet contrarium, ex Iosepho lib. 12. cap. 2. Antiq. ex Phil. 2. de vita Moysis, & ex Aristæa) à 72. Interpretibus Hebræis, ro-
gante Ptolemeo Philadelpho, & quidem diuino consilio elaborata, ante aduentū Chri-
sti, annis ducetis octoginta, vt exactè numero deducto, colligitur ex septuaginta Olym-
piadibus apud Euseb.

Secunda ab Aquila Pontico, Iudaizante hæretico, sub Hadriano, ut plurium opinio
est, anno Domini 138.

Tertia, a Theodotione Ephesio, & ipso hæretico, primis Commodi annis, circiter
annum Domini 184.

Quarta, a Symmacho, ex Samarita Iudeo, vt Epiph. vel hæretico, Ebionæo, vt Hier.
sub Seuero, circa A.D. 203.

Quinta porro Editio, inuenta fuit ab Origene in Hiericho, sub Antonino ad A. D.
219. vt est apud Epiph. & Euseb.

Sexta denique Nicopoli apud Actium, medio tempore Alexandri Imp. A.D. 230. vt
habet Epiphan. Ex his conflata fuerunt ab Origene Hexapla illa, & Octapla laudatissi-
ma, hæc quoque fere ex Epiphan.

Circa porro editionem 70. multa inter veteres auctores queruntur, & controuertun-
tur, que hic breuiter tantum sunt attingenda. Ac primum qui fuerint hi 70. Interpre-
tes? plerique affirmant ad hoc peculiare opus, delectos suis ex singulis tribubus se-
nos, vtriusque lingua peritissimos: alij putant amplissimum illum Senatum 72. senio-
rum a Moysi primitus Dei consilio institutum, quorum munus erat de Lege, Rege, Sa-
cerdote, atque Prophetas decernere, hoc tantum opus, quasi ex officio, obiisse. quam suā
Sententiam confirmari putant ex Aristæa, & Origene, qui frequenter eos vocant Se-
niiores, cuius etiam Sententia fuit S. Hilarius in psalmum secundum.

Deinde, quorum librorum facta ab illis interpretatione? S. Hieronymus aliquando vi-
sus est propendere in eam sententiam, vt Pentateuchum tantum verterint; sed longe
probabilius est, vniuersam vertisse, vt scribit Iustin. Irenæus, Clem. Alexan. Epiphan.
Euseb. & alia plura argumenta confirmant.

Quo vero modo facta hæc interpretatio? illud certum esse videtur, quod omnium
confensu celebratur, eos, spatio dierum septuaginta duorum, mirabili consensione, diui-
nas literas apud Pharam Ægypti, ex Hebraico sermone, in Græcum idioma translu-
sse; vtrum autem singuli, singulis cellulis inclusi, quod magni auctores tradiderunt,
Iustinus, Irenæus, Clem. Alexan. Cyrill. Hierosolymitanus & alij plures; an bini & bi-
ni, vt Epiphan. prodidit; an potius omnes simul inter se conferentes, interpretationem
illam fecerint, magna quæstio est.

Quo genere visi interpretationis? alij ex Phil. lib. 2. de vita Moysis, putat eos omnia
transluisse ad verbū. At S. Hier. ep. 101. ad Pæmachiū, de optimo genere interpretādi,
sæpius testatur, eos, non verba verbis, sed sententias sententijs reddidisse; legerat vtiq;
ipse Aristæam, atque Philonem, nec tamen eo sensu eorum verba accipienda putauit.

Cuius vero illa auctoritatis? suminæ; si quidem Interpretes illos, diuino aflatos spi-
ritu, eam perfecisse interpretationem, & propheticè interdum fuisse locutos constanter

De Edition.
70.
72. Interpre-
tes qui?Quorū libr.
interpretes.

Quo modo.

Quo genere
visi interpre-
tationis.Cuius au-
toritatis?

A

B

C

D

E

omnes

A omnes testati sunt, Aristæas, Philo, Iosephus, Iustinus, Irenæus, Eusebius, Clem. Alex. Epiphanius, Chrysostomus, Cyrus, Tertullianus, Hilarius, Augustinus, & alij. Quin & B. Hieronymus, qui aliquando iniquior 70. interpretibus videri potest, aliquid supra humanas vires, & studium, ijsdem tribuit, dum in præfatione prima in Paralipomenis scribit: si versio 70. integra haberetur, vt ab eis edita fuit, frustra se laboraturum in Biblijs transferendis, & præfat. 2. dicit, 70. Interpretæ spiritu sancto plenos, quæ vera sunt transtulisse; & Apologiæ in Ruf. lib. 2. affirmat, se nunquam 70. Interpretibus detrahere voluisse. Hanc interpretationem Indæi vniuersi probarunt, eam in Synagogas induxerunt, Philo, & Iosephus ea vñi sunt; denique oblate supplice libello Iustiniano Imperatori, petierunt eandem, sicut antea factum erat, in suis ipsorum Synagogis legi debere, Apostoli eam citarunt, & Ecclesiæ eam legendam tradiderunt. Merito igitur eadem in Ecclesia communis est habita, quamdiu sincera permanxit. Post vero multæ tandem corruptæ in eam inuestæ sunt, negligentia, vel malitia, aut etiam ignorantia aliquorum, quamobrem ea primum ab Origene, deinde a Luciano Martyre, postea ab Hesychio, quartò demum a Hieronymo fuit mendis expurgata. Cum vero ob tripliæ communem 70. Editionem, dum suam quisque propriam commendaret, non leues conflarent seditiones; ob eamque causam sepe veritatem Hebraicam, vel alias a profanis editas, translationes, consulendi pateret occasio, h. s., & alijs rationibus permotum, se fuisse dicit S. Hieronymus, vt Hebraicam quoque editionem, in Latinum conuerteret. Inter omnes autem veteres Latinas interpretationes 70. Itala, nempe Romana, præstítit ceteris, quod verborum tenacior esset, & felicius exprimeret sententiæ perspicuitatem, vt S. Augustinus affirmat. Latina Hieronymi posterior editio ex Hebræo. Ecclesiæ, antiquitatem excolere consuetæ, initio minus grata fuit, donec paulatim, quænam, qualisve esset, omnium eruditorum studio, & labore perspecta, atque pia, pura, vera, sinceraque comperta, magno honore tandem, summaque laude in Ecclesiam fuit introducta, veteri non explosa. Eandem S. Aug. multum probavit, nequaquam tamē antiquæ illi 70. præferendam putauit. Isidorus autem 6. Etymolog. cap. 6. Eius, inquit, Hieronymi, interpretatio, merito ceteris anteponitur, nam est verborum tenacior, perspicuitate sententiæ clarior atque (vtpote Christiana interpretatio) verior. Cum igitur duplex usurparetur in Ecclesia Romana editio, Vetus 70. noua Hieronymi, (sic enim eas distinguunt Eucherius, & S. Gregorius) accidit post Gregorij tempora (quoto uero potissimum anno, quoque auctore incertum,) vt quoniam duas simul vulgatae editiones, Veteris & Nouæ, diffusionum ac contentionum interdum ministrarent occasionem, & in diuersa studia fideles ea in re distraherentur ab iniucem, dum alij Veterem, & Nouam alij sequerentur, diuino afflante numine, prouisum est, optimeque consultum, vt ad Ecclesiasticum communem vsum, vna ex duabus, quæ vñi omnibus esset ecclesijs, conflaretur, quæ communis omnibus, atque vulgata, uno nomine, a cunctis diceretur, explosa illa Veteris & Nouæ nomenclatura, quæ res plane evenit ex sententia. quæ quidem vulgata Editio cum conflata fuerit, ex ea interpretum 70. a Hieronymo emendata, & ex illa altera, quam, ex Hebræo idem vertit, merito esse Hieronymi dici posse videtur. Nec vero sic passim mixta fuit, vt, veluti centones, fuerit coagimentata, cum in ea reperiantur libri integri secundum 70. editionem positi, nempe Psalmarū, & alij. Porro Psalterium, quo utimur in vulgata, non ex Hebræo, nec ex Hexaplis, sed est ex illa communi, quam diximus, editione 70. ab alij scripti emendata: rursum vero vulgata continet Prophetas minores, secundum factam a Hieronymo, ex Hebraico versionem; sed & quatuor maiores, paucis tamen exceptis. Librum Iob itidem, prout ab eodem ex Hebraico & Arabico est translatus. Recepta igitur vna communis editio, magna consensione à tota Occidetali Ecclesiæ, duæ illæ Vetus, & Noua, vulgatae, paulatim negligi cœperunt, & oblitterari; atque etiam Veterima illa Editio 70. vt iam pene extinta videretur, quæ tamen his prope diebus quasi rediuiua, opera atque industria Antonij Cardinalis Carafæ Bibliothecarij apparuit, tum Græca tum Latina. Haec tensis de Editionibus veteris Testamenti. Quo ad tuuum, cum exemplaria valde essent corrupta, & mendis scaterent, iussu Damasi, Hieronymus illud emendauit ex Greco, pluribus Latinis codicibus inter se collatis, Quæ emendatio, inquit, præfatione ad Damasum, in

Edito 70.
Iudicis pro-
bata, & vñi-
pata.

Triplex com-
munis Edi-
tio 70.
Latina inter-
pretationes.
70.

De Latina
script. Edi-
tione. S. Hie-
ronymi.

Duplex Edi-
tio in Eccle-
sia. Vet 70.
Noua Hie-
ronymi.

Vulgata, ex
quaib[us] cōsta-
ta.

Hier. Vulg.

dici potest.

Psalterium
quo utitur
Ecclesia qua-
le.

Vulgata scri-
pturae editio
qualis.

Editio 70.
tū Græca tū
Latina, resti-
tuta.

Nouii Testa-
mēti Editio
Latina.

quatuor Euangelia, ne multum a lectio[n]is Latinæ confuetudine disparearet, ita calamo temperauimus, ut ijs tantum, qua videbantur sensum mutare, correctis, reliqua manere pateremur, ut erant. Sunt qui contendat, editionem Nouii Testamenti, non esse Hieronymi, plures qui affirment, & eam a calumnijs fortiter vindicent. Quod vero offendatur aliqui rudiore quadam & impolita eius editionis dictione, ac propterea Hieronymi esse negent, a cuius stylo penitus discrepet; hoc ipsum probat, eius esse, qui cum non nauim ipse cuderet, sed veterem emendaret editionem, illa ipsa verba rudia, simplicemq; dicendi stylum, ne in minimo quidem mutare voluit, ubi verba atque sententiae a Greco, vt ait, non dissentirent. Et certe non est verisimile, editionem, auctoritate tanti Pontificis, a tanto viro, emendatam, recognitam, probatam, traditam Romanæ Ecclesiæ, totoque statim Occidetalii orbe diffusam, a posterioribus fuisse neglectam atque reiectam. Hæc eadem Editio, ex decreto Sacrosancti Concilij Tridentini, ad veteres Codices emenda, opera Cardinalis Carafa & aliorum doctissimorum hominum, iussu Sixti V. Pôt. tandem proximis annis prodit. Atque hæc de diuinæ scripturæ editionibus, occasione Hexaplorum Origenis, sub vnum aspectum subiucere opportunum iudicauimus, licet pleraque minus ad hæc tempora pertinerent.

Christi Annus Vrbani Papæ Alexandri Imp. Agricola & Coss.
232. 6. 9. Clementino

Origenes Alexandriae quinque Tomos absoluit Commentariorum in Ioannem, vt idem scribit in sexto. ex illis porro, quos in Ioannem scripsit, vigintiduo Tomi solum ad nos peruererunt, ait Eusebius.^{a lib. 6. c. 18.}

De duodecim libris, quos scripsit in Genesim, octo priores ibidem composuit; in vigintiquinque etiam primos Psalmos; alias etiam in Lamentationes Hieremias, quorum quinque ad nos peruererunt; in quibus obiter librorum, (duo qui defunt) quos de resurrectione exarauit, facit mentionem. Porro libros de Principijs, priusquam Alexandria demigraret scripsit. Stromaton quoque decem, ibidem, Alexandro imperante scripsit. Ex Euseb. ibidem.

Magna per hoc tempus, concitata est tempestas aduersus Origenem, de qua idem in prefatione sexti Commentarij in Ioānem, non quidem ratione abscissionis, aut ordinationis, nam hæc ante præcesserat, sed quod vulgata ab eo scripta, vel (vt ipse excusabat) eius nomine edita, multis hæresibus abundarent, quo nomine a Demetrio Alexandriae Episcopo fuit excommunicatione damnatus, & prolata contra eum sententia, a ceteris quoque Ecclesijs rata habita; cuius rei gratia, mox Origenes, pro sui defensione litteras ad vniuersam Ecclesiam scripsit, amaritudine plenas, quarum Hieronymus, his verbis, meminit lib. 2. Apolog. aduersus Ruffinum. Cumque illa epistola tota, Demetrium Alexandriae Vrbis Pontificem, laceret, & in totius Orbis Episcopos, & Clericos inuehainr, & frastra ab Ecclesijs excommunicatum esse se dicat, & mox. Contra Sacerdotes ergo Ecclesia, generaliter disputans, a quibus indignus communione eius fuerat indicatus hec intulit. &c. Verum vt cunque res acciderit, cum neget eos à se dictos, vel scriptos erores, hæreticis dici non potuit, satis enim ea improbavit, dum constanter sua esse negavit: sed in eo minus videtur excusatione dignus, quod cum sciret tā multa sua ab omnibus impugnari, nullum tamen ediderit retractatorium Committarium, cum sibi satis superfuerit ori & temporis, vt ad Catholicæ fidei normam ea attemperaret.

Vltimo anno Vrbani Papæ, rursus nonae in Christianos excitata sunt turbæ, cum a Cæcilia Clarissima Virgine, eius sponsus Valerianus admonitus, ab eodem Pôrifice baptizatus, Angelico est factus dignus aspectu, simulque Tiburtius eius germanus, ab eadem ad Christum conuersus, & ab eodem Pontifice baptizatus est; qui iubente Turcio Almachio, Vrbanam Præturam administrante, terti sunt; additusque his Maximus, cubiculi Imp. Præfectus. hi tres ob Christi nominis confessionem gladio cœsi, nobilis martyrij coronam adepti sunt. Tenta post hos Cæcilia, perstansque in fidei confessione, distributis per Vrbanum Papam, reliquis substantijs in Pauperes, & rogans vt domum

Origenes ex
communicatur

Inexcusabi
lis Origen.
quod non re
tractauerit;
que multa i
uis scriptis
impugnari
sciebat.
Cæcilia Virg.
Martyrum.

suam

A suam Ecclesiam consecraret, cum nec balnei calore, ad eam extinguedam parati, lassa esset, nec triplici spiculatoris ictu, obtruncata; triduo post, animam suam Domino commendans, martyrum consuminauit, quam idem Vrbanus Papa sepeluit in Cæmeterio Callisti, ubi & Valerianum cum alijs, antea sepelierat, & locus dictus in Cæmeterio, ad S. Cæciliam. Acta fideliora. Quod porro de eadem S. Cæcilia in ijsdem actis legitur, consueuisse Euangelium Christi gestare in pectore ab alijs quoque id factitatum. inuenitur, & si fides præstatur S. Andrea actis, etiam Apostolorum temporibus id usurpatum apparet. sancta, piaque maiorum hæc fuit consuetudo, nisi aliqua accedente superstitione labefactaretur, eius meminuit S. Ioannes Chrysostomus hom. 73. in Matth. dicens: *Multa mulierum modo faciunt, Euangelia ex collo appendentes.*

B **V**rbanus Papa Martyrio coronatur, cum sedisset annos sex. m. 7. & d. 4. ex Indicibus Vaticanis, nam aliter Euseb. in Chron.

Hic fecit ministeria sacra omnia argentea, & patenas argenteas viginti quinque ap-
posuit. lib. de Rom. Pont. & cum refoderetur crypta illa, qua fideles sacra agètes, occlu-
si fuerant, inuenta sunt in ea, multa sacra ministerialia vas, ex argento confecta, Greg.
Tur. de gloria Mart. cap. 3. 8. sed & Prudent. sacro hymno de S. Laurentio, refert perfe-
cutorum sic S. Laurentium alloquenter:

Ministeria sa-
cra argentea.

C *Hunc esse vestris Orgys.*

Moremque, & artem proditum est.

Hanc disciplinam foederis,

Libent ut auro anisistes.

Argenteis scyphis ferunt,

Fumare sacrum sanguinem.

Auroque nocturnis sacris.

Adstare fixos cercos.

D Statuente hæc Vrbano, & hæc ex parte Christi Ecclesiæ gloria effulgente, diuino pla-
ne consilio, sacra profana Gentilium obsolescebant, auctoribus ipsiis metuim. Nā Ale-
xander in templis sane nunquam, præter quatuor, aut quinque Argenti libræ, auri ne-
guttlam quidem aut bræteolam posuit, fusurrans illud Perfilij. In sanctis quid facit au-
rum? & Maximinus eius successor, auctore Herodiano, quæ erant in templis auri vel ar-
genti sustulit. Herodian. lib. 7.

Post dies 30. Vacationis sedis, subrogatur Pontianus Romanus.

E Origenes ex Alexandria in Palestinam profugiens, partim Cæsarea docet, confluens ad eum audiendum infinita multitudine, non solum indigenarum, sed etiam exterorum; partim secedens Tyrum, Hexapla, & Octapla inchoata, absoluit, ex Euseb. 6. c. 20. & 23. & Epiphan. de Mensuris.

Inter Origenis discipulos, maxime insignes fuerūt Theodorus, (post Gregorius ap-
pellatus, & Neocesarea in Ponto, quæ eius Patria erat, Episcopus, ob miraculorum co-
piam magnus & Thaumaturgus appellatus) & Athenodorus eius frater (post ipse etiā
Episcopus, qui vitam suam egregie omnibus disciplinis excultam, nobiliorem etiā red-
dit martirio) qui ambo, ex Gentilibus parentibus geniti, atque Alexandriae primum
Philosophicis literis imbuti, & Christi fidem amplexati, ex patria, quo ex Alexandria
remearant, in Palestinam ad Origenem profecti, illi quinquennio operam dederunt.
Ex Euseb. 3. & maxime ex Greg. Nysseno in vita Thaumaturgi, qui alia plura, & eximia
de eo narrant, ut de mirabili eius ordinatione in Episcopum, & præclarâ quadam reue-
latione, qua etiam Symbolum fidei ei reuelatum est. Huic etiam diuinitus reuelatus est
Alexander, ex Philosopho ob sui contemptum, Carbonariam exercens, & Carbonarius
dictus, quem detentum, Commanx in Ponto ordinavit Episcopum. Hier. de script. in
Theodoro.

Origenis di-
scipuli.

a lib. 6. c. 23.
& I. 7. c. 21.

Dionysius item numeratur, inter celeberrimos eius auditores qui Heraclæ, eiusdem Origenis discipuli, & in Schola Alexandrina successoris, in Episcopatu Alexandrino successit. Euseb.^a

a Li. 6.c. 20.
& 23.

<i>Christi Annus</i>	<i>Pontiani Pap.</i>	<i>Alexan. Imp.</i>	<i>Lupo & Coss.</i>
<u>234.</u>	<u>2.</u>	<u>II.</u>	<u>Maximo</u>

b lib. 6.c. 20. **D**emetrius cum 43. annos integros Episcopatum Alexandrinū tenuisset, moritur, ei succedit Heraclas. Euseb.^b in historia qui tamen in Chron. illi tribuit 44. Ammonium & Origenem, vt Platonicos Philosophos (licet Christianos) non paruo interruo, Philosophos sui saeculi superantes, Longinus clarissimus & ipse, huius temporis Philosophus, laudat. Porphyr. in Plotini Vita.

c lib. 6.c. 13. **A**mmonius vir disertus, & eruditus, in Philosophia, eodem tempore Alexandriæ, claus habitus est, qui inter multa ingenij sui, & præclara monumenta, etiam de consonantia Moyſi & Iesu elegans opus composuit, & Euangelicos Canones excogitauit, quos postea secutus est Euseb. Cæsar. hunc falsò accusat Porphyr. quod ex Christiano Ethnico fuerit, cum constet eum usque ad extremam vitam Christianum perseverasse. Hieronymus in scriptor. ex Euseb.^c

Plotinus 28. annos natus, Alexandriam profectus, Ammonio Christiano Philosopho publicè profitenti, undecim annis dat operam. Porphyr. in vita Plot.

Platonica doctrina introductio ad Christianism. **C**hristianoi in florentissima Ciuitate Alexandria, Philosophiam, maxime Platonicam, publicè profitebantur, auditoribus etiam Gentilibus hominibus; experientia edocti, eiusmodi scholas, esse introductionem quandam ad Christianam fidem. ac de utilitate Philosophiæ, quomodo conducat ad Christianam Religionem, & quomodo ea utendum sit, Clem. 1.lib. Stromatum docet. Cum vero perfectam sapientiam, apud Platonicos inuenire minus concessum esse viderent, alterum de duobus solebat accidere; vt, aut verè amatores ac indagatores sapientiæ, ad Christianam Religionem se transferrent, vel ad Magicas se conuerterent impietas, vt de Plotino eiusque discipulis scribit Porphyrius.

Exprobrat Origenes lib. 7. contra Celsum, Philosophis Gentilium, quod post disputationes in Scholis, de Deo rebusque intelligibilibus, mutarent gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis hominis corruptibilis, atque etiam volucrum, quadrupedum, reptilium, & quod rudes alioqui & imperiti homines Christiani, continentia, & sanctitate vita, longè Gentilium sapientibus anteirent.

<i>Christi Annus</i>	<i>Pontiani Papæ</i>	<i>Alexandri Imp.</i>	<i>Maximo & Coss.</i>
<u>236.</u>	<u>4.</u>	<u>13.</u>	<u>Urbano</u>

Alexander Artaxersem Persarum Regem, litteras pacis, barbarica insolentia contemnentem, & ingenti apparatu Romanum inuadentem Imperium, felicissime superat, & Romam rediens 7. K.Octob. triumphat. Herodianus, Lamprid. Deo nimis fauente ei, qui licet vera religionis expers, recte tamen & æqui obseruatissimus fuit.

<i>Christi Annus</i>	<i>Pontiani Papæ</i>	<i>Maximinii Imp.</i>	<i>Seuero & Coss.</i>
<u>237.</u>	<u>5.</u>	<u>I.</u>	<u>Quinctiano</u>

Pontianus Episcopus, & Philippus presbyter, in exilium, ab Alexandro, in Sardiniam deportantur, Seuero & Quinctiano Coss. ex lib. de Rom. Pont. quod potius calumnia aliqua, in eum a Gentilibus excogitata, quam Christianæ Religionis causa, (cum ipse Imperator familiam haberet refertam Christianis hominibus) ab Alexandro factum suspicari licet.

A Alexander in expeditione Germanica, Maximini dolo, vna cum Mammea Matre, apud Magūtiām seu Mogūtiām occidit, cum imp. ann. 13. & dies 9. vixissetque ann. 29. m. 3. d. 7. Lamprid.

Alexandro occiso, Maximinus acclamatur Imp. barbarus, & saeuissimus, cuius immunitatis cruciatibus auditis Senatus, eū adeo extimuit, vt vota in templis publicè, priuatum, mulieres etiam cum suis liberis facerent, ne ille vnquam urbem Romam videret. Erat enim ei persuasum, nisi crudelitate, Imperium non teneri, Iulius Capitolinus.

Qui se adeo ferum & trucē exhibuit in suā ipsius superstitionis cultores, qualē in Christianos, quos publicos hostes reputabat, se gesisse credendum est.

Maximinum filium Imperij collegam adsciscit.

B

Sexta Persecutio Maximini, Augustino & Seuero.

Maximinus, propter grauem inuidiam, qua contra Alexandri familiam, in qua cōplures fideles & Christiani versabantur, flagrabat, acerbam persecutionis tempestatem concitatuit, iussitque solos Ecclesiarum Præsides, tanquam auctores doctrinæ Euangelicæ, neci dari. Euseb.^a Omnes quidem Alexandi ministros, a Maximino variè occisos esse, ad quattuor hominum millia, bonis eorum direptis, testatur Iulius Capitonius.

^a Li. 6.c.21.

C Ex terræ motibus plurimis & ingentibus, quibus concussus est Oriēs, quique Christianis, pro Gentilium more, imputabantur; Origenes, tomo 28. in Ioan. & Firmilianus Episcopus Cæsareæ in Cappadocia, epistola ad Cyprianum, quæ apud eum est 75. grauem persecutionem excitatam affirmant, sed breuem.

Pontianus Romanus Episcopus, Alexandri iussu in Sardiniam deportatus, eiusdem Maximini mandato, fustibus verberatus, in martyrium consummat. 19. die Nouemb. cuius postea corpus a Fabiano Romanum deportatum, in Coemeterio Callisti sepultum est. Cessat Episcopatus dies 13.

Anterus Græcus substituitur, tertia Decembrib.

Origenes occasione tam dire tempestatis, qua vexabatur Ecclesia, librum scribit de Martyrio. Euseb.^b

^b Li. 6.c.21.

D Christi Annus Anteri Papæ Maximini Imp. Maximino Aug. & Iulio Africano Coss.

238.

I.

2.

& Iulio Africano

Coss.

Anterus Papa vix mense uno in Pontificatu exacto, saeuiente Maximino Imp. Romæ, per Vitalianum Præfectum Prætorio, & Sabinum Vrbi Præfctū, pro Christi nomine Martyrio coronatur, 3. Ian. Euseb. in Chron. & in Hist. 6. cap. 22.

Hic gesta Martyrum diligenter a Notarijs exquisiuit, & in Ecclesia recondidit, propter quod a Maximo Prefecto, (an potius a Maximini Prefecto) Martyr effectus est. lib. de Rom. Pont.

Notarij, quæ extra cancellos, cum Martyribus agerentur, vel dicerentur, magna adhibita cautela, consuetis notis, quam celerrimè, in tabulis adnotabant; Exceptores vero, siue Notarij publici, quæ intra cācellos, obducto velo corā Iudicibus, cū de ipsis questio haberetur, quæ ageretur, dicereturve notabāt, & in Acta referebant, quæ in Provincijs Procōsularia dicebātur. quorū Actōrū exēpla Christiani, collata pecunia, redimere solebāt, & inter Acta Martyrū sedulo asseruare. Ceterum Notarē olim à Tirone Ciceronis liberò primū excogitatæ, vt Euseb. tradit in Chron. vel a Mecænate, vt Dio. hist. lib. 33. nō verba tātū, sed ēt sententias integras cōtinebant, vt non mireris, aut impossibile ducas, descriptas fuisse longas Martyrum orationes, quæ ipsorum Actis interdum reperiuntur intextæ, licet non negandum, aliquas ex illis postea superadditas, certè quidē, si quid apud Iudices ius valebat, & spatium suā dicendæ cansæ, reis, lege concessum, no-

Notarij qui.
Exceptores
qui.

a cap. 26.

uem horarum, vt ait Plin. 4. epist. 9. vt accusatoribus sex, dabatur, poterant longiores apud eos habere orationes, horum Notariorum perniciissimam operam, non in conscribendis tantum actis Martyrum, sed & in publicis excipiendis, cum haereticis disputationibus, mutuisque collationibus, atque in Sanctorum Conciliorum gestis scribendis, laudat aliquando Augustin. 2. de doctr. Christiana. ^a

Anterus, ordinato Fundis Campaniæ Episcopo, in Cœmeterio Callisti sepultus est, lib. de Rom. Pont.

b Li. 6. c. 21.

Fabianus 13. post die, 16. Ian. subrogatur, patria Rom. per columbam eius capitii insidente, dum de electione ageretur, a S. Spiritu electus, & probatus statim ab omnibus Euseb. ^b

De tribus quæ eius nomine feruntur epistolis, prima uarie deprauata, spuria habetur, nisi in eo maxime corrigatur, quod habet de Nouato & Nouatiano; quod non nisi sub Cornelio, eius successore contigisse constat, ex Pontificali in Fabiano, & in Cornelio ex Cypriano epist. 49. 52. 76. & ex Paciano ad Sympron. epistola 3.

Gordiano & filiis delectis Impp. in Africa ab exercitu, & Senatu eos probante, ac Maximinum hostem iudicante, Vitalianus Praefectus Praetorio, & Sabinus Vrbis Praefectus, sanguini, & ad ingenium Maximini facti, occiduntur. Capitolinus.

Praetoriani, stantes a Maximino, & populus, se inuicem credunt, & Vrbs a militibus inflammatur, Capitolin. Gordianis a Capeliano, Numida & Mauritania Praefecto, extintis: a Senatu deliguntur, Clodius Maximus Pupienus, & Cælius Balbinus, qui subeant Imperij curam, a quibus & cooptatus est Gordianus nepos, puer, in Cæsarem.

Senatus Legatos mittit per Romanum Imperium, ad sollicitandas Provincias, vt a Maximino deficerent. Capitolin. & Herodian.

Christi Annus Fabiani Papæ Maxim. Imp. Perpetuo & Cornelio seu ^{Coff.}
239. 1. 3. Corneliano Cassiodorus ^{Coff.}

Votis tantummodo agebant, læsa implorantes numina, nullo scilicet audente profiteri se vindicem, donec exacto triennio, exigua leuique occasione, (vt lubrica sunt Tyrannorum res) primo arma sumpserunt, rebellaruntque Afri &c. Herod. lib. 7.

Christi Annus Fabiani Papæ Maximini Imp. Vlpio & Proculo Pontiano ^{Coff.}
240. 2. 4. ^D

Chronographica ratio ex Censorino.

HI Consules hoc anno Olympiade 254. anno 2. nimirum, a prima Olympiade, anno millesimo decimoquarto, a Censorino in libro de die Natali ponuntur, quibus numeratur ab eo annus ab V. C. 991. cum ait. *Hic annus cuius velut index, & titulus quidam est Vlpi & Pontiani Consulatus, ab Olympiade prima, mille & quatuordecim, ex diebus duxit aetatis, quibus Agon Olympiacus celebratur, a Roma autem condita 991. & quidem ex Palibis, unde Vrbis anni numerantur. Hæc Censorinus.*

Maximinus Imperator ex Germania, in Italiam veniens, Aquileiam, munitissimam vrbem, expugnare fustra conatur. Milites fatigati, & pertensi sanguini Maximini, eum cum filio obtruncat, & capita Romam mittunt. In ea obsidione maxima enituit Aquileiensium virtus & constantia, ac tuu forte accedit, vt Romana Ciuitas, honoris, & virtutis causa, diceretur. quo nomine in posterum appellata, obseruatum est.

Extinctus Maximinis, Maximus Pupienus, & Cælius Balbinus, liberas Imperij capessunt habenas, summa cōcordia. sed ægre ferentes milites, parere a Senatu datis Impp. ambos, Agonalibus ludis Capitolinis, occidunt. Capitolinus.

Hoc anno ipsdem Consulibus, Vlpio, & Pontiano, cęptum numerari Agonem trigeminum nouum, absoluto eodem anno Agone trigesimo octauo, Censorinus, qui hoc ipso anno, sub ipsdem Consulibus, (vt ipse tradit) scribebat librum de die Natali, testatur. Hac igitur ex Censorini sententia, firmiter statuta Chronologia, qui dixerunt Maximū

atque

Aquileia Romana Ciuitas quādo dīta.

A

B

C

D

E

A atque Balbinum imperasse annum unum, a morte Maximini, sed ex quo Senatus Decreto, dicti sunt Impp. annum illum numerasse oportuit.

Occisis Maximo & Balbino, milites e vestigio Gordianum Cæsarem acclamant Augustum annum ætatis agentem decimum sextum. Capitolin.

B D Efuncto Zebino Episcopo Antiocheno, sufficitur Babylas, qui sedem tenuit usq; ad Decium Imperatorem, annos 12. Is præscius venturæ aspermissæ sub Decio, persecutionis, non viros tantum, sed & pueros, quos Christianæ fidei imbuebat elemens, ad subeundum pro Christo martyrium, assiduis sermonibus inflammabat.

P Ace Ecclesiæ redditæ, Origenes iterum Athenas profectus, ibi 25. libros in Ezechielem absoluit, & in Isaia tertiam partem, usque ad visionem quadrupedum in deserto, triginta. In Cantica quoque decem. Ex Euseb.^a

C Hac pace Ecclesiæ bene usi sanissimi Episcopi, omnem nauarunt operam, ut hæreticos, a Dominico grege fugarent.

C Gordianus Sabinianum in Africa rebellantem comprimit. Capitolinus, sicutque extinctis penitus bellis ciuilibus in Romano Imp. otium, & in Ecclesia pax fuit tranquillissima.

D Concilium in Africa Nonaginta Episcoporum, aduersus Priuatum hæreticum, quem omnium sententia damnatum, Fabianus quoque Romanæ Ecclesiæ Episcopus, & Donatus Carthaginensis, Ecclesiastica communicatione priuarunt. Cypr. ad Cornel. epist. 55.

Synodus in Arabia, aduersus errores Berylli Bostrorum Episcopi, afferentis Christum non habuisse ex se diuinitatem, sed solam Patris in eo exitisse, qui confutatus a Synodo & maxime ab Origene, resipuit. Euseb.^b

a lib. 6. c. 25.

b lib. 6. c. 26.

O Rigenes contra Celsum lib. 3. hæc tempora videtur innuere, cum ait, *Denuo, calumniatores nostri, causam taurorum motum, quibus nunc res Romanæ agitantur, in multitudinem fidelium, conferre cuperunt, quod non impugnemur a Principibus sicut superiore tempore.*

E Helconidis Corynthiæ nobile Martyrium, hoc tempore accidisse putatur, 28. Maij in Menolog. & Martyrolog. sepe enim in summa pace Ecclesiæ, et si non aperte Christianitatis titulo, multos tamen circumuentos eius causa calumnijs Christianos, morte damnatos constat. Acta quæ feruntur Tryphonis Martyris, sub Gordiano (apud Metaphr. 2. Febr.) cuius filiam a Demonio liberauit, si vera sunt, oportet, sub maiori Gordiano contigisse, si quidem hic anno vxorem duxit, ex Capitolino.

Bellum Persicum exoritur, Sapore, eo impetu, inuidente Romanum Imp. vt in Syriam usque populabundus aduenerit, & Antiochiam ceperit. Gordianus antequam ad bellum proficisciatur, Vxorem ducit, filiam Misithæ doctissimi viri, quem causa eloquæ dignum parentela sua putauit, & Præfectum statim fecit. Capitolinus.

Ingenti terræmotu orbis concutitur, vt ciuitates etiam, terræ hiatu, cum populis, deperirent. Capitolin.

Christi Annus

Fabiani Pap.

Gordiani Imp.

Attico & Coss.

244.

6.

4.

Pretextato

Gordianus aperto Iano gemino, quod indicti belli erat signū, cū ingenti exercitu, contrā Persas profectus, effecit, vt Persæ, qui etiam in Italia timebantur, in Regnum suum, Imperatore eos oppugnante, redirent, totumque Orientem Rom. Resp. obtineret, quæ omnia se accepta ferre Soceri Misithæ Consilijs, Gordianus, litteris ad Senatum, professus est; quamobrem magna in eum conflata inuidia, creditum est, arte Philippi, qui post eum, Præfectorum Prætorij creatus est, fuisse morte sublatum, Medicis ad scelus adhibitis. Capitolinus.

Plotinus in Persas primum, ac subinde ad Indos peregrinaturus, Gordiani exercitiū se iungit. Porphyrius.

Christi Annus

Fabiani Pap.

Gordiani Imp.

Apiano & Coss.

245.

7.

5.

Pappo

PA CE Ecclesiæ bene vñi episcopi, Christianam Religionem propagare, & illustrare ædificijs studuerunt. Hinc Fabianus Papa multa ædificia fieri in coemeterijs ius sit, quæ enim subtus terram latebant, in cryptis arenarijs, Sepulchra Sanctorum Martyrum, erectis desuper ædificijs, redditæ sunt clara & conspicua, Christianorumque vñi opportuna; qui ex more, eadem coemeteria, vt orarent, frequenter adire solerent; idem fecere in Prouincijs, alij episcopi; & inter alios Gregorius Thaumaturgus, immenso, Ciuium suorum numero, ad fidem conuerso, nobilem erexit Ecclesiam, vniuerso fidelium populo, pecuniam, & operam conferente, quod, vt acceptum Deo gratissimum munus, nullo unquam valuit terræmotus impetu labefactari, cæteris publicis & priuatis ædificijs prostratis. Lib. de Rom. Pont. Greg. Nyssen. in V. Greg. & Theodorus lector, Collestan. lib. 2.

Misitheo Imperatoris socero, vita functo, Præfectura Prætorij Philippo, a Gordiano est collata, qui regnandi libidine percitus, dolo egit, vt Collega Imperij à militibus posceretur, quod tandem est consecutus. Capitolinus.

Christi Annus

Fabiani Pap.

Philippi Imp.

Peregrino & Coss.

246.

8.

1.

Aemiliano

Gordianus Imp. à Philippo collega occiditur, quām crudeliter, & turpiter, Capitolinus narrat, Imperauit annis sex.

Mærens Senatus Gordianum locat inter Diuos. Capitolin.

Milites, ingrati licet, corpus eius honorant sepulchro, in finibus Persidis, cum hac inscriptione, *Divo Gordiano, Victori Persarum, Victori Gothorum, Victori Sarmatum, Depulso Romanarum seditionum, Victori Germanorum, sed non Victori Philipporum*. Capitolin.

Philippum, cum inuasit Imperium, minimè credibile est fuisse Christianum, cum nemo Gentilium historicorum, id vel leuiter innuerit, & ex lib. 3. Origen. contra Celsum prope finem, (quem, ab eo, sub Philippis, elaboratum scribit Euseb. ^a) idem colligatur. Primus qui tradiderit eum fuisse Christianum, Euseb. fuit, qui & cap. 29. scribit, ex tare Origenis Epistolam ad Philippum Imp. & alteram ad eius vxorem Seueram, quas quidem, post elaboratum Commentarium contra Celsum, scriptas fuisse, colligi posse videtur ex eodem Euseb. Præter Græcos autores, Latinorum quoque ex antiquis, assertores Christianitatis Philippi, sunt. Vincentius Lerinensis, & Orosius, ambo S. Augustini æquales, & post hos omnes Cassiodorus in Chron. recentiorum vero planè innu-

^a lib. 6. ca. 27
& 29.

A meri. Vincentius autem cum de Origene agit, hæc ait: *Eiusdem epistola testimonium perhibent, quas ad Philipum. Imp. qui primus Romanorum Principum Christianus fuit, Christiani Magisterij auctoritate conscripsit, aduersus haereses cap. 23.*

Ceterum, sicut constantissimè affirmari potest Philippum, cum inuasit Imperium, fuisse Gentilem, ita a Christiana fide alienum non decessisse. Acta etiam Pontij Martyris non obscure significant, eorum enim testimonio de amboibus Philippis, Patre, & filio, traditur, Christianam fidem suscepisse, eo anno, quo Vrbis Natalis millesimus numeratur, nempe quarto eius Imperij. Quæ acta extant apud Sur. die 14. Maij, & alia manuscripta: extat item memoria, in Martyrolog. Rom. Vsiardi atque Adonis.

Quæ recitat Euseb. ^a de Episcopo, qui Philippum in Ecclesiam ingredi vetuit, antequam peccata poenitentia diluisset, hæc Romæ contigisse sub Fabiano Papa, est omnium prope sententia.

PHilippus Imper. Romam reuertitur.

Plotinus, imperante Philippo, Romam venit, quadragesimum iam natus ætatis annum. Cum vero Herennius, & Origenes, & Plotinus olim inter se constituerint, ne Ammonij, (quem Christianum Philosophum Alexandriæ docentem, audiuerant,) dogmata ederent; que andita ab eo, tanquam in primis purgati, præcipue comprobaretur: C Plotinus quidem stetit promissis, &c. Herennius autem, primus paœta dissoluit: & Origenes anticipantem Herennium, est deinde sequutus. Porphyrius in Vita Plotini.

Tunc Plotini Schola Romæ floruit, habuitque condiscipulos multos acutissimos, & solerissimos viros: sed aliqui eorum, magicarum artium curiositate depravati sunt, aliqui Dominum Iesum Christum, ipsius veritatis, atque sapientiae incomparabilis, quam conabantur attingere, cognoscentes, gestare personam, in eius militiam transierunt ex Augustino Epist. 56. ad Diſcorum, in fine.

Plotinus inter alios a se editos libros, scripsit aduersus haereticos, tum ex Christians, tum ex antiqua Philosophia egressos, quod opus ait Porphyrius, nos contra Gnosticos, inscripsimus.

Amelius libros 40. contra librum Zostriani scribit. Porphyrius.

D Ego vero (Porphyrius) argumentationibus multis ostendi, librum Zoroastris ab illis inscriptum, adulterinum, nouumq; esse, & ab eis confitum, qui struebant haereditatem, ut institutiones suæ, esse Zoroastris crederentur.

Philippus Pater, Philippum filium creat Augustum, Nummi, Aduentus Augg. S.C.

Heraclas, Alexandrinus Episcopus undecimo, vel potius quartodecimo sua sedis anno moritur, qui fuit Origeni. Succedit Dionysius, qui & ipse fuerat Origenis discipulus. hic, maiorem veritatis, quam amicitia habens rationem, ipsum Origenem, qui scripta sua multis erroribus asperfa, euulgaret, cœpit acriter impugnare, & in multis, haereses accusare. At Origenes, ex hac occasione, rectæ sua fidei professionem, primo ad Fabianum Romanum Pont. tanquam, ad totius Catholicæ Ecclesiæ Presulem, mox ad alios misit Episcopos. hæc fere ex Euseb. ^b qui eam se ait intexuisse in sua, pro illo Apologia, quæ excidit. Quod vero compertum est Origenem, his Philippi temporibus, Romam iuisse, par est credere, eum à Fabiano, in re tanta, ad dicendam causam euocatum, vel quod sua fidei confessio, recepta non esset; Romam, ad eum, se purgaturum, accessisse. de hoc eius aduentu Romam, nihil prorsus Eusebius, at venisse ipsum Romam his temporibus, cum Plotinus Romæ deceret, Porphyrius, qui aderat,

Origen. redit rationem sua fidei apud Fabianum. P. per litteras.
b lib. 6. c. 28 & 29.
Mox Romæ adit, forte citatus.

in vita Plotini, perspicue demonstrat, dum hæc ait de eo: *Cum Origenes aliquando ne nisset in Scholas; Plotinus statim genas rubore suffusus, assurgere voluit. Sermones vero ab Origenè continuare rogatus, respondit: Studium loquendi cessare, quando qui loquitur, animaduertit se ad illos, qui idem ipsi nouerint, verba facturum.* Atque ita cum pauca quædam differueriset, inde surrexit. hæc Porphyrius. Ex quibus quanti fieret Origenes, etiam ab externis Philosophis, satis colligitur. Ceterum non diutius Romanæ moratus esse Origenes videtur, qui ad Orientem regressus, aduersus obortas in Arabia hæreses, vna cum Orthodoxis Episcopis, certamen inijt.

Christi Annus

Fabiani Pape

Philippi Imp.

249.

II.

4.

Philippis

Patre 2.^mFilio 1.^m

Coff.

A

Hoc anno Philippi Augg. Christiana Religione initiantur. Aëta S. Pontij, Martyris.

Certæ leges a Philippo sanctæ, magnum specimen reddunt Principis Christiani, nā primum, sentinam illam detestabilium turpitudinum, exoletorum classem, sustulit, Lam prid. in Alexandro.

Deinde etiam garrulam Poëtarum linguam, honestissimorum hominum famam carpentem coercere conatus est, quod etiam ea abuterentur arte, ad inficiendos iuuenum animos, turpitudine, ex albo bonarum artium professorum, expunxit, dum eos à priuilegijs, illis concessis, exclusit, ea lege ^a Poëta nulla immunitatis prærogativa inveniuntur. Ex quibus, alia plura piè, & sanctè statuta, quæ exciderint, facile possumus intelligere, quibus, & labem inuasi Imperij studuit abolere, sacro baptisme expiatus. Si quid autem post hæc, quauis occasione deliquerit, quo ab Ecclesia, deberet esse extorris, facta exomologesi, (vt ex Euseb. dictum est) publicè in Ecclesia, Fabiano Papa id exposcente, magnæ pietatis Christiani Imperatoris culmine dignum exemplum edidit. Ceterū, quod ad res ab eo gestas pertinet, non absque inuidia & odio Christiani nominis factum esse existimandum est. vt septennium eius Imperij temporis, obscurum plane remanferit, si enim improbæ illæ fuissent, perinde atque eius ingressus, scriptores Ethnici non tacuisserint, qui scelus illud egregie reliquere testatum.

Millesimus annus ab vrbe condita, quem Philippus, insignibus editis muneribus celebrauit. Capitolinus in Gordiano. Aurelius Victor in Philippo. Nam quod negat Zosimus, iudos sacerulares, post Seuerum, fuisse instauratos, falsum esse appetat; cum Capitolinus, Numimi, inscriptiones, Euseb. Cassiod. affirment, sub Philippo Imp. esse habitos, nisi forte Zosimus, eos tacendos esse existimauit, quod cum à Christiano Imp. fuerint celebrati, non more majorum (vt Orosius lib. 7. testari videtur) immolatis Sacrificijs diis, alijsque Gentilitiae superstitionis officijs, sed editione tantum munerum; ceteris vero Idololatriæ cultoribus Pontificibus, agendis relictis.

Philippopolim Ciuitatem in Thracia ædificat. Zosimus.

Concilium habetur in Arabia aduersus quosdam, afferentes hominum animas vna cum corporibus, vno eodemque momento temporis interire, & penitus extingui, at demum tempore resurrectionis vniuersæ carnis, cum eisdem vitam denuo recuperaturas. Inuitatus Origenes, & partes veritatis suscipiens, aberrantes ad rectam fidem traduxit Euseb. ^b

Per hæc tempora, instauratur hæresis Helcesitarum, nuper oborta, Euseb. ex Origenè docebant licere fidem solo ore negare. epist. Pauli nō recipiendas. Christū esse creaturam, & alia impia. In Arabia quoque exoritur hæresis Valesiorum, a Valesio Arabe diffamata, quæ & Eunuchorum dicta est, eo quod omnes pariter castrarentur. Hi vero, Origenis exemplo, talia se recte facere existimasse putantur, Euangelium secundum literam intelligentes. Epiph. Hær. 19. & 53. Aug. cap. 32.

^a Poëta c. de Profess. lib. 10.

^b lib. 6. c. 30.

^c lib. 6. c. 31.

C

D

E

A

Christi Annus Fabiani Papæ Philippi Imp.
250. 12. 5.

Philip. A.A. & Coss.
 Patre 3.^m
 & filio 2.^m

Cæcilius Cyprianus, defuncto Donato Episcopo Carthaginensi, summo tum Cle-
 ri, tum populi totius consensu, uno tantum aduersante Felicissimo Presbytero,
 eiusdem sedis Episcopus eligitur. Tempus quidem colligitur ex Epistola 55. ad Corine-
 lium. De antecessore Donato, ex eadem epist. De aduersante porro Felicissimo cum So-
 cijs, qui & schismatricorum dux eum Romæ accusavit, ex ep. 40.

B Fuisse Cyprianum genere illustrem, potentia clarum, suæque Ciuitatis. Senatorem,
 amplissimam, primariamque eius ordinis obtinuisse dignitatem, atque disciplinis Phi-
 losophicis, insigniter ornatum, & eloquentissimum, testatur S. Greg. Nazianz. oratio-
 ne, qua eum laudat; Laetant. de eo sic scribit, lib. 5. cap. 1. Vnus præcipitus & clarus ex-
 titit Cyprianus, qui magnam sibi gloriam, ex artis oratoria professione quæfierat, &
 admodum multa conscripsit, in suo genere admiranda erat enim ingenio facili, copio-
 so, suani, & qua sermonis maxima est virtus, aperto, ut discernere nequeas, vtrum ne or-
 natio in loquendo, an facilior in explicando, an promptior in persuadendo fuerit. Cæ-
 cilius presbyter, eum ad fidem perduxit, à quo & grati animi significatione nomen acce-
 pit, ut dicetur Cæcilius Cyprianus, qui forte is fuit nobilissimus Rhetor, Afer, Diadu-
 meni olim Magister, quem Cyprianus (inquit Pontius) toto honore, atque omni ob-
 seruantia diligebat, obsequenti veneratione suspiciens, non iam vt amicuum, animæ cox-
 quale, sed tanquam nouæ vitæ parentem.

Cyprianus
qualis & quâ-
tus. vir.

C Meditans Christianam suscipere Religionem Cyprianus, nouam illam per baptismū
 natuitatem, vix capere poterat, atque adeo pene impossibilem putabat, quam tamen
 post, magnopere expertum se affirmat, epistola 2. ad Donatum, ad quem inter plura;
 scis, inquit, & mecum pariter recognoscis, quid detraxerit nobis mors ista criminum, vita
 virtutum.

D Senior accessit ad Christum (ex epistola secunda) vxoratus, & cum filijs, & diues, ut
 docet Pontius, dum ait, ipsum non longo solum tempore acquisitas diuitias in Paupe-
 res erogasse, sed saeculo nuncium remisisse, charissima cōiuge, & dulcissimis liberis, Chri-
 sti amore libentissimo animo, (commendatis illis, Cæcilio Presbytero) relictis, eminen-
 tioris vitæ iter confessim arripiuisse. demumque subdit; longum est ire per singula, san-
 cta eius facta, onerosum est enumerare. Ad probationem bonorum operum, arbitror so-
 lum hoc satis esse, quod iudicio Dei, & plebis fauore, ad officium Sacerdotij, & Episco-
 patus gradum; adhuc neophytus, &c, ut putatur, nouellus, electus est, magno namque stu-
 dio, vehementique animi ardore, se a populo Carthaginensi esse petitum Episcopum,
 ipsem ad eundem populum scribens, testatur ep. 40. Cum paulo post baptismum adsci-
 tus sit Episcopus, vnde ei tanta Theologia doctrina, & Ecclesiastice discipline usus
 forte, quia adhuc Gentilis, contrinuit legendo Christianæ Religionis libros, (si quidem
 & Tertulliani fuisse studiosum scimus) nisi res miraculo adscribatur.

E Excultam illam suam, & singularem facundiam, ad Christianam simplicitatem demi-
 fit, ut testatur ipse de se, epist. 2. In sudis, inquit, in concione, pro rostris, opulenta facun-
 dia, volubili ambitione iactetur: cum de Domino Deo vox est, vocis pura synceritas, non
 eloquentia viribus mititur, ad fidem argumenta, sed rebus, denique accipe, non diserta sed
 fortia; nec ad audientia popularis illecebram, culto sermone fuscatam; sed ad Dinnam
 Indulgentiam prædicandam, rudi veritate simplicia, & tamen admirabilis semper est
 visa omnibus, eius Christiana eloquentia, de qua utraque & seculari, & Christiana B.
 Aug. de doctr. Christiana, libro 4. c. 14.

Christi Annus

252.

Fabiani Pap.

14.

Philippi Imp.

7.

Decio atque Coss.

Grato

a lib. 6.c.34.

b lib. 39.

MAgus quidam Alexandriæ, (is forte sacerdos Ægyptius, quem Porphyrius scribit in vita Plotini, ex cantationibus deditum fuisse) instigat Ægyptios in Christianos, qui cædes & direptiones bonorum, cum gaudio passi sunt. in occisis numerantur insigniores, Metras, Quincta, Apollonia, Serapion. Dionys. Episcopus ad Fabium Antiochenum Episcopum, apud Euseb.^a Non ex Imperatoris Edicto, inquit; persecutio apud nos inculta fuit, sed integrum anno præuenerat.

Ægyptios contentiosos, & seditiones, usque ad sanguinem & cædes, eosdemque ad bellum, eiusque labores, omnium esse ineptissimos, ait Dio.^b Philo. in Flaccū. Iuuenal. Satyra 13.

Christi Annus Fabiani Pap. Decij Imp. Decijs Seniore. Coss.

253.

15.

1.

& Iun. cog. Etruscō

Chronographia præfens ex Orosio statu itur.

His Consulibus (inquit Cassiod.) occisi sunt, Philippi, Pater, & filius Imp. ille Vesonax, hic Romæ Imperiumque capessit Decius, qui mox Decium filium Cæsarē dicit. Vetus inscriptio Veronæ. Anno Christi 253. Imp. Diuus Philippus senior Veronæ; & Romæ umor a Satellitibus interficitur. His consentit Paulus quoque Orosius, cū tradit occisos esse Philippos, & subrogatum Decium, anno Millesimo quarto ab Urbe condita, huic Chronographiæ suffragatur. Sic itaq; omni genere Chronographiæ, nempe, Christi, Imperatoris, Vrbis annis, atque Consulibus, hoc anno occisos esse Philippos, & Decium imperare cœpisse, habetur expressum.

Vuentibus adhuc Philippis, Decius, post Macrinum, qui cito sublatus est, ab exercitu Illyricorum, Imperator est acclamatus.

Quod autem unus Eutropius dicit, Philippos inter Diuos fuisse relatos, indicat eū, qui ex Gordiani cæde odio esset Senatui, populoque Romano, optimis meritis eos sibi adeo conciliasse, ut etiam post necem, supremo illo officio, Pater & filius culti fuerint. Colligitur & illud, sic eos fuisse Christianos, ut tamen propterea nullum negocium fassuerint Gentilitia superstitioni.

De Seuera Augulta, Philippi maioris coniuge, an & ipsa a Decio occisa fuerit, quod Christianam Religionem coleret, nihil supereft, memorie proditum.

Decius continuo, cum inuasisset Imperium, ob quod se etiam Philippos interfecisse docuit, ad persequendos, interficiendosque Christianos, Septimus, post Neronem, fera via sparrit edicta, plurimosque sanctorum ad coronas Christi, de suis cruciatibus misit. Euseb. Orosius.^d

Sub Philippis, longe, lateque peruagata diuina prædicatio, ingentem numerum vbi que ad Christi fidem aggregarat, languecente indies magis, & obsolescente Gentili superstitione; ex quo, ira & inuidia, incitatus Decius Imp. putas Diuinum consilium, humana vi posse eludi, indicet accrimam, & omnium atrocissimam persecutionem. Ex Greg. Nyss. in Vita Thaumaturgi.

Decij Edictum erat iam vulgatum, illudque tale profecto videbatur, quale Dominus prædixerat fuiurum, in quo terribilissima illa, iam propemodum complebatur sententia: nimirum electos, si possibile esset, in errorem inducendos fore, hinc omnes certe metu percussi, ob stupuerunt &c. Dionys. Alexand. ad Fabium Antiochenum, ex Euseb.^e

Qua precesserit causa, cur tam immanem persecutionem, Deus in Ecclesiam sœuire permiserit, luculēter B. Cyprianus, oculatus testis, libro de lapsis, differit. Si, inquit, clavis causa cognoscitur, & medela vulneris innenitur, Dominus probari suam familiam uult, & qua traditam nobis divinitus disciplinam, pax longa corruperat; iacentem fidē, & pœnè dixerim dormientem, censura cœlestis erexit. cumque nos peccatis nostris, am-

plus

c lib. 6.c.32.

d lib. 7.c.21.

e lib. 6.c.34.

Ob corruptā Christi uam disciplinam permitta pœnitentiā grauis.

A

B

C

D

E

A plius pati mereremur, clementissimus Dominus, sic moderatus est, ut hoc omne quod gestum est, exploratio potius, quam persecutio videretur. Studebant augendo patrimonio singuli, & oblii, quid credentes, aut sub Apostolis ante fecissent, aut semper facere deberent, insatiabili cupiditatis ardore, ampliandis facultatibus incubabant. Non in Sacerdotibus religio deuota; non in ministris fides integra; non in operibus misericordia; non in moribus disciplina. Corrupta barba in virtute, in feminis forma fucata. Adulterati, post Dei manus, oculi, capilli mendacio colorati. Ad decipienda corda simplicium, callida frades, circumvenientibus fratribus, subdola voluntates: iungere cum infidelibus, vinculum matrimonij, prostruere Genitibus membra Christi, non irare tamquam temere, sed adhuc etiam peierare: Præpositos sacerdotum ore conuincere, venenato sibiore maledicere, odios pertinaciter iniucem dissidere, Episcopi plurimi (quos & hor tamento oportet esse careris & exemplo) diuinæ procuratione contempta, procuratores rerum secularium fieri, directa cathedra, plebe deserta, per alienas Provincias oberrantes, negotiorum quasiuosa, nundinas aucupari, esuriensibus in Ecclesia fratribus, non subuenire, habere argenum larguer velle, fundos insidiosis fratribus rapere, usus multiplicantibus feonus augere. quid non perpetiales pro peccatis eiusmodi mereremur. &c.

B Persecutionem hanc venturam, præuidit B. Cypr. diuinis visionibus admonitus. Hoc prius inquit, longe ostensum est, quam tempestas visitatius huins oriretur; & videamus impletum, quod fuerat ostensum. epist. 8.

C S. Fabianus Papa, initio Persecutionis, Martyrio coronatur, vigesima Ianuarij. vacat sedes anno uno & amplius.

Sedes Vacat.

D E immanitate persecutionis in Africa. Cypr. ep. 8. Tormenta venerunt, & tormenta ta sine fine tortoris, sine exitu damnationis, sine solatio mortis, tormenta, qua ad coronam non facile dimittant, sed tamdiu torqueant, quam diu deficiant; nisi, si aliquis Divina dignatione subiactus inter ipsa cracia uenta proficerit, adeptus gloriam non termino supplicij, sed velocitate moriendi Dionys. Alexandrinus ad Fabium Antiochenum, apud Euseb.^a Et Grèg. Nyssen in Thaumaturgo. Neque aliud tum publicum, inquit, aut privatum quidquam agebatur, aut ullum ponebatur studium ab his, qui traetabant publica, quam ut obserarent, & punirent eos, qui fidem sequebantur. Erant autem non solum mina verborum terribiles, sed cum ipsis variis apparatus suppliciorum, nullum non

a lib. 6. c. 34.

E afferebant stuporem, & antequam veniret ad periculum, metum incutiebant hominibus: Enses & ignes, & bestie, & fossa, & instrumenta ad torqueendum membra accommodata, & ferrea in igne cathedra, & ligna erecta, in quibus eorum extensa, qui persistebant, oracula porrectis, horrendis lamabantur ingleis, & alia innumerabilia, ad multiplices corporum cruciatus, inuentia, ab eis excogitabantur. Vnumque studium erat ipsis, qui hanc habebant potestatem, ut nullus eo posset ostendi scelere superior. Alij quidem deferebant, alij uero indicabant, alij vero scrutabantur eos, qui erant absconsi, alij inuadebant eos, qui fugiebant; alijs autem innectis oculis in facultates fidelium ut rebus eorum potirentur, præxiu pietatis, & religionis, eos, qui si dem amplectebantur, exagitabant. huc usque Gregorius.

Immanitas
Decianæ per
secutionis-

F Graffans hunc in modum in Ecclesiam persecutio, primo ipso sui furoris impetu, complures ubique miserando spectaculo, prostrauit: ipsos nimirum, quos antea, deliciae & concupiscentia subiugassent, & cuius magis male acta vita; esset sordibus inquinata, eius turpior erat lapsus atque negatio, quos deplorat in primis Cyprianus in libro de lapis, & Dionys. Alex. Episcopus. ad Fab. Antioch. apud Euseb. ^b

Corruptiones
vita pro-
niores in la-
psum à fide.

G Lapsorum porro duplex à Cypriano ponitur differētia: aliorum scilicet, quos nominat Sacrificatos, vel thurificatos, ac Idololatras, communī voce; aliorum vero, quos appellat libellaticos. de quibus plura in epistola ad Antonianum, quæ est 52. Dicebantur autem Sacrificati omnes, qui quomodounque immolassent, vel immolata guastaissent; Thurificati autem, qui thus obtulissent. Idololatriæ aequæ omnes, qui quemlibet Reli-

b lib. 6. c. 34.
Lapsorum du-
ple genus.

gionis cultum Idolis publice exhibuissent; Libellatici porro, iij videntur fuisse, (quidquid aliqui aliter opinati sint) qui propositis a Præsidibus Decij editi s, vt Christiani omnes sacrificarent, id facere erubentes, Magistratum adirent, vel ad eum alios, suo nomine mitterent, rogarerint; ne ad sacrificandum compellerentur: certum se Christum negare: ijdemque etiam pro huiusmodi dispensatione consequenda, pecuniam spondere. Magistratus vero post negationem, concessionis libellum scriberet, atque eis qui petiissent, daret, vel absentibus mitteret, quo munitione, tuti absque poena, confisterent.

Qui igitur hunc in modum, fidem prodidissent & perdidissent, libellatici dicebantur, quod libellum securitatis a Magistratu conscriptum accepissent, cum negassent. Ex Cypr. ep. 52. lib. de lapsis, epistola Cleri Romani, inter ep. Cypr. 31. De huiusmodi libellis concessionis & indulgentiae, dari solitis a Proconsulibus, meminit Vlpianus, L. nec quidquam S. Vbi decretum. ff. de off. Procons. quamvis alij, de alio genere libellorū, sed perperam, meo iudicio, interpretentur.

Atrocitas Persecutionis, in Romanam Ecclesiam, satis ex eo colligitur, quod oculo S. Fabiano, alijsque Presbyteris, in carcerem conclusis, vel dispersis, ne per annum quidem, (quod nunquam alias accidisset) valuit ei subrogari successor, licet causa grauissimæ intercederent, quibus consultandis, vniuersali opus esset Episcopo. Pauci autem ex Clero Romano residui, magno modestia exemplo, ab electione Rom. Pont. abstinebantur. Post excessum nobilissimæ memoriae Fabiani (scribit Clerus Romanus ad Cypr. ep. 31.) nondum est Episcopus, propter rerum, & temporum difficultates, constitutus, qui ista omnia moderetur.

Idem Clerus Romanus, probe sciens, ex antiquiori consuetudine, sublato visibili vniuersalis Ecclesiæ capite, suarum esse partium (quippe qui ut propinquiora membra, capiti inherenter) catholicæ Ecclesiæ vbique locorum positæ, prospicere atque consulere, in ijs quæ licerent, ipsius capitis munera expluerunt, quæ autem hoc anno vacantis Sedis, ab eo in unum collecto, erga ceteras, in orbe Rom. positas Ecclesias, acta sunt, licet non appareant, ex his tamen, quæ gesta sunt in Ecclesia Africana, ex eiusdem Cleri, ac Cypriani Carthaginensis Episcopi litteris, vltro citroque datis ac redditis, quid cum principalioribus ceteris Ecclesiis actum sit, facile possumus intelligere.

Fabiano Martyrio coronato, scripsisse Clerum Romanum, ad Episcopum Carthagin. Ecclesiæ, litteras, de eius Martyrio, missæ à S. Cypriano ad eum, significant ep. 4.

Vacasse porro ultra annum Rom. Eccl. colligitur ex epistola S. Cypr. 16. ad Confessores in carcere, Moyser & Maximini, antequam Cornelius crearetur Episcopus.

Inter innumerabiles pene Romanos Martyres, recensentur nobilissimæ virgines, Victoria & Anatolia: Calocerus, Præpositus cubiculi vxoris Decij, & Parthenius, alterius munieris Primicerius; Secundianus, Valeriani Præfecti assessor, Marcellinus, ac Verianus, in quorum actis, nomen Papæ Xysti irrepit, cum sub Decio confit etesse passos.

Indictio Persecutionis per Provincias, adeo Ecclesiam vniuersam concusserit, vt complures, licet fortissimi, se subduxerint, ac inter alios Sanctissimus Cyprianus, diuino spiritu, eum propemodum impellente, cum magna Gentilium sita policeretur ad necem. Cypr. epist. ad Presbyteros Carthaginensis Ecclesiæ nu. 9. & ad Clerum Romanum num. 15. qua reddit rationem secessionis sue, & tredecim epistolas a se in secessu scriptas, pro follitudine Ecclesiæ sua ad eos mitit, & ad Cornelium Papam nu. 55. quæ sum. 13. epistolarum, 16. tantum extant; de qua secessione Pontius in eius vita. Credidit se, nisi Domino latebram tunc inbenti, parvisset, etiam ipsa passione peccare.

Idem absens proscriptus, & bonis omnibus spoliatus. ep. 69.

Illud nefandum tunc accedit, vt ex Clero Carthaginensi quinque Presbyteri, fidei desertores facti, se ad persecuendos fideles, magistratibus adiunixerint. Cypr. ep. 40.

Clerus Romanus, probata Cypriani ad tempus, secessione, vt opportunius prodiret, follitus est pro Ecclesia Africana, atque adeo pro omnibus Ecclesijs. Cleri Romani. epist. circularis ad Clerum Carthagin. apud Cypr. epistola 3.

Historia huius anni, rerum Ecclesiasticarum in Africa, tempore Decianæ persecutio-
nis, ex Epistolis B. Cypriani, collecta, breuiter est, attingenda. Epistola numero quinta,

Ob atrocita-
tem persecu-
tionis in Ro.
Ecclesia diu-
tius, quæ un-
qua, vacat se-
des.

Vacante sede
Cler. Rom.
capitis mu-
nera explicit.

Ob persecu-
tionem fece-
dit Cyprian.
ex diuina in-
spiratione.

Historia re-
rum Ecclesia-
sticarum in

A

B

C

D

E

in

- A in editione Pamelij, ad Clerum Carthaginem data, monet de cura solicite gerenda, persecutionis tempore, erga pauperes, & vinculos Confessores; item, de moderatione adhibenda, in visitandis Confessoribus in carcere, vt non glomeratim, nec per multitudinem simul iunctam, vt cum hoc temperamento agi tutius possit; illud quoque addens, vt presbyteri, inquit, qui illic apud Confessores offerunt, singuli cum singulis Diaconis, per vices alternt, quia & mutatio personarum, & vicissitudo conuenientium, iniuit inuidiam, &c. quod est notatum dignissimum, adeo flagrante desiderio, sanctissimos illorum temporum Christianos, sacratissimi illius in Ecclesia offerri soliti sacrificij, quod Missam maiores vocarunt, vt Sacerdotes Christianæ Religionis, intimos etiam Carceres penetrarent, offerrent, & eisdem ibi positis confessoribus participarent.
- B Sexta eiusdem fere est argumenti, ad eundem Clerum de sollicitudine adhibenda, erga pauperes Confessores, quos præterea moneri vult a Clero offici, sui, ut humilitatem operam, & presbyteris ac Diaconis morem gerant, de quibus illa scribit obseruanda. Doleo, inquit, quando audio quosdam improbè, & insolenter discurrere ad inepias, vel ad discordias vacare, Christi membra, & iam Christum confessi, per concubitus illucios inquinare, nec a Diaconis aut Presbyteris regi posse; sed id agere, ut per paucorum pranos & malos mores, multorum, & bonorum Confessorum gloria honesta maculetur, &c.
- C Septima, ad Rogatianum & ceteros confessores, hortatur ad perseverantiam in Confessione, & ad totius obseruantiam disciplinæ, monens ut aliquos dissolutiores obiungent.
- D Octaua, ad Clerum & Plebem, de promerenda a Deo veniam pro peccatis, diuina se ait fuisse reuelatione compulsum. Quanquam sciam, ait, fratres carissimi, &c. admonet etiam ipse religiosam sollicitudinem vestram, ut ad placandum, atque exorandum Dominum, non voce sola, sed & Ieiunijs & lachrymis, & omni genere deprecationis ingemiscamus, intelligendum est enim & confitendum, pressura istius, tam turbidam vistitatem, que gregem nostrum, maxima ex parte popularata est, & ad hoc usque populatur, secundum peccata nostra uenisse, dum uiam Domini non tenemus, nec, data nobis ad salutem celestia mandata, seruamus, &c.
- E Nona epistola ordine, ad Martyres & Confessores, eos miris modis à constantia commendans, inuitat ad perseverantiam, exemplo Mappalici, eorum Collegæ, cù quo, & alijs plures corona Martyrij insigniti fuerunt, quos recenset Lucianus, vnus e Confessoribus, eodem carcere detentis, ep. apud S. Cyp. 22.
- F Decima, Presbyteros Ecclesiarum Carthagin. admonitos reddit, ne temerè lapsis appeariant Ecclesiam, nondum pace redita, nec episcopo annuente; & ijs, qui hoc presumptissent, nec desinerent, presbyteris, ecclesiasticam suspensionis censuram minatur. sic dicens, Vt ar ea admonitione, qua me vix Dominus iuberet, ut inserim prohibeantur offerre, actus apud nos, & apud Confessores ipsos, & apud plebem uniuersam, causam suam, cum Domino permissem, in finum Matris Ecclesie recolligi caperimus.
- G Undecima ad Martyres & Confessores, conqueritur, quod erga ipsos consuetam munieris functionem Diaconi minus impleuerint, vnde factum sit, ut prope modum nesciuntibus, regulam Ecclesiasticam transgrediendi data ab illis videretur occasio. In præteritum semper, sub antecessoribus nostris, factum est, ut Diaconi ad Carceres committentes, Martryrum desideria, consilijs suis, & scripturarum præceptis gubernarent post hec vero, commendat eorum modestiam, qui supplices litteras pro lapsis scripsierint, ea adhibita cautione, ut pace in Ecclesia restituta, coeunte Episcopo, vna cum Clero, id maturo consilio fieret. at in eo illos emendari cupit quod ait: sed & illud ad diligentiam vestram redigere, & emendare debetis, ut nominatim designetis eos, quibus pacem dari desideratis, audio enim a quibusdam sicutibello fieri, ut dicatur. Communicet ille cum suis, quod nunquam omnino a Martyribus factum est, ut incerta, & caca perire, innidam nobis postmodum cumulet, late enim patet, quando dicitur, Ille cum suis, & possunt nobis nicens & tricens, & amplius offerri, qui propinqui & affines, & liberii, & domestici esse asseuerentur, eius, qui accepit libellum, Et ideo peto, ut eos quos ipsi uidetis, quos nostis, quorum penitentiam satisfactioni proximam conspicitis, designatis nominatum libello, &
- Africa, in De
ciana perfe
ctione ex
Epistolis S.
Cypriani
De cura pau
perum & vin
ctorum con
fessorum.
- Cohortatio
ad persevera
tiā.
- Et ad placan
dum iram di
uinam ieiuni
js & lachry
mis.
- Ne temere
lapsis venia
detur.
- Diaconorū
munus erga
Confessores:
q̄ dolet ab
eis min⁹ im
pletum.

Reuerentia
erga Cōfē
ſores, et Mar
tyres.

Martyres &
Confessores
in carcere
lapſorum re
cōciliacione
libellos ad
Episcopos
dabant.

*ſic ad nos fidei ac disciplinae congruentes litteras dirigatis. tanta enim reuerentia & ho
nore, non laici tantum, sed & Clerici, ac ipsorum praesertim Episcopūs, Martyres &
Confessores in carcere detentos, prosequi confuerant, vt ab illorum rogatione desci
ſcere, & quos illi litteris commendassent, despicer, inuidiosum nimis, & asperum cen
ſeretur. Quamobrem & populum, ne pro eiusmodi lapsis litteras extorqueret, pro qui
bus festina communicatio rogaretur, ac inuidia de pace negata, in Episcopum conſla
retur, duodecima epistola admoniuit. Ceterum, haud recens est viſus, nec tempore Cy
priani primum excoſitatus, vt consistentes in Carcere Martyres & Confessores, pro
eorum, qui a fide, persecutionis tempore, excidissent, reconciliatione, cum Ecclesia, ad
Episcopos darent libellos: Si quidem Tertullianus eorundem libellorum ſapius me
minit, vt cum lib. de pudicitia, cap. 22. ait. *Quam pacem quidam in Ecclesia non ha
bentes, a martyribus in carcere exorare confuerunt.* Fluxisse autem inde ea confuetu
do videtur, quod lapsi, ad Confessores ab Episcopis, pro pace consequenda, priusquam
reconciliarentur Ecclesiae, mitterentur, vt ab illis primo veniam pterent, in quos inue
recundiūs deliquiſſent, dum fortiter conſentibus illis, ipſi ignauiter pernegasſent. ma
gna certe in primis huiuscemodi poena eſſe videbatur, ipſos turpi negatione foedatos,
vel vultus eorum inſpexiſſe, confeſſionis gloria fulgidos, atque decoros conſulebatur
hac via, & Confessorum dignitati, & lapsorum vtilitati, qui ſic cogerentur, vt vieti, vi
ctoribus ſubijci, eaque animi deſiſſione, eorum precibus, veniam ab Ecclesia promere
ri, ſed quod in remedium, fuerat olim introductum, humana nequitia capi conuertere
in delictum, dum lapsi ſpreto Episcopo ac alijs Sacerdotibus, ſpontē conuolarent ad
Martyres, extortisque ab eis suppliciis ad Episcopum, de communicatione, libellis,
quasi oppignoratum, ac Martyrum precibus debitam communicationem ab Ecclesia,
exigebant potius, quam petebant. Verum & illud certiſſimum eſt, quod ad huiusmodi
libellos pertinet, non ſatis fuifſe lapsi, a martyribus pacem obtinuiſſe, niſi per Episcop
um reconciliarentur Ecclesiae, id quidem Cyprianus in commentario de lapsis, in ſe
cūſ facientes, hiſ uerbis declamat: *contra Euangeli⁹ vigorem, contra Domini & Dei le
gem, temeritate quorundam, laxatur incasus communicatio: irrita, & falsa pax, pericu
loſa dantibus, & nihil accipientibus profutura.* Poſt hæc decimatercia & decimaqua
rtua epiftola, utraque, eiudem feri argumenti, ad Clerum ſcribit, vt, ad lapsorum violen
tiā, interim aliquo genere mitigandam, ſi qui libello, a martyribus accepto, de ſeculo
excederent, exomologeſi facta, & manu eis ad pœnitentiam imposta, cum pace ſibi a
Martyribus promiſſa, ad Dominum remitterentur. De hiſ igitur omnibus, a ſe geſtiſ,
Cyprianus, pro ſua excuſatione, ſcribens ad Romanum Clerum, miſiſque ad eum a ſe
tunc ſcriptis epiftolis, (quæ decem hæ memoratae extant, de tredecim quas ſe ad eum
mittere ait) omnia ſe egift, ex praefcripto litterarum, quas per Clementium ille miſe
rat, conſteſtatur.*

Confessores
& Martyres
Episcopo ob
ſperant, pre
ter unū Lu
cianū, qui vi
ſus eſt conu
mactor.

Sic igitur admoniti a Cypriano, de lapsis magna cautela recipiendiſ, Martyres &
Confessores, omnes eaque magna animi ſubmiſſione, vt par erat, Episcopo monenti ob
temperarunt: vnuſ tantummodo Lucianus confeſſor repugnans & contradicens, inuen
tus eſt, cuius cauſa magna excitata ſunt turbæ; adeo, vt quid in ea re agendum foret, vi
ſum fit, Cypriano, ceu in re magni momenti, Apoſtolicam ſedem, tametsi Paſtore vacan
tēm, conſulere, epiftola, quæ apud eum eſt 23. in qua, inter cetera: *Poſtquam uero ad eos
litteras miſi, (Icilicet Confessores) vt quaſi moderatius aliquid, & temperatius fieret:
vniuersorū in Confessorum nomine, idem Lucianus Epiftolam ſcripsit, qua pene omne
vinculum fidei, & timor Dei, & mandatum Domini, & Euangeli⁹ ſanctitatis & firmi
tatis ſolueretur. Scripsit enim omnium nomine, vniuersiſ eos pacem dediſſe, & hanc for
mam per me, alijs Episcopis innotſcere velle, cuius epiftola exemplum ad uos transmisi
quod eſt huiusmodi. Vniuerſi Confessores Cypriano Pave. Scias nos vniuerſi, de quibus
apud te ratio, conſiſterit, quid poſſe commiſſum egerint, dediſſe pacem, & hanc formam
per te, & alijs Episcopis innotſcere uoluimus, optamus te cum S. Martyribus pacem ha
bere. Praſente de Clero, & Exorcista, & Leetore. Lucianus ſcripsit.* Hactenus libellus
Luciani, inter Cyprianicas, epiftola 17. cuius occaſione quāta mala oborta ſint, Cypria
nus narrat, epiftola ſua ad Clerum Romanum, quæ eſt 23. Quanta porro maturitate at
que

A

B

C

D

E

A que consilio, prudentiores Episcopi, soliti fuerint lapsos ad Ecclesiam restituere, Caldonius episcopus manifestauit exemplo, in ea quā ad Cyprianum dedit epistola num. 19. his verbis. *Necessitas temporum facit, ut non temere pacem demus: sed oportebat nobis scribere, quoniam ijs, qui, posteaquam sacrificauerunt, iherato tentati, extorres sunt facti. Videatur ergo mibi abluisse prius delictum, dum possessiones & domos dimisunt, & paenitentiam agentes Christum sequuntur, &c. quamvis mibi videantur pacem debere accipere, tamen ad consultum uestrum eos dimisi, ne videar aliquid temere presumere.* Dicebantur extorres, qui ne Christum negare cogerentur, dimissis omnibus, se subtraherent; qui etiam inter confessores adnumerabantur; nam et si coram iudice, libera voce minus confiterentur, tamen facti potius, quam verborum ista confessio videbatur, dum ut Christi fidem saluam custodirent, bona sua fisco possidenda relinquerent, in exteris regiones migrantes, quamobrem hos iure, in Ecclesiam recipiendos esse, ad eum rescribens, statuit Cypr. ep. 20.

Lapsi ad Ecclesiā quanta maturitate restituebantur.

Extorres q
dicerentur.

B Cyprianus, pro sua obseruantia erga Ecclesiam Romanam, Caldonij ad se litteras, & suas ad illum; Celerini item ad Lucianum, & Luciani ad Celerinum, ad Clerum Romanum mittit, Romanæ Ecclesiæ iudicio cuncta probari cupiens, quæ faceret; & de faciendis ab eadem fibi regulam tradi; qua primariae sedis auctoritate suffultus, oblatrantium ora compesceret. Interim a Clero ipse Romano, & ab ijs, qui ex eis in carcere erat detenti, accepit epistolas duas, de quibus idem in appendice suarum litterarum ad Romanum Clerum, sic scribit: *opportune uero superuenierunt littera vestra, quas accepi ad Clerum factas, siem quas beati Confessores Moyse & Maximus, Nicostratus, & ceteri, Saturnino & Aurelio, & ceteris miserunt, in quibus Euangeli plenus vigor, & disciplina robusta legis Dominica continetur. Laborantes hic nos, & contra inuidia impetum totius fidei viribus resistentes, multum sermo uester adiunxit, ut Diuinitas compendium fieret, & priusquam venirent ad vos littera, quas vobis proxime misi, declararetis nobis, quod secundum Euangeli legem, stet nobiscum fortiter atque unanimiter etiam vestra sententia. Verum his ad Clerum Romanum, Cyprianus, adiecit litteras ad Moysem, Maximum, & alios item Rom. Clericos, detentos in carcere Confessores, quos pluribus laudibus prosequutus est, quippe qui, cum primi omnium confessi essent Christi nomen, nobile ceteris exhibuerint imitationis exemplum; tanti ponderis, erat Romanorum Clericorum, quodcunque virtutis specimen editum, ut alios, quamlibet longè positos, in transmarinis prouincijs, ad imitandum alliceret.*

Cypriani ob
seruantia er
ga Eccles.
Rom. etiam
vacantem.

D Misurus porro ad Rom. Clerum litteras Cyprianus, quod nefas esset, Ecclesiasticos, alio quopiam, quam ecclesiasticis hominibus tabellarijs vti: quod ceteri abessent Clerici, nouos creare, ad eandem obeundam functionem, opus habuit. quam ob rem Saturnum tuin ordinavit Lectorem, & Optatum Confessorem, Subdiaconum constituit, de quibus ad Clerum Carthaginensem epistola 24.

Lectores, t a
bellarij Ec
clesiastici vi
ce fungeban
tur.

E Lapsorum temeritatem, ardenter pacem petentium, idque tanquam Ecclesiæ nomine, retundens epistola 27. in Episcopis ac fidelibus ceteris, non in lapsis, Ecclesiam consistere demonstrat.

Epistola 28. ad Clerum Carthagin. eum laudat, quod Cainum presbyterum Diddensem, & Diaconum eius communione mouissent, qui lapsis temere communicauerat, & dealijs addit: *Interea, si quis immoderatus, & preceps, siue de nostris Presbyteris, & diaconibus, siue de Peregrinis ausus fuerit, ante sententiam nostram communicare cum lapsis, a communione nostræ arceatur, apud nos causam dicturus temeritatis sue, quando in unum, permittente Domino, conuenierimus illud etiam est obseruatione dignum (quod ad exactam disciplinam Ecclesiasticam spectat) haud sine aliqua poena relinqui Clericos illos voluisse, qui in persecutione, sua sponte, absque petita licentia, Carthagine recessissent, quos (quantumlibet Episcopi haberent exemplum, qui se subtraxisset, & adhuc, persecutione durante, ijdem in certamen etiam rediijssent) Cyprianus a diuisione mensurna, nempe a stipendio Clericorum, voluit abstinere, donec eorum causa, ipso redeunte Episcopo, plenijs cognosci posset; hæc pluribus, ipsa dicta 28. epistola. De quibus omnibus, epist. 29. scribit ad Clerum Romanum. Clerus Romanus epistola 30. sententiam Cypriani de lapsis per omnia confirmat, pñcis; sed 31. latius & solidius, qui-*

Clerici, qui
si in imperf
ectione, absq;
licentia sub
traxisset, pri
uat diuisione
mensurna, vñque ad
sententia Cö
cilij.

Clerus Ro.
sententiam
Cypr. de lap-
sis cōfirmat.

bus litteris illi nequaquam se aliquid noui, in re tanta decernere, sed semper seruatam in Ecclesia disciplinam perscribere profitentur, commendantes Cypriani studium, quo Romanæ Ecclesiæ iudicio, sua exhibeat examinanda atque probanda; & Ecclesiasticam disciplinam, etiam persecutionis tempore mordicūs retinendam affirmantes. At hæc præcepta, non tantum Siculis & Afris, de quibus meminerunt in ea. 31. epistola, scripserunt, sed & vniuerso orbi, quod illa declarant. *Aspice totum Orbem penè vastum, & ubique iacere electorum reliquias, & ruinas. & idcirco tam grande expeti consilium, quam latè propagatum videtur esse delictum. Non sit minor medicina quam vulnus est, nec sunt minora remedia quam funera.* Porro idem Clerus Romanus, ad euitandum imuidiam, odiumque lapsorum, ne ipsi tantum viderentur auctores atque peruvulgatores Ecclesiasticæ disciplinæ, hoc ipso tempore, persecutione adhuc instante, Romæ synodus habuere, conuocatis vicinis Episcopis, præsentibus, & ijs, qui ex alijs gentibus extorres Episcopi, Romam, ad tutum portum fidei conuenissent, quod ex eadem Cleri epistola constat. sed & quas leges præscribant, & admonitionem ingerant Romanii Clerici lapsi poenitentibus in Ecclesiam redire conantibus, audiamus. *Pulsent (inquiunt) sane fores, sed non utique confringant; adeant ad limen Ecclesiæ, sed non utique transfiliat;* *Castrorum cœlestium excabent portis, sed armati modestia, qua intelligatur se deseriore fuisse; resumant precium suarum tubarum, sed quæ non bellicum clangant; armati se quæ idem modestia telis, & quem negando, mortis metu, fidei dimiscent Clypeum, resumant, sed ut contra hostem Diabolum, vel nunc armati, non contra Ecclesiam, quæ illorum dolet casus, armatos esse se credant. multum illis proficit petitio modesta, postulatione verecunda, humilitas necessaria, patientia non ociosa; mittant Legatos, pro suis doloribus, lachrymas, aduocatione fungantur, ex intimo pectori; prolati gemitus, dolorem probantes commissi criminis, & pudorem. hæc & alia, de præscriptis legibus poenitentibus lapsi, Clerus Romanus.*

Synodi Ro.
decreta, etiā
mortuo Pōt.
obligat om-
nes.

Quæ autē Romæ in hac sunt Synodo de' lapsis coërcendis, uel recipiendis, decretæ, eadem vniuersæ Ecclesiæ Catholica seruanda præscripta, ad singulas, toto Orbe diffusæ Ecclesiæ, missa sunt, vt constat ex Epistola Cypriani ad Antonianum, quæ est numero 52. Tantam enim in sede Petri inesse auctoritatem omnes intelligebant, vt vniuersus, longè latèque diffusus Catholicus orbis, sibi seruandum esse indubitanter haberet, quod sciret a Petri Cathedra dimanare.

Cyprianus ep. 25. ad Confessores Romanos, eos celebrat a constantia, & a disciplina, circa lapsos seruata, ad quem illi contra Epist. 26. flagrantem fidei ardorem ostendunt, & magnopere se animatos eius hortationibus confitentur, & denique ab eo facta, & statuta circa lapsos, probant omnia, & confirmant.

Sciens Cyprianus maximi ponderis futuras epistolas, a Sede Apostolica profectas,mittit eas ad Eccl. Carthagin. monens, vt eas euulgent etiam ad peregrinos Episcopos, & Presbyteros, & omnibus describendi faciant facultatem.

His litteris iam tertio vltro citroque datis, annus propè interlapsus esse videtur, cù mense Decembri adueniente, more maiorum, sacris ordinationibus habendis præstituto tempore, Cyprianus præter illos duos, quos vrgens necessitas ante omnes compulit ordinari, delegit, præ ceteris alios duos, ob anteacta vitæ digna merita commendatos, quos huius persecutionis furore, velut aurum igne probatum, redditio clariores, lectoratus initianit ordine, ijs enim non vita solum claritudo, Confessio, atque Martyrium, sed & diuina voluntas, Apostolico more, præcedentibus prophetijs, fuerat suffragata. fuerunt hi quos recent, Aurelius Confessor ac Martyr, lector ordinatus; & Celerius martyrio, & ipse multa passus, insignis, de quibus sunt epi. 33. & 34. plane digne, quæ perlegantur, vt & sequens 35. de Numidico, ex Presbytero alterius Ecclesiæ, allecto in Ecclesiam Carthagin. honoris causa, vt clarissimo Confessore, sed quod lectors, ait, ascensuros fore, pro functione muneris, in Pulpitum, illicque toto spectante, & audiéte populo, Euangeliū alta voce lecturos, indicat diuersam in hoc Africane Ecclesiæ a ceteris Latinis fuisse consuetudinem; cum Romæ, & in alijs Ecclesijs eam functionem solerent Diaconi exercere, in Africa vero, lectors minorum ordinum, Clerici, infra Acoluthos positi, quod ipsum manifestius redditur ex Concilio Carthagin. 4.

Lectores in
Africana Ec-
clesia Euan-
gelium lege-
bant: in Ro-
mana tantū
Diaconi.

A cap.4. &c 8. ex quibus satis colligitur, ab eo obseruatum, quod sexta epistola ad Clerum suum professus erat his verbis; Solus rescribere nihil potui, quando a primordio Episcopatus mei statuerim nihil fine consilio vestro, & sine consensu plebis meæ priuata sententia gerere. &c.

Præter memoratos Martyres, his litteris a Cypriano, iungendi qui memorantur in libro de lapsis, Castus & Æmilius, in prima congreßione deuicti, in secundo prælio viuctores. plures alij in tabulis Ecclesiasticis habentur descripti. Zeno, Alexander, Theodorus, & alij triginta tres, sub Fortunatiano Præside, sub quo etiam passi sunt Terentius, Maximus, Pompeius, & Africanus, quorum omnium extant passionis Acta apud Sur. 30. Apr.

Rursum etiam in Africa passi habentur, Quintus, Simplicius, & alij plures Socij, de quib. Martyrolog. Romainu 18. Decembris.

B Studium S. Episcopi Cypriani, circa curam Confessorum, & memoriam Martyrum propagandam, extat ep. 37. Corporibus etiam omnium, qui etsi torti non sunt, in carcere tamen, gloriose exitu mortis, excedunt, exhibeatur & vigilantia, & cura propenfior, neque enim vietus eorum, aut honor minor est quo minus ipsi quoque inter beatos martyres aggregentur. &c. Denique & dies eorum quibus excedunt inquit adnotate, ut commemorationes eorum, inter memorias martyrum celebrare possimus &c, paucis interiectis, celebrantur hic a nobis oblationes, & sacrificia ob commemorationes eorum, quæ citio vobis cum Domino protegenie celerabimus Hactenus de actis huius anni Africanus ex epistolis Cypriani.

Studium S. Cypriæ, erga memoriam Cōfessorū & Martyrum.

C De Ecclesia Alexandrina
a lib. 6. c. 33. & 34.
C Deinceps quid aliae aliquæ nobiliores Ecclesiæ passæ sint, a ceteris & fidis auctoribus colligamus. Primum igitur S. Dionysius, eruditio ac pietate insignis, Alexædrinus Episcopus, quo admirabili modo, manus persecutorum euaserit, ipsem exposuit, epistola ad Germanu, apud Euseb. ^a Deinde ingentē fuisse lapsorum numerū, opulentiorū maxime & nobiliorum, idque ob atrocitatem persecutionis, idem exponit epistola ad Fabium Antiochenu, apud Euseb. ibidem. Pergit inde commemorare, fortissimos athletas Christi. Iulianum podagricum, cum altero seruo succollante, nomine Cronio, qui Camelis circumdueti, & casi; tandem combulti sunt: Besam militem, ob vindicatos Martyres ab iniuria, ad Iudicem abruptum, & in confessione constantem, securi percussum. Macatem Afrum, ob fidei professionem, viuum crematum, Epimachum & Alexædrum, post varios cruciatus, incéos, quattuor mulieres, Ammonium Virginem, post multa supplicia ad mortem abductam; Mercuriam, anum venerandam; Dionysiam, multorum liberorum matrem, quos Domino minime in amore prætulit: Ammonium alteram, quas tres, veritus Iudex ne in tormentis vinceretur a mulieribus, statim obtruncari iussit. Heronem, Aterem, & Isidorum, Ægyptios, & Dioscorum Adolescentem, quindecim annorum; quem propter singularem animi magnitudinem, & prudentia responsa, iudex admiratus dimisit, quasi tempus dans ad respicendum; reliquis, cruciatis dilaceratis, rogo tadem crematis. Nemesim Aegyptium, quem exemplo Christi inter duos latrones combussit. Ammonem, Zenonem, Ingenem, Ptolemæum, & Theophilum senem, Milites, qui assistentes tribunal, & vacillantem quendam Christianum in tormentis, vultu & gestu confirmare studentes, conuersis omnium in eos oculis, ipsi ad subsellia præcurrerunt, se Christianos confitentes, tanto cum præfecti, & assessoru in stupore, ut sententiam in eos ferre perhorrescerent. Alij præterea in urbibus complures, & pagis agentes, a Gentibus distracti, & quasi membratim diserpti sunt, ex quibus unum exempli cauſa, commemorat Ischyronem, quendam, mercede conductum, qui conductori, nullo modo cedens, trahenti ad Idola, præacuto fuste, intestinis transfoſſis, interimitur.

D E

E Quid attinet, pergit idem, percensere multitudinem eorum, qui in solitudine & montibus vagi, errantesque fame, siti, frigore, morbo, latronibus, beltijs, fuerunt extinti? in quibus Cheræmō, Episcopus Nilopolis iam grandævus, vna cum vxore, ad montem Arabiæ confugiens, nusquam amplius, licet diligenter conquisitus, comparuit. Permulti certe in eo Arabico monte, a Barbaris Sarracenis captiui facti, quorum alij, vix ingenti summa redempti, alij nullo modo.

Exempla duo
immanitatis
in signia.

Paulus Ana-
choretarum
post Prin-
ceps, puer se
cedit in de-
sertum.

a lib. 6. c. 37.
Origenes an
aliquando sa-
crificauerit,
incertum, &
parum pro-
babile.

Passi sunt tunc etiam in Thebaide Timotheus, & Maura Coniuges, de quibus in Martyrolog. 3. Maij, & in Græcorum Menolog. De huius persecutionis atrocitate, S. Hier. in vita S. Pauli Eremitæ; *Multas inquit apud Aegyptum & Thebaida Ecclesiæ tempestas sanguinosa populata est. Votum enim tunc erat Christians, pro Christi nomine gladio percuti: verum hostis callidus, tarda ad mortem supplicia conquirens, animas capiebat ingulare non corpora &c.* cuius ut crudelitas notior fiat, duo, ait, memoriae causa exempla subiecimus. Persenerantem igitur infide Mariyrem, & inter equules lamiasque victorem, iussit melle perungi, & sub ardentissimo sole, ligatis manibus, post tergum resupinari, ut muscarum aculeis cederet, quæ ignitas sarcagines ante a supererasset. Alium iuuenem, ut brevius dicatur, super mollem lectum vinclum resupinari, immissa speciosa meretrice, iussit, quæ cum euna in libidinem cōcitaret cœlitus ipse inspiratus, præcisam mortuæ lingua, in eius osculantis se faciem expuit, ac sic libidinis sensum, succedens doloris magnitudo superauit. Huius eiusdem persecutionis occasione, Paulus Anachoretarum Princeps, post mortem amborum parentum, annorum circiter quindecim relictus, hoc anno, eius ætatis vigesimotertio, ipso primo persecutionis im- petu, exturbatus; rus parentum prius, indeque confugit in longe positos montes, na- tusque opportuna sibi, ad institutum parata spelunca, quod superfuit vita, usque ad annum centesimum decimumtertium, Constantij septimum inchoatum, incognitus permanxit, ut colligitur ex Hieron.

Hac eadem persecutione, quanta & quam grauia Origenes pro Christo passus sit, Euseb. testatur. Verum quoniam modo Origenes e vinculis elapsus sit; an quod, adueniente pace, sicut alij plures, solutus fuerit; an vero, quod, (vt alij volunt) Thus obtulerit, haud satis compertum habetur. Apud Epiphanium certe hæresi 64. negationis eius turpissima illa, & plane nefanda affertur cauia, quod ne pateretur Aethiopem, a Gentilibus immisum, sibi vim turpitudinis afferre, sacrificare potius voluerit; ceterum in libro illo, qui lamentationes, seu pœnitentia Origenis inscribitur, quem tamē Gelasius adnumerat inter Apocrypha, alia adumbratur potius, quæ describitur causa, lapsus eius; At vero quæd dubitari potest, an quæ apud Epiphanium leguntur, verè ab eo scripta fuerint, cum in libro de Mensuris atque ponderibus, diuersa scribere videatur de Origeni, dum ait: *Floruit Origenes a temporibus Decij, usque ad Gallum & Volusianum*, qui successores Decij fuerunt. atqui, si tum lapsus est, non potuit dici floruisse; nec enim pro vixisse simpliciter usurpatum verbum credibile est. quod confirmant sequentia Epiphanius verba. Ceterum in persecuzione a Decio facta, & ipse Origenes multa passus ad finem Martyrii non pernuit, id namque Eusebius tradit. Ceterum ad Epiphanium ea ab aliquo fuisse addita, non leuis coniectura ex S. Augustino sumi potest, qui de duplicitibus Origenianis hæreticis verba faciens, ea omnia se ab Epiphanio mutuatum esse testatur, cumque eorum impia recenseat dogmata, nihil prorsus de Origenis negatione habet, quam vel obiter omnino attigisset, si eam apud Epiphanium reperisset.

Rursum vero ut commentum existimari debeat huiusmodi Origenis lapsus, multa sunt que persuadeant, ac primum Apologia pro eo Eusebii & Rufini; qui cum toti sint in excusando Origene ab hæresi, de impietate seu A postasia, nullus excusat, quod scilicet nullum ei ab aliquo, ea de re negotium exhibutum esset. Deinde tot Origenis amuli, & oppugnatores, nusquam de eo meminerunt, Dionysius Alexadrinus, qui tum florebat, S. Hieronymus, Theophilus Alexandrinus, & alij Catholici tractatores, preterea Porphyrius tum viuens, & qui post hæc tempora scripsit vitam Plotini, Origenem sibi oprimè cognitum, in ea mirifice laudat, in quo, si quid huiusmodi de cultu Diis prestito, auditum habuisset, ut impietatis Deorum studiosissimus, nominatim laudare non prætermisisset, qui Ammonium Christianum Philosophum, a fide Christi ad Ethnicos descivisse, non erubuit mendacissime scribere.

Quantumvis autem Eusebius immodicus sit in laudibus Origenis, in ijs tamen quæ de eius confessione scribit, haud existimandum esse mentitum, cum antiquorum neminem habuerit repugnantem. Citantur illa quidem, ut verè credita Epiphanius, a Leontio Scholastico, qui post sexcentesimum Christi annum uixit, Zonara, Suidas, Nicephoro, a-

Ijs poste-

A lijs posterioribus Grecis, & Latinis, sed incognita fuere antiquioribus eruditis, & Orthodoxois, Hieronymo, Augustino, Vicentio Lerenensi, alijs.

Ad Palæstinam transeuntes, quid Persecutiō in ea egerit, videamus.

Alexander (inquit Euseb.^a) Hierosolymitanæ Ecclesiæ Episcopus in Palæstina, qui rursum Cæsarea propter Christum Präsidì ad Tribunal astitisset, & magnâ fuisse ex secunda sua fidei confessione, commendationem adeptus, iam extrema senectute, & veneranda plane canicie eximius, carceris cruciatu denuo afflictatus est, quo quidem, post præclarum & illustre testimonium fidei Christianæ datum, in carcere consopito, Mazabenus successor eius in Episcopatu declaratur.

B Is copiosam ac nobilem Bibliothecam Hierosolimis extruxit quæ nequaquam, Diocletiani incendio conflagrassæ videtur: nam idem Euseb.^b integrum ad sua tempora per seuerasse, & complura se inde collegisse testatur.

Cælareæ quoque in Palæstina nobile Martyriū subiit, Reparata Virgo, quæ post alia tormenta, in cruce ferrea semiustulata est, & sic (horrendum visu) deformata, per ciuitatem ducta, præclamante præcone; sic tractari feminas Christianas: quæ, cum, quacunque duceretur, ad fidem hortata esset Christianos, alijs superatis tormentis capite truncata est. Ipsius Acta.

Emesæ in Phoenicia passi habentur, Galation & Epistemes, insignes Martyres. Martyrolog. Rom. 5. Nouembris.

Eodem quoque tempore (inquit Euseb.^c) Antiocheno Episcopo Babyla ad exemplum Alexandri, post fidei confessionem, in vinculis uitam deferente, Fabius ibi Ecclesiæ præficitur. qui & in Chron. hoc eodem anno, eius Martyrium ponit. Epiphan. ac Hieronym, eum sub Decio passum, æquè consentiunt. item Martyrolog. Rom. in quo & illud legimus. Referuntur etiam passi cum eo, Urbanus, Pridianus & Epolonus, quos ille in fide Christi instituerat, plura de Babyla, S. Io. Chrisostomus, & diuersum quiddam ab Eusebio. in libro contra Gentiles.

Hac itidem vrgente persecutione, non sine Diuino consilio, magnus ille Gregorius Thaumaturgus (perinde ac Cypriano contingit) furorem declinans Gentilium, recessit in solitudinem, quod & suis, ut idem facerent, persuasit. at Gentiles eum magno numero insequentes, ut duce expugnato, reliqua faciliora essent, indicato sibi loco, vbi de lituisset, omnia perscribentes, diuinitus eorum oculis impeditis, non nisi duas solas arbores, a se inuicem parum distantes, vidisse affirmarunt, at Index relictus illum magnum Diacono orante inuenit, & Diuino cognito præsidio, per quod, illi, eis visi sunt Arbores, accidit ad pedes eius, & credidit, de persecutore, factus unus de fugientibus, hic autem Diaconus, Ædituus ille fuit Templi Idolorum, quem imperando Dæmonibus, ad Christum adduxerat, & integritate ac fidei sinceritate Diaconum ordinauerat.

D His Gregorius aliquando in oratione cum suis certamen mente vidit & victoriā Troadij adolescentis, gloria martyrij, post multa tormenta, redimiti.

Idem & saxum ingens precibus loco mouit, atque alio, ut libuit, transtulit, hæc de Thaumaturgo Nyssenus, pluribus. Qui etiam quo ad persecutionem in Ponto excitatum, pertinet, addit, passum quoque Comanæ ciuitatis Episcopum Alexandrum, cognomento Carbonarium, quem ex Philosopho, ad omnem humanam gloriam evitandam, Carbonarium factum, diuino instinctus spiritu, aliquando illi ciuitati, cù omnium admiratione, consecraverat Episcopum, consummassetque per ignem Martyriū tradit, Hæc ex Nysseno in vita Thaumaturgi.

E Decius Imperator hoc primo suo anno, bellum suscepturnus in Persas, dum traiicit exercitum in Orientem, appulsa vīna ex Naibis in Insulam Chio, Isidorus Alexandrinus, Nobilis miles, quod Christianus esset, nec Djis sacrificaret, reus constitutus impietatis, a Numerio Tribuno, sententiam capitis accepit. Aeta & quidem syncera, apud Surium 5. Febr.

F Permissa censuræ delatione ab Imp. Senatui, cum summa potestate, defertur Valeriano absenti S. C. cum amplissimis laudibus, addita etiam facultate, legum scribendarum, vnde accidit, ut in edictis nomina inscriberentur, Decij atque Valeriani, quorum nominibus extat editum, de persecutione aduersus Christianos, in Actis S. Mercurij Martyris,

^a lib. 6. c. 32.

Celebris Bi-
bliotheca
Hierosolymi-
tana.

^b lib. 6. c. 14.

^c 6 cap. 32.
Babylas insi-
gnis Martyr.

Gregor.
Thaumatur-
gus fecedit.

ris, licet & Augusti nomen Valeriano perperam post additum fuerit. Hic iniquissimum & severissimum se præbuit erga Christianos, & cum eius etiam nomine scriberentur leges, & promulgarentur edicta, factum est, ut vtriusque nomine, nempe Decij & Valeria in eadem persecutio censeretur. Ex Trebelio Polione in Valeriano.

Christi Annus Sedes vacat Decij Imp. Messio Quinto Traiano Decio Coss.
254. 2. 3. m. & Grato 2. m.

Ex actis Pionij Martyr, cum alij alios ponant Consules.

a lib. 4. c. 14.
ad finem.

Pionij pres-
byteri pre-
clarum Elo-
gium.

b Apud Su-
rium primo
Febr.

c Apud Sur.
26. Feb.

d Apud Sur.
30. Apr.
7. dormien-
tes, quomo-
do intelligi-
di.

e Apud Sur.
30. Apr.

Evidemque Smyrnensium Episcopo, a fide lapso, Pionius Presbyter, eam constanter retinens, cruci cōfixus & combustus, nobile Martyrium pertulit, de quo Euseb.^a Ex martyribus item, qui id temporis obierunt (significat ille quidem tempora M. Aurelij, quibus Polycarpus Martyrio functus est, sed non recte de Pionio) unus erat Pionius, fama pernagata, & multorum praconijs eximius, cuius confessiones sigillarim habitas, cuius ingenuam sermonis libertatem, cuius Apologiam pro fide eoram populo, & Magistris recitatas, cuius conciones ad docendum accommodatas, cuius benigna his, qui, præ persecutionis acerbitate, animis omnino cecidissent humanitatis officia tributa, eius inscindas & gratas consolationes, quas in carcere fratribus, qui ad eum ingrediebantur, adhibuit, qua præterea tormenta sustinuerit, quos in eisdem dolores tolerauerit, quam acerbos clauorum confixus perulerit, quantam in rogo animi magnitudinem ostenderit; qualem denique & quam insignem mortem, prater alias omnes res, ab eo, tanta cum admiratione, gestas, subinerit, eos quibus labitum est cognoscere, ad libellum nobis, de veterum Sanctorum Martyrijs, in unum redactis, editum, (qui quidem omnia facta illius, plenissimè complectitur) amandamus & cum liber ille omnino perierit, Acta tamen ipsa extat, sincerissimè, ab homine, qui præsens adesset scripta ex Metapraeste ^b in quorum acto ruin fine, tempus legitur, Traiano, Decio, Augusto, supra scriptis Coss. Quid autem de Sabina, alio nomine Theodota, & Asclepiade cum Pionio vinclis, actum sit Acta non habent. Ex tabella autem, hæc, verbis Romanis, scripta sententia legebatur: *Pionium se Christianum esse confitentes, vivum igni comburendum indicavimus, ita in actis illis.*

Præter Martyres, de quibus, proximo anno, mentio facta est, passi sunt, eadem Decij persecutione, in Asia, Apollonia, Lucius, Thyrus, & Callinicus. In Lycia, Christophorus, Pergæ Pamphilæ, Papias, Diodorus, Conon, & Claudianus, & eiusdem Ciuitatis Episcopus Nestor, sub Præside Polione; cuius Nestoris extat acta, & quidem legitima^c Graeca autem acta fideliora habentur.

Ephesi Maximus, primus passus est, lapidibus appetitus (pro more Ephesiorum, impios eo supplicio afficiendi) cuius certamen ex actis, tum a Notario, breuiter atque fide literis scriptis, extat.^d

Sub eodem quoque Decio Imp. accidisse Ephesi traditur, vt, (quod multis pariter eo tempore contigisse reperitur) sequente mirum in modum persecutione, complures, sibi ipsis timentes, deserta loca petierint; & inter alios, septem iuuenes, timore perculfos, in antrum fugientes, occluso a persecutoribus ostio, in Domino obdormierint, vnde & nomen consecuti sunt, vt dieti sint, septem dormientes, cum specu recluso, sub Theodosio iuniore, inuentis eorum corporibus, quasi rediuiui apparuerint. sunt qui velint intra specum inclusos, somno captos, ad ducentos fere annos reuera dormisse, vt Metaphr. Niceph. Cedrenus; at cum nullus scriptorum, qui illis vixerit temporibus, rem tam insignem, miraculum tam grande retulerit, non Prosper, qui illorum temporum res gestas, per annos singulos, digestis, non Marcellinus, prior sententia potior videtur; pie tam & Sancte coluntur, cum grauia passi sint tempore Decij, & vere in Domino obdormierint.

In Lycia quoque illustre fuit Themistoclis Martyrium qui, pro S. Diocoro, ad necem quæsito, se offerens, equuleo tortus, raptatus, & fustibus cæsus, meruit Coronari,^e Acta.

A

B

C

D

E

A

Nicomediæ in Bithynia, Quadratus: Melitinae in Armenia Polyeuctus; Niceæ Thryphon; In Creta, Theodolus, Saturninus, & Socij, omnes, decein numero, passi sunt, Martyrolog. Romanum, diuersis diebus.

Gortynæ, Ciuitate in Creta, Cyrilus Episcopus martyrum subiit. extant Acta ^a apud Sur. 9.Iulij.

In Insula Cypro, Conon; In Achaia, Myron; Corinthi, Codratus, & socij quinque passi sunt.

Cæsareæ in Cappadocia, inter alios insignes Martyres, Mercurius pro fide Christi, nobile certamen exegit, cum prius egregia nauata opera in bello aduersus Persas, ab eo deinceps honoribus auctus, ut ordinum ductor fieret. Hic natus Patre Gordiano Primicerio Legionis Fretensis (alias Marthenis) Christiana fide imbutus, & Angelica visione roboratus, ingentem de Persis victoriæ consecutus; delatus a Catulo Consulari, quod Christianus esset, a Decio vocatus, causam dixit, magna constantia;

cuius rei occasione multa passus, demum capite truncatus, corona Martyrij insignitus, de impietate & perfidia illiberalis Principis triumphauit, Acta ^b Apud Sur. 20.Decemb.

Ibidem Cæsareæ quoque passi habentur, Cæsarius, Germanus, Theophilus & Vitalis, Martyrol. Rom.

Decius abusus quam Christiani hominis ope de Persis consequitus fuit, victoriæ, eamque Dijs acceptam ferens, in eorum contemptores Christianos acris vindicauit, occisis qui in eius manus deuenerant, Persis Christianis, Polychronio Episcopo Babylonis, Parmenio, Elyma, & Chrysotele Presbyteris; Diaconis, Luca & Mutio; Virisque nobilissimis Maximo & Olympiade, ac deum, post longa vincula, Abdon & Sennen, subregulis. Extant horum acta, apud Sur. 10. Augusti, sed non nihil corrupta.

Ex eodem quoque Decij exercitu, inter alios Christianos, passi recensentur Paramo miles, aliquique eius socij 375. quorum apud Græcos memoria celebris est, Menolog. 29. Decembris.

Passus quoque sub Decio reperitur Menignus Fullo, Martyrol. Rom.

In Sicilia præclarissimum martyrum subiit Agatha, celeberrima inter Martyres; quæ sub Quintiano Præside, Christianum animo Virili confessæ, post alapas, Carcerem, equileum, & contortiones membrorum, post acerbissimam mammillarum abscissionem, volutationem in testulis & carbonibus, tandem in carcere, Deum precando, spiritum reddidit. Acta apud Metaphr. & Sur. 5. Febr.

Leguntur sub Decio passi pariter Formijs, Albina; Anagniæ, Magnus Episcopus, & Secundina virgo: Camerini, Venantius; Anastasius ac socij; Fulgini, Felicianus; Perusia, Florentius, Julianus, Cyriacus, Marcellinus, & Faustinus; & diuersa die Felinus, & Gratianianus: Aretij, in Tuscia, Pergentinus & Laurentinus fratres; Florentiae, Minias: Rauennæ, Fusca Virgo cum Maïra nutrice: apud autem Alpes Cottias, Bassus Episcopus, Martyr, exquisitorum tormentorum sauitia, celeberrimus, Martyrologium Romanum.

Sed & Tolosæ in Gallia, Saturninus eiusdem Ciuitatis Episcopus, gloriose agone decertans, Sacerdotalis vigoris egregium specimen exhibuit, Acta 29. Nouemb. apud Surium.

In Aquitania passus est hoc eodem tempore Amaranthus, sed longum esset singulos percensere, cum nulla fuerit Regio, Provincia, Insula, Vrbs, pagus, subiectus Romano Imperio, in quo non fuerint aliqui Martyres, & plurimorum memoria periret.

Anno secundo persecutionis inchoato, Felicissimus Presbyter, cum aliquot alijs nefarijs presbyteris, & Nouato Episcopo, qui etiam Creationi Cypriani aduersatus fuerat, Schisma conflat in Africana Ecclesia; & abductis a Cypriano Confessoribus & lapidis, in monte seorsum colligit, & cum Cypriano communicantes, excommunicat, Ex Epistolis Cypriani, 38. 40. 49. Eum Cyprianus, ex secessu excommunicat, & publicandum mandat Vicarijs suis, vna cum illis, qui se ei adiunixerant, ex epistola 38. & 39. & 40. ad finem.

Radius interim quidam pacis affulget Ecclesiæ Africanæ, (quod a Cypriano fuerat ante prænunciatum, epistola 40. ad finem) viiente athuc Decio persecutore; eo fortasse,

^a Apud Sur. 9.Iulij.

Mercurius insignis Mar. yr.

^b Apud Sur. 20.Decemb.

Agathæ Mart. yr.

D

E

se,

se, quod ingruentibus barbaris (de quibus mentio epistola 60.) Gentilium in Christia nos bellum fuerit in illos conuertendum.

Post diuturnam, anni & amplius, Ecclesiae Romanae sedis vacationem, ob persecutio nis acerbitate, creatus Episcopus Cornelius Romanus, de cuius electione & meritis, plura Cyprianus Epistola 52. ad Antonianum.

Cornelij Papæ Annus I.

Nouatus, ad euertendam Romanam Ecclesiam, Romanam profectus, creato iam Cornelio, Nouatianum Romanum Presbyterum, male in Cornelium, vicio suæ ambitionis, animatum, acrius in eum impellit, & Confessores, per conficta in Cornelium crimina, ab eo abstactos, in Nouatianum transfert; qui, paulo post de repente, prodit, clandestine creatus Episcopus Romanus, ordinatus a tribus in fraudem inductis Episcopis, & SCHISMA PRIMVM in Ecclesia Romana conflat, de qua tota re, legenda est Epistola Cypriani 49. ad Cornelium, & 52. ad Antonianum & Cornelij ipsius ad Fabium Antiochenum, apud Euseb.^a

a Li. 6. c. 33.

In antiquioribus omnibus Martyrologijs, inter sanctos adscripta reperitur Tryphonia vxor Decij Cæsaris 18. Mensis Octob. eademque sepulta in coemeterio, apud S. Hippolytum.

b Lib. 7. c. 1.

Decius, bonus alioqui princeps, qui Traianus cognominari meruit, ob innocentis tamen Christiani sanguinis effusionem, anno secundo Imperij, per tres menses inchoato, aduersus Gothos bellum gerens, cum filio extinguitur. Euseb. in historia ^b & in Chronico. item Cassiod. in Chron. ob quam persecutionem, tanta clades illata est Romano Imperio, ut tunc primum, pro pace redimenda, Scythis Romani tributum peperint, vt ait Pomponius Lætus in Gallo.

C. Vibius, Trebonianus, Gallus, Galliarum limitanei exercitus in Mæsia Dux, cuius proditione Decius fuerat profligatus, inuidit Imperium, filiumque Volusianum postea sibi ascens, Augustum creat, Euseb. 7. cap. 1.

Galli & Volusiani. Impp. I.

Extincto Decio pax Ecclesiæ redditur.
Cypr. lib. scrib. de lapsis.

HAUD diu post Cornelij creationem, Decio extincto, (de quo Cyprianus epistola 22. Tyrannum armis, & bello postmodum vicit, prior Cornelius sacerdotio suo vici) & post Nouatiani Schisma, redditâ pax est Ecclesiæ, & instantibus glomeratis lapsis ut in Ecclesiam recuperentur, vt rite, & ordine, & salutariter id fieret, Cyprianus præterquam, quod verbis admonere non destitit, commentarium etiam eo argumento scripsit, de lapsis inscriptum, in cuius exordio. Pax ecclesie, dilectissimi fratres, Ecclesia reddita est, &c. Danda laudes Deo, &c. post recensens Martyrum gloriam, & Confessorum virtutem; & miserabilem lapsorum stragem deplorans, commemorat etiam prodigia plura, quæ circa aliquot lapsos contigerunt: & hortatur denique ad conuenientem illis poenitentiam. Confiteantur singuli inquit, quæ so vos, fratres dilectissimi, delictum suum, dum adhuc qui deliquerit in sacculo est, dum admitti confessio eius potest, dum satisfactio, & remissio facta per Sacerdotes, apud Dominum grata est. & cum multis, ut poenitentiam, veram ac plenam agant, inculcat, qualis esse debeat, deinde declarat his verbis. Orare oportet impensis & rogare, diem luctu transfigere, vigilijs noctes, ac fletibus ducere, tempus omne, lacrymosis lamentationibus occupare: stratos solo, adhævere cineri; in cilicio & cordibus volutari; post indumentum Christi perditum, nullum hic iam velle vestitum, post Diaboli cibum, malle ieiunium: iustis operibus incumbere, quibus peccata purgantur, eleemosynis frequenter insistere, quibus a moree animæ liberentur, atque haec ille generatim. Quæ vero cuilibet lapsu, pro qualitate delicti imponenda esset satisfactio, in proxima Synodo constitutum est. Restitutus Carthagini Cyprianus, quod iam ante litteris pollicitus fuerat Epistola 37. commemorationes

Poenitentia lapsorum qualitatibus.

sancctorum

A sanctorum Martyrum, oblatione sacrificij incruenti, vna cum suis solemniter celebrauit, quod ipsum de Gregorio Thaumaturgo narrat Nyssenus, & alios item Episcopos fecisse, credibile est.

Nouatianus schismaticus Pontifex, litteras de sua electione Medacijs & calumnijs, in Cornelium legitimum Pontificem, plenas, scribit ad vniuersas Ecclesias, & legationes mittit; sed detestis fraudibus; & confessoriibus, qui decepti illi adheserant, magna quidem cum tentatione Ecclesiarum, resipiscētibus, repudiatur ab omnibus, ppterquā a suis affeclis, & Cornelius recipitur. Cornelius ad Fabium Antiochenum, apud Euseb. lib. 6. Cyprianus Cornelio ep. 41. & 52. Ad Antonianum, Hier. in Dionyso Socrates 4. cap. 23.

Nouatianus primus schismaticus p̄.

B Cyprianus epistola 44. Confessores in Schisma per fraudem inductos, reuocare ad Ecclesiam studet: qui, legato ad Ecclesiam Africanam Nouato, (epistola 48.) fraude agnita, ad Ecclesiam poenitentes, cum hac professione reuersi sunt. Nos Cornelium Episcopum Sanctissima Catholica Ecclesia (nota titulum Rom. Pont.) electum a Deo omnipotente, & Christo Domino nostro sumus. Nos errorem nostrum confitemur, nos imposturam passi sumus; circumducti sumus perfidia, & loquacitate captiosa. Nam et si videbamur, quis quādam communicationem cum Schismatico, & heretico homine habuisse; sincera tamen mens nostra, semper in Ecclesia fuit, Nec enim ignoramus unum Deum esse, unum Christum Dominum, quem confessi sumus, unum spiritum sanctum, unum Episcopum in Catholica Ecclesia esse debere. Cornelio Cyprianus redditum Confessorum gratulatur, epistola 47. & ipsiusmet Confessoribus epistola 51. qui eū, de suo redditu, admonuerat, epistola 50. Ante quorum redditum Confessorū ad Ecclesiam, Cyprianus, vt suis consuleret Carthaginensisbus, alioqui, nō multum a Nouatiano abhorribus, propter Nouatum & alios Presbyteros Carthaginenses, librum scripsit de unitate Ecclesiae Catholicae, validissimum plane propugnaculum contra hæreticos omnes & Schismaticos, de quo ipse ad Confessores, iam ad Ecclesiam reuersos, epistola 51. sed & Catholica Ecclesia unitatem, quantum potuit expressit nostra mediocritas &c.

Confessores ex schismate cum professione ad unitate rediit.

C Cypr. scrib. de unitate ecclesiaz.

Concilium a Cypriano Carthagine habitum, est, de lapsis, peracta poenitentia, admittendis, de quo ipse epistola ad Antonianum, 52, & 59. ad Fidum, & aliibi, In illo auditus est Felicissimus Schismaticus cum sequacibus quinque Presbyteris, & cum illis tertio est excommunicatus. Cypr. ep. 42. & 55. & 67. ad finem.

D Aliud Concilium Romæ habitum a Cornelio est, in eadem causa de lapsis, in quo statuta, in Africano Cypriani Concilio, confirmata sunt; & statutū vt Sacerdotes poenitentes ad laicam tantum communionem admitterentur. Cypr. epistola 52. ad Antonianum, & 68. ad Hispanos. quo modo vnum de Episcopis, qui Nouatianum in Schismate consecrarent, admissum, scribit Cornelius ad Fabium Antiochenum.

Concil. in cauta lapsorum.

E Nouatianus ad schismata addit hæresim.

Nouatianus ad Schisma addidit etiam hæresim, negans seipsum lapsos in Ecclesiam amplius admittendos, sed Dei iudicio relinquendos, nec ullum lapsorum habendum esse districmen, criminumue distinctionem, que ex Stoica disciplina, quam professus erat, introducere in Ecclesiam est conatus; Cyprianus epistola 52. ad Antonianum. Pacianus vero epistola ad Sympronianum priua Scripti tuis, inquit, poenitentiam usque quaque damnantibus secundum Phrygas te sentisse pronūcias & secunda: ad eundem; Nouatianum, usque sequitos esse Tertullianum demōstrat, & utrumque esse potuit, vt & a Stoicis, & a Montano, hæresim suam deriuaret, quam postea successores, nouis erroribus cumularunt, de quibus suo loco. Quod præterea se mundos dicenter, nec vel aliquando lapsos, nec lapsorum consortio contaminatos nubat, i. mundos se dici voluisse affirmat Euseb. 6. cap. 35. Eosdem pariter decoros, candidis vestimentis incedere solitos, autor est Socr. De quibus Aug. de Agone Christiano cap. 31. Nec audiamus a lib. 6. c. 20. eos, inquit, qui negant Ecclesiam Dei omnia peccata posse dimittere. Itaque misericordia in Petro petram non intelligunt, & nolunt credere, datas Ecclesiæ claves Regni celorum; ipsi eas de manibus amiserunt. Ipsi sunt, qui uiduas, si nupserint, tanquam adulteras, dananant, & super Doctrinam Apostolicam, se prædicant esse mundiores: qui nomen suum si nescirent agnoscere, mundanos se potius, quam mundos vocarēt.

Nunciata fidelium captiuitate a Barbaris, per Numidas Episcopos, Cyprianus collectam pecuniam, ad tria millia numimum aureorum, mittit ad eorum redemptions Epistola 60.

Christi Annus Cornelij Pap. Galli & Volusiani Imp. Gallo & Coss.
255. 2. 2. Volusiano 2.

Concilia de lapsis recipiendis.

Concilium Romæ habetur, (Maximum appellat Eusebius) 60. Episcoporum, totidem & amplius Presbyterorum & Diaconorum, in quo Nouatiani damnantur lapsos recipiendos, sed non absque poenitentia, decernitur. Euseb. 6. cap. 35.

Concilium Italicum eadem de re. Hieronymus in Cornelio.

Africanum, I dibus Maijs celebratur 42. Episcoporu, cuius extat Synodica ad Cornelium Papam, Cypriani epistola 54. in qua rationem reddunt, quod cum non nisi perfecta plena poenitentia ante decreuissent lapsos recipiendos, modo statuerint, ut etiam non perfecta, qui agere non desitissent, recupererentur, propter imminentem scilicet nouam persecutionem, crebris ostensionibus demonstratam, quo paratiiores essent ad prelium, *Idoneus enim esse non potest ad Martyrium*, inquit Cyprianus, *qui ab Ecclesia non armatur ad predium; & mens deficit, quam non recepta Eucharistia erigit & accedit. &c.*

C Reliqui per Orbem Catholici Episcopi, quod Romæ statutum fuerat probantes, nouæ Nouatiani restiterunt impietati; in quibus eminuit, maximè Dionysius Alexandrinus Episcopus, qui plures de poenitentia, ad diuersos scripsit Epistolas, Fabiumque Antiochenum Episcopum in Nouatianum propensum, ad saniores mentem reuocare studuit; quod ipsum & Cornelius Rom Pont. praesitit, epistola supra citata ad Fabiu Antiochenum; qua & Hippolytum, Antiochenæ Ecclesiæ presbyterum, iam penitus Nouatiano addictum, in viam Catholicæ fidei reductum, credibile est, qui post subiurus Martyrium, nobilem atque præclaram Confessionem edidit Catholicæ veritatis, in Martyrolog. Romano die 30. Ianuarij, quam eius Confessionem cecinit Prudentius, licet tres Hippolytos in vnum commiscens, Legendus est Euseb. lib. 6. cap. 36. & cap. vltimo.

D Heretici ambiunt communione sed. Apostolicæ ne haeretici videantur.

Priuatus antiquus haereticus, cum aliquot asseclis, antea saxe damnatus, accedens ad Concilium & reiectus, Fortunatum aduersus Cyprianum Carthaginem creat Pseudo episcopum, qui scientes, se ab omnibus Hæreticos & Schismaticos habendos, si Apostolicæ Sedis communione carerent, ad eam suffurandam, legationem Romanam mittut, qua functus est Felicissimus, qui a Cornelio reiectus est, de tota re latè Cyprianus epistola 55. qua aduersus Schismaticorum calumnias, cogitur etiam plura de se predicare. vbi notandum est, quod in episcopali functione, quadriennio se iam probatum affirmat, ex quo statuitur, eum, non nisi anno Domini 250. sedem Carthaginem casuisse, & quarto exacto, hunc iam eius esse sedis quintum.

E Dux aduersus factio[n]es contra ecclesiam.

Dux hoc tempore & inter se contrariae Schismaticorum factio[n]es, pari tamen conatu, aduersus Ecclesiam, conspirarunt. Nouatiani contendit, laporum neminem in Ecclesiam recipiendum esse; & Felicissimi; omnes absque poenitentia mox suscipiendos, inter quos media incendens Ecclesia, omnibus pacem dat, sed non absque prævia poenitentia; Sed notandum est, Schismaticorum & Hæreticorum inconstantia, & fraus; Nouatus enim qui in Africa schismatis inuentor fuerat aduersus Cyprianum, quod non statim omnes lapsos ad Ecclesiam reciperet; Romanum veniens, Nouatiano accessit, aduersus Cornelium, neganti quemquā laporum esse recipiendū. ab his duobus schismatis antesignanis, denominati sunt: Nouatianenses quidem a Nouatiano, vt est apud Cyprianum epistola 73. Nouatiani autem a Nouato, sed obtinuit tamen usus, vt omnes, licet ab inferiori, Nouatiani nominarentur. Et ob nominum similitudinem accedit, vt apud veteres, maxime apud Grecos, alterum nomen pro altero, Nouatus pro Nouatiano aliquando usurparetur.

Concilium Anthiochiae conuenit, ad Ecclesiam illam schismate Nouatiani discissam, redin-

Antiochē
num Cōcīl.
c. Nouatia-
nos.

A sam, redintegrandam, ad quam, e Cappadocia, Asia, Syria, atque Aegypto etiam con-
stat conuocatos esse Episcopos. Cuius Acta non extant, sed eius meminit Euseb. 6. cap.
vltimo ex epistolis Dionysij Episcopi Alexandrini, in quarum una certiore se factū
dicit de obitu Fabij Episcopi Antiocheni, & subrogatione Demetrianī, quod ipsum ha-
bet Euseb. in Chron. Idem Euseb. ab eodem. Dionysio scriptum tradit librum de Mar-
tyrio ad Origenem.

Cyprianus de imminentे persecutione diuinitus admonitus, cum in præparandis,
ad futurum certamen, lapsis; tum in exhortandis fidelibus ad promerendam Mar-
tyrij coronam, sollicitus, ad Romanos Confessores de laude Martyrij, præcla-
rum libellum conscribit, & epistolam, (quæ numero est 56) ad Tibaritanos, eos ad su-
stinentiam Martyrij cohortans; est ad Fortunatum Episcopum librum de exhorta-
tione Martyrij.

B Moyſes, inter Romanos confessores, fama celebrior, Martyrio coronatur, ex
epistola Cornelij ad Fabium Antiochenum, apud Euseb. ^a Martyrolog. 25. Nouemb.
passum ait sub Decio, quod persecutio ab auctore denominata, post obitū quoque ip-
suis, Valerianis etiam temporibus, multis exemplis reperitur sic dicta.

C Immanis illa pestis, quæ per decennium orbem valuit, exoritur, de qua Cyprianus
in libro de laude Martyrij. *Quanta Martyrij habenda sit dignitas, ad cuius gloriam
nos cogere etiam lues cœpit.*

D Gallus Imp. ipso sui Imperij exordio, cum pacem Ecclesiæ reddidisset; Mox anno
suo. secundo consopitam, rursus excitat persecutionem, atque inde multa ipsi &
Rom. Imp. mala, diaina vltione id agente, sunt consecuta. Ex Dionys. epistola ad Her-
mannonem apud Euseb. b

E De Persecutione in Ecclesia Romana grassante, Cornelius Papa in Epistola ad Lu-
picinum Viennensem Episcopum, quæ una extat ex illis, quas Rom. Episcopos, more
maiorum, de perfecutione excitata, ad aliarum Ecclesiarum Episcopos dare consuevit,
quibus eos strenuè agere hortatur Tomo primo. Biblioth. SS. P. P.

Cornelius Papa exul Centumcellas, cum Presbyteris & Diaconibus Romanæ Ec-
clesiæ ejicxit, post gloriosam confessionem, quem Cyprianus Epistola sua nu. 57. pro-
secutus est.

Volusianus Augustus, in deteriorem partem interpretatus, concursum ad Corneliū,
& litterarum vicissitudinem, Romam retractum, & Idola adorare recusantem, post plu-
ra tormenta, capite pœcti iubet; cum quo & alijs, numero viginti unus, cum Cereali &
vxore Salustia ^{r. 4.} Septemb. Martyrio coronati sunt, Acta, Ado, Martyrol. Romanum.
Quod vero plurimi, Cornelij Martyrium, ad aliud tempus referunt plane confutantur
ex Epistola Cypriani 58. ad Lucium. Vacante sede per 35. dies. Lucius Romanus, v-
nus ex Presbyteris, cum Cornelio relegatis & post eius mortem, restitutis, Pontifex
sublegitur.

Lucius Papa.

D E hac perfecutione auctor libri, ad Nouatianum hæreticum, apud Cyprianum,
sic habet, Nulli dubium vel incertum est frères dilectissimi, illos, qui prima acie,
id est, Deciana Perfecutione, vulnerati fuerunt; hos postea, id est, secundo prælio, ita forti-
ter persecutasse, ut contemnerent edicta sacularium Principium, hoc iniustum, (alias in-
uitum) haberent, quod & non metuerint exemplo boni Pastoris, animam suam trade-
re, & sanguinem fundere, nec villam insipientis Tyranni sacrarium recusare.

S. Cypriau.
scrib. de lau-
de Martyrij.
& de exhor-
tatione Mar-
tyrij.
a lib. 6.c. 35.

Persecutio
excitat a
Volusiano.
Imp.
b lib. 7. c. 1

Papa solebat
ad Episco-
pos dare lit-
teras de per-
fecutione ex-
citata.

Christi Annus Lucij Papæ Galli & Volusiani Impp. Maximo & Coss.
256. I. 3. Valeriano

L Vcio ab exilio, diuino nutu (nec enim alia scitur causa) restituto, Cyprianus nomi-
ne suo, Collegarum, & piæ plebis, gratulatur, binis litteris, quarum posteriores
tantum extant, ea vero sunt nu. 58.

Decennalis
lues orbē de-
pascitur.
a lib. 7.c. 21.

Instaurata persecutio, dira & immensa lues, ab Aethiopia orta, in vniuersum pro-
pe orbem progressa, uix intra decennium quiescit. Eutrop. in Gallo, & Volus. Euseb. in
Chron. Orosius ^a Exoritur, ait, *vltio violati nominis Christiani: & usque adeo, ad pro-*
fligandas Ecclesias Edicta Decū cūcurreunt, eātēnus incredibilium morborum pestis
extendit. nulla fere Provincia Romana, nulla ciuitas, nulla dominus fuit, que non illa ge-
nerali pestilentiā correpta atque vastata sit. Eiusmodi clades non nisi impietatem, nu-
mine vlciscente, per Angelos malos immitti solere; sed ad Euāngelij profectum a Deo
permitti, plane demonstrat Greg. Nyssenus, dum luem Neocæsareę in Ponto exortam,
cum Gregorius Thaumaturgus, illam suscepisset Ecclesiam administrādam, & causam
eius atque progressum, simulque modum describit, in Vita eiusdem Gregorij.

b lib. 7.c. 17.

De Aegypto & Alexandria peste vexatis, Euseb. ex Dionysio, in Chrō. & in hist. ^b
De eadem quoque lue Africam vastante deque S. Cypriani sedulo officio erga fide-
les, atq; adeo etiā infidelēs, Pontius in eius vita, & libellus de mortalitate, testes sunt.
Vna cum peste bella inualescunt, a Persis, Scythis, & alijs barbaris nationibus. Zona-
ras in Volusiano.

Cum tot ac tantorum malorum causæ in Christianos, quod Deos contemnerent, a
Demetriano Africæ Proconsule, & alijs Ethnicis, pro more referrentur. Cyprianus, ar-
denti Zelo veritatis incensus, Apologeticam, & inuestigiam orationem scribit, causam
tantarum cladi, in illorum immanem impietatem retorquens.

Florentius Pupianus Schismaticus, Cyprianum hoc anno, eius sedis sexto, contu-
maciter impugnat, & ad se purgandum prouocat, ad quem Cyprianus rescribens Epis-
tola nu. 69. cum, perpetua fere ironia, eludit, in qua illa præclara. Loquitur, inquit, illic
Petrus, super quem adiudicata fuerat Ecclesia, Ecclesia nomine docens, & ostendens: quia
eis contumax, & superba obaudire notentium multitudine discedat; Ecclesia tamē a
Christo non recedit, & illi sunt Ecclesia, plebs sacerdoti adunata, & pastoris suo grex adha-
rens. Vnde scire debes Episcopum in Ecclesia esse; & Ecclesiam in Episcopo. Et sic qui
cum Episcopo non sit, in Ecclesia non esse; & frustra sibi blandiri eos, qui pacem cum Dei
Sacerdotibus non habentes, obrepunt, & latenter apud quosdam communicare se credunt.
Et mox inter cetera quæ ostendere & reuelare (Deus) dignatus est, & hoc addit. Itaq;
qui Christo non credit, sacerdotem facient, posse credere incipi, Sacerdotem vindican-
ti. Ad finem denique, prouocat illum ad poenitentiam, & satisfactionem.

Ecclesia ,
plebs sacer-
doti adun-
ta.

Origenis o-
bitus.

Origenes
multis in fa-
matus hæ-
re-
fib⁹, ut pluri-
bus eguerit
Apologijs
c lib. 6.c. 26.
& 29.

Origenes cum ad sexaginta nouem annos vitam propagasset, ex hac luce migravit.
Euseb. in Chron. Qui viuens in scribendo sepe est redargutus erroris, nempe a Deme-
trio Alexandrino Episcopo, & alijs; adeo, vt apud Fabianum Papam, causam dicere coa-
ctus fuerit; multo amplius post mortem est hæreses accusatus, quamobrem pluribus o-
ditus fuerit.

D

Magnam sanè fuisse, tanti uiri lapsum, in Ecclesia Dei offenditionem, atque tentatio-
nem, pluribus docet Vicentius Lerinensis, contra hæreses cap. 23. fuisse eā pariter con-
stat, & saluberrimam commonitionem; ne videlicet quempiam, quantumlibet eruditū
virum, sibi quis sequendum suscipiat, quem non insistere vestigijs Sanctorum Patrum
inuenerit. Præclarum eius Elogium lege ibidem.

Christi Annus Lucy Pap. Galli & Volus. Impp.

257.

2.

4.

Valeriano Coss.
& Gallieno

Hos quidem Impp. propagasse Imperium usque ad qua-
tuor annos; cōtra quā Epiphanius, Eusebius, Orosius,
Cassiodorus, Victor, Eutropius scripserūt, veterum nu-
mismatum inscriptiones probat. causam huius differe-
tiae, Annales produnt.

a lib. 7.c. 2.
& 9.

L Vcius capite truncatus, quarto nonas Martij, martyrium consummat, lib. de Rom.
Pont. Martyrolog. Euseb. in Chron. & in hist. ^d ex Dionysio.

Cum

A Cum vero in lib. de Rom. Pont. duas fecisse dicatur Ordinationes per Mensem Decembrem, in hunc usque annum propagata fuisse illius sedem oportuit, quod & positi ibi Consules, Valerianus & Gallienus manifeste significant. Euseb. tamen vix octo mensib. sedis ait, in Chron. & in hist. loco citato.

Quod vero in lib. de Rom. Pont. & in Martyrolog. in Persecutione Valeriani, dictator consummasse Martyrium, id ea ratione, tam in Lucio, quam in alijs factum videtur; quod licet aliquo temporis interstitio, pax fuerit in Ecclesia; tamen quod legibus Decij & Valeriani Censuram agentis, & leges ferendi potestatem habentis, persecutione semel promulgata, sic semper persecuerat in posterum, ut omnis illa reliquorum temporum persecutio, Decij & Valeriani nomine diceretur, cum alioquin a secundo Consulatu Galli, & Volusiani, in publicis monumentis, cępti sunt numerari anni Imp. Valeriani & Gallieni, cum Imperatores sunt acclamati.

B Extat S. Cypriani, de Cornelij & Lucij Rom. Pont. scriptis decretis, præclarum elo-gium epist. 67. ad Stephanum Papam.

A Lucio illud statutum habetur, in libro de Rom. Pont. ut duo Presbyteri & tres diaconi, in omni loco Episcopum affectarentur, nec desererent, propter testimonium, vt ait, Ecclesiæ. Calumniæ enim in Cornelium a Nouatiano confictæ, huius sanciendi decreti causam dedisse putantur, alia præter hæc, apud Gratianum, Decreta Lucij, tomo I. Conciliorum, sub Lucio, in unum simul collecta, habentur.

Post 30. dies vacantis sedis, id est 9. die April. Stephanus, patria Romanus, creaturus Pontifex.

Stephanus Papa.

C **G**allus & Volusianus Imperatores, aduersus Aemilianum proficiscentes, qui acclamatus erat Imperator apud Interamnā a militibus, occidūtur, qui & ipsum Aemilianum, post quatuor menses necauerunt. Valerianus vero, quem, ex antiquioribus monumentis, constat iam anno secundo Galli & Volusiani acclamatum fuisse, ab Alpino exercitu, Imp. ipsumque mox sibi asciusse filium collegam, una cum eodem, hoc ipso anno integro, atque seculo est potitus imperio, quos ex tribunitia potestate, hoc eorum Consulatu, ut nummorum inscriptiones testantur, tertio repetita, hoc pariter anno, tertium auspicios esse annum Imperij, satis aperte noscitur, quo eodem nos ordine numerabimus. Ex alijs tamen etiam nummorum inscriptionibus appareat Gallum & Volusianum quos Euseb. & Cassiod. in Chron. Aurelius Victor, Eutropius & Orosius, biennio, vel paulo amplius regnasse tradunt, ad quatuor annos Imperium propagasse.

Valeriani & Gallieni Imp.

Tertius quo integro atque seculo sunt potiti Imperio, cum anno 2. Volusiani appellatus fuisse Imperator Valerianus.

E **D**e Valeriano Imp. hæc inter cetera Dionysius in Epistola ad Hermamonem, apud Euseb.^a Quamdiu mansueti animo & benigno, erga sanctos Dei homines affectus erat, nemo Imperatorum, qui cum anteierant, tantam benevolentiam, & comitatem aduersus illos declarauit. Imo vero ne illi quidem, qui Christiani erant, eoque nomine palam appellati, ita hos sunt amplexati, ut ille; qui quidem initio Imperij sui, quam familiarissime & amicissime, idque in oculis omnium, eosdem exceptit, & tota domus eius pīs hominibus complebat, eratque plane Dei Ecclesia. Verum Doctor quidam, & princeps Magorum Aegypti, illum tandem perditō consilio depranauit, & non impulit solum, ut homines culpa vacuos, ac sanctos Dei, ut post scelerorum ac execrabilium incantamentorum aduersarios, & oppugnatores, (satis namq; virium ac potentia, presentie, astreptu, spiru & voce solum, ad detestabilem Dæmonū fidias dissimilans, & habent, & semper habuerunt) acerbe persequeretur, neique ira-

^a li. 7. c. 9.

deret, verum etiam, ut impuras carimonias obiret, profanas exercebat præstigias, execrata mysteria exequere tur, mactare pueros misellos, prolem infelicium parentum sacrificarer; tenera infantium dissecare viscera; Dic denique creaturas discederet, discerperetque, vehementer cohortatus est, perinde ac se eo pacto, res omnes prosperè ac feliciter succederent.

Ex his, quæ paulo ante scripsit Dionysius, Valerianum, ad instar Antichristi, persecutum esse Ecclesiam Dei, mensibus 42. colligitur persecutionem sub ipso cæptam esse tribus annis, ac mensibus sex, antequam a Persis caperetur, cum constet persecutione durante, imperare desifse, sicque ferme biennio Dei Ecclesiam quieuisse.

Cyprianus Epistola 63. ad Cæciliūm, studet emendare quosdam, qui errore inducti, in Sacrificio aquam tantum adhibendam esse, iactabant, ex eiusmodi occasione. Quod enim persecutione vrgente, summo mane, seu potius nocturno tempore, conuenientes secreto ad Sacram synaxim atque Eucharistiam, Christi sanguinem in vini specie bibentes, ex vini odore, possent detegi Christiani, loco vini aquam offerre, consultius existimarent, ne odore vini, velut quodam Christianitatis indicio, palam fierent. In ea Epistola multa sunt præclara, pertinentia ad Sacrificium Dominicum, sed illud in primis

Aquariorū
hæresis.

Idem modo
sacrificiū of-
fertur, quod
olim obtulit
Christus.

quod ait. Si Iesus Christus Dominus & Deus noster, ipse est summus Sacerdos Dei patris, & Sacrificium Patri seipsum primus obtulit, & hoc fieri in sui commemorationem praecepit; utique ille Sacerdos, vice Christi vere fungitur, qui id quod Christus fecit, imitatur, & sacrificium verum & plenum, tunc offert in Ecclesia Deo patri, si sic incipiat offerre, secundum quod ipsum Christum videat obnubisse. Ex eadem epistola habetur, bis in die solere quosdam offerte, semel mane, & semel vesperi, de qua re vide Scholion Pamelij.

Africanum Concilium a Cypriano, occasione pacis Ecclesiæ, celebratur. Ad illud quærelam detulit Rogatianus Episcopus, de Diacono suo proteruo, expostulans quod fuerit & ab eo coniunctijs impeditus & tale respondum retulit, (epistola Cypriani num. 65.) nomine omnium collegarum, nimirum, ut Diaconus agat penitentiam audaciam suæ, & honorem Sacerdotis agnoscat, & Episcopo præposito suo, plena humilitate satisfaciat. Quod si ultra, inquit, te contumelijs suis exacerbauerit & provocauerit, fungeris circa eum potestate honoris tui, ut cum vel deponas, vel abstineas.

Tutorē relin-
quens filio
præsbyterū
quam graui-
ter etiā post
mortem pu-
niatur.

Defunsti ē
excom.nunci-
catur.
Pro defun-
ctis offer-

a L. genera-
liter C. de E
piscopis &
Cler.

Altera memorabilis querela illa fuit, quod moriens Christianus homo, Presbyterū, filijs suis tutorem, ex Testamento, nominasset, quod iampridem cautum fuerat, ne fieret, Concilio Episcoporum; ea apposita poena, vt qui id fecisset, non offerretur pro eo, nec sacrificium pro dormitione eius celebraretur; neque enim apud altare Dei meretur, inquit, nominari, in sacerdotum prece, qui ab altari, Sacerdotes & ministros voluit auocare. qua pēna eum terri voluit Concilium, vt appareat ex epistola Cypriani 66. suo & Concilij nomine scripta: vbi nota, eos excommunicasse defunctū, quē viuentem iam vinxiſſet delictū. Itemque illud, peculiare fuisse, pro defunctis offerre. *Dic sacerdos iuri corporis nominis, quod altare non incendi facere.*

Deo sacratissimi, eorumque nomina apud altare nominari soleantur.
Sed illud plane obseruatione dignissimum; Episcopos nullam habuisse rationem, qua
rumcunque legum cincilium, (qua plurimæ erant pro Pupillis, ita ut non dignitas, non
conditio, non diuersa Religio a retinenda imposita tutela excluderet.) quæ aliqua ex
parte officere, & impedimento esse viderentur Ecclesiasticis functionibus, quantum
uis huiusmodi Decretis & sanctionibus ipsos Principes, alioquin Christianis semper
infestos, possent concitare, & ad conflandam persecutionem, leues eorum animos per
mouere. Fauerint postea Christiani Impp. eiusmodi Episcoporum decretis, sancientes
ne Clerici, vel Monachi, ad tutelam sufficiendam, compelli possent, a Sacrosanctum
vero Concilium Chalcedon. a legitima tutela, & dativa, quæ ab Episcopo imperata es-
set, noluit Clericos excusari.

A

Christi Annus Stephani Pap. Valer. & Gallieni Imp. Valeriano 3.^m Coss.
258. 2. 4. & Gallieno 2.^m Coss.

Martianus Arelatenſis Episcopus, Nouatianum ſecutus, lapsis poenitentibus pacem negauit, & Communionem ab Africanis Patribus expetens, reiectus eſt. De eo Cyprianus pro ſuo in omnes Eccleſias Zelo, ad Stephanum Papam, cuius eſt vniuersus Epifcopos deponere, ſcribit epiftola 67. Dirigantur, inquit, in Provinciam & ad Plebem Arelate conſistentem a te littera, quibus, abſento Martiano, aliis in locum eius ſubſtituuntur, & grec Christi, qui in hodiernum diem diſipatus, & vulneratus contemni tur, colligatur & poſt aliqua. Seruandus eſt enim antecessorum, noſtrorum beatorum Martyrum Cornelij & Luej honor glorioſus; quorum memoriam cum nos honoremus, multo magis tu frater cariſſime, honorificare, & feruare, grauitate & auctoritate tua debes, qui Vicarius & Successor eorum factus es, Illi enim pleni ſpiru Dei, & in glorioſo Martyrio conſtituti, dandam eſſe lapsis pacem ciferuerunt, & poenitentia acta, fructum communicationis & pacis negandum non eſſe, litteris suis ſignauerunt, quam rem omnes omnino ubique cefuimus.

Consultus Cyprianus a Clero & plebe Legionensi & Asturicensi in Hispania, de Basiliſe & Martiali Epifcopis, Idololatria criminē per libellum, in persecutione maculatis, ob idque ex Decreto, Romani & Africani Concilij, depositis, alijſque in eorum locum ſubſtitutis Epifcopis, probat, itaque fieri oportuiffe conſirmat. Nec reſcindere, inquit, ordinationem iure profectam potest, quod Basiliſes poſt crimina ſua detecta, & conſcientiam etiam propria confeſſione nudatam, Romam peregens, Stephanum collegam nostrum, longe poſitum, & geſte rei, ac tacita veritatis ignarum ſefellit, ut exambiret reponi ſe iniuste in Epifcopatum, de quo fuerat inſte depositus. Hoc eo pertinet, ut Basiliſis, non tam abolita ſint, quam cumulata delicta, ut ad superiora peccata eius, etiam fallacia, & circumventionis crimen accesserit, neque enim tam culpandus eſt ille, cui negligenter obrepit, quam hic execrandus, qui fraudulenter obrepit. &c. Epiftola eſt num. 68. ex Concilio Cypriani. Quod utrumque exemplū, valet pro auctoritate Romani Pontificis, alterum in Gallia, alterum in Hispania.

Magna per hoc tempus inter Epifcopos agitata eſt controuersia: num qui ab hereticis baptizati erant, cum ad Catholicam Eccleſiam ſe conſeruent, eſſent denuo baptizandi? ac plerique quidem in Africa Epifcopi, cum Primate Cypriano, & in Asia Firmilianus Caſarea Epifcopus, & Dionysius Alexandriae, ac alij plurimi persuasi, quod vere eſt, vnam tantum Eccleſiam, ac perinde apud ſchismaticos & hereticos, nullum baptismum reperiri; (quod falſum eſt) ad Catholicam Eccleſiam redeuentes, baptizandos eſſe censueuerunt, & Concilijs pluribus in Africa, & in Asia, Iconijs, & Synadiſ habitiſ, faciendum fanixerunt, quod antea ab Agrippino, qui Donatum praefecit, cui ſuccedit Cyprianus, male statutum fuerat. Cum vero undique ad nouitatem rei cuncti reclamarent, ait Vincentius Lerinen. atque omnes quaqua verſum Sacerdotes, pro ſeo quisque ſtudio reniterenur; tunc Beata memoria Papa Stephanus, Apoſtolica ſedis Antiftes, cu ceteris quidem Collegis ſuis, ſed tamen praeteris, reſtitit, dignum, ut opinor, existimans, ſi reliquos omnes tantum ſidei devotione vinceret, quantum loci auctoritate ſuperabat, denique in epiftola, qua tunc in Africam miſſa eſt, idem hi uerbis fanxit. Nihil inuocandum, niſi quod traditum eſt, (nempe ſeruetur) Intelligebat etenim uir sanctus, & prudens, nihil aliud rationem pietatis admittere, niſi ut omnia, qua fide a patribus ſucepta forent, eadem fide filijs conſignarentur, nosque religionem, non qua vellemus, ducere, ſed potius qua illa duceret, ſequi oportere, idque eſſe proprium Christiana moditio, & grauitatis, non ſua uolteris tradere, ſed a maioribus accepta feruare. Quis ergo tunc uniuersi negotijs exitus? Quis unique, niſi uifatus & ſolius? Retenta eſt ſcilicet antiquitas, & exploſa eſt Nouitas. Sed forte tunc ipſi Nouitiae adiuuentioni patrocinia defuerunt? immo vero tanquam ingenij adſuit, tanta eloquentia flumina, tanquam aſſertorum numerus, tanta uerisimilitudo, tanta Diuina legis oracula, ſed plane nono ac malo more intellecta, ut mibi illa

Vide auctori
tatem Rom.
Pont. in Gal
lia, & Hispa
nia.

Ab hereticis
baptizatos
iebapitan
dos eſſe male
in Africa
ſtatutum.

E

cōspiratio, nullo modo destrui posse videatur, nisi solā tanti moliminis causam, ipsa illa suscepta, ipsa defensa, ipsa laudata, nouitatis professio destituisse. postremo ipsius Africani Concilij sine Decreti, quæ nires? donante Deo, nullæ, sed minima, tanquam somnia, tanquam fabule, tanquam superflua abolita, antiquata, calcata sunt.

De tota hac controuersia, legendæ Cypriani Epistole a 70.ad 77. Augustinus de Baptismo cōtra Donatistas, & contra Cresconium, Hieronymus contra Luciferianos. Africanos Patres, & in primis Cyprianum mutasse sententiam, & cum Catholica Ecclesia confensisse, sentit Aug. epistola 48.ad Vincentium, & de Baptismo contra Donat. 6. cap. 2. & Hier. contra Lucifer. ait Africanos Patres nouum emisisse Decretum.

Firmilianum item Catholicae Ecclesiae redditum, & in ea pie, sancteque defunctum, Græci colunt, ac venerantur, & eius orthodoxia illud est exploratissimum testimoniu, quod in Episcoporum catholicorum celebri conuentu, & ipse sedit, aduersus Paulum Samosatensem.

Dionysium quoque, in Stephani Papæ transisse sententiam, illud certissimo argumēto est, quod occurrente casu de baptizato ab hæreticis, non secundum ritum Catholicae Ecclesiae, licet eum liberè baptizare potuisset, tamen ne videretur aliqua leui suspicio-ne, perstare in sententia, quam mutarat, valde trepidans, non est ausus hominem, id eni-xius petentem baptizare, sed litteris Xystum consuluit, Stephani successorem, apud Eu-feb. 7. cap. 8.

S. Cypr qua
occatione
scrib. de Bo
no Patiētia.

In hac tanta graui dissensione, nunquam damnauit Cyprianus, a se dissentientes, & huius rei occasione libellum de Bono Patientiæ scripsisse se ait. Seruatur a nobis ait, epistola ad Iubaianum, patienter & clementer charitas animi, Collegij honor, dilectionis vinculum, concordia Sacerdotij, propter hoc etiam nunc libellum, de bono patientie, quem ualuit nostra mediocritas, permittente Domino, conscrivimus, quem ad te, pro mu-tua dilectione, transmisimus. S. Aug. de vnico baptismo cōtra Petilianum, cap. 14. Cyprianum in uitate pacis cum Stephano permanisse affirmat.

Christi Annus Steph. Pap. Valer. & Gall. Impp. Valerio Maximo, & Coss.
259. 3. 5. & Acilio Glabrone & Coss.

a Lib. 7.c.4.

Dionysius Alexandrinus, epistola ad Stephanum Papam, apud Euseb. ^a *Iam scito frater, omnes Orientales Ecclesiæ, quæ antea fuerant propter errorum perversitatem, nonnulla dissensione distractæ, ad concordiam denuo esse reductas, omnes etiam Ecclesiæ Praesides, qui ubique locorum sunt, summo animorum consensu conspirare, & ob pacem hanc, præter omnium expectatione, constitutam, incredibili letitia affici; & illustriores Episcopos pergit enumerare, qui in hanc concordiam consenserant, quæ omnino intelligenda sunt de dissensione, ob rebaptizationem excitata, quæ totum Oriētem cominouerat, non de Nouati Schismate, quod solam Ecclesiam Antiochenam exagitauit.*

OCTAVA PERSECUTIO.

Valeriani.

Oftaua Vale
riani Perse
cution.

b Lib. 7.c.9.

Valerianus Imp. aduersus Christianos Romæ diram PERSECUTIONEM excitat (quæ oftaua numeratur a S. Hieronymo, Augustino, Orosio, atque Seuer-ro) Mago Agyptio instigante, a quo depravatus, & ad Magicas artes traductus est. Dionys. Alex. apud Euseb. ^b

Rome Martyrio coronantur Eusebius presbyter, Marcellus Diaconus, Hippolytus, Maximus, Adrias, Paulina, Neon, Maria, Martana & Aurelia, sub Secundiano Iudice, Acta legitima, quæ extant, Martyrolog. 2. Dec.

Item Nemesius Tribunus, cum Lucilla filia cæca, sed a B. Stephano Papa, per Bapti-mum illuminata, Sempronius, Olympius, Tribunus, Exuperia uxor, & Theodulus fi-

lius

A Ilius a B. Stephano Baptizati. Acta S. Stephani Papæ germana, & legitima apud Sur. 2. Augusti.

Christi Annus Steph. Pap. Valer. & Gallieni Imp. Valer. 4.^m & ^T Gallieno 3.^m ^{Coff.}

260.

4.

6.

Gallieno 3.^m ^{Coff.}

R omæ martyrio coronantur, nobiles virgines duæ, sorores, Ruffina atque Secunda, desponsatae Armentario ac Verino Christianis; sed cum hi persecutionis metu, recéssissent a fide, exdem ambae a sponsalibus quoque pactis resilierunt; quæ ab illis, Christianitatis accusatae, neci datae sunt. Acta fidelia apud Surium, 2. Iulij.

B Duodecim de Clero Romano, quorum extant nomina, absque audience, statim obtruncantur, quorum corpora condidit Tertullianus, qui & ipse post biduum tormentis cinctus, & decollatus est. Acta.

Stephanus Papa ad Martis ductus, cum ad eius orationem, tonitruo facte cum fulgure & coruscatione quasiato templo omnes diffugissent, in coemeterium Lucille, (an Lucinæ ?) secedens, rursus quæsusitus, inuentus in Crypta, sacrificium offerens, in sua sede obtruncatur, & cum eadem sanguine aspersa, sepelitur 4. Non. Augusti, cum sedisset annos 3. menses 3. dies 22.

Sapricius Acoluthus, sacramenta Christi corporis portans, cum ea impijs proderet indignum iudicaret, fultibus macctatur, reuolutoque eius corpore, nihil de sacris mysterijs repertum. Acta S. Stephani.

C Hic constituit Sacerdotes, & Leuitas vestibus sacratis non vti, in vsu quotidiano, sed tantum in Ecclesia. Ex Episcopis tribus ab eo ordinatis, unus fuit Melanius Rotho magensis, sanctitate celebris, post 22. vacationis dies, succedit Sixtus Graecus Atheniensis.

SIXTI PAPÆ I.

D Ionyfius Alexandrinus, quod sensisset ab haereticis baptizatos, rebaptizandos, a Stephano reprehensus, erroris poenitens, nouo emergente casu, nihil decernere ausus, Sextum consulit, scripta ad eum epistola, fragmentum extat apud Euseb. ^a

a Lib. 7.c. 8.

Quid Sextus responderit, non appareat, sed certum est respondisse. Qui diuersa forma ab haereticis baptizatus fuisset, quam vtatur Ecclesia Catholica, in ea esse baptizandum, qui vero legitima forma in Ecclesia Catholica, esse recipiendum.

Quod ex conuentibus Christianorum, qui siebant in coemeterijs, magna fieret accessio ex Gentilibus ad Christianam Religionem, permotus Valerianus edicit, ut nulla Conciliabula faciant Christiani, neque coemeteria ingrediantur; quod qui facere deprehensus fuerit, capite plectatur. Pontius in Actis Pass. S. Cyprian. & Dionys. apud Euseb. b

Cœmeterio
rä ingressus
interdictus.

E Dat & priuatas litteras ad Praesides, mandans, vt Christianos ad Christum negandum compellerent, & vt renuentibus, Praesulibus, exilium decernant, vt sic illis longius amandatis, nulla reliquis Christianis, conuentus agendi facultas detur, quod de Cypriano & Dionysio factum est.

b Li. 7.c. 10.

De varijs relegationibus & afflictionibus Dionysij extat eiusdem narratio in epistola ad Germanum calumniatorem suum, apud Euseb. ^c cuius relegationis occasione, in aspera loca, ex prædicatione verbi Dei, magna ad Christum conuersio ex Gentilibus facta est, & Deus, ait, perinde atque huius rei causa solum, illo nos deduxisse, eo completo ministerio, iterum inde abduxit &c. Sed quos queso, ait, Indicos sententias, contrarios pronunciatae potest (Germanus) enumerare? quos publicationes, prescriptionesque bonorum? quos fortunarum direptiones? quos abdicationes dignitatum? quantas inanis, & popularis gloria contempliones, quantas laudum a Praefectis, & Senatoribus nobis tributarum despiciaciones? quantas minarum nobis obiectarum, aduersarum uiciserationum,

c Li. 7.c. 16.

periculorum, persecutionum, exiliis, angustia, & varia cuiusque modi afflictionis tolerantiam, ut illa qua sub Decio, & Sabino, & que hactenus sub Aemiliano mihi obiigerunt, & verum magnam istam inscitiam, in quam, ob Germanum, modo prolapsus sum, missam facio, quo circa rerum singularium explicationem fratribus, qui eas teneant, sigillatum prosequendum permuto.

Idem etiam in epistola ad Domitium, & Didymum conscripta, eorum qui istiusmodi de persecutionis procellis agitati fuissent, hoc modo mentionem facit: Christianos autem qui & permuli sunt, & nobis minime cogniti, nominatum citare superuacaneum arbitror. Sed hoc suauis velim, Viros & mulieres, iuvenes & Senes, pueras & vetulas, milites & primatos, cuiusque generis, cuiusque aetatis extitisse, quorum alij flagris casi, alij ignis incendio cremati, alij ferro percuti, parta victoria, palmas Mariyri adepti sunt, & plura deinceps recenter.

a 7.c. II.
Cæsarea
Martyres.

De clade persecutionis Cæsareæ Palestinae, Euseb. a paucis scribit, & nominatim trium meininit, insigniter, ob confessionem, prædicatorum, qui bestijs obiecti sunt; Prisci, Malchi, Alexandri, & mulieris, quam, Marcionis errore antea lapsam, fama erat.

Insigne exē-
plum retinē-
de fraternalē
charitatis.

Inter alios Martyres, qui in Syria passi sunt, celebrior est Nicephori fama, cuius Martirium Antiochiae, magna gloria exhibitum est, cum in locum Sapricij presbyteri sibi infensi, & veniam dare abnuentis, qui negarat, se subrogans, desertoris militis damna reparauit. extant acta apud Sur. 9. Febr. & quidem fidelissima. pauendum plane exemplum, quo fideles omnes admonerentur, frustra, quæque magna conari hominem Christianum, nisi fraternalæ charitatis compage fuerit solidatus, cum Sapricius presbyter, vitam iam oppignoratam martyrio, quod odio flagraret in Nicephorum, ipsum prope item vibrante carnifice, Christum negans, Idolis sacrificauerit.

Quæ passus Dionysius in Ægypto, eadem passus est in Africa. Cyprianus, ac ceteri proinde Episcopi, quod vna eademque sententia omnes cogeret exulare, quamvis expressa non extet, nisi celebriorum quorundam memoria.

Cyprianic-
xilium.

Cyprianus Episcopus non acquiescens Paterno Proconsuli, in exilium deportatur. Acta Proconsularia, quorum mentio extat in litteris Episcoporum, inter ep. Cypr. nu. 78. apud Pontium & August. contra duas epistolas Gaudentij. lib. 1. cap. 3 1.

Africani om-
nis generis
i exiliū pul-
fi, & ad me-
talla: damna-
ti.

Plures Africani Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & alij Ecclesiæ ministri, ab Ecclesijs aulisi, fustibus casi, alijsque poenis affecti, ad metalla damnantur, sed & fidelis plebs, sequuta Pastorum exemplum, & ex eis pueri, & Virgines, Christum confitentes, eadem poena multantur, epistola apud Cypr. 80. quos omnes ab exilio Cyprianus studuit consolari, epistola quæ extat 77. dignissima charitate Cypriani, ad quem rescribentes damnati, ex varijs locis, in quæ erant distracti, gratias egerunt, apud Cypr. epistola num. 78. & 79. ex quibus habetur, legatos etiam ad eos mislos, aliquot acoluthos, cum charitatis subsidijs.

Sabellius ha-
b. & scilicet
archa.

Carceribus etiam inclusos ingenti numero, & quotidie ad supplicium duci expectantes, pari charitatis officio est prosecutus, epistola nu. 81. in qua Rogatianum & Felicissimum celebrat, qui hac persecutione, jam praerierant ad palmam.

S. Gre. Thau-
maturg. im-
pugnans Gé-
tiles, viuis fa-
uere. Sabel-
lio.

Sabellius Ptolomaide Libyæ oriundus, hæresim a Noëto Magistro prædictatam, sed antea quoque proditam, latius propagat. Ea erat eiusmodi, quæ Trinitatem negaret, personarumque distinctionem dicere, quæ tantum nomina, ad diuersos effectus diuinitatis insinuandos, composita, & vnam tantum personam esse, quam personarum distinctionem, sanctissimam, in vna Diuinitatis essentia dicimus, Trinitatem, quam ob rem illud deducebatur in cōsequentiam, vt sicut filius, ita & Pater, & spiritus sanctus, ab eis æque dicerentur incarnati & passi; addidit & aliam blasphemiam, ex Hermogenes mutuatus, Materiam esse ingenitam. Patripassianorum, meminit Cyprianus Epistola 73. Tertullianus de præscript. cap. vltimo, & aduersus Praxeam, atque adeo Ignatius ad Philippenses, epistola 8. Epiphan. August. Philastr. Theodoreetus.

S. Gregorius Thaumaturgus, per hæc fere tempora librum scribens, de expositione fidei, aduersus Ælianum, calumniantem Christianos, quasi plurium Deorum cultores, eo quod Trinitatem colerent personarum, dum Gentilem hominem sic insultantem ar-

guit,

A guit, vnam esse essentiam Diuinam, Ethnieo homini demonstrare conatus, quibusdam impropriis vocibus visus est Diuinæ confusæ personæ, ac hæresi fauisse Sabellij, sed D. Basilius eum excusat, & interpretatur, epistola 64.

Dionysius Alexandrinus, detestabilis huius hæresis dissemination commotus, certiorum de more, facit Rom. Pont. epistola ad Sixtum scripta, apud Euseb. ^a Is porro antiquus mos fuit Ecclesiæ, vt de noua emergente hæresi, consuleretur Romanus Pont. vt modo a Dionysio, primæ sedis post Romanam, Episcopo, factum videmus.

Angelorum, & Apostolicorum hæresis, germen, vt putat Epiph. (hæresi 60. & 61.) Encratitarum & Catharorum commemoratur, qui & Apotaætici dici voluerunt, a renunciatione, quam ipsi facientes bonorum, non facientes damnabat erroris, & cœlibatum profitentes, arrogantissime nuptijs obligatos reiæcabant.

Nouæ emer-
gentie heret.
Rom. Pont.
consulædus.
a Lib. 7.c. i.

Angelici.
Apostolici.
Apotaætici,
hæretici.

B

Christi Annus Dion. Pa. Valer. & Gall. Impp. Aurelio Münio Fusco Coss.
261. I. 7. & Pomponio Basso Coss.

Cyprianus ep. 82. ad Successum de his, quæ nuncij a se missi Roma retulerant, explorata, & certa, sic ait, scilicet eis referre. Rescripsisse Valerianum ad Senatum, vt Episcopi & Presbyteri, & Diacones, in continentia animaduertantur: Senatores vero & Viri egregii, & Equites Romani, dignitate amissa, etiam bonis spoliuntur; & si adempiatis facultatibus, Christiani est persequeracur, capite quoque multetur. Maïrone, adempiens bonis, in exilium relegentur. Cesariani quicunque, vel prius confessi fuerant, vel nunc confessi fuerint, confiscentur, & vincti, in Cesarianas possessiones descripti mittantur, Sub iecit etiam Valerianus Imp. orationi sua, exemplum literarum, quam ad praesides Provinciarum de nobis fecit, quas litteras quoudie speramus venire, &c. & mox, Sixtum autem in Cemetery animaduertsum sciatis, octavo Idiu[m] Augustarum, & cum eodem Quarum, sed & huic persecutioni instauri quotidie, Praefecti in Vrbe, vt si qui sibi oblati fuerint, animaduertiantur, & bona eorum fisico vindicentur, hac peto per vos & collegis nostris innotescant, &c.

Sixtus, et alij
martyres Ro-
mae.

D Plures alios Romanæ Ecclesiæ ministros, eadem die, Romæ fuisse martyrio coronatos, docent ecclesiastica monumenta, vt Felicissimus, & Agapitus Diaconi; Ianuarius, Magnus, Innocentius, & Stephanus Subdiaconi, Post triduum a Sixti Martyrio, nempe 4. Idus Augus[ti]; Primarius Diaconorum Laurentius Hispanus (vt est in gestis S. Damasi) clarissimus athleta fidei, illustre certamen obiens, post diuersa tormenta, demum craticula impositus, igne assatus, insignem martyrij coronam consecutus, admiranda pleno animi virtute, de persecutorum perfidia triumphauit. Acta, plurimum excellentium scriptorum literis celebrata.

D Triduo post S. Laurentium, Hippolytus miles, equis indomitis discerpi iubetur, Concordia eius nutrix, inter tormenta vitam exhalat, & qui Hippolyti corpus, sepulture mandarunt, Irenæus atque Abundius, occiduntur. Martyrolog. Rom.

b Li. 7. o. 22.

E Sixtus duodecimum suæ sedis mensis ingressus, martyrio est coronatus, in cuius tempore sedis, lapsus est Eusebius, b & liber de Rom. Pont. ponens duas ordinationes ab eo factas. Vacat Episcopatus dies 35. & die 12. Sept. DIONYSIUS ex Monacho substitutus, consecratus a Maximo Episcopo Ostiensi, vt habent acta S. Laurentij.

c

E Cyprianus qui præcedenti anno in exilium deportatus, diuina visione, de morte, quæ subeunda illi esset, & de genere mortis admonitus fuerat, hoc anno Basso & Fusco Coss. eodem die, post exactum annum, capitis obtruncatione, Carthagine, Martyrio est coronatus, Decimo octauo Kal. Octobris, sub Valeriano & Gallieno. Impp. regnante vero Domino Nostro Iesu Christo, cui est honor & gloria in sæcula sæculorū. Amen. Acta, quo fine cetera quoque acta legitima consignari solita, multis exemplis obseruatim est. Cum cereis, & scholaribus, cum voto & Triumpho magno sepultus est. Pontius eius Diaconus spectator, egregium commentarium scriptit. Enim memória ab vniuersa Ecclesia Catholica celebratur. Martyrolog. Rom. Gregorius Nazianz. ora-

Cyprianus
martyrio
coronatus.

Plures Martires in Afri-

tione in ipsius Natali. omnia eius scripta, ab Ecclesia recipiuntur, præter ea, quæ sunt de baptismo hæreticorum. Prudent. hym. 13.

Cypriano successit Lucianus, huic Mensurius, cui Cæcilianus, illi Optatus.

Eodem die & loco, quo Cyprianus, martyrum subierunt quatuor Sancti Martyres, Crescentianus, Victor, Rosula, & Generalis, Martyrolog. 14. Sept.

Eadem virgente persecutione, passi sunt apud Carthaginem, trecenti Martyres, non Kal. Sept. quo tamen anno ignoratur. Martyrolog. 24. Aug. Prudent. hymn. 13. Augustinus sermone. 112. de diuersis.

Ingenuus, Regens Pannonias, a Mæsiacis legionibus Imp. appellatus, per celerem Verianum superatur, & prosternitur, vlciscente Gallieno feuerissime in omnes, etiam usque ad senes & pueros, Trebellius Pollio in triginta Tyrannis.

Christi Annus. Dionys. Pap. Valer. et Gallieni Imp. Gallieno 4.^m

262.

2.

8.

& Valeriano iun. Coss.

Maximo Galero Africæ Proconsule, post Cypriani Martyrium, defuncto, aucta nouis edictis in Christianos persecutionem, Solon procurator fiscalis, mandato Imperatorum, in Ecclesiam Carthaginem profectus est, in qua plurimi, ex Ecclesiastico ordine, illustres Martyres extitere. Extant acta apud Surium 24. Februarij, & in annalibus, ex manu scriptis codicibus emendata. In illis porro actis intexitur epistola ab ipsis Confessoribus, B. Cypriani discipulis, dum in carcere detinerentur, conscripta; in qua præclaras visiones & reuelationes continentur.

Passus est eodem fere tempore Theogenes Hipponensis Episcopus; & cum eo trigineta sex alij, Martyrolog. Rom. 26. Ian. In eadem quoque Prouincia, Cuitate Tuburbi lucernariæ, nobiles feminae, martyrum subierunt, Maxima, Donatilla, atque Secunda, duodecim annos nata. Martyrolog. 30. Iul.

Sed inter totius Africæ Prouinciarum carnificinas, hac persecutione peractas, immanissima illa censetur, quæ in Numidia, hoc ipso anno, qui ultimus huius persecutionis censetur, mensibus Aprili, & Maio, facta comperitur. Extat quippe de ea, ab uno ex Confessoribus illis, iam Martyre designato, scripta epistola, qua ipse concaptiuns, Iacobi Diaconi, & Mariani Lectoris, præcipue conscribens historiam, aliorum quoque Martyrum meminit, nempe Agapij, & Secundiani Episcoporum, Aemiliani viri clarissimi: Tertullæ & Antoniæ Virginum, & cuiusdam matris, cum suis geminis, & aliorum plurium. Extat apud Sur. 30. Aprilis & prima Maij, ex manu scripta Vaticana correcta in Annalibus. Ea præclaras habet confessorum visiones, & consecutorum mox euentuū, & cladium Rom. Imp. ostensiones.

Eugenia Virgo Martyr.

Romæ B. Eugenia Virgō, Philippi, Præfecti Augustalis in Ægypto filia, post plurima virtutum insignia, post sacros Virginum choros, Christo aggregatos, sub Nicetio urbis Præfeto, diu agonizans, nonissime gladio iugulatur, Protus item & Hiacynthus eius Eunuchi, martyrio coronantur. Martyrolog. Rom. 25. Dec. Acta veteribus cognita, in quibus & de Basilla Virgine & Martyre illustrissima. Aliæ quoque plures passæ ibidem sunt Virgines, nempe Digna & Emerita, quarum extant acta, sed mendosa. Septemb. Flora item & Lucilla, & alij, utriusque sexus plurimi.

Gallici Martires.

Inter complures in Gallia passos, plurium nomina exciderunt; quorum extant, insignes maxime habentur Martyres, Priuatus Episcopus Gabalitanus: Florentius Episcopus Vienensis: & Pontius, cuius prædicatione & industria duo Philippi Cæsares ad Christi fidem conuersti sunt. Acta eius apud Surium 14. Maij.

Hispaniam vero Martyrio illustrarunt, Fructuosus Episcopus Tarragonensis, Augustius, & Eulogius, eiusdem Ecclesie Diaconi, 21. Januarij. extant Acta apud Surium, eadem die qua in Ecclesia legi conficiisse, S. Augustinus testatur, qui & ex eisdem quasi dam sententias recitat, serm. 101. cap. 2. de diuersis.

Hoc anno, Valeriani octauo, Demetrianus Episcopus Antiochenus moritur; substitutus Paulus Samosatenus.

Hi
Martyri

Vale-

A Valerianus Imperator, qui quamdiu Christianis bene vesus est, in Imperio floruit, postquam in eos saeuit, infelicitate egit, proditione Macriani Ducis, Perfarum Regi, Saporis deditus est, qui quamdiu vixit, eo incurato, quasi suppeditaneo vesus est subfello, cum equum concenderet. Dionys. Alexadrinus, apud Euseb.^a Trebellius Pollio, Au**a lib. 7. c. 9.**

relius Victor, Eutropius, alij, Constantinus porro Imperator, in orat. ad sanctorum cætum, cap. 24. sic de Valeriano ait: *Quin tu Valeriane eandem crudelitatem, (quam Deius) in Dni famulos offendens, iustum, sanctumque Dei iudicium, quasi ante oculos omnium statuisti, dum captiuus prebenfis eras, & vinculus ducebaris, purpura & reliquo apparatu Rego induitus, tandem a Sapore Rege Perfarum iussus excoriari, saleque conditus, sempernum tui inforunij Trophaeum, ante omnium oculos statuisti: quod ipsum inuit idem Constantinus, ad alium Saporem Perfarum Regem scribens. Euseb.*^{b lib. 4. c. 11.}

B Gallienus quantumuis natura fauissimus, clade Patris quasi Prodigio perterritus, pacem reddit Ecclesijs, Euseb.^c Triginta Tyranni inuasum lacerant Imperium Trebelli. alij.^{c lib. 7. c. 14. & 18.}

Marinus, vir, & genere illustris, & diuinitijs locuples, & in Romano exercitu magni decus consecutus, cum nondum fortasse in omnia loca, pro Christianis edicta permanassent, propter testimonium Christi, Cæsareæ Palestinae capite damnatur.

Eius cadauer Asterius Senator religiosissimus, in humeros sublatum, pretioso linteo obuolatum, sepulchro condit, ob quod insigne facinus, omnium ore celebratur; de quo & illud narrant, pia prece, Daemonem homines ludificantem, aliquando coercuisse, Eusebius.^{d lib. 7. c. 14.}

C Christi Annus Dionys. Pap. Gallieni Imp. Gallieno 5.^m & Victo^r & Co^s.
263. I. 9. rino, alias Faustino

V Bi iam pax, sedata prope persecutione, constituta fuit, Dionysius rediit Alexandriam, in qua vrbe tam grauis seditio, & bellum intestine de integro ciebatur, vt fratres in Ciuitate, propterea quod omnes in alterutram seditionis partem diuisi erant, Dionysius nullo modo posset, nisi per litteras, inuisere. Euseb.^{e lib. 7. c. 16.}

D De seditione, leuissima de causa conflata, & bello, cum Æmilianus Dux, prope coatus, sumpsisset Imperium & Theodotus a Gallieno missus, Alexandriam obsidens, op pugnaret, Trebellius in Gallieno, & in Triginta Tyrannis, qui & Theodotum ab altera Ciuitatis parte admissum, Æmilianum viuum ad Gallienum transmisisse ait. In qua obſidione, presa ingenti fame parte ciuitatis, que cum Æmiliano sentiebat, duo illustrissimi viri Christiani Anatolius, & Eusebius, quorum hic in una, alter in altera ciuitatis parte versabantur, præclaro inuento, plurimorum fami, & morti consuluerunt, de qua lege Euseb.^{f lib. 7. c. 26.}

Bellum Alexandrinum, immanis est pestis consecuta, in qua admiranda Christianorum pietas erga ipsos etiam Gentiles eniuit, Presbyterorum, Diaconorum, & aliorum de Populo plurimorum, qui morbo laborantibus, libentissime ministrantes, mortem operierunt, & Ecclesia eos vt martyres celebrat, pridie kal. Mart. Dionys. apud Euseb. & Martyrolog. Romanum. cum interim Gentiles se inter se inhumanissime tractarent.

E Sed & singula fere orbis Romani regiones, his atque alijs immanibus cladibus, in vltionem sanguinis Christiani, iniuste & impie effusi, afflicta fuere, Terræ motibus, multorum dierum tenebris, hiatibus terræ, maris inundationibus, pestifera lue, fame, incendijs, quibus & Diana Ephesiæ templum celeberrimum exustum est, barbararum gentium incursionibus, & depopulationibus. Trebellius in Gallieno. Orosius.^{h lib. 7. c. 22.}

Has autem omnes Barbararum gentium in Roinanum Imp. irruptiones, atque depopulationes, quibus Gentiles mirum in modum afflictati sunt, ad Christianæ fidei propagationem magnoperè contulisse, Sozomenus testatur, ⁱ cum Christiani a Barbaris abducti, eos, vita innocentia & sanctitate, & mirabilium patratione operum, in ad-

Morientes
1 minifterio
peste labora-
tiū, pro mar-
tyrib. habiti
ab Ecclesia.

g lib. 7. c. 17.
Tempū Dia-
ne Ephesiæ
exustum.

Perchristia-
nos captiuos
Christianæ fi-
des propaga-
tur.

j lib. 2. c. 5.

mirationem,

a lib. 8.c. 33.

mirationem, in amorem, & imitationem sui conquererent, eadem Nicephorus.^a
 Hoc ipso tempore; quo Gothi, inter alias Asia Provincias, Pontum quoque incursa-
 bant. Magnus ille Gregorius Neocaesareæ, eius Provinciae, primariæ Ciuitatis Episco-
 pus, cognomento Thaunaturgus, ad emendationem complurium delictorum, quæ tunc
 illius Barbarica incursionis occasione, perpetrata fuissent, eam epistolam scripsit; quâ
 Græci Canonica vocant, & in Canone ad sextam Synodum apposito, inter alias Ca-
 nonicas epistolas adnumeratur. Ad cuius finem, poenitentium, classes in Ecclesia, & lo-
 ca distincta, pulchre referuntur. *Fletus, inquit, seu luctus, est extra portam oratori, ubi*
peccatorum stantem, oportet fideles ingredientes orare, ut pro se precentur. *Audito est*
intra portam, in loco quem καθηκόν vocant (in ferula) ubi oportet eum, qui peccauit, sta-
re post Cathecumenos, etiam illinc egredi. *Audiens enim, post scripturas & doctrinam,*
ejiciatur, & precatio indignus censeatur; subiectio autem seu substractio est, ut intra
tempoli portas stans, cum cathecumenis ingrediatur, Congregatio seu consistentia est, ut
cum fidelibus consistat, & cum Cathecumenis non ingrediatur, postremo est, participatio
sacramentorum.

Dionysius Alexandrinus Episcopus, per hæc tempora obortam, & propagatam hæ-
 resim Sabellianam, quæ in sanctissima Trinitate, personarum distinctionem, ac prò-
 prietatem, penitus auferebat; sicut vnam substantiam, ita pariter & personam in ea præ-
 dicans, ut sibi subditi hominis, id est Libys oppugnare aggressus, dum vehementius in
 eam obnitor, dum personas accurati distingue, ac suis proprietatibus ab inuicem
 exactius discriminare contendit, in contrariam visus est inflecti partem, nimisrum Diui-
 nas personas, non tantum ab inuicem distinxisse suis proprietatibus, singulis attribu-
 tis, sed etiam diuisisse ab inuicem, quare a Pentapolitanis quibusdam, tanquam de fide
 non recte sentiens, delatus est, ad Rom. Pont. Dionysium illi cognominem, qui coacto
 ea de re, Romæ Episcoporum Concilio, cognitaque a maioribus, tradita sincera fide, ac
 probabilita, ipsum Dionysium Alexandrinum communio, vt quid de ea re ipse sentiret,
 litteris declararet, quod & per Epistolam fecit: & post Apologia, quatuor libris con-
 scripta, suam Catholicam fidem de personarum distinctione, & naturæ consubstantia-
 litate, testamat facit, seque Romano Pontifici & vniuersal Synodo orthodoxum proba-
 uit. De Dionysio Alexandrino, & hac controuersia, legendus est S. Athanasius, in eo
 commentario, quem de Dionysij sententia aduersus Arianos, qui eius verbis abutebâ-
 tur, ad suam heresiam comprobandum, conscripsit; & D. Basilius epistola 31. ad Maxi-
 mum Philosophum; qui, quod eius ad Rom. Pont. Apologiam minus cognitam habuit,
 nec Apologeticum librum ab Athanasio, pro eo editum legit, haud mirum si de Dio-
 nysio, licet excusat, paulo tamen liberius videatur esse locutus, quod & Gennadio in
 lib. de Ecclesiasticis dogmatibus contigit, cum dixit. *Nihil creatum, aut seruens in*
Trinitate credamus, ut vult Dionysius, filius Arij. at S. Basilius post, in libro de Spiritu
 sancto ad Amphilochium, vt de Orthodoxo honorifice meminit, De scriptis eius Eu-
 seb. b & Hieronym. in Script. Eccles.

Dionysius Rom. Pont. non satis habens damnasse cum dogmate suo, impium hæ-
 siarcham Sabellium, etiam contra illius sectatores hereticos Sabellianos edidit com-
 mentarium; & rursus, ne occasione vitande hæresis Sabellianæ, in contrariam quis
 præcepis ferretur sententiam, qua, non tantum persona, sed & natura, distingueret
 a Patre filium (quod fecerunt postea Ariani) aduersus huiusmodi oppositam illi im-
 pietatē, aliū cōmentariū elucubrauit, de quib. Athanas. contra hæresis Ariane decreta.

Otano Imperij anno praterlapsso, iam nonum annum Gallienus agit, in quo nos festa
 lati animis celebremus. Diony. epistola ad Hermamoneum &c.

A quoque assertam, nec dum ab Ecclesia omnino præscriptam; adeo vehementer, scriptis ea de re voluminibus, propugnare conatus est, ut complures sibi adscuerit sectatores: qui, ipso quoquæ ex hac uita sublatò, nihilominus eius Dogma, adeo pugnaciter stabili re conati sunt, ut à recto tramite veritatis tuenda deflexerint: quorum ea de re sententiam, iam in heresim erumpentem, Dionysius Episcopus Alexandrinus, tum scriptis, duobus libris de promissis, tum etiam viuæ vocis oratione compreserit, & penitus confutauit. Ex Euseb.^a Ab eodem Dionysio scriptum fuisse commentarium, aduersus sanctum Irenaeum, de Millenario, affirmat S. Hier. in proem. 8. lib. in Isaiam.

Millenario
ū chor
latur.

^a lib. 7.c. 19.

B Quod Trebellius miratur, & fortunæ ludum vel ludibrium putat, Valerianum tam fortem, solerter, & prudentem Imperatorem, misere captum, & Imperium penè perditum: Gallienum vero nequissimum & ignauissimum Imperatorem, aduersus Triginta Tyrannos fortissimos, & prudentissimos Duces, quindicatum, diu retinuisse, non fortunæ, sed Diuinæ prouidentiæ tribuendum est, Christianæ Religionis pietati fauenti, dum illum, vt eius persecutorem pessundat, hunc, vt fauorem, fortunat.

C Porphyrius Philosophus, Christianorum hostis, triginta annos natus, Romam, cum Ausonio Rhodio veniens, anno 10. Gallieni Imp. Amelium reperit, & Plotino, quinq[ue]ginta nouem annos agenti adhæret. Ipsomet in Vita Plotini.

Plotinus à Gallieno, & Salonia vxore in honore habitus, expetij ab Imperatore dirutam in Campania Ciuitatem, instauratam sibi & Platonis Philosophis dari, ad habitudinem, Platonopolim appellandam; & Platonis legibus colendam; quod non obtinuit, inuidia, inquit Porphyrius, quorundam familiarium, vel alia quapiam iniqua de causa: an potius, vt constaret, quam inanis humana philosophia, diuino destituta consilio, quæ sanctioribus, vt videbantur, Platonis dogmatibus promulgatis, post tot sæcula nunquam obtainere potuit, vt vel unum vicum haberet Platonis legibus administratum; cum Christianorum Religio, Piscatorum ore vulgata, breviori longe spatio totum orbem replerit.

Plotinus gra
tiosus apud
Imp. Petens
urbem Plato
nicis legib.
guberniā,
non tamen
imperat.

Christi Annus Dionysij Pap. Gallieni Imp. Gallieno 6.^m
265. 5. II. & Saturnino

D Gallieno ignauiter agente, Odenatus Rex Palmyrenorum, fortiter agens, totius Orientis obtinet Imperium, ac statim Bello Persis indicto, Nisbin & Carras recipit, & captos Persarum Satrapas, insultandi prope gratia, & ostentandi sui, ad eum mittit, Trebell. in Gallieno & in 30. Tyr. 28.

E Paulus Samosatenus Episcopus Antiochenus, dogmatizat Christum hominem iustum, non Deum verum; Iudaizans potius, qui & circumcisionem doceret, vnde & Zenobiam quandam Reginam, in Oriente tunc temporis, ipse docuit Iudaizare, Philastr. in heres. cap. 65. Eam Iudeam ait fuisse S. Athanasius, & protectricem Pauli Samosateni, quam & scientijs eruditam, vsam in Græcis literis, Longino præceptore, tradit Vopiscus, in Aureliano, quæ cum cupida esset Christianarum literarum, male consulta, adsciuit sibi Paulum Samosatenum hereticum. Hic idem Paulus Samosatenus, ex iisdem principijs de Christi humanitate, perperam constitutus, aliam nefariam, prauamque sententiam impie deducebat, vt diceret in Sacramento Eucharistiæ esse Christi sanguine corruptibilem, Donyf. Alex. epistola aduersus eum conscripta.

Paulus Samo-
satenus ha-
resiarcha.

F Duo Dionysij, inquit S. Athanasius, li. de Synodis, diu, ante eos septuaginta (qui scilicet conuenerunt anno sequenti In Concilio Antiocheno, contra Paulum Samosatenum) fuere qui eum sustulere (quod videtur intelligendum eius heresim scriptis confauerè) quorum alter Romæ, alter Alexandriae præfus erat.

Christi Annus

266.

Dionysij Pap.

6.

Gallieni Imp.

13.

Valeriano Gallieni

Filio, & Lucillo

Coff.

Synod. Antioch. cōtra Samosat. Samosaten⁹ errorem cōfessus, & emendationē fedē retinere permittitur. alib. 7.c.22. & 24. b lib.7.c.22.

SAlonius Valerianus Gallieni frater, Augustus appellatur, Vetera monumenta in Gallieno.

Synodus Antiochiae celebratur septuaginta Episcoporum, aduersus Pauli Samosaten⁹ h̄eresim, ad quam euocatus Dionysius Alexandrinus, excusans senectutem & imbecillitatem, per epistolam, sententiam suam de illa controuersia exposuit, Paulus errore confessus, & emendationem pollicitus, sedem retinere permisus est, in quo mitius fortasse cum illo actum est, quod illi faueret Zenobia eius discipula, cū Viro Odenato, Orientalē tenens Imperium Euseb.^a

Dionysius Alexandrinus Episcopus, decimo septimo Episcopatus sui anno moritur. Euseb. b Hier. in scriptoribus. Maximus, alias Maximianus illi sufficitur. Tanti Antistitis natalis dies, tam in Orientali, quam etiam occidentalī Ecclesia, 15. Kal. Decembris celebratur.

Mortuo Mazabane Hierosolymorum Episcopo, sublegitur in eius locū Hymenaeus, qui interfuit Synodo Antiochenæ Euseb. in Chron. & 7. Hist.^c

Sanctum quoq; Gregorium Thaumaturgum, per hos dies e vita migrasse probabile est, quod cum interfuerit Synodo Antiochenæ, postea nulla amplius de eo mentio habetur. de quo inter alia multa & admiranda Greg. Nyss. refert in eius vita; quod migratus suis mandauit, vt nullum ei proprium locum compararent ad sepulturā, quod qui viuu, nullius loci fuerat Dominus, sed inquiline vixerat in alienis, post mortem etiam, vellet esse inquiline alienorum sepulchrorum, corpus eius tamen priuata in theca repositum, magno in honore habitum fuit; quod miraculis coruscaret. Praeclarum extat D. Basili⁹ Elogium in lib. de Spiritu S. cap. 29. de Gregorio Thaumaturgo.

Extat ab eo scripta, sed diuinis accepta, de Sanctissima Trinitate, fides Catholica quæ posita habetur, ipso exordio quintæ Synodi, hoc titulo: Expositio fidei secundum reuelationem Gregorij Episcopi Neocæsariensis, quam tamē scriptiōnem vocat D. Hieronymus de fide; ab ea expositione fidei, diuersam esse satis colligitur, ex epistola 64. S. Basili⁹. Extat & metaphorasis in Ecclesiasten. breuem quidem illam, sed valde utilem, ait D. Hieronymus. Quo porro sensu, accipienda essent eius quædam verba, quæ videbentur fauere Sabellio S. Basilius pluribus docuit epistola 64.

Christi Annus

267.

Dionysij Pap.

7.

Gallieni Imp.

13.

Gallieno Aug. 7. ^m

& Sabinillo

Coff.

Valerianus Cæsar, Gallieni frater, Augustus appellatus. Tribunitiam potestatem accipit Trebell.

Christi Annus

268.

Dionysij Pap.

8.

Gallieni Imp.

14.

Paterno

et Arcesilao

Coff.

CLaudius exercitus in Dacia Dux, vir insignis, domi militiæque spectatus, pertusus Gallieni ignauiam, consilia agitat de arripiendo Imperio, quanti eum faceret Gallienus, eius litteræ scriptæ ad Venustum, quas recitat Trebellius, & munera quæ se Claudio mittere ait, significant.

A

Christi Annus
269.Dionysij Pap.
9.Gallieni Imp.
15.Paterno 2.^m & Coss.
& Macriano

Gallienus Imperator cum fratre & filijs, apud Mediolanum a militibus, Duce Cæcilio, dolo Claudij, interficitur, duodecimo Kal. Aprilis, & Flavius Claudius eligitur, probante & plaudente Senatu. Trebell. in Gallieno.

B Consilium plane Dei fuit, ut pluribus Barbarorum incursionibus agitatū, Claudius inuenierit Imperium, vt illi Christianis infensissimo, minus liberū esset, in eos, toto impetu furere: non destitit tamen in vrbe eos exagitate. audiens enim, Romam cum venisset, longa pace, res Christianorum inuoluisse, nobilissimosque viros & feminas, & ex militibus ipfis, multos Christo nomina dedisse, excanduit, & Cyrrillam, Tryphonij De cij vxoris, seu concubinæ, iam defunctæ filiam, in fide constantem, iugulari mandauit, & ex Prætorianis, milites quadraginta sex, cum vxoribus, capite plecti, alias præterea centum viginti occidi. Acta S. Laurentij, in fine.

Christi Annus
270.Dionysij Pap.
10.Claudij Imp.
2.Claudio 2.^m & Coss.
& Paterno

Claudius, huius anni initio, actius in Christianos fructus, promulgato Edicto, vt qui in carcere tenerentur Christiani, vel foris vulgo inuenti essent, absque interrogatione punirentur. In his Marius & Martha eius coniux. (deflexis forte Persicis non minibus Maras, & Marthas, ad normam Latinam) cum filijs Audiface & Abachū, qui e Perside Romanam venerant, ad orationem Apostolorum, obtruncati sunt; alij ducenti sexaginta duo, damnati ad fodiendam arenam, in Amphiteatro a militibus sagittis sunt confixi. Acta Marij & Martha, apud Sur. 24. Febr. habent hos & alios Martyres, quæ sunt paulo prolixiora, alia manuscripta ex veteribus Ecclesiarum codicibus breviora & Sinceriora, intexta sunt in Annalibus.

DHis Consulibus quinto Idus Sept. data reperitur Dionysij Papæ epistola, ad Seuerū Episcopum Cordubensem, de Parochiarum diuisione; vt & in lib. de Rom. Pont. scriptum habetur. Hic presbyteris diuisit Ecclesiæ, & Coemeteria Porochiasque & Diœceses constituit, vel potius ob diurniorem persecutionem Valeriani, confusas & diuulas, restituit, restituta pace Ecclesiæ sub Gallieno; Antecessores enim eius Parochias distinxerant, Presbyterisque diuiserant.

Christi Annus
271.Dionysij Pap.
11.Claudij Imp.
3.Antiochiano alias & Coss.
Actatiano & Oifito

Increbrente lue, ab eadem Claudius Imp. tactus, occumbit, anno tertio Imperij initio, nam de biennio peracto, testis est Porphyrius in Vita Plotini. Quintillus eius germanus, excepto Imperio, ob seueritatem, a militibus infra mensem occiditur. Trebell. in Claud. paulo diversè Vopiscus.

E Domitius Valerius Aurelianus, obscuris parentibus Syrmij natus, favore militum, oblatum, solus tenet Imperium, æqui amantisimus, quod epistola indicat ad Vicarium suum, de continentia & disciplina militum, particulam adscribere libet. Si uis Tribunus esse, imo si uis uiuere, manus militum contine. Nemo pullum alienum rapiat: quem uero contingat: unum nullus auferat: segerem nemo detrahatur: oleum, Sal, lignum, nemo exigat: annona sua contentus sit. De preda hostis, non de lacrymis prouincialium habeat: arma terfa sint: ferramenta fumiata, calcamenti fortia: vestis noua, nestem ueterem excludat: stipendum in baltheo, non in popina habeat: torquem brachiale & anulum apponat. Equum saginorum suum deficeret: caput animal non viderit: mulum centuriatum

comi-

comuer caret: alter alteri, quasi seruus obsequatur: a medicis gratis cureniur haruspici-
bus nihil dent: in hospitiis caste se agant: qui litem fecerit napulet. Ex Vopisco.

A

Aurelianii Imp. ann. I.

P. Samosatenus
altero
Concilio An-
tiocheno dā
natur.
a lib. 7. c. 23.
& 24.

Paulus Samostatenus Antiochenus Episcopus, abdicatam semel hæresim, atq; pri-
ori Antiocheno Concilio proscriptam, restituere moliens, nouo Concilio, omniū
sententia damnatur, & sede deiicitur. Euseb.^a qui & Synodican ad Dionysium Papā,
& alios Episcopos ex Concilio mislam recenset ex parte, nam qua parte perstringuntur
Asiani, dum Christi natura Diuina, Patri consubstantialis afferitur & prædicatur,
Asianorum fautor Eusebius, malo dolo omisit.

Firmilianus Cæsareæ Episcopus, euocatus ad Cœcil. Antiochen. in itinere moritur.
Synodica.

In abdicati Pauli locum, Dominus, Demetriani, iam antea Antiocheni Episcopi fi-
lius a Concilio subrogatur. Synodica. Professio fidei in hoc Concilio edita, extat in
Concilio Ephesino, quæ non modo Paulum sed & Sabellium condemnat.

Concilium de eadem ipsa re Romæ a Dionysio habitum, innuit Athanasius lib. de
Synodis.

Aurelianii
Imp. senten-
tiam fert pro
Catholicis.

Verum cum Paulus damnatus, episcopali domo cedere nollet, Aurelianii Imp. roga-
tus sententiam, sanctissime præcepit, ut domus Ecclesiæ illis tribueretur, quibus Chri-
stiani Italiæ, & vrbis Romæ Episcopi, per litteras tribuendā præsicerent. notat enim
Synodus Episcoporum, de Paulo a Dionysio Romæ habitâ, quod & testatur Athanasius
lib. de Synodis.

Dionysius Romanus Episcopus, pro Ecclesia Dei aduersus hæreticos & Persecuto-
res, plurimis laboribus exantlatis 26. mensis Decemb. migrat ad Dominum, cum sed
ann. 11. m. 3. d. 14. ad hunc enim annum eum peruenisse, epistola Synodica ex Concilio
Antiocheno satis probat. Vacat sedes. d. 5. & ultimo anni die, Felix subrogatur.

Inter Episcopos ab eo ordinatos refertur Zamas, qui primus in Indice Episcoporum
Bononiensium ordine numeratur, cum tamen credibile sit, plures alios ante ipsum
fuisse, quorum memoria exciderit, cum Ciuitas ea, iam tum frequens & perillustris.
esset.

Aurelianii
Persecutio
ostaua alijs
nona.

Aurelianis bello Marcomannico confecto, ob quod consuli libros Sibyllinos Se-
natui mandarat, homo superstitutionis Gentilitiæ tenacissimus, Rōmam rediens,
vt erat natura ferocior, plenus irarum, vindictæ cupidus, quam seditionū asperitas sug-
gerebat, plures occidit, in quibus aliquot Senatores. ex Vopisco.

Aurelianii male animatus in Christianos, persecutionem moliens, diuina subito vl-
tione deterritus est, a subscrivendo in eos edicto, cum de repente brachium obriguisse,
& debilitatum esse sensisset. Euseb. lib. 7. cap. 24. in fine.

Verum ipsum persecutum esse fideles, & ob eam causam celesti vindicta esse sublatu-
idem affirmat in Chronico. sed hoc postea.

A

Aurelianii, Persecutio octaua, alijs nona.

Certum est omnino, eum Ecclesiam persecutum fuisse, cum plurimi in persecutione Aurelianii, Martyres passi reperiatur. Quæ eius persecutio, a S. Aug. nona, de Cœnit. Dei 18.c. 32. & a S. Leone. octaua sermone. 2. de Pent. appellatur. Extat acta S. Symphoriani Martyris Augustoduni in Gallia, germana, apud Sur. 22. Aug. quibus habet intextum ipsum ab Aureliano rescriptum, ad Prouinciarum Praefides datum, habentur in eadem Augustodunensi ciuitate passi, Reuerianus Episcopus, Paulus Presbyter, & alij decem, primo Ian. ante Symphorianum, potius hoc anno quam sequenti. Mart. tyrolog. Rom.

Felix Papa insistens prædecessoris vestigijs, scribit epistolam ad Maximum Alexandrinum Episcopum, Dionysij successorem, qua utramque heresim, inter se contrariam, Sabellij & Pauli, uno iectu confudit, extat eius fragmentum Aet. 1. Concil. Chalcedon. & citatur a S. Cyrillo in sua Apolog. 12. capitum, quod epistolæ fragmentum, cum cite tur supradictis locis, post epistolam Iulii, decepit aliquos, ut putarent esse Felicis secundi qui vixit sub Constantio.

C

Aurelianus Orientem obtinet, Zenobia deuicta & Triumphata, Hæc dimissa libera in urbe summo honore consenuit: Zenobiam familiam Romæ propagauit. Trebell. Vopiscus, Eutropius, Euseb. in Chron. Hanc libet opinari, ut ex Hebreis genitam, & Christianis literis excultam, dimisso prauo Doctore Paulo Samosateo, Romanâ fidem, ad extremum esse sectatam, ex qua familia, nomen & Originem forte accepit, Zenobius ille insignis Florentinus Episcopus. S. Ambrosij æqualis.

D

Felix Papa, tertio Kal. Maij, martyrio coronatur. Martyrolog. Rom. & liber de Roma. Pontif. in quo, quod legitur ab eo institutum ut supra sepulchra, aut memorias Martyrum Missæ celebrarentur, antiquius est, sed fortasse, quod traditione obseruabatur, Decreto sanxit.

Sedit Annos duos, Menses. 5. uno minus die, post dies quinque vacationis sedis, substituit Eutychianus Tuscus, Patria Lunensis.

Eutychiani Papæ Ann. I.

E

Plures Martyrio functi feruntur, in Rom. Martyrolog. diuersis in Prouincijs & locis, & temporibus, sub Aurelianico, quorum nonnullorum extant Acta apud Sur. 3. Iulij, & 17. Aug. apud Turon. de Gloria martyrum, cap. 64. apud Basiliū hom. 26.

Aurelianus Templum Solis magnificentissimum constituit; muros urbis sic ampliavit, ut quinquaginta propè millia, murorum eius ambitus teneat. Vopiscus.

*Christi Annus Eutychiani Pap. Aurelianii Imp. Probo & Coss.
277. 3. 7. Paulino & Coss.*

Hæresis Mānichorū innotescit. S. Leo Papa serm. 2. de Pent. sed error irrepit in notā numeri annorū apud eū, cū numerās annos a resurrectione Domini ad presentē Cōsulatū Probi, atq; Paulini, dicat; anni ducēti & sexaginta, cū numerādi sint tā tū ducēti quadraginta tres, a Christi anno 34. inchoādo, quod vero Probus Consulē, Imperatorem appellat, intellige, qui paulo post fuit Imperator. De Manetis seu Manichæi nomine, origine, impietatis, obsecnitatis, miserando exitu, a Rege Persarum viuo excoriato, quod eius filium ægrotantem, sanare pollicitus, enecasset; deque discipulis eius, & propagata impietate, legendus Epiphanius hæresi 6. & Cyrill. Hierosol. Cathechesi 6. & Augustinus totis voluminibus contra Faustum, & alios Manichæos, & de hæres. cap. 46. & alibi. Theodoretus de hæret. fabulis ponebat duo principia, & duo regna coæterna: Nihil esse vere spirituale: Non esse in homine lib. arb. Christum non esse vere natum: Baptismum non esse necessarium nec viilem transmigrationem animarum, & alia plura portenta.

*Christi Annus Eutychiani Pap. Tacitus. Probo & Coss.
278. 4. Paterno 2.^m & Coss.*

Aurelianus Seuerus, truculentus, sanguinarius Princeps, etiam ipsis Gentilibus, quanto magis Christianis, inter Byzantium & Heracleam, cum iter faceret, denso agmine stipatus, casu fulminis confernatus, paulo post a suis occiditur. Vopiscus. Euseb. in Chron. Orosius, Acta S. Patrocli Martyris, apud Sur. 21. Ianuarij produxisse vero eum Imp. ad annum 7. contra quam alij fenserūt, vetus probat inscriptio Deus Numismatis habens. 7. Tribunitiam potestatem.

Tacitus post septem menses, & Victor, vel sex, vt Vopiscus, a Senatu, sic poscente exercitu nominatur Imperator, 7. kal. Octob.

*Christi Annus Eutychiani Pap. Probi Imp. Tacito Augusto 2.^m & Coss.
279. 5. 1. & Fulvio Aemiliano & Coss.*

Tacitus, adeptus Imperium, iubet cessare persecutionem, per omnes Prouincias Asia Charitonis, apud Surium 28. Sept. & expletis sex Imperij mensibus, moritur, morbo an ferro incertum. Vopiscus.

Florianus, Taciti germanus, quasi hæreditarium, suscipit Imperium, quod cum vix duobus mensibus tenuisset, apud Tarsum a Militibus occiditur, cum interea auditum esset, ab Orientalibus militibus electum esse, quem Senatus optaret, & pop. Rom. acclamationib. petierat, M. Aurelium Valerium Probum, qui Sirmio ex Pannonia oriundus, Patre Tribuno militari natus, iuuenis adhuc, magno nomine virtutis, eam dignitatem promeruit. Vopiscus.

*Christi Annus Eutychiani Pap. Probi Imp. Messala & Coss.
280. 6. 2. atq; Grato & Coss.*

Probus ingenti exercitu, Gallias, cæsis Germanis, prope quadragecentis millibus, qui Romanum occuparant solum, liberat Vopiscus. Euseb. Cassiodor. in Chron. Ecclesie Gallicana, quæ primum persecutione Valeriana, post Aureliana, deinde Barbarorum graffitatione fuerat exigitata, conquiescit. Meminit Gregorius Turonensis li.

281.

7.

3.

281.

7.

3.

A i.cap.32.histo. Franc. de huiusmodi cladibus, ab Alemannis in Gallos infictis, duce ipsorum Chroco, qui etiam Christianos affixit, & inter alios Priuatum Gabalitanum, ipse vero apud Arelatensem vrbem comprehensus diversis supplicijs poenas luit.

Christi Annus Eutychiani Pap. Probi Imp. Probo Aug. 4.^m Coss. & Tiberiano

281.

7.

3.

Coss.

B **L**icet persecutio in Christianos quievisset; tamen Antiochiae, furore Heliodori praefecturam gerentis, in duos Christianos, Trophimum atque Sabbatium, nona oblata occasione, ab eo libenter accepta, recrudiuit, Sabbatius in tormentis edidit spiritum. Trophimus cum Dorimedonte Senatore, post immania tormenta, longo iam exacto Martyrio, obtruncatus, palmam accepit.

Probus in Illyrico Sarmatas debellat, & praedam eripit, inde in Thraciam ad Gothos, & alios barbaros compescendos migrat. Vopiscus.

Christi Annus Eutychiani Pap. Probi Imp. Probo Aug. 5.^m Coss. & Victorino.

282.

8.

4.

Coss.

C **P**robos Gothos compressos, aut in deditioinem, aut in Amicitiam recipit, Iauricos latrones domat, subigit Blemijos; cum Parthis & Persis pacem cōponit, atque in Thiracias redit. Vopiscus, qui non bona fide pretermisit, que in breuiter Panegyrico Maximiano dicto narrantur, de Francis captiuis, qui incredibili audacia, & indigna felicitate, vt est ibi, a Ponto usque, correptis nauibus, Graciam Asiamque populati, nec impune plerisque Libyæ littoribus appulsi; ipsas postremo, naualibus quondam viatorijs nobiles, cuperant Syracusas, & immenso itinere prouecti, oceanum, qua terras rupit intrauerant, atque ita euentui temeritatis ostenderant, nihil esse clausum praticè desperationi, quo nauigij pateret accessus.

Christi Annus Eutychiani Pap. Probi Imp. Caro & Coss. Carino.

283.

9.

5.

Coss.

D **P**robos compressis tyrannis, Romam veniens, de Germanis & Blemijs triumphat, Vopiscus. Bellum Perficum parans, cum per Illyricum iter faceret, a militibus, per insidias, anno Imperij sui quinto, (vt Vopiscus habet, non vero 6. aut 7. quod alii habent auctores, sed veteres inscriptiones eos refellunt) interimitur, & mox ab eisdem ingenti sepulchro honoratur, cum elogio, vere Probi, & victoris omnium gentium barbararum: Victori etiam tyrranorum. Ex Vopisco.

Carus Imp.

E **M**. Aurelius Carus, Romæ natus, ex parétabus Illyricis, a militibus creatus Imperator. Idēque filios, Carinū & Numerianū Cæsares dicit. Inscriptiones antiquæ. Timæo Episcopo Antiocheno mortuo, substituitur Cyrilus. Euseb. in Chron.

Dorotheus Presbyter Hebraice & Græce doctissimus, Eunuchus natus, & apud Imperatorem gratiosus, Antiochiae floret. Euseb. 7. histo. cap. vlt. qui usque ad Julianum Apostatam perueniens, tum Martyrio nobilitatus est, anno ætatis centesimo quinto. Anastas. Bibliothecarius in Chron. ex Græcis.

Eusebius Alexandrinus, aduersus Paulum Samosatenum, a Dionysio Antiochiam missus, ob egregie nauatam operam, in patriam redire non permisus, Ecclesiæ Laodicensi, in locum Socratis, sufficitur Episcopus; huic vero subrogatur Anatolius & ipse Anatolius, ob eloquentiam, doctrinam humaniorem, Philosophiam, & Mathematicam, inter homines eius temporis præstantissimos, facile princeps, Aristotelicæq;

Anatolij
Laodiceni
Episcopi elo-
gium.

Schola Praefectus. Euseb. 7. cap. ultimo. Eunapius eum a Porphyrio secundum ponit, Ethnicius, Ethnico fauens, Hier. de script. Martyrol. 3. Iulij.

Eutychianus Papa Martyrio coronatur. Martyrol. Rom. 6. Id. Decemb. Romæ Beati Eutychiani Papæ, qui per diuersa loca, trecentos quadraginta duos Martyres, manu sua sepeluit; quibus & ipse sociatus, sub Numeriano Imperatore cor onatus est martyrio, & in Coemeterio Callisti sepultus. lib. de Rom. Pont. licet in eo per errorem ponatur, Caro secundum Consule, nam Carinus qui illi adiungitur, primum Consulatum Cari demonstrat, nam Cari Imperatoris Cōsulatus secundus, habet collegam Numerianum, anno sequenti, quod vero Imperatore Numeriano dicitur; qui non nisi sequenti anno Imperium adeptus est, & paulo post mortem Patris interfactus, difficile est explicatu, nisi dicamus, ipsum cum Cesarem ageret, in Christianos rescriptisse, certum etiam est illud, inuito Imperatore complures aliquando Christianos necatos.

De eodem Eutychiano hæc in eodem libro de Rom. Pont. leguntur. Hic constituit fruges, fabas, & vuas super altaria benedici, hæc fortasse Eutychianus, vt magis obniteretur erroribus Manichæorum; qui, quod a malo principio creaturas exortas, atque esse execrabilis dicerent, ipse contra eisdem benedicens, ac verbo sanctificans, pro eisdem Domino gratias ageret, quod antea traditione Apostolica usurpatum (vt est apud Clementem in Constitutionibus, & Can. Apostolico 3. & 4.) forte Eutychianus decreto sanxit faciendum.

Constituit præterea, vt quicunque fidelium, Martyrem sepeliret, haud sine Dalmatica, aut sine colobio purpurato id faceret, quem usum longius progressum, religionis prætextu, vt sacrorum etiam Ministrorum corpora Dalmatica tegerentur, D. Grego. post Decreto prohibuit, vetans etiam corpora Rom. Pont. cum perferrentur humanda, tegi Dalmaticis.

Eutychiani duæ extant epistolæ, quarum prior, aduersus Pauli Samosateni venena, paratum habet antidotum.

Vacat sedes dies nouem, & 6. kal. Ianuar. subrogatur Caius, Dalmata, ex genere Diocletiani Imperatoris..

Christi Annus Caij Pap. Carinus & Numerianus Impp. Caro 2.^m & Coss. Numeriano Coss.

Cari Imperatoris extat rescriptum in fauorem Christianorum. De remissione tributi concessa Thessalonicensi Ecclesiæ in hæc verba: Imperator Carus, Præsidoro Prefecto Prætorio. *Sacrosancta Thessalonicensis Ecclesia aperte sciat, propria tantummodo capitatis modum, beneficio nostri numinis, sableuandum: nec extraneorum grauamine tribuitorum Rempub. Ecclesiastici nominis abusione ladendam.*

Qui, præter Eutychianum, Romæ, sub Numeriano passi sunt Martyres, ipsorum Acta declarant, consignata testificatione antiquorum scriptorum, ac potissimum Romani Martyrologij assertione, celebriores inter alios habentur, Chrysanthus & Daria; quorū Acta feruntur esse scripta a Verino & Armenio, Stephani Papæ Presbyteris, non tam, ut habet mendoza Codices, iussu Stephani Papæ. Numerantur præterea Claudius Tribinus cum uxore, & filiis, Isalone, Mauro, ceterisque domesticis, & septuaginta militibus. Sed & alij complures & insignes leguntur Martyres, maxime in exordio Actorum S. Sebastiani Martyris.

Carus Imperator, dum ceptam a Probo in Persas expeditionem prosequitur, morbo vel, ut alij dixerunt, fulmine extinguitur. Vopiscus.

Carinus in Occidente, Numerianus in Oriente, tapestunt Imperium, sed Numerianus quidem mœrore obitus patris ægrotans, ab Apro Socero, regnandi cupido, interficitur, sed, re comperta, ab exercitu acclamatur Imperator, Aurelius Valerius Diocletianus Dalmata, libertus quondam Anulini Senatoris, qui 11. kal. Maij (quod ex Panegyrico ipsi dicto expressum habetur) accepit Imperium, statimque Aprum fatalem, quem putauit occidit. Carinus in Occidente, usq; in sequentem annum propagat Imperium.

Creaturarū
benedictio
ex Apostoli-
ca tradit.

a lib. 6.c.46

Sanxit Mar-
tyres cū Dal-
maticis, sep-
liri, Eutychia-
nus Pap.

b 1. 8. C. de
sacrosanctis
Eccl.

A

B

C

D

E

A

Diocletiani Imp. ann. I.

Res tum ab eo gestas, tum a Maximiano, quem postea adscivit sibi Collegam Imperij, singulis libris conscriptas fuisse a Claudio Eusthenio, qui Diocletiano ab epistolis fuit, Vopiscus in Carino testatur; sed perierunt, adeo, ut res ipsius plane obscuræ remanserint; nisi fere, quatenus extat eorum immanitas in Christianos, in Actis Martyrum expressa.

Christi Annus
285.Caij Papæ
2.Diocletiani Imp.
2.Diocletiano 2.^m Coss.
& Aristobulo.

B

His Consulibus, habentur notata acta Proconsularia SS. Martyrum, Claudij, Asterij, Neonis, Donuinæ & Theonuillæ, apud Agream, sub Lysia Proconsule, decimo kal. Sept. Diocletiano & Aristobulo Consulibus. regnante Domino nostro Iesu Christo &c. sic Acta. Horum SS. Martyrum mentio habetur in Actis Zenobij, in eadē Prouincia, Episcopi, & Zenobia sororis Martyrum, sub eodē Lysia, de quo sic Acta illa; *Diocletianus statim ut factus est Imperator, Lysiam prefecit Cilicia, qui & ad excrucia dū erat violentissimus, & ad alliciendum blandijs, maxima ui pradius &c.* Diu tenuit eum locum, spectata feritatis homo, & complures sub eo Martyres in ea Prouincia facti, quorum omnium clarissimi, Cosmas & Damianus, vna cum fratribus, Antimo, Leotio, & Euprepio, 5. kal. Octobr. quorum plura Acta habentur, sed quæ apud Surium Tomo septimo synceriora.

C

Defuncto Maximo Episcopo Alexandrino succedit Theonas. Eusebius in Chron. Achillas & Pierius, Alexandrini presbyteri, & Meletius Episcopus in Ponto, eximia doctrina & sanctitate, clari habentur. Euseb. 7. c. vlt. Hier. de script. Martyrolog. Rom.

Christi Annus
286.

Caij Pa.
3.

Dioclet. & Maximiani Impp.
3.

Maximo &
Aquilino Coss.

Carinus, pluribus prælijs de Imperio, cum Diocletiano, configens, ultima pugna ad Murgum, vi etus occubit. Vopiscus.

D Diocletianus Carino sublato, Maximianum asciscit consortem Imperij. qui M. Aurelius Maximianus Herculeius est dictus, ut Diocletianus Iouius. Vopiscus.

Quo statu essent res Christianorum, & quid hoc anno aduersus eos Romæ sit gestu ipsa SS. Martyrum Sebastiani & Sociorum Acta, & quidem legitima, & probatissimæ fidei, exæte declarant; in quibus habetur, nulli Christiano quidquam vel vendere vel emere licuisse, nisi paruis quibusdam positis, eo in loco, ubi emendi gratia conuentum esset, statuis, thura incenderet, tum etiam circa insulas, vicos & aquas positos fuisse cōpulsores qui neque molendi, neque aquas hauriendi potestate facerent, nisi qui Idolis libassent. Acta sunt plane digna quæ legantur.

E Huiusmodi edictum, Romæ tantum editum, nec toto orbi Romano commune fuit, quin potius, si Eusebium auscultamus, in alijs regionibus ipsi de Christianis benemeriti fuissent traduntur, nec nisi ad ultima Imperij tempora in eos per orbem persecutionis edicta dedisse.

Quam violenter Christiani ad Idola adoranda cōpellereantur.

Christi Annus
287.

Caij Pap.
4.

Dioclet. & Max. Impp.
4.

Diocletiano 3.^m Coss.
Maximiano 2.^m Coss.

INVALESCE NTE per hæc tempora Manichæorum hæresi, per Africam, Impp. dederunt rescriptum ad Iulianum Proconsulem Africæ, ex Alexandria, de

illis compescendis, ac penitus tollendis, ex antiquo Cod. Gregoriano lib. 7.

A

<i>Christi Annus</i>	<i>Caij Pap.</i>	<i>Dioclet. & Max. Impp.</i>	<i>Maximiano 2.^m</i>
<u>288.</u>	<u>5.</u>	<u>5.</u>	<u>& Ianuario</u>

<i>Coff.</i>

Hieracitæ Gnosticorum & Manichæorum portio, a Hierace quodam, his temporibus (sed annus a nullo designatur) in Ægypto agnoscantur. Epiphan. hæresi 67. Philaltrius, eos suo tempore fuisse, in Gallijs & in Hispanijs tradit, dictosque etiam abstinentes, negant resurrectionem: Nuptias dannant; cælibum solum esse vitam æternâ, afferunt; Infantes non posse saluari; Melchisedech esse Spiritum Sanctum & alia multa delirant.

B

Euagrius in vitis Patrum, narrat B. Macarium Ægyptium, cum videret a Hieracita sanam doctrinam, argumentis callidis eludi, & fidem fratrum periclitari, prouocasse eum ad suscitandum mortuum, in testimonium rectæ fidei, quæ & suscitauit Macarius; Hieracita, præ pudore, in fugam verso.

<i>Christi Annus</i>	<i>Caij Pap.</i>	<i>Dioclet. & Max. Impp.</i>	<i>Diocletiano 4.^m</i>
<u>290.</u>	<u>7.</u>	<u>7.</u>	<u>& Coff.</u>

<i>Maximiano 3.^m</i>	<i>& Coff.</i>
---------------------------------	--------------------

His Consulibus notata sunt Acta Proconsularia Beatissimorum Martyrum, Tharaci, Probi & Andronici, publice excepta, cognoscente Maximo Præside, in Cittate Tharso Ciliciæ, manuscripta pura & sincera extant in Annalibus, nunc primum typis excusa, apud Metaphrasten sunt concisa & fucata, i. Octob.

C

<i>Christi Annus</i>	<i>Caij Pap.</i>	<i>Dioclet. & Max. Impp.</i>	<i>Annibaliano & Coff.</i>
<u>292.</u>	<u>9.</u>	<u>9.</u>	<u>Asclepiodoto & Coff.</u>

C

Constantius, & Galerius Maximianus Cæsares, assumuntur ad Imperium, ob Tyrannos emergentes, ut ait Euseb. in Chronico, an ad parta tuenda, ut Panegyricus Maximiano dictus? Et Constantius quidem Claudij Imp. ex filia, Nepos, priuignam Maximiani Herculei Theodoram, vxorem dicit, ex qua postea sex liberos, Constantini fratres habuit; Galerius vero Dacus, Valeriam Diocletiani filiam; Vxoribus, quas antea habebant, repudiare compulsi.

D

<i>Christi Annus</i>	<i>Caij Pap.</i>	<i>Diocl. & Max. Impp.</i>	<i>Diocletiano 5.^m</i>
<u>293.</u>	<u>10.</u>	<u>10.</u>	<u>& Coff.</u>

<i>Maximiano 4.^m</i>	<i>& Coff.</i>
---------------------------------	--------------------

E

Hoc anno, qui & secundus Imperij Galerij Maximiani, consignata habentur exordia Actorum SS. Mart. Nicomediensium, cum ciuitati illi præfesset Cyrillus Episcopus: quem Domna, Virgo Gentilis, Sacerdotum maxima, cum incidisset in Acta Apostolorum, & ex eis pietatem prægustasset, cupiens plenius ad Christianam fidem institui, noctu conuenit, a quo religione edocta, effectaque Cathecumena, Agapium Diaconum ab eo cathechistam accepit, rei tantum conscio Inde, Barbaro nomine, regio Eunucho, ipso quoque Cathecumeno; qui simul, statuto tempore baptismum suscepereunt; & quod in eisdem Actis Apostolorum legerant, ad Cyrrilli pedes, quæcumque habebant, in pauperes eroganda, detulerunt. Cyrrillo vero mortuo, Antimus illi subrogatur, cuius Sedis tempore, a Persa quodam Eunucho, Indes collega, ipse ac pariter Domna Præfecto domus regiae, vi Christiani deferuntur, qui eorum explorans cubiculum, hanc præclaram reperit supellecilem, diuinæ crucis figuram, & librum sacro sanctum Actorum Apostolorum, duas Storeas in solo stratas, fictile turibulum, & lucernam,

A nain, & ligneam arculam, in qua reposuerant sacram oblationem, cuius siebant participes. Ceterum sic detestati detruduntur in carcerem, ac fame diutius cruciantur; diuitius autem imparitatis alimentis pellunt inediam. Sed blanditijs eos demulcere Praefectus studuit. at Domna, ne certamine huiuscmodi magis periculofo, succumberet, Diuini spiritus instinetu, insanam se simulat, & Daemoniacam, sicque diu, omnium molestia, perseverans, tandem Christianorum Episcopo Antimo, (quod Gentiles facere consueuerant) curanda committitur. Hæc autem hoc anno cœpta, producta sunt usque ad Galerij Maximiani redditum ex Persico bello Nicomediam, reliqua, suo loco, Acta, pacis emendatis, fidelissima, apud Sur. 26. Decemb.

Christi Annus Caij Pa. Dioclet. & Max. Impp. Constantio Chloro & Coss.
B Caij 294. II. II. II. Et Galerio Max.

H Is Cœsulibus 3. Idus Aug. Susanna, Gabinij filia, Caij Papæ neptis, cum nuptias Maximiani Galerij (defuncta iam vxore Valeria) renuisset, a Diocletiano Imperatore tentata, quod Christiana esset inuenta, iussu eiusdem Imperatoris, in paternis ædibus, capite truncata, Martyrij palmam est consequuta. Hæc pluribus Acta, quæ tamen perfecta sunt sequenti anno, in eisdem Actis. de Claudio propinquo Diocletiani, cum Præpedigna vxore, & filiis ad Christum conuersis; & de Maximo, rei priuatæ comite, item conuerso, & iisdem sequenti anno, iussu Diocletiani, ad ostia Tyberina incendio, ante Sufannæ obtrucatione, cōcrematis, habet in Martyrolog. Rom. 13. Februarij.

C Christi Annus Caij Pap. Dioclet. & Max. Impp. Tusco & Coss.
295. 12. 12. Annullino

D Iocletianus perstans in sententia de Susanna elocanda Galerio Maximiano, cum eam reluctantem, & Gabinium patrem in custodia habuisset, per quinquaginta quinque dies, si forte eorum animum emollire posset, mandauit Serenæ Vxori Augustæ, vt Susannam ad se perductam, a Christiana Religione auertere studeret; quæ cum eandem & ipsa religionem occultè coleret, eam porius confirmauit, & fortiter, atque constanter agere, hortata est. Eam igitur in Christiana fide perstantem, Diocletianus, in Gabinij Patris domum reduci imperat, quo adueniens Galerius virginis vim illatus, resiliit, correptus numine, cuius fulgore eam ambiri cognouit; & mox statua Iouis, ad eius preces prostrata: quæ omnia Diocletiano significata, Magiæ tribuuntur, & ipsa mox obtruncari iussa, cuius corpus ritè & Christiano more curatum clam est a Serena Augusta, de qua nulquam apud Ethnicos scriptores, neque in villa antiqua inscriptione mentiōs (sed neque de alia Diocletiani Vxore) nomine eius, inuidia, vt credibile est, & odio Christianæ religionis, Decreto Principis, aut Senatus, abolito. Sed præter Acta Sanctæ Susannæ, Acta etiam S. Marcelli, & aliorum Martyrum, eius meminerunt, & Martyrolog. Rom. his verbis: Romæ S. Serenæ, vxoris quondam Diocletiani Aug. In Actis Susannæ, mentio est de osculo pedum, Sacerdotis Gabinij, & Caij Pontificis.

Martyrium
Susannæ.

E Christi Annus Caij Pap. Diocle. & Max. Impp. Diocletiano 6^m & Coss.
296. 13. 13. Constantio Cæsare

C Aius cum sedisset annos duodecem, menses quatuor & dies quinque, propter filiam Gabinij fratri, nomine Susannam martyrio coronatur. Germanus item, sed alio die, lib. de Rom. Pont. Martyrolog. Rom. Quod vero in eo lib. de Rom. Pont. dicitur de constitutis gradibus, per quos ad Episcopatum ascenderetur, intelligendum est ab eo decretum fuisse, vt non promoueretur ad Episcopatum, qui in inferioribus gradibus, consueto tempore non ministrasset, nam alioqui hic ordo hierarchitus, iam usque

ab Apoñolorum temporibus erat stabilitus & vsu receptus.
Fertur eius epistola hoc anno data ad Felicem Episcopum.

Marcellinus Papa..

Cessat Episcopatus dies 11. & Marcellinus Romanus quinto nonas Maij subrogatur, quem Eusebius & alij, eum sequuti, confundunt cum Marcello, quos certum est fuisse diuersos, ut habet tabula Ecclesiastice, Martyrologia, tabula Cresconianæ, Optatus; Aug. & alij..

Euseb. & alij
Marcelli cō
fundūt cum
Marcellino.

BExtat Marcellini nomine, inscripta Epistola hoc anno data, 8. Id. Sept. ad Salomonem Episcopum, qui ipsum consuluerat de hæreticis nuper emergentibus, ev Pauli Samosateni schola, qui negarent Diuinitatem Christi, & æqualem cum Patre honorem & cultum..

Post Hymenæum, in Ecclesia Hierosolymitanæ, sequitur Zambdas, quo, paulo post mortuo Hermon, postremus eorum qui ante persecutionem nostra memoria ibi concitatum, fuerunt Episcopi Eusebi. in Chron. & in hist. 7. cap. ult..

Christi Annus: Marcellini Pap. Dioclet. & Max. Imp. Maximino A. 5.^m & Coss.
297. I. 14. & Galer. Max. Cesare 2.^m & Coss.

Agaunenses
Mar.

Legio Christianorum Militum ab Oriente, Romam euocatur, aduersus nouos emer- gentes Tyrannos, Amandum & Älianum. Qui omnes Christi milites; quod in Palæstina stationem haberent, a Zambda Episcopo Hierosolymitano, fide Christiana imbuti, Romæ post a Marcellino Papa, exhortatione firmati, cum sub Maximiano mili- tarent in Gallijs, detrectantes impia obire sacrificia, omnes apud Agaunum, prius mili- tari more, sèpius decimati, ac deum immisso exercitu trucidati, gloriose sunt corona- ti Martyrio. Acta a S. Eucherio Episcopo Lugdunensi, ex antiquioribus monumētis re- stituta; alij plures ex eadem legione varijs occasionib; in varia loca delati, & alij etiā milites Christiani, sub Maximiano, impense in eos infenso, martyriū subierunt, de qui- bus, Helinandus apud Sur. & alij etiā apud eundem 14. Maij..

Dalib. 8^a cap. 4
Veturius Magister militiae, Christianos milites persequitur; paulatim, ex illo iam tē- pore persecutione aduersus nos incipiente, Euseb. in Chron. de his quæ in Oriente ge- fsta sunt, & in Hist. ^a Quantumuis enim Romæ, & in Prouincijs etiam ipso Imperij ini- tio, frequentia & immania contigerint martyria respectu tamē subsequunt̄ postea im- mensæ & tragis, leuia videri potuerunt..

Christi Annus: Marcellini Papæ: Dioclet. & Max. Imp. Fausto & Coss.
298. 20. 15. & Gallo & Coss.

Therme
Diocletiani
& Maximia-
na.

Persecutio in milites Christianos sèpe grassari cæpta, longe lateque diffusa, totum Christianum orbein, Imperio Romano subiectum inuasit. Acta plurium insigniū Martyrum, Marcelli Centurionis, Tingi in Mauritania apud Sur. 30. Octob. Martyriū est memorabile, cum duodecim filijs..

Hoc anno Therme Diocletiani Romæ, & Maximiani Carthaginæ inchoatae, tanta vastitatis, ut Marcellinus libro decimo sexto, dixerit extructas, in modum Prouinciarū, ad illud opus Christianos milites, perteti tantarum cædium, ut eos seruili labore fatigarent, dedicarunt. Euseb. in Chron. Acta S. Marcelli Centurionis. Acta S. Marcellini Papæ, falso Marcelli nomine prænotata, tantum erat odium in Christianos, ut qua supplicia in milites, iuxta ipsorum leges infligi nefas esset, in Christianos milites pas- sim exercearent.

Horum militum laboris & fatigationis misertus Thraso, vir potens, & locuples, vi-

ctum

A Etum illis, per viros Christianos, ministrabat, Sifinnium, Cyriacum, Smaragdum, & Largum, ex quibus, duos illos primos, Marcellinus, Diaconos Ecclesiae Romanae, consecravit; qui nocte quadam, deferentes suis humeris victimum, deprehensi, tenti, & perduerti ad Tribunum, ab eo ad Maximianum delati, ad fodiendam arenam, & suis humeris portandam; ad Thermarum locum, damnati sunt, vbi senem Saturninum, fractum viribus, ad portandum onus adiuuare deprehensi, auctiori custodia reclusi, cooperante diuina virtute, compluribus ad fidem conuersis, tum ipsi tandem, tum alij Martyrio coronati sunt, Acta, in nonnullis tamen corrigenda.

B Inter quaplurimos milites Christianos, a Maximiano operi adscriptos præter alios quorum memoria excidit, clarissimus ille extitit Christi Martyr Maximus, Dux Mille-narius, qui a puero Christianus, plurimos ad Christi fidem adduxit, ac tandem cum uxore & filiis variè necati sunt. Acta S. Marcellini.

C Eodem tempore cum Diocletiani & Maximiani consilio, omnes vbiique positæ legiones, lustrarentur, reperti milites Christiani, tanquam servi adscriptiti, ad Thermarum opus fuerunt mancipati, quibus absoluti, qui constanter perstantes superfuerant, ne quid in Imperium molirentur, omnes capititis sententia damnantur, cum Zenone Tribuno, qui inter eos excellebat, numero decem millia ducenti tres. Appendix ad Acta.

D Quod igitur sudoribus Confessorum & Martyrum, immensa illa extructa sit moles, diuino videtur factum consilio, vt reliquias Thermis collapsis, haec vna superfuerint, & earum pars, in vsum Ecclesiarum, memoriamque Dei genitricis Mariæ & Angelorum, religiose fuerit commutata.

E Zambda Hierosolymit. Episcopo succedit Hermon, alias Thermon. 18. eius sed. ep. Euseb. in Chron.

Christi Annus Marcellin. Pap. Diocl. & Max. Impp. Diocletia. 7.^m & Coss. 299. 3. 16. Maximiano. 6.^m & Coss.

T Ruculenti Praesides, antequam Generalia edicta Principum in Provincias perferrentur, odio Christianæ religionis, ea sua feritate præueniunt.

D Sub hoc consulatu notata habentur Acta sanctorum Martyrum Guriaz & Samonæ, extant apud Surium 15. Decembris.

E Cyrillo Episcopo Antiocheno vita functo, substituitur Tyrannus 17. eius sedis Episcopus. Euseb. in Chron. & in historia. Hoc, illo, ait, officio fungente, bellum ad Ecclesiæ expugnandas vehementer exarsit. lib. 7.c.26.

F Tiranno, Episcopus Tyri & Martyr, per hæc tempora claret. Euseb. 8. cap. 25.

Christi Annus Marcellini Pap. Diocl. & Max. Impp. Constantio & Galerius Cesar. 300. 4. 17. Cesar. 3.^m & Coss.

T Heonæ, Episcopo Alexandrino, subrogatur Petrus, de quo S. Athanasius Apolog. secunda, Petrus, inquit, ante persecutionem (illam scilicet atrociorum) Episcopus, & in persecutione Martyr, declaratus. Euseb. b lib. 7. cap. v. it.

E Galerius Maximianus, cum aduersus Narsensem Regem Persarum, male pugnasset, mox contractus vnde copijs, aduersus eosdem Persas proficisciit. Eutropius.

Publius vir clarissimus, Legatus a Diocletiano ad Persas missus, Anastasiam Vxorem Christianam sub custodia in vinculis dereliquit, de ea supplicium sumpturus post reditum, sed is in itinere moritur, & illa libertati restituta, totam se ac sua, obsequio Confessorum ac Martyrum addicit. Acta extant, & Epistola eius ad Chrysogonum Christi Confessorem, & huius ad eam dignæ que legantur, apud Suidam in historia, & apud Nicophorum lib. 14. in fine.

Christi Annus	Marcell.Pap.	Diocl. Max. Imp.	Titiano & Nepotiano	Coff.
301.	5.	18.	Nepotiano	Coff.

Diocletian & Maximianus A. A.

a L. 2 §. nam exercit. ff de ijs, qui not. infam.

Conspiratio Imp. ad extinguedum Christianum nomen.

b Hebr. xi.

Bello Persico, & Parthico feliciter gesto, Victores Imp. Romæ hoc anno insigni poinpa triumphant, antecedentibus cur rum eorum Narsçi Regis sororibus, liberis, & omni præda. Euseb. in Chron. & Eutropius. male hæc apud Cassiodorum, post annos sex, ponuntur. In eo bello enituit eximia virtus Andreæ Tribuni, militum, dunata cathecumeni, qui ab Antiocho exercitus Duce (dicebatur vero ille etiam Dux a exercitus, qui vel vni tantum legioni præfetus erat) aduersus Persarum copias. in Romanî Imperij fines irrumptentes misfus, cum subiectos sibi milites ad pietatem instituisset, & in eum qui vere est Deus, fiduciam habere docuisset, de hostibus longe pluribus, quam ipsi essent, magnam victoriam reportauit. Sed apud Antiochum Christianitatis accusatus, ab eo cum socijs dire est tortus, iussu vero Galerij dimissus, & ab Episcopo Tarsi baptizatus cum suis, ac denuo ad mortem quæsitus cum loca subinde mutans, in angustias montis Taceri perueniisset, ibi diuinitus admonitus de percipièdo martyrio,hortatus socios, se Antiocho, cum alijs præbuit iugulandum. Acta & quidem syncera, apud Surium 19. Aug.

Maximiano Galerio in Theatro, Nicomediæ, iactabundo ore perorante, de Romani Imperij felicitate, deuictis Parthis & Persis, Regis etiam personis in Triumphum duætis, & ultra Ctesiphōtem protracto Imperio, quod ante Imperatorum Romanorum nemini licuisset, & ad suorum Deorum cultum Christianos alliciente, & impellente; prodigium immane eius iactantiam redarguit; cum, medio die, sereno cœlo, caloribus maximis, tanta vis tonitruum & fulgurum, cum ventis vehementibns, & densa gradine, & densis tenebris erupit, vt plurimi, in fuga proculcati, perierint, & Maximianus uix euaserit; flumina quoque redundantia, & segetes funditus euellentia agricolarum labores in mare deportarunt. quibus tamen prodigijs nihil mitiores redditi sunt Imperatores erga Christianos, imo vero cum admirabili quadam felicitate ijdem haec tenus Imperij gubernassent, Reges potentissimos domuissent, rebellantes prouincias compressissent, extinxissentque tyrannos Imperium inuidentes, finesque Romani Imperij lōgius propagassent, & summa concordia quatuor simul Imp. vnanimes, (quod numquam antea factum fuerat) administrarent hæcq; dijs accepta ferrent; ad maiorem eorum gratiam promerendam maioribus studijs incenduntur; & quod putassent Deorum hostib. compluribus Christianis occisis diuina sibi ad ea impertienda conciliasse numina, ijsdem hostijs, ea sibi magis, magisque propitia reddere omni conatu laborant. Sic igitur quiescentibus vndique bellis externis ac ciuilibus penitus extirpati, ad expugnandos penitusque delendos Deorum inimicos infensiſſimos, Christianos, ijdem Imp. in Oriente, & occidente conspirant, omnes comparant vires, cunctas admonent machinas. Diabolus ad exterminium Christianorum non modo eos calcaribus vrget, sed & Pötifices & Sacerdotes Gentilitæ superstitionis, per se satis incensos, magis, ac magis inflamat, & ignobile vulgus pariter sponte furens, excitat, & ad fidelium bonorum prædam allicit & impellit; omnes denique ad horribilium & terribilium instrumentorum, ad excruciantium adiuentiones acuit & accedit. Totataque ab inferis deorsum, & ab hominibus desuper terram, aduersus Christianam Religionem inermem vndique comparantur, vt eorum tantum cogitatio vel aspectus, fortia quæque pectora timore concutere, robustos quoque animos prosternere potuisset, si proprijs tantum viribus Christianis obnitendum foret, & nō magis fide, qua alias saepe b sancti vicerunt regna, effugauerunt aciem gladij, fortes facti sunt in bello. &c. Hoc igitur anno Galerius Maximianus Nicomediæ agens vna cum Diocletiano, & Maximianus Herculius Romæ paribus votis in Christianam Religionem conspirant, atque pariter de inferenda omnium fœuissi-

ma

A ma persecutione Edicta decernunt, atque promulgant. Quod vero Eusebius eam referat in annum sequentem Diocletiani Imperij 19. plane intelligendum est de promulgatis ab Impp. editis de Ecclesiarum demolitione, & conflagratione librorum omnium, ad Religionem Christianam spectantium; cum tamen neget ante illud tempus in Christianos, praesertim milites, esse saevitum. nec enim illus fere annus Imperij Diocletiani, Christiani expers sanguinis fuit; sed quod illa priora uisa sint potius præludia quam certamina, eam Eusebius numerandam persecutionis annos ratione iniisse videri potest.

B *Cum iugitur Maximianus Herculanus* (habent Acta S. Sabini Episcopi Spoletini illustris martyris) Roma esset, & 15. Kal. Maias in Circu Maximo spectaret Circenses ludos, *Acclamatum est in Circu: Christiani tollantur. dictum est duodecies. Iteratumque Auguste. Christiani non sint, clamatum est decies.* Ex quo factum est, ut Eugenius Hermogenianus Praefectus Pratorio retulerit in Senatu de persecutione in Christianos decernenda. Decernitur in Senatu persecutio. Rescripsumque dedit Maximianus ad Venustianum Augustalem Tuscia, his verbis. *Ex suggestione patris nostri Hermogeniani P.P. apud nos clarmisse, cognoscere &c. ideo monemus ut ubicumque Christiani inuenient superstitutionem colentes, aut sacrificare cogantur Diis, aut certe paenitentiam faciliatis busque nudati eadem Fisco cum tributis publicis socientur.* Vale parens charissime D. prid. Kal. Maias.

Quod quidem iniquissime, & aduersus legem a se nuper promulgatam Maximianus decreuit. extat sanctio ab ipsis Diocletiano & Maximiano edita, his verbis in Codice Iustiniani.

C *Decurionum filii non debent bestiis subjici. cumque a populo acclamatum esset iterum.* Dixerunt (Impp.) *Vanae voces populū non sunt audienda: nec enim vocibus eorum credi oportet; quando aut noxiū criminē absoluī, aut innocentem condemnari desiderant.*

Quomodo autem Venustianus posthac Exuperantium atque Marcellum religionis causa tormentis exagitatos morte damnarit; rursumque de Sabino Episcopo, quæstionem habens, eius precibus meruerit fieri particeps veritatis, & ad Christum conuerti, ac denique tum ipse, tum Sabinus a Lucio Tribuno ad eos missō fuerint ultimo affecti supplicio, ipsa citata Sabini Acta demonstrant.

D Interim vero, quæ alter Maximianus, nempe Galerius Nicomedæ egerit, ab Eusebio prætermissa ex actis. Martyrum, ordine in exequamur.

Is igitur, ad Christianos blanditijs, promissis, minis, & terroribus intermixtam habens orationem, à Glycerio presbytero huiusmodi retulit responsum. *Neque una promissa & dona desideramus Imperator; neque tuas minas omnino curamus,*

E & alia in hanc sententiam, quibus furore concitatus Maximianus eum, post dira tormenta, igne cremari iussit. Archieunuchum, quoque, cum, quæ circa Domnam, Diana ac Mineruæ Sacerdotem, contigissent, rescisit, obtruncari iussit. Domnam vero, ab Antimo Episcopo in Monasterium traditâ & occultatam, cum perquires Maximinus non inueniret, (si quidem, ut auditum est, eam perquiri, e Monasterio virili habitu eam emiserant) impetum facit in Asceteria, & Monasteria, ea diruens, Virgines vero probris afficiens. de qua persecutione S. Basilius libro de Virginitate sic scribit. *Cum ferueret, inquit, persecutionis immanitas, electa Virgines, propter sponsi fidem, ad illudendum impis hominibus tradita, corporibus inviolata perdurarent, in eo scilicet, cuius gratia id perferebant, impiorum cenatus, ab earum carne irruos argente, & integra eorum corpora custodiente. Sine dubio de hac persecutione intelligit.* S. Basilius exemplum præclarum subditur in illis Actis Theophilæ nobilissimæ Virginis, a probro, diuino quodam & admirabili modo, liberata, cuius, cum à lictoribus traheretur, hæc præclara feruntur verba, cum manus, & oculos in celum tollens, & miserabiliter aspiciens, Mi Iesu, inquit, meus amor, mea lux, mens spiritus, meus custos castitatis, & vita. vide eam, quæ est tibi sponsa. vide o sponsa in quem nulla cadit reprehensio, & festina; quoniam non est iesus quidem precandi, ne pacatum connentum fallam, ne prodas me bestiis, ne lupi tuam pecus devolant. serua sponsam, meam conserva castitatem, sors castitatis, ut tu quoque nomen, nunc quoque maxime glorificetur, quod intelligenter glorificatur ab Angelis. Hæc illa quidem oravit cum lachrymis, effectum autem Deus reddidit. Introducta Vir-

L. Decur.
C. de pœn.

Augustalis
Tuscia ad
Christum cō
uertitur.

Acta Nico
med.
Mat. 26.
De embr.
apud Sur.

S. Basilius de
persecutio
ne Diocleti
ni.

Præclara Vir
ginis oratio.

Divina pro-
tectio Virgi-
nis per An-
gelum.

go in prostibulum, prolatu de sinu Codice Euangeliorum, lectioni sededit. qui vero pri-
mus ex intemperantioribus ad eam ingredi ausus est, tremore agitatus procumbit mor-
tuus. qui post aliquot horas ingreditur secundus, nimio splendore obcæcatus, fores,
quibus exiret, quærebatur, quod æque pluribus accidit, nullis egredientibus. quod mirati
alij plures, non iam Virginem quærentes, ingrediuntur, sed quid factum esset exploran-
tes, vident admirabilia & terribilia, Virginem quidem sedentem & libro incumbentem,
prope uero iuuenem admirabili splendore & fulgore collucentem, ac metu, cum pene
obriguisserint, exclamat: **QVIS EST SI C V T CHRISTIANORVM DEVS.**
nec spectaculum ferentes, inde se proripiunt, omnes quidem obliti libidinis, nonnulli
etiam impietate abiurata. quibus auditis, Maximianus rem magicis adscribit arti-
ficijs. At iuuenis (idest Angelus Domini) puella assistens, prostibulo eductam ad vesti-
bulum Ecclesiæ cum pace dimittit. Congregati ad nocturnas, de more preces Christia-
ni, eam cum gaudio excipiunt, & auditis quaæ circa illam admirabilia patratarat Dominu-
nus, gratias illi ingentes cum lacrymis agunt. Ex ijsdem Actis, in quibus deinceps de-
scribuntur vincula & cruciatus Dorothei, Mardonij, Mygdonij, Indis, & aliorum plu-
riuum, qui apud Imperatorem in magna alioqui gratia, & honore erant. denique comme-
moratur Martyrium plurimorum illorum, qui, cum in Christi Natali ad Dominicum
frequentes de more conuenissent, mandantibus Impp. ianuas Ecclesiæ claudi, ligna &
ignei circumcirca parari, tripodemque cum ture pro foribus statui, clamante precone,
ut qui incendium vellent fugere, foras exirent, & Ioui tus adolerent, vna omnium hæc
vox audita est, pro Christo se mori malle, quam Dijs sacrificare, incendio consum-
pti sunt, & eo die nasci meruerunt in cœlis, quo Christus in terra pro mundi salute na-
sci dignatus est. hæc breuiter ex ijsdem Actis, quaæ eadem in Martyrol. Rom. 25. Decem-
br. habentur, quaæ & alia plura intacta relinques Eusebius, ab anno sequenti, quo edi-
ctum de diruendis Ecclesijs, promulgatum est, historiam prosequitur.

Christi Annus Marcel. Pap. Diocl. et Max. Imp. Cōstātio Chloro, et Gale-
rio Maximiano Cesarib. 4^m S. Coss.

B

C

D

a Cap. 3.

b lib. 2. c. 49.
& 50.c lib. 1. c. 1.
& lib. 4. c. 53

DIOCLETIANI ET MAXIMIANI.

Persecutio omnium saeuissima quam decimam vocant.

A Nno 19. Diocletiani Imp. sub Passionis Domini celebritate, indicitur ab Impp.
vt vbique terrarum Ecclesiæ deturbentur: Christianorum scripturæ igni ab su-
mantur: honores adepti cum ignominia, de gradu deponantur: priuatis libertas adima-
tur: denique vt Ecclesiuarum Præfides in vincula coniçiantur, & omnes omnibus tor-
mentis adhibitis, ad immolandum Idolis compellantur. Euseb. lib. 8.^a Quæ vero initio
eius libri habet, de statu Christianæ Reipubl. de pace Ecclesiæ, de benevolentia Impp.
erga Christianos: de corrupta Ecclesiastica disciplina, & mutuis dissidijs inter se, non
modo popularium, sed & Præsidum Ecclesiuarum, quasi in ipsis Christianos persecutio
nis refundens causam, mendacij arguuntur ex Actis MM. S. C. eius temporis,
tum Roinæ, tum in Gallis, & ex ipsius Constantini Edicto, quod ipsem Euseb. citat
in eius uita, ^b in quo habetur, Christianos iustos pronunciatos ab Appolline, eosque si-
bi impedimento fuisse, ne vera ederet oracula & miracula, ac statim Impp. instituisse
in eos atrocissimam persecutionem, ^c cum uer admodum esset, ait Constantinus. Non
igitur primum anno 19. sive Imperij saevire cœpit in Christianos Diocletianus, quo an-
no Constantinus agebat 28. ætatis annum, qui ut idem testatur Eusebius in eius Vita. ^c
imperare cœpit anno ætatis 32. sed nec leue quidem extat vestigium discordiarum inter
Episcopos, quas iæstat, inter eos intercessisse. Quod vero naufragia quorūdam in fide,
ob persecutionem, se omisurum affirmat, in eo, non tam alieno, quam suo pudori con-
suluisse viuis est. Si quidem illi in Conuentu Tyro Potamon Heracleæ in Ægypto Epi-
copus, Cōfessor item in ea persecutione, in qua, ob fidei confessionem, oculo excæcatus
est, exprobrouit, quod excidisset a fide ut a carcere liberaretur, ut est apud Epiphanius

hæresi

A hæresi 68. Quo ad Edictum de sacris codicibus concremandis, hoc anno Diocletiani 19. factum, prater Eusebium, testificationem quoque S. Augustini habemus, de baptismo contra Donatistas, lib. 7. c. 2. Meminit quoque Arnobius^a agens aduersus gentes de eiusmodi Gentilium rabiæ in exurendis Christianorum codicibus, & demolitione Ecclesiarum. *Nostra quidem*, inquit, *scripta, cur ignibus meruerunt dari? cur immaniter conuenticula dirui?* in quibus summas oratur Deus, pax cunctis, & venia postulatur, magistratibus, exercitibus, Regibus &c. ex quibus appetet Arnobius scribere cepisse post editam de comburendis librīs Imperatoriam iussionem, qui lib. 1. numerans annos Christi, T recenti, inquit, *sunt anni ferme minus, vel plus aliquid, ex quo capimus esse Christiani, & terrarum in orbe censi.* Quod item spectat ad imperatam Christianorum librorum incensionem; ab eodem Arnobio traditur^b fuisse nonnullorum Gentilium sententiam: non tantum (quod factum est) ut Christianorum Codices igni subijcerentur, sed: & illos omnes, licet a Gentilibus scriptos, quibus Genitilia supersticio videretur posse conuelli, ac presentim quos Cicero de Natura Deorum vel de Diuinatione conscripsit, esse pariter abolendos, in quos inuehitur, sic dices. *Ante omnes Tullius Romant disserissimus generis, nullam verius impietatis inuidiam, ingenuis, constanter & liberis, quid super tali opinione sentiret, pietate cum maiore monstrauit: a quo si res sumere iudicij veritate conscripta, non verborum luculentias pergeretis, perorata esset hac causa, nec secundas, (ut dicitur) actiones nobis ab infantibus postularet.* Sed quid^c auctor verborum, splendoremque sermonis peti ab hoc dicam, cum sciam esse non paucos, qui auersenrū, & fugiant libros de hoc eius, nec in aures velint admittere lectionem, opinionum suarum presumptive vincentem? cumque alios audiam mifitare indignanter, & dicere; Oportere statim per Senatum; aboleant ut hec scripta, quibus Christiana religio comprobetur, & veritas opimatur auctoritas. *Quinimo si fidus, exploratum vos dicere quidquam de diis vestris: erroris consuncite Ciceronem temeraria & impia dictare, refellito, redarguite, reprobate: nam intercipere scripta, & publicatam velle submergere lectionem; non est Deos defendere, sed veritatis testificationem timere.* hec in eos. Arnobius. Ex Edicto de demolientis Ecclesijs, promulgato vna die nempe Passionis Domini, ait Theodoretus, vel ipsis diebus Paschalis, vt Euseb. in chronico ex composito omnes Ecclesiæ demoliti sunt.

B Promulgato item Decreto de librīs comburendis, ad eos tradendos Christiani vbi que vrgebantur, & additis tormentis, crudeliter cogebantur, qui ergo atrocitate poenarum perterriti, quos apud se habebant codices traherent, Traditores vocati. quorum ingens fuit numerus: Sed prope infinitus illorum, qui mortem potius, per acerbissima tormenta, elegerunt, quam libros prodere. quorum omnium memoriam, vna die, nempe secunda Ianuarij Rom. Ecclesia celebrat, hoc preconio. Romæ commemoratione plurimum sanctorum martyrum, qui spreto Diocletiani Imp. edicto, quo tradi sacri codices iubebantur, potius corpora carnificibus, quam sancta dare cauibus maluerunt. In quantum atrocity perfecutionis multi ad Barbaros consigentes, licet captiui, benigne tamē habiti sunt, & ritus Christianos libere passi exercere, vt est in Edicto Constantini pro Christianis apud Euseb. in eius vita, ^d De Christianorum in perferrendis tormentis alacritate, Seuerus^e hec habet. *Hac tempestate omnis fere sacro martyrum crux re orbis infectus es: quippe certatim gloria in certamine ruebatur; multoque anidius*

E *tum martyria glorioſis mortibus quarebantur, quam nunc Episcopatus ambitionibus appetuntur. Nullus unquam magis bellis mundus exhaustus est, neque maiore unquam tristis ho uicimus, quam cum decem annorum stragibus minù non potuimus.* quorum plurimorum mandata literis præclarè extant eius temporis martyrum passiones. Quod vero spectat ad ingentem Christianorum numerum hac perfecutione occisum, si ex ijs qui vno mense, decem. & septem millia cœsa sunt, (vt est in libro de Rom. Pont. in Marcello Papa) totius decem annorum temporis licet deducere rationem, in immensum excrescit martyrum numerus. His igitur de hac perfecutione præmissis, quid in primis Eusebius, de rebus in Oriente singulis annis gestis, conscribat, hic ordine temporum breuiter inteximus. Exordium^f is sumens à Nicomedia, Imperatoria tum sede, cum ibi Diocletianus, & Galerius Maximianus adessent, refert de insigni in primis vi-

^a lib. 4. in fin.

^b Lib. 3.

^c Lib. 5. c. 5.

^d Lit. 2. c. 51.
^e lib. 2.

^f lib. 5. c. 8.

a Lib. 8. c. 6.

ro, & diuina caritate incenso, cuius nomen non proditur, qui statim ut appensa sunt im-
pia Edicta palam ea abstraxit, & dilaceravit. Ex quo statim corruptus, & acerbissi-
mis excruciatuſ tormentis, primus omnium illius temporis martyr gloriosus conſan-
ter occubuit. Inde progressus Eusebius ^a ad eos qui ex Palatio clarissimi, & apud Imp.
alioqui gratiosissimi, martyria pro fide subierunt, vnius, Petri nomine, commemorat
atrocias supplicia, qui inuicto animo toto corpore flagellis laceratus, aceto & sale perfu-
sus, in craticula lento igne torrefactus, in tormentis animam efflauit. quo modo Doro-
theus, Gorgonius, & alij plures ex Impp. familia, post varia certaminum genera diuinæ
victoriæ præmia reportarunt. Per idem tempus Antimus Nicomediensis Episcopus, pro
pter Christi testimonium, obtruncatur. Cui ingens martyrum turba adiuncta fuit Cū
enim per eos fere dies Regia Nicomediensis conflagraret, Christianis in suspicionem
vocatis, aceruatim alij gladio trucidati, alij flammis combusti, alij in mare demersi
sunt. quos pie tumulatos Impp. audierunt tursum effodiendos & in mare projiciendos
sanxerunt; ne, vt eorum ferebat opinio, in sepulcris conditos, Deos esse reputantes, di-
uina veneratione prosequerentur. Ex quo confirmatur antiquus ritus uenerationis SS.
reliquiarum. Atque hac fere Euseb. de initio persecutionis. Non longe post, inquit idē,
cum in Melitina regione, & rursus in Syria aliqui Imperio insidias molirentur, editio
Impp. omnes Ecclesiarum Præsides, ea de re suspecti in carceres coniuciuntur, tanto nu-
mero ut carceres, qui homicidis, sepulchrorum effossoribus, & alijs criminosis parati
fuerant, tunc Episcopis, presbyteris, Diaconis, Lectoribus, & Exorcistis, sic repleretur,
vt inalefis locus non esset. Huc usque ex Eusebio, qui res Nicomedienses leuiter at-
tingens, plura digna memoria prætermisit, quæ ex Actis Martyrum nobis delibanda
sunt. In illis igitur, ad ea quæ de incensa cum Christianis Ecclesia, in die Natali Domi-
ni, superiori anno relata sunt, hæc subduntur, quod cum Maximianus quodam die cum
populo & exercitu accederet ad sacrificandum Cereri, miles quidam, nomine Zeno, ex
edito loco inclamauit, arguens Imp. quod lapidibus sacrificaret, à rebus creatis reuo-
cans eum ad Deum creatorem omnium pie colendum; cuius Maximianus ora con-
tudi, & maxillas confringi, ac mox caput amputari iussit. Antimus Episcopus Nicome-
diensis ex latebris, litteris per Diaconum missis, athletas Christi carceribus inclusos ad
constantiam hortabatur, qui Diaconus cum litteris interceptus, & a Maximiano de eo
qui mitteret, & ubi esset, interrogatus, libere professus est, eum Episcopū esse, ubi uero
esset, se nullo modo editurum: cuius lingua libertatem non ferens Imp. eam amputari,
& mox eum lapidibus obrui mandat; & qui in carcere detinebantur, viros illustres
morte condemnat. Dorotheum quidem, jubens capite truncari, Mardonium vero viuū
cremari, Mygdonium in fossam projectum obrui; Gorgonium vero Indum, & Petrum,
molaribus lapidibus ad collum appensis in mare projici, in quo diuersa sunt Acta
ab Eusebio, qui Petrum in tormentis mortuum affirmat. Quomodo autem eorun-
dem SS. MM. corpora, in mare demersa, a píscatoribus ad litus retræcta, Domna, ad-
huc sub virili habitu, sepulturæ mādarit, quomodo insuper delata quod Martyres se-
pultura donasset, ab eodem Galerio Maximiano occidi iussa, inuentaq; ad sepulturam
Martyrum orans, capite truncata sit, eadem Acta fusius narrant. quibus velut egre-
gium corollarium de Euthymij martyrio, qui doctrinis, & monitis multos prius Chri-
sto martyres, cum obtulisset, post multos, & diros cruciatus, ense truncatus est. huc
vsque Acta Nicomediensia. De Antimo Episcopo, præter latebras, & pastorale munus
in scribindis ad suos litteris, nihil Eusebius, obtruncatum mortem obiisse; Nicepho-
rus ^b autem, ex Actis, quæ tunc extitisse credibile est, summatim hæc de admirabili
eius agone collegit. *Dixi*, inquit, *Antimus primum quidem crudelissime ceditur,*
sudibus igne carentibus talos perforatur, super fractis testis reponitur, baculis conner-
beratur, crepidas areas ignas induit, fidiculis, alijs tormentorum instrumentis ex-
cruciat, facibus aduritur & ad extremum securi percutitur.

b lib . 7.c. 6.

At de his, quæ in eadem Provincia Bithynia, in qua Nicomedia sita est agebantur,
qui tunc aderat, & ea peruidebat, Lactantius ^c granissimus testis accedat, qui ait. *Vidi*
ego, inquit, in Bithynia Presidem gaudio mirabiliter elatum, tamquam Barbaram
gentem aliquam subiecisse, quod unus, qui per biennium magna virtute restiterat, po-

A

B

C

D

E

li. 5. c. 11.

stremo

A *stremo cedere vires est. Contendunt igitur, ut vincant, & exquisitos dolores corporibus immittunt, & nibil aliud erunt, quam ut ne torii moriantur.* hæc Lactantius de portentosa Præsidum Iævitia; ut planè ex his appareat, quod non superent humanum captum & fidem, quæ passim reperiuntur in Actis Martyrum exhibita in eos adeo horrenda tormenta.

B Per hoc tempus duo scripsere Nicomediae violentos, & venenatos libros in Christianam religionem: vnu Philosophus, alter e numero iudicium, ut est apud Lactantium. a (qui tum ibi oratorium docebat) quos idem describit, & exagitat. Ille porro philosophus fuisse creditur Porphyrius ex Iudeo Christianus, post Apostata ad Gentilium delapsus, (ex Hieronymo in epist. ad Galatas) qui quidem tres prius liberos, de quibus Lactantius meminit, in Bithynia edidit, quibus alios postea, usque ad numerum decimum quintum, addidit. Et Hieronymus quidem eos in Sicilia elucubrâsse scripsit, propterea quod Roma a Plotino in Siciliam discedens diu apud Lilybæum permanisse affirmat. c

C Hic vero Hierocles, contra quem præclaros Eusebius edidit Commentarios: is forte fuit qui Præfecturam Augustalem Alexandriæ exercuit, & in Actis Ædesij martyris in Ægypto passi, Index iniquissimus nominatur. Si ergo, inquit Lactantius d de quibus dixi, cum presente me, ac dolente, sacrilegas suis litteras explicassent: & illorum superba impietate stimulatus, & veritatis ipsius conscientia, ut ego arbitror, suscepit hoc munus, ut omnibus ingenij mei viribus accusatores institua refutarem: non ut contra eos scriberem, qui paucis verbis obteri poterant; sed ut omnes qui ubique idem operis efficiant, aut efficerant, uno simul impetu profligarem. Hæc Lactantius, de ratione sui instituti, in conscribendis diuinarum institutionum libris; quos tamen post sub Constantino edidit, illi dicatos. Porphyrii porro infames illos contra Christianam religionem libros, Methodius Episcopus Tyri, Eusebius, & Apollinaris proprijs Commentarijs refutarunt: licet sparsim, tum, S. Hieronymus, tum etiam, S. Augustinus, Cyriillus, & alii, passim, cum se offerret occasio, refellere non prætermiserint.

D Interim dum Imperatores, Præfecti, & Iudices omni genere machinationum, & tormentorum, in Christianos deserviunt, & philosophi libris Christianam religionem proscindunt; ecce Deus Ethnicum hominem excitat Arnobium, qui pro veritate scribat, nondum sacramentis iniciatus, nondum cathecumenus. De quo sic Hieronymus Arnobius in Africa Rhetor clarus habetur; qui cum in ciuitate Sicca ad declamandum iuuenes erudiret, & adhuc Ethnicus, ad credulitatem somnis compelleretur; neque ab Episcopis impetraret fidem, quam semper impugnauerat; elucubravit adversus principiam religionem luculentissimos libros: & tandem quibusdam obsidibus pietatis fœdus impetravit. Hæc Hieronymus. e Quod vero, (inquit idem Epistola ad Paulinum 13.) Opus illud, ut inter fideles admitteretur, quasi fidei sua vadem, festinus absolvit: hinc planè est, quod in eo, vius est in equalis, & nimius, & absque operis sui partiu-ne confusus.

E De propagata religione Christiana sic ille libro primo. Nonne vel hæc saltē, fidem vobis faciunt, argumenta credendi, quod iam per omnes terras, in tam breui tempore, & parvo, immensi nominis huic sacramenta diffusa sunt? quod nulla iam natio est tam barbari moris, & mansuetudinem nesciens, quæ non eius amore versa mollierit asperitatem suam, & in placidos sensus assumpta tranquillitate, migraverit? quod tam magnis ingenij prædicti Oraatores, Grammatici, Rethores, Consulti iuris, ac Medici, Philosophia etiam secreta rimantes, magisteria hac expetunt, spretis quibus ante fidebant? quod ex dominis esse serui, cruciatibus affici omnibus statuerint, malint soli coniuges matrimonij, exhortare à parentibus liberi, quam fidem rumpere Christianam, & salutaris militia sacramenta deponere? quod cum genera pœnarum tanta sint à vobis proposita religionis huic sequentibus leges, augeatur res magis, & contra omnes minas atque interdicta formidinans, animosius populo obnitatur, & ad credendi studium prohibitionis ipsius stimulis excitetur? An nunquid hæc fieri passim, & inanier creditis, fornicatio incursibus assumi has mentes? ita ne istud non diuinum & sacrum est; ani sine Deo, tantas animorum fieri conversiones, ut cum carnificis uici, aliqui innueri

a lib. 5. c. 4.

b In Præsat.
lib. 1.

c In V. Plotini.

d lib. 5. ca. 4.

Lactantij cōflium in li-
suarum Insti-
tutionum.
Porphyrium
qui confuta-
rint.e In addi. ad
Chro. Euse.De late pro-
pagata Chri-
stiana reli-
gione.

meri cruciatuſ, (quemadmodum diximus) impendeant credituris, velut à quadam dulcedine atque nectare ebiſ cuncta contemnant: ò ingrātum & impium ſeculum &c. hæc Arnobius, & alia plura in Gentiles.

Ex his paucis, qua Nicomedia gesta recenſentur crudelia, & immania, colligi poſſunt, quæ per vniuersum orbem terrarum in Christianos patrata ſint. Non enim fuit prouincia, non Ciuitas, opidum, vicus, prædium, hortus, angulus Rom. Orbis, in quo atrox carnificina, per plures annos, non ſit graffata, in Ecclesiasticos, in Laicos, in priuatos, & publicum munus gerentes, in viros, in mulieres, in seruos, in liberos, in adul- toſ, in pueros, incredibili cum martyrum conſtantia, & alacritate. Legatur Eusebius libri 8. funesti huius ſpectaculi alicubi ſpectator, & testis oculatus, & Acta SS. MM. eius temporis apud Sur 2. Iunij 11. Maij, 24. Octobris, & alia. Eusebius quidem, poſt enarrata qua Nicomedia gesta ſunt. Cum inquit, aliud edictum, statim, poſt primum illud inſequeretur, in quo precipiebatur de ijs qui tenebantur in carcere, ut qui immo- lare vellent, abire in libertatem permitterentur: qui inficias irent infinitis tormentis di- uexaretur: multitudine Martyrum, qui denuo in singulis prouincijs, occumbebant, a nemī ne dinumerari potest, & eorum maxime, qui in Africa, in gente Maurorum, in Thebai de, in Aegypto denique martyrio defuncti ſunt. Ex Aegypto autem in alias urbes & pro- vincias progreſſi, martyrii coronis erat insigniter decorati, &c. ac de ijs quidem qui Tyri paſſi ſunt quibus quidem rebus, inquit, dum gerebantur, ipſi interfuimus, diuinamq; po- tētiā Saluatoris noſtri, ipſiusq; Iesu Christi, cui illi in cruciati præclarum testimonium perhibebant, ad temporis preſto martyribus opem tuliffe, & euidenter ſe ipſam eis oſten- diſſe, animaduertimus. Nam belluſ illa rapaces, longo temporis ſſatio, neque sanctorū corpora attrahere, neque ad ea prope accedere audiebant, ſed in infideles, qui ex ira re- pagula, alias, aliande, incitatione quadam eas in martyres infligarent, impetu ferereban- tur. Et quamquam sancti Dei athletæ nude confiſtebant in medio, manibusque eas prouo- cabant, & in ſe perirabere conabantur (hoc enim ut agerent, illis erat imperatum) illos tamen ſolos non ſolum non omnino attigerunt, verum interdum dum in eas irruerant, tanquam diuiniore quadam ui ac virtute fuerunt repulſa, & retro denuo, quam mox refilierunt, quod cum diu fieri cerneretur, non exiguam inſidelibus ſpectantibus excua- uit admirationem, uſque adeo, ut prima beſtia fruſtra incurſante, ſecundam & tertiam in virum eundemque martyrem dimitterent, &c. Et poſt nonnulla, Atque iſi Marti- res, inquit, admiratione quidem digni fuerunt: ſed illi pre ceteris, videtur egregie admirabiles: qui quamuis diuitijs, nobilitate, gloria, eloquentia, & philosophia cognitione illuftrès eſſent: hac omnia tamen pro vera pietate & fide in ſaluatorē, & D. N. Ieſum Chriſtum pro nihilo dicerent. Talem comemorat Philoromum præclarum Alexandrię Magistratum gerente, talem Philæam Thimuitensis Eccleſia Episcopum pro Chriſti fide obtruncatos. de quo Philæa Hieronymus. Elegantissimum, inquit, librum de Martyrum laude compoſuit; & diſputatione Actorum habita aduersus Indicem, qui cum ſacrificare cogebat, pro Chriſto capite truncatur &c. Vtriusque natalis dies cele- bratur 4. die Februarij.

De Martyribus Palæstinæ celebrat nominatim Eusebius, primum Procopium, poſt Alphæum & Zachæum, illius memoria recolitur 8. Iulij, horum 17. Decembris. inde Romanum nomine, genere Palæstinum, Eccleſia Cæſariensis Diaconum, qui Antio- chia forte cum ad Idola properantes videret, & eos magna voce redarguiffet comprehenſus, poſt diratormenta, lingua abſcissionem, diutinum carcerem, tandem strangu- latus eſt. cuius anniuerſaria memoria recolitur 18. Nouembr. Martyr. Rom. aliquid de eo diuersum habet ab Eusebio.

Ab Orientalibus martyribus tranſeamus ad Occidentales, & eos maxime qui Romæ paſſi ſunt. Hoc anno collocandus videtur Marcellini Papæ lapsus quo fertur Dijs tuſ adoleuiffe (ſi quis tamē fuit, nam multa ſunr, quæ magnam dubitationem ingerant) de quo feruntur Acta quedam teſt valde deprauata, ut & de eius, per Concilium facta co- demnatione, ſequenti anno, ſub Cōſulatu Diocletiani octauo, & Maximiani septimo, de quibus Actis ibi paulo latius agetur.

Marcellinus Presbiter Rom. Eccleſia, vna cuſ Petro Exorcista, hiſ temporibus illu-

A stre subiit martyrium, quod admiradis, & plane egregijs quibusdam signis a Deo fuit illustratum. extant Acta^a ipsorum, que redditam pace Ecclesiæ, ab ipso carnifice nomine Dorotheo (qui eos, securi percusit) Damasus tunc Lector, accepit, is postea sub S. Iulio Pontifice publicam egit pœnitentiam, & omni populo indicans quæ vidisset, baptizatus est in senectute bona. Inter alios Romanos nomine celebres martyres, enituerunt Maximus Presbyter, atque Sisinnius Diaconus, gloria confessionis, & virtute miraculorum illustres, qui, inter alios, Falconium Pinianum, eiusq; coniugem Lucinam, ad Christi fidem perduxerunt, qui ambo omnibus Christianis fuere semper auxilium tutumque perfugium. Lucina certe omnibus propemodum Actis Martyrum, sub hac persecutione, magnopere commendatur. De alijs quoque Romanis Martyribus, extat Acta, apud Sur.^b Quibus autem exagitæ sint cladiis Ecclesiæ Galliarum, atque Hispaniarum, nemo, puto, pro dignitate assequi aliquando poterit oratione, rerum siquidem immensitas, oīnūm superat hyperboleum.

^a Apud. Sur.
^b 3. lún.

B Cum peruenisset Imperatorum Edictum in Africam de libris comburendis, primus vexillum confessionis aduersus execrandam impietatem erexit Felix Episcopus Thibarésis, cuius Acta^c & quidē legitima extat, nisi quod in Cōfūlib. videtur depravata. Hic cū duobus Presbyteris, duobus item Lectoribus, in Africa & Sicilia diu in vinculis maceratus, cum prodere sacros libros recusasset, Venusia in Apulia, gladio tandem cæsus est. Sæuiente hac persecutione in Ecclesiam Africanam, sub Proconsule Anulino, qui eam prouinciam plurimis annis, etiam post sub Constantino, administravit, quam plurimi coronati sunt martyrio, quorum memoria excidit. Prædicatur vero misericordie, inter alios insignes martyres Crispina clarissima femina, quæ Thebaste in Numidia, sub eodem Proconsule passa est, cuius frequenter meminit S. Augustinus^d cuius natali, dies quinta Decembr. dicata est. Cui fabijcuntur Thaguræ in Numidia passi, Julius, Potamia, Crispinus, Felix, & alij septem. Sed & Marciana Virgo in Cæsarea Mauritanæ mirifice commendatur, vita constantia & castitate, cuius memoria 9. Ian. recolitur, quam ad Coronam sequuntur sunt, 22. Iunij, Timotheus, Polius, & Eutychius Diaconi. At Carthagine, inter alios insignes martyres, Coronata est martyrio Candida Virgo, 20. Octobr. sed horum & aliorum plurimorum, magno sane detrimēto, Acta exciderunt.

^b 3. Maij. 11.
Maij 29. Jul.
18. Aug.

^c Apud. Sur.
24. Octobr.

C Vigebat in Africa his temporibus consuetudo, quām in alijs quoque prouincijs seruatam credimus, ut quamvis ingens esset Martyrum numerus, ingrauecente persecutione, non tamen, absque delectu, omnes qui passi essent, in Ecclesiasticas martyrum tabulas inferrentur, neque passim cunctis deferretur honor atque cultus, probatis tantum martyribus debitus. sub cuius enim Ecclesia aliquis martyrio uita functus esset, Episcopus rem gestam ad Primatem eius prouinciae perferebat. ille vero rursum totius Africæ Primate, nempe Carthaginensem Episcopum de iisdem quæ gesta essent magna diligentia admonebat. qui, re accuratius considerata, & cum alijs quoque comunicato consilio, decernebat, cuinam Martyrum cultus deberet impendi, cuive denegandus esset. Est de his plane exemplum Mensuri Episcopi Carthaginensis (apud Auguſtinum)^e resribentis ad Secundum Primate Numidiæ, qui illos interdixit honore martyrii, qui non diuini spiritus impulsu, sed temeritate quadam, nulla a persecutore facta interrogatione, se sacros habere libros, quos non essent daturi, profitebatur. Eodem pertinet, quod est apud Optatum, ^f de Lucilla Hispana, potentissima femina. Cū Lucilla, inquit, correptionē Archidiaconi Cæciliani ferre non posset, quæ inter spiritualē cibū & potū (i. ante Eucharistiam) os nescio cuius martyris, si tamē martyris, libare dicebatur. & cū præponeret Calici salutari os nescio cuius hominis mortui, et si martyris, sed nondum vindicati (i. nondum legitima auctoritate probati) correpta, cam confusione irata discessit. Irascenti, & dolenti, ne disciplina succumberet, occurrit subiit persecutionis enata tempestas. Hac Optatus

^d De Virgin.
^e 44.
In Pl. 120, &
137.
^f De verb.
Dom. Ser. 53
& de diuers.
Ser. 39. c. 2.

D In brev. Collat. diei 3. cap. 13.

In his temporibus, quæ in alijs quoque prouincijs seruatam credimus, ut quamvis ingens esset Martyrum numerus, ingrauecente persecutione, non tamen, absque delectu, omnes qui passi essent, in Ecclesiasticas martyrum tabulas inferrentur, neque passim cunctis deferretur honor atque cultus, probatis tantum martyribus debitus. sub cuius enim Ecclesia aliquis martyrio uita functus esset, Episcopus rem gestam ad Primatem eius prouinciae perferebat. ille vero rursum totius Africæ Primate, nempe Carthaginensem Episcopum de iisdem quæ gesta essent magna diligentia admonebat. qui, re accuratius considerata, & cum alijs quoque communicato consilio, decernebat, cuinam Martyrum cultus deberet impendi, cuive denegandus esset. Est de his plane exemplum Mensuri Episcopi Carthaginensis (apud Auguſtinum)^e resribentis ad Secundum Primate Numidiæ, qui illos interdixit honore martyrii, qui non diuini spiritus impulsu, sed temeritate quadam, nulla a persecutore facta interrogatione, se sacros habere libros, quos non essent daturi, profitebatur. Eodem pertinet, quod est apud Optatum, ^f de Lucilla Hispana, potentissima femina. Cū Lucilla, inquit, correptionē Archidiaconi Cæciliani ferre non posset, quæ inter spiritualē cibū & potū (i. ante Eucharistiam) os nescio cuius martyris, si tamē martyris, libare dicebatur. & cū præponeret Calici salutari os nescio cuius hominis mortui, et si martyris, sed nondum vindicati (i. nondum legitima auctoritate probati) correpta, cam confusione irata discessit. Irascenti, & dolenti, ne disciplina succumberet, occurrit subiit persecutionis enata tempestas. Hac Optatus

E In brev. Collat. diei 3. cap. 13.

In hac tanta persecutione, Ecclesia Africana, præ omnibus Ecclesijs, sensit iacturā, quæ, nullo unquam remedio, posterioribus redimā valuit temporibus, non quidem cæde martyrum, (nam id quidem lucrum fuerat existimandum) sed quod complures Episcopi impio parentes Edicto, sacros codices, cum tradidissent, una simul conspirantes,

aduersus pios, quos calumnijs oppreserant, schisma immortale conflarunt. hæc fere ex Optato, loco citato.

Christi Annus Marcel. Pap. Diocl. & Max. Imp. Dioclet. 8.^m Coss. & Max. 7.^m Coss.

303.

7.

20.

& Max. 7.^m

a Cōtra Cre
sc. lib 3. cap.
26 & 27.

b Cōtra Par
men. lib. 1.

c 11. Febr.

Cyrtha in Numidia conuenientes Episcopi, vt ibi in locum defuncti, Episcopum ordinarent, cognoverunt pariter causam eorum, qui sacros Codices tradidissent. Fragmentum eiusdem Synodi extat apud Augustinum. a Eadem Acta Cyrthenia summatim complexa recitantur ab Optato Mileuitano. b Quamuis autem multi cesserint impio Edicto, non desuit tamen in quam plurimi fidelibus Christianæ constantiæ vigor, qua, ne traderent sacros Codices, ne ne sacros conuentus pretermitterent, poenis subiici sepius, ac denique morte multari fortiter pertulerunt, vt declarant Acta Proconsularia apud Sur. c Sed a Donatista homine concise collecta, & cum multis corruptelis & fraudibus edita, qui & appendicem attexuit falsam & improbam in Ecclesiam Catholicam, & in Mensurium Episcopum Carthaginem, & in Cæcilianū eius Diaconum, tanquam in traditores, & Martyrum necatores. Legenda igitur sunt cum antidoto apud auctorem Annalium. Hi librorum sacrorum proditores, simul foedere iuncti, nullo tanti criminis dolore percussi, nec conscientiæ stimulis repressi, se innocentissimos professi sunt, & Confessorum gloriam iactanter usurparunt, illud immane facinus addentes, vt innocentes Episcopos, ipsumque prime Sedis Antistitem; Mensurium Carthaginem traditionis labe conspergerent, & Cæcilianum eius successorem eadem quoque labe fædarent. Verum quod superat omne nefas, quod nec maiores eorum ausi sunt excogitare, eosdem fuisse carnifices necatoresque in martyrum, eosque fame mori coegerisse impudentissime & sceleratissime diffamarunt, & quasi hoc parvum esset, viuversam Catholicam Ecclesiam, quod horum communicatione pollutam esse iactarent, jurato in eam bello, sunt in perpetuum auersati. Hæc est origo & incrementum Schismatis, qui a superueniente Donato, qui scelus auxit, propagauit, & Schisma conflavit, nomen adepti sunt, vt Donatista dicarentur, quorum causa Africa ecclesia tot cladi bus fuit multis seculis, in poenam exagitata, ac a Vuandalis primi, post ab Arabibus est penitus deuastata. Quod ad Cæcilianum attinet, Episcopum Carthaginem tertio a Cypriano (cuius integritas sepe iudicij Ecclesiasticis, omnium Episcoporum sententia, est comprobata) sciendum est, ipsos Donatistas, qui usque ad Augustini tempora vixerunt, cum tam sepe, in pluribus Episcoporum conuentibus ac ipsis secularibus iudicij fuerint prosecuti in eum accusationes, nunquam tamen vel in nouissima illa publica collatione, de qua sepius apud Augustinum mentio, maxime in Breuiculo, illud in eum obiecisse, quod fame coegerit mori in carcere Christianos Martyres (quod tamen impudenter confinxit auctor appendix) sed illud tantummodo, quod nec probari potuit, ut uisse inferri viatum illis qui detinebantur in carcere. Quod quidem etiam si verum fuisset, potuit bono studio fieri, nō quidem in Martyres, sed in nebulones illos & parasitos, quorum Mensurius in suis litteris meminit, qui acquirere pecuniam studerent, & in custodia delicijs perfrui, de obsequio Christianorum.

Ex Actis illis Martyrum, cœlum ipsum pugnasse pro sanctis scripturis ne comburentur, habetur. Cum enim eas sacrilegus magistratus in ignem injiceret, subito imber, sereno cœlo, diffunditur, ignis scripturis sanctis admotus extinguitur, grandines adhibentur, omnisq; ipsa regio, pro scripturis dominicis, elementis furentibus, deuastatur. Hoc contigit in Alutinensi Colonia Africæ: in qua, in domo priuata, Dominicum celebrantes, quamplurimi deprehensi, illustrem confessionem edidere, acerbissimis subiecti tormentis: qui recentur in Actis apud Surium, 11. Februarij.

Ex iisdem actis habetur, ipsa flagrante persecutio, deturbatis Ecclesiis, tam sollicitos fuisse Christianos ad celebrandas Collectas, seu Dominicum, (idest ipsum Sacro-sanctum sacrificium incruentum) vt coram Proconsule professi sint, potius mori para-

tos,

A

B

C

D

E

A tos, quam eo carere. Quod ipsum in Orientali Ecclesia a fidelibus factitatum, probant acta Sanctæ Anysiae, apud Surium 30. Decembris. Ex quibus colligitur etiam vulgatum fuisse editum ut cuilibet volenti, liceret impune Christianum occidere.

Eusebius de martyribus huius anni Palestinis, (quem ipse persecutionis secundum appellat) refert de Timotheo Gazensi, infinitis prope tormentis exantlatis, ad extremum in rogam lentius exardescerentem impositum, ingentem patientiam in omni cruciatus genere ostentasse: & de Agapij & Theclæ admirabili constantia qui ex sententia iudicis bestijs traditi sunt devorandi: Cum autem, inquit, fama percrebruisset Christianos ad bestias damnatos in certamon esse tradendos, Gentiles quidem ea expectatione gestiebant, Christiani autem sex iuuenes, præ ingenti desiderio martyrij, manibus ligatis, Iudici intrepide se offerunt: ex quo tum P̄r̄s, tum alij, in repentinam sunt admirationem traducti, qui vna cum alijs duobus yna die Cæsareæ sunt obtruncati.

B Sub his Consulibus, signata habentur Acta Synodi Sinueffanæ, trecentorum Episcoporum, in causa lapsus & turificationis Marcellini Papæ, de quo proximo anno attingimus, eaque corruptissima; quæ quidem Acta, parvū videntur habere verisimilitudinis, aut auctoritatis, præter eam quam adsertantiquitas; & per plura secula recepta narratio, absque contradictione, plura sunt tamen quæ illis auctoritatem abrogare videntur; primum quidem, quod cum Donatistæ Schismatici infensi Romanis Pontificibus, omnia calumniose perquirerent, atque adeo studiose aduersus eos confingerent, permirum ac pene incredibile videatur, si rem adeo testamat, in persona adeo notabili, & in medio Vrbis, & coram Imperatore, & in templo Idolorum gestam ignorarint;

Sinueffana
Synodi Acta
in causa Mar
cellini ex
aminatur.

C sed eos ignorasse, & ipsum Augustinum, ex ipsis verbis constat. Is igitur de unico baptismo cōtra Petilianū c. 16. sic ait: *Quid ergo iam opus est, ut Episcoporum Romanae Ecclesia, quos incredibilibus catēmiq[ue] infelicitatis est, obiecta ab eo criminis diluvium?* Marcellinus & Presbyter eius, Melchiades, & Marcellus, & Sylvester, traditionis Codicu[m] duunorum & iurificationis ab eo criminis arguantur, sed nunquid ideo etiam communicuntur: azi conciūti, aliqui documentorum firmitate monstrantur? ipse sceleratos & sacrilegos fuisse dicunt; ego innocentes fuisse respondeo, quid laborem probare defensionem meam, cum ille nec tenuiter probare conatus sit accusationem suam? & inferius. *An vero quod de foro Apuengensium factum fuerat, ab ipsis accusaretur, & quod in Capitolo Romanorum factum fuerat, tacretur?*

D Deinde vero quod si in tanto Concilio trecentorum Episcoporum tunc habito, Marcellini lapsus probatus esset, quoniam pacto res, tot tantisque testibus patefacta, nullo, vt ait Augustinus, testificationis genere, nec a Petiliano, nec ab alijs schismaticis est asserta? Tertio, quod cum obijcerent Catholici Schismaticis, Cyrthensem Synodum, gente persecutione, habitam, si Sinueffana trecentorum Episcoporum habita fuisset, non necesse erat perquirere argumenta ad probandum contra negantes, Synodos, per id temporis persecutionis, haberit potuisse.

Quarto, quod non videatur verisimile, flagrante vbiue incendio persecutionis, trecentos Episcopos conuenire potuisse, quanti vix sub Constantino, in Niceno Conclio, coiuerint.

Quinto, quod nulla prorsus de Crypta Sinueffana, Cleopatrensi dicta, vsquam mentio, vel leuis memoria reperitur, nec probabile sit trecentos Episcopos ad unam Cryptam potuisse conuenire.

E Sexto, quod Actorum fides vacillat, dum Auctor afferit, hoc anno Impp. expeditiōnem aduersus Persas comparasse, quos tamen liquet ante biennium superatos, & Diocletianus hoc anno, vt afferit Euseb. Nicomediæ Imper. deposuerit.

Probabile igitur est, illa Acta ab aliquo Donatista fuisse commenta; & quidem, post tempora Diui Augustini fuisse vulgata, qui tamē sic crimen turificationis, & damnationem Marcellini confinxerint, vt amplissimæ Pontificiæ dignitatis habendam duxerit rationem. (tanta est etiam apud hostes vis veritatis) vt pote, qui non nisi a Concilio trecentorum Episcoporum, totoque Romanae Ecclesiæ Presbyterio, tātū iudicium peragi dignum existimauit, nec minori numero, quam septuaginta duorum testimoniū, cri-

men debuisse probari. Rursum etiam nec alterius cuiusquam, quam sit ipsius sententia, Marcellinum, ut summum Pontificem, putarit iure potuisse damnari, nec rem tantam aliter, vel fingi potuisse crediderit.

Nec propter has tamen rationes, quibus suas posse adhiberi oppositas videamus, minus verisimiles fortasse, sed veriores, tanta approbatione antiquitatis ad nos delata. Acta illa omnino abijcere, vt plane falsa, cogitamus, quæ & communis omnium consensione appetat postea fuisse credita, atque in antiquis tabulis Ecclesiasticis fuisse recepta, & absque controversia retenta: adeo, vt ab eis haud facile esse recedendum existimemus. Quantumvis vero lapsus eius vere probaretur, nullum praetudicium generaretur Catholice veritati, quæ Deo nititur. *Quid enim* inquit Tertullianus, *si Episcopus, si Diaconus, si Vidua, si Virgo, si Doctor, si etiam Martyr lapsus a regala fuerit, ideo haberes veritatem obtinuere?* Ex personis probamus fidem, an ex fide personas? Et S. Augustinus^b contra Petilianum. Non sane parua est, inquit, parumque gloria consolatio cuiusque nostrum, si ab inimicis Ecclesiæ, cum ipsa Ecclesia criminatur. Eius tamē defensio non eorum hominum defensione consistit, quos isti nominatim falsis criminalibus appetunt. Prorsus quales fuerint Marcellinus, Marcellus, Sylvester, Melchiades, Mensurius, Cæcilianus atque alij, quibus obijciunt, pro sua dissensione, quod volunt, nihil praetudicat Ecclesiæ Catholice toto terrarum orbe diffusæ: nullo modo eorum innocentia coronamur, nullo modo eorum iniustitate damnamur, &c.

Sub his Impp. innumerabiles passi sunt Martyres, quorum memoria intercidit; plurimum quoque extat memoria in Martyrologio, sed quo anno Martyrium subierint non constat. Euplij tamen, Catanæ passi, extant Acta fidelia, notata his Consulibus.

Impp. spōte
abdicant.

Dioclitanus & Maximianus abdicant se Imperio, & vitam priuatam amplectuntur, ille quidem Nicomediae, hic vero Mediolani de tempore conuenient Zosimus, & auctor Panegyrici, Maximiano & Constantino dicti, & Euseb. in Chron. De causa varianti scriptores: Ethnici fere, satietati cuidam quasi gloriæ, tribuunt; Christiani vero ægritudini cuidam, & desperationi, quod Christianum nomen se extinguere non posse videnter, atque adeo diuina vltioni, quod affirmat Constantinus ipse, in oratione ad sanctorum coetum, cap. 25. apud Eusebium lib. 8. c. 25. Acta item germana SS. Menæ & sociorum Martyrum. Quantumvis de Christiano nomine deleto, inania tropæa per orbem erexit. Extat Clunia in Hispania in nobili Columna, huiusmodi inscriptio. *Dioclitanus Iouius, Maximianus Herculeus Cæs. Augg. amplificato per Orientem & Occidentem Imp. Rom. & nomine Christianorum deleto, qui Remp. enerrebant. & rursus Ibidem altera. Dioclitan. Cæs. Aug. Galero in Oriente adoptato, superstitione Christi ubique deleta, cultu Dcorum propagato. & alibi aliæ. At contra accidit, ut re Christiana magis efflorescente, ipsorum Acta, viginti annorum pene omnia perierint, deperditis historijs, de eoru rebus gestis, idque iustissime, quod in sacros Christianorum codices adeo saeuirent.*

Succedunt, Diocletiano quidem in Oriente, Maximianus Galerius: Maximiano vero in Occidente, Constantius Chlorus, de cuius humanitate, pietate, & aliarum virtutum præstantia, multa prædicat Euseb. & inter cætera lib. de Vita Constan. primo, ait eum solum ad contrariam alijs, Impp. viam, & eorum institutis longe dissimilem, dñsuerisse, eorum condemnasse erroré (quo scilicet plures Deos colerent & superstitione cultui inhærerent,) ipsum solum Deum, omnium rerum administratorem toto vite spatio, obseruantia veneratum esse, eumque conseruatorem, & custodem regni omnisque boni largitorum comperisse, qua forte ratione, ait idem Euseb. ^c duobus tantum annis hac persecutionem vexasse oras Occidentales, Italianam, Siciliam, Galliam, Hispaniam, Mauritaniam & Africam, non quod omnino imperante Constantio, cessarit persecutio, sed

quod

A quod paulo remissor fuerit. De eo hoe præclarum commiētum refert Euseb.^a in vita Constantini. Cum Christiani vbique etiam atque adeo maxime Palatini poenis subiicerentur, Constantius ad explorandam quorumque fidem, coactis in vnum omnibus, liberam dat optionem, vt vel sacrificantes eundem locum retinerent, vel recusantes abiarent; qui abire elegerunt potius, quam fidem abijcere, eos, vt sibi quoque fideles futuros, apud se retinuit, alijs abieciunt, qui in Deum fidem abiecerant, quos nec sibi fidos fore putauit.

His ferme diebus, quibus Impp. abdicarunt, Marcellinus Romanæ Ecclesiæ Pontifex, vna cum Claudio, Cyrino, & Antonino. 6. kal. Maij. Martyrio coronantur, ob truncatione capitis, Martyrolog. Sedes vacat dies 25. succedit Marcellus ex presbytero Romano.

B

Marcellus Papa.

His eiusdem Consulibus Soteris Virgo Romana, nobilissima, & pulcherrima, Martyrio coronatur, 4. Non. Febr. de qua S. Ambrosius haec, in exhortatione ad Virginies, inter cetera. *Vt audiuit hanc vocem* (qua alapis cædi præcipiebatur) *Vulnus aperunt, soli inuictata, atque intacta Martyrio,* & volens iniuria occurrit, vultum offerens, *ut ibi martyris fecerit sacrificium, ubi solet esse tentamentum pudoris:* gaudebat enim dispensio pulchritudinis, periculum integratatis auferri &c. & de Virginitate ad Sororem lib. 3. *Qui enim fieri posset ut S. Soteris, tibi non esset mentis anchor, cui anchor est generis, quæ persecutionis etate seruilibus quoque contumelij, ad fastigium passionis emecta, etiam vultum ipsum, qui inter cruciatuſ totius corporis liber esse consueuit iniurie;* & spe etare potius tormenta, quam perpeti, carnifici dedit; tam fortis & patiens, ut cum teneras penes offerret genas, prius carnifex cædendo desiceret, quam martyr iniuria cederet: non vultum inflexit, non ora conseruit, non gemitum, non lacrymam dedit: denique cum cetera pœnarum genera vicisset, gladium, quem quarebat, iuuenit.

Eodem pene ultimo persecutionis tempore, nam certus annus non constat, Agnes Virgo Romana, duodecim annorum, insigne Romæ edidit Martyrium, scriptorum prope omnium scriptis celebratum. Ambrosij, Prudentij, aliorum. Post Agnetem Emerentiana collactanea, adhuc Cathecumena, ad illius orans sepulchrum, a Gentilibus lapidibus obruitur.

D Maximianus Galerius Augusti nomine sumpto, tertio anno ab ultima persecutione, aliam atrociorrem, & magis generalem pro sua feritate & infensiſſimo in Christianos animo indicit. Euseb.^b Lycius adolescens 20. annorū, nobilitate & eruditione insignis, captata fuga ex patria, ad Christianos, Cæſaream confugit, vbi breui tempore egregie institutus, fidenti animo Urbanum Präſidem sacrificantem, manu præhenſum cohabet, & a sacrificando deterret, quare innumeris & acerbissimis subiectus tormentis, ad extreum semianimis in mare projicitur, sed ingenti coorta tépeſtate & terræmotu, corpus ad portam Ciuitatis ejicitur, magna omnium admiratione, ipſo die Parasceues. Euseb.^c

Iſdem fere diebus Tyri, Vlpianus adolescens, egregium certamen pro fide sustinuit; & Aphiani frater Aedefius, non longo post tempore, varijs toleratis supplicijs, Alexandriæ demum Martyrio coronatur cap. 15. Hac tenus Euseb. de rebus gestis hoc anno 3. p. persecutionis.

His ipsis Consulibus, confignata habentur Acta Proconsularia SS. MM. Agapes^d Chioniae, & Irenes, pura atque sincera, quæ Thessalonice incendio sunt consummatæ. pluriles quoque alij Martyrium ibidem subiere, sub hac persecutione, quorum dies & anni passionis incerti: Sed inter omnes celeberrimus fuit Demetrius, ex Proconsule, Christianus & Martyr, cuius Acta extant. Sed infinitum est, persecuti omnes in Oriente Martyres sub Galerio Maximiano, cuius feritatem vitantes plurimi per sylvas & nemora profugi, diu vitam egerunt, vt parentes S. Basiliij, de quibus Greg. Nazianz. & ipse Basilius.

a lib. 1.c. 10

Soteris Virgo Martyriū

Agnes Virgo Martyr.

b lib. 8.c. 14. & 15.

c lib. 8.c. 14.

d Apud Metaphr. i. Apr.

Ponticorum Martyrum supplicia, auditu horrenda, attigit Euseb. lib. 8. cap. 24.

Quæ in Cappadocia contigerunt luculenter descripsit S. Basilius Episcopus Cœsariensis, in oratione in Gordium Martyrem, Centurionem Cœsariensem. Idem Barlaħha Martyrium prosequens, dexteram eius, cui, quasi altari, ignem, & tus imposuerant, vt ignis vi prunas excutens, tus in altare quasi sacrificans, excuteret, concelebrat, qđ potius eam igne comburi passus sit, quam vt sacrificare videri potuisset.

Nouum Edic̄tū in Christianos promulgatū: Vt, qui Deos colere detrectarēt, haberent infames, nulloque legum adminiculo iuarentur vel fulcirentur aduersus insurgentes in se calumniatores, auxilio, quod perinde erat, ac exponere Christianos omnium impune iniurijs, qua lege, Iulitta Christiana, cum aduersus auarum hominem, suo p̄drio inhiantem, Iudicem adiūset, illo obijciente, quod Christiana esset, & illa confirmante, causa cecidit, & præterea igni adiudicata, libens & gaudens in rogam infligit, in quo emissa purissima anima, corpus nulla in parte, ab igne lassum, honorificè cōditū est, fonte ibi diuino miraculo securitētē, Basilius oratione in fāctam Iulittam.

In eadem persecutione Dorothea, virgo Cœsariensis, Martyrio affecta est, cui ad supplicium cum duceretur, Theophilus quidam aduocatus Praefidis irridens, cum dix ifset. Ea tu sponsa Christi, mitte mihi de paradiſo sponsi tui mala, aut rosas; quia annuēte, & in loco supplicij orante, comparuit puer in orario ferens tria mala, & tres rosas, cui illa, obsecro te vt feras ea Theophilo, & dicas ei, ecce quod a me petiſti: & illa qui dem percussa gladio perrexit ad Christum; Theophilus vero viso miraculo, exclamās, vere Deus Christus est; in Confessione fidei, post atrocia tormenta, gladio cæditur. Acta apud Sur. 6. Febr.

Christi Annus Marcelli Pap. Constantij & Galerij Impp. Constantio & Galerio 5.^m

305.

2.

2.

& Galerio 5.^m

C

Qvantumuis Constantius Occidenti imperaret, quia tamen longe in Britannia aberat, res Italæ ex Galerij Maximiani sententia regi potius videbantur, Timotheo Proconsule diram sanctorum carnificinam in Campania exercente, qui, inter alios, Ianuarium, Beneuentanum Episcopum, Sosium Misenatis Ecclesiæ, & Proculum Puteolanæ, Diaconos, Eutychetem & Acutium, laicos homines, post dira supplicia, gladio percussit. Porro S. Ianuarij corpus Neapolim post multo translatum, magna, ob ingente & frequenter miraculorum operationem, veneratio colitur. Vicit ibi infigne illud & perenne miraculum, sanguinis eiusdem Martyris, qui in vitrea ampulla aſſeruatur. Is enim alioqui concretus, atque durus, cum primum ad caput Martyris admouetur, quasi fontem, vnde manauit agnoscēs, protinus liquefit, fluit & ebullit, maxima omnium admiratione.

Quartus hic annus indicat persecutionis, Diocletiani & Maximiani appellatæ, etiā postquam se Imperio abdicarant, multos habet Martyres in Provincijs Orientis, notatos in Martyrologio, præter plurimos, quorum memoria excidit, celeberrimus vero Agapius fuit, qui, sacerdos repetite certamine, Victor, ad extreum iam demergitur, Euseb. a sed insignior Tatzenfis carnificina innotuit, ob ingētem auaritiam Simplificij Proconsulis, qui Sanctorum corpora & reliquias, non in ventum spargi, aut in mare iactari præcipiebat, vt alij, sed pretio distrahebat, quæ occasione ex Italia quoque & Africa, empturi reliquias Martyrum, mercatores pieratis properabant, quo tempore ab Aglaide, nobili femina, Christiana, Roma legatus est Bonifacius Procurator ipsius, idemque pariter Christianus, cum quo turpem stupri conſetudinem habuerat, sed iam refuerat; eo confilio, vt per Martyres, quos redimeret, ac digna sepultura donaret, a Deo patratorum scelerum veniam facilius impetraret; sed opportune accidit, vt ipso eius aduentu, viginti martyres pro Christi nomine in Theatro certarent, quorum ex ēplo constantia incitatus, & martyrij desiderio inflammatus, profiliit in Theatrum, saera corpora Martyrum prensat, amplectitur, osculatur, prædicat; & vt hostis publicus, statim apprehenditur, rapitur, trahitur, excruciat, & demum gladio cæditur. Eum

comites

Christianiani
omnium in
iurijs impu-
ne expositi.

Dorothea
virgo et Mar-
tyris.

alib. 8.c.16.

Corpora
Martyriū ab
auaro Praefi-
de, preio, di-
frabuntur.

A

B

C

D

E

A comites redimunt solum, & hilares Romam referunt, vbi ab Aglaide cupidissime suscipitur, & in coemeterio, via Latina, cōditur, & post, pace redditia Ecclesie, in Auentino, insigni memoria extorta, in eam transfertur.

Viginti illi Martyres, ab Africanis Mercatoribus empti, & in Africam delati, Hippone Regio, honorificissima sunt memoria collocati, quæ & eorundem Martyrum miraculis est pariter illustrata, quorum vnum, quod tum acciderat, recitat Aug. libro de Civit. Dei. ^a

a lib. 22. c. 8.

Alij quoque plures Tarsi, in eadem persecutione, sunt Martyrio coronati, in quibus Pelagia Virgo, in carentis æri bouis ventrè inclusa, igne supposito, extincta est. Cyrenia item & Iuliana, & admirabilis illa Iulitta, cum Quirico infantulo trienni, cuius Acta quædam sunt improbata a Gelasio; alia extant apud Metaphr. & Suriū 16. Iunij probata, & alia etiam apud aliquos M. S. probatoria.

B In eadem quoque Provinciâ Ciliciâ, eadem persecutione, passi sunt Theonas & Soçij, Sozo quoque, cuius extant Acta, & quidem fidelia.

In finitimis item Provincijs, plurimi passi, habentur in tabulis Ecclesiasticis, præter eos, quorum non extat memoria.

Hoc item anno quarto persecutionis, cum frequens esset lapsorum numerus, ac ijdē poenitentes admisi sceleris (vt olim tempore Cypriani) vt confessim in Ecclesiam recipierent, vrgerent, non est visum Patribus, omnes sine vlo discrimine recipere, ne nimia indulgentia, Ecclesiastica disciplina solueretur, quare Petrus Alexadrinus diuersos lapsorum casus considerans, diuersa adhibens, pro conditione cuiusq; medicamenta vulneribus, Canones aliquot scripsit, qui ab Orientalibus Patribus cogniti, vsu recepti, atque probati, extant apud Balsamonem in nono Canone, & tomo 7. Bibliothecâ Sanctorum Patrum.

Lapsi nō omnes & que recipiebātur.

C In Occidente quoque laborarunt Episcopi de retinenda Ecclesiastica disciplina, circa lapsorum in Ecclesia admissionem; cuius causa Eliberinum seu Eliberitanum in Boëtica, Hispaniæ prouincia, celebratum est Concilium, in quo plures nobiles Confessores conuenere, in quibus magnus Osius Confessor, Cordubensis Episcopus, & Valerius Cæsaraugustanus. Plures in eo Canones fanciti austriores, quam reliquæ Ecclesiæ vsus obtinuit, quo factum est fortasse, vt nulla, sicut de alijs, eius synodi nominatim ab antiquioribus mentio habeatur, atque sic prope antiquata remanserit. sed cum quæ ab eis magna aliqua, nobis minus cognita causa, durius statuta sunt, excusentur ab Innocentio Rom. Pont. Epist. ad Exuperium (Conciliij tamen Eliberini tacito nomine) nemo præsumere debet accusare. Is enim, cap. 2. ad quæstionem huiusmodi respondens. *Quid de ijs obseruare oporteat; qui, post baptismum, omni tempore, inconvenientia voluptatibus dediti, in extremo vita sua, pœnitentiam simul & reconciliacionem communicationis, exposcent?* De his obseruatio prior, durior, posterior, interueniente misericordia inclinauor est. Nam confusudo prior tenuit, ut concedereetur pœnitentia, sed communio negaretur. (quod est in illo Eliberino Concilio) Nam cum illis temporibus crebre persecutiones essent; ne, communionis concessa facilitas, homines de reconciliatione securos, non renocaretur lapsu; negata merito communio est, concessa pœnitentia, ne torum penitus negaretur, & durior em esse remissionem fecit temporis ratio. sed postquam Dominus noster pacem Ecclesiis suis reddidit, iam depulso terrore, communionem dari obeuntibus placuit, & propter Domini misericordiam, quasi viaticum profecturis, & ne Nonianiani heretici negantis veniam, asperitatem, & duritiam subsequi videamus, tribuitur ergo cum pœnitentia extrema communio, ut homines huicmodi vel supremis suis, permittente Salvatore nostro, à perpetuo exitio vindicentur. Haec tenus Innocentius.

Eliberinum Concilium.

Moderatio antiquioris austrioris disciplina p. Innocentium Pap.

D ab Innocentio Rom. Pont. Epist. ad Exuperium (Conciliij tamen Eliberini tacito nomine) nemo præsumere debet accusare. Is enim, cap. 2. ad quæstionem huiusmodi respondens. *Quid de ijs obseruare oporteat; qui, post baptismum, omni tempore, inconvenientia voluptatibus dediti, in extremo vita sua, pœnitentiam simul & reconciliacionem communicationis, exposcent?* De his obseruatio prior, durior, posterior, interueniente misericordia inclinauor est. Nam confusudo prior tenuit, ut concedereetur pœnitentia, sed communio negaretur. (quod est in illo Eliberino Concilio) Nam cum illis temporibus crebre persecutiones essent; ne, communionis concessa facilitas, homines de reconciliatione securos, non renocaretur lapsu; negata merito communio est, concessa pœnitentia, ne torum penitus negaretur, & durior em esse remissionem fecit temporis ratio. sed postquam Dominus noster pacem Ecclesiis suis reddidit, iam depulso terrore, communionem dari obeuntibus placuit, & propter Domini misericordiam, quasi viaticum profecturis, & ne Nonianiani heretici negantis veniam, asperitatem, & duritiam subsequi videamus, tribuitur ergo cum pœnitentia extrema communio, ut homines huicmodi vel supremis suis, permittente Salvatore nostro, à perpetuo exitio vindicentur. Haec tenus Innocentius.

E ab Innocentio Rom. Pont. Epist. ad Exuperium (Conciliij tamen Eliberini tacito nomine) nemo præsumere debet accusare. Is enim, cap. 2. ad quæstionem huiusmodi respondens. *Quid de ijs obseruare oporteat; qui, post baptismum, omni tempore, inconvenientia voluptatibus dediti, in extremo vita sua, pœnitentiam simul & reconciliacionem communicationis, exposcent?* De his obseruatio prior, durior, posterior, interueniente misericordia inclinauor est. Nam confusudo prior tenuit, ut concedereetur pœnitentia, sed communio negaretur. (quod est in illo Eliberino Concilio) Nam cum illis temporibus crebre persecutiones essent; ne, communionis concessa facilitas, homines de reconciliatione securos, non renocaretur lapsu; negata merito communio est, concessa pœnitentia, ne torum penitus negaretur, & durior em esse remissionem fecit temporis ratio. sed postquam Dominus noster pacem Ecclesiis suis reddidit, iam depulso terrore, communionem dari obeuntibus placuit, & propter Domini misericordiam, quasi viaticum profecturis, & ne Nonianiani heretici negantis veniam, asperitatem, & duritiam subsequi videamus, tribuitur ergo cum pœnitentia extrema communio, ut homines huicmodi vel supremis suis, permittente Salvatore nostro, à perpetuo exitio vindicentur. Haec tenus Innocentius.

Christi Annus Marcelli Pap. Constant. & Gal. Imp. Constantio & Galerio 6.^m Coss.

306.

3.

3.

Galerio 6.^m

a lib. 8.c. 17.

Anno quinto persecutionis, ipso die Domini Resurrectionis, Cæsareæ in Palæstina, Theodosia Virgo Tyrensis, fidelis & modesta, non adhuc decim & octo annos nata ad Tribunal accedens, Martyres salutatura, seq; eorum precibus, cum ad Dominum venissent, commendatura, comprehensa, hilari vultu, varia cruciamenta perpersa, in mare abiici iubetur Euseb.^a

Plures alij diuersis supplicijs ibidem consumpti, plures, pedibus, ignito ferro, debilitatis, ad metalla damnati. Pamphilus omni virtute præstantissimus, multis cruciati-bus vexatus, in carcerem dimittitur.

Urbanus Præses, post innumera feritatis sua in sanctos Martyres edita facinora, diuina eum ultione prosequente, Maximiani Galerij, cui impense in Christianorum car-nificina gratificari studuerat, sententia, morti addicitur. Euseb. cap. 17.

Reddita pace Ecclesiæ, abdicatione Maximiani, & successione Constantij (Euseb. 8. cap. 25.) Carthaginem conuenientes Episcopi, in locum Mensurij ordinant Cæcilianum Diaconum, Episcopum Carthaginem.

Schisma aduersus eum conflatur, ab hoc triplici genere hominum: ab ambientibus illum Episcopatum, spe sua frustratis; à Presbyteris, qui commendatum sibi à Mensu-rio aurum & argentum, Ecclesiæ reddere recusabant; & à Lucilla factiosa & pecunio-sa femina, illi infensissima, quod ab eo Diacono, adinoneri ob Ecclesiasticam discipli-nam, ferre non potuit. Hi igitur cum Numidia accitis Episcopis Carthagine conue-nientes, vitio factum Cæcilianum pronunciant, & damnant, & Maiorinum quendam Lucillæ domesticum, ipsa suffragante, ordinant Episcopum. Hi ordinatores, de nume-ro Traditorum, iam ante in Concilio Cirthensi crimina confessi, indulgentiam sibi inuicem tribuerant, & crimen traditorum, per summum nefas. in Cæcilianum & ordi-natores eius, atque adeo in omnes ipsi communicantes contulerunt. Optatus. b & August. c

b lib. contra
Parmen.

c lib. 1 c. 3.

contra Par-

mæ. & in Bre-

uic. coll. 3. c.

14.

Hoc illud est immane schisma Donatistarum, dictum a Donato, à Casis nigris sic dicto, primo auctore, de quo August. in Breuiculo collat. diei tertie, cap. 12. Vbi in-quit, *Etiam Donatus a Casis nigris, in presenti commixtus est, adhuc Cæciliiano Diacono, schismate Carthaginem, de Carthaginis enim Schismate, exorta est aduersus Ecclesiæ catholicæ pars Donati, quamvis ab eo denominari refugiebat, ut à Melchirade Papadimnaui,* (vt est in Breuic. collat. diei tertie, cap. 18. & 20.) Sed potius à Donato Episcopo Carthagin. successore Maiorini qui pollens eloquentia, schisma auxit & propagauit. Aug. de hist. cap. 69.

Galerius Maximianus duos Cæsares creat, Maximinum atque Seuerum, & Orienti præficit. Eutropius.

Constantius Imperator in Britannia Eboraci, Constantino filio, natu maiore, ex Helena, qui, extremo illo tempore, opportune insidias Galerij Maximiani fugiens, ad-uenerat, successe relictio Imperij, moritur, Oct. Kal. Aug. Imperij anno 16. Hierony-mus in Chron. Victor. Euseb. in hist. & in vita.^d

d lib. 1.c. 11.

Constantini Imp. Ann. I.

e lib. 8.c. 26.
f lib. 1. c. 16.
& 17.

Constantinus trecentesimo sexto Christi Redemptoris nostri anno, Olympiadis du-centesimæ septuagesimæ primæ anno primo, Cōstatio atque Galerio Augg. sextū, Consulibus, hæres ex Testamento relictus, id decernēte diuino nomine, ac totius exercitus suffragantibus votis, Imperator Augustus acclamatus, paternum accipit Imperiu-m, annum ætatis agens circiter trigesimū primū. Euseb. in hist. & in vita Gallica-nus in Panegyr. 4. Constantini. Tripart. lib. 7. cap. vltimo ex Socr. Titulo tamen Au-gusti

A gusti abstinet, vsque ad Nuptias Faustæ Maximiani Herculij filiæ, Cæsar is appellatio contentus, Panegyr. i.

Paterno genus ducbat à Claudio iuniore Imperatore; & si altius repetas, à Vespasiano, vnde Flauia gentis cognomen & insignia est consecutus. Trebell. in Claud.

Helena vxor
Cōstantij nō
concupina.

Maternum, non paris claritudinis, à Britannico Regulo, cuius Helenam filiam, hospitatus forte apud eum aliquando Constantius, accepit in uxorem, & ex ea genuit filium Constantinum; quam postea coactus est à Maximiano repudiare, ut Theodoram filiam eius acciperet, in successionem Imperij. atque hoc quidem probabilius videtur; (quidquid dixerint alij, & maximè Zosimus, Christianis & Constantino infensissimus) nam de repudio constat ex Eutropio lib. 9. & Victore in Diocletiano, quod qui dem iustæ uxoris, non concubinæ dici solet, præterquam quod de eximia continentia

B Constantij prædicat Panegyrici, & de alia eius uxore nulla mentio, natum porro Constantinum in Britannia, Gallicanus Orator disertè affirmat.

Britannicis rebus Romanam perlati, & noui Imperatoris imagine de more exhibita, Maxentius, vt Maximiani Herculij gener. (ex nummo, haud pridem inuenito) non filius, vt Zosimus putauit atque Eutropius, Constantio in Imperio post habitus, Praetorianis militibus fauentibus, inuadit Imperium 7. Kal. Octob. Zosimus lib. 2. & Victor in Maximiano, & alij.

Maxentius in
uadit Imp.

Maxentius ad stabiliendum sibi Imperium, Christianos, quos in Constantinum propensos suspicaretur, sibi conciliare studens, eorum religionem se suscepturnum simulat, & beneficijs deuincere studet. Euseb. lib. 8. cap. 16.

C Idem Africanis iratus, quod suis partibus minimè fauerent, in eos sauijt, & post indulgentiam dedit, quo nomine etiam Christianis est libertas restituta, vt ait Optimatus ^a Aug. ^b Euseb. ^c Zosimus. ^d

^a lib. 1. c. 6.
^b Parmen.
^c In breuic.
^d d. 3. c. 18.
^e lib. 8. c. 25.
^f lib. 2.

Schisma Meletianum.

M Eletius Episcopus in Ægypto, à Petro Alexandrino Episcopo, multis coniunctus criminibus, & in primis, quod Idolis sacrificasset, in Synodo depositus, non se purgare studens, Schisma fecit, adeo, vt illius sectatores etiam nunc pro Christianis, Meletiani vocentur, sic Athan. in apolog. 2. cui potius fides adhibenda quam Epiphanio, qui falsa hac de re historia deceptus, multo aliter prodidit de Meletio. Acta etiam S. Petri, cum Athan. consentiunt, item Socrates. ^e

^e 1. cap. 3.

Christi Annus Marcelli Pap. Constantini Imp. Constantino & Co. ^f
307. 4. 2. . Maximiano nouis & Co. ^f

S Extō anno Persecutionis Orientalis Ecclesia exagitatur; alijs plurimis, sinistro pede debilitato, dextro oculo effosso, ad metalla damnatis; alij, post dira tormenta, necatis, in quibus insignes recensentur ab Eusebio, ^f Virgo quædam Gazensis, Valentina Virgo Cæsariensis, & Paulus.

^f lib. 8. c. 18.

E Remissa persecutione, qua causa nescitur, & reuocatis qui ad metalla damnati fuerant; mox, de improviso, Maximini Cæsar is editis recrudescit, tanta cum immanitate, vt in ipsa sanctorum caduera sauerint, & insepulta, feris prædam permiserint, atque ipsos in gentiles, humanitatis tantum causa, puderet & tæderet, sed & ipsa terra, prodigioso quodam modo exhorruisse videtur, cum sereno & fudo cælo, columnæ ipsæ publicorum operum guttatum fluxerint, fora & plateæ, humore maduerint, omnibus stupentibus, & quasi terræ & lapidum lacrymas, de tanta hominum feritate, agnoscetibus.

Remissa per-
secutio, re-
crudescit.

De plurimis post dira tormenta necatis à dirissimo Præside Palestini Firmiliano, quatuor nominantur eximij Martyres, Antonius Presbyter, Zebinas, Germanus, & Ennathas Virgo. Eusebius. g

^g lib. 8. c. 18.
& 19.

a.c. 27.

De Virgine,
quæ Cathe-
rina illa infi-
gnis putari
potest.

Idem porro Euseb. eodem lib. a nequitiam & turpititudinem Maximini in Oriente & Maxentij Romæ imperantium describens, illiusq; stupra, & Virginum raptus comminorans, meminit de Virgine quadam Christiana, quæ quanquam alijs rebus, vt opibus, generis splendore, & exquisita doctrina insignis fuit, tamen ista omnia præ pudicitia posthabuit, quam cum insano amore desperaret Maximinus, nec tamen ad obsequendum suæ cupiditati, mori potius paratam, inducere posset, illam fuga dilapsam, multatam omnibus facultatibus spoliauit.

Hanc virginem fuisse celeberrimam illam Catharinam, seu Caterinam, aut Æcaterinam vt veteres codices habent, multa sunt quæ persuadent. quam cum Rufinus lib. 8. cap. 7. Dorotheam vocet, fieri potest vt Æcaterinæ nomen, ab Hecate fortè derivatum, cum adhuc gentilis esset, haberet, quod postea Christiana facta in Dorotheam mutarit, sed priore fuerit magis nota. nec vero mirum, si reliqua, quæ de ea celebrantur in Ecclesia prætermiserit Euseb. vt sibi ignota, qui & ipsius nomen ignorauit, potuit enim post ex fuga retrahi, & tunc reliqua omnia contingere, quæ à Metaphraste fusiis quâm fidelius prodita ex antiquis monumentis extant apud Sur. 25. Nou. nec vero derogeret historiæ veritati, quod de tanta eius sapientia fertur, nam simile quiddam refert Socrates b de Hypatia, sub Theodosio iuniore, Et illud verisimile, per Gétiles Philosophos, quibus abundabat Alexandria, tentasse tam doctam virginem, à Christiana fide abducere.

Sub eodem Maximino, sed annus ignoratur, Mennas, ex Ægypti Præfecto Augustali, quod Christianus esset, Martyrio coronatur; quem, cum Hermogenes eius successor, atrociter laceratum, in sequenti die, diuina ope sanum & integrum aspiceret, susceppta Christi Religione cum alijs militibus, cum eodem Menna, a Maximino obtruncatur, de quibus ne verbum quidem Euseb. sed extant hæc & alia in actis, non omnino quidem synceris, ex Metaphr. apud Sur. 10. Decembr. & in Menologio.

Seuerus Cæsar, a Galerio Maximiano in Maxentium immisitus, Rauennæ interficitur, vt Eutrop. & Hier. in Chón. an in itinere Romanum pergens, suauis Maximiani Herculij, Maxentij insidijs circumventus? vt Zosimus lib. 2.

Maximianus Herculius, Diocletianum, Carnuti oppido Celticō, solicitat ad resumēdum Imperium, turbas prætendens, sed rejicitur. Zosim. lib. 2.

Constantinus Cæsar in Gallijs iam regnans, ingenti militum & Prouincialium fauore, cœdit Francos, & Alemannos, captis eorum Regibus, quos etiam bestijs, cum magnificum spectaculum muneris parat, obiecit. Eutrop. Nazar. panegyr. 3. Constantini, Euseb. in Vita.

Constantinus Adolescens Mineruinam vxorem suscepserat, ex qua Crispum genuerat, ut colligitur ex Panegyrico habitu in Nuptijs Faustæ; verius, quam quod Victor & Zosimus tradunt, cœcubinam fuisse. Sed hoc anno accepit Faustum Maximiani Herculij, ex Eutropia Vxore, filiam, & simul nomen Aug. Panegyricus.

Maximianus Herculius assētans Imperium, ob idque insidias Constantino struēs, illisque, per Faustum filiam deteētis, fugata capescens, inseguente Constantino, Massilia inclusus, de salute desperans, laqueo sibi vitam eripit (Panegyr. 4.) an eripitur, a Constantino, vt auctor est Viator, an morbo extinguitur? ut scripsit Zosimus.

Viator certe natione Maurus, Maximiani iussu, ob Christi confessionem plectedus, ait ad Milites, dicate Imperatori Maximiano, hoc anno illum abitum e vita, Aëta apud Sur. 8. Maij. Inter Diuos a Maxentio relatum, temploque auctum, numisma demonstrat.

Ex Panegyrico 5. Constantini, satis colligitur Constantinum, licet sineret Christianos quiete agere, adhuc tamen Gentilitia superstitionis addicatum, Dijs etiam sacrificasse; idem quoque ex nummorum inscriptionibus probatur.

Seuero Cæsare occiso, Galerius Maximianus Licinium e Dacia Oriūdum, vt in bello strenuum cognitum, Cæsarem creat, qui hoc ipso anno Valentem, qui in Oriente inuaserat Imperium debellatum occidit, Zosimus lib. 2. Eutrop. lib. 10.

lib. 1.c. 19.
Crispus Co-
stantini F. ex
Mineruina
vatore.

A

B

C

D

E

A

Christi Annus Marcell. Pap. Constantini Imp. Dioceletiano decimum^m Coss.
308. 5. 3. Galerio Maximiano 7.^m

a lib. 8. c. 20.
& 21.

Septimo persecutionis anno, egregij & præstantissimi Martyres recensentur, ab Februario & præter alios nonnullos, duodecim, passi cum Pamphilo Presbytero Cæsariorum, doctissimo & sanctissimo, sub Firmitiliano efferatissimo Præside in Palæstina: qui diuino nomine vlciscente, non longo post tempore, cum alijs eiusdem sceleris participibus, gladio finem viuendi fecit.

Pamphilus presbyter, præter gloriam Martyrij, insignis est inter scriptores Ecclesiasticos, cuius extat Elogium apud Hieronymum in catalogo.

B Extant alij etiam Palæstini Martyres, in hac eadem persecutione passi, in tabulis Ecclesiasticis, de quibus apud Euseb. nulla mentio, Bibli, Aquilina duodecim annos nata 13. Iunij. extant Acta.

Fortunata virgo, Cæsarea; Procopiusq; (diuersus ab eo de quo Eusebius b) cuius extant Acta, per paucis emendatis, legitima, ante ætatem Iuliani conscripta, plane digna quæ legantur de quo & Nicephorus.^c

b lib. 8. c. 12.

c lib. 7. c. 15.

Maxentius Romæ, extinctis Seuero Cæsare, & Alexandro in Africa res nouas moliente, firmato Imperio, simulationem Christianæ professionis retexit, blanditijs primo tentato Marcello Papa ad sacrificia Daemoniorum, post vero eo detestante, ad equorum publicorum ministerium damnato. Extat Marcelli Epistola ad Maxentium hoc argumento, sed aliqua extrinsecus additamenta accepisse videtur, parum probata.

C De Maxentij grassatione in omnium facultates sic Panegyr. Mille & sexaginta annis contractas, ex toto orbe diuitias, monstrum illud, redemptis in ciuale latrocinium manibus, ingesserat, ad hoc aliena matrimonia, innocentium capita cum bonis passim donando, usque ad mortem, deuotionis obstrinxerat &c.

Stephanus Laodicensis Episcopus, fidem deseruit in hac persecutione, alioqui Philosophia scientia insignis, illi succedit Theodatus, doctrina & sanctitate morum celebris. Eusebius.^d

d lib. 7. c. vi
tim.

Passi sunt Laodiceæ in hac persecutione Trophinus & Tholus, sub Praefecto Asclepiade, & Artemon Presbyter, de quibus Martyrolog. Rom. 11. Mart. & 8. Octob.

Hoc anno item, qui numeratur tertius Maximini, Quirinus Episcopus Sciscianus in Illirico, gloriose pro Christo decertat, mola ad collum alligata, in flumen præcipita

D tus & supernatans, donec mergi, orans, impetravit. Euseb. in Chron.

Eadem quoque persecutione in Illyrico, passus est Vrscius, sub Aristide Præside, Spalati, Felix: Sirmij, Irenæus Episcopus, sub Præside Probo; Drizipare in eadem Provincia, Alexander Martyr, miraculorum gloria post celeberrimus.

Eodem quoque tépore penes Græcos, Maximus, Quintilianus, & Dada Martyres. extant Acta, sed non nihil depravata. Insuper Theodorus, Oceanus, Ammianus, ac Iulianus, Charitina, Eusebius, Neon, Leontius, Longinus, & alij, quorum omnium memoria extat in Martyrolog. diuersis diebus.

Donatistæ per varias calumnias in Cæcilianum Episcopum Carthagin. allectis sibi Numidis & Mauritanis Episcopis, & ipsijs impijs Traditoribus, colligunt Carthaginæ Concilium (mirum dictu) ducentorum Septuaginta Episcoporum. Aug. Epistola 48. ad Vincetium, ex Tychonij Commentarij, cuius tamen memoria Concilij, remanet apud ipsos penitus antiquata, quod qui se puros iacent & alienos a traditoribus, tantam hanc multitudinem ex traditoribus conflatam negare non possent, eo que potius vtebantur Concilio, quod ante biennium septuaginta Episcopi in Cæcilianum celebrassent.

Christi Annus Marcell. Pap. Constant. Imp. Post Consulatum anni superioris, Maximiani & Dioclet. 309. 6. 4.

AQuod fieri consuevit, cum aut noui creati non fuissent Consules, aut nomina, aliqua de causa abrata, quod de Maxentio suspicari licet, propter eius Tyrannide, quod tamen præter antiquum morem fuit, quo Consules, quantumvis criminosi, minime expungebantur, ut asserit Tacit. Ann. lib. 3.

B**M**arcellus Papa, usus pace Ecclesiæ, quam simulatio Christianæ Religionis in Maxentio præbebat, ordinandæ Ecclesiæ, superiori persecutione perturbatae, insistens, nouum Cœmeterium via solaria, & viginti quinque Titulos in urbe constituit, quasi Diceceses ad Baptismum & poenitentiam multorum, qui ad fidem veniebant, & ad sepulturas Martyrum. ex lib. de Rom. Pont. Quo innuitur impetrasse a Maxentio, ut corpora sanctorum Martyrum in Urbe sepelirentur, quod iure Romano vetitum erat. Inter porro Episcopos, qui Viginti unus ab eo creati feruntur, (lib. de Rom. Pont.) unus Emygdius fuit Episcopus Aculanus, qui sub hac persecutione Martyr obiit. Non. Aug. Ereptus Marcellus a Clericis e stabulo, ad quod a Maxentio damnatus fuerat, rursum a Maxentio in illud retractus, amictus cilicio, moritur 17. Kal. Feb. cum sed ann. 5. m. vnum & d. 25. cessat Episcopatus dies 20. quinta Febr. creatur Eusebius Græcus.

Eusebij Papæ. I.

C**E**xstant Acta Marcelli apud Surium 16. Ianuarij, in nonnullis corrigenda, ut in Codicibus, & emissione illa Cyriaci Diaconi, cum Largo & Smaragdo à Diocletiano, ad Saporem Regem, ut eius filiam a Dæmoni liberaret, & de Rege ipso Baptizato, quæ minus constare videntur.

Lucina Matrona proscriptionem subiit, quod bona sua donasset Ecclesiæ, quod vetitum Edicto Imperatoris erat, & Constantinus post abrogauit.^a

DHis planè temporibus, credibile est Romæ accidisse quod Zosimus ait, incerto anno, de incenso fortunæ templo, cum concurrentibus ad restinguendum omnibus, & militiæ, (quem credibile est fuisse Christianum) contumeliosis quibusdam verbis in numen prolati, ac propterea a plebe, religionis, causa, interempto, tanta militum seditio est concitata, ut parum abfuerit, quin ad internecionem urbis progrederentur, nisi Maxentius eorum furor em, celerius mitigasset.

Sophronia matrona Romana (sic enim uocatur a Rufino^b) Præfecti vxor, expedita ad stuprum a Maxentio, pro sua in omnes libidine, & a marito, præmetu, abduci permissa, dum se ornare velle simulat, ense transfigit, cadavere perductoris relitto, quo facta palam fecit, solam Christianorum pudicitiam, nec pecunia expugnari, nec morte extingui posse.

Simile quiddam, non una sed plures feminæ Christianæ, exemplum ediderunt; ne dispendium castitatis, ne in corpore quidem patenterent, mortem sibi conscientes, ut Pelagia uirgo Antiochena, quæ se præcipitio, carnifici, & lenonibus eripuit: & mater ac sorores, quæ eadem de causa, in flumen se immerserunt, quas celebrat S. Ambrosius lib. 3. de Virginib. & S. Ioan. Chrisost. duabus Orationibus, apud Sur. 9. Junij, & Acta S. Luciani Martyris, apud Sur. 7. Ianuarij, quas easdem commemorasse videtur Euseb. ^b sed paulo diuerse, quarum memoriam, cum Ecclesia, anniversaria recolat celebritate, iam inde a tempore S. Ioan. Chrisost. credendum est, instinctu spiritus Santi, vt & Sampsonem, sibi mortem intulisse, legendus S. Aug. de Ciuit. Dei. ^c

Corpora
Martyrum in
urbe sepeliri
cepta.

^a De Episc.
^b & Cler. li. 4.
^c Theod.

Seditio milii
tum & populi.

Feminæ, pro
amore Casti-
tatis, se ip-
fas necant.

b lib. 8. c. 24

c lib. 8. c. 21
& 26.

A Octauus annus hic persecutionis, distinctiones habet Confessorum, qui in metallis Palæstinæ, quadam cum libertate agentes, & Christianos ritus obseruantes, partim in Cyprus, alij in Libanum fuerunt relegati; ex quibus, quatuor præcipui, Peleus & Nilus Ægyptij Episcopi, tertius Presbyter, quartus Pater mythius, pietate in omnes clarissimus, ad Magistrum militum amandati, in confessione perstantes, incendio traditi. sunt alij Confessores, ætate aut morbo, operibus inutiles, in separatum locum ad incommodum reieci, præcipuo inter eos Siluano, Gazæ Episcopo, qui a primo tempore persecutionis, ad extremum usque, varijs certaminib. decursis nobilitatus, ad sigillū quasi eius, postremus fuit referuatus. Cum eo coniuncti erant ex Ægypto complures; inter quos Ioannes, luminibus orbatus, sed tanta vi memoria, ut sacras literas memoriter, quasi ex codice, cū ingenti stupore omniū, & mei quidé ipsius, ait Euseb. recitaret, qui il

lo. quidā ea
cus fed mea
memoria singu-
laris.

B lū non semel audiui. De illis porro Confessoribus, in loco separato cōmorantibus, vno die, Quadragesima Maximini iussu, capite plectuntur. Ista sunt Martyria, octo annis in Palæstina patrata, & ab Eusebio ^a descripta, Reliquorum duorum annorum, noni & Decimi, diuersarum Prouinciarum Martyres, tantum generatim complexus est, exceptis paucis.

a lib. 8.c. 22.

In Phrygia quidem vniuersa ciuitas, Populus cum Praefecto & Magistratibus, ob constantem Christi confessionem incendio consumpta. Adaucus, genere apud Italos, clarus, Magister officiorum, & Quæstor Generalis, glorioſa pro Christo, Martyr, corona redimitus est. Eusebius ^b de duabus Virginibus sororibus Antiochenis, ætate, forma, moribus, præstantissimis, in mare demersis, commemorat. D. Ambrosius lib. 3. de Virgin. luculentissime describit Antiochenæ Virginis, in prostibulum perductæ, piam contentionem cum milite, vt, per mutationem habitus, illa eriperetur; & post, certamen, cum vterque martyrium ambiret prior; quo, vterque potiti sunt. Simile quiddam habetur in Martyrolog. Romano 28. Aprilis, de Didymo & Theodora; extant Acta præclara apud Sur. 5. April. rufusq; alia de Antonina Virgine & Alexandro, apud eundem 4. Maij; sed & Palladius in Lausiacis cap. 53. Corinthi, persimile, memoratis exemplis, accidisse testatur.

vniuersa ci-
uitas incen-
dio consum-
pta, ob Chri-
sti fidem.
Præclara cō-
tatio in sub-
eundo mar-
tyrio.

b 8. cap. 23.

& 24.

C At, præter hæc, Nicomediæ quoque contigit nobile facinus Euphrasii Virginis, quæ hac eadem Diocletiani persecutione, ad lupanar dannata, mira arte excogitata, & Virginitatem custodiuit, & Martyrium est affæcta, cum in conclavi cum improbo iuuene clausa, veneficam se profitens, & ingentem mercedem conseruatæ pudicitiæ pollicens, pharmacum scilicet, quo perunctus, ferro impenetrabilis esset, eiusq; periculum in se primum fieri eligens, à credulo iuuene, collum peruncta, obtruncatur.

c lib. 7. c. 13.

D Nicephor. Passi itidem Antiochiae, hac persecutione, habentur. Julianus Basilissa, Antonius Presbyter, Anastasius atque alij complures, ordinis Ecclesiastici, quibus accessit Martionilla, cum Celso puero, septem fratres, & alij plures, quorum omnium memoria 9. Ianuarij celebratur.

d lib. 7. c. 13.

E In Coelesyria, plurimi passi habentur. Sed est & alia Basilissa, nouem annorum puella Nicomediæ, quæ cum sub Alexander Præside, verbera, ignes, ac bestias superasset, Deum orans, Spiritum reddidit 3. Ianuar.

e lib. 7. c. 13.

In Syria, Euphratesia, Sergius & Bacchus, clarissimi Martyres extiterant, quorum supersunt Acta, sed in aliquibus emendanda.

f lib. 7. c. 13.

g lib. 7. c. 13.

& 8. c. 25.

N Onus hic est annus persecutionis, quo S. Petrus Alexandrinus Episcopus, duodecimo suæ sedis anno, inter Episcopos eminentissimus, obtruncatione capitis, 25. Nonembris, Martyrio coronatur, cum eoq; alij complures Ægyptij Episcopi. Eu- feb. d Extant Acta eius Martyrij apud Surium, sed & alia manucripta ab Anastasio

titus Ieronimatus cum
Meletio.

Bibliothecario, latinitate donata, paulo vberiora, & magis sincera. Ab hoc Arius ex-communicatus fuit ob Schisma cum Meletio non vero ob hæresim, quod habent Acta edita, (cum S. Athanasius orat. i. contra Arianos dicat eum primo ab Alexandro Episcopo, noua intercedente hæresis causa, excommunicatum) post vero præbita illi indulgentia, Ecclesiæ restitutus, & Diaconus ordinatus est, sed cum rursum ad Meletium descivisset, ne amplius reciperetur, idem Petrus admirabili quadam visione admonitus, (quod visus ei esset Christus ueste discissa dicens; hanc mihi discidit Arius, caue ne cum in communionem recipias) Achillam & Alexandrum presbyteros, pro eo interpellantes, contestatus est.

Memorabile
factum Petri
Episcopi A-
lexandrinii.

Illud vero est memorabile quod est in eisdem Actis, cum diuulgatus rumor fuisset Alexandriae, de nece Petro Episcopo inferenda, tanta turba Christianorum glomeratim confluens, carcerem obsidebat, vt passura non esset, quidquam durum in eum statui, parata potius ipsa mortem subire. At Petrus tum amote Martyrij, tum ne turba manus consereret cum militibus, Tribunum occultè admonuit, vt summa nocte, cum laternis, per posticum veniret, murumq; eo loco perfoderet, quo se intus pulsantem audiret, quo factò frustrata turba, sese expectantibus dedit militibus obtruncandum.

Eius extant Canones de lapis, & fragmentum ex Commentario de Diuinitate cōscripto, in Concilio Chalcedonensi. Act. i.

Achillas presbyter, Petro subrogatur Episcopus, Alexandrinæ Catechisticae Scholæ Magister præstantissimus, (vt est apud Euseb. 7. cap. vltimo; non vero Alexander vt est apud Epiphanium hær. 68.) sed nimia facilitate reprehensibilis, quod Arium in gratiam recepit & presbyterio auxit, vt est apud Sozom. a

a lib. i. c. 14

Durante, licet aliquanto remissius persecutione, Antonius Magnus, amore incensus Martyrij, Confessores ex Eremino, secutus Alexandriam, exhortabatur ad Martyrium, & suo asperci ex eminenti loco, candente indutus ueste, prouocabat iudicem trāseuntem, sed placuit Deo, seruare illum Magistrum Monachorum, quos oratione & exemplo firmaret. postquam vero persecutionis turbo defluxit, regressus in Eremonum, quotidianum fidei & conscientiæ martyrium merebatur. Athanasius in eius vita.

Palladius in Lausiacis cap. i. refert ex Antonio, de Potamenio puella admodū pulchra, ancilla cuiusdam, tempore Maximiani, que cum stuprum recusaret, ad intentatem iudicen, se eam in Ahenum, liquefacta pix demersurum. Per caput, inquit, Imperatoris, quod tu vereris, obtestor, vt si apud te statutum est, his me tormentis necare, non simul totam, sed paulatim me in feruentem mitti iubea picem, vt possis videre, quantam mihi dederit, ignotus tibi, patientiam, Christus: quæ per vnius horæ spatium, paulatim in Ahenum candens demissa, defecit, ubi primum pix ebulliens ad colla peruenit, quam diuersam esse ab ea, quam ponit Euseb. b multa indicant.

b lib. 6. ca. 4.

De Martyribus Ægyptijs Thebaidis, post & ante B. Petrum Alexandrinum Martyrolog. Roma. 26. Novembris, & 21. Aprilis Euseb. 8.c. 21.

Præclarus e
ueratus.

Præclarum & lepidum est, quod de Philemone Choraule legitur. Nam Apollonius Lector tormenta expaescens, ne fidem omnino negaret, quatuor Philemoni dedit aures, vt se Apollonium, mutato habitu, singeret, ac coram Præside cum alijs immolaret; at ille, mente Diuinitus illustratus, Martyrumque accensus exemplo, qui alienam gerebat personam vt negaret, propriam representans, se vere in Christum credere constanti voce professus, & tormentis exagitatus, iterum atque iterum idipsum affirmans, insigni meruit corona Martyrij decorari; cuius exemplo Apollonius roboratus, forti animo idem certamen obiit. Acta apud Sur. 14. Decemb. Apud Cyrenem, inter alios, Cyril & Theodorus Episcopos, illustres Martyres habentur.

Christi Annus Eusebij Pap. Constant. Imp. Galerio Maxi. 8.^m T. Coss.
311. 3. 6. atque Licinio

c lib. 8.c. 27.
& 28.

Dicitur & vltimus Persecutionis, numeratur hic annus, ab Eusebio c cuius a-
ctus, vt 8. anno cœpit paulum deferuescere, sic decimo anno consolitus fuit.

Lu-

A Lucianus Antiochenus presbyter, doctissimus, idemque sanctissimus, declinans causè persecutionem, ab haeretico Sabelliano proditus, perducitur Nicomediam, & in itinere, & post, Nicomediam, plures milites lapsos & alios, per poenitentiam Ecclesiam restituit, & ad Martyrium usque perducit, ex Eusebio ^a qui recitatam ait, ab eo Apologiam, coram Praefecto. Coniecto in carcere in, mors longa decernitur per varios crucifixus & famem. Praclarum vero in primis est quod legitur, de sacris ab eo Mysteriis in carcere peractis, suspensis enim discipulis, quomodo altare illuc inferrent. Mensa inquit, erit nobis, hoc meum pectus. (supinus enim iacebat, substratis acutis testulis, & pedibus in cippum inieictis, atque distractis) Templum autem sanctum vos mihi eritis, me omni ex parte circumdantes, impositis igitur suo pectori signis diuini sacrificij, sublato in coelum obtutu, & sacro ritu, precibus peractis, & ipse fuit particeps sacramentorum, & alijs distribuit, postridie in hac voce, Christianus sum, emisit spiritum, cum totos 14. dies, substratis testulis supinus iacuerit.

Lucianus presbyter M.
a s.c. 28. & 9
c. 5.

Nouā tēp'ū
nouū Altate
sātiissimi sa
crificij.

B Totam sacram scripturam valde adulteratam, hebraice doctissimus, restituit; eaque Editio Luciana dicta, qua, ab Antiochia, Constantinopolim usque, interiecit Ecclesiæ vtebantur.

Lucianæ o-
ditio scriptu-
rae.

C Scripsit & libellos de fide, quibus abusi sunt Ariani ad suum dogma stabilenduim, cum vocabulo, Consustancialis, usus non fuit, alioqui recte sentiens de fide. Hieronymus de Scriptoribus.

b lib. 8.c. 31

Discipulum ab Epistolis habuit, Antoninum eruditissimum virum. Alios plures habuit discipulos, se falso magistrum sequi gloriante, & reuera Arium post sectantes, quos commemorat Nicephorus, ^b Eusebium Nicomedensem, Marin Chalcedon. Theognidem Nicænum, Leontium, qui deinde Antiochiae Episcopus fuit, Antonium vel Antoninum, Tarsi Cilicia Antistitem, Numenium, Eudoxium item, Alexandrum & Asterium Cappadocem, quem ad Graecorum superstitionem deflexisse fama est, Tyrannorum crudelitati cedentem: postea vero, iuuante Magistro, poenitentiam egisse, ac rursum relieta magistri sententia, Ario adhæsisse. Recensentur & feminæ eius discipulæ, Eustolia, Dorothea, Seuera, & Pelagia Martyr Antiochena. Hæc fere ex Actis Luciani synceris & ger. nanis, apud Surium 7. Ian. De eodem legendus Athanasius in Synopsi, & Hier. de script. & Suidas in Historicis, in quibus ipsidem habetur illustre Martyrium duorum puerorum constanter recusantium de Idolothytis vesco.

Nicomedia
martyrū Car
nificina.

Dicto, Cyriaca, & quinque aliæ virgines; Philoterus Proconsulis Paciani filius, Cyprianus olim Magus, atque Iustina virgo; item alijs 20 Martyres, Pantaleon Medicus, Hermolaus presbyter, Hermippus, atque Hermocrates, fratres; Pacharius ciuis Romanus, Pastor, Victorinus, & socij, Anicetus & Photinus fratres, accum eis alijs plures, ut Agatonicus atque Zoticus cum Socijs, Hadrianus una cum alijs viginti tribus, extant horum Martyrij Acta & dies, quo quique Martyrio coronati, adscripti sunt tabulis Ecclesiasticis.

E Chaledone item in Bithynia, illustris Martyr Euphemia, Sofsthenes, Victor, Solchanus ac Socij milites, & 48. alijs milites corona martyrij ornati sunt.

In eadem Provincia passus habetur Eutonomus Episcopus, ex Italia illuc accedit, tres itidem virgines sorores, Menodora, Metrodora, Nymphodora.

F Niceæ, Cyrilla Virgo, & Diomedes Medicus, Martyrium suscepserunt.

G Byzantij Martyres, Centurio, Eleutherius, Mutius.

H Hadrianopoli, Maximus Theodorus, & Asclepiodotus.

I Cyrici in Hellesponto, Fausta Virgo, & Euilasius, Sisinnius Cleonicus, Eutropius & Basilius.

K A gapetus Synnadorum Episcopus, quem Eusebius Pamphili, (non quidem in hist. quæ extant) ait Siudas, multum celebrat, mentionem faciens ingentium eius miraculorum ut sunt translationes montium & fluminum, & mortuorum resuscitationes: quem dum miles esset, Maximinus occidere voluit, quod multos eius facta supra mo-

dum

dum mirari videret, huius mentio est in martyrolog. 24. Mart.

In Armenia subiecta Rom. Imp. Sebaste, Acacius presbyter, septemq; mulieres diutissimè excruciatæ sunt, sub Praefide Irenarcho, qui admiratus constantiam Martyrum Divina luce mente perfusus, & ipse credens, vna cum Acacio, securi percutitur. Quo etiam tempore, ibidem Athenogenes Episcopus, decemq; eius discipuli, idem certamen magna cum gloria obierunt. Sebaste quoque Eustratius, Eugenius, Auxentius, Mardarius & Orestes, sub Agricolao diuersis locis martyrum consummarunt.

Satalis in Armenia Ciuitas, insignis est redditu glorioso martyrio Orientij, Herotis, Pharnacijs, Firmini, Firmi, Cyriaci, atque Longini.

Melitinae passi sunt, Hiero, Nicander, Hesychius, & alij triginta; sub Lysia Praefide; sed lögè maior ille militum numerus, nempe, mille, centum, & quattuor, qui vna cum Eudoxio, Zenone & Macario, ingentem gloriam ex fidei confessione compararunt. Ibidem Polyeuetus, Victor, & Donatus, nobiles milites, necati sunt. In Aetis Andreæ ducis exercitus, quorum suo loco meminimus, de Eutychio, Polyeueti filio, vna cum alijs multis, sub Antiocho Praefide, passis, mentio habetur.

In Arabiflo, Cæsarius (qui pater fuit Eudoxij illius, Arianorum omnium scelestissimi) de cuius Martyrio Suidas. Cæsarius, sub Maximiano martyrij corona est redimitus, quamvis prius indulsisset voluptatibus: sed priores maculas, martyrij sanguine voluit eluere: nā vtroque pede magnis clavis sex trâfixo, in ignē est coniectus &c.

In superiori Armenia, cui præerat Tiridates, facta est ingens persecutio, non solum enim Gregorius ipse (qui post eius Ecclesiæ fuit Episcopus) grauissima ab eo passus est; sed & Riphimes, vna cum Socijs Virginibus 33. Deo dicatis, pro tuenda castitate & fide, post dira tormenta, necatae sunt. Cum Tiridates à numine, ob immanem impietatem, percussus insania, tandem ope eiusdem Gregorij, pristinæ mentis sanitati restitutus, quos antea fuerat persecutus, coluit Christianos, & ipsorum religione suscepta, Gregorium cum litteris (qua adhuc extant apud Surium 30. Sept.) misit ad Leonium Episcopum Cæsaream Cappadociæ, cuius per totum Orientem nomen erat celeberrimum, petens vt eum Provincia illi ordinaret Episcopum, cuius vigilanti studio & indefesso labore, Ecclesia illa, magna suscepit incrementa. Superfunt Aetæ magni illius Gregorij, citata ab Euthymio accuratissimo auctore, in Panoplia, ^a & eius ordinationis meminit S. Nicon in Epibola ad Enclystium tomo 1. Bibliothecæ SS. PP.

^b Mesopotamia quoque, cuius, vt antiquissima, ita & florentissima erat Ecclesia, acerbissimam persecutionem pertulit, vt Euseb. ^b scribit. Palmyra item, Lysimacho Praefide; cum inter alios Martyres Febronia Virgo Deo dicata, Sibaboli, ob innumeris passionum genera facile princeps enituit. cuius acta à Thomaide sacra Virgine Diaconissa fidelissimè scripta, tum ex ijs quæ vidit, tum etiam quæ à Lysimacho, ad Christum postea conuerso, accepit, superfunt, apud Metaphr. 15. Iunij.

Atque de Martyribus hoc decennio pañis, hac tenus; sed ex innumeris paucos retulimus celebriores, eosdemq; in Ecclesiastica monumenta relatos, tam apud Gracos, quam apud Latinos. Nec tamen omnes modo à nobis recensitos diuersarum Provinciarum Martyres, licet sub hac persecutione passi sint, hoc ipso anno necatos contendimus, sed libuit nouissimo hoc persecutionis anno, nonnullorum meminisse, quorum martyrij annus ignoratur.

Pax Ecclesiæ de improviso restituitur.

^c G alerius Maximianus diuinitus percussus, acerbissimo & horribili morbo, agno scens id sibi evanire, ob suam immanitatem in Christianos, Edicto relaxat persecutionem, & liberum vsum sue Religionis, Christianis permittit, & vt Deo suo, pro sua & Reipub. salute, supplicant, monet. Euseb. ^c

Eusebius Papa 26. Sept. moritur, cum sedisset annos duos, menses septem, dies sexdecim, ex indice Cresconiano; cum alij alter, sed mendoza, de tempore eius senserint; cuius Acta obscura, in opia scriptorum, vel scripturarum iactura, septimo post die, vaccinationis sedis, subrogatur Melchiades Afer.

Virgines
Deo dicatae,
Martyres.

Tiridates
Rex Armeniæ
ex persecutor
fautor Christianorum.

a p. 2. tit. 20.

b lib. 8. c. 24.

c lib. 8. c. 28.
& 29.

Melchiadis Ann. I.

Maximinus, cum Licinio, Orientale regens Imperium, improbissimus & nequissimus, non sex totos menses patitur pace frui Christianos, sed nouis commentis eos exagit, Pilati acta, Blasphemia, & conuicio in Christum referta, confingit, paſſim euulgarat, & pueris in scholis ediscenda proponi mandat, magistratibus omnibus & Praefidibus, nouis artibus, impio consilio Tyranni, fauentibus. Idem rescriptis suis inaniter iactat, suorum temporum felicitatem, sub Deorum suorum patrocinio, sed Diuina vltio statim coarguit eius mendacia; fame, peste immissa, & clade accepta, cum bellum mouisset Armenis, Christianitatis præcipue causa, antiquis Romanorum Socijs & foederatis, Eusebius.^a

Acta Pilati
conficta in
Christianos.

B Timotheus Antiochenus Romam veniens, à Siluestro presbytero hospitio exceptus, pro ingenti fidei ardore, eam publicè prædicens, à Gentilibus captus, Tarquinio Perpenæ Vrbis Praefecto, vt impietatis reus, traditus, & diu tormentis afflatus, & longo carcere maceratus, tandem capitali supplicio affectus, martyrio coronatur. Acta S. Silvestri.

a lib. 9. c. 1. &
eq.

C Hoc eodem anno, si non superiori, cum Achillas Episcopus Alexandrinus, ex hac vita migrasset, subrogatus est in eius locum Alexander, cuius episcopatus exordio cōtigisse videntur, quæ de Athanasio puero, cum sodalibus colludente, & cathecumenos rite baptizante, (vt post iudicatum est) scribunt Rufinus & Sozomenus; si quidem creatus est Episcopus, anno post Concilium Nicenum, qui numeratur Domini 326. annis ab hoc quindecim, vt non oporteat minorem tum fuisse annis duodecim, quo interim spatio, liberali eruditione est institutus, apud Alexandrum Episcopum; Sozomenus ait, eum fuisse Conuictorem & scribam Alexadri Episcopi; & Seuerus Hist. lib. 2. vocat eum iurisconsultum.

<i>Christi Annus</i>	<i>Melchiadis Papæ</i>	<i>Constantini Imp.</i>	<i>Constantino</i>	<i>& Coss.</i>
312.	2.	5.	E Licinio 2. m	

D **I**nchoatae clades, famis, pestis, & belli, in hunc annum continuantur, & ingrauen-
scunt, quibus repressa & coercita est, diuino consilio, atrox, quæ parabatur, perse-
cutio, à Maximino in Oriente, vt nec ad gladium peruererit Euseb.^b

b lib. 9. c. 7.
& 8.

D Occidentale Imperium, dira interim Maxentij Tyrannie premebat, qui totus militibus addictus, tot, quasi prædonibus, ad omnem licentiam indulgebat, ipse tur-
pissimus, & Magicarum artium, per puerorum, & feminarum euiscerationes, studio-
fissimus, Panegyr. in Constantinium & Eusebii.^c

c lib. 8. c. 26.
& in vit. lib.
1. c. 27. 28.
29. 30.

Constantinus tum iniurijs prouocatus, cum nec pacem oblatam, Maxentius admis-
set, nec Imperij collegam habere voluisse, & imagines cōtumeliosè deieceret; tum
occulte à Romanis, dira seruitute pressis, euocatis, cogitat de bello illi inferendo, Na-
zar. in Panegyr. Euseb. Zonar. Cedrenus.

Cōstantinus
meditatur
bellū in Ma-
zentia.

E In hac belli cogitatione defixus, propter maleficas, & fallaces magorum præstigias,
à Tyranno studiosè conquisitas, multo firmiore praesidio sibi opus esse præsentiens,
quam quod res militaris suppeditare solet; despectis dijs, quorum auspicijs Impera-
tores, rem infeliciter gesissent, Deum omnium Creatorem, quem Pater eius coluit, sta-
tuit implorandum. Illi igitur ab eo fausta & prospera precanti, post meridiem, Crucis
signum, ex lucis splendore figuratum, in ipso cœlo manifestè apparuit, in itinere cum
esset, spectante & obstupefcente exercitu, in eoq; hæc verba. ἐν τῇ τοῦ θρία. IN HOC
VINCE? De significatione ostenti sollicito, & dormienti, Christus Deus, cum signo,
in cœlo monstrato, videndum se præbet, præcipitq; vt exemplari ad imitationem il-
lius fabricato, tamquam praesidio in prælijs cum hostibus vtatur. Christianæ Religio-
nis professores euocat Constantinus, & ab eis de Christo edocet, statuit eum sibi co-
lendum, eiusq; Sacerdotes, sibi assessores adesse voluit. hæc sibi longe postea, ab ipso
met Constantino cum iuramento narrata Eusebius affirnat. Hæc ferè eadem Arte-

mius.

lib. 1. vitrinius^a miles, spectator, coram post, Juliano professus est. Vexillum illud, Labarum di-
stum, sibi à Constantino monstratum, idem Eusebius accuratè sic fere describit: ha-
stile oblongum, quod lignum habuit transuersum ad formam crucis, cum corona au-
ro, & lapidibus pretiosis contexta, in eaq; nomen Salvatoris, duabus solum literis
Apud Meta phr. 10. Oct. Labanū de-
scribitur. expreſſum, quas easdem literas deinceps ſemper Imperator in Galea gemitare conſue-
uit, ad cornu transuersum ligni, velamen era tappenſum, auro, & gemmis diſtinctum,
in quo imagines Imperatoris, & filiorum ad pectus vſque erant deſcriptæ. Extat ex-
preſia Labari imago in Constantini numismate (cum tamen illud diuersis modis effi-
giatum reperiatur) cum Christi nomine hoc modo: & in altero, galea cum eodem
Christi nomine.

Atque hoc signo vt firmiſſimo propugnaculo, Conſtātinus ſe per vſus
est, & ſimile vniuersū perpetuo veluit antecedere exercitum, quo confi-
ſus præſidio, non dubitauit, cū longe imparibus copijs hostē inuadere,
& hoc eſt, quod Ethnicus Orator in 2. Panegyr. post victoriā, ait.

*Quis nam inquit te Deus, qua tam preſens hortata eſt maieſtas, ut om-
nibus feceris Comitibus & Ducibus, non ſolum tacitè muſſantibus, ſed
omnē aperte timentibus, contra conſilia horiſinum, contra auſpicū mo-
ritia, ipſe per temet, liberanda urbis impetus veniſſe ſentires? &c.*

Mira quedā narrant Panegyri. Difmisa igitur magna exercitus parte, ad Rheni cuſtodiā, cum quarta parte, & mi-
nus quam quadraginta millibus, vt Panegyr. ſecundi auctōr habet, bellum aggredi-
tur, Zosimus tamen eum cum nonaginta millibus peditum, & octo millibus equitum,
aduersus centum ſeptuaginta millia peditum, & decem & octo millia equitum, ex Al-
pibus in Italiā mouiſſe ait. Obiectis præſidijs Maxentij ad Seguſium, Taurinum,
Brixiam, Veronam, Aquileiam, Mutinam, mira facilitate & felicitate deiecitis, perru-
ptis, conciſis, ad Vrbem, nullo faſto in uia obice, contendit. Mirum eſt, & Diuinis ui-
ſis, & promiſis consentaneum, quod narrat Nazarius in Panegyr. In ore inquit, eſt
omniura Galliarum, exercitus viſos, qui ſe Diuinis missis preſeferebant, & quamvis
cœleſtia, ſub oculis hominum venire non ſoleant &c. illi tamen auxiliatores tui, abſipi
audiri, parientes, ubi meritum tuum teſtificati ſunt, mortalis viſus contagium reſu-
gerunt. Sed quenam illa dicitur viſiſſe ſpecies, qua vigor corporum, qua ampliudo mem-
brorum, qua alacritas voluntatum, flagrabit verendum neſcio quid umbones coruſci,
& cœleſtium armorum lux terribilis ardebat; tales enim venerant; ut tui crèderentur.
hac eorum ſermocinatio, hoc inter audiētes ſerebant: Conſtantinū petimus; Conſtan-
tino imus auixilio &c. & de Taurinensi victoria, idem Nazar. Campum late iacentem
tantus miles oppleuerat, ut non improbaret fiduciam, qui inſtructos videret, qua enī
illa dicitur viſiſſe ſpecies? quam atrox viſu, quam formidolosa? operimento ferri, equi at-
que pariter homines obſecti, Clibanarii, in exercitu nomen eſt &c. ad unum interfectis
omnibus, tuis integris, horrorem armorum, ad miraculum victoria tranſulerunt, quod
qui inuulnerabiles habebantur, ſine inorū vulnēribus interiſſent. hæc Nazarius. Ve-
nienti, extra Vrbem Maxentius, cum exercitu ad Tyberim occurrit armatus. Ad pri-
mum igitur aſpectum, aut Gallicanus orator. Panegyr. 4. poſt victoriā Maieſtatis tua,
primumq; imperium totius tui victoris exercitus, hostes terrui, fugatiq;, & anguſtij
Maliq; ponus exclusi, exceptis larocinij illius primis auctoribus, qui deſcrata venia,
locum quem pugna ſumpferant, tenuere corporibus, ceteri omnes in fluuium abiere pre-
cipites, ut tandem aliquod cadiſ compendium, feffis tuorum dexteris eueniret. Cum im-
pios Tiberis hanciſſet, ipsum etiam illum Maxentium uidelicet, cum equo, & armis in-
ſignibus, fruſtra conatum per abrupta ripa ulterioris euadere, idem Tiberis correptum
gurgite denorauit, ne tam deformē prodigium nel hanc obitus ſuſ relinqueret famam,
quod alicuius muri ſorii gladio, telone cecidiſſet. Hæc orator, historice tamen, quod pro-
bant Euseb. & Zosim. lib. 3.

Triumphali via, triumphans Conſtantinus in Palatīnum montem Palatīumque ſe
recepit, (cuius pompa luculenter deſcripsit Nazarius) ad cuius radices, fuit illud per
petua gloria monumentum, ex S. C. poſtea fabricatum in cuius fronte hæc inſcri-
ptio legitur.

Mira quedā
narrant Panegyri.

Maxentius
ſuſtibus ab
ſorberat?
lib. hiſt. 9. c.
8. & vit. ca.
32.

A

B

C

D

E

Imp.

A

Imp. Cæſ. Fl. Constantino Maximo P. F. Augusto.
S. P. Q. R.

QVOD INSTINCTV DIVINITATIS, MENTIS MAGNITUDINE, CVM EXERCITV SVO, TAM DE TYRANNO, QVAM DE OMNI EIVS FACTIONE, VNO TEMPORE, IVSTIS REM PVBLICAM VLTVS EST ARMIS, ARCVM TRIVMPHIS INSIGNEM DICAVIT.

B

INTRA FORNICEM A DEXTRIS.

Liberatori Vrbis.

A SINISTRIS.

Fundatori quietis.

ET AB EA PARTE QVÆ SPECTAT AMPHITEATRVM.

C

Votis decem. sic Decem.

ET EX ADVERS A.

Votis XX. sic XX.

C onstantinus optime conscientius, Christi præsidio , tantam victoriam obtinuisse, in
C vrbe media, edito loco, Trophæum Crucis erexit, cum hac inscriptione.

D HOC SALVTARI SIGNO, VERO FORTITVDINIS INDICIO, CIVITATEM VESTRAM TYRANNIDIS IVGV LIBERAVI, ET S. P. Q. R. IN LIBERTATEM VINDICANS, PRISTINÆ AMPLITVDINI, SPLENDORIQVE RESTITVI.
Euseb. in Vita Constant. lib. i. cap. 33.

Ex tanta Christiani nominis exaltatione, tamque repentina, credibile est , magnos omnium ordinum concursus ad Christianismum esse factos, & Prudentius affirmat de Senatoribus, & præcipua Romana nobilitate, aduersus Symmachum lib. i.

E Constantinus, qui ob salutaris signi apparitionem, Sacerdotes Christianæ Religionis apud se habuit, a quibus de fidei Mysterijs eruditur, vt refert Eusebius, post adeptā de Tyranno, tam admirabilem victoriam, quo animo fuerit erga primarium Christia næ Religionis Antistitem, munificentia in eum ostensa declarat, si quidem Regiam domum, & Palatium Faustæ in Laterano ei donatum, ad habitandum concessit , idque ex eo satis comprobatur, quod sequenti anno, Constantino & Licinio tertium Coſſ. Optatus Mileuitanus decem & nouem Episcoporum collectum tradit Concilium Romanū, in domo Faustæ, in Laterano, ubi fuiffe Pontificis Romani sedem non videtur dubitandum, & cum omnes testificationes deficerent, ipsa earundem ædium, ab hoc tempore, cōtinuata posseſſio, cum a nullo alio Imperatore id factum reperiatur, nec alio proſus tempore, fuiffe eas hoc anno a Constantino donatas, satis certum atque perſpicuum reddit.

De immensis beneficijs per Constantinum, non modo vrbi , sed & orbi collatis inscriptio extat, Emerita in Hispania.

Palatiū Late ranense Pa pæ donatū a Constantino

A

IMP. CAE S. FLAVIUS
 CONSTANTIN. AVG.
 PACIS ET IVSTITIAE
 CVLT. PVBL. QUIETIS.
 FVND. RELIGIONIS
 ET FIDEI AVCTOR.
 REMISSO VBIQUE
 TRIBVTO. FINITIM.
 PROVINC. ITER.
 RESTAVR. FEC.

Constantini
Edicta pro
Christianis.

Edicta, quæ pro Christianis, ipso Imperij initio promulgauit, non extant, per brevia extant Rescripta, de restituendis bonis Ecclesiarum, ad Anulinum Proconsulē in Africa. Habetur apud Euseb. 10. cap. 5. Rursus vero ad eundem, de Clericorum immunitate, cap. 7. Et ad Cæcilianum Episcopum Carthagin. de pecunijs missis ad relegationem Christianorum longa afflictorum persecutiōne. Euseb. cap. 6. in qua Epistola de Osio Episcopo, proculdubio illo Cordubensi, eius latere adhærente, & pro diversarum Ecclesiarum opportunitate illum interpellante, mentio habetur.

Constantinum, ab urbe liberata, Christianam Religionem inter Cathecumenos professum, quantumvis Pontifex Maximus, per hæc tempora in antiquis inscriptionibus dictus legatur, non est dubitandum; id enim & ipse, & sequentes Imperatores, vsq; ad Gratianum fecerunt ut & stola Pontificia vterentur, & Pont. Max. se dici paterentur, non ad Sacra profana Gentilium peragenda, sed ad auctoritatem usurpandam Pontificiam, quæ in Gentili Rep. summa erat. Zosimus lib. 3.

Tyranno Episcopo Antiocheno mortuo, cum sed. ann. tredecim (Euseb. in Chron.) succedit Vitalis. Hier. in Chron. & Theodoret.

a lib. 2. c. 3.

Hermoni in sede Hierosolymitana subrogatur Macarius. Euseb. in Chron. Theodoretus.

Indictionū
origo.

Indictionum Origo ad hæc tempora videtur referenda. ante Constantini quidē tempora, nulla apud exterios, earum fit mentio: & apud Ecclesiastica monumenta, prima est mentio in Concilio Roinano, sub Iulio Papa, qui Siluestro successit, & apud S. Ambrosium, in Epistola ad Episcopos Æmilie Prouincie. in fastis certe Græcis habetur, sub huius anni Cœsilibus coepias esse numerari. Qua autem ex cauſa eiusmodi quin denus numerus ad annos, sub nomine indictionis, supputandos, usurpatus sit, cum alij aliam excogitarint, nullo certo fundamento subinxam rationem, hanc affert Auctor Annalium, quod cum quindenis stipendijs militaribus expletis, miles honesta missione, concessa capitulationis immunitate, si vellet, solitus militia, liber abire posset; si noller, maioribus priuilegijs augeretur, (de qua missione metio est in Constantini Rescripto ad Maximum b) annis singulis, erogada militibus, Principis Rescripto ad Pompeianum libus indicebatur annona, (vt patet ex Arcadij & Honorij Rescripto ad Pompeianum lib. 2. de Veteranis Cod. Theod.) Inde vero accidisse videtur, vt 8. Kal. Octobr. initiū sumeret indictione, quod eo tempore Imperatores, exhibendam militibus annona proposito edicto, indicere singulis annis confueuerint, cum iam plenissima frugum omniū facta esset collectio. Id quidem etiam colligi potest, ex Gratiani Rescripto ad Populū. c

b 1. 4. de Ve-
ter. Cod.
Theod.

c 1. 18. de
Ann. & trib.
C. Theod.

wbi inter alia, hæc habentur. *Eius anni atque indictionis exordio, quæ denouo anno ne co-
militibus poscit obsequium &c.* Probauit vsus postea, tam in censualibus tabulis, quæ in
matriculis militaribus, eiusmodi per quindena stipendia emerita, numeratione quin-
decim indictionum reuoluta periodo con cinne facile & absque errore tempora num-
erari, qui & a posteris retentus est.

A

Christi Annus Melchiadis Pap. Constant. Imp. Constantino 3.^m & Licinio 2.^m. alibi 3.^m Coss.

313.

3.

8.

&

Licinio

2.^m.

alibi

3.^m

Coss.

NE potentiores damno humiliores afficerent, hanc legem sanxit Constantinus.

Quoniam tabulari Civitatum, per collectionem potentiorum, sacrinam ad inferiores transferunt, iubemus, ut quisquis se grauatum probauerit, suam tantum pristinam professionem agnoscat. Dat. 15. Kal. Febr. Roma Constantino tertium & Licinio Coss.

Constantinus, paucis quibusdam Maxentij amicissimis, vita mulieratis, Prætorianis militibus sublatis, castris Prætorianis dirutis, Vrbanis rebus constitutis, accersito Mediolanum Licino, Constantia sorore Christiana (vt est in Aëtis Basilei Amaseni Episcopi) illi, Ethnico homini, in matrimonium data, elicto edicto pro Christianis, tum ab ipso, tum a Maximino, ad Germanos comprimendos cōtendit: quos primo sui aspergiti repressit; sed militari arte delusos, vicit, atque subegit. Zosimus lib. 2. Panegyr. 2. Constantini. Euseb. apud quem extat edictum Maximini ^a Exemplar, inquit, Imperatorum edictorum Constantini & Licinij.

Constantinus uirtute crucis, uno anno pacatum reddit Imperium, Tyranno occiso, Barbaris compressis, Gallicanus in ^b Panegyrico.

Ludos sacerulares, æqua annorum periodo, recurrentes, ab Ethniciis maxime expeditos, vt quasi fatales, ad pestes & ad morbos luesque sanandas, bellaque auertenda, diuinatus (vt ipsi putabant institutos, & ad eam usque diem celeberrime cultos, magno gemititatis mœrore depicunt & celebrare contemnit. Zosimus lib. 2. qui ruinam Imperij Romani ab hoc exordio narrare auspicatur.

Gentiles de Christianismi gloria tabescentes, ad solatium quamulumcunque sui mœroris, nouum oraculum cōfinxerunt, & euulgarunt Christianam Religionem 365. anni tantummodo duratram, quorum 308. iam prope præterlapsi essent. Petrum quoque Apostolum Magum fuisse prædicarunt &c. Ex Augustino de Ciuit. Dei. ^b

Constantinus nouo Rescripto cauet, concessa se Clericorum immunitati. ^c

Schismatici Donatisti & Cæcilianum Carthagini. Episcopum, apud Constantinum accusant, qui primum tres illis dat Episcopos de Gallia, mox agnoscens hoc ad summum Antistitem pertinere, causam ad Melchiadem defert, cum alijs Episcopis decem & non uem, qui causa cognita Romæ, in domo Faustæ, in Laterano, Donatum a Casis nigris, factionis Schismaticorum auctorem damnant, Cæcilianum absoluunt.

Rursum a indicio Episcoporum appellant ad Constantinum, qui iadigne admodum ferens tantam eorum periuriam, in Epistola ad Episcopos, illa profert: *O rabida furoris audacia, sicut in canis gentium fieri solet, appellationem interposuerunt. & paulo ante dixerat, Meum indicium postulant, qui ipse indicium Christi expecto, Dico enim (ut se veritas habet) Sacerdotum indicium ita debet haberi, ac si ipse Dominus residens iudicet, nihil enim licet his aliud sentire, nisi quod Christi magisterio sunt edicti, Optatus & Augustinus, qui rem hanc totam luculenter describunt, ille quidem lib. 1. contra Parmenianum hic autem ep. 68. & in Breuiculo.*

Melchiades Papa 4. Id. Dec. cum sedisset annos duos, menses duos, dies 7. moritur, subrogatur Silvester Romanus Presbyter, Kal. Febr. Quod vero antiquis monumentis

E

Martyr appellatur, vel id more maiorum fieri potuit, quod qui persecutionis tempore passus tormenta, licet superstes in pace quieuerit, martyr appellaretur: & ipsum tale quid passum, quod ignoretur, vt qui sub persecutionibus vixerit, credibile est. lib. de Rom. Pont. in Melchiade. *Hic fecit, ait, vi oblationes consecrata per Ecclesiæ, ex consecrato Episcopi dirigerentur, quod declaratur fermentum.* locus est obscurissimus, qui ex alijs locis eiusdem libri declaratur, in Siricio, & in Epistola Innocetij primi, ad Decentium cap. 1. & alijs; nimis, nihil aliud fuisse fermentum, quam fermentatum panem benedictum, quo, ob communicationis symbolum, ab Episcopo impertirentur cum Parochiales Presbyteri; qui eundem, sub se constitutis fidelibus distribuerent, cer-

Castra Prætoriana diuūtur Prætorianis sublati.

a lib. 9. hist. cap. 8. & 10. cap. 5.

b lib. 18. cap.

53. Clericorum immunitati cauet Cœsttinus.

c. 1. de ep. & Cle Cod. Theod.

Donatitanus appellatio. Constantinus plane se probat Christianum.

Locus obscurus explicatur.

Eulogia publica & privata.

tis, diebus: ipsum vero diuersis nominibus appellatum, nimirum fermentum, ad distinctionem Azymi panis, ex quo soleret confici Eucharistia, dictumque esse Sacramentum, ob sacræ rei signum, nempe Catholicae vnonis, Sacerdotali benedictione consignatum, ob idque benedictionem itidem, & Eulogias dici coſueuisse de quibus extat antiquus Canon, titulo Pij Papæ, Tomo primo Concil. ut de oblationibus, quæ offeruntur a populo, & consecrationibus quæ supersunt, uel de panibus quos deferunt, fideles ad Ecclesiam, vel certe de suis, presbyter, conuenienter partes incisas habeant, in Vase nitido, & conuenienti, vt post Missarum solemnia, qui communicare non fuerint parati, Eulogias, omni die Dominicō, & in diebus festis, exinde accipiant, quæ cum benedictione prius faciat, & Canon Conc. Laodiceni cap. 14. *sanctas oblationes, ad uicem Eulogiarum per festinatatem Paschalem, ad alias Parochias mitti minime oportere* quia nimirum eo die populus omnis communicaret. Atque haec Eulogia publicæ erant, communionis Catholicæ signa, aliae erant privatæ, quas scilicet, amici inter se, vltro citroque dare atque accipere consueuerant, cuiusquidem antiqui viſus, exempla complura suppetunt, & inter alia Paulini Nolani Episcopi, ad Seuerum scribentis, Epist. 1. in fine. Panem Campanum de cellula nostra tibi pro Eulogia misimus, & ad S. Augustinum apud eum ep. 3 1. in fine, & ad Alipium ep. 35. apud eundem, & ad alios. Augustinus & ipse ad Paulinum Epist. 34.

Coffessio Maximini persecutoris uitæ malorum extorta.

a li. 9. cap. 8.
& 9.

Maximinus, bello, contra ius fasque in Licinium moto, profligatur: Deorum Sacerdotes, vt præstigiatores, & salutis suæ proditores, trucidat. Christianorum Deo laudem tribuens, legem, pro eorum plenissima libertate, sanctitatem, ac demum lethali & horribili morbo correptus, oculis de capite fluentibus, miserabiliter moritur, confessus ea se merito perpeti, ob admissam in eos immanitatem. Ministri eius immanitatis, Peucetius, Cultianus, Theotecnus, alij amici, familiares, liberi ipsi, morte cum ignorantia multantur, Statuae, Tituli, inscriptiones deiiciuntur, oblinuntur, deturpatur: Ecclesia Christianorum ingenti exultatione Triumphant. Euseb. ²

Donatistæ, qui proximo anno, à Concil. Rom. quo absolutus fuerat Cæcilianus, ad Constantinum appellarent, ipso maxime indignante, ex eius tamen indulgentia, putantis, sic posse dissidentem Ecclesiam Africanam vñiri, obtinenter hoc anno, nouum fieri Iudicium, Arelate Concilio coacto, vbi ipse erat, sed prius mandat Proconsuli Africae Eliano, cognosci causam Felicis Episcopi Aptungitanus, quem Cæcilius ordinatorem, fuisse sacrorum librorum traditorem Donatistæ fuerant calumniati. quod factum est hoc anno, post quatuor menses a Concilio Rom. & Felix innocens repertus, & absolutus est. Optatus. Acta apud Optatum. Aug. Epist. 152. & post, Collationis, c. 33.

Euocati per Constantini litteras Metropolitanum Galliarum, Hispaniarum, Africæ, Italie, singuli cum duobus alijs Episcopis, ab illis diligendis (quarum exemplum extat apud Euseb. ^b ad Chrestum Episcopum Syracusanorum) data euictione publica, Arelate ut conuenirent, affuere ad ducentos (vt colligitur ex Augustino contra Epistolam Parmenianum, lib. 5. cap. 5.) ad Kal. Augusti. porro Episcopi qui affuerunt, in Tomis Conciliorum reperiuntur, subscripti per errorem 2. Concilio Arelatenſi longe post celebrati, sed Concilium ipsum & subscriptiones multa sunt & mendosa, vt etiam ipse Optatus, vbi haec narrat: Constantinus quantumuis Cathecumenus sedet in Concilio, in quo non de fide tractabatur, sed iudicium de persona agitabatur. Euseb. in Vita Cœstantini. ^c Præfuit eidem Concilio Silvester, per legatos Claudium & Vitum, Presbyteros, Eugenium & Cyriacum Diaconos, Cæcilianus innocens pronunciatur in Concilio Arelatenſi, & multi Donatistæ cum eo in gratiam redeunt, alijs in obstinatione persistentibus. Ex Aug. ep. 63. & Euseb. in Vita. ^d

Absoluta causa Cæcilius, Viginti tria capita sanciunt Episcopi de Ecclesiastica disciplina.

A Extat Synodica eorum Epistola ad Siluestrem Papam, in qua illud in primis obseruandum, quod aiunt. Placuit etiam, antequam edantur, (scilicet a se Decreta) a te qui maiores Dioeceses tenes, per te (seu aperte) omnibus insinuari.

Notandus est Canō septimus, quo Schismatici & Hæretici, a Praefecturis, ceterisq; magistratibus excluduntur, præsente, annuente, & forte etiam rogante Imperatore, latuſ & sanctius.

Schismatici
& heretici
arcetur a Ma-
gistratibus.

Constantinus 3. Non. Nouemb. Treueris promulgat edictum de appellationibus, fortasse occasione Donatistarum temere appellantium, cuius extat fragmentum in Cod. Theodos. L. 2. de appellat. & lege 1. Quorū appellat. & L. Minime, de appell. C. Iustinianeo, cuius & meminit Constantinus in rescripto anno seq. dato, ad Probianum Afr. Procur. L. 3. de appell. c. Theodos. Eius dicti de appellationibus pars illa fuisse videtur, qua cautum est, ne sententiam capitis in aliquem Iudex ferret, nisi manifeste esset sua confessione coniunctus. a

a L. 1. de poe.

Cod. Theod.

& l. 16. Cod.

Iustinianeo

Edictum de

appell.

Edictum de

sent. & te ho-

ri. Episcopo-

rum.

Quantum ve-

lit tribui Cō-

stantin. sentē-

tis Episco-

porum.

Aliud quoque edictum promulgavit amplissimum de sententijs, & testimonio Episcoporum, quod licet non extet, tamen eiusdem rescriptum datum postea C. P. ad Ablauum P. P. eiusdem cum meminit, ipsius exploratissimam fidem facit. Extat hoc ipsum integrum de Episc. Ind. Cod. Theod. quo declarat, adeo deferri velle sententijs Episcoporum, vt non tantum velit in ijs, qua spectant ad Ecclesiasticas cōtrouersias, sed etiā ciuiles disceptationes, & sacerdiciales causas ac lites, vt illibata permaneant; adeo, vt ne que Præfectus Prætorio, cuius summum ius erat, atque potestas; vel alius quilibet Magistratus, posset, eas inualidas reddere, Quod quidem rescriptum, est huiusmodi.

b De Episc.

Iud. L. 1.

Cod. Theod.

Legant Prin-

cipes & Iudi-

ces.

Imp. Constantinus A. Ablauio PP.

R Eligionis est, Clementiam nostram sciscitari noluisse, quid de sententijs Episcoporum, vel ante moderatio nostra censuerit, vel nunc seruari cupiamus, Ablaui patens carissime. Itaque quia a nobis instrui voluisti, olim prærogata legis ordinem, salubriter rursus Imperio propagamus, Sanximus namque (sicut editi nostri forma declarat) sententias Episcoporum b quolibet genere prolatas, sine aliqua atatis discretione iniuiolatas, incorruptasque seruari: scilicet, ut pro sanctis semper ac venerabilibus habeatur, quidquid Episcoporum fuerit sententia terminatum, sine itaque inter minores, sine inter maiores, ab Episcopis fuerit indicatum, apud eos qui in iudiciorum summam tenetis, & apud ceteros omnes Indices, ad executionem uolumus peruenire. Quicunque itaque luem habens, sine possessor, sine petitor erit, inter initialis, vel decursis temporum curriculis, sine cum negotium peroratur, sine cum iam caperit promis sententia, iudicium eligit sacrosancta legis Antisitis, illico sine aliqua dubitatione, etiam si alia pars refragatur, ad Episcopum cum sermone litigantium dirigatur. Multa enim que in Iudicio captiose prescriptio nis vincula non patuntur, innescigantur, & promis sacrosancta Religionis auætoritas. omnes itaque causa, quæ Prætorio iure vel ciuili tractantur, Episcoporum Sēntentijs terminatae, perpetuo stabilitatis iure firmantur, nec licet ulterius retrahare negotium, quod d Episcoporum sententia deciderit, Testimonium etiam, ab uno licet Episcopo, perhibitum, omnes indices indubitanter accipiunt; nec aliis audiatur, cum testimonium Episcopi a qualibet parte fuerit reprobatum. Illud enim est ueritatis auctoritate firmatum, illud incorruptum quod a Sacro sancto homine, conscientia mentis illibata protulerit. Hoc nos editio salubriter aliquando censumus, hoc perpetua lege firmamus, malitiosa litium semina comprimentes, ut miseri homines, longis ac penè perpetuis actionum laqueis implicati, ab improbis petitionibus, vel a cupiditate prepropera, maturo fine discedant. Quidquid itaque de sententijs Episcoporum, clementia nostra censuerat, & iam hac sumus lege complexi, gravitatem tuam, & ceteros, pro uitilitate omnium latam, in perpetuum obseruare conueniet Dat. 111. Non. Maij. C. P. De qua amplissima iudicaria potestate Ecclesiæ Catholice a Constantino collata, meminisse videtur Euseb. lib. 4. Vitæ cap. 27. & Sozom. 1. cap. 9.

b De Episc.

Iud. L. 1.

Cod. Theod.

Legant Prin-

cipes & Iudi-

ces.

E quod a Sacro sancto homine, conscientia mentis illibata protulerit. Hoc nos editio salubriter aliquando censumus, hoc perpetua lege firmamus, malitiosa litium semina comprimentes, ut miseri homines, longis ac penè perpetuis actionum laqueis implicati, ab improbis petitionibus, vel a cupiditate prepropera, maturo fine discedant. Quidquid itaque de sententijs Episcoporum, clementia nostra censuerat, & iam hac sumus lege complexi, gravitatem tuam, & ceteros, pro uitilitate omnium latam, in perpetuum obseruare conueniet Dat. 111. Non. Maij. C. P. De qua amplissima iudicaria potestate Ecclesiæ Catholice a Constantino collata, meminisse videtur Euseb. lib. 4. Vitæ cap. 27. & Sozom. 1. cap. 9.

Laudata leges Constantini.
a L. i. de in genu. Cod. Theod.

Item eodem anno & illa lex lata, de ingenuis a Tyranno feruituti subiectis, in libertatem vindicandis.
Perij illud Christiano Imperatore digestum, de quo S. Hier. lib. 2. in Is. c. 2. dicens. *Inter scōra quoq; in fornicibus spectaculorum pueri steterunt, publica libidini expositi, donec sub Constantino Imperatore, Christi Euangelio coruscante infidelitas universarum gentium, & turpitudine delecta est.*

Perij & illa pariter laudata Constantini lex, qua vetuit Eunuchos gerere praefecturas, & magistratus, de qua Lamprid. in Alexandro. Vetuit idem Constantinus ancillas Christianas tradi lenonibus, quas a Christianis hominibus redimi voluit.^b

b L. de Le non. Cod. Theod. Cessante per secutione Concilia celebri cepta

Extincto, hoc anno, Tyranno Maximino, & omni persecutio remota, coepti celebrari Episcoporum conuentus, ad collapsam Ecclesiasticam disciplinam restaurandā & lapsos in Ecclesiam, prævia tamen satisfactione, recipiendos, quorum ingens erat numerus, cuius Pastoralis studij & vigilantiæ extant Canones Conciliorum, Ancyra ni & Neocæsariensis, quorum illud prius videtur fuisse celebratum.

Ancyranum

CONCILIVM ANCYRANVM decem & octo Episcoporum Orientalium in primis illustrium, quorum plures in Niceno Concilio fidem Catholicam egregie propagarunt, quod studio Vitalis Antiocheni, Primariæ sedis Episcopi, conuocatum, credibile est: in eo Viginti quatuor Canones statuti.

Neocæsar.

NEOCÆSARIENSE, in quo cum idem fere Episcopi affuerint, qui in Ancyra, & Basilius Amaseæ Episcopus illi subscriptus, in proxime subsecuta Licinij persecutio, martyrio sit coronatus, non longe post Ancyranum celebratum fuisse oportet decem & septem Episcopi habentur subscripti, Canones 14. sancti, de Sacerdotum vita & principiis integritate.

Vitali Episcopo Antiocheno, qui huic utriusque Concilio interfuit, non multo post defuncto, succedit Philogonus.

Metrophanes Byzantij creatus Episcopus, quartus dicitur a Cedreno. Nicephorus tamen Callistus 8. cap. 6. & Constantinopolit. in Chron. seriem texunt Byzantij Episcoporum a S. Andrea Apostolo exordientes, quod illi conati sunt, ut Ecclesiam Byzantinam Apostolicam esse ostenderent, cum nemo unquam antiquorum id dixisse reperiatur, nam reuera Byzantina Ecclesia (ut testatur Gelasius) non tantum Apostolica fides non erat, sed ne Metropolis quidem, sed Parochia tantum Heraclienis Ecclesiæ.

c lib. 1. c. 41.

Constantinus decimo Imperij anno, Decennalia, non more gentilium, sed ut Christianum decebat Imperatorem, celebrat. Euseb. in vita.

d lib. 4. Vita c. 40.

Crispus & Constantinus, Cæsares creaturi. Nazar. Panegyr. in quinquennialib. Cæsarum, & Euseb.

e L. lege. 1. & alim. Cod. Theod. & l. 2 de patrib. q fil. distracti hūt lib. 1. c. 36.

Constantinus Imperator dignam plane Christiano Principe edit sanctionem, quam parentum inopiat (cum illi filios, quos alere non possent, occiderent) tum ex fiscali, tum ex priuata pecunia voluit esse consultum.

De eius in pauperes effusa beneficentia. Euseb. in vita.

Cum prosperis Christianorum rebus, complures Iudei ad fidem Christianam se transferrent, eorumque contribules id indigne ferentes, ad necem usque eos persequuntur, Constantinus Rescripto ad Euagrium, poena ignis intentata, eorum procaciām cohabet, & Christianos, qui ad eorum lectam se aggregarint, ijsdem poenis subjicit. Data 15. Kal. Nouemb. Murgillo.

Iudei liuore Christianæ prosperitatis tabescentes, & Christiano Principi subesse indigne ferentes, seditionem mouent, & rebellionem moluntur; quos, ille (Constantinus,) amputatis illorum auriculis, ac rebellionis signo impresso corpori illorum, per

omnia

A

B

C

D

E

A omnia loca circumferebat, leu fugitiua mancipia; erudiens ^{alios} omnes, ne in posterū eadem conarentur. Chrysoft. aduersus Iud. hom. 2. Tomo 5.

Ex his comprobari uidetur, aliqua conjectura, pars Actorum illorum, quæ Silvestri dicuntur, in quibus hoc ipso anno, ijsdemque Coss. narratur habita Romæ coram Constantino Imp. & Helena matre, celebris. Disputatio illa, inter Indeos atque Silvestrum, delectis arbitris, Cratone Philosopho, atque Zenophilo V. C. quibus deuictis, ac penitus confutatis, vt ex ijsdem appetet; Constantinus aduersus eos, quæ sunt recensita, hoc eodem anno statuerit, sed complura deinceps addita sunt, quæ eorundem Actorum veritati aduersantur penitus, & contradicunt. Ut illud quod Helena post Constantium Christiana fuerit, cum contra affirmet S. Paulinus, epist. 11. ad Seuerum: vt illud etiam, Helenam in Oriente, cum Constante & Constantino Augustis profecta: qui nec dum Cæsares creati essent, nec nisi post decem annos, Constantius, & post 20. Constanſ. & illud, de Summo Iudæorum Pontifice, cum certum sit, ab expugnatione Hierosolymorum, desijſſe creari Summos Pontifices; & qui apud eos primum teneret locum, appellati sint Patriarchæ, reliqui vero Magistratus, Archisynagogi, Apostoli atque Presbyteri, quod testatur Epiphanius. hær. 30. & sanctiones Constantini, atque aliorum Imp. ^a De Actis Silvestri loquens Gelasius, Actoris nomen se ignorasse ait, at horum auctor vel interpres, ait se ex Græco vertisse, accepta ab Euseb. Cæſar. sed nec his multo fideliora, quæ de disputatione Sylvestri a Græcis Zonara, Metaphraſte, Gli ia, Nicephoro, Cedreno ſcribuntur. Acta igitur Sylvestri, tempore Gelasij, ita syncera habita ſunt, vt Roma & in multis Ecclesijs legerentur. quæ etiam citauit Hadrianus ad Carolum Magnum, sed post additamentis vitiata fuerunt.

C Arius Presbyter Alexandrinus, nouam & impiam inducens hæresim, de Diminitate filii Dei, negans eum Patri consubstantialem, ab Alexandro Episcopo ſepe monitus, ſed in ſententia pertinax, in Concilio Presbyterorum & Episcoporum, excommunicatur & deponitur. Epiph. ^b Oroſ. ^c Theodoret. ^d & alij.

Colluthus, & ipſe Presbyter Alexandrinus, hoc fere tempore, ſe pro Episcopo gerens, ordinat presbyteros, conflat ſectam Colluthianorum, docet hæresim; Deum ſci- licet non esse malorum creatorum. Aug. de hæref. ^e Philastr. ^f Theodoret. ^g

Constantinus poenam illam abolet, qua miserorum hominum vultus inſcribeban- tur, quo, inquit, facies, que ad ſimilitudinem pulchritudinis cœleſtis, eſt figurata, mini- me maculetur, ad Eumelium, Cabilluno. ^h

^a Acta Silveſtri Pap.

^a L. 2. 13. 14.
^b Iud. Cod. Theod.

^b hær. 68. &

69.

^c li. 7. ca. 28.

^d li. 1. c. 2. &

3.

^e cap. 65.

^f cap. 8.

^g li. 1. cap. 4.

^h L. 2. de pe.

L. Theod.

D Christi Annus Silvestri Pap. Constantini Imp. Sabino atque ⁱ Coss. Rufino ^j 316. 3. II. ^k

Dioctetianus, diuino vt videtur, iudicio, ad id tempus reſeruatus, quo Christianam religionem, quam omni mole, extinguiere conatus erat, florentissimam videret, & tabefceret, hoc anno miserabili morte defungitur. Euseb. lib. 8. cap. vii. mo. Zofimus lib. 2. Zonar. Cedrenus. Victor, eius mortem ante triennium ponit, dicens: Morte consumptus eſt, ut ſatis patuit, per formidinem, voluntariam, quippe cum à Constantino atque Licinio vocans ad festa nuptiarum, per ſenectam, quo minus intereffe valeret, excufauifſet, Rescriptis minacibus acceptis, quibus increpabatur Maxenio faniffe, ac Maximino fauere, ſuſpectans necem dedecorofam, venenum dicitur han- ſiffe.

Dioctetianus
mors.

Gicinius de-
ſicit a fide,
quam viſus
uerat tene-
re.

E Contigit ei, quod nulli post natos homines, vt, cum priuatus obijſſet, inter Diuos tamen referretur. Euseb. in Chron. Eutropius lib. 9. à Licinio ſcilicet Ethnico.

Licinius qui ſubdola ſimulatione, in gratiam Constantini, Christianam Religionē professus erat, iniuria eius felicitatis motus, & a Diabolo instigatus, contraria plane pīj Constantini institutis, aggreditur, Gentilium ſuperiſtionem palam profitetur, Christianos ablegat a Regia, honestos, & dignitatibus auctos, ad ſeruilia ministeria deſtinat, Episcoporum conuentus vetat, Ecclesiārum edificationem prohibet, ne quis-

Subdolæ leges ne Christiana religio p. opege tur.
a lib. ro.c. 9.
b l. i. c. 42.
&c.
c i. c. 2.

d C.lib. i.c.
7.
e lib. ro.c. 9.
f lib. i. c. 1.
in fine.
Licinij per-
secutio.

Pacho mihi,
ex militie gê-
tilli ob huma-
nitate Chri-
stianorū fu-
Christi.

Donatistar
terio appelle-
runtur, dam-
nabuntur.

simus ipse & contaminatissimus, eximiam castitatis virtutem, in hominibus esse posse negat; quasi pudicitæ patronus, interdicit, ne viri cum mulieribus conueniant ad preces, & ad Verbum Dei; neue uiri mulieribus sacra eloquia explicit; sed mulieres mulieribus; sancti, ne Episcopi in congressum, colloquiumque ueniant cum Ethnicis, eo cōsilio, ne Christiana Religio inter eos propagetur. Ex Euseb. in hist. & in Vita. ^a Et Socr. ^c Quarum prætextu legum in plurimos sævit. Ammonem Diaconum, & quadraginta uirgines, quas ille instituebat, diuersis mortis generibus afficit. Menolog. kal. Sept. Paulum Episcopum Neocæsareæ Euphratesia, quod minime destituet ab institutione fidelium, etiam mulierum, tormentis excruciat. Greg. presbyt. in orat. de laudibus P.P. Nicani Concilij & Theodoret. ^d Basileum Amalena in Ponto Episcopum, quod puellam, Glaphyram n omine, quæ in obsequio Constantiæ vxoris erat, a Licensio ipso ad stuprum expetitam, & ad se confugientem, seruasset, obruncat; & Ecclesiam illam misere uexat. Io. Nicomed. Presbyt. apud Metaphr. 26. April. & Euseb. ^e in hist. & in uita. ^f

Licinius longius in impietate indies progrediens, dirissimam instituit persecutionem, nequisissimis & truculentissimis Praefectis adhibitis, expedicionem interim etiam parans, aduersus Constantinum, cum infidæ saepius intentatæ, non successissent. In ea persecutione plures nobiles milites (quod omnes qui Christiani essent, Constantino ex animo studere, sibique aduersari putaret) ob fidem Christianam exautorati; alij tormentis necati, ut quadraginta milites Cappadociæ, de quibus S. Basilius; Episcopi, alij in carcерem coniecti, ut Theodorus in Cypro Episcopus, de quo Menolog. 12. Maij, & S. Nicolaus Myræ in Lycia Episcopus, alij supplicijs extinti, ut Blasius, Sebastianus Episcopus. Acta Eufratij & Sociorum apud Meraphr. 13. Decembr. vt Seuerianus miles, Sebaste, apud Metaphr. 9. Sept. Nicopoli alij, in eadem Provincia, apud Metaphr. 9. Sept. In Ponto plures, alij in Macedonia, in quibus insignis enituit Theodorus, Dux exercitus. Metaphr. 7. Febr. & Niceph. 7. cap. 44. alij in Syria, inter quos Abibus diaconus, præclarus Martyr eminuit. Acta extant apud Metaphr. 15. Nouemb. Huius persecutionis acerbitatem, satis indicat ingens lapsorum numerus, quorum saluti prospicere studuit Nicænum, Concilium, can. 11. & 12.

Magnus Pachomius adhuc Gentilis, hoc anno, militie, in exercitu Licinij, adscribitur, cum esset annorum viginti; hic, ob summam humanitatem, ab una Thebarum Civitate Christiana, hospitibus exhibita, etiam Gentilibus, quæ Oxyrinchus putatur) excitatus in amorem Christianæ Religionis, eam se amplexurum professus est. Acta apud Metaphr. 14. Maij, germana & syncera. De eius porro Ciuitatis insigni pietate, mira narrat Euagr. in Vita Sanctorum Patrum, cap. 5. Decem uidelicet millia Monachorum, & Viginti millia Virginum, in ea extitisse.

Scribebat hoc anno Persecutionis Licinij, Laetantius, Christianus Orator, libros illos 7. Diuinarum institutionum luculentissimo Stylo, in extrema senectute. Scholasticus magis, quam Ecclesiasticus visus est Damaso, & Hieronymo, parum peritus in Christianis rebus, a Gelasio eius opera censemur apocrypha, ob errores, imperitiæ magis, quam malitia. Hier. de script. & Epist. 13. & 124.

Donatisti detestabiles, ab Arelateni Concilio, post Romanum, damnati, rursus appellantes ad Constantinum, tertio Mediolani ab eo dominantur; Cæciliano abscessato; qui quidem Imperator appellationem admisit, nō Ecclesiasticum ius usurpans, sed improbitati eorum indulgens, & importunitissime contentioni fine inponere studes. At illi iudicium Constantini calumniantes, reuersi in Africam, Basilicam Catholico rum, quam Imperator in Constantina Ciuitate ædificarat, occupant, patiente fere tribus Catholicis, quæ de modestia laudantur a Constantino, qui & Fiscalem locum ad aliam ædificandam Basilicam tradit.

Mansuetissimus porro Imperator, ingentem Donatistarum factionem veritus, ne Africam perturbaret, omni humanitate cum eis agendum censuit, & a sanguine eorum, pessime meritorum, abstinuit; vel ne ab hereticis Christianorum persecutor habereatur; & ne, quos ipse occideret, ab illis Martyres haberentur, contentus aliquando exilio aliquos damnasse, & priuasse Basilicis. Hæc fere ex Aug. post Collatione 8 & alibi.

Christi Annus

Silvestri Pap.

Constantini Imp.

317.

4.

12.

201

A ^a Et ex litteris Imperatoris ad Episcopos Africæ ad Celsum Vicarium, & ad Verinum seu Valerium, post annos quatuor Vicarium in Africa. <sup>a ep. 162.
cōtra Parm.
lib. i. c. 6. &
8.</sup>

Hoc eodem anno, ijsdem Consulib. ad Domitium Celsum rescripsit, ne Materfamilias per apparitores in Iudicium, extra domum traheretur. <sup>b Cod. The.
de offic. om-
niū Iud. l. t.
c l. t. Cod. &
his qui i Ec-
cle. manum.</sup>

Hoc ipso anno concedit Episcopis, quemlibet, ex seruo, facere, non modo liberum, sed mox ciuem quoque Romanum creare. ^{c Sozomenus. d 1. cap. 9. Augustinus. e}

Christi Annus Silvestri Pap. Constantini Imp.

317.

4.

12.

Gallicano & Coss.

& Basso

Coss.

B **C**onstantinus liberaturus Orientale Imperium, & Ecclesiam a Licinij Tyrannie, & impietate; & ipse pījs precibus vacans, & sacerdotes circa se habens, exercitum in eum mouet, angurijs, oraculis, & victimis Dæmoniorum vacantem, & ad Cybalas in Pannonia profligat. ^{f in Vita. Aurelius Victor, Zosimus lib. 2.}

Mox in Thracia illum assedit, rufsum profligat; quam primam in Thracia victoriā appellat ipsem Constantinus in Edicto de Indulgentia, tunc Veteranis cōcessa, sequenti anno promulgato, vt est in Cod. Theodos. l. 1. de Veteran. quo confutatur, quod scribit Zosimus, victoriā ad neutram partem inclinasse. Euseb. porro refert, narratum sibi longe post a Constantino, utramque hanc victoriā se cōsecutum, salutaris signi præsidio, quod, quoconque inferebatur, hostes fugabat, & cum quinquaginta vi, ad vexillum illud salutare circumferendum, destinati essent, nullum eorum, circumuolitantibus telis fuisse occisum, nisi qui illud, præ metu destituissent. ^{g Pax inter eos conciliatur; ita quidem, vt Constantinus imperaret Illyrijs, & nationibus cæteris, quotquot vltierius essent porrecta: Licinius Thraciam, & Orientem, & Vltiores Provincias haberet. Zosimus.}

Serdica retribuit ad Octauianum Hispaniarum Comitem; Clarissimorum virorum delicta, statim puniri debet, nec vlla fori exceptione gaudere. <sup>h II. 1. De Ac-
cūt. Cod.
Theod.</sup>

Ibidem rescribit ad Catulinum Africæ Proconsulem, vim publicam, antea relegatione, vel deportatione puniri solitam, capitali deinceps supplicio, absque aliqua appellatione fore plectendam. <sup>i Iul. de vi pu-
bl. Cod. The-
od.</sup>

Metrophanes Byzantij Episcopus, cum sedisset ann. 3. senio valde confectus, substi-
tuendum sibi curat Alexandrum, qui sed. ann. viginti, Sozomenus. ^{k k lib. 3. c. 3.}

D *Christi Annus Silvestri Pap. Constantini Imp. Licinio & Crispo Coss.*

318.

5.

13.

Licinio & Crispo Coss.

L icinium pacem violentem, Constantinus terrestri & nauali prælio, magna victoria in Thracia, non tam militum vi, quam precibus nixus, superat; & ex Nicomedia, quo se profugus intulerat, supplicem excipit, & Thessalonican ad priuatam uitā agendam ablegat, nec multo post, res nouas molientem, interficit. Edictum Constantini 4. Id. April. his Consulibus datum, his verbis: *Veteranis qui ex die V. Non. Int. cum prima per Thraciam Victoria uniuerso orbi illuxit, & qui postea apud Nicomediam, nostram missione meruerunt &c.* ^{l Eusebius in Vita. Zosimus Eutropius Victor in Cōstantino Socrates Papud Euseb. Chron. an. 18. Constantini, occisus ponitur, longe diuersa de Licinio habet I. Nicomed. Presbyt. apud Sur. 26. Aprilis, qui his ipsis temporibus viuebat, eum nimirum in Galliam amadatum, difficiili morbo oppressum, Deum verum se reiecit, confitentem, vitam finisse. q}

Totus orbis Romanus, sub uno Constantino redactus, summa pace perficitur, Euseb. <sup>m Vit. 2. c.
n lib. 2.
o lib. 10.
p lib. 1. c. 2.
q lib. 1. c. 2.
r Constantine
solus impe-
rat.</sup>

Edito Edicto, pro Christianis, Constantinus, exiles, & ad metallū damnatos reuocat, de gradu deieitos restituit, bona adempta, a priuatis, vel a fisco posessa, reddit. Martium facultates ad cognatos, uel, si ij defint, ad Ecclesiam transire præcipit, Ecclesiastis in

a li. 2. Vitæ à
c. 25. ad 41. in integrum, in omnibus bonis, locis, & iuribus restituit. loca Martyrum vestigijs nobilitata, Ecclesiæ addicit. Euseb. ^a Edictum recitat.

Ex tanta Christianorum felicitate, credibile est, magnos Gentilium ad fidem cōcursum factos, & Episcopos & populum Zelo Dei incensos, gentilitatis monumenta tollere, & demoliri studuisse, quod legimus de Nicolao Myrensi Episcopo, qui Constantini Edicto Ecclesiæ restitutus, aras, tempora, simulacra Deorum euertere instituit, vt est in actis eius, apud Metaphr. 6. Decemb. quod ipsum studium progressum fuisse, ad demoliendas quoque Imperatorum, qui Ecclesiæ persecuti fuerant, statuas, & Maximini in primis, testatur Nazianz. orat. 1. in Iulianum.

Tantam Ecclesiæ felicitatem non ferens malus Dæmon; vt Occidentalem Ecclesiam in Africa, per Donatistas, ita Orientalem, per Arianos perturbare & vexare satagit.

Arius cum asseclis, ob negatam Consuetudinem Filij cum Patre, ab Alexander Episcopo Alexandrino, cum Concilio centum Episcoporum, Ann. Domini 315. excommunicatus & depositus, in Palæstinâ proficisciatur; vbi insinuatus in gratiâ aliquorum Episcoporum, Eusebij maxime Nicomediensis, Eusebij Cæsariensis, & quorundam aliorum, eos habet suæ hæresis fautores; & dum litteris ad Alexandrum scriptis videri volunt pacem conciliare, cum illæ litteræ essent entyclicæ, hæresim spargunt, & fautores colligunt; contra quos & ipse Alexander, quamquam iam senex, ac penè decrepitus, acriter insurgit, (Athan. or. prima contra Arianos) & plurimas en. yclicas scribere litteras, pro fide Catholica tuéda, compellitur, quas numero septuaginta extare apud studiosos, asserit Epiph. hær. 69. quarum vna extat apud Socratē ^b in qua agnoscitur Eusebium Nicomed. fuisse primum Arianæ hæresis auctorem, altera apud Theodoretum ^c utraque eruditissima & digna quæ legatur. Sed prius de rebus a se gestis, contra Arium, scriperat ad primariæ Sedis Episcopum Siluestrum Rom. Pont. quæ cum perierint litteræ, earum tamen extat memoria in Liberij Epistola ad Constantinū Imp. Manent, inquit, littera Alexandri Episcopi, olim ad Siluestrum, sancta Memoriae, definata, quibus significat, ante ordinationem Athanasij, undecim, tam Presbyteros, quam etiam Diaconos, quod Arius hæresim sequerentur, se Ecclesia eicieſſe. &c. Extat Tom. 9. Biblioth. SS. PP.

Silvester, acceptis Alexandri litteris, de tanta re, excitata in Ecclesia discordia per Arium, Oſium Cordub. Episcopum, pro officio, Legatum mittit in Orientem, qui conuento Constantino, & eius acceptis litteris, ad extinguendum tantum incendium, Alexandria accurrat, id satis colligitur ex eo, quod Oſius Legatus Sedis Apostolicæ, Generale Concilium Alexandriae celebrauit, de quo Athan. Apolog. 2.

His auditis de Religione contentionebus Constantinus, valde permotus, litteras dat ad Alexandrum & Arium, (quas recitat Euseb. ^d) pietate quidem sua, & pacis studio dignas, quatenus eos ad pacem hortatur; quatenus vero Summum caput Christianæ Religionis, idest Diuinitatem filij Dei, quam Alexander assereret, & Arius negaret, leuiculam quæſtionem appellat, plane indignas; vt vel ab Eusebio Nicomedieſi dictatas, vel a Cæsariensi depravatas & corruptas suspicari liceat; eiusmodi certe sunt, vt omnino videatur, Constantinus de tota controuersia, ab Ariano homine, in Alexandrum calumnioso edoctus, dum Arium presbyterum, quasi æquat cum Alexandro, & contemptim quodammodo de tanto Episcopo & de tota re loquitur. Omnino videtur hoc anno scriptæ hæ litteræ, quo Edictum datū est ad omnes gentes, in vtrisque enim litteris meminit de aduentu suo Nicomediam, unde in Orientem profecturus erat.

Hoc eodem anno Constantinus, statutam olim legem in Parricidas, vt Culleo insuti demergerentur, renouat. ^e

Ad hunc eundem annum referenda & illa lex uidetur, qua nefandos puerorum concubitus, antea minime vetitos, non solum Romæ, sed ubique gentium coercuit. Hieron. ^f Sozom. g

Deserta loca & solitudines, reddita pace Ecclesiæ, sub Antonio magno duce, agminibus Monachorum celebrantur.

Pachomius Tiro in exercitu Licinij, eo deuicto, Christianæ militiae dat nomen, &

sub

Arii fautores.

b lib. 1. c. 3.

c lib. 1. c. 4.

d li. 2. Vitæ.
63.

Constantini
litteræ ei' pie
tate idignæ.

e L. de Par-
ticid.

f In 2. e. II.
g lib. 1. c. 8. I.
fine.

Pachomius
Anachoreta

A

B

C

D

E

A sub Abbatे, in signis nominis, Palamone, profitetur vitam Anechoreticam. Acta apud Metaph. 14. Maij.

Paphnutius, effossis pro Christo oculis, sub Maximiano persecutore, gloria confessio nis illustris, in eadem solitudine celebratur.

Item Ammon, qui a pueritia ad senectutem, magna uitæ sanctitudine uixerat, clarus habetur. alijque complures, quorum præclara extat mentio, in actis Antonij, Pachomij, & aliorum.

Synodus Laodicena.

B **L**aodiceæ, quæ est in Phrygia Pacatiana; habita est Synodus, de cuius tempore, cum certo non constet, optimis tamen colligitur coniecturis, post Neocæsariensem, in qua Episcopi, qui in Ancyra affuerunt, habita anno 314. subscripti habentur, & ante Nicenam, in qua ex ijs nonnulli subscripti leguntur, celebratam fuisse. propterea visum est collocari debere, medio, inter utramque tempore, sub Nunechio eius sedis Metropolitanus Episcopo, qui idem in Ancyra, & Nicæna interfuit Synodo. in ea conuenere 22. Episcopi. Canones statuti 59. fere de disciplina Ecclesiastica.

Christi Annus Silvestri Pap. Constantini Imp. Constantino 5.^m Licinio iuniore Cæs.

319.

6.

14.

Lib. 2.

Cæs.

C **C**onstantinus Sauromatas & Scythes bello vincit. Euseb. a Zosimus b Sozomenus. c

a li. 4. Vit. c.
5. & 6.
b lib. 2.
c l.c. 8.

Acceptis Constantini litteris, Alexäder & Arius, ad eum rescriperunt, vt est apud Epiphanium hær. 69. quæ litteræ non extant, extat tamen Epistola Cōstantini ad Ariū nunc primum ex Vaticana Bibliotheca edita, qua illum exagitat & confutat, quam etiā voluit esse Encyclicam; de qua Epiphanius hær. 69.

Ostus Cordub. Episcopus, Legatus a Silvestro Papa missus Alexandriam ad res Ecclesiasticas componendas, Generale ibi Concilium celebrat (sic dictum ab Athanasio Apolog. 2. quod præsente Apostolicæ Sedis Legato, omnes Episcopi illarum Provincia

Cōcilii Ale xandri cele bratum ab Olio.

D rum, qui parebant Antistiti Alexandrino, ad id fuerint conuocati) quod non extat; sed apud Athan. Apolog. 2. constat, in eo Colluthum presbyterum, qui se pro Episcopo gerebat, in ordinem redactum, & omnes ab eo ordinatos in veterem suum ordinem recessisse; & apud Socratem, d peruersum dogma Sabellij, quod in illis regionibus plurimum inualeret, explosum, statutumque vt sicut in Sanctissima Trinitate vna prædicaretur & ita id est essentia, ita tres dicerentur & ita id est subsistentia; ex quibus satis possumus colligere, in eodem actum esse contra Arium, Arianos, & Meletianos, quorum causa potissimum Ostus missus fuerat. Qui, quod diu egerit Legatū Sed. Apost. non solum in Alexandrina Synodo, hoc anno habita, sed & in alijs pluribus, in diversis locis, eadem de causa vel alijs celebratis, principem locum tenuit; sic enim Athanasius Apolog. de fuga sua. In qua enim Synodo ille non Dux & Antesignanus fuit &c.

d lib. 3. c. 5.

E Philogonio Antiocheno Episcopo, cum sedisset annos quinque, vita functo, succedit Paulinus, alias Paulus, qui totidem sedet annos. Hieronymi & Nicephori Chron. Porro Philogonius vita sanctitate clarus, relatus inter Sanctos Episcopos, anniversaria memoria celebris, 20. Decembr. inter primos Arij impugnatores, vna cum Alexandrino, eluxit.

Constantinus ab instituta in Orientem profectione, ob tumultuantes barbaros, regressus in Occidentem, Sirmij rescriptisse constat ad Rufinum Præfectum Prætorio citem ad Maximum Præfectum Vrbis rescriptis de Haruspiciibus, ne priuatas domos adiarent, quasi per eam occasionem, clandestinæ Idololatriæ venena instillarent, sub poena ignis, & accersentibus, sub poena deportationis; publice tamen, quin ritum proprium

L. 1. de p. c. Theo.

exer-

a 1. i. & 2. de
Malef. cap.
Theod.
b 1. 2. de ep.
& Cler.

exercerent, non vetuit, ^a Item pro Clericorum immunitate, ad Octauianum b Sozom.

Christi Annus Silvestri Pap. Const. Imp. Constantino Aug. 6. mth & Cōf. Constantino iuniorē

320.

7.

15.

QVINQUENNIA CÆSARUM ACTA. NAZAR. IN PANEGRY. CONSTANTINI TERTIO. ROMA TAMEN ABSENTE IN GALLIIS CONSTANTINO.

CRISPUS CÆSAR ALEMANNOS SUPERAT, NUMMI INSCRIPTIO. FL. IUL. CRISPUS NOB. CÆS. ALEMANNIA DEUICITA, SIRMI, & ALTERIUS, ALEMANNIA CAPTA. NAZAR. PANEGRY.

HOC ANNO CONSTANTINUS CUM FILIIS AGIT IN GALLIIS. EDICTUM EIUS DE IMMUNITATE VETERANIS CONCESSA. K. MART. IN CIUIT. VELOUOCORU; CONSTANTINO AUG. SEXTUM, & CONSTANTINO CÆSARE, CONSULIBUS. NAZAR. IN PANEGRY. PRÆCATOR, UT CUM FILIIS ROMAM SE CONFERAT.

HOC EODEM ANNO IJSDEMQUE CONSULIBUS, EDITA SANCTIIONE; LEGES, IULIAM, & PAPIAM, ADUERSUS TURPES, FICTUM, & STERILEM CALIBATUM, OLIM SANCTITAS, & CONTRA VERUM, SANCTU ATQUE SECUNDUM CHRISTIANORUM CALIBATUM CONUERSAS, ABROGANIT. ^c EUSEB. ^d SOZOM. DE LEGIBUS ILLIS NAZAR. IN PANEGRY. SIC; *Leges ha, quæ multa calibes notauerunt, Paren tes pramis honorarunt, e vere dicuntur esse fundamenta Reipub. quis seminarium inueniutis, & quasi fontem humani corporis, semper Romanis exercitibus ministrarunt. quadrum vtraque tempus præstituerat, annos vigintiquinque viris, feminis Viginti; sed Papia, ut ea atate haberent liberos; Iulia, ut matrimonium contraherent. Ceterum maxime falli eos, qui ex sancto calibatu Christianorum, putarunt exauriri hominū pro le, Romanum Imperium. S. AMBROSII, QUOD EXPERIMENTO CONTRARIUM DIDICIT, APerte confessus est, lib. de Virgin. 3.*

ITEM EODEM ANNO, LEGE ABROGATA, QUAE SOLEMNITAS CERTA QUÆDAM VERBORUM, IN TESTAMENTIS FACIENDIS EXIGEBATUR, SANXIT, *UT QUI FACULTATES, INQUIT, PROPRIAS CUPUNT ORDINARE IN QUACUNQUE INSTRUMENTI MATERIA CONSCRIBERE, & QIBUS QUINCUNQUE VERBIS VTI, LIBERAM HABENT FACULTATEM.* ^f SARDICÆ. ^g SED CONSTANTINO & CONSTANTE CONSULIBUS PERPERAM SCRIPPTUM HABETUR, CUM NON NISI POST OBITUM CONSTANTINI, EORUM CONTIGERIT CONSULATUS, EUSEB. ^g

HOC EODEM ANNO, LEGE SUSTULIT POENAS DEBITORUM FISCALIUM, QUI SOLUENDO NO ESSENT, ANTIQUITUS FOLIAS IRROGARI, & QUIDEM GRAUISSIMAS. EX QUÀ REDARGUITUR IMPUDENS MENDACIUM ZOSIMI, DE CRUELEITATE EXACTIONUM CONSTANTINI, QUARTO QUOQUE ANNO.

CUM ALQUI DECURSIONES, & EORUM FILIJ, AC PRÆDIUITES NONNULLI, NON RELIGIONIS AMORE, SED VT AMPLISSIMA CLERICORUM IMMUNITATE FRUERENTUR, SESE AD CLERUM TRANSFERRÈT; NON SINE EPISCOPORUM CÆSILIO, UT CREDIBILE EST, LEGE VETUIT, NE HUIUSMODI CURIJS OBLIGATI, AD CLERICATUM CONFUGERENT. ^h

HOC IPSO ANNO FEUERISIMÈ SANXIT, ADUERSUS RAPTORES VIRGINUM & VIDUARUM, IPSIS FEMINIS, ETIAM VOLENTIBUS, CRIMINE OBLIGATIS, ATQUE ADEO ETIAM INUITIS, NISI AUXILIUM IN CLAMARINT, NUTRICIBUS, & HUIUSMODI FEMINIS SUASORIBUS, LIQUENTIS PLUMBI INGESTIONE PUNIENDIS; PARENTIBUS, SI PATIENTIAM PRÆBUERINT, AC DOLORENI COMPRESSERINT, DEPORTATIONE PLECTENDIS, PARTICIPIBUS, & MINISTRIS RAPTORIS, EADEM POENA SUBIUGANDIS, & SI QUISS INTER HÆC MINISTERIA SIMILIS CONDITIONIS FUERIT, CITRA SEXUS DISCRETIONEM CONCREMANDIS. ⁱ

Christi Annus Silvestri Pap. Constantini Imp. Crispo & Cæsarib. Cōf. Constantino

321.

8

16.

CONSTANTINUS DONATISTARUM PRECIBUS FATIGATUS, QUOS EORUM, ANTE ANNOS QUATUOR, IN EXILIUM RELEGARAT, INDULGENS, RELAXAT, DEO RELINQUENS PUNIENDOS. AUG. POST COLLAT. LIB. 2. C. 33.

DONATISTÆ SCHISMATICI, CATHOLICUM NOMEN AUCUPANTES, CUM SCIRENT, NON NISI EX

com-

A communicatione cum Rom. Pont. quempiam nancisci posse nomen Catholicum, id ut, et si non vere, saltem, si te assequerentur, eo stultitiae adacti sunt, vt ex suis Episcopis qui empiam amandarent, qui Romæ ageret, ibique suæ communionis homines colligere, ac sic gloriarentur, se Romæ habere Episcopum, ac proinde nomen Catholicum promoveret, quasi Romano Pontifici communione coniuncti. Disertissimos igitur quoque Episcopos, & sanctimoniam præferentes, Romam mittebant, quorum primus fuit Victor quidam Garbiësis, & deinceps Bonifacius, Encolpius, Marcolius, Lucianus, ac nosissime Claudianus, qui tum ibi degebat, cum Siricius Rom. Pontif. esset, & Optatus Mileuitanus contra Parmenianum scriberet, hac vna argumentatione; omnem eorum machinationem dissoluens, funditusque disficiens, quod non supra solidum fundatum, nec supra petram esset ædificata, dum nullam haberet manentem à Petro successum, ex quo Catholica Ecclesia, veræ unitatis soliditate compaginata, omnibus innotesceret. legendus Optatus lib. 2. Aug. Epistola 163. & 165.

Eras incepta
Donatistarū
ut uidere
tur habere
communio
nem Rom.
Pont.

B Donatistæ etiam Montenses, appellati, vel a Nouatianis Nomen consequuti, quorū simulati sunt in Schismate studia, & in rebaptizatione impietatem, sic dictis ab Epi- phanio in Ancorato & hæresi 59. vel a loco, dum exclusi ab vrbe in montibus proximis agerent; quod innuit Optatus, qui & Campitæ, quod in campis suos colligerent, à S. Hieronymo contra Lucifer. in fine, appellantur, vt ab Aug. de unitate Ecclesiæ c. 3. & hær. 69. non solum Montenses, sed & Ruptiani, a Rupe.

Donatistæ
ex schismati
cis hæretici
facti.

C Donatistæ ex traditoribus, Schismatici facti, hæretici euadunt; cum Nouatianis rebaptizantes, & Ecclesiam afferentes esse non posse, vbi peccatum est, cui errori cum ad uersaretur Ticonius, ex illis vnum, acer & eruditus, a Parmeniano primum Epistola correptus, mox a Donatistis, coacto Concilio, condemnatus est. Optatus libro secundo contra Parmen. & Augustinus contra Epistolam Parmen. lib. 1. cap. 1. & de hæres. cap. 69.

Lex de , die
Dominica &
Veneris, va-
cando a Iudi-
cisi.
a Cod. The.
L. 2. & 3. de
Fer.
b lib. 1. c. 8.
c 4. Vit. c. 19.

Constantinus sub his Consulibus sancit, vt die Dominica, qui & Solis appellatur, & Fer. 6. quæ & Veneris dicitur; omnes a iudicijs dandis, & alijs obeundis negotijs va- cent, precibusque & obtestationibus Deum colant. a Sozomenus. b Addit Euseb. c eū, milites, qui nondum Christi fidem amplexati essent, alia quadam lege, mandasse vt Do- minicis diebus, in patentes suburbiorum campos exirent, atque ibi eadem precatio- nis forma, dato ab uno aliquo signo, omnes simul eterentur, quam etiam huiusmodi formulam descriptam reliquit.

D Te solum Deum agnoscimus; te Regem profitemur, te adiutorem inuocamus: per te hostes superauimus; abste & præseniem felicitatem consequitos faciemur, & futuram adepturos speramus: tui omnes supplices sumus; abste petimus, vt Constantium Impera- torem nostrum, una cum pijs eius liberis, quam diuissime nobis saluum, & Victorem conserues.

Lex de Ma-
leficiis.

Eodem anno legem tulit de Maleficis, Incantatoribus, vel immischoribus tempesta- tum, vel qui per inuocationem Dæmonum, mentes hominum turbant, omni genere pœ- na puniendis. d

d Cod. The.

Item eodem anno in fauorem Ecclesiæ sic sanxit. Habeat unusquisque licentiam Sa- elijimo Catholicæ uenerabilique Concilio (id est Ecclesiæ) decedens, bonorum, quod opia- ui, relinquere. e

L. 3. & 4.

F Constantinus, qui haec tenus tot ac tanta, tamque insigna pro Christiana Religione statuerat quiq; anno suo decimoquarto de Haruspicibus nō consulendis seuerissime san- xerat, hoc decimo suo sexto extremo, in deterius prolapsus, indignum Christiano Imperatore, quantumuis Cathecumeno, Rescriptum dedit, ad eundem Maximum Præfe- ctum Vrbis, quo Haruspices consulendos esse, decernit. f

Lex de liber-

G Quæ huius causa mutationis potuit esse? an quod, cum apud Pop. Rom. in summo honore, & auctoritate esset Augurū & Haruspicū disciplina, (vt ex lege 12. Tab. cōstat, apud M. Tullium secundo de legibus) veritus ne plane mores & religionem patriam, antiquare Constantinus in consilio haberet, tumultuatus sit; is vero ad eos placandos & in officio continendos, contrarium sibi restringendum putauit? sed plane magnum id nefas fuit in Christiano Imperatore, quod quam Deo displiceret, quæ illi aduersa ac-

rate legandi

Ecclesiæ.

e C. The. l. 4. de ep. & cle.

Cōstantinus

ex pio, dela-

bitor, ad im-
pietatem .
f. l. de Pag.
C. Theod.

calamitosa, haec tenus gloriose & felici, contigerunt, indicant; vt appareat in primo Christiano Imperatore, quam vana, quam fallax, ac plane mendax regnandi ratio sit, quæ cum Religionis offensa, contempto numine, a quibusuis & quovis modo comparatur.

Christi Annus Siluestr. Pap. Constant. Imp. Petronio Probianò & Anicio Julianò Coss.
322. 9. 17.

A Nicius quidem hic Iulianus Christianus fuisse videtur, ex Prudentio aduersus Symmachum lib. 1.

Rescriptum Constantinus ad Menandrum de Pauperibus ex horreis publicis subleuandis, sic in fine Rescripti habens: *Abhorret enim a nostris moribus, ut quemquam famem confici, vel ad indignum facinus (oppignorandi uel uendendi filios) proru[m]pere concedamus.* ex quo refellitur calumnia Zosimi, ^a lib. secundo de Constantino, quod ob temeritatem, paup[er]is fit parentes, filios distractiisse, atque filios prostituiisse, ob solutionem tributorum.

Item indulgentiam impartitur reis, ob partum Crispi & Helenæ, præterquam veneficis, homicidis, & adulteris. ad Maximum PP.

Christi Annus Siluestri Pap. Constantini Imp. Seuero atque Rufino Coss.
323. 10. 18.

Pro Christianis alicubi vexatis, ad Elpidium eiusmodi edit sanctionem. *Quoniam comperimus quosdam Ecclesiasticos, & ceteros Catholica secta seruientes, a diuersarum Religionum hominibus, ad lustrorum celebranda sacrificia compelli, hac sanctione sancimus. Si quis ad ritum aliena superstitionis cogendos esse crediderit eos, qui sanctissima legi seruunt; si conditio patiatur, publicè futilibus verberetur; si uero honoris ratio, talem ab eo repellat iniuriam, condemnationem sustineat damni gravissimi, quod rebus publicis vindicabitur.* Dat. 8. Kal. Junij Sirmij, Seuero & Rufino Coss. Sed unde hæc necessitas vindicandi Christianos a vi, post tot leges pro illis latas? An quia ex Rescripto de Haruspicibus consulendis, visus fuit Constantinus à Christiana Religione desciuisse, & ad autam superstitionem rediisse, ac propterea Gentiles elatos in Christianos insolenter egisse, atque inuitos pertrahere studuisse ad eiusmodi sacrificia lustri? Atque hæc causa videtur fuisse, cur Siluester Papa latebras in Montem Soractem, urbi proximum, quæsierit, in quem, ut Christianæ Religionis Antistitem, præcipue insurrexisse Gentiles, credibile est; Eum vero etiam post Rescriptum, redditu suu in Vrbem distulisse, in aduentum Constantini.

Hoc anno Licinius olim Imperator, sed in priuatam vitam redactus, Thessalonice, contra ius Sacramenti, quod Barbaros solicitaret; a Constantino iubetur occidi. Euseb. in Chron. Victor, & Socrates id factum tradunt, nō longe post quam superatus, ad priuatam vitam redactus est.

Christi Annus Siluestri Pap. Constantini Imp. Crispo & Constantino Coss.
324. 11. 19.

Licinius iunior, ex Licinio & Constantia, Constantini sorore, genitus, Cæsar creatus, ante nonum annum, & collega ab eo in Consulatu suo quinto ascitus, eius fusu interficitur. Euseb. in Chron. Orosius ^b causam non produnt, sed si verum est, quod

A quod in Chron. Euseb. ait, de Licinio patre, proxime elapsō anno interfēcto, quod Barbaros solicitaret, eiusdem criminis complicem, vel suspectum habitum fuisse Liciniū quoque filium, par est existimare; quare hoc ipso anno cuncta a Licinio Decreta iussa sunt deleri: quod Edictum sequentibus duobus annis temperauit.^a

a 1.1.2. 2. de
infirm. quæ
sub Cyrrn.
c. Ched.

Crispus ex Mineruina Coniuge, Constantini filius, Christianus, nobilissimus Cæsar, ante nouem annos creatus, præclaris victorijs auctus, rebus fortiter gestis, vere magnus, spe futurorum maximus, spectata castitate, ceterique moribus insignis, calumnia Nouercæ Faustæ, quod eam de stupro tentasset, furore tyrannicæ patriæ potestatis, Polæ in Istria, vt Aminianus, (an Romæ vt Zosimus?) de medio tollitur, in ipso iuuentutis flore, quem Helena auia, inconsolabiliter fleuisse traditur. Euseb. Chron. Aurelius Victor. & Eutrop. Oros. b Zosimus, alij. Euagr. c vñus, & Sozomen d temere id ne

Crispus oc-
ciditur.

B gant, quod tamen multi alij profitentur, de nece Crispī.

b 7.c. 27.
c 3. cap. 4. &
d 1. cap. 5.
Fausta uxor
necatur.

Faustam Vxorem, quasi in consolationem Helenæ matris, Crispum inconsolabiliter lugentis, necat; Nam cum balineum accendi supra morem iussisset, eique Faustum inclusit, mortuam inde extraxit. Zosimus.

De Crispī & Faustæ nece, obijcienti Iuliano, Arthemius Præfetus Augstalis idemque Martyr, cum Christianitatis reus, causam diceret, hæc pro Constantino respondit. Ille inquit, vxorem Faustum iuste admodum interfecit, vt quæ priscam Phædrām esset imitata, eiusque filium Crispum calumnia, quod eius amore captus esset, & vim ei conatus esset afferre; sicut etiam illa Hippolytum Theseli filium. Atque primum quidem, qui sic in Matrem infanierat, vt (volebant eius verba) ille, cum esset maritus, puniuit. Postea autem, cum sciuisse esset mentitam, ipsam quoque occidit, in eam ferens sen-

Quæ excuse-
tur Constan-
tinus.

C tentiam, omnium iustissimam. ex Metaphr. apud Sur. 20. Octob. Hieronymus de script. in Lactantio; Suidas, & Distichon Ablauij Consulis, clam palatinis foribus affixum. *Saturni aurea facula quis requirat? Suni hæc gemmea sed Neroniana Sidonius.* ep. 8.lib. 5. Innumeris quoque tunc amici, a Constantino sunt interfecti. Eutrop. lib. 10.

Constantin-
us resipicit.

Post tot patrata facinora, in se reuersus Constantinus, (vt tradunt Gentiles Historici, Zosimus, & alij, ex Sozomeno lib. 1. cap. 5.) expiationem quærens, cum audisset a Gentilium Flaminibus, & Sopatro Philosopho, magni nominis Platonico, qui tum Romæ scholam, quæ Plotini fuerat, regebat, nullam talem esse, tantorum piaculorum expiationem, ad Christianorum Sacerdotes conuersus, per Ægyptium, Magum quendam Hispanum, (sic enim appellat Zosimus, quem probabile est fuisse, Ofium Episcopum Cordubensem, sibi amicissimum, tum forte ex legatione Alexandrina Romam reuersum) persuasus, apud eos, omnis extare delicti expiationem (nimis per baptismum) eorum religionem professus est: hæc ex Gentilibus Scriptoribus, obscurè res Christianas tractantibus. porro quod non Romanum Christianorum Antistitem, sed peregrinum hominem eius rei suaforem, & impulsorem tradunt, inde etiam probatur Siluestri latebra, in monte Soracte; quo cum secessisset, vt supra dictum est, ad vitandos impetus Gentilium, etiam post redditum Constantini ad urbem, ibi consistendum forte pñtauit, dum videret, quo euaderet tanta eius immanitas, de qua audierat, in occidēdis quamplurimis. Sed ex Actis Silvestri, quæ vt proba & sincera a Gelasio probatur, & ab Adriano Papa ad Orientales proferuntur, & iij quæ typis excussa sunt, (hæc in nonnullis fint corrigenda) res non paulò aliter narratur, in hunc fere modum: Constantinum adhuc patria sectantem, (quo saltem ad aliqua, id est ad superstitionē Haruspicum) persecutionem aduersus Dei Ecclesiam cōcitasse (an potius, eo absente, Romæ, a Gentilibus est concitata?) quam vitantem Silvestrum, secreta Soractis petiisse. Constantinū interea, fuisse à Deo, ob missa flagitia lepra percussum, accepisseq; ab Haruspibus responsum, eam infantium sanguine esse curandam (eam quidem in Ægypto solitam adhiberi medicinam, habet Plin. 26.c. 1.) quam medicinam cum tāta immitate, cum respusiisse Constantinus, visos illi per somnum Apostolos, qui de accēsendo Silvestro monerent, qui piscinam illi ostensurus esset, per quam salutem adipisceretur; quod cum factum esset, affulsiisse illi diuinum splendorem, & Christum visum sibi manū porrigitatem. Eadem fere extant in Actis Liberij cap. 1. in fine, & cap. 6. quæ tunc

Constantini
baptismus.

D spicibus) persecutio aduersus Dei Ecclesiam cōcitasse (an potius, eo absente, Romæ, a Gentilibus est concitata?) quam vitantem Silvestrum, secreta Soractis petiisse. Constantinū interea, fuisse à Deo, ob missa flagitia lepra percussum, accepisseq; ab Haruspibus responsum, eam infantium sanguine esse curandam (eam quidem in Ægypto solitam adhiberi medicinam, habet Plin. 26.c. 1.) quam medicinam cum tāta immitate, cum respusiisse Constantinus, visos illi per somnum Apostolos, qui de accēsendo Silvestro monerent, qui piscinam illi ostensurus esset, per quam salutem adipisceretur; quod cum factum esset, affulsiisse illi diuinum splendorem, & Christum visum sibi manū porrigitatem. Eadem fere extant in Actis Liberij cap. 1. in fine, & cap. 6. quæ tunc

E fortasse

fortasse edidit Liberius, cum per uulgata est Constantini vita per Euseb. Arianum elucubrata, vbi de Constantini Baptismo in fine suscepito, inerat falsa narratio, in Constantij Ariani gratiam conficta, qui etiam propter scripta a Liberio de lepra & Baptismo Constantini, in eum valde commotus est. Ex quibus colligitur Constantimum lepra deformem, haud voluisse de curatione sua publicum exhibere spectaculum, nec spectante Urbe suscepisse baptismum, sed paucis duntaxat arbitris id fieri voluisse, intra Lateranense Palatium, vbi haec tenus eius visitur baptisterium; curatum autem, se conspectui omnium reddidisse, locumque illum illustrasse postea augustissimis monumentis.

Eusebi' mēdaciū de Cōstantini bāptismo.

Porro quod Eusebius asserit baptizatum Constantimum in extremo vitæ, in suburbis Nicomedia, ab Eusebio Nicomedensi Arianorum Antesignano, quod habet Hieronymus in Chronico, forte ex qua piam additione, constare non potest cum eo, quod de eo prædicat Græcorum Ecclesia, appellans eum sanctum, atque Apostolis proximum atque adeo vniuersalis, quæ eum semper in piorum numero habuit, dum eius nomen Diptychis, vna cum alijs orthodoxis Imperatoribus, inter sacra mysteria commemorauit, vt asserit Nicolaus primus ad Michaelem Imperatorem, & in Concilio Chalced. Martianus piissimus Imperator, honoris causa, Nouus Constantinus acclamatus est. Hæc ex actis publicis, præter plures Auctores Græcos & Latinos, & plurimos Patres, qui illi illustre syncera pietatis testimonium præbuerūt. Impudenter igitur metitum esse dicere oportet Cæsariensem Eusebium. alia plura quæ obiecti solent, suas habent solidas responsiones, & confutationes, quas in Annalib. videas.

Fons baptis
mi Constan
tini.

Constantinus Baptizatus, fonte ipsum, quasi suæ Christianæ infantiae incunabula ingenti magnificientia & splendore, marmoribus preciosis, auro, argento, gemmis, exornauit, extant adhuc tam nobilis antiquitatis vestigia, vestigia inquam, respectu augustæ summae illius munificentia, quam uix in cartis modo nobis antiquitas repræsentat: Anastasi Bibliothecari industria, quod scriptum, Munificencia Constantini inscriptum, extat, nimia vetustate mendosum, in Tomo 1. Cōcil. in Siluestro. Dona sancto collata fonti fuere immensa.

Munificētia
Constantini

Totis diebus septem, quibus; pro more Ecclesiæ, fuit in albis Constantinus, præclarus sanxit pro Christiana Religione. Prima die, Christum esse verum Deum, qui se mundasset a lepra, & hunc ab omni orbe Romano coli debere. Secunda die Pœnas decreuit in Blasphemos, & derisores Christi. Tertia in eos, qui cuipiam Christianorum contumeliam irrogassent. Quarta Imperatorijs Priuilegijs Romanam Ecclesiam, præ certe ris voluit illustrare. Quinta sanxit, Ut qui ad Ecclesiæ cōfugissent, securi in omnibus essent. Sexta & Septima, Ne absque licentia Romani Pontificis, alicubi construeretur Ecclesiæ, & de exoluendis decimis; quæ duo, absunt in Græcis exemplaribus. Octaua, fodit primus ad Basilicam S. Petri Vaticanam construendam, & duodecim cophinos terræ plenos, suppositis humeris, baulans asportauit, & ita gaudens & exultans in curru suo, cum Episcopo sedens, ad Palatium rediit. Eadem porro Basilicæ, mirum quæ, quanta, quam preciosæ dona, quam immenses redditus contulerit, quæ Anastasius per singula exequitur. Basilicam quoque Beato Paulo Apostolo ædificauit, quam preciosis ornamentis, & amplissimis redditibus ornauit & locupletauit.

Intra Lateranense Palatium Basilicam aliam extructam, amplissimis & preciosissimis muneribus, & redditibus, ut alias, illustravit & ditauit, quæ ab imagine Argentea Salvatoris, dicta est Basilica Salvatoris, illique dicata, alias dicta Constantiniana. Ex hac tanta largitate & munificentia, Victor & Zosimus illum nimis profusionis ac cusant.

Sanxit, ut cuique liceret fieri Christianum, & ut qui pauperes, Christiani fieri vellet, illis ex largitione fisci affatim alimenta præstarentur, & candida in baptisma te vestimenta, & solidi viginti, allato pro tessera, Rom. Pontificis Chiographo, & ne filij familias, vel serui, sub qua. natu essent superstitione, tenerentur inuiti, quare magna facta est ad Christianam Religionem accessio, ita ut eodem anno, supra duodecim millia virorum, præter feminas, atque parvulos baptizata affirmet Nicephorus 7. cap. 34.

Cum

A Cum Senatorum nullus omnino huic sanctæ Religioni fidē adhiberet , nec ob hoc alicui Augustum irasci Papa permitteret , præcepit sibi in Basilica Vlpia excelsum statui tribunal , ex quo Senatum & Populum Romanum , his verbis affatus est . &c. hæc ex Actis . Consona ijs , quæ Zosimus de Senatoribus , Constantino summopere infensis , quæ eum viderent patriæ Religionis desertorem , inter Christianos publice profitentem .

Concio Constantini ad pop. Rom.

B Capita concionis hæc fere fuerunt . Deos gentium deserendos , unum verum Deum & Iesum Christum , Creatorem & restauratorem omnium esse colendum . Christianis patere se velle Ecclesiæ , ita inquit ut Privilegia , quæ sacerdotes templorum habuisse noscuntur , (quæ quidem amplissima fuerunt) Antislites Christianæ legis assumant . Ut autem , inquit , notum sit uniuerso orbi Romano , Vero Deo Christo , nos inclinasse cœnem , intra palatum nostrum , Ecclesiam Christi arripui construendam , ut uniuersitas hominum compropet , nullum dubietatis in corde nostro , vel præteriti erroris remansisse veſtigium . Ad quæ consecutæ sunt acclamations , sibi repetitæ . Qui Christum negat , male pereat : Vnus Deus Christianorum : Tempa claudantur , & Ecclesiæ pateant . Qui Christum non colunt , inimici Augustorum sunt . Qui Christum non colunt , inimici Romanorum sunt . Qui Augustum salvavit , ipse est Deus ; qui Christum colit , semper vivat . Sacerdotes templorum Vrbe pellantur . Qui ad huc sacrificant , Vrbe pellantur , libete ut hodie Vrbe pellantur . Non timore , nec gratia , nec vlla omnino coactione , sed omnino sponte & libere Dei veri cultum esse amplectendum , ac magis spontaneos sibi fore gratiores , nec tamen qui noluerint fieri Christiani , a sua gratia diuellendos . Tunc omnibus Christianis , & infidelibus legem laudantibus , & uitam Augusto optantibus , finis eius rei factus est , & reuertente Augusto ad Palatium , tota Ciuitas cum cereis lampadibus que repleta coronata est .

C In eandem sententiam scripsit Edictum in omnes Provincias , in quo cum in primis suscepτæ a se religionis prædicet ueritatem , & omnes pariter ad eam capescendam horretur , neminem tamen ad eam ui inducendum , sed sponte accedentes , suscipiendos esse , licet omnes optare se dicat , ut id faciant . Extat apud Euseb . a hoc titulo .

a lib . 2. Vitæ
c . 46. &c.

Victor Constantinus , Maximus , Augustus , Provinciæ libus Orientem incolentibus , S.

D Insigniores Provinciarum Praefecturas Christianis commendauit .

Magistratibus ex Gentilibus delectis , sacra Dijs publice facere uetus .

Prohibuit detestabilia Idololatriæ scelera , & ne quisquam uel statuas erigere , uel curiosas & superuacaneas diuinationes moliri , uel denique sacrificare auderet , quod quæstus est Zosimus libro secundo .

Decreuit ut quod Romæ ceperat , toto orbe Romano Ecclesiæ amplioribus spatij adficarentur , & ne pecunijs largiendi parceretur , sed e Thesauro Regio promerentur ; qua de ipsa re litteras misit ad Episcopos , (quarum unius exemplum extat ad Eusebium Cæsariensem) & ad Praefectos , apud Euseb .^b

b lib . 2. Vitæ
c . 43. 44. 45.

Quæ in Appendix Actorum Silvestri feruntur de Dracone lethali halitu homines enecante , cuius postea clauserit ora Siluester , & æreis quibusdam clauserit ianuis signo crucis obsignatis , plane uera esse , multis indicis comprobatur , licet nonnullis aspersa sint mendacijs .

De Dracone
in Silvestro
quæ feratur .

E Nam quod omnes asserunt , sacrosanctum eiusmodi apud Romanos fuisse serpentem , in memoriā revocandum est , quod de serpente ex Epidauro aduecto scribit Plinius lib . 29. cap . 4. At , qui anguis Aesculapius Epidauro Romanam deducens est , vulgo pascitur , & in domibus , ac nisi incendijs semina exurere nuerit , non effet fœcunditati corum resistere . Quem Plinius dicit anguem , Festus Draconem appellat , ac eum non nisi canis Vberibus nutriti solitus . Sane quidem eiusmodi colubri , quem Romani colerent , latuissimè sub Capitolio , ait Metaphraates in Silvestro , (fortasse in Fanisis Capitolinis , quæ erat inaccessi quidam subterranei specus atque Cisternæ) alij dicunt in Auentino , qua parte

spectat Capitoliam, cellam fuisse ad extinctionem superstitionis, obferratam a S. Silvestro, per facile credi potest, cum post hac nulla penitus horum colubrorum adeo foetibus ex crescentium sit memoria, nisi quod Gentiles, Deo suo carere nolentes, quem fame extinctum nossent, ex ligno aliaue materia fabricarunt atque in alio specu posuerunt, tanquam uiuum atque aspectu terribilem, qui sic manit usque ad Honorium Imperatorem, cum iterum per sanctum Monachum, impostura detecta, atque penitus demolita, carue re penitus superstitionis alumni, aucto Deo suo. Rem gestam, quæ accidit Romæ suo tempore, narrat Prosper de Prædict. par. 3. cap. 38. De hac re extat memoria apud Venantium Fortunatum Episcopum Pietatuentem, ante mille & quadraginta annos, in Vita S. Marcelli Parisiorum Episcopi, his verbis: *Si sanctorum virorum, ex factis merita conferantur, miretur Marcellum Gallia, dum Roma Silvestrum, nisi hoc distat in opere, quod Draconem sigillauit ille, iste iactauit.* apud Sur. die primo Nouemb. . . .

Præter Cedrenum, & recentiores alios, Metaphrastes eiusdem rei assertor est. Præter vero Aesculapij serpentem, interdum a natura partum est aliquod reptile monstrum, q[uod] Boam appellatum testatur Plinius 8. cap. 14. cum ait: *Faciunt his fidem in Italia appellata Boe, in tanta magnitudine exeunt, ut D. Claudio princeps occisa in Vaticano, solidus in alio spectatus sit infans.* Sed & Dio in Augusto, meminit tunc temporis, in Hetruria visum esse Draconem bicipitem, longitudinis pedum octoginta quinque. In alijs quoq[ue] Prouincijs, eiusmodi immanes colubros fuisse conspectos, eodemque tempore Christiana Religionis, a sanctis viris necatos, constat apud Sozomenum. ^a apud Hier. in Hilariione, apud Metaphr. in S. Theodoro, & apud acta S. Crescentini Martyris Vrbini patroni. Sed illud proximum atque domesticum exemplum, quod Bibliothecarius narrat de Leone IIII. (in Rom. Pont.) qui dirum serpentem Romæ in caverna apparentem, apud S. Luciam in Orpheam dictam, & ipso halitu homines enecantem, publicis indicatis precibus, ad locum procedens, penitus effugauit, vt amplius non sit visus. Quod autem ad Silvestrum spectat, imagines eius, cum Dracone ad pedes eius vincito rei fidem astriunt.

a lib. 5. c. 35.
& lib. 7. c. 35

Variae Ecclesiæ à Constantino construæ.

Historiam de reliquis Ecclesijs, quas Constantinus ædificauit, non quidem forte eodem tempore, sed diuersis, vt accidit, permotus occasionibus, prosequentes, quæ eo Anastasi libello continentur: notandum est, eum, pro suo ingenti spiritu ardore, magna festinatione opus vrsisse, quod indicant, tum rescriptum ad Menandrum, Cod. Theodos. de oper. publicis, tum ad filium eodem Cod. Theodos. tum structura varia, nec vnius generis marmororum, nec artificij vnius ordinis, quæ adhuc alicubi extat, tum quod scribit Zosimus, Quædam ædificauit non multo post diruta, quæ ob festinationem durabili non essent.

Fecit Basilicam in Palatio Sessoriano, Veneris, & Cupidinis tēplo proximo diruto, vbi de ligno S. Crucis posuit, auro & gemmis inclusu; dedicauit Sanctæ Crucis in Hierusalem, additis pluribus donis & redditibus. Basilicam insuper Sanctæ Agnetis, ex occasione, quod Constantia filia, ad eius memoriam sanata, ibique cum Constantia forore Augusti baptizata, cum Baptisterio construi, sibique in ea Mausoleum collocari præcepit. Apud Ambros. serm. de passione B. Agnetis. falso sub nomine Ambrosij.

Aliam item Basilicam B. Laurentio Martiri via Tiburtina, in agro Verano.

Item aliam B. Petro & Marcellino Martyribus, via Lauicana, & Mausoleū, vbi Beatisimam Augustam Matrem suam posuit in sarcophago porphyretico.

Item aliam in Via Ostiensi, in honorem SS. App. Petri & Pauli & Ioannis Baptistæ.

Item aliam Albanensem, in memoriam S. Ioannis Baptistæ.

Aliam item Capuanam, Apostolorum: & Neapolitanam, in honorem, vt ait Ado, Apostolorum & Martyrum.

Sed & in pluribus alijs quoque Italiae Ciuitatibus, viget adhuc memoria aliarum Ecclesiarum, ab eodem Imperatore summa impensa, constructarum; & in alijs Prouincijs itidem factum esse constat, & inter ceteras nobiles ab eo extructas Basilicas, vnius dicata Beatissimæ Virg. Mariæ, meminit Gregor. Turon. de Glor. Mart. cap. 9. recensens miraculum, quod in eius ædificatione contigit. Atque hæc non uno anno, sed hoc

forte

A

B

C

D

E

A forte inchoata, deinceps perfecta sunt, in quorum nullo tam insignium operum, Constantini nomen reperitur inscriptum fuisse, magno eius modestiae argumento.

De donatione Constantini, facta Ecclesiæ Romanaæ.

Omissis, quæ in utramque partem a multis de ea scripta sunt, illud tantum obiter attingam; Neminem veri amantem, & antiquarum literarum studiosum, negatum, primum omnium Christianorum Imperatorum Constantinum eundemque maxime pium ac pariter munificentissimum, ore quoque Gentilium prædicatum, Christianæ Religionem, quam auita superstitione relicta, primus ferme omnium Augustorū, (quod pro rei nouitate visum est portentum) præter Senatus sententiam, & Populi amplexus est, cunctis quibus valuit officijs coluisse, atque muneribus frequentasse, ad quæ præstanta, eum pietas cum impelleret, & emulatio, ex antiqua gloria aduersariæ Religionis, vrgeret; atque sibi mulius ea de causa, (vt Zosimus ait) hoc tempore infensi sibi, atque palam iam obtrectans Senatus, exagitaret; vt non tantum paria, (quod dictum est superius) Gentilium Sacerdotibus concesserit, Christianæ Religionis Antistitibus Priuilegia, & maioribus auxerit eos, atque Christi templa donarijs; sed ipsam potissimum Romanam Ecclesiam, in qua sciebat totius Christianæ Religionis vigere principatum, atque cardinem verti, eamque in medio emulantium, lacescentium, atque oblatrantium hoilium collocatam, in ipforum odium & inuidiam, amplissimis donasse muneribus, summaque potentia communisse, atque iuribus stabilisse; quorum aliquibus, licet modeſta Romanorum Pontificum non sit vfa, non tamen ea ratione, negari possunt esse collata: sicut, nec quis iure inficias ire poterit tributas olim esse ab Augusto, Senatui (quod Dio histor. quinquagesimo tertio testatur) Africam, Numidiam, Asiam, Epirum, Græciam, Dalmatiā, Macedoniam, Bithyniam, Pontum, Cyrenem, Siciliam, Sardiniam, & Hispaniam Bæticam; licet eisdem posteriores Imperatores pro arbitrio vñ sint. Magnum planè est de collatis illis Romanæ Ecclesiæ a Constantino muneribus argumentum, quod Francorum Christianissimi Principes, suis ipsorum Diplomatibus, ea à Lōgobardis ablata, se Romanæ Ecclesiæ restituere, professi sunt. si enim Romana Ecclesia, ante collata illa, à Francorum Regibus, Priuilegia, iam potiebatur rerum dominio, vnde il lud sibi, nisi iure debitum potuit vendicasse? cum certum sit, nulla id factum armorum vi, atque violenta grassatione: silentibus præsertim, nec minimum quidem reclamantibus, qui tum regnabant in Oriente Imperatoribus, alioqui in Rom. Ecclesiam parum æquis, quam & ausi fuerunt (quod queritur S. Gregorius) redigere sub tributo.

Nam edictum donationis, quod apud Græcos habetur in Nomocanone, apparebat ab illis magna ex parte confictum, siquidem plus in eo auferunt Ecclesiæ Romanaæ, quam dant, dum Primatum eius super omnes Ecclesiæ a Christo institutum, agnoscant a Constantino tributum (quoniam id sic interpretari possemus, vt quod sciebat Constantinus diuinitus institutum, id pro sua Imperiali potestate ab omnibus obseruari mandaret) nisi id totum constaret comparatum ad extollendam Ecclesiam Constantinopolitanam, & in Patriarchalem sublimandam, dum illum dicentem inducunt. *Decernentes statim, vt Romana Ecclesia habeat principalem potestatem, & sit caput quatuor sedium Sedis Alexandrinae, Antiochenæ, Hierosolymitanæ, & Constantinopolitanæ, & ut semel dicam, omnium totius orbis Ecclesiæ.* ex Nomocanone Phot. tit. 8. cum tamen certum sit, necum fuisse nomen Constantinopolis; & post Chalcedonense Concilium solutum, Anatolium Constantinopolitanum Episcopum, cum nonnullis collegis, quasi appendicem superaddendo Ecumenicæ Synodo, per eminentum Canonem id sibi tentasse arripere, repugnante S. Leone Papa, & alijs Romanis Pôtificibus; de qua re Gelasius Papa fidem amplissimam facit, cum tres tantummodo Sedes Patriarchales agnoscat, Romanæ scilicet, Alexandrianam, & Antiochenam.

Hoc eodem anno, post baptizatum Constantinum, collecta est Romæ Synodus a Silvestro, 3. Kal. Iun. Crispo & Constantino tertium Cosl. in Thermis Traiani, in gremio sedis sua (siquidem titulum ibi Silvester nuper exerat, & Constantinus multis do-

Edictum donationis superficium.

Concilium Rom.

mis & redditibus auxerat) affuere ducenti triginta Episcopi, ut habeat vetus Cresconiana Collectio, ex qua descripsisse videntur alij dictum Cœciliū, viginti capitibus distinctum. In eo prima actione damnati aliquot Hæretici; nam quod de Ario & Ariana hæresi, nulla in eo fiat mentio, illud videtur a Siluestro & Constantino tum initum consiliū, ut sequenti anno, maiore apparatu, totius Orbis Episcoporum, in Oriente, Synodus celebraretur.

Partitio bonorum Ecclesiasticorum,

Alia sunt ad pacem & disciplinam Ecclesiasticam conseruandam instituta, in quibus illud, de bonis Ecclesiasticis, quibus iam Ecclesia incipiebat affluere, ut pars vna Pontifici cederet, alia vero clericis, tertia Ecclesiarum fabricis seruaretur, quarta esset in pauperes eroganda.

Altera die & Actione, alia plura ad statum Ecclesiæ pertinentia, statuta sunt.

Vltimo vero loco, eiusmodi lex reperitur esse sancta. *Nemo etiam diuidicet primam Sedem: quoniam omnes sedes à prima sede iustitiam desiderant temperari. Neque quoque ab Augusto, neque ab omni Clero, neque a Regibus, neque a Populo Index indicabitur.* quem Canonem citauit Nicolaus primus ad Michaelem Imperatorem scribens.

Constantinus exhibet se perfectum Christianum.

ali. 3. c. 1. 2.
3-

Ex hoc tempore Constantinus Imperator, qui visus fuerat ante fluctus, se in omnibus & coram omnibus, maxime vero Gentilibus, perfectissimum Christianum exhibuit, & in propaganda Christiana fide, ardentissimum animum declarauit, omnia plane contraria persecutoribus Imperatoribus officia explens, quod & mille plane arguine niti apertissime demonstrauit, quæ late prosecutus est Euseb. in Vita, & Ecclesiæ statu florentissimum, descripsit. Quin etiam ait, in tabula depicta, quam in sublime, ante Palatij vestibula suspenderat, se, omnium oculis contemplandum proposuit, salutareque passionis insigne, supra caput sui ipsius collocatum, in pictura exprimendum, inimicam autem illam, & hostilem bellum, quæ Ecclesiam Dei impiorum tyrannide oppugnasset, in altum demersam, Draconis specie & figura describendam curauit, &c. Qua sane Constantino Eusebi, si nondum baptizatus erat, quomodo conueniunt? si quidem omnis cathecumenus, est energumenus, & tantum abest ut ipsum fuget, & occidat serpentem, quin potius ab eo possideatur: quippe qui, nō nisi per baptismum (quod est mare in quo serpēs demersus enecatur) à Cathecumeno penitus expellatur. Vnde S. Cyrillus Catechistagog. 1. *Tyrannus ille ad mare usque veteres persequebatur: iste vero impudens, improbitatis princeps Demon, ad ipsas usque salutares undas te sequebatur, ille in mari submersus est, iste in aqua salutis suffocatur.*

Constantinus cur de noua condēda vrbe cogitet.

Constantinus Romę palam detestatus sacra Gentilium, odium Senatus & Populi incurrit, quorum execrationes non ferens, de noua cōdenda Vrbe, totius Idolatriæ profus experie cogitat, ut habet Zosimus lib. 2. quod eius consilium satis indicat, Christianam eius mansuetudinem, quasi declinaret occasionem, in Senatum & Populum fœueri, quod alij Imperatores, longe leuiori de causa, atrocissime fecerant: ut liceat agnoscerre, quantum per baptismum immutatus fuerit, qui ante illum, etiam in coniunctissimos fœuerat.

Hoc ipso anno, antequam penitus intercluderetur hyeme nauigatio, colligi posse videtur, Constantinum ab Vrbe recessisse, cum constet, ipsum anni sequentis exordio in Oriente egisse, atque cuncta quæ opportuna erant, ad cogendum magnum Concilium Nicææ, præparasse.

Byzantium denique, post plura mutata loca, non sine diuino numine, delecta Vrbs Thraciæ nobilis, ad Bosphorūm, ad nouam Regiam vrbem, & Romæ æmulam condēdā. Zosimus. Sozom. ^b Zonar. Cedrenus, Nicephorus.

Qui status esset Ecclesiæ hoc anno in Oriente.

Status Ecclesiarū Oriëtis

Paulino Episcopo Antiocheno, quinquenni spatio, eius sedis administratione perfundito, Ciuitas Antiochena ob electionem successoris, magna contentione scissa est in duas partes, cuius contentionis causa, Constantinus pacis studiosus, vnum de Comitibus fideliissimum Legatum ad eam misit, & litteras, quas, certa de causa, se non adscribere ait Euseb. altera porro pars Antiochenorum ab Arianis corrupta, Eusebio Episcopo Cæsariensi studebat; qui, si minus id succederet, Euphronium & Gregorium Arianos Presbyteros eligendos Constantino commendarat: at cum longe superior esset pars Catholico

rum,

A

B

C

D

E

A rum, nec effectum consequutra, quæ ab ipso proposita essent, facile posset existimari, Eusebius præferens inuiolabilem Apostolicæ traditionis obseruantiam, ne a sede sua in aliam transferretur Episcopus, summæ continetiæ specimen edere præstulit, ob quæ, a Constantino litteris est commendatus, quas ostentans, easdem integras in Vita Constantini extare voluit, hoc specioso titulo: *Imperatoris epistola ad nos de Episcopatu Antiocheno a nobis reprobato.* nō suo loco, iuxta ordinem temporum, sed aitutè post Nicenū Concilium, vt ostenderet, quantumuis in eo, vt Arianus, notatus esset, perinde tamen ac si nunquam deliquisset, summæ se apud Imperatorem & alias estimationis fuisse; sed alias prius litteras Constantini ad Pop. Antiochenum attexit, quibus appetat, factiōnem Arianorum illi significasse, propensa admodum esse studia ciuitatis in Euseb. quod minus credibile est; & alias ad Episcopos, hortans omnes ad legitimam & concordem electionem, iuxta traditionem Apostolicam, id est Canonem Apostolorum 14. sed de electione Eustathij, accersuti ex Sede Berœensi. ob insignem vitæ, in fide Catholica defendenda, constantiam, vt afferunt Hier. & Niceph. in Chronico, Eusebius ne verbum quidem, vt sibi minus probata; de quo Eustathio, Theodoretus, I. cap. 7. Hunc Episcopi & Sacerdotes, & vniuersus populus Christo deditus, communibus suffragijs inuitum, Ecclesiam illam, pro Philogonio (Paulinum dictum oportuit) pascere coegerunt. & Athanasius epistola ad solitarios. *Fuit*, inquit, *Eustathius Episcops Antiochie, vir confessione clarus, religione pius, quem magno studio, pro veritate sanctam, & Arianam heresim odio prosequenter, auersanteque homines Ariana opinionis. &c.* & Hier. ad Euagriti, epist. 126. *Primus*, inquit, *Antiochene Ecclesia Episcopus contra Arium, clarissima tuba, bellum cecinit, cui prima deferuntur, quod cum adhuc esset Berœensis Episcopus, aduersus Arium, prima acie, ante alios, cum Philogonio; scit, ad quos pro pietate certates S. Alexandrum Episcopum Alexandrinum litteras dedisse, Theodoretus affirmat.*

lib. 3. cap. 5.
Euseb. Ca
far. sub dol.
& vanus.

B Ægyptij quoque ac Thebani (hi erant Schismatis Meletiani) mutuis discordijs, & rixis conflictabantur, eo insania progressi, vt Imperatoris imagines contumelia afficeret, nō dubitarēt. Euseb. Vita 3. cap. 4. De qua contumelia Chrysost. hom. 20. ad Pop. Antioch. sic pro concione differit: *Feritur, Beatus Constantinus, effigie sua quāndoque lapidata, multis ipsis instigantibus ad supplicium de uictoribus contumelie summandum, & dicentibus, quod omnem ipsius faciem saxis conuulnerarint; manu faciem palpans, & leniter ridens, dixisse: Ego vero nusquam vulnus in fronte factum video, sed sanum quidē caput, sana vero & facies tota, illi vero reverterit & confusi, ab hoc iniquo astucre consilio. Quod illius dictū magnopere prædicat. Hinc agnoscas quantam māsuetudinem baptisma contulerit Constantino, qui antea truculentus, etiam in intimos; post, tam atrox Māiestatis crimen, reliquerit impunitum, atque adeo risu sit prosecutus.*

Præclarum
Constantini
dictum & fa
ctum.

C D Inter ipsos Asianos, graues altercationes de die Paschatis agitabantur, alijs alio tempore celebrantibus, quibus omnibus malis per Concilium prouideret statuisse Constantinum, ait Euseb. ^a addit Sozom. ^b ad sedandas de Paschate controuersias, Ofium milsum fuisse, Episcopum Cordubensem. Cilices porro, Syros, atque Mesopotamenos, suis se populos illos, qui in Paschate celebrando, a Catholica Ecclesiæ vsu dissidentire, testatur Athanaf. lib. de Synodis.

a 3. Vita c. 5.
lib. 1. c. 15.

Concilium Nicenum.

H Oc anno, hisque Coff. celebratam esse magnam Synodus Nicenam, eodemq; per festam & abolitam, pro certo statuendum est, à die 13. Kal. Iul. ad diem 8. Kal. Sept. quidquid aliqui, etiam ex veteribus, re parum expensa, aliter scripserint, constat ex Act. 2. Concil. Chalcedon. Euseb. ^c Socrate. ^d

Concil. Nicen.
num.
clib. 3. Vita
c. 14. & lib. 4.
c. 40. & 47.
d lib. 1. c. 9.

De causis cogendæ Synodi, sic Athanaf. lib. de Synodis; *Nicena Synodus non temere habita*

habita est, ut quæ habeat grauissimos vsus, & legumnam rationem. Syri etenim, Cilices, Mesopotameni, in causa festi claudicabant, & que una cum Iudeis Pascha celebrabant: & iam tum Ariana heres, quæ contra Ecclesiam insurrexerat, suos propugnatores habebat, qui ipsam defendenter, & qui p̄ijs infidias facerent, Eusebianos scilicet; atque ea causa fuit, cur uniuersus Orbis in Concluſum coiret, ut & eodem die festum celebraretur; & heres, quæ supplicia lauerat, anathemate percuteretur, quod & factum est: nam & Syri in iliorum sententiam traducti sunt, & Arianam heresini decreuerunt pro Antichristi precursatrice habendam esse, & scriptis contra eam editis, placita sua promulgarunt.

Auctor cogenda Synodi; proculdubio Siluester Papa fuit, per Constantinum; cum nefas esset ab ipso Romani Pontificis auctoritate, vniuersales. Concilium congregare, quod, vt ait Socrates.^a id Ecclesiasticus Canon omnino prohiberet; *Quo*, inquit, *veritatem erat, ne decreta, absque sententia Episcopi Romani, Ecclesijs sanciantur..* quod omnino transactum Roma, inter Siluestrum & Constantinum tenendum est. Alexandrum: quoque; qui antea de heresi Ariana excitata, interpellarat Rom. Pont. de eadem re egisse per litteras cum Constantino Epiph. tradit, hæresi 68. Hinc est quod Rufinus^b ait, ex sa- cerdotum sententia; Constantinum, Nicenum conuocasse Cœciliūm, sed & redeunte ex legatione Oſio ipso (qui ad conciliandam pacem missus fuerat) re infecta; Constantinus, (inquit, Sozomenus)^c indicit Cœciliūm Nicæę, Vrbe Bithynia, scribitq; ad omnes Ecclesiarum Præsidēs, vt ad diem præstitutam adfint; qui sic dicit a Constantino indi- cūm esse Concilium; quod litteris Imperatoris conuocati essent. De studio porro, & di- ligentiā Constantini; in tam præclaro opere; & commoditate euectionis publicæ & libe- ralitate ac munificentia erga Episcopos, Euseb. scripsit. ^d

D e numero Patrum qui Nicæę conuenerint; cum varia legantur apud diuersos, & fa- cilis sit lapsus in notis numerorum; nihil certius quam quod extat apud Athanasium, te- stem oculatum, diuobus in locis, in epist. ad Iouianum Imperatorem, & in disputatione aduersus Arium; in quibus trecenti decem & octo Episcopi Synodo interfuisse dicun- tur. Profitetur idipsum bis Epiphan. hæresi 69. & in Ancorato. Hilarius lib. contra Con- stantium. Rufinus hist. 1. cap. 1. & Theodoreus lib. 1. cap. 7. atque hic numerus vsu pro- batus est fere apud omnes, quantumvis pluriornorum nomina, & memoria in subscriptio- nibus exciderint.

Insigniores Ep̄i Concili Nicæi. ^e
Ex his, quos aliqua antiquitatis memoria in tanta rerum obscuritate illustriores r eddit recenseamus.

Oſius Episcopus Cordubensis, Hispaniarum Episcoporum vicem; atque Silvestri Ro- mani Pont. personam gerens, & collegarum legatorum primarius; tempore Maximiani, gloria confessionis effulgit, quem Athanasius magnum Oſium nominare con- fuevit.

In Epistola legatorum ad Siluestrum, extant adhuc hæc verba: in eius exordio: *Be- tissimo Papa Vrbis Romæ, omni reverentia colendo, Silvestro, Oſius Episcopus provincie Hispanie, Civitatis Cordubensis, Victor & Vincentius, presbyteri Vrbis Romæ, ordinati ex direccione tua, &c.*

Alexander Episcopus Alexadrinus; qui primus aduersus Arianam hæresim sublime- yezillum erexit, innumeris fere SS. PP. elogis predicatorum, & anniversaria memoria in Ecclesia celebratus 26. Febr. Martyrrol. Rom.

Duxit secum Alexander eximios quosdam, & præceteris pietate & preciosis vulne- ribus, & stigmatibus, pro Christi confessione exceptis, fulgentes; quorum, duo tantum nobis noti sunt nomine; Potamon Heraclæ in Ægypto Episcopus, atque Paphnutius Thebaidis superioris, miraculis clarus. Rufinus. ^f Socrates^g Athanas. ad Solitar. E- piphan. hær. 68.

Eustathius Episcopus Antiochenus & ipse Confessione clarus. Athan. ad solit. qui anniversaria memoria in Ecclesia colitur 16. Iulij.

Macarius Episcopus Hierosolymitanus, cui sufficiat ad laudem, quod Ariani illum sibi præcipue aduersatum esse contestati sunt. Epiphan. hær. 69. Athan. orat. prima in Arianos.. cuius annua memoria in Ecclesia recolitur decima. Mar- tij..

A Paulus Neocæsareæ Euphratesiæ Episcopus, sub Licinio multa grauia passus. Theodoretus.^a

a lib. 1. c. 7.

IACOBVS NISIBENVS IN MESOPOTAMIA EPISCOPVS, MORTVORVM EXCITATOR, ET INFINITORVM PATRATOR MIRACULORVM, quæ in his Historia nostra, quæ Philothenus inscribitur, inquit, Theodoretus. ^b sunt b lib. 1. c. 7. à me commemorata. diuinis liveris pereruditus, plures scripsit commentarios, quos recenset Gennadius de Vir. Ill. sub Maximino Confessor, celebris in Ecclesia 15. Iul.

Ex Armenia superiore Magnus Arostanes Episcopus; insignis illius Gregorij Armeni, (qui maioris Armeniæ Regem Tiridaten, ad Christi fidem conuerit) successor. Acta Gregorij apud Metaphr. 29. Sept.

B Leontius Cæsareæ in Cappadocia Episcopus, eximiæ fidei, & sanctitatis, qui & magnum illum Gregorium maioris Armeniæ ordinavit Episcopum, & Gregorij Nazianzenii patrem, Nazianzo transiens, dum proficisciit ad Nicenam Synodum, baptizauit. Greg. presbyt. apud Epom. T. 6. quem & Athanas. orat. i. contra Arianos, inter eius temporis Ecclesiæ columnas recenset, qui in Martyrolog. Romano 13. Ian. hoc elogio celebratur: Hic sub Licinio, aduersus Gentiles, & sub Constantino, aduersus Arianos, plurimum decertauit.

Ex nobili vrbe Amasea, maioris Armeniæ, Eutychius Episcopus, successor Martyris Basilei, qui secundum precedentes prophetias, ob egregia virtutum merita, hunc ipsum designauit eligendum Episcopum. Acta S. Basilei.

C Amplion Episcopus Epiphaniæ vrbis Ciliciæ, clarus & ipse perenni memoria confessionis, sub Maximino. Martyrol. Rom. 12. Jun. tantæ estimationis, ut in locum depositi Eusebij Nicomediensis, omnium sententia sit subrogatus. Athanas. Apolog. 2. Theodoret. calij.

c lib. 1. c. 20.

Prouinciæ Thraciæ, clariores eniuerunt, Alexander Episcopus Byzantinus, Hypatius Gangrensis, qui & auctus est Martyrio. Martyrolog. Rom. 14. Nouembr. Athanas. orat. i. contra Arianos, quosdam recenset S. Episcopos, magni nominis, viros Apostolicos, fidei Catholice defensores acerrimos, inter quos numeratur Eupsychius Tyanensis in Cappadocia Episcopus: Longinus Neocæsariensis in Ponto; Protagenes Sardicensis, & Pistus Athenien.

D Inter tot præstantissimos Episcopos, ceu fulgentissimum Sydus, apparuit Nicolaus Myrae in Lycia, Episcopus, innumeris clarus miraculis in vita & post mortem. Acta. Nicola non impar eluxit Spiridion Trimituntis in Cypro Episcopus, & ipse unus ex illis nobilissimis Confessoribus, quos Maximinus dextro effosso oculo, & sinistro poplite succiso, ad metalla damnauerat, de quo admiranda quædam Rufinus narrat lib. 1. cap. 5. Acta eius apud Metaphr. 12. Decembr. quæ & versu descriptissime Tryphillium Episcopum, eius olim discipulum, Suidas affirmit, sed non extant, desideratur Spiridonus nomen, in serie subscriptorum Episcoporum, ut & aliorum multorum, quos constat in eo conuentu affuisse; vt Harpocrationis & Cysconis, quos ex Synodico Athanasij, qui non extat, recenset Theodoretus, inter celebriores eius conuentus Episcopos.

Celebris item fama fuit Theodorus Tharsensis Episcopus, Auxentij Episcopi frater, illius confessione clari sub Licinio, vt elapud Suidam.

E Magni quoque nominis atque meriti, pro vniuersa Ecclesia Africana, interfuit Cæcilianus, Carthaginensis Episcopus, Donatistarum diuturnis persecutionibus exagitus, & indies clarior habitus; qui ab Athanasio, inter Apostolicos Episcopos, & veritatis Catholice primarios defensores collocatur.

At Occidentalium Episcoporum, qui pro ceteris legatione functi sunt, memoria prope exedit, quos sane deleatos credibile est, qui ceteris sanctimonia & eruditione precellerent. In summa videre ibi licetbat Martyrum multitudinem in unum coactam, vt dixit Theodoretus, & fuisset in ea Synodo totius orbis lumina, vt dixit Victorinus, eius etatis vir, quod & ipsi Afiani inficiari non potuerunt. Si quidem Euseb. ^d scriptum reliquit. Ex omnibus namque, inquit, Ecclesijs, quæ frequentes in tota Europa, Africa, & Asia extiterunt, Dei ministri, qui facile primas ferre putabantur, invnū vocati sunt.

d Vitæ lib. 3. cap. 7.

. Diuinus iste & venerandus cætus ait Theodoretus, hostibus Dei non caruit, sed ade-

Arianī Episcopi.

rant quidam, licet pauci, iisque veteratores; qui maris deuia imitati, calliditatem suam occultarunt; nam licet eadem sentirent cum Ario, a parte tamen catholicorum se stare simulabant, tempori inseruientes; alij vero sub Vexillo impietatis, sicut turpiter, ita & aperte profitebantur. Erant autem horum omnium Duces, Eusebius Nicomediensis Episcopus, alterque Eusebius Cæsaræ Palæstinae, Paulinus Tyri, Menophantes Ephesi, Theognis Nicenius, Patrophilus Scythopolitanus, Narcissus Neroniadis, Theonas Marmaricæ, Theodotus Laodiceæ, Athanasius Antazarbi, Gregorius Beryti, Aetius Lydæ, Mares Chalcedonensis, Secundus Ptolomaidis, Paulus Larandis, et si qui alij ijsdem in hærentes: quorum Eusebius Nicomediensis, Mares Chalcedonensis, Theognis Nicenius, inter illos discipulos Luciani, connumerati habentur, qui tempore persecutionis a fide, ad Gentilium superstitionem deflexerant, sed per Magistrum Lucianum post reuocati sunt. Recensentur & alij, qui pariter deinde Ario adhæserunt, vt Antonius, qui posthæc Episcopus Tharsi factus est ab Arianis, Leontius præfectus ab ijsdem Ecclesiæ Antiochenæ, Numenius, Eudoxius, Alexander, & Asterius Cappadox.

Insignis uox
Constantini
de Episcopis

Vides ex Schola Apostatarum Arii doctrinam inualuisse, nam & Eusebius Cæsariensis eodem criminе fuit aspersus. Hi igitur Arianī Episcopi, callide, more hæreticorum, spredo tam venerando Iudicio Ecclesiastico, libellos accusationum & calumniarum obtulerunt Constatino, aduersus, (vt credibile est) præcipuos Catholicæ fidei defensores, vt illis prostratis, vel in suspicionem adductis, faciliorem sibi viam pararent, ad Catholicam fidem expugnandam; At Constantinus, ex Donatistarum caula sapienter ventilata, prudentior redditus, a libellorum lectione prorsus abstinuit, ac in ignem cōiectos, prorsus abolendos curauit, illa dicens, quæ apud Rufinum leguntur, *Deus vos constituit Sacerdotes, & potestatem dedit de nobis quoque indicandi, & ideo nos a vobis recte indicamur, nos autem non potes ab hominibus indicari, propter quod, Dei solius inter vos expeditate Iudicium, & vestra iurgia quaunque sunt, ad illud Divinum referuntur examen. Vos autem nobis a Deo dati estis Di, & conueniens non est, ut homo iudicet Deos, sed ille solus, de quo scriptum est: a Deus stetit in Synagoga Deorum in medio autem Deos diu dicat.*

a Pf. 81.

Conuenerant Nicæam, ob famam tam celebris conuentus Episcoporum, multi etiam Gentilium Philosophorum, & Sophistarum, vt in tam frequenti, tantorum virorum Theatro ingenij vires ostentarent, ac forte etiam Christianæ Religioni insultarent; quorum nonnulli admirando quodam modo confutati, & ad fidem conuersi legituntur, à similibus alioqui Christianis, dæ Laico refert Socrates; b de Episcopo Sozom. c & Rufinus d quem Spiridonem illum magnum fuisse Trinitatis in Cypro asserit Metaphr. 10. Decemb. Nicephor. 8. cap. 15. Glicas in Annal. quem quidem licet rusticano hominem, ob vitæ tamē sanctitatem, & miraculorum vim admirabilem, Tryphillius, qui diu Beryti Ius Ciuiile professus erat, habere voluit Praeceptorem: Hunc post factum Episcopum Ledrensem in Cypro, Virum, omnium sua ætatis eloquentissimum, vt testatur S. Hieronymus, cum aliquando in Synodo locum illum Marci citaret. e Tolle grabbatum tuum, & ambula, & pro grabbato σκυπτρόν id est lectum humilem diceret, indignas Spiridon, vt erat antiquitas Ecclesiastica tenacissimus, his verbis redarguit: Tu ne, inquit, meliores illa qui τὸν γράφετον dixit, ut eius uerbis uti dedigneris? atque ita exiliens de sede Sacerdotali, populo inspectante, eum ad modestiam eruditus, Sozom. f Niceph. g Non dissimile exemplum, conuicti miro modo Philosophi refert Sozom. ab Alessandro Episcopo Byzantino. h

f lib. 1. c. 11.
g lib. 8. c. 42.
h lib. 1. c. 17.
i lib. 1. c. 5.k lib. 1. c. 16.
& 18.

Conuocati Patres Nicæam, de heresi Arii cognituri inquit Rufinus, i frequentes agebant conuentus, Arium frequentere uocabant, & assertiones eius, assiduo tractatu discutiabant, & quid aduersus eas teneri deberet, aut statui, summa cū libratione quærebant. Cum vero in his certaminibus, tum aliorum multorum eruditorum virorum, tum maxime Athanasij Ecclesiæ Alexandrinae Diaconi, in differendo peritia, & acumen ingenij eniteret, præceteris, ipse Athanasius, Arii & Arianorum omnium in se odium, atque inuidiam prouocauit. ceterum in singulis de fide disceptationibus, Catholici illud potissimum contendebant, ne quid ab eo, quod traditum esset, innouaretur, sed in omnibus seruaretur antiquitas. Sozomenus. k

A

B

C

D

E

Die

A Die autem Concilio præstituta, confidentibus Episcopis in aula Regalis Palatij, Cōstantinus ingressus, assurgentibus illis, in medio conuentu erectus constituit, & annuentibus sibi Episcopis in parua sella aurea consedit, quod & illi mox factitarunt; Episcopus autem qui in dextro ordine, Eustathius Antiochenus, priuam sedem occupabat, (sinistrum ordinem, vt dignorem, tenentibus Legatis Apostolicis, & Alexandro Episcopo Alexandrino) assurgens, perbreuem orationem habuit, gratias agens Deo, de tantis bonis per eum Ecclesiæ præstitis, & obsecrans, vt sartam teatam fidem consubstantialis Trinitatis, aduersus Arium, & omnes hæreticos, esse vellet. Eam recitat Greg. Presbyter orat. de SS. PP. Nicæn. apud Lipom. T. 6. Euseb.^a Socrat. Theodor. Sozom. ^{a 3. Vitæ c. 10.}
Mox Constantinus breue in & ipse orationem habuit (Latine ob Maiestatem Romani & II. Imperij altero interpretante Græce) gratulans de eorum conuentu & conspectu, laudas & cohortans, ad mutuam pacem, & confessionem, eam recitat Eusebius ^b & ex eo Sozom. & Gregor. Dalmatianus vero Episcopus Cyricenus, qui sub Zenone Imperatore ^{b 3. Vitæ c. 13.} collegit, vt profitetur, Acta Nicæni Concilij, longe prolixiorum recitat Cōstantini orationem in Synodo habitam, qua inter alia, opportuna occasione, se sacro initiatum esse baptisimale profitetur, quam facilitioris fuit negoti ab Eusebio prætermitti.

Quid deinceps actum sit in Synodo, cum Acta ipsa, quæ accuratissime scripta fuisse Sanctus Athanasius auctor est, in libro de Synodis, iniuria temporis, & Arianorum co[n]tributus perierint, hinc inde colligere necessarium est.

Illud quidem memoria dignum in primis accedit; cum, ex consuetudine, scripta Arii de hæresi, quam protulerat, legerentur, Sanctissimos Patres illos adeo exhorruisse Blasphemiam, vt mox aures obstruxerint. Athan. orat. 1. in Arian.

De litteris autem Eusebij Nicomediensis, sic est apud Theodoreum ^c ex Eustathio An. cl. I. c. 8. tiocheno, & perfectas fuisse, & auditoribus immensum dolorem, propter eius de Ecclesia decessionem, attulisse; auctori insanabile dedecoris vulnus inflexisse, & in omnium conspectu discriptas fuisse, &c.

Synodi Alexandrina Catholice & præcipue ab Osius Legato Sedis Apostolicæ, & Alexandro, Alexandrino Episcopo iam ante contra Arium, & Arianos celebratae, Acta in medium proficerunt Patres examinanda, vt hæretici merito se damnatos agnoscerent. S. Iulius Papa in epistola apud Athanas. A polog. 2.

Poſt altercationes inter Catholicos & hæreticos, ipso Constantino pie hortante & suadente, Arianii confutati, conquiſti, & inter se depugnatæ, veriti ne amissis Ecclesijs in exilium mitterentur, priuatis suis commodis studentes, & in gratiam Constantini, se recte fidei assentiri, & subscribere simularunt, quod, quæ post consecuta sunt, plane indicant, Athanas. in epift. decretorum Nicæni Concilij contra Arianos. dissenserunt quidem initio quinque quos resert Socrat. lib. I. c. 5. sed post assensum sunt, duobus exceptis, Euseb. Nicomed. & Theogni Nicæno, qui cum Ario pariter damnati, & sedibus depositi sunt, sed ne quod statutum erat, executioni mandaretur, intercessit Constantinus, Euseb. Cæsar. rogaru, qui eos adegit, ad simulatam saltem palinodiam, & poenitentiam, colligitur ex litteris Constantini ad Nicomedenses apud Theodo. lib. 2. c. 20. mutilis illici quidem, sed integræ habentur ad finem Tom. 2. Annal.

E Consentientibus igitur Catholice Episcopis & Arianis pariter, quamuis simulatè, assentientibus, concepta est Catholice fidei formula, qua, omnia Arianæ hæresis capita truncarentur; fecit autem eius formam Osius, sapientissimus Architectus. Athan. Epist. ad solitarios.

Symbolum Nicænum.

C Redimus in Deum Patrem omnipotētem, omnium visibilium & invisibilium Creatorem: Et in Dominum Iesum Christum Filium Dei, natum ex Patre & unigenitum, hoc est ex substantia Patri, Deum ex Deo, sumen de lumine, Deum verum, ex Deo vero, genitum non factum, & consubstantiale Patri, per quem omnia facta sunt, tam in celis, quam in terra. Qui proprie nos homines, & propriam nostram falem, descendit, &

Simbolū N. canum.

incar-

incarnatus est, & homo factus est; passus est; & resurrexit tercia die; & ascendit in caelos; venturus inde ad iudicandum vivos & mortuos & in spiritum sanctum. hæc est regula Catholicae fidei, ex Athanas. ad Iouianum, de fide; quæ vero sequuntur, Eos autem qui dicunt, Etat, quando nō erat, &c. sunt Anathematismi pronunciati aduersus omnes impias Arianorum positiones, ne vila ex parte hæresis confundere posset.

De voce *ουσον* Cōsubstantialis, qua omne venenum Ariani dogmatis internecatur, vt dixit Victorinus, obseruandum, quod est apud S. Ambrosium, de fide ad Gratianū^a *Auctor ipsorum* (inquit) *Eusebus Nicomediensis epistola sua prodidit, dicens: si uerum inquit, Dei filium irreatum dicimus; Homousion, i. cōsubstantiam cum Pare, incipimus confitiri. Hæc cum lecta esset Epistola in Concilio Niceno, hoc uerbum in tracta in fidei posuerunt Patres, quod uiderunt aduersarij esse formidini, ut tanquam euaginatio ab ipsis gladio, ipsum nefanda caput hæresis amputarent.* Hæc Ambros.^B

Ceterum quod calumniarentur Ariani, vocem esse exoticam, nec reperiri in Diuinis scripturis: eius tamen significationem, ex sacris literis esse, nomenclaturamque non nuper inuentam, sed a Sanctissimis quoque Patribus usurpatam, ab ipso præsertim S. Dionysio Romano Pontifice, Dionysio Alexandrino Episcopo, & ante hos a Theognosto antiquo Theologo, Athanasius pluribus docet in Epistola decretorum Nicenij Concilij contra Arianam hæresim.

Quod autem ad astruēdam Spiritus Sancti Diuinitatem, nihil præterea addiderit Nicenum Concilium Symbolo Apostolorum, id ob eam causam accidisse S. Basilius ait, Epistola 78. quod nulla tunc ea de re controversia mota esset. Hier. idem ait epist. 65. sed in primis S. Athanas. ad Iouianum de fide, *Sed nec ait, alienavit Spiritum Sanctum a Pare & Filio, sed eum una glorificauit cum Pare & filio, & in una Sancta Trinitatis fide, eo quod sit una in Sancta Trinitate Deitas.* & epistola ad Africanos. Item Epiphanius hæresi 74. satis ait expressam Spiritus Sancti Diuinitatē illi verbis, & in Spiritum S. sicut dixerant credimus in Patrem & in Filium, &c.

Conscriptæ sacrosanctæ fidei Regulæ, Catholici omnes Episcopi, statim subscripsere; Ariani vero, post multas contentiones & cauillationes, & ipsi tandem, ob metum damnationis, depositionis, & exilij, sed fraudulenter & pessima fide, atq; adeo ipse Arius assensore, atque à sancta Synodo recepti sunt, vt est apud S. Hieronymum contra Luciferianos, ex Actis ipsis S. Synodi. De quibus Euseb. vafram, subdolam, & mendacem epist. scriptis ad suos Cæsarienses. Cautum à S. Synodo, ad contentiones vitandas, ne Arius Alexandriam rediret, Constantinus porro editio, Arij nefaria & impia scripta igni addixit, poena capit is apud se habentibus proposita: quem, & sectatores, Porphyrianos appellat, quod nimur ut Porphyrius Idolatriam & creaturarum cultum probaret, sic Arius eam in Ecclesiā induceret, Filium Dei creaturam esse affirmsans. Ex Euasthio Antiocheno Episcopo apud Theodoretum^b & Athanazio ep. ad Afric. & ex Socrate^c & Sozom.^d

Vinebat autem etiam tum Porphyrius, qui, vt ait Eunapius, ad extremam senectutē peruenit; & vt ex eius scriptis colligitur, agebat tum annum nonagesimum primum. Hunc scribit Hieronymus in Chron. triennio post, id est, Constantini 23. missio ad eum insigni volumine, fuisse ab exilio liberatum, in quo verisimile est cantasse palinodiam eorum quæ contra Christianos scripsisset; forte exemplo prouocatus Arij, qui huiusmodi palinodia gratiam meruisset, de qua & Eunapius meminit.

Inter aliquos Arianæ hæresis defensores, qui, quod priuatae personæ essent, sicut non accesserunt ad Synodus, ita nec Synodo innotuerunt, fuit Asterius quidam Cappadox, qui, cum in persecutione Maximiani Herculij Idolis immolasset, nec posset in Clerum cooptari, de Sententia Eusebij, opusculum fecit nefarum, contra Christi Diuinitatem, & obamulans Syriam, & alias Ecclesiās, ex commendatione eiusdem Eusebij, Christum negare docebat, vt est apud Athanas. de Synodis.

Terminatis in Synodo, quæ ad Arium, & Arianā hæresim spectare videbantur; quæstio illa de tempore Paschatis celebrandi reliqua erat. Vetus hæc controversia fuit, iam tempore Polycarpi agitata, sub Victore autem Romano Pont. celebrato in Palæstina Concilio, definita. At, quamvis plurimi resipiuerint; Syri tamen, Apostolicam traditio-

nem

a li. 3. c. ult.
Confubstan-
tialis vox,
Arianis for-
midini erat
eāq; calum-
niabantur.²

b lib. 1. ca. 8.
c lib. 1. c. 5.
d lib. 1. c. 19.
& 20.

Decretū de
Paschate.

A nem prætexentes, adhuc in schismate perfistebant, more Iudeorum, die decima quarta Lunæ, sanctum Pascha celebrantes, non autem die Dominico, post diem lunam; ut certe omnes Ecclesiæ. Fuit magno cum labore eadem causa ad finem perducta, & omnes sponte ad Ecclesiæ consortium redierunt, & pro Ecclesiæ aduersus Arianam hæresim strenue depugnarunt.

Ad Decretum de Paschate, Appendix illa addita est, ut equis ritibus, omnes sanctum Dominicum diem agerent. *Quoniam sunt quidam, ait, in die Dominico genua flectentes, & in diebus Pentecostes: ut omnia in univeris locis consonanter obseruentur, placuit S. Concilio, stantes, Domino nota persolvere,* qui habetur Canon nu. 20.

Ritus nō flendi genua
Dominicis
diebus & in
diebus Pen-
teco-

B Obseruandum quod scribit Athanasius, de Synodis, de diuersa ratione, qua vſa est Synodus in his duobus Decretis. *Cum agit de Nicano Symbolo, Nec Consulem, inquit, nec diem, nec mensem addiderunt: sed in negotio Pascha, non abhorruerunt ab huiusmodi appendice, ibi enim placuit ut adderetur, Vixim est, ut omnes obtemperarent. Deinde vero non scripserunt, Vixim est, sed, Ad istum modum credit Catholica Ecclesia;* & statim ipsa confessio credendi adiuncta est, ut ostenderent eam non esse nouam sententiam, sed Apostolicam, & que ipsi scripsissent, non esse sua inuenta, sed Apostolorum documenta. Haec tenus Athanasius.

a lib. r.ca. 6.
b lib. r.c. 10.
c lib. 3.c. 16.
d lib. r.c. 6.

De hoc Decreto Paschatis Constantinus scripsit Ecclesijs, pie illud commendans, ut est apud Socr. ^a & Theodoret. ^b quas Euseb. hist. de eius vita, inseruit, ^c quasi nihil esset aliud actum in Concilio, callide & perfide, dissimulata cōdemnatione Arii, & scriptorum eius, de qua damnatione extat Edictum Constantini apud Socratem. ^d

S. Leo Magnus epist. 64. ad Marcianum Imperatorem habet, quod de diei Paschatis obseruatione, hoc commode referendum est.

Ecclesia Ale-
xandrina si-
gnificabat
quando cele-
brandum Pa-
schæ esset.

C *Paschale, inquit, festum, quo sacramentum salutis humanae maxime continetur; quamvis in primo semper mense celebrandum sit; ita tamen est lunaris cursus conditione mutabilis, ut plerique sacratissimi diei, ambigua currat electio; & ex hoc fiat plerumque quod non licet, ut non simul omnis Ecclesia, quod non nisi unum esse oportebat, obseruet, Studnereque sancti Patres (Niceni videlice) occasionem huius erroris auferre, omnino hanc curam Alexandrino Episcopo delegantes, quoniam apud Egyptios huius suppurationis antiquius, tradita videbatur esse peritia, per quam quin annis singulis dies predictæ solennitatis eveniret, sed Apollonica indicaretur, ut huius scripti, ad longinquiores Ecclesias iudicium generaliter percurreret. hæc S. Leo. Proterius vero Episcopus Alexandrinus, scribens ad eundem S. Leonem, magna animi submissione profitetur omnia se accepta ferre Romanæ Ecclesiæ, cum scilicet ex omnia Petrus. Marcus docuerit, cum eum Alexandriam Episcopum misit. Habentur hæc ex S. Leonis scripta epistola ad Proterium, cuius fragmentum recitatatur a Beda, de ratione temporum.*^e

: cap. 42.

D Perseuerauit mos iste diu in Ecclesia Alexandrina. Ut eius Sedis Episcopus, Paschales, quos vocabant, daret epistolæ; sed interceptum eiusmodi fuit officium, postquam eiusdem Ecclesiæ, hæresiarchæ præsidere coepérunt Episcopi, cum licet illi darent litteras, nemo tamen ab eis acciperet, quibus in fide minime communicarent, quales nam vero esse solerent eiusmodi Paschales epistolæ, quæ adhuc extant Theophili Episcopi Alexandrini, & S. Hieronymo in latinum versæ, docere posunt. Cognito igitur primū ex Episcopi Alexandrini litteris, quanto anni die celebrandum Pascha esset, eoque Apostolicæ sedis litteris, omnibus Ecclesijs promulgato, sacro Epiphaniæ die, Diaconi in singulis Ecclesijs, inter sacra Missarum Solemnia, annunciare consueuerant, Verum ante hac, vigebar in Ecclesia antiquus usus, ut a Romano Pontifice quereretur Paschalis dies, quod habetur expressum in Arelatensis Concilij primi Canone primo, dum his verbis Synodus scribit ad Sylvestrum. *De obseruatione Pasche Domini, ut uno die & tempore per omnem orbem obserueretur, & iuxta consuetudinem, litteras ad omnes tu dirigas.*

Aurei nume-
ri ong..

E Ad facilius inueniendum cuiuslibet anni Paschalem diem, Constitutus est in Nicæno Concilio numerus ille, qui aureus nominari consuevit, decem & nouem annorum periodum continens. D. Ambros. epistola ad Episcopos Æmilie, *Quem, ait, annorum cir-
culum Enneadecaterida nuncupaverunt.* Quod vero Eusebius Pamphili scripsit, per

hoc

hoc fere tempus librum de Paschate, quem obtulit Constantino, hinc fortasse factum fuit, vt Beda putaret eum auctorem circuli decem nouennalis, quod ait lib. de ratione Temporum cap. 42.

a lib. 4.c. 34.
& 35.

Statuitur de
Meletianis
schismaticis

b lib. 1.c. 6.

De eo libro Cōstantinus honorificas ad Eusebiū dedit litterās, quæ extant in Vita.^a
Post Decretum de Paschatis vñiformi obseruatione, Causa Meletij Schismatici, qui Ecclesiam in Ægypto positam, a temporibus S. Martyris Petri Alexandrini Episcopi vehementer exagitauit, in Synodum allata est, qua diligentē expensa, ob Ecclesiā pacem, sic cum eo transactum est, atque indulatum, vt nomēn tantum ipse Episcopi retineret, munera autem obire cessaret, & ab eo ordinati sic in officio permanerent, vt tamen cum in ordinatione confirmati essent, illis inferiores esse deberent, qui ab Alexandro ordinati fuissent; quæ fusius explicata habentur in Synodicis litteris, ab ipso Concilio ad Alexandrinos datis, cum nondum tamen absoluta Synodus esset; quibus etiā litteris significatur de damnatione Arij, quem aiunt Patres, *Theonam Mārmariacum Episcopum, & Secundum Ptolemaidis, ad cxitium secum perduxisse; eandem Synodicam habet Socrates.*^b

Huius occasione Meletij S. Synodus sextum Canone edidit, quo secundum aliqua priuilegia Ecclesiā Alexandrinā, yetuit ne in Ægypto, Libya, vel Pentapoli aliquis ordinaretur Episcopus, absque ipsius Metropolitanā scientia, quod etiam tertiae Sedi, nempe Antiochenā, veteri consuetudine debitum, voluit custoditum.

Canon hic est, vt à Paschasino Legato Sedis Apostolice in Synodo Chalcedonen. A.d. 16. prolatus est, & a Dionysio exiguo latinitate donatus.

Trecentorum, decem & octo Sanctorum Patrum Canon Sextus.

QUOD ECCLESIA ROMANA SEMPER HABVIT PRIMATVM; tenuit autem & Aegyptus, vt Episcopus Alexandrie omnium habeat potestatem, quoniam & Romano Episcopo hec est consuetudo; similiter autem & qui in Antiochia constitutus est, & in ceteris Provincijs, Primatus habeant Ecclesia civitatum amphorum; per omnia autem manifestum sit, vt si quis prater voluntatem Metropolitani Episcopi fuerit ordinatus, hunc (quia statuit hec S. Synodus) non debere esse Episcopum. Sane si communi consensu, & rationaliter probato, & secundum Ecclesiasticam regulam statuto, duo aliqui, aut tres per contentionem suam contradicunt, illa obtineat sententia, in qua plures numero fuerint Sacerdotes. Quoniam uesteros antiquus obtinuit, & uersta traditio, ut Aelia, id est Hierosolymorum Episcopo deferatur, habeat con sequenter honorem suum, sed & Metropolitano sua dignitas salva sit Hucusq; Canon Sextus, cuius, (cum alioqui uideatur obscurior, & a Rufino, dum in compendium redigit, etiam magis obscuratus sit, & ab hereticis perperam interpretatus) legitima atque germana illa interpretatio esse videtur, vt S. Synodus voluerit demonstrare, ratam firmamque esse auctoritatem Ecclesie Alexandrinæ, in omnes Ægypti Provincias, quam Meletius Schismaticus impugnabat: idque ex Primitu Romanæ Ecclesie, ex quo ea omnia Alexandrinus Praeful acceperat, quod & res ipsæ postmodum gestæ, ac maiorum scripta declarant. Probasse autem iudices lectionem hanc Nicenæ Canonis, & hanc interpretationem, ex eorum interloquitione intelligi potest, cum dixerint. Perpendimus omnem quidem Primum, & honorem præcipuum secundum Canones antiquæ Romæ Deo amantissimo Archiepiscopo conseruari, ut permiru sit; quid in mentem uenerit aliquibus Græcis, (in quibus fuit Theodorus Balsamon) dicere, Romanam Ecclesiam à Niceno Concilio Priuilegia, quibus potitur, esse fortitam, & tunc institutum esse Romanum Patriarchatum, atque tres alios, quo nihil insulsius dici potuit. Sed Nicolaum Papam audiamus, ad Michaelm Imperatorē, Romanæ Sedis adversarium Ecclesie Romanae Priuilegia Christi ore, in B. Petro firmata; in Ecclesiæ ipsa disposita, antiquitus obseruata, & a Sanctis Vniversalibus Synodis celebrata, atque a

c lib. 1. hist.
c. 6.

De Primitu,
Ecclesiæ Ro-
ma. a Chri-
sto tradito.

A

B

C

D

E

cancta

A cuncta Ecclesia ingiter venerata, nullatenus possunt minui, nullatenus infringi, nullatenus commutari; quoniam fundatum quod Deus posuit, humanus non valet amovere conatus; & quod Deus statuit, firmum validumque consistit: illeque potissimum peccat, qui Dei ordinatione resistere tentat. Privilégia inquam eius Sedis, vel Ecclesia perpetua sunt; Diuinitus radicata, plantata sunt, infringi possunt, transferri non possunt; trahi possunt, euelli non possunt; qua ante Imperium nostrum fuerunt, & permanent (Deo gratias) haec tenus, illibata post vos, & quousque Christianum nomen predicatum fuerit, illa subsistere non cessabunt, immutata. Ita igitur Privilégia, huic S. Ecclesia a Christo donata, a Synodis non donata sed sollemmodo celebrata, & venerata; per quæ non tam honor, quam onus nobis incumbit, licet ipsum honorem, non meritis nostris, sed ordinatione Dei gratia, per B. Petrum, & in B. Petro, simus adepti, nos cogunt, nosque compellunt, omnium habere solicitudinem Ecclesiarum Dei; & inferius: Proinde animaduertendum est, quia non Nicana, non denique vila Synodus, quidquam Romanæ contulit Ecclesia privaligij, qua in Petro mouerat eam totius vera potestatis pleniter meruisse, & cunctarū Christi ouium regimen accepisse, sicut B. Praeful Bonifacius attestatur, vniuersis Episcopis per T hassilam constituitis, scribens: In instituto Vniuersalis nascientis Ecclesia de B. Petri sumpsit honore principium, in quo regimen eius, & summa consistit. Ex eius enim Ecclesiastica disciplina, per omnes Ecclesias, religionis iam crescente cultura, fons emanauit. Nicana Synodi non aliud pracepta testantur, adeo, ut non aliquid super eam ausa sit constituerre, cum uideret nihil supra meritum suum posse conferri. omnia denique huic moverat Domini sermone concessa: si omnia ergo nihil defuerit, quod illi non cesserit. Denique si insinuata Nicana Synodi diligenter inspicatur, inuenietur profeclio, quia Romana Ecclesia nullum eadem Synodus iniulit incremetum, sed potius ex eius forma, quod Ecclesia

C Alexandrina tribuerit, particulari exordium.

Quod verò sequitur de Ecclesia Hierosolymitana (alibi septimus Canon dictus) inepte & imperite interpretatur Balsamon, dum statutos tradit a SS. PP. quatuor Patriarchas, Romanum videlicet, Alexandrinum, Antiochenum, atque Hierosolymitanum; quem meminisse oportuit, id primum tentatum esse a Iuuuale Episcopo Hierosolymorum post Chalced. Concil. absolum, cum ei restitutus Leo Rom. Pôt. Nicenorum Canon obseruatissimus. Coeterū tantum abest vt huius Canonis auctoritate Hierosolymit. Ecclesia aucta fuerit Patriarchatu, vt nec exempta fuerit ab Ecclesia Cæsariensi, cui vt Metropoli, Palæstina subiecta erat. Nihil ergo magna Synodus contulit Hierosolymorum Ecclesiæ, nisi, vt qui ex antiquo vsu, deferri solitus erat honor ei Ecclesiæ, sic deferretur, ut tamen salua in omnibus iura essent Ecclesiæ Metropolitanæ, vt ex Synodo prospectum potius habeatur Ecclesiæ Cæsariensi, quam Hierosolymitæ. Quod enim Hierosolymitana Ecclesia, attenta eius origine, Mater sit dicta omnium Ecclesiarum, (nam sic nominatur in epistola Synodali Concil. Constantinopolit. Oecumenici ad Damasum Papâ scripta, quam recitat Theodoreetus ^a) inde accedit, vt ipsius Civitatis Episcopus eum antiquitus honorem sit consecutus, vt inter Ecclesiarum Apostolicarum Antistites consideret, & in litteris quoque ita nominaretur. Sed in tota hac parte legendi integrè sunt Annales, in quibus egregiè stabilitur Primatus Ecclesiæ Romanae, & heretici hostes, & Græci æmuli confutantur.

E S. Synodus, quamvis frustra, laborans in reuocandis ad Ecclesiæ Catholice communionem Nouatianis, qui diro Schismate primum, ac demum heresi se separauerant: tamen apertam voluit illis ianuam reliquisse, si ad Catholicam Ecclesiam redire vellet, certis expressis conditionibus, in Canone ea de re statuto, qui fertur 8.

Rursus vero de Paulianistis, seu Samosatenis & Cathaphrygis, ad Ecclesiam Catholicam venire cupientibus, S. Synodus edito Canone prospexit qui extat nu. 19.

Quoniam autem præter illa, quæ de fide, in eodem Concilio recte statuta sunt (inquit S. Basilius Epistola 78.) alia ad correctionem noxiiorum, alia uero ad præmunitiōnem contra ea quæ in futuro suboriri possent, a SS. illis PP. instituta fuerant: ad emendationem delictorum illa planè statuta fuisse videntur, quæ de lapsis recipiendis pluribus Canonibus continentur.

Ad hanc quoque partem emendationis delictorum pertinet, quod statutum est de his

De Ecclesia
Hierosolymit. quid statutum.

^{lib. 5. c. 9.}

De Nouatianis.

De Samosatenis, & Cathaphrygis.

De his, quæ absciduntur.

a lib. 2.c.21.

b lib. 2.c.24.

Non licere Clerico habere subintroductas mulieres.

De Clericis coniugatis quid statuerit Conci. in quo falsi sūt Socr. & Sozo men.

c lib. 1.c.8.

d lib. 1.c.22.

his, qui se sponte absciderunt, aduersus quos primus ordine positus Canon a Patribus habetur conscriptus. Canonis sancti causam dedisse uidetur Leontius, qui accusatus de comertio cuiusdam iuuençula mulieris, iussusq; proinde ut ab eius contubernio abstineret, seipsum castrandum dedit, quo ita liberè eius comertio vti posset, & nihilominus tamen, cum presbyter esset, depositus est, Athan. Apolog. de fuga, epist. ad solitarios Socrate a Theodoretu. b

Inde quoque occasio sequentis Canonis, qui fertur tertius, fluxisse uidetur. Iterdixit per omnia magna Synodus, non Episcopo, non Presbytero, aut Diacono, nec alicui omnino, qui in Clero est, licere subintroductam habere mulierem, nisi forte, aut matrem, aut sororem, aut amitam, uel eas tantum personas, quæ suspicione effugient.

Opportuna hic videbatur oblata occasio, ut de illis quoque Clericis ageretur, qui, antequam ordinarentur, coniugati essent, num initiati postea sacris Ordinibus, cum ijsdem consuetudinem habere possent. Quid autem de his a Patribus statutum fuerit, nō appareat. de huiusmodi vero rogatione, quod scribit Socrates^c & Sozomenus,^d (qui lōgē, post Concilium Nicænum scriperunt) Paphnutium Episcopum intercessisse, quomodo minus legem ferrent; qua, ne Episcopi, Presbyteri, Diaconi, ac Subdiaconi vxoribus, quas ante Sacros acceptos Ordines habuissent, uti possent, prohiberentur, falsum esse oporteret; siquidem traditio Ecclesiæ tam Orientalis quam Occidentalis, ab Apostolis usque ducta, hoc habebat, vt (quod S. Hieronymus scripsit ad Pamachium epistola 50. in fine) Episcopi, Presbyteri, Diaconi, aut Virgines eligantur, aut Vidui, aut certe, post Sacerdotium, in aeternum pudici. Nihil quidem SS. Nicæni PP. aliud statuerunt, quam q; traditio habebat, & proximè citato Canone continebatur, ne ullius suspecta mulieris contubernio vterentur, in quibus vxores contineri satis appetit, & S. Basilius aperte declarat, dum ad Petragorium scribens, decrepitæ etatis sacerdotem (epistola 17. in additionibus) increpat, quod presbyteram, (que est uxor) (quam, in presbyterium cooptatus, quod Canones hoc iuberent reliquerat) in domum admisisset, excommunicacionem nisi eam dimitteret, acriter comminatus, sed, inquit, eijectam ex ecclesiis suis, & trade in Monasterium, sit illa cum Virginibus tu inter viros ministra. lege Canonem a SS. PP. nostris in Nicæna Synodo constitutum, qui manifeste interdixit, ne quis mulierculam subintroductam habeat.

Pertinet quoque ad præteriorum prauorum inorum correctionem, quod S. Synodus aduersus Clericos fœnus exercentes, constituit. Can. nu. 18.

Rursum vero emendauit prauum illum, qui penes aliquos, abusus irrepserat, quo Diaconi Eucharistiam porrigebant presbyteris, ne id usquam fieret, vetuit S. Synodus; simulque prohibuit, ne Diaconi sederent coram presbyteris. Porro ex administratione rerum temporalium, adeo crenit Diaconorum fastus, in locupletibus præfertim Ecclesijs, postquam sub Christianis Imperatoribus sunt auctæ diuitijs, vt sedere cœperint coram presbyteris, absente Episcopo, & alia sibi illicita usurpare, quæ S. Hieronymus, scribens ad Euagrium, damnat, epistola 85. Canon num. 14.

Sed & praua illa quoque consuetudo sublata est, qua Episcopi, Presbyteri, atq; Diaconi, de Ecclesia, in qua ordinati essent, in aliam transferebantur, censentur 15. & 16.

His addidit S. Synodus, ne quis alterius Ecclesiæ aliquem ordinaret Clericum, absque consensu illius Ecclesiæ Episcopi. Canon num. 17.

Ceterum quod ex distinctione S. Basilij epistola 73. non tantum ad correctionem præteriorum noxiiorum, sed ad præmunitionem quoque eorum, quæ suboriri possent, Canones statuerit S. Synodus, ad hoc in primis spectat, quod decretum est, ne recens baptizati in Episcopos assumerentur, vel presbyteri ordinarentur. Canon nu. 2.

Sed quod ad Episcopum spectat, quomodo facienda ordinatio esset; definitum est, vt ab omnibus prouinciæ Episcopis ordinetur, vel saltu a tribus cæteris per scripta consentientibus, & Metropolitanu confirmante. Habetur nu. 4.

Quo insuper firma rataque concordia perduraret inter Episcopos, illud his additū, vt excommunicati ab uno, ab altero non recipiantur; Utque bis in anno Antistites Cœcilia celebrarent, ad quæ causa deferrentur eorum, qui ab Episcopo se iniuste passos alii quid, conquererentur. delecta vero ad Concilia celebranda anni sunt tempora, ante

De Clericis fœnatorib. Non Diaconi presbyteris Eucharistiæ ministri erunt; ne ve coram presbyt. se derent.

Ne ordinati in vna Ecc. ad aliam tra fident.

De Neophy tis non ordi nandis.

De Episco pis ordinan dis.

Excommuni cati ab uno Episcopo, ab alio ne reci piantur.

A

C

D

E

Qua-

A Quadragesimam, & in Autumno, qui Canon est nu. 5.

Sunt autem Canones omnes, quos recensuimus, viginti numero, non eadem tamen partitione, & ordine vbiique dispositi, sicut nec eadem versione latinitati redditi, cum plures extet. Sed & Theodoretus^a Viginti tantum Canones in magna Synodo statutos affirmat, totidemque repertos esse in Archiis, Alexandrinæ, Antiochenæ, & Constantinopolitana Ecclesiæ, cum illi magna diligentia perquisiti sunt, ab Episcopis Africani, Synodi sextæ Carthagin. Acta, & epist. ea de causa tunc scriptæ, certissimam fidem faciunt. Ceterum Nicænos Canones, aliquod passos esse naufragium, tabulae quæ hinc inde reperiuntur manifeste significant. Canonem editum a magna Synodo de Diuinis scripturis Authenticis, probatur ex S. Hieronymo, præfatione in Iudith, epistola 3. sed quia hunc librum, inquit, Synodus Nicæna, in numero SS. scripturarum legitur

a Lib. 1. c. 8.

Canon de diuinis script.

B computasse, acquieui postulatione vestræ, &c.

Alium item Canonem de Bigamis non ordinandis, citat S. Ambrosius, ep. ad Vercellens. Eccl. sed prius cognoscamus, non solum hoc Apostolum de Episcopo & Presbytero statuisse, sed etiam Patres in Concilio Nicæno tractatus addidisse, neque Clericum quemquam debere esse, qui secunda coniugia fortitus sit.

De Bigamis non ordinandis.

Zosimus Papa, vt est in Concil. Carthagin. 6. cap. 3. citat Canonem Nicænum de appellatione ad Apostolicam Sedem; quem Theodoret. b dicit signat, dum scribit; *Et enim Iulum Episcopum, qui tum Romanam rexit Ecclesiam, Eusebiani de criminibus, quæ falso contra Athanasiū confinxerant, per litteras certiorē fecerant. ille Ecclesia Canonem secutus, (non alium certe quam Nicænum) & eos iussit Romanam venire, &c. & Divinum Athanasium, qui pro se in Iudicio responderet vocavit: siquidem Athanasius aduersus Arianorum Iudicia contra se lata, Romanum Pont. legitime appellarat.*

De Appella. ad fedē Apo stolicam. b lib. 2. c. 4.

Cum vero constet, longe graiori, ex Ariana hæresi tempestate, iactaram esse Oriëtalem, quam Occidentalem Ecclesiam, haud mirum sit Hieronymum, Ambrosium, & Zosimum Papam, ex Romanæ Ecclesiæ Archiis, atque aliunde petitos, alios, præter viginti illos, nouisse Nicænos Canones, quod intelligentes Patres Catholici, qui Sardicam, ad Oecumenicum Concilium conuenire, complures, ex Canonibus Nicæa, in Magno Concilio editis, quasi in recentiori theca recondentes, decretis Sardicensibus, additis quibusdam alijs, intexuere.

Ieiuni tantū sacrificium offerant.

Rursus autem Episcopi ipsi Africani in 3. Concil. Carthag. sub Siricio Papa, quod constituerunt Can. 29. vt non nisi a ieiuno sacrificium offeratur, in Concil. Nicæno statutum fuisse inferius, can. 48. profitentur, cum in fine sic aiunt: *De fide enim Nicæna tractatus audiuitus. Verum & desacrificiis inhibendis post prandium, ut aieunus, sicut dignum est offeratur, & tunc, & nunc confirmatum est.*

De minore Synodo ad maiore prouocatio.

Insuper alterius Canonis meminit Julius Papa in epistola ad Arian. recitata & in-texta ab Athanasio in Apolog. 2. in hac verba. *Episcopi, in magna Synodo Nicæa congregata, non sine Dei consilio, permisérunt, prioris Synodi dicta, in alia Synodo examinari. & paulo post. Quod si istiusmodi consuetudo olim fuit, eiusque memoria renouata est, & scripto prodita in magna Synodo, eamque agnoscere non sinitis, rem profecto indecoram faciis.*

Ceterum nec ipsi Greci, quantumlibet tenacissimi Nicænorum Canonum, numeri vicenarij custodes & vindices, negare usquam potuerunt, nihil præterea in magna illa Synodo esse statutum, quod extra illos 20. Canones inueniatur. Cum ab Attico ipso Episcopo Constantinopolit. editum sit exemplar Formata scribenda, cuius communica-tione, uniuersa compaginari deberet Ecclesia, quod excusum habetur post Concilium Chalcedonense, sed in Cresconiana Collectione, sub eiusdem Attici titulo descriptum reperitur, in quo hæc sunt verba. *Hoc a Patribus 318. Nicæa congregatis saluberrimè inuentum est & constitutum.* Vsus porro Formatarum ad hoc referebatur, vt qui has scriberet, vel afferret, agnosceretur esse Catholicus. Hic autem Canō, nequaquam credendum videtur, cum ceteris esse editus, sed penes Catholicos Episcopos, retentus esse secretus, ne si alioqui vulgaretur, impostor aliquis Hæreticus, vel Schismaticus, per fraudem, consuetis eiusmodi litteris, Formatis dictis, se pro Catholicò venditaret, & Catholicam communionem suffuraretur. Ad huius Canonis elucidationem legendus

De Formatis statutum i. Cōc. Nicæn.

est Iuo,

Nicænæ Syn.
litteræ ad
Silu. quibus
petit confir-
mationem.

est Iuo, de cauf. cler. parte 6. cap. 433. sed in primis de tota re Annales ipsi Card. Baronij. Canoni de Formatis, in Crescon. Collectione. Subiiciuntur S. Synodi litteræ (sane corruptæ) ad Siluestrum Rom. Pont. in quibus illa verba leguntur. *Quidquid autem constitutimus in Niceno Concilio, precamur vestro oris consortio confirmetur. Oret Beatiudo tua pro vniuerso Concilio. Dat. viij. Kal. Iul. Accep. xiij. Kal. Nouembris. Paulino, & Iuliano Coss.*

Glorificatio-
nis hymnus.

Cui habetur coniuncta Siluestri epistola ad Synodum, sed mendoſiſſima, quæ & ob Coss. perperam poſtos, commentitia reputatur. Quod ad magnæ Synodi confirmationem ſpectat, certum eſt, Eccleſiaſtico iure traditum, & obſeruatum eſſe, vt omnia Decreta Synodica ab Epifcopo Rom. Eccleſia acciperet firmitatem. CANON ECCLESIASTICVS VETAT (eſt apud Socratē 2.c. 13.) NE DECRETA, ABSQVE SENTENTIA EPISCOPI ROMANI, ECCLESIIS SANCIANTVR.. Qui quidem Canon nō in aliqua Synodo reperiuit eſſe ſancitus, ſed potius antiquo vſu, vtī Apoſtoliſta inſtitutio, ad posterios iugi obſeruatione omniū, appetat iſtabilitus. Glorificationis hymno, id eſt, GLORIA PATRI, ET FILIO, ET SPIRITVI SANCTO, (qui ab Apoſtolis ipſis vna cū fide traditus eſt Eccleſia, vt eſt apud Basili. de Spiritu ſancto, ad Amphiloſchium, cap. 7.27. & 29.) illud a Nicæna Synodo factum eſt additamentum, SICVT ERAT IN PRINCIPIO, ET NVNC, ET SEMPER, ET IN SÆCVLA SÆCVLORVM, AMEN. idq; occaſione Arianoru blasphemantiū Dei Filiū, nō ſemper cū Patre fuifſe, ſed tēpore coepiſſe, vt habetur in Cōcilio Vafensi primo, habitu ſub Constantio, cap. 1. Ado in Chron. A.D. 337. ſed & eosdem Arianos, vt baptiſti formam corrupeſtant, ita etiam hymnum glorificationis, dicentes: Gloria patri per filium, in Spiritu ſancto. Sozomenus tradit 3. cap. 19. in fine. Vſum porro huius hymni glorificationis in Eccleſia fuifſe ex traditione Apoſtoliſta, ante Concilium Nicænum, eſt ſane veriſimile, nam ſi de eo Concilium ſtatuerat, vniuersalis & uniformis per Eccleſiam eius fuifſet vſus & obſeruatio, at feciſ ſapparet ex Caſſiano lib. 1. cap. 8. Illud etiam, ait, (quod in hac Provinciā vidimus) vt uno cātante, in clauſula Psalimi, omnes adiſtantes conciniant, cum clamore. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, nūquam per Orientem audiuimus, ſed cum omnium ſilentio ab eo qui cantat, finito psalmo, orationem ſuccedere, hac vero glorificatione Trinitatis tantummodo ſolere Antiphonam terminari, quare redarguitur falsitatis commentitia illa, nomine S. Hieronymi Epiftola ad Damasum, qua rogaſ, vt ex Orientis exemplo inducat huius hymni vſum in Eccleſiam Romanam.

De Vſu Sym-
bol. Nicæni
in Eccl. Ori-
entis.

Vſus concinendi in Eccleſia Symbolum Nicænum in Eccleſijs Orientis, vbi hærefi Arij magis inualuit, magis etiam debuit frequentari. In Eccleſia Constantinopolitana, cum ante ſemel in anno, Parafeue ſcilicet Dominicæ paſſionis tempore, quo Epifcopus Catechizabat, recitaretur; *Timotheus Epifcopus*, inquit Theodorus Lector, ab amicis rogatus, per ſingulare synaxes duci curavit, ad reprehensionem videlicet Macedonij, quaſi ille Symbolum hoc non recipere. Eccleſia vero Romana, cultos fidelißima antiquitatis, quod didicerat ab Apoſtoliſta, Symbolum, nullo proſuſ additamento, quod nec vlla hærefi maculata fuit, diutius retinuit. Rufin. in expoſitione Symb.

Eccleſia Ro-
mana diu-
retinuit vſu
ſymb. Apoſt.

De num. Ca-
non. Nicæno
rum.

Quod rurſum ſpectat ad numerum Canonum Nicænorum, cum conſtet excessiſe numerum Vicenarium, non videtur poſſe affiſmari fuifſe 70. quod in epiftola, quæ Marci Papæ dicitur ad Athanaſium, legitur; nec 80. quod alij affiſmarunt; nec Constitutiones quaſdam ab eadem Synodo, ad recte viuendi formam præſcriptas fuifſe, quas circumferri tradit Dalmatius Epifc. Cycicenus, cum hæc omnia maiores ignorasse viſi ſint, quando oborta controuerſia in Eccleſia Africana, de ijs mentio neceſſaria incubuiſſet.

Quod legitur apud Greg. presbyterum in orat. de magna Nicæna Synodo, & apud Nicēphorus a de ſubſcriptione facta a duobus Epifcopis iam vita functis, non videtur fuifſe cognitum Athanaſio, Hilario, & alijs, qui nihil plane reliquere intactum, quo iſſuſtantem Arianam hærefi oppugnare potuiffent.

S. Synodi Nicænæ, mirum eſt, quod & quanta extenſe SS. PP. præconia & elegia, ſed in primis S. Leonis Papæ, cum alibi, tum maxime Epift. 53. ad Anatolium, & 55. ad Pulcheriam Auguſtam.

a Lib. 8.c. 13

Elogia Con-
cili Nicæni.

A Nicæa Ciuitas, licet antea non ignobilis, longe clarior & illustrior reddita est trium mensium, Magni illius Concilij incolatu, admirandis quibusdam sibi diuinitus impertitis potita beneficijs, quæ Gregorius Presbyter recenset in Orat. de PP. Nicæni Concilij, apud Lipom. T. 6. 10. Iul. Quorum PP. memoriam Orientalis Ecclesia celebrat v. Kal. Iun. Græc. Menolog.

Absoluto Nicæno Concilio, Vicennalia Imperij Constantini acta, gaudijs cumulatis, Constantio Cæsare creato, Eusebius ^a eius oratio, qua se ait Constantinum ad cœlum vñq; laudibus extulisse, non extat.

Constantinus, suminis fauoribus & studijs Episcopos prosequitur, epulo excipit, muneribus donat amplissimis, mandat per Provincias Clericis, Virginibus, Viduis, certum frumenti numerum suppeditari. Eusebius, ^b Theodor. ^c Sozomenus. ^d

B Dextros oculos Episcoporum, pro pietate effosso, pie osculatur, pro certo persuasus, (ait Theodoretus) osculo se benedictionem inde hausturum esse.

Pia & peramanti admonitione, de pace & animorum confensione seruanda, Episcopos a se dimittit. Euseb. ibidem.

C Perlatis Romam Decretis S. Magnæ Synodi, atq; litteris, Silvester colligit ex Italia Episcoporum Concilium, cuius extat fragmentum Tom. i. Concil. Silvester Episcopus

S. & Apostolicae Sedis Romanæ, dixit: QVID QVID IN NICÆA BITHY-

NIÆ CONSTITUTVM EST, AD ROBVR S. MATRIS EC-

CLESIÆ CATHOLICÆ ET APOSTOLICÆ, A SANCTIS

SACERDOTIBVS TRECENTIS DECEM ET OCTO, NO-

STRO ORE PARITER CONFIRMAMVS. OMNES QVI AVSI

FVERINT DISSOLVERE DEFINITIONEM SANCTI, ET

MAGNI CONCILII, QVOD APVD NICÆAM CONGREGA-

TVM EST, SVB PRÆSENTIA PISSIMI ET VENERANDI

PRINCIPIS CONSTANTINI AVGUSTI, ANATHEMATI-

ZAMVS. ET DIXERVNT OMNES, PLACET; Sunt & alia ibi sta-

tuta qua videat qui volet.

D Felix Papa III. de hac eadem confirmatione, quarta Synodica Epistola, cum Synodo Romana, sic habet: Domino ad B. Petrum Apostolum dicente: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & porta Inferiō prævalebunt aduersus eam: eam vocem sequentes, trecenti decem & octo SS. PP. apud Nicæam congregati, confirmationem rerum, atque auctoritatem S. Romanæ Ecclesiæ detulerunt, quam vtramq; vñq; ad ætatem nostram, successiones omnes, Christi gratia præstante, cu-

f studiunt.

Quod Concil. Carthaginense VI. testatur Can. 9. perlata fuisse in Africam statuta Nicæni Concilij per Cecilianum Episcopum Carthagin. qui eidem interfuit; idem credendum est factum fuisse ab alijs Episcopis.

Alexander Episcopus Alexandrinus, ad fidem Catholicam, fartam testam conseruandam, præcavens in futurum, statuit, ne Alexandriæ, quantumuis amplissima Ciuitate, populum fidelem, alias quispiam, licet presbyter, sed ipse tantum doceret Episcopus, Sozomenus. ^e

E Constantinus Imperator compositis in Concilio Nicæno rebus Ecclesiasticis, ad politicū statutum atimum conuertit, & grauissimum ac saluberrimum Edictum aduersus Magistratus sancit, in hæc verba: Si quis est, cuiuscunq; loci, ordinis, dignitatis, qui

in quincunq; Iudicium, Comitum, annorum, vel Palatinorum meorum, aliquid veraciter & manifeste probare posse confidit, quod non integre atq; iuste gessisse videatur: intrepidus & securus accedat, interpellet me. Ipse audium omnia, ipse cognoscam. Et si

fuerit comprobatum, ut se me vindicabo. Dicat securus, & bene sibi conscius dicat. si probaverit (vt dixi) ut se me vindicabo de eo, qui me vñq; ad hoc tempus, simulata integritate, deceperit. Illum autem qui hoc prodiderit, & comprobauerit, & dignitatibus

& rebus anzebo. Ita mihi summa Divinitas semper propitia sit, & me in columen prestat ut curvo, felicissima efflorente Repub. P. P. xv. Kal. Octobr. Nicomedia, Paulino &

Iniano Coss. f

Constantini
Vicennalia.
a lib 3. Vite.
c. 14. & 15. et
14. c. 40.

Constantini
beneficentia
erga Episco-
pos. &c.
b 3. Vitæ c. 20
c lib. i. c. 11.
d li. i. c. vlt.

Cōfirmatur
Concil. Nicæ-
num per Sil-
vesterum.

Alexandrinus
Episcop⁹ foli-
lus prædicat
ibi Euang.
e lib. 7. c. 19.

Constantin⁹
Politicum
Reip. statutum
orrigit.
Notet Prin-
cipes, & emu-
lentur.

f Co. Theo.
1. 4. de accus.

a l. s. de postu. C. Théo.
Qui ad gladiatoriā conditionem ex legib. addicebatur, ad metalla rediguntur.

b l. r. de gladi. Cod. Theodos.

c L. i. c. 8.

Supplicium Crucis tollit.

d l. unica ad l. Iul. Maest.

in fin. Cod.

Theodos.

Imago Constantini praeferenſ manu Crucem.

e lib. i. c. 8. i

fine.

f vte 4. c. 15. & 16.

g lib. 4. Vitæ c. 7.

Legationib. variarum gētium celebri-

tur.

h Vitæ 4. ca. 8. & 9.

i lib. 2. c. 7.

Euseb. chro-

in Constanti-

ni anno 20 terminatur.

Aduersus aduocatos quoq; peculiarem edidit sanctionem.^a

Item de gladiatoriibus sanxit ad Maximum Praefectum Præt. Cuncta spectacula in ocio Ciuiili, & domestica quiete non placent. Quapropter qui omnino gladiatores esse prohibemus, eos qui forte delictorum causa hanc conditionem atq; sententiam mereri confueuerant, metallo magis facias inferire, vt sine sanguine furorum scelerum poenas agnoscant. P.P. Beryti Kal. Octobr. Paulino & Iuliano Coss.^b

Postremo supplicium Crucis a Romanis olim decretum maleficiis, (ait Sozomenus) ^c sustulit Constantinus, non quidem post debellatum Maxentium: nam in Rescripto dato anno nono eius Imperij, Volusiano & Aniano Coss. legitur, Denegata auctoritate, patibulo affigatur.^d

Quin etiam suam Imaginem Constantinus, seu nummis expressam, seu depictam in tabulis, iussit semper hoc quoque Diuino signo inscribi consignarique, cuius rei adhuc testimonia sunt imagines eius hac figura descriptæ. Sozom.^e

Quod emulati sunt nonnulli ceterorum Imp. vt Maioriani extat nummus.

In aureis numinis (ait Euseb.) ^f se pansi manibus, instar precantis & Cœlum contuentes insculpi curauit, & in summis Regiarum Vestibulis, erecto statu, sursum in Cœlum contemplans, & precantis forma, manus sursum tollens, pingebatur, ac propterea, lege cauit, ne sua effigies in Idolorum templis poneretur. Deniq; läceam ipsam, Euseb. 4. Vitæ c. 16. qua uti soleret in prælijs, in similitudinem Crucis elaboradâ curauit, quæ a successoribus Imperatoribus iure hæreditario possessa, ad Henricum quoque Imperatorem & Othonem eius filium peruenit, ac magno in precio habita fuit. Acta S. Gerardi Abb. apud Surium, die 3. Octob.

Per hæc tempora Constantinus cultus scribitur ab Euseb. & legationibus & munerebus plurimarum exterarum & barbararum gentium, Blemyum, Indorum, Æthiopum, Persarum, quorum legatos amplissimis donatos munerebus remisit, & cum Persarum Rege Sapores foedus & societatem inijt, & litteris perhumaniter missis, gratulatus est multitudinem Christianorum in eius Regno; eosque illi diligenter commendauit. Euseb.^h

Deinceps Religio Christiana ad Gentes finitimas permanauit, & in multis diffusa est. Sozom.ⁱ

Eusebius Chronicon suum in Vigesimo anno Imp. Constantini terminat; quod longè plenius ab eo elucubratum, (ita vt Hieronymus vocet historiā) ad nos peruenit mutilatum, & corruptum. Hieronymus eo latine reddito & aucto usque ad Consulatum Valentis sextum, & Valentiniani iterum, pari forma persecutus est historiam, & plenioram Chronologiam, quam item mutilatam & corruptam habemus.

Gangrensis Synodus.

Hanc Synodus per hos annos habitam, Osij Legati Apostolici, in Orientem a Siluestro Papa, varijs de Causis Ecclesiasticis, missi, præsentia facit vt affirmemus, de quo Athanasius in Apolog. de fuga sua sic habet: *In qua enim Synodo ille, non dux & Antesignanus fuit? Quem non ille recta tuendo in sententiam suam pertraxit? Quæ Ecclesia illius praesidentie non pulcherrima monumeta reinet?* &c. Ob cuius Osij forte præsidentiam, in ea Syntodo, vt Legati Apostolici, Symmachus Papa in sexta Synodo Romana affirmat, Canones Gangrenes, Apostolica auctoritate conditos esse; Qui quidem Viginti Canones, Viginti errores condemnant Eustachij, an Eustachij, an potius Eutacti cuiusdam, cuius similes errores refert Epiphanius, (sed quod dubitationem affert, an hic fuerit) uixisse eum ait extremo tempore Constantij. nam quod Socrat. ^k & Sozom. ^l putant Eustathium fuisse Sebastenum, in minori Armenia Episcopum Ariannum, hoc ipso, præter alia, improbat, quod S. Basilius duabus Epistolis, errores illius enumerans, horum minimè meminit.

A

Christi Annus Silvestri Pap. Constantini Imp. Conf. Aug. 7.^m & Constantio Cæs. & Coß.

326.

13.

21.

& Constantio Cæs.

S Alexander Episcopus Alexandrinus, post multos exantatos labores, decertans cōtra Arij blasphemiam, in decrepita ætate, quinto mense post celebratum Nicænum Concilium moritur, in eius locum Athanasius, eiusdem Ecclesiæ Diaconus subrogatur. Athan.^a Theodoretus ^b Epiph.^c

Ariani electionem Athanasij calumniantur apud Imperatorem, &c. Nos autem contra, (ait Synodus Alexandriae celebrata, in Epistola Encyclica, apud Atha. Apolog. 2.)

cum tota Civitate, & vniuersa Provincia testamur, omnem multitudinem, populumque Catholicæ Ecclesiæ in unum coactum, quasi in speciem unius corporis & animæ, clamoribus, vociferationibusque posulasse Athanasium Ecclesiæ Episcopum dari, idque publicis votis à Christo expetuisse, nosque ut faceremus, permultos dies & noctes, ureirando obtestatos fuisse, cum interea nec ipsi ab Ecclesiæ discederent, neque nobis discedendi facultatem permitterent. Hoc nostrum totiusque Civitatis, & Vniuersa Provincia testimonium; Nec mali quidquam de eo, quod ab illis fit, pronunciamus; sed optima quaque prædicamus, bonum illum esse Religionem, Christianum, deuotarium, & vere Episcopum. Porro quod nostrum plerique, sub omnium oculis, exclamationibusque Athanasium Episcopum cearant, nos ipso in testes offerimus; quibus ut creationis antoribus, maior quam ipsis, qui tunc aberant, & nunc meminuntur, fides haberi debet. & post multa, Fingunt fuisse (scilicet in Athanasij introitu) seditiones, in ipsis, populorumque lamentationes, indigne ferentium eius Creationem; Nihil ibi tale contigit, sed potius omnia contraria, gaudia scilicet, animorumque alacritates, & populorum desiderio videndi hominis, accursus, ubique per Ecclesiæ latitia, & gratulationes ad Dominum.

Sozom. ^d ex Apollinario Syrio refert, Athanasij electionem Diuinitus præcognitam ipse B. Alexandro, & prædictam, cum diceret. Athanasij, putas te posse effugere, non tamen effugies, si quidem secesserat, ne illo gradu locaretur.

Meletius, mortuo Alexandro, contra Decretum Nicæni Concilij iam migratus in vita, Ioannem, vnum è familiaribus suis, in suum locum Episcopum ordinat; & eo mortuo, Meletiani rebelles & contumaces, aduersus Athanasium omnia miscere coeperrunt, & cum alioqui alieni essent ab Ariano, ab Euseb. Nicomedien. inuitati & solicitati, cum illis coitionem faciunt, aduersus rectam fidem, & Athanasium; qui commonuit

a or. r. cōtra
Arian
lib. i. c. 26.
cher. 69.
Synodi lucu
tentum resti
monium de
Athanasio.

B

d lib. i. c. 16.

C

Ariani Mele
tianos ad se
trahūt cōtra
Athana.

D

Imperatorem de eorum violatione Concilij Niceni, seditionibus, & contumelias in Orthodoxos; at Imperator pro sua humanitate & pietate, plurimum laborans in dissidijs componendis, nec proficiens, Meletianos, vt obstinatos in Schismate, & Hereticos, post Nicænum Conciliū in Hæresi permanentes, priuilegijs, reliquis Christianæ legis culto ribus concessis, edita Sanctione, priuauit, & alijs oneribus obligauit, quæ est huiusmodi: *Privilégia quæ contemplatione Religionis induita sunt, Catholica tatum legis obserua toribus prodeesse oportet. Hereticos autem atque Schismaticos, non tantum ab his priuilegijs alienos esse volumus, sed etiam diueris munieribus constringi & subjici.* PP. Kal. Sept. Generatio, Constantino A.VII. & Constantio Coss. Eusebius ^f & Athanas. Apolog. 2. & orat. prima contra Arianos.

E

Epiphanius ex Meletianorum quipiam fautore mutuatus historiam, deceptus est, hæresi 68. nec consentanea ijs, quæ narrat Athanasij, nec verisimilia narrans.

De Nouatianis ad Bassum, hoc eodem anno, sic rescribit: *Nouatianos non cōperimus predamnaios, vi ijs, quæ petuerunt, crederemus minimè largienda. &c.* D. nono Kal. Octobr. Spoleti. g

e Cod. The.
& Iust. l. 1.
de hæret.
f Vitæ li. 3.
c. 22. & 23.

Quod ait Nouatianos non comperimus predamnatos; cum tamen Concilium Nicænum, dum illis venire volentibus ad Ecclesiæ Catholicæ, conditiones præscribit, sat is ostendit eos extra Ecclesiæ esse; sed fortassis propterea sic dixit, quod inter Schismaticos, non autem inter Hæreticos numerarentur, quod de Christi Persona atque Natura cum Catholicis recte sentirent. Sed consultius in alia prolixiore Sanctione, ad-

g. l. 2. Cod.
Theod.

a 3.c.61.62.

uersus hæreticos edita, primo loco Nouatianos posuit, sic dicens. *Cognoscite iam per le-*
gem hanc, qua a me sanctius est, ò Nouatiani, Valentiniani, Marcionite, Paulianis, qui que
Cataphrigarum nomen usurpati, &c. in qua conuetus publicos & priuatatos interdicit,
loca conuentuum dirui iubet, & omnes ad Catholicam Ecclesiam inuitat, apud Euseb.
in Vita.^a

Cur vero Ariani, quorum recens perfidia Oriente in turbaverat, inter hæreticos minime sunt recensiti: an quod sub Catholico nomine adhuc laterent, qui & Nicæno de fide decreto subscripterant; an vero dolo & fraude Eusebii Ariani, sunt prætermisssæ?

Quantum per Edicatum Constantini profectum sit, alijs verè, alijs fictè ad Ecclesiam concurrentibus, alijs etiam longè refugientibus, differit Euseb. cap. vltimo, lib. 3. Vitæ.

Exirpanda
Idolatria
& Ecclesiæ
ædificijs illu-
strandæ incū-
bit Constitu-
tus.

b lib. 3. c. 24.
c lib. 2 c. 12

Basilica a
Constantino
extructæ in
Oriente.
Sex Basilica
ad passionis
Domini mo-
numenta ex-
tructæ.

Inuentione
Crucis.

Stabilita in Nicæno Concilio Catholica fide, Hæresibus atque Schismatibus, quantum licuit, legibus profligatis; ad extirpandum Idolorum cultum, & Dei Ecclesiam in Oriente, (quod in Occidente fecerat) ædificijs illustrandam, animum adiecit; tumque illud factum est, quod Euapius Sardianus Ethnicus, scriptum reliquit; *Constantinus qui tum Imperium regebat, fana, toto orbe celebratissima eueriebat, & Christianorum ædificia extruebat, quæ ad hunc annum referunt, Euseb. in Vita b & Socrat. c*

Euseb. porro qui plura augustissima templo circa Mysteriorum Domini monumenta extructa scribit in Vita, sex recenset, Orat. in Tricennalib. Constantini, Primū, in memoriam Christi passionis; Secundum, in memoriam sanctissimæ Crucis; Tertium in loco ubi sepultus est; Quartum ad antrum Bethleemiticum. Quintum ad montem Oliveti, unde ascendit; Sextum ad montem Caluariæ, ut videtur velle significare Euseb.

Mirum sanè est, quod Euseb. latè prosequens Ecclesiæ à Constantino & Helena extreætas, de Cruce, ab ea inuenta, ne verbum quidé: qui tamen in Chronico sic de ea meminit. *Helena Constantini mater, diuinis admonitis visionibus, beatissimum Crucis signum, in quo mundi salus pendit, apud Hierosolymam reperit. in quo licet sit error in numero annorum Constantini; tamen constat ibi, positam Crucis inuentionem anno sequenti post Nicænum Concilium, ut non immerito omnes antiqui auctores Græci, hoc eodem anno Helenæ aduentum Hierosolymam, & Crucis inuentionem ponant, sed plura minus solidæ veritatis in historiam Inuentionis S. Crucis, etiam antiquitus irrepsisse constat, ex eo quod Gelasius Romanus Pont. sic dubia in reliquit & incertam, ut in arbitrium prudentis lectoris rejiciat. Inuentionis porro historia antiquis probata haec fere est, ex S. Ambrosio Orat. in funere Theodosij, Paulino, Epistola 11. Seuero, hist. lib. 2. Rufino, 1. cap. 7. & 8. Helena pio studio, diuinæ reuelationis instinctu, Hierosolymam profecta, ex indicio Iudaorum, loco altè effosso, tres Cruces reperit, atque Dominica ex indicio tituli, (vt Ambros.) comperta, vel potius defuncti excitati, admota vera Domini cruce, (vt Paulinus, & Seuerus) vel languentis foeminæ sanitati restituta (vt Rufinus, Theodore, Socrat. Sozomen.) cuius partem alteram Hierosolymis reliquerit, alteram ad filium adulteri (vt Sozom. & Theodore) quam inquit Socrates, acceptam Constantinus, rarus ciuitatem illam, in qua illa seruatur, omnino saluam & incolumentem fore, in suam ipsius statuam, que Constantinopolis in foro super columnam ingentem locata fuit, inclusit; quæ quidem haud magna pars esse potuit; reliquam partem constat Romam esse perlata, & in Basilicam, ad Atrium Sessorianum collocatam. Ex maxima vero illa portione Hierosolymis relicta, fidelibus eo pietatis ergo peregrinantibus, & pro mercede longi itineris, aliquid ex Dominica Crucis ligno sibi impertiri obnoxie petentibus, à loci Episcopo erat solitum frustulum concedi, sed operante diuina virtute, in iugis miraculo, (quod ait S. Paulinus Epistola 11.)*

In iugis miracu-
lum in Cru-
ce Domini.

Crux in materia insensata, vim viuam tenens, ita ex illo tempore innumeris pene quotidie hominum votis lignum suum commodat, ut detrimenta non sentiat, & quasi intacta permaneat, quotidie duviduam sumentibus, & semper totam venerantibus: sed istam impenetrabilem virtutem, & indestructibilem soliditatem, de illius profecto carnis sanguine bibit, quæ passa mortem, non vidit corruptionem. Sed & S. Cyrillus Hierosolymorum Antistes, qui his temporibus vixit, & interfuisse potuit eiusdem Crucis inuentioni, (nam sub Constantio, filio Constantini, eidem Sedi post Maximum Macarij succe-rem,

A

C

D

E

A rem, fuit praefectus Episcopus) de Crucis innumerabiles fere per partes facta diuisione, hæc habet Cathechesi 4. *Lignum crucis uniusversus terrarum orbis per partes repletus est; ac rursum Catechesi 13. per particulas ex hoc loco, per uniusversum orbem sparsum est*, qui item de multiplicatione in crucis diuisione diuinitus impartita testis fidelis accedere videtur, Cathechesi 10.

De Clauorum inuentione ijdem omnes supra citati auctores, affirmant, de quibus Ambrosius. *Quasinit quibus crucifixus est Dominus, & innenit. De uno clavo frænos signi præcepit, de altero diadema intexxit, unum ad decorum, alterum ad devotionem nerrit. &c.* Tres uero fuisse clavos, imagines Christi Crucifixi visitatores indicant, quattuor tamen fuisse affirmat Gregor. Turonen. de glor. Martyr. cap. 6. quorum duobus frænum Imperatoris munitum fuit, tertio munita eiusdem Galea. Quarto sedatum Hadriaticum Mare tempestatis & naufragijs infame.

Clavi quib;
cruci affixus
Dominus.

B Reliquit Hierosolymis etiam (inquit Rufinus 5. cap. 8.) inditium hoc religiosi animi Regina uenerabilis: quod Virginibus Deo sacris, e pulum, præbuerit, & eadem, famula habitu succincta, ipsam ministrariet, & Regina orbis, ac mater Imperij famularum Christi se famulam deputariet, quod ipsum factū Græci Theod. Socrat. Sozom. celebrat.

Pium Hele-
na officium.

Coluisse plurimum, & eius Filium Constantimum sanctas Dei Virgines, easque ex publico aluisse, Euseb. testatur his verbis: a Maximis autem eos honoribus prosequebatur, qui vitam suam Cœlesti philosophia dedicassent. Sanctissimum ergo perpetuarn Virginiū cætum constanter colebat, quod in carum mentibus Deum ipsum, cui se consecrarent, inhabitare crederet.

a 1.4. Vitæ c.
28. Constanti-
nus colit Virgin.
professos.

De eiusdem Helenæ incredibili munificentia, in omnis ordinis homines, & maxi-

C me in Ecclesijs extruendis, omnem peragrans Orientem, Euseb. b in Vita Constantini.

Hele-
na mu-
nificientia.
b 4. ca. 43. &c.
44.

De Basilica Luciani Martyris cuius erat recens memoria, hæc eius Acta antiquitus scripta; Postea autem quam salutarem Domini restituit Crux, quæ Magnum inter claros Imperatores, genuit Constantimum, veneranda Helena, quando reveriebatur Hierosolymis, locum honorans & in eo condidit Civitatem, connocatis habitatoribus, ex ijs quæ circum erant Regionibus, & effectis operis participibus, & validis eam cinxit mænibus, & martyrum templum adificauit maximum, quod nunc quoque insigne & pulchre exornatum cernitur, ab ijs qui terra & mari ingrediuntur ac nauigant, apud Sur. 7. Ian. quam vrbē Drepanum antea vocitatum in Bithynia, redditam ampliorem, Helenopolim a Matre filius appellari voluit. Sozom. c sed & Pontum ipsum Polemaicum antea dictum ab eadem Helenopontum voluit nominari. Iustiniani Nouella Constat. 28.

c lib. 2. c. 1.

Mors Hele-
nae.

D Cum quanto potissimum anno Helena defuncta sit, incompertum penitus habeatur; hic, vbi de rebus ab eadem gestis agitur opportunum uidetur beatum eius finem adnectere, ex Euseb. 3. Vitæ, cap. 45. & 46. Ea igitur reuersa in Occidentem, Romæ, coram Imperatore filio & Nepotibus Cesaribus, Testamento confecto fere Octogenaria, ita vivendi finem fecit, vt potius ad coelestem & beatam vitam transire videretur, elata splé didissimis exequijs, regali est sepulchro condita, sarcophago porphyretico, in Basilica SS. Martyrum Marcellini & Petri, via Lauicana, inter duos lauros, vt est apud Anastasium, in libello inscripto, Munificentia Constantini. Quod vero asserit Nicephorus 8. cap. 3 1. biennio post translamat Constantinopolim, apud antiquos nulla est mentio; fuisse tamen C. Pli. sacram èdem S. Helenæ Sæctissimè maiori Ecclesijs copulatam, testatur Iustinian. Imp. imo Sigebertus A.D. 849. ab Urbe translamat ait in Galliam. Verum tamen corpus ostenditur Venetijs, quod eius esse constanti fama asseritur. Plura proficitur ibi Euseb. de filij pietate in parentem, quam etiam a pietate alienam, ita piâ redidit, ut a prima ètate, ab ipso communis omnium salvatoris ore instituta fuisse uidetur. plurima porro morientem, de pia uiuendi ratione filio præcepta dedisse, eundemq; benedictionibus muniuisse addit Theodore. d eam quidem in Occidetem reuersam sat is constat, cum Hadrianum Mare nauigans in illud clauum vnum de cruce Domini, ad sedanos fluëtus proiecit, adueniens autem in Vrbem, partem quam secum vexit Sæctissimè Crucis, & vnum ex Clavis, in Basilica diæta Heleniana religiosissime collocauit. Nummus extat, quo eius anima post obitum ad cœlos sublata, & a Christo recepta describitur.

d lib. 1. c. 18.

Constantini
Basilicæ in
Oriente.

a lib. 3. c. 49.

Fana Gentil.
demolitur.

b: cap. 53. 54.
55. 56. lib. 4.

c lib. 2. c. 4.

d1. 4. de Pa-
gā. C. Theo-
eli. 4. Vita,
c. 25.

Valentin Se-
nioris tē-
pore, Idolis im-
molare pla-
ne desistum.

Donaria Tē-
plis Idolorū
a Constantino
permisi.

Sancit aduer-
sus etiam oc-
cultas turpi-
tudines.

Aduefus
Virg. raptor-
es.

f1. r. de rap.
C. Theod.
Sancit adu-
nobiles milii
munera detra-
ctates, sub
specie Clericatus.

Quod rursus spectat ad Basilicas a Constantino Imperatore in Oriente erætas, inter alias plurimas in diversis locis, quas tradit Sozomenus ab eo edificatas Ecclesiæ, excelluit Basilica Antiochena, ob suam mirificam in omnibus excellentiam, Dominicum aureum, dictam: cui præter augustissimam eius strætam, accessit ex auro confectis vasis effusa Constantini munificentia, describit eam Euseb. in Vita ^a & orat. de laud. Constantini. Idem quoque tradit sumptuosissimum ab eo erectum fuisse Templum Nicomedie in Bithynia.

Ad fana Gentilium, Cloacas omnium turpitudinum diruendas, animum conuertens Constantinus, locum ad Quercum Mambre, diuinis visionibus Abrahæ factis, nobilitatum, & a Gentilibus impuris Idolis & sacrificijs pollutum, purgari mædat, ibique preclarum extrui Templum, extat ea de re Epistola eius ad Palestinæ Episcopos, apud Euseb. 3. Vite, cap. 50. & 51.

Veneris fanum in Phœnicia, in summo tertice montis Libani situm, omnis turpitudi nis Scholam euertit. Æsculapij in Cilicia templum demolitur. Panis simulacrum afferit, denique alia templo Deorum, ornamenti nudat, alia techo, & laquearibus. Idola alia conflat, alia publicè ad ludibrium exponit; apud Euseb. in Vita. ^b & Sozomenum. ^c

Non tamen omnia penitus Gentilium Templo sustulit Constantinus, cum constet, plura & famosissima per orbem remansisse; sed claudi insit & frequentari vetuit, sacris omnibus interdictis. Cesset superstitione (ait Constantius filius in suo Edicto L. 2. de Pag. Cod. Theod.) sacrificiorum, aboleatur infamia, nam quicunque contra legem Domini Principis parentis nostri, & hanc nostræ mansuetudinis iussionem, ansus fuerit sacrificia celebrare, competens in eum vindicta & præsens sententia exeratur. Qui & postea de clauditis templis rescripsit ad Taurum. ^d & his consentanea scribit Euseb. ^e Hac autem ratione, inquit, ad ductus est, & recte sanè, ut frequentib. legibus, & edictis præciperet omnib. ne Idolis immolarent, nec oracula curiose secularentur, nec statuas dedicarent, nec occulta sacrificia facerent; eademque cap. 23. quia tamen Edicta, aut non omnino generalia fuisse, autem non adeo obseruata, colligi ex eo potest, quod diu post Constantium constat fuisse hostias immolatas; Romæ siquidem Gentilitæ superstitionis cultores patria sacra retinebant, vixque tandem tempore Valentiniani senioris Imperatoris, Idolis immolare sacrificia, Romanis penitus interdictum fuit. Quod vero ad Templorum ruinæ pertinet, dicendum est, eum, cum esset pudicitæ & honestatis amantissimus, in ea potissimum delubra irruisse, quæ essent turpitudinum promptuaria, ut colligitur, præter dicta, ex cap. 25. lib. 4. Vitæ; Permissa tamen Templis donaria fuisse, eisdemque integræ conseruata, ex Ambrosij verbis illis, colligi potest, aduersus Symmachum agentis: Dicant, ait, & ipsi (Gentiles scilicet) quis Templis dona detraxit? & inferius, Nemo tam donarii delubris, & legata Haruspiciis delegavit.

Hoc item anno sanctiōne edita, occultas quasque etiam turpitudines infectatus est, nimirum, ut si quæ ingenua mulier, proprio seruo se occulte miscuisset, capitaliter puniri retretur: seruus autem ignibus exureretur, deditque potestatem cuique accusare volenti, etiam si seru vel ancilla forent, apposito præmio consequendæ libertatis, si probasset. Sed & aduersus Virginum raptiores, pariter hoc anno rescriptum, nam Constantinus pro Constantio restituendus est, ex Fastis. ^f

Rescriptum hoc eodem anno ad Ablauium Praefectum Prætorio, de Nobilibus, qui ad evitanda militia munera, & ut fruerentur Priuilegijs ab eodem ministris Christiani Religionis concessis, se se, hand recta mente, in Clericatum intrudebant, quos repellendos esse, (non sine Episcoporum forte consilio) existimauit, quos ipsos, & alio exagitarat edicto L. 6. de Episc. & Cler. Cod. Theodos. in quo rescripto illa sunt verba obseruanda. Opulentos enim saceruli subire necessitates oportet; Panperes, Ecclesiæ diuinis sustentari, non tamen omnino tenuit ea constitutio, pop. ipso eam irritante, cum saepius nobilissimos viros ad Episcopatus compelleret.

De Ablauij Praefectura Prætoria meminit Marcellinus lib. 17. sub quo contigit ille admirandum, de Beato Nicolao Myrorum Episcopo, cum per visum Ablauio & Constantino apparens, tres Tribunos per fraudem & calumniam neci addictos, intermis-

nans,

A

B

C

D

E

A nans, liberauit. A ēta, quæ ex antiquis monumētis, descripfere Methodius & Metaphraſtes, typis excusa, & Ioannes Diaconus, sed hæc tantum manuscripta.

Ad compescēdam Magistratuum auaritiam, diuerſas fancit leges; ſed aduersus aduocatorum rapinas, hunc in modum, hoc anno, ad Bassum rescriptis. *Aduocatos, qui conſeſteratis de pactionibus, ſic opis egenies ſpoliant atque denudant, non iure cauſa, ſed fundorum, pecorum, & mancipiorum qualitate rationeque tractata, dum eorum præcipua poſcunt coacta ſibi pactione transcribi, ab honestorum cœtu, iudiciorumque conſpectu, ſegregari præcipimus P.P.VIII. Id. Mart. Constantinop. Constantino VII. & Conſtantio Coſi.*

Aduersus
Magistratū
& aduocato-
rum rapinas

Hic Ablauius fuit auri cupidissimus, qui & auro corruptus, adeo præclaris viris illis tribus Tribunis, de Imperio optime meritis, necem inferre, pro viribus, ſtuduit; & is fortaffe de quo Euseb. 4. Vitæ, Cap. 29. & 30. dum de pio Constantini officio, in curādis ſuorum Aulicorum morbis, loquitur ſic, ait: *Feruntur Constantinus cuidam ex suis ali quando prebenſo, dixiſſe. Quonſque tandem, o bone, inexplibilem hanc auaritiam cumu lamus? deinde haſta, quam manu tenebat, humi deſcripta humani corporis forma; omnes, inquit, viue diuītias, & totius orbis opes ſi haberes, tamen plus, hoc a me circumscripto loculo non paſſidebis, & ſi illud forre poſſederis.*

In Ablauium vehemens eft querela Eunapij Sardiani, quod Sopatrum Philosophū Platonicum, Iamblici diſcipulum, quoniam ab eo claritate vicebatur, magicarum ar- tium delatum, ſecuri percutiendum Constantino credulo, exhibuerit. Hunc Sopatrum, natura ſublimum bonorum appetentem, animoque magno & feroci aspernatum in reliqua turba atatem agere, ait idem Eunapius, tranſiſſe in Aulam Imperatoriam, quaſi Constantini propositum atque impetum domituru, & ratione ſuperaturum, ac inſinuatum in eius intimam familiaritatē, ita, vt aſſessorē ad dexteram publice eum haberet; cuius amplitudinis inuidia, ab Ablauio fit delatus, quod magijs ſuis ventos vinxifſet, quo minus ex Ægypto naues aduenirent frumento onuſta, ob cuius penuriam, immenſus Populus tumultuaretur, cuius ſeditionem veritus Cōſtantinus, credulus nimis calu mijs, illum obtruncari mandauit.

Sopater ma-
giæ nomine
accuſatus ab
Ablauio, ob-
truncatur.

Cum, quæ ante in cauſa Epifcoporum, quorum iudicium & testimonium ratum fir- muimque in omnibus, & ab omnibus voluit custoditum, fauifſet, iamque propemodū exoleuiſſet, hoc anno Ablauio Præfēcto Præt. per viſum a S. Nicolao territo, & Conſtantinum conſulenti, reſcribens, renouauit, quod extat lib. 1. de Epifc. Cod. Theodos. Religionis eft &c. ſupra relatum ad A.D. 314. Conſtantini nono.

D

Christi Annus Silveſt. Pap. Conſtantini Imp. Conſtantino Cæſ. 4.^m & Coſ. 327. 14. 22. & Maximo

CVM historia de Arij rebus gestis, poſt Nicænum Concilium, fit admodum perplexa & obſcura, & à ſcriptoribus Eccleſiaſticiſ diuerſe tractata, Socrate, Sozome no, Theodoreto, Rufino, atque adeo ipſo Epiphonio, non ab alio tutius veritas peti po teſt, quam ab vno Athanazio, qui cuncta ſpectauit, atque pro rerum & temporum occaſione conſcripti, protulitque eadem ipſis hostiibus examinanda, cum aduersus eos Apolo gias componuit. Ex eius igitur testificatione conſtat, primum omnium, pro reſtitutio ne Arij Alexandriam, Eufebium Nicomediensē, & Arianos, plurimum laboraſſe, & acres litteras a Conſtantino ad Athanasiū extorſiſſe, & cum nec ſic quidem profeſiſſe aliquid intellexiſſent, quod Athanasiū concitatū Conſtantini animū placafferet; ad exturbandum a ſede eundem Athanasiū cum Meletianis conſpiraſſe, ex Athanas. Apol. 2.

Historia A-
rianæ cau-
ſe poſt Ni-
cænum Conci-
li ex Athana-
ſio.

His ipſis primordijs Athanasiū Epifcopatus, de propagatione Euangeliū apud Indos per Frumentum quendam ibi à Barbaris captiuum factum, poſtq; reducem, factum Epifcopum, & illuc remiſſum, miram & præclarā Rufenus in primis narrat historiam, lib. 1. cap. 9. & ex eo Socr. Theodor. Sozom.

Aliam quoque historiam non minus admirabilem idem Rufenus narrat, auditam vt

Per piam fe-
minam capi-
tum, gens I-
berorum ad
fidem addu-
citur.

a lib. i.c. 10.

b lib. 2. c. 5.

Iud. quidam
admirabili
modo ad fi-
dem conser-
vatus.

Aduersus
Iudeos san-
ctit Constan-
tinus.

ait a Bacurio Iberorum gentis Rege, fidelissimo viro, eo, de quo meminiisse uidetur Am-
mianus lib. 31. qui post domeliticorum Comes apud Constantinum fuit, de fide
Christi propagata inter Iberos illos, qui iuxta Caucasum incolunt, inferiores, vergen-
tes ad Mare Caspium, per captiuanam quandam piam feminam, per cuius preces, sanate
Regio filio, Rex cum gente, ad Christi fidem est adductus, & ad expetendos Sacerdotes,

missa ad Constantinum legatione, permotus. Rufi.^a & alij ex eo. Occasione porro Chri-
stianorum, qui vel captiuui ad Barbaras gentes abstraherentur, vel metu tormentorum
ad eos profugerent, cum vita puritate, & miraculorum operatione virtute Christi, admi-
rationi illis essent, fidem apud illas esse propagatam credibile est. & Sozom.^b satis innuit.

Aliam quandam præclaram historiam, de Iosepho quodam primario inter Iudeos,
ad Christum mirabiliter conuerso, recitat Epiphanius, hær. 30. auditam ab ipsomet, cu
fere septuagenarius ageret Scythopolis; apud quem etiam narrat idem Epiphanius, ho-
spitio exceptum fuisse Eusebium Episcopum Vercellensem, Constantio, ob fidem Ca-
tholicam relegatum. Hinc autem ponitur, quod temporibus Constantini senioris, in-
quit idem Epiphanius, vixit, & ab ipso Comitum dignitatem affecitus est.

Porro occasione forte huius Iosephi, aduersus Iudeos, lex olim lata Murgille in Pan-
nonia, sub Consulatu quarto Constantini atque Licinij, postea Constantinoli, ad
cohibendos Iudeos, qui erant in Oriente, iterum sancta reperitur, his verbis eodem
Imperatore ad Euagrium rescribente. *Iudeis, & Cœlicolis, & maioribus eorum, & Pa-
triarchis volumus intimare: Qnod si quis post hanc legem, aliquem, qui horum feralem-
fugierit, vel ad Dei cultum respexerit, saxis, aut also furoris genere, (quod nunc si-
ri cognomimus) ausus fuerit attentare: mox flammis dedecus est, & cum omnibus suis par-
ticipibus concremandus D. XV. Kal. Nouemb. Constantinoli, Constantino A. VIIij. &
Constantino Cœf. iiiij. Coss. (sic enim restituendum ex germanis Fastis pro Constan-
tio VI.) L. 2. Cod. Iustin.*

Athan. visi-
tat diocesim

S. Pachomii.
Abbas.
Monasteriu
Virgin. insti-
tuū à S. pa-
chomio.

Artha. uisitat
S. Antoniu.

A Thanasius nonnullam quietem natus, pro Episcopali suo munere, amplissimam
suam Alexandrinam Diocesim visitare & perlustrare aggreditur, ad restauran-
dos mores, quos heresis, schismata, corruerant. de qua sua visitatione idem ipse me-
minit Apolog. 2.

In hoc munere versans, cum non modo Ecclesiæ in Ciuitatibus, Oppidis, ac Villis,
sed & quæ in solitudinibus, & desertis locis essent, visitaret, ad Monasterium S. Pa-
chomij peruenit; qui hoc anno agebat annum vita trigesimum secundum, cum anno
primo Belli Liciniani, dictum sit, annum egisse vigesimum, & hoc duodecimo Mono-
sticæ institutionis anno, magnis virtutibus florebat. Pater multorum Monachorum.
Eius quoque soror, cum ad eum venisset, & eiusdem vita genus arripisset, sanctarum
quoque Virginum Cœnobium erexit, quod senioris, sanctiorisque Monachi curæ su-
biectum, vitam in terris Cœlestem degebat, de quo Cœnobio præclara admodum le-
guntur. Vita apud Surium 14. Maij.

Cum Athanasio Ecclesiæ perlustranti, significatum esset, Ischiam quandam, se pro
Presbytero venditatem, cum non esset, Ecclesiæ conturbare, interminatus est illi ut
desisteret, qui ad Meletianos confugiens, receptus est. Apolog. 2.

Magnum quoq; Antonium Monachorum omnium fama celeberrimum, vt pote an-
tiquorem, & vita præstantia, sanctiorem, atq; Coenobitarum omnium auctorem &
Principem, quo cum ab adolescentia assueuerat, & vt ipse in eius vita a se scripta, testa-
tur, inservierat, visitauit; ad eumq; benedictionis gratia, duo pallia attulit, quorum al-
tero, (vt auctor est Hieronymus in Paulo) Pauli primi Eremitæ corpus, cum ex hac vi-
ta migrasset, eius rogatu, festine allato, inuoluit: alterum idem Antonius moriens ei-
dem, qui dederat, Athanasio, ultimo legauit elogio, dicens. *Melotem & pallum tri-
sum cui superiaceo, Athanasio Episcopo date, quod nouum ipse detulerat.* de quo tamen

A congressu, & Ecclesiarum ac Monasteriorum Eremiti visitatione, pro sua modestia, nihil in vita S. Antonij meminit Athanasius.

Dc ingenti porro fama Antonij, per totum orbem, admirans scribit Athanasius. *Hoc etiam fratres, quod per omnes Provincias amor eius & fama volitauit, quem nec librorum disseminatorum oratio luculentia, nec humana sapientia disputatio, nec generis nobilitas, nec opum infinita congesio, commendauit, cui omnium ore est adscribendum, nisi Christo, cuius hoc donum est: qui deuotos eius animos, erga suam prouidens Majestatem, hominem alio pene orbe celatum, inter tantas peccatum solitudines, Africæ, Hispaniæ, Galliæ, Italiae, Illirici, ipsi etiam, quæ Irbium caput est, Romæ, ut in exordio promiserat, demonstrauit.*

Anton. Abba
tis fama.

B *Hoc in eo viro admirabile est (idem id Athanasius in eius vita.) ut hominem in extre-
mo mundi limite conditum, & Principum favor, & omnis celebrare aula Regalis. Nā
& Constantinus Aug. & eius liberi Constans, atque Constantius, talia cognoscentes cre-
bro ad ipsum, quasi ad Patrem, missis litteris, obsecrabant, ut reciprocis scriptis se exhila-
raret. At ille eiusmodi manens, qualis, antequam littera ad eum venirent, fuerat, nec sa-
lutatione Principum mouebatur; & tanquam non acceptis litteris connuocatis Mono-
chis, aiebat: Reges Sacru ad nos miserunt Epistolas. Quæ hic Christianis adhibenda
admiratio est? lucet enim diversa sit dignitas, attamen eadem nascendi & moriendi con-
ditio est. Illa sunt omni admirazione percolenda, illa toto animi affectu retinenda sunt,
quod hominibus Deus legem scripsit; quod per filium suum propriis Ecclesiæ ditanit
eloquij. Quia Monachis ratio est cum Regum epistolis? Cur accipiam litteras, quibus co-
suetu nesciam reddere salutacionis obsequia? igitur rogatus ab universis fratribus, ut*

Constantin
& Antonius
inuicem scri-
bunt.

C *Christianos Reges suis litteris refrigeraret, ne scilicet, per silentium eius, exasperarentur,
ad suscepas litteras conseruentia rescripsit. Laudauit primum quod Christum colerent,
deinde salutaria persuasit, ne magnam putarent Regiam porestatem; ne presentis car-
nis Imperio tumentes, se homines esse nescirent, & a Christo iudicandos obliniscerentur.
Ad postremum clementia erga subiectos & institue, cura quoq; inovum admonuit: atque
unum sempernun esse Regem omnium sacrorum Christum Iesum, epistolis testatus
est. His Principes suscepit, vehementissime latabantur, &c.*

Sed & Philosophi Gentiles, præ admiratione eorum, quæ de homine rudiore audie-
bant, inuisibant, vt irriterent, vt exagitarent, & confutarent; qui ad eius sapientiam,
& argutas interrogationes & responsa, in confirmandis nostris dogmatibus, illorum
confutandis, stupentes abibant. Concurrentibus autem ex omni hominum genere, ad
inuisendum Antonium, eoque ad contemptum saeculi, & perfectæ vitæ studium arri-

D piendum eos sedulo inuitante Cœnobitarum Monachorum idem inuentor, vel resti-
tutor & propagator, compluribus conditis Monasterijs est habitus; ex eius enim di-
scipulis, alij in eisdem cum illo montibus, Monasticam exercuere disciplinam, alij ve-
ro, eadem ex planta, palmites succidentes, & in diversis Provincijs complantantes, bre-
ui tempore factum est, vt replerint terrarum orbem, tam sancta propagine, nimirum,
Palæstinam, Syriam, Asiam minorem, Cappadociam, Pontum, Armeniam, Mesopota-
miam, & Boreales Regiones, vsq; ad Latrones Besias & Dacos, vt ait Hieronym. episto-
la tertia, & septima, & Paulinus in Carmine ultimo, de reditu Nicetæ ad Nat. S. Felici-
cis. Basilius porro imitator potius accessit, quam inuentus sit auctor, quod ipsum & ille
profitetur epistola 63. ad Neocœsarien. non modo de viris sed & de feminis; & confir-
mat Io. Chrysost. hom. 8. in Matth. Atq; hoc ipsum institutum per Athanasium, dela-

S. Anton. au-
tor Cœno-
bitæ vite.

E tum in occidentem, ibi quoque coalitum, longe lateq; propagatum est; Romæ impri-
mis, postq; per Provincias, sed primus in Occidentis partibus diversa inter se (ait Am-
bros. epistola 82. lib. 10. ad Eccl. Vercell.) Eusebius sanctæ memorie coniunxit, vt & in
Cinestate positus, instituta monachorum teneret, & Ecclesiam regeret, ieiuniis sobrietate.
& post aliqua. Hac igitur patientia in S. Eusebio Monasterij coaliti vñ, & durioris
obseruationis consuetudine hauxit laborum tolerantiam, nam hec duo in attentiore Chri-
stianorum devotione præstantiora esse quis ambigat? Clericorum officia, & Monacho-
rum instituta, &c. quod ipsum prætantissimum vitæ genus, S. Martinus Episcopus Tu-
ronensis, transiit in Gallias, & S. August. in Africā, qui admirabili quadam conne-
xione

Monachatus
delatus per
Athanasium
in Occide. &
Clericatum
& Monach-
um coniun-
xit Euse. Ver-
celli.

Monachatu
in Africā S.
Aug. derulat
in Gal. S.
Martinus.

Monachos i
Episcopos a
ciscit Atha-
na sius.

Hortatur
Monachū ad
suscipiendū
Episcopatū.

Puellam in-
ducere vt
Virgo ma-
neat, mirae-
lum appellat
Athanas.

Monachis-
mus semina-
rium Sancti-
fimorum Epi-
scoporum.

Moniales.

Pseudomon-
chi.

Ex Mon-
achis qui de-
ficiunt, deter-
rimi.
Apoc. 22.

xione duo hæc, omnium perfectissima vitæ genera, Clericorum, & Monachorum in vnum pariter coniungentes, tamq; lucidissimis astris, vt olim Martyres, tempore persecutionis, in pace, Christi Ecclesiam exornarunt. At parum visum est Athanasio, Monachorum instituta in Clerum Ciuitatis Ecclesiarum transferre: sed ipsos sanctissimos Monachos, quos ceteris nosset, moribus, & peritia antecellere, in Episcopos diuersarū Ecclesiarum asciuit, quod fortissimos hos fore sciret, aduersus Arij hæresim pugnatores, & quasi munitissimas turres, contra Meletianos Schismaticos, de quibus epistola ad Dracontium Monachum scribit, quem contentiosius reluctantem, ad idem ministerium suscipiendum, expertus, his monet, post multa: *Neq; enim in solus ex Monachis es constitutus (Episcopus scilicet) neque solus Monasterio praefuisti, neque solus a Monachis electus es: Nostri enim Serapionem Monachum esse, & quot Monachorum prefectum? neque a te ignoratur, quod Monachorum Pater fuerit Apollonius: Nostri Agathonem, neque ignouum habes Arisponem: Memores Ammonij cum Serapione peregre profecti. Fortassis etiam audisti de Lucio, in superiori Thebaide; poteris etiam resisse de Paulo, qui est apud Latos, & de alijs multis; & tamen isti Episcopi constituti, non contradixerunt, sed habentes pro exemplari Eliseum, & consicq; quid Elias egerit, & eruditus, quid Discipuli Christi, Apostoliq; fecerint, suscepserunt hanc curam, neq; ministerium hoc affernati sunt, neque propriea deteriores seipso facti sunt, sed & laboris mercedem expectant, proficientes iphi, aliosque proficere adhortantes. Quot ab Idolis conuerterunt? quot a furiosa & Demoniaca consuetudine suis admonitionibus compescuerunt? quot adduxerunt Christo seruos, adeo, ut vi signa conficiant, admirantur. An quo non ingens signum, puellam inducere vt Virgo maneat? & adolescentiem adhuc, vt sit continens, & Idolairam vt cognoscat Dominum? & post aliqua, quod non sit impedimento cura Episcopalis Monasticæ obseruantia, hæc subdit: Quapropter cum isti modi habent exempla, dilectissime Draconti, ne dicas, nec dicentibus credas, Episcopatum esse causam peccati, aut quod inde nascantur occasionses delinquendi. licebit ubi in Episcopatu esurire, siire cum Paulo; licebit vinum non bibere, sicut Thymotheus fecit; & ieunare frequenter, vt Paulus solitus; ita, vt secundum illum ieunias, alios sermonibus nutrias; & sitiens, abstinentia à potu, alijs docendo potum præbeas. Ne igitur talia obijcant consiliarii tui. Nouimus enim Episcopos ieunantes, & Monachos comedentes: Nouimus & Episcopos non bibentes vinum, & Monachos bibentes: Nouimus quoq; Episcopos signafacientes, & Monachos non facientes, &c. Hæc & alia Athanas. ad Dracontium, cui & persuasit; & Episcopum factum, & pro fide exilium post passum, alibi commendat.*

Negari quidem non potest fuisse Monachismum seminarium in Ecclesia Dei sanctissimorum Episcoporum, ex quo Basiliij, Gregorij, Chrysostomi, & alijs tam in Oriente, quam in Occidente, viri spectatissimi prodiere, quorum omnium qui Antonium Magnum dixerit Patriarcham, non errabit, in quo mille signis atque virtutibus, quam sit Deo gratum, relieto saeculo, Monasticam vitam profiteri, fuit euidentissime declaratum, & in alijs probe confirmatum, vt in Pachomio, Hilarione, Macarijs, Ioanne, Amone, & alijs similibus ferè innumeris, in quibus sunt innouata antiqua miracula Prophetarum, & Apostolorum. Ceterum, degentium in Ægypto Monachorum, non erat idem genus omnium, institutio & Vitæ perfectio, eorum triplex genus describit Hieronymus, epist. 22. ad Eustochium, sed præcipue Cœnobitarum. De Cœnobitis porro Monialibus Basilius de Virginitate. Hieronym. epist. 22. & 48. & Aug. de moribus Ecclesiæ Cathol. cap. 31. & alijs plures scripsere.

At ne Monachorum quidem nomine digni, sed plane pseudomonachi, appellandi sunt illi, quos describit S. August. de opere Monachorum, cap. 28. cuius aurea plane illa sententia notanda est epist. 137. *Simpliciter autem fatcor charitati vestre, coram Domino Deo nostro, qui testis est super animam meam, ex quo Deo seruire coepi, qromodo difficile sum expertus meliores, quam qui in Monasterijs proscerunt; ita non sum expertus peiores quam qui in Monasterijs ceciderunt: ita, ut hinc arbitrer in Apocalypsi scriptum Iustus inßior fiat, & qui in fôrdibus, fôrdecat adhuc. Quod exemplo demonstrari potest quorūdam in Ægypto Monachorum, qui Meletianis iuncti, & Arianis,*

A monstrosas calumnias in Athanasium confinxerunt; & aliorum, qui hærefiarchæ fuerunt teterimi, & perditissimi, iam olim, & nunc quoq; maxime.

Meletiani, & Ariani ad deturbandum Episcopatu Athanasium, communicatis consilijs, Legatos mittunt, qui eum apud Constantinum accusent, de indictio Ägyptijs tributo, de pendendis Ecclesiæ linteis, & exacto: at Presbyteri Athanasij, qui ibi forte præsentes aderant, eos, audiente Imperatore, de calunnia vicerunt, ostendentes, non fuisse illam indictmentem, nec tributi exactiōnem, sed rogationem, & libera ram collationem, spontaneamq; oblationem, pro Christiano more fieri solitam, ad Ecclesiā exornandam, quod linteis, seu velis siebat.

Meletiani re futant coram Cōſtat.

Imperator (ait Athan. Apolog. 2.) damnato Istone, prioris calumnia delatore, me istiusmodi litteris ad se accerſit. Re cognita, Eusebius ijs auctor est, (Meletianorum videlicet Legatis) ne loco se moueant: & ex eius consilio rem apud Cæſarem, nouis criminibus tentant, accusantes Macarium, (Athanasij Presbyterum, qui eum a priori calumnia purgarat) de calice (scilicet confracto) *Mibi autem non quodvis crimen, sed quod maximum est omnium, imposuere, quasi hosti Imperatoris, crumenam auri cui dā Philumeno misserem. Psommathia causa auditā, illos quidem ut calumniosos reiecit; nos autem in Patriam redeuntes, cum istiusmodi epistola ad populos remisi: C O N S T A N T I N U S M A X . A . P O P V L O C A T H O L I C A E P E R A L E X A N D R I A M E C C L E S I A E , D I L E C T I F R A T R E S S A L V T O V O S , E T C .* Ea epistola exagitat Meletianorū malitiā, & improbitatē, tacito nomine, & Catholicos hortatur, ad mutuam concordiam retinendam. Athanasium commendat, illis verbis: *Ego enim Episcopum vestrum Athanasium libenter recepi, eumque ut virum Desallocutus sum .* & pro sua modestia, Christianissimus Princeps, quamuis accusatorum nequitiam, plus certo exploratam habuisset, & innocentiam Athanasij; tamen non suæ Iurisdictionis esse fatetur de his cognoscere, & sententiam ferre (quod res Ecclesiastica inter Ecclesiasticos agenda esset) verum illis verbis: *Vestri autem est, non mei Iudicij ea de re cognoscere: ad Cōprouinciales Episcopos cognitionem causæ remittit, vt non Athanasij modo, sed & Macarij pres byteri, de fructo calice accusati, causam ipsi peruestigent.*

Arianorum & Meletianorū improbitas.

Sed cum hæc omnia aduersus Athanasium intelligeret auctitari, ab Eusebio Nicomedensi. (qui Constantinopolim venientes suscepérat Meletianos) & Theognide Episcopo Nicæno, damnatis & depositis iam in Nicæno Concilio, & simulatè palindiam recantantibus, ab eodem Concilio, Constantini precibus restitutis; aduersus eos vehementer coimmotus, vt sedibus pellerentur, secundum priorem Synodi sententiam, data ad Nicomedenses epistola aperte declarauit; quam Theodoretus a recitat: sed non integrum, eam vero integrum ex antiquis monumentis exhibuit auctor Annalium, sed in eo tempore quo scripta fuerit fallitur. b

Causam Ecclesiasticam non vult attingere Constant.

Hoc eodem anno Edita sanctiōne Concubinatum suffulit, sic rescribens ad pop. Nemini licentia concedatur, constante matrimonio, concubinam penes se habere . Dat. xvij. Kal. Iul. Constantinis, Patre, & filio Coff. c

a lib. 2. c. 20.

b Tomo 9. pag. 864. Cōcubinitū tollit.

Constantinus per Gallicanum Ducem Scythes debellat, Ponte super Istrum extratto, & Romanum Imperium a Vectigali, quod illis pendebat, redimit, ac sub tributo, quod antea nemo fecerat, redigit. Euseb. d Hierony. in Chron. Gothos vocat. Acta Sanctorum Martyrum Ioannis & Pauli. Cedrenus an. 25. Constantini.

c l. r. de Cōuu. c. Theo. Gallicani Victoria de Se this. d 4. Vitæ c. 5.

Ovinus Gallicanus, qui anno superiore, in magnas angustias redactus a Scythis, ex voto (Ioannis & Pauli ministrorum Constantiæ, illi desponsæ, monitu) fa-

cto,

et se fore Christianum si liberaretur; ingenti miraculo, relata victoria, Consul, pro re bene gesta creatur; & abdicato Magistratu, & Cōiugio renunciato, Deo ut vacaret, ad Ostiam excipiendis peregrinis, se dicauit, cum Hilarino Monacho, ingenti Vrbis, & Orbis stupore. Acta SS.MM.Ioānis & Pauli. Martyrolog. 25. Iun. Ado. In libello de munificentia Constantini, extat praeclarum monumentum, de munificentia quoque Gallicani.

C. P. dedicatur.
a 3. Vit. c. 47.

b lib. 1. c. 22.
c lib. 8. c. 26

d l. 2. de Fer.
Cod. Theod.

C. P. omniū
vrbium nu-
ditate exor-
natur.

Anno Imperij vigesimoquinto, & Quinquennalibus Constantini Cæsar, Constantinus A. Constantinopolim, Nouam Romanam Christiano Ritu Deo dicat, in memoriam Sanc̄tissimæ Virginis Dei Genitricis Maric. Euseb. ^a Hieronymus, Cassiodorus, Anastasius in Chronico, idem colligitur ex Marcellini Comitis suppuratione, & Suidæ, ex Socr. ^b Nicephor. ^c Dies huius Dedicationis, 10. Maij, sanctione Impp. celebris habetur, his verbis: *His adiçimus natalios dies urbium maximarum: Romæ atque Constantinopolis, quibus debent iura deferre, quia & ab ipsis quoque nata sunt.* ^d & in Metnologio. NATALIS DIES NOVÆ ROMÆ CONSTANTINO-
P O L I S in Ecclesia publice recitandus descriptus reperitur.

Nō nomine solum sed re ipsa, conatus est Constantinus Cittatem illam, alteram Roman facere, quæ in omnibus ex aequo, veteri Romæ responderet, idque omnium Vrbium nuditate, inquit Hieronym. extat descripta in notitia Provinciarum, in qua longe minor appetat; vt verissima, comprobetur illa Suidæ sententia. *Constantinopolis, tanto est alijs omnibus Vrbibus maior, quanto Roma esse minor videtur, a qua secundam numerari, longe mibi certe quidem videtur esse melius, quam ceterarum omnium prima existimari.*

Ad eā amplificandā, edita sanctione annonā viritim habitantibus, & domos extrētibus, distribuendam instituit, quæ largitas, & ad posteriores Imperatores permanauit, vt qui emolumenta perciperent, ædificandi studio magnitudinem Vrbis augerent, &c. Theod. l. 11. de annon. C. Theod. & Arcadij l. 13. eos quos in hac Urbe domos non habere cognoveris, annonis novis, quolibet titulo acceperis priuari tua magnitudo præcipier, nec ullis emolumentis ciuitatis adiuuari; neq; enim fas est, vt, qui Vrbis affectū, domus inducio monstrare neglexerint, eius commodis perfruantur, &c. & Zosimus; populo Byzantino, publicam annonam distribuit. (Constantinus) quam & hac tenus ille semper habuit.

e lib. 3. vitæ,
c. 52.

Statuis & simulachris, præclaro opere factis, quasi Trophæis de deuictis hostibus, Gentilium Dijs, ad ludibrium publice expositis, Vrbem exornauit. Eusebius ^c, Zosimus lib. 2.

Simulacro, magnitudine & artificio spectabili; ex ære super porphyreticam columnam in foro, dedicato, suum nomen imposuit; in cuius manu, malum aureum, cum imposita cruce, & tali inscriptione:

TIBI CHRISTE DEVS VERBUM, HANC COMMENDO.

IN cuius columnæ basibus, reliquiæ ab eo conditæ, alia præclara Vrbis ornamenta, cum pietate coniuncta, & miraculis etiam illustrata, recensent Zonar. Cedrenus, Nicephorus, 8. c. 52.

De Templis erigendis Constantinopoli, primam illi fuisse curam, auctōr est Euseb. Orat. de Laud. Constantini. Socrates de duobus meminit: Apostolorum, & Pacis, quæ alio nomine Sophia. i. sapientia nominata reperitur. Omnes vero Ecclesiae ibi ædificatae, vñq; ad Arcadij, & Honorij Impp. tempora, in descriptione Vrbis Cōstantinop. quæ extat in notitia Imperij, numero sunt quatuordecim, vñ hinc quoq; colligere possumus, quantum noua, veteri Romæ cederet, in qua Quadraginta & amplius Basiliicas reperiri, Optatus scribit lib. 2.

f lib. 2. c. 2.

De Ecclesia ædificata extra Vrbem, in honorem S. Michaelis Archangeli, vt maxime celebris, & miraculis illustris, meminit, Sozom. ^f

Ad alia amplissima donaria, & pretiosa, Ecclesijs collata, magnam copiam librorum exactè descriptori addidit, qua de re extat eius epist. ad Euseb. Cæsar. lib. 4. Vitæ, c. 36.

Quod

A Quod ad perfectionem Vrbis desiderari posse uidebatur; scientiarum Scholas ædificauit, & excellentissimos Oratores, & Philosophos adiubuit, quos & amplissimis Priviliegij donauit.^a Aurel. Viæt. & Greg. Nazianz. orat. in Basil. Perseuerarunt exdem eruditioris scholæ vsque ad impium Leonem Imp. Isauricum, qui eas memorias abolendas curauit.

Constantini quoque Magni opus fuisse putatur Bibliotheca ibidem ædificata, ab alijs vero aucta librís, ita vt numerum centum viginti millium librorum expleret, qua tempore Basilisci Imperatoris, dico illo incendio conflagravit. Zonar. in Basilisco, 3. par. Annal.

B In tanta amplitudine & numero publicorum ædificiorum, carcerem tantum, pro sua mansuetudine, vt se habebat, humilem atq; depresso, & paucorum hominum capacē, nullo auctum additamento, reliquit, quem nec posteri aut sunt mutare Imperatores, vñq; ad Phocam, qui eum reddidit ampliorem. Glicas lib. 4.

Nouam quoque Romanorū Ciuium Christianorum Coloniam, C. Plim. transtulit, ex quibus Senatus amplissimus est coagimentatus. Sozom. b Glycas. c De Zoticō, ex ijs vno, clara est memoria in tabulis Ecclesiasticis, tum Græcis, tum Latinis, ut pote homine, qui miseratione in pauperes, alijsq; virtutibus enitens, egregia claruerit sanctitate. In Constitutione Leonis & Anthemij A.A. ad Dioscorum Præf. Præt. hoc ornatur Elogio. Zoticī beatissimā memorię, qui primus huiuscemodi officia pietatis inuenisse dicitur, id est primus Constantinopoli, pium hospitalitatis officium instituit. Menolog. & Martyrol. Rom. vlt. Decembr.

C Disposito à Constantino sacro Senatu, Politicū statum, magno consilio, in melior rem ordinem volens reformare, nouos Magistratus instituit, & veteres magna ex parte mutauit; de quibus est querela impii Zosimi, cuncta, quantumlibet recte gesta Constantini, carpentis. Pro duobus præfectis Prætorio, quattuor constituit; de quibus & alijs Magistratibus habes in notitia peruetusta Prouinciarum, post Cod. Theodos.

D Alia grauis est querela Zosimi, sed potius impudens calumuia, de duris, & intollerandis exactionibus Constantini, quarto quoq; anno, quo vrbes hominibus & opibus exhaustiebantur, pauperes, & qui soluendo non essent, dirissime caedebantur, liberos ipsæ matres dilitrahebant, filias prostituebant. Cum tamen Constantinus vetuerit, ne debitores experiri cogerentur carcerem vel pœnas aliquas corporales, quibus antea affligebantur, & licet Fisci debitores essent, non nisi in eorum bona agi permiserit.^d Et ne parentes vendere filios, aut prostituere filias præ inopia cogerentur, vt vietus & vestitus de Æario suppeditaretur, lege cauit.^e & vt pauperes vacationem haberent à muneribus.^f Sed ne singulas Calumnias Zosimi cōfutare pergamus, sufficiat vñus Julianus Apostata, Impius, ad os Impij obstruēdum, cum in Cæsaribus, coram Dijs (quod fingit) reum habitum recitet Constantiū, nihil eiusmodi illi objicit, sed tantū quod delicijs deditus esset; non tacitus Apostata, Constantino insensissimus, qua ignorare non potuisset, de auaritia, crudelitate, rapinis, si quid tale admisisset. Quanto studio curauerit plebem, & inferiorum animos exhilarare, declarat Euseb. 4. Vitæ. 8

E Aduersus improbos Donatistas, pro more hæreticorum, ad Sæcularia Tribunalia trahentes Ecclesiasticos, Constantinus huiusmodi edit sanctionem. *Leætores Diuinorum Apicum, & Hypodiacoñi, ceterique Clerici, qui per iniuriam hæreticorum, ad Curiam denocati sunt, absoluuntur. Et de cetero, ad similitudinem Oriens, minime ad Curias denocentur, sed immunitate plenissima potuantur. Dat. Non. Febr. Sardica. Galliano, & Symmacho Coss.*

Hoc pariter anno, quo Quinquennalia Constantij Cæsaris celebrata sunt, in gratiâ ipsius, Exules, Ariani Episcopi. Euseb. Nicomed. & Theognis Nicænus, ab exilio relata esse putantur. Quibus fuit Constantia A. Licinij olim coniux. & Constantini Soror, parsuadens id eidem Constantino, ex quodam conficto somnio (vt Niceph. tradit 9. cap. 21.) quasi innoxij homines iniuste exilio damnati essent.

a. 1. 1. d Med. & profess. & 3. C. Theod.

Bibliotheca Cōstantino polit. viginti milliū librorum.

Carcer C. P. humiliſ & angustus relictus à Constantino.

b lib. 2.c.2.
c lib. 4.

Politicū stetū disponit Cōstantinus.

d 1. 3. & 4. de exact. C. The od.
e 1. 1. d alim. codem Cod.
f 1. unica, de his qui num. liber. eodem Cod.

g cap. 2. 3. 4. De immuni. Clericorum.

Christi Annus 331.	Silvestri Pap. 18.	Conſt. Imp. 26.	Ouinio Bassi iterum & Ablanio Aegypt. Coſſ.
-----------------------	-----------------------	--------------------	---

Impudentia
Arianorum
fraudulenta.

B C Vm Ischyras Pseudopresbyter ad Meletianos configisset, illi re cum Eusebia-
nis communicata (Athanaſ. Apolog. 2.) iſtiuſmodi calumniam composuerunt,
Calicem à Macario meo presbytero fraſtum, Arſenium autem Epifcopum à me interfe-
ſum eſſe, illumque (vt calumnia ſuccederet) in abditis habent, quo, ſi nūſquam appa-
re ret, occiſus eſſe crederetur. Interim illi manum cuiuſdam, tanquam ex eius corpore
reciſam, ad oſtentationem circumferre. Ischyram quem non nouerant, vt presbyterum
celebrare, vt cum de calice loqueretur, auſtoritate tituli commodior ad fraudem eſſet.
Cum Ischyras à ſuis reprehenderetur, ad nos lamentabundus accessit, nihil quidquam
inquiens, tale factum à Macario, qualia iactabant, ſed ſe ſubornatum à Meletianis, ad
iſtud flagitium commiſſendū, quapropter & iſta quoque scriptis protulit. Beato Præ-
ſuli Athanaſio, Ischyras in Domino S.

C Quid me Domine Praeful, te aſcendo, ut in Eccleſiam reciperes obiurgati, quod iſtuſ
modi locutus eſſem; quaſi ego uero hoc feciſsem, ac non vi portus huic adatutus eſſem; ideo
hanc ſatisfactionem tibi ſcriptio porrigitam putau, ut cognofceres vim mihi factam eſſe,
tum ab Heraclide: ab Iſaiā porro Letoī, & à Socijs eius, etiam verberibus caſum eſſe.
Ego autem, Deo in tōſtem adhibito, pro excuſatione mea dico, me nūbi eorum, qua illi a te
facta iactitant, conſciū eſſe, neque uolum Calicem confractum ſcire, aut menſam ſubuer-
ſam eſſe; neque ad iſta omnia calumnianda, eorum vi adatutum eſſe. Hanc autem pro-
me ex cuſationem facio, tibique eam ſcripto trado, optans me unum eorū eſſe, qui ad tuos
conuentus pertinet, & triis parent. Valere te in Christo exopto. Tradidi autem manu mea
tibi Epifcopo Athanaſio in preeſtia præbucrorum &c. plures enim numerat. Hac cū
ita confeſſus eſſet Ischyras (pergit Athan. Apolog. 2.) aqne tamē illi iſtuſmodi crimina
paſſim uictitariunt, remque ad Imperatorem Conſtantinum detulerunt. Ceterum, ille iam
ant ea Pſamatia de hoc Calice audiſcat, cum nos ibi preſentes eſſemus: quapropter repu-
diata aduersariorū Sycophantia, Antiochiam litteras ad Dalmatium Cenſorem (vel
Ceſarem) misit, ut cognofceret de cauſa homicidij.

D Donatus à
quo Donatiſtæ, vel Donati-
niani.

Donatus agnoſcitur, a quo per Africam Donatiiani. Hier. in Chron. Hic Donatus,
ſuccelſor Maiorini, pſeudoepiſcopus Carthaginensis, à quo Donatiſtæ, ſeu Donati-
ni, tanta ſuperbia fuit, vt per ſuum nomen fuos iurare pertulerit, quaſi per Deum: vt
Angelum ſibi locutum de Cœlo affiſmarit: Vt Praefectos contumelijs laceſſerit, & in
Imp. conuicti & probra coniecerit. Optatus lib. 3. Aug. tr. 13. in Io.

E Sub hoc Donato, audacissimo & iſolentiffimo homine, nati, & propagati ſunt Cir-
cumcelliones dicti, quia circum cellas vagarētir, quos tamen Donatus Agonifticos, &
eorum Praefectos, Duceſ ſanctorum appellabat. Erant hi ſecta defenſores, qui per nundi-
nas, villas, viſcosque circumuagantes, praeferebat ſe eſſe publica iuſtitia vindices, quo
prætextu & ſeruos vocabant ad pileum; & ære alieno aliquo oppreſſos, a creditoribus
liberabant, minaces litteras ad eos ſcribentes, & necem intentantes, niſi eorum debita
expungerent, & Chirographa delerent, a quibus immania ſcipiū ſcelera ſunt patrata.
Ad hos autem graſſatores coercendos, conſtat ex Optato, & Auguſtino, fuſſe miſſos
primo Leontium, deinde Vſfacium poſt Macarium.

F Sub tali tantoque Doctore, adeo ſuperbo, tumido, & iſano Donato, creuit Donatiſtis
pariter cum furore, ſtultitia; nam eo dementia peruenierunt, vt quaſi Martyrum glo-
riæ cupidi, nouum excogitarint genus Martyrij, ſeipſos ſcilicet necantes præcipito,
aqua, vel igne, vel alios ad inferendam ſibi mortem cogentes, quos ita vita functos, infa-
na Donatiſtarum turba colligere, & loco digno martyre condere, atque honore marty-
ribus congruo, venerari ſoleret. Optatus, & Aug. pluribus in locis. Vide quo ruant, qui
ſe ab Eccleſia Catholica ſegregant.

Macarius Epifcopus Hieroſolymitanus, cum ſediffet annos XIX. longæuus moritur,
eius memoria X. Martij celebris in Eccleſia habetur. Subrogatur Maximus Epifcopus

Dio-

A Dioispolitanus, expetente eum populo Hierosolymitano, vt Confessorē & spectatæ virtutis Virum . Sozom. ^a

a lib. 2. c. 19.
Magistratū
auritia coh
betur.

Constatīnus præclarā sanctiōne Magistratūm avaritiām cohibet. Cessent iam nūc ait, rapaces officialium manus, cessent inquam, nam si monii non ceſſauerint, gladijs præcidentar. Non sit venale Iudicis velum, non ingressus redempti, nō infame liciationibus secretarium, non uisio ipsa Praefidis cum precio. Aequa autēs indicantis pauperrimis ac diuitiis reseruentur. Abſit ab inducendo eius, qui officij Princeps dicitur, depradatio. Nullos litigatoribus adiutores, eorundum officij, Principum concussions adhibeant. Centurionum, aliorumque officialium, parua, magna que poscentium, intolerandi imperii oblidantur; eorumque qui uirganiib⁹ Acta restituant, inexplata auiditas temperetur, semper inuigilet industria Praefidalis, ne quidquam a predictis generibus hominum de litigato re sumatur. Qui si de ciuilibus causis quidquam putauerint esse posendum, aderit armata censura, que nefariorū capita ceruice que deuincet, data copia uniuersis, qui cōcussi faciunt, ut Praefidum instruant notionem. Qui si dissimulauerint, super eodem conquerē di vocem omnibus aperimus, apud Comites cunctos Provinciarum, aut apud Praefectum Pretorio, si magis fuerint in vicino, ut his referentibus edocti, super talibus latrocinijs, supplicia referamus. Dat. Kal. Nonemb. Constantiop. Bass⁹ & Ablanio VV. CC. Coss.

Christi Annus Siluest. Pap. Constantini Imp. Quinio Pacatiano & Coss.
332. 19. 27. & Mecilio Hilariano

C **A** Thanasius occurſurus Antiochiam ad Iudicium de Arsenio Episcopo occiso, (de quo crimine accusatus erat) Arsenium, quem ante quinque vel sex annos non uiderat, a Meletianis in diuersas partes amittandatum, omnibus vestigijs indagatum, Tyri denique repertum, siflit Iudicio Pauli eius urbis Episcopi Orthodoxi, apud quem, negans se esse, qui esset, conuictus tandem, confessus est se esse Arsenium, & totam defimulatione suā necis, ex Eusebij Nicomediensis consilio, fabulam pandit. Ex Athan. Apolog. 2. Sozom. ^b Socrat. ^c & Epiphan. ^d scribunt de hoc Arsenio aliqua, ijs quæ certa ex Athan. habentur, paruiuſ consentanea.

Arsenius A
rianorum ca
lumniam cō
uincit.

b lib. 2. c. 22.
c lib. 1. c. 21.
d hær. 68.

Christi Annus Siluest. Pap. Constantini Imp. Delmatio atque Zenophilo & Coss.
333. 20. 28.

D **A** Thanasius, misso Macario presbytero suo Constantiop. docet Constantiūm, de Arsenio reperto, & de tota calumnia, & in se hostiūm fraude detecta; qui Dalmatium a cognitione causæ desistere, & accusatores abire iubet; & per litteras gratulatur Athanasio, & Meletianoruſ impudentem improbitatem detestatur. ex quibus Constantini litteris appetat, purgato Macario de confractione calicis, per confessionem Ischyra, eandem calumniam Meletianos in Athanasiūm conuertisse, ad cuius finem interminatur Meletianis his uerbis: *Certum habeant me ita decreuisse, atque huius esse, sententia; si quid tale iterum mouerint, non pro more Ecclesiarum, sed legibus publicis mea ipsa opera, causa cognitionem suscepturnum, ac deinde cognoscant, se non solum humani generis, sed etiam Diuinæ discipline latrones esse.* Quas litteras Constantinus mandat populo recitari, ex Apolog. 2.

Constatīnus
Meletianis
interminat
Athanasiū
probat.

E Tam immane scelus, illud maximum bonum est consecutum, ut cum Arsenius ipse Episcopus, tum etiam Ioannes Antistes, & antesignanus Meletianorum, facti poenitentes, supplices pro uenia consequenda, Athanasio litteras dederint, atque a Schismate recedentes, eidem se Catholica communione coniuxerint, extant Arsenij litteræ ad Athanasiūm, & Constantini ad Ioannem; gratulatis & laudantis, de reuersione ad Eccl̄iam Catholicam.

Arsenius, &
Io. Episcop⁹
Meletianus
supplices
fuit Athana
sio.

Christi Annus

Siluestr. Pap.

Constantini Imp.

Optato & Paulino Coss.

334.

21.

29.

Constantini
nimia facil-
tas.a lib. 1. c. 28.
& c. 29.b lib. 2. c. 24
c l. 2. de off.
Iud. C. The.
d l. 15. Cod.
de Test. mi-
lit.

Eusebiani, bellum, penitentia præcipuorum Meletianorum Episcoporum aliquan-
tulum consopitum, in Athanasium acris renouant, & incredibili fraude concin-
natis dolis & calumnijs, Constantiū, nimia humanitate & facilitate, uel potius leni-
tate peccantem, impellunt, vt, quem innocētissimum sibi probarat & laudarat, Atha-
nasium, suspectum sibi redditum, quasi ab illis demeñtatus, obijciat acerrimis hostibus
sub specie Catholicorum, nefarijs hæreticis, in Cœciliabulo Tyrio iudicandum, uel po-
tius condemnandum. Euseb. 4. Vitæ. cap. 54. de nimia facilitate Constantini; & incredi-
bili multorum nefaria simulatione agit. De tota re Athanasius Apolog. 2. Theodore. ^a
& Sozom. ^b

Constantinus sancit pro miserabilibus personis pupillis, Viduis, debilibus, & ægro-
tantibus, ne ab ullo Iudice compelli possint Imperatorem adire. ^c

Item fauet & militibus in expeditione positis, in testando, ut ultima eorum volun-
tas rata habenda esset, licet in Vagina, vel Clypeo, vel in puluere scripta foret. ^d

Christi Annus

Siluestr. Pap.

Constantini Imp.

Constantio & Coss.

335.

22.

30.

& Albino & Coss.

Cœciliū Ty-
riu Ariano-
rum.
e 4. vitæ c. 42

Constans Cæsar creatur ipfis Patris Tricenalibus.

Concilium Tyria Constantino indicium, instantibus Eusebianis, euocatis ad
illud Episcopis, ab ipfismet designatis, vt affirmat idem Constantinus litteris suis ad
Synodus, apud Euseb. ^c ipfis suis tricenalibus ad quod conueniente Epi scopos, non nisi
sexaginta, & nullum ex Occidentalibus, testatur Socrates, quantumus Euseb. sua, suo-
rumque, pro more, ostentans, ex Asia, Africa, & Europa, illuc conueniente Episcopos scri-
bat, quasi Nicæno non impar voluerit ostentare, porro conueniente ait, tum ad dedicatio-
nem Templi, tum ad componendas discordias inter Ægyptios obortas. De quo Atha-
nas. Apolog. 9. At præclarus Eusebium, quo veritatem scriptaque sua oblierent, nomen
Synodus Aelis prætexunt, cum res ipsa negotiorum Imperatorum, non Synodale habe-
ri debat: qui pe ubi Comes præsideat, & milites Episcopos suo facilluo cingant, & Im-
peratoria Edicta, quos ipfi volunt coire compellant.

Athanasius diu multumque anceps, an accederet, qui quorsum coactum esset intelli-
geret, tamen ne causæ diffidere videretur, & aduersarijs ansam præberet amplius se-
uiandi, & ne inuitus, quod Imperator euocans, comminatus fuerat, cogeretur, cum qua-
draginta septem Ægypti Episcopis, in quibus nonnulli Cœfessione spectati, accedit; &
vt reus ad dicendam causam excipitur, & corā accusatoribus stare iubetur. At magnus
ille Potamon Heracleæ Ægypti Episcopus, Confessor, tristis, & collacrymans, præ indi-
gnitate rei, clara voce in Eusebium innecus; Tuisedem, inquit, Eusebi, & Athanasius
innocens flans à te indicatur? quis tulerit talia? & pluribus exprobrat illi defectionem
a fide, tempore persecutionis, quibus auditis Eusebius, indignatione commotus, surgit,
& dissoluit Iudicium. Athan. Apolog. 2. & Epiphan. hær. 68.

Athanasius
accedit ad
Concilium.Iniquissime
agit à prie-
dofinodo.
cōtra Atha-

Athanasius videns Meletianos accusatorum partes, Eusebianos Indicium sibi vindicare,
vtrosque vt inimicos ob hæresim rejicit. sed cum minime audiretur, accusatores
fauore Iudicum, audaciores facti, vetera crimina renouant, noua confingunt, & cum ni-
hil probarent, & omnes eorum conatus eluderentur, produc̄to Arsenio, quem interse-
cum iactabant; & meretricula calumniæ conuicta, quam subornarant, vt Athanasio
crimen impingeret; Legatos in Ægyptum defilant, qui crimina peruelstigent, testes
conquirant, & subornent, quos e religio, multis de causis reiciendas docimus, ait Atha-
nasius, in primis, quod & Ariani essent, & propter Arianismum nobis propalam infensi.
Verum illi potentia Magistratum freti, clam emittunt Theognidem, Marim, Theo-

dorum,

A

B

C

D

E

A dorum, Macedonium, Vrsacium & Valentem, Episcopos delectos, contra sententiam omnium Orthodoxorum, qui omnia fieri cum viderent ex aduersariorum sententia, contra omne ius & fas, contestationis libellum porrigitur, primum Aegyptij Episcopi, Synodo; tum omnes qui in Synodo aderant Catholici Episcopi, Dionysio Comiti, (quem Constantinus dederat ut animaduersorem & custodem aequitatis, & ordinis) ne ulterius in ea causa procederetur, sed omnia integra cognitioni Constantini reserua rentur. propriam etiam contestationem Alexander, Episcopus Thessalonicensis, qui in Concilio aderat, mittit ad eundem Dionysium: quas recitat Athanasius in Apolog. sua secunda. Cum contestationibus nihil proficerentur, tanquam e Concilio iniuriorum recessimus, inquit Athanasius, & ad Constantinum profecti sumus.

Athanasius,
cū ius a Co-
cilio non ob-
tinetur, pro-
ficitur ad
Constantinū.

B Interim Legati Alexandriam profecti, multa impia & contra omne ius fasq; aduersus Athanasium committunt, Philagrii Praefecti fauore, & opera subnixi, ad quos presbyteri, Alexandriae & Mareotes, animaduersa illorum malitia, mittunt contestationem & appellationem ad veram, & legitimam Synodum; & ad Concilium Tyri, Mareotici omnes presbyteri & Diaconi testificationem miserant pro Athanasio; itemq; ad Philagrii & alios Constantini Magistratus, quæ omnia extant in Athan. Apolog. 2. Aetis Mareoticis, per summam iniuriam & fraudem, à Legatis confectis, & Tyrum perlatis, ex ijs Athanasium absensem Eusebiani condemnant, abdicant Episcopatu, vetant ne Alexandriae habitat: Ioannem autem, & Meletianos omnes, ut iniuria affectos, in communionem recipiunt, ad omnes ubique Episcopos scribunt, ut Athanasij vitent communionem, ut cōuieti. Vide reliqua apud Sozom.^a Quod vero Iulius Papa in Epistola ad Arianos (apud Athanasium Apolog. 2.) negat eum condemnatum, intelligendum est à maiore & saniore parte Concilij Tyri congregati. Porro in præmium inquisissimæ accusationis in Athanas. Ischyram pagi sui, qui ne presbyter quidem erat, appellant Episcopum, & ab Imperatore impetrant, ut Ecclesia illi edificetur. Athan. 2. Apolog.

a 2. cap. 24.

Iniqua condemnatione ex sententia peracta Basilicam Tyri erectam, iussu Constantini (4. vitæ cap. 41.) solemini ritu dedicant, de qua extat oratio Eusebij in 10. hist. capit. 4.

Mox Hierosolymam profecti, eiusdem Constantini mandato, Martyrion, Templum cæteris augustius dedicant. Euseb. 4. Vitæ cap. 44. 45. 46. Cuius anniversariam templi dedicationem, per dies octo, agi deinceps solitam, afferit Sozom.^b

b lib. 2. cap.
25:

Eusebiani persuadent Constantino Arium rectè & Catholice, de fide sentire, qui eum ad se per litteras euocat, & fidei confessione ambigua, sed in specie, Catholica, callide tamen, Consumentialis nomine omisso, ab eo, & Euzoio accepta, admodum delestatus, eos, cum sua subdola Confessione, mittit ad Episcopos, Hierosolymis id temporis conuocatos, examinandos, & si recte sentirent, probandos, & omnino recipiendos. Eusebiani Episcopi, peracta templi dedicatione, cætuque dimisso, conuenientes, Ariū eiusque fidem, probant & recipiunt, & Alexandriam restituūt, hæc breuiter ex Athan. Apolog. 2. & de Synodis. & ex epistola Synodali Conciliabuli Hierosolymitani apud Athanas. Apolog. 2. Ex Socrate ^c & Sozom.^d

c lib. 1. cap.

^{19.}
d lib. 2. c. 26

S. Silvester Romanus Pontifex migrat è vita, pridie Kal. Ian. cum sedisset ann. 21. m. 10. d. 1. alij quidē aliter, sed cum in libro de Rom. Pont. eius ingressus ponatur sub Consulatu Volusiani, tempore Constantini, (sic enim legēdum est) rursum vero Marci eius successoris subrogatio ponatur anno sequenti; sub Consulatu Nepotiani atq; Facundi, præsentem annum nequaquam potuit exceisse Silvester, cessauit eius Episcopatus dies. 15.

Romana nomine, Calpurnij Praefecti Vrbis filia (de quo mentio in Concilio Romano superius recitata) à S. Silvestro Baptizata, perpetuam coluit Virginitatem, in antris & speluncis, miraculis clara; eius dies Natalis vij. Kal. Martij celebratur. Martyrolog. Rom. Tuderti præcipue colitur, ybi eius veneranda Reliquia afferuantur.

Romana Virgo.

Christi Annus

Marci Papæ.

Conf. Imp.

Nepotiano

Coff.

336.

I.

31.

Marcus Romanus in Silvestri locum subrogatur. Athanasius ex Tyro, Eusebianorum Conciliabulo, Constantinopolim profectus, & apud Constantimum de Eusebianorum in se calumnijs & iniquitate conqueritus, impetrat, ut eos ad se euocet. at ceteris Episcopis, à profectione retentis, soli, Eusebius, Theognis, Patrophilus, & alter Eusebius, Ursacius & Valens ad Principem adeunt, & commentitium crimen ingerunt, quod Athanasius minatus esset, se impediturum, quo minus frumentum ex Alexandria Constantinopolim deueheretur, idq; testimonio confirmant (quod magnam vim habuit ad fidem faciendam) aliquot Episcoporum Catholicorum, & qui in conuentu Tyrio pro ipso steterant, quos Eusebiani blanditijs & magnis pollicitationibus ad suas partes abstraxerant, qui præsentes id ab eo se audisse dicerent. ex qua causa, ira incensus Constantinus, inaudita causa, Athanasium relegat in Gallias, aduersus Imperatorem magna libertate inclamantem, (vt Epiphanius scriptum reliquit hær. 68.) *Indicabit Dominus inter me & te, quoniam tu consenisti calumniatoribus modestia nostra.*

Constantinus
calunijs im-
pulsus Aria-
norum Atha-
nasi relegat
in Gallias.

Quomodo
excusat Con-
stantinus.

Constantinum, de tam immani facinore, Alexandrinum Concilium excusat, (apud Athan. Apolog. 2.) quod Arianorum fraudibus deceptus, cum supplicium capitale posceretur, exilio damnato, eorum cupiditatem explerit: Item Athanasi Epistola ad solitar. eum excusat, (magni Christianæ modestiæ exemplo erga Principes) quod calumnia Eusebianorum, eum in Gallias ad tempus amandarit, quo liber esset ab eorum crudelitate, qui illi per insidias, imminebant, hoc enim à Beato Constante eius fratre, post mortem Patris scriptum fuit, vt ex litteris illius patet. idem Constantinus iunior, maioris filius, suis litteris ad Alexandrinos postea datis, qui & addit consilium Constantini Patris fuisset, vt eum ad suam Ecclesiam restitueret: sed morte præoccupatum, quod animo conceperat, implere hanc valuisse. ex Apolog. 2. Theodoreus item excusat, lib. 1. cap. 33. Vetus Lucifer Calaritanus, libris illis quos ad Constantium Augustum pro Athanasio scripsit, Constantinum incusat, quasi Athanasium relegarit, quod fidem Arianam, ad quam ipse transfisset, probare noluisset, quod quidem falsissimum est.

Sed tamen illi (Constantino) non persuasum est ab Eusebianis, vt in Athanasii locum Episcopum, quem ipsi postulabant, summitteret; immo eos, qui id moliebantur, compressit, & eam rem ipsam conantes, grauibus minis deterruit. Athan. epist. ad Solitarios.

Non tantum Athanasium, sed & alios Ægypti Episcopos, à Concilio predannatos, in exilium iusfos, epistola concilij Alexandrinæ aperte testatur, Publica enim inquit omnium Episcoporum profligatio ex suis sedibus, exterminatioq; facta est, &c. ex Apol. 2.

Alexandria
ob Athanasij
exilium tu-
multuatur.

Nuncio de Athanasij exilio perlato Alexandriam, populus, Monachi, & Virgines, tumultuari cuperunt præ eius desiderio, & Antonius pro eodem sibi scriptis ad Imperatorem, qui & Alexandrinis turbulentiam obiectauit, & ad Antonium rescriptis, se non posse Concilij sententiam non probare, quod Athanasium damnasset. Sed & Ioannem Meletij successorem, quantumuis probatum in Concilio Tyrio, quem nosset Schismaticum & Nicanorum decretorum contemptorem, quantumuis Eusebianis repugnantibus, in exilium ciecit, sic paci Ecclesiæ Alexandrinæ se putans consulere, dum vtrumque dissidiorum & turbulentiarum caput, quod putabat, de medio sustulisset, Athanasio postea, æquior factus, sequenti anno, quo & obiit, eum Alexandriam reuocare cogitauit, quod ipsem Athanasius confirmat orat. 1. contra Arian. *Quoniam in-
quit in Religioſiſſimus Imperatorum Constantinus curam egerit, ut pacifice in Pa-
rirem, & ad bonam Ecclesiam dedaceremur, & in primis rationem concordia populo-
rum habuerit, &c.*

Atha-

A Athanasius non quasi exūl; sed vt Confessor, & de impietate triumphans, Treuiris à Populo Christiano & Maximino Episcopo exceptus est. Hier. in Chron.

Ariani, relegato Athanasio, impetrant restitutionem Arii Alexandriam à Constantino, quo reuerlus, tum Eusebianorum, tum Imperatoris litteris communis, male acceptus ab Alexandrinis, eam Civitatem vniuersam, de integro in magnas turbas concidit, ac propterea à Constantino C. Plim accersitur. Athanas. de Synod. Socrat. I. cap. 25.

Exactis Tricennalibus, Constantinus, qui primo filio multo ante vxorem dederat, Constantio secundo filio dat (Euseb. 4. vitæ, cap. 49. &c.) Eusebiām eruditione præstantem, & supra muliebrem sexum prudentem (Zosimus lib. 3.) sed sterilem & alienorum partum infidiatricem & inuidam (Ammianus lib. 16.) &c., quod deterius est, Arii no infectam contagio.

B Legati Indorum Orientalium preciosis munieribus, & animantibus, tota natura à nostris discrepantibus, Constantinum venerantur. Euseb. 4. cap. 51.

Constantinus filijs Imperium partitur. Auitam sortem Constantino grandiori natu filio; Constantio Orientis partes; Intermedias, tertio filio Constanti attribuit: salutaribus eos preceptis imbuens, imprimis vt Dei cognitionem & Religionem, Regno ipsi anteponerent, & Ecclesiam pie colerent. Euseb. ^a

Cum Eusebius de tribus tantum Cæsaribus mentionem faciat, & alij fere omnes de dignitate Cæsaris Dalmatio collata, affirment, sic conciliandi videntur inter se, nimirum vt tres tantum, in successione atque administratione Imperij creati Cæsares fuerint; Dalmatius vero titulotenus eam dignitatem sit consequutus, sicut, & pater eius, & patruus, idq; ex sententia Zosimi lib. 2.

C Substiterunt Constantinopoli Eusebiani, Arium expéstantes, quod Imperator Cōstantinus, ab Alexandrinis non receptum, quod à fide Catholica alienus esset, ad explorandam rursus eius fidem, Constantinop. acciuerat; vbi propinquorum Episcoporum conuentus collectus erat (ex maxima tamen parte Eusebianis studentium) occasione Marcelli Ancyra Episcopi, quem in Cōcilio Nicæno, maxime infensum experti, multis calumnijs impletum, & crimen heresis falso insimulatum, quod cum Samo sateno sentiret, & Christum solum hominem fuisse affereret, condemnarunt, & Episcopatu abdicatum in exilium eicerunt. Epiphan. hær. 73. Athanas. Apolog. 2. de Syndosis, & Epistola ad solitar. Socrates ^b Sozomenus. ^c

Ceterum quod non Athanasio tantum atque Marcello, sed & alijs Episcopis fuerunt exilia irrogata ab Eusebianis, contra ius fasque, more prædönum, non expectata

D sententia sedis Apostolicæ, Iulius Papa, alia occasione, postea iure conquestus est; ad eosdem Arianos alia ex causa, scribens, ex Athan. Apolog. 2.

Quod vero Constantinus Imperator, Episcopos ab Eusebianis damnatos, exulare iussit, plane accidit vt apud nonnullos eiusdem optimæ famæ Catholici nominis periclitaretur; hinc de eo illud Seueri lib. 2. *Imperator etiam depravatur, dumq; sibi Religionis officium videtur implere, vim persecutionis exercuit; atque in exilium Episcopis, sanitum in Clericos, animaduersum in laicos, qui se ab Arianorum communione separerunt.* Ruffin. I. cap. 17. & apud Hieronymum, in Chronico, pariter legitur in obitu Constantini, ipsum in dogma Arianum declinasse.

E Sed omnino isti aberrarunt, sic de Constantino sentientes, qui semper perseverauit Catholicus, quod quidem multiplicitè probatur: tum quod ipso viuente Eusebiano, ne quidquam aduersus fidem Nicæna Regulam mutare sunt ausi, vt constat ex Athanasij libro de Synodis, & Sozomeno; tum quod Athanasius epist. ad solitar. & alibi, & Hilarius lib. I. ad Constantium, Epiphan. hæresi 69. Constantinium vt vere & integrè Catholicum contestantur, & Constantium filium prouocant ad patris fidem standam.

Arius euocatus, se Imperatori sistens, de fide interrogatus, verbo & scripto fidem Catholicam iuratus profitetur, per summam simulationem; quare iussus Alexander C. P^{aus}. Episcopus, eum recipere in communionem, & recusans; dum vim timeret, cum populo ieunijs & orationibus insistens, Vindicem Christum in Arii impietatem im-

Filiis Imperiū parti-tur Constatī-nus.

^a lib. 4. Vit. c. 51. & 52.

^b lib. 1. cap. 24.
^c lib. 2. c. 31.

Vnde suspe-ctus Consta-tin Arianismi.

Purgaēta su- spicione.

^b lib. 2. c. 36. in fine.

Arius fidem Catholicam in- cementitur.

a lib. i. c. 12.
b lib. i. c. 25.
c lib. 2. c. 28.
in fine.
Arius, penas
dat perfidie-

petrat; dum ab Eusebianis Arius magno fastu ad Ecclesiam deductus, exonerandi alii necessitate, ad locum declinare compulsus, vna cum excrementis, viscera, diuino miraculo effundens, misere moritur. Athan. ad Serapionem. orat. i. contra Arianos, Rufin. ^a Socrat. ^b Sozom. ^c Greg. Nazianz. hoc eulogio rem contestatur: *Arius petulantis & effrenate lingue poena dedit, in obscenis & impuris locis extintus, atque orationis non morbi viribus oppressus, ac India instar disruptus, in eadem Verbi prodizione.* orat. de laud. Athan. & Ambr. de fide ad Gratianum. *Cui ergo credimus, Ioanni, in Christi peccato re recumbenti, an Arius inter effusa sua viscera voluntati? ut agnosceremus similem Indiae proditoris, Arius quoque suisse perfidiam, quem similis poena damnauit: effusa sunt enim & Arius viscera: pudet dicere, ubi, atque ita crepuit medius, prostratus in faciem, ea quibus Christum negauerat, sedata ora pollutus: crepuit enim, sicut etiam de India Petrus Apostolus dixit.*

Diuinitus damnata ad hunc modum Ariana hæresi, plurimi ex ijs, qui ante decepti erant, conuersi sunt (Athan. ad Serapionem) ingens terror, & examinatio Eusebianæ factio[n]i incusâ est, fama rei per vniuersum fere orbem diuagata. Imperator magnopere exitu illo lætatus est. (Socrat. i. cap. 25.) quique Arius, & Arianorum, tanto prodigo persuasus, detestatus est errorem; seipsum quoque arguit lenitatis, ob missum Athanasium in Exilium, quem reuocandum Alexandriam definavit, sed morte præuentus, non perfecit, ipsomet attestante Athanasio orat. i. contra Arian. vt modicum tempus intercessisse videri possit, inter mortem Arius & Constantini, ac propterea fortasse dici posset, mortem Arius contigisse anno sequenti.

Marci Papa
nomine epi-
scola confi-
cta.

Hoc anno iisdem Consulibus, decimo Kal. Nouembr. data legitur, Marci nomine, Epistola ad S. Athanasium Episcopum Alexandrinum, & ad ceteros Ægypti Episcopos, de numero Nicænorum Canonum, quos apud se deperisse conquesti erât, suis ad eû litteris; sed subreptitiam, & ab aliquo cōfictam appetit: tum, quod in controuersia diu agitata inter Africanam Ecclesiam, & Romanos Pontifices Zosimum, & Bonifacium, de numero Nicænorum Canonum, hæc Epistola minime illis cognita fuit: tum, quod Athanasius hoc tempore in Gallijs exulabat; tum, quod graffatio illa in Ecclesiam Alexandrinam, non contigit nisi post aliquot annos, sub Constantio; tum denique, quod Marcus, iam Nonis Octob. ipsius anni erat defunctus.

d lib. 2. c. 19.

Marcus Papa, octavo sedis Mense moritur, Hier. in Chron. Sozom. ^d ad exiguum tēpus sedem tenuisse affirmat. & lib. de Rom. Pont. habet, Iulium sedere cœpisse anno sequenti. Feliciano & Maximino Coss. Qui igitur sedere cœpisse reperitur 14. die Febr. & diem obiisse sexta Octobr. qua anniversaria eius in Ecclesia memoria agitur, dicendum est vixisse in Pontificatu menses octo, minus dies octo. Vacat Sedes dies viginti.

An Pont.
Rom. conse-
crari ab Ostiæ
Episcopo,
a Marco sit
institutum.
Praina Pal-
lii mero, in
Marco Papa.

Quod dicitur institutum à Marco, vt Ostiensis Episcopus Romanos Pont. consecraret, antiquior videtur fuisse eius rei usus: nam Dionyius Papa, & Maximiano Ostiensi Episcopo consecratus habetur; meminit quoque S. Augustinus eiusmodi vetustissimi ritus, agens aduersus Donatistas, in Breuic. Collat. diei tertiae cap. 16. Quod vero ad Pallium spectat; eo donatum à Marco Ostiensem Episcopum, dicitur. Primo autem hic mētio in rebus gestis Rom. Pont. habetur de Pallio summi honoris & potestatis plenitudinis indice, idemque dictum Phrygium, quod Phrygionum crucibus intexi soleret, & potissimum esset Rom. Pont. insignie: ab eodem Metropolitanis aliquando solitum impertiri. Cur autem Phrygium, pallium appellatum, cum veteris pallij forma longe diuerfa esset, & amplior? An quod vt olim in Sacerdotio Hebraeorum (Exodi 28.) erat Summi Sacerdotis superhumeralis insigne, quod nefas esset, aliquem alium Sacerdotum vel Pontificum indui: ita in Christianæ Religionis sacerdotio, genus illud indumenti, quodd pallium dicimus, Summi tantum Pontificis cessit usus: & quod inhaereret, dum Pontifex sacra ageret, indumento illi, quod pallij præferebat imaginem (nos planetam seu Casulam dicimus) inde fortale accidit, vt Phrygium ipsum, præcipuum sacerdotalis Pallij ornamentum, itidem pallium appellaretur, cum alioqui pallij nomine, omne experimentum in rebus sacris significari solet, unde & vela oblata Sanctæ Crucis in Ecclesia, a Gregorio Turonensi Episcopo, erata, Venan-

tius

A

B

C

D

E

- A tius Fortunatus pallia appellat, quæ & ipsa Crucum imaginibus effent contexta.
Vigesima sexta mensis Octobr. creatur Rom. Pont. Iulius, Ciuis Romanus.

Iulius Papa.

IN mouentes Persas expeditionem parat Constantinus, Episcopos educens, qui fecū in Tabernaculo, ad Ecclesias similitudinem, magnificentissime factō, pro victoria supplicarent. At Persas ad tantæ expeditionis famam, Oratores de pace mittunt, quos ille humanissime excipit, & foedus cum illis lubens init. Euseb. 4. Vitæ. ^a

- Basilicam, artificio, amplitudine, ornamenti magnificissimam in honorem ^{12.} Apostolorum C. Pl. dedicat, in illud translati Sanctorum, Andreae Apostoli, Lucæ Evangelistæ, & Timothei, Pauli discipuli, corporibus. Euseb. 4. Vitæ. ^b Socrates. ^c Procopius lib. 1. de ædific. Iustin.

Constantinus Imp. Christianæ modestiæ amantissimus, ad Felicem Præfec. Præt. rescritbit; ne conuersi ad fidem ex Iudeis, in Iudeos persecutionem excitarent, his verbis: *Eum qui ex Iudeo Christianus factus est, inquietare Iudeos non liceat, vel aliqua pulsare iniuria, &c. Dat. XI. Kal. Nov. Constantinopolis, P. P. octavo Idus Maij, Nepotiano & Facundo Coss.^d*

Sanxit etiam ne Christianus quisquam seruiret Iudeis. Euseb. 4. Vitæ. cap. 27. leges adhuc extant. Cod. Theodos. ^e

- C Iisdem Consulibus legem tulit aduersus spurios, ne quid caperent ex Patris ultima voluntate. ^f

Primus, Corpus constituit ex nongentis & quinquaginta diuersorum Collegiorum & artium officinis, ad curanda & efferenda defunctorum corpora, quod & a publicis muniberibus, & a tributis voluit esse immune. ^g

Christi Annus Iulij Pap. Constant. Imp.

337.

I.

vltimus.

Feliciano & Titiano Coss.

D

Fasti tam Græci quam Latini lib. de Rom. Pont. & Syn. Rom. sub Iulio; Maximinum vel Maximianum habet, pro Titiano. Sanctiones Constantini, Felicianum & Titianum habent.

E

Vixit Imp. Constantinus annos sexaginta quinque Triginta unum Regnauit: mortem obiit, Feliciano & Titiano Coss. ad XI. Kal. Jun. anno secundo 278. Olympiadis. Consentit his S. Hieronymus, dum Constantini obitum 31. eius Imperij anno ponit. Rufinus etiam, atque Sozomenus, Euseb. Epiphan. Victor, Zonaras, 32. annis Constantinum dicunt imperasse, quorum sententia dicendum esset peruenisse Constantium usque ad sequentem annum, atque ad Consulatum Vrsi, ac Polemici. Ceterum, ut Chronologia Socratis assentiamus, illud in primis persuadet, quod leges post hac datum, nominibus Constantij & aliorum nouorum Imp. reperiuntur conscriptæ, ut Cod. Theodosiano, titulo de ann. & Trib. Constitutio 4. data legitur a Cœstatio viij. Idus Decembr. Thessalonicae. Feliciano, & Titiano Coss. & in Tit. de distrahend. pign. habetur Rescriptum Constantij A. prid. Idus Decemb. Decessit autem in suburbana Villa Nicomediae, quo, cum prium male habere cœpit, ad calida balnea accesserat. Eusebius, Rufinus.

De præstanti corporis valetudine & firmitate Constantini Imp. & animi vigore, ad omnes tum corporis, tum mentis functiones, fere usque ad obitum, Euseb. 4. Vitæ. ^h

Testamentum, quo filios Imperij hæredes reliquiebat, cum Constantius abesset, cui Orientis Imperium decreuerat, presbytero sibi a sorore Constantia moriente, commeditato, (egregie Catholicum se apud eum assimilante, Arianus cum esset) commisit, Constantio tradendum, cuius beneficij gratia, Constantius, Regni cupidius, ita ei deuinctus

a cap. 56. &

57. Basilicam 12

Apostol. dedi-
cat.

b cap. 58. 59.

60. cib. 1. c. ult.
Varie leges.

d 1. de Ind.

Cod. Theod.

e 1. & 2. ne

Christ. mā-

cip

f 1. Cod. de

Natur. lib.

De curatori-
bus sepulta-
ra mortuo-
rum.

g. Iustiniani
Nouell. con-
stitutio 49.

Constantini
obitus.

h cap. 53. 54.
55.

Testamētum
per Arianum
presbyterū

Constantio
delatum.

est, ut qui imperare cunctis ambierit, ab illo sibi imperari aequani miter pateretur. ex Raff. I.c. II.

Quisnam fuerit presbyter ille, qui primo apud Constantiam A. deinde apud Constantium Imperatorem, ac denique penes filium Constantium, tanta fuit existimatio nis, quem & dicunt secta fuisse Arianum, nusquam proditur. forte is fuit Acacius luscus presbyter, qui post mortuo Eusebio Pamphili, in sede Cæsariensi successit, de quo S. Hieronymus in scriptoribus, ea claruisse fama, ait, sub Constantio, ut ipse Romæ in locum Liberij Papa Felicem Episcopum constituerit.

Constantini corpus funere amplissimo & magnificentissimo Constantinopolim de ductum, & pijs Sacerdotum precibus, ac mystico sacrificio, pro Ecclesiæ more adhibito, ad SS. Apostolorum Basilikam, extra tamen, in vestibulo (vt est apud Chrysost. hom. 26. in secundam ad Corinth.) conditum describit late Euseb. 4. Vitæ. ^a

a c. 65. 66.

Constantinus relatus est apud Græcos inter sanctos, & eius Natalis dies anniversarius ab illis colitur. Menolog.

Elogia de Constantino, Vitoris; *Constantinus commodissimus rebus multis fuit, columnas sedare legibus sincerissimis, nutrire artes bonas, præcipue studia literarum, legere ipse, scribere, meditari, audiare legationes, & querimonias Provinciarum.*

Eutropius lib. 10. *Cinibibus, inquit, artibus, & liberalibus studijs deditus erat, affectator Instruclæ & amoris, quæ omnino sibi & liberalitate, & docilitate quaesivit. Innumeræ in eo animi, corporisque virtutes claruerunt; militaris gloria appetentissimus, fortuna in bello prospera fuit, verum ita, ut non superaret industria.*

Ex omnibus eius edictis constat, eum omnes suas, tot ac tantas de Tyrannis & Barbaris victorias, vni Christo ferre acceptas, idque palam ingenuue ac libere solitum profiteri.

Constantinus
Conciones
scribebat &
recitabat.

Quod a tanti Imperij administratione supererat otij, in scribendo consumere consueverat, elucubrabat pias & sanctas conciones, quas etiam interdum coram populo recitabat, magna approbatione & acclamationibus; quod si aliquando aliqua incidisset de Theologia loquendi occasio, erecto corpore consistens, contra toque vultu, ait Euseb. (4. Vitæ cap. 29.) & depressa voce, adhibita summa prudentia, & moderatione, praesentium animos coelesti disciplina initiare, & deuouere videbatur; quam rem cum sequeretur populi grata acclamatio; solebat nutu significare ut celum suspicerent, & venerandis laudibus, omnium Regem Deum admirarentur, & colerent. & idem (eodem lib. cap. 55.) testatur, eundem Constantium usque ad extremum vitæ tempus, Orationes scribere minime prætermissee, qui, & quasi sui futuri exitus preceps, postremam omnium funebrem elaborauit scriptiōnem, sed preclarę eius facultatis in eo genere, (præter pietatem & Religionem in Deum) Oratio, quæ eius vnica extat, ad sanctorum coetum, luculentum prebet testimonium.

Constantinus
optimus &
felicissimus
Princeps ex
regula Chri-
stiana.

Constantinus bonorum omnium sententia, optimus Princeps, & felicissimus existimandus est, ex regula Christiana, quam tradit Aug. lib. 5. de Ciuit. Dei cap. 24. *Neque enim, inquit, nos Christianos Imperatores ideo felices dicimus, quia vel dintius imperarunt, vel imperantes filios, morte placida, reliquerunt; vel hostes Reipub. domuerunt; vel inimicos Ciues adversus se insurgentes, & cauere & opprimere potuerunt: haec enim & alia, vita huius arum nos, vel minera, vel solatia, quidam etiam cultores Deomonum accipere meruerunt, qui non pertinuerunt ad Regnum Dei, quo peruenient isti. Ei hoc ipsius misericordia factum est, ne ab illo ista, qui in eum crederent, velut summa bona desiderarent: sed felices eos dicimus, si iuste imperant; si inter linguas sublimiter ignorantum, & obsequia nimis humilier salutantium, non extolluntur; sed se homines esse meminerunt: si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, Maiestati eius famulam faciunt: si Deum timent, diligunt, colunt; si plus amant illud Regnum, ubi non timent habere consortes: si tardius vindicant, facile ignoscunt: si eandem vindictam pro necessitate, regenda tuendaque Reipub. non pro tuendis inimicitarum odijs, exercant: si eandem veniam, non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent: si quod asperre coguntur plerumque decernere, misericordia lenitate, & beneficiorum largitate compensant: si luxuria tanto est eis castigator, quanto posset esse liberius: si malunt cupidi-*

tatibus

A

B

C

D

E

A *tatibus prauis, quam quibuslibet gentibus imperare: & si haec omnia faciunt, non propter ardorem in anis glorie, sed propter charitatem felicitatis eternam: si pro suis peccatis, humilitatis & miserationis, & orationis sacrificium Deo suo immolare non negligunt. Tales Christianos Imperatores dicimus esse felices, interim spe, postea re ipsa futuros, cum id quod expectamus adueniri. Hęc Aug. qua regula planè felicissimus dicendus Constantinus, nisi falsorum hominum, hypocitarum inquam Eusebianorum, dolosis artibus circumuentus, a recto iustitiae tramite, nolens abductus, S. Athanasium, & alios Episcopos multas flet exilio; licet facti pœnitentia, ut dictum est, facinus diluisset.*

Cur autem Constantimum Imperatorem voluerit Deus adeo prosperis rebus clarescere, idem S. Augustinus eiusmodi rationem afferit ibidem, cap. 25. cum ait: *Bonus Deus ne homines qui eum crederent, propter eternam vitam colendum, has sublimitates & Regna terrena, existimarent posse neminem consequi, nisi Demonibus supplicaret,*

B *quod hi spiritus in talibus multum valerent; Constantium Imp. non supplicantem Demonibus, sed ipsum verum Deum co. entem, tantis terrenis impletum muneribus, quanta optare nullus auderer: Cui etiam condere Civitatem Imperio Romano sociam velut ipsius Romaniam, sed sine aliquo Demonum Templo, simulacroque concessit. Diu imperavit; uniuersum Orbem Romanum unus Augustus tenuit, & defendit; in administratis & gerendis bellis, victoriosissimus fuit: in Tyrannis opprimendis, per omnia prosperatus est: grandanus, agitudine & senectute defunctus est, filios imperantes reliquit. Sed rursus, ne Imperator quisquam ideo Christianus esset, & felicitatem Constantini meretur, cum propter vitam eternam quique deberet esse Christianus, Iouianum multo citius, quam Julianum abstulit.*

C *Plures viri doctrina & sanctitate & in miraculis celebres sub Constantino claruerunt, praeter eos qui in serie rerum gestarum commemorati sunt.*

Parthenius Episcopus Lampsacenus, in Hellesponto, Nicolao & Spiridioni Episcopis, par, impetrata a Constantino facultate Idolorum Templa diruendi, Ecclesiam ædificauit, clarus miraculis. extant Acta, à Crispino, candido, & puro stylo conscripta, apud Metaphrasten, & Sur. 17. Febr. & Niceph. lib. 8.c. 42. in fine.

D In Dioceesi Lampsacena, Abrahamus Anachoreta vir admirabilis, ab Episcopo prope initius creatur presbyter, illique attribuitur Vicus, idolatriæ squalore, & sordibus ita obsitus, vt a nullo antea Presbytero nec Monachō ad pietatē attrahi potuisset. Hic, Idolorum simulacris, aliquando clam in terram detracitus, & confractis, populariū furorem in se concitauit, ita, vt saepius cæsus, & semimortuus relictus, & saepius Diuina ope recreatus, per triennium hac passus, incredibili cum patientia, & assiduitate precū, conuersationem omnium illorum a Deo impetravit, quibus per Baptismum regeneratis, & in pietatis doctrina institutis, clam ad solitudinem se recepit. Hæc & alia plura de eo admirāda, refert B. Ephrem, apud Surium 16. Martij, qui dies eius Natalis in Martyrolog. Rom. notatus habet.

E *S. Rhetitius Augustodunensis Episcopus, cum sanctitate, tum eruditione conspicuus in Gallijs, Commentaria scripsit in Cantica Canticorum, & contra Nouatianum grande volumen. Hieronym.*

Insignis quoque fama, vixit eius Collega Marinus, Episcopus Arelatensis, & Maternus Agrippinensis, delecti olim Iudices in Causa Cæciliani.

Claudius etiam Episcopus Viennensis, Catholico dogmate, inquit Ad do, clarissimus fuit. Nectarius quoque eiusdem sedis Episcopus, qui Vafensi priori Synodo interfuit.

Maximinus item Episcopus Treuerensis, his non impar meritis & doctrina, effulgit.

Sed, & S. Euartius Aurelianensis Episcopus, eximio Diuinæ gratiæ fulgore, cum in sui electione, tum etiam in administratione eiusdem Ecclesiæ, coruscavit.

Iuuencus nobilissimi generis, Hispanus presbyter, quatuor Euangelia, Hexametris versibus, pene ad verbum transferens, quatuor libros composuit, & nonnulla eodem metro ad Sacramentorum ordinem pertinentia. de qua opere Gelasius: Iuuenci laborio sum opus non spernimus, sed miramur. floruit sub Constantino. Hier.

Cur Cōstantīnū adeo' p'gerauit D'

Clari viri
sub Constan-
tino.

a lib. 4. c. 18.

At in Aegypto prope innumeri claruere, eminenti sanctitate conspicui, sanctissimi Monachi, Magni Antonij collegæ, vel discipuli, in quibus, præter supra memoratos, vivit Ammon ille, de quo refert Athan. in Antonij vita, vifam fuisse eius animam ab Antonio, inter Angelorum Choros, in cœlum ferri, idem refert de Ammone, insigne illud miraculum, cum ab una ripa fluminis, in alteram, absq; nauigio, vel fluctuum calcatione, Divinitus eodem momento translatus est. Eiusdem Ammonis celsa primordia narrat Socr. ^a Eum nimurum inuitum ad nuptias inductum, sponsæ suasisse, una simul, in corporis integritate, vitam ducere, quam & in monte Niticæ, in eodem tugurio ad exiguum tempus, nullo sexuum habito discrimine, Monasticam exercuerunt, & non multo post tempore, ipsa hortâe sponsa, segregati alter ab altero, quod reliquum erat vita, in magna abstinentia exegerunt. Hæc & plura Socrates.

A

Constantini Constantij } Imp. Annus I. Constantis }

Constantius
i domésticos
Patri, & cō
sanguíneos
fuerit.

Constantius accepto suæ Ditionis imperio, in domesticos patris, atque in ipsos præcipue consanguineos sequire incipit, Constantium & Annibalium Patrios & Delmatium Cæsarem, Delmatij filium, a militibus interfici curat. Zosimus, Eutrop. Victor.

B

Causam Patrios occidendi hanc affert Cedrenus, quod Imperatorem Constantinum veneno sustulissent, quod ille præsentiens, per Eusebium Nicomediensem mandarit Constantio, vt a Patriis caueret, inque eos vlcisceretur. Artemius Martyr sic excusat Constantium, de imperata fratrum nece, in Actis, apud Metaphr. 20. Octob. Pater tuus Constantius (Iulianum alloquitur) & eius fratres, priores ei fecerunt iniuriam, vt qui ei malum venenum miscuerunt, nulla omnino ab eo affecti iniuria.

C

Cum Delmatio Delmatij filio fratribus Constantini, pene periclitati sunt Gallus & Iulianus Constantij, fratribus Constantini filii, Gallus quidem ex Galla Rufini, & Cerialis, Consularium virorum, sorore, Iulianus vero ex Basiliæ Christiana, & pientissima femina, cuius memoria extat in Actis Synodi cuiusdam Constantinopoli celebrata, apud Metaphr. in vita S. Io. Chrysost. sed illum seruauit moribus, ex quo mox moriturus creditus est, qui tum erat duodennis, & hunc, id est Iulianum, tenera ætas, erat enim quinquennis: quos Constantius longe ab aula Regia, sed magna cura educandos & instituendos curauit; Sozom. ^b Greg. Nazian. orat. 1. in Iul.

D

b lib. 5. c. 2.

Optatus quoque, qui Patriciatus dignitatem à Constantino cōsequutus fuerat, ab eodem Constantio est interfectus. Zosimus.

Iulianus quidem se post annum septimum, Mardonio Ethnico Philosopho traditum affirmat, in Misopogone, à quo Gentili cultu, & odio Christianæ Religionis imbutum credibile est; quod fortasse subodoratus Constantius, custodes puero adhibuit ne quid a Christiana Religione deflechteret, vt est apud Eucapium.

E

Eusebio quoque Nicomedensi, cui Constantius plurimum fideret, qui Iulianum genere longius attingeret (vt est apud Ammianum lib. 14.) eius educatio credita est, a quo haud dubium, vt studiosissimo impietatis architecto, iacta esse videntur fundamen ta occultæ Iuliani Apostasie.

Ablaius Aegyptius, generis obscurissimi, sed arrogantissimus & auarissimus, qui ad tantam gratiam apud Constantinum Imperatorem ascenderat, vt pene Imperatore plus posset, Consul, Praefectus Prætorio, Socer Constantis, collocata illi Olympiade familia, quæ post Arsaci Armeniæ Regi nupsit, qui Sopatrum Philosophum, & ipsum in magna gratia apud Imperatorem, præ inuidia, tollendum curarat, a Constantio Imperio exutus, cum in Bithynia, ad villam, Regali ocio, & secessu dicatam, se recepisset, cū etiis admirantibus quod imperare nollet, immisis denique satellitibus trucidatur, merito pila & Iudis fortunæ dictus est. Zosim. Eunap. in Vit. Philosoph.

Mor-

A Mortuo Constantino, Eusebiani omni ope contendunt, fide Consubstantialis, extur
bata ab Ecclesia, Arij opinionem, in eam introducere, per Arianum illum presbyterū,
corrupto Constantio, & Eusebio Eunicho, Cubiculi Præfecto, & alijs Eunichis, qui
plurimi & potentissimi erant in Palatio, & per eos, Vxore ipsa Constantij, & toto Gy-
necæ. Socrates.^a

alib. 2.c.2.

Iulius Romanus Pontifex, ipso primo sui ingressus anno Romæ Concilium celebrat,
centum & sexdecim Episcoporum, Feliciano & Ticiano Coss. ad Confessionem Nicæ-
nae fidei, & Arianæ hæresis detestationem, quæ in Oriente, eieciis in Exilium Athana-
sio, & Marcello, rursum tollere caput timebatur.

B Iulius Episcopus Mediolanensis legitur huic Romano Concilio interfuisse, qui for-
te idem est cum Materno, eiusdem Ciuitatis Episcopo, Ecclesiasticis tabulis memoria
anniversaria celeberrimo, vt dictus sit Iulius Maternus, atque fortasse idem ille est, cu-
ius extat nobilissimus Commentarius hoc titulo inscriptus, Iulij Firmici Materni V.
C. de Mysterijs & erroribus profanarum religionum ad Constantinum, & Constan-
tine Augustos, liber. Nomina quidem consentiunt, & tempora eque conueniunt, licet in
titulo illo nomen tantum Episcopi desideretur, errore forsitan librariorum omissionis.

Iulius Mater-
nus Firmicæ.

Hoc consilio Auctor Commentarium illum edidisse videtur, ne Constantini morte
Idolatria, siue Romæ, siue alibi, iam prope sepulta, iterum renuiisceret: Senatoribus
Romanorum, & compluribus Gentilium, pro antiquo Deorum cultu, certantibus; &
magno studio nisus est illis persuadere, vt quod reliquum esset superstitionis Gentili-
tiae abolerent. in quo Commentario cum sœpe de victorijs, ab eis aduersus hostes, diuina
virtute partis, mentio habeatur, quarum nulla pene memoria apud scriptores alios
reperitur, dicendum videtur ea contigisse, cum Patre agente in Oriente, ipsi Occidenta-
le administrarent Imperium; & Barbaros in Britannia, atque alijs in locis rebellantes
feliciter compresuisse, sed quo potissimum anno illa acciderint, ignoratur. Commenta-
rii ille habetur Tomo 5. Biblioth. SS. PP.

Christi Annus Iulij Pap. Constantini, Constantij, Constantis Vrso atq; T² Coss.
338. 2. 2. Polemio S.

D **A** Thanasius, biennio integro, & mensibus quattuor, Treueris commoratus, Alexā-
driam in suam sedem, per Constantinum iuniorum, ex litteris Constantini Pa-
tris, non quidem libente, sed permittere tamen Constantio, restituitur. Constantini
iunioris recitaturus litteras Athanas. Apolog. 2. hæc præmittit: *Certe quidem beatus*
Constantinus minor, memor scriptorum Patris sui, dum nos Patriæ restitueret, in hac ner-
ba Epistolam misit.

Athanas. ex
litteris Con-
stantini Pa-
tris, per Cō-
stātinū filiū
Alexandriæ
restituitur.

Constantinus Cæsar. Pop. Catholicæ Ecclesiæ Alexan- drinæ, S.

E **N** Eque vestram sacrans mentem latere arbitror, ideo Athanasium, adoranda le-
gis interpretē, in Gallias missum esse, ne quo tempore sanguinolentorum hostium
feritas, sacro eius capiti quam maxime immineret, implicitu[que] malorum collimitio,
aliquid intolerandum, & cui remedium nullum esset, patesceret. Ad hanc igitur feritate
eludendam, tot faucibus inbiantum subractus, vt sub me ageret, iussus est. Atque ita in
hac urbe commoratus est, vt omnibus rebus necessarijs abundaret: iametsi eius reueren-
da virtus, divina ope freuis, onera afferioris fortuna vilipenderet. Iam cū in primis uestra
in Deum pietati, suisque sedibus hunc Episcopum, Dominus noster & Pater Cōstantinus
restituere, vellet, & humana sorte praeventus, antequam hoc votum impleret, requieuerit;
ego mihi conuenire puto, vt suscepta voluntate sacra memorie Imperatoris, idipsum adim-
pleam quod ille non poruī. Cum igitur Athanasius, ad vestrum confectum penetrare-

rit;

ris; tunc deum intelligens, quante apud nos reverentia fuerit. Neque id mirum videri debet, si quid huicmodi in eis gratiam fecerim: ad hoc enim faciem meam metem, & vestri desiderii imago, & species tanti viri instigavit. Diuina prouidentia vos seruet, dilecti fratres. Datum Treueris, 15. Kal. Iul. Eandem habent, sed alterius translationis Epistolam, Theodoretus, Sozomenus, Socrates.

Vt cum Athanasio alij Aegypti Episcopi exulare iussi fuerant, ita cum eo restituti sunt. Epistola Synodalnis Concil. Alexandrini apud Athanas. Apol. 2.

Omnium, omnis generis hominum plausu, & gaudio incredibili, praeferquam Asia norum, Alexandriæ exceptus est Athanasius. Theodoretus ^a & Epistola Synodalnis.

a lib. 2. c. 2.

b lib. 4. de temp. cursu. & 23. de De. cur. C Theo. Constantius miraculo sa- natur.

c 1. 8. de Epi- sc. & Cler.

d lib. 2. c. 30.

e 2. c. 30, f 3. c. 15.

g 1. 2. de ho- nor. codi- cill. & l. 24. & 25. de De- cur. C.The. h 1. 5. de lib. fam. C.The. i 1. 4. de pet. Cod.Theo.

Constantius Antiochiam profectus ob expeditionem in Persas, quod data ab eo ibi Rescripta declarant, ^b insanabili morbo percutitur, quo ut curaretur oras, visus illi per somnum Chorus Episcoporum, & duo quidam principi, quos Angelus ostendebat, unicos eius morbi curatores, euocatis igitur celebrioribus fama sanctitatis, suæ ditionis Episcopis, Magnus quoque Spiridion, & Triphilius Cyperi Episcopi affuerunt, qui cogniti ab Imperatore illi esse, quos Angelus indicarat, supplici sibi, manu sua capitii admota, Spiridion eum sanat, magna omnium admiratione; & cohortatione illi salutari adhibita, ut patrem se & curatorem populorum meminisset, & Ecclesia sensum sequeretur, pluribus alijs editis signis in Cyprum reuertitur. Acta apud Surium die 12. Decembris, ubi additur de Constantio, ad meliorem frugem reddito, & immunitate Clericis concessa, de qua est mentio. ^c C. Theodos.

Disputatio que fertur hoc anno secundo Constantis, habita Laodicæ in Syria inter Athanasium & Arium, non quidem eorum esse potest, sed alterius, qui eo genere scriptoris sit delectatus, ut Vigilius Episcopus Tridentinus, de seipso testatur contra Euthen., lib. 3. Plenissime inquit, in eis libris, quos aduersus Sabellium, Photinum, & Arium, sub nomine Athanasij, tanquam si presentes cum presentibus agerent; ubi etiam cognitoris persona uidetur inducta, conscripsimus. &c.

Sapores Persarum Rex, mortuo Constantino, quod viuo non erat ausus, Romanum inuidit Imperium, & Mesopotamia vastata, Nisibim obsidet; quæ ad preces Iacobi Episcopi, eximiæ sanctitatis, liberatur, immisis culicibus, & cyniphibus, quibus agitati equi, & elephantes, totum exercitum disiectum abire compulerunt. Hier. in Chron. primo & secundo Constantij anno. Theodor, in hist. ^d & in Philotheo, mortuus sub Constantio, iuxta præceptum Constantini, intra muros urbis Nisiben sepelitur, ad eius scilicet custodiā, quod secundum fidem Constantini euenit. Gennadius.

Iacobus Nisibenus, non modo sanctitate, sed & eruditione excellens fuit, viginti sex libros variorum argumentorum scripsit, quos non uidetur agnouisse, Hier. vt Syro sermone conscriptos, necdum Latine vel Graece redditos. Gennad. eius memoria anniversaria celebris, quotannis recurrat Syris, Græcis, Latinis. Idib. Iul. Martiolog. Rom.

Ephrem Syrus Diaconus, Ecclesiæ Edessæ, discipulus S. Iacobi Nisibeni, sub eo Doctore, tantum profecit eruditione & sanctitate, quanto postea emicuit, eius primor dia, diuinis quibusdam signis diuinitus demonstrarunt, quantus postea futurus esset. Theodoretus, ^e Sozomenus, ^f Greg. Nyssenus, de ipso.

Quod ad politicum statum spectat, hoc eodem anno, ijsdemq; Coss. Vrso, atq; Polemio, Constantius Imperator ad Aconium Catullinum, Africæ Vicarium, aduersus honores ambientes rescripsit. ^g

Idemque de Famosis libellis ad Afros rescripsit, quos omnes cremandos esse decreuit. ^h

Sed & illud aduersus occultos delatores edixit. Reip. vtile, Innocentiam securitate firmantes, & quorundam audaciam prohibentes, editum promulgauimus, ne quid occultis delationibus possit in hominum licere fortunas. Dat. prid. Id. Iun. Viminaci. Vrso & Polemio Coss. ⁱ

A

Christi An.

Iulij Pap.

Conſt. Conſt. Conſt. Imppp.

Conſtat̄io 2.^m & Coſ.

339.

3.

3.

Evſebiani videntes ex reditu Athanasij hæresim suam succumbere, Legatos Romā ad Iulium Papam, & ad Imperatores Constantiū & Constantem mittunt, tres præcipuas ingerentes calumniosas criminaciones. Vnam, quod in eius reditu magnus mœror extiterit, & cædes plurimorum patratæ sint: Alteram, quod à Synodo damnatus, absque Synodo Sedem recipere, temere, & contra Canones p̄ſumpſerit: Tertiā, quod frumentum exhiberi solitum, ex Cōſtantini Imperatoris liberalitate, Aegypti, ac Lybiae Viduis, ſurripuiſſet. Sed à Legatis, (an proprie ab Athanasio, an vero quod veriſimilius eſt, a Synodo missis) falſitatis conuicti & refutati ſunt. Athanasius ſi quidem optimo consilio Synodum ex Aegypti, Thebaidis, Libycæ Pentapolis, Alexandriae Episcopis congregarat, qua Legatos communi Synodi nomine, cum Synodali epiftola ad Iulium Papam, & omnes vbiq̄e Catholicæ Ecclesie Episcopos mittit, qua innocentiam Athanasij, & ſummarum Eusebianorum improbitatem testatam facit, quæ cum longior ſit, non videtur his inferenda, ſed omnino legenda eſt, ad cognoscendam totius huius negotij ſeriem & veritatem, extat apud Athanas. Apolog. 2.

B Legati igitur Eusebianorum ſemper conuicti & refutati a Presbyteris Athanasij, (vt inquit Iulius Epiftola ad Arianos apud Athanas. Apolog. 2.) Concilium indici poſtularunt, & Eusebianos ac Athanasium Alexandria euocandoſ, vt coram omnibus, iusto iudicio, de cauſa cognosci poſſet.

C Eusebiani ſubdole ſuaderunt Papæ, vt Pisto cuidam Alexandriam ſcriberet, quo gloriariri poſſent, ſe haberi Catholicos, quem Athanasij Presbyteri docuerunt Arianum eſſe; Hic igitur Romam euocatus, a Legatis Athanasij confutatus, atq; hæresi conuictus eſt. quod aduertentes Eusebianorum Legati, & veriti ne Sententia contra ſe proferre tur, noctu clandestine ab Vrbe profecti fuſt.

Hic ipſe eſt annus, quo S. Antonius ille Magnus, Monachorum pater, Diuino eleuatus Spiritu, horribilem viſionem illam, de immensa Ecclesiæ clade, ab Arianis inferenda, præuidit atq; prædictit; biennio ſcilicet ante quam fieret, recitat eam S. Athanasius in Antonio, hiſ verbis: *Lamentabilis ſequitur viſio, & omni lacrymarum fonte plangenda. Cum autem cum fratribus circa ſe conſidentibus operaretur: intenſe fixit oculos in Cœlum, gemens atq; ſuſpirans: & poſt aliquantum ſpatium ruelationis incepit pte, nimio dolore contremuit: & ſtatiuſ fixis genibus, ante Dei Vultum prouolutus oravit, vt Clementia ſua funerum ſcelus auerteret; ſucceſſunt orationi lacrima: metus inſigens invadit preſentes, obſecrant, ut tanta calamitatis expōneret viſionem: ſingultus occupant vocem, lingua fletibus præpeditūr, & in medio conatu ſermo gemiuu interrumpiatur. Vix tandem vociferatione fluctuosa, aut: *Melius erat, o filioli, impendens piaculum, eita morte lucrari: ſic incipiens, rursus lacrymis vincitur, & inter agra ſuſpiria, tandem pectori accommodans vocem. Magnum, inquit, quoddam, & uniuersis ſaculis inauditum imminet nefas. Magno fides Catholicæ turbine ſubuertere, & homines, iumentis similes, Christi ſancta diripient. Vidi enim altare Domini molorum circumdataum multitudine, qui crebris calcium iictibus omnia dissipabant; Hac eſt cauſa gemituum meorum quos audistis; Et facta eſt vox Domini dicens, abominabitur altare meum. Nec mora, viſionem ſequitur effeſtus; nam poſt duos annos, ſaua Arianorum irruvit infania, &c. Sed iſtam tristitiam, conſequens reuelationis proſperitate conſolatus eſt (prosequitur Athanasius & ait:) Nolite filioli mærori vos penitus dare; ut enim iratus eſt Dominus, ſic rursus miserebuntur, & ſuoncito Ecclesia recuperabu ornatum. &c.**

Antonij uiſio de horribili Ecclesiæ clade.

D Hoc ipſe eſt annus, quo S. Antonius ille Magnus, Monachorum pater, Diuino eleuatus Spiritu, horribilem viſionem illam, de immensa Ecclesiæ clade, ab Arianis inferenda, præuidit atq; prædictit; biennio ſcilicet ante quam fieret, recitat eam S. Athanasius in Antonio, hiſ verbis: *Lamentabilis ſequitur viſio, & omni lacrymarum fonte plangenda. Cum autem cum fratribus circa ſe conſidentibus operaretur: intenſe fixit oculos in Cœlum, gemens atq; ſuſpirans: & poſt aliquantum ſpatium ruelationis incepit pte, nimio dolore contremuit: & ſtatiuſ fixis genibus, ante Dei Vultum prouolutus oravit, vt Clementia ſua funerum ſcelus auerteret; ſucceſſunt orationi lacrima: metus inſigens invadit preſentes, obſecrant, ut tanta calamitatis expōneret viſionem: ſingultus occupant vocem, lingua fletibus præpeditūr, & in medio conatu ſermo gemiuu interrumpiatur. Vix tandem vociferatione fluctuosa, aut: *Melius erat, o filioli, impendens piaculum, eita morte lucrari: ſic incipiens, rursus lacrymis vincitur, & inter agra ſuſpiria, tandem pectori accommodans vocem. Magnum, inquit, quoddam, & uniuersis ſaculis inauditum imminet nefas. Magno fides Catholicæ turbine ſubuertere, & homines, iumentis similes, Christi ſancta diripient. Vidi enim altare Domini molorum circumdataum multitudine, qui crebris calcium iictibus omnia dissipabant; Hac eſt cauſa gemituum meorum quos audistis; Et facta eſt vox Domini dicens, abominabitur altare meum. Nec mora, viſionem ſequitur effeſtus; nam poſt duos annos, ſaua Arianorum irruvit infania, &c. Sed iſtam tristitiam, conſequens reuelationis proſperitate conſolatus eſt (prosequitur Athanasius & ait:) Nolite filioli mærori vos penitus dare; ut enim iratus eſt Dominus, ſic rursus miserebuntur, & ſuoncito Ecclesia recuperabu ornatum. &c.**

E Hoc eodem anno iſdemque Coſſ. data lex illa reperitur aduersus Hæreticos, vt a Priuilegijs, Catholicæ legis cultoribus confeſſis, omnino excluderentur; l. i. de hæret. ac in Cod. Theod. tempore Constantini Magni, ea data habetur septimo Consulatu ipſius.

Iſdem Coſſ. aduersus adulteros ab Impp. lex ſancita eſt, ad Catullinum reſcriben-

Adulterii ab
fque prouo-
catione acer-
rime punie-
di.

scribentibus, in qua hæc inter exæta. *Hoc in eiusmodi criminibus deinceps consuenit ob-
sernari, ut manifestis probationibus adulterio probato, frustratoria prouocatio minime
admititur: cum pari similique ratione sacrilegos Nuptiarum, tanquam manifestos
Parricidas, insuere cullo viuos, vel exurere iudicantem oporteat.* Dat. iv. Kal. Sept.
*Costantio Aug. 11. & Constante Cæs. Coss. Nota ex eo, quod adulterios appellant sacrile-
gos Nuptiarum, & tam diro supplicio eos plecti velint, alia ratione habitum Christia-
norium matrimonium, à Gentilium Nuptijs, nimirum, vt Ecclesiæ peculiare Sacra-
mentum.*

*Hoc ipso anno Constantius rescrispsit ad Euagrium. Ne, sub Capitali poena, Iudei
Christianas feminas ducerent in uxores.*

Christi An. Iulij Papæ.

Const. Const. Const. Imppp.

Acindino & Coss.

340.

4.

4.

Vafre Ariani
Conciliū pe-
tunt.

Eusebianis veritis, ne contra se, pro Athanasio, sententia à Romano Pontifice pro-
nunciaretur, & ad moram interponendam, Concilium petentibus, Iulius Papa
lubens indulxit, Conciliumque ubiunq; vellemus (ait Athan. epistola ad solitar.) fieri
iussit. Eoque libentius, quod Marcellus Episcopus Amyanus, & alij complures, iniuri-
a ab Eusebianis affecti, Romanum ad eum conquestum venerant, & accusationum libel-
los dederant, quibus ut illi satisfacerent, Romanum ad Concilium per Legatos, Elpidium
& Philozenum, litteris ex Concilio datis, citantur, præscripta certa die, qua se iudicio
fisterent, ut cognoscerent se omnibus modis suspectos haberi. Athan. epistola ad solit.
& Apol. 2.

Athanasius ex fiducia sui, sciens Romæ causas Ecclesiasticæ, non tyrannicè agi, pro-
pere accurrit, & aduersarios ibi, per annum integrum cum diuinito expectauit. Ex Epi-
stola Iulij P. apud Athan. Apolog. 2.

Adduxit secum, præter alios, Isidorum illum, de quo multa Palladius in Lausiacis
cap. 1. & Ammonium, admirandæ sanctitatis virum, de quo Socrates ait: *Cum Romæ
cum Athanasio forte versaretur, nihil ex magnificis urbis operibus, præter templum Pe-
tro, & Paulo dicatum, videre omnino desiderasse.* Peruenit iste usque ad Theophilum Ale-
xandrini Episcopi tempora, à quo creandus Episcopus cum Euagrio, auriculam sibi pre-
cudit, ne (quod sibi videbatur) eligeretur indignus.

Videtur innuere Athanasius, se exceptum Romæ hospitio à Nepotiano Eutropiae
Constantini Magni sororis filio. Apolog. ad Constantium.

Multum profuit suo Romanum aduentum Athanasius, inuecta primum in Vrbem Ægyptiorum Monachorum institutione, vitaque admiranda Antonij Magni, licet adhuc vi-
uentis, à se conscripta, delata; quod vitæ genus, ad omnes Euangelicæ perfectionis nu-
meros adtemperatum, etiam nobilissimæ Romanæ feminæ conlectari coeperunt, teste
ipso S. Hieronymo epist. 16. ad Principiam.

Athanasius Romæ agens, publicam Catholicae fidei professionem, latino sermone,
ex more, coram Pontifice, & ei assidentibus, recitauit, quæ cognita & suscepta, in Roma
næ fuit Ecclesiæ amplissimo Archiuo, vna cum Actis Synodi, collocata; & aliquando
post multa annorū curricula, inuenta, & in lucé edita, ob tanti viri insignem memoriam,
de fide Catholica optime meriti, tradi meruit Ecclesiæ recitanda, quæ Symbolum
Athanasij appellatur. Quod igitur longo tempore inter Ecclesiastica vetera monumé-
ta delituerit, inde accedit, ut minime citatum ab antiquioribus, nostris, vel Græ-
cis reperiatur Symbolum illud, cum tamen ad confutandas complures hæreses postin-
de fabortas, magna ex eo suppeterent argumenta. aliquod tamen eius exemplar delata-
num esse ad transmarinam Africam Ecclesiam, ab aliquo Episcopo Africano, qui ei-
dem interfuerit Synodo, inde probari videtur, quod illud ipsum S. Augustino videa-
tur, non tuisse, cuius scripta verbis quibusdam, atque sententijs eiusdem Symboli ap-
parat interdù cōspersa. Cum autem è Romanæ Ecclesiæ antiquitatibus monumentis eru-
ta eiusmodi fidei professio, emerit in lucem, tum à Latinis omnibus, tum à Græcis,

æquè

Athanasij
Romæ inuehit
Monachis-
mum.

Athanasij
symbol.

A

B

C

D

E

- A æquè suscepta est, & summa veneratione habita, non ab Ecclesia C. P^{na}a tantum, sed Seruiana, Bulgarica, Russica, Moscouita, & alijs; quod & ipsi fidei hostes, recentiores Ariani, Trinitatis Aduersarij, non eunt inficias; licet ab ijsdem Græcis, & superius recensitis Ecclesijs, pars illa dempta ab eodem Athanasij Symbolo sit, qua Spiritum sanctum à Patre filioq; procedere, expressum habetur, eo falso prætextu, quod superaddita fuerit nuper à Latinis, cum liquido appareat, ante annos nongentos sexaginta, ita, vt nunc se habet, legi solere: Nam ex eodem Athanasij Symbolo, ea verba, primi Capituli, Toletani quarti Concilij deducta noscuntur, quibus dicitur: Patrem à nullo factū, vel genitum: Filium à Patre non factū, sed genitum assertimus: Spiritum vero sanctum, nec creatum, nec genitum, sed procedentem ex Patre & Filio profitemur, &c. Quæ quidem de processione Spiritus sancti à Patre, atq; Filio ita se habere, in eodem
- B Athanasij Symbolo Apostolicæ Sedis Legati Græcis palam significauere, temporibus Gregorij Noni. Rom. Pont.

Alex. Episco
pus C. P. mo
ritur.
Paulus crea
tur.
Mox opera
Arianorū re
legatur.
a lib. 2. cap. 3.
4. & 5.
b lib. 3. c. 4.
Ariani tripli
ci calumnia
Eustathium
Antiochen.
Episcopum
exurbant.
c lib. 2. c. 18.
d lib. 2. c. 17.
& 18.
e lib. 1. c. 21.
& 22.
f lib. 2. c. 20.

Alexandro Episcopo C. P^{no}, vigesimo tertio suæ sedis anno, & ætatis nonagesimo octauo, uita functo, Paulus ab eo probatus, pietate spectatus Vir, & ad docendū aptus, eligitur; & paulo post Concilio Arianorum Episcoporum abdicatur, & per Constantium in Pontum relegatur, traducto in eius locum Eusebio ex sede Nicomediensi. Socrat. ^a Sozom. ^b Athanas. Apolog. 2. & epistola ad solitar.

Mox impotentes Ariani, in Eustathium Antiochenum Episcopum se inferunt, Vixum confessione clarum, religione piu, & fidei Catholice egregium propugnatorem; & triplici calumnia delatum; Quod in matrem Constantij Faustam (non integræ famæ feminam) contumeliosa verba dixisset: Quod feminæ se miscuisse; Quod Sabelianus esset, damnatum, Traianopolin Thraciæ in exilium mittendum curant. Athan. epist. ad solitar. Hier. de script. Socrates ^c Sozom. ^d Theodor. ^e

In exilio perseverans, magna cum gloria Catholice Confessionis, ibi decepsit, cuius natalis anniversarius dies recurrerit 26. Iulij: præclara eius literarum monumenta cōnumerat Hieronymus, & eius admirandam eloquentiam, & leporem in explicandis rebus commendat Sozomenus. f

Eustathio in exilium missò, an hic gressum suum represserunt? (ait Athanas. epist. ad solit.) minime gentium. Eutropius enim Hadrianopolis Episcopus, Vir bonus, & in omnibus perfectus, quia subinde Eusebium coarguerat, & illac transiūtibus auctor erat, ne impij Eusebii verbis fidem adhiberent; easdem cum Eustathio calamites patiunt, & à Civitate sua, & Ecclesiæ propelluntur, eo quod Augustalli graniter succēsuerat. Euphrasius autem Calanis, Cymathius Palbi, alter item Cymathius Larandi, Asclepias Gaza, & Cyrus Beroea, qua est in Syria, Diodotus in Asia, Dommen in Sirmio, Ellanicus in Tripoli Episcopi, vñ sunt tantummodo heresiem odisse, & id tantiuit, ut hos sub specie aliquis causa, illos proorsus sine villa causatione, diplomate Imperatoris, exurbatos è Civitate, alio transtulerint, sufficiens in locum eorum quos impios noserant. & Apolog. 2.

Eiecto Eustathio (cuius historiam non suo loco & tempore narrant Socrates & Sozom. ^b Theodoretus;) Ariani per plures annos occupant sedem Anthiochenam, de quorum successione, ordine, & tempore, non videtur laborandum. Interim Catholici relictis publicis Ecclesiæ conuentibus, separatim, per se Conuentus agere coeperunt, quos propterea Eustathianos vocarunt.

Inchoata Arianorum in Catholicos persecutione, admirandus plâne & horribilis terræmotus Orientem concussit, certum de offenso numine prodigium, quo multæ Vrbes conciderunt, & maxime omnium Antiochia per annum integrum concussa est; Armeniæ montes ab inuicem dissiti, in mutuum quasi conflictum impulsi sunt. Hieron. in Chron. Orosius, ^k Socrat. ^l Sozom. ^m S. Ephrem. orat. de terræmotu.

Eusebius Cesareæ Palestinae Episcopus exaturatus proscriptione Eustathij Antiocheni, ob fidem Catholicam sibi aduersarij, moritur. Socrat. lib. 3. c. 3. quem lib. 2. cap. 17. frustra purgare nititur à labe Ariana, qua nimium inquinatus fuit, propterea appellatus à S. Hieronymo & alijs, Ariana factionis signifer, cuius memoriam adeo execrata est Synod. Nicæa secunda, vt planè iam velle eum defendere, sit, Ecclesiæ

Plures Epi
scopi rātum
q; odissēt hē
refim, able
gantur.

g. 1. cap. 18.
in fine.
h. 2. c. 18.
i. 1. c. 22.

Prodigijs
Deus oftendit se detestari Arianis
nun.
k lib. 7. c. 9
l lib. 2. c.
m lib. 3. c.
Euseb. Ce
sar. in ritu.
læ frust
uidam ab
rianis no
purgare nitū

Catholicam impugnare. Vt inam vel exiguus saltem eius excusandi locus reliquo es-
set, qui vt S. Hieronymus ait, infinita edidit volumina, quæ commemorat; plena eru-
ditionis & eloquentiæ postrema eius lucubratio creditur fuisse vita Constantini, in
gratiam Constantij filij Imp. (quo vtebatur familiarissime, ex affinitate prauorū dog-
matum) in qua parum se fidelem & syncerum exhibuit historicum.

Acacius eius discipulus, succedit in Cæsariensi Episcopatu, de quo Athanasius lib.
de Synod. Acacius inquit, cum suis, immani vecordia audaciaque, plane abnegauerunt
Nicæni Concilij scripta, ipsam Synodus diffamantes. Hic Acacius Eusebij Magistri
sui Vitam scripsit.

Constantinus junior Imper. inuadere ausus fraternæ ditionis Imperium, apud
Aquileiam, ad Alsam Fluviam, occiditur. Eutropius, S. Hieronymus, Orosius. Vnus zo-
simus culpam confert in Constantem.

Bello Persico inualecente Constantius Antiochiam Syria redit, Zosim.

Ariani excusant aditum suum Rōnam, ob Bellū Persicum, epistola Iulij apud Atha-
nas. Apolog. 2.

a lib. 7.e.29. De bello Persico hæc summatim Orosius. a Constantius aduersus Persas & Sapo-
rem, qui Mesopotaniam deuastauerat, nouem prelijs parum prospere decertauit.

Lex Mediolani lata, aduersus eos qui sepulchra demolirentur, ex pietate quidem
Christianæ, sed in dispendium antiquitatis. vii. Kal. Iul. Mediol. Acindino & Procu-
lo Coss. b

Dominicum
aureum. dedi-
catur.
Cœciabulū
Antiochenū
Arianorum.

Ariani Atha-
nas deponit
& Euseb. E-
pisopū defi-
gnant.

e lib. 2.c.5.
d l. 3. e. 5.

Ipsis suis Quinquennialibus celebrat Constantius Antiochiaz Encænia nobilissimi
Templi, a Patre inchoati, a se perfecti, quod ob præstantiam, Dominicum aureum
nuncupatum est: cuius celebritatis prætensa occasione, collecti sunt 80. Episcopi, vt
Ath. vel 97. vt Hilarius, vel 99. vt Sozom. quorum quidem triginta sex tantum Aria-
ni, sed adhuc sub Catholico nomine latentes, & celebrata est Synodus, quod nefas fuit,
pendente Romanæ Indictione Synodi, & contra Canones Ecclesiasticos, cum nec
Pont. Rom. nec eius Legati adessent: atque coram Constantio, criminacionibus in-
Athanasium renouatis, vel clam seorsum à Catholicis, vel illis frustra reclamantibus
illum damnant, deponunt, & in eius locum Eusebium, hominem doctissimum quidem,
sed nondum sacris initiatum, & Arianum designant (qui post Emesenus factus Epi-
scopus, eo nomine innotuit, quo renuente, Gregorium Cappadocem immittunt (non
Georgium, nam illum postea) peregrinum & externum hominem, neque Alexandriæ
baptizatum, neque plebi cognitum, neque postulatum a presbyteris, &c. ut conquestus
est Iulius Papa. Athan. de Syn. epist. ad Solitar. Apolog. 2. Socrat. e Sozom. d qui plura
mendacia de Euseb. Emiseno mutuatur a Georgio Laodiceno Ariano.

De innumerabilibus eius libris, Hieronymus de scriptoribus.

Eusebiani fidem Consumentialis per crebra Concilia labefactare studentes, & ca-
uentes interim ne ab se res tyrannice gestæ, vt ab Ariani factæ, ab Orthodoxis irrita-
rentur, & ab Vniuerso Populo Christiano inuidiam eo nomine, & odium sustinerent,
in eadem Synodo collide & vafre, se Ariuin detestari, ac procul ab eius sententia abhor-
rere, scripta fidei confessione, publice professi sunt, ac rursum, Secundam, Tertiæ, &
Quartam (prioribus tamen non abolitis, ut singulis pro ratione locis, & temporis ab-
uti possent) fidei confessiones ediderunt, ita subdolas & fucatas, vt quemuis non oculu-
tissimum decipere possent, omiso tamen semper nomine consumentialis; quibus ta-
men fidei confessionibus, Catholici præsentes Episcopi, minime assensi sunt, una Nicæ-
na contenti. Cum quarta autem Confessione fidei mittunt Legatos quatuor, Episco-
pos sua factionis, usferrimos & audacissimos, in Occidentem, ad tentandum, si quomo-
do possent, ut Orientis, sicut etiam Occidentis Imperatorem deceptum, ad suas partes
pellicere. Athan. de Synodis, & de Synodo Arimin. Socrat. e Sozom. f

Ariani no-
nas subinde
credunt fidei
professiones
a d' eueren-
dam fidem.

e lib. 2.c.7.
f 3. cap. 5.

Eodem

A Eodem Cōciliabulo Antiocheno, Eusebiani, 25. Canones ediderunt, quos antiquiores, vt ab Arianis profectos, cum in Iudicio citarentur, reiecerunt, vt accidit in causa S. Ioannis Chrysostomi, de duodecimo, qui etiam per Sardicense Concilium sublatus, & irritus redditus est; cum decreuerant, vt depositus a Concilio Episcoporum non nisi per Cōciliū maioris numeri Episcoporum possit a sententia, qua fuerat condemnatus, absoluī. Socrates^a De quibus Canonibus, in eadem causa Chrysostomi, Innocentius Rom. Pont. ad Clericos Constantinopolit. ab hæreticis compositos affirmat.

a lib. 6. c. 16.

B Eusebiani, quibus maxime cordierat, vt hæreticissimi cum essent, vitarent nōmen hæreticum, vt in prima sua fidei confessione contestati sunt, se Arium minime fæctatos esse, ita in Canonum editione videri volentes vindices Synodi Nicænae, ipso ingressu Canonem posuerunt Nicænum de Paschatis tempore, aduersus Audēum quendam, more Iudæorum Pascha celebrandum afferentem, vnde Audæni hæretici, de quo, vt ex magno Zelo, vt videbatur, censor Ecclesiasticus, factus sit hæreticus, legendum est Epiphanius hær. 70.

C Ad eandem de se opinionem confirmandam ijdem Eusebiano, inter Episcopos qui scriperunt Epistolam Synodalem, posuerunt insignem illum Iacobum Nisibitan omis-
sis Signiferis illis Arianæ hæresis, Eusebio Nicomed. iam Constantinop. Episcopo, Accio Cæsariensi, & alijs famosissimis Arianis.

Qua impostura
ra decepti a-
liq. can. col-
lectores, hos
ab Arian-edi-
tos canones
quasi à Ca-
tholicis, col-
legerint.

D Ex qua eorum impostura accidit, vt antiqui Canonum collectores, eosdem tanquam editos ab Orthodoxis, vna cum alijs collegerint, & Ecclesiæ legendos ediderint, quare in Cōcilio Chalcedon. Act. 4. & 11. ex quadam antiqua nobis incompta collectio ne, citantur ad verbum duo Canones Antiocheni, sed absque titulo Antiocheni Concilij, quorum prior in eo Codice, qui in Synodo probatus & lectus est, 95, posterior ve-
ro 96. erat numero consignatus, cum tamen ijdem in Concilio Antiocheno 16. & 17. ordine describantur.

Gratiani lap-
sus.

E Gratianus male hanc Synodus inter Concilia à Catholicis habita recenset, dist. 16. cum ait. Quinta est Antiochena &c. qui & aliter etiam in eo errore labitur.

F Legati Romani Pontificis ad conuocandos Eusebianos ad indicatam Romæ Synodum missi, dolo malo Eusebianorum detenti, & non nisi post res impie gestas abire permisisti; sic igitur, non expectato Legatorum reditu, cum status terminus indicatæ Synodi longius esset præterlapsus, (nam Athanasius, vt dictum est, annum & dimidium experstarat) Iulius Papa, causa Athanasi cognita, & Actis Tyrijs, & Mareoticis aduersus eum, & omnibus denique diligètissime examinatis, ex Ecclesiasticarum rerum præscrip-
to, innocentem eum pronunciat, recipitque ad Communionem atque coniunctum. Idem

Julius Papa
Athanasiū
absoluit.

G D Papa litteris suis ad Eusebianos, apud Atha. Apolog. 2. & ipse Athan. ad solitar. Idem ibidem se absoluisse ait Marcellum quoque Ancyranum, & ad Communionem, ut Catholicum, admisisse, qui prefecturus Roma, libellum fidei suæ apud Iulium; sua manu subscriptum, reliquit; habetur apud Epiphan. hær. 72. qui tamen dubitari potest, an iste quem reliquit Marcellus, cum in eo non sit nomen Consubstantialis, quod maxime contra Arianos agenti, requiri videbatur; Iulius Epistola illa sua apud Athan. hoc amplius: Non enim solum, ait, Athanasius & Marcellus Episcopi, cum querimonij de illatis iniurijs, sed & alijs plurimi Episcopi ex Thracia Coelestyrja, Phœnicia, Palæstina, buc conuenere; presbyteri item non pauci, partim ex Alexandria, partim aliunde, huc ad Concilium accurrerunt, & coram omnibus Episcopis ibi congregatis, inter reliqua sua di-
cta conquæ sunt, vim & iniurias Ecclesiæ illatas esse, srasque Ecclesiæ, eadem, que

H Alexandria passas esse, & in alijs Ecclesijs similita designata, hæc Iulius Papa.

I Absolutus Athanasius, Alexandriam properat, veritus, ne pro sua tam longa absen-
tia, Eusebiani aliquam cladem suæ inferrent Ecclesiæ. Socrates.^a

Absolutus
Athans. redit
Alexandr.
a lib. 2. c. 12.

J Eusebiani auditis quæ Romæ acta erant, de sententia a Iulio lata pro Athan. & Marcello, eius legatos cum litteris suis dimittit, quæ, quales fuerint, licet non extant, ex ijs quas ad eos reddidit Iulius Papa, quæ extant, apud Ath. apol. 2. s̄pē citata, arrogantis-
fimas videlicet, & querimoniarum plenissimas existimare licet, quod ægrè tulissent, se Romam citatos; quod angustum tempus ad veniendum præfixum; non opus fuisse in alia Synodo retractari, quæ in alia iam stabilita essent (intelligunt damnationem Atha-

a 2. lib. c. 11.
b 3. lib. c. 7.

nafij in Tyrio Conciliabulo) & alia huiusmodi leuia. De rebus tamen à se in Synodo gestis, & de iniusta Gregorij electione in Episcopum Alexandrinum, ne verbum quidem, hæc de litteris Eusebij ad Iulium. Socrates^a cap. i 1. & Sozom.^b sed fallitur, dum putant ex alio Concilio Antiocheno, quam ex eo in Encanis celebrato, ipsas, datas.

Quæ litteræ extant Tōmo primo Cōciliorum, Arianorum nomine ad Iulium, & Iulij ad ipsos, consarcinations videbuntur potius esse, ex ijs quæ Socrat. & Sozom. scribūt, quam ipsorum litteræ, ut ab illis diuersæ, quæ certe & indubitate extant apud Athanafium.

c L. 2. de Pa-
ga. C. Thco.

Constantius rescribit ad Magdalianum vicem agétem Præf. Præt. aduersus Idololatras. *Cesset supersticio, sacrificiorum aboleatur insaniam, nam qui unque contra legem D. Principis parentis nostri, & hanc nostræ mansuetudinis iussionem, ansus fuerit sacrificia celebrare, competens in eum vindicta & præsens sententia exeratur.* Erant hac ad secundam Arianorum illecebræ, dum eorū patronus, ex huiusmodi aduersus Idololatras promulgatis edictis, maxime pius ab omnibus videri voluit.

Christi Annus Iulij Pap. Constantij & Constantis Impp. Constatio 3.^m

342.

6.

6.

& Constante 2.^m

Coff.

Arianorum
insolentia, &
immanis fa-
uitia.

Gregorius Cappadox, Arianus, proximo anno ab Arianis, in Conciliabulo Antiocheno, contra omne ius & fas, Athanasio successor in Alexandrina Ecclesia datum, à Comite, cum militari satelliti Alexandriam deducitur. Philagrius præses Ægypti, Apostata a fide, Gregorij cōterraneus, Arianorum fautor strenuissimus, litteras publice proponit, in speciem Edi&i, quibus declarat, Gregorium pro successore Athanasio datum, in Cathedram, militari manu introducendum, at populo Catholicico frenente, & vim contestante, Ethnicos, Iudeos, & alios nequissimos homines in Ecclesiis immittit, per quos sacra mysteria polluuntur, bona Ecclesiastum diripiuntur, cædes & incendia fiunt, virgines nudantur, raptantur, cæduntur, Monachi obteruntur, Episcopi in carcere truduntur, flagellantur, Confessores in exilium expelluntur, necantur, Christianæ Religioni insultatur; per vim, per exilia, per cædes Catholici Arianis, communicare coguntur. Athanasius, ad necein quæstus, elabitur. hæc & alia sub Pascha, supra omnem fidem, impie ab Arianis patrata, Athanasius e latebris scribit, Epistola ad omnes Orthodoxos, prouocans eos ad vindictam tantæ impietatis, & latius Epistola ad Solitarios.

Antonius Magnus ad Gregorium scribens, contemnitur.

Idem ad Balacium Duce, dirum Ecclesiæ persecutorem, huiusmodi litteras mittit: *Video iram Dei venientem super te. Desinc persequi Christianos, ne te ira occupet, quæ proximum iam tibi minatur interitum.* Legit infelix Epistolam, & consputam, proiecit in terram, intentans minas in Antonium, sed confessum minitatem oppressit supplicium; & post quinque dies effrenatum, vltio Diuina compescuit equo decussum in terram, ex quo casu, post tertium diem mortuus est; Athanas. Epistola ad Orthodoxos, & in vita S. Antonij, paulo aliter.

Iulius Pontifex Romanus, Epistola sua ad Eusebianos, (apud Athanas. Apolog. 2.) significat, de impia hac grassatione Arianorum in Ecclesiam Alexandrinam, edoctum se fuisse ab illis qui Alexandria fugientes Romam se contulerant; & Ægypti Episcoporum litteris; Ancyra quoque in Galatia eadem prorsus, cum factis Alexadrini, patra ta esse affirmat.

Cum dicat Athanas. Apolog. 2. Romæ Synodum, per Iulium Romanum Episcopum scripsisse; colligitur, honoris ergo, id antiquitus seruari solitum fuisse, vt quæ in Synodo decreta essent, solius Rom. P̄t. Itineris vulgarētur, quod & postea emulata est Ecclesia Africana, Cum in Carthagin. Concilio decretum illud ipsum est, vt dum ex Synodo litteræ scribendæ essent, ab Episcopo Carthagin. prouincia illius Primate darentur.

Iulius conqueritur dolenter cum Eusebianis, de Episcopis damnatis in Concilio

Antio-

Vltio diuina
in, cōtempo-
rem minarū
Antonij.Synodales
Romane, per
ipsum Rom
Pont daban-
tur.

A

C

D

E

A Antiocheno, dicens inter alia: *Nam si ut dicitis in culpa fuerunt, oportuit secundum Canonem, & non isto modo iudicium fieri; oportuit enim scribere omnibus nobis, ut ita ab omnibus, quod iustum esset decerneretur. Episcopi enim erant, & non vulgaris Ecclesia, qui ista patiebantur; sed quam ipsi Apostoli suam opera ad fidem instruxerant. Cur igitur, & in primis de Alexandrina Civitate, nihil nobis scribere voluistis? an ignari estis, hanc consuetudinem esse, ut primum nobis scribatur, ut hinc quod iustum esset definiiri posset?*

B Mitius quidem visus est cum Eusebianis agere Iulius in Epistola, ex sua, & Synodis sententia data, quam par erat, in tanto immanium criminum admissorum aceruo; sed quod (ut ex eorum professione, immo contestatione facta in Synodo Antiochena superiori visum est) Eusebiani Ariani esse conuinci nondum poterat, ut ab eodem damnarentur; & quod, quæ ab eis gesta essent in subrogatione Gregorij in sedem Alexandrinam, non priuatim ab ipsis, sed Synodali iudicio, cui præsens fuerat Cōstantius Imperator, acta esse præseferebant, alio erant iudicio retractanda, eos Romam ad Synodum per trahere volebat, ad quam & eos litteris suis inuitat.

C In hac tota narratione de Gregorio & Philagrio omnia miscent, & confundunt, Socrates, & Sozomenus ^b præstat magis auscultare Athanasio in Epistola ad Orthodoxos & alibi, cui magis accedit Theodoreetus, 2. cap. 4.

D Gregorius pseudo Episcopus Alexandrinus Carponam quandam Arianum hominem, iam olim ab Alexandro Episcopo Alexandrino, eo nomine notatum, legatum ad Iulium Papam mittit, cui, ut alijs, ea labo conspersis, Pontifex suum denegauit aspectum, quorum mentio est in eiusdem Iulij Papæ Epistola ad Eusebianos (apud Athan. Apolog. 2.) contra vero profugis Alexandrinis, alijsque diuersarum Ecclesiarum extorribus Episcopis, atque presbyteris, Ecclesiasticam communicationem impertivit, atque eos Christiana charitate confouit.

E Athanasius fuga lapsus, ad tutum tranquillumque portum Romanam nimirum Ecclesiam se contulit, de quo suo Romam accessu, ipse metit Apolög. ad Constantium. Profetum sum Alexandria, non ad Castra fratris iui, aut ad alium quempiam, sed Romanum dimicavat, me meaque, Ecclesia commendaturus, ea enim mihi unica cura fuit, quo tempore multis eram in Synaxibus celebradis: neque unquam fratribus scripsi, nisi ubi Eusebiani calumniosas de me litteras ad eum misissent (per legatos de quibus anno proxime elapsi) necessum que erat, ut me, etiam tum, cum Alexandria adhuc eram, excusarem. (Excusatio haec non extat.) Iterumque ad eum scripsi, cum mihi mandasset ut tabulas sacrarum literarum confiere, (compendium scilicet & breuiarium sacræ scripturæ) quas confessas ad eum misi. Tabule extant, Synopsis nomine, sed excidit Epistola. De tempore quo Rome fuit, ipse metit in Apologia ad Constantium, Post triennium, quarto denique anno, litteris iussit Constanus ut ad se venirem: agebat autem per id tempus Mediolani.

F Eusebius Nicomediensis dictus, iamque ad Ecclesiam traductus, qui Romanę Ecclesię iudicium subterfugerat, ad Diuini examinis severitatem, per mortem (ut auctor est Socrates ^c) venire compellitur, homo omnium hominum scelestissimus, bis Apostata, blasphemus, cuius opera, extincta in Concilio Niceno Ariana heres, reuixit, ex qua vniuersus prope Christianus orbis, incendio conflagravit, tantus patronus & promotor heres Ariani, ut Eusebiani prius quam Ariani vocati sint.

G Eusebio vita functo, Populus Constantinop. Paulum in Ecclesiam denuo restituit, & simul Ariani, Macedonium deligunt Episcopum, ex quo seditiones & cedès consequuntur. Constantius Antiochiae, turbis C. Paulis auditis, Hermogeni duci mandat, ut Paulum expellat, qui frustra conatus id exequi, a populo concitato, incensa domo inde extractus interimitur; cuius audita cede Constantius. C. plim reuersus, Paulum ejicit, Ciues, frumenti congario ex Constantini largitione quotannis suppeditari solito, priuat, Macedonium, quod sua sententia & consilio delectus non fuerat, improbat, & in ea tantum Ecclesia ubi delectus fuerat Episcopus potestate celebrandi permissa, Antiochianum reuertit, Socrates 2. ^d Sozom.

H Eodem tempore Paulus Episcopus Constantinopolis, Asclepas Gazę, Marcellus An-

Primatus
Sed. Rom.
I. 2. c. 10.
I. 2. c. 11.
Cur mitius
agit Julius
cū Eusebia-
nis.

a lib. 2 c. 10.
b lib. 3. c. 6.

Athanasius
profugit Ro-
manum.

Euseb. Nico-
med. morit.
c lib. 2. c. 9. et
13.

Paulus resti-
tuitur a pop.

a Constantio
ejectur.

d lib. 2. c. 10.
e 3. c. 5.

Plures Ep̄i
eieſti Romā
adeunt.
Julius, pro
ſumma ſua
potestate eos
reſtituit.
a lib. 2. c. 11.

b lib. 2. c. 14.
Photinus he
reticus.

cyrē, & Lucius Hadrianopolis, alij ob. aliam catusam accusati; & Ecclesijs suis eieſti, Romanam adeunt, iniurias conqueſtuin apud Iulium Rom. Episcopum; ille uero pro Ecclesiā Romanā Priuilegio & Primatu, eos dimittit, ad suas quemque ſedes, cum littoris obiurgatorijs ad Oriētales, qui obiurgationem contumeliam loco ducentes, Concilium Antiochiae rurſum conuocant &c. hæc Socrates a reliqua fere confusè, & turbato ordine historiæ.

Photinus Syrmij Episcopus; Ancyra in Galatia, natus, Marcelli Ancyra, Episcopatu abdicati, discipulus, præceptoris iſtis vestigijſ, nouam pronit hæreticū, filium Dei ſolum hominem affirmans, Socrates.

Sane quidem Photini hæreticū his temporibus innotuiffe, professio fidei iterum ſeripta ab Eusebianis, in posteriore Antiocheno Concilio, poſt annum ſequentem habitō, fidem facit, nam in ea, vt Marcelliani ita & Photiniani damnantur hæretici. Ceterum, ſicut Marcelli cauſa adhuc dubia verſabatur, dum Eusebiani illum damnaffent, Catholici vero, edita ab eo Orthodoxa fidei, profeffione recepiſſent, ita pariter de eius diſcipulo Photino, accidisse putandum eſt, fi quidem (vt auſtor eſt Epiph. h̄. 71.) a Concilio Sardicensi, iuſſus reddere ſuę fidei rationem, tum demum damnatus eſt.

Conſtantis gentein deuinicit Francorum, eosque foederatos & ſocios Romanis facit. Socrates.

c lib. 2. c. 10.
Sanctio ad
uersus nefan
dum ſcelus.

Extremo hoc anno edita eſt sanctio a Conſtantio Imperatore aduersus nefandum ſcelus; aduersus quod, inquit, iubemus iufurgere leges, armari iura gladio vilore; ut exquisitus pœniſ ſubdanur infames, qui ſunt, vel futuri ſunt rei. P.P. Romæ xiiij. Kal. Ian. Conſtantio tertium & Conſtantere ſecundum A A Coſſ. ſed mendofe ſub Coſulatu Coſtantij cum Conſtantere nono qui nunquam fuit.

Christi Annus Iulij Pap. Conſtantij, & Conſtantis Imp. Placido C Coſſ.
343. 7. 7. & Romulo S Coſſ.

Paulus prim
heremita mo
ri tur.

A nnus memorabilis, ob felicem S. Pauli primi Eremitæ, ad Deum tranſitum, cuius vita res geſte a S. Hieronymo literis posteritati fuerunt commendatae, hoc ipſo exordio septimi anni, iſum a Magno Antonio inuentum & defunctum, humatum quoque colligitur.

Quod vero in vita Antonii, ab Athanasio conſcripta, de congreſſu Pauli cum eo, nulla penitus mentio habeatur; inde accedit, quod (vt eodem Hieronymo autore dictum eſt) Athanasius res gestas Antonij ipſo adhuc viuente, scriptis commendatas, Romam detulit, ante biennium, cum a Iulio Papa vocatus eſt; quo tempore haec de Paulo nōdū acciderant: poſtea uero, multis prætermiſſis, appofitus eſt eius obitū, ſed an ab eodem Athanasio, haud pro certo affirmari potet.

Quod autem ſcribit S. Hieronymus Paulum ab Antonio expetiſſe pallium illi largitum ab Athanasio, ad ſuum ipſius defuncti corpusculum inuoluendum, id ab eo factum, non tantum (quod tradit S. Hier.) vt ab eo recedendo mœror ſuę mortis leuaretur, ſed fortaffe magis, vt qui Propheticō ſpiritu, Athanasium, tantum fidei Catholicae athletam nouerat, & pallium donatum Antonio intellexerat, hoc ſymbolo ſuam cum eo fidei communionem significaret, qua vacillantium animi, in fide confirmarentur si quidem tanti facere solebat populus, illuſtrium Monachorum, de fide Catholica testimonium; ut Ariani hoc ſentientes, non ſint veriti euulgare, Māgnum Antonium eadē de fide fecum vna ſentire, quocirca ab Athanasio & alijs Episcopis rogatus Alexandriae descendit, ad eorum conſutationem, cuius prædicatione & miraculis, innumerabiles, partim ex Gentilibus ad fidei ſunt traduci, partim uacillantes conſirmati. Athanas. in Vita S. Antonij & Hieronyminus ep. 33. ad Caſtrutum.

Persica persecutio.

Dira persecutio excitatur in Christianos, a Rege Persarum Sapore, instigantibus Magis, anno Constantij septimo. Hieronym. in Chron.

Simeon Seleucia & Ctesiphontis in Perside Archiepiscopus, a Magis & Iudeis accusatur apud Regem, quod Imperatori Romano, cum quo Bellū gerebatur, amicus, res Persarum ei proderet. Rex primo Christianos immadicis tributis affigit, deinde Si-
B meonem obtruncat, cum prius Vshazanem senem Eunuchum & Regis educatorem, qui ab adoratione solis prae metu, in gratiam Regis resipuerat, interfecisset, & alios cé-
tum, qui in carcere detinebantur, alios Episcopos, alios varij Ecclesiastici ordinis, & alios aliquot, omnes ipso die salutari Christi passionis, Sozom. ^a Martyrolog. Rom.

Neocæsarea in Ponto subuertitur terramotu, excepta Ecclesia & Episcopo, ceterisq; qui ibidem reperti sunt, Constantij anno 7. Hier. in Chron. obtinuit autem hanc diuinatus prærogatiuam Ecclesia illa, in qua S. Gregorius eius Ciuitatis Episcopus, cognomento Thaumaturgus, sepultus erat, yt ceteris adificijs terramotu sèpè prostratis, ipsa remanserit semper incolmis; de qua Neocæsar. Eccl. S. Basilius Epistola 66. ad Neocæsar. sic scribit: A tempore magni Præsidis Ecclesiar. vestræ Grégorij, usque ad Beatum istum (Musonium scilicet) alium post aliud semper, quasi ex quadam pretiosorum lapidum serie depromptos adjiciens & adaptans, admirabilem Ecclesiar. vestræ Dominus pulchritudinem largitus est; in qua Ciuitate ipse Basilius ab Auia Marcina B. illius Gregorij discipula, se in fide Catholica enutritum ait, Epistola 64. & 75.

^a lib. 2. c. 8.
Neocæsar.
terramotu
subuertitur
excepta Ec-
clesia.

Christi Annus Iulij Pap. Constantij & Conſt. Imp. Leontio atq; ^b Coss.

Arianī secundum Concilium Antiochiar. celebrant, in quo nouam fidei formulā, ceteris prolixiorē edunt, qua se ab Ariano contagio procul abhorrente signifarent; cum tamen suis verborum inuolucris, omisso Consuſtantialis nomine, eo se maxime infectos probarent, quam propterea Occidentales Episcopi fidei, imo perfidię formulam reiecerunt; in primis vero Julius Rom. Pont. Athanas. de Synodis So-

D zom. ^b Socrat. ^c

SECVNDO ANNO PERSICAE PERSECUTIONIS, Edicto Saporis Regis, omnes qui se Christianos confiterentur, morti addicti, ac innumerabiles fere securi percussi, in quibus & Azades Eunuchus Regi lōge charissimus, ob cuius cædem, dolore ingenti rex affectus, communem cædem sedauit, atque solos Christianar. legis Doctores trucidari præcepit, quorum fuit ingens numerus & sexdecim quidem millia recensentur morte affectorum, præter innumerabilem multitudinem aliorum, quorum notitia non habetur. Quorum Martyrum cum maxima ex parte Acta perierint, aliquorum tamen extant apud Metaphrast. 2. & 3. Nouemb. 20. Febr. 19. Martij, 8. A pri. Et cū bellum durarit inter Persas & Romanos, usque ad Iouianum, persecutionem non bienio terminatam credendum est, licet enim Christiani Persæ natione essent, cum tamen Religionem Christianorum sequeréntur, pro trans fugis & proditoribus habebátur, So-

^b lib. 2. c. 10.
^c lib. 2. c. 15.

E zom. 2. c. 10. Eius persecutionis meminit Cyrill. Cathech. 10. & Aug. 18. ciui. cap. 52. Porro Ecclesia Persidis subiecta erat Ecclesiar. Antiochenar. Canon eadem re extat, qui fertur esse Concil. Nicæni.

Christi Annus Iulij Pap. Constantij & Constantis Imp. Amantio & Albino Coss.

345.

9.

9.

His Consulibus datum reperitur Constantij Imp. rescriptum Nisi bi, ad Nemeshium Praef. Vrbis (L. 5. de exact. Cod. Theodos.) quod euides est argumentum, ipsum cum expeditione aduersus Persas, Antiochia profectum, ad Persarum fines, Nisi bi, cum exercitu confeditis. De hoc bello per plures annos gesto, & pluribus pugnis (nouem numerat Orosius) male pugnatis, vix perpaucā extant apud Eutropiu lib. 10. Diversa, inquit; Constantij fortuna fuit; a Persis enim multa & grava perpeccus, saepe captus oppidis; obfessis Vrbibus, casis exercubus: nullumque ei, aduersus Saporem Regem B Persarum, prosperum praeium fuit: nisi quod apud Singaram, hanc dubiam victoriam, ferocia militum amisi, qui pugnam seduisse, & stolidi, contra rationem belli, die iam praecepsit poposcerunt; haec Eutropius. An aduersa haec perpeccus, quod Arianis Episcopis, & maxime Eusebio Emeseno comitatus, ad bella procedebat?

Ad hęc tempora referenda videntur, quæ de Gallo, & Julianu, a Gregorio Nazianzeno, & alijs antiquis scriptoribus scribuntur, eos videlicet cum adoleuerint, & Gallus vigesimum annum attingeret, Julianus vero sextum decimum, secundum Sozomeni rationem, vel iuxta Eunapium, tredecim; siue sponte, (ne qua affectati Imperij esse posset suspicio) siue Constantij iussu, vt omnem illis spem Imperij auferret, crine deposito, inter Clericos profiteri coepisse. Sed Gallum quidem ex animo pietatem coluisse, Julianum vero simulare, quod & diuinitus patefactum est, dum vtroque in honorem martyrum, Basilikam extruente; Galli quidem opus feliciter consurgebat, vt Deo gratum; Juliani vero à terra excutiebatur, quasi Deo munus reiiciente, Gregor. orat. i. in Julianum. & Sozom.^a

Successit priori illi Ethnico præceptorii Juliani, Mardonio, de quo superius, Maximus Ephesius, Aedesij discipulus, non tantum Ethnicus, & Christianæ Religionis hostis, sed & Magus, occultus tamen, ob Constantij metum, incantationes exercens. Eu-

napius. Sozom.^b

Humanioribus item instituebatur disciplinis Julianus, & orationes scribebat, horante etiam Constantio, vt constat ex eius epistola ad Iamblicum Philosophum eundemque magum (vt ait Eunap.) quem Julianus plurimi se facere testatur, epistola ad eum.

Christi Annus Iulij Pap. Constantij, & Constantis Impp. Post Con-
346. 10. *sulatum Amantij & Albini Fasti Latini, & Coss.*
& vetus inscriptio, Fasti Græci, Constantio quartum, & Constante tertium.

10.

Hic est annus quartus, de quo Athanaf. Apolog. ad Constantium: Post triennium inquit, quarto denique anno litteris inssit, vt ad se venirem, agebat autem per id tempus Conflans Mediolani, & paulo post: Cum igitur venissim Mediolanum, expertus sum illius mirificam humanitatem, dum & me suis oculis dignatur, verbisque indicat, sed ad te, de celebrando Concilio (rogatum, per Legatos Episcopos, a Iulio) litteras misisse. Idem me rursus agentem in suburbio, in Gallias enocauit, eo enim Pater Osius concesserat, ut inde ad Concilium Sardicense profici sceremur. Excusat inde se de calunnia, quod illum aduersus Constantium incitasset. Numquam sine comitibus, aut arbitris frarem tuum vidi, neque ille unquam mecum solus cum solo verba miscuit: sed semper cum Episcopo eius loci ubi agebat, alijsque, qui ibi aderant, ad colloquium intravit, simul cum illis eum vidi, simul cum illis ab eius conspectu recessi: Huus rei testis est Fortunatianus Aquileia Episcopus, & plenam eius rei historiā pater Osius docere pos-

ser;

A set; Crispinus uem Patavij Episcopus, Lucillus Verona, & Dionysius Lauda, & Vincentius Campania (quia defuncti sunt Maximinus Trenensis, & Protasius Mediolani Presules, Eugeniusq; qui Magister erat) testes citari possunt; hic enim ante ostium stabat, audiebatque & nostras tum postulationes, & quid vicissim ab illo responderetur.

Ex quo obseruatu illud dignum est, hoc anno sedi Mediolanensi praeuisse Protasium, quo defuncto, antequam illa ad Constantium Apologiam scriberet Athanasius, subrogatum fuisse Dionysium, quem præcessit Iulius Maternus, ut habetur ex Actis Concilij Romani sub Iulio A.D. 337.

Hoc anno procuratum & indictum est a Iulio Generale Concilium Sardicæ & præfixum Episcopis tempus ad conuenientum, Constantio, efflagitanti fratri Constanti consentiente. Sozomenus ^a Socrates ^b Theodoretus. ^c

B Hoc quoque anno post Consulatum Amantij, & Albini, 4. Idus Maias, celebratum habetur Concilium Agrippinense, aduersus Euphratam Coloniam Agrippinam Ciuitatis Episcopum, Christi negantem Diuinitatem: ob eamque causam ab Episcopis, qui illuc conuenerunt, depositus est. Sed quod ille ipse sequenti anno, reperitur ex Synodo Sardicensi, vna cum Vincentio Episcopo Capuano, honorificentissima legatione functus esse, ad Constantium Imp. Antiochiam commorantem, vt quos ipse eiecerat, a Synodo absolutos, pateretur in suas sedes renerti, quod S. Athanasius diserte affimat, epistola ad Solitar. & Theodoret. ac alii omnes, post eum, afferunt, suspectum reditum imposturæ, totum illud negocium Concilij.

Constantius hoc anno rescribit ad Catullinum Praefectum Vrbi, de non diruendis Templorum ædibus, extra urbem positis, ^d & vnius Mensis spatio intercurrente, rescribit ad Taurum Praefectum Prætorio, de claudendis Templis, omnibus locis atque Vribus, & sacrificijs non faciendis, sub poena gladij, etiam in Rectores Provinciarum, si facinora vindicare neglexerint. ^e

Concilium
Sardicam in-
dictum.

^a Lib. 3. c. 9.

^b Lib. 2. c. 16.

^c Lib. 2. c. 5.

Agrippinen-
se Cœcili. cur
suspectū im-
posturæ.

^d L. 3. de Pa-
ga. C. Theo.
^e L. 4. de Pa-
gan. codem
Cœd.

C Oncilium Sardicense Oecumenicum, ex pluribus quam triginta quinque Provinciarum Episcopis, ijsque numero trecentis ex occidente, & septuaginta ex Oriente. Athanas. ep. ad Solitar. & Apolog. 2. Socrates ^f Sozomenus ^g Missi sunt Legati ad Concilium à Iulio Rom. Pont. Archidamus atque Philoxenus Presbyteri (Athanas. Apolog. 2.) quidquid scribat Gratianus dist. 16. cap. 11. Osium Cordubensem & Protagenem Episcopum Sardensem, principem locum tenuisse in Synodo, post Legatos, Sozomen. tradit ^h Agebat autem Osius Patronum Synodi, cuius munieris erat definienda proponere, atque singulorum rogare sententias. Plures eidem Concilio interfueruſe insignes Episcopi & Confessores, qui & Nicæno interfuerant.

D Ad significandum plenissimum Concilium Patres olim, illud, Magnum nominare consueuerunt, sive fæpissime nominatum est Nicænum, & eadem ratione Athanasius Synodum hanc Sardensem magnum appellat. Idem quod Oecumenicum dicimus, maiores, plenarium, appellare consueuerunt, vt Aug. ep. 162. Resiabat adhuc plenarium Ecclesiæ universæ Concilium. Quo uero omnes earum Provinciarum Episcopi qui sub uno Primate erant, conueniebant, Generale dici a maioribus consuevit, quomodo Athanasius Alexandrinum appellat, Apolog. 2. & Synodo Carthagin. 3. Vniuersale illud Concilium anniuersarium, ad quod singulis annis ex omnibus Africæ Provincijs Episcopi conuenire in unum consueuerant. In Gallia vero, vt quolibet triēnio celebraretur Vniuersalis Synodus, statutum est, Concil. Matiscon. 2. cap. 20. Obtinuit tamen postea usus, vt Concilium Vniuersale, idem diceretur, quod Oecumenicum à Græca voce οἰκουμένη quod est orbis terrarum, & οἰκουμενή, quod spectat ad orbem terrarum, ob idque Concilium collectum ex totius Christiani orbis prouinciarum Episcopis, nominari Oecumenicum consuevit; vel ea ex causa, quod ex omnibus Orbis terrarum Provincijs Antistites sint conuocati, vel ex ea, quod in eo decerne-

^f lib. 2. c. 15.
^g 3. c. 11.

^h lib. 3. c. 11.

Concilium.
Magnum,
Plenarium,
Generale,
Vniuersale,
Oecumeni-
cum.

E

rentur, quæ ad vniuersum orbem terrarum, ipsam vniuersalem Ecclesiam pertinerent. Quod igitur ex Oriente & Occidente ac Septentrione Sardicam accersiti sunt Episcopi, & præfuit illi Synodo Legatio Sedis Apostolica, Sardicense Concilium Oecumenicum dici potest.

Ariani non
audient se cō
mittere Con
cilium.

Ariani Sardicam conueniunt tribus stipati comitibus, sed cum viderent plane Ecclesiastice agi, & accusatores præsto esse, seque omnino damnados, iam antea sua conscientia prædamnati, quantumuis sapienti citati, in Concilium se dare ausi non sunt, sed profugerunt, Athan. ad Solitar. & Apolog. 2..

Athanasius, Marcellus, Asclepas & alii, rebus diligenter examinatis, absoluti, & ad suas Ecclesias restituti, Ariani vero plures Episcopi damnati, excommunicati, & sedibus depositi sunt. De quibus omnibus scribuntur a Synodo ad Iulium Rom. Pont. litteræ, quæ extant. Item ad Imp. Constantium & Constantem, quibus, Patres rogavunt eos, ut omnes ab Arianiis vincitos, aut electos liberari, & restituiri quamprimum iuberent: monentes eosdem, ne in posterum iudicis se Ecclesiasticis immiscerent, sed finirent curia peragi, ex Ecclesiasticarum legum præscripto. Hæ litteræ ad Imp. non extant, sed earum mentio est in litteris ad Iulium Rom. Episcopum. Extant tamen litteræ Synodi ad Ægypti Ecclesiam, de Absolutione Athanasij, & condemnatione Gregorij, aliæ item ad vniuersas Ecclesias encyclicæ, apud Athanaf. apolog. 2. sed libriiorum vitio, immutatis inscriptionibus: & ultimæ hæ ad vniuersos Episcopos, apud Theodoreum libr. 2. capit. 8. Epistola hæc Synodal is apud Theodoreum auæta reperitur appendice commentitia, nempe tractatione seu Regula Catholicæ fidei, quam eandem etiam Sozomenus deceptus, veram esse putauit. libr. 3. capit. 1. i. cum nullam prorsus editam esse Catholicæ fidei regulam, nec priorem illam Nicænam vel vno verbo, aut apice auctam, aut quoquis prætextu explanatam, locupletissimus testis sit Athanasius, dissertationis verbis scribens ex Alexandrina Synodo, ad Legatos Apostolicæ Sedis Eusebium, & Luciferum, & alios Episcopos Antiochiae confidentes, T. abellas, inquit, nonnulli iactant, quasi ex Sardicensi Synodo de fide conscriptas: ne legi quidem semel aut proferri sinatis: nihil enim tale Concilium definit. Quaeris enim certi homines nonnulla, quasi que decesserint Nicæno Concilio, adscribere nollent; idque acriter contendenter; Sancta tamen Synodus, quæ Sardica conuenit, indigne id tulit, decretoque sanciuit, ne quid ulterius de fide scriberetur: & se contentos esse Nicæna fide declararunt, ut cui nihil decesset, & in qua integra & solida pietas contineretur: neque edendam esse aliam professionem fidei, ne illa qua Nicæna scripta est, suos numeros non habere videtur: ne illi quibus libido est, semper non statuere, occasio huiusmodi suppeditaretur, ut iterum atque iterum de fide definiant. Quapropter, si quis hac, aut aliud quidpiam canillabitur: compescite illos, & ad suendum pacis inducite: nihil enim in istis cognoscere possumus, nisi contendendi libidinem. Hac tenus Athan. Ex quibus erroris conuincitur Vigilius Episcopus Tridentinus, dum agens contra Eutychen, lib. 5. affirmat, septem capitula ad fidem spectantia, post illa, quæ in Nicæna statuta essent, à Patribus Catholicæ professionis in Sardicensi Concilio fuisse addita.

Obserua ex his, ex Athanasio recitatis, inter alia Decreta Concilij Sardicensis, desiderari. Canonem, quo ait Athanaf. qui præsens fuit, statutum fuisse; ne quid ulterius de fide tunc scriberetur, contentosque se esse Nicæna fidei. Symbolo Patres declarasse.

Rursum uero in Dialogo Liberij Papæ cum Constantio Imp. qui recitatur a. Theodoreto a habetur de tribus Episcopis Ariani, qui libellos supplices dederint Synodo Sardicensi, & postulauerint veniam de calumnijs in Athanasium; de quibus cum nihil extet in binis Synodi superius recitatis epistolis, credibile est post datas illas epistolæ, ea contigisse, ut & plura alia.

Ex Hilario quidem compertum haberi uidetur, Constantium Imp. ad Synodum Sardensem litteras dedisse, quibus profiteretur, filium Dei eiusdem esse cum Patre substantia, ut enim, in eum scribens; *Damnam quoque & substantia nomen, quo re, & in Sardicensi Synodo, & Sirmensi, prius esse mentebaris.* Sed & S. Epiphanius b auctor est in eodem Concilio Sardensi damnatum fuisse Photinum, Episcopum Sirmi-

a lib. 2. c. 16.

Tres Ariani
Episcopi li
bellos off
runt poenit
tiæ de calu
muis. Atha
nas.

b H. re. 7x.

sem,

A sem, Hæresiarcham, nisi pro Sirmensi, errore lapsus, posuit Sardicensem, ut & Seuerus, a

a 2. Histo.

De Paulo Constantinopolitano Episcopo Socrates & Sozomenus affirmant, interfuisse Synodo Sardicensi cum Athanasio, quos adeo fuerint detestati Ariani Episcopi, vt his in communionem receptis, noluerint cum alijs praesentes esse; sed verisimilius quod tradit Theodoretus, vetitum fuisse à Populo catholico C. P. no ad Concilium Sardicam progredi, quod sciret paratas illi infidias ab Arianis: cum in duabus illis epistolis, vbi agitur de causa Episcoporum eorumque absolutione, nihil de P aulo habeatur.

B Tractatis causis Episcoporum, & alijs nonnullis, quorum levia extant vestigia, ultimo loco, de more, ad ea, quæ ad Ecclesiasticam disciplinam spectare viderentur tractanda, Patres iteratis Comitijs, se conuerterunt, atque secundum diuersas Episcoporum suggestiones, rogante Osio, Synodi Patrono, sententias Patrum, Canones virginiti & vnus ab eisdem fanciti sunt.

Sardicense
Cœcil. dupli-
ci ex causa
passum calu-
niam.

C Porro Sardicense Concilium, duplaci ex causa passum est calumniam. Ac primum quidem, quod Marcellum Episcopum Ancyranum, ab Arianis Sabellianismi ante damnatum, examinatis eius libris, & ex sua ipsius confessione, Catholicum repertum, absoluit; qui postea vel cōpertus est esse hæreticus Sabellianus, vel saltem de eo vehementer fuit suspectus; vnde non parua occasio patuit Arianis, obloquendi in idem Concilium; atque adeo Catholici ipsi, magni nominis, ea de re conquesti sunt, vt est apud Basilium Epistola 52. ad Athanasiū, a quo postea a Communione suspensum fuisse, Seuerus lib. 2. affirmat, & S. Hier. ait circumferei contra illum Asterij & Apollinarij libros, Sabellianæ eum hæresis arguētes, sed & Hilarius (inquit Hier.) in 7. aduersus Arianos libro, nominis eius, quasi hæretici meminit, porro ille defendit, se non esse eius dogmatis, cuius accusatur, sed communione Iulij & Athanafij, Romana & Alexandrinæ Vrbis Pontificum, se esse munitum. De quo Marcello legendus est Epiphanius hær. 72. qui cuncta Marcelli, accuratissime perscrutatus est, atque diuersas de eo fuisse sententias, & recitat Epistolam discipulorum eius (Fidem Marcelli inscriptam) ad Episcopos Confessores, plane sinceram & Catholicam, nec vlo modo Sabelij error rem attingentem. Verum non modican Marcello inuisit notam, Photini, eius discipuli, execranda impietas, necnon vulgata ab Arianis in deteriore partem accepta, Marcelli scripta; & quod eiusdem Discipuli postea, vt idem testatur Epiphanius, tres in Trinitate subsistentias confiteri minime uoluerunt, mentem illius ignorantes; nec veritatem illius recensentes; ex quibus factum est, vt Marcelli nomen pessime audierit, & S. Ioannes Chrysost. hom. 6. in epist. ad Philipp. illum cum Photino, & Sophronio, qui verbum ab humanitate Christi separabant, coniunxerit, & Theodoreto, ac alij omnes posteriores, eandem illi impegerint hæresim. Alia causa fuit Calumniæ Sardicensis veri Concilij, quod Aiani Sardica, fuga lapsi, seorsum cum suis egere Conciliabulum Philipopolis, quod & Sardicensis Concilij nomine honestarunt, talique indito titulo, per Christianum orbem vulgauerunt, Synodibus litteris, per Orbem sparsis, quæ extant, dolosæ iactantiae, detestandæ hypocrisis, calumniarum & mendaciorum impudentissimorum plenissimæ, de quibus meminit S. Aug. 3. contra Cresconium, cap. 34. quarum communicatione Donatistas Schismatiscos sibi adiungere studuerunt. Hilarij fragmenta Historica recenter eruta & excussa: Additæ sunt vires mendacio, Constantis morte, & Constantio Arianorum Patrono

E ubique regnante, ueritas depræssa, & impostura est potètia Principis, roborata; adeo, vt illud tantum Sardicense Concilium ubique vulgaretur, quod conjectum constaret ab Arianis, multique nescientes duplicitis esse generis Concilium Sardicense, auditentes illud collectum ex Arianis, nec in aures admitterent, sed penitus ipsum, refertum impietate putantes, execrarentur. quod accedit S. Augustino, qui obijcentibus Donatistis Concilium Sardicense, exceptit, tantum illud fuisse ex Arianis collectum, nec ullam adhibuit distinctionem, quodnam germanum, quodue spurium & mentitum esset, vt nec illius alias Catholicus eius Confessus Episcopus. lib. 3. contra Crescon. ca. 34. & ep. 163. ad Elensum & socios; quod quidem permixtum est, quomodo tanti Con-

Concilium
Sardicense le-
gitimum in
cognitum.
Aug.

cili memoriam, in quo adfuerit Gratus Episcopus Carthaginensis, cum triginta quinque Episcopis Africanis; cuius Concilij expressa mentio habita fuit ab eodem Grato in Concilio Carthaginensi sequenti anno habito, adeo obscurata fuerit, ut eadem etate in Africa agnitus non fuerit; ex cuius ignoratione discordia postea illæ Africanorum Episcoporum cum Zosimo & Bonifacio, Romanis Pontificibus, semel exortæ, & magno scando in immensum audita, eorundem Sardicensium Canonum scientia componi ac penitus sedari valuerint.

^{a 2.c. 10.} ^{b lib. 3.c. 10.} De illo Conuenticulo Arianorum meminit Socrates, & Sozomenus ^b ait in eo Acta contraria sanxisse, & Iulium Episcopum Romanum & Osium Confessorem, & Treuerensem Episcopum, Protagenem Sardensem & Gaudentium, ob communionem cum Athanasio, Paulo, Marcello, Asclepa, initam, excommunicasse, & abdicasse, & omnibus ubique Episcopis mandasse, vt eos omnino vitarent, De Deo autem eo modo sentire iussisse, quo formula fidei epistolæ subiuncta præscriberet, quæ ut nullam uestigii Consubstantialis fecit mentionem, sic illis communione interdixit, qui dicerent tres Deos esse, aut Christum non esse Deum, aut Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum eundem esse, aut filium ingenitum, aut tempus sacramentum fuisse, quando non erat.

^A Primi omnium hæreticorum Arianorum audent ex communicatione R. Pont.

Obseruandum illud est, Primo, inter omnes hæreticos, Arianos auctoriter impudentissime & insolentissime ferre damnationis sententiam in Primæ Sedis Episcopum, Rom. Ecclesiæ Pontificem.

^B Extat fidei formula, Sardicensis Synodi nomine insignita, apud Hilarium libr. de Synodis, quæ Ariani, licet a professione Nicæna deflexerint, non recipientes nomen consubstantialitatis in Dei filio: tamen quo se abhorrere ab hæreti Ariana monstrarent, positiones quasdam Arii damnauerunt, ex quo id consecuti sunt, vt semi Ariani fuerint nominati, qui cum tribuerent Filio Dei Diuinam substantiam, quiduis tamen potius dicere parati erant, quam consubstantialitatem filii cum Patre, optime scientes (quod superius ex Athanasio est pluribus demonstratum) hoc uno relictio, ad inuadendam Nicænam fidem foramine, ad omnem prorsus superinducendam impiatem fore sibi aditum patefactum.

Christi Annus Julij Pap. Conf. & Conf. Imp. 348.

I 2.

Flauij Philippo Coss.
& Sallea.

^C Arianos qui non recipiunt capite pleantur, aut relegantur.

^D Ex autorati a Synodo Sardicensi Episcopi Ariani, una cum profugis ab eadem Synodo, non recepti in Communione ab Hadrianopolitanis, re delata ad Imperatorem ad omnia promptum, quæ ipsi vellent, efficiunt, vt Hadrianopolitanus qui eos auersati, intra urbem recipere noluerunt, more laicorum, capitibus truncarentur, administratore Philagrio Comite quoque præsente, & vt Lucius Hadrianopolensis Episcopus, auctoriter eorum impietatem redarguens, iterum, vt prius, vincitus in exilium deportaretur, ubi & extinctus est; vt ab Alexandria duo Presbyteri, & tres Diaconi in Armeniam relegarentur; vt item Macarius, (alias Arius) & Asterius Episcopi, qui ab ipsis descuererant, in superiorum Africam relegarentur. ex Athan. ad solitar. Martyrum Hadrianopolitanorum memoria celebratur in Ecclesia 11. Februar. Asterij 10. Jun. & Macarij 20. Jun. subdit Athanas. de alijs optimis Episcopis, calumnijs affectis, & expulsis ab Arianis, & de editis emissis, ne Episcopi & presbyteri à Concilio restituti, sub capitali poena reciperentur.

^E Legati circa finem anni superioris, a Synodo Sardicensi decreti ad Constantium Imperatorem, Vincentius Capua Campania Metropolis, & Euphratas Agrippina Metropolis, superioris Galliae Episcopi, ut, pro Synodi decretis, pateretur Episcopos quos ipse elegerat restitui, hoc ipsum Constance fratre Imperatoris hortante, hoc anno, circa Paschale tempus, perueniunt Antiochiam. In quos Ariani, Stephano Antiocheno Episcopo Ariano nequissimo homine, duce & auctore, instruunt calumniam impudentissimam, meretricem in hospitium Legatorum introducunt, quasi ab ipsis eu-

^F Impudentis
Arianorum i Ca-
tholicos Le-
gates.

catam,

A catam, sed fraude detecta, Stephanus Episcopali dignitate exuitur, & illi, Leontius, nihilominus Arianus, substituitur, qua ex re Constantius Imp. paulisper compunctus, & ex hac calumnia ceteras metiens, ad se reddit, relegatos ex Alexandria reuocat, & Alexandriam scribit ne ulterius Athanasij aut Clericos aut Laicos persequerentur. Ex Athan. ad Solit. plenius rem narrat Theodoreetus.^a

a li. a. c. 8.9.
10.

Constans edocet a Grato Episcopo Carthaginensi, (vt verisimile est) redeunte cum alijs Episcopis a Consilio Sardicensi, de misero statu Ecclesiae Africanae, Schismate Donatistarum misere laceratae, & rogatus ut aliquam ratione iniret, populos ad Ecclesiam Catholicam, si minus Episcopos possit, reuocandi, pro suo studio Catholicæ Religionis restaurandæ, selectos ex multis, maxime pios, atque amplissimos viros, ad tantum munus, Paulum atque Macarium in Africam legatos decernit, eo quidem titulo, ut munificentia Imperatoris, pauperum omnium subleuarent inopiam, reuera

Artificium
lucrandi ha-
reticos per
munificetiā.

B tamen ut populum beneficentia delinitum, ad unitatem Ecclesiarum adducerent. Ferocios & contumaces Donatistæ, ita hoc pium officium abhoruerunt, ut Donatus eorum pseudo Episcopus Carthaginensis, vetuerit quemque suæ partis, quidquam accipere, & contumeliose, cum in ipsos legatos, tum in Imperatorem ipsum, impudentissime egerit. Horum porro ingentem temeritatem legati coacti sunt aliquando per milites coercere, & plurimos interficere, quos illi martyres appellare, & Catholicos, persecutores atque adeo Paganos inuidiosissime iactare consueuerunt; Vitellius quidam Afer, de eo, quod odio sunt mundo, serui Dei, per hoc tempus, scripsit, schisma defendens, & Catholicos, velut persecutores, incusans, in quo, si tacuisset de nostra, veluti persecutorum, nomine, egregiam doctrinam ediderat, vt ait Gennadius, de Viris illustr.

C cap. 4. qui & plura alia scriptit. Et, si non in ipsis Donatistarum Episcopis, qui primi ad Concordiam inuitati fuerunt, in populo saltem illis subiecto optatum finem est le gatio consecuta, multis confirmatis, pluribus ad Ecclesiam reuocatis. Donatistarum alijs cum Clericis profugientibus, fortioribus captis & relegatis, Donato ipso Carthaginensi Pseudo Episcopo Donatistarum Principe, & omnium malorum auctore, ex pulso, vt est apud Hieronym. in Cron. licet non suo loco, sed sub anno Constantij 20. hæc ex Optato lib. 3. breuiter descripta.

D His ita gestis, Schismaticis Episcopis deturbatis, & populis ad Catholicæ Ecclesiæ unitatem compaginatis, mox per Gratium Catholicæ Communionis episcopum Carthaginem, Cartagine Concilium conuocatum est, in quo ipse. De pace & unitate confecta, coram Episcopis in Synodo præfatus est. In eo Fuerunt quatuordecim Canones sancti, quorum primus, de rebaptizatione, quam Donatistæ intulerant, tollenda: secundus de martyribus. *Martyrum dignitatem nemo profanus infameret;* &c. quod scelerati Donatistæ, allecti gloria martyrum, voluntariam mortem, oppeterent &c.

Concil. Car-
thag. primū
dictum.

E Hoc vero primum appellatur Carthaginense Concilium, non quod non alia plura celebrata ante fuerint, etiam sub Ethnicis persecutoribus, sed quod alijs deperditis, illorum, quæ extarent, hoc ipsum antiquissimum probaretur. Porro felicia hæc Africa næ Ecclesiæ pacis tempora, ab Optato Mileuit. vsque ad Iulianum perseuerasse scribuntur, lib. 2.

F Christi Annus Iulij Pap. Constantij & Conf. Impp. Vlpio Limenio Coss.
349. 13. 13. Catulino Philoniano.

G Vm Constantius procrastinat, Episcopos, Synodo Sardicensi absolutos, in suas fides restituere, Paulum maximè & Athanasium, de quo a Synodo, per Legatos, & Constante fratre rogatus fuerat; decem menses abeunt; quo interim spatio, Catholici aliquot Alexandrini, pertæsi longas moras Athanasij Alexandriam reuertendi, vbi mox expetabatur, a Synodo absolutus, & ægro animo ferentes ipsum Gregorium in eadem Synodo condemnatum atque depositum, adhuc tamen obtinato animo, Ecclesiæ incubare, illum interficiunt. Constans, quasi se comtempsum a Constantio ducens, minaces has litteras ad eum mittit per Saleam Prætorem

Constas per
litteras inte-
minatur Cō-
stantio.

Sunt

Sunt hic apud me Athanasius & Paulus, quos auditione accepi, pieratis causa, perfecutionem passos esse. Quod si felicere, te illis suas ipsorum sedes redditurum, inque eos, à quibus, sine causa, iniuria affecti sunt, animadversurum; viros ipsos ad te mittam, finiam recuses ista hoc modo perficere; pro certo velim cognoscas, me eo venturum, & te inuitio, illis suas ipsorum sedes restituiri, quibus litteris acceptis Constantius Imperator, conterritus, suadentibus etiam Arianis Episcopis, ne ultra bellum Persicum, bello etiam ab Occidentis Imp. Constante impetratus, succumberet, statuit, etiā præter animi sententiam, fratri petenti assentiri, & Episcopos restituere scribit itaq; bis, & tertio ad Athanasium, ut secure ad se accedat, se illi reddituni Alexandriam indulgere. Athanasius igitur his litteris acceptis ex Gallia, quo euocatus Aquileia fuerat a Constante, in Italiam ascendit, Ecclesiam & Episcopum aditurus, sic ille in Apolog. ad Constantium, vbi nota maiorum modum loquendi, ut per Ecclesiam, antonomastice, eam quæ Romæ est, significarent, ex qua & in qua omnes unitate Catholica coniungantur; & per Episcopum, ipsum illum unum, ex quo omnes, & in quo, & per quem, qui sunt, esse intelligentur Episcopi, Porro de aduentu suo Romam, sic idem Athanasius subdit, in eadem Apologia: *Ingens igitur gaudium in Ecclesia, Pontifexque Iulius, ut granularetur nostra restitutioni, litteras ad Ecclesiam misit Alexandram; nos autem, quacunque transiimus, cum pace, ab omnibus Episcopis deducti sumus recitat eas litteras idem Athanasius eadem Apologia, in se perhonorificas. His acceptis a Rom. Pontifice Athanasius litteris, proficisciatur Antiochiam, vbi a Constantio benigne excipi visus est, & libere ad Ecclesiam suam dimissus, cum litteris ad Alexandrinos & ad Magistratus. Episcopo autem suas calamitates calumniasque deplorante, & admonente, ne denuo, se absente, (sic ipse Athan. ep. ad Solitar.) calunnias reciperenetur: ut iam nunc accusatores euocaret; siquidem, se non intercedere, quo minus illi se apud Cæsarem sistant, ut eos ita conuincere posset. Hæc quidem Cæsar face re noluit, sed tamen omnia, quæ contra ipsum per calumniam scripta essent tolli & aboliri iussit, iurans se in posterum nullas calumnias admisurum, suumque in hac re propositum firmum & inconcussum fore: neque id simpliciter dixit, sed & iure iurando, Deo in testimonium uocato, obsignauit. quod ipsum iuramento promisisse Alexandrinis, testatur Lucifer, pro Athan. ad Constantium lib. 1. Interim dum esset Antiochiz, absinuit a communione Leontij Ariani, & priuatius conuentus egit cum Eustathianis, cum Ariani omnes Ecclesias occupassent. Ac scite, roganti Imperatori, ex sua fione Arianorum, unam Alexandriæ concedi ab eo Ecclesiam, secum communicare detestantibus, respondit, maxime, d. Imperator, modo & Antiochiz una concedatur illis, qui cum Arianis non communicant, qua postulatione ut æqua, a Constantio comprobata, commodum visum est Arianis rem silentio præterire. hoc Soz omenus, a & paulò aliter Socrates. b Acta hæc, hac serie ex Athanas. collegimus, quæ perturbatè recenseri videntur a Socrate & Sozomeno.*

Constantius
Athan. dimis-
tit ad suam
Ecclesiam.

a lib. 3. c. 19.
b lib. 2. c. 18.

c. C. Theod.
l. 2. de sepul-
chr. uiol.
d l. 2. de rapt.
e l. 9. de epi-
sc. C. Theod.

Hoc eodem anno, sub ijsdem Consulib. extat datum Rescriptum Principum, aduersus sepulchrorum demolidores. c

Item aduersus raptores Virginum, ut capitali sententia ferirentur. d

Item de immunitate Cleri corum. e

Christi Annus Iulij Pap. Constantij Imperat.

350.

14.

14.

Sergio & Coss.
Nigriano. f

Primus Ma-
gnentius, ex
Christianis,
occiso Domi-
no, inuadit
imp.
fib. 2. c. 9. &
10.
; 4. c. 1.

C onstans ætatis 27. Imperij 13. perfecto, mense Martio, Augustoduni in Gallia interficitur a Magnentio Legato, qui primus Christianorum, regnandi libidine, prodito Domino, inuadit Imperium. Victor, Eutropius, Zosimus, Socrates, f Sozomenus. g

Magnentius Decentium germanum suum Cæsarem creat.

De Constante hæc Athanasius Apolog. ad Cōstantium, per ironiam credo; magna silicet & multam illi gratiam debebam, quod pia memoria tuisum fratrem. cuius dona-

rijs

A *ris Ecclesia plena sunt, ipse Magnentius eius legatus occideru, nihil eam necessitatem, cum ante oculos uerareetur, reueritus, nihilque gratiam beato tuo fratri in baptis- mate donatam respiciens, ueluti Daemon & furia infernalis in eum insluit, atque ita sanctissimus ille uir, martyrium affecitus est.*

Athanaf. Co-
stantem ap-
pellat Marti-
rem.

B *Et de eodem, Concilium Orthodoxorum, (apud Athanaf. de Synodis) Fuit, in-
quiunt, proinde nobis persuasissimum, iniquum esse, cum Imperator Constantius, ab obitu
suo dignus omni memoria, hanc fidem omni cura & diligentia conscriptam promulga-
rit, tum demum, ex quo ille baptizatus, ex hominibus in requiem sibi debitam transla-
tus est, aliquid noui in ea fidé moliri uelle. Hoc elogium sepulchrale, Constanti religio-
so Imperatori sufficiat, aduersus calumnias Ethnicon, & eorum Christianorum,*

*qui nimis facile ijsdem fidem præstiterunt. Hic, præter cætera, pro fide Catholica ge-
sta, hoc certe Magnus, & grata apud omnes memorie, quod Africanam Ecclesiam,
dijo & diuturno Schismate quassata, & discissam, ipse Imperatoria munificentia,
Populum sibi deuinciens, & militari terrore exagitans obstinatos Episcopos, vnitam
& pacificam reliquerit, rem a Constantino Patre tentatam, nec perfectam.*

Elogiū Con-
stantis.

C *Vulgata Constantis morte, Ariani nouis calumnijs redditum Athanasio Alexan-
driam intercludere moluntur. Socrates. a Sed Constantius, datis ad eum litteris, bo-
no animo esse iubet, recitat eas Athan. Epist. ad Solit. & in Apolog. ad Constan-
tium.*

a 2. c. 21.

D *De suo itinere Alexandriam versus, sic Athanasius, quasi de alio, in Apolog. 2.
Deductus igitur cum suis ad istum modum Athanasius, in peragranda Syria, Syros
& Palæstinos conuenit, qui Synodo Ierosolymit. coacta sinceriter eum, cum suis, exce-
perunt, & cum pace deduxerunt, simulque scripsierunt has litteras ad Episcopos, quas
recitat.*

b lib. 2. c. 12.

E *Viso suo Pastore Alexandrinj, publica conuiua celebrare, festos dies agere splen-
didissimos, eum magno honore aspicere, & Deum denique laudibus extollere cœpe-
runt. Theodore. b Sed præclara & admiranda sunt, quæ de suo aduentu narrat idem
Athanaf. epistola ad solit. plane digna quæ legitur.*

F *Vrsacius & Valens, ueteres Arij discipuli, & acres Athanafij calumniatores, cum
hoc anno haberetur Mediolani Concilium, absente tamen Constante, adhuc in viuis
Imperatore, præsentibus Romanæ Ecclesiæ presbyteris, pœnitentiā & veniam postulant, sed pro negotijs grauitate, Romam ad Iulium, de more, remittuntur; vt, coram
ipso, spectante Romana Ecclesia, exomologesim agerent. Quia, inquit Athan. Episto-
la ad Solitar. Vrsacius & Valens, quasi asua ipsorum conscientia flagellati, pœnitentiam
professi sunt: litterasque amicas & pacatas ad Episcopum, quas nullas ab eo acceperant,*

Vrsacius, &
Valens Aria-
ni, pœnit-
tiā agunt
ipud Rom.
Pont.

G *miserere, Romamque abeuntes, pœnitentiā egere, confitentes omnia, qua uel dixissent,
uel fecissent contra Athanaf. falsa esse, & nihil aliud quam calumniam, neque id simpli-
citer egere, sed ita ut anathemate execrarentur Arianam heresim, & pœnitentiā suā
scripto promulgarent. Libellus porro eorum Pœnitentię, extat apud Athan. in Apolog.
2. De Synodo Mediolanensi mentio est in Synodali Concilij Arimin. PP. in ea Ca-
tholicon; apud Athan. de Synodis & ad Solitar. & in epistola Osij ad Constantiu, Ur-
facius & Valens recepti in communionem a Romano Pont. subscripsierunt encyclicis
litteris Athanafij, quibus per Provincias colligebat communicationem Episcoporum,
quasi impendente præuidens tempestatem, & ad ipsummet scripsierunt, & eius litte-
ras expetierunt.*

H *Vetranio in Pannonia exercitus dux, apud Mursum, Legionum suffragio acclama-
tur Imperator. Zosim.*

Nepotianus
A. Constan-
tini ex so-
re nepos Ma-
gnentij ius-
tu Romæ cū
alijs occidi-
tut.

I *Romæ auditia Constantis nece, Nepotianus Constantini Magni ex Sorore Eutro-
pia Nepos, Augusti sibi nomen sumit, id sibi iure sanguinis vindicans, sed 28. à suscep-
to Imperio die, per Anicetum Præfetum, Romæ a Magnentio constitutum, occidi-
tur, cum Eutropia matre, & alijs eorundem pernecessarijs, de quibus Athanaf. ut de
amicissimis, & hospitibus suis Romæ cum esset, agit Apolog. ad Constantium, præter
Zosim. Viicit. alias.*

J *Legati a Magnentio destinantur ad Constantium, magni nominis totius Galliae*

Episcopi, Seruatius Tungrorum, & Maximinus Treuerorum Episcopi; cum comitibus Clemente & Valente; qui Alexandriam cum appulissent, bene cogniti Athanasio, bene de eo meriti, ab eo in communionem sunt recepti, de quo postea illi conflata fuit calumnia, quasi per hos ad Magnétium aduersus Constantium scripsisset, de qua se purgat, *Apolog. ad Constantium*.

Magnentius, ad demerendos, aliqua ex parte Gentilium animos, indulxit nocturnis sacrificijs patere Deorum templa, quod Constantis Rescripto uetus erat, ut ex Rescripto Constantij postea dato appareret.^a

Athanasius Constantij litteris communitus, ad triennium in sua Ecclesia perseuerauit, totus in Synaxibus, & Episcoporum Concilijs celebrandis, & congruentia Sardicensi, & Hierosolymitanæ Synodis sanciendo. Sed illud plane memorabile est, adeo auctam esse Alexandriae, eius reditu, & commemoratione, populi multitudinem, ut populum, Ecclesiam antea erectam non caperent, ita ut opus fuerit in solemnitate Paschali, recens a Constantio amplissimum templum, nec dum tamen dedicatum, adire, ibique Synaxes agere, quo permoti ualde Ariani, inde calumniam illi intendunt, quasi ausus esset, absque Constantij iusatu, eius templi Encænia celebrare, quam copiose purgat in *Apolog.* Constantius, non tam pietatis ergo, vt qui nunquam ab Arianiis se abduxisset, quam quod opportunum non esset, nec expediret Ægyptios, in tantis Imperij periculis irritare, huiusmodi delationes visus est contempnisse, totus in expeditione comparanda, cuius causa sanxisse hoc anno reperitur, vt qui ex indulgentia Principis, militiae vacationem ante legitimum tempus accepissent, ad eam reuocarentur.^b

a L.5. de Pa-
sa. C. Thos.

b 1. 4. de re-
mil. C. Thc.

Christi Annus Iulij Pap. Constantij Imp. Post Consulatum
351. 15. 15. Sergij & Nigriani

Constantius
Gallum Ca-
sarem creat.

Constantius, absque si liberorum, & Imperio, ob instantia a Persis & Tyrannis bella, nutante, noua init consilia, & Gallum, ex Constantio Constantini Magni fratre, & Galla matre genitum, vigesimum quintum annum etatis agentem, Casarem creat, tertij suis Quinquennalibus, collocata ei in matrimonium sorore Constantina, vt profecturus ipse in Occidente, aduersus Tyrannos, relinquaret qui Orientis administraret Imperium.

Iuliano quoque, quem haec tenus sub disciplina continuerat, liberiores laxat habenas.

Gallus Antiochij Cesar creatus, pro suo Christianæ pietatis & erga Martyres studio, nemus Daphnes in suburbio & templum, oraculo Apollinis & structura celebratum, expurgat & expiatum, tum superstitione Gentilium, tum intemperantium hominum contumelia, translatu illuc loculo Babylæ Martyris, olim Episcopi Antiocheni, ex quo statim Dæmonium mutum est redditum. Sozomenus & Chrysost. lib. contra Gentiles.

Iulianus & ipse Constantij frater Constantini filius, inuidia fraternali dignitatis extimulatus, & in spem erectus fore, ut aliquando potiretur Imperio; profecto Constantio Imp. in Occidentem, se totum Magicis studijs addixit, & sciscitandis Oraculis, & ariolis impedit, familiariter vsus omnium, qui tum sub specie Philosophiae, Magicam, quæ per Dæmonum sit invocationem, excolebant, Maximum, Aedesium, Chrysantium, Eusebium, Priscum, & Iamblicum; ac tum illud accidit, vt cum horribili specie Dæmonibus apparentibus, ille præ metu, ex consuetudine, se signo crucis muniens, eos fugarit, & præstigiator contra dixerit, eos aufugisse, quod eius factum abominarentur. hæc ex Theodoreto, Gregorio Nazian. & Eunapio.

Constantius Collecto in expeditionem exercitu, edicit, vt omnes sacro expientur baptismo, alioqui militia abdicentur (Theodoretus 3. c. 3.) ex quo factum, vt Gétiles qui id facere recusarent, exuti militia, ad paganitatem redacti, Pagani pariter, id est nō milites, dicerentur; indeque postea usurpatum, vt Ethnici omnes a Christianis Pagani sint nominati, quod exclusi Vrbibus, circa pagos Deos suos colerent, & clandestina sa-

Iulianus Ma-
gistrus addic.
c 1. 5. c. 18.

Pagani vnde
dixi Gétiles.

cra

A cra peragerent. Ex hoc ergo tempore, cum Christianis tantum militare licret, vnum cœpit esse militare sacramentum, quod ita ponitur a Vegetio. *Iurant*, inquit, *per Deum & Christum & Spiritum sanctum, & per Majestatem Imperatoris, quæ secundum Deum, generi humano diligenda est & colenda.*

S. Martinus
baptizatur.

Huius occasione legis, ut omnes militari imbuenterit sacro Baptismo, S. Martinus, adhuc Catechumenus, fuit baptizatus, annum agēs etatis trigesimum quintum, cum ante baptismum annos viginti militasset; qui natu anno Constantini undecimo, adscriptus est militiae, anno etatis decimo septimo, ex Edicto Constantini, quo iubebantur filii veteranorum ad militiam scribi. Ex Seuero, vita S. Martini, c. 1. & 23. & Dialogo, lib. 2. cap. 7. in quo tamen numeri annorum sunt admodum depravati, & ex Greg. Turon. Hist. Franc. lib. 1. cap. 36.

B Maximus Hierosolymorum Episcopus moritur. Hieronymus Chron. cum sedisset annos 20. qui sedere cœpit A. D. 331. post quem, Ecclesiam illam Ariani inuadunt. Hier. Chron. in quo successio Episcoporum post Maximum interuersa putatur, & ipsa dem confusa nominibus, in quibus ab eo variant, Epiphan. hær. 33. & 66. & Rufin. 1. cap. 23.

Ariani rursus
urgent calū-
niis Athan.

C Acacius Cesareae Palestinae Episcopus, defuncto Maximo Athanasij studiosissimo, & Ecclesia Hierosolymitana Ariorum successione perturbata, molitur cum suis Athanasiis per Constantium Imp. e sede sua rursum exturbare. primum igitur Vrascio & Valenti persuadent, vt cœlentur, penitentiā quā simularint, ex metu Constantis Principis exortā esse: deinde Constantio persuadent, nisi Athanasius, cuius se in dies cōmunioni plures Episcopi, etiā sua factio[n]is aggreditur à sede sua deturbetur, periclitari ne hæresis innolescat, & ipse cū illis hæreticus cōdēnetur: deniq[ue] litteras simulat̄ Athanasij ad Constantium, quibus eum rogarerit, vt proficisci di in Italiam sibi facultas daretur, cum ad eundem Constantius ipse rescripsit, & pro itinere commode confiando diploma dedit, qua tamen facultate non est usus, agnita hoītium fraude, ex Apolog. ad Constantium.

Paulus ep̄s.
C. P. rursum
ablegatur.

D Constantius egre ferens, quod Paulus sedem suam Constantinop. receperisset, Constantis fratris metu iam solutus, Philippo Praefecto inādat, vt eo eie[re]to, Macedonia subroget; qui eum ad se enocatum, clam per fenestram, tumultum Populi veritus, enim sum, in nauimque impositum, Thessalonicam, eius Patriam ablegat, & Macedoniū, aliquot millium de Populo cœde facta, in sede collocat. Qui Macedonius Pauli fautores varie vexat, alijs exturbatis, alijs cœsis, alijs in fronte compunctis. Socr. ^a nō suo loco, vt & Sozomen. ^b addit Socrat. ^c eum, Nouatianos etiam, vt Consumentialis fidem profitentes, tormentis adegit sibi vt communicarent, & in translatione loculi Constantini, magnam populi cœdem factam.

^a lib. 1. c. 12.
^b lib. 3. c. 8.
^c 4. c. 2.
c 2. c. 30.

E De Paulo in diuersa translatu exilia, ac demum ab Eusebianis strangulato, & Philippo Praefecto horum administristro, diuina eum ultione persequente, nondum vertete anno, praefectura, magna cum ignominia, spoliato, & in magna calamitate extincto, Athan. in epist. ad Solit. & in Apol. de fuga.

Paulus ep̄s
strangulatus
ab Ariani.

Christi Annus Iulij Pap. Constanti Imperat. Constantio Aug. 5^m. Coss.
352. 16. 16. & Gallo Cœsare.

E Vlius PP. migrat è vita, cum sedisset an. 15. m. 5. d. 17. Indices Vaticani.

Iulio attributa fuit quædam epistola ad Dionysium Corinthi Episcopum, & alie septem, quæ tamen Apollinaris esse probantur, a Leontio de se[ct]is T. 9. Biblioth. SS. PP. & Euagrio ^d in qua epistola deceptus est Gennad. cap. 2. putans esse Iulij.

^d lib. 3. c. 31.

Liberius Papa.

P Ost dies 25. Vacationis sedis, subrogatur Liberius Romanus, octaua Maij: qui in epistola sua ad Constantium, (quæ extat apud Luciferum Calaritanum in fine, &

T. 9.

T.9.Bibl.S.S.P.P.)sic de seipso; *Testis autem est mihi Deus; testis est tota, cuns suis membris Ecclesia, me fidelem (seu fidc) & me in Deum meum cuncta mundana, (ita ut Euangelica & Apostolica ratio praecepit) calcare, atque calcasse, non furore temerario, sed constituto atque obseruato iure Divino: atque in alio ministerio Ecclesiasiticus vivens, nihil per gloria cupiditatem, quod ad legem pertinebat, implevi, atque ad istud officium (testis est mihi Deus meus) ianuas accessi: in quo cupio quidem sine offensa Dei, quamdiu in seculo fuero, permanere.*

Orientalis Episcopi Ariani, audita Iulij morte, quem sibi aduersantem in omnibus semper vehementer experti erat, & subrogationem Liberij, collectis suis Communioneis Episcopis, Concilium habent, ex quo datis ad eum litteris, Catholicis ab eo unitatis communionem exposunt, & ipsdem Athanasium accusant. Verum eodem ferme tempore, redditæ sunt eidem litteræ ex Synodo septuaginta quinque Aegyptiorum Episcoporum, pro Athanasij defensione. Quibus ipse acceptis, ex utraque parte epistolis, eisdemque recitatibus, in Concilio tunc Romæ collecto, negatum est Ariani, quod à Libero postulabant; ne tamen huiusmodi occasione, Constantio Imp. cuius voluntate cuncta ista fiebant, ansa daretur grassandi in Romanam Ecclesiam, decretum est ut legatio ad eum, de cogendo Concilio mitteretur, que propter bellum, in sequentem annum est dilata. Ex epistola Liberij ad Cōstantiū, ex qua vt ex multis alijs, cōuincitum impostura, epistola eiusdem Liberij nomine, ipso ferme sua sedis ingressu, cōscripta, qua significat Athanasium a sua Communione, quod Romam vocatus venire noluisset, redditum alienum; in Hilar. fragm. lib. 1.

Constantius Pannoniam ingressus, magnisque pollicitationibus ad se attracto Vetraniōne, dum ad eius milites concionem habet, efficit, vt ab ipsdem purpura exuatur, & de solio detractus priuatus viuere cogatur. Zosimus lib. 2.

Extrat rescriptum Constantij hoc anno, Syrmij, in Pannonia datum, quo, Eunuchis, faciendo Testamenti facit potestatem, sed pro Collega Gallo irrepsit Constans. a

Constantius Imp. apud Mursum Pannoniae confligens cum Magnentio, vindictam exposcente numine, de innoxio Constantis sanguine, illum profligat & interficit, & Decentium Cæsarem ad laqueum adigit. Zosim. Vičt. Eutrop. Marcellin. hist. lib. 11.

Hoc primū bellū Christianorū inter se.

Vnde magis
afficitur Cō-
stantio Ariani.

Prospera in-
fanta Consta-
tinū, vt se e-
ternum vocet.
Nihil in felici-
tate peccantū

In hoc primum bello, Christiani contra Christianos; Cruces contra Cruces in vexillis, & labaris, proh scelus, concurrere, sed quorum alterius partis Tyrannus Dux esset, alterius vero hereticus Imperator, ut non alijs plane, quam his auspicibus, tantum decebat aggredi nefas.

Constantius, dum configitur, longe ab acie in æde Martyrum cum Valente Mursorum Episcopo Ariano refidens, euentum pugnae expectat. at Valés, qui callide per suos disponuerat, moneri de pugnae euentu, primus victoriam nunciat, ab Angelo id sibi significatum mentiens. Credulus Imperator palam postea dicere est solitus, se Valentis meritis, non virtute exercitus viciisse. Ab hoc initio ille eti Principis, extulere animos Ariani, potestate Regis vṣuri, ybi auctoritate sua parum valuissent. Ex Seuer. libro 2.

Constantius ex hac victoria, q̄ta Orientali, Occidentale adiecit Imperium in tantam. vehit arrogantiam vt (teste Ammiano lib. 15.) æternitatem meam, subscriberet, & Orbis totius se Dominum appellaret, & seipsum æternum nominaret, vt extat in pluribus eius Rescriptis; & Ariani illi adulantes, suum Cæsarem æternum appeararet, (Athanas. de Synodis) qui filium Dei æternum esse negarent. In eo plane illud verū esse comprobatum est: Nihil esse infelicius felicitate peccantium (quod est apud Senecam de Prudentia) si quidē ex hoc prospero terū successu putabat, & iactabat suam perfidiam, id est Ariananam, Diuino calculo comprobata, ex qua persuasione tenacis-

A fime illi deinceps inhæst, omniue conatu promouit, quasi in eo, Deo magnum obsequium præstaret; etiam ad modum Gentilium, Catholicam Ecclesiam persequens, & affligens, cuius eius falsæ persuasionis occasione, Lucifer Calaritanus, librum ad eum scripsit de Apoſtaticis Regibus, qui cum impissimi fuissent, magna tamen temporali felicitate potiti fuissent, *Vide, Constanti, inquit, tametsi contingat tibi in summa felicitate, in hac temporaria versari vita, tamen magis timere debes, quod Dei reserueris Iudicio, &c.*

Liber de A-
postaticis Re-
gibus Luci-
feri.

B Liberius ex Concilio Romano, Legatos mittit, Vincentium Capitæ Episcopū (qui idem in Concilio Nicæno, & Sardicensi legatus fuerat) & Marcellum æque in Campania Episcopum, qui Constantium de concepto furore placarent, quo edixerat, ut qui in damnationem Athiā nāsi non subscriberent, in exilium pellerentur (ut est apud Seuerum) & apud eum agerent de cogendo Aquileiæ Concilio, Agebat tum Imperator

Legatio Li-
berij ad Cō-
stantium.

C A relata, apud quem plures Ariani Episcopi, & aliquot occidetales in eorum communionem, per Constantium pellecti, Saturninus Arelatensis Episcopus, & Fortunatianus Aquileiensis, magni tum nominis vir, qui pro Athanasio & fide Catholica cum aliis Orthodoxis senserat in Concilio Sardicensi.

Legati Sedi-
satis Ariani
propter cau-
sa Athanas.

D Legati sedis Apostolicae, instantibus Ariani, consentiant subscribere in Athanasium, si tamen ijdem Arij hæresim condemnarent, quam cum se damnare non posse affirmarent, nihilominus Vincentius primarius Sedis Apostolicae legatus, importunitate Arianoꝝ, & Constantij viꝝ imperio, turpi lapsu, subscribit in Athanasium, quod item post fecerunt, Fortunatianus Aquileiæ, & Herminus Theſſalonicae. Ex epistola Liberij ad Constantium, apud Luciferum, & Athanasij Apolog. ad Constantiū.

a Extat in
Cod. Vat. nu.
2672. cuius
cit inscriptio
Cōcordia ca-
nonum.
Plures Cath.
epi ex Are-
lati. Cōc. pel-
luntur in exi-
lium.
Prodigiū vi-
sa crucis in
cœlo.

E Lapsum Vincentij tanti viri, Sancte sedis Apostolicae Legati, deplorat Liberius, Epistola ad Osium Cordub. & altera, ad Euseb. Vercellensem.

b 2. cap. 24.
c 4.c. 4.

F In Arelatensi illo Concilio, dum conflicantur inter se Ariani & Orthodoxi, Paulinus Episcopus Treuerensis, Maximino suffectus, agitur in exilium, Rodianus item, seu Rodianus Episcopus, necnon & Lucius Anneus Episcopus Mōguntinus delegatur in Phrygiam, quem secundo anno sui exilii, fuisse Arianoꝝ insidijs strangulatum, in locum eius ab Orthodoxis Maximini esse subrogatum, Acta eiusdem Maximi ſepe teſtantur, apud Sur. 18. Nouemb.

d 1.5. de pag.
& Sact. C.
Theod.

G Hoc quidem tempore, cum expugnatus eset Magnétius, ſignum crucis maximum mirifice apparens, adeo, ut admirabili ſplendore, ſuperaret lumen diei, viſum eſt Hierosolymis, circa tertiam diei horam, cum eſſet dies festus, qui dicitur Pentecôte, pertingens a loco qui dicitur Caluarie, uſque ad montem Oliveti. Artemius Martyr, ut eſt in eius Actis, apud Sur. 19. Octobr. Cyrill. Episcopus Hierosolym. post Maximū, de ea apparitione epistolam ſcripsit ad Constantium, extat in fine eius Cāthechēſi Mystagog. Hieronymus in Chron. Socra. b Sozomen. c Celebris anniuersaria memoria eſt huius apparitionis apud Græcos in Menol. 7. Maij.

e 1.10. de E-
pis. & cl. C.
Theod.

H Hoc porro prodigio videtur significatum, quod cum mundanus Imperator, bellum gesturus contra Ecclesiam, impietatis vexillum erexisset: Christum vexillum ſuum, quo impietatem debellauerat, ſustuliffe, & coelitus ostendiffe, quasi illud intonantem: Confidite ego vici mundum.

f 1.5. de fir-
bis q̄ tu' Ty-
ran. C. Theo.

I Conſtatij Rescriptum; Aboleantur ſacrificia nocturna, Magnentio auctore permifſa, & nefaria deinceps licentia repellatur, &c. d

g 1.7. de e-
xac. C. Theo.

J Aliud item de Clericorum immunitatē. e

h 1.10. de pre-
or. C. Theo.

K Aliud eiusdē alia irritas, alia probas acta ab eo, & eius Magistratib: Mediolani. f

i 1.10. de E-
pis. & cl. C.
Theod.

L Aliud de non infligendis poenis, corporibus debitorum. g

j 1.5. de fir-
bis q̄ tu' Ty-
ran. C. Theo.

M Constantiū hoc anno in Gallijs egisse Arelatā, auctor est Ammianus, lib. 14. ibiq; celebraſſe Natalem diem ſuum, & Id. Octobr. quo etatis ſuę annum trigesimum termi nabat: quam quidem celebritatem, in ſontium idem tradit fuisse ſanguine madidam, eorum ſcilicet, qui vel leuiffima ſuspitione de amicitia cum Magnentio labrassent, uel alii ex cauſis delatorum, calumnijs obnoxij fuissent. Sed quod ad diem Natalem Constantij pertinet, cum idibus August. celeb̄ari ſolitum, ipſius ad Senatum Rescriptum datum declarat. h

l 1.10. de pre-
or. C. Theo.

Orientalis fluctuat Imperium, Isauricis latronibus, longe lateque grassantibus: alia que ex parte Sarracenis collimitios infestantibus, atque etiam Persis Mesopotamiam inuadentibus. Ammian. lib. 14.

Gallus Cæsar affectans Imperium, in Magistratus complures, prætentis causis, immaniter furit. Idem Iudeos, qui interfectis per noctem militibus, arma ad rebellandum inuaserant, opprescit, cæsis multis hominum millibus, usque ad innoxiam ætatem, & Ciuitates eorum Diocesaream, Tiberiadem, & Diospolim, plurimaque oppida igni tradidit. Hier. chron. Sozom. a 1. 4. c. 6.

Christi Annus Liberij Pap. Constantij Imp.

354.

3.

18.

Constantio A. 7. ^E
G. Galli Cæsare 3. ^m
Coff.

Liberius Cō
cīl. fieri ipe
trat a Cōſt.
per Legatos.

Noua legatio a Liberio ad Constantium mittitur, Lucifero Calaritano Episcopo, Pancratio Rom. Ecclesiæ presbytero, & Hilario eiusdem Ecclesiæ Diacono, cum litteris ad Constantium destinatis; alij quoque ad Eusebium Vercellensem Episcopum, quibus negotiis legatorum, de Concilio a Constantio imperando commendabat. Is igitur Eusebius cum legatis vna profectus in Gallias ad Imperatorem, enixius agens, obtinuit ut Concilium celebraretur; quod sequenti anno Mediolani collectum est. qua re cognita, Liberius litteras ad Eusebium mittit, sui gaudij indices, & eius laudis plenas. Extant hæc litteræ ad Eusebium, in eius actis.

Constantius Consulatu suo septies, & Cæsaris tertium, egressus Arelate, Valentiam petiti, in Alemanorum Reges, qui in Gallias irruperant, arma moturus, sed pace ab eis, per Legatos petita, foedus cum eis feriit, & superatis alpibus, Mediolanum in Hiberna concessit. Ammianus lib. 14.

Gallus, Constantio suspectus, in Istria circumuentus à Constantianis, Cæsareis ornamenti spoliatus, & ad priuatam vitam redactus, paulo post capite trucidatur, & tatis anno 29. cum quadriennio imperasset, & Constantina eius vxor, paulo ante fuissest fabribus absumpta. Ammian. lib. 14. Perseuerasse usque ad exitum pietatem excolare, Theodoretus tradit, vtinam & fidei, mansuetudinem coniunxit. S. Greg. Nazian. orat. 1. in Iulia num hæret. in vtrum reiecat culpam, in Gallum, an in Constantium licet aperte non asserat vtrumque certè. deliquisse affirmat.

Plures alij quoque necati, & alij in exilium æcti, quod ob amicitiam cum Gallo in suspicionem venissent (Ammianus lib. 15.) in quibus exilio relegatis, fuerunt Eudoxius & Ätius heretici, vt habet Nicephorus. qui & recenset Theophilum quedam Arianum, cognominatum Indum, vt ipse ait, quem miserit Legatum ad Indos Constantius, de quo plura refert, ex Philostorgio heretico, quæ antiquiores Græci historici Theodoret. Socr. & Sozom. vt falsa & omni fide carentia, sunt ita auerlati, vt ne leuè quidem huius Theophili mentionem fecerint.

Suidas quoque ex Thalaſſio, hæretico item, illique summa familiaritate coniuncto, de eo refert, feminam Iudeam in vitam reuocasse.

Porro de hoc Philostorgio, hæc Photius in sua Bibliotheca, Philostorg. librum script de Religione, quasi historiam texens Ecclesiasticam, omnes Arianos extollens, & contumelia afficiens Catholicos, vt non sit historia, sed encomium Arianorum, &c. Vixit, ait, sub Theodosio iuniore, ad quod tempus posterioris libri historiam perduxit. Vide quam caute legenda, quæ ex lutoſo hæreticorum fonte Nicephorus & Suidas, deriuant.

Athanasius quinque Episcopos cum suis tribus Presbyteris Legatos mittit ad Imperatorem in Occidentem, qui suam innocentiam apud eum tecatur. Sozom. d Quod vero addit paulo post, cum accipisse Imperatoris litteras, quæ eum ad aulam euocaret, falsum esse plane perficitur ex Athanasio Apolog. ad Constantium, qua seimper excusat, se nec litteras, nec mandatum ab eo accepisse, & absq; eius Diplomatib. noluisse discedere Alexandria, quantumvis virginibus Arianijs, qui cum tot diplomatibus ingrediuntur eis.

b. 1. 3. c. 3.

c. 1. 9. c. 18. &
& 19.

d. 4. c. 8.

e. 1. 3. d. 10.

Fulianus

A Julianus Galli frater in suspicionem adductus conspirationis cum eo in Rom. Imp. ad Constantium perducitur, ibique redditu causa profectionis suæ ex Asia Athenas, doctrinarum scilicet causa, ut ipse aiebat (sed reuera addiscendæ Magia) suffragante Eusebia Imperatrici, imminens sibi periculum euadit, & impetrata venia, Athenas regreditur (Ammian. lib. 15.) vbi Greg. Nazianz. cum eo veritatus, ex eius aspectu, & moribus non vanus coniector extitit, eorum qua postea secuta sunt. *Quale malum Romanorum terra nutru, prolocutus; præfatus, Vimam falsus sim vates. ex Ora. Greg. 2. in eum.*

Prædictio
Nazianz. de
Iuliano.

B Florentissimæ hoc tempore erant Athenarum scholæ, quarum causa Julianus se eo proficiisci vehementer cupere demonstrauit. Docuit enim ibi, Constantij temporibus, Anatolius clarus orator, eidemque Imperatori percarus, qui ipsum Romanum euocatum, Præfectura Prætorij insigniuit; Proæresius item, qui ob dicendi facultatem, in Gallias primum, deinde Romanum ab ipso Constantio missus, ibidem ex S. C. statua donatus est, cum hac inscriptione: *Regina rerum Roma, Regi eloquentiæ; quem fuisse Christianum aliqua est coniectura, cum tradat S. Hier. in Chro. lege lata a Iuliano, ne Christiani liberalium artium doctores essent; permisum illi docere, ipsum vero sponte Scholas deferuisse, quantumvis Eunapius eum sibi afferat. De Proæresio etiam Sozomen. meminit lib. 6. c. 17. Musonius quoque, quem idem Julianus cessare iussit, denique Hemerius, & Libanius, quibus tradit Sozom. Greg. Nazianz. & Basiliūm, præceptoribus vsos esse.*

Athenarum
celebritas
sub Constan-
tio.

C Vigebant etiam tum in Oriente, in alijs quoque præclarioribus urbibus, Gymnasia in celebria, vt Cæsarea Palestinae, Alexandriae, & Constantinopolis, sed ceteris omnibus eminebant Athenæ, accidereque solebat, vt qui in alijs urbibus aliquandiu versati essent, tum demù Athenas, quasi penitus consummandi, se conferrent, quod fecisse scimus Gregorium & Basiliūm, quorum quasi cunabula, & progressus, & famam tū singularis amicitiæ, tum doctrinæ, describit Greg. orat. in laud. Basilij. Sed vt præstantes disciplinae Athenis florebant, ita Dæmonum cultus, & magicae artes vigebant, vt est apud Nazianz. in laudib. Basilij. Vterque autem Basili. & Greg. virginitatem coluerunt. Orat. in laud. Basili.

Gymnasia in
Oriente.

D Discessit prior Athenis Basilius, cum Gregorius vix ut remaneret potuerit inuitus compelli, cum iam ageret annum ætatis trigesimum, coactus ab Atheniensibus publice oratoriæ artem profiteri: sed nec diu post ipse se subducit, domum repetens; & Constantinopolis cum esset, accedit ut Alexandria rediret Cæsarius frater, philosophia & arte Medica apprime excultus, qui nec Senatoria oblata dignitate retineri potuit, quo minus parentes reniseret. Idem, Carm. de vita sua. Ex quibus redarguitur Rufinus, dū ait à Gregorio subductum Basiliūm è Doctoris Cathedra, manuque iniecta in Monasterium esse perductum.

Rufin. fallit
in Basilio.

E C oncilium Mediolanense, (trecentorum amplius Episcoporum ex Occidente, paucorum ex Oriente ut est apud Sozo. a) expeditum fuit a Liborio, ut cognita, ex conflatis in Athanasium calumnijs, Arianorum perfidia, tum à subscriptione in ipsum, tum a communicatione cum Ariani, ac multo magis ab eorum hæreti; Occidentales omnes procul abhorrent Episcopia: Constantio vero eo consilio concessum, vt collectos in unum, quos posset Catholicos Episcopos, ipse præsens ad subscribendum in Athanasium, adhibita vi quoque compelleret, quid & infelicissime præstít. Conuenerant fere Catholici Episcopi, omnia quæ Ariani postularent, esse facturos, & in Athanasium subscripturos, modo illi Nicænae fidei subscriptissent, quod diserte negarunt; quæ re in populum vulgata, magna indignatio exorta est, cuius populi iudicium & impetum timentes Ariani, & Dominico in Palatium concilium transfrerunt, ybi omnia pro libidine agunt, Constantio ad omnes eorum nutus consentiente,

a 4. c. 8.

In Conc. Me-
diol. Epiph. adi-
gunt ad sub-
scribendum
in Athan. re-
cusantes, exu-
lare iubent.

& cooperante, accusatorēm & Iudicem in Athanasium agente, & edicto publico eum condemnante. Ibi igitur adacti omnes ad subscribendum in Athanasium interminatione exilij. Qui subscribere recusarunt, Legati Sedis Apostolicae Lucifer, Calaritanus in Palæstina relegatur, (qui mirè constantia & præparati animi ad martyrium, contra Constantium Imp. scriptum librum, ad eum misit legendum) Panætius Presbyter in exilium agitur; Hilarius Diaconus nudatus, cæditur, & in exilium ejicitur: Dionysius item Mediolanensis Episcopus, & Eusebius Vercellensis, recusantes subscribere in Athanasium; ne cum damnatione Athanasij, fidem quoque Nicænam damnare viderentur, relegati. hæc de Actis in Concilio Mediolan. breuiter ex Athanasio epist. ad solitar. & Hilario ad Constantium.

De ijsdem item rebus, agunt Rufinus, ^a Seuerus, ^b Socrat. ^c & Sozom. ^d in quibus singulis aliqua sunt quæ corrigantur.

Emissi post hec Notarij, & Palatini, per Provincias, qui Episcopos in Ecclesijs suis commorantes in Athanasium subscribere cogerent, & cum suis populis Arianis comunicare; alioquin vincula, contumelias, exilia, bonorum direptiones passuros. Ath. ep. ad Solitar. & Hilar. ad Constantium. In locum electorum Episcoporum Arian intruduntur. Athan. ad Solitar. Dissoluens (Constantius) Christi, & Apostolorum insti-tuta, moresque Ecclesia inuertens; & ex locis peregrinis cum satellitu militari, Episcopos, ad populos inuiuos submittit, qui pro mutua inuicem cum populo notitia, minas secū deferunt, & diplomata ad Iudices. Ita enim Georgium Cappadocem Alexiadram, ita Germinium e Cyzico, Sirmium; ita è Laodicca, Nicomediam, Cecropium misit; ita Auxentium delatorem potius quam Christianum è Cappadocia Mediolanum amandanit, ut expulso inde, ob suam in Christum pietatem Dionysio, viro religioso, eum ibi Episcopum constitutus, hominem ne Romana quidem lingue, sed tantummodo hære-sos periret. hic quantumvis Catholicum se simularer, paucos inuenit, qui secum communicarent, ex quo Ecclesia Mediolanensis varie est exagitata, ex Hilario contra Auxentium.

Liberius cognitis insigniorum Episcoporum Occidentalium proscriptiōnibus, En-cyclicis eos litteris celebrat, illis gratulatur, & rogat, vt se de singulis certiores faciat. extant litteræ in Actis S. Eusebij.

Ariani, nihil Sedem Apostolicam, & Metropolim Romanæ ditionis, Romanam, reueriti, & secum cogitantes, si Liberium Romæ Episcopum, in nostram sententiam traxerimus, omnes breui superabimus, impellit Constantium ad eum allisciendum & trahendum. Is igitur Eusebium Spadonem Præfectum cubiculi, ad eum mittit, cum donis & litteris, per has minas, per illa blandiens, vt Athanasium damnaret, & Ariani communicaret.

Liberius respondit, id iure fieri nullo modo posse, nec debere, & dona reiecit. Quare cognita Constantius, scribit ad Leontium Præfectum Vrbi, vt vi aut dolo Liberiu ad se mittat, rumore vulgato, ingens terror, & perturbatio Vrbem inuadit, & ægre populi metu, qui eius ardore flagrabat, cum magna difficultate, noctis medio potuit a-sportari. Mediolanum cum venisset, longo cum eo sermone habito (qui exceptus a Notarijs, per Dialogismum à Theodoreto recitatur) Cōstantius nihil ab eo impetrat, infraicto animo, & ingenti cum libertate, pro fide & pietate Liberio perorante, & exiliū potius eligente, iussus igitur deportari vsque Beroecam Thraciæ. Constantius mittit illi in sumptus quingentos aureos, Eusebia Imperatrix totidem, quos omnes remisit, vt & alios ab Eusebio allatos, cum illa exprobatione. Tu Ecclesiæ orbis terra expulisti, & iam milbi, vt damnato & egenti affers elemosynam? Abi primum, & Christianus ipse fias. Athan. ad solit. Ammian. lib. 15. qui illis verbis designat auctoritatem Episcopi Romani, etiam apud hæreticos: Illud, inquit, (Constantius) Athanasius senser infestus, licet sciret impletum (exilium scilicet & abdicationem Athanasij) tamen auctoritate qua potuerat aeterna Vrbis Episcopi, firmari, desiderio nitebatur ardentiss.

Felix Diaconus Liberij, ab Arianis in eius locum ordinatur Episcopus: Fidem ille quidem Nicænam integre seruans, sed cum Arianis communicans, ob quam causam

popu-

a lib. p. c. 20.

b lib. 2.

c 2. c. 29.

d 4. c. 8.

Liberi^s pp.
varie tentat
vt subser-
bat in Atha-
nasium.

cli. 2. c. 16.

Liberius de-
portatur.

Diaconus Li-
berij illi sub-

B

C

D

E

- A populus illi Romanus non communicavit. Athanas. ad Solitar. Hier. in Chron. Theod. ^a Socrates ^b Sozomenus ^c Rufinus. ^d Eie&to in Exilium Liberio Papa , furem suum Ariani conuertunt in Osium Episcopum Cordubensem, gloria Confessionis iam ante sexaginta annos, illustrem, & tu prope centenarium, qui a Constantio enocatus, Imperatorem magnis rationibus con territum, de sententia deduxit, atque ita in patriam suam atque Ecclesiam rediit; rur sum eum aggreditur Constantius, instigantibus Episcopis Arianis, nunc blanditijs, nunc interminationibus, at ille infractus, inter omnes contumelias Epistolam scribit ad Constantium, plenam fidei, libertatis, & constantiaz, quæ extat apud Athanasium, epistola ad Solitarios; rursum eum ad se accerit Imperator , & cum ad subscriptionem in Athanasiū impellere requiret, pro exilio, integro anno illum detinet Sirmij. Constantius non contentus Catholicos Episcopos relegasit, & Arianos subrogas fe, Arianis impellentibus ad Proninciarum Rectores scribit, vt omnes Orthodoxos Clericos & Populos, quos sciebat Arianos exhorrescere, & penitus detestari, cum illis communicare compellant, quam impiam vim cognoscens S. Hilarius Pictauiensis, haud ita pridem Episcopus factus, supplicem libellum ad Constantium Imp. dat hoc ipso anno. Hilarius ciuis Pictauiensis, post Philosophos cognitos ac vanos deprehensos, diuinæ scripturæ libros perscrutatus, ex eis veri Dei cultum accépit, veritateque peruesti gata & inuenta, ac perfecte cognita, se tandem in classem fideliū, per lauacri sacramentum, jam proiecta ætate, coniugatus, & vna filia auctus, coniecit; nec longo post tempore, defuncto Pictauiensis ciuitatis Episcopo, miro vniuersorum consensu, deligitur eius sedis Antistes. Hic igitur diuina ope ad fortia peragenda, forti animo robo rarus, oculos in acerbissimam Ecclesiæ cladem coniiciens, eius miseratus, auctorem omnium Constantium Imperatorem libello scripto conuenit, supplicans & obtestans, vt fidem liberam esse uelle: Iudices a causis Ecclesiasticis abstinere iuberet, & Catholicos Episcopos ab exilio relaxaret. Constantius igitur, qui alios Orthodoxos exu lare iusserat Episcopos, Hilarium perferendum hoc quidem anno sibi putauit, ne Gallias, ob inuasionem Barbarorum nutantes, quas sciret esse Catholicas, a se alienaret, & aliquid illi indulgendum censuit, rescribens ad Seuerum, ne Iudices sibi negocia Ecclesiastica usurparent, neue causas cognoscerent Clericorum, quod ille petierat.
- B Imparem igitur sentiens se Constantius tantis motibus, Julianum Cæsarem creat, Sorore Helena Virgine illi in Matrimonio collocata, & aduersus Barbaros immittit in Gallias. Ammian. lib. 15.
- C rarū, oculos in acerbissimam Ecclesiæ cladem coniiciens, eius miseratus, auctorem omnium Constantium Imperatorem libello scripto conuenit, supplicans & obtestans, ut fidem liberam esse uelle: Iudices a causis Ecclesiasticis abstinere iuberet, & Catholicos Episcopos ab exilio relaxaret. Constantius igitur, qui alios Orthodoxos exu lare iusserat Episcopos, Hilarium perferendum hoc quidem anno sibi putauit, ne Gallias, ob inuasionem Barbarorum nutantes, quas sciret esse Catholicas, a se alienaret, & aliquid illi indulgendum censuit, rescribens ad Seuerum, ne Iudices sibi negocia Ecclesiastica usurparent, neue causas cognoscerent Clericorum, quod ille petierat.
- D Julianus veniens in Gallias, ab omnibus ignoratus (ait Eunapius) quod Deorum cultui addictus esset, ad conciliando sibi animos Catholicorum, quibus sciebat ini sum esse Constantium, non modo Christianus, sed & Catholicus videri voluit, & Hilarium ac ceteros Episcopos, pluribus officijs demereri studuit, quod de se affirmat Hilarius, in lib. ad Constantium, post exilium, scripto.
- E Quot, quantaque mala Constantius in Ecclesiam Catholicam intulerit, ex ijs que dicta sunt, de aliquibus Ecclesijs, colligi potest, trans mare quoque in Africam, trans gressam esse in Catholicos persecutionem, Athanasiū assertione, Apolog. 2. in fine compertum habetur, sed exciderunt de his omnia monumenta, vel, ob malorum multiplicitatē, & frequentiam, absque memoria præteriere.

Christi Annus : *Liberij Pap.* : *Conf. Imp.* : *Constantio Aug. 8.^m* : *& Juliano Cæs.* *Coff.*
356. : 5. : 20. :

H Vius anni exordio 8.kal. Febr. Constantius Imp. aduersus Haruspices, Magos, & alios Gentilicæ superstitionis cultores rescribit ad pop. f

Idemque sequenti mense Feb. aduersus Idololatras eiusmodi promulgavit Edictū: Pœna capitis sub iugari præcipimus eos, quos operam Sacrificijs dare, vel colere si mulacra constititerit. Dat. xj. kal. Mart. Mediolani, Constan. viij. & Juliano Coss. Has

rogatur in
sede Rom.
^a 2.c. 17.
^b 2.c. 29.
^c 4.c. 10.
^d 1.c. 22.
Osium Ep's
varie tentat.

De Hilario
Pictauensi.

Hilarius li.
bello conue
nit Const.

Né laici ca
sas cognos
scat clericor
um, edicit
Constantius.
e L. 12. de e
pisc. & cler.
C. Theod.
Julianus Cæ
sar creatur.

f C. Theo. de
Malef. & Ma
them.
Constantij
leges.
g L. 6. de Pa
gan. C. The.

haud dubium veritus est ipse Julianus Cæsar leges : nam de eo Ammian.lib. 16. sub hoc anno ijsdemque Cois. testatur, quod noctu surgens, occulte supplicabat Mercurio.

Porro sanctionem quoque hoc ipso anno idem Constantius edidit aduersus Apostatas.

a. C. Theod.
l. i. d. Apost.

Militaris &
plusquā bar-
barica irru-
ptio in Ec-
clesia Alex-
ad capiendū
Athanas.

Dirissima p-
secutio i A-
than. & oēs
catholicos.

Dux interim militis Syrianus, mandato Imperatoris Alexandriam veniens, cum populo Alexandrino, cum iure iurando pollicitus esset, se nihil moliturum, donec legationem mitterent ad Imperatorem, ex improviso 5. kal. Febr. intempesta nocte, populo in Ecclesia cum Episcopo pernoctante in orationibus, cum pluribus quā quinque armatorum milibus cinctam irrupit Ecclesiā, ne quisquā elaberetur, querēdo ad necē vni Athanasi intentus, qui a Monachis, & Clericis abstractus, per medios milites inoffense, Domino Duce & protectore, pertransiens, nihil ipsi sentientibus, elapsus, solitudinem petiit, milites porro tam nefandas, & horrendas cædes Clericorum Virginum, laicorum fecerunt, ut omnem superent barbariem, quas & Populus Alexandrinus Catholica Ecclesia ad Constantium prescripsit, initio huius anni, post Consulatum Arbetionis & Lolliani, cum de nouis Consulibus nuncius nondum esset alatus, extat apud Athanas. ad Solitar. eadem narrat Athan. Apolog. ad Constantium, & de fuga sua. Interim Georgius Cappadox a Constantio in Athanasij locum designatus, adiueniens, homo, qualem descr. ipsit Gregor. Nazianz. in laudibus Athanasij, plane monstrum, ex omnibus vitorum & dedecorum sordibus conflatum, aliam ingentem cladem intulit Ecclesię Alexandrinę, de quo Athan. ad solit. & Lucifer lib. 1. pro Athan.

Athanasius ex impiorum manibus elapsus in solitudinem ; & sibi bene conscius, cogitans de adeundo Constantio, iamque iter ingrediens, fama percipit Liberium, Osium, & alios Orthodoxos Episcopos, cum Presbyteris & Diaconis, in Exilium exterminatos esse, & Vincentium Seditis Apostolicę Legatum, & Fortunatianum Aquileiā, & alios contumelijs & ui adactos ad subscribendum in sui damnationem, denuo alia atrox fama de Agypto & Lybia illi ad aures allabitur, de Episcopis prope nonaginta pulsis, Ecclesiisque professoribus Arii traditis, sexdecim in Exilium actis, ceteris deinde aut fugatis, aut ad simulationem hærefoe coactis, summam illatam fuisse persecutionem. Captum nihilominus iter vrgens Athanasius, ecce tertia de nouo allabitur fama de Fruinentio Episcopo Auxumis abducendo, seque vbiunque, etiam apud Barbaros, perquirendo & deportando, populisque & Clericis ad communionem hærefoe cogendis, & non obtemperantibus interficiendis, quæ res non verbis tantum iactata, sed opere quoque completa fuit, hæc Athan. Apolog. ad Constantium, in qua & profert litteras Constantij, hoc anno ad Alexandrinos datas, cū accepisset quæ Alexandria contigissent, quibus non probat tantum quæ gesta essent, sed & ijsdem Athanasium plurimi prosequitur contumelijs, ac deum, ut Georgiū Episcopum recipiant, adhortatur: & quas item dederat ad Magistratus aduersus Fruumentium.

His auditis Athanasius in Eremum se refert, plane perspiciens se ad necem quærī, & deinceps in ea Apologia prosequitur, & exaggerat crudelitatem exercitā ab Arianiis in sacras Virgines, eademque in epistola ad solitarios, enarrat intusiones præterea armatorum in Ecclesiam, lapidationes, flagellationes, cædes, incendia, direptiones per ipsos Gentiles, ab Arianiis immissois, sed & Diuinam vltionem refert in petulan- tem quendam, qui Thronum Episcopalem ignominia afficit; & dum conuellere nititur, fragmento ligni in ventrem ipsius fessilente, & quasi ab ipsa vltione impacto, intestina perfoissus, viscera effudit; & in altefum quendam Ethnicum, qui cæcitatem percussus, nihil videret, nec intelligeret ubi nam terrarum esset, & vix post diem ad mentem redierit, quibus conspectis, Ethnici quidem in metu erant, neque plura ausi sunt, Ariani absque ullo rubore magis, magisque induratis, & atrociora, indies agitantibus. Episcopi igitur & Clerici Catholicī vndique Ecclesijs pulsi, alijs tormentis affetti, alijs cæsi, alijs ad metalla damnati, alijs relegati, ut hæc persecutio longe immanior probetur, quam quæ a Gentilibus facta fuerunt. In eorum potro Episcoporum lo-

cum,

A cum, suspecti indignissimi, libidinosi, Ethnici, ne Catechismo quidem imbuti, modo aurum darent, nulla alterius rei ratione habita.

Athanasiū verisimile est, Antonium adhuc superstitem, saltem iniurisse, si minus diutius apud eum manere licuit. Porro ad exitandos curiosissime eum indagantes Arianos, quasi canes uenaticos, occultiores latebras ipsum quæsiisse oportuit, ubi usque ad Constantij obitum commoratus, haud ociosus transegit, ibi enim complura conscripsit, quæ ad roborandos in fide Catholicos, lapsos erigendos, Arianos exagitandos, magnopere conducerent. Tunc enim luculentam illam epistolam elucubravit, ad omnes in Eremo solitariam uitam agentes, ut, quos singulos non posset, simul omnes nobili illa scriptione inuiseret, & de impiissimis Arianorum facinoribus in Ecclesiā

Epistola ad
solitarios ab
Athan. quan
do scripta.

B Alexandrinam, certiores faceret, ne ex eorum calumnijs quemquam illorum tentatio ulla pulsaret, quam quidem hoc ipso anno ab eo scriptam esse, ex eo facile potest intel ligi, quod res gestas huius tantum præsentis anni oratione prosecutus, quæ post acciderunt, minime attigit.

Tunc etiam, cum durissimum accepisset nuncium de his quæ Deo dicatae Virgines passæ essent, acerbissimos casus iugiter lacrymis prosecutus, eas consolaturus, litteras ad ipsas scripsit, quæ non extant, sed ex eis tantum breve fragmentum apud Theodoretum.^a

Quod insuper accepisset, Arianos ignauia & socordia nomine fugam suam infamare penes populum non desinere, calumniantes scilicet, quod malæ causæ diffusus, scolum uertisset, nec boni pastoris numeros explesset, animam suam pro ouibus ponendo, egregium illum commentarium elaborauit, Apologiam scilicet de fuga sua; quam etiam fugam S. Augustinus probauit, adducens eam in exemplum, epist. 180. ad Honoram.

a lib. 2. c. 14.
Athan. Apo
log. de fuga.

C Quod autem Ariani, & in primis Constantius, dictis & scriptis plurimas & impudentissimas calumnias de eo spargere non cessarent, ut sua in ipsum atrocia facta, aliquo pretextu iustitiae obuelarent, ad simpliciores decipiendos, Apologiam scripsit ad Constantium, qua singulas calumnias confutando recenset.

Athan. Apo
log. ad Con
stantium.

Eodem quoque latebraruin ipsius tempore, sed ultimo eius articulo, nempe post biennium, soluto iam Liberio ab exilio poena, idem Athanasius pro se scripsit Apologiam, quam secundam vocant, eandemque cunctis communem.

Athan. Apo
log. 2. cōsis.

D Antequam autem Athanasius latebris illis abstrusioribus confoueretur, a magno illo Serapione Thmoeos Episcopo, & que exule fidei causa, accepit litteras, quibus rogabatur scribere, quæ passus esset ab Ariani, deque Ariana hæresi & auctore Ario, ac denique de ipsius interitu, quo fine diem clausisset extremum, non tam sui causa, qui omnia satis perspecta haberet, quam aliorum titubantium fratrum in fide, vt rerum veritate percognita, confirmarentur. Sed, quod primo loco petebatur, ait se iam præstitisse in epistola illa ad Solitarios; tertium vero de Arii morte in responsione illa exequitur, sed magna cum modestia.

Lucifer
duos li. exul
scribit cōtra
Cōstantium.
Tertium cō
tra eundem
de non com
municando
cum hæreti
cis.

E Episcopi illi, qui pro tuenda Athanasij innocentia, in Conciliabulo illo Mediolanensi fuerant in exilia deportati, quantumlibet inter hostes, non desiere eiusdem in nocentiam prædicare; & cum liceret, etiam literis contestari, sed in primis id egregie præstitit Lucifer Episcopus Calaritanus. Hic enim, cum exul ageret, pro Athanasio aduersus Constantium duos libros conscripsit, tertium contra eundem, de non cōmunicando cū hæreticis; rursum quartū, de Regibus Apostaticis, quos quidē certo hor mini ad Constantium perferendos dedit. Quid autem illis acceptis Constantius fecerit, haud satis liquet, scimus tamen eum, hominem alioqui fœtissimum, interdum affectasse patientiam quandam Philosophicam, ex ijs quæ scribit Greg. Nazianz. carmine de iracundia. Ceterum aduersus reprehensorem suum expostulasse Constantium, illis lectis libris, ipse Lucifer illo commentario, quem postea in eum ingeminnans scripsit, De non parcendo delinquentibus, demonstrat ipsius exordio, cum ait: Superatum te Imperator a Dei seruas, ex omni cum conspexis parte, dixisti, passum te ac pati, contra monita scripturarum, contumeliam: Dicis nos insolentes exitisse circa te, quem honorari decuerit. Si quisquam Dei cultorum pepercit Apostaticis, sent

Quartum
le Regibus
Apostaticis.
Quintum de
non parcen
do in Deum
delinquenti
bus.

Sextum, mo
riēdūm pro
filio Dei.

vera, quæ dicitur de nobis, &c. porro grauioribus eum illo libro exigitat inuestigatio. Rursum vero idem Lucifer, quod autumaret Constantium eiusque Ministros in neminem suam conspiraturos, alium addidit commentarium, cuius est titulus & argumentum. Moriendum pro filio Dei: sed hunc postea scriptum esse constat, nempe, post Cōciliabulum Sirmianum & C.P^{num} in quo Eudoxius, cuius mentionem habet, suscep̄tus est in locum Macedonij: in quo, quod meminit de recenti clade Alexandrina, diuersam esse satis indicat ab ea, quæ fuit ab Athanasio descripta.

Athanasius, his ad se perlatis, Eutychetem Diaconum suum cum litteris mittit ad Luciferum (extat apud Lucif. prope finem) in quibus præter alia. Peruenit ad nos, inquit, scriptissime sanctitatem tuam Augusto Constantio, & magis, magis que miramur, quia in medio tanquam scorpionum, habitans, animi tamcn libertate vicris, ut vel monendo, vel docendo, vel emendando, errantes ad lumen veritatis adducas. Rogo igitur, rogam mecum etiam omnes Confessores, ut digneris nobis exemplum destinare, ut non tantum auditu, sed etiam ex litteris perspicere possint omnes, anima tua virtutem, fidei que fiduciam & libertatem, &c.

His Lucifer acceptis litteris, exemplar omnium scriptiorum, quas ad Constantium dederat, libenter impertitus est, quas cum Athanasius, magna animi admiracione atque lætitia, perlegisset, alias ad eundem litteras misit, quibus, & quo statu res fuerint, reddidit certiorem; nempe de grassatione facta in sanctos Monachos, in odiu Athanasij, quasi ipsum receperint, & occultassent; deque fuga iterum ab ipso captata, & in occultioribus latebris, quæsito perfugio, in illis inter cetera;

Acceptimus uaque epistolas & libros, religiosissimam ac sapientissimam animam tuam, in quibus perspeximus imaginem Apostolicam, fiduciam Propheticam, Magisterium veritatis, doctrinam vere fidei, vitam coelestem, Martyrij gloriam, triumphos aduersus heresim Arianam, iraditionem integrum Patrium nostrorum, regulam reclamam Ecclesiastici ordinis, & vere Lucifer, qui iuxta nomen, lumen veritatis ferens, posuisti super Cadelabrum, ut luceat omnibus. haec & alia plurima de laudibus eius: sed & illa: Testis est autem Dominus, quia nec parentes, quos habeo, potui videre, ex quo persequuntur nos. Quid enim non faciunt Ariani? itinera obseruant, curas agunt de profiscientibus, & exentibus de Cimitate, naues quarunt, Eremos circumneunt, domos perturbant, concutunt fratres, singulis negotijs concinnant. Sed Deo gratias, dum hac agunt, tanto magis & plus execratur ab omnibus, & cognoscuntur vere, (ut dicit sanctus tua) mancipia esse Antichristi, &c. Quæ latine scripta, Athanasius idem in Græcum sermonem conuertit, quo Orientalibus omnibus communiores essent. testatur id quidem Marcellinus, in libello ad Theodosium, de Schismate Vrsicini.

Cum autem constet Constantium & Arianos in tam multos alios, tam crudeliter sauiisse, quod ipsi, tanta eos libertate feriente & lacerantem, pepercissent, plane apparet eos illi gloriam Martyrij iuvidisse, cuius se adeo cupidum esse, tot tantisque editis scriptis præferebat, & Constantij expressam fuisse iustitionem, ne idem Lucifer, quam auide cupiebat, dignaretur corona Martyrij. Nec tamen quiete agere est permisus in uno loco exiliij, quarto, ad diuersa loca mutatus, ut auctor est Marcellinus, ex quo conciliari poslunt, qui diuersorum eius exiliij locorum meminerunt.

Abstruse porro illæ latebre, in quibus nec fratres, nec libere aërem videre licebat, ut ipse ait, in epistola ad Luciferum posteriore, uerisimile est sicciam illam cisternam fuisse, in qua, Rufinus ^a & Sozomenus ^b mentionem faciunt, eum per sex annos latuisse; nec potuit tamen nisi per quinquennium, vsque ad obitum Constantij; sed neque illud integrum, à tempore, quo e Monachorum contubernio, vitaturus exquisitissimas Arianorum indagationes, secessit, ut ipsem etiam affirmat.

Quod vero Sozomenus ^c addit de sex aliocū annorum latebris, apud formosissimam Virginem, plane falsum est de annis; qui, præter annos latebrarum in Cisterna, nulli sunt, & improbabile de Virgine; & forte de commentis Arianorum haustum, ad infamandum sanctum uirum. quod uero Palladius in Lausiaci, se eam Virginem non uisse testatur, cum esset Septuagenaria, ita interpretarer, ipsum Athanasium eo fugaz inopinata improviso impetu, cum Syrianus Ecclesiam, ad eum intercipiendum inua-

fisset,

Athan. peti
libros Luci
feri contra
Constantiū,
& acceptos
laudat, & ad
miratur.

Athanasij e
logium de
Lucifero.

Eodem in
Græcum ser
monē uertit
Athanasij.

Abstruse A
thanasij late
bre quæ.
a lib. I. c. 18.
b 4. c. 9.

c lib. 5. c. 6.
Quod de la
tebris apud
Virginem ha
bet Sozomenus
falsum.

A

C

D

E

A siasset, qualescumque latebras sibi opportune tunc oblatas caprantem, dictæ Virginis domum ingressum esse, sed mox inde (quod ipse testatur) recedentem, Eremum petitse.

De ceteris propter Catholicam fidem exilibus, sic Seuerus: *Ceterum exules satis constat, totius orbis studijs celebratos, pecuniasque eis in sumptum affatum congefas, legationibus quoque eos Catholica plebis, ex omnibus fere Provincijs frequentatos. & de ijsdem Confessoribus S. Ambrosius ad Ecclesiam Vercell. ep. 72. Errauerunt toto orbe, vi nihil habentes, & possidentes omnia. Quocunque missi essent, locus deliciarum putabatur, neque enim illis quidquam decrat, quibus fides locuples abundabat, &c.*

Exules pro
fide Episco-
pi, ubique ce-
lebrati.

B Eusebius Vercellensis Episcopus Scythopolim Palæstinæ ablegatus, primum apud Iosephum Comitem, ex Iudeo, Christianum factum, & Comitatus honore a Constantino honestatum, hospitio exceptus, & magna cū charitate tractatus est; ad cuius visitationem (Eusebij) ego & alij fratres (ait Epiphan. hæresi 30.) illuc profecti; etiam ipsi apud eum (Iosephum Comitem) diuertimus; posta Iosepho diuulfus, diræ custodiæ manipatus est, sub Patrophilo veteroso hæretico, Arij quondam socio, & homine immanissimo, quæ autem & quanta passus sit sub eo, libellus ad eum mis- sus, & litteris ad suos Vercellenses adjunctus, indicat; porro in illis eius ad Vercellenses litteris, quæ extant, elicit ueri Pastoris erga suas oves affectus. alias eius æruminas legere potes apud Ambros. ser. 69. qui creditur esse S. Maximi. sed in alia, ac alia loca amandatum, testes sunt Hiero. in script. Rufin. ^a Socrat. ^b Theodor. ^c Sozom. ^d a lib. 2. c. 27.
^b 3. c. 4.
^c 3. c. 4.
^d 5. c. 11. Dionys. Me-
diol. Paulin.
Treuerens.
Mart.
e ep. ad Ver-
cell. 82.

C Inter alios illos Occidentis, Confessione claros Episcopos exiles, duo ex ipsis promeriti sunt Coronam Martyrij, nempe S. Dionysius Mediolanensis, & S. Paulinus Episcopus Treuerensis. De Dionysio enim hæc habet S. Ambrosius. ^e *Denique & Dionysius exegit votis, ut in exilio uitam poneret, ne regressus confusa institutis & usu infidelium studia plebis, aut Cleri inueniret; meruit hanc gratiam, ut pacem Domini tranquillo affectu secum referret, itaque ut Eusebius sanctus, prior lenuit vexillum confessionis, ita B. Dionysius in exiliis locis, propiore Mariyribus titulo, exhalauit.* Cum igitur Dionysius in Cappadocia, vnde Axentinus venerat, in grauiorem pœnam exulare iussus esset, ibi Arianorum ex more, exagitatus ærumnis, mortuus est, sed, quo anno, non conitat.

D Paulinus vero anno 23. Constantij Imp. Corona martyrij morte auctus, ponitur in Chronico a S. Hieronymo.

Byterense
Cōc. ex quo
Hilarij mit-
titur in ex-
iliū.

Hoc eodem anno agitur in Gallia Narbonensi, prope Arelatem, Byterris Concilium, ex quo, factione Saturnini Arelatenis Episcopi Ariani, S. Hilarius Pictauiensis Episcopus, quod resisteret Arianae impietati, mittitur in exilium in Phrygiam. hoc quidē hoc anno contigisse colligitur ex Seuero, & ipsomet Hilario ad Constantium, apud quem: *Nec lenem, inquit, habeo querela mea testem, Dominum meum religiosum Cesarem tuum Iulianum, qui plus in exilio me à malis, contumelia, quam ego iniuria, perulus; quem hoc anno in Gallias peruenisse constat, & contra eundem Constantium; Post sanctorum virorum (inquit) exilia, Paulini, Eusebij, Luciferi, Dionysij, quinto ab hinc anno, Saturnini & Vrsaci, ac Valenii communione me, cum Gallicanis episcopis separavi, induita cet eris consoribus eorum resipisciendi facultate, &c. quarto si quidem anno & ultimo sui exilij illa scripsit ad Constantium.*

E Causa cogendi Concilij illius fuit Arianis, quod cum electis in Exilium, ob fidem Catholicam, tanta fama celebribus Episcopis, non posset amplius persecutio Arianorum aduersus Ecclesiam Catholicam dissimulari; & Hilarius ac ceteri Gallicani Episcopi, mutuo consensu, Decreto edito, se a Communione Saturnini, Valentis, & Vrsaci, segregassent, & excommunicatione seriendos statuissent, qui non se quamprimum ab illorum communione separarent; Saturninus in primis & alij Ariani, videntes se Anathemati traditos, ab omnibus evitando, egerunt fauore Constantij, vt Byterris, in Saturnini Dicecefi, Concilium cogeretur, quo Præsidum vi, Catholici Episcopi venire compellerentur. In quo S. Hilarius timens, ne ijdem Ariani, (vt alijs sepe fecerant) simulatione agerent, & mentito substantia nomine, simplicitatem plurimorum Orthodoxorum Episcoporum circumuenirent, libellum legendum obtulit, quo Aria-

a lib. 1.c. 20.

Mirum unde Hilario tanta eruditio Ecclesia stica tam re pente.

Matrona Rom. redditū imperat̄ Li berio.

b 2.c 17.

Martinus honestam peti missione abello.

Eusebia A. inuidet Iuliano successione Imperio.

Eusebia A. erudita & prudens, sed hæretica.

c Imminut. cle. l.j. d col. Justr. Cod. Thsod.

norum latebræ, & dolosæ eorum panderentur infidie, eosdenique esse hæreticos, cunctis perspicue demonstraretur; sed restiterunt complures, ne ingesta ab Hilario legerentur, quod ipse testatur contra Constantium. Exilium igitur illi a Saturnino procuratum est, circumuento Imperatore. Rhodanum quoque Tolosanum Antifuerit; ait Seuerus, qui natura lenior, non tam suis viribus, quam Hilary societate, non cesserat, eadem conditio implicuit. De vtriusque exilio Rufin. quoque meminit. a ceteris ut ait remenantibus, vel ignorantibus, vel non credentibus.

Sed miraculum plane est, Hilarium ex coniugio ad Episcopatum assumptum, virum alioqui eruditum, controversiarum tamen Ecclesiasticarum profrus ignarum, adeo ut ipsum quoque præteriret Nicænum Concilium, notum omnibus, (quod incredibile videri posset, nisi ipsemet affirmaret in lib. de Synodis in fine) tantum de repente, cum opus fuit, extitisse Doctorem, & Antagonistam aduersus Arianos.

Hoc eodem anno, tertio kal. Maias, Constantius Imp. in Vrbem se contulit, Triumphum agens de Magnentio Tyranno extineto, quem describit Ammian. lib. 16. vbi à Nobilium & Magistratum vxoribus exoratus, redditum Liberij ab exilio, indulget. ex Theodoreto. b

Idem Constantius A. Victoria simulacrum cum Ara, vnicum in Capitolio Idolum relictum, super rhedam impositum, & in vestibulo Capitolij collocatum, (vt ait Tacitus lib. 17.) quod à Constantini Patre Constantio cultum, à Constantino autem Christiano Principe non remotum, a Constante vero sublatum, restitutum per Magnentium, tolli rursum curauit. Symmach. in relat. ad Valentiniandum A.

Cupiens Constantius Romæ, augustissima omnium sede, diutius morari, diuino iudicio non permittitur, ne contagio Arianorum, quos circum se habebat, vrbs contaminaret; coactus trigesimo postquam ingressus est die, abire, ob auditas Barbarorum incursiones in plures Romani Imp. Provincias.

Eudoxius, Germaniciæ Syriæ Vrbis Episcopus, ob id quod Gallo fauisset, relegatus, & post restitutus, Romæ dum esset cum Constantio, audita morte Leontij Episcopi Antiocheni, sub specie consulendi Ecclesiæ suæ, dimissione impetrata, per cubicularios Imperatoris, sua ipsius sede dimissa, per dolum in Episcopatum Antiochiae subrepit, moliturque ut Aëtium denuo in Ecclesiam reducat, hominem supra Arium impianum, de quo plura Epiph. hæc. 76.

Iuliano Cæsare aduersus Barbaros in Gallias effusos bellum gerente, & ad pacem adigente (Ammian. lib. 16.) S. Martinus qui iam Vigintiquatuor stipendia meruerat, honestam petit missione, de quo Seuerus vitæ S. Martini cap. 3. Quod autem idem Seuerus subdit de Martino, eum relicta militia conuenisse S. Hilarius Ecclesiæ Pictaviensis Episcopum, id contigilse oportuit, antequam Hilarius ab Arianis in exiliu mitteretur.

Eusebia Augusta, Constantij vxor, quæ Julianum periculo subtraxerat, eadem ipsa, quod careret liberis, cœpit inuidere eius in Imperium successioni, & Helenæ sorori Constantij, Vxori Iuliani, quæ situm venenum bibere, per fraudem illexit, vt quotiescumque conceperisset, immaturum abiceret partum: quæ & ptidem in Galijs cum matrem genuisset, infante in dolo perdidit. Ammian. lib. 16. At consilium Dei erat hoc, ne in Apostata fide sobole propagaretur impietas.

Eadem Eusebia erudita & prudens, supra muliebrem sexum, (vt de ea tradit Zosimus) sed hæretica, cuius consilio Constantius cuncta perageret, & cuius sententia omnes Magistratus aduersus fidem Catholicam mouerentur, fax & gladius Ecclesiæ, iure nominari potest.

Hoc item anno, mense Decembri, Constantius Imperator Rescripto, exemptos voluit Clericos a collatione lustrali, reliquos autem homines obligatos. e

Christi Annus	Liberij Pap.	Constantij Imp.	Constantio 9. ^m & Iuliano 2.	Coff.
357.	6.	21.		

Concilium Sirmiense sub Constantio Imp. dum Sirmij ageret, (ante annos sex male positum a Socrate & Sozomeno ^b ea occasione ab Arianis coactum, quod Catholicum nomen affectantes, id se consequi posse putarunt, si hæreticos de filio Dei, humiliiter & abiecte nimis sentientes, impugnarent; ac propterea Ancyra in Galatia, aduersus Aëtium decreuerunt Concilium Ancyranum, & aduersus Photinum, episcopum Sirmensem, pariter negantem in filio Diuinam cum Patre substantiam, & omnimodam cum eo similitudinem, Sirmense.

a lib. 2. c. 14.
b lib. 4. c. 5.
Catholicum
nomen affec-
tantes Aria-
ni damnant
hæreticos
humiliter &
Christo sen-
tientes.

Photinus igitur prædamnatus in Concilio Sardicensi. (vt vult Epiph. har. 71.) nec sententia Concilij aquiescens, sed petens ab Imperatore iterum audiri, rursus damnatur in Sirmensi. (Sozom. 4. cap. 5.) æqualis in eo Arianis, quod vtrique Dei filium creaturam esse dicent, sed illi ante omnia, ille vero post omnia creatum dicere, nec ante Mariam extitisse. Lucifer, de non parcendo in Deum delinquenti.

Ariani Sirmij congregati, nouam fidei edunt formulam, qua quidem ab eisdem tunc scriptis Anathematismis 27. damnando Photini hæresim, videri volunt esse Catholici, nomen substantiæ inferentes; eam recitant Athanas. & Hilarius de Synodis.

Sed inconstantes Ariani, mox destruentes, quod antea ædificabant, alteram edunt, in qua nomen Substantiæ abdicant, vt est Apud Athanas. de Synod. his verbis.

Ceterum, quia multos commouet vox latine quidem dicta, substantia, Grace autem sotia, hoc est, ut diligenter cognoscatur, illud quod ovoziov. aut ovoziov. dicitur: nullam earum uocum mentionem debere fieri, neque de ead sermocinandum in Ecclesia censemus, quod de his nibil scriptum sit in sacris literis, & quod illa hominum intellectum & mentem transcendunt, & quod nemo possit Filij generationem enarrare, &c. Huic subscriptissime Osiu Socrates & Sozomenus, plagis & tormentis adactum, confirmant. de qua re Athan. ad Solit. Tantum uim intulit Seni (Osi, Constantius) quem Sirmij pro exilio detinebat, & eum ita arde tenuit, ut affletus attritusque malis, tandem ægreque cum Vrsacio & Valente communicaret, sed tamen ui contra Athanasium non subscriberet, &c. & Apologia secunda in fine. Etsi Osius minus Constantij conterritus, non videbatur Eusebianis contradicere: vis taenilla, & Constantij Tyranni potestas, multaque contumelia, & interminaciones, satis ostendunt, minime eum in nostri condemnationem consensisse; sed seni imbecillitate, imparem verberibus, ad tempus cessisse. Seuerus item de eodem. Osius quoque ab Hispania, in eandem perfidiam consensisse opinio fuit, quod eo mirum, atq. incredibile videatur, quia omni fere etatis sua tempore, constantissimus nostrarum partium, & Nicana Synodus, illo auctore, confecta habebatur; nisi fatigante aeo (erenim maior centenario fuit, ut S. Hilarius in epistolis referi) delirauerit. De eiusdem Osi lapso, alij plures scripserunt: qui quidem fuit supra omnium casus miserandus, siue Origenis, siue Tertulliani, siue quorumiuis aliorum; cum is, per tot annos, tot tantisque publicis actionibus, in Oriente & Occidente spectatus fuisset, tot summis legationibus perfunditus, tot Conciliorum magna ex parte auctor extisset, Eliberini, Arelatensis, Neocæsariensis, Alexandrinii, & duorum magnorum atq. Oecumenicorum, Nicæni & Sardicensis, & aliorum, quorum memoria excidit: quem in suo Christiane fidei tyrocinio Constantinus Imperator adhærentem suo lateri habere voluisse monitorem, quem parentem dixisset, & filiali affectu coluisse, eum ipsum Osius, quem & Ariani Synodorum principem dicerent, & Nicæni Synboli formulam concepsisse omnes scirent, hunc inquam in Conciliabulo Sirmensi ignominiose prostratum, turpissimè factum esse eiusdem Nicænae fidei præditorem, miserando, nec alias auditio exemplo.

. Formulam
nouam fidei
edut Ariai.

Alteram e-
dunt qui uo-
lunt abstine-
ri omnino a
nomine sub-
stantiæ.

Osius uiadi-
gitur ad eōi
candū Aria-
c lib. 2. c. 22

Osius lapsus
omnū ma-
xime mīlē
dus.

Dicitur ad eōi candū Aria, c lib. 2. c. 22

E

At Orientales Episcopi pertæsi Sirmianæ perfidiæ, Sirmio, in Asiam abeunt, & Ancyra Galatiæ conuenientes, restituto in Filio Dei, ablegato substantiæ nomine, &

Nouā fidei
formulā e-
dūt Ariani,
qua filium
patri p om-
nia similem
facentur, ea
probat, illa
ter abdi-
cata, Consta-
tius.

A A duodecim capitum, statutis fidei regulis, eas per Legatos Sirmium ad Constantium mittunt, qui eam comprobans (secunda illa abdicata) omnes ad subscriptionem, & filium per omnis patri similem confitendum, adigit. Sic igitur, quod adeo deformiter Osius, cum alijs delirasset, ab alijs continuo, nimurum a Señrianis, quasi miraculo est emendatum, quos S. Hilarius ad suscipiendam vocem consubstantialitatis hortatus est (quod illis vnum ad Catholicę Veritatis confessionem deesse videbatur) sine qua nomen quoque substantiaz videretur periclitari posse, habereque secum paratam fraudem ab ijs, qui in suum sensum, eius verbi significationem detorquerent. Hilar. & Athan. de Synodis. Epiphan.

Osius uindi-
catur a calu-
minia, & Ca-
tholicum de-
cessisse pro-
batur.

B Sed qualem finem sortitus sit idem Osius, modo dicendum. Misérabilem quidem illum describit, Isidorus Hispalensis, de viris illustribus, cap. 1. cum dicit eum in sententia damnationis ferenda aduersus S. Gregorium Eliberitanum Episcopum Catholicum, & Ariani communicare renuentem, diuina vltione percussum, de sessu in terram elisum, atque illico expirasse. Sed præstat fidem potius habere Athanasi, res sui temporis scribenti, quam Marcellino Presbytero Schismatico Luciferiano, posterioris etatis scriptore, qui post ducentos annos ab Osius scripsit, a quo ea Isidorum accepisse credibile est. Athan. igitur epistola ad Solitar. sic de Osi. *Verum ne ita quidem eam rem pro leui habuit: (scilicet Osius communicationem cum Arianiis) moriturus enim, quasi in testamento suo, eorum vim protestans est, & Ariana hæresim condemnavit, uenitique eam a quoquam probari, aut recipi.* Idem præterea orat. 1. contra Arianos, trigesimo sexto anno a Concilio Niceno scipta, cum recensens præclarissimos viros, de fide Catholica optime meritos, primo loco atque titulo honorifice ponens Osium, plane declarat, eundem in Catholica communione esse defunctum, & in Apol. 2: *Vis tamen illa & Tyrannica Constantij potestas, multaque conuicia & intermina- tiones, satis offendunt, minime eum in nosiri condemnationem, sed senij imbecillitate, imparem uerberibus, ad tempus cessisse.*

C Nec certe alius S. Hilarius illis uerbis demonstrasse visus est, lib. de Synod. Sed de eo (nempe Osi) nihil queror, qui idcirco est resernatus, ne iudicio humano ignoraretur, qualis antea vixisse.

D Apud S. Augustinum quoque contra Parmen. cap. 4. mentio est de Osij innocentia; alterius quidem criminis, scilicet communicationis, cum traditoribus, obiecta a Donatistis; sed manifestum est quod si tam enormis & Dei Iudicio infamis, atque dirus eius fuisset obitus, vt Marcellinus tradit, non tacituri fuissent Donatistæ, qui alia antiquiora per Parmenianum obicerent, sed preter hec, falsa omnino esse illa de portento Osij obitu, probat Epistola Euseb. Vercell. ad Gregor. Eliberitanum in Hisp. Episcopum, que extat 2. lib. fragm. Hilarij, nuper editorum, que aperte significat, superuixisse eum etiam Concilio Ariminensi.

E Quando autem obierit, equidem, ex quo S. Athan. de eius obitu, & testata tunc ab eo Catholica fide, meininit, in epist. ad Solitar. scripta, haud diu post Ariminensem Synodus eum vixisse oportuit; siquidem illa, hec circa tempora scripta esse appetat: qua quidem epistola, post eius obitum scripta, cum idem S. Athan. de ipso agens, ipsum sepe laudet, nequaquam tot tantisque eum preconijs exornasset, sed temperatus plane egisset, si ipse prodigiosa, & Diuinitus inficta morte, diem clausisset extremum.

De eo agens idem Isidorus, eum scripsisse tradit librum de laude Virginitatis pulchro (vt ait) & diserto eloquio exornatum.

Ad Osij dolendum casum, successit & casus Libetij.

Liberius
subscribit in
damnationē
Athanasi, &
sedē recupe-
rat.
a lib. 4. c. 14

Liberius ipse Papa, post biennij exilium, nimia cupiditate recuperandę sedis, ærnis & metu mortis inflexus, in Athanasi damnationem subscribit, cum Arianiis communicat, & Sirmiensem primam fidei formulam, in qua expressum erat nomen substantiaz Filio cum patre communis; & tertiam in qua asserta erat omnimoda Filij cu Patre similitudo, (de quibus supra) comprobat, vt est apud Sozom. a vt excusari quidem non possit à grauissimo crimine iniquissime damnationis Athanasi, & communionis cum hereticis, nec tamen iure dici possit hereticus, cum professiones ille dei Catholice essent, vt probant Hilarius de Synod. & Epiphan. hær. 73. Ex quibus

plane

A planè intelligitur, non esse S. Hilarij anathemata; illa in Liberijum, quæ in Epistola Liberij ad Orientales intexta leguntur in Hilar. fragmentis, lib. 1. p. 47. & 48. Quod enim 3. Hieronym. de script. in Fortunatiano, & in Chron. habet Liberij hæresi subscriptissim, id ita intelligendum est, quod cum subscriptissim in damnationem Athanasij, inuicti Catholicæ fidei propugnatoris, & communicasset Ariani, visus est quodammodo hæresim approbasse; quod tanien non fecit. Legendæ sunt tres Liberij epistolæ, quæ extant in Canonum Editione Cresconiana. Athanas. ad Solitar. Hilar. de Synod. & Sozom.^a Obtenta Athan. damnatione a Liberio, Constantius, eum Româ ad sedem suam remittit.

^a lib. 4. c. 14.

Constantius & Julianus 4. Id. Nou. Mediolani, ipsis, Constantio nonum, & Juliano secundum Coss. rescribunt de Confirmatione priuilegiorum Clericorum, Romanæ Ecclesiæ.

Priuilegia
Cler. Roma.
Ecclesiæ.

B Ijdem ex eodem loco. 8. Id. Decembr. rescribunt ad Felicem Romæ, agentem Episcopum, de immunitate Clericorum. ^b quo probatur Liberium nondum Româ reuersum.

De immuni.
clericorum.

Qui filium Patri dissimilem in Syria cum Aëtio afferebant, quantumuis tertia fiduci professione in Sirmiensi Concilio damnati, & in primis Eudoxius inuasor Cathedra Antiochenæ, epistola Osij abutebantur ad suum dogmâ stabilendum, & nomen quoque Liberij ad idem procaciter usurpabant, vt coactus fuerit Liberius interdicere Ecclesia omnibus, qui filium Patri non substantia, & omnibus rebus similem affuerarent; aduersus quos & maxime aduersus Eudoxiū, acres & acerbæ dat litteras Constantius ad Eccl. Antiochenam, quæ extant apud Sozomen.^c

^c lib. 4. c. 12.

Julianus Cæsar, quod huius anni exordio, sex Alemannorum Reges Gallias incurvant, bello viciSET, Augustus ab exercitu acclamat. Ammian. lib. 16.

^c & 13.

C Constantius ad Orfatum Vrbi Præfectum rescribit, aduersus gladiatorum munera exhibentes. ^d

^d 1. 2. & glad.
C. Theod.

Hoc eodem anno ijsdem Coss. sub Præfectura eiusdem Orfiti, obeliscus omnium maximus Alexandria allatus, Constantij iussu, in circo maximo erigitur. Ammia. lib. 17. Quem in eodem circo fractum, iacentem, terra sepultum, Sixtus V. in Lateranum translatum, ac pene in integrum restitutum Crucis vexillo nobilitatum, Christi glorię consecravit.

Ijsdem Coss. rescribit ad pop. aduersus Magos. ^e

^e 1. 5. & Mag.
C. Theo.

D Christi Annus Liberij Pap. Constantij Imperat. Datiano & Coss. C. Ceriali

Liberius Romanum veniebat, Ecclesiæ Romane, litteris Concilii Sirmiensis commen-
datus, ob communicationem cum hereticis, a quamplurimis non recipitur; & Felix, quem antea auersabatur, ob eandem cum hereticis communionem, se ab eis segregans, & Catholicæ professionis Vexillum erigens, vt legitimus Pontifex salutatur; ex quo magna perturbatio in Ecclesia Romana consecuta, & persecutio a Magistratis excitata in eos, qui Liberio communicare recusarent, Clericis pluribus occisis, & martyrio coronatis. Sozom.^f Liber de Rom. Pont. Martyrol. Rom. 24. Augusti.

^f lib. 4. c. 14.

E De Felicis exitu plane diuersa scripta reperiuntur. Haud ita diu post mortuum ait Sozom. Liber de Rom. Pont. in Liberio; depositum ab Episcopatu habitasse ait in predio suo, via Portuensi, atque ibi in pace quietissime 4. Kalen. Augusti. rursum in Felice, ipsum, ob damnationem Constantij, Corę in Latio, ob truncatione capitatis, martyrio coronatum esse. Marcellinus porro Schismaticus scribit, Constantio superuixisse, & usque ad Consulatum Valentinianni atque Valentis, annis videlicet octo post Liberij reuersionem fuisse superstitem. Sed quod de Martyrio legitur, preter Rom. Martyrolog. confirmatum fuit sub Pontificatu Greg. XIII. A.D. 1582. cum re in disceptionem adducaatur; quasi Diuino miraculo, in Diaconia SS. MM. Cosmæ & Damiani, effosum est corpus S. Felicis Papæ cum tabula lapidea, cum hac inscriptione: Corpus S. Felicis Papæ & Martyris, qui damnauit Constantium. Liber de Rom. Pōt.

Felix mat-
tyrio corona-
tur, ob da-
mnatum Co-
stantium.

sedisse eum ait, annum tantum, & tres menses, totidemque dies, quod videtur probabilius, quam quod alij scriperunt.

Liberius
abrupta cō-
municione cū
aret, Eccle-
siam Romæ.
colligit.

A. 3.

Nicomediæ
Conciliū
impeditur
terræmotib.
lib. 2. c. 31.
b. li. 4. c. 15.

Arsaci⁹ Per-
sa Monach⁹
nobilis.

Terræmotu
quoque im-
peditur Cō-
stantius, ne
Cōcilio Ni-
caæ, Arianos
rum Nicæ-
nam fidem
obscureat.
e lib. 2.c.31.

Ariani. Cōci.

Hilari⁹, quo
cōfilio librū
scibit de Sy-
nod. & quā-
do.

S. Martinus
uexatur ob
fidem.
d lib. 3. c. 13
e lib. 2.

S. Antonij
ebitus.

Liberius, mortuo Felice, abrupta omni communicatione, quam ignominiose quidem nimis inierat cum hereticis, ut sedem suam recuperaret, & vexillo Catholicæ fidei erecto, ab omnibus ut legitimus Ecclesiæ Romanæ Pont. & agnitus & receptor, Ecclesiæ discissum collegit, & sarsit, & Catholicam fidem magnifice prædicauit, quod planum deinceps suo loco fiet, ex Epistola Damasi ad Illyrij Episcopos, Sircij ad Hierimium, ex professione fidei ipsiusmet Liberij ad Athanasium, (vt est in operibus Athan. post litteras ad Epictetum) ex Epiph. h. 75. Basil. epistola 74. Ambros. lib. 3. de Virgin.

Constantius absoluta Pseudosynodo Syrmiana, in qua triplici fidei professione edita, Ariani, non tam inter seipso pace astriicti sunt, quam maiori discordia diuisi, Concilium Nicomediæ celebrandum, ad eos inter se conciliandos statuit: sed terremotus ingens, quo urbs illa corruit, impedimento fuit, quominus fieret. Socrates & Sozomenus. ^b De quo terræmotu & Nicomediæ clade, Ammianus lib. 17.

Arsacius Persa, ex milite, qui Leones Imperatoris nutriebat, insignis Confessor, regnante Licinio factus, in Arcæ Nicomediæ, intra murum, Monasticam exercens, diuinatus de ventura clade admonitus, nec creditus, cum eam prædiceret, mortem opportiisse repertus est, post cladem pronus decumbens, sicut se, cum orare cepisset, extenderat, mori malens quam cladem illam aspicere. Sozom. lib. 4. c. 31. vbi plura de eius signis.

Nicomedia exclusus, cogitat de Nicæa, sed inde quoque terræmotu, Diuino plane consilio, excluditur; ne vbi olim sancta Catholica fides propalata fuit, quæ & Nicæna dicta est, ibi fancientes hæresim, eam sub nomine Nicæna fidei populis obtrudere. Theodor. 2. cap. 26.

Actum quoque est de conueniendo Tarsi Ciliciæ, vt habet Socrat. & Aneyræ Galatia, vt habet Hilarius de Synodis, denique suadentibus Episcopis hæresis fautoribus, conclusum est, & quidem magna fraude hereticorum, vt Occidétis Episcopi Ariminii, Orientis vero Seleucia Isauria conuenirent, quod facilius esse putabant, paucioribus, quam simul omnibus imponere. Athan. de Synod.

S. Hilarius cauens suis Gallicis Episcopis, ne conuenturi ex Decreto Principis ad Ariminense Concilium, a vafris Arianis deciperentur; studens item Semiarianos, qui se detestari præferrent, Arij nomen, & Diuinanum in Filio substantiam vtcunque speciemens, conserterent, nec tamen uocem Consubstantialitatis reciperent, de bono ad optimum adducere; commentarium scribit de Synodis, ac mira quadam prudentia editas ab illis, diuersis in locis fidei regulas, recitat, eas secundum potiorem sensum interpretans, & ostendens esse Catholicas, sed quod ob consubstantialitatis nomen, cum Catholica Ecclesia minime conuenirent, magna cautela protestationem præmittit, se internuncium esse, qui sic eas prodat, ut hæreticæ an Catholicae sint piorum sententiae subiiciat. Hoc anno colligitur scriptum librum illum, tum ex alijs, tum ex eo quod ait triennium iam esse sui exilio.

S. Martinus, S. Hilarij discipulus, ob fidem Catholicam ab Arianis in Illyrio verberibus casus, demum in exilium actus, Mediolanum uenit, & agens in Monasterio, ab Auxentio Episcopo Arianio, dira passus & exturbatus, secedit in Gallinariam Insulam vsque ad annum sequentem Sozom. ^d Seuer. ^e

Hoc eodem anno Sanctus ille toto orbe conspicuus Antonius Magnus, sexto kal. Febr. ex hac vita in coelum migrat, cum iam quintum supra centesimum vixisset annum. Fidem Catholicam, detestationem Schismatistarum & hereticorum, quasi Testamento suis commendat, his verbis: *Custodienda est pia fides in Christum, & Parum religiosa traditio, quam ex scripturarum lectione, & crebro mea parvitate didicisti ad monitu. &c post alia. Schismatistarum quoque & hereticorum uenena uitate, meumque circa eos odium consecutamini, quia Christi sunt inimici: Scitis ipsi, quod nullus mihi, nec pacificus quidem sermo cum eis aliquando fuerit, propter eorum prauam voluntatem, & pertinax contra Christum bellum. Sed & Catholicæ fidei defensores, gloriofissimos*

Con-

A Confessores voluit in hunc modum suis exuījs honorare. *Vestimentorum*, inquit, *macorum sit ista diuisio. Melorem & pallium trum, cui superiaceo, Athanasio Episcopo dñe, quod mihi nouum ipse deculerat. Serapion Episcopus*, (hic est ille Thimueos Antistes, Confessione celebris, cuius saepe mentio superius facta est) *aliam accipiat Melose.* *Vos culicinum habetote uestimentum & ualete uiscera mea; Anthonius enim migrat, & iam non erit in praesenti seculo uobiscum. Verba finierat, & osculantibus se Discipulis, extendens paululum pedes, mortem latet aperire; ita ut ex hilaritate uultus eius, Angelorum sanctorum, qui ad perferendam animam eius descenderant, praesentia nosceretur.*

B Sepultus est Antonius incognito loco, vt ipse mandauerat, cauens, ne honore sanctorum coleretur, quibus imparem se esse agnoscebat. S. Hilarion cognito eius obitu, licet longe absens, magno illuc labore se contulit, vt natalem eius diem in eodem, quo defunctus erat loco, praeuījs nocturnis vigilijs, ex ritu Catholica Ecclesiae celebraret. Multas scriptis Epistolas patria lingua, ex quibus septem in Græcum translatas fuisse, auctor est S. Hieronymus de Script. in Antonio. Vitam eius scriptam a S. Athanasio, cum S. Hieronymus, tum reliqui scriptores omnes affirmant, quam Euagr. Antiochen. Episcopus in latinum conuerit, quod ipsum a se quoque præstitum idem Hier. ait, epistola 101.

Constantius confecto Sarmatico bello, Sirmium reuertitur, Ammian. lib. 17.

Post Sarismaticum bellum feliciter gestum, Artemius Dux, Corpora SS. Andreae Apostoli, & Luca Euangelistarum Constantinopolim, iussu Constantij transfert, & ob id Ægypti Praefectura donatur. Metaphr. in rebus gestis S. Artemij Martyris 28. Octobris.

C Constantius odoratus, vt credibile est, occulta studia Magica Iuliani, sic aduersus Magos edicit, ad Taurum Præfectum Prætorio. *Etsi excepta tormentis sunt corpora, honoribus præditorum, preter illa uidelicet crimina, qua legibus demonstrantur. Etsi omnes Magi in quacunque sint parte terrarum, humani generis inimici credendi sunt, tamen quoniam qui in Comitatu nostro sunt, ipsam pulsant propemodum Maiestatem;* *Si quis Magus, vel Magicis contaminibus assuetus, qui maleficus uulgi consuetudine nuncupatur, aut Haruspex, aut Ariolus, aut certe Augur, uel & Mathematicus, aut narrandis somnijs occultans artem aliquam diuinandi, aut certe horum aliquid simile exercens in comitatu meo, uel Caesari, fuerit deprehensus, præsidio dignitatis, cruciatus & tormenta non fugiat, si convictus, proprium facinus detegentibus repugnauerit pernegando, si equuleo deditus, ungulique sulcabitibus latera, perferat penas, proprio dignas facinore.* Dat. 3. Non. Iul. Ariminii. Datiano & Cereale. Coif. a

Incognito se
loco mandat
se peliri An-
tonius.

Hilarion ce-
lebrat Anto-
nii exequias
Ant. episto-
la 7. Græce
uersa.

Vitam Ant.
script. Atha.
Latine uerte-
runt Sophr.
& Hier.
Sarmaticum
bellum.
Corp SS. An-
dr. & Luca
C. P. transfe-
runtur.
Conft. fancit
in Magos.

a 1.6 de Ma-
lef. & Mathe-
ma. C. Theo.

D Constantius pro suo, non iure, sed iniuria, suadentibus Arianis, indicit Concilium; Ariminii quidem Occidentalibus Episcopis; Seleuciæ autem Orientalibus, Athan. de Synod.

Annona singulis præberi ab Imperatore iussa, Aquitani, Galli, Britanni, renuentes accipere, suis sumptibus viuere malunt. Seuerus.

E

Ariminense Concilium.

A Rimini conueniunt ambarum partium Episcopi, Oœccidentales quadringenti; in quibus Arianii non amplius octoginta, vt Seuerus, vel amplius quinquaginta, vt Athan. Sedentes Catholici ab Arianis, Ecclesiam obtinent, illi locum de industria vacantem, orationis loco, capiunt. Inter Catholicos eminuit legatio a Liberio Papa missa, cuius Vincentius Episcopus Capuanus tantummodo nominatus habetur,

Arim. C. C.

Legatio Apo-
stolica ad Cö-
ci. Arimin.

qui

qui vna cum Liberio a communione Arianorum recedens , pro fide Catholica aduersus eos,in hoc Concilio,cum Collegis stetit intrepidus, vt post patebit.

Cunctis in vnum coactis Episcopis, Lectione litteræ Constantij Imp. Ut primum ambigua in fide ab Episcopis deciderentur : deinde de causis Episcoporum cognoscetur : a decem vtriusque partis, Acta ad eum referrentur. Sozom.4.cap.16.

Cum coemptum est agi de fide, Ariani postulant ut formulæ fidei, iam ante editæ antiquentur, & vna teneantur, quam dudum Sirmij latino sermone ediderant, & Imperator probarat, in qua callide superpresta de substantia mentio, filius Patri similis in omnibus dicebatur. Sozom.4.cap.16. Porro ipsa fidei Sirmianæ formula, extat apud Athan. de Synodis, sed falso, vt videtur, titulo; & apud Socr.2.cap.29. sed cognita a Catholicis eorum fraude, proponitur, vt cæteræ hæreses cum Ariana damnentur, reliquisque omnibus in id consentientibus, Vrsatius, Valens, Caius, Germinius & Auxentius reluctantur; quare cognita eorum improbatæ, a Synodo damnantur, & Nicæna fides comprobatur; extat damnationis sententia apud Athanas. de Synodis, & apud Hilarium in fragm. nuper editis, lib.2. pag.45.46. Atque hic finis legitimi Concil. Ariminensis. His peractis, Legatos decem decernit Synodus, ad Constantium cum Epistola Synodali, qua Acta exponunt, Veterem fidem, sartam testam conseruari, & Episcopos in Ecclesiæ suas dimitti, nec subinde ab eis auocari petunt. Ariani totidem ex sua factione mittunt, qui Legatos Catholicorum præuententes, leues Imperatoris aures falsis relationibus præoccupant; ex quo ille Catholicorum Legatos diu audire negligit, & redditum suum ab expeditione contra Barbaros, Adrianopoli eos operiri mandat, quod & ad Synodum perscribit, litteris quæ extant apud Socr.2.cap.29. & Synodus repetitis litteris Imperatorem obsecrat & obtestatur, vt ante Hyemem sibi discere liceat; quibus acceptis, Ariani Imperatorem impellunt, vt plurimos Episcopos, Ni cæam Bythyniæ conuenire cogat, atque ibi partim circumueniendo, partim terendo, formulam fidei, quæ & Nicæna dicatur, ad incertos decipiendos, conscribant, in qua omisso substantiæ & Consubstantialis nomine, hoc minus quam Sirmiana illa tertia habeat, vt filius Patri similis dicatur, cum in ea similis illi per omnia diceretur. Athanas. de Synod. Theodoret. a & Sozom. b

Porro Legati illi extate iuniores, & parum cauti, adacti sunt ad Arianorum perfidiam subscribendam, illisque communicandum, quos reuersos Synodus in communionem recipere suam recusavit. Gestæ, vbi præuaricati sunt Episcopi Legati a fide vera, extant apud Hilarium in fragmentis. c

Horum exemplo, & Imperatoris mandato ad Taurum Præfectum Prætorio, vt omnes ad subscriptionem induceret, & obstinatus renuentes, dummodo is numerus intra quindecim esset, in exilium pellerentur, & tedium longioris peregrinationis & imbecillitate ingenij, reliqui paulatim inclinare cœperūt, ac denique cateruatim in partē aduersariorum transire, donec ad viginti usque numerus nostrorum imminutus est. Constantissimi inter eos erant Fæbadius Agennenfis, & Seruatio Tungrorum Episcopus, qui & ipsi proposita conditione, vt quæ addenda putarent illi formulæ, adderent, ea se probaturos, euicti, cesserunt. Deinde conceptæ a Fægadio & Seruatione professiones edi cœpere, in quibus primum damnatur Arius, totaque eius perfidia, Ceterum non etiam Patri æqualis, & sine initio, sine tempore, Dei Filius pronunciatur. Tum Valens, tamquam nostros adiuuans, subiecit sententiam, cui inerat occultus dolus, Filium Dei non esse creaturam, sicut ceteras creaturas: intelligens, non vt Catholicæ, Christum non esse vlo modo Creaturam; sed contra, esse quidem creaturam, sed non similem alijs creaturis, vt Ariani profitebantur, quæ fraudis sero animaduersa a Catholicis, iactata mox est ab Ariani, quasi suam victoriam aduersus Catholicos canentibus, hæc plenius apud Seuerum, & apud Hieron. dial. contra Luciferianos, vbi & illud habetur. Ingenui totus orbis, & Arianum se esse miratus est. non quidem quod se inuitum & nolentem Ariana hæresim, quam in Synodo damnarat, amplexum cederet, sed quod in noua fidei Regula Consubstantialitatis, & substantiæ nomine prætermisso (quod statutum fuerat, firmissimum munimentum aduersus Arianos) visus esset quodammodo Ariani fauere. Sed omnino Ariminense Concilium, vt Catholicum,

Ariani damnantur.

Ariminense Concilium quatenus legitimum.

a lib.2.c.19.

b lib.3.c.16

& 18.

Præuaricato

res Legatos,

Synodus Ari-

min. damna-

cili. 2. pa. 36

37.

Ariminenses

PP. subsci-

büt perfidia

Arianorum,

decepti .

Arimin. Co-
cil. Catholi-
ci dicendū .

A cum, debet ab omnibus probari, in quo fidei Sirmiana professio, omnium sententijs fuit explosa, & Nicæna confessio stabilita, & Ariani omnium sententia condemnati quibus absolutis, quorum causa vocati essent, Concilium pariter perfectum est, atque hactenus probatur ab Athanasio de Synodis, & ad Africanos, & a S. Ambrosio epistola 32. ad Valentinianum Imp. Quæ vero post multos interlapsoſ menses, illata vi Legatis, ab Episcopis Ariminī, lato quasi carcere inclusis, & Arianorum fraude deceptis, acta sunt, a legitimo Ariminensi Concilio, a Patribus iure fuere discreta, atq; reputata nomine Concilij indigna, vt ab Athanasio ad Africanos, & ab Ambrosio, qui ait, merito se illud exhorre. Exemplum fidei epistola ad Constantium Imperatorem missa a perfidis Episcopis, extat apud fragm. Hilarij, lib. 2. 36. 37. in qua extant illa impia verba. *Iam Vſia & Omousij nomina recedant, qua in Diuinis ſcrivituris de Deo*

B *& Dei filio non inuenientur scripta. Sed in tanto lapsu & deceptione, ferme omnibus Episcopis in prædictum modum captiuis abductis, ipse Romanus Pontifex Liberius, ſe a noua fidei subscriptione subtraxit. Testatur id S. Damasus Papa, litteris, quas vna cum alijs sanctis Episcopis ad Illyrici Episcopos dedit, in quibus, inter alia, hæc leguntur apud Theodoreum. ^a Numerus Episcoporum, qui erant Ariminī in unum congregati praæiudicij vim habere non debet, praesertim cum formula illa composita sit, neque Episcopo Romano, cuius sententia præ ceteris omnibus expectanda erat, neque Vincentio, qui tot annis Episcopatum integre gesserat, neque alijs eiusdem consentiēribus; cumque etiam (quod est omnium maximum) illi ipsi ut antea diximus, qui in fraudem illecti a ueritate deflexisse visi sunt, & post ad meliorem uenientem denua traducti, plane testentur, hanc formulam fibi magnopere dispuclere. hæc S. Damasus consentanea ijs,*

C *qua S. Hier. ſcribit in Dial. aduersus Luciferianos, Alij igitur, inquit, intrā ſuam communionem remanere, alijs ad eos Confeſſores, qui sub nomine Athanasij exalabant, caperunt litteras mittere; nonnulli initiam societatem, meliorum desperatione, planixerunt; pauci nero (ut ſe natura hominum habet) errorem pro consilio defensauere, periclitabatur namcula Apostolorum, &c. In fragmentis Hilarij de Synodo Arimin. mentio est de Liberio, damnato in Conciliabulo Arimin. quod manifestum est argumentum, illum ab exilio solutum, ab eorum Communione penitus recessisse.*

D *Perpauci Orthodoxi Episcopi, poft naufragium quod paffa eft fides Catholica in Arimin. conuentu, vt ſeorsum ab Arianis ſacra facerent, Vicum petierunt inter Ariminum atque Pisaſum, quo pergentes fe ire ad Catholican, vſitato, vetere loquendi modo dicerten, inde factum eft, vt ſemper retinuerit nomen locus ille, vt Catholica diceretur (vt ex perpetua quadam traditione conſtat) ceterum haud diu id facere conſecuum fuit, perfecutione ſauiente. Valens accepta ab Imperatore potestate ejiciendi, qui Concilio Ariminensi ſubscribere recufaret. Liberium vrbe exturbat, vt eft apud Sozomenum b. & in Actis Liberij. in quo turpiter labuntur Socrates, & Rufinus, dum hanc expulſionem cum exilio a Constantio, poft Mediolanense Concilium inflicta confundunt. Gaudentius Ariminensis Episcopus qui ingruente impietati, ad tempus exceſſerat, Synodo iam posteriore abſoluta, ad ſuam Eccleſiam rediens, quæ geſta eſſent ab Arianis damnata; quam ob cauſam a Marciani Præſidis militibus fūti bus & lapidibus appetitus, martyr gloriosus efficitur. Acta eius. Ceteri quoque Episcopi, qui iuſtis de cauſis ad Synodum non veniſſent, diuersis in locis a Valente ad hoc miſſo Legato, ad ſubſcribendum Ariminensi impietati, ſolicitatati ſunt; renuentes vero, tum exilio, tum etiam alijs poenis multati. Inter quos Maximus, Episcopus*

E *Neapolis in Campania, durum exilium subire coactus, in Zofimum ſibi ab Arianiſ ſuffectum Anathema intorſit, Deo id miraculo, comprobante; nam, (vt Marcellinus auctor eſt de Schismate Vrſicini & Damasi) illi quoties Basilicam ingredereetur, & ſacra obire inchoaret, lingua extra os ita protendebat, vt retrahere non posset, niſi Basilica egressus, cefſit itaque ob eam cauſam Episcopatuſ, vt ſibi lingua officium integræ redderetur, non tamen deferens impietatem. Subdit idem Marcellinus, de ſauititia Epifteti Episcopi Centumcellensis, Arianorum antesignani, in Ruffinum Episcopum mira ſimplicitatis, & ſummæ constantiæ, quem ante ſuam rhedam tam diu curre re coegit, quoque ruptis præcordijs, fuſo ſanguine expirauit. Sciunt hoc inquit,*

Ar iani da
nnant 80*i*
ay & o*pus*
510*v.*

a lib. 2.c. 13.

Catholica,
vicus unde
dictus.

Liberius 2.
Vrbe expelli
tur.

b lib. 4.c. 18.

Gaudentius
Arimin. Ep̄s
damnatis
Arianis mar
tyr efficitur.

Maximus
Ep̄s Neapo
lis ob fidem
ejicitur epi
ſcopatuſ.

Miraculum
in intruſo E
piscopo ex
coicato.

Diuinæ uoltio
nes in fidei
proditores.

Nea-

Neapolitani in Campania, vbi reliquiae crucis eius in obsecris corporibus Damonia affligunt. Idem de Potamone adiungit (quem Potassium S. Hilarius nominat) quod cum iam à fide Catholica defecisset, & prædio, ob egregiam impietatem, a fisco donatus esset, dum ad ipsum prædium inuisendum ire festinat, diuinam nox ultionem in via, obitu repentinu præuentus, exceptit. Addit quoque de Florentio, Episcopo, quod licet minime subscriptisset, tamen quia Ariani communicasset, cum in Conuentu plebis in suo throto federeret, repente in terram elitus est, ac palpitans foras sublatus; & cum vires resumpsisset, in thronum regressus, eadem quoque passus est: & rursus foras duetus, at tertio denique id ipsum obstinate pertentans, tertio elitus, ora distorquens, misere animam exhalauit. Pugnauit pro defensione Nicænae fidei signis atque prodigijs Deus, cum eius prædicatores Episcopi, eandem condemnassent Silentio.

a lib. 2.c. 11.

Miserum huius temporis Ecclesiæ statum Ruffinus his verbis repræsentat. *Ea tempestate facies Ecclesiæ fœda admodum: ac turpis erat: non enim sicut prius ab exterinis, sed a proprijs vastabatur; fugabat alius, alius fugabatur, & vierque de Ecclesia erat. Aranusquam, nec immolatio, nec libamina, prævaricatio tamen, & lapsus erat, ac ruina multorum, similis pœna, sed impar victoria. Similiter concionabantur, sed non similiter glorificabantur, quia dolebat Ecclesia etiam illius casum, qui impletelbat ad lapsus.*

A

Seleuciensis & C.P^{na}. Pseudo Synodus.

Hoc eodem tempore, quo Arimini in Occidente, Seleuciæ Isauriæ in Oriente, celebrabatur Synodus, in qua circiter centum sexaginta Episcopi conuenerunt, partim Acaciani, id est Aetianorum consortes; Christum omnis cum patre substantiæ expertem, impie tradentes; partim Semiariani diuinæ cum Patre substantiæ, suo quodam sensu, assertores. ad quam Diuino plane consilio euocatus est quoque S. Hilarius Pitcautensis Episcopus, iam quartum annum in Phrygia in Exilio agens. In ea Synodo per quatuor dies omnia acta, per summam contentionem, & discidium, nullus fidei formulis prolati, in quas non conuenirent. Acaciani damnati, Constantino polim conuolant, quo iam redierat Constantius; de quorum sententia indicit Synodus Constantinopoli, ex proxima Provincia, ad quam conueniunt Episcopi quinquaginta, in qua ex eorundem Acacianorum sententia noua fidei formula scribitur, quæ Nonam numerat Socrates, earum, quæ post Nicænum Concilium, ab Ariani sunt, diversis temporibus in hanc diem conscriptæ, ad quam illud impietatis additum, ut sicut alias nomen substantiæ aboleuerant, ita modo nomen subsistentiæ; eamque transmiserunt ad eos, qui Arimini conuenerant, coegeruntque homines istarum Provinciarum, (verba sunt Athanasij de Synodis) subscribere, exactis per Constantium in Exilium, quicunque auderet contradicere.

C

Altercationes Acacianorum cum Semiarianis, coram Constantio deinceps consequæ. Acaciani iram Imperatoris veriti, Aetium suæ ipsorum professionis auctorem damnant; Semiarianos recusantes negare similitudinem substantiæ Filij cum Patre, damnant & deponunt ijdem Acaciani, & alios plurimos, varijs de-

D

Nona Ariana
norum fidei
professio.

Cyrilli Hierosol. abdicationis ob fidem Nicænam. Duplex fidei professio diversa sub scribenda in dicitur.

Cyrius abdicitur, quod Patri filium consubstantialem affereret, magna quidem sua cum laude, quod fidei regulam inter tot fluctus solide retineret, quam Patres Nicæni in concilio Ecclesiæ tradidissent. Dum hæc Constantinopoli geruntur, extremo huius anni tempore, perfertur professio fidei in Ariminensi Synodo nouissime scripta, ad perpetuam vim & auctoritatem obtinendam, ab ipso Imperatore confirmata, quod & præstítit, rationem ducens multitudinis Episcoporum, qui Arimini conuenerat, quam & ab Episcopis Seleuciensis Synodi subscribi voluit. Itaq; duplice fidei ijdem Episcopi subscriserunt, cum tamè inter se diuersæ essent, quarum altera in Oriente, in Occidente alteram, (quod plane ridiculum est) voluit obseruari. Hæc latius apud Soc. 2.ca. Sozom. & Theodorctū meminerunt. Basilius lib. 1. aduer-

E

b lib. 2.c. 31.
32. 33. 34.
c 1. 4. c. 22. &
33.
d 2. c. 27.

ius

A suis Enotomium, & epistola 81. Lucifer libro, moriendum esse pro Filio Dei. Greg. Nazianz. in laud. Athan. vbi deplorat miserabilem Ecclesiarum cladem, & Gregorij Patris lapsum, cū fere omnes Episcopi pi., alij citius, alij tardius in fraudem sunt inducti, vt Occidentales Ariminensi illi formulae, ita Orientales C.P. nra subscriberent non quidem heresim approbat, sed dum subscribunt similitudini, tacendo, quam intellegebant, consubstantialitatem, prodere videbantur.

Observandum est apud Gregorium, in lapsi Episcoporum, firmitatem in fide Monachorum, qui se propterea ab Episcopis segregarunt.

Frequentiam hanc Synodorum, ad immutatas fidei regulas, Constantio vicio vertit etiam Ammianus Gentilis scriptor, & Christianis aliqui infensus, his verbis: lib. 21. *Christianam Religionem, absolutam & simplicem, anili superstitione confundens; in qua scrutanda perplexus, quanquam componendi gratia, excutie diffidia plus rima, que progressa, fusius aluit concertatio verborum, ut ceteris Antisitium, iumentis publicis, ultro curoq; discurrentibus, per Synodos, quas appellant, dum ritum omnem ad suum conatur trahere arbitrium, reuehicularie succideret nervos.*

B In Idolatras sacrificantes, Maleficos, & superstitiosos inquirit hoc anno Constantius. Ammian. lib. 19. prope finem.

C Hoc anno 23. Constantij Imp. S. Paulinus Treuerensis Episcopus, quinto sui exilio anno, apud Phrygiam, vita functus, de fidei percipit confessione coronam. Hieronym. in Chro. Martyrolog. Prid. Kald. Sept.

Rodanius quoque Tolosanus Episcopus, & una cum Hilario exul, moritur. Seuer. lib. 2. Constantius Imperator ad hanc diem in summa felicitate, summa Dei patientia agere permisus, totus iam Acacianus deditus, & omni substantiae similitudine in C Filio cum Patre abnegata, & silentio damnata Fide Nicæna, deinceps omnibus retro labentibus, vsque ad obitum infelissimus habetur.

Male pugnatur aduersus Persas, Romanorum primis propugnaculis à Rege Persorum Ruma & Brola confessim captis. Vbi (inquit Ammianus lib. 18.) inuentas virgines Christiano ritu, cultui Diuino sacratas, custodiri intactas & religioni seruire solito more, nullo vetante, præcepit.

D Rursum profligatis Romanis, Amida, fortissimum propugnaculum expugnatur: Cum Romanorum Dux esset in Mesopotamia Sabinianus, ad bellicas functiones, ut ait Ammianus, minus idoneus, qui si ille est, quem vocat in Malchi vita S. Hieronym. Sabinum, coniucere possumus, perelegatatem illam historiam, qua mira Dei prouidentia, tum puniendo, tum miserando, declaratur, hoc anno contigisse.

Christi Annus Liberij Pap. Constantij Imp. Constant. A. IO. mth & Iuliano Cæs. 3. mth Coss.

I Mbia Decreta pseudo Synodi C. P. nra indicta contra dicentibus poena exilio, per omnes Rom. Imp. Provincias promulgantur. De qua clade Ecclesiarum Sozomenus. Sic breuissime: Per difficile esset, omnes Episcopos & Sacerdotes, qui tum à suis Ciuitatibus pulsi erant, enumerare, nulla enim gens Romano subiecta Imperio, ab hac calamitate credo, vacualiberaque fuit.

E Sed illud plane accedit admirandum, & non nisi à præpotenti Dei manu confectū, vt inter tot Ecclesiarū naufragia, proscriptiones, & exilia Episcopū, vnu s. Hilarius, qui exulabat, huius anni exordio, his ijsdē increbescientibus turbis, fuerit ab exilio relaxatus, & in Gallias liber abire permisus, cum aliqui aduersus Acacianos, quibus valuit viribus obniti conatus sit, & ipsum Imperatorem, grauissimis orationibus sæpe perstrinxerit. Is igitur è Seleucia Legatos sequutus, nullis certis de se mandatis, operiens Imperatoris voluntatem, si forsitan in Exilium redire iuberetur, vbi extremum fidei periculum animaduertit, Occidentalibus deceptis, Orientales per seclusi uinci, tribus libellis publice datis, audientiam Regis poposcit, vt de fide coram aduersarijs disceptaret; id vero Ariani maximopere abnuere, postremo quasi discor-

Labentibus
Epis Monachi
stant in
fide.

S. Paulin.
Treuer. Epis
martyr.
Item alij.

Perse Virgi-
nes intactas
relinquent.

Malchi: a
Hier. scripti
historia.

a lib. 4. c. 26.

S. Hilarius p
mittitur redi
re in Gallias
ab exilio.

dix seminarium, & perturbator Orientis redire ad Gallias iubetur, absq; exilio indul-
gentia. ex Seuero. Tres illi libelli, supplices erant, & diversi ab illis, quos pro defen- A
sione fidei ad Cōstantium dedit, vel aduersus ipsum scriptit. Cum enim disputatio-
nem non impetrasset, duobus libellis, de tribus qui extant, fusi sibi apud eum pro
fide agendum putauit. Primus ille censendus est, cuius initium. *Benignifica natura*
tua, &c. mox, post exilium Italorum Episcoporum Eusebij Vercellensis, & Collega-
rum scriptis. Secundus vero ille libellus est, seu potius oratio; quam ipse coram Con-
stantio, hoc anno Constantinopoli, habuit, quæ sic incipit: *Non sum nescius Impera-*
tor, &c. quam habuisse videtur, cum adhuc speraret a Constantio se publice audiendu-
m, nam post multa sic habet: *Loquuturus sum tecū cū honore Regni, & fidei: &c., om-*
nia ad Orientis, & Occidentis pacem profutura, sub publica conscientia, sub Synodo dis-
sentiente, sub lice famosa, primito interim pignus futuri apud sermonis mei, &c.
B

Tribus libel-
lis Hilarius
agit cum Cō-
stantio.

Studet subinde illum renocare ad antiquam fidem. Tertius denum ille est, quem post
præcedentē, hoc pariter anno dedit Imperatori, falso inscriptus, post Constantij obitu,
ex verbis S. Hieronymi in Chron. de quodā libello scripto post mortē Cōstantij, qui
desideratur; vt & alter aduersus Vrsacium, & Valentem. Audientia igitur denegata, &
inualesce peridia, meliorum rerum desperatione commotus, libellum hunc ter-
tium offert Constantio, quo Sacerdotali auctoritate, tempori congrua, intrepido ani-
mo Imperatoris inconstantiam exagitat, atque perfidiam grauiter reprobat, Anti-
christum appellans, Christianum negans, deteriorem Neronibus, Decijs, & Maximi-
nianis inclamans, scelestissimum mortalium appellans, vt plane Dei opus agnos-
cendum sit, quod eum non occiderit, sed in Gallias restituerit; plane reseruatum a Deo ad
multorum correctionem & salutem; quo, an hoc anno, an sequenti peruererit, incer-
tum. S. certe Hieronym. contra Luciferianos, post Constantij obitum, reuersum es-
se fecit, cum tamen in Chronico, hoc anno 24. Constantij rediisse affirmet. Redeunti
vero, & Roman aduentanti, S. Martinus ex Gallinaria insula, in qua solitariam vitam
agebat, festinavit occurrere, sed inde profectum secutus est in Gallias. Fortunatus in
Hilarij vita.

S. Hilarius
aspernime co-
pīllat Cō-
stantium.

Pneumatomachorum Macidoniana hæresis.

Macedonius Episcopatu Ecclesiæ C.P. n^a abdicatus, quod proprium est hæreti- D
corum, vt in deterius semper prolabantur, licet ab Acacio dissentiens, filium
Deum esse, & Patri etiam substantia similem diceret, spiritum tamen Sanctum non
eiusdem cum Patre, & Filio honoris participem esse docuit, sed ministrum eius & fa-
mulum, eademque de illo, quæ de Angelis, vere dicī possint, differuit, cum quo éadem
senserunt, Eleusius, Eustathius, Basilius Ancyranus, & quotquot eo tempore ab Aca-
cianis abdicati fuerunt, quæ hæresis late propagata fuit, Constantinopoli, in Bithy-
nia, Thracia, Hellepono, & finitimiis Prouincijs, ob ea, ad quæ solet populus maxi-
me animum attendere, grauitatem, eloquentiam, & uiuendi rationem, similem Mona-
chorū; Hæretici hi dicti fuere Macedoniani, Pneumatomachi, Marathoni, a Maratho-
nio quodam, qui ex Quæstore, & ex opulento, factus Monachus, sectam maxime pro-
pagauit. Macedonio non diu post, vita functo, post obitum Constantij, Eleusius
Cyzici præualens, ibi se etam Macedonianorum propagauit; adeo, vt Vrbs illa dicta sit
Ciuitas Macedonianorum, (sic enim eam appellat Anastasius Nicenus qq. lib. 23. cum
præfigias cuiusdam Macedoniani Magi recenset, T. 6. Biblioth. SS. PP.) & ipse au-
tor sectæ habitus sit, vt est apud Nazianzenum ad Nectarium. Quod vero Sozome-
nus, hæc recēlens, ^a dicat ab hoc anno, vsque ad Arcadij tempora, Macedonianos Epis-
copis caruisse, plane fallitur, vt ex recēsitis Episcopis constat, & ex epistola Nazianze-
ni ad Nectarium. Cum increbrescens nouæ hæresis fama, peruersisset Ægyptum, Ma-
gnus ille Serapion Thmuis Episcopus, certiorem fecit Athanasium latenter in here-
mo, vnde ille egregiam lucubrationem edidit de Spiritu Sancto, contra nouam
hæresim;

a lib. 4.c.25.
& 26.

Athan. cōtra
Pneumatomo-
chachos.

A heresim; eamque misit ad ipsum Serapionem.

Porro Blasphemia ista de Spiritu Sancto aude postea suscepta est ab Arianis, Filiis blasphematisbus, ut vtraque æque propagaretur; ad quā de Spiritu Sancto fulciendā, falsabant Sacros Codices, illud Euangelij (*Dens spiritus est*) delentes, ut queritur Ambrosius 3; de Spiritu Sancto cap. 1.

Sed & eodem ferme tempore, Donatum Episcopum Carthaginem, partis Schismatichorum, quod foedus (vt dictum est) iniisset cum Arianis, testatur S. Hieronymus, scripsisse librum de Spiritu Sancto Arianio dogmati congruentem.

Eudoxius Arianorum scelestissimus, qui iam ante, quod Gallo fauisse crederetur, a Constantio in exilium eiectus fuerat, & post ex Germaniciae Syriae Episcopatu, Antiochenam Sedem inuaserat, & in Seleuciensi Synodo damnatus fuerat, & paria cū Aetio sentire coniunctus fuerat, & vt Semiariani in exilium pellerentur, egerat, ex Antiochena in G.P. 3. Sédem, Macedonio deieicto, translatus, communī consensu cum Acacio laborat, vt fides Nicēna obliteretur, dimisso in vniuersum Imperium Fidei formula Arimini perlecta, cum eorum appéndiculis; cum Imperatoris mandato, & qui ei nollent subscribere, exilio plecterentur, ex quo immanis persecutio in Ecclesiam excita est Sozom. ^a & Theodo. ^b qui plura de eius impietate habent.

^a 4. cap. 25.
^b lib. 2. c. 29.
Eunomij im
pij blasphem-
iz.

Eunomius Galata (vt Basilius, non vero Cappadox, vt Sozom.) cognomento Impius, scripturarum imperitus, sed garrulus Sophista, Eleusio deieicto, Cyzici Episcopus, Macedonianæ hæresis propagator, Arianorum, atque adeo omnium hæreticorum arrogantissimus, & procacissimus, ausus est dicere, nihil se ex Diuinis rebus ignorare, sed ipsam etiam diuinam substantiam exacte nouisse, ac se Deum ita nosse, vt ipse seipsum, Theodor. 4. hæret. fab. Basil. epist. 168. ad ipsum, hanc eius intolerandam arrogatiā exagitat, & retundit. De alijs eius blasphemis Nazian. or. 3. de Theolog. & Nyssen. 2. de anima, cap. 12. in quibus & illa erat. Fidem quam ipse prædicabat, sufficere ad salutem iactabat, etiam si enormia quis criminā perpetraret, atque in iisdem perseveraret assidue. Aug. de hæref. cap. 54. En a quo, & quam præstanti Doctore hæresim suam recentes hauserint hæretici, aduersus quos & illa conueniunt verba S. Hieronymi contra Vigilantium. Rides de Reliquijs Martyrum, cum auctore huius hæresis Eunomio, Ecclesiis Christi calumniam struis, nec tali societate terroris, vt eadem contra nos loquaris, quæ ille contra Ecclesiam loquitur? Detraxisse etiam eum ait, vt alterum Porphyrium, sanctorum miraculis, docuisse etiam Anabaptisnum eorum, qui in nomine Sanctissimæ Trinitatis baptizati essent. Epiph. auctor est hær. 75. De scriptis eius Socrates & porro diutius vixit, siquidem Hier. dum scribit de viris illustribus,

Fides hæreti
corum.

D sic de eo ait: Usque hodie vinere dicitur in Cappadocia, & multa scribere contra Ecclesiam. Responderunt ei Apollinarius, Didymus, Basil. Cæsarien. Gregorij, Nazian. & Nyssenus.

^c lib. 4. c. 7.

Atque ex infelici radice Ariane hæresis, tot haec tenus prava germina propagata, Eusebiani, Aetiani, Photiniani, Eudoxiani, Acaciiani, Eunomiani, Macedoniani, atque alia plura obscura nomina. Theodor. 4. hæret. fabularium.

Eudoxio in Synodo Seleuciensi damnato, & Ammiano illi substituto, in Exilium a Comitibus amandato; Ciuitas Antiochena vacabat, libentius ferens solitudinem suam, quam hæreticum fibi Episcopū dari, interim vero pluribus eam Sedem, per summas contentiones & seditiones ambientibus, Meletius, consentiente dénum vtraque parte, Catholicorum, & Eudoxianorum, vnaquaque pro se illum sentire opinante, (& alioqui cum Arianis senserat) ex Sebastia Antiochiam transfertur, vir vita spectatus, & in dicendo promptus, ac magni omnino nominis. Is post aliquot habitas morales conciones, ad extremum, se doctrinæ Concilij Nicæni sectatorem professus, quam concessionem integre recitat Epiph. hær. 73. cuius principium: *Melior est finis orationis quam principium*, cum ab Endoxianis ad sententiae mutationem impelli non posset, Imperatoris mandato in exilium eijectur, suffecto illi Euzoio, qui vna cum Ario abdicatorius fuerat, atque hoc totum ex auctoritate Synodi saeculum videtur, quæ Antiochiae ex ipsis Arianis coacta fuit, in qua deterrima omnium fidei formula ab illis scripta est. Filium scilicet Patri substantia & voluntate dissimilem esse, & ex nihilo ortum, sicut

Meleti Ep̄s
Antiochenus

Finis conuer-
sationis Aria-
norum per
30. anni vi cō-
cluderent.
Filium Patri
per oīa dissi-
milem.
a lib. 4. c. 27.
& 28.
b lib. 2. c. 23.

Ario ab initio placuerat. Atque hic finis tragediæ, ab Arianis post Nicenum Concilium, per triginta & amplius annos, cuius tot fuerunt actus, quot celebrata Cœcilia, quorum ultimo funestum illud, quod primo eorum infedit animis; Dei Filium (pro felicibus) substantia & voluntate Patri esse dissimilem, infeliciter conclusum est. Ex Sōzom. ^a Theodo. ^b & Athanasio de Synod. qui Acacium huius totius impia molitionis Architectum, qui Constantio assidebat, facit; & Constantium in hac perfidia usq; ad mortem perseverasse, in qua & baptizatum esse, ab Euzoio, hereticorum impuris.

Iulianus a Militibus alijs etiam Augustus appellatus, cum Constantius eius praefrantium rerum gestarum famæ inuidens, robur eius exercitus euocaret ad bellum Persicum, Imperator, inuitus licet ac reluctans, ab iisdem eligitur, Ammian. lib. 20. Iulianus in Misopogone.

B
Helena Coniugis defunctæ cadauer Romam mittit condendum, cum Sorore Constantina, vxore Galli fratri, Ammian. lib. 21.

Inualescunt Persæ aduersus Romanos in Mesopotamia, pluribus munitionibus expugnatis, quibus de rebus Ammian. lib. 25. Sabinus, inquit fortuna & genere inter municipes clarus, ore volubili replicabat; Constantium immani crescente bellorum materia superatum a Persis, deductumque postremo per fugam cum panis ad Nibitam statu- nem intutam, panis frusto vixisse precario, ab anu quadam agresti porrecto, nubil tamen ad diem perdidisse supremum, &c.

C
Georgius, ex Antiochena Synodo, reuersus Alexandriam, tum Gentiles, tum Christianos acerbissime vexat, omnes ad suā opinionem Religionis adducere conatus, Sōzom. 4. cap. vltimo.

I
Vljanus Augustus, ad stabiliendum sibi Imperium, Christianismum se simulat. Ammian. lib. 21. mox impietatē detegit. Idem, ad Maximum.

c L. 12. de
Præt. C. The.
Constantius Themitium Philolophum Prætura ornat. Faustinam ducit Coniugem Constantius, amissa iampridem Eusebia, ex ea post huma edita Constantia, quæ post Gratiano nupsit, Ammian. lib. 21.

D
Constantius expeditionem parat in Persas, & improbat Iuliani prouectionem, sua-
dens per litteras, & nuncios, vt Caesaris contentus sit dignitate. Ad conciliandum sibi
diuinum numen, ad Antiochenos pro Christiana religione rescribit. ^d In qualibet Ciuitate,
in quolibet Oppido, Vico, Castello, Municipio: Quicunque vota Christiana religionis
meritum eximia singularisque veritatis omnibus insimauerit, securitate perpetua potia-
tur. Gaudere enim & gloriari ex fide semper volumus: scientes magis religionibus,
quam officijs & labore corporis, vel sudore nostram Rempubl. contineri D. 16. K.
Mart. Antiochia, T auro, & Florentio Coss. Primo vere mouet in eos, & pluribus nun-
cijs certior factus, de peruasione Iuliani in Thracias, regreditur cum exercitu, ipso quo-
que Persarum Rege retrocedente, ac Tarsi in itinere febri contractus, nec intermissio iti-
niere, in Mopsi viculo, mentis sensu adhuc integro, successorem suæ potestatis statuisse
dicitur Iulianum, ac post exisse de vita, ³. Non. Octobr. Imperij vitæque anno 40. &
mensibus paucis. Ammian. lib. 21. At Victor 44. ab obitu Patris, quo cepit imperare
11. K. Iulij ad præsentem annum, quo obiit. ³. Non. Octobr. constat imperasse annos

d l. 16. de
Episc. & Cle.
Cod. Theod.

Constatnus
moritur he-
reticus.
24.m.4.d.14. Gregor. Nazianz. in laudatione Athanasij, inutili, ut fertur, ait, paenitentia in extremo vita affectus moriatur, &c. Veram tamen S. Athanas. de Synodis sic de eo. Constantius hereticus fuit, qui ad finem usque permanens in ea impietate, ac deinde moriens voluit non a pijs viris, sed ab Euzoio, non semel, sed sapient, ob Arianan
heresim depositio reieclaque, baptizari, & S. Hier. epistola tertia ad Heliodorum Constantius Ariana fantor heresos, dum contra inimicum paratur, & concitus fertur ad pugnam in Mopsi viculo moriens, magno dolore, hosti reliquit Imperium.

A Quæ cum omnium confessione ita se habuerint, per quam mira videri possunt, quæ de eius laudibus prædicat S. Gregorius Nazianzenus, orationibus in Julianum, nisi dicamus eum laudatum a pietate, in comparatione impij Juliani; nam alioqui Constantiū per quam studiosum Christianæ Religionis fuisse apparet, ex tot promulgatis editis & Legibus, aduersus Idololatras, superstitiones, Incantatores & Magos: ac præterea Gregorium habuisse fidem ijs, quæ de supraemæ eius pœnitentia, quod nouis dogmatibus studiisset, cerebantur.

Constantius
quatenus a
Nazianzeno
laudatus.

B Per hæc tempora Massaliani heretici, ex Monachis Mesopotamia deserta incolentibus, prodeunt; Euchitæ etiam dicit; quod ex sententia Domini semper dicunt orandum, hoc vnum sufficere, cetera omnia negligenda, opus manuum, & ieunia penitus ignorat. item Enthusiasta quasi Diuino spiritu afflati, qui se solos spirituales, ceteros omnes, carnales appellarent, plura alia insana, ridicula, & nefanda dogmata habent. Theodoret. hær. fab. lib. 4. hos refert in tempora Valentini, & Valentis, sed præstat Epiphanius credere tum viventi, & ad Constantij tempora illos referenti, hær. 80. Damasc. hær. item 80. Aug. de hær. cap. 57.

Massaliani,
sæc. Euchitæ
heretici.

C Mira delitia & ineptias suggestit Diabolus, per illa tempora Monachis quibusdā, quæ transferunt in hæresim, sed cito compressa est, eorum quidē in Ægypto, qui peccatum esse somniabant necessaria corporum excrementa egerere, de quibus Athanasius ad Ammonem Monachum: aliorum etiam de quibus S. Epiphan. in sua Anacephaleosi: denique Eutæti Monachi Armeni, quem Epiphanius hær. 40. educatum refert in Palæstina a Petro quodam professione Anachoreta, reuera autem impositore, extremo tempore Constantij, qui damnabat nuptias, & carnes manducantes; suadebat, seruos Dominos cōtemnere: Presbyterorum coniugatorum oblationes respuidas aiebat, Ecclesiæ contemnebat, &c. aduersus cuius hæreses videtur Synodus Gangrensis congregata, quas singulis viginti capitibus iugulat. Vocatur ille quidem in Synodo Eustathius, & a Socrate, ac Sozomeno, putatur fuisse Eustathius Sebastesius Arianus, quem & aiunt auctorem fuisse vitæ monasticæ in Armenia, Ponto, & Paphlagonia; Sed Basilius, qui totam eius vitam retexit, Epist. 74. 79. & 82. prope finem, nihil affert de eius Monachisino, (cuius nec vnum vsum fuisse in illis regionibus ante Basilius, ex Epistola eius 63. ad Neocesar. colligitur) vt nec Epiphan. hær. 75. & hæresum in Synodo illa damnatarum nullus veterum, Eustathium Sebastesium insinulauit; alium igitur oportet fuisse Eustathium, sed nos ex multis coniecturis Eutachium substituendum censuimus. Satis ex dicitis colligitur temere quosdam asseruisse Aretica illa preclara Basilius, eius Eustathij fuisse, præter quam quod ex Greg. Nazianz. Basilius esse probantur.

Athanasius
quatuor ora-
tiones edit
in Arianos.

D Athanasius sciens Arianos fauore Constantij subnixos, suam ipsorum perfidiae profissionem tradidisse Catholicis subscribendam, additoque mandato Imperatoris, quamplurimos ad id inductos, Zelo domus Dei incensus, e latebris suis quatuor orationes se dignas, pro fidei Catholicae defensione, emittit; quas hoc ipso anno, adhuc viuente Constantio, editas, satis ex eo probatur, quod ante trigesimum sextum, eos ait hæreticos declaratos, iudicio Synodo Yniuersalis. Ex eo item quod ait in fine. Nos enim scimus humaniſſimum Imperatorem, ubi rem cognoverit, cohibitum esse eorum malitias, ipsosque diuinornos in via non fore.

E Julianus Naissi in Dacia nuncio accepto de obitu Constantij, Constantinopolim progressus, tertio Idus Decemb. fauoris acclamationibus excipitur, cum annum etatis ageret Vnde trigesimum, ex Ammiano & Zosimo.

Julianus init
imp. & Apo-
stata a fid
ipso initio
se prodit.

I Julianus viginti annos Christianam fidem professus, decem, ob metum Constantij, eam simulat, atque hoc primum anno adeptus Imperium, metu solutus, Christianam Religionem solemniter abnegat (vnde Apostata dictus) & Summus Pontifex, impuris ritibus initiatur, qui describuntur a Prudentio Peristephanon in Rom. hyynno 10. Ipsam Epistola ad Alexandrinos. Greg. orat. 1. in Julianum. Tempa Deorum aperi, & hostias immolari edicit. Ammian. a Socr. b Sozom. c Pontificem se etiam Eleusiniorum sacrorum creari vult, Eunap. in Maximo.

a lib. 12.
b lib. 3. c. 1.
c lib. 5. c. 3.

Summus ipse Gentilium Pontifex, Pontifices minores creat, & dimittit in Pro-

uincias, Et magos Euocat. Eunap.

Magna Dei Prudentia factum, ut qui in gratiam Constantij, Domestici & Magistratus Arianis fuerant, Catholicos vexauerant, ipsi a Iuliano, Chalcedone tribunali constituto, alij exilijs, alij mortibus acerbissimis, varijs de causis afficerentur, Ammian. ^a Socrates ^b.

Ad conciliandum sibi omnium Christianorum animos, Catholicorum & omniu[m] Sectarum, Episcopos, a Costantino proscriptos, & in exilium auctos, restitui, illisque bona reddi mandat, &c, ne quis, quenquam Christianoru[m] iniuria afficiat, vel contumelia, ne ve ad immolandum inuitos trahat, edicit. Episcopos ipsos inter se conciliare, & cum plebis studet, Ammian. lib. 22.

Victorem historicum, virum Consularem, hoc anno, Iulianus praeficit secundum Pan noniam ærea statua donatum. Vict. in Iuliano.

Mago euo-
car & colit
Iul.

Iulianus euocatum ad se per litteras Maximum Philosophum Cynicum, ex Asia venisse cum audisset, publica edens munera, exiliuit indecora, & effuso cursu, obuiam progressus, osculatum, susceptumque reuerenter, secum induxit, Ammianus lib. 22. huic, vt insigni Mago, & qui se ad impietatem induisset, additissimus fuit. Eu nap. Iuliani Epist. ad Maximum, 15.

Eruditione clarissimos viros, ad se vocatos, nobilibus decorat Praefecturis, Themistium Philosophum, urbis Praefectum creat; Libanium celebrem Oratorem, Questura, & alios, alijs Magistratis ornat. Mamertinus in Panegyrico, in quo inter cetera. Tu tu, inquam maxime Imp. exultantes relegataisque virtutes ad Remp. quodā postulatio reduxisti, &c.

Gregorius tamen Nazianzenus orat. 2. in eum, ad Magistratus & Praefecturas, vnu[em] ait, suffragium erat perfidia, Christianismique desertio: ab eoq; beneficia conseq[ue]bantur, qui sibi ipsis sceleratissime consuluerint, & post subdit, de multis illi familiariter studiorum communione cognitis, quos magno studio euocatos, eluserit, & inanes dimiserit. Extat epistola, qua S. Basilius Athenis olim egregia eruditione spectatum, ad se inuitat. Propera igitur vt dixi, ait, & publicis equis vteris, cumque apud nos, quantum tibi videbitur fueris; tum a nobis honeste, & vt decet, dimislus, quo vole, proficisceris. Alias etiam interuenisse inter eos epistolas ex Basilijs epistola fragmēto (quod extat act. 2. Concil. Nicæni 2. & act. 2. 7. Synodi) apparet, quibus cum ad eum venire non consentiret inuitatus, & ad impietatem provocatus, magno animi labore Christianam fidem per litteras profitetur. Ex epistola B.P.N. Basili ad Iulianū Imp. Apostamat. Quemadmodum a Deo Christianam & incalpabilem nostram fidē, veluti hereditario iure accepimus, sic confiteor, & in ea maneo. Credo autem in unum Deum Patrem omnipotentem, Deum Patrem, Deum Filium, Deum Spiritum Sanctum; unum Deum, hac tria adoro & glorifico. Confiteor etiam Filii incarnatam Oeconomiam: Deinde S. Mariam, qua secundum carnem illum peperit, hanc Deiparam no cans. Suscipio etiam SS. Apostolos, Prophetas & Martyres, qui pro me apud Deum suj plicanti, quo per illorum intercessionem propitius sit mihi, Deus noster benignissimus, & remissionem peccatorum mihi gratis largiatur. Quam ob cansam & historias imaginis illorum honoro, & palam adoro, hoc enim nobis a SS. Apostolis non est prohibitur, sed in omnibus Ecclesijs nostris, eorum historias erigimus. haec tamen ex epistola. Tentauit etiam & Gregorium sibi beneficijs deuincire, quem tamen acerrime sibi, ob pietatem, expertus est aduersantem, quem vtrumque post redditum ex Perside destinauerat neci.

Iulianus Ba-
silium per
epist euocat.

Basilius ca-
tholicam fidē
& epist.
apud Iulia-
nū proficit.

Cesari Gre-
frater pro-
fessus coram
Iul. fidē, de-
serit Aulā,
& Praefectu-
ram.

Cesarium Gregorij fratrem, insignem Philosophum, quem Constantius in Senatum amplissimum cooptarat, nobili Praefectura, nempe Thesauri custodia, ornauit. quod indigne admittum acceptum est ab eius parentibus, & fratribus, atque Gregorius

A

B

C

D

E

rius

A riis ipse, grauissimas de ea re ad eum dedit litteras; quibus excitatus Cæsarius, prætulit ignominiam crucis, palatijs Regum, & magna ac clara voce Christianum se esse ac semper fore, coram Iuliano pronunciauit, & se ad nos, inquit Gregor. recepit, exul beatus, & victor incuruentus, atque ob ignominia clarior, quam ob pristinam gloriæ, nominisque splendorem.

Non sic Ecebolius Sophista Constantinopolitanus, sub Constantio ardenter Christianism profitens, sub Iuliano fidei desertor, ob idque illi percarus, eo mortuo, rediens ad Ecclesiam, ante eius portam se prouum abijcens, sic vociferatus est. *Me quis si salem infatuatum pedibus concutate. Socrates.*^a

a lib. 3. c. 17

B Coluit præterea Iulianus mirifice Oribasium Pergamenum, quo vsus est medico, qui, inquit Eunap. tantum in ceteris quoque excelluit virtutibus, ut ad Imperium etiæ Iulianum euexerit. alios quoque Philosophos obseruauit, sed ante omnes Libanum Sophistam Antiochenum, plurimi fecit, ut eius perbreuis ad ipsum epistola demon- strat num. 14.

C Laude sane dignum videri poterat in Iuliano, eruditorum consuetudine delectari, nisi complures ex illis, sic foris Philosophos agerent, ut tamen Magos, & Haruspices intus gererent. Sed condonetur hoc illi, pro sua impietate. Quid vero cum Philosopho, qualis yideri volebat, grex lenonum, meretricularum, cinædorum, quibus, prætextu Religionis, stipatus obambulabat? hæc se Antiochiae presentem spectasse S. Ioan. Chrysostomus affirmat, in orat. aduersus Gentiles. Sed & Ammian. libr. 22. de his meminit. Sacrificanti exta animalium coronatam crucem aliquando prætulerūt, quod alijs indicare visum, potentiam crucis; at illi circumscriptionem, & quasi finem nostræ religionis interpretati sunt. Greg. orat. 1. in eum. Sozomenus^b Nicephorus.^c

b lib. 3. c. 2,

c lib. 10. c. 3.

Alias item sacrificanti, præsente Christiano, qui credebatur gentilis, omnia irrita & vana cedebant, ipso & Sacerdote, ac alijs ministris horrore perfusis, alijs stupentibus, & Iesum inuocantibus. Prudent. in Apotheosi contra Iudeos.

Iuliani Persecutio.

D **N**ovo genere persecutionis Iulianus Christianos aggreditur, suasionem & blanditiias sibi retinens, populari turbæ & Magistratibus, vim & coactionem permittens; id tamen sedulo agens, ne qui, pietatis causa, sed criminis alicuius nomine tantum, vt facinorosi punirentur, inuidens nimis illis Martyrij gloriam. nec tamē ita lenitatis & clementiæ simulationem retinuit, quin sapienter in crudelitatem & furorem erumperet. Domesticos igitur primum hoc genere persecutionis infectatur, alios alliciendo, fortiter reluctantes, occidendo; alios expellendo. Helpidium Præfectura prætorij à Constantio donatum, constantissime fidem Christianam profitem- tem, Præfectura primo exutum, in ordinem redigit, mox alia quaesita occasione, vt Imperij perduellent, dire, cum alijs necandum præcipit, de quo Martyrolog. 16. kal. Decembris; mox in milites conuersus, hominum genus simplicius & rufius, & deceptioni magis expositum, partim per se, partim per Magistratus, alios honoribus caput, alios alijs artibus in fraudem inducit.

Neminem re ligionis cau- fa, sed crimi nis, vult vi- deri occisū, Iulianus. Fraudes Iul. & artes.

E Labarum, Imperatorium Vexillum, amota cruce, in ueterem formam reducit, Deorum appictis imaginibus, cum imagine Principis, ut cum solita veneratione Principis, etiam Deos venerari viderentur. addit quoque ut cum donatiuum milites acciperent (quod quidem kal. apud Rom. & natali tum Impp. tum primarum Vrbium solitu- tum fieri) tus offerrent, perinde quasi olim hoc fuisset apud Rom. decretum: quorum alij, ne tus offerrent, donatiuum renuerunt; alij minime rem aduertentes, nihil se pecare suspiciati sunt; quod postea cum rescissent, admoniti, dolore & poenitentia facinus eluerunt, & projecto ad pedes Imperatoris auro, ceruices gladio obtulerunt, quos non quidem corona martyrij ornari voluit, sed a militia exclusit. Prætorianum militem Christianum nullum esse voluit, sed nec Magistratum gerere. Valentinianus, Valentius, & Iouianus, insignes duces, ne fidem proderent, balteo se exuerunt, quorum illi

Tres Duxes, ob fidē, bal- teum depo- nentes, mer-

cedem pietatis, etiam in hac vita, Imperium dein ceps accepunt.

Pietas pop. C. P.

duo relegati sunt, & omnes tres deinceps pro fidei confessione, diuinitus remunerati, Imperium acceperunt. Quantumvis autem Julianus patientiam & mansuetudinem ad illecebram pietatis, pluriuum affectarit, saepius tamen excandescerat; & quasi in furorem vertebatur: legendus S. Ioh. Chrysostomus Ser. de SS. Iuuentio & Max. Gregorius Nazianz. Sozom. Socr. Theodor. hæc latius prosequentes.

Populum quoque Constantinopolit. ad suam impietatem pertrahete, hoc commen-
to molitus est. Ineunte Quadragesima, pollutis tantum cibos venum exponi præcep-
pit, quam contaminationem ciborum vt vitarent, admonitione Theodori Martyris,
cocto omnes frumento vñ sunt in cibum, ditoribus largiter pauperibus impartienti-
bus, quod solemne deinceps fuit, vt eo die coctum frumentum erogarent in pauperes.
Nectarius orat. supra citata.

B
Sanctissimum Crucis signum, quod Constantius felicitatis vrbis illius significan-
dæ causa, in capite eiusdem vrbis simulacri exculpserat, Julianus in ipie terræ defodit.
Suidas V. μίλιον.

C
Commoratus Julianus Constantinopoli ad decem Menses (vt est apud Zosimum lib. 3. quam vrbem vt patriam, maximis incrementis auxit & ornauit; Senatu, Portu, Porticu, cum Bibliotheca, in qua suos libros depositus) transgressus Chalcedonem, nactus est Legatos a Rege Persarum Sapore (non Alemundaro, vt habent mendose acta) missos, & inuitatos ad Sacrificia Idolorum, magnis animis, vt Christiani, cum rennissent, contra gentium ius, neci tradit. Acta apud Metaphrast. 17. Iun. Martyrolog. Rom. Nicephorus. a

D
Progresius Cæsaream Cappadociæ, Ciuitatem primariam, eam ex numero Ciuitatum deleuit, & Cæsaris priuauit nomine (quod regnante Claudio, cum antea Mazaca vocaretur, obtinuerat) illi infensissimus, quod omnes fere Christum colerent, & Deorum templa diruisserint, & templum præcipue Fortunæ, quod eo regnante, solum supererat, omnes opes Ecclesiarum, tum Cæsareæ, tum in eius confinibus diligenter vestigatas sustulit, clericos in militum numerum scripsit, & alijs Ciues oneribus pressit, iureirando interminans, ni Delubra Deorum restituerent, morte plectendos. Sozom. b Eupychium, ait, patricium Cæsariensem Martyrio vitam finisse. Martyrolog. April. S. Greg. orat. i. in Iul. addit, promiscuam plebem furentem in Christianos impetum fecisse, & multa cæde perpetrata, plura etiam comminatam. Gentis vero Præfectum, quod media via inter leges & tyfannidem incedens, multis Christianorum abductis, de nonnullis etiam Gentilibus supplicium sumpsisset, Præfectura ignominiose abdicatum, & in exilium actum esse. Et in funere patris, idem Gregorius commorat, de Militibus in alias Cappadociæ Ecclesiæ immisssis, & Ecclesia Nazianzena, ab eius furore vindicata, a Gregorio patre, eius Episcopo, pijs suis votis & precibus atque totius populi.

E
Basilius egregie doctrinis excultus, Athenis, Cæsaream Cappadociæ redit, & quantumvis eximia virtute & pietate excelleret, altiora tamen animo spectans, Alexandriam, Ægyptum, Palæstinam Coelesyriam & Mesopotamiam peragravit, institutorum Monachorum cognoscendi gratia, & inde reuersus, Monasticum institutum arripuit: qui cum prius sanctos libros populo lexitasset & explanasset, ab Hermogene Episcopo Cæsariensi presbyter efficitur. Basil. epistola ad Eustathium, quæ est 79. Grego. in laud. Basil.

F
Per id tempus vacante Ecclesia Cæsariensi, per Hermogenis Episcopi mortem, de creando Episcopo agebatur, & post multam contentionem, cum se Basilius clam subduxisset, tandem plebs tota, vno consenuit primarij ordinis virum vnum Eusebium nomine, eximia illum quidem vita probitate præditum, nondum tamen diuino baptismo consignatum, inuitum & repugnante, militaribus copijs opem ferentibus, Episcopis baptizandum & consecrandum offerunt: quod illi non libentur, sed vi potius adacti, præliterunt, sed postquam discessissent, vim causantes, ordinationem irritam reddere studebant, urgente etiam Prouincia Præfecto, quam tamen Nazianzenus Episcopus, Gregorius senior, suo cōsilio & auctoritate ratâ vt haberent, effecit; deterrito breui, sed graui epistola, Præfecto, quæ res nostras, ait ne limis quidé oculis aspice re

a lib. 10. c. 11.

Iulianus Cæsariensis, ob eorum fidem infessimus.

b lib. 5. c. 4. & 10.

Basilius per agrat prouincias institutorum. Basilius fit Presbyter. Monachus quoque.

A re fas est. Greg. in fun. Patris.

Monachi, quibus præterat S. Basilius, occasione violentæ ordinationis Eusebij, ab eius se communicatione segregant, & magnam populi & Magistratum secum partē abstrahunt, & ipse Eusebius hac de causa & alijs, parum æquum animum gerit erga Basiliū, qui ad inuidiam declinandam, in Ponticas solitudines secedit in locum Mataza dictum, circa ripas Iris fluminis: quo post paulo secutus est eum, intimus & charissimus sodalis Gregorius, qua re comperta, Cæsarienses litteris eum euocare conati, referunt epistolam, quæ est 141. de secessione sua. Greg. in laud. Basil. Basil. ep. 12. quam regionem amanissimam & foecundissimam describit Strabo, lib. 14. Sed ad Iuliani persecutiones redeamus.

Basilius Mo
nasterij Pra
fectus.

B In Galatia vicina Cappadociæ, Basilius presbyter Ancyranus, regnante Constantio, Arianam impugnans impietatem, ab illis, conuentus agere prohibitus est, post vero, regnante Iuliano, fatagens, ne quis Christianus cultu Idolorum pollueretur, in odium incurrit Gentilium, a quibus Præfidi oblatus, per multos cruciatus Martyrium constanti animo sustinuit. Quo eodem Iuliani tempore Ancyra item Melasippus, Antonius, & Carina, Martyrio occubuerunt. Sozom. ^a Martyrolog. 7. Id. No
vemb.

Martyres in
Galatia.

a lib. 5. c. 10.

Nobile etiam in eadem Galatia Prouincia certamen exegit Philorhomus, decalatus & pueris traditus verberandus, post etiam pijs peregrinationibus nobilitatus; Palladius in Lausiaci cap. 31.

C Julianus insectans omnes Christianorum sectas, omnes etiam cuiusvis sectæ in se prouocauit, vt Marim Chalcedonensem, Arianum veternosum, qui Atheum eum appellauit, & gratias Christo se agere dixit, quod cæcus esset, ne eum impium videret: & Busirim Ancyranum, secta Encratitam, quem Præses, quod inueniliter in ritus Göttilium exultasset, in equuleum sublatum, mira eius constantia, tortis; qui mortuo Iuliano, dimissus, sub Theodosio ad Ecclesiam redijt. Sozom. ^b

b lib. 5. c. 10.

Pessinunte in Phrygia, famoso Matris Dei idolo restituto, duo Adolescentes contumelia in illud irrrogata, & ara diruta, in ius vocati, & tormentis subiecti, ingentis animi specimen ediderunt. Greg. in Julianum.

Marryr. In
Phrygia.

D Meri vrbe Phrygiæ, Almachius Præfector delubrum repurgari, & Idola restitu*i*ubet, quæ aliquot Christiani, pietatis studio incensi, noctu ingressi subiuerunt, cuius causa criminis, cum plures viderent periclitari, se sponte Præfecto produnt, & recuantes factum immolatione purgare, post multa cruciamenta, craticula inieicti, igne subiecto, migrantे vita, his postremis verbis Præfide*m* affati. Si cupiditate duceris Almachi, carnes assas degustandi, verte nos in altera latra, ne in ipso gustu tibi semi assi videamur. Socrat. ^c Sozom. ^d Menol. & Martyrol. prid. Id. Sept.

c lib. 5. c. 13.
d lib. 5. c. 10.

Cyzici in Propontide, Gentiles admixti Christianis, a Iuliano perlidente, impe
trant restitu*i* Deorum delubra, qui & Eleusum Semiarianum eorum Episcopum in carcerem primum coniicit, deinde & ipsum, & Clericos vrbe eiicit, eo prætextu, ne se ditionem concitarent, sed reuera vt per Episcopi & Clericorum absentiam a conue
tibus cessantes, in suæ ipsorum religionis obliuionem venirent. Sozom. ^e

In Proponti
de.

E De pluribus alijs quoque martyribus in Thracia, mentio est apud Menolog. & Martyrolog. xij. kal. Nouemb. & apud Theodor. ^f

e lib. 5. c. 14.
M.M. In Thra
cia.
f lib. 3. c. 6.

Iulianus iam meditans bellum Persicum, Antiochiam progressus, ibi hyemem agit cum exercitu. Antiochena ciuitas Christianis referta, & illi, ob impietatem, infensissima, excipit & prosequitur illum, dieterijs & scommatibus, quæ dum publica vult & luculenta oratione refellere, nec Philosophi, nec Imperatoris officio fungitur, & populum saepius ad ea ingerenda prouocat, quæ tempore per se in obliuionem ventura erant, ipse illa oratione perpetuę quasi confignat memorię. Greg. in Iul. Ammian. ^g Socrat. ^h

g lib. 22.
h lib. 3. c. 11
Antiocheni
Martyres.

Iuliano impietatem studiose restituere molienti, restitire vehementer, inter ceteros Christianos, Presbyteri duo Antiocheni, Eugenius & Macarius, eum coram arguentes, de quibus, duin quæstionem haberet, Artemius (qui sub Constantino aduersus Maxentium metuerat, & a Constantio, inter ceteras Præfecturas,

nouissima Augustali Aegypti honestatus fuerat) ab eo euocatus , specie quidem quod atrocium criminum reus esset, sed reuera quod pro sua in Christum Religione, plurima simulacra confregerat, Antiochiam adueniens, magna animi libertate eum impietatis coarguit, ob idque ab eo obtruncari est iussus , deportatus in solitudinem Oaseam Presbyt. Eugenio & Macario. Menol. & Martyrolog. 20. Sept. Ammian. lib. 22.

Oraculum
Daphnicum
obmutuit,
ob Babyl re
liquias.

Idem ægre ferens Daphneum Apollinis oraculum obmutuisse, de causa silentij De monem interrogans, responsum hoc retulit. *Daphnes locus cadascribus scatet, id quod oraculum arcer,* id vero probe intelligens Julianus dictum ob S. Babylæ corpus ibi cōditum, cuius diuina quadam vi a fundendis oraculis tenebatur, asportari iubet. quod quidem celebri pompa a Christianis, cum magna frequentia , cum hymnis in Vrbem illatum est, cum illud subinde concinerent: *Confundantur omnes qui adorant sculptilia, & qui gloriantur in simulacris suis.* quibus excandescens Imperator, mandat supplicia de Christianis sumi, quos plurimos postridiæ Præfectus in carcerem coniicit, & in primis Theodorum quandam adolescentem, qui in equuleo tortus, & acutis testis suffossus sic se habebat, quem pridie cecinerat, psalmum decantans, quasi nihil sentiret, qua constantia obstupefactus Præfectus, Julianus cessare ab instituto suadet, ni velit & Christianos augeri gloria, & se ludibrio haberet. itaque vinci omnes dimittuntur. Adolescentis porro post interrogatus, respondit, se non omnino quidem doloris sensu caruisse, sed astitisse sibi adolescentem, qui tenuissimo linteo abstergeret sudores, & aqua frigidissima corpus perfundens, ardores restinguueret, & ærumnas subleuaret. atque haec se ab eo audisse Rufinus ^a testatur, Antiochiae cum esset. Quod vero S. Babylæ reliquias Julianus non abiecerit, aut disperferit, sed cum honore in Ciuitatem reportari permiserit, ea causa fuisse videri potest, quod horrendos exitus quorundam impiorum exhorruerit, vt Juliani auunculi, qui ex Christiano Ethnicus redditus, sacra vasa profanans, tetro vlcere percussus , interiit; vt Felicis Regij ærarij præfecti, item Apofatæ, qui simili de casu de repente medius crepuit; vt Elpidij Comitis rerum priuatarum, item desertoris, qui licet tardius, poenas impietatis luit. hæc latius & aliquantum diuersè narrantur a Chrysost. orat. contra Gentiles. Sozom. ^b (qui & de eximio Martyrio Theodoriti, Thesauri Ecclesiæ custodis, quod eum indicare recusat, meminit) & Theodoreto ^c & Nicephoro ^d qui addit alia horrenda supplicia, in Neronem quandam Episcopum, & Theotecnum desertores fidei diuinitus inficta. de Felicis & Juliani repentina interitu etiam Ammian. meminit, lib. 23.

Theodorus
martyr.

Vincti oēs di
mittuntur ex
Confilio Pre
fecti.

a lib. 2.e. 36.

Horredi qui
dā casus Apo
stalarum.

b lib. 5.c. 7.

c li. 2.c. 11. &
12.
d li. 10.c. 20.

Apollinis
Daphnitici
téplum cœli
tus conburi
tur.

e lib. 5.c. 19.
f lib. 3.c. 10.

g lib. 3.c. 13

S. Babylæ reliquias in vrbem illatis, ignis cœlitus demissus Templi Daphnitici Apollinis, tectum, cum eius simulacro totum exuisset. quem ignem de celo lapsum De monis sacerdos, inter tormenta, confessus est; id ipsum Juliano Artemius exprobavit, & rustici quidam prope habitantes, fulmen è cœlo se vidisse super templum defatum, testati sunt. Ut humano id maleficio factum probaretur, dirissimam quæstionem de Christianis Julianus habuit, irrito conatu, & nisi metus Martyris furore eius maior fuisset, tum saltem reliquias eius conculcandas abieciisset; sed veritus Martyris proximi vltionem, in Martyres longe positos stulte iram conuertit, alijs Martyrum ædibus, prope Apollinis Didymæ fanum, pro Nileto situm, disturbari & incendi iussit. S. Chrysost. orat. contra Gentiles . Sozom. ^e Theodor. ^f De Daphne incenso, Libanius Sophista orationem magna diligentia elucubrauit, quam Julian. epist. ad eum 20. celebrat, qualem non potuisse nullus alias perficere , quam S. Chrysost. orat. sua contra Gentiles ex parte recitans, irridet, & exhibit irridendam.

De Sacerdotis Daphnes filio, præclaram Theodoret. ^g narrat historiam, qui a Diaconissa quadam ad Christianam pietatem inuitatus, & de ea edocitus , à Patre aufigit, & rursum retrahitus, omnia Patris simulacula confregit, & diuinitus referatis clavis, quibus tenebatur inclusus, liber emissus, Hierosolymam ad Cyrillum Episcopū profugit, & Christiana religione suscepit, post extinctum Julianum , patrem quoq; ad veram religionem adduxit.

Julianus pergens liberius Christianos tentare, & in perniciem impietatis retrahere, fontes primo vrbis, & Daphnes, sceleratis sacrificijs polluit , & omnia esculenta, aqua aspersit lustrali, quæ Christiani ingemiscentes & detestantes, tamen eisdē vesce

bantur,

A bantur, iuxta illud Apostoli. (1. Cor. 10.) *quidquid in miscello venditur, comedere, nihil interrogantes, propter conscientiam:* porro fontes illos sic pollutos diuino miraculo exsiccatos esse, afferit Chrysoft. orat. contra Gentiles. Theodor.^a

a lib. 3. c. 14.

Tunc quoque accedit, vt Eusignius miles emeritus, annum agens ætatis cœtesimum decimum, cum in Iulianum exprobraret Constantini fidem, sub quo militauerat, & vt pietatis desertorem, libere redargueret, vt Maiestatis reus, ab Apostata obtruncari sit iussus. Menolog. & Martyrolog. Rom. 3. Aug.

B Quo etiam tempore Martyrium subierunt Iumentinus & Maximus milites. Hi cū in quodam conuiuo præsentem statum deplorarent, delati sunt ad Imp. qui, specie affectatæ Tyrannidis, bonis omnibus spoliatos, in carcerem trudit, vbi ab vniuersa febre Cœnitate frequentantur, Principis mandato neglecto. Is, per summissos homines ad impietatem eos pellicere studet, ac demum constantes in fide, mandat capite truncari, quorum reliquæ, etiam proposito vita periculo sublatæ, & pie conditæ sunt, ad quorum reliquiarum cultum incitat S. Io. Chrysoft. orat. in eos. *Idcirco inquit s̄a eōs inuisamus, tumulos adornemus, magna fide contingamus, ut inde benedictionem ali quam asequamur.*

Sed & feminæ ipsæ Tyrannum hunc contempserunt, in quibus Publia Vidua Matrona nobilissima, & propter eximiam virtutem, omnium sermonibus celebrata, Virginum Choro præfæcta, Imperatore transeunte, illa in eius contemptum, decutari mandauit, *Simulacra gentium argentum & aurum, opera manuum hominum;* &, *similes illiſſiant, qui faciunt ea, & omnes qui confident in eis,* &, cum Iuliano imperanti silentium, non acquererent, producunt Praefectam, anum veneradam, à satellite verberari iussit, quam cum affirmet Theodoreus Ioannis matrem, ea apud Græcos sententia inualuit, vt hæc fuerit Parens Ioannis Chrysostomi (Menolog. 10. Octobr.)

C quod vt minus pro certo affirmari possit, multa sunt quæ repugnant; nomen; cum Chrysostomi matrem *Anthusam* appellatam affirmant: ætas, cum junior hoc tempore fuerit mater Chrysoft. tum illud maxime, quod Ioānem illum Publiæ filium, dicat Theodoreus, non potuisse adduci, vt Episcopatum susciperet, cum Chrysostomum Constantinop. Episcopum fuisse constet. Theodor.^b

b lib. 3. c. 17.

Porro non ab anu fœmina tatum illusus est Iulianus, sed & delusus a Mimo, Porphyrio nomine, qui vt Christianam Religionem risui exponeret, baptismio, per iconum initatus, serio exinde Christum confessus, summa constantia perstans in sententia, bilem principis adeo mouit, vt in eum continuo animaduerti iuferit, sicut ex Mimo Martyr effectus, anniuersario honore colitur 17. Kalend. Octobr. Martyrolog. Rom.

D His omnibus exagitatus Iulianus, graibus Antiochenos afficit incommodis, atq; eo potissimum, quod exercitum ad bellum Persicum comparatum, ibidem in hybernis continuit, cogens eos annonam vili vendere, quam caro emissent, vt ob id multi a mercatura delitterint, & caſitas inualuerit. Socr. 5. c. 15. Inde ira percitus Tarsum concedit, vbi Sacerdos Æsculapij Artemius illum conuenit, columnas repetēs, quas Christiani ad suam ipsorum Ecclesiam constituendam abstulissent, quas sumptibus Episcopi statim restituī mandauit. Pagani, cum unam columnam deinoliti usque ad limen Ecclesiae cum machinis pertraxissent, & longius promouere non possent, ea relictæ discesserunt; quam Episcopus post Iuliani interitum, facilimē leuatam in pristinum locum reposuit. Zonaras Ann. Tom. 3.

E Antiochiam reuersus, nocturnas cedes fecit, alijs in Orontem fluuium demersis, alijs in abditissimos specus & fossas coniectis, alijs pietatis causa necatis, alijs pueris & Virginibus dissectis, ad euocationes animarum & diuinationes; de quibus Gregorius orat. 1. in eum, & Chrysoft. orat. contra Gentil. & Socr.^c

c lib. 3. c. 11.

Antiochiae agente Iuliano, Legati Persarum adueniunt postulatum, vt bellum paciam indiceret, quibus respondit, *meipsum breui videbitis, & proptereal legatos mittere non est opus.* Socr. ^d

d 3. c. 16.

Ab Antiochia ad persecutionem in vtriusque Syriæ Ecclesiæ transseamus. Ac pri-
mum Constantiam, (quæ vrbs est Palæstina a Constantino sic denominata, in hono-

Martyres in Syria.

a lib. 5. ca. 3.
& 8.

rem filij Constantij seu Constantia sororis, cum antea nauale Gazenium esset & Maimuna vocaretur, & ob pietatem in Christum à Gazenium superstitiosorum iure exemerat, Gazenibus rursum subdidit, dempto Constantia nomine, quo tempore Gazenses, Eusebium, Nestabo, & Zenonem, fratres, captos, in carcere coniectos, ac post extactos, ferali impetu, per totam urbem inumaniter trahentes, dilacerarunt: quorum reliquias, studiose ex incendio relicias, ossibus bestiarum admiscuerant, diuinatus ostefas, & collectas, pia femina condidit. Praefectus, facinus auersatus, Gazenium aliquot in carcere ad supplicium coniecerat: at Iulianus euocatum incusat: *Nam quid causae erat, inquit, ut ad supplicium abducerentur hi, qui paucos Galilaos, pro iniuriis quas ipsi saepe, ac Deis intulerant, probe utili fruisserent?* hæc latius Sozom. ^a in qua causa Cæsariensem Greg. refert dixisse *Quid enim grave, inquit (iustus Index, minime Christianos persequebatur), si decem Galilaos manus una Graecanica sustulit?* Hæc vero non perspicua Crudelitas: an non persecutionis edictum? oratione prima in Iulianum.

b lib. 5. c. 9.

c lib. 3. c. 6.

Gentiles sacras reliquias effodiunt, & dispergunt.

d li. 10. c. 13.
e li. 2. c. 28.

Sacras Virgines diuexat.

sæclos Ep̄os trucidant.

f lib. 5. c. 9.

g li. 39. c. 13.

Iudem Gazenses, Hilarionem in suo agro commorante, ad necem persecuti sunt, eo tempore, eiusmodi de causa: quod, cum apud eos insignia miracula perpetraffasset; vnum in theatro maxime perspicuum fecit: Cum Italici cuiusdam Christiani equos, ad Circense certamen destinatos, & ab aduersario malefico, incantationibus impeditos ad cursum, aspersa aqua à se benedicta, liberos & expeditos reddidit; tanto omnium stupore, vt statim etiam ab Ethnicis acclamatum sit: *Marnas* (Idolum Gazenium) *victus a Christo est.* Is tum in Oasenam Ægypti solitudinem se recepit, & Gazeses, destructo eius Monasterio, impetrant a Iuliano, eius & Hesichij mortem, amboque vt quærerentur toto orbe scriptum erat. Hæc latius Hieronymus in vita Hilarionis, & Sozom. ^b Sed eorundem Gazenium & Ascalonitarum immania in Christianos facinora, prosequitur Theodoreetus ^c pauca, vt ait, de plurimis sumens ad commemorandum; Sacerdotum videlicet & sacrarū Virginum vētres disseccuisse, eosque fartos hordeo, porcis deuorādos obiecisse; qđ facinus recētes hæretici in Gallia imitati ferūtur. & Sebastę in Palæstina itē Ioānis Baptista tumulū aperiuit, ossa effodiisse igni absūmeda, & eorū cineres passim dispersisse. q̄ iubente ipso Iuliano, patrata esse appetet, ex ijs quæ ipse habet in Misopōgōne, loquens de Ethnicis ipsiis Syris. *Deorum inquit, templū restituerunt, sepulchra vero Aiborum omnia* (sic nominant sacra conditoria Martyrum) *signo a me nuper dato, euerterunt: ita elati & erecti animis, ut scelerata eorum qui Deos violarunt, acris etiam, quam mea ferebat voluntas, vindicarint.* Sed & Elisei Prophetæ ossa, eadem affecta fuisse contumelia Nicephorus ^d Rufin. ^e & acta Artemij Martyris ^f 20. Octobr. tradunt.

Paria in sacras Virgines admirerunt Heliopolitani ad montem Libanium siti, quasi vlturi quod Constantinus Fano Veneris Heliopoli diruto, vetuerat, ne Virgines suas vt patrius mos ante tulerat, homini fortuito occurrenti prius stuprandas traderent, quam cum viris quibus desponsata erant congregenderentur. Sozom. ^g cap. 9.

Porro Arethujij Marcum suum Episcopum iam admodum senem, horribiliter tractum, punctim laceratum, miserabiliter occiderunt, quem, olim partium Arianarum, verisimile est ad Catholicos transiisse; cum Greg. Nazian. eum appellat virum eximiū ac sacrosanctum senem; & omnes historici, cum egregiam eius in patiendo constantiam narrant, hominem pietate insignem prædicent. Sozom. ^f Scythopolitani quoque in Palæstina in ossa Patrophili iamdiu perfuncti munere Episcopatus, debacchati sunt, digne sane hæc Patrophilus, licet pro pietate, in poenam tamen impietatis passus est, cum esset Arianus, & in Eusebium Vercellensem apud se exulem crudelis in primis extitisset. Niceph. ^g

Bostrenis per publicum præconem Iulianus mandat, vt Titum eorum Cūuitatis Episcopum expellant; at ille libellum ad eum mitrit, contestans, quod quamvis Christiani Gentilibus aduersarij essent, tamen quiete & tranquille se gererent, suisque hortacionibus inducti, nihil omnino seditionis cogitarent; At Iulianus Titum plebi inuidiosum & odiosum reddere parans, scripsit ad Bostrenos infidiosissimas & calumniosissimas litteras, quasi Titus eos incusasset, studens omnino populos a Clericis separare, & Episcopos illis infensos reddere, quo sic a seip̄is diuulſos facilius inuaderet.

Ea

A Ea epistola non extat inter alias latine editas. Sozom. a In ea pôrro epistola hæc verba maxime obscuranda sunt. *Neminem n. ait ipsorum (Christianorum) iniurum ad Idolorum aras trahi permittimus; imo palam ipsi significavimus, quod si quis sua sponte nobiscum sacrificiorum & libaminum particeps esse voluerit, eum prius expiationes Diis offerre oporteat, deosque rogare tutelares, nostrorum piorum sacrificiorum participationem esse, antequam animam quidem precibus ad Deos, corpus vero expiationibus purget hæc, magna hypocrisi, Julianus, vt nomen Violenti & persecutoris effugeret, cum tamen maxime persequeretur.*

B Certior factus Julianus Cefarea Philippi, vrbe Phœnicie, præclaram esse Christi statuam, quam mulier, quæ sanguinis profluui laborabat, cum esset morbo liberata, ibi collocauerat, eam deturbauit, suamque in eo loco posuit, quo factò ignis violentus de cœlo dilapsus, statuam illam circa pectus persecuit, caputque vna cum collo in terram deiecit, atque in faciem humi ea in parte defixit, quæ fuerat a pectore diuinita ex quo quidem tempore ad hodiernum diem (scribit Sozom. 5. cap. 20.) atra, atque fulminis iœtu ambulata manet. Id temporis igitur Gentiles statuam Christi tanta cum violencia trahebant, vt eam confringent, at Christiani postea eius fragmenta cum collegissent in Ecclesia posuerunt, vbi etiam adhuc seruantur. Ex basi supra quam hæc Christi statua locata erat, herba quadam (vt narrat Eusebius) quæ morbis cuiusque generis mederi solet, enascebatur: quæ quidem cuius generis esset, nemo nostrorum medicorum, qui vel scientia valebant medendi, vel experientia, omnino nouit. hæc, prater Sozom. b Acta Arthemij Martyris apud Metaphrastem, 20. Octobris capite 30. & Nicephorus libro 10. & alijs.

C Transeamus ad Ægyptum, quam vexatam quoque Prouinciam, persecutione Iuliani, Apollonij sanctissimi Monachi acta apud Euagrium in Vitis Patrum, capite 7. fidem inter alia faciunt. Cum cogerer Julianus Clericos & Monachos militare, ad consolandum quendam Monachum coniectum in carcerem venit Apollonius, & simul cu[m] illo reclusus, eodem carcere, diuinitus accedit carcerem illustrari & reserari, & custodes ob id eos obsecrare vt liberi abirent. Alias quoque data facultate Gentilibus soluta licentia, Orgia celebrandi, & alia a Christianis Principibus vetita factitandi; accedit vt in circuitu Sancti Apollonij, pagi aliquot Deorum cultui summe dediti, simulacrum circumferrent bacchantium ritu; qua re conspecta Apollonius, tum forte illacum aliquot fratribus iter habens, eorum miseratus errorem, Deo inuocato, illos cum eorum simulacro sic defixit loco, vt per totum diem moueri non possent. quo miraculo commoti, eum mittunt rogatum, se vt dissoluat a vniculis, omnes Christi fidem amplexuros, qui veniens, sola oratione omnes resoluit, & illi gratias agentes, Christo se addixerunt. quæ re vulgata, plurimi ad fidem conuertebantur, ita vt in regionibus illis nullus iam amplius gentilis remaneret.

D Miracula a Deo, per Apolloniū Monachum facta.

E Alexandrinis Ethnici auditæ Arthemij Auguſtalis morte, efferati animis in Georgium Episcopum Alexandrinum, quod Conſtantium Imperatorem in eos concitaverat, exercitum in urbem induxerat, Delubrum apud eos sanctissimum occupauerat, arca profanorum & feralium eorum rituū ludiō exposuerat, in se suaque tueri co[n]nantes, armatos immiferat, raptum conterunt, proculant, & varijs supplicijs misericorditer enecant; camelō impositum adulibrium circumducunt, comburunt, cineres spargunt; & vna Praefectum Dracontium, & Diodorum Comitem; qui tamen Georgius, martyr vocari non potest, non modo quod secta esset Arianus, & Catholicorum carnifex teterimus: sed etiam, quia, non tam pro pietate & religione Christiana ab Ethniciis interfactus fuit, quam ob iniurias & diram Tyrannidem, quam vt in Christianos, sic in Gentiles exercuerat. Nazianzenus in laudem Athanasij, Epiphanius hæresi 70. Socrates & Ammianus.

F Julianus per summam simulationem fingit se ægrè tulisse eins tam atrocem cædem, litteris datis ad Alexandrinos, quas recitat Socrat. e Extant aliae duæ eiusdem Juliani epistolæ ad Praefectos nona & trigesima, de Georgij Bibliotheca conseruanda, & ad se Antiochiam peruehenda.

G Post sublatum dira morte Georgium, Magnus Athanasius emersus è latebris, & è se pulcro,

^a li. 5. c. 14.
^b ingens & pu-
denda hypo-
crisis Juliani

Iuliani statua
pro ea, quam
Hæmorhois
sa Christo sta-
ruerat reposi-
ta, celitus de-
turbatur.

Miraculū de
herba adna-
scēte basi flā-
tute Christi.

Miracula
a Deo, per
Apolloniū
Monachum
facta.

^c lib. 3. c. 2.
^d lib. 22.
^e lib. 3. c. 3.

pulcro, in quo sicut mortuus viuens diu permanferat, velut è mortuis resurgens, perspicuus cunctis, Alexandriam venit, magna suscepitus gloria. Gregorius Nazianzenus in laudem Athanasij, Hieron. contra Luciferianos.

Synod. Alex.

Athanasius Synodum habet Alexandriæ, in qua adfuerunt non modo Ægypti, Lybiae, Græcia Episcopi, sed & Arabiæ, Asterius Petre, Italæ, Eusebius Vercellensis, & Hispanie, Lucifer Calaritanus, per Diaconos suos Legatos, Herennium, & Agapetū. Ex auctoritate porro Romani Pontificis Liberij coactam hanc Synodum, non est dubitandum, ut colligitur ex Rescripto Athanasij ad Liberium, cuius tantum extat fragmentum; & ex eiusdem auctoritate, ad eam conuenientem Eusebium Episcopum Vercellensem, & Luciferum Calaritanum per Legatos; cuius pariter iussu, tanta ijdem sibi sumplerint: nempe ut Lucifer, ceteris explosis, crearet Paulinum Episcopum Antiochenum: cuius item Legati Diaconi affuerunt in dicta Synodo. (non enim idem negotium erat vnius Ciuitatis Sardiniæ Insulæ Episcopi, sed presulsi summa potestate fun gentis) utque Eusebius fungeretur Legatione ad restituendas collapsas totius Orientis ecclesiæ, extat epistola Liberij eius argumenti ad Italique Episcopos apud Hilarium in fragmentis recens editis, pag. 37. 38. Quid in ea Synodo aetum sit, habetur ex Athanasio in Epistola quidem ad Rufinianum (extat in Nicæna Synodo 2.) *Communi de creto, inquit, placuit, ut hic, & ubique gentium quiunque lapsi fuissent proprio arbitrio, & antesignani fuissent impietatis, si resipiscerent, ignoscendum quidem illis, verum non restituendos in Cleri numeru: Quivero non antores, sed necessitate, & violentia compulsi fuissent: visum est illis quidem ignoscendum, & in Cleri locum restituendos, maxime cum probabilem defensionem, & excusationem dederint. Atque hoc quoque econome, & rationabiliter factum videtur. &c.* Et paulo post, *Hec & Romanam scripta sunt, Romanamq. Ecclesiam omnia comprobasse constat. & hoc est, quod dixit S. Hieron. aduersus Luciferianos. Assensus est hinc sententia Occidens, & per tam necessarium Concilium è Sabane fauibus ereptus est Mundus: quod maxime dictum videtur propter Concilij Ariniensis Episcopos deceptos, & coactos.*

Decretum quoque aduersus Eunomium, Macedonium, & alios Semiarianos, negates. Diuinitatem Spiritus Sancti, necnon tunc emergentem heresim, quæ postea dicta est Apollinaris, perfectam Christi incarnationem diminuentem, nempe animam ab homine detrahentem. Socr. a lib. 3. ca. 4. & 5.

Catholici disidentes conciliati, circa 301, & 311.

Sopita item in eadem Synodo est periculosa controuersia inter Catholicos orta, cum alijs affirmarent in Trinitate unam hypostasim, alijs tres hypostases, atque hi, illos Sabellianismi insimularent; & illi, hos Arianismi, cum tamen utrique recte sentirent. Siquidem qui unam hypostasim dicebant, unam & trias essentiam, & substantiam intelligebant, (nam ut Marius Victorinus in libello de homousio recipiebat ait, *Græci & trias vel trinitatem dicunt, nos uno nomine substantiam dicimus, & trias Graecam pauci, & raro; utrosque omnes*) confitentes item personarum Trinitatem: qui vero triplex utrosque, non triplex & trias essentias, aut substancialias, sed tres personas in una essentia confitebantur: quibus expositionibus inuicem acceptis, & probatis, in unum conuenirent, ut omnes pariter Arium, & Sabellium execrarentur. Epistola Synodica. Athanasiæ Synodi apud Athanasium, titulo Tomus 12. ad Antiochen. S. August. lib. 5. de Trinit. cap. 8. & 9. Essentiam dico, & trias Graecæ dicuntur, quam visitatias substancialiam uocamus. Dicunt quidem, & illi hypostasim, sed nescio quid uolum interesse inter visitam, & hypostasim, ita ut plerique nostri, qui hec Greco tractant eloquio, dicere consueverint & trias, & triplex utrosque quod est Latine unam essentiam, tres substancialias, sed quia nostra loquendi consuetudo iam obtinuit, ut hoc intelligatur, cum dicimus essentiam, quod intelligitur, cum dicimus substancialiam, non audiemus dicere unam essentiam, tres substancialias, sed unam essentiam vel substancialiam, tres autem personas, quemadmodum multi Latinisti tractantes, & digni auctoritate dixerunt: cum modum alium appetorem non innuerint quo enunciarent verbis quod sine verbis intelligebant. Hæc Augustinus.

Declaratum præterea est in eadem Synodo, Confessionem illam fidei ab Arianiis, sub titulo Concilij Sardicensis, promulgatam, esse spuriam, & in eo Concilio nihil additum ad confessionem Nicænam. De quibus omnibus scripta est Epistola Synodalis,

In Cœcil. Sar dic. nihil additum ad Confess. Nicæna.

A dalis, prius ad Antiochenos, post ad uniuersos Orientales missa, extat apud Athanasiū.

Lucifer statim ut exilio solutus est, nomine, ut credibile est, Liberij Papæ, Antiochiam proficiscitur, ad Ecclesiam illam discissam sarcendam, & ad vnitatem, sub uno Episcopo, redigendam, cum alijs Catholicorum communicarent Meletio, quem Eudoxiani Antiochenisbus dederant Episcopum, ut suarum partium, qui tamen post sensit cum Catholicis; alijs verò minimè illi communicare vellent, eo quod ab hæreticis datum fuisset Episcopus. Lucifer igitur præproperus, ut ait Rufinus, Paulinum Catholicum quidem, & sanctum virum, ac per omnia dignum Sacerdotio, dat illis Episcopum, quem & Synodus Alexandrina, & Romana Ecclesia probauit, nec propterea tamen Ecclesia illa in vnum collecta est, quantumuis Meletius usque ad Valentis tempora exularet, ut habet Chrysostomus in oratione de Natali Meletij a Eusebius Vercellenensis Episcopus, statim post Concilium, Alexandria decadens, Antiochiam contendit, & inuenito populo in duas scisso factiones, ægre tulit, & inde Orientem peragrans infirmos in fide, instar præstantis Medici, ad integrum valetudinem restituit, doctrina Ecclesiistica instruxit, erudiuitque (Socrates^b) quod ex auctoritate Sedis Apostolicae factum oportuit, illum quidem in Cappadocia fuisse innuit S. Greg. Nazianz. cum agit de creatione Eusebij Episcopi.

Diffensionis porrò causa inter Eusebiū, & Luciferum orta, vnde noua postea secta deriuata est Luciferianorum, non omnia videtur ea fuisse, quam affirmat Socr. Ioco proxime citato & Sozom. & Rufin. qd Eusebius non probasset ordinationē Paulini a Luciferō factam, quomodo enim non probaret, quam Synodus probasset, in qua ipse Eusebius, & Paulinus per legatos affuisset? Ea igitur causa fuit, quod austerius Ciris spiritus cum esset Lucifer, indigne tulit ex Synodi decreto ianuam patefactam Episcopis omnibus lapsis, quasi nihil deliquerint, ideoque in Eusebium, quem aduenientem Antiochiam primum est natus, velut in eius Decreti auctorem inuestitus est, ecq; magis in eum exacerbatus, quod ex suscepso munere legationis, id ipsum passim præstaret, ut Episcopos, qui cum Arianis communicassent, ad suas ipsorum Ecclesiās, impertita illis communione Catholica, reuocaret.

Schisma Luciferianorum.

D Lucifer igitur non modo improbauit Decretum Synodi, de recipiendis, cum dignitate, Episcopis lapsis, sed etiam se ab eorum communione separavit, qui eos sub satisfactione, & poenitentia reciperent: & relictis, suæ sententiæ in Oriente paucis assedit (vt est apud Marcellinum eiusdem schismatis presbyterum Luciferianum) regres-sus ad suam Ecclesiam, sive, inquit Rufinus, quia cùa morte prævenitus, tempus sententia mutanda non habuit, (etenim temere copta spatio corrigi solent) sine hoc animo immobiliter federit, parum firmauerim: Ex ipso interim Luciferianorum schisma, quod licet per paucos, adhuc voluitur, sumpsit exordium, miserandus plane casus illustris confessoris, & omni lachrymarum fonte desensus, quem dicit Hieronym. in Catalogo, sub Valentiniiano, decesse. Quod vero Theodoretus affirmat, eum post redditum, nouam excogitasse doctrinam, quam se etati sint, qui ab eo noinen sunt consecuti, falsum probatur ex S. Ambrosio in oratione in funere fratris. Hieronymo aduersus Luciferianos, August. de Agone Christiano, cap. 30. ac propterea nec S. Epiphan. nec Philastri. Luciferianos inter hæreticos recensuerunt, quod animaduertit S. Augustinus de hær. cap. 81.

Sed cunctis procacior habitus est Hilarius Romanæ Ecclesiæ Diacon. qui olim cum Lucifer Legatus a Liberio ad Constantium missus, & illustris confessionis gloria nobilitatus, maculam tandem posuit in gloria sua, non modo schismate se cum Luciferō ab Ecclesia segregans, sed & hæresim addens, dum negat, baptisatum hæreticorum recipiendum esse: ad quam astruendam sententiam Commentarium scripsit; sed cum nec ex Schismaticis quidem ipsis habere potuerit sectatorem, secta cum auctore

Lucifer Pau
linū dat An
tioch. Ep̄m,
ex Ro. P̄t.
auctoritate.

a Apud Sut
12. Octobr.

b lib. 3. c. 7.

Diffensionis
inter Lucife
rū, & Euseb.
causa.

c lib. 5. c. 12.

d lib. 1. c. 50.

Hilarius Ro
Diaconus ex
schismate la
bitur in hæ
resim.

pariter

pariter interiit, S. Hieronymus aduersus Luciferian.

Eusebius, bene gesta legatione, ad Ecclesias Orientis, quando redierit in Italiā, omnino non constat, sed illud constat, magna gloria susceptum, quod significauit S. Hieronymus, aduersus Lucifer. cum scriptis: Tunc ad redditum Eusebij lugubres vestes Italia mutauit, concurrentibus Episcopis, Ariminensib. dolis irretitis, & contestantibus, se deceptos, & in fraudem inductos: quos omnes ad Ecclesiam aggrediebantur. Hoc ipsum praestitit sanctus Hilarius in Gallijs, dum coactis Conciliis Gallicorum Episcoporum, perseverantes in errore impietatis, ut Saturninus Arelatenfis, & Paternus a Paragoricis, depositi Sede sunt, qui vero poenitentes veram fidem confessi sunt, receperunt pristinas Sedes. Illud apud omnes constituit (ait Severus lib. 2.) vnius Hilarij beneficio Gallias nostras piacula hæresis liberatas, quæ quidem non nisi hoc anno, mortuo Constantio, Arianorum patrono, perfici potuerunt: cum interim clarissimi Confessores Paulinus Treuerensis, & Rodanius Tolosanus in Phrygia exules, non sine corona martyrij, decessissent, ut habet Seuerus. Hæc eadem de utroque Eusebio, & Hilario, Rufin. a Ita duo isti viri inquit velut magnifica quædam mundi lumina, Illyricā, Italiam, Galliasque suo splendore radiarunt, ut omnes etiam de abditis angulis, & astrus, hæreticorum tenebræ fugarentur.

Prodijt nunc primum in lucem epistola Synodalis vnius ex illius temporis Gallianis Conciliis, Parisiensi, ut videtur, ad Orientales edita, in Hilarij fragmentis lib.

2. p. 1. 2. 3.

Semiariani, qui dicebantur, hæretici, Acacianis, & Eudoxianis contradicentes, a Constantio exagitati, & electi, eo mortuo, Iuliani edito recuperatis ecclesijs, aduersus Acacianos, & Eudoxianos conuentus agunt, abdicant Acacianos, fidem Arimini stabilitā reiiciunt, formulę fidei, Antiochij edita, & post a Cōcilio Seleuciæ congregato confirmata, suffragantur: sui facti hæc reddentes rationē, quod Episcopi Occidentis Filium, Patri consubstantiale afferuerant, Aëtius autem eum substantia Patri dissimilem docuerat, idcirco ipsi piè fecissent, quod Filium Patri substantia similem dixerant: & medium hanc viam, quoniam utriusque illi ad contraria extrema deflexissent, sibi delegerant ad insistendum. Ex Sozom. b & Socr. c ac improbe quidem illi, & stulte, perinde ac medium posset inueniri inter afferentes Christum vere Deum, & non Deum, cum non nisi vnu sit Deus, vnaque diuina substantia: si affirmandum erat, Christum Deum vere esse, plane Patri consubstantiale dicere necesse fuisset.

Ariani, qui Alexandria erant, indignissime ferentes redditu Athanasij Ecclesiam Catholicam florere, conspirant cum Gentilibus, eosque in illum concitant, eo maxime prætextu, quod præter alios Gentiles, nobilissimas quasdam matronas ad Christi fidem adductas, magno dedecore Imperij Iuliani, & Christianæ religionis, summa gloria, baptizasset: & a Iuliano perlcente impetrant, ut Alexandria Athanasius, atque adeo tota Aegypto expellatur, eoque magis, quod Magi, Augures, Artuspices, contestarentur, nisi Athanasius expelleretur, nihil prosperum successorum, epistola quidem ad Alexandrinos (quæ est num. 27. inter epistolam Iuliani) illam prætextit causam, quod electi episcopis a Constantio, tantum fecisset potestatem ad patriam reuertendi, non ad Ecclesias suas regendas. in epistola vero ad Eedicum, Præfectum Aegypti (quæ est num. 6.) veram patet facit causam, cur eum ejiciat, quod nimis opera Athanasij Dij omnes contemnerentur. Rufin. d Sozom. e

Iuliani his Rescriptis cogitur Athanasius Ecclesia, amicis commendata, vrbe excedere, cum, complorantibus circum se fidelibus, diceret, *Bono animo esto, nebulæ enim est, & breui evanescent.* Sozom. loco proxime citato. Addunt Rufin. Socr. Theodoret. Secretioribus litteris mandatum fuisse, ut interficeretur, quod cum intellexisset, nauigio consenso in Thebaidem traiiciebat, & monitus, esse qui se insequerentur, conuerso in aduersam partem nauigio, insequentes frustratus, venit Alexandriam, ibique toto tempore, quo vixit Iulianus, delituit.

Quod autem Alexandrina ciuitas referta esset Christianis Catholicis, ægræ illi ferentes electum esse Athanasium, pro eius redditu Iuliano supplicant; quod colligitur ex epistola Iuliani ad Alexandrinos; itemque ingens odium, quo is illum prosequebatur, vt

per-

Eusebij Ver.
cell. in Occi-
dente redi-
tus gloriosus.

Gallie per
Hilarium ab
hæresi libera-
ta.

a lib. 1. c. 30.
§ c. 31.

Hæretici cu-
hæreticis cō-
figunt.

b lib. 5. c. 13.
c lib. 3. c. 8.

Hæretici &
Gentiles ir-
ruunt in A-
thanasiū ,
Iuliano du-
ce.

d lib. 1. c. 33.
e 5. cap. 14.
Athanasius
insequentes,
se ad necem
eludit.

A

B

C

D

E

A permissurus esset quemcunque alium, præter ipsum, Ecclesiam illam administrare, propter excellentem eius virtutem, & pietatem.

Eiecto pastore, coniuente Iuliano, Ecclesia illa a Præsidibus, Ethniciis, Iudæis, Arianis dire exagitata, & vexata est, ita ut etiam Basilica Alexandrina incensa ab illis fuerit, quod est apud sanctum Ambrosium epistola 29. ad Theodosium Imperatorem, & apud Socratem.^a

a lib. 3. c. 12.

Iuliana Occi
denis perse
cutio.

Quam acerba persecutio vexarit Romanam florentissimam Ecclesiam, atque adeo omnes Ecclesias Occidentis, tum ex studio, & contentione Iuliani Idolorum cultum restituendi, tum ex furore Gentilium in Christianos, tum ex paucis, quæ restant, exemplis, colligi potest, quod enim absque titulo Christianitatis, sed alijs confictis criminiibus Christiani in iudicium vocarentur, & occiderentur, obscuriora remanescunt acta plurimorum Martyrum. Hoc primum prætextu, quod templorum diuitijs expilatis, aliqui ditati essent: deinde etiam, quod ex Euangelijs præscripto Christiani nequaquam deberent affluere diuitijs, sed eas potentibus, impendere, & superaddere, & perfectionis causa, omnia erogare, fiscus in bona eorum inuadebat, quo nomine rapaces iniecit manus in opulentissimum Gallicani, viri Consularis, olim generi Constantini, patrimonium. Sed redditus egenorum tutatus est Deus pauidis prodigijs. Nam quicunque accedebat, vt prædijs, vel domibus, fiscales affigeret titulos, vel exigere pensiones, arripiebatur a Dæmone, vel percussus lepra, è vestigio recedebat. Sed nequam illi spiritus, expertes de Gallicano vindictam, ab obsecris corporibus se minime egredi posse iactabant, nisi idem ipse Dijs sacra ageret Gallianus, quo nomine cōuentus, cum facere renisset, Iuliani Rescripto, ex Italiae finibus abire iussus, se contulit Alexandriam; ubi a Rauciano Comite truncatus capite, martyrium feliciter consecutus est. quo eodem tempore Romæ Hilarius Gallicani pernecarius, necnon Donatus Episcopus Aretinus, spectatæ vir sanctitudinis, obrunctione capititis, martyrium conluminarunt Acta, Martyrolog. Rom. 25. Iunij, 16. Iul.

7. Aug.

Romæ item SS. Ioannes, & Paulus fratres, cum recusarent in familia Iuliani numerari, & Iouem colere, obruncati sunt. 26. Iun. S. Pigmenius presbyter in Tiberim demersus, 24. Mart. Priscus presbyter, Priscillianus clericus, Benedicta religiosa femina, martyrio affecti. Dafrida clarissima femina, vxor Flauiani, alias Fabiani, seu Fausti Expræfecti, post viri damnationem, exilium passa, post occisa, 4. Ian. cuius filia Bibiana, plumbatis cæsa, expiravit 2. Decembris, apud matrem, & sororem Demetriam tumultata, quæ & ipsa 21. Iul. martyrium pro Christo obierat.

Gallicani, &
aliorum Mar
tyrium.SS. Io. & Pau
li Martyriū.

D Sed insigniter triumphauit Christus tum Romæ, per Gordianum, Vicariam præfecturam gerentem, qui in Christianos sœuierat, dum auditio Ianuario presbytero, religionis causa, sub titulo tamen maleficij, sibi oblato, Christum agnouit, & professus est, cum Marina coniuge, & quinquaginta tribus de familia, qua re delata ad Julianum, per Clementianum Tribunum, & toto negotio magicis incantationibus adscripto, depohitur Magistratu Gordianus, & iudicio Clementiani, in eius locum suffecti, subiicitur, qui habita sœuissima de eo quæstione, sacrificare renuerenter, plumbatis cæsum, gladio subiecit, capite truncandum. Marina verò vxor ad Aquas Saluias (an potius Salinas) deputata ad seruitium rusticorum: Ianuarius verò presbyter inscriptione notatus est. Hæc ex Actis, ea parte (ut & alia) corruptis, quod quæ tempore Iuliani, & per eiusdem Magistratus gesta sunt, & forte ex eius Rescriptis, eadem corā ipso facta esse dicuntur, atque Romæ, cum satis constet toto Imperij sui tempore veratum esse in Oriente.

Pasitus est item Romæ Leopardus Iuliano familiaris 30. Sept.

In Gallijs, vbi Præfecturam gesit Sallustius, Iulianus omniū charissimus, ob idque Christianorum acerbissimus hostis, passos reperimus quattuor Germanos, Eliphium, Tullensem, eius fratrem, Eucharium Episcopum, & sorores Libariam, atq[ue] Susannā, præter alios, de quibus merito postfumus suspicari. Acta, ex eo falsa, quod referunt hec martyria in id tempus, cum Iulianus esset cum exercitu in Gallijs, quo tempore se Christianum simulabat, & de Christianis bene mereri studebat.

Victorius miles per hoc Iuliani tempis sub Tribuno, pro Christo abijsiens cingulum, ab eo multis affectus tormentis, & capitibus damnatus, carnifice, qui ad eum cædendum missus fuerat, excitate percutio, ipse vinculis solitus, liber evasit, & post Rothomagēsis episcopus factus, Morinorum, & Neruiorum gentes indomitas, verbi prædicatione, ad fidem Christi perduxit, & denum Confessor in pace quieuit. Martyrolog. Rōm. 7. Aug. S. Paulinus epist. 26. multa de eo præclarè scribit.

Atque hi tantum memorantur passi sub Iuliano, in Gallijs, cum tamen dire exagittatas esse eas Provincias sub Præfectura Sallustij, illud etiam admoneat, quod aduersus eundem, siue Diſcorum vicem eius gerentem, scripsisse commentarium S. Hilarius Episcopum Pietauensem, S. Hieronymus auctor est, de script. in Hilario.

At iam statum Ecclesiæ Africane, qui fuerit sub Iuliano videamus.

Donatistarum ad Schismata Ducibus, per tres proximos Imperatores, Constantino Magno, Constante, & Constantio, relegatis, Ecclesia Africana quietem habebat; cum ecce Apollata Princeps prodeunte, legatione missa (adulationis plena, cum apud eum solum iustitiam locum habere, dixissent) ab eo facile impetrant ab exilio missiōnem, & Ecclesiārū restitutioñem, de qua re Optatus, lib. 2. *Erubescere, inquit, si nullus est pudor, eadem voce vobis liberias est redditia, qua voce, Idolorum patescunt iussa sunt templia*, &c. Quod Iuliani pro Donatistis Rescriptum quale fuerit, pensari potest ex eo, quod tanto post Honorius Imperator, publico voluit exponi ludibrio, quo illorum temeritas, atque procacia omnibus ostentui esset. Edicto ad Adrianum Præfētum Prætorio, a Quæ autem illi hostes Christianæ concordia, Apollata Imperatoris innixi præsidio, egerint, & qualia, quaque funesta, ac deplorata patrauerint, Optatus lib. 2. fatis accurate recenset, inuaciones Basilicarum, Altarium demolitiones, calcicūm confractiōnes, direptiones, raptationes, trucidationes clericorum, laicorum, puerorum, matronarum, Virginum sacrarum, omnium diuinorum sacramentorum uocationes, in quibus illud memorabile ad illorum impietatem coarguendam, & diuinā pietatem commendandam, & per tam admiranda, ad emendationem euocātem, quod sacra Eucharistia canibus proiecta, ijdē canes accēnsi rabie, ipsos dños suos, quasi latrones, sancti corporis reos, dente vindice, tanquam ignotos & iniūicos, laniauerūt; ampullam quoque chrismati, per fenestram, vt frangeretur, iactatam, manus angelica ita sustinuit, vt inter saxa illæsa considererit. Cuius immanis impietatis imitatores plures nostra tulit atas. Sed in episcopos in primis, & alios clericos eorum deserviebat impietas, vt destitutos pastoribus oves, liberius diriperent, lacerarent, depascerent. Sed haec latius Optatus. Consilium in hoc quidem Iuliani aperit Chrysostomus lib. contra Gentiles, vt videlicet indulgendo Donatistis, & illis ab exilio relaxandis, & Episcopis depositis ob aliquod facinus, restituendis, Christianos inter se committeret, quo minori post negotio debellarentur.

a L. 37. de he
ret. C. Theo.

Donatistarū
immanitas,
per recentes
Hæreticos re
präsentata.

Iuliani leges
uolentia in
Christianos.

b L. 50. d. De
cūt. & l. 4. de
lustr. col. lat.
C. Theod.
c lib. 5. c. 5.

Iulianus non modò ipse Christianos contumeliam causa Galicos vocabat, sed ad Christi nomen extingendum, publica lege decreuit ab omnibus ita vocandos. Gregor. 1. in Iul. Chrysost. or. in Gentil. Sed derisa eius impietas est, inquit, Chrysost. frustratusque est conatus omnis.

Crucis cultum, atque sanctorum, Christianis Iulianus exprobarbat, in quo eum imitantur egregie recentes hæretici, apud Cyrill. lib. 6. & 10. in Iul. Sed ad ciūs leges redeamus.

Concessa a Constantino Magno, atque Constantio priuilegia Decurionibus Christianis, & impertita ab eisdem clericis, virginibus, viduis, & miserabilibus personis dona, & immunitates, atque diuersi generis priuilegia cassa reddidit. b Sozom. c nec hoc illi visum satis, sed & quæ a Gentilibus Imperatoribus aliquando, certa ex causa, collata fuissent, abstulit, nam ter mille modios tritici perpetua largitione collatos a Marco Aurelio Imperatore, erogados in pauperes Ecclesiæ Hieropolitanæ petitione Aberci ejus ciuitatis Episcopi, ad hanc vique diem a ceteris perfectoribus personis, prorsus abstulit. Metaphr. in Aet. S. Aberci, 2. Octobr.

Edicto, ad expeditionem belli Perfici, ingentem pecunia vim Christianis imperauit, que & severissimè exacta est, ijs tantum immunibus, qui Christiana religione re

lieta,

A

B

C

D

E

A licta, Idolis sacrificassent. Socr. ^x

alib. 3. c. 11.

Constituebat, inquit Nazianenus, Christianos omni libertate, & fiducia spoliare, & ab omnibus rebus arcere, Concilijs, foro, publicis catibus, ipsique adeo tribunalibus, vi nec per uno oppresi, iniurias suas, iudicio persequi liceret, nec pecuniario detimento affectus, aut quoquo modo, prae*terius*, fasque laisis, quidquam opis leges, afferrent, sed pelle-rentur, & trucidarentur, respirationeque ipsa pene interdicerentur, idque institutio cuiusdam prætextu, quod lex nostra prescribat, ne iniuriam acceptam vlciscamur, ne lucem intendamus, ne quidquam omnino possideamus, propriamque existimemus, ne malum pro malo regramus, &c. Sozom. ^b

b' s.c. 17.

Poenas quoque exigebat de ijs, que a Christianis in Gentilium superstitionem, superioribus annis patrata essent, Si quis, (inquit Chrysost. or. de Iuuentino & Maximo MM.) superioribus annis, cum adhuc p*ri* Reges rerum potirentur, vel altaria demolitus esset, vel templa suffodiisset, vel oblationes diripuisse, vel aliud tale quid egisset, rapiebatur ad Tribunal, & occidebatur etiam insens, & duntaxat delatus.

c 3. cap. 7.
d 1. c. 32.

Tulisse insuper eam legem Julianus, vt Galilei a militia pellerentur, auctores sunt Theodor. ^c & Rufin. ^d & ut ab omni prouinciarum administratione arceferentur, ijdem.

e L. 5. d Pro
fes. C. Theo.

De Magistris studiorum, Doctoribusque sanxit, vt quisquis docere vellet, prius a Senatu Ciuitatum, probatus, suo quoque iudicio confirmaretur; qua primum arte, more suo, putauit, se Christianos omnes a docendo posse repellere. ^e

Hoc eodem post anno Edictum protulit, quo manifestè Christiani a docendo repellebantur, varijs quidem allatis prætextibus, sed eo maxime consilio, quod Christiani docentes, ex Gentilibus, Deorum inanem prorsus esse cultum, argumentis pluribus demonstrabant; adeò, vt sic illos interpretari, nihil aliud esset, quam adolescentes vera religione imbuere, & a Gentilicia superstitione penitus dimouere; quos sic semel imbuitos, p*er*facile erat ad Christianam fidem amplexandam adducere, quibus si ijdem illi carerent magistris, & Gentiles auctores a Gentilibus Doctoribus magno Deorum præconio explicatos acciperent, fieret, vt eorum cultui addicerentur, retinerentque firmiter, quod pueri didicissent. Extat sanctio, quantumlibet iudicio quoque Ammiani, Gentilis hominis lib. 25. improbata, inter epistolas Iul. nume. 42. perbelli fucata, & pigmentis delinita.

Sed mirandum est plerosque auctores scripsisse, non tam a docendo, quam a discendo Juliani edicto, reiectos fuisse homines Christianos. Rufin. ^f Socr. ^g Theodor. ^h Sozomen. ⁱ Augustinusque ^k qui de Ciuit. Dei, scriptum reliquit. An ipse ^j non est ecclesiam persecutus, qui Christianos liberales artes docere, ac discere veuit? cum tamen ex Juliani edicto perspicue constet, a docendo Gentilium literas Christianos homines tantummodo fuisse reiectos, a discendo nunquam; sic quidem illud intellexisse appetet, S. Hieronymum in Chron. & S. Ambros. epist. 30. ad Valentiniatum, de quo Edicto Julianum acerrime exagitat Gregor. or. 1. in ipsum. Hoc publicato edicto, qui per ciuitates Christiani Doctores essent, scholas deferuere, de Musonio quidem testatur Eunapius. De Proæfis, magni nominis philosopho, sic S. Hieronym. in Chronicō; Proæfius Sophista Atheniēsis, lege lata, ne Christiani liberalium artium Doctores essent, cum sibi specialiter Julianus concederet, vt Christianos doceret, scholam sponte deferuit, quo significatur aperte, illum fuisse Christianum, quod tamen de illo, nec Eunapius, res illius fusiū prosecutus, nec alius prodidit, & de Ma-

Julianus ar-
acet edicto
Christianos
a docendo.
f lib. 1. c. 32.
g lib. 3. c. 20.
h 3. c. 8.
i 5. c. 17.
k lib. 18. c. 52.

Victorinus.
Orator.

E rīo Victorino nobilissimo oratore, Romæ Rheticam publicè profitete, S. Augustin. tradit Confess. 8. cap. 5. deferere cathedralm' potius voluisse, quam a Christiana fide deficere, quam prompto animo suscepisset. Hunc porro Victorinum tanta Romæ fuisse claritudine ait Sanctus Hieronym. in Chron. vt donari meruerit statua in foro Traiani. In extrema aetate Christi fidem amplexus est; Complures Platonicorum libros latinitate donauit, quos se legisse Augustinus tradit 8. Confess. cap. 2. aliquot eius lucubrationes recenset S. Hieronymus. Extat eius libri quattuor de Trinitate, hymni tres, & de Homousio recipiendo lucubratuincula.

lib. 5. c. 17.

Huius occasione legis, meminit Sozom. Apollinaris literatissimi hominis, qui ar-

Apollinaris
omnis gene-
ris opera scri-
bit, antiquos
celebres &
quans.

gumentis è sacrī literis de promptis, de illis, ad similitudinem eaurū disciplinarum, quæ Encyclice appellantur, scriptis Epica, Comica, Tragica, Lyrica opera, quæ scripta Gentilium, qui in his rebus excellebant, exēquarunt, &c. *Non obscurus, addit, est ille quidem liber, quem aduersus Imperatorem Julianum, sive aduersus philosophos Gentiles, pro veritate inscr̄psit, in quo sine ullis sacrarum literarum testimonij, plane ostendit, eos in illo, quod de Deo sentiendum est, per errorem vehementer lapsos esse, qua irridens Imperator Episcopis eius temporis, facile præstantissimis, scriptis hac, legi, intellexi, improbavi. Ad qua rescripsere Episcopi, Legisti quidem, sed non intellexisti; nam si intellex̄ses, non improbabes.*

Julianus, ritus Christianos, & tamen eam religione Christiana, laude, & hominum approbatione, longè inferior rem esse peruidet, qui res nostras irridere, & contemnere soleret, nostros ritus, cœremonias, disciplina, mores, æmulari vt habet Sozom.^a in animum induxit, altera lib. 5. c. 10. nos choros canentium, collegia Virginum, Hospitales domos, sedulam egenorum curam, & huiusmodi, vt ex eius ad Arfacem Galat̄ Gentilitiæ superstitionis Pontificem, litteris appetat, quæ extant apud Sozom.^b de cuius conatu plura S. Gregor. Nazianz. or. 1. in eum, quem exitum non habuisse, ait, non tam quod is citius ex hac vita abreptus est, quam quod nostra, non hominum sunt, sed Dei inuenta, & hominum captiuum superant. Idem impius Imperator, & vanus philosophus, lege fancire non erubuit, vt liberum esset vxoribus maritos dimittere, apud Augustin. in qq. ex vtroque mixtim.^c

^a q. 115. & ^b lib. 5. c. 15. ^c q. 44. Hoc anno mense Decembri, quod reliquum fuerat Nicomedia priore terremotu, nouo prostratum est: & Nicæa non mediocriter concussa est. Aminian. lib. 22.

Faner Tu-
datis T. odiū
Christiano-
rum Julianus.

Q Vi hoc anno Consulem creauit Sallustium, agente Præfectum in Gallijs, Julianus, Apronianum Romæ decrenit esse Præfectum. Octavianum Proconsulem Africæ: Venusto Vicario commisit Hispanias, & Rufinum Aradium Comitem Orientis, in locum atunculi Iuliani, recens defuncti, prouexit. Ammian. lib. 23. qui & addit, pluribus eum territum omnibus, in quibus nuncius fuit allatus de terremotu, qui accidit Constantinopolit, quibus diebus (pergit Ammian.) nunciatur, est illi per litteras, Romæ super hoc bello libros Sibylle consultos (ut inserat) Imperatorem eo anno discedere a limitibus suis, aperio prohibuisse responso. 14. Kal. Aprilis noctu, Palatini Apollinis templum, Præfecturam regente Aproniano, in Urbe conflagravit aeterna; ubi, ni multiplex insisset auxilium, etiam Cumana carmina consumperat magnitudo flammarum; Apronianus senit in Magos, & Maleficos (Ammian. li. 23.) quo titulo Præfectos agere in Christianos consueuisse, ob inuidiam decori nominis Martyrii, superioris dictum est, vt dubium minime sit, ea inquisitione Magorum, accusantibus eo nomine Christianos, ex more Gentilibus, ex eis quā plurimos causam dicere iussos esse, atque diuersis poenis affectos.

Iulianus non tam ambitione, & cupiditate gloria, ut opinatus est Ammianus, quā studio euertendi Christianam religionem, cuim alioqui esset æque infensus Iudeis, ac Christianis, & sciret Iudeos acerrimos esse hostes Christianorum, se eximium fautorum illorum ostendit, & Templum illud, olim celeberrimum, Ierosolymitanum, immodicis sumptibus instaurare cogitauit, & negotiū maturandū Alipio Antiocheni dedit; quo, illi eius fauore subnixi, ad saeuēdū in Christianos incitarētur: quod quidē eos præstisſe constat, ex epistola S. Ambrosij 28. ad Theodosium. At certè, ait, si ure gentium agerem, dicerem quantas Ecclesias Baslicas Iudei tempore Imperij Juliani incenderint Damasci, Gaze, Ascalona, Berybī, Alexandria, & illic ferè locus omnibus; & uindictā nemo quasiuit. Et S. Chryso. hom. 44. in Matth. Nemo, inquit, uestrū ignar at memoria nostra, quando Julianus, qui oēs homines impietate superauit, contra Chri-

A *Sianos saeire, quomodo plerique ex Iudeis Gentibus adhærebant, & cultum Idolorum præferebant, & alibi; homilia scilicet 4. in Act. A post. in destruccióne templorum per eos facta, prodigia quadam magna accidisse testatur. Ad quos officij plenam tunc dedit epistolam, inter eius epistolas 25. de qua & Sozom. a rogans ut pro suo regno uota faciant, quo redux vixor ex bello Persico sanctam Vrbem Hierusalem a se refecta incolere, & una cum illis, optimo Deo gratias agere queat.*

a lib. 5.c.21.

*Prodigijs
impedita Tē
pli Hierosb.
lymit. restitu
tio.*

b lib. 7.c.30.

B *Cum itaque (ait Ammianus, paucis, quod alij ex nostris plenius differuerūt) idē foriter instaret Alpius, inuaretque prouincia Rector, metuendi globi flummarum, prop̄ fundamenta crebris afflribus erumpentes, fecere locum; exustis aliquoties operantibus inaccessum, hocque modo, elemento destinatis repellente, cessauit incepsum. hæc eadem Chrysoft. hoc tempore puer, oratione 2. aduersus Iudeos; oratione aduersi. Gentiles, uigesimo post anno habita, quām hæc acciderunt. hom. 4. in Matth. 47. in Act. Nazianz. or. 2. in Iulianum. Plura alia admiranda signa scribuntur contigisse; Crux in coelo uisa, & in uestibus inhærens, ferramenta cœlesti igne consumpta, materia ad ædificandum congesta turbine ventorum disiecta, & alia, quæ a Rufino, Theodor. Sozom. recensentur, quibus signis admirandis Iudei, ac Gentiles conterrati, pluri-mi Christi Dei potentiam confessi, eius fidem complexi sunt. Scribit Orosius b Iulianum ex congesta ad construendum augustissimum templum materia, (postquam im-possible uisum est, niti aduersus Deū velle) præcepitq; ædificari Theatrum in quo reuersus ex Perside, Episcopos, Monachos, ceterosque eius loci accolas Christianos, tra-deret bestijs laniandos. Hierosolymis per hoc tempus Cyriacus Episcopus (cuius ciuitatis incertum) de more sancta inuilens loca, virgente pérsecutione, pereemptus est. Martyrol. Rom. 4. Non. Maij.*

C *Hoc ipso anno, mense Februario rescrispsit ad populum, de non uiolandis sepul-chris, neque efferendis interdiu, quod Christiani facere solerent, cadaueribus defunctorum.*

c L 3. de fe-pulch. uiol.
C. Theod.

Ex oraculis pluribus consultis, & pollicentibus victoriā in immensum elatus, sexaginta quinque millia militum (vt ait Zosim. lib. 3.) delegit; legationes gentium, plurimarum auxilia pollicentium, liberaliter suscepas, remisit, speciosa fiducia, Princi-pi e respondente, nequaquam decere aduentitijs adiumentis rem adiuuari Romanā, cuius opibus fouere contueniret amicos, & socios, si auxilium eos adegerit necessitas implorare, vt est apud Ammian. lib. 23.

D *Deceptus quoq; est a Maximo philosopho (imo Mago) illo, qui eum a Christiana religione ad Ethniciſum abduxerat) pollicente victoriā, nō mihiorem, quam Alexander olim obtinuissest; cuius animam in se transmigrasse somniabat, quem Maximū ad se accersiuit ex Asia, & Priscum ex Græcia, socios expeditionis, Magorū præstantiſimos, quos alij sunt subsecuti, turba videlicet hominum, ait Eunapius, qui suas virtutes stulte prædicabant, & valde superbiebant, ob dictum Imperatoris gloriantis, se tales uiros esse nactum.*

E *Inde etiam summarū sibi fiduciam comparauit ex uotis, quæ nemo vñquam ante, ipse uero tunc Dijs nuncupauit, quorum erat illud primum, se Christianos Dijs immolaturum, cum de Persis vixor rediisset. Hieron. in Chron. Chrysoft. aduersus Gent. Nazian. orat. 2. aduersi. Iul. Hæc scientes Christiani, inquit Gregor. omnib. hu-manis auxilijs destituti, Deum, in quem tantum vñica spes collocata erat, assiduis pre-cibus interpellabant, vigilijs, atque ieiunijs, alijsque pietatis officijs vrgebant, ut de-stinato neci omni populo Christiano, Christianæque religioni funditus eruendæ, quām citissime suspectas ferret, neq; destiterunt, quoisque Deus eos audiuit.*

Vota Iuliani
in exterminium Chri-
stianorum.

Inenime vere, præmisso exercitu, Antiochia egreditur, & Antiochenis infensus, He-liopolitem quēdam Alexandrum, Syriacæ Iurisdictioni præfecit, ait Ammianus, tur-bulentum, & sauum, dicebatque illum non meruisse, sed Antiochenisibus avaris, & contumeliosis huiusmodi iudicem conuenire. Iter suum relegit ipsemet epist. ad Liba-nium numero 28. in quo multa infausta acciderunt, quæ ipsemet sibi blandiebns, & tu-ba adulantiū haruspicum, vt fausta, & felicia interpretabantur. Erant, inquit Ammia-nus omnia oracula dubia & ambigua, que nō nisi casus aperuere possumi, inxta illud

vulgatum. *Aio te Aecaida Romanos nincere posse.* Addit idem Aruspices Heruloscos, quos secum ductabat, eadem ex libris, ostensa prodigiorum significazione, eum a cœptis reprimere conatos esse, sed calcabantur, inquit, philosophis refragantibus (imo Magis, Maximo & Prisco) quorum reuerenda tunc erat auctoritas. & sane iusto Dei iudicio ab illis maxime deductus est ad interitum, a quibus seductus fuerat.

In eadem expeditione (quod summis Ducibus gloriæ datum est) idem Iulianus ipsas noctes per uigil in commentarijs scribendis suis, instar Cæsaris, insumebat; ut non litteras tantum diuersas ad diuersos daret, sed & libros componeret, eos præsterim, quos contra Christianam religionem elaborauit, de quibus Libanius, eos præfens libris Porphyrii aduersus eosdem Christianos. Apud Socr. ^a & Hieron. in epist. 84. ad Magnum. Eos postea libros confutauit Cyrillus Alexandrin. decem libris, ad Theodos. Imp. in quibus intexti sunt libri illi Iuliani.

Prætergressus Edeffam (propter odium fortasse incolarum, qui ab vsque Apostolorum temporibus Christianam religionem eximie colerent, cuius, & Ecclesiæ pecunias omnes tolli iusserrat, & militibus diuidi, vt extat in epist. 43. ad Ecebolium) Nisibin ad Tigrim peruenit, quam omnib. rebus communiam, inexpugnabilem reddidit, & tamen ipse debilem putauit, quod esset Deorū auxilio destituta, cum illi Christum colerent, & Iacobi, eius Ciuitatis episcopi, reliquis assistendo, & vigilando, magnum honorem impenderent, quas efferri iubendo, omni ciuitatem præsidio, quo per eius sancti intercessionem, hactenus aduersus Persas munita fuerat, nesciēs spoliauit. Gennadius in Iacobo.

Ibi in eum Demetrius, sanctissimus Monachus, Persæ, magna constantia insurgēs, exprobrait Apostasiam; quem ille cum duob. discipulis lapidibus iussit occidi. Martyl. Rom. 7. Aug.

Agente Iuliano apud Persas, accidit hoc memoria dignum, vt Dæmon, quo inter-nuncio vtebatur, ad res ocios cognoscendas, in Occidentem missus, in quodam loco, vbi Publius Monachus assidue orabat, per decem dies sisteretur, sic ut progredi non posset, & re infecta reuersus, rem Iuliano referret, qui mortem Monacho ex Perside regressus, minatus est. Vita SS. PP. ^b De Publio autē Monacho, qui hoc sæculo claruit in Zeugmatenibus solitarijs locis, mentio est apud Niceph. ^c Miraculum illud de represso Dæmons, per orationem Publij, audiens quidam Procerum, omnibus suis in pauperes distributis, ad Publum profectus, clarus Monachus euasit. Cedren. Glicas.

Iulianus occiditur. Iuliano vsque ad Ctesiphontem omnia prospera cesserunt, deinceps omnia aduersa, illudque in primis, quod trans fugæ consilium securus, incensis nauibus, quibus commeatius subuehebatur, interiora penetrans, exercitum in magnam rerum necessiarum egestatem coniecit: ac demum a tergo, & a fronte inuidentibus Persis, equestri hasta ipse costas transfixus, in castra relatus, media nocte vitam deseruit: Auctor lethalis, sed Christianis omnibus salutaris, vulneris, incertus. Libanius Christianos eius necis in crimen vocat. ea in orat. qua Iulianum laudauit, apud Niceph. 10. cap. 34. ^d Ammianus quoq. refert rumore iactato incerto Iulianum telo cecidisse Romanu. Callistus satelles eius, bellum illud heroico carmine prosequens, illum a Demone transfixum interiisse commemorat, apud Socr. ^e At S. Gregor. Nazian. orat. 2. in eū, ministerio Angelorum id factum affirmat; & in laudem Athanasij, vi numinis totum illud negotium confectum esse, tradit D. Basilius orans ad B. Mariæ imaginem, simulque S. Martyris Mercurialis, ut impius Iulianus Apostata tolleretur, vedit martyrem ad modicum tempus obscurum, non multo autem post hastam cruentam tenentem, ex qua re didicit, quid esset euenturum. Damascen. orat. 1. de Imagin. ex Helladio Basilij successore: sed & alijs hæc per visum ostensa fuere. Vide Sozome. ^f Nicepho. ^g Theodor. ^h

Quid porro moriēs Iulianus, in Christum impie molitus sit, Theodore. ⁱ refert, simul ac plagam accepérat, manum protinus sanguine impleuisse, & illum proiecisse in aerem, ac dixisse, Vici isti Galileę, apud Niceph. ^k proiciendo sanguinem exclamasse; saturare Nazarene. diuersum quid narrat Sozom. ^l de blasphemia in solem, quem impen-

a lib. 5. c. 19.
Julianus scribit
in Christ.

Miraculū de
Iuliani tabel
lariori Demo
ne, per Mona
ci oratione
fe preffo.
b p. 2. c. 19.
c li. II. c. 45.

Iulianus occi
ciditur.

d li. 10. c. 34

e lib. 3. c. 18.

f lib. 6. c. 2.
g li. 10. c. 35.

h 3. c. 19.

i 3. c. 20.

k 10. c. 34.

l 6. c. 2.

A

B

C

D

E

A impense coluerat, & præclaro hymno celebrarat.

Iuliani interitus, diuino vlciscente numine, contigit 6. kalen. Iulij ætatis anno trigesimo primo, Imperij secundo, cui explendo decessent m. 3. d. 9. Ammian. 25. in quo labitur Socr.^a

a li. 3. c. 16.

Ex hoc tentato, & male gesto Persico bello, in maximum discriminem adductum est Romanum Imperium, quod deplorarunt Ethnici historicci, & nostri quoque scriptores, Nazianzenus, Hieronymus, Chrysostomus, Augustinus, qui tamen Julianus magni Reipublicæ bono a Dijs concessus ab Ethnici prædicabatur, ut plures inscriptio-nes indicant. Corpus eius curatum, pro copia rerum, ac temporis, ait Ammian. & vbi olim ipse statuerat, Tarsi in Cilicia, conditum, sed exagitatum publice, & priuatim a populis, & vrbibus, cum ille, per ludibrium, res ab eo gestæ, & impietas, exprobren-tur, & de eius interitu celebritates agerentur. Philosophi quoque eius, imo Magi, & totus ille grec Augurum, Ariolorum, Haruspicum, miris modis deludebatur, maxime ab Antiochenisibus, & gloria crucis celebrabatur. sed tum magis in Julianum, & eius consiliarios, & sacrificos est conclamatum, cum reseratis penetralibus, & abditis re-cessibus peruestigatis, inuenta sunt humana corpora extincta, quæ immolauerat Dijs, & exciderat, ad exta inspicienda, & scientiam futurorum consequendam, quæ in lu-cem prodita, & publice exposita sunt, tum Antiochiæ, tu Charris in Mesopotamia, in magnum conuitum, & ludibrium Gentilium, quibus nihil suppeteret ad excusandâ imbecillitatem, uanitatem, & proditionem suorum Deorum, ex Theodoreto. ^b

b 3. cap. 32.

Vnus inuetus est Libanius, sophista Antiochenus, Julianu perfamiliaris & carus, qui funebri oratione, eius laudes celebrauit, indigna plane visa, etiam Gélibus ipsiſ, fama Libanij. ex qua oratione, ubi non leuiter Christianâ religionem carpit, prorsus eluditur commentum illud, quod sub falso Amphilochij nomine, in vita Basiliij Magni, narratur, de eius visione, & conuersione, & refelluntur etiam quæ post hæc, ab eodem Libanio ad eundem Basiliūm scripta sunt epistola. sed de moribus Libanij Eunapius, & Socr. 3. cap. 19. Parcius in Juliani laudibus Ammianus fuit, ut histo-ricus, nec reticens eius vitia superflitosus, inquit, magis, quam religiosus, innumeras, sine parsimonia, pecudes mattans, ut affimaretur, si reuertisset de Parthis, boues iam defuturos. Zosimus auëtor est plures historicos, & poetas res Juliani persecutos fuisse, sed & Eunapius de se ipso testatur, quæ omnia perierunt, at quæ in eum a Gregorio Nazianz. duabus orationibus in Pontica solitudine scripta sunt, extabunt in per-petuum eius impietatis, & scelerum testimonium. Vnum hoc ad extremum adscribam, quod aliquo modo attingit, Julianam Basilissam eius matrem vocatam, quam & piam feminam suisse, ex eo colligere licet, quod prædia reliquisse Ecclesiæ Ephesiæ, habetur in Dialogo Palladij, de vita Chrysostomi.

Falsa quæ de Libanij con-uersione a-pud Pseudo-amphilochiū leguntur.

Basil. & Gre-gor. in Ponti-ca solitudi-ne.

E Agebant per hoc tempus in Pontica solitudine præclarum illud amicorum par, Basilius, & Gregorius: seorsum quidem ab inuicem habitantes (ut colligitur ex Gre-gorio breui illa epistola ad Amphilochium, in eodem eremo degentem, quæ est nu-mero 12.) & licet in regione frugifera, sterili tamen adèo, & inanèno loco, ut nec olusculorum suppeteret abundantia; sed Emmelia Basilius mater laudatissima (quam magnam matrem appellat Gregor. at vere pauperum studiosa) nihil verita sexum, aut ætatem, Basiliūm filium secuta, & quod Monastica obseruantæ instituta non pa-terentur vna cum filio viuere, in villa, trans fluminis ripam sita, habitare cum dele-gisset, annonam subministrabat. Basiliūm epist. 79. quam porro vita rationem tene-rent, explicat Gregor. epist. 9. Distincta quidem officia eorum describit Ruffin. ^c Ba-silio quasi in actione vitam tribuens, circumendo regionem, docendo, prædicando, Monasteria construendo, curam pauperum gerendo, Virginum collegia instituendo, magna morum mutatione totius illius regionis; Gregorio verò, quasi assignans vi-tam in contemplatione positam; cum tamen ex eorum epistolis colligatur, uno, eo-denique spiritu, parique studio ijsdem ambos occupatos, detentosque exercitijs. Quanti porro Basilius fecerit Gregorium, illa indicant epist. 141. qua respondet té-tantibus eum reuocare Cafaream. Nunc quoniam, inquit, per gratiam Dei, voi no-stri, pro viribus facti sumus compotes, organum benedictum, puseumque profundum

c lib. 2. c. 9.

ad epiſt. Gregorium, os illud, dico Christi, parum per nobis obsecro, banc morulam indulgete.

Interius Libanius repetiuit docendi studium, ad quem nobiles Cappadoces missuri filios suos commendari eos illi per epistolam a Basilio petierunt: quanti verò Libanius Basiliū fecerit, quamq; illius elegantiam probarit, indicant epist. illæ apud Basil. 145. 159. Sed & quam Basilius Libanius, vt præceptorem, quantumuis Ethnicum obseruauit, quem Athenis docentem audierat, ex epist. ad eum fatis constat.

Basilius in ea agens solitudine calumnijs exagitatur a Sabellianis hæreticis, huiusmodi occasione. Decesserat his temporibus Macarius Musonius, Neocæſariensis, Basilius de eius morte, eximie eum celebrans, & hortans ipsos ad electionem Episcopi, qui ad exemplum illius, eos tueri possit ab hæreticis, (quales dederat illis Deus Episcopos a magno illo Gregorio Thaumaturgo, vsque ad Musonium) epist. 62. Cum verò vniuersorum studia in deligendo Basiliū essent propensiōra: Sabelliani quidam, qui se in Ecclesiam intrudere conabantur, cum viderent nullam in electione Pontificis, sui rationem haberi, conspirant in Basiliū, eumque hominem ambitiosum (quasi ad regionem illam incolendam ea ratione venisset) nouorum dogmatum inuentore, fideique sincerae desertorem inclamantes, dictis scriptisque proscindunt, & lacerant, ciuitatemque illam perturbant. Purgat se igitur Basilius apud eos, epist. 63. quidem, de Monastica exercitatione, de vigilijs, de psalmodia, quasi nouitijs inuentis apud eos introductis: epist. verò 64. cur ad eam regionem acceſſerit, rationem reddit, seque inimime expetere apud eos calumniantes, seditionibusque agitatos, Episcopum fieri, probat. Ostendit item calumniatores suos hæreticos esse Sabellianos, qui etiam illos corrumpere studeant, & Sabellianismum introducere, sub prætextu Euangeli, de quorum vesana doctrina differit, & ad caendum commonet.

Iouianus p.
achitur in
Imperium.

Extincto impio apostata Iuliano, ab exercitus Ducibus diuino plane imp̄ante nūmine 5. kal. Iul. eligitur Imperator Iouianus, Sigindone in Pannonia natus, Domesticorum ordinis primus, Confessione clarus, quippe qui sub Iuliano, Zonam militarem deponere maluit, quā sacrificare; permisus tamen militare, ob spectatam parentis virtutem. Qui professus se Christianum, nolle Gentilibus imperare, audiuit a militibus, & se Christianos esse. Ammian. lib. 25. Suidas. V. Iouianus. Rufin. Theodoret. Socr. & Sozom.

E modo a Iouiano suscepto Imperio, statim ei affuit diuina clementia, contraque omnem spem, cum clausi vndeque hostibus tenerentur, nec euadendi facultas vlla sup peteret, subito emissos a Barbaris Oratores esse vident, pacemque deposcere, exercutiq; inedia consumpto cibos, ceteraque necessaria in mercionibus polliceri, omnique humanitate nostrorum temeritatem emendare. Sic Rufin. eadem ferè Chrysost. ora. contra Gentil. & Greg. 2. in Iul. oratione.

Pactæ foederis conditiones in annos triginta, indignæ quidem, nisi eas necessitas exto sifset, in quibus illa, vt Susa, & quinque regiones Transigritanæ, cum castellis quindecim, & castra Maurorum, monimentum per quam opportunum, Nisibus quoque, & Singara, sine tamen incolis, transirent in iura Persarum. Ammian. lib. 25.

Ex quibus, duris sane conditionibus, sed pro tempore necessarijs, magnum odium, maxime Ethnicorum, Iouiano concitatum est, ita vt passim irriteretur, & scismaticis proscinderetur: apud Suidam, & Niceph. 10. cap. vltimo.

Iouianus re-
ligionem in
integrum re-
stituere sat
agit.

Adeptus imperium Iouianus, religionem in integrum statim restituere insisit, delubra Idolorum claudi, sacra sessare mandat (Socr. 3. cap. 20.) libertatem Christianis, Ecclesijs, clericis, virginibus immunitatem restituit; adversus raptores virginum seuerissimum Rescriptum dat; quod & extat Cod. Iustinianeo, de Episc. & Cler. b & Cod. Theod. & Sozom. c

b lege 6. &
c 1.2. de ra-
ptu uel ma-
trim.

Præ ceteris Episcopis Athanasium ab exilio renocat, vnum maxime Catholicæ fidei propagatorem acerrimum, fideique veritatem ab eo sibi tradi posſulat (Gregor. Nazianz. orat. in laudem Athanasij) Is igitur statim Synodus suorum Orthodoxorum Episcoporum conuocat Alexandriam, vbi, communī consilio libellus catholicæ fidei mittitur ad nouum Imperatorem, ne ab hæreticis præoccuparetur, extat apud Athan-

& apud

A

B

C

D

E

A & apud Theodor.^a Ex ea doctrina confirmatus Imperator, in ea, quam semper coluerat, fide Consubstantialis, aliarum sectarum Episcopis ad se adeuntibus, hoc tantum respondit. *Ego contentionem odio prosequor: eos qui concordia dedui sunt, complector amore, nenerorque. Socr.*^b

mittit libe-
rum fidei ad
Imperatoř.
a lib. 4.c 3.
b 3. cap 21.

Ariani Episcopi cum Meletio, qui se olim ab illorum partibus segregarat, in Synodum Antiochiae conuenientes, numero viginti septem, palinodiam recantantes, fidem Nicenam recipiunt, & Synodalem ad Imperatorem mittunt, de quibus Themistius oratione quam inscripsit consularem. *Purum non Deum coluisse*, dixit.

Ariani & Me-
letiani I.n.p.
è Nicenam
fidem proba-
re, ostentat.

Acacius quoque, Cæsareę Palæstina Episcopis, Arianorum deterrimus, ne sub Catholicico Imperatore pateretur, quod non Catholici sub Ariano, eo maxime instigante, passi fuerant, libellum Orthodoxæ fidei Iouiano obtulit, Synodum Nicenam comprobans. Atque hi non tantum ad Catholicam religionem recepti, sed & in gradu Episcoporum agere sunt permisssi, suasque Ecclesiæ gubernare. Socr. & Sozom.^d

c lib. 3. c. 21.
d 6.c.4.

Qui Ariani in perfidia persistenterunt (quorum Principes Euzoios Episcopus Antiochen. & Lucius presbyter Alexandrinus) calumnijs tentarunt Imperatorem ab Athanasio abalienare, qui Antiochiam ad Imperatorem profectus, ab eo benigne exceptus, & religione cultus est (reiecto Lucio, cum minis, ni quiesceret) & ad Sedem suam, remissus cum mandato, vt quo sibi liberet modo, Ecclesiæ, & populum regereret. Epiph. hæref. 68. Sozom.^e

e lib. 6.c.4.
Antiocheni
Catholici
Schisinate la-
borant.

Conflatum semel schisma inter eos, qui Meletium, & qui Paulinum sequebantur, Episcopos Antiochenos, sub Iuliano, sub Iouiano magis exacerbatum est, Vitale Antiocheno presbytero, partis Meletij, aduersus Paulinum pertinacius concitato, & obij ciente illi Sabellianismum, de quo ille se purgauit, coram Athanasio, scripta sua fidei confessione. Epiphan. hær. 77. nec se interponens Athanasius, potuit eos in concordiam adducere.

vitalis ob in-
dignat. adhe-
ret Apollina-
ritis.
f lib. 6.c.25.

Fuit hic Vitalis, propter spectatissimos mores, in summa apud populū veneratione; qui ob indignationem quandam aduersus Flavianum compresbyterum, quod se contemptui haberi videret, adhæsit Apollinaristis, qui & sibi eum Antiochicę delegerunt Episcopum. Epiphan. hær. 77. Sozom.^f

Iouianus, præter omnem spem, & expectationem, philosophos, imo Magos, quibus Christiani calamitates suas sub Iuliano in primis acceptas ferebant, Maximum præser tim & Priscum, in honore habuit. Eunap. qua forte causa diuinum in se numen concitauit.

Dum Iouianus Antiochiae commoratur, Templum Traiani, quod ei, tanquam Diu, Hadrianus exerat, a Iuliano in Bibliothecæ locum conuersum, instigante vxore, incendit, Id Suidas, atque Niceph. tradunt.

Ante anni præsentis finem, Antiochia Constantinopolim decedit Iouianus, & Tarsum cum peruenisset, exornandum Iuliani sepulchrum decreuit, impij hominis, non pie.

E Iouianus in itinere Constantinopolim versus, in loco Dadastanæ dicto, qui Bithyniam a Galatia diuidit, improuiso casu, noctu exanimatus inuictus est. 13. kal. Mart. cum Inp. in 7.d. 20. annum ætatis agens 33. relatus inter Diuos a Gentilibus, more patrio. Rescripta succedentium Imp. huius anni docent Ammian. Suid. Hieron. Chron. Eutrop. reliqui historici.

Iouianus
ep̄ino ni-
ritur.

Valentinianus Imperator.

Valentianus, is, qui cum Valente fratre, sub Iuliano, ne sacrificaret, militiam renuncians, in Armeniam relegatus, & a Iouiano reuocatus fuerat, nulla discordante sententia, numinis aspiratione coelestis, ut ait Ammianus, 5. Kal. Mart. Imperator eligitur, Cibale in Pannonia ortus, non generis nobilitate, sed propria virtute, & pietate clarissimus, ex non milite, miles, atque ex infima militia ad ampliores prouectus ordines, ac deum ad sublime gloria fastigium elatus. Socr. a Victor.

Progressus Constantinopolim, Valentem fratrem, Augustum declaratum, consortem aesciscit Imperij. Ammian. b Zosim. c

Cæsarium Greg. Nazianz. fratrem, Catholica fide spectatum, Imperatores Questorem, mox Comitem rerum priuatarum, declarant. Greg. in laud. Cæsar. & Rescriptum AA.

Hoc tempore velut per vniuersum orbem Rom. bellicum canetibus buccinis excitè saeuissimæ gentes, limites sibi proximos persultabant, Ammian. quib. vt malis consularent Imp. restitutis in labaro crucibus, & Christi nomine, partiuntur Imperium, & Valens quidem Orientem, Valentinianus Occidentem tuendum assumit, Sirmium verterque in Pannonia progressi, partitis exercitibus, Valens reuertitur Constantinopolim, Valentinianus se confert Mediolanum. Ammian. lib. 26.

Præclarum est, quod Sozom. refert in hoc itinere datum a Valentiano Episcopis Consubstantialitatem afferentibus, responsum, cum ab eo per Legatum Hypatianum Episcopum Heracleæ, vt liceret, ad doctrinam rectè constituendam conuenire. Sibi, dixit, qui unus è numero laicorum esset, non licere se eiusmodi negotijs interponere. Ideo sacerdotes, & Episcopi, inquit, quibus hac cura sunt, seorsum per se ubique que ipsi libitum fuerit, conueniant. Quo responso, Lampsaci Concilium cogunt. Sozom. d

Procopius, Iuliano genere propinquus, cui a Iouiano cura delegata fuerat deferendi cadaueris Iuliani, Tarsum ad sepulchrum, re consecra, non amplius visus, licet studio ingenti perquisitus, nisi multo post, cum Constantinopoli apparuit subito purpurtus, hoc ipso anno, autumnali tempore, occasione captata, cum in Occidente longius abesset Valentinianus, & Valens quoque ob motus Gothicos in Cappadociam progressus esset. Ammianus.

Procopium adiutum primum omnium fuisse ab Eugenio Eunucio consilio, & opibus, auctor est Zosimus, lib. 4.

Hoc ipso anno, & tempore, quo Procopius inuasit Imperium, Priscus, & Maximus philosophi & Magi, omnium sub Iuliano, causa malorum, iussu Valentis in custodiā traduntur, torquentur, ac deum liberantur. Eunap. qui de Maximo. ait eum atrocissima passum, & a Elearcho Asie Procons. Valentis pernecessario, liberatum.

Imp. infestos fuisse ijs, quos sc̄issent fuisse Iuliano cariores, tradit Zosim. lib. 4. Et Eunapius quidem Oribasium Philosophum, & Medicum Iuliani, ad barbaras gentes relegatum, sed ob præstantiam artis medicæ, reuocatum narrat.

Imp. Idolatriam infectantes, nocturna sacra prohibet quā legem abrogatam tradit Zosimus lib. 4. agente id apud Valentinianum Prætextato Græcię Procons.

Porro Valentinianum A. hoc sui Imperij exordio dedisse legem, vt quam quisque vellet religionem coleret, idem ipse in alio a se postea dato Rescripto testatur. f

Professores literarum Christiani restituti, huiusmodi Rescripto; Si quis erudiendis adolescentibus vita pariter & facundia idoneus erit, vel nouum instituat auditorium, vel repeatat intermissum. g

a 4. c. 1.

b lib. 26.

c lib. 4.

Valentin. sa-
crorum curā
permittit sa-
cerdotibus.d 6. c. 7:
Procopius
exurgit Ty-
rannus.e L. 7: de
Malef. C.
Theod.f L. 9. de Ma-
lef. & Ma-
the. C. The.
g L. 6. de
Med. & prof.
C. Theod.

A

B

C

D

E

A

Christi Annus
365.Liberij Pap.
14.Valentiniani Impp. 2. Valentiniano & Coës.
& Valentis

His Consulibus, inquit Socr. a septimo scilicet anno post Concilium Seleuciae, sub Constantio Imperatore habitu, Lampsaci in Hellestporto Conciliū celebratum eit a Semiarianis (in quo Sozom. b & alijs lapsi sunt, putantes Concilium Catholicorum fuisse) aduersus horrendas blasphemias, editas in C.P. na Conciliabulo ab Eudoxio, Acacio, & alijs Arianorum deterrimis, negantibus filij Dei cum Patre similitudinem, atque substantiam, cum illi Semiariani confitentes diuinam Filij cum Pare

B tre substantiam, negarent tamen eum esse Patri consubstantiale, nec Synodum Nicenam reciperent. Hinc. S. Basilius epist. 72. & 82. Lampsacenam confessionem inter eas numerat, quæ ab hæreticis, diuersis in locis editæ sūt. Quia tñ Semiarianorum illorum non erat is scopus, vt fidem Nicenam impugnarent, sed vt execrarentur portentosam fidei formulam Constantinopoli editam, quasi acturi negotium Catholicæ fidei, quos possent ad Lampsacenum conuentum aduersus Eudoxium, & eius sectatores conuocare conati sunt, etiam non Episcopos, insignes viros, vt Basilius Magnum, adhuc inter Monachos, in Ponto degentem, quod ipsemet testatur epist. ad Eustathiū Sebastenū numero 79. Decreta in ea Synodo Sozom. c pluribus, Socrat. d paucis his ediditerit. Lampsaci in vnum conuenientes, ibi simulac fidei formulam Antiochiae olim editam, de integro iam confirnauerant (eidem etiam Seleuciaz dudum subscripterant) illam quæ Ariinini iam pridem ab episcopis, qui consentientem de religione habebant opinionem, exposita fuit, anathemate condemnarunt, rursusque contra Acacium, & Eudoxium, ut potè iure abdicatos, tulere sententiam, sed & blasphemam de spiritu sancti diuinitate negationem in eo Concilio probatam fuisse, apparebat, ex his, quæ Socr. in eo cap. 4. scribit. Episcopi, qui Lampsaci conuerterant, & alijs eiusdem communionis, quorum plerique, quod olim in Eudoxio sensissent quem modo damnassent, sedibus suis priuati erant, ad eas auctoritate Liberij Papæ recipiendas, legationem ad eum mittunt, impudenti, & nefario mendacio, Catholicos se fingentes, & scripto edentes Nicenam fidem, a quo litteras communicatorias impetrant, & alias de sua ipsorum restitutione in sedes suas. Extat Liberij litteræ ad Orientales apud Socr. e tanta erat auctoritas Rom. Pontificis, ut quantumlibet su

C specti homines, & qui haec tenus inhæsissent hæreticis, iam Catholicos redditos, eiusdem Rom. episcopi arbitrio, nemo eos recipere detrectaret. Redeuntes igitur in Orientem Legati, vbiunque transire contingeret, Catholicam fidem profitebantur, ut in Concilio Siculorum episcoporum, & Illyricorum, a quibus & litteras tulerunt, ut ab alijs episcopis Italiae, Gallie, Africæ. Tunc quoque per Liberium ad Illyricæ Ecclesiæ episcopos, necnon ad Arianos Legatus missus est Elpidius presbyter Rom. Ecclesiæ, qui & eorum litteras Synodales ad Arianos attulit, (quas non suo loco Theodoret. citat f, quibus accesserunt, & litteræ Impp. Porro Italie episcopi Illyricis Nicenam fidem recipientibus gratulati sunt, epist. quæ extat in Fragm. Hilarij, lib. 1. pag. 38. 39.

D Reuersi in Orientem Legati, & litteris Occidentalium, & in primis Liberij Papæ Synodo Tyanensi (Basilij epist. 74.) in Cappadocia redditis, communionem Catholicorum impetrant, & Eustathius Sebastenus, Legatorum unus (de quo peculiaris fit mentione) in suam Ecclesiam restituitur, ex quibus appetit, ut etiam ab hæreticis cognita fuerit summa Roman. Pont. auctoritas, non modo Catholicis, ut Tyanensi Synodo, quæ ex litteris eius, & mandato, minimè detrectat recipere Eustathium (hunc sibi, ut Gentilem suum probe cognitum, antiquum Arij discipulum, atque in hæresim sære lapsum, cuius, & sociorum mendacissimam simulationem & fraudem referat S. Basilij epist. 73. ad suos Monachos, & 74. ad episcopos Occidentales, & 82. ad Patriolum. Epiphanius hæc paucis, Visus est (Eustathius Sebastenus) & ad Liberium Beaum Roma episcopum, una cum multis episcopis Legatum agere, & editione Synodi in Nicæa factæ, ac rectæ fidei confessione subscribere. Verum postea nolit reconditus, & ex

e 4. c. 4.

Lampsacena Synodus Semiarianoru

fatio putata

Catholicorum

b lib. 6.c.7.

c 6.c.7.

d 4. c.4.

Quanta Ro. Pont. auctoritas.

e 4. c. 11.

f 4. c. 3.

E summa Ro. Pont. auctoritas, etiam hæreticis cognita. In

ta.

fomnijs

*Somnis exercefactus, rursum priora pravae opinionis Arianoꝝ conseruari non desisti.
S. Basilius ex eremō scribens ad Synodum Tyanensem (quæ est epistola 68.) pacem se exoptare ait ab Eusebio Neocæsariensi episcopo, sibi infenso, quam & impetrat.*

Terræmotu, per totum orbem factō, mare littus egreditur, & Siciliæ, multarumque insularum vrbes, & innumerabiles populos opprimit. Hierony. in Chron. & in Vita S. Hilarionis. Ea tempestate, terramotu totius orbis, qui post Iouiani mortem accidit, maria egressa sunt terminos suos; & quasi rursum Deus diluvium minaretur, uel in antiquum chaos redirent omnia, naves ad prærupta delata montium peperderent. Eadem Ammian. lib. 26. & reliqui historici, sed non omnes suo loco. Tuncque accidit illud admirandum de Sæto Hilarione, cum Epidauritani veriti subuersionem, *senem posuerunt in littore, qui cum tria Crucis signa pinxit et in fabulo, manusq. contra tenderet, in credibile dictu est, in quantum altitudinem intumescens mare ante eum steteris, ac diu tremens, & quasi ad obicem indignans, paulatim in semetipsum relapsum sit. At senex magis expanscens fluctus humanarum laudum, quam ingruentes gurgites uastissimi pelagi exundantis, brevi lemando, clara nocte fugi, & inuenta post biduum oneraria nani, perrexit Cypri.* Hierony. in eius vita.

ingēs mira
culū p. Hila
rione factū.

Plures leges
Imp. p. L. 19. de e-
pifc. & cler.
C. Theod.

b I. 2. trib. in
ipſis pec. inf.
C. Theod.
c lege 4. de
ces. C. Theo.

d I. de exact.
Cod. Theod.
e I. 8. Cod.
de Malef.
f I. 1. Cod. de
epifc. aud.
g I. 3. Cod.
de Iud.
h I. 8. de poe-

Perscribunt A.A. ut nō nisi, qui decennio in clericali functione perseverassent, ijsdem clericis concessis licet potiri immunitatibus. ^a

Christianis, iniurias a Gentilibus, sub Iuliano acceptas, in Idolorum templo uindictabitis, Gétiles Christianorū custodes magna pecunia a Magistratibus impetrat, qđ ne fiat, Imp. prescribunt. *Quisquis seu Index, seu apparitor ad custodiā templorum homines Christiana religionis apposuerit, si uiat non salutis sua, non fortunis esse parcendum.* Dat. 15. K. al. Decembr. Mediolani, Valente, & Valentiniiano Goff.

Ob vinum denegatum, quod dari præceptum erat ab Imp. Symmachii Præfecti Vrbis domum furens populus incendit. ^b

Sacras Virgines & viduas eximunt a censu capitulationis. ^c In Virginieate perpetua uiuentes, & eam iudicem, de qua ipsa maturitas pollicetur nulli iam eam esse nuptura, a plebeia capitulationis iniuria uindicandas esse decernimus. Item pupilos in uirili sexu usque ad 20. annos ab istiusmodi functione immunes esse debere. Muliures autem donec uirum unaquaque sortitur.

Sanxerunt etiam ne Christiani ab exæctoribus die Dominico conueniri possent. ^d

Lege etiam lata vetuerunt addisci, atque doceri improbatas magicas artes. ^e

Voluerunt etiam, ne Mercatores carius suas merces vendant, esse munera Episcopalis prouidentia. ^f

Cauerunt, ne Milites in Synagogis Iudeorum hospitia sibi quererent. ^g

Vetuerunt etiam, ne Christiani delinquentes damnarentur ad ludum. ^h Id enim iamdiu antea abolitum, impius Iulianus in odium Christianorum reuocauerat in pristinum usum.

Christi Annus Liberij Pap. Valentiniani, & Valëtis Gratiano, & Coss.
376. 15. Impo. 3. Dagaiphos

Lampadius Præfetus Vrbis, expensis exhiberi solitus in magnificentissima Munerum editione, in pauperes egentes in Vaticano, collatis, plebem in se concitat, ac parum abest, quin ea domum eius incendat. Ammian. Christianus is fuisse videtur.

Valens iuncto sibi Lupicino Magistro equitum aduersus Procopium Tyrannum validius agens, desertum illum a suis, fugaque captantem, sed à fugæ comitibus uinctum ad se perductum, capite truncari iubet, post quem Marcellus eius cognatus Tyrannidem arripit, sed captus a Valentis militibus, diuque tortus, occiditur. Ammian. lib. 26.

Themistius philosophus, & orator, Victori Valenti orationem habet (ordine nonnam) qua commendat inter alias virtutes, potissimum in Imperatore, clementiam.

Valens

- A Valens haecenus Catholicus, in procinctu Gothicō, bono consilio, salutarem baptismum expetens, Vxorū Arianae blanditijs delinitus, pessimo consilio ad Arianos transit, & ab Eudoxio Ariorum nequissimo baptizatus, ab eo iuramento obstringitur, vt in impio suscepto dogmate perseueret, & diuersa sentientes vbiue Ecclesijs exigat. Hierony. in Chiron. Theodor. ^a
- B Ex Imperatoris baptismo ab Ariano suscepto Persecutionis imminens procella præcognita, Orthodoxos Episcopos excitat contra aduersariorum insultus. Itaque Gregor. Nazianz. pater, iam senio confessus, Gregorium filium, proposito infelici statu Orientalis Ecclesiae, in subsidium, antea saepe frustra euocatum, nunc tandem ex eremo extrahit. Gregorius igitur filius domum reuersus apologeticam habet orationem, qua secessionis in eremum suæ, & reuersionis rationem reddit, & adiutor Patris effectus (non Episcopus, quod alij opinati sunt) illam potissimum curæ pastoralis partem arripit, quæ in Dei verbo prædicando, simulque hæreticos insestante, veritatem que Catholicam illustrando, versatur, ac prima illa oratione habita, quæ inscribitur ad Sancta lumina, in Gentiles primum, mox in Arianos inuadit. Legenda etiam est epistola 14. ad Bosporium Coloniz Episcopum, de suo reditu, præter Apolog. ^{1.}
- C Gregorius vna cum Eusebio, Neocæsariensi Episcopo, iam Basilio animæquiori reddito, eum ex eremo, in subsidium contra hæreticos euocat, ac post, ad eum profectus, reducit. Basilius igitur Eusebium Episcopum suum, sic studio, benevolentia, obedientia demeretur, vt ad Ecclesiam illam administrandam, is magnam illi auctoritatem contulerit, sacras literas illi interpretari mandarit, & pro se Legatum ad diueras Synodus esse voluerit. Greg. in laud. Basili. epist. 79. & in proem. Proverb. Socr. zom. ^b in aliquibus, ex his hic dictis, corrigendus, vt & Rufin. ^c in eo, quod ait, Basili. & Greg. perseuerasse in eremo annos tredecim, cum bene subducta ratione non videātur, nisi quattuor.
- D Persequitio Arianorum vexat non modo Catholicos, sed & alios, diuersarum fætarum, Nouatianos, Macedonianos, &c. Socr. ^d
- E Acacius, cognomento IusCUS, Cæsareæ Palæstinæ Episcopus vexillarius impietatis, moritur. Euzoius quoque, (alius ab Episcopo Antiocheno) & ipse Arianus cuius lucubrations Hierony. sic ait se legere solitum, vt caueret a cordibus. Hic Cæsariensis Euzoius, plurimo labore, corruptam Bibliothecam Origenis & Pamphili, in membris instaurare conatus est. Hierony. in scriptorib.
- F Valentianus, ex Iustina vxore Ariana, nascitur Valentianus filius Socr. ^f
- G Valentianus Aug. licet Catholicus creditus, infamatur tamen tum vxoris, tum fratris perfidia, quodque Arianos non compreserit, sed debacchari in Orthodoxos permiserit, & Auxentium Arianum, & ab Ariano electum Episcopum Mediolanensem, Catholicis Episcopis, & Hilario in primis Pictauiensi Episcopo, vehementer reclamantibus, sedere usque ad obitum permiserit. Socr. ^g

Vafens ab
Ariano bapti-
zatus illis
addicitur.

a 4.c. 11.

Greg. Na-
ziæ. a patre
fene euocat
in subsidiu-
ministerium
Verbi susci-
pit.

Greg. Basiliū
ex eremo e-
ductum Eu-
sebii Neocæ-
sar. reconcili-
iat.

b 6.c. 15.
c 2.c. 9.

d 4.c. 9.

e lib. 1. p. 40.
41.

f 4.c. 9.

g 4.c. 9.

Christi Annus Liberij Pap. Valentiniani C. & Valentis S. Impp. 4. Flauij S. Lupicino, T. & Iouino S. Coss.

367.

16.

Basilica Li-
berij dicta.

Liberius Papa, Basilicam, nomine suo, iuxta macellum Liuiae fecit. Lib. Pont. locus sic dicitur in Esquilino colle, apud Sex. Rufum, & P. Viatorem. Porro hanc illam esse Basilicam, quæ ex collatis impensis Ioannis Patritij, ea de re per viatum admoniti, & miraculo confirmati, descendantibus niuibus, Nonis Augusti, formamque Templi monstrantibus, eiusdem Ecclesiae vetera monumenta declarant: quam ab auctore, Liberij, dictam esse Marcellin. libello de Schism. Vrsicini, fidem facit. Ponitur hoc extenso Liberij anno, cum non constet quo eius id acciderit.

a lib. 27.

Liberius Papa moritur ad 5. Id. Sept. cum sedisset annos 15. Men ses 4. & diem vñ, de cuius tamen tempore Pontificatus admodum variant auctores. Sed cum eius ingressus contigerit 8. Id. Maij. Ann. Domini trecentesimo quinquagesimo secundo, ita sentiendum est. Ex Ammiano autem colligitur hoc anno eum obiisse, cum Schisma Damasi, & Vrsicini ponat sub Vintento Praefecto Vrbis, quem, his Consulibus, gessisse Magistratum, ex Ammiano & pluribus constat Rescriptis.

Liberij me-
moria apud
posteros clা-
ra, & pbara.

Remansit posteris, Liberij præclara, & honorifica memoria, vt Ambros. lib. 3. de Virgin. vbi inserit integrum ab eo habitum sermonem in consecratione fororis, vocans eum beatæ & sanctæ memoriam: & apud Basiliū epist. 74. ad Occidentales, vbi nominat eum beatissimum virum, & apud Epiphanius. hæres. 75. qui appellat beatum: & apud Bedæ Martyrol. 8. Kal. Octobr. cum alijs sanctis eius nomen reperitur intextum, Item apud Vandelbertum 23. Septembr. vt plene appareat, omnem maculam quam olim exul, Arianorum ad tempus communione, et si non heresis prauitate, contraxerat, posteriori illa confessione tempore Concilij Ariminens. prorsus fuisse deletam.

Damasī Papē an. I.

Post sex dierum Sedis vacationem, decima quinta die Septembr. Damasum Hispanū, Lusitanum (circiter annū agentem sexagesimum, qui postquam sedisset decē, & octo annos, prope octogenarius decessisset) fuisse legitime subrogatum, consentiunt omnes; Vrsicinum verò postea, eodem anno, in Schismate Pontificem acclamatum.

Schisma Vrsicini.

b 2. c. 10.
c Socri. 4. ca.
24. Sozom. 6.
c. 23. Nicop.
lib. 11. c. 30.
Regia magni-
ficentia iun-
cta Christi
Sacerdotio
ab usque Da-
masi tempore
colligitur ex
Ammiano.

DEHOC Schismate (cuius occasione multæ cædes factæ sunt) complura scripta habentur a Marcellino, Romano presbytero, in eo libello, quem vna cum Iustino Diacono, obtulit Theodosio Imperatori, sed cum bis fuerit Schismaticus, adhærens pri mo Vrsicino, & post Luciferianis, omnis fides ei abroganda, in illis, in quibus in Damastum, & in omnes Orthodoxos contumeliosus fuit, credendum potius Hieronymo, qui Romæ tum præsens, aliter scriptit in Chron. & Rufin. b & Græcis historicis, c qui de Damaso semper honorificissime loquuntur.

Huius occasione contentionis, Ammianus iniudicose carpit luxum, & Regium cul tum Romanorum Pontificum, vt plane appareat, summo atque Regali Christi Sacerdotio, iam tum regiam quoque magnificentiam, & Majestatem fuisse coniunctam. Cuius occasione illud quoque dixerit Prætextatus, nobilissimus Romanorum, quod est apud S. Hieronymum epist. 61. *Hic ipse, inquit, Prætextatus, qui & Consul designatus postea mortuus est, homo sacrilegus, & Idolorum cultor, solebat ludens B. Damaso dicere: Facite me Romana Vrbis Episcopum, & ero protinus Christianus.*

Valentinianus, postquam crebris pulsatus febribus, vix ex insperato comitatu luisset, Gratianum iam adultum, vel adulto proximum, Cæsarem & Augustum creatum, ha-

bent,

A

B

C

D

E

A

bent, Ammianus ^a & Socrat. ^b sed & Rescripta, de quibus infra.

De seueria Imperatoris, & seueris iudicijs aduersus Magos, adulteros, & seminas adulteras, plura deplorat Ammianus.

^a lib. 27.
^b lib. 4. c. 10
Valentiniani
fauisimè le
ges.

Aduersus unam innocentem, adulterij ream Vercellensem seminarum, exercitam feritatem, luculentissime descripsit S. Hierony. epist. 49. ad Innocentium, in qua de Damasi victoria aduersus Schismaticos agit, ut appareat hæc ipsa, eodem ferme tempore contigisse. hæc igitur, confitente iuuene, quod non fecerat, mulier innocens, nolens, mentiendo, quod non erat, confiteri, ne peccaret, post acerbissima tormenta, morti tradita, septies iæta, nec obtruncata, vt mortua, sepulta, & rediuua, pluribus miraculis clara, per intercessionem Damasi a seuerissimo Imperatore eripitur, martyr, ne iterum moriatur.

Miraculum
in femina in
noccè mor
ti addicta.

B

Grando magnitudine inusitata, qua complures homines necati sunt, Constantiopolis, & alibi quoque decidit, Deo irato, quod plures Sacerdotes, qui cum Eudoxio comunicare noluerant, relegati sunt. Socr. Hieron. in Chron. eius rei testis est celebris illa oratio, De plaga grandinis a Gregor. Nazian. habita.

^c 4. c. 10.
Grando in
gèes & fames
C. P.

Secuta est fames ingens tum alibi, tum in Cappadocia, cum Cæsarea Cappadociae S. Basili adhuc presbyteri, sed post episcopum, primi, eniuit in alendis pauperibus magna sollicitudo, charitati coniuncta, tum diuites ad misericordiam permoues, tu pa trimonium suum effundens. Greg. Nazian. & Nyssen. in laud. Basil.

C Imp. Valentinianus, Valens, & Gratianus AAA. ad Viuentium P. V. Ob diem Pascha, quem intimo corde celebramus, omnibus, quos reatus adstringit, carcer includit, claustra dissolimus. Attamen sacrilegus, in Majestatem reus, in mortuos, veneficus, siue maleficus, adulter, raptor, homicida communione istius muneris separantur. Dat. 3. Non. Maij Rom. Lepicino, & Iouino Coss. ^d

Reis indal-
gentia data i
Paschate.

Idem AAA. ad Viuentium P. V. prohibent, delinquentes (de numinis, inquiunt, nostris sacrario prodeentes) damnari ad ludum. V. Id. April. iisdem Coss. ^e

^d 1. 3. Co. de
Indulg,
e 1. 11 de pe
C. Theod.

Christi Annus Damasi Pap. Valent. & Imp. 5. Duobus Aug. & Coss.

368.

2.

Valent.

^f Valent. & Val.

^g Coss.

D

Vrsicino a Prætextato P. V. vrbe pulso, quies redditur, Ammian. lib. 27.

Valentinianus, Rescripto ad Prætextatum, iubet, a Schismaticis, Ecclesiâ, quam adhuc retinebant, reddi Catholicis.

Idem, alio Rescripto de Schismaticis, quos Prætextatus, ob quietem Vrbis æternæ, de medio putauit esse tollendos, sic sanctit. Roma tantum, inquit, cuius tranquillitati studemus, excepta, ubiunque noluerint, absque religionis iniuria (ut peregrinari potius, quam exculare videantur) proprio licet iure uersari. Prid. Id. Iun. an Ian. A. A. 2. Coss.

Idem, alio Rescripto, propter illum tumultum, deportatione nuper damnatos, & proprie lenitate naturæ, inquit, & ipsius religionis, ac legis contemplatione miseratus, pristino mandat statu restituui, si rursus tumultuati fuerint, seuerius puniendos.

E Alemanni Moguntiacum præsidij vacuum, expediti latenter irreperentes, Christianos viros, ac mulieres, cum supellestile abducunt. Ammian. lib. 27.

Nicæa, quæ sèpe ante corruerat, terremotu funditus euersa. Hierony. in Chron. Socr. In ea agens Cæsarius Gregorij frater, ipsa ruina protectus, saluus, & incolumis, diuino miraculo, cum paucis euadit. Greg. in laud. Cæsarij; qua occasione arrepta, Gregorius illum renocat a mundanarum rerum administratione, ad cœlestem philosofiam. epist. 10.

^f 4. c. 10.

Non multo post, enim ex hac vita migrasse, indicant illa Gregorij verba; Verum ter remotus quidem uim effugi, morbi vero non uem, mortalis siquidem erat &c. Pauperes, suos fecit hæredes, & vitam finiens in patria, a parentibus, præclaro funere, cum multiplici hymnorum cantu, & celebri pompa, ad Martyrum sedes elatus, profèque te funus grandæua matre Nonna, facesque gestante, & psalmorum cantu luctum con-

Cæsarij fu
nus, ritu,
quo mode
viumur.

sopiente,

sopiente, a Gregorio fratre præclara oratione laudatur. Extant eius de anima Dialogi, A alia quoque scriptis, maxime contra Græcos, auctor est Suidas.

Defuncto Donato Pseudoepiscopo Carthagin. partis Schismatiorum, subrogatur Parmenianus, qui statim scripta edit mendacissima aduersus Catholicos, quibus saltem simpliciores decipi possent, & prouocatus a Catholicis ad Episcoporum conuentum, in quo cuncta examinarentur, recusans cum suis, quod Catholicos indignos suo reputarent consortio, vt immundos, & lapsum communicatione inquinatos, ne veritas maneret indefensa, ab Optato Episcopo Mileuitano, in Numidia, viro eruditio- ne, & sanctitate clarissimo, septem libris confutatur. Hoc factum hoc ipso anno, vel circiter, colligitur ex eo, quod Hieronymus auctor est, Optatum scriptis sub Valentiniiano, & Valente Principibus: & Optatus ipse lib. 1. a tempore Diocletiani perse- cutionis in Africa sub Anulino Proconsule Carthaginis, & Floro in Numidia, quoque contigere, anno trecentesimo secundo, & tertio, vsque ad tempus, quo ea scribebat, nu- meret annos sexaginta, & quod excurrit, quasi dicat, & eo amplius, & idem Optatus texens successionem Romanorum Pontificum, Damasi meminit, post Liberium suc- cidentis, vt saltem attigerit prima Damasi tempora, nam quod Siricij quoque ibi men- tio habeatur, additum creditur a Librario, qui Siricij tempore illud exscripterit, cum nequaquam Optatum tempora Siricij attigisse, omnes consentiant, nec cohæreat scri- psisse sub Valentiniiano, & Valente Principibus, & tempore Siricij.

Cum conueniret porro inter utrosque, Ecclesiam Catholicam non nisi vnam esse posse; Donatistæ, ne Schismatici esse arguerentur, Catholicam Ecclesiam penes se es- se tantum affirmabant, qui vero ab illis separati essent, extra Ecclesiam Catholicam vagari: atque hoc probare scriptis suis Parmenianus admitebat, in parte Donati es- se Catholicam, reliquas vero omnes toto orbe terrarum diffusas Ecclesiæ, esse Schis- maticas, vt totus questionis cardo in eo verteretur, quibus notis certis & proprieta- bus Ecclesia Catholicæ consignaretur, & definiretur. Quem Parmeniani errorem non modo Optatus, sed & Ticonius Donatista eruditus confutauit. Sed ad disputa- tionem Optati prouocandi essent omnes hæretici, viderent enim eum more maiorū, perseveranter definire, a Catholicæ nomine eos prorsus excludi, quibuscum Ecclesia Romana non communicat: eosque tantum eo nomine legitime gloriari, quibus Rom. Episcopus coniungitur, commercio formatarum.

Optatus vir sanctus, vt a Fulgentio ad Monimum lib. 2. appellatur, non diu scri- ptis superuixisse putatur, cuius memoria celebris habetur in Ecclesia 4. Iun.

De Ticonio sibi Augustinus, & Gennadius, eius opera recensens, & de septem regulis ad intelligendas sacras scripturas, quæ adhuc extant, uterque meminit. Post hunc utrumque, contra Parmenianum, scripsit Augustinus.

*Christi Annus Damasi Pa. Valent. 7mpp. 6. Valentianiano nobili
369. 3. & Val. puro, & Aurelio & Coſ. Victore*

Schismatici, partis Vrſicini, Vrbe subiuncti, in suburbis, Cryptis, arenarijs, alijsuè priuatorum locis conuentus agentes, & cathedra contra cathedralm erecta, Vrſicinum vt Pontificem venerantes, quem vulgus accensis studijs obſtinatè fouebat, pluribus Valentianii Rescriptis, ad Olybrium P. V. & ad Aginatium eius Vicariū, E iubentur, ad euitandam rixarum materiam, ultra vigesimum ab Vrbe lapidem ex- trudi.

Damasus, habita Romæ Synodo, (hoc, at primo, uel secundo anno non certat) da- mnat manifeste coruictos Arianos Valentem, & Vrſacium cum socijs eiusdem sententia, de quorum damnatione, & approbatione Nicænæ fidei idem Damasus ad vniuersos Christi fideles publicas litteras dederat, quarum meminit Athanas. ad Afri- canos.

Hoc anno, decimo post Concilium Ariminense, Si Hilarius cum accepisset Valen- tinia-

A tinianum Imp. confecto tandem Alemannico bello, Mediolanum se contulisse, atque Rescriptum quoddam pro Auxentio Arianu Pseudoepiscopo Mediolanense, qui se Catholicum simulabat, dedisse: dolens Imperatorem deceptum, ad illum profectus est, ac tunc causam aduersus Auxentium, quem Eusebius Episcopus Vercellensis, Euagrius (de quo epist. 7. alias 8. ad Euseb. Samosat. S. Basilii) & S. Hieronym. 41. ad Rufinum, & Philastrius Brixianus, crebro vehementer exagitatum, nunquam tamen de Sede a Constantio accepta, depellere potuissent.

Hilarius contra Auxentium Ariani frumenta nititur, subnixus a uore Valent. decepti, & putantis eum Catholicum.

B Quæ Hilarius egerit Mediolani, expressa habentur in epistola ipsa ad omnes Christi fideles conscripta, in qua deplorat presentem Ecclesiæ statum; detegit imposturas, & fraudes Arianorum, dum volunt p̄ij in impietate credi; Valentianum, ait, Auxentio, ut quem Catholicum crederet, communicare, se, uero, qui contra clamaret, ut turbaram auctorem, iussum Mediolano proficiisci; denique omnes monet, & hortatur, ne

C Auxentio communicent, quam epistolam S. Hieronym. libellū vocat contra Auxentium (ad cuius finem subdola est, & prava Auxentij fidei confessio adscripta, cuius fraudes vix retegit Hilarius, nec tamen creditus, sed calumniator, & discordiarum auctor est habitus) quæ & eius ultima lucubratio creditur: cum, secundū Hieronym. in Chron. hoc anno ex hac vita migrarit, quamuis dicat, anno Valentini quinto, incipiens eos numerare ab anno sequenti post obitum Iouiani, in quo tempore eius obitus, Seuerus, & Turonensis lapsi sūt. Catalogum eius librorū texuit B. Hieronym. quorum perquam studiosum se fuisse ostendit, & saepius laudat. Nauos aliquot in eo notauit Claudianus Mamertus Episcopus Viennensis. in commentario de statu animæ, & alij, & perperam Sixtus Sen. fecutus est, lib. 7. cap. 68. nec modo Italisch, sed & Græcis S. Hilarius exitit admirandus. Sozom. ^a Venantius Fortunatus librum unum edidit de vita, alterum de miraculis eius, cumque is omnibus virtutibus claruerit, mansuetudine potissimum eum enituisse Rufin. scribit. ^b

Hilarij ultima lucubratio. Obitus. Opera.

D Auxentius subnixus communione Imperatoris, sibi ut Catholicò inherentis, insultat in Catholicos Episcopos, Eusebium Vercellensem, & Philastrium Brixianum, quem Gaudentius successor, in eius vita, significat post Hilarij discessum, Mediolani ab Arianis verbera passum fuisse.

^a 3.c. 14. & 18. ^b lib. 1.c. 31.

Auxentius insultat Catholicis.

Eugrium Seniorem Antiochenum, qui cum Eusebio Vercellensi in Occidentem venerat (vt est apud Basili. epist. 8.) scribit Hieronym. epist. 48. ad Innocentium, egregie pugnasse aduersus hunc Auxentium.

S. Athanasius peruigil excubator aduersus improbos Arianos, ex Synodo suorum Episcoporum, in epistola ad Africanos, ait se scripsisse dilecto Damaso Episcopo magna Romæ, contra Auxentium inuasorem Mediolanensis Ecclesiæ, eumque non solum in communione esse Arianæ sectæ, sed præter hoc, multorum scelerum reum esse, quæ designauit cum Georgio socio suæ impietatis, miramusque, inquit, cur nondum depositus, electusque sit ex Ecclesia.

Damasus, pro sua potestate & studio, alterum Concilium Romæ conuocat non aginata Episcoporum ex Italia, & Gallia, ex quo Synodalem epistolam dat ad Illyrici Episcopos, quos Auxentius, promulgata Arimin. & Nicæa Thraciæ fidei formula, magna ex parte seduxerat, monens de eius damnatione, & omnes ad Catholicam veritatem inuitat, nisi malint excommunicationem pati, & depositionem. Theodor. ^c Sozom. d

c lib. 2.c. 22. d 6.c. 23. Auxentius Romæ damnatus, ubiq; damnatur.

E Damnato Romæ Auxentio, in aliis quoque Catholicæ orbis prouincijs damnatur cum collegis. S. Athanas. ad Epist. et. Diversis, inquit, Concilijs per Galliam & Hispanias, & Roma celebratis, omnes, qui in eo conuentu fuerent, istos lacifugas, qui se etiæ nunc occultant, & que Arii sunt, sapiunt, Auxentium dico Mediolanensem, Vrsacium, Valentem, & Caium Pannonem, communi calculo, unius spiritu incitatu, anathemate percussrant, &c.

Anicius Probus, Praefectus Prætorio, Ambrosium, Ambrosij Romani ciuiis, olim Galliarum Praefecti, filium, præstanti eruditione, & eloquentia prædictum, ad Insulam, Liguriam, & Aemiliam, cum insignibus Cosularibus, mittit gubernandas, hortans illum, velut quadam vaticinio, Vade, age, non ut Index, sed ut Episcopus, cum ageret ann. ætatis 36. Paulin. in vita S. Ambrosij. Praefectura. Probi constat ex Am-

a lib. 27. & miano, & pluribus Imps. rescriptis.

28. valēt. sancti pares de partib. iudicare iudest sacerdot. de sacerdot. b lib. 20. quo- rū appell. C. Theodos. Emmelia, fe mina sanctis sima mater decem filio- rū decedit.

Valentinianus sanxit in causa fidei, vel Ecclesiastici alicuius ordinis, eum indicare debere, qui nec munere impar sit, nec iure dissimilis. hoc est, sacerdotes de sacerdotibus uoluit iudicare. Ambros. epist. 32. ad Valentiniandum Iuniorem, a quo ecclesiastico iudicio appellantem Episcopum ad seculare Tribunal, pecuniaria poena multat, pauperibus eroganda. b

Emmelia sanctissima femina, coniux Confessoris, eiusdemque in omnibus eiusdem coronæ consors, decem filiorum mater, in quibus Macrina primogenita, eximiæ virtutis, & doctrinæ, Basilius, & Gregorius sanctissimi Episcopi, & Petrus Presbyter; nonagenaria, vel grandior, plena operibus bonis, decedit inter manus primogenitæ filia Macrinae, & ultimo loco geniti filij Petri, 3. Kal. Iun. Martyrolog. Rom. Basil. epist. 6. ad Eusebium, Gregorij, Nyssenus quidem in epist. ad Olympium, extat apud Lippoman. & Surium, Nazianzenus verò in laud. Basili.

Basilus ex Monacho & presbyt. fit Episcopus. c lib. 10.c.25

Eusebio Cælariensi Episcopo vita functo, admittentibus bonis, maxime Gregorio Seniore, & Eusebio illo Magno Samosateno, Basilius Monachus, & presbyter, qui hoc timens, fugam arripuerat, & ægritudinem simulabat, Episcopus in eius locum ordinatur 18. kal. Iul. Martyrol. Rom. Greg. in laud. Basil. & ep. 20.21.22. in cuius ordinatio nis tempore turpiter hallucinatur Pseudoamphilochius, quem secutus est Niceph.

Gregorius Nazianzenus bono consilio, non statim ad eum aduolat, cum tamen eius summo desiderio teneretur, sed paulo post, Gregorius epist. 24. & 25. & in laud. Basili.

S. Basilius Gregorium fidissimum socium, & amicum in partem curarum adsciscit: & Petrum fratrem, ex Monacho, presbyterum ordinat. Nyssen. epist. ad Olympium.

De Greg. Nysseno Episcopo Basilij fratre, cum non constet, quo potissimum Domini anno Nyssæ Episcopus creatus fuerit, & sequenti constet eum iam agentem Episcopum, a propria Ecclesia, persecutione Valentis, esse expulsum; hic quæ de eo cognita habentur, ante Episcopatum, recensenda videntur. Eum vxorem habuisse Nicetas, & Nicephorus testari videntur, ille quidem in Schol. ad Gregor. laudationem in Basili. hic vero lib. 11. cap. 9. Innuit hoc idem ipse in lib. de Virginit. Fuit illi nomen Theosebia, quæ sicut vir eius muneri Sacerdotali, ita ipsa seorsum a viro se Ecclesiæ ministerio inancipauit, de cuius obitu extat Gregorij Nazianz. epist. ad ipsum Greg. consolatoria; cuius, cum eam sanctam & beatam sororem appellat, castitatem mutuo consensu, custoditam insinuat, quam & clarissimo præconio celebrat, epist. 95. in additionibus.

Gregorius porro Nazianz. illum, ut studijs rhetoriciis nimium addictum, libere, & amice aliquando redarguit, epist. 43. quem amico auscultasse par est credere.

Hoc eodem anno bellum Gothicum, quod aduersus Arianicum Regem Valens, iam triennio gessit, redempta ab eo, ut Ammian. lib. 27. ait, pace, pecunia, absolutum est.

Arsaces Rex Armeniæ, idemque Christianus, dolo pacis captus a Sapore Rege Persarum, dirissima pati cogitur. Ammian. 27.

Christi Annus Damasi Pap. Valentiniani⁷ Impp. 7. Valentiniano⁷ Coss.
370. 4. et Valentis. & Valente 3.^m

Valentis in Catholicos persecutio. d lib. 6.c.12. e lib. 7.c.32.

V Alens belli Gothici solitudine liberatus, conceptam persecutionem a tempore, quo ab Ecclesia Catholica ad Arianos descinuit, vehementiori conatu, aduersus Catholicos Orientis Episcopos furens Imperator immittit, Edictumque promulgat, quo aduersantes sibi episcopos, Ecclesijs spoliat, & ire in exilium iubet, extat apud Sozom. In huius persecutionis tempore multi aberrarunt, ut Oros.

Athanasium populus nō patitur ejici in exilium, sed paulo post, diuino, ut creditur, instinctu, captatis latebris, quæsusitus a satellitibus, nec inuentus, haud diu post a Valen-

te

A te redire iubetur, quod, vt ait Epiph. hæref. 68. veritus sit tumultum amplissimæ ciuitatis. Sozom. loco citato.

Reueritus quoque est Valens Epiphanium omnium ore celebratum, & Paulinum illum præstantissimum Episcopum Antiochenum, ne in exilium eos mitteret. Hierony. epist. 61. Sozom. a Socr. b

a 6.c. 7.

b 4.c. 2.

Eusebius Samosatenus Episcopus, cum aduenisset, qui nuncium de exilio attulisset, filere eo iusso, ne a populo periculum subiret, noctu, senex, solus cum famulo, qui cervicali, & librum deferret, nauem consendit: mane cognito Episcopi discessu, ad eum currunt, queruntur, lamentantur, reducere conantur, quo renuente, & præceptum Apostoli obijcente, quo iubemur, Magistratibus obedire, pars aurum, pars argentum, vestem alij, alij famulos offerunt, vt in longinquam regionem abituro; ille autem paucis

Præclarum
Euseb. Samo
sateni exem
plum exqui
animi in per
secutione.

B quibusdam, a magis familiaribus, acceptis, & monitis, vt sanam doctrinam retineret, ad Istrum contendit, ybi in Thracia locus erat exilij, quo tempore Gothi Thraciam populabantur, vt appareat consilium fuisse Arianorum, vt ab hostibus necaretur. Ad eum in itinere, & postea in exilio Gregor. Nazianz. litteras misit, inter eius epistolas num. 28. & 30. Theodoret. c

c 4.c. 13.

Samosateni
quæ Arianos
auerteret.

Quantopere verò Samosateni Arianos horrerent, hinc plane constat, quod dato illo Episcopo Ariano, nomine Eunomio, licet valde modesto, nullus omnino eorum in conuentum ecclesiasticum venit, nullus eum alloquio, nullus aspectu dignatus est, ne in balneo quidem lauari eadem aqua, qua ille lotus fuisset, sustinuerunt, quasi contagione hæresis polluta. quare abeundum inde sibi putauit. nec minus abhorruerunt a Lucio, illi submisso, cuius Afini pedem, pila ludentium puerorum in platea, eo forte transeunte, cum contigisset, eam quasi infectam, per ignem purgandam sibi putauerūt. at hic non ea mansuetudine fuit, qua ille alter, nam Magistratibus, plures vt in exilium mitterent, auctor fuit, & ipse ad extremas Rom. Imperij oras sanctæ doctrinæ propagnatores relegauit, Euoltium Diaconum, & Antiochum presbyterum, Eusebij sororis filium. Theodor. d

d 4.c. 14.
Pelagiuss ad
olescens spon
sa persuadet
continentiæ.
e lib. 4.c. 12.

D Pelagium, Laodicensem Episcopum, in Armeniam relegarunt, hic adolescens vxorem duxerat, cui ipso primo nuptiarum die, castitatem colere persuasit. hic reperitur subscriptissæ Catholicæ fidèi in Concilio Antiocheno, sub Iouiano. Theodor. e Eusebius Samosatenus Episcopus in Thraciam deportatus, ob ingruentes Gothos in Romanum solum, sine custodia relictus, ex Episcopo transformatus in militem, prouincias peragrans, presbyteros, & diaconos crebat, Episcopos, ciuitatibus destitutis, præfiebat, & alia ecclesiastica munera obibat. Theodor. loco citato, extant ad ipsum S. Basili, præter ipsas, quæ excusæ habentur, tredecim epistolæ, inter alias, centum virginis duas, vel plures, nondum editas, quæ statum huius temporis continent, & depolabant.

E Consilium Valentis Imp. & Arianorum, illud fuit, vt Episcopi illi Orthodoxi, qui a promulgato edito, quo damnati olim a Constantio, in exilium pelli videbantur, minime comprehendi videri possent, quod postea electi fuissent; ijdem, collecta ab Arianis Episcopis Synodo, damnarentur, quod in primis factum constat in Greg. Nyssæ Episcopum, sic in Synodo (vt est in epistola Basili 12. de supra dictis) ab Arianis, conspirante cum illis Vicaria Præfectura, damnatum. Basil. epist. 8. ad Eusebium, licet inscriptio sit ad Gregor. At ipse Greg. Nyssen. sede pulsus, factus extorris, nequaquam alicubi resedit ignauus, & ociosus, sed, ecclesiæ lustrans, de omnibus studebat bene mereri, ad quem tunc breves litteras dedit Gregor. Theologus 34. & 35.

F At vero Nicopolitanum res (ait S. Basili. epist. 8. ad Euseb.) quis digno luctu prosequi possit? Misero illo Phortano, primum quidem veritatis patrocinium, quam maxime fingente: postremum verò turpiter, & fidem, & seipsum prodicente, & proditionis mercedem accipiente, ipsam videlicet ignominia notam. Suscepit quidem ab ipsis Episcopatus dignitatem, velut punit, factus est autem per gratiam Dei, communis abominationis totius Armenia.

G De eodem Pseudoepiscopo extat ad Nicopolitanos Basili epistola (10. in addit.) qua declarat eos, quod nollent cum Apostata communicare, expulsose esse a Ciuitate,

quos pluribus consolatur, & de eadem re epist. agit 11. in addit.

Perstantes illi in sententia, dirissima ab Ariano militum Duce, passi sunt; de quibus Basil. epist. 9. in addit. hortans eos constanter agere, vt & epist. 12. item in additionibus vtraque, citò illis affore pollicens diuinum auxilium, plane propheticō spiritu id vaticinatus. Si quidem expulso intruso Phortano, admittente primario exercitus Duce, Arintheo, & Terentiano Duce, S. Basiliū pernecessario (qui aduersus Saporem Regem missi erant, vt Ammianus testatur^a) facultas data est Catholicis Episcopis in unum conueniendi, ad electionem recte fidei Episcopi, quod Basilius illis gratulatur, epist. 13. ad Nicopolit. in addit. hortaturque, cum vt diligent, eique ex animo consentiant. Atque haec & alia studiose curabat Basilius agra admodum & afficta valetudine. epist. 5. & 10. ad Euseb. ex centum illis nondum editis.

Eudoxius Constantinopolis Episcopus, Arianorum pestilentissimus, post Valentis Imp. discessum Antiochiam, cum Ecclesiam illam, non decem, & nouem annos, vt male Socr. ^b sed vndeclim, vt recte Sozom. ^c occupasset, abit è vita.

Ariani Demophilum Arianum, Catholicī Euagrium Catholicū subrogant. Quo audito, Valens Nicomedia C P. ^d im copias militares mittit, seditionem populi veritus, & Euagrium ablegat in exilium. Ariani, sublatis ex ea re animis, Catholicos diris vexant modis, qui legatos ecclesiastici ordinis pios viros octoginta deprecatummittunt ad Imperatorem, ne tanta violentia premerentur, cuius Principes legationis fuere Vrbanus, Theodorus, & Menedemus. Illos immanis Imperator, Modesto Praefecto necandos tradit, qui si palam illos trucidaret, multitudinis timens impetum, simulans se in exilium eos mittere, nauigio impositos, comburendos mandauit. quam tantam feritatem ingens fames consecuta, vniuersam Phrygiam peruersit, de qua & S. Hieronym. in Chron. Socr. ^d & Sozom. ^e Immanem feritatem Valentis, & Arianorum in Catholicos Constantinopolitanos, recenset S. Greg. Nazianz. orat. ad 150. Episcopos.

Quo tempore, cum Ecclesia CP. naaceribissimis hisce quateretur fluctibus, Damasum Rom. Pont. illuc misisse S. Zenobium, creatum postea Episcopum Florentinum, qui insultantem Arianorum petulantiam penitus coerceret, eius Vitæ acta habent, (apud Sur. 25. Maij) ibique cum duos a Daemonibus obsecros, spectante populo, liberasset, Arianorum quoque procacia, eo spectaculo coercita pariter traditur, nec tam omnino quieuerunt; quin potius eo recedente, liquet eosdem acris scuisse. Constat quidem S. Basiliū ad Occidentales Episcopos, de his, quæ Orientalis Ecclesia patetur, litteras dedisse, quæ non extant, earum tamen meminit in secunda ad eosdem missa legatione, a nno sequenti.

Valens, Nicomedia, Cæfaream Cappadocię progressus est, eam Ecclesiam durius vexaturus, quæ vna ausa erat, præter suorum Magistratuum sententiam, egregium fidei Orthodoxæ defensorem Basiliū, sibi Episcopum asciscere. Hunc igitur Basiliū Cappadocię Praefectus, saeuus, & immanis, nomine Modestus, in Imperatoriis sententiam trahere minis tentans, & sentiens illum super forem esse omnibus comminationibus, & intentatis terroribus, Imperatori significat, quanta Basiliū virtus sit, & constantia; quam is admiratus, vim illi inferri vetat, & illius ingressus ecclesiam, de tanta populi multitudine, ordine, & concinnitate, diuina psalmodia, & Basiliū veneranda præsentia obstupescens est, & aliás, verbis ipsius Basiliū, quasi diuinis quibusdam vocibus, ita affectus, & emollitus est, vt tempesta exortæ persecutionis, inde, ex parte, detumuerit. Post tamen, cum leuis Imperator, impulsus ad ejiciendum eum in exilium, sententiam subscripturus esset, filij morbo, quasi diuinitus inflicto, retrahitur; Basilio fit supplex Imperator, ad cuius aduocati præsentiam, & depreciationem, lenitus morbus, sed mox admissis Arianis, filius moritur. Modestum ipsum quoque Praefectum, morbus obortus, viri sancti manibus substernit. *Satisfactionem habes, clamabat, da salutem.* Et quidem hanc consecutus est, ut & ipse fatebatur, & multis huius rei ignaris persuadebat. Neque enim illius virtutem admirari, ac prædicare desinebat. Hęc breuiter ex Gregorio in laud. Basiliū. Alij ex veteribus etiam alia addunt, vt Theodor. ^f de calamo terro non reddente atramentum, & dextera tremore occupata, cum Valens incumberet ad scribendam exilii legem, Socr. ^g de puero ægrotante aliquid amplius Theodor. ité,

a lib. 27.

b 4. c. 13.
c 6. c. 13.

Ostogint.
Legati C. P.
ab immani
Imp. occid.
iubentur.

d 4. c. 13.
e 6. c. 13. &

14.
Zenobius l:
gatur C. P.
post Episco
pus Florenti
nus.

Valens diu
nitus retrah
bitur ab ej
ciendo Basi
lio in exiliū

f 4. c. 17.

g 4. c. 21.

A

B

C

D

E

alind,

A aliud, & aliud Sozom.^a Hac fere, & alia a Beato Ephrem Edesseno, Basiliū familiari, in orat. de laud. Basiliū latius recensentur, in qua illa verba leguntur. *At quis digne enarrare poterit imbræ miraculorum, quæ ostendit B. & fidelis Basilius rebus ipsis? &c.*

Aliud quoddam Basiliū certamen narrat Greg. in laud. Basiliū cum Præfecto Cappadocie, Eusebii, auūculo Imperatricis, sed, quoto Basiliū Pontificatus anno, nescitur. Iudicis assessor viduam quandam nobilissimam inuitam trahebat ad nuptias, illa, nullum habens aliud perfugium, confugit ad altare; eam omni ope sibi tuendam putauit Basilius. Iudex sibi Basiliū iubet, & arrogantissime traçat, ciuitas interim armata concurrit, tanto terrore Præsidis, ne dispergetur, vt miserandus, & supplex Basilio factus, vix per eum a periculo eripi potuerit. Viduam porro illam ad Monasterium sacram virginitatem, cui soror S. Basiliū Macrina praerat, Basilius transiñit, quam putamus esse, de qua meminit Nyssenus in epist. ad Olympium (quæ legitur apud Sur. 19. Iun.) non sine Vestianam, diuinitatem, & genere, & corporis forma, atque alijs nominibus illustrem, in ipsa adolescentia constitutam.

C Valens Antiochiam cum venisset, Meletium Antiochenum Episcopum (qui haud pridem pulsus a Iuliano, post longas peregrinationes ad Orientales Ecclesias suscep-
tas, ante triginta dies reuersus erat,) iam tertium exigit in exilium. Greg. Nyss. orat. in fun. Meletij. Chrysost. Panegyrico in Natali Meletij 5. post anno, ab eius exitu, habita, apud Sur. 12. Febr. Sed præclarum est illud, quod accidit in eius deportatione in exilium, cum enim Præfes sublato Meletio in suum currum, per medium forum transi-
ret, populus non ferens a se auelli pastorem suum, copioſe lapidum imbre Præfidem impetebat, cum Meletius eum complexus, suis vestibus protegebat ab iniuria, & inimi-
cos pudore afficiens, ob insignem mansuetudinem, & suos docens discipulos, quantam ostendere oporteat patientiam in eos, qui iniuria afficiunt. Chrysost. in orat. de eius Natali.

D Valens, diu Antiochiae commoratus, in eo totus fuit, vt Catholicos ualide expugna-
ret, exilijs, cruciatis, diueris mortis generibus, & maxime in flumina demergendo. Socr. ^b Sozom. Augustin. ^c contra litt. Petil.

Absente Meletio a suo grege, Flauianus, & Diodorus gregis eius curam suscepérunt, & Diodorus quidem concionando, Flauianus vero argumenta, & sententias illi suppeditando, & cum aduersarijs disputando, impiorum audaciam, & impudentiam retundebant, pios vero confirmabant. quibus & socium se præbuit Aphraates Monachus sanctissimus, quem, cum aliquando Valens cito gradu, licet etate confeatum, incidentem vidisset, quo iret interrogavit, at ille, pro tuo, inquit, regno precaturus; at intra cellam tuam, inquit, tibi manendum fuit, vt lex Monastica poitulat. *præciare admodum in-*
quit, dicens à Imperator, & ita haec tenus feci, dum ones Salvatoris pace fruebantur; at mo-
do, cum per te disperguntur, & uexantur, satagendum est, ne pereant, sed seruentur incolumes. quæcum locutus esset Aphraates, Imperator illi interminatus, conti-
cuit.

Vnus ex Imperatoris cubicularijs grauiores contra diuinum hominem iactauit mi-
nas, qui paulo post, de mente exiens, in calidissimum se balneum immersens, extingui-
tur. Theodor. ^e recenset idem in Philoth. cap. 8. alia eiusdem uiri sancti miracula, qui
bus fides Catholica testata reddebatur, nec tamen impij ab impietate discedebant.

E Florebat per hæc tempora miraculorum & ipse gloria insignis Monachus Julianus Sabas, quem Ariani, suæ ipsorum secta fauere diuulgarat. eum, tria illa luminaria ve-
ritatis, Flauianus, Diodorus, Aphraates, per Acacium, qui post Ecclesiam Beroensem gubernauit, euocatum Antiochiam, ex solitudine venire persuadent (Theodor. 4. cap. 25.) cuius in itinere miracula, & postquam Antiochiani peruenisset, narrantur ab eodem Theodoreto in Philoth. cap. 2. quibus Catholici magnopere confirmabantur, hæretici pudore suffundebantur, de quo & illud ibi narratur, quod in reditu per Cyrum transiens, rogatus a fidelibus, vt auxilium sibi ferret aduersus Asterium, qui Episcopatum illum inuaserat, & captiosis suis argutijs ueritatem impugnabat, illis sic senex, *Estate bono animo, & Deo nobiscum supplicate, corporis afflictionem precibus adiungenes;* quibus sic Deum rogamibus, pridie quam celebri die festo ille verba facturus erat,

^a 6.c. 19.
Basilius pro-
tegit uexatā
viduam, ab
inquo ludi-
ce.

Vestiana illu-
stris & pia fe-
mina.

Præclarum
Meletij fa-
ctū in Präsi-
dem, se ab-
stribentem i
exilium.

^b 4.c. 14.
^c 6. c. 18.
^d lib. 2.c. 91.

Aphraatis
Monachi sci-
tum respon-
sum Valenti.

Deus uicisci
tur injurias
serui sui A-
phraatis.
e 4.ca. 23. &

^{24.}
Julianus Sa-
bas, miracu-
lis illustris.

Precibus cor-
poris affi-
ctio adiugen-
da.

diuinitus plaga percussus, è uiuis excessit, cuius Asterij iam inde a Niceno Concilio Ecclesiæ vexantis, lucubrations recenset S. Hierony. in script. De Iuliano illo sic S. Chrysost. homil. 21. in cap. 6. ad Ephes. Scis utique & audistis, & undistis cuiam non nulli, uirum, quem sum dicturus, Julianum, dico illum admirandum. Hic erat rusticus humilis, & humili loco natus, & nec externa quidem eruditio omnino perius, sed non ficta, & simulata philosophia repletus, &c.

Sed & alios plerosque sanctissimos Monachos Syriae solitudines hoc tempore haberunt, de quibus Theodor. in hist. a & in Philotheo.^b

^{a lib. 4. c. 26.} ^{b c. 16. & 22.} Putarunt Socr. & Sozom. Valentem Antiochię aduersus Orthodoxos furentem, ^{c lib. 4. c. 27.} ^{d lib. 6. c. 36.} ad meliorem statum mentis reuocatum esse oratione Themistij, quam coram illo habuit, aut scriptam dedicauit.

S. Basilii audita dira, iugique afflictione Antiochenis ecclesiæ, eam scriptis est consolatus, & ad fidem acceptam a Patribus fideliter custodiendam adhortatus, numero est 60. epist.

Quod autem Ecclesia Antiochena, præter afflictionem Valentis Imperatoris, alia rursus intestina affligeretur vexatione, dum Catholice fidei professores inter se diuisi, alij Meletio, alij Paulino adhæserent, idem S. Basil. quod magni momenti id esset opus, ad eam rem conficiendam Magnum Athanasium (epist. num. 48.) rogat, vt inter utramque pacis sequester accedat, & in eadem, vt agat cum Occidentalibus, de consilendo necessitatibus Orientalis Ecclesiæ, hortatur, & alijs etiam sæpe litteris eum interpellat pro Orientali Ecclesia.^e

Athanasius Praefectum quandam Libyæ, Cappadocem hominem, moribus depravatum, licet fide Catholicum, Ecclesiam quandam Libyæ corruptem, & in deteriore probabentem excommunicat, scribitque de more litteras, quibus significaretur, ne ab alio usquam Episcopo reciperetur, quæ cum peruenissent in Cappadociam, (quo ipse reuersurus erat) ad Basiliū Metropolitanum, is eundem a fidelium confortio declarauit extorrem, quod epist. ordine 47. Athanasio significauit, in quibus, hæc, inter cetera, Execrabilē illum auersabuntur omnes, ita ut nec ignis, nec aqua, nec tecti communionem cum illo sint habituri, siquidem prodest, ut violenti isti tyranni, communis, & unanimi iudicio condemnentur.

Hoc eodem anno, Praefecto Prætorij Modesto, diræ quæstiones habite sunt de com pluribus, qui de vita Imperatoris, & successore consuluerint Magos, haruspices, vel alios, qui malis artibus futura prænoscere profitebantur: qua de re extat Valentis Rescriptum ad eundem Modestum, Cesset, inquit, Mathematicorum tractatus. Nam si quis publice, aut privatim, in die, noctuque deprehensus fuerit in coibito errore versari, capitali sententia feriatur: & qua occasione philosophi, qui Magiam profitebantur, extincti sunt, (in quibus Maximus ille Ephesius, qui Iuliano Imperium prædixerat, & a Christiana Religione auerterat) atque adeo qui habitu philosophorum vterentur, in periculum vocati sunt, & quod sortes Apollineæ indicarant, aliquem, qui nomine, his literis Theod. inchoato, successum in Imperio, omnes viri primarij & illustres Theodori, Thedoti, Theoduli, & huiusmodi, obtruncati sunt, & ab Hispania usque Theodosiolus vir nobilis, ad Valentem adductus, morte multatus est. Sed morti horum, hæc causa prætexebatur, quod Tyrannidem affectassent. Atque hæc latius

^{f L. 8. de Ma} ^{g 6. c. 35.} ^{h lib. 29.} ^{i 4. c. 25.} ^{k lib. 4.} Sozom. & Ammian. & Socr. & Zosim. & Eunapius. Meminit & Chrysost. horum temporum homil. 3. contra Anoinæos, & homil. 38. in Acta, & ad Viduam Iuniorem. Meminit idem Chrysost. homil. in Matth. 68. Meretricis cuiusdam, cum ipse puer esset, perditissime, & famosissime, quæ & magicis vti artibus crederetur, cuius admirabilem conuerzionem narrat, & vitam post in summa continentia, & corporis aueritate, per totam reliquam vitam cilicio indutam, & multos annos sponte, quasi carceribus inclusam.

Peruectigati etiam per domorum penetralia, libri damnatarum artium, & acerui volumen sub conspectu Iudicium concremati sunt. Ex Ammiano.

In Occidente quoque, ab anno superiori diræ agitari cæpta sunt quæstiones, de illis, qui curiosis per diuinationem scientijs, operam darent, adeo, ut ipso exordio in Se-

^{e ep. 49. 50.}

^{f 51. 52.}

Quæstiones
habite
de
scrutati bus,
de vita Imp.

^{f L. 8. de Ma}
^{g 6. c. 35.}
^{h lib. 29.}
^{i 4. c. 25.}
^{k lib. 4.}

Insignis con
ue sio famo
sa meretri
cis.

Quæstiones
de lectanti
bus curiosas

A

C

D

E

natoria

A natorias quoque personas, seruilia supplicia sunt relaxata, quousque per tres nobilissimos legatos rogatus Valentinianus, ne delictis supplicia essent grandiora, neuē Senator quiquam inusitato, & illicito more tormentis exponeretur, Rescripto ad Olybr. V. P. moderationem adhibuit. l. 1. de quæst. Cod. Theodos. Sed huiusmodi quæstiones de Magis, & Maleficiis, fere usque ad eius obitum agitatae sunt, ut Rescripta declarant. Ammian. lib. 28.

per diuinationem, scietias.

Gothis in duas factiones diuisis, alterius Duce Athanarico; alterius Phrytigerne; hic, re male gesta, exercitu a Valente impetrato, crucis vexillis in hostes illatis, victoriā reportat. At Athanaricus indigne serens se a gente Christiana, & signis Christianis superatum, in eos, quos multos sub se habebat, gentis suæ Christianos, odium conuertit, & plurimos interficiens ad coronam martyrij sublimauit: qua de persecutione, August. de Ciuit. Dei lib. 18. cap. 52. *Rex Gothorum, in ipsa Gothia, persecutus est Christianos crudelitate mirabilis: cum ibi non essent nisi Catholici, quorum plurimi martyrio coronati sunt, sicut a quibusdam fratribus, qui tunc illic pueri fuerant, & se vidisse in cunctanter recordabantur, audimus. Ad hos alludens Cyrillus, qui hoc tempore florebat, Cathechesi 10. Persæ, inquit, *Gothi, & omnes gentes testantur, morientes pro illo, quem corporis oculis non viderunt*, & S. Epiphan. qui 4. anno ab indicta hac persecutione, Panarium suum scribepat, cum agit de Audianis haëreticis haëres. 70. præter Gothos illos, quos Audæus in Monachos conuertisset, ceteros omnes Catholicos affirmat, nec quod Ariani fuerint, vel suspicari videtur. Interim tamen qui sub Phrytigerne erant Gothi, haëctenus Catholicæ, ex conditione i&t; foederis cum Valente, mutatos in Arianos, testantur Orosius, a atque Theodoretus; b in cuius rei narratione Sozomen. c multa peccat. Sed fides potius est adhibenda Actis S. Nicetæ Martyris, apud Sur. d Hieronymo in Chron. Cyrillo, Epiph. Augustino, Oros. 7. c. 7.*

a lib. 7. c. 7.

b lib. 4. c. vi.

c lib. 6. c. 37.

d 15. Sept.

Gothi, iam a temporibus Constantini Magni, Christiani fuerunt, & eorum Episcopus Theophilus Concilio Nicæno interfuit, atque subscriptis, ut index Episcoporum subscriptorum indicat.

Audæus quidam in Gothiam relegatus, multos in fide instruxit, Monasteria instituit, Virginitatem colere docuit: Audianorum sectam inuenit, Pascha celebrantium cum Iudeis. Deum humanam formam habere afferentium, Communionem Ecclesiasticam fugientium, Christianum nomen in Audianorum immutantium. Epiphan. haëres. 70. alia nonnulla addit Theodor. lib. 4. haëret. fab. quos plerosque Audianos ex Gothia fugatos ait Epiph. persecutione instanti, sub Rege Gentili, & alios Christianos, nec tamen omnes, cum Ecclesiam illam præclare exultam legamus a Niceta Episcopo, de quo S. Paulinus.

Audianorum haëresis in Gothia.

Adeo inualuerat sordida, & impudens Clericorum, & Monachorum avaritiâ captantium munera, & haëreditates Viduarum, & pupillorum, (quod indicant S. Hieronym. epist. 2. 3. 22. & S. Ambros. paulo post, serm. 7.) ut diuina lege contemptui habita, lege coercenda fuerit seculari, quæ cum præter morem, lecta dicitur in Ecclesijs Romæ, verisimile est, ipso Damaso id agente, ab Imperatoribus editam, aduersus diuinorum Decretorum contemptores, ad demoliendam Clericorum, & Monachorum eiusmodi quæstuariam, ac sordidam officinam.

Sanctio in Clericos aua-
tos haëredita-
tes capitales.e L. 20. de E-
pisc. & Cler.

Eiuimodi est Rescriptum ad Damasum Rom. Pont. apud Cod. Theod. e.

Impp. Valentinianus, Valens, & Gratianus AAA.

Ecclesiastici, aut ex Ecclesiasticis, vel qui continentium se volunt nomine nuncupari, viduarum, ac pupillorum domos non adeant: sed publicis exterminentur iudicijs: si posthac eos affines earum, vel propinquai putauerint deferendos, censemus etiam, ut memorati nihil de eius mulieris, cui se priuatim, sub praetextu religiosis, adiunxerint, liberalitate quacunque, vel extremo iudicio possint adipisci: & omne in tantum ineffaciat, quod alicui eorum ab his fuerit derelicta, ut nec per subiectam personam valeant aliquid vel donatione, vel testamento percipere. Quid etiam si forte post admonitionem

nostra legis aliquid ipsum ea feminae, vel donatione, vel extremo iudicio purauerint relin quendam, id fiscus usurpet. Ceterum, si earum, qui voluntate percipiunt, ad quarum successionem vel bona iure civili, vel editi beneficiis adiunuantur, capiant, ut propinquai. Letta in Ecclesiis Roma 3. Kal. Aug. Valentiniano, & Valente 3. Aug. Coss.

De qua lege meminit S. Hierony. epist. 2. ad Nepotianum & S. Ambrof. epist. 31. ad Valentin. Iun. quæ sane probroa fuit Ecclesiasticis personis, sed causa longe probrofior. Nec tamen hac lege prohibitur Ecclesia hæreditates accipere, vel legata, vel quid huiusmodi, sed Ecclesiastica personæ, sive Clerici, sive Monachi. Et sane testatur S. Ambrof. epist. 32. ad Valentinianum. Iun. Seniorem sic fauifse Ecclesiæ, vt Ecclesiastica per viros tantum Ecclesiasticos voluerit tractari.

a lib. 4. c. 26.
Falsū quod
impingitur
Valentiniano,
de duab. fi-
mul vxorib.
habendis.
b lib. 30.

Quod porro Socrates primus, & vñus^a refert de Valentiniano, quod sanxerit lice-re cuique, eodem tempore duas vxores habere, id plane falsum, & fabulosum habendum est; primum enim, qui per ea tempora scripsere, de tanta re, tamque noua, nihil prorsus meminerunt, deinde Ammianus, b Christianis aliqui infensor, nihil æque in Valentiniano celebrat atque castitatem, *Omnis pudicitia culu*, inquit, *domi castus*, & foris, nullo contagio conscientie violans obscena, nihil incestum, hancque ob causam, tamquam retinaculis petulantiam refrenauit aula regalis, &c. præterea, si quid tale contigisset, Theodosius qui id prohibuit in Iudæis, multo id fecisset magis in Christianis; denique non passus fuisset Damasus tantum nefas, quia verbis, cohortationibus, Concilijs, se opposuisset: plane igitur deceptus est Socr. & qui eum cæcum sequiti sunt cæci ducem, Paulus Diaconus, Zonaras, Nicephorus: habuit quidem Valentinianus vxores duas, sed Iustinam, post Seueram, neque illam virgininem, vt vult Socr. sed viduam, Magnentij olim vxorem, vt habet Zosim. lib. 4.

Aliud extat hoc ipso anno datum Rescriptum ad P. V. Olybrium, quo ijs, qui Romanam se conferrent, discendi causa, consuluit, eorumque vita, moribus, optime prospetum voluit. Dat. 4. Idus Mart. Treu.

c L. 1. de
stud. lib. vrb.
Ro C. Theo.
d L. 6. de
Cenf. Cod.
Theod.

Eodem item anno, pro Virginibus, Viduis, & pupillis Valentinianus legem sanxit, qua eos a censu plebis, exemit.^d

Christi Ann. Damasi Pap. Valentiniani Imp. 8. Gratiano 2nd & Anicio Petro-Coff. Valentis & Probo

AD Ampelium P. V. de Vrscini indulgentia, A AA. ita rescriperunt. Dudum Vrscini inquietudine provocati, fuentes concordie populi Christiani, quieti etiam Urbis sacratissima prouidentes, uno interim loco, inira Gallias duntaxat, perturbatorem tranquillitatis publicæ, statueramus iure cohiseri, scilicet, ne applicatione morum, late dissensionis incommodum pargereatur: Verum naturæ nostra mansuetudine levigati, ita memorato abscedendicopiam dedimus, ne ad Urbem Romam, vel certe suburbicarias regiones pedem inferat, neque nequitæ sua contagionem conetur infundere. Ex Vaticano Cod. epistolarum Rom. Pont.

Extat aliud Rescriptum ad Ampelium V. P. aduersus Senatores maleficij accusatos. e Est apud Ammianum, f mentio de Ampelio Praefecto, & Maximino Vicario, omnium crudelissimo indicantibus, & de Senatoribus maleficiorum insimulatis, severas quæstiones excentibus. Sed & S. Hierony. in Chron. Maximinus Praefectus annona, maleficos ab Imperatore inuestigare iussus, plurimos Romæ nobilium occidit.

Deploratissimo statu Orientalis Ecclesiæ, diuina plane prouidentia factum est, vt duo illi Magni liberi relinquenterunt, qui videbantur esse columnæ, Athanasius inquit, & Basilius, de quorum studijs, & laboribus, pro Catholica Ecclesia, pauca quedam ex ipsorum scriptis excerptis, è quibus reliqua possint intelligi, obliuione sepulta.

S. Athanasius interpellatus a S. Basilio pro agitatis Ecclesijs Orientis, misit Petrum Ecclesiæ Alexandrinæ Clericum (eum forte, qui ipsi in Episcopatu successit) vt eas lustraret, & eisdem pene prostratis, quas posset, suppetias ferret. De qua Petri legatione

A tione meminit Basilius epist. ad Athanaf. num. 52. Quoniam verò maior videbatur requiri auctoritas, quam Athanasij, ad tantam cladem restaurandam; quantumuis ipse Basilius anno superiore litteras dedisset generales ad Occidentales Episcopos, & maxime ad Rom. Pont. per Dorotheū presbyterum, missum vna cum Probo sanctissimo, pro ceteris Orientis Orthodoxis Episcopis, eadem legatione fungente, rursum ad eumdem sibi alias scribendas putauit, & ab Athanasio scribi rogar in eandem sententiam,
Vt Legatos dirigat in Orientem viros idoneos ad ferendas itineris molestias, mansuetos, prudentes, omniaque, inquit, secum habentes, que Arimini, ad necessariam solutionem gefforum illuc facta sunt. Et hoc nemine sciente, absque strepiti, tacito per mare ad eos, qui hic sunt, vadant, ne qui pacis sunt inimici, aduentum in forum præsentiant, &c.

Legatio Oriē
taliū ad Oc
cidental. &
max. ad Ro
Pont. posc
tium opem
afflictis Ec
clesijs.

B Extant inter epistolā Basili, ipsius Meletij, Eusebij nomine scripta littera, & ab alijs pluribus episcopis subscripta, (licet subscriptio desideretur) ad Roman. Pont. (cuius tamen nomen prætermisum est) & ad alios Gallie, & Italiae episcopos, in quibus deploratur status Orientalis Ecclesiarum, & mala ex heresi recententur. numero est epist. 69. cuius meminit Basili. 59. ad Meletium: addidit & suam priuatim epist. Basili. numero 70. epistola uero ad Meletium 59. Basilius significat videri admittendos Occidentales episcopos, & maximè Rom. Pont. ne facile admittant ad communionem ex Oriente venientes, cum quantauis professione Catholica, absque litteris Orientalium Catholicorum. & hactenus Basilius de legatione Romanam mittenda.

Ceterum, quod spectat ad Ecclesiam Catholicam Antiochenam, Schismate Meletij atque Paulini afflictam, Basiliū Meletio aduersus Paulinum fuisse constat, ex epist. 50. ad Meletium.

C Ex Basili litteris ad Occidentales rursum scriptis, habetur, Occidentales, idest Damasum Papam, litteris consolatum esse Orientales, bonaque spe pariter roborasse. epistola est Basili. 74. & 18. in addit. ad Antiocheni.

Rom. Pōt. lit
teris cōsolat
tur orientales
Catholicos.

Damasum item, & alios Occidentales episcopos scripsisse ad Athanasium litteras, quas acceptas, ad Basiliū, quo eum consolaretur, misit, colligimus id ex Basili. epist. 61. ad Occidentales.

Quanti S. A
than. S. Basil.
ficerit.

D Quanti Magnus Athanasius Magnum Basiliū fecerit, illa indicant, quæ ad Io. & Antiochum presbyteros, in fine habet. *Valde autem admiror, inquit, audaciam eorū, qui non reformat oblatrare dilecto nostro, & uerè Dei famulo episcopo Basilio, cum ex eiusmodi oblatratione deprebendi & conuinci possint, quod ne paucum quidem confessionem aut ament, aut amplectantur.* idemque rursum ad Palladium presbyterum, ait se scripsisse ad Monachos Cesarienses, refutantes Basilio, monens, ut veluti filij obsequatur Patri, &c. eumque esse gloriam ecclesia, dum (ita ait) deceritat pro ueritate &c. & mox, *Dilecti autem fratres nostri respicientes ad scopum eius, quo ad ueritatem tendit, glorificant Dominum, quod tamē episcopum Cappadocia dederit, qualēm Provincia sanguini sibi optant, &c.*

E Tantam verò fidem Athanasius de Basilio concepit, vt eidē iniunxit visitationē episcoporum extra Provinciam Cappadocia positorum, nempe Macedoniae, & Achaeiae, cui & in mandatis dedit, ut lapsos omnes reciperet cum fidei Nicenæ confessione. testatur id ipse Basili. epist. 75. ad Neocesariens.

Basil. in ini
diā uocatur,
quod Eustath
iū hereti
cum, sed Ca
tholicū sim
ilatēm, in cō
munionē re
cepit.

Accidit autem, vt, cum Armeniam visitaret, & lapsos pœnitentes Ecclesiā reconciliaret, Eustathium Sebastenum fidem Catholicam confitentem, & subscribentem, in communionem acceperit, ex quo, ab Nicopolitano Episcopo Theodoto, in cuius conuentu res acta erat, & postea alijs, in suspicionem collusionis cum Eustathio adductus est, vt re vnde diffamata, necesse haberet Apologiam scribere, quam ad Teretium Comitem, quem ex Ammiano constat his temporibus, ad cohibendos Persas, in Armenia cum exercitu fuisse, misit, epistola est ordine sexta in additionibus. extat apud S. Basili. libellus fidei Eustathio ad subscribendum propositus, ordine 78. At cum Eustathius atque socij uiderent Basiliū à Theodoto in communionem minimè recipi, seque cum suis æquè repelli, quod spe frustratus esset, nec ex ea à se subscripta fidei professione, quam aucupatus fuerat gloriam consecutus esset, terga impudenter vertit, & in Basiliū verbis iactare conuicia, & scriptis quoque in eum disseminare calumnias

Itē, delitte-
ris ante 20.
annos ad A-
pollinarem
scriptis.

nias aggressus est, quasi de fide haud recte sentiret, hanc sui ipsius rationis causam sa-
pè prætexens, ne leuitatis argui posset, curauitque eiusmodi a se scriptas aduersus Ba-
silium litteras circumferri. Testatur id quidem ipse Basilus epistola 79. ad ipsum Eu-
stathium inscripta.

Tandem igitur cognitis sceleratorum hominum fraudibus, & dolis, facti sero poe-
nitens, quod Theodozo episcopo Nicopolitano ista monenti, non acquisuerat, ad eum
scribit epist. 15. in addit. Eodem ferè tempore, & de scriptis litteris ad Apollinarē, an-
te viginti annos, accusatus est, quæ vix credi potest, quantum ad aliquod tempus, Ba-
silij famæ attulerint detrimenti, compluribus ab eius communione recendentibus, suis
ipsius Monachis haud leue scandalum passis, ut necesse habuerit Athanasius litteras
ad eos dare pro Basili integritate, (ut supra dictum est) Athanasio Ancyrano episco-
po spectatae fidei, & integratatis viro, in eum vehementer commoto.

Damaso ipso, fama ipsa ad Occidentis oras peruasa, non nihil à Basilio alienato. Quas
tantas calumnias Basilus animo quidem ægerrime ferens, non tam pre impatiëtia,
statim in recriminationes & apologeticas erumpens, triennium respondere, siue ratio-
nem reddere distulit, cum tandem suum silentium confirmationem calumniarum ha-
beri vidit, respondit, epist. 73. 79. 82.

Apud suos quoque Neocœfarienses, apud quos educatus fuerat, usque ab eo tempo-
re, quo in Pontica cum Gregorio agebat solitudine, ab hereticis quibusdam sic diffa-
matus fuerat, ut in eorum odium incurreret, quod nec litteris delinire potuerit, & iam
factus episcopus sic recruduisse senserit, ut ab eis vitaretur, ut hereticus, & heretico-
rum consortio pollutus, cuius rei causa egregiam illam ad eos epistolam scripsit nume-
ro 75. qua se illis Catholicæ esse & fuisse semper fidei integrum professorem, ar-
gumentis plurimis demonstrat.

Sed aliud accidit deterius, ut Catholicam fidem dispendenti Basilio, & sèpius in cō-
cionibus aduersus Sabellium, & Marcellum dimicanti, tresque in Trinitate distinctas
hypostases, siue subſtentias ad innicem, per se singulas distinctas, demonstrare nitent
ti, calumniam intulerint, esse eum trium Deorum assertorem, ut necesse habuerit publi-
ce profiteri, se nunquam trium Deorum fuisse cultorem, oratione, cuius est titulus, Ad
uersus eos, qui calumniantur, quod tres Deos colamus.

Accessit alia non impar calumnia, quod male crederet de Spiritu Sancto, quæ cum
peruasisset in solitudinem, parum absuit, quin Monachos ab eius communione abstra-
heret. epistol. ad eos 73. ad quos etiam id exigentes, libellum scripsit de Vera ac pia
fide.

Oratione contra Sabellianos queritur de circumstantibus exploratoribus, Plurimi
presentium, inquit, exploratores magis sunt eorum, que dicuntur, quam, discipuli eorū,
que docentur, & doctrina uerbi, non requiritur ad edificationem presentium, sed ad ca-
lumnias insidianantium.

Ceterum, in omnibus se custodem esse antiquarum traditionum, aduersus hereti-
cos, nouitatem in eo accusantes, si bique veterem traditionem arrogantes, profitetur,
cum subdit, Dominus ita docuit, Apostoli prædicauerunt, Patres obseruarunt, Marty-
res confirmarunt; sat tibi sit, ut dicas, quemadmodum edocitus es.

Sed rursum grauissima omnium in Basilium conflata est calumnia, & ex vnius vocu-
la occasione pro concione prolata, ingentes in eum concitatæ sint turbæ. res est hu-
iusmodi; Sciendum est, obortam olim fuisse Antiochia contentionem inter Catholi-
cos, & Arianos, (vt ex Théodor. & Sozom. constat) dum illi hymnum glorificatio-
nis concinente, dicerent, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Ariani vero aliter,
nempe, Gloria Patri, per Filium, in Spiritu sancto. Quod igitur S. Basilius (pro more
in absolutione sermonis, in qua glorificabatur Trinitas, non tamen ijsdem semper &
conceptis verbis) in hymno, glorificasset Patrem per Filium, in Spiritu sancto, magnâ
attulit Orthodoxis aliquando admirationem & scandalum; nō quod vlo Decreto sta-
tutum esset uno modo dicendum, altero abstinentium, sed quia vñs ille tantum erat in
Antiochena Ecclesia. Ceterum S. Basilius, quod optimè sciret, tum diuinæ scripturæ
uctoritate, tum antiquæ traditionis exemplo, tum denique SS. PP. testificatione, id

Denique de
alijs vatis ca-
lumnijs.

De quib. se
purgat.

Et antiquas
Traditiones
proficitur.

Max. i Basili.
calunia quasi
male seitiret
d Spū sancto.
a 2. cap. 24.
b 3. cap. 19.

absque

A absque dispendio Catholicæ fidei licenter dici posse, ad optimum finem ea licentia v-
sus est. Cuius quidem rei causa probandæ, præclarum illum, atque eruditum Commen-
tarium scripsit ad Amphilochium, suam de spiritu sancto probans Catholicam fidem.
Ceterum, qui viuenti negotium facessere Basilio non sunt veriti, mortuo non peper-
cerunt, vnde opus fuit insignes pro eo Apologias parare, Gregorium Nyssenum, Theo-
dorum Antiochenum, & Sophronium, vt auctor est Photius in sua Bibliotheca.
In tot, tantisque ærumnis constitutus Basilius, Magni Athanasij auxilium, & opem
implorauit. epist. 49. & Gregorium Nazianzenum ad se accersuit. epist. 26.

Non modo cum hæreticis, sed & cum Catholicis illi contentio fuit.

Biuisa Cappadocia in duas Metropoles, primam, & veterem, Cesariensem, cui præ-
erat Basilius; secundam & nouam, Tyanensem, cui præerat Anthimus (sub qua Nazianzum, & Arianum erat Grégorij patria) dissidia inter episcopos orta sunt, An-
thimo cupidius alienas Dioeceses, & redditus usurpante, & episcopos ad se trahente.
Basilius huic malo prouidendum putauit, plures episcopatus instituendo, ex quo tres
vtilitates consecutæ sunt, (inquit Nazianzen. in laud. Basili.) nam & animarum cura
maior suscepta est, & quælibet Civitas prouentus suos habuit; & bellum hac ratione
compreßum, & extinctum est. Sed & illud excogitauit Basilius, vt ab Anthimi ditio-
ne, & iure sibi vendicaret Gregorium, eum creando Sasimorum Episcopum; quod cū
magnopere abhorret Gregorius, tuin quod pium, & honestum ocium sectaretur, tū
quod locus humilis, ac vilis, ac parum se dignus haberetur, planè id recusabat, & mul-
tæ graues, & liberæ querelæ inter eos intercesserunt, vt appareat epist. 31. & 32. ad Ba-
sil. qui cum se quodammodo contemptui haberi, per epistolam conquereretur, Grego-
rius epistolam officij plenam ad eum mittit, quæ est 26. Quomodo exigua &c. At Ba-
C silius adhuc perstans in sententia, per Gregorium seniorem, iuniorem peruicit, & Epi-
scopū Sasimorum ordinavit. Greg. orat. ad Patrē, item ad Greg. Nyssen. & illa, in qua de
causa cur cesserit tandem, ita prefatur, Nihil seneatute fortius, &c. & Carm. de vita sua.

D Paulò post Anthimus, specie quidem innisendi Gregorium seniorem, egrotantem,
iuniorem omni ratione tentat ad se auellere, quod cum non obtinuisset, infensor illi
factus, Sasima occupauit, quare facultate sublata Sasima adeundi, cum ex altera parte
Basilius pateretur subinfensum, & Anthimum plane iratum, magna animi afflictio-
ne confessus, ad Deum secedere, sibi que viuere cogitauit, ut ipsem scriptis ad Bo-
sphorium Coloniae in Cappadocia Episcopum, quæ est Greg. 15. sed non diu gaudere
fecessu illi licuit, renocatus Patris litteris, & precibus euictus, ut sibi effeto seni in
functionibus Episcopalibus adiutor esset, in quo illi ea conditione, cessit, vt mortuo

Basilii Gregoriū renu-
entem & pe-
nè inuitum
Sasimorum
ordinat Epi-
scopum.

Greg. Sasi-
mis excludi-
tur.

eo, liber esset. Carm. de vita sua, quod & publica concione testatum omnibus uoluit.

E Illud planè admiratione dignum de Gregorio, quod ab omnibus habitus sit Episco-
pus Nazianzenus, etiam tuin cum viueret, ab ipsis quoque patribus Concilij, cum illi
opponerent trium eum esse Sedium Episcopum, Sasimorum, Nazianzi, atque Constan-
tinopolis: atque ipso Hieronymo, ne dicam Gregorio presbytero, auctore uitæ eius,
Rufino, ^a Socrate, ^b Sozomeno, ^c & alijs ferè innumeris, cum tamen ipse expresse,
publica oratione contestatus sit, se ad tempus, usque ad obitum patris, illam Ecclesiā
administraturum, & ad Gregor. Nyssen. epist. 42. scribat de subrogato in patris locum
Eulalio. Inter omnes enim constat, inquit, me non Nazianzi, sed Sasimorum Antisti-
tem creatum esse; tametsi patris reverentia, & eorum, qui supplices à me contendebant,

Mirum quo-
modo Greg.
vnius tantū
opiduli Epi-
copus ordi-
nat, habet
tamen fuerit
trium Eccle-
siarum Ep̄s.
a 2.c.9.
b 3.c.35.
c 6.c.17.

E ad breue tempus prefecturam quasi hospites, acceperimus; & idem scribit ad Phila-
grium epist. 65. Ad Valentem redeamus, qui Antiochia progreſſus per superiorē Sy-
riam Catholicos, de more, uexauit.

Valens Ca-
thol. per Sy-
riam uexit.

d lib. 4.c.15.

Valens, Edessam, ad inuisendum Templum S. Thomæ dicatum, sanctitatis fama, & hominum frequentia celeberrimum, profectus, cum vidisset omnibus Ecclesijs Orthodoxis ablatis, populum Catholicum in campo, ante Ciuitatem conuentus agere, iratus Praesidi Modesto, pugnum in maxillam infligit: quod contra suum mandatum id fieri permisisset: mandatque ut coacto exercitu multitudinem illam dissipet, Virgis, fustibusque coedat. qua re vulgata, sequenti luce Praefectus in foro conspicatur mulierem properantem, & infantulum gestante, & militum agmen perumpentem, accitam, interrogat, atque ab ea cognoscit, ideo se cum filio proferare, vt cædis parate, cum reliquis, particeps fiat, ex cuius vnius mulieris animi ardore, de ceteris coniunctis, Imperatori renunciat, frustra niti, & nihil ex ea cæde, præter dedecus consequi, nec tam eorum animi studium extinguendum; iubet igitur à cæde abstinere, & omnem iram in Clericos & presbyteros conuertit, & recusantes cum Lupo communicare, octoginta ex illis amandat in Thraciam, non tam ad exilium, quam ad necem, ob Athanaricum in Christianos furentem. Qui cum in itinere, Ciuitatibus, & Pagis, obuiam procedentibus, summo honore, vt Christi athletæ, exciperentur, & colerentur, re cognita Imperator, vt bini in varias partes distrahanter imperat. Eulogius igitur, qui alijs præfuit presbyteris, & Protogenes in Antinoen Thebaidis relegati, vbi pauci Christiani, plerique Gentiles cum essent, præclaram illic Deo operam nauerunt, Eulogius quidem in cella inclusus assidue deprecans Dominum, Protogenes verò literario aperto ludo, pueros literis, & pietate informans, quorum vnum ægrotantem cum aliquando inuisens, contactu ad sanitatem reuocasset, cupidè ab alijs etiam Gentilibus domum aduocatus, eadem morbi occasione, non prius se Deum deprecaturum, vt morbum depellat, protestatur, quam qui ægrotaret, baptismi lauacro tintus esset, & cum parentes assentirentur, eos ad Eulogium presbyterum adductos, baptizari curas, animo, & corpore pariter sanabantur; reddita post Ecclesiæ pace, reuersi, Eulogius Baræ defuncto succedit in Episcopatu, Protogenes verò Chaoras, urbem sanè incultam, & gentilibus refertam ad habitandum missus, vt eius opera illi ad Christum adducerentur. Socr. a Theod. b quorum trium memoria celebris quotannis agitur in Ecclesia, 30. Ian. 5. & 6. Maij.

Per exiles Clericos, Genses ad fidem ad cœlum, & cœlum cœlum. Clericus exili apertiens scho lam literariam apud Barbaros, eos adducit ad Christum. a 4. c. 14. b 4. c. 15. 16. Tomis urbem magnam, & opulentam Scytharum, cum aduenisset Imperator, Britannionem Episcopum totius gentis, persuadere conatus Arianis assentiri, constanter, & liberè loquentem audiuit, pro doctrina Concilij Nicæni, & mox cum vniuerso populo, qui frequentissimus confluxerat, videntem recedentem ad aliam Ecclesiam, ne cum eo communicare videretur, quod ægræ ferens Imperator, abripi in exilium mandauit; quem & non multo post reuocauit, veritus ne ob amissionem Episcopi nouis rebus gæs Scythica studeret, ipso locorum situ opportuna Rom. Imperio, ad impetum Barbarorum propulsandum. Sozom. c celebris est Bretannionis memoria in Ecclesia, 8. Kal. Ianuar.

S. Eusebii Vercellensis Episcopus moritur (Hierony. in Chron.) Confessor, an Martyr propriæ Confessorem S. Ambrosius, & alij antiqui semper vocant: Martyrem etiam Epitaphium, & Martyrologia; an verò id secundum veterem loquendi usum, quo illi etiam Martyres dicebantur, qui fidei causa post confessionem aliquid in corpore passi essent, etiam si ex illatis penis minime contigisset spiritum exhalarare: an verò etiam propriæ Martyr, quod in patriam reuersus, post raptationem, & cruciamenta, lapidibus obrutus est, quod eius vita habet, non facile affirmari potest; certè, quæ de martyrii genere dicuntur, ab antiquis non sunt de prompta scriptoribus. Cum autem Latinæ & Græcæ doctrinissimus esset, & plura scripsisse verisimile sit, nihil planè tamen eius extat, præter epistolam ad suos è carcere Scytopoli datam. Nomen eius anniversaria prima die Augusti celebre recurrat. De miraculis eius, post obitum, Gregorius Turon. de glori. Conf. cap. 3. meminit.

Luciferi Calaritanus obit. Lucifer Episcopus Calaritanus moritur, qui cum Gregorio Episcopo Hispaniarum, & Philone Libyæ, numquam Arianæ se miscuit prauitati. Hieronym. in Chron. Quod ita intelligi oportet, eos Episcopos abstinuisse a communicatione Episcoporum illorum, qui cum Arianis, quantumlibet poenitentibus, communicarant, quod quidē

A ad eorum laudem minimè cedit, cum id Schismatiko animo ficerint, contra communem Ecclesiam sententiam.

Gregorius ille Eliberinus fuit Episcopus (de quo plura extant in libello Marcellini, & Faustini Schismatricorum) qui, vt Lucifer, non communicabat cum Episcopis, qui Arianos pœnitentes in Ecclesiam recipiebant, qua ratione à Catholicæ communionis Episcopis, vna cum alijs suis consortibus, non nihil exagitatus est. Hinc hic Gregorius in libro de fide scripto ad Gallam Placidiam, de incorrupta fide seruata, nec vñquam communione se pollutum hæreticorum magnopere gloriatur. Creditur postea saniori menti redditus, duramque austeritatem illam flexisse in Catholicæ obseruantæ rectitudinem: nam Orthodoxorum nonnullorum præconijs celebratus habetur: nisi hæc quis dixerit eos ignorasse, quod non videtur dicendum.

B Post Luciferi exitum, qui ante illi adhæserant, pertinacius in sententia perstiteret, quorum numerus exiguis, se in Hispaniam recepit, à vicinis, & longinquis vitatus. Quod post Theodosium Augustum de Luciferianis nulla sit mentio, eos hoc ipso, quo oborti sunt, seculo, extinctos esse putamus.

Scenici, & Scenicæ serui publici erant, ad lætitiam publicam Theatricis spectaculis mancipati. Quod autem legibus ecclesiasticis vetitum erat, Christianos Theatres esse, ac proinde qui eiusmodi essent, simul ac per baptismum Christiani efficerentur, scenicum munus exercere amplius non valerent: vetuit Imperator, haud quidem piè, nec consultè, eiusmodi homines non nisi in mortis articulo baptizari.^a

Illud etiam non benè, cum licentiam Gentilibus dedit Haruspicinam exercendi, dummodo id facerent absque magia.^b

C Permisit, sicut alias, ita Aram Victoriae in Capitolio stare, illicque Senatores Gentiles sacra facere; licet eum S. Ambrosius, quod tantum nefas ignorauerit, excusat, rhetorice ne id, an verè, dubitari potest.

Priuilegium etiam, honore inq; Excomitibus exhiberi solitum, Sacerdotibus Gentilicij ritus indulxit.^d

Ex quibus Symmachus, qui Gentilicæ superstitionis maiorem gerebat Pontificatum, iure appellauit Valentianum Seniorem ritus veteris conseruatorem.

Christi Annus Damasi Pap. Valentianus 7mpp.9. *Modesto, atque* *Arintheo* *Coff.*

Male vetat
Imp. Scenicos, non nisi
in mortis articulo baptiziari.
a L. 1. de
Scen. C. Th.
Male permitit haruspicinam.
b I. 9. de Malefici. & Mat.
C. Theod.
c Epist. 89.
d L. 75. de Decur. & 77.
C. Theod.
Valentinianus
Senior. veteris
ritus conseruatus dicitur.

D Consul vterque, ex parte Valentis; sed Modestus Arianus, & persequutor Catholicorum, Arintheus Catholicus, & fautor Catholicorum, & Basilio amicissimus, de cuius morte extat ipsius Basilius consolatoria ad vxorem, epistola quinta, in additionibus, in qua ait, per vxorem eum redditum Christianum, & in fine vita baptizatum. De eo plura Ammianus lib. 27. & inter alia, quod exercitu cohibusset Persas, Armeniam inuadentes.

Hoc eodem tempore, magna Dei dispensatione, huic, sicut pietate non impar, ita & munere haud inferior Terentius extitit, cui, (vt idem Ammianus est auctor lib. 27.) duodecim parebant legiones, qui S. Basilio æquè familiarissimè vñs est, vt ex ipsius litteris ad eum datis, de negotijs ecclesiasticis constat, cuius præsidio Basilius non modo suæ, sed alijs etiam ecclesijs, inuitis Arianis, multum prodesse potuit. Huic vi-

Arintheus &
Terentius p
clari Duces
militie Ca
thelicæ.

E Etori ex Armenia reuertenti, cum mandaret Imperator, vt donum aliquod peteret, petit supplici libello, rem sua dignam pietate, Ecclesiam vnam Catholicis dari: qua re Imperator stomachatus, libellum discerpit, & vt aliud peteret, iussit. Theodor.

e 4. c. 28.
Basilius ro
gat Damasū
vt u. statu eu
ret Orientalem Eccle
siam, vel sal
tem console
tur per litte
ras.

In solestibus in dies magis in Catholicos Arianis, vt sub Ariano Imperatore, tertiam legationem mittit Basilius ad Rom. Pont. & Episcopos Occidentis, petens visitari Orientalem Ecclesiam, si id modo fieri non possit, saltem vt consolatoria littera mittantur; eius epistola est numero 74. in qua prudenter plura de Eustathio Sebasteno, quem, vt huiusmodi alios, à Sede Apostolica, vt hæreticos publicari petit in Ecclesijs Orientis, vt vnde accepit vires lædendi Ecclesijs (inquit Basilius) inde ve-

Rogat ut dā-
net Eusta-
thium, & A-
pollinarem,
& Marcellū
Ancyranum.
Basilius in
suspicionem
hæresis calū-
niosè addu-
ctus.

niat malorum correctio; alludens ad Liberium, qui Eustathium Sebastenum, & alios subdolè pœnitentiam præferentes, ad communionem acceperat, & ad Ecclesias suas restitu mandarat; in quo ostenditur quanti faciat iudicium Rom. Pont. De Apollinare quoque detecto hæresarcha, cum quo aliquando, ignorans eius prauitatem, communicarat, plura scribit, & rogat Damasum, ut eum cum suis Episcopis damnet.

Addit de Marcelli Ancyra hæresibus, quas & damnandas censet; atque hūc quidem Marcellum, hoc eodem anno defunctum esse, videtur colligi ex Epiphan. hæresi 72. & tempore, quo se scripsisse illud opus scribit, libro primo in principio. At hac Basili legatione nihil fere actum; nam calumnijs in eum, dubie fidei, atque adeò hæresis suspectis redditus apud familiares ipos & alumnos, etiā Damasus dignū duxit abstinere comercio litterarum, donec de tota re magis constaret. Quibus cognitis, Basilius magno suo mœtore, Petro presbytero (quem probabile est eius fuisse fratrem) legationem ad eundem Damasum, & Occidentales iniungit, cum epistola, quæ est numero 77. quibus impediri le varie dicit, quo minus, quod adeò optaret, ad eos adiret; deplorat calamitates, conqueritur de obsequijs non exhibitis, deprecatur calumnias, paratum se exhibit admonitionibus, & correptionibus, fraternalm charitatem in mē tem reuocat, denique obsecrat, ut visitatione, & consolatione Ecclesias Orientales dignentur. Damasum, & alios Occidentales nihil rescripsisse, ingeminata querelæ, anno sequenti, satis indicant omnino inter Basilium, & Occidentales simultates quas-dam intercessisse, ex his, quæ idem acerbius de Occidentalibus scripsit, ad Eusebium Samosatenum, epist. 10. apparel, sed re accuratius considerata, tantum abest, ut Occidentales hæresis suspectos habuerit, ut eos solos puriores remansisse prædicet orthodoxos, vltimis litteris ad ipos anno sequenti datis, quæ sunt primæ in additis.

S. Hieronymi vitam, ex suis ipsis scriptis, ad hunc annum deducamus. Hieronymus natus est Stridone oppido, in Dalmatia (sub Constantio Imperatore, anno Christi 342. vel 343.) Christianis parentibus, a honestis quidem illis, & substantijs haud infimis, quas postea, pro ædificatione Monasterij, per Paulinianum fratre, distraxit, b. Bonosum habuit collætanum, & cum eodem coaluit in liberalibus disciplinis, prædiuite adolescenti. Romanum ueniens cum eodem suo Gentili Bonoso, Donatum audiuit, ipsum enim suum nominat præceptorem ^d tum, ut ipse tradit, scholastico more lusit in controvrsijs declamādis. e Ibi adulta ætate sacro baptismo initiatus est; quo suscepito, paulo solutiorem uitam quam gesserat, continuo emēdauit, nam amissa priori corporis integritate, secundam, quam vocat, continentiam, post baptismum, seruauit immaculatam ^g) pijs officijs deditus, una cum eiusdem instituti sodalibus, singulis diebus Dominicis inuisebat in subterraneis cemeterijs, reliquias SS. Martyrum. h Nihilque cæteris diebus otij sibi relinques, totus erat in describendis libris: sic n. bibliothecam Romæ summo studio, atque labore, sibi confecisse testatur. i In Gallias posthæc peregrinatus cum ipso Bonoso, eadem siti libroru, T reueris, S. Hilarij libros de Synodis, manu sua descripsit; aliosque ibi positos antiquos codices, vñus opera amicoru, atque inter alios, Florentij, describendos curauit k Profecturus in Orientē, cum eruditiois, tum religionis causa, cum Bonoso è Gallijs reuertens, Aquileiā peruenit, ubi aliquando fruitus est consortio sanctissimorum virorum, sancti Valeriani, eius ciuitatis, post Fortunatianum, episcopi (qui Ecclesiæ illam, hæretice labore foedatam, purgarat, & ascitis optimis, & eruditis viris, ornarat) Heliodori, Nepotiani, Rufini, Chromatij, Iouini, Eusebij, Bonosi, Florentij, Nicæ subdiaconi, Chrysogoni Monachi, ad quos omnes intime necessitudinis testes eiusdem Hieronymi litteræ extat^l de quibus in Chron. idem Hierony. Aquileienses clericis, quasi chorus beatorum. sed & quod, qui ibi erant clerici essent & Monachi, hoc præconio, ex ijsdem tres potissimum laudantur in Chron. Florentius, Bonosus, & Rufinus insignes Monachi habentur, &c. Quorum suauissima consuetudine, Aquileiç aliquantisper detentus Hieronymus, nescio quo improviso rerum euentu inde recedere coactus ^m in Dalmatiam patrium solum ueniens, sororem inuiculam ætatis lubrico lapsam, primum viro maximè pio, Iuliano Diacono, qui eam ad meliorem frugem restituit, deiude etiā, per litteras, Chromatio commendauit. ⁿ Posthæc peragrat, Thracia, Ponto, Bithynia, Galatia, Cappadocia,

A docia, Cilicia, in Syria, cum Euagrio Antiocheno, in via Comite, Antiochiae cōsedit, vbi, interim dum deliberat de statu vita^r, Monachorum, quibus Syria tunc florebatur, commotus exemplo, Theodosium virum magnarum celebritatis^a cum alijs Anachoretis rogat, pro se orare, vt quod velit & possit docente audit frequenter, Apollinarium Laodicenum^b adhuc inter Catholicos profitetur. Dūm versatur in Maronia vilia Euagrij, 30. milliaribus Antiochia distata, audit à Malcho Monacho sene historiā eius barbaricę captiuitatis, quā postea descripsit. inde discessisse videtur in eam Ere mi partem, quē iuxta Syriam Sarracenis iungitur, c quā erat prouincia Chalcidis, (præfatione in Abdiam) comitibus Innocentio, atque Hyla, quibus accessit postea Heliodorus. Quibus omnibus suppeditabat Euagrius Antiochenus cuncta necessaria, & Hieronymo antiquarios ad scribendos libros, quibus se ibi abitudinē testatur, epist. 6. eiusdemque Euagrij opera litterarē, quē ex diuersis locis Antiochiam afferebantur, eidem reddebantur, uicissimq. ad alios mittendas, ab ipso ille accipiebat. Quoto uero potissimum anno Domini in Eremum secesserit Hieronymus, nihil probabilius videtur dici posse, quam anno præcedenti 371. hoc certè constat anno, eum ex Syria solitudine scripsisse ad Rufinum, qui vna cum Melania in Aegyptum uenerat, ad sanctos Monachos inuitendos (epist. 41.) quos quidem Rufinum, & Melania, hoc anno, quo defunctus est Athanasius, antequam is moreretur, in Aegypto fuisse, Palladius ex eo perspicue demonstrare videtur, cum ait Melania ab ipso Athanasio donatam esse ouina pelle, quam dono acceperat à Macario Abate, oblata ipsi munere à Leone, pro gratiarum actione, de catulis cæcis ab ipso luci redditis, cuius rei adeo admirandæ, Rufinus histriam narrat, d qui & ait, se præsentem fuisse, cum persecutio est illata Monachis, post Athanasij obitum, ab Arianis. Hieronymo igitur secundum annum agente in solitudine, cum iam Heliodorus, spe tamen redeundi, discessisset, e accidit, vt Innocentius Comes, pars, vt ipse ait, anima eius, repentina febrium ardore abstraheretur, nec multo post, Hylas, S. Melanij famulus; qui puritate morum, maculam, inquit, seruitutis abluerat, & neendum obductam rescinderet cicatricem, & iam uno Euagrii comite fruenteretur: & ipse crebris laboraret corporis infirmitatibus, quā sēpè queritur ad diuersos amicos scribens f. Quas insuper, preter hęc, passus sit impugnationes Demonū, & quae eum exercuerint prælia carnis, ipse epist. 22. ad Eustochium recenset. ad quos carnis impetus infringendos, non modò ieunia, aliasque afflictiones adhibebat, sed & iuge studium literarum, maximè Hebraicarum, g Quod studijs secularibus addictior sit, vapulat, h

D Ex multis uero ærumnis, quibus ibi grauiter afflictatus est, illa quidem sibi maximum visus sunt, quod Occidentalis ipse homo, collegis parum cognitus, suspecta illis fideli haberetur, & cum scissa esset schismate Ecclesia Antiochena, totaque illa prouincia, ipse pariter inuitaretur in schisma; & de nomine hypostasis à Syria Monachis illi negotium exhiberetur, quibus tunc vallatus angustijs, consultit Roman. Pont. Damasum, magna cum prædicatione Ecclesię Romane (epist. 57.) & cum neendum habito responso, adhuc vigeretur, rursum instat, 58. epistola, & obtestatur, ut apud quem in Syria debeat communicare, significet. Quas tamen vtrasque litteras, non nisi post biennium scriptas, illud ostendit, quod in priore de Auxentio, & Ambroſio episcopo meminit, quem Ambrosium constat 11. Valentinianni anno fuisse factum episcopum.

E Damasi Papæ responsio cum non extet, ex eo tamen constat ipsum respondisse, ut cum Paulino communicaret, quod ab eo post ordinari presbyter Hieronymus uoluerit; & ex epistola Basilij ad Terentium, quæ extat in ultima editione Nutiana, ante epist. canoniam, ex qua agnoscitur, ex eo, quod Athanasius communicaret Paulino, persuasum, inductumque Roman. Pont. Damasum, ut cum eodem Paulino, communicaret, sed cum omnes ferè Orientales episcopi Catholicí reperirentur studere Meletio, atque auersari Paulinum, indigneque ferre Episcopum, ob fidem Catholicam, sēpè exulem, post innumeros exantatos labores ignominiōse Sede priuari, resque in eo statu reposita esset, ut non nisi magno scandalo, quę decreta fuerant, perfici possent: placuit, nec nisi assentiente, vel saltem ratum habente, vt credibile est, Rom. Pont. ut amicabilis transactione inter eos intercedente, res ita componeretur, ut sic ambo sedērent,

a Theodo. in Philoth. cap. 19. epist. 38.
b ep. 65.

c ep. 6.

Hieronym. A
Dñi 371. sece
dit in eremū
& sequenti
scribit ad Ru
finū, qui est
p̄sens annus.

d 2. cap. 4.

e ep. 1. & 37.

f sep. 37. & 41.

g ep. 4.

h ep. 22.

rent, regens quisque g regem sibi subiectum, vt tamci alterutro ex hac vita migrante, nullo ei substituto alio episcopo successore, qui superesset alteri, solus vniuersam illā curaret Ecclesiam.

De tribus item Hypostasisibus, quid Papa rescriperit, licet non exteat littera, tamē non nisi ex sententia Hieronymi respondisse videtur Damasus, nempē, confitendum tres in Trinitate personas, tacendūmque nomen hypostasis; quod assequi possumus ex epist. 15. Cyrilli Alexandrini Episcopi ad Acacium. Verum cum ex plurimis Orientaliū scriptionibus innotesceret, nomen hypostasis, nullam in eo pronunciando habere fallaciam, sicut à Græcis, ita quoque à Latinis suscepimus esse, atque vsu frequentatum appetat, adeo, vt vox Græca in Latinitatem, frequenti vsu, transierit. Ceterum, et si Meletius dignissimus haberetur, cui fauerent magni nominis Orientales Episcopi, tamen eo absente, exule pro fide, qui ab eo Antiochiae dicti sunt Meletiani, eo se criminis obstrinxere, vt Tharsensisibus Semiarianis se coniunxerint, eo consilio, ut numero, & uiribus pollerent, ut est apud Sozom. ^a ne c tamen omnes, qui Meletio communicabant, cum Meletianis iunctis Tharsensisibus participationem habebant, siquidem Basilius exhorrebat Tharsenses haereticos, & hi omnes tam Catholici, quam Semiariani, haec tenus conueniebant inter se, ut Euzoium illic Episcopum Arianorum, pariter execrarentur.

a lib. 6. c. 4.

Hier. 30. annos natus scribit pri-
mum in Abdiam, & post
alios annos 30. rursum
scribit in cū dem.
Quæ alia scri-
perit in Ere-
mo.

In Eremo primum cœpit Hieronymus uires sui ingenij experiri in interpretan-
dis scripturis, & triginta annos natus, scripsit Commentarium in Abdiam prophetā,
quem erubuit postea senex, audiens per Italiam circumferri, & sexagesimum annum
agens, triginta post annos, quam priorem lucubrata, alterum perfecit: Praefatio in
Abdiam.

Origenis homilias ab illo ad populum dictas, se adolescentem in Latinum uertisse
tradit, (2. Apolog. aduers. Ruf.) indeq; etiam epistolulas complures dedit, ut inter alias,
ad Rufin. 41. duas ad Damasum 57. & 58. ad Heliodorum, ad Florentium duas; ad Iuli-
lianum Diaconum, ad Nicæam Subdiaconum, ad Chromatium, Iouinum, Eusebium,
& Chrysogonum Monachum.

Greg. Nazianzen, relicta Ecclesia Nazianz. administratione fecedit Seleuciam.
Hoc ipso tempore Gregorius Nazianzenus parentum obitu cum quidem Pater etatis fere centum annorum, & Sedis quadraginta quinque tempus explessit; Mater ue-
rò eiusdem fere ætatis, non multo post diem clausisset extremum. (oratione in funere
patris) exoluta se ab administratione Ecclesiæ Nazianzenæ, vt condixerat, cum ad eius
regimē, cogente parente, inuitus attractus est, & rogantibus Basilio, (qui præsens ora-
tioni in funere Patris aderat) & alijs Episcopis, & ciuibus, precibus importunis, id
ipsum efflagitantibus, non acquiescens, fuga ab illis se abripuit, profectus Seleuciam,
pietatis ergo, ad memoriam S. Thecle, quo frequens peregrinatio esse solebat, ibique
vsque ad Valentis obitum commoratus est, per sex ipsos annos. Grego. in Carminib.
de Vita sua.

S. Athanasij obitus.
b 2. c. 3.

S. Athanasius Episcopus Alexandrinus, cum sedisset annos 46. sexto Nonas Maij,
migrat in coelum. Rufinus ^b & Cyrillus Alexandr. epist. 1. in quo lapsus est Socr. po-
nens exitum eius anno præcedenti. Eius laudibus impar est omnis lingua. Legatur ora-
tio Gregorij in Natali eius die, in Occidentali, & Orientali Ecclesia pariter consecra-
ta; & oratio in laudem Heronis, reliquit præclara scriptorum monumenta, de quibus
Hieronymus.

Petrus presbyter, omnibus virtutibus consummatus, & vt Athanasij passionum so-
cius, successor ab eo designatus, omnium sacerdotum, & Magistratum consensu, Epi-
scopus Alexandrinus eligitur. At Palladius Præses, Gentilis homo, & simulacrorum
cultor, in gratiam Arianorum, cum copijs militaribus ingressus Ecclesiam, Petru exire
compellit (qui Romanam profugit) & populum, clericos, virgines, Monachos, dirissi-
mè cædit, & lacerat, & alijs nefandissimis sceleribus, & flagitijs Ecclesiam polluit, &
profanat. Petrus Episcopus, epistola circulari ad omnes per orbem Christianos, apud
Theodoret. ^c

c 4. c. 20.

Lucius, quem olim necato Gregorio illo tetrico, Aiani in locum eius subroga-
runt, ab Euzoio Antiochenæ Ecclesiæ pseudoepiscopo, Alexandriam, cum militari ma-

nu

A nu deductus, Duce Magno, Comite largitionum, & a populo destitutus, renuente cum eo communicare, graffatur in Ecclesiam Alexandrinam atrocibus, & inauditis modis, extensa in solitudines vsque persecutione, S. Petrus Episcopus in eadem epistola. Epiphanius. ^a Rufin. ^b Cassianus. ^c

^a Hær. 63.
^b 2. c. 3. & 4.
^c coll. 8. c. 7.

Ad Præsidum sœ uitiam accessit Valentis editum, vt omnes, qui fidem consubstantialis tenebant, non Alexandria solum, sed ex vniuersa etiam Ægypto penitus expellerentur, quin etiam Praefecto imperatum, vt cum ingentibus copijs omnes vbiq; persequeretur, quos Lucius indicaret. Socr. a quo tempore præ clara edidit Deus miracula in confutationem hæreticæ impietatis, de quibus Theodor. e & Sozom. ^f

^d 4. c. 17. &
^e 4. c. 19.
^f 6. c. 21.

Qua tempestate Melania nobilissima Romanarum, agens in Ægypto, eius particeps persecutionis, fuit perfugium omnium, alios occultans, alios deducens, per triduum

Melania 2.

B quinque millia pascens Monachorum latentium, panibus suis. Paulinus epist. 10. eius laudat S. Hieronymus summam constantiam, epist. 25. quod simul fuccis oculis se pelisset virum suum, ac duos filios; uno vero superstite, derelicto, peregrinata fuerit, primo in Ægyptum, inde Ierosolymam, vbi ad quinque lustra commoratam Paulinus tradit, epist. 10. ad Seueram; amplius verò dnos annos Palladius in Lausiacis ^g affirmat, id est 27. Ex qua commoratione, ipsa, & Rufinus iubuti sunt erroribus Origenis à Didymo Alexandrino, magni nominis viro, caco, sed erudito, & operum Origenis nimio admiratore; sic, vt etiam improbanda probaret, nec palam, vel omnibus, sed fur tim in aures curiosorum audientium instillaret, qualibus repertis Melania & Rufino, sic in eorum animos Periarchon Origenis infudit, vt eo, tanquam magno Thesau ro ditati, cuperent totum Catholicorum orbem locupletari, sed plane aspidis oua fo

^g c. 33.

C uerunt, quibus ruptis, prodiere serpentes, quorum lethali veneno, quamplurimi miserere perire. Regin. ^h Theodor. ⁱ Sozom. ^k

^h 2. c. 7.
ⁱ 4. c. 27.
^k 7. c. 14.

Eadēm Melania Ægypti Monachos, & Episcopos, Diocesaream, Iudeorum Cittatem, in Palæstina, relegatos, magno fidei ardore succensa, illis ministratura de suis facultatibus, prosecuta est, quibus ab exilio reuocatis, Monasterium Ierosolymis sibi construxit, in quo 27. annorum tempus impleuit, quinquaginta secum virgines habēs quo toto tempore omnes apud Ierosolymam sanctos, atque peregrinos Episcopos, & Monachos, Virginisque, ex voto suscepit, & fonsit. Pallad. in Lausiacis cap. 33. qui & Rufini per honorificè meminit, vt Origenista, & ipse Origenista.

Melania 27.
annis agit in
Monasterio
Ierosolym.

Audita tanta Ecclesiæ Alexandrinae clade, S. Basilius, epist. que est ordine 71. eam consolatur.

D Dum Lucius pseudoepiscopus Alexandrinus, omni arrogantiâ, atque sœ uitia age ret, & Mauria Sarracenorum Regina vehementi bello Palæstini, atque Arabici limitis oppida, atque vrbes quateret, & Romanos attruiisset exercitus, orata pacem, non aliter se daturam dixit, nisi Moyses quidam nomine, Monachus, gentis suæ ordinaretur Episcopus, qui in Eremo, partibus suis propinquâ, vitam solitariam ducens, merito & virtutibus, ac signis, que faciebat Deus per illum, magnificè innotuerat. Petitione admissa, Moyses ad Sacerdotium suscipiendum Alexandriam adduētus, Lucio, vt Ariano repudiato, à Catholico Antiftite ordinari vult; qui ad eos profectus, partim Apostolica doctrina, partim miraculis, eos ad veritatem traduxit. Hanc diu ante Valéti Imperium Sarraceni per Monachos, iuxta ipsos degentes, & maxime per S. Hilarionem (qui vt testatur S. Hieronymus multos Sarracenorum arreptos à Dæmone frequentem liberavit,) didicerant Christianam veritatem, que postea per Moysen Episcopum latius propagata est. Rufin. ^l Theodor. ^m Socr. ⁿ Sozom. ^o

Mauria Sar racenorum Re gina pacem abnegat da re Röm. nisi Moïses Mo nachus genti sue detur Episcopus. Moïses, ex Monacho Episcopus, Sarracenes ad Christum conuertit.

E S. Hilarion, preftantissimus Monachorum, post innumera edita miracula, clarissimus sanctitate, octogesimo etatis anno, migrat in cœlum. Hieronym. S. Epiphanius. qui cum Hilarione plurimum versatus est, laudem eius breui epistola scripsit Hieronymus.

^l lib. 2. c. 6.
^m lib. 4. c. 21.
ⁿ 4. c. 24.
^o 6. c. 38.

S. Epiphanius primordia hic attingenda videntur, nam reliqua deinceps. S. Epiphanius Palestinus Eleutheropolita, iuuenis in Ægypto uestitus, à Gnosticis feminis tentatus, & percognita prava illorum disciplina, Dei misericordia seruatius; & latentes plurimi, illo Episcopis eos detegente, expelluntur, hæresi 26. a præstatiſſi-

S. Hilarion migrat in cœ lum.
De primordijs. S. Epiphanius.

a 6.c. 32.

mis Monachis institutus, diu in Aegypto, & post in Palastina, in disciplina monacica exercitatus, & pater Monasterij in Eleutheropolis vicinia illusterrimus habetur. Post factus Salaminæ in Cypro, Episcopus, miraculis, & sanctitate clarissimus, omnibus fuit uenerationi. Sozom. a & ipse epist. præfixa Panario. Qui eius acta scripsit lo annes quidam, quantumuis se eius fuisse comitem in Aegypto fingat, multa mentiens, sibi fidem abrogat, extat apud Sur. 12. Maij.

b 1.3. d hær.
C. Theod.

Manichæi iam diu ante Diocletiani lege proscripti, reperti Romæ conuentus agere, rursum Rescripto Valentinianni ad Ampelium Præfect. Vrbis, feriuntur. *Vbicunque Manichaorum conuentus, vel turba huiusmodi reperitur, Doctoribus, gravi censure multatis, domus, & habitacula, in quibus profana institutione doceant, fiscariis indubitanter adsciscantur.* Dat. 6. Non. Mart. Treuer. Modesto, & Arintheo Coss. b

Saba Gothus, perseverante persecutione Athanarici, Martyrium consummat, Acta Martyrij, & quidem fidelia. Prid. Id. Apr. Valentinianno & Valente Imp. Modesto, & Arintheo Coss.

c 1.2. de stud.
lib. C. Theo.

Presbyter Sirmij iniquissimè occiditur, qui Octauianum, ex Proconsule, apud se latitatem, prodere noluisset. Hieron. in Chron. Persimile huic factum de Firmino Episcopo narrat S. Augustinus ad Cosentium, de Mendacio cap. 13. in quo æquior Ethnicus Imperator in Episcopum, quam Christianus Valentinianus in presbyterum.

Hoc pariter anno de curanda CP. na Bibliotheca Valens ad Clearchum, eius Vrb. Præfita rescripsit. *Antiquarios ad Bibliotheca codices componendos, vel pro necessitate reparandos, quattuor Gracos, & tres Latinos scribendi peritos, legi iubemus.* c

Christi Annus Damasi Pap. Valentin. & Valent. Imp. 10. Ambobus & Coss.

373.

7.

*& Valent. Imp. 10.**A.A. 4. m*

Detecta hæresi Apollinaris, Vitalis eius Antiochiae patronus, Romam ad dicendum causam à Damaso euocatus, edit Catholicæ fidei formulam, seque iniuste hæresis accusatum exclamat. Damasus eum sic recipit, ut eius causam Paulino Antiocheno Episcopo cognoscendam deleget, libellumque ad eundem Paulinum dat, cui Vitalis subscriptab. quod postquam à Vitale factum est, in communionem Catholicam recipitur. Sed is confessionem eam dolosè egit. cum enim Vitalis, atque Apollinaris Magister accusarentur, quod affirmarent Christum fuisse mentis expertem, carnemque tantum absque mente suscepisse humanum: Vitalis in sua fidei professione confessus est, in Christo sicut carnem, ita & mentem; sed per mentem fraudulenter Divinitatem intelligens, qua Romæ fraude cognita, Damasus cum Petro Alexandrino, coetate Concilio, hæresim cum auctore, & discipulis Vitale, & Timotheo damnat. Gregorius Nazianzenus epist. 2. ad Cledon. & in eam Andr. Cretens. tom. 1. Concil. edit. nouæ. Sozom. d Theodor. e

Scripti sunt autem ab ea Synodo Anathematismi, non aduersus tantum hæresim Apollinaris, sed etiam contra alias ingruentes hæreses, Arij, Sabellij, Macedonij, Eunomij, & Photini, recitat eosdem Theodoretus ex epist. ad Paulinum, Antiochensem, credo potius, quam Thessalonicensem.

Apollinaris errores, propter magnum eius nomen in Ecclesia, aliquamdiu crediti non fuerunt, sed post solemnem eorum in Concilio damnationem, cum amplius occulti non possent, & cum is quamplurima scripsisset, intendentes pij omnes accurati in eius scripta, quamplurimos alios errores detexerunt, qui simul cum præcipuo damnati sunt, in quibus ille fuit millenariorum, qui tunc damnatus, non fuit posthac amplius auditus. Gregor. ad Cledon. decem statuit aduersus totidem eius horrendas blasphemias, anathematismos. Idem ad Nectarium, Theodoreetus hæret. fab. lib. 4. Primus omnium, qui Apollinaristarum errores confutauit, Magnus Athanasius fuit, vt ex Epiphanius liquet, qui ait Hæresi 77. missum fuisse ad eum ab Epicteto Corinthi Episcopo exemplar commentarij errorum ipsorum; aduersus quos eruditam illam scripsit

Apollinarii
flarum hære
sis cu aucto
re & affectis
Romæ da
mnatur.

d 6.c. 23.

e 5.c. 10.

f 5.c. 11.

Millenarij in
Apollinari
damnit, de
inceps non
amplius au
ditu.

A scripsit epistolam ad eundem Epicetum. Idem S. Athanas. oratione aduers. omnes hę ref. Basil. in Hexameron homil. 3.

Sed impudentes hæretici semper ad fallendum parati, se cum Catholicis sentire, & ab Occidental Synodo se suscepitos mentiebantur, à qua eos prius condemnatos esse, inquit Greg. ad Cledon. nemini est obscurum. *Quod si* (pergit Greg.) *vel nunc, vel ante suscepiti sunt, qui cum Apollinare sentiunt, hoc ostendant, & nos acquiescemos, perspicuum enim erit eos recta doctrina assentiri, nec enim aliter se res habere potest, si hoc consciunt sunt, id autem omnino liquebit, si vel Synodalem codicem, vel epistolas, quibus ad communionem admitti iubebantur, protulerint nam hic Synodorum mos est, vbi expense obseruantiam tanti hominis, verticis Theologorum, erga Sedem Apostolicam, & eius caput Rom. Pont. à quo damnatum sciebat Apollinarem, parati eum recipere, si absoluiisset.*

Quantu
re fę
ostēdat
Nazia. Rom.
sedem.

B Consequenter suę opinioni, imo errori, Apollinaristę, Christum, hominem dominicum appellare consueverunt, vel potius Dominicum nostrum, vt est apud Nazianz. ad Cledon. & apud Athanas. de aduentu Christi aduersus Apollinaristas. qua rāmen loquendi forma pię pios aliquando vsos esse constat. de qua sic S. August. in Retractationibus, lib. 1. cap. 19. *Non video utrum recte dicatur, Homo Dominicus, qui est mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus, cum sit utique Dominus; Dominicus autem homo, quis in eius sancta familia non potest dici? & hoc quidem ut dicerem apud quosdam legit tractatores Catholicos diuinorum eloquiorum; sed ubicunque hoc dixi, dixisse me nolle, postea quippe nidi non esse dicendum, quamvis nonnulla possit ratione defendi.* Hinc refelli videtur figmentum Rufini de corrupto Athan. Cod. ab Apollinaristis, vt est apud Hieronymum lib. 2. apolog. adu. Rufinum.

Dominicus
homo Chri-
stus non est
dicendus.

C Quod ad Apollinaris scripta spectat, testatur S. Hieronymus, reliquissime illum, præter innumera pene volumina, triginta libros aduersus Porphyrium: qui inter cetera eius opera maximè probarentur. Commentarios eius in Prophet. & in Matth. ita se legisse affirmat, vt habitu delectu, ex stercore aurum feligeret. Patrem eum eloquentię prædicat Philostorgius, sed tamen quæ estet verbosa potius, quam neruosa. Multis rursum voluminibus complures hæreses oppugnasse, tradit Vincentius Lerinensis.

Ex eius scriptis Polemius quidam deduxit hæresim, qua affirmaret Verbi, atque carnis commixtionem, confusionemque factam esse, a quo Polemiani. Theodor. hæret. fab. lib. 4.

D Alij eius discipuli in Arabia horrendam illam iactarunt blasphemiam: S. Mariam Dei Genitricem, post natum Christum, Iosepho viro coniunctam fuisse. Ad hos confutandos hæreticos dictos Antidicomarianitas, rogatus S. Epiphanius, epistolam scripsit ad Ecclesiam, quæ est in Arabia, Hæresi 77. & in Pahar. Hær. 68.

Antidicom
rianitas.

E In eadem Provincia aliam exortam tunc ait esse hæresim Epiphanius, Hæresi 78. & 79. Collyridianorum, qui eandem Sanctissimam Virginem pro Deo colerent, illique sacrificarent.

Collyridiani
à placenta
quam B. V.
M. offerrent.

F S. Basilius iam quartum scribit ad Occidentales, expostulans toties imploratum auxilium, minimè haec tenus impertitum. epist. 1. in additis, in qua deplorat miseram conditionem Orientalis Ecclesiæ, tot hæresibus scissæ: de vna ciuitate Ancyra in Galatia, refert Hieron. in proœm. in epist. ad Galatas, lib. 2. *Scit, inquit, mecum qui vidit Ançyram Metropolim Galatia ciuitatem, quod nunc usque Schismatisbus dilacerata sit, quod dogmatum uarietibus confusprata.* Omitto Cataphrygas, Ophitas, Borboritas, & Manicheos, nota enim iam hac humana calamitatis vocabula sunt. *Quis unquam Passalorincitas, & Ascrobos, & Artoiyritas, & cetera magis portenta, quam herba, in aliqua parte Romani Orbis audiri?* De his Philastr. cap. 74. 75. & 76.

Portenta no
minum, &
hæresum.

G Hoc pariter anno Valentinianus Imperator cum adhuc in Gallijs ageret, Donatistæ Episcopos rebaptizantes cohibuit, dato ad Julianum Proconsulem Africæ Rescripto.^a

a l. ne sāc.
bapt. iher. C.
Theod.

H Theodosius Senior, Theodosij Imp. pater, Firmum Africæ Tyrannum ad obsequium & rursum rebellantem, ad laqueum adigit. Gildo Firmi frater tyrannidem fratris collapsam reparat, & Donatistis fauens, Catholicos vexat, & Optatus quidam Donati-

sta cum eo sœuiens, Gildonianus appellatur. Ammian.lib.28.29. Claudianus in bello Gildonianus.

a lib.7.c.33.

Idem Theodosius, ingratè, liberata Africa, occidi imperatur; causa non proditur, sed insidijs Valentis creditur, ad fallendum oraculum de successore, qui his primis litteris nomen haberet, baptizatus igitur de vita æterna securus, percussori iugulum vltro præbuit. Oros. ^a

Theodosius filius occidi cum patre, eadem de causa, iussus, periculum vitat, Dux Moesiae aduersus Sarmatas fines Rom. Imp. inuadentes. Ammian. 29. Ambros. in fine orat. in funere Theodos.

Quadi, ac Marcomanni Alpes transgressi Iulias, Opitergium excidunt, Aquileia obsonunt. Ammian.lib.29.

Christi Annus Damasi Pap. Valentini. & Imp. II. Gratiano 3.rd & Coss. & Equitio

374.

8.

& Valent.

& Equitio

Permittetib.
ep̄s, ep̄i elec-
tione Impe-
ratori, ille re-
mittit illis.

Ambr. diu-
nitus accla-
matur Me-
diolan. ep̄s.

b Dei ciuit.
De 22.c.8.

Ancoratum
qu^o d^o, & qua
occasione
scriperit E.
Epiphan.

Chronolog.
certa ratio.

Axentio Episcopo Mediolanensi, Arianus, pluribus Conciliis abdicato, iam tandem mortuo, Valentianus Imperator Episcopos hortatur, ut tales elegant, cui ex animo Imperator caput inclinet, & illius reprehensionem cupide amplectatur: quam illi electionem Episcopis permittentibus, non suum esse dixit hoc, sed ipsorum munus; Dissidente igitur Ciuitate, & Arianis Arianum expetentibus, Ambrosius Provincia Prefectus, Mediolanum ad Ecclesiam currit, ne quid turborum excitaretur. Audita infantis voce, Ambrosius episcopus inclamantis, in eū vnu, iam ante turbulentissime dissidentes, in uno modo, consentiunt, illum vnum omnes exceptunt. At Ambrosius repentina casu perculsus, pluribus frustra tētatis euadēdi vijs, probante in primis populi studium, Imperatore, octauo die, postquam baptizatus est, (erat enim cathecumenus) ordinatur episcopus 7. Id. Decembr. quem diem Ecclesia Dei celebrem esse voluit. Ex auctoritate S. Hieronymi in Chron. ponimus hoc anno ordinationem S. Ambrosij, quam alij in aliud tempus male retulerunt.

Ordinatus episcopus S. Ambrosius, aurum, & argentum, confert Ecclesiæ, vel pauperibus, prædia uero Ecclesiæ, reseruato germanæ fūæ vſufructu: nihil sibi relinquens, ut nudus, & expeditus Christum Dominum sequeretur. hæc & alia Paulinus in eius vita, quam ordine temporū luculentissimè digessit ipse Cardinalis Baronius, præfixam eius operibus.

Huius ipsius anni Coss. date habentur litteræ Aurelii episcopi Carthagin. nomine ad Damasum, & Damasi ad ipsum, posite ab Isidoro Mercatore in sue collectionis exordio, pudēdo errore, cum ex S. Augustino ^b appareat, nec post annos quindecim Aurelium creatum esse episcopum Carthagin. sed perseuerans Diaconum.

Concilium Valentini in Gallia celebratur 4. Id. Iulij, cuius extant 4. Canones tam, & epistola per breuis, de ordinationibus legitime faciendis, deque lapsorum pœnitentia.

Quod autem ad res Orientales pertinet, iisdem Consulibus, missa est Legatio à Magistratu, & Clericis Ecclesiæ Suedorum, in Pamphilia, ad S. Epiphanius, qui petierunt de fide Catholica eius litteris plenius instrui, & informari. Extant binj eodem argumento ab eisdem ad ipsum Epiphan. date litteræ, ad quas reddidit Commentarium, quem Ancoratum nominavit (velut ancoram his, qui volunt sanctam fidem Catholicam retinere inuiolatam, ut ipsem explicat Hæret. 69.) eruditum quidem, continebant, cum fide Catholica, heresum omnium confutationem: in quo his notis presentem annum designat. *Hic annus est nonagesimus Diocletiani, Valentianus & Valentinus decimus (quo et exordiunt II.) Gratiano sextus, Cōsulatus Gratiani A. serium, & Equitum illustrissimi, indictione secunda. Epiphan. in Ancor. ex quibus certa habetur Chronologia de annis Diocletiani, nempe regnare cepisse anno 284.*

A

Christi Annus

375.

Damasi Pap.

9.

Valentiniani,

& Valentis.

Post Consulatū Gra
tiani & E-

equitij inscriptus, ordinarijs carens Coss. Hieronym. in Chron. Quia superiore anno Sarmatae Pannonias vastauerunt, ijdē Consules permanfere. Apud Ausionium reperitur Pentius Paulinus hoc anno ordinarium gessisse Consulatum.

S Martinus simulac creatus est Turonensis episcopus, Valentinianum adiit, quædam petiturus, quæ cū ipse præstare nollet, a Palatiū iussit eum floribus arceri, in gante eum maximè Iustina vxore Ariana. At eum, post longas preces Angelus iubet ad Palatiū ire securum; quem indignans conspicatus Imperator, & dedignans assurgere, erumpente flamma de sella, solio superbis excutitur, & Martino inuitus assurgit, multumque complexus, virtutem fatebatur sensisse diuinam, priusque omnia præstitit, quām fogaretur, colloquio illum, & conuiuio frequenter ascivit, postremo abeunti multa munera obtulit, qua vir beatus, vt semper paupertatis suæ custos, cuncta reiecit. Ex Seueri Dialogo.^a

Valentinianus in procinctu contra Quados, eorum supplicem audiens Legationē, lethali subito morbo correptus, vomitu sanguinis extinguitur, Bergitione Castello 15. Kal. Decembr. anno ætatis quinquagesimo quinto, & Imperij, minus centum diebus, secundo & decimo. Ammian. lib. 30. Hieron. ad Heliod. epist. 3. Socr. 4. cap. 26.

C Gratianus Augustus, ante annos septem nuncupatus, solus imperare incipit cū Valente. Sexto die, post parentis obitum, opera Cerialis anunculi, Valentinianus tum quadrimus, Iustina & filius, Augustus, solemini more appellatur, quod Gratianus ratū habuit. Ammian. lib. 30. Ex eadem Iustina genitus Valentinianus Junior forores habuit Gallam, Gratam, & Iustinam, quarum duæ posteriores, in Virginitate vitam duxerunt. Gal- la postea iuncta connubio Theodosio fuit. Socr. ^b

Hic Cerialis is esse creditur, qui sub Constantio Præfecturam Vrbanam, & Consulatum gessit; quiq; ambiens nuptias S. Marcellæ, ab ea, æternæ amore pudicitia, reputatus est. Hieron. epist. 26.

Themistius philosophus, gratia & auctoritate potens apud Imperatorem Valentem, Christianus benevolus, & Gregorio Nazianzeno familiaris (epist. Gregor. 139. & 140.) oblatu libello, à persecutione in Catholicos eum dehortatur, qui, quasi lenior redditus, nouo prætextu, diram aduersus Monachos persecutionem commouet, lege lata, vt militare cogerentur, renuentes, occiderentur; qua occasione multa SS. Monachorum per Aegyptum agmina cesa. Hierony. in Chron. Orof. ^c quam persecutionem illa præcessere præludia, cum ad Modestum Præfектum Prætorio, rescribens, Monachos ad munia patriarcharum subeunda reuocari iussit. ^d Reliquos præterea omnes exagitauit exactione tributi, non modo Aegypti, sed aliarum etiam regionum Monachos, quos antea Constantinus, atque Constantius ab huiusmodi pésitatione capitulationis census exemerant de quibus Gregor. oratione ad Iulianum, Tribut. exactorem, eos illi, cum magna eorum laude, commendans, & carmine ad Hellenium. Quos Monachos Basilius breui epistola consolatus est, inscripta nominatim ad aliquos Archimandritas in signes Syriae. epist. est 19. in additionibus. Quorum Archimanditarum scripta extat epistola ad S. Epiph. qua petierunt vt conscriptum librum de heresis, Panarium inscriptū (que in anno superiori indicat se elaborare cœpisse, in exordio ipsius) ad se mittat epistola horum PP. præfixa extat operi Panario, qua miram quandam præferunt venerationem erga Epiphanium, appellantes eum nouum Apostolum, nouum Ioannem, &c.

S. Basilus de mirifica electione Ambrosij, ipsius litteris certior factus, gratulat- riam epistolam scribit, quæ est 55. Viram, inquit, inter cetera, Deus, ex Urbe Regia, sa- plientia sublimem, generis claritudine, vita splendore, orandi facultate, & rebus secula- ribus illustrem, ad gregum Christi pastoram traxit, &c. quam mutuam consuetudi-

S. Martinus
angeli moni-
tu, adiuto In-
peratore ab
eo initio ex
cipitur.

a lib. 1. c. 6.

b lib. 4. c. 26.

Monachi ad
militiā adi-
guntur.

c lib. 7. c. 38.

d 1. 62. de
Decur. C.
Theod. & 1.
26. C. Iustin.

Epiph. quan-
do scripsit
Panarium.

Basil & Am-
broſ. necessi-
tudine con-
iuncti.

nem litterarum perseuerasse inter eos, certum est, & Ambrosium Basiliū lucubratiōnes expetijſſe facile intelligit, qui vtriusque legerit commentarios in Hexameron, & de Spiritu sancto, cum magnam eorum partē, quā Basilius Græcē, Ambrosius Latinē. ediderit. Sed & illud erga Ambrosiū Basiliū piū intercessit officiū, dum corpus S. Dionysij Mediolani episcopi, & Mart. qui pro Catholica fide exul obierat in Cappadocia, procurante Aurelio episcopo, Mediolēnum translatum est.

Electio Ambrosij, licet contra Canones, vbiique probatur: *Ordinationem meam*, inquit ipse ad Vercell. epist. 82. *Occidentales Episcopi iudicio, Orientales etiam exemplo probabant*, cum nimirū & ipsi ex Cathecumeno Nectarium elegerunt. Qua postea licentia abutentes, coarguit Siricius Papa epistola ad Orthodoxos.

Ad Ambrosium, ex laico ordinatum episcopum, Damasus adiutorem & monitorē mittit Romanę Ecclesię presbyterum Simplicianum, doctissimum & sanctissimum (Augustin. Confess. 8.c.2.) qui egregium illud in eo excolendo consilium inījt, vt ipse, licet magister, discipulum ageret, Ambrosiumque tanquam magistrum difficilimis in terdum pulfare quæſionibus. Ambr. epist. 2.

Ambros. clericalē, cū Monastica uita coniungit. Quotidie sacrificat. Singulis Dominicis dieb. concionatur. Secularia nō negligit. Amb. ipso in Episcopatum ingressu, sic vitam instituit, vt vitam clericalem, cum Monastica iuxterit, Satyro fratri spectata virtutis, rerum cura domesticarum commenda, se totum curis spiritualibus addixerit: quotidie sacrificium summa prævia animi præparatione celebrarit (precatione prima ad Missam, & epist. ad sororem) quolibet die Dominico, pro concione, populum docendum suscepit: (Augustinus confess. quinto, c. 13.) cetera munia ecclesiastica sic strenue sol⁹ obierit, ut, (qd̄ ait Paulin.) circa baptizandos ipse solus impleret, quod post eius obitum, uix quinque episcopi perfere potuerunt: externa quoque, & secularia non neglexerit, in audiendo promptissimus, ut semper ad eum pateret aditus. (Augustin. 6. confess. cap. 3.) quotidiana fere ieunia obseruarit, nisi viri clarissimi inuitandi essent, quos his charitatis obsequijs demererit consueverat, & omnibus ipse omnia factus, ut omnes lucifaceret, ab tribus tamen ppetuō se cōtinuit, nimirū, vt nemini vxorem quereret, nullique militiā suaderet, neque ad conuiuum, inuitatus, accederet. Paulin. Possidius c. 27. Seuer. 1. Dial. c. 7. in fine.

Cum in Ecclesia Mediolanensi plerique contagio Arianę communicationis effent polluti, ad recipiendos in Ecclesiam pœnitentes, omnibus fores patere iusfit: ex quo multorum inuidiam passus est. De pœnit. 2. cap. 7. & 8.

Photinus hæresiarcha nequissimus moritur. Hieron. in Chron.

^{a 14. de hær.} Gratianus hæreticos, nimia Patris indulgentia, audaciores factos, lege lata, verat conuentus agere, locum fisco vindicans, mentio eius legis in Rescripto hoc anno dato ad Hesperium Praefect. Prat. in quo de dissimulatione Iudicum, qua factum est, vt non modo hæretici talia præsumerent, sed & Gentiles, quam sub Valentiniā Sen. A. usurpauerant licentiam, Idola colendi, in eadem pergerent; extant inscriptioe huius anni id continentēs.

^{b 1.23. de ep & cler. C. Theod.} Gratianus ad Episcopos rescribit, leuiora in Religione delicta, a sux cuiusque Diocesenos Synodus audienda, criminalia verò ab ordinariis extraordinarijsque iudicibus aut illuſtrioribus potestatibus. ^b

Gothi, vrgentibus eos barbaris alijs, Hunnis, & Alanis, impetrant Thracias ad habitandum, spondentes se Romanis subditos fore, tutatuſisque fines Rom. Imperij ab omnibus alijs barbarorum incurſibus. Permissi sunt igitur magno Rom. Imp. damno, barbari Iſtūrum transfire, quibus & alia barbaræ nationes adiunctæ, inuitis licet Romanis, transmisere. Ammian. 1.3. pluribus; S. Ambros. paucis lib. 9. in Lucani, cap. 21.

A Quanta enim pralia, & quas opiniones accipimus praliorum? Hunni in Alanos, Alanis in Gothos, Gothi in Taisulos, & Sarmatas insurrexerunt. Nos quoque in Illirico exules, paria Gothorum exilia fecerunt, & nondum est finis. Quia hominum fames, lues pariter bouri atque hominum, ceterique pecoris? ut etiam nos, qui bellum non pertulimus, debellatis tamen pares fecerit pestilentia. Barbari siquidem, transito Istro, victus inopia laborantes, graefari cooperunt in Vicos & Oppida, tentare etiam Ciuitates, & Lupicini Rom. Ducis exercitu in Thracia, ad internectionem cæso, occisorum Romanorum armis, armati sunt.

Pacificè agens in sua Ecclesia Ambrosius, scribebat Commentarios in Lucam, vt colligitur ex mentione bellorum Barbarorum loco citato, &c. 20.

Euzoios Arianorum Antiochiae Episcopus, moritur, sufficitur Dorotheus. Socr.

S. Ambrosi
scribepathoc
anno in Lu-
cam.
a lib. 4.c. 28.

B Christi Annus Damasi Pap. Valentis 14. Gratiano 4^m. Coſſ. 377. II. Gratiani 1. Imppp. & Merobaudē Valentini. 2.

V Alens, accepta immensa clade Rom. exercitus sub Lupicino, de Antiochia exire compulsi, sera poenitentia, nostros de exiliis reuocat. Hierony. in Chron. & Oros. b lib. 7. c. 33.

Quo eodem tempore Petrus Roma, cum litteris Damasi Papæ, Alexandriam reuersus, expulso Lucio, a populo introducitur. Socr. & Sozom. c lib. 4. c. 30.

C Periclitanti Orientali Imperio, Gratianus Ricomerem cum copijs mittit, quæ iuncte Valentis exercitu, Barbaros magna clade affligunt, & ipsa magna cæde attritæ: Sed autumni tempore, ob nouos Barbarorum in Gallia mortus, eum reuocat. Gothis interim cum alijs barbaris, Thracias populantibus. Ammian. lib. 31.

Hoc anno, qui est decimus septimus, à celebratione probrofi illius Constantino-polit. Concil. sub Constantio, idest 360. S. Basilius scribit epistolam ad Ecclesiam Emissenam in Armenia, adhortans eam ad perseverandum in fide Catholica, haecenus ab illis retenta, quod valde rarum ait esse ea tempestate; numero est 72. In ea habentur nonnulla, quæ ad præsentis Ecclesia statum spectant.

D Gratianus noua edita Sanctione, Donatistas in Africa rebaptizantes compescit, & Manichæos item comprimit. d

S. Augustinus anno Domini 355. natus, & 17. ætatis, studij literarum causa Carthaginem missus. 19. in Manichæos impingens, ad duodetrigesimum, seducebamur, & seducebamus, inquit, falsi, atque fallentes, &c. hoc anno annum agens 23. auditor, sub eorum disciplina quartum annum agebat. e

Hoc anno S. Ambrosius scribit libros tres de Virginibus, ad Sororem, nondum, vt ipse ait, triennalis Sacerdos, secundo iam anno in Cathedra expleto, & mense uno, & dimidio: quos & per conciones differuit ad populum, præsente aliquando Sancto Eusebio Episcopo Bononiese, cuius cultura & studio, Ecclesia Bononiensis præclara Virginum sobole fœcunda erat, vt idem primo lib. testatur, ad quem & scripsit Institutionem Virginis. Dicit aliquis, inquit, Tu nobis quotidie Virginum canis laudes.

E Quid faciam, qui eadem quotidie cantito, & proficio nihil? Sed non mea culpa. Denique de Placentino sacranda Virgines veniunt, de Bononiensi veniunt, de Mauritania veniunt, ut hic velentur, &c.

Erant plane sacrae Virgines Ecclesiæ gemmæ, ornantes Episcoporum coronas, exdemque Deo dicatae, duplicitis generis, alterius, quæ in domo paterna, cum suis parentibus, & cognatis agebant, qualis Romæ S. Marcellina, Ambrosij soror, quæ a Liborio Deo sacrata, domi degebat, atque alias, ipsa diues, in eandem professionem sibi sociarat, qualis Eustochium, Principia, Demetria, & aliæ; alterius, quæ sub uno conclavi, idest in Monasterio Religiosam vitam ducebant: de quo vtroque genere S. Greg. Nazianz. carmine ad Hellenium.

d J. 2. ne. S. ba
pt. iter. & 3.
dihar. C. Th.
Aug. vita re-
texitur.

e Conf. lib. 2.
c. 2. li. 3. c. 4.
& 6. lib. 4. c.

¹ S. Ambros.
scrib. de Vir-
ginib.

Institutione
Virg.

Virgines du-
plicitis gene-
ris: claustra-
les, & quæ do-
mi ina age-
rent, Deo ta-
men dicatae.

Locus Virgi-
nib. in Eccle-

Eiusmodi autem sacris Virginibus ad Ecclesiam venientibus, locus ab alijs, tabula-

*Sia seorū
assignatūs.*

*De officijs
scrib. libros.*

*a lib. 6. conf.
c. 17.*

*b L. 24. de
Episc. & Cl.*

*C. Theod.
Miraculum
p S. Ambrof.*

ti interstitio, separatus, dabatur, & quidem ornatus diuersis appositis ex diuinis scri-
pturis, Virginitati congruis, monumentis. Ambros. ad Virg. laps. cap. 6.

Clerum quoque ad exactam & absolutam Ecclesiasticam disciplinam componere
studuit, cuius rei causa tres illos egregios de officijs libros scribere postea est aggres-
sus. Quantum autem delectum habuerit in clericis diligendis, illa indicant, quæ nar-
rat lib. 1. offic. c. 18.

Ad Gentilicos quoque mores extirpados incubuit, fidem horum facit Declamatio
illa aduersus Ian. Kal. superstitiose coientes. Agapes quoque sustulit, in Ecclesijs per-
agi consuetas, quod Gentilium parentalium similitudinem quandam praeserrent. Augustin. ^a Dilationem baptismi in prouectiorem atatem vehementer improbans,
tollere omnino contendit, quod ipsum apud Orientales Basili. Greg. Nazianz. & Nyss.
studuerunt, vt ipsorum de baptismo edita orationes significant.

Gratianus, pro Clericorum immunitate sic sancit. *Presbyteros, Diaconos, Subdia-
conos, atque Exorcistas, & Lectores, Ostiarios etiam; & omnes perinde, qui primi sunt,
personalium munierum expertes esse precipimus.*^b

Post aliquot annos ordinationis Ambrosij, sed quo anno nescitur, cum Romam ve-
nisset, & inuitatus apud quandam clarissimam feminam, sacrificium in domo offerret,
paralytica mulier oranti, & imponenti manus, vestimenta attingens & osculans, sani-
tate recepta, ambulare coepit. Paulin. in Vita.

Magno fauore Imppp. tum Romæ; tum etiam Constantinopoli, Symmacho Consu-
lari, quantumuis Gentiliciae superstitionis Pontifici maiori, ipsis Principibus carissi-
mo, deaurata dedicata statua est, eius, quæ Romæ ercta est, basis extat, cum inscri-
ptione.

*Christi Annus Damasi Pap. Valentis 15. Valente 6^m. & Coss.
378. 12. Gratiani 12. Imppp. Valentiniano 3.
Valentin. 3.*

*S. Basilij obi-
tus,*

S. Basilius Kal. Ian. octo annis, sex mensibus, diebus sexdecim, Episcopatu perfun-
ctus, migrat in cœlum, tab. ecclesiasticae, in quibus 18. Kal. Iul. dies electionis no-
tatur. Nyssen. epist. ad Olympium, & Nazianz. in Epitaphio, præter Gregor. Nazian.
frater quoque Nyssenus & Ephrem Diaconus Edessenus, & Amphilochius Iconien-
sis, publice illum laudarunt.

De eius lucubrationibus S. Hieronymus has tantum recenset. Contra Eunomium,
& de Spiritu sancto, & in Hexameron homilias nouem, & ἀσκήτικον & breues, va-
riosque tractatus. Cassiodorus tamen in p̄fatione libri institutionum diuinarum le-
ctionum, Basiliū numerat inter eos Græcos scriptores, qui a principio ad finem usq;
diuinam scripturam sunt interpretati. Extant etiam S. Basiliū complura Decreta, quæ
Ecclesia Orientalis piè sanctèque obseruanda suscepit, vt quæ continentur in tribus
epistolis ad Amphilochium; in alia ad Theodorum, alia ad Gregoriū, siue Paregoriū,
qua vetuit senem septuagenarium habitare cum femina: & ad Corepiscopos, de ordi-
nandis; sed & perstrinxit graniter simoniacos epist. 76. & nundinationes fieri solitas
in festis SS. Martyrum, vetuit Regulis suis deputatis, interrogatione 4.

Basilio suffecitus est in Episcopatu, eius discipulus Helladius, a quo scriptas fuisse res
ab eo gestas, auctor est Damascenus or. 1. de imaginibus. sed non extant; quæ autem
Amphilochij falso nomine fertur vita Basilij, cum multis veris, multa habet etiam
fallax admixta.

S. Ephrem Edessenæ Ecclesia Diaconus, Kal. Febr. ex hac vita discedit, quasi impe-
trato qđ expeterat a B. Basilio in fine Panegyricę orationis; *Deprecare pro me admo-
dum miserabilis, & renovame tuis intercessiōibus, &c.* quo die a Latinis celebratur
quotannis eius memoria, vt a Græcis 28. Ian. Extat oratio ab eo proximè morituro ha-
bita, circumstantibus fratribus, quæ ea de causa, Testamentum Ephrem est appellata;
in qua, inter cetera, multa de vitandis hereticis; & egregium specimen humilitatis,

quam

*Basilij Vita
falso Amphi-
lochio acris-
pta, vt que
multa habet
falsa.*

*S. Ephrē obi-
tus.*

A quam, præ ceteris virtutibus, excoluit, dum magna contestatione prohibet exhiberi si-
oi, solita sanctis viris sumptuosa funera, postulans tamen postreina illa, pro salute ani-
mæ, præstari solita officia, preces nempe, & sacrificia. Hic venit ad tantam claritudi-
nem, inquit Hieronym. vt post lectionem scripturarum, publicè in quibusdam Eccle-
sijs eius scripta recitentur. Multa ait S. Hieronymus eum Syro sermone scripsisse, sed
vnius tantum voluminis de spiritu sancto, in lingua Graecam conuerso, meminit, sed
plura alia eius egregia monumenta, paulatim per Graecorum alueos in Latinam Eccle-
siam confluxere. Hic Paulinum discipulum, & Diaconum suum valde acris ingenij, &
in scripturis doctissimum, obiturus, commonuit, cautè agere, ne se in hærefoes bar-
achrum præcipitem daret. qui post eius obitum, amore primatus, & nominis, separans
se ab Ecclesia, scripsit contraria fidei multa. (Gennad. de vir. illustr. cap. 3.) qui Magi-
stri præclarum habuit exemplum contemptus Episcopatus dignitatis, cum aliquando
expeditus ad Episcopatum, furere se simulauit, & post, fuga quoque se subripuit.

Gratianus Imperator parans expeditionem in Gothos, Thracias vastantes, suppe-
tias Valenti latus, petit ab Ambrosio, quem nouerat Orthodoxum, libellum fidei.
Petis à me fidei libellum, inquit, *Sancte Imperator, profecturus ad prælium.* *Nostri enim*
fide magis Imperatoris, qua virtute milium, queri solere victoriam, &c. 1. de fide, ad
Gratianum, c. 2. & lib. 2. prope finem. *Progrederetur planè scuto fidei sepius,* & gladium
spiritus habens: progrederetur ad victoriam, superioribus promissam temporibus, & diniris
oraculis prophetatam: & illud Ezech. 38. de Gog. interpretatur de Gothis; cladium
Thraciarum causam monet esse perfidiam, & piorum persecutions, quæ restaurari
non nisi recta fide possint.

C Barbari Lentientes, gens Alemanica, audita Gratiani in Gothos expeditione, mo-
ra impatiens, & iacto nuper foedore, perfidè fracto, Rhenio transito, gelu constricto,
populaturi, Gallias inuadunt, contra quos mouens Gratianus, apud Argentariam com-
misso prælio, quadraginta, alij septuaginta millia, cædit, quinque millia in deditio-
ne accepta, dimittit. Ammian. 31.

Valens Antiochia digressus, Constantinopolim cum venisset, offensum sibi popu-
lum reperit, & Traianum Ducebat, re male gesta cum Gothis, reuersum, acerbè increpa-
uit, & ignauiam exprobavit. At ille liberè, vti virum generosum decebat. *Non ego, in*
quit, Imperator, victus sum, sed tu ipse prodidisti victoriam, qui contra Deum aciem in-
firme non desinis, & ita rius auxilium barbaris concilias, nam abs te oppugnatus, se illis
adiungit. Atque Deum semper sequitur victoria, & ad eos accedit, quibus Deus se Du-
cem præbet. Non nosti, inquit, quos viros Ecclesiis expuleris, & quibus eas tradideris?
Ista quidem ita se habere, & Arinthens, & Victor, qui duces quoque erant ingenuè con-
fessi sunt, Imperatoremque bortati, ne reprehensiones cum veritate coniunctas, iniquo
animò ferret. Socrates ^a Theod. ^b Sozom. c

Egrediensi Valenti cum exercitu, Isaac Monachus cladem, & interitum prædicit,
nisi Ecclesijs pacem reddat. Reuertar, inquit, Imperator iratus, & te interficiam, &c.
Theodoreetus. d Non longè progressus, accipit nuncium de uictis Alemannis à Gratia-
no, & aduentu eius Sirmium cum exercitu, cuius quasi glorie æmulus, diuina illum ul-
tione perurgente, nec auxilia expectat, & Fritigerni, per Legatum presbyterum Chri-
stianum, oranti pacem, dare abnuit; & signis collatis, suis in fugam conuersis, ipse sau-
cius, in agrestem casam delatus, ibi ab hostibus, injecto igne, uiuus concrematur, quin
qua gesimo etatis anno, Imp. 14. mense 4. die 9. Ammian. 31. Hieronym. Rufin. Socra-
tis. Ex hac tanta clade, Gentiles captarunt occasionem Christianis insultandi, quibus
Orosius ^e respondet.

Gothi victoria elati, Thracias populantes, Hadrianopoli, & Perintho frustra tenta-
to, in ipsa suburbia Constantinopolis incursiones faciunt, sed a cuneo foederatorum
Sarracenorum, eorumque Orthodoxorum, sub Sanctissimo Moysè Anachoreta, a Mau-
ria ipsorum Regina submisso, & a CP. ^{ms} repelluntur. Ammian. 31. Socr. f & So-
zom. g

S. Acholius Theffalonicens. Episcopus inermis, sed fide fultus, barbaros saepe, his
temporibus ab ingressu sui ciuitatis repressit. S. Ambros. epist. 59. Vrgebat, inquit, &

Gratianus fi-
de armatur i-
barbaros.

Præclarum re-
 fert victoriā.

Libera vox
Ducis ad Im-
peratorem.

a lib. 4. c. vlt.
b 4. c. 29
c 6. c. 39.

d 4. c. 30.
Impius Va-
lens profliga-
tur, & com-
batur.

e lib. 7. c. 33.

f lib. 5. c. 1.
g lib. 7. c. 1.
S. Acholius:
Gothos pre-
cib. reprimuit

reliabatur S. Acholius, non gladiis, sed orationibus, non telis, sed meritis. An incognitum A nobis est dimicare sanctos, eium cum ferientur? & paulo post. Non enim inani meum, nec superflua suspicione, sed saniente lue, & ardenti pestilentia perturbati Gothi, ac terri ui sunt. Denique tum fugerunt, vt euaderent; regresi postea, pacem rogauerunt, vt viuerent.

Retrogressi ex his regionibus perfracti Gothi, deueniunt usque ad Iulias Alpes, ut est apud Ammianum, & palabundi omnia obvia deuastant, ut S. Hierony. tradit, episto. 3. ad Heliodorum, plura in unum congerens, quæ per uiginti annos contigerunt.

Extincto hoste Catholica Religionis, Valente, Gratianus, Lege edita, iubet Paftores eius in exilium, redire, suisque gregibus restitui, tum sanctas Ecclesias tradi ijs, qui Damasi communionem amplexarentur, ad cuius executionem legis destinauit Saporem, virum id temporis, propter nominis & famæ celebritatem, præstantissimum.

B

Synodus Antiochena.

Nono mense ab obitu S. Basili Nysffen. epist. ad Olympium, cui & ipse interfuit.

Episcopi Ecclesijs suis restituti, vñanimi consensu, ad sanandas Orientalis Ecclesie plagas ex diutina Arianorum tyrannide inflictas, Antiochiæ conuenientes, Synodum agunt (quam ignorasse uidetur Theodoreto, aut dissimulasse, qui totum illud tam negotium Saporis illi tribuit) ac in primis schisma Catholicorum in ea Ecclesia tollunt, hac transactio, ut cum alteruter ex duobus, Paulinus, uel Meletius, prior, ex hac uita decederet, qui superstes esset, solus remaneret illius Ecclesiarum Antistes, obstrictis iuramento sex primoribus Ecclesia illius presbyteris, qui propinquiores ad eum gradum consequendum viderentur. ^a Socr. & Sozom. ^b quibus potius standum, quam Theodoreto, ^c in huius rei narratione saepius peccati, qui & fauens Meletio, aduersarius Paulini, Synodalem Damasi ex Conc. Rom. ad Paulinum Antiochenum, epistolam, callide transitulisse videtur in Paulinum Thessalonicensem, qui nullus extat, & non suo loco in historia intexuisse. Deinde rectam fidei regulam statuant: ex Synodica Concilij CP. ^d ad Damasum. Denique decernunt plures legationes ad visitandas & subleuandas afflictas Orientis Ecclesias, deleatis præstantioribus Episcopis Gregorio Nysffeno, Eusebio Samosateno, Gregorio Nazianzeno, atque Meletio Episcopo Antiocheno. De Gregorij Nysffeni profecitione in Arabiam ipse meininit, in peregrinatione Ierosolymitana. Sed antequam commissum sibi munus obiret, rediit in patriam, a qua exul & extorris fuerat per octo annos, & vt sanctissimam, & doctissimam Macrinam sororem Virginem, in Monasterio degentem, proxime morituram, de cuius obitu in via per viuum admonitus fuit, videret, ex cuius bonis prædiuitem cepit haereditatem, annulum ferreum cum particula ligni sanctæ crucis, sub pala, & cruce impressa, quam semper adhærentem cordi, cum ferreo crucis signo gestabat. Nysffen. epist. ad Olympium.

a lib. 5. c. 3.
b lib. 5. c. 3.
c lib. 5. c. 3.

S. Macrina
Sororis S. Ba-
sili obitus.

S. Euseb. Sa-
mosatenus
Martyr.
d lib. 5. c. 4.

Greg. Nazia-
zenus missus
C.P. Ecclesiæ
dispersæ col-
ligit.
e lib. 2. c. 9.

De legatione S. Eusebij Samosateni Theodor. ^d qui plures per ecclesias Syriae & Mesopotamiae, episcopos, ex autoritate Synodi, constituens, dum pergit, ab Ariana femina, tegula in caput demissa, occiditur, cuius anniversaria, ut martyris, memoria recolitur in Ecclesia 2. Iun.

S. Gregorius Nazianzenus non libensmittitur C.P. ^{lim} ad ruinas tantæ ecclesiæ reparandas, populo ipso Catholico expertente, qui tum tamen exiguis erat. Gregor. carmine de Episcopis, & orat. in Arianos. Rufin. ^e Vbi, breui tempore, inquit, tantum ad emendandum populum, vetustis hereticorum infectum venenis, proficit, ut tunc pri-
mum Christiani fieri viderentur. &c. sed illud male Rufin. dum ibi affirmat, Gregoriū ante creatum fuisse Episcopum Nazianzenum, quod ipse abnegat, dicens: Ne-
quaquam deserto populo, cui aliqua necessitudine obligatus essem; nam illa sunt ho-
bitum meorum fragmenta, falsiq; sermones. &c.

C

D

E

A Theodoretus Meletio plurimum addi&tus, & à Paulino auersus, nulla penitus eius vt Collegæ, in munere pastorali habita mentione, omnia Meletio tribuit. de quo idem in Philotheo,^a narrat, quod cum Dioceſim, & Syriæ Monachos inuiferet, inuenierit inter alios, Simeonem Stylitam habitationem sibi super columnam statuisse, inauditumque haec tenus uitæ institutum arripuisse, quem cuin arcè quoque ferro uincitum vidiſſet, accito fabro, uincula dissolui iussit, illud addens, *Amanti Deum homini satis pro vinculo esse mentem.*

Simeon fly.
lita.
a c. 26.

Gregorius igitur CP. lim veniens, à pijs viris, sanguine sibi iunctis, hospitio exceptus, fidem Catholicam persecutionibus vexatam, atque afflītam, furtim quodam modo, & priuatim, nec sine periculo, ob Arianorum impotente audaciam, atque ferociam, docere cœpit. Greg. orat. in Maximum.

B At diuino planè miraculo factum, vt domus illa in Ecclesiam conuerteretur, quod & ipse prædictus, quæ ab ipso vocata est Anastasia, ea de causa, vt idem testatur, quod compresa, & extincta fides Catholica, in ea ciuitate, ibi excitata, reuixerit. Grego. or. ad 150. Episcopos & in somnio Anastasie. Dilatata post, per totam vrben^f Catholica fide, & quæ creuit amplioribus murorum spatijs ipsa illa Ecclesia, Marciano nobili, & prædiuīte ciue, ingens suum patrimonium in eam conferente, in qua ipse presbyter semper vixit. Ob nomen, Anastasia, illuc postea delatae fuerunt Anastasie Sanctissimæ Martyris reliquiae, eiusdemque martyrij die Natali ipsa Basilica in eius memoriā consecrata. Theodor. in Collectaneis. In ea Gregor. pro concione insignes quinque illas, inter alias, de Theologia, habuit orationes, ex quibus nomen est Theologi consecutus. à furentibus Arianis Gregorius hereticus in clamatur, ob prædicationem Trinitatis, quasi tres Deos induceret, lapidibus impetratur, & quasi maleficus, & seduitor ad Tribunal rapitur. Carmine de vita sua.

C Ut ad res Syriae redeamus, eandem prorsus calumniam, quam Paulinus Episcopus Antiochenus passus est a Vitale primum, ac deinde a Flauiano, cum ab eis Sabellianus appellaretur, pati cogitur S. Hieronym. in Syriae solitudine, apud Chalcidem degens, quod communicaret eidem Paulino, a Meletij, vt credibile est, studiosis exagitatus, nominatus & ipse Sabellianus, adeoque uexatus, vt coactus fuerit inde recedere; tradit hæc omnia ipse scribens ad Marcum presbyterum Chalcidensem (non Celedensem) epist. 77.

D Ex Eremo digressus (quo tamen anno non planè constat) uenit Ierosolymam, vbi totus fuit in rebus Hebraicis perscrutandis (epist. ad Damasum 125.) cum Damasus eundem litteris frequentabat, Etherio Diacono tabellario, apud Hieronym. epist. 124. & 125.

E Placuit Paulino Episcopo Antiocheno eundem S. Hieronymum ordinare presbyterum, cui tamen sic ipse assensit, ut non pateretur alicui adscribi Ecclesiæ, sed Monachus, vt erat liber, pergere posset, quo vellet, Hieronym. epist. 61. & Epiph. ad Io. Iero solymit. apud Hieronymum epist. 60.

Hier. presby-
ter ordinat
nulli tamen
Ecclesiæ a-
scriptus.

Christi Ann. Damasi Pap. Gratiani 13. Impp. Ausonio Gallo
379. 13. Valentin. 4. Augusti Magi Coss.
stro, et Olybrio

F Ratianus, cum ob iterum rebellantes Alemannos, reuocaretur in Gallias, numeris instinctu, publicis Comitijs militaribus, creat Orientis Imperatorem Theodosium 33. ætatis annum agentem, genere Hispanum, Italicæsem, Theodosio, & Thermantia natum. Socr. ^b Victor in Theodos. alij. De qua electione Augustin. ^c de ciuit. Dei. Gratianus Theodosium regni partipem facit, cum parvulum haberet, & fratrem, anidior fidei societas, quam nimia potestatis. In tempore labitur Theodoretus dicens creatum Augustum, post ingentem barbaris cladem illatam, cum tamen ante id contigerit; qui postea barbari, pacem petentes, in auctoritatem recepti sunt. Sozom. ^e De Alemannis Gratianus item ingentem victoriam retulit, parte eorum in deditio-

b lib. 5. c. 2
Theodosiū
ibi Gratia-
nus Imp. ase-
cūt Socium.
Oriente illi
credito.
bb 5. c. 25
lib. 5. c. 5
lib. 7. c. 4.

nem

a lib. 4.

nem accepta. Zosimus a. Atque hæc Gratiano, precibus Sanctissimi Sacerdotis Ambrosij, assidue pro eo excubantibus, diuinitas collata. vt ex Ambros. epist. 26. colligitur. De Votis quoque publicè pro Gratiano nuncupatis, Auson. in gratiarum actione.

Gratianus euocat ad se Ambrosium, & scriptiōnem de spiritu sancto postulat, epist. apud Ambros. 25. quam rescribit epist. 26. non tam citò a se mittendam, cum magni momenti sit opus, expetijſſe interim ipsum Ambrosium lucubratiōes Basiliij eo argumento conscriptas, facile intelliget, qui vrasque legerit. quod & D. Hieronymus agnouit.

Idem, pro tanta adepta victoria, in gratiarum actionem, hanc edit pio dignam Imperatore sanctionem. Omnes uicti a legibus, & diuinis, & Imperialibus heres, perpetuo conquiescat, &c. b & l. 2. in Iustinianeo Cod. additur. Harelicorū autē vocabulo continentur, & lati aduersus eos sanctionibus succumbere debent, qui uel leni argumento a iudicio Catholice religionis, & tramite, detecti fuerint deniāre.

Compescuit hoc item anno, dato Rescripto, Gratianus, Clericorum auaritiam, exercitum mercaturam, quos à lustrali collatione, non nisi in denis, vel quindenis solidis, voluit immunes esse. Extat præterea eiusdem Rescriptum ad Caterium Comitem sacrarum largitionum, uirum pietate insignem, cuius memoria uiget titulo sanctitatis apud Tolentinates. A ēta tamen quædam eius erroribus sculent.

Gregorius Nazianzenus, qui initio humilis & despectus fuit Cōstantinopoli; post, animi moderatione, patientia, mansuetudine, & egregijs alijs uirtutibus, admirationi esse cœpit, & longe, lateque doctrina & sanctitate, etiam in remotissimis prouincijs refūlgere. Gregor. or. ad 150. Episcopos, & carm. de Vita sua. Cuius fama impulsus S. Hieronymus, vna cum collega Vincentio, è Syria se contulit Constantinopolim, & is, quem ob insignem eruditōnem consulerent Occidentales Episcopi, atque adeo ipse Episcoporum Episcopus Damasus, Gregorij delegit esse discipulus, & s̄p̄cius de tanto magistro gloriatus est. Ad Pammaci. aduer. Rufin. Ego, inquit, magistro gloriior, & exulto. & de script. Greg. Nazianz. Episcopus, vir eloquentissimus, Praceptor meus, quo scripturas explanante, didici, & sic alibi. Apud eum agens, sextum Isaiae caput explanauit, quam explanationem ad Damasum misit; de hac visione, inquit, ante annos circuerū trīginta, eum esse Constantinopoli, & apud virum eloquentissimum Gregorium Nazianzenum, tunc eius urbis Episcopum, sanctarum scripturarum studijs eruditus, scio me breuem diſtasse subiunque tractatum, ut experimentum caperem ingenioli mei, & amicis inuenientibus obedirem. ad illum itaque libellum mitto lectorem, oportet, ut breui huīus temporis expositione contentus sit. In Is. cap. 6. Ex qua consignata Chronographia, cum testetur fe illa scripsisse, Gregorio ipso iam factō Constantinopolitano Episcopo, quod contigit post annum sequentem, colligitur triennium ferme Constantinopoli dedisse operam Gregorio. De Nysseno porro ita meminit de script. Gregorius Nyssenus Episcopus, frater Basiliij Cæsariensis, ante paucos annos mibi & Gregorio Nazianzeno, contra Eunomium legit libros, &c. cui contigit CP. tū proficiisci ad indicātā ibi Synodū anno Domini 381. De Hieronymo Ennodius Ticinensis, conferens cum Gregorio, sic ait: Hieronymus noster, nisi preceptorem suum. Gregorium diceret, illo melior censeretur. Sed illi applicanda sunt bona nominatim, a quo sum p̄fisse uidetur originem.

Certe quidem in multiplicium linguarum peritia, quam in diuinis scripturis explicandis, & diuersarum linguarum scriptoribus consulendis, magni momenti nemo esse negarit. absque controvērsia Gregorium primas dare Hieronymo certum est, vtpote, qui profiteatur, etiam Latinam linguam, toto orbe Rom. diffusam, se ignorare, epist. 71. ad Posthumianum, vtramque egregiè callentem.

Haud ita felix Gregorius in Euagrio Pontico discipulo suo fuit, ut in Hieronymo: nam ille Lector ordinatus à S. Basilio, & post à S. Gregorio Diaconus, & Nectario successori commendatus, ab urbe Constantinopoli in Ægyptum profectus, consuetudine Didymī factus est Origenista.

Magnopere auctus Orthodoxorum CPli numerus, Gregorium sibi depositit Episcopum, reluctantem, & inuidiosum solium penitus recusantem, & tamen Petrus Episcopus Alexandrinus eundem Gregorium instituit per litteras Episcopum CPnum

Sed

Caterius
Comes apud
Gratianum,
sanctitate ce-
lebris apud
Tolentinates.
c. L. 11. de lu-
str. coll. C.
Theod.

Hier. 6. I. c.
explanat.

Triēio ope-
rā dat Greg.
Hier. CP.

A

B

C

D

E

- A Sed non multo post, quasi facti poenitens, transitulit studia sua in quendam Maximum. Hic Maximus Alexandrinus ex philosopho Cynico, Christianus, iactans se Martyrum filium, tempore persecutionis sub Lucio, ut Catholicum dire casum, & in Oasim deportatum, ubi quadriennio permanisset, insignis hypocrita, affectans in omnibus Christianam philosophiam, gloriae, & diuinitati contemptum, modestiam, animiq; fucatam submissionem, charitatem erga omnes, studium salutis omnium, & ad confutandos hereticos, Gentilesq; conuincendos, scientia minime vulgari praeditus, Constantinopolim cum venisset, Gregorius hominem suscepit, & amplexatus est, quasi a prelio viatorem redeuntem, inq; laudem eius luculentam habuit orationem (Neronis falso nomine inscriptam, ait Hierony.) suæ mensæ, & consiliorum participem fecit. Hic igitur affectans Cathedram CP. nam aucupatur primum omnium maioris Imperatoris Gratiani gratiam, cui Mediolanum profectus, librum offert, & quidem (ut ait Hierony. in script.) insignem, de fide aduersus Arianos. In hunc igitur Petrus Alexandrinus conuerso studio, adnititur, ut eius sedis creetur Antistes, septem missi episcopis, sed alio praetextu, Constantinopolim, qui excepti perbenignè, & publicè laudati à Gregorio fuere; sed nihilominus, & mandato Petri, & auro à Maximo, mutuo accepto, corrupti, conspirante etiam presbytero CP. nra Ecclesia Gregorio infensissimo (quod præceptam fortasse doleret spem illius Ecclesiæ Episcopatus, quam conceperat, ob toleratum multorum annorum bellum ab Arianis illatum) captata occasione, quod Gregorius in suburbio ægrotaret, noctu irrumpunt ecclesiastim, & in Sede collocant Maximum; Sed re cognita, indignantibus omnibus, etiam Arianis, & tam nefandum scelus detestantibus, Maximus aliquanto post, Damaso Papa, Gregorio suffragante, (quarum litterarum meminit Nicolaus primus ad Michaelem Imp. sed non extant) urbe pellitur, in qua sedisse aliquantis per indicant ordinaciones ab ipso factæ, quas Synodus CP. na sequenti anno habita, irritas penitus esse decrevit, ut ex Concilijs Actis testatur Sozom. ^a Gregorius interim Constantinopolim ^b lib. 7. c. 9. reuersus, & Ecclesiam scissam reperiens, orat in Maximum, hæc ipse omnia Carm. de Vita sua.
- B
- C

Christi Annus Damasi Pap. Gratiani 14. Gratiano 5^m.
380. 14. Valentinianus 5. ^x Imp. pp. ^x Theodosio 5. ^x Coff.
Theodosij 2. ^x

- D Theodosius Thessalonicae ægrotans, ab Acholio Sanctissimo episcopo baptizatur. Socr. ^b de quo Theodosio sic Augustin. ^c Inter hec omnia, ex ipso initio Imperii sui, non queuerit iustissimis & misericordissimis legibus, aduersus impios, laboranti Ecclesiæ subuenire, quam Valens hereticus, faciens Arianis vehementer afflexerat: cuius ecclesiæ membrum esse magis quam in terris regnare gaudebat. Huius quidem rei fidem facit aurea illa sanctio, ab eo, hoc anno, Thessalonicae promulgata, quæ sic se habet. ^d Imp. pp. Gratianus, Valentinianus, Theodosius, AAA. ad pop. Vrb. Constantinopolit. Cunctos populos, quos clementia nostra regit temperamentum, in tali volumus religione versari, quam diu sum Perrum Apostolum tradidisse Romanis, religio usque nunc ab ipso insinuata declarat; quamq; Pontificem Damasum sequi claret, & Petrum Alexandriae episcopum, vitum Apostolicæ sanctitatis, hoc est, ut secundum Apostolicam disciplinam, Euangelicamq; doctrinam Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, unam Dicitatem sub parili Majestate, & sub pia Trinitate, credamus. Hanc legem sequentes, Christianorum Catholicorum nomen iubemus amplecti: reliquos vero dementes vesanosq; indicantes, heretici dogmatis infamiam sustinere, nec conciliabula eorum, Ecclesiastum nomen accipere; diuina primum vindicta, post etiam metus nostri, quem in caelesti arbitrio sum serimus, vnuione plectendos. Et ibidem eadem die rescriptisse reperitur. Qui diuina legis sanctitatem aut nesciendo confundunt, aut negligendo violant, & offendunt, sacrilegium committunt. ^e Et sequenti mense. Quadragesima diebus, qui auspicio certoniarū, Paschale tempus anticipant, omnis cogniti inhibeatur criminali questionum.

^b Lib. 5. c. 6
^c Lib. 5. de ciu. c. 26.

^d L. 2. de fide cath. C. Theod.
^e Doctrina Eccl. Rom. tradita ab Apostolis.

^f L. 25. d epis. & cler Cod. Theod.
 Per quadragesimam criminis cognitio suspenditur.

Interim maximus Cynicus Theodosium, adhuc Thessalonicae agentem, cōuenit, regans ab eo cathedram sibi confirmari, qui, quod, vt verisimile est, sciret Damasum aduersus eum fauere Gregorio, reiectus est, graubus additis minis, ni desisteret. Is igitur magno astimationis suæ, mendatijs comparata, dispendio, Alexandriam ad Petrum se contulit, eius quoque ambiens episcopatum, (vt est apud Greg. in Carm. de Vita sua) & post lapsus in hæresim Apollinaris, ab episcopis, (vt Theodoret. ait 5. cap. 8.) damnatus fuit.

Ariani, perlato Edicto Constantinopolim, insolentius aduersus Catholicos insiluerunt (instar saeuissimæ bestiæ, quæ cum feso laqueis constringi senserit, tunc violentius commouetur, & in quemcunque sibi obuium furi) & in Confessorem, haud ita pridem ab exilio reuersum, incidentes, medio die, in media vrbe, lapidibus impentes, occidunt; de quorum feritate, & Catholicorum moderatione, Gregorius latè in orat. ad Arianos. Ex tanta Gregorij moderatione animi, patientia, & pro illatis ab eis contumelijs, & cedibus, officiorum compensatione, nonnullorum Orthodoxorum animi exacerbati, eorum maximè, qui iam inde à Constantio Imperatore dirissima iugiter ab Arianis passi erant, & expertentes iustissimam de illis vltionem, de eo queri non desinebant, quibus respondere solitus erat, *Ita sanè est, inquam, Mibi enim aduersus eos, qui iniuriam intulerunt, satis gravis pœna est, referenda iniuria potestas.* Cum igitur Gregorij res paulatim diffluere viderentur, & Catholicam religionem, sub catholicó Imperatore in tuto esse videret, licet electus, & acclamatus Episcopus, nondum tamen ritè secundum Canones, ordinatus esset, consilium cepit recedendi, quod cum clandestinè facere non licuisset, communicato cum populo animi sui decreto, priorum precibus, clamoribus, & lachrymis retinetur inuitus. Carm. de vita sua.

Qui verò Ariani absents Imperatoris edictum contemnere visi sunt, aduentantem ipsum CP. im timere coepерunt. *Theodosius Magnus* (inquit Marcellin. in Chron.) postquam de Scylis, & Genis triumphasset, expulsus continuo ab Orthodoxorum ecclesiis, Arianis, qui iam serè per 40. annos eas sub Arianis Imperatoribus tenuerant, nostris Catholicis Orthodoxyis restituit, mense Decembri. Occupato igitur per Theodosium templo, & militibus munito, per aliam militum partem aduersus vim minitantes Arianos, introduci mandat Gregorium, ad cuius ingressum, quasi diuino miraculo sol atra nube obseptus, ea disiecta, clarissimè effulgit. frenientes autem in Gregorium Arianos, cum insignis animi eius moderatio, tum nouus casus deliniuit, cum sicarius in eum immisus, accidens ad pedes, & veniam postulans, audiuit, *Propitius sit tibi Deus, tibiq; ignoscas, qui me seruauit, hocq; solus pro noxa peto, ut hæsim execrancs, mens fias.*

Petrus Alexandrinus episcopus moritur, cum sedisset annos octo, subrogatur in eius locum Timotheus frater. colligitur ex duabus sanctionibus altera hoc anno data l. 2. de fide Cath. Cod. Theod. in qua fit mentio Petri, altera anno sequenti, l. 3. C. de hæret. eod. Cod. in qua fit mentio Timothei.

Theophilus Alexandrinæ Ecclesiæ Clericus, qui postea fuit Episcopus, ab hoc anno, paschalem Cyclum centum annorum inchoat, testatur id S. Leo Papa, epist. 64. ad Marcianum Imperatorem.

Hoc anno Ecclesia Mediolanensis perturbari est cœpta à Iustina Valentinianni senioris coniuge, Ariana, femina audacissima. Hæc hæresi patrocinatura, Sirmium properat, vt vacanti illi Sedi, Arianum Antistitem præfici curet: Ambrosius item Ecclesiæ Sirmiensi, suę Diœcessis, consulturus, vt præficeret Catholicum. Dum igitur sedet in Tribunali, nihil curans eorum, quæ à femina, ad eum pellendum de Ecclesia, moue rentur, vna de Virginibus Arianorum impudentior cæteris, tribunal confundens, apprehenso vestimento Sacerdotis, cum illum attrahere vellet ad partem mulierum, ut ab ipsis cœsus, de ecclesia pelleretur, audiuit (vt ipse solitus erat referre.) *Etsi ego indignus tanto Sacerdotio sum, ramen te, non conuenit, ne professionem tuam in qualcumque Sacerdotem manus inicere, unde debes uereri Dei iudicium, ne tibi aliquid enieriat.* Quod dictum, exitus comprobavit: nam alio die mortuam ad sepulchrum usque deduxit, gratiam pro contumelia rependens. Sed hoc factum non leuem aduersarijs

Gregorii magna animi cōquit. & moderationis.

Greg. māsue tudo.

Paschales Cycli Theophili ab hoc anno incipiūt.

Iustina A. Ariana vexat Eccl. Medio. & Ambros.

A

B

C

D

E

in-

A incussit metum, pacemque magnam Ecclesiæ Catholice in ordinando episcopo tribuit. Paulinus in vita S. Ambros. ordinatus est itaque Auennius, qui sequenti anno Concio lio Aquileiense interfuit.

Gratianus tumultuantibus Mediolani Arianis, Basilicam vnam, quam peterent Arianis, sibi tradi, ab Ambroso abstulit, sic tamen, ut illis non dederit, sed Ambroso restiterit. Ambr. de Spiritu sancto. ^a Cum igitur Ariani Concilium generale importunis precibus a Gratiano extorissent, Ambrosius continuo intercessit, effectusque, ut acquiesceret Aquileiense celebrari, in quo finitimi tantum episcopi conuenirent, non inquierandos inquiens, totius orbis episcopos.

B Festus Proconsul in Asia, cum Idolorum cultui se dedisset, miserando modo die clausit extremum. Eunap. in Maximo.

Christi Annus Damasi Pap. Gratiani 15. Eucherio, ^b Coss. Valentiniani 6. Impp. Syagrio ^c Theodosii 3.

C Schismatici, Vrscinus, & socij, sibi damnati, & ab Urbe longius submoti, omnes quidem ad centesimum saltem milliare, alij longius, ut Vrscinus, Coloniensis Agrippinam, in Gallia, Hisaces in Hispaniam, Claudianus in Africam, ob indulgentiam & dissimulationem minorum Iudicum, nouas turbas cientes, nouo Impp. Rescripto perculuntur, Iudicibus de sua dissimulatione, & negligentia reprehensis, & poena in contumaces iterata, decimo quinto anno, quam schisma concitatum erat, ut est in ipso Rescripto, quod extat in Vaticana Bibliotheca, in Cod. epist. Rom. Pont.

D Theodosius Imperator cum alijs Impp. sancit contra haereticos omnes, ut nullis licet conuentus intra oppida agere, nihil, quod quolibet Rescripto, per fraudem elicerint, valere. Nicenam fidem ab omnibus teneri debere, nominatim Photiniani, Arianiani, Eunomiani, notantur, & ut cunctis Orthodoxis episcopis, qui Nicenam fidem tenent, Catholice Ecclesie, toto orbe, reddantur, mandatur. ^b

E Athanaricus a suis expulsus, se celeriter ad Theodosium contulit, non ita pridem morbo liberatum, qui spem de vita dubiam fecerat. Is vero hominem cum barbaris comitibus amanter excipit, spatium non exiguum extra CP. ^d obuiam ei progressus. Cumque confessim extinxetus fuisset, regia sepultura (ritu nostro i. Gentilicio, ait Ammian.) mortuum terrae mandauit; & tantam sepulturæ magnificentiam adhibuit, ut tam superbo funere barbaris omnibus obstupefactis, Scythæ quidem domum rediret, nec Romanos amplius infestarent, bonitatem Principis admirati: quotquot autem cum Rege vita functo venerant, custodienda ripæ fluminis Istri intenti, diu, quo minus Romanii vexarentur incursionibus, impedirent. Zosimus ^e Oros. ^d addens. In ipsis enim diebus Persæ, qui Iuliano interfecto, aliisque Imperatoribus sepe victis, nunc etiam Valentem in fugam acto, recentissima victoria satietate, cruda insultatione, nutabant: ulti CP. ^d ad Theodosium misere legatos, pacemque supplices poposcerunt. Ictumque in eisdem est, quo uniuersus Oriens usque ad nunc tranquillissime fruatur. Eadem Pacatus in Panegyrico, qui & Persas munera detulisse ad Theodosium affirmat.

Hæc tempora notat Ambrosius, scribens hoc ipso tempore de Spiritu sancto ad Gratianum.

Theodosius Clericis eiusmodi indulget Priuilegium. Uniuersos, quos confiterit custodes ecclesiæ esse, vel sanctorum locorum, ac religiosis obsequijs deseruire, nullius attentionis molestias sustinere decernimus. Quis enim eos capite censos patiatur esse delincios, quos necessario intelligit supra memorato officio mancipatos? ^e

Synodus Orientalium episcoporum præter Aegyptios (credo propterea quod ipsi Maximum Cynicum non ritè ordinabant) raptim, & clam Gregorio, (forte ne id scies fuga se subduceret) Constantinopolim conuenit Mensis Maio, a Theodosio ex auctoritate procul dubio Damasi, euocata, ad confirmandam Gregorio antea collatam Se dem; que, examina causa declarat Maximi ordinationem in Episcopum CP. ^f num, ir-

a lib. 2. c. 2.
Concil. Aquileiense.

b 1.6. de hær.
C. Theod.

Bonitas &
magnificen-
tia, Principis
& Barbaros
conciliat.

c lib. 4.
d 1.7. c. 34.

Theodosius
dū erga Ec-
clesias imita-
dū Principib
e 1.26. de ep.
& cler. C.
Theod.

Greg. ordina-
tur eps CP.
num.

a lib. 5. c. 8.

ritam fuisse, & ordinationes item ab eo factas, cassas & nullas esse: & communis sententia probat, & confirmat Gregorij electionem a populo & Imperatore factam, & ritu Ecclesiastico perfecit. Gregor. in Carm. de vita sua, & quod Socr. ait, diu ante acerbitum fuisse Meletium, vt in throno Gregorium collocaret, haud dubium ante mensem Maium id factum apparuit, & non ab uno Meletio, sed ab ipsa Synodo episcoporum ad hoc collecta. Accidit autem, vt cum tot, tantique in unum conuehissent episcopi, visum fuerit Damaso, & Theodosio, ut & de fide ageretur,

Secunda sancta Synodus Oecumenica 150. PP. Constantiopolis celebrata, ex auctoritate Damasi Papæ, & favore Theodosij Imperatoris, mense Maij, Eucherio, & Sylario Coss. Socr. 5. cap. 8. alij; sexta Synodus, Act. 18.

b lib. 5. c. 11.

Acta eius peruerso ordine recenseri videntur a Socri. Sozom. & Theodoreto, & in ipsa Synodo, quæ habetur in tom. 1. Conciliorum: quæ concinniori ordine, firmiori ratione subnixa, hic recensebuntur.

De fide igitur tractaturis patribus, exhibiti fuisse volumen Occidentalium eiusdem Synodi Can. 5. significat, per quod nihil aliud intellexisse Patres uidentur, quam professionem illam fidei a Damaso ex Concilio Romano scriptam ad Paulinum Antiochenum, quæ continet anathematismos aduersus omnes hæreses, tunc temporis Orientalem Ecclesiam potissimum infestates, quæ apud Theodoretum falso inscribitur ad Paulinum Thessalonensem, & præpostere collocatur, vt supra dictum est.

Præter autem Damasi volumen fidei, cognitum pariter fuit, atque ab omnibus, absq; cunctatione receptum Nicenum fidei Symbolum. sed cum in eo parcus de Spū sancti diuinitate actum esset, eo quod nulla tunc hæresis ei aduersaria emersisset; placuit sanctæ Synodo, de Spiritu sancti diuinitate addere aliqua (vt olim de filio in Niceno Concilio factum fuerat) hæc nimirur. *Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificare, ex Patre procedentem, cum Patre, & Filio coadordanum, & congregandum: qui locutus est per Prophetas, quem libellum fidei, vt ipsi Patres appellant, epist. ad Damasum, & Rom. Cœciliū apud Theodor. e sive dixerimus Symbolum, summa deliberatione SS. PP. examinatum, atque decretum, tradit Niceph. & alij, scriptum fuisse à S. Gregorio Nysseno episcopo, quod recitat in Concilio Chalcedonensi, hoc titulo: Sancta Fides, quam exposuerunt 150. PP. consona est sanctæ & magna Nicenæ Synodo, Credo &c...*

Post scriptum libellum fidei, consecutam esse in Synodo, communis omniū Patri sententia, damnationem hæresim, decreto edito, eorum Epistola ad Damasum testatur.

His pro fide Catholica stabilitis, ad conseruandam inter Catholicos pacem, recentis malis occasione, quod annuente Petro Alexandrino, Aegyptij Episcopi Constantinopolis Episcopum ordinare præsumperant, Decretum Nicenum, de prouinciarum, & Diocesum limitibus seruandis innovant, & stabiliunt.

Porro ad hunc Canonem hæc habetur Appendix adiecta. Constantinopolitanus tamen Episcopus obtinet præcipuum honorem, & dignitatem, secundum Episcopum Rom. idèo quod Constantinopolis noua Roma est: quæ quidem Appendix, & Canon, præter quām quod nunquā fuit a Romana Ecclesia receptus, commentiticius, & suppositius apparet ex multis, tūm maximè, quod Anatolius CP. nus Episcopus, post absolutam Synodum Chalcedonensem, id, tanquam in ea Synodo factum, usurpare conatus est, & S. Leonem Papam acerrimè sibi expertus est aduersantem, cuī sufficisset citare Canonem ex Concilio Constantinopolitano, si exitisset, & quantumvis de eo mentionem fecerint Socri. & Sozom. pluris tamen est, quod Episcopi, qui sequebti anno de rebus gestis in hac Synodo scripserunt ad Damasum, nullam

De Spū sancto
additum in
CP. n. 2. Con-
cil.é lib. 5. c. 9.
d lib. 12. c. 13.Appēdix. de
principio hono-
re Ecclesie
CP. n. 2. post
Rom. ex mul-
tis probatur
suppositia.e lib. 1. c. 2.
f lib. 7. c. 8.

huius

A huius Canonis fecere mentionem, præterquam, quod hic Canon planè aduersatur alteri ex Nicæna Synodo, in hac ipsa confirmato, de limitibus Diœceseon seruandis, vt in Nicæna Synodo fuit statutum. Certè, nisi commentitius sit hic Canon, saltem post hæc primo decreta, postq; Nectarij electionē sancitus esse dicendus erit, ab ijs, qui remanserunt Constantinopoli Episcopis Orientalibus, quorum tantum studium fuit, vt Orientalem Ecclesiam etiam præferrent Occidentali, vt ipsorum decreto sit factum, vt Episcopus CP. nus curaret Ecclesiæ non Thraciæ tantum, & alias proximas, sed Asia quoque, de quo in Concilio Chalcedonensi. Act. 11. Denique Canon in hoc eodem Concilio statutus reperitur de Accusationibus Episcoporum, Nonissimè verò quomodo ab hæresi redeentes hæretici recipiendi forent. Posthac PP. Synodi petunt à Theodosio Acta sua confirmari, quo sibi fidem eius stabilem duraturam op. pignorarent. Damasum quidem eam Synodus CP. nra confirmasse Photius tradit, libello de septem Synodis, quod intelligendum est, in his, quæ ad fidem Catholicam spectant, vt est S. Gregorij sententia.

Can. 6. &
7. Synodica
Constitutio
tom. I. Con
cil.

B Post hæc consecuta est subscriptio PP. ita tamen, vt nomina postea superuenientium Episcoporum, Timothei Alexandrini, & aliorum, imo & Nectarij, qui post abdicationem Gregorij creatus est Constantinopolitanus Episcopus, fuerint superadiecta. Sed perperam factum à nescio quo, vt quoniam Gregorius nuncium remisit Sedi, qui ante subscripto Episcopus Constantinopolit. reiectus sit vltimus inter Episcopos Cappadociæ, credo quod illi (quicunque fuerit, qui Acta illa descripsit) absurdum visum fuerit, duos esse Constantinopolit. Episcopos.

C Absoluta Synodo, & subscriptionibus firmata, noui euentus tetinuerunt PP. vt diutius Constantinoli morarentur. In primis obitus Meletij Antiocheni Episcopi, confessoris longæui laudatissimi, & omnibus probatissimi: qui publice laudatus a Gregorio Nysseno fuit, cum antea de eo alter perorasset, & publico, ac celebri funere elatus. Cuius postea corpus Antiochiam translatum, perpetua psalmodia comitatum fuit, & apud S. Babylam martyrem conditum, & euangelio lustro a S. Io. Chrysost. iterum laudatus est, eius memoria celebris est in Ecclesia 12. Febr.

Meletij An
tiocheni o-
bitus.

D Diuiso Oriente ab Occidente, ob Meletium & Paulinum Catholicos Episcopos Antiochenos; quorum, Orientales stuperent Meletio, & Occidentales cum Damaso ipsi Paulino, item Ægyptij Episcopi. ad conciliandam pacem, transactione conuenerat, vt alteratre illorum mortuo, non substitueretur aliis: seniores, & prudentiores, numero inferiores, hoc sentiebant, alij plures contra nitebantur, non ferentes ordinatum ab Episcopo Occidentali, nimirum Lucifero, præesse Orientalibus populis: rogatus sententiam S. Gregorius, censuit expectandum, vt senex Paulinus decederet, & tunc, vt quem mallent eligenter; qua sententia infensos sibi eorum animos reddidit, quod ab Occidentalibus stare videretur: at ille cessurum se potius Sede ait, quam vt iniqua decernentibus inhæreret, & perstrepentibus illis, de Synodo abit; at illi Flauianum presbyterum in Meletij locum subrogant, dissidium, & schisma illius Ecclesiæ, atque adeo, quodammodo vniuersalis Ecclesiæ, longius producere nihil pensi habentes, quam rem adeo indignè tulit Gregorius, vt ex ipsis Episcopatus adibüs secederet, quo significaret se potius Episcopatu abitum, quam vt talia ac tañta, contra ius, & fas, fieri consiperet. At aduersarij nihil emolliti, nouam oblatam occasionem eum de sede dimouendi, arripiunt. Timotheus Episcopus Alexandrinus venit hoc tempo-

Greg. ma-
nuult sede ce-
dere, quam
iniqua pro-
bare.

E re CP. lim cum suis, & aliquot Macedonia Episcopis, indignantesque electum Flauianum, & ipsis non expectatis, sedem Gregorio ab Orientalibus confirmatam, quod iuriis id esse dicerent Præsulis Alexandrini, post Romanum, primi, & non Antiocheni: non odio Gregorij, cui bene velle debebant ob studium pacis: sed vt Orientalibus aduersarentur, electionem Gregorij impugnare cœperunt, & Orientales in odium ipsius Gregorij, frigide eam tueri. at Gregorius sequester inter eos pacis, orationem tū eam habet de pace, quæ sic incipit. Pax amica, non re duntaxat, &c. & cum eodem fe-re tempore aduersarij Gregorij spargerent in vulgus eum non defendendæ veritatis amore CP. lim venisse, sed eius cupiditate incensum, egregiam illam habet apo-

Greg. renū-^a logeticam orationem, De non affectata cathedrala CP. ^{na}. Sed videns exasperatos ciat fedi. animos nihil emolliri, & contentionem recrudescere, Synodus ingressus, ob pacem inter eos conciliandam, sedi se sux renunciare ait, & adiens Theodosium, rogat, vt sinat se, altercantibus inter se Episcopis, sedem suam relinquere, quod ille factum admiratus, non tamen coegit, vt retineret, quod fortasse debuit. His diebus Gregorius in primario Vrbis templo, praesentibus Episcopis, egregiam illam, eandemque nouissimam habuit orationem ad 150. Episcopos, in qua primo exactam reddit rationem eundarum rerum a se gestarum, ex quo venerat, CP. ^{lim}, quo statu inuenierit, quo relinquit, mox petit ab eis missionem deinde, cum aduersariorum reprehensione, se purgat a calumnijs, denique valde pathetica salutatione, valedicit omnibus, per copiosam enumerationem, dicens, Vale Anastasia, &c. vale templum, &c. absoluta lacrymabili concione, pro acclamationibus, quibus solebat pastorem suum prosequi populus, rependit luctus, & eiulatus, pro latetis plausibus, tristes manus ad manum verberationem, pectoris tensiones, lamenta, fletus, atque singultus, Episcoporum plerisque remarentibus in sua duritate, sapientioribus alijs animo consternatis, & cum luctu, cum haud ferre valerent alium in throno Gregorij collocari, ad suas sedes abeuntibus. At que haec de se Gregorius in Carm. de vita sua. Sic igitur Magnus Gregorius, sublimis Ecclesiaz theologus, post triennij commemorationem, paucos post dies, quam thronum acceperat, pacis studio, sedi valefaciens, inde recedens, reuertitur in Cappadociam, gaudens quidem, quod ex tempestate peruenisset in portum: moerens autem, quod Ecclesiam suo labore cultam, ac filios charissimos, quos in Euangelio genuisset, deserte cogeneretur, nec sciret cui relinquere; quem quidem animi moerorem, quandiu vixit, nunquam potuit superare. tanto vero cum Itonacho discessit a conuentu illo Episcoporum, vt nunquam amplius Synodo tumultuantium interesse decreuerit.

B
Greg. mōrō animi de filiis in Christo genitis CP. ^{na}, s quos defere cogeretur nunquam supe rat.
Nectarius Greg. substitutus episcop^o CP. ^{li}

Prosperi Chronicum, sui exordio totum pene inuersum, ac depravatum agnoscitur, dum sub huius anni Coss. ponit obitum Gregorij, & sub Coss. sequentis anni ponit Concilium CP. ^{num}.

Nectarius Cilix, Tarsensis, Senatorij ordinis, vir quidem probus, sed cathecumenus adhuc, & rerum ecclesiasticarum prorsus ignarus, Gregorio absolutissimo Christiano, perfectissimo Monacho, eminentissimo Theologo, episcopus substitutus, quo die non constat, sed omnino ante Augustum, vt constat ex Imp. sanctione ad Auxonium Proconsulem Asiae.

D
a 1.3. de fid. cath. Cod. Theodos. b lib. 5. c. 8. c lib. 7. c. 9.
Theodosius spectare videtur, quod Theodosius Imperator, cum sciret complures haereticos sub Catholicis nomine adhuc retinere Ecclesiás, ad horum fraudes conuinendas, in diuersis prouincijs Orientis, quosdam nominat sacerdotes, quorum fidēs Catholica spe data esset, quibus, qui communione iungerentur, ijdēm Catholici haberentur, & Ecclesiás praeferentur, qui secus, exploderentur, quam sanctionem edita ad Auxonium Procons. A sīc^a cuius sententiam non assēctus Socr. ^b putauit ex hoc Concilio Metropoles, imē Patriarchatus à Patribus constitutos fuisse. Sed Fellicius Sozom. ^c ex sententia eiusdem Imperatoriæ sanctionis, non ad destinguendas prouincias, sed ad dignoscendos verè Catholicos ab haereticis, Imperatorem eam voluisse adhiberi cautelam. &c.

E
Martyrum corpora reuocatur ad proprias sedes. d lib. 7. c. 10
Nectarius conscius sibi imperiæ rerum ecclesiasticarum, Cyriacum Adanorum episcopum, & alios eruditos Cilices secum retinet, per quos instruatur. Sozom. 7. cap. 10.

Theodosius inspirante numine, statuit, vt qui episcopi, Arianae persecutionis tempore, Martyrium subiissent, è remotioribus locis eorum reliquias, cum honore, tanquam triumphantium athletarum, in suas ipsorum reuocarentur ecclesiás, atque ita Paulum Martyrem CP. ^{num} Episcopum in Basiliacā celeberrimā transferri mandauit, quæ ab eo Pauli dicta est, licet vulgi fuerit opinio ibi Paulum Apostolum esse conditum. Sozom. ^d

e 1.7. & 8 de hæret. C. Theod.
Durante Synodo, quæ usque ad finem Iulij perducta est, Theodosius edicto vetuit hæreticos fabricare ecclesiás, intra vel extra Vrbes ^e & de his, qui ad Paganismū transissent, lib. 1. de Apoſtat. His, inquit, qui ex Christians, Pagani facti sunt, eripiatur

faculty,

A facultas, iusq; testandi; omne defuncti, si quod est, testamentum submota conditione, rescindatur.

Concilium Aquileiense.

Hoc eodem anno, Nonis Septembr. celebratur Concilium Aquileiense dñorum & triginta PP. ex Italia; nam spontanei omnes euocati sunt. Ex Africana Catholica ecclesia affuere inissi duo legati, Felix, & Numidius; ex Gallia Narbonensi, Constantius, Arausio; ex Viennensi, Proculus, Massilius; ex Lugdunensi, Iustus, Lugdunis; sanctissimi & doctissimi episcopi. Ex Hispania nulli affuere, quod Priscillianae hæresi laboraret. Insignes porro præ ceteris ex Italib; illi habentur, Ambrosius Mediolanensis, Valerianus Aquileiensis, Eusebius Bononiensis, Limenius Vercellensis, Aneminius Sirmiensis, Sabinus Placentinus, Philastrius Brixiensis, Heliodorus Altinensis, Euentius Ticinensis, & Bassianus Laudensis, omnes ferè inter sanctos relati.

Insignes Italique Episcopii in Concl. Aquileiensi.

Actione vna, a prima hora usque ad septimam, res tota confecta est, & Palladius, ac Secundianus Ariani episcopi, prouocati ad Catholicam cōfessionem veri filij Dei, & tergiuersantes, modo Concilium generale appellando, modo iudicium seculare, modo Orientales, nec improbantes Arium, nec fidem Catholicam cōfidentes, multiplici anathemate percussi sunt. Damnatos insuper esse Attalum presbyterū ex Catholicis Arianiū factū, & Valentem pseudoepiscopum, intrulsum in locum Marci Petauionensis episcopi, quod a populo electus, patriam Gothis prodidisset: quamuis acta, qua mutila sunt, non dicant, tamen ex epistola Synodi ad Imp. constat, a quibus, in ter cetera petunt, damnatos arceri ab ecclesijs, & sanctos subrogari Sacerdotes.

Ariani, fanore Iustinus Aug. subnixi, non modo in Vrbem Mediolanum, sed in aulam Christianissimi Principis Gratiani se insinuare audebat, quorum duo eius cubiculari illudere conati sanctissimo Sacerdoti Ambrofio, diuina ultione percussi sunt; si quidem proposita illi quæstione de Incarnatione Domini, in Basilica Porciana tractanda, ad quam se ad futuros promiserant, quasi contemnentes, equis consensis, extra urbem spatiatum abierant, cum subito præcipitati, animas efflarunt. *Debitum fratres*, ait Ambrosius *curo solvendum, sed hesternos meos non innuenio credidores, & reliqua in libro, qui de Incarnatione Domini inscribitur.* Ex Paulino.

Duo encubiculari Imp. Ambrofio illudētes diuina ultio-ne feriūtur.

DDamafus nuncio accepto de rebus gestis in Synodo, &c, inter alia, quod in Paulini episcopi contumeliam creassent episcopum in locum Meletij, Flauianum: quod res ed progressa esset, vt dissimulari non posset, agit cum Imperatoribus de cogendo anno sequenti Romæ Concilio Generali; litteræ Orientalium episcoporum ad Occidentales apud Theodoret. ^a & Sozom. ^b Hieronym. epist. 10. & 27.

a lib. 5. c. 9;
b lib. 7. c. 11

Hispaniæ prouinciæ per hæc tempora hæresi exagitatae fuere, Gnosticis, ab Epiphano in Aegypto detectis, & ab episcopis expulsis, (vt est apud eum hær. 26. prope finem) alijsq; aliò diffugientibus; Marcus quidam Memphis ortus, hæresim illam in Gallias primum intulit, circa Rhôdanum, (vt est apud Hierony. in Is. cap. 44.) deinde in Hispanias, deceptis nobilibus quibusdam feminis, miscēdo fabulis voluptatem, imperitiæ suæ, scientiæ nomen vindicando: in quibus Agape quædam fuit non ignobilis mulier, & Rhetor Helpidius. Ab his Priscillianus est institutus, nobilis, prædices, acer, & in disputando promptissimus; ab hoc plurimi in societatem sceleris, per humilitatis speciem, traxi, viri, mulieres, etiam episcopi, inter quos Instantius, & Saluanus. Hi superstitionem execrabilem, arcans occultam secretis, sub quadam quasi coniuratione, feruabant. Quo, Hyginus episcopus Cordubensis, ex vicino agens, comperto, ad Idacium emerita ætatis Sacerdotem, refert, qui Instantium, & socios immoderatus lacescens, exasperauit potius, quam compressit. Igitur post multa inter eos & digna memoratu certamina, apud Cæsarangustam Synodus congregatur, cui tum etiam Aquitani interfuerunt. Verum hæretici committere se iudicio non ausi, in absen-tes tum lata sententia, damnatiq; Instantius, & Saluanus episcopi. Helpidius & Pri-

Origo Priscillianista-rū ex Gnosticis.

Hæreses ferre ex feminis, vel cum feminis.

Cæsarangu stana Synodus.

a lib.2. hist. scillianus laici. additum etiam, vt si quis damnatos in communionem receperiset, sci-
ret eandem in se sententiam promendam, ex Seuero. Extant fragmenta quædam
eius Concilij male relata à Collectore in tempora Hormisdæ Papæ. Octo in ea Ca-
nones sancti habentur, ad corruptelas eius hæresis tollendas.

Damnati episcopi in Concilio, cum Priscilliano laico, ad confirmandas vires suas,
Priscillianū episcopū Abilenē cōstituit. Idacius, & Ithacius acrius instare, arbitran-
tes posse inter initia malū comprimi, sed parum sanis consilijs, seculares iudices adeūt,
vt eorum decretis, atque executionibus hæretici vrbibus pellerentur, & à Gratiano
Imperatore Rescriptum impetrant, quo vniuersi hæretici excedere, non ecclesijs tan-
tum, aut vrbibus, sed extra omnes terras propelli iubebantur, ceteris metu dilapsis,
episcopi Romanam profecti, vt apud Damasum obiecta purgarent, in itinere sparsere per
fidia semina, & multos corrupere; sed Romæ ne in conspectum quidem Damasi ad-
missi, regressi Mediolanum, æquè aduersantem sibi Ambrosium repererunt, exclusi ab
Priscillani episcopis, ad Imperatorem se conuertunt, & corrupto Macedonio Magistro officio-
stæ per Marum, Rescriptum elicunt, quo calcatis, quæ prius decreta erant, pudenda inconstantia,
cedoniū im & post diuinatus vindicata, restitui ecclesijs iubebantur. Ex Seuero. Sed nec inultus
petravit re-abijt improbus Macedonius, hæreticorum fautor, erga Catholicos parum æquus, qui
stutus Ecclesias aliquando Ambrosio ad Praetorium procedenti, vt pro quodam intercederet, fores
occludi iussit, ad quem ille, *Et tu quidem venies ad Ecclesiam, quam, nec clausas ia-
nuas inueniens, non ingredieris;* quod factum est, mortuo Gratiano, cum configuiens ad
Ecclesiam, patentibus ianuis, aditum reperire non poterat. Ex Paulino.

Rescripto freti Instantius, & Priscillianus (nam Salianus in Vrbe obierat) Hispanijs
repetitis, suas ecclesijs obtinuere, & in Ithacium iram, & iura conuertentes, per
corruptos Magistratus, fuga sibi consulere coegero, ex Seuero.

Ceterum Idacius non apud Iudices tantum, sive ecclesiasticos, sive seculares, Pri-
scillianum cum socijs prosecutus est, sed scriptis etiam eos exagitauit, de quibus Iste-
dorus de vir. illust. Idacius episcopus cognomento, & eloquio, clarus, scriptis quen-
dā librū sub Apologeticī specie, in quo detestāda Priscillianorū dogmata, & maleficio-
rū eius artes, libidinūq; eius probra demonstrat, ostendēs Marcū quendam Memphis-
ticum Magicę artis scientissimū, discipulum fuisse Manis, & Priscilliani Magistrum.
qui sic dixit: Marcum Manis discipulum, quod etiam Manichæorum hæresim sit amplēxus. de quibus Priscillianistis Augustin. de hæresib. cap. 70. maxime Gnostico-
rum, & Manichæorum dogmata permixta sectantur; quamuis, & ex alijs hæresibus in
eas sordes, tanquam in sentinam quandam horribili confusione, confluxerint, qui &
ait idem, propter occultandas turpidines suas habet in suis dogmatibus hæc verba.
Iura, periura, secretum prodere noli. Dogmata eorum prosequitur Augustin. & Leo
Papa epist. 93. ad Turibium. Hoc eodem anno, mense Decembris, Theodosius rescri-
bit aduersus Gentiles diurna & nocturna, poena proscriptionis, vetans sacrificia.

Concilium Romanum habetur, ex Episcopis diuersarum prouinciarum, tempe-
st Orientis, aliarumq; Catholici Orbis Regionum. Inter alios conuenerunt ex
Oriente Paulinus Antiochenus, & Epiphanius Salaminæ Cypri Episcopus, qui ho-
spitatus est apud Paulam Romanam, & vtroque ea familiariter vfa est. Euocatus est
& Hieronymus, vt credibile est, à Damaso. Venerunt ad eandem Synodus Acholius
Thessalonicensis, Anemius Sirmiensis, Valerianus Aquileensis, & Sanctus Ambro-
sius Mediolanensis Episcopi &c.

Orientales interim Episcopi Imperatoris litteris euocati ad Concilium Romæ ce-
lebrandum, astuto consilio subterfugium quavis occasione, captantes, ex condicto
CP. lim veniunt, & Imperatori persuadent, suam profectionem fore magno cum detri-
mento

- A mente Ecclesiarum, hereticis pulsis, pro foribus tamen excubantibus; & satis factum addunt, fore Damaso, si CP.^{li} ipsi Concilium celebrantes Romani ad Synodum legatos mittant. Cogunt itaque CP.^{li} Concilium, ad quod etiam plures absentes Episc. Rovocant Episcopos, & inter alios nomine Imperatoris euocandum curant Gregorium Nazianz. qui auersatus discordes Episcoporum conuentus, & agravitudinem in primis corporis causatus, interesse noluit. Legenda Epistolæ eius 56. ad Procopium Praefatum, & 76. ad Olympium item Praefectum Cappadociæ: & de statu eius hoc tempore 42. ad Gregorium Nyssenum, & ad Helladium Cæsariensem 54. Qui igitur, declinantes Romanam Synodum, Orientales Episcopi cœnuerunt CP.^{li}, legatos Romanos miserunt ad congregatum ibi Concilium cum litteris de rebus gestis anno superiori in Generali Synodo. Extant apud Theodoretum & tomo primo Conciliorum. Quid autem Romæ his acceptis litteris Synodalibus, auditisq; legatis, factum sit, latet: deperiere enim acta Rom. Conc. Nam quæ Theodor. ^b de damnatione Apollinaris atque Timothei facta dicit, post has acceptas litteras in dicto Rom. Conc. haud ei satisfacti aptari posse videntur; & sequens fidei professio, quod scripta esse appareat in legitima Codicum lectione ad Paulinum Episcopum Antiochenum absente, nequaquam ab hac Synodo potuit esse conscripta. Referenda sunt igitur illa ad superiorem Romanam Synodum aduersus Apollinarem congregatam. Ex rerum tamen euentibus indicatur, quid in ea Synodo Romana fuerit definitum, licet Acta perierint: Nam, cum Paulinus, absoluta Synodo, reuersus fit Antiochiam, atque etiam, ipso defuncto, substitutus illi fuerit Euagrius, non sine Romani Pontificis assensu, plane eidem adiudicatam sedem Antiochenam, ex Synodi Romanæ decreto, affirmandum est; Cum & Paulini partes, successores Damasi, Romani Pontifices, ut æquiores, defendendas suscepint. Cante autem legendus Theodoretus ^c in his, quæ de Paulino, & Euagrio scribit, vt à veritate abhorrentibus. Quod rursus ad hoc ipsum Romanum Concilium spectat, in Collectione Cresconiana, nobili antiquitate veneranda, tam in Vaticano Codice, quam in alijs, post descriptos recensitos superius Anathematismos, & diuinorum scripturarum Catalogum, eiusmodi, de sedi Patriarchalium prærogatiua, sedium Pæditum habetur Decretum. Post has omnes propheticas & Evangelicas, & Apostolicas, quas superius deprompsimus, scripturas, quibus Ecclesia Catholica per gratiam Dei prærogatiua fundata est; etiam intimandum putavimus, quod quamvis per Orbem Catholica diffusa, Ecclesia, quasi unus Thalamus Christi sit; Sancta tamen Romana Ecclesia non ullis Synodicis constitutis ceteris Ecclesiis prælata est: Sed & Evangelica voce Domini Salvatoris nostri, Primum obunuit; Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam: & porta inferi non præualebunt aduersus eam: & tibi dabo claves Regni Cœlorum: & quacunq; ligaueris super terram, erunt ligata, & in Cœlo; Et quacunque solueris super terram, erunt soluta & in Cœlo. ^d Addita est etiam Societas Beatisimi Pauli Apostoli, Vasis electionis, qui non diverso (sicut heretici garriunt) sed uno tempore uno eodemq; die generosa morte cum Petro in Urbe Roma, sub Cæsare Nerone, agonizans coronatus est; & pariter supradictam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrare, alijsq; omnibus in universo Mundo, sua presentia atque venerando triumpho praetulerunt. Est ergo prima Petri Apostoli Sedes, Romana Ecclesia, non habens maculum, neque rugam, neque aliud huiusmodi.
- B Secunda autem Sedes apud Alexandriam Beati Petri nomine, à Marco eius discipulo, atque Evangelista consecrata est: pseq; in Aegyptum directus à Petro Apostolo, verbum veritatis predicavit, & gloriosum consummavit Mariyrium.
- C Tertia autem Sedes est apud Antiochiam, beatissimi Apostoli Petri, que habetur honorabilis, eo quod illam primitus, quam Romam venisse, habetur, & ille primum nomen Christianorum nouella gentis exordium est. Cuius Canonis faciendi occasio nem inde credibile est emanasse, quod licet Orientales Episcopi CP.^{li} congregati, ad Concilium Rom. nihil scriperint de prærogatiua collata Ecclesiæ Constantinopolitanæ supra Alexandrinam, Damasus tamen, hoc ipsum subdoratus, vna cum viuentero Concilio, ista, de legitima, & antiqua Sedium prærogatiua, palam scripto ediderit, quo audax illorum retunderetur præsumptio, qua eadem occasione, hac eadem sci-
- Orientales
Episc. Rovocant
ma. Cōcil.
de fugiétes
CP. li con-
ueniunt.
Greg. Na-
zianz. Epi-
scopori cō-
uentus de-
clinat.
a lib. 5. c. 9.
b lib. 5. cap.
c lib. 5. cap.
23.
Decretū de
triarchaliū
diffusa.
d Matt. 16.

mus à Gelasio Papa iterum scriptis prodita, in Romano Concil. (cap. sacrofæcta, 1. d. 15.) & aduersus Acatium C.P. Episcopum eadem pertentantem sèpius calcata.

Detectantes decimas & primitias soluere, ex-com.

In Actis autem Damasi, in Ecclesijs recitari solitis, habentur aliqua ab eodem Pontifice decreta in Romano Concilio, hoc ne, an priore, haud certum est. Ac primo ut de cimæ, atque primitia à fidelibus darentur; et, qui detectarent, anathemate ferirentur: eadem quoque plectendos sententia, qui foenori vacarent. Necnon etiam excommunicandos esse omnes, qui maleficijs, augurijs, sortilegijjs, omnibusque alijs superstitionibus vacarent; qua sententia, præsertim feminas illas plectendas esse, quæ, illusæ à Dæmone, se putant noctu super animalia ferri, atque una cum Herodiade circumuagari. Prohibitum etiam ex præscripto (vt ibi ponitur) Nicæni Canonis, ne ante celebrationis Missarum, vñque ad nonam facere liceret. Decretumq; ibi ponitur, quo iubetur in fine cuiusq; psalmi apponi Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto: qui hymnus glorificationis Trinitatis à temporibus Apostolorum in Ecclesia cani solitus, non in fine psalmorum, sed hymnorum recens conscriptorum in Oriente erat receptum, vt est apud Augustinum, & Cassianum, b Constat auctoritate Seueri in vita S. Martini cap. 25. tum a lib. 9. c. 6. in Occidente, tum etiam in Oriente maleficorum hominum artes plurimum inuulisse, & in ipso sacros Dei ministros præstigias quoq; magicarum exchantmentum irrepsisse. Sozom. 8. cap. 6. Et pleni sunt Ammiani vltimi libri de Quæstiōnib; tum Antiochiae, tum Romæ, aduersus maleficos, his temporibus, exagitatis. At iam res gestas S. Hieronymi toto triennio, quo Roma commoratus est, peruestigemus.

CHIERON. ab Epistolis Damaso.

De horā ce-
librationis Missarum.

a lib. 9. c. 7.
b lib. 2. c. 8.

Quanti Ro-
mæ fieret Hieron.

Romæ con-
futat Hel-
uid.

De custodia
virginitatis.
Item Lou-
nianum ha-
reticos.

De louin.
Ambros. &
Hier. quid.

In primis eius opera vñs est in conscribendis Epistolis ad diuersas consultationes, ex diuersis Ecclesiasticalijs, ad ipsum Romanum perlatas. Hieronymus Epist. 11. sed periere hæc omnia.

Quantæ verò tunc, ob consuetudinem cum Damaso adeo intimam, apud omnes fuerit extimationis, ipse ad Asellam scribens, testatur, epist. 99. Antequam domum S. Paulæ nossem, totius in me Vrbis studia consonabant, omnium penè iudicio dignus summo Sacerdotio decernebar. Beatae memorie Damasus meus sermo erat; dicebar sanctus, dicebar humilis, & discretus &c. Elucubrasse etiam tum tractationem illam de Osanna, ad Damasum: appendicem ad tractationē de Seraphim: tractatum de filio prodigo: translationem duarum Origenis homiliarum in Cantica Canticorum, credibile est. emendationem quoque quatuor Euangeliorum. Editionum inter se discrepantium; necnon Canones Concordie Euangelicas: sed & Psalterij q[uo]doque emendationem Romæ cum esset elaboravit, adq; 72. translationem accommodauit, sed cursim factam, eandem iterum maiori diligentia examinandam subiecit incudi.

Romæ quoque eum esset, confutauit Heluidium hostem Virginitatis, illique matronum æquante, & eo impietatis prolapsum, vt perpetuam virginitatem B. Mariæ negaret, epist. 50. ad Pamphilium. Tractationem item illam ad Eustochium de Custodia Virginitatis epist. 22.

Insuper Iouinianum hereticum expugnauit. Hic, cum Collegis impietatis, aliquamdiu Mediolani Monachus, vixit in Monasterio sub S. Ambroſio, de quibus S. Ambroſius, epist. ad Vereollenſes numero 82. Fuerant nobiscum, sed non fuerunt ex nobis, & c. primo ieiunabant, intra Monasterium continabantur, nullus erat luxuria locus, interdicta ludibriosa disputationis licentia. Hoc delicati non poterunt ferre, abierunt: deinde volentes redire, non sunt recepii, pleraque enim audierant, q[uo]d deberent cauere: monueram, nihil profeceram. Efferentes itaque disseminare talia coepérunt, quibus inceniores essent viuorum omnium, &c.

Et S. Hieronymus. Cum Monachum esse se iactueret, & post sordidam tunicam, & nudos pedes, & cibarium panem, & aqua potum, ad candidam vestem, & nitidam cutem, &c. se conferat, manifestum est, quod terram cœlo, virtutibus, ventrem preferat Christo, &c. Dogmata eius sic describit: Dicit Virgines, Viduas, & Matritatas, quæ semel in Christo Lora sunt, si non discrepant ceteris operibus, eiusdem esse meriti.

A Nuitur approbare eos, qui plena fide in baptisme renati sunt, a Diabolo non posse subuerii.

Tertium proponit, inter abstinentiam ciborum, & cum gratiarum actione perceptionem eorum, nullam esse distantiam. Quartum quod & extremum est, esse omnium, qui suum baptismum seruauerint, vñā in regno cœlorum remunerationem. Sed longius progressus, Deiparam Mariam desijſe Virginem esse, cum Christum peperit, affirmauit: & cum Manichæis negavit filium Dei veram carnem suscepisse, vt S. Ambrosius tradit, eadem de Iouiniani hæresi Aug. cap. 82. de hæresibus, quam addit, ci-
to extinctam fuisse, neque sacerdotum aliquem decipere valuisse.

Elaboratus item per hoc tempus creditur liber aduersus Luciferianos. Idem Hier. epist. 16. ad Principiam Virginem, Marcellæ nobilissimæ foeminae, filiam, de se, hoc tē-

B pore. Romam, inquit, cum venissem, & verecunde nobilium feminarum oculos declina rem: ita egit (Marcella scilicet) secundum Apostolum, impotunt, opporunt, vi puden- rem meum sua superaret industria. Et alicuius tunc nimirum esse existimabar super stu dio scripturarum, numquam conuenit, quin de scripturis aliquid interrogaret, nec vista tim acquisiceret, sed moueret econtrario quæstiones, non ut contendeteret, sed ut quaren do, disceret earum solutiones, quas opponi posse intelligebat, &c.

Eadem Marcella etiam absentem Hieronymum litteris, de his, quæ scire vellet, cōpellabat, epist. 147. Docuit eam inter alia plurima, decē voces, quibus apud Hebreos, Dei nomen appellatur, epist. 136. Explicauit eidem dictiones hebræicas, Alleluia, Maranatha, necnon Diapsalma (ep. 137. & 138.) & tractatum de blasphemia in Spiri-
tū sanctum (ep. 147.) differuit & de alijs quæstionibus ep. 148.

C "Sed quæ doctrinam Hieronymi consecuta est, quomodo vita quoque imitata sit in stitutum, quod & propagauit in alias, idem tradit, his verbis epist. 16. Suburbanus ager nobis pro Monasterio fuit, & rus electum pro solitudine, multo ita vixisti tem-
pore, ut ex imitatione uestris, & conversione multarum, gaudremus Romanam factam Ierosolymam: crebra Virginum Monasteria, Monacharum innumerabilis multitudo, vi pro frequentia seruientum Deo, quod prius ignominie fuerat, esset postea gloria.

Sed & Albina, Marcellæ mater, discendi cupidissima, S. Hieronymum frequenta uit, de qua ipse in præfat. in epist. ad Galat. Certe cum Roma esset, nunquam tam fe-
stina me uidit, ut non de scripturis aliquid interrogaret, &c.

Cæterum, inter alias nobiles matronas, feminas Consulares, S. Paula, maiori pieta-
tis studio erga Hieronymum propensior fuit, quæ tametsi tardius ipsum cognoverat,
plus tamen cæteris, eius eruditione profecit, neque solum ipsa, sed & filia atque cognati,
eius vñ, perfectissimi redditi sunt Christiani, & dominus eius velut in Ecclesiam
commutata, epist. 99. & de eius nobilissimo genere ep. 26. & 27. Hæc ex viro Toxotio
quinkue suscepit liberos, hoc ordine, Blesillam, Paulinam, Eustochium, Rufinam,
Toxotium, in quibus singulis præstat videre quid Hieronymus profecerit.

Toxotius duxit vxorem Lætam, Albini filiam, Ethnici hominis, & Gentilitiē super
stitionis Pontificis, quorum coniugum pia conuersatione, Albinus Pontifex, Chri-
stianæ Religionis hostis in placabilis, admirante præ miraculo, Urbe, Christianus est
factus, epist. num. 7. Ex illis genita est Paula Iuniōr, quam ipsa mater Læta sanctissi-
ma femina, cupida despondere Virginem Christo, ab eodem Sancto Hieronymo peti-
tij, & accepit, de institutione eiusdem filiæ epistolam (quæ est septima) paræneti-
cam; ex qua tantum profecit, vt ætate aucta, ad auiam Paulam Ierosolymam nauiga-
rit, ibique cum Sancta Eustochio in sancta Deo dicata, Virginitate, confenserit.

E Blæsilla tantæ virtutis fuit, vt viginti annorum vidua a viro relicta, quo cum men-
sibus tantum septem vixerat, magis, (inquit Hieronymus epist. 25.) ipsam deploraue-
rit amissam Virginitatem, quam mariti obitu doluerit, de qua idem ad Eustochium
(epist. 116.) Menini, inquit, me antè hoc quinquennum, cum adhuc Roma esset, &
Ecclesiastem Sanctæ Blæsilla legerem, ut eam ad contemptum mundi huius provocarem, & omne quod in mundo est, putaret esse pro nihilo, rogatum ab ea, ut in morem
commentarioli obscura quaque differerem, ut absque me posset intelligere quæ legebat.
Itaque quoniam in procinctu nostri operis subita morte subiracta est, &c. Doctam eam

Hier. cōtra
Lucif. quan-
do scipserit
Hieron. fre-
quentatur a
nobilib. fe-
minis, studij
scripturarū
caula.

De decem
Dei noībus
apud Hebr.
De alleluia
Maranatha
Diapsalma,

De Paula
Roman. no
bilissima.

Paulæ filii
Blesilla.
Paulina.
Eustochiū.
Rufina.
Toxotium.

Virginis In
stitutio.

Græcè, Latinè, Hebraicè, idem afferit epist. 25. in consolatione de obitu eius, ad Paulam matrem.

A De Paulinæ dormitione extat Sæcti Hieronymi epistola ad Pammachium virum, consobrinum Sanctæ Marcellæ.

Rufina nupta viro clarissimo Aletio, inmaturo funere (inquit Hierony. epist. 27.) pium matris animū confernauit. eius præclaras virtutes sanctus Paulinus Nolanus Episcopus scripsit, in consolatione obitus eius ad Aletium virum ipsius, epistola numero 31.

B De Eustochio verò minores sunt omnes laudes, sancto proposito, quod suscepit, & vitæ instituto, quod arripuit, quas maioribus in dies virtutum incrementis adauxit, ac tandem feliciter consuminauit, de qua ad Pammachium Hieron. epist. 28. Quid nam verò terrible acciderit Prætextatæ nobilissimæ feminæ, quæ iubente viro Hymetio, Virginis patruo, habitum eius, cultumque mutauit, idem narrat, S. Hieron. epist. 7.

Expositio
Psal. 118. &
126. & He-
braici Al-
phabeti.

Porrò Romæ cum esset idem sanctus Hieronymus, hoc tempore eidem sanctæ Paulæ explicuit psalmum 118. & 126. nec non Hebraicum Alphabetum, quæ extant.

C Inter alias etiam studiosas Hieronymi Romæ agentis, fuere Felicitas, Asella, & Lea clarissimo genere, & æquè sanctissima feminæ, quarum idem meminit in epist. ad Asellam 99. quæ, quam insigni enituerit sanctitate, ipse Hieronymus in epistola ad Marcellam num. 15. declarat.

Accidit autem, ut cum sanctus Hieronymus Romæ docens explicaret Psal. 72. præsente inter alias, sancta Marcella, de sancta Lea Vidua, Virginum Praefectæ Monasterio, morte, nuntius afferretur, quo item tempore mori contigerat Prætextatum iam Consulem designatum, Deorum cultorem, & Christianæ Religionis contemptorem ad quem plures extant Symmachi epistolæ, & Macrobius eundem Vettium Prætextatum sacrorum omnium Praefule nominat, quem & in suis Saturnalibus interloquenter inducit. De vtriusque igitur obitu antithesim, memoria, dignam, extare voluit, scripta ea de re epistola ad Marcellam numero est 24.

Io. Chryso-
aduersus
Gentil.
Contra Iu-
dæos.
De Anathe-
mate.

D Hoc item anno, qui numeratur 20. a conflagratione templi Apollinis Daphnitici apud Antiochiam, S. Ioannes Chrysostomus. vt ipse testatur, aduersus Gentiles, disertissimum Commétarium elaborauit, & eodem anno quinque illas nobilissimas orationes aduersus Iudeos elucubravit. Significat hoc ipse in earum secunda. Insuper, & eodem itidem anno aduersus Anomæos hæreticos, de incomprehensibili Dei natura, quinque homilijs, eruditè, copioseq; tractauit, quod ex earum item secunda colligitur. Eodem hoc ipso anno sermonem illum habuit de Anathemate, perperam ab aliquo inscriptum. Quod neque viui, neque mortui anathemate plectendi sint; quem sic exordiens, *Nuper ad nos, de incomprehensibili cognitione Dei differens, &c.* tempus non obscurè demonstrat. In quo quædam sunt, quæ hæretici non intelligentes, colligunt, ius non esse Episcopis excommunicandi, nec omnino licere excommunicare, cuius contrarium innumeris ipse afferit locis. Notanda maximè illa eius sunt verba, in ipso penè sermonis exordio. En specto viros, qui nullum ex sacris literis germanum fensem, imò nihil omnino sacrarum literarum tenent, & (vt pleraque transeam, nam erubesco dicere) furibundos, rugaces, contentiosos, qui neque sciunt, quæ dicunt, neque de quibus affirmant: in hoc vno tantum audaces, quod dogmata statuunt, & anathema declarant ea, quæ maximè ignorant. in hos igitur partis Flaniani, ad quos ipse loquebatur, pro eo absente Constantinopoli, exasperatos in Paulinum, & eius cōmunitatis homines, cui in Concilio Romano erat adiudicata Sedes Antiochena, & in eodem odio percitos, inclamantes anathema, quod quid significaret, ne intelligeret quidem: in hos inquam est tota illa de non inferendo anathemate, exaggeratio. Hæc omnia Chrysostomus, cum Diaconus esset, ordinatus a Meletio, paulò ante quām Cōstantinopolim proficeretur, cum 28. esset annorum, ad populum perorauit. Sed reliquæ eius anteacta ètate retexamus. Ex rhetorici scholis egressus, versatus est in foro, tanta felicitate, quæta colligitur ex litteris Libanij, recitatis ab Isidoro Pelusiota lib. 2. ep. 42. quibus summè extollit orationē eius, in laudem, vt credibile est, Valentiniāni senioris, & filiorum, ab eo, anno vigesimo primo ætatis elucubratam, quæ non extat;

Imperiti ma-
le colligant
ex Chrysos.
non licere
episcopis ex
cōmunicare

E Chryso-
versatur in
foro.

21. ætat. an-
no laudat
Valentin.

fed

A sed ex aureis illis de Sacerdotio Dialogis, quos sequenti anno elaborauit, cum iam ad Episcopatum ascito Basilio, amico charissimo, ipse ne teneretur, fuga sibi consiluit, & è foro (vt ibidem testatur) in solitudinem, exculturus Monasticam uitam se contulit, colligi potest.

Basiliū verò socium Chrysostomi non fuisse celebrem illum Cæsariensem, pluri-ma sunt, quæ conuincant, sed non idèò facile est afferere, quis fuerit: fuisse tamen do-trina, & moribus valde conspicuum, nec adeo Chrysostomo imparem, ex eo potest intelligi, quod vterque vix egressus limen adolescentiæ, quæsitus fuerit ad Episcopatu-m, tentusque ille, cum Chrysostomus fugam arripiens, in sui excusationem commen-tarium illum tam celebrem de Sacerdotio, elaborauit, de quo vide quid Isid. Pelus. lib.

2. epist. 156. scribat ad Eustachium. Quamdiù autem commoratus sit Chrysostomus

B in Eremo, non planè constat, nam alij quatuor, alij sex annos affirmant. Collegas ha-buit in Eremo Syria Maximum, qui postea Episcopus fuit Seleuciæ, vna cum Theodo-ro illo postea Mopsuestiæ Episcopo, qui a Monachatu excidit & a fide. Socrat. 6.c. 2. ad quem scribens Chrysostomus, insigniores alios recenset Valerium, Florentium, & Porphyrium. Agit porrò in Eremo sub cura Diodori, & Carthesij Abbatum, vt Socrat. tradit, & Theodorum in ea regione habitasse etiam Theodoretus affirmat, in Philoth. c. 3.

In Eremo ad Theodorum collegam, ignavum desertorem, insignem edidit Cominé-tarium, quo eum ad Eremum reuocaret; & reuocatum tradit Hesychius Ierosolymitanus in Act. 5. V. Synodi: sed iterum lapsum atque deteriorem redditum, pessimum hæreticorum omnium euasisse, vt esse solent omnes, qui semel exciderunt è Monachis-mo, qui soleant pro defensione, hæresis patrocinium suscipere.

C Elaborauit tunc pariter duos illos de Compunctione Cordis libros, ex cuius secundo colligitur, quā arctum vitæ genus delegerit, qui criminis sibi tribuit delicias vel co-gitatis. Quidais, à homī, quid loqueris? Arctam viam, & angustum iussus es ambula-re: vt quid de requies ut quid de abundantiā percontaris? Per angustum ianuam tran-sire iussus es, quid amulos sequeris ingressus? est aliquid ista peruersitate nequius? est ali-quid ista peruersitate deterius? Verum ne existimes, me hac dicentem alios incusare; iam nunc tibi de me, de me ipso, inquam, narrabo. Etenim cum sedisset in animo meo quon-dam, relicta urbe, transire ad habitacula Monachorum: Ego scio, quam solicite perscrutabar, unde nobis in illis locis, que necessaria sunt corpori, præberentur, & si possibile es-set, & recentis, & diurni panis habere quotidie copiam: sed & illud non segniter requi-rebam, ne forte eodem oleo olla, & lucerna esset aptanda, si non leguminis, grauis, & so-litarioris cibis sumi iuberetur: sed & ne operis aliquis grauis esset exactior, ne forte fodere terram cogerer, aut ligna deferre, aut aquam humeris portare, vel cetera huiusmodi exhibere ministeria. ita omni solitudine, pro requie corporis percontabar, &c.

D Tres item tum edidit de prouidentia libros, magna admiratione habitos, sed & ad-uersus vituperatores vita Monastica nobile opus, tribus libris distinctum, magno-pe-re admiratus, non inter Gentiles tantum, sed inter Christianos aliquos adeò infelices reperiri, qui tam sublimi detraherent philosophiæ, homines planè, quorum Deus ven-ter esset, & gloria in confusione, terrena tantummodo sapientes. De Virginitate quo-que tum elaborasse tractatum, complures affirmant, vt Socr. ^a & Niceph. ^b & alij.

E Sed & alias inde epistolas idem Chrysostomus dedisse putatur, quæ non extat. Redi-tum verò ipsum fuisse patriæ, ob graues contractas ex duro viuendi genere ægritu-dines, moxque ibi ordinatum esse Lectorem a Zenone episcopo (Vicariam forte præf-eturam agente, absente Meletio) auctor est Socr. haec tenus de Chrysostomo.

Theodosius hoc anno concessit Gentilibus adire Basilicas negotiorum causa, ita ta-men vt omnino a sacrificijs abstinerent. ^c

Item aduersus Manichæos, clandesinos conuentus agentes, sanxerunt, punientes illos varijs poenis, & iubentes omni solitudine peruestigari, &c. ^d

Quo pariter anno aduersus validos mendicantes est promulgatum edictum, effusa-namque largitas Christianorum semper quidem (vt est apud Hieron. ep. 26. & Pauli-num ep. 31. ad Aletium) maximè tamen in obitu carorum (vt est apud Orig. lib. 3. in

à foro Mo-nasteriū pe-tit.

Basili. nō ille Cæsari. iā defunctus, sed tñ per q̄ doctus, eius sodalis.

Scribit de Sacerdotio.

Ex Eremo scribit ad Theodorū, & reuocat ad Monast.

In Eremo scrib. lib. de Compunkt.

Itē tres de prouidentia. Tres quoq; cōtra vitupe-ratores vita Monastica. Scrib. de virginitate. a lib. 6. c. 3. b lib. 13. c. 2.

c 1.8. de Pag. C. Theod. d 1.9. d her C. Theo l. ImPPP. san-ciū aduer-sus validos mendicantes.

Iob.)

^a l.9. de Va-
lid. med. C.
Theodos. ^b lob.) alliciebat etiam validos ad mendicandum. ^a Cæterum locus mendicantium præ
foribus esse solebat ecclesiastum, in porticibus atrij, vt colligitur ex Nazianz. oratione.
de amore paup. & Chrysost. hom. 28. ad pop. Antiochenum.

Christi Ann. Damasi Pap. Gratiani 17. ¹ Imppp. Merobauda, iterū ² & Coss.
383. 17. Valentin. 8. Theodosii 5. & Saturnino

Maximus Dux exercitus, in Britannia tyrannidem arripiens, acclamatus a milibus Imperator, transmittens exercitum in Gallias, ab infensis Gratiano legibus exceptus, Imperium sibi corroborat, Throno Imperij Treuiris collocato. Vicit in Gratiano. Zosimus lib. 4. Gildas de excid. Britann.

Gratianus Britanicis copijs, & Gallicis destitutus, & ijs, quas haberet diffusis, Hunnos sibi concilians, in Gallias eos vocat, aduersus Maximum, quorum alios classe voluit infestare Britanniam, ad auertendum Maximum; alios vero Alanis coniuctos, in Galliam penetrare iuslit.

Inter haec autem cum Maximus transiens in Gallias, cum Britannis, Armoricos è sedibus eiecisset, atque vberem, sed habitatoribus vacuam regionem ijsdem Britannis militibus tribuisset, quo nouam Coloniam in posteros propagaret; Connani Britanni Reguli, quem Britannorum Ducem habebat in exercitu, consilio, è Britannia nouis Coloniis, Virgines singulis militibus foederandas, missa legatione ad Cornubie, in Britannia Regem, expetit, quas concedere visum est. Duabus igitur legionibus Britanicis, pro numero militum, totidem delecta sunt Virgines, omnes numero vnde decim mille, quatuor Principem locum tenebat Vrsula Regis Cornubie, nomine Dionori, filia, desponsa Connano Duci exercitus Britanicici. Cuncta Londini collecta, impositaque, inuita nauigis, duinque nautæ solunt Armoricorum regionem uersus, a sua procella impelluntur ad Germanicum littus, ubi dum essent Melga, Piætorum, & Gau-nus Hunnorum Piratae, qui pro Gratiano aduersus Maximum, mare illud incurvabat, eas nocti, in ipsas irruentes, vt hostium feminas, scutia pugnarunt, atque libidine. sed cum hortante Vrsula, mortem pati potius delegissent, quam virginei pudoris ferre dispendium, barbarico illi in eas incensi furore, quod properaret alio, nec esset ocium eas demulcere blanditijs, in ipsas armis, vt in hostes, insiliunt, trucidantque singulas; quas duplice aucta corona, martyrij scilicet, atque Virginitatis coelum exceptit. Hæc ex antiquis monumentis rerum Britannicæ se exceperit Gaufredus episcopus Asaphensis, in suo de rebus Britanicis commentario, tradit, qui extat manuscriptus in Bibliotheca Vaticana.

Gentilicia
superstitione ua-
rie a Gratia-
no minuit.

Hoc anno res Gentilium mirum in modum collapsæ sunt, demptis enim sumptibus sacrificiorum, ac stipendijs sacerdotum, illud etiam superadditum est, vt Gratianus non respuerit summi Pontificis, quod haetenus more maiorum, absque labore tamen ipsorum sacrorum, Christiani Imperatores ob summam potestatis amplitudinem, retinuerat. Sed & Urbis Praefecto de rebus ad gentiliciam superstitionem pertinentibus (quod Pontificium erat) auctoritatem tribuit iudicandi, quod ex Symmachii epistolis (lib. 5. cap. 11.) colligi potest. Praeterea vero Gracchus Praefectorum gerens, siue Prætorij, (vt plura Rescripta indicant) siue Urbanam (vt Hieronymus ad Lætam) candidatus Christianæ Religionis, in deiiciendis Idolis egregiam nauavit operam, Hieron. ep. 7. Id quidem, quam in senso atimo Gentiles Senatores tulerint, exitus declarauit, si quidem secretò studere coepissent Maximo Tyranno, aduersus Gratianum, qui quidem Maximus, quantumuis esset Christianus, vxoremque maximè piam haberet, cæca tamen regnandi cupiditate ductus, Gentiles Senatores, malè erga Gratianum affectos, spe feliciorum eventuum delinitos, ad se attrahere studuit. Zosimus lib. 4.

Hoc eodem anno mensis Augusto, Gratianus (inquit Hieronymus ep. 3.) ab exercitu suo proditus, & ab obuijs Viribus non receptus, ludibrio hosti finit: crenataque manus, uestrigia, parietes inuicem Lugdune testantur. res paulo diuersè à Socrate b Sozom. ^c Zosi-

A no^a describitur. Occiditur anno etatis 28. potius quam 38. vt habet Victor,^b forte mē-^cta li. 4. dosē, Imperii 16. vno die amplius.

Gratianus prædicatur ab Ambrosio, oratione in obitu Valentiniani; a Rufino & Aion. in gratiarum actione, pro suo Consulatu, vt laudatissimus Princeps, pietate & religione prestans, & alijs præclaris corporis, & animi dotibus ornatus. Ammianus tamē impudentius, vt parum æquus Christianis Principibus, eum in Commodi studia deflexisse tradit.

Maximus in Gratiani in Gallia studiosos conuersus, Merobaudem Consulem intericit, Balionem Comitem, metu cruciamentorum ad mortem sibi inferendam adigit. Pacatus in Panegyrico. Ambros. epi. 27. Sed Merobaudem iniuste Prosper in Chron. infamat de proditione Gratiani; nam Pacatus virum de fide sincera erga ipsum Imperatorem plurimum laudat.

B Maximus Theodosium Imperatorem per Legatos explorat, velit ne ad sciscere in solum Imperij, an secum bello decernere. Ille autem temporis rationem dicens, bona spe aluit Tyrannum, ne eodem furore, quo cooperat, irrueret in Valentinianū imbellē adolescentem, & totū sibi Occidentale Imperium vindicaret.

S. Ambrosius audita Gratiani necē, & irruptionem Maximi in Italiam pertimescens, apud Deum, pacis sequester accedit, & obtinuit tandem, quod enixis precibus efflagitauit, sed dispendio carissimæ rei, nempe obitu amantissimi fratris Satyri, oratione in funere fratris, in qua, ob eius prosperum commenatū ex Africa in Italiam S. Marcellinam sororem votum nuncupasse S. Laurentio, idem affirmat: cum ille, planè miraculo, è maris tempestate factō naufragio, liber evasit, sacram Eucharistiam, sudario obuolutam, pro salute viaticum secum deferens.

C De sepultura autem Satyri fratris, Dungalus nobilis suorum temporum scriptor, in Commentario contra Claudium Taurinensem Episcopum, ad Ludouicum Pium, & Clotarium filium Imp. his verbis meminit. Idcirco, vt arbitror, Ambrosius suū fratre, quem nimium dilexerat, iuxta Sanctum Martyrem Victorem sepeluit, de quo tres libros edidit egregios, Vnum de eius planctu, alteros duos consolatorios de Resurrectione, & Paradiso; cuius epitaphium hoc dictauit tetraстico.

Vranno Satyro supremum frater honorem

Martyris ad lanam, dicitur Ambrosius.

Hec meriti merces, vt sacri sanguinis humor

Finitum penetrans adiuui exuias.

D Quod quanti fecerit ipse Ambros. ex eo intelliges, qd ipse etiam voluit Sepeliri in Ambrosiana Basilica a se erēcta, in quam transtulerat corpora SS. MM. Geruasij atque Protasij. Porro id ex maiorum instituto usurpatum, idem affirmat, siue is fit Maximus Taurinensis auctor serm. 77. apud Ambros. de qua re Augustinus hortatu Paulini librum edidit, de cura agenda pro mortuis. Marcellina quoque soror, sacra Virgo, Roma transferri corpus suum voluit Mediolanum, & apud SS. Fratres condī, epitaphiū Marcellinæ, ex Cod. Vitarum Sanctorum Biblioth. Basiliacæ S. Petri, lit. C. pag. 147.

E Hoc eodem anno, vrgente licet Maximi Tyrannide, ante obitum Gratiani, mense Maij, ijsdem Coss. datum reperitur Rescriptum Patauij ad Hippatium PP. aduersus Apostatas, & hæreticos, ex quo intellegas optimam Gratiani, atque piam mentem: licet aliquando non pie decretuerit, deceptus fraude Macedonij Magistri Officiorū, quo rum tamen ministrorum non recte facta præstare ipsi tenentur Principes. Ad res Orientales transeamus.

Hoc eodem anno sub ijsdem Coss. 14. Kal. Febr. Theodosius Imp. Arcadium filium, octauum agentem, annum, Augustum pronunciat. Socrat. Sozom. Marcellin. alij.

Iam ante Theodos. à Gratiano expetierat egregium aliquem pietate virum, qui filium institueret, at is scripsérat de ea re ad Damasum Pontificem, qui illi miserat Arsenium Romanæ Ecclesiæ Diaconum, insigni pietate, & eruditione. Cui Theodosius, Posthac in magis Pater eius, quam ego. quem cum aliquando stantem docentem, Arcadium vero auditorem sedentem conspexisset, increpuit, & Arcadium astare, il-

^b li. 2. c. 13.
Gratianus
laudatus Im
perator.

Satyri Am.
broſ. fratris
obitus.

Arsenius
magister Ar
chad. A.

lum verò sedere voluit. Hæc pluribus in Arsenij vita, apud Surium 19. Iulij, in qua illud non verè de duobus Theodosij filiis tunc quidem, nam Honorius anno sequenti natus est. Contigit autem postea, ut cum Arcadius ab Arsenio verberatus, necem illi inferre meditaretur, ille diuino monitu, profugiens ab Aula in Eremum, vixerit, toto orbe sanctitate conspicuus. Porrò quamdiu sanctèq; Theodosius Imperator filios instituendos curauerit, argumento sunt, quæ de ipsisorum consobrino Nebridio scribit Hieron. epist. 9.

Concilium Constantinopolitanum.

Eodem quoque anno mense Junij (vt auctores sunt Socr. & Sozom.) celebratur Synodus Constantinopoli, à Theodosio conuocata, ad dirimendas in Ecclesia concitatas, ob diuersas hæreses, vbique discordias, de qua Greg. Nazianz. scribit ad Posthumianum PP. (vt plura Rescripta indicant) & ad Saturninum Consulem, hor-tans eos, vt ad pacem Episcopos adigant Epistola num. 71. & 72.

Nouatiano
rum iactan-
tia.

a lib. 5. c. 16

b L. 11. &
12. de hære.
C. Theod.

Saccophori
hæretici, iude
Euchaitæ &
Massaliani.

Synodus Si
dæ in Pam-
philia.

Aug. Ro-
man uenit.

Pauperes
Vrbe pulsi
ob ingentē
penuria.

Que in hac Synodo acta, consilio & opera Nouatianorum, Nouatiani ipse Socr. & Sozom. referunt, vt domesticorum testium, suspecta esse debent, atque adeo falsa, & mendacia haberi. Est ne credibile omisso fuisse eximios illos, & doctissimos Episco-pos Greg. Nyssenum, Amphilochium, Theodorum Tarsensem, & alios, & in consilio adhibitos Agelium decrepitudinem, & Sisinnium iuuenem, Nouatianos?

Theodosius precipuos cuiusque hæresis ad Synodum coegit, vt omnes ad unam fidem redigeret, benevolentia prouocans, & beneficijs sibi deuincire studens, vt Orthodoxi nonnihil commoti sint, veriti, ne eorum astutia abduceretur in hæresim. Quamobrem Amphilochius tum factis, tum dictis redarguit Imperatorem, rem nar-rat Theodoretnus.

Sed in ea Synodo nihil perfectum, Rescripta indicant, post eam edita, aduersus hæ-reticos ad Posthumianum PP. mense Iulio, & Augusto. b in quibus conuentus age-re, ordinationes habere, aut aliud quid, quod Catholicæ sanctitati officere possit, exercere vetantur.

Saccophori, inter alios, quod faccis induerentur, clandestinè conuenire conati, ab Episcopis diuersis in locis peruestigati, detecti, & electi sunt, incensis eorum, non tan-tum Monasterijs, quam speluncis. Inter alios Episcopos, Flauianus Antiochenus astu-quodam ab uno eorum venenum hæresis elicit: baptisimum nihil prodeesse; per oratio-nem Dæmonem expelli, & Spiritum Sanctum deinceps accedere, suamque præsentia-tum sensibus, tum visui ostendere, &c. Hi quoque Massaliani, & Euchaitæ dicti sunt, & è Syria electi, in Pamphiliamque profecti, eam sua lue infecerunt. Contra eosdem congregatam esse his temporibus Synodus Sydæ in Pamphilia, cui præsederit Amphilochius Iconij, cum 25. Episcopis, habet Photius in sua Bibliotheca, in qua est Synodica ad Flauianum Antiochenum Episcopum, qui ea de causa aliam Synodum ha-buit. In eo Concilio, (inquit Photius) Adelphius, licet poenitentiam polliceretur, nō est admissus, quamvis hæresim detestari videretur. quoniam non ex corde poenitentia & renunciatio facta esset, plura ibi Photius. de ipsisdem, Epiphan. hæref. 80. & Theodo-ret. 4. cap. 10. in eo lapsus, quod ad temporā Valentinianni, atque Valentis ea re-fert.

Hoc ipso anno Romam se contulit Carthagine Aug. 29. aetatis annum agens, & hæ-resis nonnum, cum conuento Carthagine Fausto Manichæo, suis dubitationibus ab eo non satisficeri expertus esset. Vide 5. Confess. cap. 7. & 8. Romæ agit quidem cum Ma-nichæis, sed in dies frigidius illi illa hæresis sapit. Docet Rhetorican domi usque ad sequentem annum.

Hoc anno Vrbs, & Italia magna fame laborauit, ob quam penuria pauperes Vrbe pulsos deplorat S. Ambr. in lib. Off. & Symmachus de eadem elect. ep. 7. lib. 2. c

A

Christi Annus Damasi Pap. Valent. 9. Ricimere, & Clearcho Coss.
384. 18. & Theod. 6. & Coff.

Symmachus Praefectus Vrbis abusus legatione Senatus, ob paucos Gentiles Senatores; & etate Valentiniani, & conditione temporum, cum Maximus impenderet, libellum misit ad Valentinianum Imp. pro restituendo damnato legibus Gratiani, Deorum cultu, speciatim vero, vt concedat reparari Aram Victoriae in Capitolio; reddi quoque Vestalibus stipendum, & templorum ministris, vtque in posterum liberum esset cuique, quod vellet Deorum Sacerdotibus testamento relinquere; extat ipse titulo Relationis Symmachi V. P.

Symmachus
legatio de
restituendo
Deorum cul-
tu.

B Hac praesentiscaens Sanctus Ambrosius, festinus occurrit, & fortiter intercessit, litteris ad Valentinianum datis, ordine 30. epist. & petitionis libellum contrarijs scriptis ita redarguit, & confutauit, vt causa Ambrosio planè adiudicata fuerit.

S. Ambros.
consilii di-
ficiit.

Sed & Aurelius Prudentius Vir Consularis, post tempore Honorij, aduersus eandem Relationem Symmachi egregium poema conscripsit.

Hoc item anno, Accusationis libellus aduersus Symmachum ad Imp. allatus est: de Christianis ab eo ab Ecclesijs auulis, ijsque & Episcopis, è vicinis ciuitatibus in vincula coniectis, qui quidem ab aliquo schismatico delatus videri potest, quod secundum leges illis obstatisset. Sed iusl us vinclatos dimittere, & ipse durius increpitus, egregie se apud Imp. purgavit ep. 34. lib. 10. in qua, inter cetera, Respondeant litteris Damasi, inquit, in quibus affectatores eiusdem religionis negant villam contumeliam pertulisse. & paulo post. Sanè laudabili siro Episcopo denegante villam è suis aut carcere, aut vinculis attineri, & officio eadem suggestente, ignoro, quos potissimum praecepit, ritis absolu.

Damasi PP.
obitus.

Hinc intelligitur ad hunc usque annum Praefecture Symmachi, Damasum fuisse superstitiem, & Marcellinum Comitem errore lapsum, dum ante biennium eius obtum ponit. Obiit uero ille hoc anno, 3. Idus Decembris: cum sedisset usque ad annum 18. inchoatum, per menses 3. minus d. 4. quo die Natalis eius inter sanctos adscriptus est, quem iam propè octogenarium decessisse auctor est Sanctus Hieronymus. Succedit Siricius.

D Extant Acta Damasi in Ecclesia olim recitari solita MS. in Vaticana Bibliotheca, & alijs Ecclesijs. In quibus haec ad finem leguntur. Ut plura preteream, ea nullo modo reticebo, quæ Petrus Sedis Apostolicae Diaconus in sermone quem in honorem B. Damasi edidit, in eiusdem titulo contingisse commemorat. ait, itaque, fratribus prefati tituli. *Iam crebra, fratres, uidistis hic Damonia effugata, febricitantium corpora sanata;* & alia plurima pergit recensere miracula. post verò subdit. *Hac autem miracula aliq. B. Laurentio Martiri, aliq. B. Damaso deputant confessori nos autem in miraculis non dividimus, quos una patria genuit, una Ecclesia (nempe Romana) promovit, una Basilica colit in terris, unus Dominus honorat in celis.* hæc auctor. Viuens quoque ijsdem a Deo insignitus est, quorum unum per insigne extat in illis Actis, de cæco ab eo implorante uifum, per signum crucis, cum his uerbis. Fides tua te saluum faciat, diuinatus illuminato.

E Nec modò inter sanctos miraculis clatos ad numeratur, sed & inter scriptores Ecclesiasticos a Sancto Hieron. recensetur, qui multa metro ediderit, & plures de Virginitate libros scripsit, tum carmine, tum soluta oratione. Quæ verò fertur nomine Damasi breuiter texta series Vitarum Rom. Pont. alterius potius est, quam ipsius.

Quæ autem de eodem Damaso, in ipso libro de Romi. Pont. scribuntur, (præter non nulla mendacia) haec sunt. Duas Basilicas ipsum exædificasse, alteram ad Theatrum Pompei; Via Addeatina alteram, exornasseque locum ad Catacumbas, ubi aliquando iaceuerant corpora Apostolorum, struxisseque ibi Platoniam (idest parietes marmoreis tabulis incrustasse, vel placator, ut habent MS. idest pavimentum tabellis marmoreis varijs figuris decore strausse) & Epitaphium conscripsisse.

In eisdem Actis Damasi habetur, ab eo absolutam Ecclesiam SS. VV. & MM. Rufine; & Secunde in Silua candida. Quæsiſſe insuper corpora SS. MM. & inuenta eorum sepulchra uersibus illustrasse. Narrantur ibidem dona ab eodem collata Basilicæ Sancti Laurentij, quam erexit in titulum. In Basilica uero Vaticana fontem baptisnatis extruxisse, epigramma ex codice peruetusto exscriptum indicat, de quo & Prudetius, de Passionib. SS. Petri & Pauli; ad quem baptismi fontem sabbato Paschalis festiuitatis concurrentibus multis, in ipsa compressione, puerulus è manu gestantis delapsus, ad imaque fontis delatus, ab omnibusque deploratus ut mortuus; post horam, Damaso, pro ipso orante, fixis in cœlum oculis, eiusdem iussu, ex profundo aquarum uix eductus, uiuus, & sanus, ut antea inuentus est. Ex Cod. MS. Vitarum SS. Fons quoque Atri Basilicæ Vaticane, quem egregie describit Sanctus Paulinus epist. 11. ad Aletium, opus eiusdem Damasi creditur.

A

Ritus canendi alternis
choris psal. in ecclesia, antiquior
Damaso.

De Alleluia.

a li.7.c.19.

Monica sequitur filiu- ex Africa.

Ambrosij obseruantia erga Rom. Eccl.

S. Ambros. scribit contra Academicos.

Quod uero in eodem lib. de Rom. Pont. dicitur, eius precepto institutum, ut die noctuque psalmi in Ecclesia canerentur, falsum est, longè enim id antiquius est, & viguit is mos ab ipso exordio nascentis Ecclesia. Augustin. in Psal. 106. Sed fortasse aliqua potius forma ab eo prescripta est, vel intelligendum de eo, quod scribit Hieronym. in Alog. aduersus Rufinum, *Psalterium quoque certe emendatissimum, iuxta 70. inter pretes, nostro labore, dudum Roma suscepit.*

B

De Alleluia, sic B. Gregor. lib. 7. epist. 63. Ut Alleluia hic diceretur, de Ierosolymorum Ecclesia ex B. Hieronymi traditione, tempore Beatæ memoriae Damasi Papæ traditur tractum, idest, ut caneretur extra tempus Paschale in Missa, ut idem supra declarat. Nam frequentissimum eius uocis usum fuisse Romæ post hæc tempora, ut etiam in funere cantaret defunctorum, tradit Hieronym. in epitaphio Fabiolæ, epist. 30: & Sozom. hallucinatur, dum ait^a in Ecclesia Romana non nisi semel in anno cani solitum, nam Vigilantium haeresiarcham eius institutionis auctorem fuisse, conatumq; esse eam Ierosolymæ introducere, testatur Hieronym. aduersus eundem Vigilantium.

C

Ibidem, sepultus dicitur Damasus via Ardeatinæ, in Basilica sua. 3. Idus Septemb. iuxta matrem, & germanam, porro inde post translatum in Ecclesiam fuisse S. Laurentij ad Theatrum Pompeij, quæ dicta sunt superius, docent.

Hoc eodem anno S. Augustinus a Symmacho V.P. Mediolanum ad docendam Rhetoricammittitur, cum ingressus esset annum trigesimum, ubi audiens Ambrosium, oblectabatur magis, quam proficeret, sed Manichæos deferens, ad Academicos se trâfferre cogitauit, qui de omnibus probabiliter disputant, quem sic affectum, pia mater, ex Africa affectata, inuenit. Ex eius confessionum 5. cap. 13. & 6. cap. 1.

D

Interea Monica, femina sanctissima, pro filij salute solicita, assidua erat in Ecclesia: & tunc accidit, ut cum epulas ferret ad memorias Martyrum quæ erogari solebant in cibos pauperum, qui in Ecclesiam, in Martyrum natalitijs, ad Agapen conuocabantur: id enim non tantum in Africa fieri solitum erat, sed Romæ quoque in memoriam defunctorum (ut appareret ex epist. Paulini ad Aletium scripta) argueretur ab Ambrosio; qui correxit id Mediolani: cuius exemplum, docente postea August. Africana Ecclesia secuta est (August. epist. 74.) & Oriens didicit a Laodiceno Concilio. A Monica rogatus aliquando sanctus Ambrosius, de ieunio Sabbati (Augustin. epist. 118.) sic respondit, ut aliarum consuetudini non decrehens, suam seruaret. Sabbatoque ieunaret dum Mediolani esset; Romæ autem, dum moraretur, Romanæ seruaret Ecclesia consuetudinem, quam summa coluit obseruantia, nam de his aliquando agens, hec ad didit (de Sacramentis 3. cap. 1.) *In omnibus cupio sequi Romanam Ecclesiam.* Confessionum 6. c. 1. & 2.

E

Transferat Augustinus ad Platonicos, precipue vero ad Academicos philosophos, qui maximæ tum estimationis cum essent, factabant Christianos a Platone accepisse de fide sententias, quas Euangelista Ioannes sua narrationis exordio præforibus exposuit, ut pro miraculo omnibus contemplandas, cui pesti gravanti occurrit quamprius S. Ambrosius, aduersus Academicos fortissime disputans, & erroris coarguens, libris de Sacramatis, siue de philosophia, quos idem Augustinus magnopere celebrat (4. de doctr. Christ. c. 25. & contra Julianum Pelag. c. 7. & Retract. 2. c. 4.) & in Afri-

cam

A cam reuersus, mitti ad se a S. Paulino petijt. Apud hos dum profitetur, & æque nihil inuenit certi affirmari, æque desperans de veritate apud eos inuenienda, laflus iæ, & fluctuans animo, oculos reflectit ad eam, quam despexerat, Christianā Religionem, ipsam attentius contemplatus, num quæ in ea essent, solida firmitate subsisterent. Confess. 6. cap. 11.

Aug. a Manichæis ad Platonicos, denique ad Christianos transiens, cōquiescit.

Quod ab res pertinet Orientis, Theodosius Imperator hæreticos sæpe damnatos, sæpeque pulsos, iterum reuertentes, seque fidelium cœtibus in Ciuitatibus insinuantes, recenti lege proscriptib, rescribens hoc anno ad Cynegiū P.P. cuius quidem legis iterum fanciendæ auctor fuit Gregor. Nazianz. qui licet absens, rurique paterno Ariazi solitariam vitam agens, non potuit tamen obliuisci plantatæ a se vineæ, Ecclesiae a 1. 13. de he ret. C. Theo dos.

B Constantinopolit. quam cum accepisset, dormitante Nectario Episcopo, ab Hæreticis proculari, ad ipsum Nectarium, non sine stomacho, litteras dedit. Sed idem quoque ad Eleusium Præfectum sibi familiaritate coniunctum scripsit epist. 74. cum accepisset eum ieiunium ab Ecclesia institutum pretermittere, quem ita redarguit. *Excepit, etiam tacens, ut silenti quoque sermonem esse intelligas, per calamus se preferentem. Loquar autem, & qua amicitia nostra, & huiusmodi tempori conueniunt. Legibus iniuriam facis Index, qui non ieiunas: Et quomodo leges humanas seruabis, qui diuinæ contemnis, ac pro nibilo ducis? Purga tribunal tuum: ne duorum, alterum tibi accidat, vi aut malus fias, aut existimeris. Fœda spectacula proponere, se ipsum traducere est. In summa ò Index, futurum scito, ut indiceris, & minus peccabis. His nibil melius habebam, quod tibi præberem. Vides, quām graue piaculum existimauerit S. Gregorius ieiunia legi Ecclesiastica instituta violare.*

Quām grā uiter Greg. Præfētū ar guati eunia Ecclesiasti ca violantē.

C Cohibuit præterea Imperator hoc anno Iudeos mancipia Christiana habentes, eaque ad ipsorum superstitionem adducentes.^b

b 1. 5. de cō trah. empt. C. Theod.

Theodosius augetur filio ex Flacilla coniuge, (vt est in veteri nummo, non Placilla) cui nomen Honorius inditum est. Marcellin. in Chronic. & Socr. 5. cap. 12.

Agelius Nouatianus Episcopus ætate decrepitus, vt qui ab vsque tempore Nicenii Concilij gesit Episcopatum circiter annos 60. moritur. Marcellin. in Chron. succedit ex eiusdem sententia, Marcianus. Socr. 5. cap. 20. Floruit per hoc fermè tempus alius Marcianus sanctissimus Monachus in Syria apud Cyrum Ciuitatem, de quo Theodoret. in Philotheo, cap. 3. celebris memorie in Ecclesia 4. Non. Nouemb.

D Christi Annus Siricij Pap. Valentiniani IO. *¶* Arcadio *¶* Coss. 385. I. Theodosii 7. *¶* Bautone *¶* Coss.

M Ediolani in ingressu Bautonis, Augustinus pro sua Rhetorica professione pane gyricam orationem habuit, de laudibus Imperatoris. Augustin. in Confessio nib. c & contra Petilianum.^d

c lib. 6. c. 6. d li. 3. c. 25.

Idem Augustinus liber a Manichæorum delirijs, & Mathematicorum vanitatibus, totus erat in perscrutandis Academicis quæstionibus, sed dicens vitam peccatis obnoxiam, de finibus bonorum, & malorum differebat cū collegis Alipio, & Nebridio, adhærens Platoni, non ita pridein latinè verso a Victorino, cui plus æquo se tribuisse, postea fassus est. Cū Ambrosio prolixius agere ob ingruentia illius negotia, cum non posset, diuinitus ad Simplicianum deductus est, eruditum, & sanctum Sacerdotem, a quo cum multa alia, tum Victorini conuersione didicit, quam mox animo exarsit ad imitandum: & opportunè a Potitiano Afro vitam Magni Antonij accepit, ex qua duo viri nobiles Agentes in rebus, adeò profecerant, vt relictis sponsis, vitam solitariam degerint. Atque tunc diuinitus conuersus est Augustinus annos agens ætatis triginta, & vnum, & vindemialium feriarum arrepta occasione, Schola relicta, in amicis secessit, ubi scripsit tres libros, contra Academicos, (quos & Romaniano amico de fœnere merito dicauit) de Vita beata; librū de Ordine, & Soliloquia; quibus post bienium a conuersione, cum reuersus est Mediolanum, ultimam manum apposuit, Commentariumque elucubravit de immortalitate animæ, & alium de disciplina, hæc qui-

Aug. scrib. cōtra Acad. & Soliloquia Item de immort. animæ Et de disciplina.

dem

dem omnia ante baptismum. Atque hæc omnia ex Confessionum libris colliguntur.

Huius anni exordio, nempe prid. Id. Ianuar. cum vacasset Sedes post obitum Damasi trigesima & vno diebus, Siricius Romanus, in eius locum subrogatus est, non sine tumultu Vrsicini, populo tamen in eum inclamante, ut constat ex litteris Imp. ad Pianum Praefectum. Ex Cod. Vat. litterarum Rom. Pont.

Siricius Papa 3. Id. Febr. Decretalem scribit epistolam ad Hieronimium Tarracensem, ad singula capita respondens, eorum, de quibus ille Damasum consuluerat, quæ non in Provincia tantum Tarracensi, sed etiam in Carthaginensi, Baetica, Lusitania, atque Gallicia custodiri mandauit.

S. Hieronymus, quod eius opera in conscribendis epistolis non veteretur Siricius, vt Damasus, & Clerici Ro. Ecclesiæ inuidia, & odio aduersus eundem concitati essent, quod eiusdem insignis eruditio, & vita sanctitas, ipsorum inscitiam, & vitæ turpitudinem redarguere videretur, tutam Ierosolymæ stationem spectans, nauigat in Syriâ.

Hieronym. Roma petit Legenda de his est epistola 99. ad Asellam, Sanctissimam Virginem, scriptam ex portu Ierosolymæ in cuius fine, saluta, inquit, Paulam, & Eustochium, velut, nolit mundus, meas

(quæ eodem anno paulò post Ierosolymam profectæ sunt) saluta matrem Albinam, sororemque Marcellam; Marcellinam quoque, & sanctam Felicitatem, &c. Apologia aduersus Rufinum. Mense Augusto, inquit, flantibus Eteis, cum sancto Vincentio presbytero, & adolescenti fratre Pauliniano, & alijs Monachis, nauim in Rom. portu securus ascendi, maxima me sanctorum frequetia prosequente, & paulò post media hysme, & rigore grauissimo intraui Ierosolymam. Vidi multa miracula, & quæ prius ad

Paula Iero- me fama pertulerat, oculorum iudicio comprobauit: miracula illa fortasse ea sunt, quæ ad sepulchra sanctorum fieri solita scribit in Epitaphio Paulæ. Quod autem ad Paulæ ex Urbe profectiōnem spectat, dignum planè Christiana fide spectaculum Roma tunc

vidit, feminam Consularem, patrem, parentumque splendorem, diuitias, cara que pignora, Rufinam iam nubilem, & filiolum, amplius non reuersuram, relinquere, atque vna cum Virgine filia Christo dicata, ad Christi cunabula, per tot maris spatia, & vita discrimina nauigare; eam Paulæ peregrinationem Ierosolymam usque S. Hieronymus prosecutus est epist. 27.

Burdegalense Concilium aduersus Priscillianum.

Priscillia-
nus, & con-
fortes dam-
nati.

Instantius Episcopus, & Priscilianus ad Concilium Burdegalense, mandato Maximi Imperatoris ducti; ille quidem Episcopatu indignus pronunciatus est, hic vero sed damnandum intelligens ad Principem prouocat, admissa appellatione ab Episcopis (quod non debuit) auditus Treueris (accusantibus Episcopis) ab Euodio Praefecto Praetorio gemino iudicio, coniunctusque maleficij, & aliorum criminum, ab eodem Maximo gladio addicitur cum Eucrocia Delphidij Rhetoris coniuge, & Latroniano (Matronianum appellat Hieronymus in scriptoribus, virum eruditum, & in metrico opere veteribus comparandum) alijsque erroris consortibus; alijs etiam in insulas relegatis. Prosp. in Chronico, & Seuer. lib. 2.

Hoc eodem anno iisdem Coss. Timotheus Episcopus Alexandrinus decedit, cum sedisset annos quinque. Socr. 5. c. 12. illi succedit Theophilus.

Huius Timothei, cum Ammonem sanctissimum Monachum ob auriculæ spontaneam amputationem effectum irregularem, nihilominus episcopum ordinavit, sententia hæc fuit. *A Iudeis lex ista seruatur. Ego, si dederitis mihi aliquem etiam manibus truncum, sed moribus probum, non eum dubitabo episcopum facere.* Pallad. in Lauf. c. 22. Extat eiusdem apud Græcos epistola Canonica, apud Balsamoneum in fine.

De hoc Timotheo perhonorifica est mentio in Theodos. Rescripto ad Optatum Prefectum Augustalem Aegypti, de ecclesiastico iure illibatè seruando. Postquam dixisset grauiter se accepisse, quod nonnulli episcopi clericos ad secularia tribunalia detulerant, subdit. *Continua, inquit, lege sanctimus, nomen episcoporum, vel eorum, qui Ecclesia necessitatibus seruunt, ne ad iudicia, sine ordinariorum, sine extraordinario-*

Timoth.
Episcopus
Alexandri-
nus.

Theophil.
item Alexā-
drinus.

**Clerici secu-
laria Tribu-
nalia ne ad-
eant, ne ue-
ad ea pertra-
hantur.**

A

C

D

E

Arum Iudicium pererabatur. Habent illi Indices suos, nec quidquam his publice commu-
ne cum legibus, quantum tamen ad causas ecclesiasticas permittet, quas decet episcopali
auctoritate decidi. Quibusunque ignur mota fuerit quæsto, quæ ad Christianam per-
tineat sanctitatem, eos decebit sub ea Iudice luigare qui præsul est in suis partibus om-
nium sacerdotum &c. Vide iudicium duorum Imp., alter, Maximus scilicet Tyrannus
potius, sibi arrogat causam episcoporum, defert appellacioni hæresiarchæ, iudicat cau-
sam, gladio iustissime subiicit, si crimina respicis, sed iniuste, si personas ecclesiasticas,
ab episcopis iudicandas. Theodos. contra vere Christianus Imperator, longè diuerse,
ægre fert episcopos deferre ad Præfectos, vel ipsum Imperator excessus collegarum,
vel crima inferioris ordinis sacerdotum, subter fugientes episcopale iudicium. Hos
reiicit Imperator, nec audiri patitur a Præfecto, quos, & dato Rescripto commonet ab
ecclesiasticis iudicijs penitus abstinere, quæ ad episcopos ecclesiarum, rerum, ac perso-
Bnaru legitimos Iudices deferri mandauit: Synodale Decretum Maximi factum im-
probauit, atque adeò ipse Deus, eripiendo illi vitam, atque imperium, non propter cæ-
dem hæreticorum sceleratorum, sed propter arrogati sibi sacerdotale iudicium, quan-
tumlibet episcoporum illorum confessione delatum, quam igitur grauitè delinquit,
qui illud contradicentibus sacerdotibus sibi vindicant, & extorquent?

L. 3. de epi-
co, Iud. C.
Theodos.

B Flacilla Augusta, hoc anno creditur defuncta, quandoquidem sequenti Theodosius
Gallam ducit in coniugem: Laudauit eam funebri oratione Gregorius Nyssenus, qua
& virtutes illius pluribus persecutus est. Sed qualis, quantave esset Christiana feminæ
eadem Augusta, Theodoreus describit: cum Théodosij egregias virtutes eidem san-
ctæ coniugi Flacille fert acceptas, eniunt ea maxime Christiana humilitate, & charita-
te tanta, ut ægris ipsamet inferiret, & fôrvida etiam, quæ serui & ancillæ ministeria
obire solent, exequeretur. *Arianos & Idololatras execrata est*, inquit Nyssenus, *fidei*
consistens tenuissima.

Flacille Im-
peratricis de
functæ vir-
tutes Nyf-
sen. laudat.
a lib. 5. c. 18

C Hoc eodem anno Theodosius rescripsit ad Cynegium P. P. aduersis Idololatras,
ex extorum inspectione, & præfigio futura explorantes, b de his & alijs contra Idolo-
rum cultum a Theodosio statutis, meminit Augustin. epist. 48. & Ambros. orat. in
fun. Theodosij.

b l. 9. de Pa-
gan. Cod.
Thodos.

Suistulit hoc pariter anno, ad eundem PP. prescribens, fidicinas, ac psaltrias mulieres
ciuitatum pestes Hierony. ad Furiam epist. 10.

c l. 10. de
scen. Cod.
Theod.

D Quo item anno, Valentianus Imperator de relaxandis vinclis Paschali tempore,
exceptis quibusdam grauiorum criminum reis, generale edictum proposuit, d quam le
gem exprobrat illi Ambros. quod Iustinæ Augustæ matris suafione, Paschatis tem-
pore, pios viros, carceri manciparit, quo vincliti dimitti solerent: epist. 33. Quod ipsum
pietas officium præstissime Theodosium in Oriente affirmat Chrysost. cum agit de
orat. Flauiani episcopi Antiocheni Constantiopolis habita coram Theodosio.

Valentinia-
nus edicit
de relaxan-
dis vñclis Pa-
schali tem-
pore.

d l. 8. de In-
dulg. erim.
C. Theod.

E Christi Annus Siricij Pap. Valentin. 11. Imp. Honorio & Coss. 386. 2. Theodosii 8. Euodio

EX Consule Euodio partis Maximi P. P. Gallianam satis colligitur, pacis foede-
ra inter ipsum, & Valentianum, ac Theodosium esse transacta.

Concil. Ro-
ma. So. Epis-
coporum.

Ipsa mense Ianuarij celebratum est à Siricio Papa Romæ in Basilica S. Petri Con-
cilium octoginta episcoporum, cuius extat Synodalibus data 8. Id. Ian. post Consula-
tum Arcadij, atque Bantonis, quod scil. nouorum Consulum nomina Romæ nō dum
essent cognita.

e l. 4. de fid.
cath. Cod.
Theod.

Eodem mense Ianuar. Valentianus Imperator indignum prorsus pio Principe,
impulso haud dubie Iustinæ Augustæ matris, pro Arianis promulgat Edictum, facies
illis potestatem conuentus agendi, qui fidem Ariminensis Concilij, imo potius perfidiam tenerent.

f 2. c. 16.

De qua re Rufin. agens fregium Benevoli tunc memoriae scrinijs praesidentis, fa-
ctum narrat, cui cum mandaretur aduersis Patrum fidem Imperialia decreta dicere,

Benevoli c. abnuit; & cum celior honor promitteretur. *Quid mihi, ait, pro impietatis mercede, a gregium factum promutius gradum? hunc ipsum, quem habeo, tollite, tantum mihi conscientia fidei daret illa sa. hæc dicens, ante pedes impia præcipientium, cingulum iecit. Erat hic patria Brixianus a S. Philastrio Catholica disciplina optimè informatus, ad quem S. Gaudentius, eius successor, cum initit ad eum editos à se sermones, præfatur, egregium viri factum commemorans. extant in Bibliotheca SS. PP.*

Hic porro S. Gaudentius, haud pridem defuncto S. Philastrio, licet immatura ætate, sed præstans doctrina, & vita sanctitate, magna vi adhibita, cum in Oriente peregrinaretur, admittente maxime S. Ambrosio, deligitur episcopus Brixianus. Vide ferm. in sua ordinatione & in dedicatione Basilicæ.

Iustina A. B. Iustina Augusta Ambrosio semper quidem infensa, vt Ariana; viuente tamen Gratiiano in eum propensiore; & post, Maximi metu ipsam urgente, nihil contra ipsum ausa est tentare. Sed post, iacto cum eo fœdere, quod res in tuto viderentur collocatae, Arianorum maxime stimulis exagieata, qui in Oriente a Theodosio vexati, indeq; pulsi, credibile est ad eam, vt patronam, confluxisse, Auxentium episcopum iuniorem, seniori illi ab Arianis suffectum (qui ad vitandum nominis Auxentij odium, Mercurinus vocari volebat) in illum incitauit.

Hic igitur fanore Augustæ subinxus, prouocatum Ambrosium ad disputationem de fide, sub iudicibus Gentilibus, & Iudeis, & Valentiniiano ipso adolescenti, adhuc cathecumeno: & omnino renuentem, & exhorcentem fidei causam, post tot Concilia, arbitrio credere secularium, per Valentiniyanum, magna arrogatia, cogi ipsum Ambrosium ad differendum de fide in Consistorio, postulauit, quod annuit Valentinianus, & per Dalmatium Tribunum ad certam diem disputationem cum ipso Auxentio indixit.

Ambros. de sententia episcoporum, qui aderant, per libellum Valentiniiano respondit, qui extat apud Ambr. epist. 34. Vbi, post multa, si tractandum est, tractare in ecclesia didici, quod maiores fecerunt mei: si conferendum de fide, sacerdotum debet esse ista collatio, sicut factum est sub Constantino Augustæ memoria Principe, qui nullas leges ante præmisit, sed liberum dedit iudicium sacerdotibus. & post pauca; si ad Synodus prouocat Auxentius, ut de fide disputeret, licet non sit neesse, propter unum, tot episcopos fatigari, qui, etiam si Angelus de celo esset, paci ecclesiaram non deberet præferri: cum andero Synodus congregari, & ipse non deero. Tolle igitur legem, si vis esse certamen. Venissim Imperator ad Consistorium clementia tua, ut hac coram suggererem, si me vel Episcopi, vel populus permisissent, dicentes de fide in Ecclesia coram populo debere tractari. &c. Paulinus ponit hanc perfecutionem, non seruato ordine temporum, quem ipse non ignorabat; vnde fortasse Græcis data est errandi occasio, vt ponerent eam ante mortem Gratiani, Socr. Sozom. Nicephoro; Rufinus vero eam ponit post eius mortem, & consequentia rerum ostendit esse ponendam.

a lib. 2. c. 15 C. Euenit tunc, inquit Paulinus, vt Arianus quidam acerrimus disputator, & inconfundibilis ad fidem Catholicam, tractante episcopo apud populum, videret, (vt ipse postmodum loquebatur,) Angelum ad aures Episcopi tractantis loquentem, vt verba Angeli populo Episcopus renunciare videretur. Quo viso, conuersus, fidei quam expugnabat, cœpit ipse defendere.

Hoc eodem anno habita est Synodus Treuerensis ab Episcopis partis Ithacianæ, qui ipsum Ithacium damnatum a Theognosto Episcopo, quod apud Maximum necem procurasset hæreticorum, (qua etiam ex causa complures episcopi, qui & fanoris viderentur esse consiliij eiusdem Ithaci communione vitabant) vt innocentem, absoluunt, patrocinante illi Maximo Imperatore.

S. Martinus ad Imperatorem veniens rogaturus pro Narsete Comite, & Leucadio Præside, qui pertinaciores in parte Gratiani, iram victoris emeriti erant: & ne Tribuni, cum iure gladiorū ad Hispanias mitterentur, vt non solum Christianos, qui erāt, sub illa occasione vexandi, sed ippos etiam hæreticos liberaret; vitat Ithacianorū communionem, ægerrime id eius partis ferentibus episcopis, propter virtutis auctoritatem. & cum Imperator, ab illis obnixe rogatus, id ab eo impetrare non posset, ita incensus, immittit

A mitit percussores his, pro quibus Martinus rogauerat, quod præsentiens Martinus, spondet, si ignoscatur, se communicaturum, dummodo ut & Tribuni iam in excidiū ecclesiārum ad Hispanias missi, retraherentur. nec mora intercessit, Maximus indulget omnia. Communicat Martinus in ordinatione Felicis episcopi Treuerensis, sa-
tius astimans ad horam cedere, quam his non consulere, quorum ceruicibus gladius imminebat. nec tamen, vt communione illi subscriberet, impetrari ab eo potuit. Poste-
ro die inde se proripiens cum in via mēstus ingemisceret, se vel ad horam noxiæ com-
munione fuisse permixtum, & Angelus illi repente assistens, Merito, inquit, Martini
compungenter, sed alieꝝ exire nequisti. Repara virtutem, resume constantiam, ne iam nō
periculum gloria, sed salutis incurris. Itaque ab illo tempore satis cauit, cum illa Itha-
cianæ partis communione misceri; & in expellendis Dæmonibus, fatebatur, se propter
id, detrimentum sentire virtutis. Ex Seuero, lib. 3. Dialogi.

S. Martinus
cōcat ex-
cōcatis ex
necessitate
eripiendi a
nece inno-
centes.

B

Tunc accidit illud, quod memorat Seuerus in Vita S. Martini, quod s̄epius a Maxi-
mo ad conuiuum inuitatus, semel tandem ratione, vel precibus vicitus, cum assideret
Regi, cum alijs Principibus viris, Pateram sibi primo honoris causa oblatam, expectā-
ti, & ambienti Regi, non dedit, sed presbytero suo tradidit, nullum existimans dignio-
rem, qui post se biberet. Quod factum Imperator, omnesque qui tunc aderant, sic ad-
mirati sunt, vt hoc ipsum eis, in quo contempti fuerant, placaret, & illud alterū, cum
religiosissima Augusta, assidue quantum licebat, ad pedes illius, quasi altera Magdale-
na, iacens, audiensque verbum illius, ab eo impetravit, vt ei præberet sola conuiuum,
cum illa suis manibus parasset, aquam manibus ministraret, misceret vinum, poculum
præberet, & sedenti, quasi vna de ancillulis, astaret.

a cap. 33.

C In causa igitur Priscilliani videmus Catholicos inter se communicatione diuisos,
aliós Ithacij fuisse partis, qui eum defenserent; quod homines nefarios, hæreticos ne-
quissimos curasset occidi: alterius vero, qui eorum communionem auersarentur, quod
tanguinarij viderentur, proculque abhorre a mansuetudine Christi, qua imbuti de-
berent esse episcopi. Aduerte tamen nunquam reprehensum aduersus hæreticos au-
xilium Principum implorare, quod S. Augustinus, & alij s̄ape fecisse probantur; sed
illud in crimen adductum, hos importunus ac saeuia agentes in eosdem pœnam ca-
pitis procurasse. Vnde & in Catholica Ecclesia vsu receptum est, ut cum quis expetit
a secularibus magistratibus opem aduersus hæreticos, contestationem illam consultè
præmittat, nimis rursum sic se correctionem expetere incorrigibilium delinquentium, ut
tamen citra poenam sanguinis puniantur.

Martinus
p̄fert p̄sby-
terū Regi.

Augustæ de
uotio erga
Martinum.

D Quod verò S. Martinus non solum Ithacianorum communionem uitauerit, sed &
magnō studio Maximum cohibuerit, ne Tribunos militares in Hispanias ad inqui-
rendum de Priscillianistis hæreticis mitteret, illa uisa est iustissima causa, quod optimi
quiique Christiani, quorum pallerent ora ieunijs, & ex disciplina grauior esset in
cessus, & habitus corporis honeste sancteque compositus, quasi hæretici, essent in di-
scrimen adducendi; cum alioqui Priscillianistæ, quibus mentiri, & peierare, ex eo-
rum instituto, liceret, vt laterent, aut ne proderentur, secularibus se potius moribus
conformarent. cui nam parcerent exploratores, si, ut ait Seuerus, ipse quoque Marti-
nus, ob magnam abstinentiam, vultu pallens, in crimen eius hæresis adductus sit?

Alienū ab
Ecclesiasti-
cis morte ēt
noxiorum
procurare.

E Ceterum, quod ad Maximum spectat, plus æquo aliqui in eum, ob hanc causam, in-
uicti esse videntur, quod in hæreticos perditissimos gladium potestatis exercuerit. id
quidem probe, & ut iliter factum S. Leo Papa in epist. ad Turibium Asturensem Epi-
scopum asserit, quæ est numero 93. Et profan, dñs, inquit, ista districcio. (qua necati es-
sent Priscillianus, & socijs Ecclesia lenitati, et si sacerdotali cōtentā iudicio, cruentas re-
fuguntiones, seueris tamen Christianorum Principum constitutionibus adiuuatur, dum
ad p̄ficiūlū nonnunquam recurrunt remedium, qui timent corporale supplicium, &c.
Ex his igitur, cum Maximi ista legalis vltio, vt Ecclesie proficia, veniat commendata,
nullus tamen SS. PP. laudauit aliquando id posse, vel debere fieri suggestione Episco-
porum, de qua ipsa re Ambros. ad Studium epist. 76. Qui quidem Ambrosius abstinuit
a communione Ithacianorum, aduersus quos, & litteras dedit, ut & Siricins Papa, qđ
habetur ex 1. can. Concilij Taurinensis. De Ithacio autem, Iffidorus 2. de Vir. illustr.

Judiciū de
Max. Imp.
hæreticos
puniente.

post alia, sic ait, *Hic autem cum Priscasio (an vero Idacio) Episcopo, ob necem eiusdem Priscilliani, cuius accusatores exierant, Ecclesia communione priuatus, exilio condemnatur, ibique die ultima fungitur, Theodosio Maiore, & Valentinianno regnantibus.*

Hoc eodem anno Valentinianus Imperator de Basilica S. Pauli Apostoli ad ampliorum formam redigenda, ad Sallustium Vrbi Praefectum litteras dedit, quæ extant in Cod. Vaticano.

Hieronym. adit Aegyptum, Didymo magistro utitur. Monasteria Iustrat, Origenistas cauet.

Redeamus ad S. Hieronymum, quem media hyeme Ierosolymam peruenisse dictum est. Inde, Orbis Magister, discendi tamen studio profectus in Aegyptum, Didymo, uiro, vt idem ait, sui temporis eruditissimo, se in discipulum dedit, sacris literis imbuedum. ad Pamphach. epist. 65. & Procoemio in Oseam. & in proœm. lib. 4. com. in epist. ad Ephes. & ad Paulam epist. 27.

Idem in Apolog. aduers. Rufin. de eodem. In Didymo vero, ait, & memoriam prædicamus, & super Trinitatem, fidei puritatem, sed in ceteris, qua Origeni male credidit, nos ab eo reirabimur.

Antequam rediret in Palestinam, Aegypti Monasteria peragravit. Contendit, inquit, Aegyptum, Iustrati Monasteria Nitria, & inter SS. Choros monstrat latere perspexi. Intelligit Origenistas. Protinus, inquit, concito gradus Bethleem meam reversus sum, ubi adoravi presepem, & incububala Salvatoris, &c. veni rursum Ierosolymam (epist. 65.) quo labore, quo pretio Barrabanum nocturnum habui præceptorem?

Tunc insuper aggressus est ipse interpretari S. Pauli epistolam, incipiens ab ea, quæ est ad Philemonem, moxque explicauit ad Galatas scriptam, inde illam ad Ephes. ipso metu testante, in earum præfationibus. Interim mortua est religiosissima femina Albinæ, Magnæ illius Marcellæ mater, anus sanctissima, quam Hieronymus confueuit appellare matrem. epist. 74. & 100.

De Peregrinatione Paulæ in Aegyptu per hoc tempus, idem Hieron. epist. 27. & de frequentia de toto orbe Ierosolymam peregrinantium, idem proœmio, lib. 7. in Ezechiel. epist. ad Marcell. 17. & ad Paulinam 13.

Extat epistola Gregorij Nysseni ad quendam Monachorum Abbatem, qua improbat huiusmodi ad sancta loca peregrinationem, eaque male abutuntur haeretici, SS. locorum uenerationem improbantes; nam is non absolute, sed Monachorum, & feminarum peregrinationes improbat, multis bonis de causis. cum quo etiam sentit Basilius frater, ad Monachum lapsum, & ipse S. Hierony. epist. 13. ad Paulinum. Ceterum longe alio ac plane contrario Spiritu Vigilantius, primus, hoc saeculo, aggressus est im probare ad loca sancta peregrinations, de quo suo loco.

Ariani in Oriente, prætextu promulgatae legis in Occidente à Valentiniano, (iuncto Theodosij nomine, de more) qua professoribus Concilij Ariminensis colligendi conuentus facultas impartebatur, conueniendi sibi vindicantes auctoritatem, omnia perturbabant, contra quos Theodosius rescribit ad Euignum Praefectum Pretorio.

Demophilus Constantinopolitanus Ariantorū episcopus, moritur, sufficiturq; in eius locum Marinus, & paulo post Dorotheus, Socrates atque Sozomenus.

Eodem anno rescribit Theodosius de non distrahendis reliquijs martyrum b idq; occasione quorundam pseudomonachorum, venditantium reliquias martyrum, de quibus, & Augustin. de oper. Monach. cap. 28.

S. Io. Chrysostomus hoc anno, præcedentibus prophetijs, presbyter ordinatur. colligitur id ex Palladio in Dialogo Marcellino Comite, & Leone Augusto, oratione de vita S. Io. Chrysost. dum aiunt ipsum duodecim annos exegisse in presbyteratu, usque ad episcopatum. A quo nam vero ordinatus fuerit duorum Catholicorum Antistitutum, Socrates affirmat ab Euagrio Paulini successore, alij à Flauiano; eius certe communicationis fuisse, & in eius Ecclesia ministrasse, & conciones habuisse, ex ipsis homilijs constat, & in ea, quæ est de anathemate, videtur sigillare ordinationem Paulini admiranda quæ contigerunt in eius ordinatione, de columba denudante in caput eius, & miraculis ab eo factis, Leo Aug. in oratione de vita eius.

Hoc anno docendi, pro concione populi, munus auspicatus est, quod probatur ex vna illarum, quas ad populum Antiochenum habuit, homiliarum, de imminentे cla-

a li. 1. de his
qui relig. co
tend. C.
Theod.
b lib. vlt. de
sep. viol. C.
Theod.
Distraffio
reliquiarum
lege veterâ,
ex qua occa
fione.
Chrys. 12.
annos exi
git in psby
teratu.
c libr. 6. c. 3.

A de ob statuas ignominia affectas, quod certum est contigisse post sequentem annum, vbi hæc habet. *Ecce secundū hunc annū habeo vestra differens charitati. &c.* Quæ igitur scriptæ sunt orationes ab ipso, cum Diaconus esset, aduersus Gentiles, Iudeos, atque hæreticos, & de Anathemate, eas speciali indulgentia, & iussione Flauiani, pro concione dixisse, credendum est, cessasse vero postea vsque ad Presbyteratum. Illo autem duodecim annorum spatio multo plures ad populum Antiochenum orationes habuisse, quam quæ extant, credere par est. Interim tamen etiam Flauianus munus concionandi minime prætermisit. Colligitur ex fine 1. homil. in verba illa 1f. Vidi Dominum &c. Vbi suam orationem torrenti, qui cum strepitu fertur, illius autem fonti leniter fluenti, comparat.

Rursum fertur de Chrysostomo apud Metaphrasten in eius vita, redargutum fuisse à pia muliercula, quod eius orationes infrugiferæ essent, quod sublimi genere dicendi vtens, a simplicioribus minus intelligeretur. ipsum vero euestigio mutasse inuenit naturæ institutum, dictiōnemq; faciliorem imis auribus accommodasse. ex quo consecutus sit, vt ab omnibus facilimè audiretur, atque publicis ac frequentibus acclamationibus os aureū diceretur. Quod perinde, ac inditum diuinitus nomen, velut egregius titulus in eius scriptis haētenus perseverat.

Quam autem ex eius concionibus profecerit Antiochena ciuitas in eleemosynis erogandis, ex homil. eius ad eos 33. fatis colligitur, quod quidem est admirandum. De Marcionitis, qui inter Christianos Antiochenos latebant, quo modo ad Christum eorum multitudo conuersa sit, habetur ex Metaphr. apud Chrysost. tom. 1. hac occasione. Præfidis ciuitatis vxor graui morbo laborabat, nec ex conuentu Marcionitarum ad orationem, post alia frustra adhibita remedia, melius habebat, statuerunt igitur, si, per Ioannem sanaretur, hæresim abdicare. deferunt illam ad foræ templi, & auxilium precantur. Ioannes iubet afferri aquam, eamq; à Pontifice benedictam, illi superfundit, quam statim sanitas consequitur, tūm corporis, tūm animæ, cum in Christum credidisset, qui & pro gratiarum actione magnam vim pecuniaæ in egenos, & Xenodochia contulerunt. Qui reliqui erant Marcionitæ præstigiatores & Magum Ioannem appellabant, is autem cladem illis prædictis, quæ & consecuta est, cum terremoto corruens domus, in qua conuenerant, omnes opprescit, ex quo casu multi corræti præsente sentientium. Eos sāpè Chrysostomus suis concionibus exagitat.

Egregiam verò etiam operam nauasse Chrysostomum, cum presbyter esset aduersus Gentiles, & plures eximios viros emisisse ad eorum procurandam salutem ingenti cum eorum conuersione, habemus in Vita ex Metaphr.

D S. Cyrillus episcopus Ierosolymitanus hoc anno, Theodosij octauo, migrat è vita, sāpe pulsus, sāpe restitutus. Extant eius Cathecheses in adolescentia elaboratae. Hieronym. de scriptorib. Huic subrogatus est Ioannes, quem tempore persecutionis, sub Valente, Catholicos auersatum esse, & cum Arianis & Macedonianis communissæ testatur S. Hieronym. in epist. 61.

Christi Annus Siricij Pap. Valentiniiani 12. *¶* Imp. Valentin. A. 3.^m *¶* Coss.
387. 3. Theodosij 9. *¶* Eutropio *¶*

E Institutam persecutionem persequitur ardenter Iustina Augusta in Ambrosium; qui magna in Deum fiducia nixus, constantissime agens & ingenti, ac pio populi studio munitus, superior euadit. Legenda est concio, quam ad populum habuit in Auxentium, post epistolam 32. Promissis Tribuatiibus & dignitatibus, asportantibus Ambrosium in exilium; Euthymius quidam, domo in proximo conducta, & curru patato attendit per annum, vt illum abriperet, sed diuino factum indicio, vt anno euoluto, ipse, eodem curru deportaretur in exilium, Ambrosio eum viatico prosequente. Paulinus in Vita.

Auxentius elicit ab Imperatore edictum, quod ipse conscripsit, quo iuberentur Catholici sacerdotes ejici ecclesijs, & qui renuissent, occidi, Ambros. in Auxentium. Iu-

Monitus a
vetula Chrysost. dimittit
stylum.

Marcionitæ
ex miraculo
conuersi.

Vexat Am
brosius per
Augusta for
titer agit.

An. & quatenus bona Ecclesiae tributum praesent.

Betetur Ambrosius ab Imperatore per Tribunos, ut Basilicam, & sacra vasa tradat; vt abeat, quo velit, qui velint eum sequantur. qui timenti populo, & sollicitiis custodienti, protestatus est, eum pro concione alloquens, se nunquam volentem, desertorum Ecclesiam, nec vasa traditurum, se quantumvis militibus obsessa Ecclesia, non timere, & securu esse in Dei prouidetia confitum, non metuere arma, nec barbaros, qui mortem non timet, qui nulla carnis voluptate retinetur. Si Tribunū petti, inquit Ambros. non negamus; Agri Ecclesia soluunt Tribunū, &c. secundū Christianā mansuetudinē di cere certū est, iuxta sententia Domini. Ab eo, qui auferit vestimentum, etiam tunicam noli prohibere. omni pecunie tribue, & qui auferit, qua tua sunt, ne repetas. Luc. 6. simile quiddam habet Istorius Pelusiota ad Epagathum lib. 2. epist. 48. & ipse secundū Christianam mansuetudinem, cum alioqui, ex Domini sententia, Math. 17. Si non à filiis Reges Tributum exigunt, quos subditos habent, multo minus ab eis, quos sibi superiores agnoscunt, absque nota criminis inuasæ tyrannidis, sub quorum cura Principes omnes intelligent se sub Pastoribus esse oves, longeq; impar esse à pastoribus oves lac, & lanam exigere, cum potius ista, illæ teneantur pastoribus exhibere. Si preteritarum rerum memoriam repetas, in his quæ ad Tributorum exactiōne pertinet, id primum à Gentilibus Imp. Ecclesia passa est: deinde ab Imperatore Apostata, postea ab Ariano Principe Valente in Oriente. De alijs non legimus. Sub Valentinianno pueru Iustina Ariana tentauit. Catholici Principes in ditandis Ecclesijs munificentissimi fuerunt, qui si aliquando, necessitate ingruentium bellorum pressi, indiguerunt accipere ab Ecclesijs, id per quam submisso animo à totius Christianæ religionis Antifite Rom. Pont. expetere consueverunt, & ab illo, paterna charitatis affectu, pro facultate, præstantur. Obijcentibus, quod per elemosinas in pauperes, eorum defensionem requireret, non negat, sed & ambire confitetur. habeo defensionem, sed in orationibus pauperum. &c.

C
Obijciebant illud quoque, *Hymnorum*, inquit, *quoque meorum carminibus deceptum populm ferunt. plene nec hoc abnuo. Quid enim potentius quam Confessio Tri-nitatis, quæ quotidie rotius populi ore celebratur?* Hoc in tempore, inquit Paulini. primo antiphone, hymni, ac vigiliae in Ecclesia Mediolanensi celebrari coepерunt. & S. Augustini. qui præsens erat, *Tunc, inquit, hymni & psalmi ut canerentur, secundum morem Orientalium partium ne populus mœroris radio contabesceret, institutum est,* & ex illo, in hodiernum recentum, multum ac omnibus pene gregibus eius, & per ce-
tera orbis, imitantibus. Confessionum lib. 9. a

D
De Iure Imperatoris in ecclesiis idem Ambr. serm. ad pop. eadem perséctione ardente. *Mandatur denique, trade Basilicam, Respondeo. Non mihi fas est tradere, nec tibi accipere, Imperator, expediri. Domum priuati, nullo potes ure temerare: dominum Dei existimas auferendam? allegatur, Imperatori licere omnia, ipsius esse uniuersa. Respondeo. Noli te grauare Imperator, vi putes te in ea, quæ diuina sunt, imperiale aliquod ius habere. Noli te extollere: sed si quis diuinus imperare, esto Deo subditus scriptum est, quæ Dei, Deo: quæ Casaris, Casari; ad Imperatorem palatia perennem, ad sacerdotem ecclesie. publicorum tibi monium ius commissum est, non sacerorum. Hæc Ambros. cui potius auſcultandum est, quam recenti hæresiarchæ omnia Principibus tribuenti. Ambrosius, Tyrannum se appellantibus, mitissime respondet. Et cum Imperatorem Comites obsecrarent, vt prodiret ad ecclesiam, idq; peritum militum se facere dicerent, respondit, si vobis iafferet Ambrosius, vinculum me tradens &c. Denique etiam speciali expressione Calligonos prepositus cubiculi mandare mihi ausus est, Me viuo, tu contemnis Valentianum? caput tibi tollo. Respondi, Deus permittat tibi ut impetas quod minaris, ego enim patiar, quod episcopi, tu facias, quod spadones. &c. Ex epist. ad Marcellinam sororem, cuius Eunuchi procaciæ Deus non sicut abire inultam, teste D. August. contra Julianum Pelagianum, de Eunuchorum concupiscentia lib. 6. cap. 5. qui scripsit, ob concupiscentiam, quamvis irrito conatu, Calligonum hunc, gladio vltore, punitum, meretricis confessione conuictum. At de rebus triduo illo gestis, idem S. Ambr. epistolam scripsit ad omnes Italiæ episcopos, quæ penitus excidit, tantumq; superest breue fragmentum apud S. Io. Damascenum oratione 2. de*

A Imaginibus. Sed quæ deinceps subsecuta, admiratione plane digna sunt. Vni Ambrosio pro ecclesiastica libertate pugnanti, omnia præstò fuerunt. Mirandum sane fuit vniuersum populum Mediolanensem episcopo potius, quam Imperatori, tāto periculo suorum capitum, atque bonorum, studere ardentissimis conatibus delegisse, ipsos mercatores lucri cupidos, vt aduersus Imperatorem fauerent Ambrosio, omnia contempsisse: & nobiles prætulisse crucis ignominiā Regiæ Pharaonis; sed, & (quod maioris admirationis fuit) milites ipsos, qui ad expugnandam Basilicam accessissent, momento temporis esse conuersos in defensores; & qui venerant fundere in Basilica sanguinem, mutatos, vna fudisse cum Catholicis ad Deum preces. Sed quod nec sic quidem emolliretur Iustina animus, Deus, pro Ambrosij defensione, Maximum comouet, qui epistola ad Valentianum (qua in tom. 1. epist. Rom. Pont. extat) eum pie, & grauiter commonet, & deterret à persequenda pietate, ex qua colligitur vexationem illam, per nefarium illud edictum, Italiam, Romanam ipsam, ceteralq; prouincias peruersisse, de quo pio Maximi, pro fide Catholica, officio, Theodoret. lib. 5. c. 24. Sed ne sic quidem Iustina cessante ab exagitando Ambrosio, SS. MM. Geruasij, & Protasij corpora diuinitus reuelata, effodiuntur, ad quorum aspectum, & contactum, vetera miracula renouantur, cœus notissimus illuminatur, dæmones effugantur, sanitates efficiuntur. Ambros. epist. ad foroem 85. & serm. 91. Sed & August. Confess. 9. cap. 7. & de Ciui. Dei. 22. cap. 8. & serm. de diuersi 39. Tanta, inquit, gloria martyrum etiam ego te tu fui, vbi Mediolani eram, facta miracula non. &c.

B Ex quo tempore inuentionis SS. felicium rerum sedari cepit persecutio, ait Paulinus, cum tamen adhuc intra Palatium Arianum cum Iustina, tantam Dei gratiam derideret, & miracula calumniantur. S. Igitur Ambros. sic sacrâ pignora reconcidit, vt ex eis C partem aliquam sibi seruaret, eroganda in diuersis ecclesiis, a quibus ardenter expetabantur, vt in eorum honorem Basilicas vel erigerent, vel in iam ædificatis, reponeant, quod Roma factum est a Vestina nobili, & prædiuile fēmina, earum nomine titulō erecto, quem postea Innocentius Pāpa dedicauit; vt Fundis, a S. Paulino, ut Brixia a S. Gaudentio, vt in Gallijs, vt est apud Turon. de glor. Mart. & in Norico, & denique in Africa apud Augustin. de Ciuit. Dei. Iustina, quæ palam Ambrosium persequi, rubore suffusa, desierat, eundem clam aggredi pertinacitatem, immisso sicario, qui vt eū confoderet, ad cubiculum usque penetrans, districto gladio, manu obrigente, non prius, quam se missum a Iustina confessus est, eius usum obtinuit, post mortem etiam Iustina, quidam Aruspex, in causa maleficiorum, duni torqueretur a Iudice, clamauit, acrius se ab Angelo Ambrosij custode torqueri, & confessus est immisso aliquando se dēmones, qui illum internearent, qui ne ad domum quidem ipsius accedere se posse renunciarunt, igne quodam insuperabili sic communitam, vt inde, etiam longe positi, vrebatur, ex Paulino in vita. Contigit autem ad eximiam Sancti Pastoris gloriam, & cum persequentium confusionem, vt, cum hoc ipso anno aduentus Maximi in Italiam timeretur, ipsum sanctum Sacerdotem, supplices ipsi Augusti, ad eum auertendum, Legatum iterum destinare opus haberent; cuius Legationis relatio habetur apud ipsum Ambrosium epist. 27. ad ipsum Valentianum. de qua & Paulinus his verbis, *Ipsum verò Maximum a communionis consortio segregavit, admōnens, ut effusi sanguinis Domini sui, & (quod est granis) innocentis, ageret pénitentiam, si sibi apud Deum uellet esse consultum.*

E quæ quidem sic intelligenda sunt, quod Treueris cum esset, nec cu ipso voluit communicare, nec cum episcopis illi communicabitur, quod essent partis Ithacianæ. Epistolæ Ambrosij hæc conclusio fuit, *Vale Imperator, & esto trivior aduersus hominem, ratis miolucro, bellum tegentiem.* quaten prudenter sancti viri admonitionem, & quasi diuinam prædicationem, dum non aduertit, aut non magni facit Imperator, pesè incautus opprimitur, si quidem Dominino intimo suo, consiliorum, & actorum omnium administrō, ad pacem firmius stabilendam misso, eo que officijs, & munieribus amplissimis a Maximo, callide, quasi dementato, missa cum eo exercitus parte, quasi Valentianiano auxilio aduersus barbaros Pannonijs imminentes, clam & ipse subsecutus cum reliquo exercitu, improuisus in Italia, ingenti cum Valentianian terore, apparuit. Fuga itaque lapsus, cum Iustina matre Theodosianam nauigat, quo &

Max. Tytā
nus deterret
Valentinia-
nū a pseque-
da pietate.

Corpora
SS. MM.
Geruasij, &
Prothasij di-
uinitus reue-
lata effodiū
tur, & vetera
miracula
renouātur.

a lib. 22. c. 8
Miraculis
protectitur
Ambrosius.

Sicariū im-
mittit Iusti-
na in Am-
bros.

Ambros. le-
gatus ad Ma-
ximum.

Paulo post venit Theodosius, ibique bellum in Maximum decretū, & Galla soror Valentiniiani Theodosio in coniugium tradita. Ex Zosimo lib. 4. Suidas porro, verbo, Valentianus, ait, Theodosium reddidisse Catholicę fidei Valentianum, a Iustina matre corruptum, ob quam causam a Maximo ejici Imperio a Deo permissus erat, cuius ad eum & verba recitat.

Factum est diuino consilio, Pacatus ^{est in Panegyr.} Theodosij, vt & Maximus innocētis Gratiani sanguinis reus, sceleri scelus adderet, quo Theodosio in eum pugnandi, uincendique necessitas imponeretur, daretque tandem ille de cruenta, violentaque tyrannide poenas.

Auctor est Socrates, Maximum misisse Legatos ad Theodosium, a quo nec excepti, neque exclusi fuere, cum tamen expeditio sub silentio pararetur. Maximus in Italiam transgreslus, eam magna clade affecit, & nobiles in primis tunc vrbes Placentiam, Regium, Brixillum, Claternam, Mutinam, Bononiam, alias, diripuit, diruit, ciues in servitutem abduxit. de qua clade Pacatus in Panegyr. S. Ambros. epist. ad Faustinum, 8. & ad Seuerum, 57. sed mira quadam dispensatione factum est, vt licet in S. Ambros. Maximus perinfensus esse videretur, cum ipsius communionem, & communicantium secum episcoporum paulo ante esset execratus, & eum durius appellasset, ab eo alienatus discessisset, vt percussores post eum missurus crederetur, nihilominus nec ipsi, nec eius Ecclesia Mediolanensi quidquam negotij facessitum appareat. alijs tamen ipse vero commiserationis affectu, sic compassus est, vt ad redimēdos captiuos et opes sacras Ecclesie profuderit, quod ipse innuit Offic. 2. c. 28. quod in eo laudauit Augustinus, & imitatus est. Possidius Vita S. Augustini, c. 24.

a li. 5. c. 14.

Maximus incusso omnibus terrore, quasi mitior, redditus, omnes sibi conciliare studet: Iudeos, pro quorum Synagoga incensa, Edictum Romā miserat (Ambr. epist. 29.) Gentiles, indulgendo, illis adempta, per Gratianum sacrificia, & restituendo in Capitolio, Aram Victoria, ob qua Symmachus Cōfularis, plena oratione, eum coram laudauit. Socra. ^a Catholicos demum, eos eximiū se profitens defensorem, quod probat, præter illa, contra Priscillianistas, supra dicta, epist. eius ad Siricium Papam, que extat in Volum. epist. Rom. Pont.

Hoc anno Praefecturam Urbam gessit Pinianus, qui adhuc Gentilis, Melania iu niore Christiana vxore ducta, perfectus ab ea Christianus redditus est. Rescripta plura in Cod. Theodos. Pallad. in Lausiacis.

Christi Ann. Siricij Pap. Valentini. 13. Theodosio 2. ^m Coss.
388. 4. Theodosii 10. Cynegio

Antiocheni
ob impoſita
tributa ſe
ditioſe agūt

O ccasione belli in Maximum, nouo tributo imposito, Antiocheni furentes, statuas Flacillæ vxoris iam defunctæ, & ipsius Theodosij deturbant, & contu melioſe raptant.

Flavianus episcopus ad placandum Imperatorem Legatione statim suscep ta, in media via, Duces, milites, & Iudices offendit, qui ad facinus ulciscendum Antiochiā pro perabant. Chryſostom. homil. 3. ad populum Antiochenum. Septem post diebus a conce pto facinore. Ideo, homil. quæ secunda est ad pop. Antiocheni, grauitatem delicti de plorat, & ad poenitentiam hortatur. Auditum cum esset Antiochiæ mitti Duces, & Iudices, plurimi diffugiunt, cedes, & direptionem timentes. quorum aduentu plurimi in carcere coniecti, reliqui morore, & horrore confernati agebant: ciuitate Mē tropolis dignitate spoliata, locis publicis, & publico vſui mancipatis, balneis, Theatris, foris clausis.

Quo in miserabili statu cum esset ciuitas, sanctissimi Monachi circum circa positi, miseratione moti, in urbem confluunt, ciuibus cōsolationem, quā possent, allaturi, & una cum Sacerdotibus, Iudices demississimis precibus obſecraturi, ut supplicium dif ferent, donet Imperator cōueniretur; quo tandem impetrato, illi quidem ad sua redierunt, Chryſostomus uero qui affidue per eos dies populum cōcionibus cōsolatus erat,

eos

A eos ad gratiarum actionem excitat. homil. 11. 12. 13. & 16. qua populum adhuc timet, quid nam ab Imperatore referret Episcopus, confirmat; & in eos inuehitur, qui publice consolationem de quodam Gentili audissent. Reuertitur interim episcopus Flavianus, uenia ab Imperatore impetrata, (cuius pulcherrimam, & commiserationis plenam orationem apud Imperatorem refert Chrysostomus homil. 3.) & cum suis iucundissimum, & sanctissimum Pascha agit, tota laetitia perfusa ciuitate, & tum habuit Chrysostomus eam homil. que 20. inscribitur.

Eam tantam clementiam Theodosij, non in parcendo tantum, sed quam celerrime ueniam impertitam nunciando, Themistius quoque philosophus orat, eximie predicat. hæc eadem Theodoret. Sozom. Zosim. Nicephor. sed aliqua non uere, omnium certissimus auctor est S. Chrysostomus, ut auctor, & inspektor.

B Olimpiadē clarissimā feminā, Anysij secūdi Comitis filiā, Ablauij (penes quē summa rerū sub Cōstantio fuit) neptē, Nebridij PP. sub Cōstantio, nūrū, Nebridij Iunioris relicta uidaū (cū vixisset cū eo 20. tantū mēses) locupletissimi hæredē patrimonij, æta te, & forma florentē, studet Theodosius Imperator hoc anno in coniugium dare Elpidio Hispano, cognato suo, quod illa diserte recusauit, cum diceret, *Si, inquit, me vellet Rex mens copulari vro, nunquam priorem mibi abstulisset.* Quo responso accepto Theodosius Præfecto Vrbis mandat, vt omnem eius substantiam custodiat, quousque trigesimum etatis implerit annum. Ille accepta procreatione Regia, eam adeo vexabat, ab Elpidio submissus, vt nullam haberet facultatem, uel cum insignibus. Episcopis agendi, vel Ecclesiam ipsam ingrediendi, vt his angustijs coacta, præ angore animi, coniugalem eligeret vitam. Illa contra, his oblectata magis, & Deo gratias referens, Imperatori ita rescrispit,

C *Et Imperatori debutam, & congruam Episcopo virtutem in me humilem ostendisti, mi Domine, mandans granc onus meum custodiri, cuius me dispensationis cura mace- rabai. Eru auem gratias, si insseris id pauperibus, & Ecclesia diuidi. Ego enim iam- dudure, a vanitate, quæ solet, ex hac largitione subsequi, metuebam, ne terrcnis implicita, negligerem diuitias naturales: hæc Olympias.* Reuersus postea Theodosius, a bello, contra Maximum feliciter gesto, cum illius tolerantiam laboremque comperisset, in sua eam libertate esse iussit. Quod vero eandem Olympiadē ferme omnes virginem prædicent, constat ex epist. 2. S. Ioannis Chrysost. in additionibus, eam sic appellatani, non tam corporis integritate, quām incorruptione morum, & bonorum operū luce, quibus ornata erat. In sua autem, in omnibus, potestate relicta, durum vita genus amplectitur; abstinet animaliis omnibus, balneasque nunquam adit. Nectarius Episcopus Constantinopolitanus adeò eam fuit admiratus, vt etiam in Ecclesiasticis rebus illi obtemperaret. Sanctissimis pluribus Episcopis, quorum religiosa consuetudine vtebatur, in quibus, Amphiliophilus Iconij, Petrus Sebastix, Basilij frater, Epiphanius Constantia Cypri, Episcopi, pecuarias largissime, & villas donauit. Optimo quoque in Ponto Episcopo, Constantinopoli morienti oculos clausit: hæc ob insignia virtutum merita, licet nondum annis ad id munus apta, creata est Ecclesiae CP. ^{na} Diaconissa, quod ministerium expleuit magna totius Ecclesiae laude, vt ne inuidis quidem, & obrectatoribus, nec suspicandi de se aliquid indignum, occasionem dederit.

D Olympias Vidua non Virgo:

Theodosius ad periculosem in primis bellum, in quo de summa rerum agebatur, se parans, diuinum ante omnia sibi numen conciliare studuit, per Sanctissimos Anachoretas, & Monachos, ad quos in Ægyptum legatos misit, & in primis ad Io. sanctissimum Anachoretam, quem & de belli eventu consuluit, de qua re Augustin. de Cinit. Dei ^a & Rufin. ^b & Euagr. Vit. SS. PP. ^c

E Sed & celeberrimum quendam Monachum, Senuphium nomine, vt apud se habeat, euocauit. At is, anceps, cum & obsequi Imperatori vellet, & cellam deserere nollet, diuinio instinctu, præclarū consilii iniit, fide plenū: nā cū superhumerali suū, & baculum in cœlum sustulisset, Dominum sic obsecrauit: Da Deus hnic superhumerali, & baculo, vt tantum possit, quantum ego ipse si illic adessem, illisque ad Imperatorem missis, mandat, vt superhumerali caput conteclus, & baculum manu gestans, audenter, ante omnes procedat in hostes, incruentam reportaturus victoriam. Sic egit Imperator,

Olympias qualis, & quanta femina.

Eius prudētissima epis. ad Imp.

Olympias Vidua non Virgo:

Diaconissa ante legitimam ætatem

Theodos. se parat ad bellum pre cibus Mo nachorum.

a lib. 5. c. 26
b 2. cap. 32.
c cap. 1.

Præclarum fidei factū sancti Mo nachi.

perator, magna fide nixus; sic victoriam obtinuit. Festum Imperator nominavit hunc diem, & nunc quoque, post tantum tempus, magnificè celebratur ab Alexandrinis, & nominatur εἰκόνιον ab imagine, ab eis enim Imperatori facta est statua, eo, quo tunc modo armata, sic apud Metaphr. 3.1. Ian. in A Etis SS. Cyri, & Io. Eadem breuiter Glycas annal. p.4. Sed an hoc anno, cum contra Maximum processit, an postea, cum contra Eugenium, an alijs bellis, hæc contigerint, incertum.

Rursum vero pluribus hoc anno Rescriptis aduersus hæreticos datis, viam sibi ad victoriam muniuit. & l. 12. interdicit altercationes de Religione, ex quibus redarguitur Socrates, afferens, omnibus, præter Eunomianos, concessisse priuatos conuentus, & Ecclesiæ extra Ciuitates.

b lib. 5. c. 26 His igitur præsidij munitus Theodosius aduersus Maximum mouet, & Sciscia in Pannonia adeptum, cum semper victore exercitu configit, & profligat; mox longius progressus, Marcellinum eius fratrem, alterius exercitus Ducem, item profligat, & A quileiam contendit, quo se incluserat Maximus, quem sui ipsius milites captum ad Theodosium perducunt, & inclinante Theodosio ad misericordiam, milites indigna-

Theodosium perdidit, et inclemante Theodosio ad Imericoriam, invictus in ag
victor Occi
detale resti
tuit Imp.
Theodosium perdidit, et inclemante Theodosio ad Imericoriam, invictus in ag
ti, de conspectu abruptum, obtruncant: Andraganius classis Praefectus, audita Maxim
nece, sed dat præcipitem in fluctus: sequuta est mors Victoris pueri, Maximi filii, iam
Augusti appellati, quem Arbogastes Comes confecit. Hæc ex Zosimo, Pacato, & alijs,
breuiter. Hac victoria Gallia, Hispania, Britannia, Italia, & omne denique Occidenta
le Imperium recuperatum, & Orientale tutum redditum est. Retexit S. Ambros. tot
ac tanta a Deo impartita Theodosio beneficia epist. 28.

Theodosius clemensia. At Theodosius non tam victorie tanta claritudine illustratus est, quam clementia, ipso maximè hortatore Ambroſio, qui ad eum venit Aquileiam; & epift. poft, ad eum scripta 29. *Inimici tui filias, inquit, renocasti, nutriendas, apud affinem, dedisti, matri hostis tui, misisti de arario tuo sumptus: plura, & præclara de eius clementia; Pacatus in Panegyr.*

Sed & inde maximam Theodosius consecutus est laudem, quod summa rerum potitus, integrum tamen Occidentale Imperium restituit Valentiniiano.

Aquileia cum esset, ad *Tripholium P.P.* aduersus res a Maximo gestas rescriptis.^d
& Mediolanum cum venisset, aduersus Maximini Acta item rescriptis.^e

sub Tyrān. Hoc ipso anno ante viētum Maximum, Theophilus Alexandrinus legatum Isidorū misit in Italiam cum litteris, atque in uneribus, ut alterutri, qui vinceret, eadem traderentur (Socr. 6. c. 2.) re detecta, Isidorus Alexandriam profugit, atque hac causa Theophilus, adeo post pro Isidoro laborauit. hic prædius fuit, & largissimus in pauperes, prius fuit in Nitria Monachus, inde in presbyterum ascitus Ecclesiæ Alexandrinæ, ut modo presbyter, modo Monachus appelletur. Pallad. in Lausiac. hoc nomine infelix, quod Origenista fuit.

Interim Constantiopolis, antequam pugnaretur, vulgatum cum esset, Theodosium profigatum, Ariani ægre ferentes, quod Ecclesias intra urbem habere prohibentur, furore perciti, Neçtarij Episcopi domum incendunt, post vero auditio nuncio de Theodosij victoria, magno timore perculsi, per Arcadium filium veniam petunt, & impletant. S. Ambros. epist. 29. ad Theodos.

Hoc ipso anno, Paschali tempore, Augustinus, qui trigesimo primo ætatis ad Christum conuersus erat, & 32. & 33. perfenerauerat Cathecumenos, & libros contra Academicos de vita beata, & Soliloquia scripserat, 34. suæ ætatis, Mediolani a S. Ambroſio, cum Adeodato filio, & Alipio socio baptizatur. Ex pluribus locis eius inuicem collatis, hoc efficitur, de suo baptismo ipse Confess. 9. cap. 6. in quo de admirabili intellectu, & ingenio filij. fertur Ambrosij nomine sermo inscriptus hac de re 92. inter sermones Ambrosij. confititus. insulsus, & falsus.

Augustinus, suscep^t baptismo, cum matre, filio, & socijs reuer^sfurus in Africam, Romanum venit, vbi aduer^s insolentem istationem Manich^aorum de sua falsa & fallaci continentia, vel abstinentia, scribit de moribus Ecclesie Catholicæ, vbi quæ Roma vidit, Collegia, seu Monasteria virorum, & seminarium, præstanti florentia abstinentia & morum disciplina co^mmemorat: item de moribus Manich^aorum, scribit etiam

- A Dialogum, in quo de anima multa quæruntur. Ibidein, quærit unde sit malum, quæ disputatio tres libros peperit, qui appellati sunt de libero arbitrio, quorum secundum, & tertium post in Africa presbyter ordinatus, terminauit. Retract. libro primo, capit. 7.-8. 9.
- B Per hoc tempus, cum esset Theodosius Mediolani, & Ambrosius Aquileiae, ex aliqua Ecclesiastica causa, contigit, ut in partibus Orientis, cum Monachi pergentes cum psalmodia, ex cœsuetudine, vsuque veteri, ad celebritatem Machabœorum Martyrum, Valentiniani hæretici (propiores Gentilibus cum 32. Deos colant) iter prohiberent, qua illi moti insolentia, fanum eorum in quodam rurali vico tumultuarie conditum incenderent, itemque Synagogam Iudeorum, quod ipsi quoque insultassent Christianis, qua de re Comes Orientis relationem direxit ad Imperatorem, qui rescripsit vin dicandum in ceteros, Synagogam ab ipso reædificandam Episcopo, quo auctore incensa dicebatur. Episcopi Orientis Sanctum virum Ambrosium, quod plurimum posse apud Imperatorem non ignorarent, interpellant, cum de alijs Ecclesiæ oppressionibus, per eius Magistratus; tum de hac maxime, ut cum eo agatur: igitur statim per litteras, & quidem acerrima libertate, & paulo post coram epist. illa num. 29. est valde insignis, & digna, quam omnes Princeps legant, sed & sacerdotes, aliqua insigniora delibemus. Neque Imperiale est, inquit, libertatem dicendi negare; neque sacerdotale, quod sentiat non dicere, &c. Hoc interest inter bonos, & malos Principes, quod boni libertatem amant seruitutem improbi.
- C Nihil etiam in sacerdoce tam periculosem apud Deum, tam turpe apud homines, quam quod sentiat, non liberè denunciare &c. Malo igitur, Imperator, honorum mibi esse tecum, quam malorum consortium: & ideo clementia tuae displace debet sacerdotis silentium, libertas placere. Nam silentij mei periculo involceris, libertatis bono invanis. Non ergo importunus in debitis meis interfero, alienis ingero; sed debitis obtemporo, mandatis Dei nostri obedio, quod facio primum tui amore, tui gratia, tua studio conservande salutis. Si id mihi vel non creditur, vel interdicatur, dico sane dimittit offensam meam &c. Sit in causis Reipublica loquar (quamvis etiam illic iustitia seruanda sit) non tanto astringar metu si non audiar. In causa vero Dei, quem audies, si sacerdotem non audiias, cuius maiore peccatur periculo? Quis tibi verum audebit dicere, si sacerdos non audeat? Non ie pium, clementem, miuem, atque tranquillum, fidem, ac timorem Domini cordi habentem, sed plerumque aliqua nos fallunt, habent aliqui zelum Dei, sed non secundum scientiam. Ne igitur hoc etiam fidelibus animis obrepas, caendum arbitror &c. Accedens ad causam, iusselli, inquit, vindicari in ceteros, synagogam ab ipso adificari episcopo: Non astruo exceptandam fuisse assertiōnem episcopi, sacerdotes enim turbarum moderatores sunt, studiosi pacis, nisi cum & ipsi mouentur iniuria Dei, aut Ecclesiæ coniunctilia. Sit alius iste episcopus feruentior in exultatione synagogæ, immitior in iudicio: Non vereris, Imperator ne acquiescas sententia tua, ne prævaricetur, non times? Num etiam vereris, quod furum est, ne verbis refutat Comiti tuo? Necesse igitur erit, ut aut prævaricatorem, aut mariyrem faciat; virumque alzium temporibus tuis, utrumque persecutionis instar, si aut prævaricari cogatur, aut subire mariyrum. Vides, quo incliner cause exiit, si forte Episcopum putes, cause mariyrum fortioris: si inconsitentem, declinata lapsum fragilioris; plus enim astringitur, qui libi infirmum coegerit. Hac proposita conditione, puto dicturum episcopum, quod ipsi ignes sparserit, tu bas compuleris, populos compuleris, ne amutat occasionem mariyrum. & pro inuidis subiicit validiorem. O beatum mendacium, quo acquisiuit sibi aliorum absoluio, sanguina &c. Quid si alij timidiiores, dum mortem reformidant, offerant, ut de suis facultatibus reparentur synagogas &c. Erringunt locus Iudeorum perfidie, factus de exuviis Ecclesiæ; & patrimonium, quod sauro Christi acquisitum est Christianis, hoc transferetur ad donaria perfidiorum &c. Quanto autem periculo instaurare quis tentare incensa adficia Iudeorum, reuocat in memoriam, que dicta sunt superius de prodigijs, quæ acciderunt sub Iuliano: conante iteram reædificare templum Hæbraorum Ierosolymis &c. Ad postremum vero iniusteagi contestatur, cum quid de Ecclesia, vel sacerdotibus decernitur, absque sacerdotum consilio, atque ait. Certe si mihi parum fidei defertur

De Manic.
morib.
Tres de lib.
Arb.

Insignis e-
pistola Am-
br. ad Theo-
dos.

Legat eam
Principes,
legat & Sa-
cerdotes.

Aferiuntur, in be adesse, quos paraueris episcopos: trahentur, Imperator, quid salvia fide agi debet. si de causis pecuniaris Comites tuos consulis: quanto magis, in causa religionis, sacerdotes Domini aquum est consulas? &c.

Cum Theodosius his acceptis litteris, non tamen reuocarer iussionem, Ambrosius, Mediolanum reuersus, quod fuerat comminatus, nisi in Regia audiatur, fore, vt in Ecclesia, spectante populo, in eum dicturus esset, sacerdotali libertate perficit, nam praesente in Ecclesia Theodosio, capta occasione de baculo nuceo, ex Hieremia, secundum 70. quam salubris esset sacerdotalis obiurgatio, pluribus demonstrauit, & repetitis, quæ scriperat, vehementi inuectus est in eum apostrophe, vim eidem addens ex persona, quam faceret, loquentis in eum Domini, hilice verbis. *Ego te, ex ultimo, Imperatorrem feci: Ego tibi exercitum nimici tui tradidi: ego tibi copias, quas ille aduersum te exercitum suo preparauerat, dedi ego inimicum tuum in potestatem tuam redigi: Ego de semine tuo supra solium regni constitui: ego te triumphare sine labore, feci: Et tu de me, inimici meis donas triumphos?* Cui, descendenti de exedra, *Imperator ait, Contranos, te posuisti hodie Episcopem.* At ille respondens, ait, non se contra ipsum, sed pro ipso fuisse locutum. Tunc Imperator, *Rc vera, inquit, dura praceperam contra Episcopum, de Synagoga reparanda.* In Monachos vero vindicandum esse, a Comitibus, qui in tempore aderant, dicebatur. Quibus Episcopus. *Ego quidem cum Imperatore nunc ago: vobiscum vero mihi aliter agendum est.* Atque ita obtinuit, vt illa quæ statuta fuerant, reuocarentur. Nec prius ad altare accedere voluit, nisi fide sua Imperator illum agere debere testaretur. Haec plenius habentur apud Paulinum in Vita. & in epist. citata 29. ad Theodos. & in 18. edita ad sororem.

Gentiles Senatores abusi nomine totius Senatus, petunt a Theodosio, vt Aram Victoriae à Maximo in Capitolio restitutam, permanere velit, intercedit Ambrosius, & vt tollatur, impetrat, epist. 15. Edit. Rom.

BAmbr. Constantia. Exemplum conitatiæ sua refert S. Ambros. 2. lib. Offic. quos post redemptos captiuos scriptit, *Meministis ipsi, quoties aduersus regales impetus pro viduarum, imo omnium depositis, certamen subierimus? communis hoc vobiscum mihi, recens exemplum Ecclesie Ticinensis proferam, que vidua depositum, quod susceperebat, amittere periclitabatur, &c.*

Faustinus, & Marcellinus, ex Schismate Vrsicini, inhærentes Schismaticis Luciferianis, aduersus Orthodoxos, librum a se scriptum, Theodosio obtulerunt, eius auxilium implorantes, (cuius meminit Gennad. in scriptoribus. ³) quo leto, vel ignorans ipsos fuuisse Schismaticos, vel quod perpera putasset reperiri fidem in Schismate, cum & qui obtulerunt, in omnibus profiterentur, sese Catholicæ fidei defensores, ob eamque causam vexari a Catholicis, vel haeticis Arianis; errore deceptus, vt homo puræ, & sincera fidei, suo eos fouere voluit Rescripto; sed monitus post a Catholicis Episcopis, omnes eorum conatus irritos reddidit, adeo, vt posthac nulla amplius mentio reliqua fuerit Luciferianorum Schismaticorum, qui uero apud eos senioris fuere consilij, ad ecclesiam se aggregarunt, vt Gregorius Bathicus Eliberinus Episcopus, de quo S. Hieronymus in lib. de script. cuius extat liber de Trinitate ad Gallam Placidiam, sed nomen Placidia videtur mendose additum, cum Galla Placidia iam tum infantula lactens esset, sed Galla eius mater, vt filia Iustina August. Arianæ feminæ, eiusmodi institutione indigeret. est celebris nomine sanctitatis in Ecclesiasticis tabulis 24. Apr. Floruere in ea Provincia per id tempus alij præstantes viri, Febadius, qui & ipse de Trinitate, contra Arianos scripsit, & alia opuscula. Pacianus quoque Barilonensis Episcopus, castitate, & eloquentia commendatus, cuius est inter alia, nobilis illa lucubratio aduersus Nouatianos. haud ita pridem desierat ex hac vita Aquilius Seuerus nobilis ingenij, & generis vir, cuius meminit Hieronymus.

CCommentitia Chromatij Episcopi Aquileiensis, & Heliodori Episcopi Altinensis epistole ad Hieronymum, & Hieronymi ad ipsos, hoc anno data feriuntur. falsa, quæ de Synodo in ea scribuntur, & cætera, quæ ibi habentur. Verum tamen est, ipsum Sanctum Hieronymum per breuem sanctorum collectionem elaborasse, eamq. ad eosdem Episcopos misam, toto Christiano orbe vulgata esse, de qua latè Cassiodor. in diuinis

De officijs
quædā scri-
pserit.

a cap. 16.

Greg. Eliberinus Ep̄s,
scripsit de
Trinit. ad
Gallam A.
Febadius &
ipse de Tri-
nit. scripsit
cōtra Arian.
Pacianus Bar-
cil. scrib. cō-
tra Nouat.
Aquilius
Seuerus no-
bilis scri-
pтор.
Comētitia
quædā Hie-
ronymi epi-
stolæ.

A nis lectionibus, cap. 32. Vitas PP. confessiones fidelium, passiones Martyrum legitime constanter, quas, inter alia, in epistola S. Hieronymi ad Chromatium, & Heliodorum destinata, procul dubio reperitis, qui per totum orbem terrarum flouere, ut sancta imitatio vos provocans ad coelestia regna perducat. quæ quidein Hieronymi lucubratio nō nisi post annos quatuor dici potest elaborata. siquidem in lib. de vir. illustr. nullam de ea facit mentionem, quam post ann. 4. scripsit.

Palladius Galata hoc anno Alexandriam petijt, qui tum ex ijs, quæ ibi erenum Aegypti peragratus, vidit, tum ab alijs audiuit, scripsit postea commentarium ad Lausum Praefectum, quam ob causam eundem librum interdum Lausiacæ appellaverunt, cui & titulus ille prefixus alicubi reperitur, Paradisus Heraclidis. Manxit cum Euagrio Pontico in Eremo aliquot annis, cuius consuetudine erroribus Origeni, imbutus est. Hieronymus ad Ctesiphonem, & proœmio aduersus Pelagianos, & Epiphanius apud Hieronymum epist. 60. ad Ioannem Ierosolymitanum episcopum, monens ut caueat Palladium Galatam, Origenis hæresim prædicantem, quod is, morbi causa, deserto eremo Nitria, abijsset in Palestina, qui & ille creditur fuisse, qui Paulam de hac hæresi tentauit, & a Hieronymo fuit confutatus; & de Paula, aduersus eundem Hieronymum, scripsit, cap. 20. in Lausiacis, quasi is Paulam a via perfectionis abduxisset. post recedens a Palæstina, in Bithyniam, Catholicæ persona inductâ, & inter Catholicos consuevens, in Ioan. Chrysostomi se amicitiam insinuavit, & persecutionum cum eo particeps fuit, Helenopolis episcopus factus; in Lausiacis, cap. 22. qui, cum eadem persecutio magis intuleret, Romanus prefectus, ab Innocentio Papa exceptus, & a Piniano, eiusque coniuge Melania, iunctore, officiose hospitio receptus est. Lausiacis, cap. 49. Is scripsit, Dialogum de Vita Sancti Ioan. Chrysostomi, (licet Palladium illud, quin interloquitur, ditierum esse oporteat ab eo, de quo agimus) qui mutata interdum persona, non mutauit animam impietate refertam, cuius non leue est argumentum,

C quod eo libro, quem post eas turbas conscriptum ab eo constat (nam in eo meminit de Melaniæ obitu, qui contigit post vrbis excidium) Origenistas complures laudauit, ipsumque in primis Euagrium, Origenis erroribus infamatum, ad celum euexit.

Euagrius Ponticus a S. Basilio lector ordinatus, a Gregorio vero Nazianzeno Constantinopoli factus Diaconus, Nechtario relictus: inde, cum, diutino impulsu, coactus esset recedere, Ierosolymam se contulit: ubi mala valetudine diu affecitus, penitentia anteactæ vita ductus, ex Clerico Monachus redditus, in Aegyptum profectus, in Nitria monte monasticam vitam exercuit ad decimum sextum usque annum. Pallad. in Lausiac. ca. 22. & 25. De eo S. Hieronym. ad Ctesiphonem aduersus Pelagianos, Origenistam fuisse affirmat, & ab his fluxisse Pelagianos, & plures libros scripsisse ad Virgines, ad Monachos, ad Melaniæ, de impossibilitate, librū quoq; quasi de Monachis, multos in eo enumerâs, qui nunquam fuerunt, & alias, quos fuisse Origenistas, & ab Episcopis dântos, non dubiu est, Ammonius videlicet, & Eusebius, & Euthymius, & ipsum Euagrius, Or., quoq; & Isidorus, & multos alias, quos enumerare tardiu est, vno Ioâne posito in principio libri, quæ & Catholicus, & sancti fuisse certu est, vt p ilius occasione, ceteros, quos posuerat hæreticos in Ecclesiâ introduceret. quos p Oriente Grecos, & interprete discipulo eius Rufino, Latinos, pleriq; ait, in Occidente lectitat.

A Sozomeno, qui Origenistarum errores minimè exploratos habuit, plurimū commendatur, recenset eius lucubrationes Gennad. de vir. illustr. cap. 22. nam præter Vitæ patrum, scripsit, inquit, multa Monachis necessaria &c. vixit, inquit, astate, signis, & prodigijs pollens; erga Origenistas, (vnde Pelagiani) ipse Pelagianus, propensior. fidelior Palladius, qui in eremo socij res gestas scribens, de miraculis, nihil, aliunde quæsitis argumentis eum summopere celebrans. in Lausiacis, c. 25.

Palladij
Lausiacæ.

Euagrius
Origenista,
plura scribit,
Monachos, fingit,
qui nunquam
fuerunt, & a
lios ingredit
hæret. Ori
genistas pro
Cath.

Christi Annus S. Siricij Pap. Valentiniani 14. T. Imp. T. Coll.
389. 5. Theodosii 11. Proimoto

S Ancta Monica S. Augustini religiosissima mater, anno ætatis sua 56. Augustini 35. in portu Romano, dum expectat opportunam navigationem in Africam, ad

beatam

beatam vitam euocatur, vnius tantum rei solicita, ut pro se sacrificium salutare offeretur. *Tatum, inquit, illud vos rogo, ut ad altare Domini memineris mei, ubi fueritis.* Confession. 9. c. 8. & sequentibus.

S. Augustinus soluens est portu Romano, secunda nauigatione, Carthaginem appulsus, suscipitur hospitio apud illustrem virum, Innocetum, Exaduocatum Vicariae Praefectus, cuius periculosè agrotantis admirandam curationem, vehementissimè vi orationis impetratam, narrat 22. de Ciuit. Dei. c. 8.

A Augustinus reuersus in Africā, rustico secessu p triennium agit.

Reueritus una cum socijs, Alipio, & Euodio, in patriam, quem condixerant, cum ad huc in Italia essent, vita statum exercere cōperunt, sedentes enim rus, ibi per trienium permaneserent, Deo viuentes in ieiunijs, orationibus, bonisque operibus, in lege Domini meditantes die, ac nocte. Et de ijs, quæ sibi Deus cogitant, atque oranti, intellecta reuelabat, & præsentes, & absentes, sermonibus, ac libris docebat. Possidius, cap. 3.

B Scrib. de Magistro. Cōtra Ma nichæos, & lib. de Mu sica.

Hoc anno scriptis de Magistro, cum iam Adeodatus filius sexdecim esset annorum, qui & paulo post vita functus est. Duos item libros contra Manichæos, de Genesi, absolvit, & libros de Musica, & Commentarium de vera Religione aduersus Manichæos.

C Hoc ipso anno, 9. Maji, S. Gregorius Nazianzenus, cognomento Theologus, migrat in coelum, ætatis sua anno sexagesimoquinto, annus colligitur ex Hieronymo de script. quælibum scriptis Theodosij decimoquarto, quo redarguitur erroris Chron. zianen⁹ mi Prospcri, referens in annum tertium Theodosij, & Suidas referens in annum eiusdem decimuntertium, in eius quoque etatis annis lapsus, tribuens illi annos 90.

D Vexatus in senectute morbis, & tētationib⁹ angoribus que animi.

Carmina quæ eius extant, indicant, eum in senectute, non tantum vexatum fuisse varijs corporis morbis, & præteriorum malorum memoria assidue cruciatum, sed diris etiam a Diabolo impugnatum fuisse tētationibus, vt, qui illibatam in pueritia Virginitatem custodierat, in senectute turpius laberetur, quibus remedijs carnem castigaret, indicat carmine aduersus carnem, & de calamitatibus animæ sua. Quanto autem studio senex, corpore fractus, Monasticam disciplinam excoluerit, indicat carmen de silentio 40. dierum, quod tenuit, castigans, ut ipsi videbatur, loquacitatem. expertus est etiam calumnias, & persecutions, & aliquando lapidations, ad altare, cum sacrificaret, ab hypocritis Monachis Carm. in Mon. hypocr. & ep. 81. Editionis nouæ. ad Theodorum episcopum Tyanensem. Extat eius effigies in Græco Vaticano Codice, consentanea illis, quæ de se ipse scribit, carminibus, de rebus suis. & alibi. Eiusdē imago sculpta, in Ecclesia pie frequentata, & culta fuit, ex qua & miracula edita prodit. Cedrenus in Michaelie Balbo.

E Greg. Te stamētum.

Exstat eius testamentū, hoc principio, *Consulatu Flavij Eucherij, & Flavij Sragrij CCLL. VV. pridie Kal. Ian. (alias Iun.) Gregorius Episcop⁹ Catholicae Costantinopolit. Ecclesie, vivens, ac prudens, fanoque consilio, & integro sensibus, condidi hoc testamentum, quod quidem iubeo, & volo ratum esse, firmitatemque in quolibet foro, & quomo dolib⁹ obtinere. Iam enim mentem meam manifestam feci, & meam omnem substantiam Catholicae Nazianzi Ecclesie consecravi, ad pauperum, qui sub eadem sunt Ecclesia, mihi seruum, &c.* Quod vero meminerit in eo filia sua dulcissimæ Alipianæ, & Meletijs, quem γαύπερ appellat, quæ vox fore generum significat (cum de perpetua Gregorij Virginitate, ex pluribus eius scriptorum locis constet) nihil mouere debet: de spirituali enim filiatione, vt solet, loquitur, & γαύπερ etiam significat quemcumque affirmem. Dignum planè testamentum, quod legatur.

Theodos. variæ leges.

Theodosius Mediolani agens 10. Kal. Februarij lege cauit, ne liceret Imperatori, vel Magistratibus quidquam per codicillos, vel epistolas relictum accipere, quod pri uatis permissum erat, & Mense Mayo rescriptit aduersus Maccedonianos.

a l. 2. de Test. Cod. Theodos. b l. 17. de har. Cod. Theod.

Mense vero Iunio Roman ingressus cum Honorio filio (Marcellini Chron.) trium phum agit cum Valentiniiano de recuperato Occidentali Imperio. laudatur in Senatu a Pacato celebri oratore Gallicano.

Symmchus vir Consularis, & eruditus, sed Paganus, ob librum coram Maximo recitatum, & editum, de eius laudibus, reus Maiestatis factus, ad Ecclesiam confugiens,

A a clementissimo Principe, venia donatus, dum præconio laudum in Consistorio eum laudat, subtili arte, qua valuit, Aram Victotiae in Senatu restitui a Christiano Princepe petiit. Quem ille itatim a suo conspectu pulsus in centesimo lapide rhæda non strata impositum ea die manere præcepit, Socrates^a redargutus a Prospero (lib. 3. de prædictionibus & promissionibus cap. 38.) in eo, quod ait ad Nouatiani Episcopi petitio nem Symmacho veniam datam.

a lib. 5. c. 14

Cum animus Theodosij aperte innouisset, vt est apud Prudentium lib. 1. in Symmachum, de sacrificijs & festis Idolorum abolédis, & Idolis confringédis, nisi si quid excellentioris artificij ad ornatum Vrbis exponeretur, & per Iouinum, & Gaudientium Comites tempa Gentilium expoliasset, miro animi ardore fideles in Idola, insiluerunt, S. Hieronymus præfat. ad Gal. lib. 2. & epist. 7. Augustin. de Ciuit. Dei lib. 5. cap. 26. Prosp. loco citato.

b lib. 5. c. 18
c lib. 1.

B Socrates, b & Prudentius c aduer. Symmachum, Theodosium celebrant, quod sordidum & nefariorum scelerum cloacas quasdam expurgasset, atque alia turpia, & obscena Gentilicia superstitutionis aboleuisset.

C Sanxit aduersus Maleficos Romæ cum esset. d Item aduersus Manichæos, e Sozomenus 7. cap. 14. & de ferijs, quibus a Iudicij strepitu vacaretur. f

d L. 11. de malef. C.
Theod:

e L. 18. de hæret.

f L. 2. de fer. C. The.

Illa quidem maxime aduersus Manichæos sanxit iste Romano Pont. Siricio, que in lib. de Rom. Pont. de ipso leguntur, indicant. *Hic inuenit Manichæos, quos in exilium deportauit; & hoc constituit, vi non participarent cum fidelibus communionem, quia polluto ore non liceret sanctum corpus Domini concrellare. Hoc quoque constituit, ut si quis conuersus de Manicheis rediret ad Ecclesiam, nullatenus communicaret, nisi tantum relegationi Monasterij diebus vita sua teneretur obnoxius, ut ieiunijs, & orationibus maceratus, probatus sub omni examinacione, usque ad ultimum diem iratus suis humanitate Ecclesia Viasicum ei largiretur.* Hæc autem propterea, quod Manichæi difficile cognosci poterant, cum pro ludo haberent simularē, abiurare verbis tantum, periurare, & se pro Catholicis gerere, hæretici cum essent.

D Mortuo Paulino Episcopo Antiocheno, qui eius partis erant, Euagrium subrogat, pro quo Siricius Theodosium interpellavit aduersus Flauianum, eiusdem vrbis, alterius partis, Episcopum; & in eadem causa indicta Synodo Capuæ in Campania; ille minime venit, sed ab Imperatore petiit, vt ageret cum Episcopis Occidentalibus Synodum agi in Oriente, ad quam ipse causam dicturus accurreret, Synodus Capuensis (sic enim est appellata) statuit, vt nemini Catholico de Orientalibus, qui alterutrum sequeretur, communio denegaretur, ne Orbis scinderetur. Rursum vero ad tollendam omnem dissensionum causam inter Euagrium, & Flauianum, illam cognoscendam delegant Theophilo Episcopo Alexandrino, cum Ægypti Episcopis. At refugit Flauianus Theophilii iudicium. Extat de his Ambrosij epistola ad Theophilum num. 78. De hac tota re Theodoreetus, fautor Flauiani. Socr. & Sozom. scribentes, plura peccant in ratione temporis, & personarum. Non diu superuixit Euagrius, iuxta Socr. & Sozom. nec sic tamen sublata dissensio, licet enim nullus illi subrogatus esset, qui tamen eius communionis erant, communicare cum Flauiano penitus recusarunt. Vixisse tamen appareat usque ad Theodosij 14. annum, vt colligitur ex his, quæ habet Hieronymus in lib. de script. quem tum scribebat, de Euagrio. Euagrius, inquit, Antiochenus Episcopus acris, & feruentis ingenij, cum adhuc esset presbyter, diuersarum hypotheseon tractatus mihi legit, quos necdum edidit. Vitam quoque B. Antonij de Græco Athanasi, in sermonem nostrum transtulit.

E Eadem Capuensis Synodus causam Bonosi cuiusdam in Macedonia Episcopi, hæresis accusati, quod illibatam Dei Genitricis Mariae Virginitate negare, post partum, auderet, delegavit Anysio Thessalonicensi Episcopo, qui eam, cum sibi subiectis Episcopis cognoscet, extat de eiusmodi delegatione epistola apud Ambrosium, non tamen Ambrosij, num. 59. Damnatum porro ab Episcopo Thessalonicensi Bonosum, Innocentius Papa testatur epist. 22. cap. 5. a quo Bonosiani hæretici, ijdem Photinianæ hæreses sectatores, vt Gennad. tradit, in Audentio Episcopo Hispano, quem aduersus eos scripsisse affirmat. Damnatur a Gelasio Papa Bonosiani vna cum Photino. Ab

Bonosus q-
dam hæ-
siarcha ne-
gás perpe-
tuam B. Ma-
ria Virgin.
damnatur.

eadem

eadem Synodo statutum fuit, ne fierent Rébaptizationes, reordinationes, & Episcopo rum tráflationes. Citatur hic Canon a Concilio Carthagin. C. 15. apud Balsamonem C. 52. Certus annus Synodi non constat, sed circa hæc tempora celebratam oportet.

Theodosius kalendis Septembriis Roma recedit, Marcellin. in Chron. 8. Id. Septemb. Foro Flauij hoc Rescriptum dedit. Sacratis Quadragesima diebus nulla supplicia sunt corporis, quibus absolutio expectatur animarum.

Mediolani 6. kal. Decenibr. Rescripta aduersus hæreticos. b) Hoc eadem anno (vt Marcellinus in Chron. auctor est) dato ab eodem Imperatore Rescripto céleberrimum illud, toto orbe terrarum notissimum Templum Serapidis Alexandriæ funditus excisum est, rem totam, maxime memorabilem, & occasionem, ob quam motus fuit Imperator Rufinus latè differit, meminit item Socrates. d) & Sozomenus, cap. 20. Hu

iusmodi templorum in Ægypto demolitio prædicta fuit a Bessarione Abbe Vit. SS. PP. cap. 11. Præcognita quoque fuit a Dæmoni atque António Philosopho an Mago, Ethnico, reuelata. Sardianus in Ædesio. Cuius occasione prædictionis Sanctus Au

gustinus librum scripsit de Diuinatione Dæmonum, capite eius primo. Mirus enim

Eunapius, dum de reliquijs martyrum in Idolorum templo illatis, & cultis, multa blaterat, antiquum Ecclesiæ Catholice ritum, in veneratione martyrum comprobatus.

dum item Monachis maledicit, ostendit cuius spiritus sint hæretici, qui eum similiantur.

Retectis & propalam expositis Deorum ludibrijs, & nefarijs immanitatibus, sacrorum sacrilegorum, Gentiles pudefacti, magno numero ad Christum acceperunt.

Edicto Principis inchoata hoc anno de molitio Templorum, & confractio simulacrorum per yniuersum orbem Romanum, per annos plutes duravit, strenue in hoc piu opus Episcopis, & fidelibus populis incumbentibus, alicubi Gentilibus, vi, & armis suum ius tuentibus, vsque ad cædes fidelium, & ipsorum Episcoporum: licubi etiam Deo signis, & prodigijs, quam id sibi gratum esset, contestante. De Syria referunt Theodoretus & Sozom. Eadem ab Occidentalibus Episcopis studiose factitata, licet plurima exciderint monumenta, quæ a S. Martino in hoc opus incumbente, a Seuero in eius vita posteritati relicta sunt, satis indicant.

Christi Annus Siricij Pap. Valentini. 15. Imp. Valentin. 4^m Coss. Theodosij 12. Imp. & Nesterio Coss.

390. 6. Theodosij 12. Imp. & Nesterio Coss.

THessalonicensis populus in seditiōne versus, militum Illyrici Præfustum, leui de causa, interficit. Imperator Ambroſio petenti, & alijs Episcopis, veniam, se illis daturum promiserat; sed agentibus Comitibus occulte cum Imperatore vsque in horam tertiam gladio, ciuitas est donata, atque plurimi interrempti innocentes, septem millia Theodoretus affirmat. Cædes huiusmodi Mediolani ab Ambroſio, & Episcopis, qui ad Synodum conuenerant, pessime est accepta. Quare Ambros. epistola quæ num. est vigesimaoctava, Imperatori, antequā accederet Mediolanū, denunciat indignum se propterea ecclesiastica communione penitus reddidisse, atque ab ingressu Ecclesiæ penitus separatum; sed vnam illi viam salutis esse reliquit, vt pœnitentiam agendo, promeretur ab Ecclesia indulgentiā. Quibus percussus litteris Imperator, Mediolanum adueniens, non prius dignus habitus est extu Ecclesiæ, vel sacrorum communione, quam publicam ageret pœnitentiam. hæc breuiiter ex Paulino, breuiiter item rem narrat, quam Théodoretus & latius recitat; octoque menes eum, ait, abstinentum ab Ecclesia, nec prius admissum, quam legem sanctitatem, ne sententia de cæde, & bonorum publicatione ante 30. dies executioni mandarentur. Sed ab eo, qui tulit, exacto eo tempore, recognoscerentur. Meminerunt eiusdem legis Rufinus h. & Sozomenus. i) Extat quidem lex ipsa cum in Cod. Theod. tū in Iustinianæ sic descripta.

Imp. Gratianus, Valentianus, & Theodosius A. A. Flavianus P.P. Illyrici, & Italia. Si vindicari in aliquos severius, contra nostram consuetudinom, pro causa intuin, inservimus; nolumus statim eos subire pœnum, aut excipere sententiam, sed per dies 30. super statu

A statu eorum sors, & fortuna suspensa sit. Reū sane accipiat, vinciatque custodia, & excubis soleribus vigilanter obseruet. Dat. XV. Kal. Sept. Verona, Antono, & Syagrio Coss. Veruntamen subscriptio, rem admodum perplexam reddit, quæ ante ann. 8. datum ponit. Lege sancta, vinculis solutus est, & templum ingressus, prostratus ad pavimentum suffusus lachrymis iacuit, & cum dona sacrae mensæ oblaturus, sanctuarium ingressus esset, ibique post restitisset, iussus est ab Ambrosio, foras ad locum laicorum secedere. pro qua obseruantia ecclesiastica disciplina adeo admiratus est Ambrosium, vt eum solum se nosse Episcopum diceret.

B De huiusmodi Theodosij publicæ pœnitentia, magno præconio, meminit S. August. de ciuitate Dei.^a Quid autem, inquit, fuit eius religiosa humilitate mirabilius,

a li. 5. c. 26.

quando in Thessalonicensium grauissimum scelus, cui iam Episcopis intercedentibus promiserat indulgentiam, tumultu quorundam, qui ei cohærebant, vindicare compulitus est, & Ecclesiastica coercitus disciplina, sic egit pœnitentiam, vt Imperatoriam celsitudinem pro illo populus orans magis fleret videndo, quam peccando timeret ira tam. & Ambros. oratione in fun. Theodosij. Dilexi, inquit virum, qui, magis arguentem, quam adulantem, probaret. stravit omne, quo vtebatur, insigne regium, defluit in Ecclesia publice peccatum suum, quod ei aliorum fraude obrepserat: gemitu & lachrymis oravit veniam. Quod priuati erubescunt, non erubuit Imperator publice age pœnitentiam, neque vllus postea dies fuit, quo non illum doleret errorem.

C Iustissime proinde S. Augustin.^b inuehitur in viros longe inferioris ordinis ab Imperatoria dignitate, & alijs præfecturis, qui de peccatis publicis, publicam negligunt agere pœnitentiam.

b hom. 49.

D Quam autem uigeret hoc tempore in Ecclesia severitas, publicæ pœnitentia, plane declaratur, alio exemplo, clarissimæ feminæ Romanæ, Fabiolæ, quæ, propter secundas nuptias, post diuortium factum cum priori viro, illicite contractas, hisce ferme diebus, publica egit pœnitentiam, mortuo iam secundo marito, & tota vrbe spectante Romana, ante diem Paschæ in Basilica Lateranensi stetit in ordine pœnitentiū, & Episcopo, Presbyteris, & omni populo collacrymantibus, sparsum crinē, ora lurida, squalidas manus, sordida colla submisit. Hieron. epist. 30.

Publica pœnitentia eo tempore vigebat.

E Per idem tempus duo potentissimi, & sapientissimi viri Persarum, ad famam Sacerdotis venere Mediolanum, cum quo ab hora diei prima, vsque ad horam fere tertiam noctis, per interpretem, disputauerunt, admirantesque discélerunt ab eo; & vt se probarent non alia de causa uenisse Mediolanum, alia die vale facientes Imperatori proferebant. Eti sunt ad Vrbem Romanam, illic volentes cognoscere potentiam illustris viri Probi, qua cognita, ad propria reuerterunt. Paulinus in vita.

F Iouinianus heresiarcha, Mediolano electus, sub Monastico habitu latēs, Romæ plures sermones, & libris editis inficere agnitus a Pammachio nobilissimo Senatore, doctissimo Romanorum, & fidei Catholicæ ardentissimo propugnatore, & ab alijs, ad Sircium Papam delatus, coacto presbyterio, cum sectatoribus damnatur, cuius damnationis, per litteras, certiore facit Mediolanensem Ecclesiam, unde exierat (extant tom. 2. epist. Romanorū Pont.) missis tribus presbyteris legatis; quibus præsentibus, habita Synodus, ad quam conuenere etiam ex Gallia Episcopi, in qua consentanea litteris Siricij, etiam ipsi eum damnauerunt. extat epistola Episcoporum Synodi tom. 2. epist. R.P.

Iouinianus heresiarcha damnatur.

G Huiusmodi Monachos, è Monasterijs electos, habitu tamen Monastico vagantes, ab Vrbibus recedere, & ad deserta loca proficiisci, Theodosij Imp. Rescripto iussit, hoc anno, Verone dato,^c qua lege cogitur improbus heresiarcha ab Urbe recedere, & nō multo post auditur extra mœnia suos colligere, & conuentus suburbanos habere. Sed reclamantibus rursus episcopis, Honorius Imperator legis paternæ vindex, eundem Iouinianum, seruili primo affectum supplicio, relegauit in Insulam, ceteris illius sectariis in diuersa loca dispersis, quod factum est, Honorio nonū, & Theodosio quintuim A.A. Coss. qui est ann. D. 402. vt appareat ipsum Iouinianum post huius anni cōdemnationem per 22. annos vexasse Ecclesiam.

c l. 2. de Monach. Codice Theod.

H Iouiniani libros ad multorum perniciem euulgatos, ad se missos, Hieronymus acriter,

scrib. in Io-
nin. ter, hoc anno, vt verisimile est, confutauit, si quidem inter ultimas suas lucubrationes ad annum 14. Theodosij, quo de scriptoribus librum scripsit, hos, contra Iouinianum, libros connumerat.

Hieronym. Hieronymus calumniam passus est, quod totus in laudibus Virginitatis, visus sit Nuptias damnaisse, aut despexisse, ob idque commota tota Civitate Roma- na, atque adeo summo Pontifice, quasi faueret Manicheis, nuptias damnantibus, ne- calumniam pao^s, quasi dñarent nup- tias, apo- log. scrib.

Aug. scrib. ac simul Virginitatē extolleret, siccq; elaborauit cōmentariū illū de Bono Cōiugali.

de Bono Cōi- iugali, pfe- rens tamen Virginit. Tot igitur iaculis confessā bestia est, quæ matrimoniū æquabat Virginitati; at quibus conficiendum erit iētibus illud nostro seculo natum monstrum, quod matrimoniū præfert Virginitati?

Relaxatis seueni habenis concupiscentiæ, per Iouiniani hæreses, Vrbs sordibus libi- dinum repleta, Theodosij graui sanctiōne indiguit, qua flammis vindicibus subiecit, qui virile corpus muliebriter prostituebant.

Presbyter presen- tia- rius a Ne- Etario de Ec- clesia auno- tus. a li. 5.c.19. b li. 7.c.16. C P.^l Diaconus, cum nobili fēmina Diaconissa, rem habuit. Flagitio ab eadem fēmina, ipso poenitentiario presbytero suadente, detecto, Nectarius Episcopus C P.^{nūs} eum, vt qui, minus prouide, egisset, gradu amouit, officioque depositus, nec uero hoc fuit tollere confessionem diuino iure sancitam, quod hæretici imperite & maligne ca- lumniantur. rem narrant Socr.^a & Sozomen.^b quorum vterque, vt Nouatianus, caute- in hac maximè causa, Poenitentia, legendus est, de qua controuersia legendi Annales, ad annum Domini 56. circa illud A.C. 19. *Multique credentium veniebant, confidentes, & annunciantes actus suos.* Theodosius dignitatē Ecclesiæ consulens, edito cait, ne mulieres, nisi liberos haberent, & annum sexagesimum excessissent, Diaconissarum munus susciperent, secundum Apostoli Pauli expressum mandatum: illæ vero, qua caput attenderent, Ecclesijs exturbarentur. Sed & quod exhausisset Vidua illa bona sua, ditando Diaconum, Imperator eadem lege cait, ne Viduae, quouis titulo, vel ec- clesiæ, vel eius ministris, bona relinquerent. Extat lex hoc anno Mediolani edita in Codice, Theodos. l. 27. de episc. quam ex ea parte, qua periclitabatur fidelium erga Deum religio, & erga pauperes misericordia, vindex ecclesiasticæ libertatis, feuerus Regum censor S. Ambros. compulit abrogare, contraria lege, promulgata, Veronę, post duos menses. ^c parte ea in suo vigore permanente, qua iuniores viduae, capillorum ab- scissione, magno scandalo, vel saltem periculo, intrudere se in numerum Diaconissarū ecclesiæ, verabantur.

d q. 6. c l. 28. de E- pifc. Codice Theod. Confobritas ducere scripsit Plutarchus in qq. Rom. ^d antiquo Iure vetitum, no- uo permisum fuisse; Constantius, Arbitione, & Lolliano Coss. ius antiquum reuocauit. ^e eam Theodosius libidine abolitam renouauit, statuta poena ignis, & bonorū pro- scriptione; cuius legis feueritatem constitutio postea Honorij, & Arcadij mitigauit, laudat eam Theodosij legem Aurelius Victor, cuius & meminit Ambros. epist. ad Ma- ternum 66. sed illud quidem perperam factum, vt quod Christiani Principes vetue- rint sanctionibus, ijdem, id faciendi aliquando licentiam impertirent, quem vsum vñ- que ad Goths in Italia regnantes, perfeuerasse, formula dispensationis a Cassiodoro conscripta declarat lib. 7. formula 46. Lex illa Ethnicos tantum attigit, nam Christia- ni ipsa sua professione id abhorrebat. Nam vt pluribus docet Theodoretus libro de Legibus, vna cum nomine Christiano abdicatis om̄ibus prauis moribus antiquat- que turpibus iniquisque legibus, diuinæ, puræ, iustæ, sanctæque leges seruandæ ab om̄ibus suscepit sunt.

Galla A. Theodosij posterior vxor; Constantinopoli migrat è vita, reliqua vnica prole, filiola, nomine Galla Placidia.

A

Christi Ann. Siricij Pap. Valentini. 16. & Imp. Theodosii 13. & Symmacho & Taciāno, & Coss.

391.

7.

Theodosii 13. &

Taciāno, & Coss.

Symmacho & Coss.

Symmachum, ob patrocinium patrij cultus Deorum extra trecentesimum lapidem a Theodosio relegatum, sed scripto ad eum Apologeticō, restitutum, ut Socrates scriptum reliquit, a redditus in Orientem Theodosius, amplissimo magistratu uoluit demerere, ne quid turbarum, ob sumimam auctoritatem, & in rebus gerendis solertia, in Valentinianum moueret. Ne quid verò ob Symmachī honoris præstantiam sibi arrogaret Gentilicia superstitione, Theodosius rursum, propositis, etiam Iudicibus dissimulantibus, pœnis, sacrificia, aditum templorum, idolorum cultum, prohibet. **b** quæ eadem sancti voluit Senatusconsulto, ut est apud Prudentium primo libro aduersus Symmachum. Aliam item ad Aegypti Magistratus, eiusdem argumenti, dedit sanctiōnem, c prior illa sanctio Mediolani, posterior Aquileiæ data habetur. Aliam Concor dię edidit 5. Kalen. Maij aduersus Apostatas à Christiana religionē, quod aliquos esse sciret inter Christianos, qui in gratiam Imperatorum Christianisnum amplexi, leuiter illum abnegarent. ad eos igitur continendos in officio, sic sanxit. *Hū, qui sanctam fidem prodiderint, & sanctum baptismum profanauerint, a consorio omnium segregati sint, a testimonij alieni, testamento (ut ante iam sanximus) non habeant factiōnē, nulli in heredate succedant, a nemine scribantur heredes. Quos etiam præcepissimus, procul ab yci, ac longius amandari, nisi pœna in sum fruſset esse maioris, versari inter homines, et hominum carere suffragis, &c. d* & ne videretur voluisse tantum errantem infranare plebeculam, paucos post dies adiecit, ad coercendos eos, qui in sublimiori gradu collo post. Codicati essent, quos voluit suo loco, & statu diecōs, perpetua cum infamia, ac ne in extrema quidem vulgi ignobilis parte numerari.

Theodosius igitur recessens ex Italia, C P. ^{līm} cum peruenisset. 4. Id. Nouembr. (So-
cr. 5. cap. 19.) nihil antiquius habuit, quam vt absolute Basilica, quam in honorem S. Io. Baptiste, in Septimo, sumptuosè erigendam curarat, inuentum sub Valentis Imperatoris tempore caput eiusdem S. Io. Baptiste, in eam, ex Coslai Vico, propè Chalcedonem, transferret. Sozomenus, Prosper, Cedrenus rem narrant; sed hi duo variant in tempore, ille parum probabilem habet narrationem, vt a scriptore Macedoniano petitam. Sed, quod spectat ad eiusdem venerandi capititis inuentionem, nulla est ferè historia, quæ tam varie narratur. porro tam apud Græcos, quam Latinos, publicis monu-

D

mentis, duplex memoria anniuersaria die peragit, duplicitis eiusdem præcursoris capititis inuentionis. quarum prior illa dicitur facta, ex ruderibus antiquæ Herodis Regiæ, posterior vero, ex agro Erines, unde translatum est C P. ^{līm}.

Theodosius, quod cuperet Orientalem ecclesiam ab omni hæreticorum labore purgatam prorsus reddi, eiusmodi edidit sanctiōnem. *Hæreticorum polluta contagia pelli, urbibus vicinis proiurbari, ac nullis penitus inbemus patere conuentibus ne quoquam sacrilega Cohors talium hominum colligatur: nulla eorum peruersitate vel publica conuentu, vel latiora erroribus secreta tribuantur.* e Ex qua constitutione Socrates erroris arguitur, dum ait, non nisi Eunomianos a Theodosio fuisse exagitatos, reliquis autem conuentus agere permisum. pergit Socrates comimorare, quomodo Nouatiani, Ariani, & alij hæretici fuerint inter se diuisi, & in ritibus ecclesiastarum, maximè Romana, recensendis, labitur.

S. Augustinus, hoc anno 3. a reditu suo in Africam, a populo Hypponenstentus, & Valerio Episcopo, licet inuitus, & reclamans, ordinandus oblatus, fit presbyter: & accepto horto a Valerio Episcopo ibi edificat Monasterium, colligens fratres eiusdem propositi, nihil habentes, sicut ipse nihil habebat, viuens secundum regulam sub sanctis Apostolis constitutam, maxime ut nemo quidpiam propriū haberet, sed eis essent omnia communia, & distribueretur unicuique sicut opus erat. Possidius c. 4. & ipse sermone 49. de diuersis.

Cum autem sic ordinatus, cogeretur a Valerio Episcopo verbum Dei populo mini-

a li. 5. c. 14.

b l. 10. de Pa-
gan. Codice
Theod.
c l. 11. eodē
tit.

Theodosi
S. Ioan. Ba-
ptist. trans-
fert in Basili-
cam a se
C P. li extrā
etam.

e l. 20. de
hær. Codice
Theod.
f lib. 5. cap.
20.

Aug. ordi-
nat̄ presby-
ter: & edifi-
cat Mona-
sterium.

strare, nec sibi videretur tantæ esse doctrinæ, ad tam grande munus, inducias saltem Libellū suppetit in sequens Pascha, cum per fratres ad eum allegatos, tum per libellum supplicem, qui extat apud ipsum, epist. 148. dignissimum, qui legatur ab omni, qui ministerium verbi obiturus sit. Tentauit S. Valerius, quod ante nullus Africanorum Episcoporum attigerat, vt presbyter Euangelium prædicaret, cum non nisi Episcopi id munus obirent: quem imitati postea alij sunt Episcopi, de qua re gratulatur post Augustinus Aurelio Carthagin. Episcopo epist. 77. eam quidem consuetudinem Africarum Ecclesiarum reprehendit aliquando S. Hieronymus epist. 2. ostendens ex Apostolica institutione manere, vt doceant presbyteri in Ecclesia, quod siebat in Orientalibus Ecclesijs.

Presbyter factus, aduersus Manichæos certamen inicit, seducto enim ab eis amico quodam suo, Honorato nomine, ad eum reuocandum scripsit de Vtilitate credendi liberum, eo quod irriderentur fideles, qui credere iuberentur, vbi plura habet de certitudine fidei Christianæ, & certitudine in credendo: addidit, & aduersus eosdem hæreticos de duabus animabus Commentarium, quo refellit eos dicentes, alteram a patre, alteram vero creatam a Principe tenebrarum.

Inter hæc Aurelius, ex Diacono eiusdem Carthagin. Ecclesie, factus Episcopus, litteris salutavit Augustinum presbyterum hoc ipso presbyteratus eius exordio, ad quem rescribens Augustinum ihortatur ad tollendas concessiones, & ebrietates, quæ per occasionem Agapum, ex institutione Apostolica inductorum, sed per abusum corruptarum, adeò inualuerant, vt in honorem etiam beatissimorum martyrum, non solum per dies solemnes, (quod ipsum magnopere est lugendum) sed etiam quotidie celebrarentur; idque exemplo transmarinarum Ecclesiarum, in quibus aut nunquam ea corruptela fuerit, aut sublata sit; quia autem res erat admodum inueterata, persuadet lenitate, non autem seueritate agere, magis docendo, quam iubendo; magis monendo, quam minando, sic enim agendum esse, cum multitudine, seueritatem vero exercendam in peccata paucorum. Praestitit quidem cuncta Aurelius, quæ Augustinus suavit, & modo, quo suavit, si quidem post sex annos, ex auctoritate Generalis Concilij Carthagine congregati, omnia ista sublata sunt. Irrepserat quoque eadem corruptela concessione in memorijs defunctorum, quas sanctus Augustinus ita tolli suadet, vt tamen consultum velit pijs oblationibus, pro animabus defunctorum; nempe, ut quæ ad eorum sepulchra deferuntur, erogarentur in pauperes; quas cum Aurelius sustulisset, ex eoque populus ab omni pro defunctis piorum officiorum frequentatione cessaret, opus fuit Christianos ad eas praestandas pro defunctis oblationes Ecclesiastica lege compellere. Quamobrem in eodem Concilio Carthagin. 4. cap. 95.) sic decreuere. *Qui oblationes defunctorum, aut negat Ecclesias, aut cu[m] difficultate reddunt, tanquam egenorum necatores, c[on]communicentur.* Epist. illa Augustini est num. 64.

Oblations pro defunctis, legi Ecclesiastica statutæ.

Hoc ecclæ anno cæpta sunt dissensiones illæ inter S. Epiphanius Constantiæ Cypræ Episcopum, & I. Ierosolymit. Episcopum, occasione hæresum Origenis, quas ille vna cum Rufino, Palladio, Isidoro, & alijs, compluribus defendendas, ac propagandas infeliciter suscepérat; & Epiphanius, pro suo fidei Catholice ardore, illum, vt desisteret, monuerat, cum vocasset Origenem Arij, & aliarum hæresum parétem, ex quo concitata est magna Ioannis in Epiphanium indignatio, constat ratio temporis ex epistola S. Hieronymi ad Pammachium 101. scripta post sequentem annum, in qua numerat tres annos a suscepta contentionis exordio ad tempus illius epistolæ.

Christi Annus Siricij Pap. Valentini. 17. Impp. Arcadio A. 2. Coß.
392. 8. Theodosij 14. & Rufino

Senatus nomine, Symmachus relationem dirigit ad Valentinianum in Gallia agentem, de repetenda Ara Victoriae, & sumptibus ceremoniarum: de qua S. Ambros. in or. in fun. Valentiniani. *Ante diem moris, templorū privilegia negantur: insurgentibus, quos reueneri posset. Astabat virorum caterua Gentilium, supplicabat Senatus,*

Non

A Non metuebat hominibus desplicere, sed Christo. Paulinus hanc posteriorem, cum prior re relatione confundit.

Valentinianus in procinctu expeditionis Italicae aduersus Barbaros in eam irrum-
pentes, adhuc Cathecumenus, sanctum Ambrosium suminopere expetens, tum ut ab
eo baptizaretur, tum ut Comitem Arbogastem, Francum, summae potentiae virum, sibi
placaret, i.e. kal. Ian. apud Lugdunum, ipsius Abrogastis insidijs necatur: anno etatis
21. Imperij 16. & m. 6. cum quadrimus imperare cœpisset, secundum Zosimum, & ca-
dauer exanime suspedio infamatur. Paulin. Ambr. in or. in fun. Valentini. Epiphan.
de pond. & mens. Rufin. Socr. Sozom. Zosim. Marcellin. vno anno lapsus, Hierony-
minus epist. 3.

Valentinia-
nus insidijs
Arbogastis
occiditur.

B Delatum cadaver Mediolanum, S. Ambrosius, ex Theodosij voluntate, Sarcophago
condendum curauit, tumque panegyricam orationem habuit, in qua plura de eius lau-
dibus, & illa in primis communia cum Gratiano fratre, Beati ambo, si quid mea ora-
tiones valebunt, nulla dies vos silentio præteribit: nulla in honore vos mea transibit ora-
tio, nulla nox non donatos aliqua precium mearum contextione transcurret, omnibus vos
oblationibus frequentabo.

Dé inœnore Theodosij, & suo, ob necem Valentiniani, Ambros. epist. ad Theod. 34.

Arbogastes Comes euehit in Imperium Eugenium quendam, obscurum genere,
rhetorici facultatibus, quas publicè professus erat, tantummodo clarum, in Aula ver-
satum, Rhicomeri Duci familiaritate coniunctum, & eius commendatione, ab ipso
Arbogaste in familiaritatem acceptum. Zosim. lib. 4.

C Eugenius Imperator legationem ad Theodosium, pro pace misit, nulla facta Arbo-
gasti mentione, inquit Zosimus. Sed Rufinus addit missos tunc fuisse etiam Legatos
Sacerdotes, qui eum culpa purgarent, insontemque penitus monstrarent. Theodosius
in deliberando, legatisque conuenienter respondendo, cunctans, de expeditione ad-
uersus Eugenium paranda cogitat. Eugenius Christianus quidem, sed erga Christianam
Religionem non sincere affectus, ex diuinatione, per victimarum imolationem,
viscerum inspectionem, & obseruationem siderum a Gentilibus deceptus, maximè a
Flauiano magni nominis viro, & in eo genere diuinationis, peritissimo habito, quasi
victor futurus, ad bellum se parat. Sozom. Rufin. b

a lib. 7. c. 22.

b li. 2. c. 33.

D Flauiano P. V. & Arbogaste Comite potentibus, Aram Victoriae, & sumptus cœrimo-
niarum, toties ab alijs Imp. denegatas, Eugenius, oblitus fidei suæ, concedit; quod
audiens Ambrosius, Mediolano relieto, quo ille festinato veniebat, Bononiam demig-
rat; quo iam ab Episcopo, ad translationem S. Agricolæ martyris, inuitatus fuerat,
indeque progrereditur Fuentiam, & post aliquot dies Florentiam, inuitatus accedit,
declinans magis aspectum sacrilegi, viri, quam formidans imperantis iniuriam, ex
Paulino. Tunc, epistola ad Eugenium data, reddidit rationem, cur ipso non expectato,
recesserit, & pluribus monet, non licuisse illi reddere Gentilibus, quæ reddidit, episto-
la est 15. in edit. Sixti, hoc principio, secessionis meæ causa timor Domini fuit, ad quem
omnes actus meos, quantum qua diriger, neque unquam ab eo mentem defleclere, nec
pluris facere cuiusvis hominis, quam Christi gratiam, consueui. Nemini enim facio iniuri-
am, si omnibus Deum præfero, &c.

E S. Ambrosius Florentia rogatus dedicat Ecclesiam, a Iuliana clarissima femina
erectam, nomine, sancti Laurentij (sed in memoriā tanti viri, Ambrosianam dictam)
sub Altari condens reliquias, Martyris Agricolæ, quas Bononiae acceperat, habuit ibi
dem luculentam orationem, laudans religiosæ feminæ studium in erectione Basilicæ,
sed magis quod de viuis lapidibus nobilium templum Deo dicaret, nempè tres filias,
vnâ cum filio: hæc Paulinus, qui & plura mutua officia inter S. Zenobium, & S. Am-
brosum commemorat, & præclara miracula ibidem, Apostolis digna, edita. Putatur
ibi mansisse ad biennium, non enim auctore Paulino ante Mediolanum est reuersus,
quam Theodosius in Italiam descendit aduersus Eugenium, quod contingit 2. Arca-
dij, & Honorij Consulatu.

Mater tres
filias cum fi-
lio dedicat.

S. Ambros.
Florentię p-
biēniū egil-
se putatur.

Interim dum Eugenius sacrilegis editis diuinum numen, multa Gentilitia super-
stitioni indulgendo, offendit; Theodosius pijs editis in Gentilitiam impietatem, &c

^a L. 12. de hæreticā perfidiam, illud conciliare studet. ^a Quod verò generaliter occasione Iouiniāni, & sociorū eius Monachorū vagantiū, ne in ciuitatibus Monachi apparerēt, sed de serua loca peterent, sanxerat, quoniam hoc vertebatur in iniuria, & damnum bonorum, emendat noua sanctiōne. ^b Et de ferijs Paschalibus ita. *Aetius omnes sine publici, suis priuati, diebus 15. Paschalibus conquiscans, &c.* Et de debitoribus ad Ecclesiās confugiētibus. *Publicos debitores, si configiēdū ad Ecclesiās crediderint, aut illico extrahi diletebris oportebit, aut pro his ipsoſ, qui eos occultare probātur Episcopos exigi, &c.* cuius vigore legis cōpulsus aliquādo S. Aug. pſoluere quod debebat, is, qui cōfugerat ad Ecclesiā, p ei⁹ debiti dissolutione, de collecta faciēda in populo litteras dedit epist. 215.

S. Augustinus hoc ipso anno publica disputatione cōtulit cum Fortunato presbytero, Manichæo, Hippone Regio, spectante & audiente populo excipientibus eam notarijs. Extant ipsa Acta. Possidius cap. 6. cum ait, *deficiente reſponſione, ultimo collatiū ſe cum suis maioribus, ea, qua refellere non potui: & ſi ſibi forie de his ſatis minimè feciſſent, ſua anima conſulturum. Sed iſ, eam conſuſionem non ferens, de illa cimitate receſſit, nec amplius rediſt.*

Scriptū autem post hæc idem Augustinus duos libros de Genesi ad literam, contra eosdem Manichæos: nec non aduersus disputationem Adimanti, Manetis discipuli: retract. 1. cap. 18. & 22.

Successorem Fortunati prouocat Augustinus epist. 244. ad satisfaciendum quæſtio ni, in qua defecrat præceſſor eius, alioqui, inquit, *diſcede hinc, & noli peruertere uias Domini, &c.*

Miferatus quoque Augustinus infirmam etiam plebeculam a Donatiſtis antiquis in Africa Schismaticis deceptam, psalmum, qui eis cantaretur, Abecedarium, per lati nas literas fecit, quo inuitarentur, & docerentur de vera Ecclesia. Edidit quoq; egrediū Commentariū aduersus Donati epistolā, quæ, cum præ manibus ferè omnium hab eretur, magnum inferebat legentibus detrinentum, qui haētenus desideratur. Retract. 1. cap. 2.

Sed & vſque ad ſequente mēnum, quo creatus est Episcopus, edidit duo volumina de ſermone Domini in Monte. Retract. 1. c. 19.

Differuit & ſuper Pauli epistolam ad Romanos: & expofitionem elaborauit epifto lae ad Galat. & de diuerſis qq. prolixum opus. Cominentarium de mendacio, & traſtationem de fide & ſymbolo. Retract. c. 23. 24. 26. 27.

S. Hieronymus hoc anno ſcripſit ad Dextrum V. C. Prefectum Prætorio, Paciani Epifcopi Barcinonensis filium, amicum ſuum, rogatu eius, indicem auctorū noſtrā religionis. meminit Marcellin. in Chronico, traditque recenſitos ab eo viros illuſtres 135. In fine eius legitur, quid ipſe ſcripſiſſet Hieronymus ad hunc vſque annum.

Qui liber cum perueniſſet ad manus S. Augustini, præter alia, quæ in eo deſiderauit, exquifiuit, quo conſilio aliquos scriptores Ecclesiasticos prætermiſerit, epift. 9. ſed & mirandum eſt, cur ipſe; cum lucubrationes omnes a ſe editas vſque ad præſentem annum Imperij Theodosij 14. recenſere ſe dicat, ex eis tamen aliquas prætermiſerit, né pè commentarios in Pauli epift. ad Ephes. quos ſe teſtatur ſcripſiſſe paulo poſt, quām Alexandria reſeiſſet, quo profeſtus eſt ſtatiū, vt Roma rediſt Ierosolymam, niſi quis velit illud, quod ibi, nuper, ait, vltra ſeptennium complecti temporis ſpatium. Inſi

per ad Pammachium ſcribent (epift. 52.) paulo poſt miſſum ad eum Apologeticum (quem ante hoc tempus ſe ſcripſiſſe teſtatur in eodem commentario, de Viris illuſtri.) meminit de ſexdecim prophetarum libris a ſe in Latinū ex Hebræo versis; de Iob quo que in lingua noſtrā tranſlato, & τῶν ὑπὸ ναυμαχῶν in Prophetas 12. & aliorum, que Romam miſſa ſignificat. Niſi dicamus de eo, quod de valde abundante diuinitijs dici lolet, adeo prædiuītem fuliſſe, vt numerum neſcierit ſuarum diuinitiarum. Quod verò ait Hieronymus ſe hoc anno, cum illa ſcriberet, multa habuiſſe in manibus de opere prophetali, planè alluuiſſe viſu eſt ad ea, quæ ipſe habet in epift. ad Chromatium Epifco pum Aquileiensem, in qua præter alia, ſe ſcripſiſſe dicit de optimo genere interpretan di ad Pammachium, & ad Nepotianum, vel de Nepotiano libros duos, & alia, quæ enu merare longum eſt, quæ vltima periodo viſu eſt clauiſſe, quæ dicit ſe habuiſſe præ ma

nibus

A nibus nondum expleta, cum librum illum edidit.

S. Epiphanius hoc anno scribit epistolā, quae est apud Hieronym. 60. ad Io. Ierosoly morum Episcopum, quem sibi magnopere indignatum audierat, varijs quidē alijs pra textibus, sed re vera, quod cum Origenis fautor esset, ac sectator, Epiphanium sciret esse eius aduersarium, & impugnatorem, colligitur quidem tempus datæ Epiphanij epistolæ, ex epistola Hieronymi 61. ad Pammach. aduersus Io. errores, quam constat scriptam anno sequenti, cū meminerit in ea de ingenti illo deliquio solis, qui contigit anno 393. in cuius epistolæ fine testatur Epiphanium ad Io. scripsisse. Vnus prætextus indignationis erat, quod Epiphanius Paulinianum S. Hieronymi fratrem, Diaconum & presbyterum in aliena diœcesi ordinasset, fatebatur Epiphanius se ordinasse, & quidem nolentem, & reluctantem, sed ex necessitate, cum SS. Presbyteri Hieronymus,

Epiph. quā-
do scriperit
ad Io. Ieros.

B & Vincentius, propter verecundiam & humilitatem, nollent debita nomini suo exercere sacrificia: sed extra eius diœcesim, in Monasterio fratrum, & fratum peregrinorum: sed & ex vsu Cypriorum Episcoporum: alter prætextus, quod audierat, Epiphanium in sacrificio sic orare, *Domine, præsta Ioanni, ut recte credat.* fatetur se quidem in corde semper hoc orare, non tamen vñquam in alienas aures id protulisse. Sed in fine orationum, pro sermonis consequentia solitum dicere, & pro omnibus, & pro illo quoque. Custodi illum, qui prædicat veritatem, vel, Tu præsta domine, & custodi, vt ille verbum prædicet veritatis. Arguit illum deinceps hæresum Origenis, & hortatur ad resipiscientiam confutans eius errores, & sic concludens epistolam. *Cum hæc ita se habeant, dilectissime, custodi animam tuam, & define circa nos murmurare, &c. ac de*

Hier. p ue-
recundia, &
humil. recu-
sat sacrifica-
re.

C gen. Sed ante illud de Palladio interseruntur illa: *præterea audiui quo/dam murmu-
rare contra nos, &c.* de velo scilicet pendente in foribus cuiusdam Ecclesiæ, habente imaginem quasi Christi, vel sancti cuiusdam, quod zelo incensus confidisset, quod apparet confitum esse additamentum, malè assutum ab aliquo Ikonoclasta, qui abuti voluerit auctoritate S. Epiphanius ad suam hæresim confirmandā, quod nec nouū est apud hæreticos, & alias in ipso S. Epiphanio usurpatum, cum in secundo Concilio Nicæno Ikonoclastæ citarint plura scripta, quasi S. Epiphanius, quæ falsitatis redarguta fuerunt a defensore, & a S. ipso Ioanne Damasceno, oratione de imaginibus, & hoc quidem additamentum, vt nondum confitum non fuit prolatum in illo Concilio. Sed de

Calumnio-
sum addita-
mentum ad
epif. Epiph.

D mus verum fuisse, quod confitum diximus, ne id quidem veritati, & Ecclesiastice con suetudini officit, imò potius eam comprobat. Cum S. Epiphanius iustè excanduerit, quod alicuius profani hominis imago in sacro velo depicta, quasi Christi, vel alicuius sancti, ad limen fuisse appensa, & propterea Zelo incensus illam disciderit, quod factum non modo confutat hæreticos, sed & redarguit Catholicos, si quando ornatus causa in Ecclesia suspendunt aulæ, quæ profanas, & sàpè Gentilium, & interdum turpes imagines habeant.

E **H**onorium quidem, Imperatorem a Theodosio hoc anno appellatum, Socrates Prosp. & Marcellin. tradunt; sed nonnulla extant Rescripta data anno superiore sub titulo Honorij Imperatoris.

De ingenti solis Eclipsi; supra citati auctores, & Hieronym. epist. 61. ad Pammach. de erroribus Io. Ierosolym. mentionem faciunt.

Io. Ierosolymit. Episcopus litteris Epiphanij acrius incitatus, Encyclicas litteras publicavit in Epiphanium acres, & acerbæ, & alteras ad Theophilum Alexandrinum dedit, quarum occasione Hieronymus, cuius causa cum Epiphanio videbatur esse communis, inuitatu maxime Pammachij, scribendam sumpsit de tota causa Apologeticā epistolam ad Pammachium, quæ est num. 61. & ad Theophilum alteram, grauissimâ vtramque, & lectu dignissimam. Reddit igitur primum rationem, cur demum post triē

Nolo in su
spicione hæ
refis quen
quam esse
patientem.
Hier.

nium a cœptis dissidijs, scribat. Deinde expostulat cum Ioanne, quod ab Epiphanio de hæresi reprehensus, ad alium rescribat, *Palæstina*, inquit, *interrogaris*, & *respondes*. *Aegypto*: quod Origenis hæresum accusatus, se purget de Arianismo, & alijs hæresibus. *Nolo*, inquit, *in suspicione hæresis, quenquam esse potientem* &c. *Nunquam de amicorum iudicio glorieris, illud verum est testimonium quod ab inimica noce proferatur* &c. & octo obiectiones Epiphani, de fide Catholica violata, recenset: Ioannem mendacij, & calumniæ in Epiphanium redarguit. item quod insectatus sit Orthodoxos, & se maxime, quem excommunicauit, & cui postulauit, & impetravit exilium. Theophilus de tota causa edocetus, & a Ioanne falsis relationibus preoccupatus; quasi de alia re, quam de fide esset controuersia; Legatum mittit, bona fide, Isidorum Origenistam, paria cum Ioanne sentientem, quem putabat Catholicum, ad pacem inter dissidentes conciliandam, quam legationem Hieronymus in odium Ioannis exagit, denique ut furtim subrepta fuerit, a submisso pseudomonacho epistola Ioannis a se in latitudine translata, commemorat, ob quam ut fallarius arguitur, & proditores vehementer insectatur. Theophili consilium quale fuerit in tanta re, non sane probandum, indicat Hieronymus epist. 68. ad ipsum, *super nefaria hæresi*, inquit, *quod multam patientiam geris, & putas Ecclesia nescieribus incubantes, tua posse corrigi lenitate, multis sanctis displaceat; ne dum paucorum penitentiam praestolari, nutrias audaciam perditorn, & factio robustior fiat*.

Tandem, opera fortasse, eiusdem Theophili Episcopi Alexandrini inita est concordia inter Hieronymum, atque Rufinum, aliosque gregales, Origenis erroribus, silentio condemnatis, sed non diu durauit.

Concilium Hippōnense Generale Africæ.

Hoc anno, Hippone regio, in Africa, celebratum est generale Concilium ex toto Africana Provincia Episcopis, ad collapsam disciplinam Ecclesiasticam in integrum restituendam, quod quidem egregie præstitum est; Quadraginta vnius Capitulorum eius Breuiarium est confectum, quo facilius innotescerent, idque decreto Concilij Carthagin. 4. habentur ijdem Canones in Concilio 3. Carthagin. sæpe citantur.

De fide & Symbolo, iubentibus Episcopis, in Concilio congregatis, Augustinus presbyter adhuc, disputauit (quam disputationem in librum conuertit) tanta cum omnium approbatione, ut Valerius inuidiam metuens, cogitare coepit de subrogando eo sibi adhuc viuenti, in Episcopum coadiutorem, quod cum Aurelio tum contulit, & post perfecit. Possidius cap. 7. & 8. Retract. 1. cap. 17.

Theodosius præparatur ad bellum, non tam armorum, telorumque quam ieiuniorum, orationumque subridis: nec tam excubiarum vigilijs, quam obsecrationum pernoctatione munitus; circuibat cum Sacerdotibus, & populo omnia orationum loca, ante Martyrum, & Apostolorum thecas iacebat cilicio prostratus, & auxilium sibi fida sanctorum intercessione poscebat. Rufin. ^a Consulit & per Legatum Eutropium, virum clarissimum, Anachoretam Io. de euentu belli, qui vt primam de Maximo ei victoriam prædixerat incruentiam, ita hanc, licet non absque plurima vtriusque sanguinis inundatione, promittit. idem Rufin. sed & post obtentam victoriam prædictisse obitum ipsius Theodosij, Euagr. tradit, Vit. SS. PP. c. 1. & Theodore. ^b

Quod mirum est, in tanta expeditione, non modo noua Tributa nō imponit Theodosius, sed & recens indictum, remittit. *Aeraria præstationis adiectio, quam circa prius cancriiudinem provincialium humeris Tatianus (ante biennium Consul) impausit, a cunctis penitus salubri moderatione remouenda est.* L. 23. de Ann. & Trib. Cod. Theod. (in quo falsus est Sozom.) sed & illud Augusta munificentia; quod statuit de bonis proscriptorum duplii Rescripto, quorum hoc est posterius. *omnia proscriptorum bona, que fisci nomine singularis quibusque Tatianus eripuit, vel ipsis, qui gladio acerbiorem stylum passi, cruminas suas nuditate fleuerunt, vel eorum filiis, ac propinquis,*

Theodosius
parat se in
Tyrannum
ieunijs &
precib.
a lib. 2. c. 32

Parans bel
lum remit
tit exactio
nes.

qui

A qui cruentas exceperere sententias, restitui mox iubemus: ita ut omnes, qui aliquid ex huiusmodi bonis nostra liberalitate meruerunt, restituere adepta cogantur.^a Hæc attendant, qui pauperum lucretum ex acerbioribus exactiōibus, & clamoribus Deum sibi infensum reddunt. Alijs edictis licentiam comprimit militarem. Nemo militans a suo hostiū salgari aliquid nomine postuleret, id est ne lignum, aut oleum, calcitrae poscantur.^b etiam pro annonarijs speciebus, exigere pretium, & in eos, qui ditiorum sibi procurarent hospitium, ista fanciuit. Si quis mensorum nostrorum manu, qua deputata singulis quibus domus erat, & pestibus hospitalitati nomen adscribunt, delere non dubitauerit, ad instar salis, reus, ex hac auctoritate teneatur.^d

Nec minus mirum illud, quod maledicente sibi nulli poenæ sanxerit subiugari, sed tantum ad se referri, quoniam, inquit, si id ex lenitate processerit, contemnendum est:

B si ex insania, miseratione dignissimum: si ab iniuria, remittendum.^c

Hoc anno Alippius Tagastensis, Augustini in vita instituto collega, Ierosolymam profectus, S. Hieronymum inuisit, nec multo post reuersus in Africam, creatus est Episcopus Tagastensis. epist. Augustini 8. & apud Hieronymum 86.

Nepotianus, relicta sæculi militia, in qua clarus apud Imperatorem vigebat, vitæ clericali addic̄tus; per se, & per auunculum Heliodorum sapientius, & instanter petierat a S. Hieronymo, transmarinis epistolis, quod hoc anno demum ille præstitit, scribens ad eum libellum, de Vita Clericorum inscriptum. Colligitur tempus ex fine eiusdem lucubrationis. Quod vero inter alias admonitiones (quod ad antiquum usum pertinet) de clericorum vestitu. S. Hieronymus, Vestes, inquit, pullas, æquè deuita ut candidas; nos admonet clericorum habitum neque pullum, (nam is erat Monachorum, ut colligitur ex pluribus eius locis, ut epist. 22. & Epitaphio Marcelli) neque candidum fuisse (qui olim erat Romanorum, eo vero tempore Nouatianorum, qui se mundos iactabant, & dici volebant) castaneum vero, seu violaceum antiquo usum receptum, & retinetur usque ad hoc tempus ab Episcopis, qui non sunt ex ordine claustralib; & a familia Pontificis, & Seminariorum, & alijs. Irrepissé autem color niger in clerum videtur, cum & Monachismus in nonnullis Ecclesijs a Clericis est receptus.

D E Vgenius cum Arbogaste, & Flaviano Praefecto, ducibus exercitus, quod Ecclesia Mediolanensis Tyranni munera respuerat, nec in oratione cum sacrilego communicare voluerat, Mediolano recedentes, minati sunt, cum victores reuertissent, stabulum se esse facturos in Basilica ecclesie, atque clericos sub armis probaturos. Paulin. in Vita. S. Ambros. consilium eorum fuit munitis Alpibus, Deorum simulacris, Iouis Fulminei, & Herculis; & illis tuto praesidio occupatis, Theodosium aduenientem expectare. August. de ciuit. Dei 5. cap. 20. At Theodosius relictis Constantinopoli filijs duobus, A.A. Arcadio & Honorio; primarijs ducibus, Timasio, & Stilicone; Gaine, atque Saulo, federatorum barbarorum ductoribus, & Bacurio Rege Iberorum, iter ingreditur, nouis edictis insectatus hereticos progressus ad Alpes praevente signo Crucis, cum hoste configlit, & magna vtrinque cæde edita, priori die (nam per biduum pugnatum affirmant) peiores tulit partes Theodosius, nocte prelium consecuta, prostratus in preces, diuinatus monitus de victoria, duobus illi Apostolis apparentibus, (qui & in eius nummo conficiuntur, ex una parte, Sacerdotali habitu, & ex altera ipse Theodosius, vna manu Euangelium, altera crucem gestans) redintegrato prælio, ipsi metu Gentiles auctores affirmant, pro eo, Deo sic annuente, ventos ipsos pugnasse, & spicula in hostes retorsisse. hinc illa apud Claudianum Panegyri. ad Honor. In eius 3. Conf.

O nimium dilecte Deo, cui fundit ab antris
Aeolus armatus hyemus, cui militar Aether,
Et coniurati veniunt ad Classica venti.

^a L. 12. &
^b 13. de bon.
proscript.
Leyes pro
disciplin a
militari.
^c L. 18. 19.
20. de erg.
mil. ann.
^d L. 4. de
mens. C.
Theod.

Lenitas
Theodosij
in iniurijs.
^e L. 1. si q's
maledix.
Imp. Cod.
Theod.
Hier. scrib.
ad Nepotia
num libel-
lū de Vita
Clericorū.

f 1. 22. de he-
ret. & 23.
codem titu-
lo C. The-
odosius:
In ipso be-
li procinet
exagitat h
reticos Th
odosius:
nunc alii li-
beram fidu-
an' perfida
indulgenc.

Victoria
gloriosa de
ostibus, &
e Idolis; &
Clemens.

a li. 5. c. 26.

Io. Mona-
chiobitus.

Hier. scrib.
de opt. ge-
nere inter-
pretandi.

Ad Furiam
iteni de Vi-
duitate.

Syn. CP. na
i causa duo
rū episcop.

Dedicatio
Apostolatī
CP. li.

Ep̄s. nō de-
ponendus,
nisi de ep̄o-
ru. p̄uincia
la tentet.

Victor iraque, fauente Deo, Theodosius eiwasit, Eugenio Tyranno ad ipsum perducto. & interfec̄to, & Arbogaste in fuga se ipsum, pr̄a desperationē, cōfcediente quæ religioso Principi gloriōsior victoria, de frustratis opinionibus Paganorum, quām de interitu Tyranni fuit; & duorum tantum illorum sanguine' ciuile bellum extinctum est; reliquis prelio superflītibus, veniam impertijt, iis maxime, qui ad ecclesiās confugeant (quos hac occasione Christianos fieri voluit) intercessione in primis sancti Ambrosij, prius per Diaconum directa; mox ipsomet Aquileiam illi occurrente, ad cuius pedes Sacerdotis prouolutus Christianissimus Imperator, testabatur, meritis, & orationibus eius seruatum se esse. Paulinus in vita Sancti Ambrosij, & S. Augustini de civitate Dei. a Rem totam plenius narrant Rufin. Theodoret. Sozom. Socrat. Zosimus qui in hac narratione multa peccat, & vt solet, odio Christianorum, in multis mentitur, in quibus ab alijs redarguitur, Gentilibus etiam eius temporis. Maxima planè extitit victoria, qua non modo stetit Imperium, sed & ipsa Christiana religio, quā euertere Gentiles, inanibus Dijs confisi, moliebantur. Contigit autem 8. Id. Septembr. ut habet Socr. ad ripam amnis, nomine, frigidi.

b li. 6. c. 24. Admiranda quæ contigerint Constantinopoli, & in Aegypto, dum pugnabatur, refurunt Sozom. & Euagr. Vit. SS. PP. qui obitum non multo post consecutum, Ioannis celeberrimi Monachorum, ibidem commemorat.

C Praeclarām adeptus victoriam Theodosius, Mediolanum cuim venisset, vnde non discessit; quia hostes in acie strati sunt, abstinuit a consortio Sacramentorum, donec Domini circa se gratiam, filiorum experiretur aduentu, inquit Ambros. in ora. in fun. extat can. pœnitentialis, in antiquis ritualibus libris, 11. ordine, vt qui in bello cædē fecissent, abstinerent 40. diebus. certè quidem diuina lex (Num. 3 1.) noluit esse huiusmodi viros, absque aliqua purgatione, qua traditum est, ut qui licet mandato Dei homines occidissent, ijdem tamen tribus, & septem diebus lustrarentur.

D Præcesserunt obitum Theodosij, (qui contigit anno sequenti, 16. Kal. Febr.) hoc anno, a mense Septembri, quo obtenta fuit victoria, terræmotus, quibus nonnullæ regiones quassatae sunt. Marcellin. in Chron. iugis pluviæ, & vltra solitum cālico tenebrosior. Ambr. in eius funere, Hieronym. aduersus Vigilantium, meminit inter alias orbis regiones, Palæstinam quoque dire vexatam esse terræmotu, occasione impurissimi Vigilantij, qui profectus ex Hispania, hæreticus, inter Catholicos latebat.

E Scribebat hoc anno Hieronymus epistolam de optimo genere interpretandi, ad Pā machium, ea occasione, quod accusatus fuerat, de epistola Ioan. episcopi Ierosolymitanī male versa, est, numero 101. scripsit item ad Furiam, de viduitate seruanda: id ea ab ipso expertente; nam ait in fine. Scio me ante hoc fermè biennium edidisse libros contra Iouianum. quos 14. Theodosij editos, supra monstratum est.

Hoc eodē anno apud Balsamonē celebrata ponitur Synodus Cōstantinopolitana, in causa vertéte inter Agapiū, & Gebadiū, vtroq; sibi vindicāte episcopatū Bostrēsem. In qua Synodo, inter ceteros, affuere, Neclarius Constantinopol. Theophilus Alexandrinus, Flauianus Antiochen. Helladius Cæsareæ Cappadociæ, Gelasius Cæsareæ Palæstinae, Gregorius Nyssenus, Amphilius Iconij, Theodorus Mopsuestiæ &c. Mirū est tot, ac tantos Episcopos, de duorum controuersia episcoporū conuenisse; & magis etiam mirum, tantæ Synodi nullam fieri apud antiques mentionem. Sed obseruādum est, conuenisse hos, initiatos a Rufino P. P. apud quem summa erat in toto Imperio Orientali, auctoritas, ad dedicationem nouæ Basilicæ Apostolorum Petri & Pauli nomine ab eo erecta trans mare, prope Chalcedoneim, dictam communiori nomine Apostolæum: praterea uero etiam ad suam, per sacram baptismum, initiationem. Atque hic ille videtur esse episcoporū conuentus, de quo Palladius in Lausiac. cap. 2. Hac igitur occasione Constantinopoli cum essent Episcopi, post sacra ex more expleta solemnia, (quod etiam in Encenij Antiochiae, & Ierosolymæ factum legitur) ijdem conuocati episcopi controuersiam inter duos, illos episcopos obortam definiuere, eo modo, quo acta declarant, nimirum ex sententia Theophili Episcopi Alexandrini, non licere deponi episcopum a duobus, vel tribus alijs Episcopis, sed maioris tantum Synodi arbitrio, nempe eiusdem prouincia episcoporū sententia.

A Constat ex episcopis non ociōsē recitatis, duo illa Orientalis Ecclesiae lumina, post Basiliū, & Gregor. Nazianz. Nyssenū, & Amphilochium in hunc usque annum ui-xisse, ut quæ apud Nazianzenum in Parænetico carmine, ad Olympiadem leguntur, de Amphilocho, aliter, quam de morte intelligenda sint; quem quidem Amphilochium exæquare videtur Hieronymus Basilio, & Gregor. epist. ad Magnum, num. 84. cuius cū idem unum tantum Commentariorum de spiritu sancto commemoret, plures extitisse patet ex Theodoreto, qui plures citat.

Gelatius porro Cæsarea Palestina Episcopus, accurati, limatique sermonis fertur quædam scribere, sed calare, inquit Hieronym. in script. eū uero citans in Dialogis Theodoret. virum in primis admirabilem uocat, quique Cæsariensem agrum diligenter excoluerit.

B Colligitur denique Theodorum Mopsuestenum Episcopum ad hunc saltem usque annum inter Catholicos militasse.

Hoc eodem anno Adrumeti, in Africa, celebrata esse Synodus reperitur, missaque ad eam Legatio ab Aurelio Episcopo Carthagin. quæ autem ibi decreta fuerint, haud apparet, quod diuersorum Conciliorum Canones in unum collecti, simul, sub uno titulo Concilij Africani, habeantur admixti.

Hoc eodem anno celebratum est a Donatistis in Africa, Bagaiense Concilium in causa Primiani, & Maximiani Carthaginem, in Schismate, inter eos ipsos, Episcoporum, conuenientibus trecentis decem Episcopis, in quo damnatus est Maximianus, cum anteā in Cauernensi Concilio apud Carthaginem a quinquaginta tribus Episcopis, & in altero a centum, & amplius damnatus fuissest Primianus. Legendus

C est S. Augustinus in ps. 36. & contra Crescon. lib. 3. & 4. In quo admirandum est, quod cum secta Donatistarum disiecta esset in plures, & minutissimas partes, in una tamen parte tantam fuisse multitudinem Episcoporum, ut in uno eius partis conuentu 310. nū marentur. Ex quo coniicias infinitam prope eorum multitudinem, qui Schisina i. lud sectarentur; quorum ea peculiaris fuit insania, iam inde a Constanti Imperatoris temporibus, ut studio martyrij, obuios cogerent ad se interficiendos, & alioqui ipsi sibi vario necis genere mortem inferrent. Legendus est, præter Augustinum, Philastrius de hær. c. 86. & Theodoret. hæret. fab. lib. 4.

Hoc ipso anno, reuerso Alipio, Ierosolymis in Africanam, iacta videntur fuisse semina quædam contentionum inter Hieronymum, & Augustinum, quæ usque ad 14. ab hinc annum durarunt, intercurrentibus quidem, per epistolam, hinc inde acrioribus diebus, charitate tamē nunquam interrupta. Id autem contigisse putatur per Ori-

D genistas, Ioannem Ierosolymit. Episcopum, Rufinum, Palladium, Euagrium, & Melaniū, quorum consuetudine plurimum usum Ierosolymis, Alipium credibile est, ut hominum, auctoritate, doctrina, & vero etiam præstantis bonitatis & pietatis fama, illustrium. Sed singula, quæ vltro citroque acerbiora recurrere, & eorum causas, longum esset, & minutum percenfere.

Hoc eodem anno, Pontius Paulinus, Romanus V. C. antiquæ nobilitatis decus, vna cum Therasia coniuge, amplissimo patrimonio in pauperes erogato, Monasticę vitæ institutum arripiens, anno ætatis suæ quadragesimo, Urbe admirante, in Noſanum agrum secedit, epistola eius, apud Augustin. 31. & Augustini ad ipsum, nu. 34.

Hic Paulinus ex nobilissima Aneriorum familia, Burdigalæ in Gallia natus, ab Aūsonio Gallo, ibi publicè profitente, Rheticis atque poeticis facultatibus est institutus, Ausonius epist. 20. Paulinus epistola 39. apud Ausonium 1. Ordinariū gessit Cōfusatum, ut constat ex Ausonij ep. 2. & 24. Prædicturam quoque Urbanam, ut rescripta ad ipsum indicant. ^a Ea fuit uirtutis, & pietatis insigni fama, ut apud Barcinonam, in Hispania, per uim inflammatæ plebis, uxoratus licet, presbyter sacraretur, inuitus; ea tamen conditione, ut illi ecclesiæ non alligaretur. Paulinus ad Seuerum epist. 6. In reditu ex Hispania, reuifens. S. Ambrosiu, ab eo cooptatus est in clerum Mediolan. eo forte consilio, ut posset eum habete successorem in episcopatu, qui non solebat adlegi, nisi ex gremio ecclesiæ. epist. ad Alipium, apud Augustin. 25. Romam adueniens, ab optimis quibusque omnis generis frequentatus, & celebratus est, usque ad inuidiam

Amphilo-chius iconij
Eps. plures
scrib. Com.
de Spiritu
Sancto.

Syno. Adru
metina in
Afr.

Bagaiense
Concilium
Donatista-
rum 310.
Eporum.
Insania Do-
natistarū se-
necantium,
& alios ad
idem prouo-
cantium, e-
mulatione
Martyrij.

Contentio-
nes inter
Aug. et Hie-
ron.

Paulin. No-
lanus post
dictus, fit
Monachus.

a 14. & 5. d
Scen. Cod.
Theod.
Epi nō nisi
ex gremio
Ecclesiæ ad
legebatur.

Therasia ipsa quoque vxor Paulini Monasticam uitam profitetur. Paulini elogium a S. Ambros. editum.

a Luc. 9.

Seueri elo-
gium a Pau-
lino.

Tetradij ad
miranda co-
uersio.

Insignes
Gallicani
Episcopi.
b li. 2. c. 13.

plurimorum. Paulinus epist. 1. ibique deposito onere amplissimarum facultatum, ad concupitum a se diu Nolanum secessum conuolauit, subducta, de facultatibus erogandis in pauperes, parte, qua fundis Ecclesiam extrueret, in qua & reliquias SSS. Andreæ, Lucæ, & Nazarij, collocauit. Quam verò arduum arripuerit in agro Nolano viuendi genus (ne quis putet eum, ruri agentem, vitam duxisse lautam, & oiosam) epistolæ ipsius ad Seuerum 1. in fine. 5. & 24. significant.

Quod autem etiam Therasia vxor vitam Monasticam professa fuerit, indicat S. Hieronym. epistola ad eum num. 13. vocans eam sororem ipsius, non autem coningē, qua eadem epistola, de institutione Monachi, videtur illis auctōr fuisse eius instituti, & vt potius alibi, in agro remoti ab urbibus agerent, quam Ierosolymis, quæ hoc anno epistola scripta videtur. Elogium S. Ambros. epist. 36. de Paulino, non videtur prætermittendum. *Paulinum splendore generis nulli secundum; in partibus Aquitanie vēditis facultatibus, tam suis, quam etiam coningalibus, in hos se induisse cultus ad fidem comperi, ut ea in pauperes conferat, quæ redagit in pecuniam, & ipse panper, ex diuine factus, tanquam deonerasus gravi sarcina, domini, patriæ, cognitioni quoque valedicat, quo impenitus Deo serviat. Elegissc autem secretum affirmatur Nolana urbis, ubi tumultum fugitans, eum exigit. Marrona quoque virtute, ac studio eius proxime accedit, neque a proposito viri discrepat. Denique transcriptis in aliorum iura suis praedictis, virum sequitur, & exiguo illic contenta caspite, solabuntur se religionis & charitatis diuitijs. Soboles eis nulla, & ideo meritiorum posteritas desiderata. Hac ubi audierint processus viri, quæ loquentur? Ex illa familia, illa prosperitia, illa indeole, tanta prædictum eloquentia, migrasse a Senaui, intercepitam familie nobilis successionem? ferri hoc non posse. Et cum ipsi capita, & supercilia sua radant, si quando Isidis suscipiant sacra: si foris Christianus vir attenior sacrosancta religioni, vestem mutauerit, indignum facinus appearant. Equidem doleo tantam esse in mendacio obseruantiam, in veritate negligientiam, ut confundantur plerique atteniores ad sacrosanctam religionem videri, non considerantes vocem dicentis: *Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego cū coram patre meo, qui est in cælis,* hæc Ambrosius.*

Accidit eodem ferme tempore aliud Paulino persimile exemplum edi a Seuero Sulpitio Romano ciue, viro illustri, in Gallijs agente, & Monasticum vita genus arripiente, de quo S. Paulinus epist. sua 1. Tu, inquit, frater dilectissime, ad Dominum miraculo maiore conuersus es: quia etate florentior, laudibus abundantior: oneribus patrimonij grauor, substantia facultatum non egentior, & in ipso adhuc Mundi Theatro, id est fori celebritate diuersans, & facundi nominis palmarum tenens, repentina impetu, discussisti seruile peccatum ingum, & letalia carnis & sanguinis vincula rupisti. Neque te dimissa de matrimonio familia Cösularis aggressa, neque post coniugium, peccandi licentia, & cœlebs iuventa ab angusto salutis introitu, & arduo iuñere virtutis in mollem illum, & spatio amulorum uiam renouare potuerunt, &c. Paulin. epist. 1. Inherit Seuerus S. Martino, cuius monitis & exemplis nutriebatur in fine. Sic vero se abdicavit a seculo, ut filios in sanctitate educaret. Paulin. epist. 5.

Sed & Tetradij viri clarissimi admiratione digna fuit conuersio, cum per Martini impositionis manum, seruus eius fuit a Dænone liberatus, qui statim factus cathæcumenus, nec multo post baptizatus, semper Martinum salutis suæ auctorem miro co-luit affectu.

De pluribus alijs, præter S. Martinum, hac tempestate, sanctitate claris in Gallia, Episcopis, testimonio est pars epistolæ. S. Paulini, intexta in historia Turonensis Greg. b nam epistola ipsa non extat. Si enim hos videoas dignos Domini Sacerdotes, vel Exuperium, Tolosa; vel Simplicium, Vienne; vel Amandum, Burdigala; vel Diogenianum, Albiga; vel Dynamium, Engolismæ; vel Venerandum, Arvernum; vel Alithium, Cadurcis, vel nunc Pagatum, Petrogorijs; (vtcunque se habent heius faculim la) videbis profecto dignissimos totius fidei, religionisque custodes. Quibus addendus est S. Mauritius Andegauensis Episcopus, a S. Ambrosio lector ordinatus, & a S. Martino Monastica institutione excultus, & presbyter consecratus, ac deinde inuitus ordinatus Episcopus, cuius mirifica acta adhuc extant apud Sur. 13. Sept.

A Ad finem Imperij Theodosij, Sozom. a memorat multos præclaros extitisse Episcopos, inter quos Dornatum Euoreæ in Epiro, miraculis illustrem, qui signo Crucis ingentem Draconem extiixit, & fontem prece, in loco plane aridissimo, eduxit. a li.7.c.25.

Christi Annus Siricij Pap. Theodosij Imp. Olybrio, atq; Probino Coss.
395. II. 17. germanis fratribus

B **M**eritis Patris Probi, de Imperio Romano optimè meriti; id consecutos esse fratres adolescentes Claudianus tradit, carmine de Consulatu Olybrii & Probi. Porro una cum nobilitate, opum affluentia, atque amplissimorum Magistratum splendore, egregias coniunctas habuisse cum Christiana religione, virtutes, tum alij, Proba electum Claudianus testatur. Vxor eius fuit, Anicia Faltonia Proba, poetria (eius est Cœgia). ille Virgilianus de nouo & veteri testamento) clarissima femina, Consul's vxoris, Consul's filia, Consul's mater, vt est in quadam inscriptione, de qua SS. PP. præclara testimonia reliquerunt. Sanctus Hieronymus, epist. 8.

C **P**roba illa omnium dignitatum, & cuncta nobilitatis, in orbe Romano, nomen illustrius, cuius sanctitas, & in universos effusa bonitas, etiam apud Barbaros venerabilis fuit: quam trium liberorum, Probini, Olybrii, & Probi non satigari ordinarii Consulatus. Hanc ipsam, religione venerandam, etiam S. Augustinus commendat, cum ipsa petente, ad eam scripsit epistolam, De videndo Deum, laudat hanc eandem S. Io. Chrysost. quod suæ communionis homines, Constantinopolii Romam profugos, domo exceperit, & benigne habuerit. de eadem Claudianus. Ex Probo, & Proba geniti filij quatuor, Olybrius, Probinus, Probus, & Iuliana. Ex Iuliana vero, & eius viro Claudio Hermogeniano Olybrio prognata unica filia Demetrias, sancta virgo, Christianæ pudicitiae decus. De quibus plura deinceps. Plures nobiles extant inscriptiones de Probo, & Proba, & sepulchri, quod extabat usque ad Papæ Nicolai V. tempora post Ab fidem S. Petri in Vaticano, supersunt descripta præclara epigrammata, & sarcophagus, translatum in facellum S. Thomæ, sacris est imaginibus sculptum, Christi cum cruce geminata, & Apostolorum.

D **H**ermogeniani Olybrii fratrem fuisse Faltonium Probū Alipium, & Præfecturam Urbanaam gessisse sub Theodosio, inscriptiones indicant, sub ipso autem Vrb. Præf. cōtigilli Martyrium Almachij, de quo tabula ecclesiastica produnt Kalen. Ian. credibile est, quamvis Theodoretus referat ad tempora Honorij, & paulo diuerte narret. De Alipio quidem, sub Theodosio, Ægypti Præfecturam administrante, Palladius narrat in Lausiacis, c. 22. congressum eum aliquando fuisse cum Sanctissimo Anachoreta Ioanne, & verisimile est per eum fuisse ad Christum adductum.

E **T**heodosius voti compos factus, exceptis filijs, ad se Constantinopolii aduentientibus; Arcadio quidem viginti, Honorio autem decem annorum, iam baptizatis (nam a S. Arsenio in baptismō suscepitos in Vita SS. PP. 2. cap. 3. 6. habetur) & omnis hostilis cædis labé purgatus, ecclesiasticæ communionis particeps est factus, & filios tradidit S. Ambrosio. Paulin. in vita.

Is quasi præscius imminentis mortis, quā ex prædictione Sanctissimi Anachoretae Ioannis, vt supra dictum est, ex Euagrio, fortè expectabat, complura Reipublicæ fructuosa disposuit. Inter alia conuocato Senatu hortatus est Gentiles ad abiiciendū inanem Deorum cultum, quorum falsitatem iam in Eugeniano bello experti essent, & ad Christi fidem amplectendam, nec tamen persuasisse, tradit Zosimus.

Moriens autem populi curam gessit, relaxando tributa: de hostibus etiam benemerenti voluit, tribuendo cunctis indulgentiam; ex testamento, filijs diuisi Imperium, fidei Stiliconis, quasi parentis, commendatis; cui ipse Serenam fratris filiam in matrimonio collocarat, & magis de itatu ecclesiæ, quam de suis periculis angebatur. hæc inter alia, Ambros. in orat. in funere.

Mortuus est igitur Theodosius hoc anno (Prosper. Marcellin. Socr.) 17. Kale. Febr. cū imperasset annos 16. & duob⁹ dieb⁹, & 17. attigisset. Marcellinus, Ruffinus) anno

Faltoniæ
Cœgia.

Eius qua-
tuor filij.

Almachius
Martyr.

atatis

ætatis 50. vt Victor, non 60. vt Socr. Mediolani, sic Vict. Oros. alij, non in itinere, ut Zosimus, præsentibus filijs ex Ambros.

Arcadius, post Patris obitum, mox, ne quid turbarum oriretur, Constantinopolim maturauit: Honorius, quadragesimo die, iustis persolutis, quo eum die celebri oratione laudauit Ambrosius, Cadauer Constantinopolim hoc eodem anno 6. Idus Nouembris, vt est apud Socrat. deportandum curauit.

Theodosius, & quatus Imperator.

a 2. li. ep. 13.

b epist. Pau. lla. 9.

Gloriosissimum, & victoriosissimum Imperatorem Theodosium, & Catholicæ pie-tatis insignem promotorem, omnes laudibus verissimis merito celebrarunt, vnuſ Zosimus, more suo, odio Christianæ religionis, carpit, cui Gentilis alter historicus ueri amantior, opponatur, Aurelius Victor, qui, vt summo laudum preconio illum extollat, sic comparat illum Traiano, ut tamen constanter affirmet, ipsum Traiani caruisse uitij, ac proinde, non iam amplius acclamandum, ac deprecandum, Melior Traiano, sed melior Theodosio, cuius laudes longè prosequitur. Addamus & Themistium philosophum, qui duabus orationibus Theodosij virtutes eximie prædicat, Addamus & tertium Symmachum, eundem quoque ethnicum, & Christianis maximè infensum, qui publica concione, cum ciuiles eius, tūm bellicas laudes prosecutus, testatur, scribēs ad Flavianum, a æquè Gentilem hominem, adeo sua oratione superiores fuisse, ut sibi visus sit, illas potius attigisse, quam, pro rerum gestarum dignitate, singulis, ut ait, satisfecerit.

Sed & Pontius Paulinus, decus Romanæ nobilitatis, litteris clatus, famaque celebris, hoc tribuit amico petenti, ut librum de Theodosij veris laudibus scribebat. b quæ Gennadius Panegyricum super victoriam Tyrannorum nominat, & de quo ad se misso Hieronymus epist. 13. Librum tuum, quem pro Theodosio Principe prudenter, ornateque cōpositum transmisisti, habenter legi, &c.

Quod uero tot egregijs excultum virtutibus, Christianum Imperatorem in peccatum aliquando labi prouidentia diuina permiserit, totum id fuit, ut delinqüentibus Regibus posteris fanciret diuinum consilium, disciplinam; nimur ut tum exemplo disserent Theodosij, quanto dispendio audiant Principes magis aulicos, quam Sacerdotes; tum verò, ut eius & pœnitentia eruditentur, quantumvis potentissimos, ac inquietissimos Principes, cum delinquunt, ferulæ subiacere ecclesiasticae potestatis, & solutos licet legibus sacruli, vinculis tamen alligatos esse Evangelicæ disciplinæ.

Arcadij, & Honorij Imp.

Annus primus.

D

Theodosio vita functo, Arcadius viginti annorum ætatis, Honorius uero decem qui vna cum patre, Arcadius quide duodecim, Honorius uero duos annos, imperarant, 16. Kalen. Febr. soli capesunt Imperium, Stiliconis prouidentię commendati; Magistri militiae; Barbari quidem, sed Christiani, sed strenuissimi Duci, & coniugio Serenæ Honorij fratris filie obligati. Marcellin. in Chron. At Rufinus (cui Theodosius pugnatus aduersus Eugenium Orientale Imperium, & Arcadium ipsum commendarat) æmulum Stiliconem, eius ultima voluntate, sibi videns prælatum, inuidiæ facibus incensus: eoque amplius irritatus, quod Arcadius Liciniam Eudoxiam sibi desponderat, quem suam ipsius filiam vxorem duorum sperauerat, imperio moliri in fidias cœpit. Hic in Aquitania, humili loco natus, in Theodosij gratia inserviatus, summos consecutus Magistratus, ordinarium Consulatum, cum Arcadio, & Prætorij Præfecturam, (quos tamen crudelitate & avaritia dehonestauit) his non contentus, generum habere Imperatorem affectans, viam sibi ad Imperium parabat. c Claudioianus, Zosimus.

Rufinus
Tyrannus
quis.
c Claudioian.
in Rufin. &
Zosim.li.4.
& 5.
d lib. 26. de
hæret. Cod.
Theodos.

Arcadius parétes pietatem sequens, ipso initio Imperij, leges cōtra hæreticos, & Paganos fanciens, id sibi stabilitate studet. 3. Id. Mart. & 3. kal. April. ad Ruf. rescribēs. d Et ad Aurelianum proconsulem Asiae, cum, qui nam hæretici dicendi essent, quereretur,

sic

A sic rescripsit. *Hæreti: orum vocabulo continentur, & latius aduersus eos sanctoribus debent succumbere, qui uel leui argumento a induco Catholicæ religionis, & tramite detestari suerint demare. &c.* Et ad Marcellum Magistrum officiorum, 4. Kal. Decembr. sic a L. 28. de hær. C.Th. sublimitatem tuam inuestigare præcipimus, ne aliqui hæretici, vel in scrutijs, uel inter A- gentes in rebus, uel inter Palatinos, cum legum nostrarum iniuria, audeant militare. qui bus exemplo Domini parentis nostri, omnibus, & a nobis, negata est militandi facultas, quoscumque autem deprehenderis culpe huius affines, cum ipsis, quibus & in legum no- strarum, & in religionum excidium conuincientiam praefuerunt, non solum militia exi- mi, uerum etiam extra mœnia Vrbis inbeas arcen^b. Edictum porro severissimum, quo Gentiles exagitauit 7. Id. Augusti extat.^c

B Rufinus interim plures barbaras gentes occultis foederibus in perniciem Imperij euocat, coniunctis sibi, Prouincijs Præsidibus datis: Græcia quidem Antiocho, & Gerontio Thermopylarum, angustijs custodiendis traditis, qui aduenientibus Gothis Alarico duce eas cederent, Zosim. lib. 5. per quos, quanta clades illata sit Europæ, deplorat S. Hierony. ad Heliodoru epist. 3. & Claudianus. in quo mendacij arguitur Zosi- tum à Claudiano, tum ab Eunapio in Maximo, ethnico vtroque scriptore, tum de nique à Hieronymo de Græcia vastatione, cui & maximè Athenis pepercisse, ait, ob viua Mineruæ, & Achillis simulacra.

C De Asia porro vastatione, per Hunnos facta, idem S. Hierony. epist. 3. & 30. Clau- dianus, & Sozom. Stilico, gemino pollens exercitu, Orientali quassato Imperio quam citissime subuenire satagens, a Rufino, apud Arcadium agente, impeditur, & in procinctu barbaricæ expeditionis, Orientales copiæ ab eo abstrahuntur, vtroque fre- mente exercitu. Aduenienti igitur Orientali exercitui obuiam procedens cum Arca- diu Rufinus, dum ex condito expectat, vt consors Imperij appetetur, ab iratis militi- bus trucidatur, & caput, ac manus, per summum ludibrium, conto infixa, circumferun- tur, atque hoc facta 5. Kal. Decembr. S. Hierony. epist. 3. Claudian. & Zosim. Vxore & filia Rufini ad Ecclesiam metu confugientibus, fide data, concessum, vt Ierosolyma nauigarent. Marcellin. in Chron. Extant numismata Arcadij, cum manu coelitus de- missa, coronam porrigit, fortè hoc tempore, quasi restitutionem Imperij significan- tia, excusa, alia quoque eadem forma cruce addita, de quibus Prosp. Sanè, inquit, no- stris temporibus apud Persas persecutionem factam nouimus, imperante Arcadio reli- gioso, & Christiana Principe: qui ne traderet, ad se confugientes Armenos, bellum cum Persis confecit. Eo signo, antequam ponitus victoria, iam coeuntibus in prælium militi- bus, aeria crucis in vestibus parvula. Vnde etiam Victor aurea monetam cum eodem signo crucis fieri præcepit, quæ in usu totius orbis, & maxima Asia, hodieque versissim. De predict. 3. c. 34. Timafius, qui cum Proinoto Consul fuerat, homo nequissimus, & Rufini ad omne scelus paratissimus minister, in Oasim, tetterimum exili locum de- portatur. Zosim. Suid. S. Hierony. epist. 3. Abundantius quoque Consul ordinarius re- legatur. Zosim. Hieronym.

D Rufini soror fuit Siluia, sacra Virgo, de cuius continentia, austerritate vita, & inde- fesso studio literarum. Multa Pallad. Lausiacorum cap. 33.

E Nec tamen, nece Rufini, submoti sunt barbari, qui quas prouincias percurrerant, iam, vt indigenæ, possidebant: & milites, & Imperatores nostros irrisui habebant, de quibus S. Io. Chrysost. ad Viduam Iun. plura, & S. Hierony. epist. 3.

F Honoriūs item in Occidente sui Imperij primordia consecrat, confirmādis priuile- gijs, a predecessoribus Imperatoribus Ecclesiæ collatis, ad Hierium rescribens. *Quia,* inquit, *temporibus nostris addi potius reverentia cupimus, quam ex illis, qua olim præsti- ta sumi, immutari, &c.e*

G Augustinus, B. Ambrosij discipulus, multa facundia, doctrinaque excellens, Hippo- ne Regio, Africæ, ordinatur Episcopus, annum agens 41. viuente adhuc Valerio Epi- scopo, multum, cum toto populo, formidante, ne fibi, vir tantus eriperetur, & vt elige- retur Episcopus Hippomensis, fatagente. Prosp. in Chron. Possidius cap. 8. August. ad Aurelium epist. 64. Id quidem, quod viuente adhuc Episcopo Valerio ipse ordinare- tur Episcopus, contra decretum Concilij Nicæni, quod ab vtroque ignorabatur, factū,

Afia ab Hü-
nis vastatur
d lib. 8. c. 1.

Siluia sacra
Virgo.

e L. 29. de
episc. & cle.
C. Theod.
Augus. ordi-
natur episc.

Augustinus postea doluit, & ne in successore fiereret cauit, agens post sequentem annū, vt in Concilio Carthagin. (qui tertius fuit) constitueretur, vt ordinandis Episcopis, vel clericis, prius ab ordinatoribus decreta Conciliorum in notitiam deferrentur, ne quid contra eorum statuta fieri contigeret. can. est 3.

lib. 5. cōtra Manich. Accepit quinque Augustini libris contra Manichæos, Paulinus, ab Alipio Tagastense Episcopo, leonem vt dicitur, ex vnguisbus æstimans, eum adhuc presbyterum salutat, & digno preconio celebrat. epist. apud August. 31. & 33. cum hesciret an adhuc priores accepisset. Interim factus Episcopus Augustinus, officiosissimus ad Paulinū litteras scribit, de sua ordinatione, mittens tres a se editos libros, de libero arbitrio, & exposcens vicissim ab eo libros a S. Ambrosto aduersus Academicos scriptos, & quos ipsem aduersus Paganos scriberet, de qua Augustini ordinatione Paulinus gratulatur Africæ Ecclesiæ, epist. ad Romanianum, 36. apud Augustinum.

Tres de lib. arb. De cura mortuorum agenda. Litterarum consuetudo inter Augustinum & Paulinum, sequestro Alipio Tagastense Episcopo, hoc anno inchoata est, cuius cum extent duæ tantum ab alterutris datæ litteræ, hoc ipso anno, & commentarius Augustini de cura pro mortuis agenda ad eundem Paulinum, credibile est plures alias inter ipsos litteras, intercessisse, & intercidisse.

De cura mortuorum agenda. Libri Confessionum. Paulinus Alipium magni faciens, ob egregiam vitæ sanctitatem vitæ ipsius historiam ab eo ad se scribi rogauit; qui Christianæ modestiæ consulens, totum illud refudit negotium in Augustinum, qui id se præstitorum pollicitus est, epist. 32. apud Augustinum. Hinc probabiliter opinari licet id ipsum multo solicitus expetiisse ab Augustino, vt suam ad se vitam perscriberet, licet id tacuerit Augustinus; & tamen quod erat rogatus præstiterit, noua vtens scribendi forma, dum magna animi submissione, recensendo, & deflendo peccata, vitam suam a tenera atate contexuit, quod opus, Confessionum inscripsit.

De Vera Religion. Paulinus tantus in sæculo, abdicatione rerum temporalium, etiam maior factus, ab aliquibus Africanis Episcopis legatione, & litteris salutatur, epist. apud Augustin. 36. ad Romanianum S. ipse Augustinus epist. 34. eum inuitat in Africam, & per hanc eandem legationem Africanorum Episcoporum, ad Licetium, Alypij statrem Patrum, Romaniam filium, eruditum iuuenem, & Romæ honoribus inhiantem, scribit, exemplo Paulini, reuocans ad secularis vitæ contemptum: sed & ipse Paulinus ad eum profa, & versu mixtam scriptis epistolam, ad eundem Mundi contemptum adhortâs. Quantum Patri eius Romaniano debuerit Augustinus prædicat lib. 2. contra Academicos cap. 2. & rependit gratiam, cum rogatus ab eo, quid de vera religione sentiret, veram planè docuit esse Christianam, eodemque arguento librum ad ipsum conscripsit, ex quo in vera religione confirmatus est. De vera Relig. cap. 7.

Monachismus ante sex annos per Augustinum illatus in Africam adeò coaluit, & propagatus est, vt breui plures ex eius Monasterio Episcopi prodierint, qui & ipsi Monasterium in suis Ecclesijs instituerint, Possid. cap. 11. & Paulin. apud Augustin. epist. 35.

Christi Annus	Siricij Pap.	Arcadij, & Honorij Imp.	Arcadio 4 ^m . Coss.
396.	I 2.	Honorij	Honorio 3 ^m .

Facinorosi clerici ab altari abstractio, signo quodam improbatur. Dæmoniacus per An-

Huius sui Consulatus ingressu, cum Honorius, Mediolani Libycarū ferarum murorum quidem criminum reus, a militibus, nequidquam clericis, & Episcopo Ambroso eum protegebat, de Ecclesia ab altari abstractus fuisse, renunciantibus illis factum, quod mandatum erat, sedentibus in Theatro, dimissi leopardi, soltu celeri, ad eundem locum, in quo federant, qui de Ecclesia triumphabant, grauiter laniati sunt. Quo vilo Stilico Comes, poenitentia ductus, per multis dies satisfecit sacerdoti, Paulin. in Vtia S. Ambros.

Stiliconis Comitis seruum a Dæmonio liberatum, post flagitijs compertum, cum S.

A Ambrosius diceret, oportet illum tradi Satanæ in interitum carnis, ne talia aliquis in posterum audeat admittere, eodem momento, a spiritu immundo correptus discerpi cœpit, magno omnium timore, & admiratione, Paulin. ibidem.

Per idem tempus Fritigil quædam Regina Marcomannorum, cum a quodam Christiano, qui de Italiæ partibus ad illam fortè aduenierat, de Ambrosij sanctitate audiret, Christo credidit, cuius illum seruulum recognouerat, missisque muneribus, petijt eius scriptis de fide informari. Ad quam ille epistolam præclararam fecit, in modum Cathachisini, in qua etiam admonet, vt suadeat viro suo Romanis pacem seruare. Qua accepta epistola, mulier sua sit viro, & cum populo suo Romanis se tradidit. Quæ cum aduenisset Mediolanum, plurimum doluit, quod sanctum sacerdotem, ad quem festinauerat, minimè reperisset, iam enim de hac luce migrauerat, quod anno sequenti contigit ex Paulino in Vita.

Prodigiæ extitit memorabile, cum ardente desuper cœlo, atque terra tremente deorsum, CP. n^o Vrbis conflagratio, in timore fuit, donec orationibus Arcadij Principis, & populi Christiani, præfens excidiū Deus exoratus, auerteret. Marcell. Prosp. in Chron. S. August. de excidio Vrb. c. 6. Paul. diacon. lib. 13. qui & aliud quiddam admirandum addit, ad eiusdem Arcadij commendandam præstantem fidem, & pietatem, quæ & hoc anno sancit aduersus hæreticos, ^a & nominatim contra Eunomianos, ^b & aduersus idolatras. ^c

Nepotiano Presbytero, ad quem de vita clericorum libellum S. Hieronymus scripsérat, vita functo, Epitaphium scribit, ad Heliodorum Episcopum Altinensem, eius amunculum, qui eius decepsum grauissime ferebat, ep. 3. in qua de propagato, longè late que, apud barbaras gentes Christi nomine meminit: & de eadem re epist. 7. ad Latam. In quibus barbaris Christo colla submittentibus, Hunni ferocissimi recensentur, quo autem prædicante nescitur, nisi forte Magnus ille Apostolus Nicetas, quem Bellas, Daces, Getas, Scytasque hoc tempore conuertisse, S. Paulinus tradit, ad eos quoque accessit.

Idem quoque Paulinus de conuersis ad Oceanum Boreale positis populis, per S. Vietricium Rhotomagensem Episcopum, epistola ad eum scripta tradit num. 20. in qua multa de nobilitate Rhotomagensis Ecclesiæ.

D Reginus, & Melania post vigintiquinque absentiae annos in Ægypto, & Palæstina exactos, in Vrbem reuertentes, magna cum fama sanctitatis, Origenis errores magna quidem fraude circumiectos vulgatis περὶ ἀρχῶν libris, Rom. Ecclesiæ obtrude re moliuntur, Paulin. ad Seuer. epist. 10. Hierony. Apolog. aduers. Ruf. ad Pammach. epist. 78. & 66. ad Rufinum.

Exceptos hospitio, Melaniam, & Rufinum Nolæ, Paulinust, necdum sibi satis cognitos, eximiè laudat, epist. 10. ad Seuerum, per quam breue segmentum ligni sanctissimæ crucis, missum sibi a Joanne Ierosolymorum Episcopo accipit, cuius particularum misit ad Basulam Seueri socrum, de quo ligno crucis præclararum refert editum miraculum, cum oblatum ingenti incendio, accedenti ad Paulini hospitium, incendium planè resilijt, & penitus extinctum fuit. Paulin. in Natali 10. S. Felicis. Quanto autem concursu Romanæ nobilitatis, quantaque pompa Neapoli, Romæque Melania excepta sit, narrat Paulinus eadem epist.

Seuerus, Vitam S. Martini, paulò ante a se conscriptam ad Paulinum mittit, quam is Melaniæ legit, & Niceta venerabili Episcopo, qui ex Dacia, per id tempus, Romam venerat, ostendit, Paulin. epist. 29. ad Seuerum, & Natalitio 5. S. Felicis, ex quo statim per vniuersum ferè orbem vulgata est. Paulin. ^d & Seuerus. ^e

At Melania Ecclesiam Romanam tentanti corrumpere, opposuit Deus alteram feminam Marcellam, quæ fraudem detexit, de qua sic S. Hieronymus epist. 16. a Prin-

cipiā. Tunc S. Marcella, quā diu se cohibuerat, ne per emulationem quidpiam facere videretur, postquam sensit, fidem Apostolico ore landatam, in plerisque violari, ut Sacerdotes quoque, & nonnullos Monachorum, maximeq; sacerdotes homines in assensum sui traheret, ac simplicitati illud eret Episcopi (Papa Sirici) qui de suo ingenio ceteros asti mabat, publicè restituit, malens Deo placere, quām omnibus haec tenus Hieronymus.

Hæretici igitur palam ab ea detecti, negauerunt, Periarchon hæresim promptuarium sua ipsorum opera in latinum esse conuersum, & inficiati sunt pariter se ea cum Origene sentire; atque præferentes Catholicam disciplinam, ut Catholicæ Ecclesiæ communicantes, quæsierunt a Rom. Pontifice litteras communicatorias, quo earum testificatione se probarent vbiique esse Catholicos, ac ita, his muniti litteris, ab Urbe probati Catholicæ discessisse viderentur.

S. Ambrosius Ecclesiæ Mediolan. Episcopus ætatis annum sexagesimum quartum vix ingressus, migrat è vita, pridie Non. April. cum sedisset annos 22. menses 4. minus tribus diebus, Paulin. & Marcellin. in Chron. Eius ægrotationem præcessit admirabile quiddam dictanti in ps. 43. & diutius eo ægrotante, Stilico Comes, conuocatis, quos a S. Sacerdote diligenter cognoverat, mandauit, ut suaderent illi, ut sibi viuendi petret a Domino commeatum, quod diceret tanto viro decedente de corpore, interitum inminere Italizæ, qui certè consecutus est, barbarorum furore vbiique prostritus, Paulin.

Vt viuens pluribus miraculis claruit, ita mortuus, quorum aliqua commemorat Paulinus. Vt vita S. Ambrosij a Paulino bona fide sive conscripta, ita breuius quām par erat, multis omisssis, quæ ab auctore Annalium, ex eius scriptis diligenter collecta, editioni eius operum sunt prefigta. Vtinam Paulinus edidisset saltem catalogum eius scriptorum; plurima certe desiderari haud dubium est; vt Cathechismum ad Reginā Marcomannorum; & de puerilis ætatis institutione libellum ad Pansophium, Florentiæ ab eo reuocatum a mortuis: de quibus idem Paulinus; vt libros aduersus Academicos, de quibus Augustinus epistola 35. in fine; vt commentarios in Prophetas; & homilias in Sapietiam Salomonis; expositionem in omnes Pauli epistolæ, de quibus Cassiod. quæ quidem expositio epistolarum B. Pauli iam tempore Cassiodori desiderari cœpta erat, sed plane desperita, in locum eius, alterius auctoris opus apparuit suis se suppositum, sed & quāplurimos sermones desperitos, qui singulis Dominicis, & celebritatibus Martyrum conciones ad populum habebat, & alios plurimos, suppositos constat, S. Maximi Episcopi Taurinen. S. Prosperi, & aliorum.

S. Simplicianus, Romanus presbyter, ætate grandævus, doctrina, & moribus probatissimus, S. Ambrosio sufficitur.

Eisdem Ecclesiæ Mediolanensi, paulo post, Felix Diaconus, S. Eusebio Bononiensis Episcopo successor datur, nec diu post ordinatur a S. Simpliciano Nouariensis Ecclesiæ Episcopus S. Gaudentius, S. Laurentij Nouariensis presbyteri, & martyris (improuisa enim Gentilium grassatione, vna cum pueris, quos eruditiebat, est interfactus) discipulus, comes item post S. Martini, denique S. Eusebium Vercellensem Episcopum in exilium pergentem in Orientem, secutus, cui & S. Ambrosius Episcopatum prædixit, Paulin. in vita S. Ambros. & in V.S. Gaudentij.

T A V R I N E S E C O N C I L I V M , in quo lectæ sunt litteræ, tum Rom. Pont. tum S. Ambrosij, haud pridem ad Synodum dataæ, in causa Felicis Treuerensis Episcopi, partis Ithacianæ, cui nec Ambrosius, nec Rom. Pont. nec Galliarum Episcopi communicabant, can. 5.

C O N C I L I V M C A R T H A G I N E T E R T I V M in basilica Restituta, celebratum habetur Kal. Septembr. tertium quidem, numerando ab ijs, quæ post tempora Constantini collector potuit reperiisse (cum tamen plura ad hanc diem celebrata constet) errore tamen lapsus, dum ante illud existimauit celebratum Carthaginem, quod Consulatu Valentiniani 4. & Theodosij reperitur inscriptum, existimans de Valentiniano secundo, & Theodosio seniore esse intelligendum, cum de tertio potius, & Theodosio iuniore sit accipiendum, contigit enim eundem nouissimum Valentinianum gerere Consulatum quartum cum Theodosio iuniore, Anno Domini 435. qua ratione secundum potius, quām tertium hoc Concil. Carthagin. dicendum erit. Qui

A sub eodem Concilio recensiti habentur can. 50. haud omnes in hoc eodem Concilio sanciti probantur, sed diuersis alijs Concilijs Carthaginensibus, vt de 47. de numero sacrorum librorum, constat, sancito in Concilio Carthagin. tempore Bonifacij Papæ habitu; alijs quoque sunt obscuriores, quorum præclaram expositionem habes in Annalibus.

Consulit hoc Concilium de quibusdam, quæ ambigua videbantur, Siricum Rom. Pont. vt Catholicæ ecclesiæ Præsidem, atque Doctorem, & S. Simplicianum, ob egregiam, totoque orbe spectatam scientiam. At Simplicianus sciens quis & quantus doctoresset in Africa Augustinus, de quibusdam perdifficilibus quæstionibus eum pulsat, qui sic duos de his rebus a se editos libros misit, vt eius censuræ voluerit subiace re, secundo ad Simplicianum in fine.

B Honорий, Mense Ianuarij, Mediolani, confirmat ecclesiæ priuilegia. Rescripto ad Theodorum PP. i.

Arcadius in Oriente pellit CP. ^{li} Apollinaristas. b

Ambientes quoque Magistratus lege coercent, occasione quorundam hominum vilificationum, qui malis artibus irrepserant in aulam, & ad primos gradus ascenderant. c

Sed & aduersus Iudeos, qui vt Christianorum gauderent immunitate, se, fore Christianos simulabant, rescribit ad Archelaum PP. ne ante suscipiantur, quam debita vniuersa reddiderint, vel fuerint, innocentia demonstrata, purgati. d

Nectarius episcopus CP. ^{nus} 5. kal. Octob. moritur.

Christi Ann. Anastasij Pap. Arcadij & Impp. 4. Honorio 4^m. & Coss.
398. I. Honorij & Eutychiano

C Siricius Papa moritur 8. kal. Mart. cum sedisset annos tredecim, mensem unum, & dies 14. Post viginti dies vacationis ipsius Sedis subrogatur Anastasius Romanus, prid. Id. Mart. Indices Vaticani.

Sanctus Hieronymus Paulinianum fratrem ad patriam mittit, vt diuendito patrimonio incepimus opus hospitalitatis Hierosolymis tueri posset, cum quo in Vrbem venit Eusebius Cremonensis, quos, suspicio, vel prætextus fuit Rufino (ex quo etiam querelam, inuestigiamque conscripsit) post se tamquam exploratores missos esse, & præcipue Eusebium, vt suas chartas, inemendatas libri Periarchon, pleni errorum, subriparet, & euulgaret, ad hoc enim effugium recurrerit Rufinus, cum nullam innueniret excusationem de virulenta a se editione libri Periarchon, Romæ, in multorum exitium.

D Hieronym. apologeticus ad Rufinum.

Clarissimi atque doctissimi viri Pammachius, & Oceanus, vulgato Romæ Originis Periarchon libro, latinè verso, quasi emendato, cum multa tamen in eo minus probarent; eaque ad Hieronymum Ierosolymam missio, rogant, vt latinè edat integrè, vt ab auctore græcè prodijt, & errores notet, tum auctoris, tum interpretis, epist. 64. apud Hieronymum.

E Anastasius Papa, quod paulo illiberalius a præcessore suo Siricio actum sciebat cu[m] Paulino, viro clarissimo, Monasticam vitam amplexo, vt primum in thronum Pontificium electus est, officiosissimas litteras ad Episcopos Campaniæ, pro ipso dedit, que & omni officiorum genere postea frequentandi, nullam penitus occasionem prætermisit. Paulinus epist. 16. ad Delphinum; in qua, illis verbis, Cum solemni confertudine ad Beatorum Apostolorum natalem uenissimus, &c. demonstrat solemnem fuisse consuetudinem ad Natalem diem Apostolorum Romanum, nulla habita aestiuorum calorum ratione, religiosissima celebritate, concurrendi, de qua consuetudine sunt & aliæ plures antiquæ testificationes.

F Cum Paulina S. Pauli filia, Pammachij vxor, ex hac uita iam ante migrasset; Sanctus Hieronymus ad eius virum, consolatorium hoc anno epistolam dedit, numero est 26. Ipse vero Pammachius vinculo coniugali solutus, egregium Christianæ virtutis specimen, de contemptu sæculi, edidit, Monachum induens, Xenodochium statuens in

Conc. Afr. cōsulit Ro. Pont. Simplicianus cōsulit August.

a L. 30. de epi. & cler. C. Theod. b L. 33. de hær. C. Th. c L. 1. ad l. Iul. de amb. C. Theod. d L. 2. de his qui ad eccl. config.

Anasta. quāti faciat Pau linum.

Hier. consolatur Pâma chium de vxore Pauli na defuncta Pâmachius Monachū induit.

Portu Romano, opes in egenorum vsus profundens, nobilem S.S. I'aulo, atque Ioanni M.M. memoriam in Urbe excitans, qui dictus est titulus Pammachij, eius laudes praedicauit Hieronymus.

a li. 18. c. 53. S. Augustinus de Ciuit. Dei ^a refert prædictionem quandam inter Gentiles vulgaris de lege Christi duratura tantum per trecentos sexaginta quinque annos (quorum primum auspiciatur a die Pentecostes,) implendos, per Id. Maias, Consulatus, inquit, Honorij, & Eutychiani; cui si addantur triginta tres reperiuntur a nascente Domino, usque ad dictos huius anni Consules, recte numerari anni 398.

Capitale supplicium statuit in Donatistas iniuriosos. b lib. 11. c. pift. 53. c. 1. 3. 1. de episc. & cler. Aug. deprecatur Donatistas coniunctis supplicium. Defensores imperatur Ecclesia ab Imperatore c. 1. 9. ad le. ful. de adul. C. Theod.

S. Augustinus Imperator saeuentibus atrociter in Catholicos Donatistis, cogitur lege statuere capitale supplicium in inferentes iniuriam in personas, & loca sacra (Augustin. epist. 68. & contra Crescon. 3. cap. 48. cum antea non nisi decem librarum auri poena esset statuta.) Extat lex apud Gregorium. ^b & plenius Codice Theodos. Non dum latam appetat haec legem fuisse cum S. Augustinus scripsit contra litteras Petilianis; nam in lib. 2. cap. 20. Nullam quidem legem ab Imperatoribus datam, ut occideremini, recolo, &c. & tamen scripsit eos commentarios hoc ipso anno, qui in c. 83. li. 2. Anastasij Papæ meminit.

S. Augustinus pro suo ingenti studio adducendi Donatistas ad Ecclesiam; quod per manuetudinem fieri posse sperabat, deprecatur coniunctis supplicium, epist. 159. ad Marcellinum & 127. ad Donatum Procons. Africæ, sed hac, post decennium scripta.

Hoc ipso anno scripsit S. Augustinus epistolam, quæ numero est 165. ad quendam Donatistam, qui Generosum quendam Catholicum trahere satagebat ad suas partes, in qua seriem describens successorum Petri, postremo loco ponit Anastasium.

Concilium Carthaginense V. (dicendum IV.) septuaginta Episcoporum, post Consulatum Cæsarij, & Attici. VI. kal. Iun. cum quod IV. reperitur inscriptum, celebratum sit hoc anno, mense Nouembri. In cuius dicti V. Can. VI. decreta reperitur legatio ad Imp. pro petendis, afflictatis pauperibus, aduersus potentiores, defensoribus.

Ab Imp. univerſis viſum est poſtulandum, propter afflictionem pauperum, quorum molestijs ſine intermiſſione fatigatur Ecclesia, ut defenſores eis aduersus potentiam diuinitutis cum prouideſce epifcoporum delegeretur. quoſ quidem defenſores impetratiſſe appetet ex mentione eorum apud Poſſiduum, cap. 12. & ſepiuſ apud S. Gregorium.

Et can. vltimo. Item placuit ab Imp. glorioſiſſimi peti, ut reliqua (Idololatriæ scilicet) non ſolum in ſimulacris, ſed in quibuscumque locis, vel lucis, vel arboribus, omnino deleantur.

Honorius Imperator inchoatus annum etatis 14. mense Septembr. Mariam conjugem dicit, ex Serena fratris Theodosij filia, & Stilicoue genitam, idque ex mandato Theodosij Patris. Marcellin. in Chron. Claudian. in Nuptijs Honorij.

Bellum Gildonianum in Africa.

Gildo, potentissimi inter nationes Mauricas, Reguli filius, aduersus Firmum fratre, Tyrannidem exercentem in Africa, Theodosio seniori, Imperatoris patri, Magistro Equitum, adhæſit, (Aminian. lib. 29.) Quem poſt Imperator factus Theodosius creauit Comitem, & utriusque militiæ in Africa Magistrum, conſtat hoc ex Rescripto ad eum dato. ^c ſed cum & ipſe Tyrannidem arripuerit, reconciliatus poſt Imperio apparet, Saluina eius filia in coniugium data Nebridio, de ſorore generato Augusto, ut eſt apud S. Hieronymum epist. 9. & 11. Euocatus autem a Theodosio tempore belli Eugeniani cum auxiliarijs copijs uenire renuit, conſcientiæ ſtimulis vulneratus, quod homo ethnicus, nequissimus, & impurissimus (ut eſt apud Marcellin. in Chron. & apud Claudian. de bello Gildonicō) ſibi ſubditis militibus, ad omnes exercendas libidines abuteretur. quo videtur respicere Rescriptum Theodosij ad eum datum, de quo ſupra, quo noluit militibus de adulterio poſtulatis eſe fori exceptionem. Ut autem Tyrannide Firmi abuſi fuerant Donatistæ ad persequendam Eccleſiam Ca-

tholi-

A tholicam (ut est apud Augustin. 2. contra litteras Petilianis, cap. 83.) ita Gildonis Tyrannide abusi sunt, Optato quodam Episcopo eorum factionis, eius satellite, omnia audente, quem Optatum Gildonianum, ait Augustin. per decim annos Africam oppresisse, contra litt. Petil. cap. 24. & 2.c. Parmen. c. 2. Qui Optatus de Gildonianio satellitio anno 10. Gildonianus Tyrannidis, tandem meritas poenas dedit, ut est apud Augustin. contra litt. Petilian. 2.c. 29.

B Haetenus toleratus Gildo Tyrannus in Africa, haud ulterius perferendus uisus cum impedire aggressus est frumentum, ne ex Africa perferretur in Vrbem, sine quo Vrbs esse non possit. Bellum itaque aduersus eum decretum, duce aduersus ipsum declarato ipsius germano fratre Mascezile; sed hoste eidem infensissimo, ob necatos ab eo crudeliter filios. Igitur Mascezil iam inde a Theodosio sciens quantum in rebus desperatisimis oratio hominis per fidem a clementia Dei impetraret, Caprariam Insulam adiit, vnde secum sanctos seruos Dei aliquot perimotus precibus suis, sumpxit. Cum his, orationibus, ieunijs, psalmis, dies & noctes continuans, sine bello victoriam meruit, ac sine caede vindictam. Hæc ex Orosio.^a

Cum haud ita pridem Monachalis institutio ex Ægypto in Vrbem inuecta esset, mirabile dictu, quam longè, lateque fuerit propagata; adeò ut Insulas quoque repleuerint sancta Monachorum examina. De quibus Rutilius Numatianus, ethnicus homo, in suo Itinerario eos carpens, ignarus Christianæ altissime perfectionis; quem ethnici, hæretici, qui videri uolunt Christiani, imitantur. S. Hierony. epist. 41. & 30. Augustin. epist. 8. t. & Greg. lib. 1. epist. 48.

C Transgressus in Africam Mascezil, cum parua manu, hoc est cum quinque millibus (ut aiunt, ait Orosius) militum, contra septuaginta millia hostium castra metatus, cù, interiecta mora, exceedere vellet loco, intercurrente nocte, B. Ambrosium Episcopum Mediolani, paulo ante defunctum, per somnum sibi uisus est videre significantem manu, & impacto ad humum ter baculo, & dicente, hic, hic, hic. Quod ille prudenter coniectura intelligens, meritò annunciantis fidem victoriae, verbo locum, numero diem significari, substitut, ac tertio demum die, post noctem orationibus, hymnisque peruigilem, ab ipsis coelestium Sacramentorum mysterijs, in hostem circumfusum processit, & cum ad eos, qui primò occurrerunt, pia pacis verba iastaret, signiferum quendam insolenter obstantem, & iam iamque pugnam excitantem, gladio percussit in brachio, eumq; manu debilem ipso vulnere coegerit pronu inclinare uexillum. Quo viso, reliquæ cohortes ditionem iam fieri priorum existimantes, certatim se se ad Mascezilem signis tradidere conuersis. Barbari, quorum magnam multitudinem, Gildo ad bellum deduxerat, defectu militum destituti, in diuersa fugerunt. Gildo & ipse fugam molitus, arrepta naui, in altum proiectus, ac deinde relatus in Africam, post aliquot dies strangulatus, interiit: Nos hæc Mediolani positi (inquit Paulinus in vita S. Ambros.) ipse Mascezile referente, cognouimus. de qua uictoria Claudioianus, inter alia, CONGRESSVM, PROFGVM, CAPTVM, VOX NVNCIATVNA.

E Extincto Gildone, bona ipsius, quæ quideam erant amplissima, fisco sunt adjudicata, superque eis nouus institutus est Magistratus, dictus Comes Gildoniani patrimonij, cuius est mentio in Notitia prouinciarum, & plura extant de illis bonis. Rescripta ad Africam Magistratus, in Cod. Theodos.

Gildonis filia fuit Saluina, quæ Nebridio coniuge, optimo, atque sanctissimo, in flore adolescentiæ, uita functo, Vidua adolescentula relinquitur. consolatur eam D. Hieronymus epist. 9. & quomodo filium Nebridium, & sororem pie educare, & ipsa uitâ traducere debeat, docet. de qua & Pallad. in vita S. Io. Chrysost. qui ad eam forte scripsit eam epistolam sub titulo Vidua Iunioris.

Mascezil elatus rerum secundarum insolentia posthabito sanctorū consortio, eum quibus antea, Deo militans, uicerat, etiam Ecclesiam temerare ausus est, atque ex ea quosdam non dubitauit extrahere. Secuta est poena sacrilegium: nam iisdem superstitionibus, atque insultantibus, quos ab ecclesia ad poenam protraxerat, post aliquantum tempus & ipse punitus est. probauit in se uno, ad utrumque semper diuinum uigilare.

Bellū Gil-
donianū in
Africa.

^a li. 7. c. 36.
Monachat^o
Romā inue-
ctus, ex Ae-
gypto late-
p Italia pro-
pagatus.

Victoria de
Tyrano ad-
mirada me-
rito Am-
broſij.

Saluina Gil-
donis filia
sancta vi-
duitate cele-
bris.

Sacrilegus
Mascezil di-
uinitus pu-
nitur.

numen, quando, & cum sperauit, adiutus, & cum contempserit, occisus est. Ex Orosio alter paulo Zosim. lib. 5.

EEpiscoporum
Ius iudicandi
inter laicos,
Apostolicum.

a. l. 7. de e-
pisc. aud. C.
Iustin.

Collatam ab Apostolo iudicandi inter laicos Episcopis auctoritatem, ex Constantini legibus confirmatam, nescio qua occasione interceptam, Honorius Imperator restituit, ad Eutychianum PP. ita rescribens; Si qui, ex consensu, apud sacrae legis antistitem litigare voluerint, non uetabuntur; sed experientur illius, in ciuili duntaxat negotio, more arbitrii, sponte residentis, iudicium. Quod his obesse non poterit, nec debebit, quos ad praedicti cognitoris examen conuentos potius absuisse, quam sponte uenisse constituerit Dat. VI. kal. Aug. Mediolani. ^a Nihil omnino tribuens iuris Episcopis, sed Apostolica autoritate collatum, voluit esse liberum. Non quidem Honorij legibus, sed Apostoli id sibi vindicat Augustin. de opere Monachorum, cap. 29. & in psal. 118.

B At licet Episcopi, causas inter laicos iudicarent, Proconsules tamen, Praefectique Provinciarum nullatenus prouersus immiscerent se causis clericorum, licet aliquando pro eiusdem, ad Episcopos litteras scriberent commendatias. Augustin. epist. 54.

C CONCILIVM CARTHAGINENSE QVINTVM. positum in ordine quarti Episcoporum 214.5. Id. Nouembr. In eo centum & quatuor sanctæ regulæ, ad statuendam, uel restituendam ecclesiasticam disciplinam, quarum exempla tum reliquæ Occidentales Ecclesiæ, tum Orientales mutuatæ esse noscuntur.

Placuit ijs Patribus Apostolicar. institutionem in observationem reuocare, praescribere Clericis (quo nomine etiam Monachi continentur, quod scilicet in Ecclesia Africana Monachismus iam ascitus in clerum, simulque coniunctus esset) opus manuum, quo sibi victimum, & vestitum acquirerent, can. 5. 1. 52. 53. Idque propter quosdam haereticos Euchaitas, & Massalianos, qui intonsi, prolixa incedentes coma, negabant manibus operandum. quorum causa can. quoque 44. editus fuisse uidetur, quo prohibentur Clerici nutrire comam, ac barbam, harum quoque occasione, rogatu Aurelii Episcopi Carthagin. S. August. scripsit de opere Monachorum.

D Statutum illud quoque fuit, can. 84. vt Episcopus nullum prohibeat ingredi Ecclesiam, & audire uerbum Dei, siue Gentilem, siue Haereticum, siue Iudeum usque ad Misericordiam Cathecumenum.

Nectario Episcopo C P. no mense Septembri, anni praecedentis, mortuo, conspirantibus tandem in unum omnium suffragijs, Ioannes Antiochenus, cognomento Chrysostomus, eligitur, & fraude, ab Antiochensis, alioqui non facile permisuris, eruptus, ordinatur Episcopus, 26. mens. Febr. Socr. Sozom. Marcellin. in Chron.

Ordinatus Episcopus: primum omnium curauit, ut Catholicæ fidei in omnibus prospectum esset, auctor, ut putatur, leuerissime legis aduersus Eunomianos, & Montanistas, detestabiliores ceteris, quæ prima, aduersus haereticos domi recipientes, capitale supplicium irrogauit, & libros inquirendos, & comburendos, & retinentes, nec prodentes, capite plectendos iusserit. ^b

Deinde Theophilo Alexandrino episcopo in auxilium assumpto, missis Romam, & in Aegyptum legatis, Acacio Berocensi episcopo, & Isidoro, Romanum Pontificem, & Occidentales ac Aegypti episcopos, Flauiano Antiocheno reconciliauit, & ecclesia in ipsam Antiochenam, diu ante inter se scissam, propter Paulinum, Euagrius eius successore uita functo, ad unionem rediget. Sozomenus. ^c

E Mox conuerit se ad castigandas Virgines illas, quæ prætextu pietatis, cum clericis, alijsque viris habitare aistuerant, cuius argumenti duos libellos scripsit, his titulis. QVOD REGVLARES FEMINÆ VIRIS NE COHABITENT. Et aduersus eos, qui apud se fouent sorores adoptiuas, de quo genere Virginum S. etiam Hieronymus scripsit epist. 22. ad Eustochium, & ad Oceanum, siue ipse sit, siue alias, quas vocat Agapetas, a charitate (*ἀγάπηται*) nomen trahentes. ^d

Inde luxum quoque Clericorum, potentium mensas affectantium, coarguit, & ecclesiasticos superfluos sumptus, & episcopales refecans, transferri eam magnificentia ad infirmorum & hospitum solatia præcipit. Viduas quoque diligenter explorat, & quæ minus recte conuersarentur, eas aut ieunijs studere, & alijs pijs exercitationi-

bus,

Qua occa-
sione scri-
perit Aug.
d' opere Mo-
nachorum.

Nullus, quā-
tūvis profa-
nus, prohi-
bendus audi-
re Verbum
Dei.

Prima lex
capitalis, de
recipiētibus
hereticos, &
eorū lib. in-
quirendis, &
cōburendis.

b. l. 34. de
haeret. Cod.
Theod.

c. Sozom. 8.
c. 3.

Virgines à
Chrysost.
castigātur, q
cū viuis co-
habitant
varijs p̄tex
tribus.

d. Tom. 9. e-
dit. Victor.
Socr. 6. c. 4.
& Pallad. in
vita.

A bus, aut repetere connubia iubet; ne nomen Domini per illorum intēperantiam, blasphemaretur.

Fideles quoque laicos hortabatur vigilijs nocturnis in Ecclesia infistere: vxores autem eorum domi manere, interdiu orantes, ideo quod viris die oculum nō esset. Post hēc aut diuites, & potētes aggreditur, fastum eos turgidum ponere admonens, & profusionibus abstinere: ex quo magnum sibi eorum odium concitauit; in primis uero Eutropij Regis cubiculi p̄fēcti, inter aulicos primi, qui eum Antiochia Constantiopolim aduocandum curarāt. hic fortē, ob hoc odium in Chrysostomum, uiolauit hactenus intemeratum sacrum ecclesiæ asylym, dum non solum ad eam confugientes, uiolenter abstraxit, & Pentadiam Timafij coniugem, cuius virum in Oasim relegat, abstrahere tentauit; sed & malus auctor exitit Arcadio sanctiōnis sacrilegæ conscribendæ, qua iuberentur confugientes ad Ecclesiam extrahi. ^a quæ tamen lex non diu durauit; eam enim anno sequenti abrogatam constat, dum idem Eutropius iure immunitatis ecclesiæ ad eam confugiens, se tuetur.

Eodem loco, & die, quo aduersus ecclesiæ immunitatem, datum est ab Arcadio Rescriptum; ad coercendam quoque insolentiam Clericorum, & Monachorū, qui quasi vi publica, ab apparitoribus raperent reos, cum ad supplicium ducerentur; alterū Rescriptum dedit.^b

Tanta uero licentia abripiendi ab officio damnatos capite, ab episcopis in clericos, & Monachos, quorum ad hoc illi opera uterentur, fluxisse potuit, occasione Constantini Magni edicti, quo iuberentur iniquas p̄fūdū sententias ab episcopis posse rescindi. Ceterum SS. Episcopos haud nouimus abusos esse huiusmodi impertita sibi Constantini legibus, auctoritate, sed supplicibus precibus apud Pr̄fides, ad fontes liberandos, egisse. nisi, si quando aliquis manifeste innocens duceretur, idem a Clericis, atque Monachis, tanquam uindicibus læsa ueritatis, eriperetur eiusmodi enim casibus, cum quid a Pr̄fūdib⁹ tyrannicē ageretur, quale quid ex magna Eutropij, cum iniquitate, atque crudelitate, coniuncta potentia, factum suspicari licet. Sacerdotes enim infraacto uigore eisdem restitisse, res gesta S. Nicolai Mirensis Episcopi in Eu- stachium Procons. Asiae, S. Ambrosij aduersus Theodosium, S. Basilij aduersus Monestum Pr̄fūdem, Chrysostomi in Eudoxiam, Synesij Episcopi in Lybiæ Pr̄fides, & aliorum plurimorum sanctorum Acta testantur. Quam autem efficaces solerent esse apud Pr̄fides episcoporum preces, ex Augustino discimus, qui ad Marcellinum, Magistratum in Africa gerentem scribens, illud inculcat, magna fīsus Sacerdotij, auctoritate. *Audire te Episcopum conuenit iubentem, domine eximie, & merito insignis, atq;*

D carissime fili. epist. 159. & 53. ad Macedonium.

Gainas odio & inuidia accensus in Eutropium Eunuchum; quod omnia posset apud Imperatorem Arcadium, barbaros ad infestandam Asiam prouocat, contra quos missus cum exercitu; post dissimulationem, & collusionem, & ipse hostem se declarat Imperij. ^c Sozom. Socr. ^d Zosimus. ^e

S. Porphyrius Gazenium episcopus, ob duram Tyrannidem, quam exercebant in Christianos Idololatræ Gazenses, quales plerique erant: Marcum Diaconum Legatummittit Constantinopolim ad Imperatorem, qui per Io. Chrysostomum, & Eutropium impetrat, vt Marnæ clauso, (templum id erat celeberrimum, Marna Idolo, quod Iouem putant sacram) & alijs templis omnia simulacra deiicerentur, nec amplius consulterentur.

E Marnæ autem simulacrum, minister Imperatoris, plurimis acceptis pecunijs, latenter Consuli permisit; & Gazenses ad sacra nefaria, & in Christianos feritatem redierunt. Nec tamen propterea cessauit Dei virtus de conuerſione Gentilium trophæa sēpè referre, ut cum fideli nurrice dicente ad Dominam, parere non potentem, Dicit MAGNVS SACERDOS PORPHYRIVS. IESVS CHRISTVS FILIVS DEI VI- VI TE SANET; CREDE IN EVM, ET VIVE, statim edidit fœtum, & multi conuerſi. ^f Acta S. Porphyrij.

Viduas solu-
tores ad pia
studia vel ad
repetēda cō-
nubia hor-
tatur.

Viros hor-
tatur ad no-
cturnas p̄ræ-
ces, cū inter
diu illis nō
vacer.

Rescriptū
aduersus, ec-
clesiæ immu-
nitatem nō
diu durat.

a 1. 3. de his,
qui config.
ad eccl. C.

Theodos.

b 1. 16. de
pcen. Cod.
Theodos. &
l. 16. de epis.
aud. C. lu-
sttin.

Licetia Mo-
nach. abri-
piēdi reos a
poen, com
primitur.

Eporum est
uindicare
iniustias
Iudicum.

c Sozom. 8.
c. 4.
d lib. 6. c. 6.
e lib. 5.

f Acta S.
Porphyr. a-
pud Meta-
phr. & Sur.
z 6. Febr.

Christi Annus Anastasij Pap. Arcadij, & Honori
399. 2. Honori Impp. 5. Manlio Theodo-
doro, & Flavio Eutropio Coss.

a lib. i. de ord. c. 21. A
Manlius Theodorus vir omni genere laudis ornatisim? Lib. de Bea ta vita scribitur, M e diolani, ab Augustino. DE Manlio hoc Theodoro Christiano, & docto viro, sic Augustinus. ^a His tempore Manlius Theodorus, quem bene ipsa nosci (matrem enim suam alloquitur) id agit, ut & nunc, & apud posterorum nullum genus hominum de huius nostrorum temporum iure conqueratur. Ad hunc ipsum Theodorum, apud Mediolanum, ruri dum ageret, Augustinus librum scripsit de Beata Vita, de quo in Retract. lib. i. cap. 2. Displacet autem illis, inquit, quod Manlio Theodoro, ad quem librum ipsum scripsi, quamvis docto, & Christiano viro, plus tribui, quam deberem, qui & 18. de ciuit. cap. vltimo eius meminit Consulatus. Sed & Claudianus quamvis ethnicus in Panegyrico de eius Consulatu, mirificè eum laudat, & celebrat, ut virum omnibus scientijs eruditum, & omnium eloquentissimum, & virtutibus præstantissimum, cuius lucubrationes exultissimas fuisse affirmat, & inter alias de Genesi, & partibus animo commemorat, quarum tamen nulla supereft.

b lib. 2. in Eutrop. B
c 13. cap. 4. C
Imperator parcer Ecclesiæ, in quam se receperat Eutropius. Contra vero in Oriente editur ab Arcadio Consul Eutropius, Paganus, (vt est apud Prosperum in prædictiōnibus) seruili generis, & perditis moribus, quod monstri simile visum est, atque adeò, ut inquit Claudianus, ^b Omnia cesserunt, Eunuchus Consule, mōstra; Quod, ut audiuit Gainas illi infessissimus, & ob id ab Arcadio alienatus, maiori æstuans ira, furore barbarico debacchatus in Asiam, eo tandem desperationis res adēgit Orientalis Imperij, ut coegerit Arcadium, quas ipse vellet pacis conditiones subire, inter quas illa fuit, ut sibi dederetur Eutropius Consul, Zosimus, lib. 5. accessit & illud, quo insensior redditus est Eutropius Imperatori, quod contumeliosus fuisse in ipsam Eudoxiam Augustam, ut est apud Niceph. ^c Arcadius igitur accersit Eutropium, abrogata dignitate, dimittit, qui extrema sibi timens, configuit ad Ecclesiam, & altare prensans a Ioan. Chrysostomo protectus, non prius, a satellitibus permisus est abstrahi, quam Imperator iurando firmasset, non dedendum Gainam ad necem, sed neque omnino necandum. Acta sunt hæc paulo post Paschatis dies, cum Imperator, milites, atq; populus, communibus votis, ac vocibus necem Eutropij clamassent. Sed cum Imperator audisset ipsum ad ecclesiam configuisse, religione represens, ueluti diuinitatis quibusdam fulgoribus repercutitus, continuuit se, imo & furentes adhuc milites, habita oratione compeluit, ne in ecclesiā ad necem hominis, auderet irrumpere: populum autem, cui patebat ecclesia, & timebatur, ne odio, quo in Eutropium flagrabat, in eum infesto agmine infilaret, graui sua oratione, quæ extat, sic compescuit Chrysostomus, ut eum ad miserationem, & lacrymas, & ad intercedendū pro eo apud Imperatorem, adduceret. Extat eius damnationis sententia in Cod. Theodos. ^d qua omnia eius bona fisco addicuntur; ipse Consulatus, & patriciatu, atque omnibus inferioribus dignitatibus spoliatur; nomen eius ex Fastis deletur, statuæ, & omnia in signia, ex omnibus locis publicis, & priuatis abolentur: ipse relegatur in Cyprum, unde post, instante Gaius, retractus & obtruncatus est. Socrates, Sozomenus. Que autem extat alia Chrysostomi homilia in ps. 44. hoc titulo, cum Eutropius extra Ecclesiam deprehensus est, de altero Eutropio multa sunt, quæ indicant, esse intelligenda.

Ex miserando Eutropio casu, & signis cœlestibus, opportunum Chrysostomo suppeditatum est argumentum infectandi mundi huius illecebras, & turpia populo exhiberi solita spectacula: *Kel ipsa signa agnoscite*, inquit, (in ps. 118.) *quia areum factum est cælum, & terra ferrea. Iracundiam Dei ipsa elementa loquuntur, filii hominum usque quo grani corde? Ut quid diligitis uanitatem in spectaculis, & queritis mendacium in histriis? &c.* cuius suauissime est, sublatum illud foedum Maiumæ spectaculum, quod saepius infectatur: Ludicras artes concedimus agitari, (inquit Arcadius in rescripto, l. 2. de Maiumæ) ne ex nimia horum restrictione tristitia generetur, illud

vero,

A verò, quod sibi nomen procax licentia vindicauit, Maioram, feedum, atque indecorum spectaculum denegamus.

Redeundo in Occidente, S.Hieronymus hoc anno Roman misit suam interpretationem Periarchon, potentibus Oceano, & Pamphachio, de qua Apolog. i. in Rufin. *Duplex in opere meo vultus fuit, dum & hereticus auctor produetur, & non uerus interpres arguitur. Ac ne quis me putaret tis consentire, qua uerteram, interpretationis necessitatem profectionem muniri, & docui, quibus lector non deberet credere.* Hoc ipso tempore scriptis epistolas ad Rufinum, quæ num. est 66.

B Dum hæc inter Hieronymum & Rufinum aguntur, Theophilus Alexandrinus Sedis episcopus, collecta Synodo, Origenem, & eius sectatores condemnat, Synodicanque ad Anastasium Romanum Pontificem, ad CP. ^{num} episcopum, ad Epiphanium Cypri, & alios episcopos, ad sanctissimos quoque Nitria Monachos mittit. Eius extat ea de re perbreuis epistola ad Hieronymum, apud eum numero 69. & ad Epiphan. 67. De qua Synodica S.Hieronymus epist. 70. & 78. & Epiphan. ad Hieronymum 73.

C Hoc tempore Posthumianus, qui apud Seuerum, cum Gallo dialogum agit, Alexandria appulit, & rem totam paulo inuidiosus narrat.^a inde digressus in Palæstinam, apud Hieronymum sex mensibus fuit, cuius vita rationem recenset; & reliqua apud eum familia, regreditur Alexandriam, & Ægyptum, visendorum Monachorum gratia peragrat.

D Synodicam, & Paschales Theophili epistolas S.Hieronymus in latinum coheruit. Apolog. adiuer. Rufin. Quarum hic est ordo quinque epistolarum, ut Synodica hoc anno data sit. Prima vero Paschalis seq. anno, pro anno 401. quo item secunda pro anno 402. Tertia, 403. pro 403. Quarta scripta anno 403. in annum 404.

E Sequenti anno (inquit August. de ciuit. Dei.)^b Consule Manlio Theodore, quando iam secundum illud oraculum Damorum, aut segmentum hominum, nulla esse debuit Christiana religio; quid per alias terrarum partes forsitan factum sit, non fuit necesse perquirere: Interim, quod sumus in ciuitate notissima, & eminentissima, Carthagine Africæ, Gaudenius, & Iouius Comites Imperatoris Honorij. 14. Kal. April. falorum Deorum templa euerterunt, & simulacra fregrant. Ex quo usque ad hoc tempus, per triginta ferme annos, quis non uidet, quantum creuerit cultus nominis Christi præseru posteaquam multe eorum Christiani facti sunt, qui tanquam uera illa diuinatione reuocabantur a se, eamque, completo eodem annorum numero manem, irridendumque uidetur.

F Cum de Templis diruendis manarint anni huius exordio, ab Honorio Imperatore Rescripta, & cum populus Christianus conserto agmine impetu faceret in celsa, & Augusta quæqua templorum ædificia, non sine Vrbium, ut videbatur, immensa deformitate, placuit eidem Honorio Imperatori posterioribus Rescriptis iubere, ut ubique populus a diruendis publicis ædificijs abstineret: itemque alio edicto promulgato, ut spectacula minime haberi prohiberentur, quæ tamen essent ab omni sacrificio, & gentilicia superstitione pura.^c

G Arcadius quoque in Oriente; Si qua (inquit suo rescripto) in agris tempula sunt, si ne urb. i. ac tumultu, diruantur.

H Sed quod ad tempora in vrbibus posita pertinet, et si ab eorum demolitione vetiti sunt Christiani, iisdem tamen potiri concessum est, purgari, expiari; & illato crucis signo, vero Deo dedicari, quod de Cœlesti templo Carthagine amplissimo, & ornatisimo factum, cum ipse ibi esset, Prosper narrat in Prædictionibus.^d

I Accidit per hoc tempus illud lugubre in Colonia Suffectana in Africa, ut Gentiles simulacri sui Herculis iacturam passi, aduersus Christianos arma corripientes, ex eis trucidauerint sexaginta, ad quos tunc S. August. epistolam script. 267.

J Eodem tempore, Gentiles Colonia Calamenis, in quodam festo suo sacrilego, petulantissime ante Ecclesiam saltantes, & qui impedire volebant clericos, lapidatione, persequentes, alios occidentes, & ecclesiam incendentes, coegerunt Possidum episcopum nauigare ad Imperatorem expostulatum aduersus incendiarios, & homicidas,

Hierō. Romam mittit interpretationem Periarchon, cū antidoto.

Scribit ad Rufin.

Theophil. in Alexandrina Synodo damnat Origenem cū sectatorib.

a apud Seuer. lib. 1. Dial.

Hier. epistles Paschales latine uertit. b lib. 18. c. vi.

c L. 15. & 18 de Pagan. C. Theod. & I. 3. eod. titulo C. Iustin.

d lib. 3. c. 38

rem narrat August. epist. 202. Possidius in s.c. 12. Extant Nectarij, inter Calamenes Gentiles. Primarij littere ad S. Augustinum deprecatoriæ 251. 253. & ipsius Augustini numero 254.

Quod idem alibi, præcipue Romæ factum est, ut reliquiæ Idolatriæ tollerentur, effosis, erutis in lucem proditis, omnibus sacrilegis, sacris, & libris ipsis Sibyllinis a Stilicone incensis ex Hieron. a Prospero, ^b Rutilio. ^c

Honorius hoc eodem anno Iudæos quoque, sibi nimium arrogantes, nouo edicto compressit, dum collectas ab eis, ex more, faciendas, imbuit, & iam factas, in ærarium conferri mandauit. ^d

Hæreticos quoque Manichæos, Africanam Ecclesiam perturbantes coercuit. ^e

Concilium Carthaginæ habitum, in quo ob violatam a Mascezile, anno superiori, ecclesiam, decreta legatio ad Imperatorem, *Ut pro confugientibus ad Ecclesiæ, quocunque reatu inuoluis, legem de glorioſissimis Principibus, mereantur, ne quis eos audeat abstrahere, quod est impetratum.* ^f

a Præfat. in
epistol. ad
Gall.

b De præd.

3. c. 28.

c Itiner. lib.

2.

d L. 14. de
Iud. C.Th.

e L. 35. de
hær. C.Th.

f L. 34. de
episc. & cle.

C.Theod.

g 29. Maij.

Occisores
Martyres
cur non de-
ceat occidi.

Vigilij plu-
res celebres
fuere.

Honorius
in clericos
appellantes
fæculare iu-
dicium.

h L. 35. de
episc. & cle.
C.Theod.

i L. 37. de
hær. C.Th.

Christi Ann. Anastasii Papæ Arcadij, & Honorij Imp. 6. Stilicone et Aureliano Coß.

400.

3.

& Honorij

STILICONIS Consulatu consignata inueniuntur Acta SS. MM. Anaunensium, Sisini, Martirij, & Alexadri, qui a rusticis gentilib. imperfecti sunt. Extat de his ep. Vigilij Praefulis Tridentini ad S. Simplicianum Episcopum Mediol. apud Surium. & de eadem re Gennad. de V.Ill.cap. 36. & 37. cui & reliquias de ipsisdem misit, quarum, tandem loculo, cæcus visum recepit. Paulin. in V.S. Ambr. Occisores illi Martyrum a Preside prouinciae tenti, a supplicio, precibus episcoporum apud Imperatorem redempti sunt, quod non decere dicerent, Martyrum sanguinem, clamantem veniam, non audiri, de quibus precibus August. epist. 158. ad Marcellinum.

Post trium nominatorum Martyrum trophæa, Vigilius ipse episcopus ad communiendum Idolum impulsus eo confracto, lapidum imbribus a Gentilibus rusticis, & ipse appetitus martyrium consummauit, hoc ipso anno. Vſuardus 6. kal. Iul. Hic est ille Vigilius, ad quem, cum creatus episcopus fuit, S. Ambrosius de institutione episcopi, expeditam ab eo epistolam scripsit numero 70. Vet. edit longe alias hic est, ab illo Vigilio, qui contra Eutychen scripsit, centum ferè post annis, quo interiecto tempore plures Vigilij fuere memoria celebres, qui eorum operum auctores esse potuerunt, nisi velimus alterum fuisse Vigilius episcopum Tridentinum, quod contingere potuit.

De Vicentio, per hoc tempus, Galliarum praefecto, hæc Seuerus Dialogorum lib. 1. Memini Vincentium Praefectum, uirum egregium, & quo nullus sit inter Gallias, omnipotentiam genere præstantior, dum Turanos præteriret, a Martino, sapienti populi, ut ei conniuium in suo Monasterio daret. In quo quidem exemplum B. Ambrosii episcopi præferebat, qui eo tempore Consules, & Praefectus subinde pacere ferebatur. Sed uirum altioris ingenij, nequa ex hoc uanitas, aquæ inflatio obreperebat, noluisse.

Honorius mense Febr. sanctionem edidit, qua iudicio episcoporum voluit bene esse prospectum, pœnisi exigitans eos, qui in Concilio sacerdotum, depositi episcopi, turbas cierint, & seculare præsidium putauerint exquirendum. ^h

Petilianus Donatistarum, Constantinae in Numidia, episcopus, in sua quadam epistola publica, Catholicos vehementer exagitauit, quid a Principibus Christianis, ijsdemque Catholicis, aduersus improbos ipsorum conatus sapientiæ auxilium, rem hanc, ut sacrilegam, mirè exaggerans, ut est apud Augustinum, contra ipsius litt. lib. 2. cap. 92. Quibus commotus Honorius, in eorundem Donatistarum opprobrium, qui præterquam quod Constantinum sapientius aduersus Catholicos interpellassent, eo quoque procaciæ peruererunt, ut aduersus eosdem indignissimum hominibus Christianis libellum Iuliano Imperatori Apostatae obtulerint, illum ipsum in publicis qui busque locis perspicuum omnibus, vna cū Rescripto ¹ ab ipso Iuliano Imperatore obtento, affigi voluit, simul cum Proconsularibus actis ea tunc in causa conscriptis.

Anasta

A Anafastasius Papa, magna maturitate Concilij vsus, iam tandem hoc anno Origenis errores damnat, & litteras per Orbem Catholicum scribit, vt quæ cauenda forent omnes scirent, quem frequentes præcipuarum Ecclesiarum episcopi, collectis sibi subiectis episopis, & ipsi damnant, vt de Venerio Mediolanensi, & Chromatio Aquileiensi, constat. Imperator quoque, quos Romæ damnasset Anafastasius, de Alexandria, & Ægypto Origenistas pelli iubet. Hierony. epist. 2. Apolog. 1. & 2. in Rufinum.

Fabiola, spectatae egregiaeque sanctitudinis, & generis claritudine celebris, viduæ defunctæ, S. Hieronymus rogatu Oceani, scribit epitaphium epist. num. 30.

B Gainas haud exatiatus strage Asiarum populorum, nec Eutropij Consulis nece, potens Gothorum exercitu, duras rursum Arcadio pacis conditiones imponit; ab ipsomet Imperatore conueniri: Aurelianum Consulem, Saturninum Consularem, & Ioannem a secretis sibi dedi, Templum sibi, vt Ariano, tradi. Conuenit eum Imperator Chalcedone, & in templo Martyris Euphemiae iurant, se re vera alterum alteri non facturos aliquando infidias. Dediti, quos perijt, quorum exilio fuit contentus: tertium de templo, non concessum, ipso S. Io. episcopo repugnante, & cum ipso altercante, & silentiu probrando eius conditionem, illi imponente. ^a Zosimus, Socrates, ^b Sozomenus, ^c Theodoretus.

C Perfidus Gainas inuadere CP. ^lim & diripere tentans, non sine miraculo, desistit, visis quasi nouis militibus Vrbem & Palatium custodientibus, qui quidem nulli erat, nisi Angeli diuinitus misi. Rursum cum hostis Reipublica declaratus, conuersus esset ad Thraciæ direptionem, & vastationem. Legatus Chrysostomus ad eum proficisciatur, cuius legationis exitus, non perscritur. Multis denique casibus eius copijs passim cæsis partem mari absorptis, & ipse interimitur. Cum Saturninus, & Aurelianus aeti essent in exilium, & Gainas exisset è ciuitate. Cometa ingens & ad ipsam vque terram ferè pertingens uisus CP. ^lii & barbaricus gladius ceruicibus ciuium imminens, ad profectum prouenit Euangeli, confluentibus ad baptisnum Gentilibus, & ad sanitatem redeuntibus peccatoribus.

D Monachi Origenistarum Alexandria pulsi, & è Palæstina etiam fugati, quorum Antesignani erat Ammonius, Ensebius, Euthymius (vt est in epist. Theophili ad Epiphianum apud Hierony. 61.) quibus Socrates addit Dioscorum, C P. ^lim profecti, cœlesti sunt apud Ioannem Chrysostomum de iniurijs sibi hominibus Catholicis, & innocentibus, Thephilo illatis, & eius auxilium implorarunt, quos ille benignè exceptos, & communione tantum peregrina dignatos, idest communione orationis tantum, non sacramentorum, negotium suscepit, reconciliandi eos Theophilo. Cuius quidem facti nar-

E ratio apud Socr. Sozom. Pallad. vt nimium fauens Origenistarum, & plena mendacijs, ab aliquo Origenistarum, vel alio, qui faueret causa Chrysostomi, aduersus Theophilum, petita uidetur.

Hoc anno, actum CONCILIVM CONSTANTINOPOLI, conuenientibus 22. A si episcopis necessitatim ecclesiasticarum causa, in quo, ab Eusebio Valentianopolitanus episcopo accusatus est Antonius Ephesi episcopus, de septem criminibus, sed maxime de ordinationibus per Simoniam, quod iudicium cum peragi non potuisset, ob testium absentiam, mortuo interim Ephesi Episcopo, expetente clero Ephesino, coueniunt, illuc cum Io. Chrysostomo 70. episcopi Asiae, & deligunt Heraclidem Diacorum de mortui episcopi in eius locum. Quo ipso anno peractum est iudicium episcopi Ephesini mortui, & depositi sex a Ioanne episcopi, ut habet Pallad. in uita Chrysostomi: an 13. vt est apud Sozom. ^e ann. 16. ut obiecit illi Theophilus episcopus Ale-

xandrinus, qui per Simoniam fuerant ordinati.

E Ariani conuentus agere in Vrbe C P. ^li prohibiti, cantilenas ad opinionem Ariana congruentes, & in contumeliam Consustancialis, per Vrbum die noctuq; cantillabant, per quas veritus Chrysostomus, ne populus simplicior corrumperetur, Catholicos illis opposuit, qui Catholicis hymnis decantandis operam darent, & Ariorum impudentiam repremerent. Sed Ariani inuidentibus, quod res maiori cum dignitate apud Catholicos succederet, concitato tumultu, lapidatione in faciunt, qua & Briso Imperatoris Eunuchus, in fronte percutitur, & alij vtrinque ceduntur. Qua re

Papa dānat
Origenis er
ores, quem
sequitur p
orbem ep̄i:
quarū iudi
ciū Impera
tor seq̄tur,

^a li. 5. Socr.
^b lib. 6. c. 6.
^c lib. 8. c. 4.
^d Theodor.
c. 32.

Zosim. Soc.
Theodor.
Chrysost.
homilia.

Chrysost.
hom. 41. in
Act. Apost.
Cōmunio
nē peregr
inatium im
perit Chry
ost. Monachis a Theo
philo dāna
tis.

e lib. 8. c. 6.

cognita, Imperator interdicit Arianis hymnorum catus publice & priuatim, Catholicorum cantu in posterum feliciter perdurante. Socr. Sozom. Theodoret. Ac demum instante Chrysostomo, eos Urbe expellit, & plures in aula militantes, vel magistratus gerentes, hereticos deprehensos, sub specie Catholicorum, penitus reiectos, pecunia multauit Acta S. Porphyrij Gazensi. episcopi.

a lib. 8. c. 5.

^A Praeclarum huiusmodi de Eucharistia miraculum Sozomen. narrat. Ita haeretica muliere, quae pro communione catholica, buccellam profanam paratam, ab ancilla conscientia suscipiens, ut dentibus admouit, in lapidem induxit, quo miraculo perterrita, accurrit ad episcopum, se ipsam indicat, & profusa lachrymis ueniam impetrat. testis est lapis, qui etiam nunc hodie inter Constantinopolitanæ Vrbis cimelia conseruatur.

Più studiū Chrys. convertēdi barbaras nationes. b Theodoret. 5. c. 30.

Ad scythes Arianos in uiam reducendos Chrysostomus hanc rationem adhibuit. Complures, qui eadem lingua loquebatur, presbyteros, Diaconos, & Lectors ordinavit, illisque vnam tribuit ecclesiam, quorum opera multos ecclesiæ reconciliauit, sepius ipse etiam, per interpretem, cum illis colloquens. Theodoret. ^B Ad scythes quoque Nomades, propter Istrum incolentes, quos salutis cupidos accepisset, viros laborum Apostolicorum imitatores conquisitos, illis erudiendis precepit, & litteris ad Leontium Ancyra Episcopum significat Scythes ad fidem conuerteret, & orat, ut viros idoneos ad eos erudiendos mittat. Theodoret. ibidem.

CONCILIVM TOLETANVM, hoc anno habitum, fortasse primum. De quo in Codice M.S. Bibliothecæ Regiae S. Laurentij sic habetur.

Incipiunt exemplaria professionum in Concilio Toletano, contra sectam Priscilliani (Era CCCCXXXVIII.) hic est annus 400. Stilicone, & Aureliau Coss. Post habitum iam Concilium kal. Septemb. 3. Non. Septembr. post diuersas cognitiones tunç habitas &c. Fit autem paulo post mentio S. Simpliciani episcopi Mediolan. ut viuentis adhuc, qui quidem non excessisse hunc annum Anastasij tertium, probatur. Quod anno sequenti Legatio Afrorum missa est ad Venerium eius successorem.

Christi Ann. Anastasij Pap. Arcadij & Honori Impp.7. *Vincetio, atq; Fauitta & Coss.*

401.4.Honorij

Quintum Sæculum.

Anast. PP.
Rufinum
damnat.

Tem. 1.
Concil.
d Ex Bre-
uiar. Hip-
pom. Cöcil.

^D **A**nastasius, damnatis Origenis haeresibus, Rufinum scriptis suis grauiter aduersus S. Hieronymum, ea de causa, obstrepente, scriptis publicis litteris, Româ euocat: & dissimulantem, & prætexentem, quæsi non ipsius essent litteræ, ac venire negligenter, Apologia tamen ad ipsum scripta, cum suæ professione fidei (quam tamen Pontifex non recepit, quod de obiectis Origenis haeresibus, nullam mentionem faceret) in absentem sàpè vocatum, & venire contemnente, damnationis sententiam in torquebat. Hierony. Apolog. in Rufin. & epist. Anastasij ad Io. Ierosolymit.

CONCILIVM PROVINCIALE CARTHAGINE, quo decreta legatio est ad Anastasium Rom. Pont. atque Mediolanum ad Venetium eius sedis Episcopum; ut, Africana Ecclesiæ, sacris ministris maximè indigenti, consulerent. Triginta canones in eo editi. ^d

In eo indictum Concilium generale Carthagine ad mensem Septembrem de pace vniuersali cum omnibus Donatistis, id maxime urgente Anastasio Rom. Pont. Extat insertum Concilio Africano cap. 33. tom. 1. Concilioru. In eo decretum, Primum, vt per vniuersam Africam Acta publica perquirerentur eorum, quæ Donatistæ egissent cum Maximianistis; ex quibus conuincerentur erroris, quod quæ pacis causa cum illis egissent, ut plenario suo Concilio damnatos, in suis honoribus reciperent, non eadem faciant cum Catholica Ecclesia, ob pacem, & communionem longe maiorem: Deinde decretum, quod ad pacem, & vnitatem incundam conducere visum est, ut ad Rom. in

^E primis

A primis Pont. aliosque transmarinos episcopos scriberetur, vt Donatistis redire volen-
tibus ad ecclesiam Catholicam, indulgeretur, in ijsdem ordinibus apud suos ante sus-
ceptis (si hoc recipiens episcopus conducere existimaret,) posse perseuerare. Quod
quidem olim Melchiadis Papæ tempore in Concilio Rom. cum eisdem Donatistis fuit
transactum, & id ipsum indultum fuisse ab Anastasio, & alijs cum eo episcop. con-
stat ex August. ^a Quatuordecim præterea statuti canones de ecclesiastica disciplina.
Honorus Imp. immunitatem concedit per Africam Catholicis clericis, & Mona-
chis. ^b

a lib.2. cap.
Cresc.c.11.

& 12.

b L. 36. de
episc. & cle.

C. Theod.

Episcopus

Iudex Cö-
petens Vi-
duarum.

cex Leonis
Imp. Chry-
vita.

B auaritia morbo laborantem, eius grauem offenditionem incurrit.^c

Theodoritus quidam Patricius ditissimus, auarissima Eudoxia appetitus insidijs,
egregie eius auaritiam, ex consilio, S. Io. Chrysostomi, eludit, suis facultatibus in pau-
peres effusis, magna cum Eudoxia indignatione, quæ & impudenter Chrysostomo
obijciebat, quod Theodoriti bona lucratus esset. ^d

Arcadio Eudoxia masculum parit, cui nomen impositum, Theodosius, Marcellin.
in Chron.

Eluditur a-
uaritia Eu-
doxiæ.

d Leo & Me-
taphr. i vit.

Chrysost.

e Marcus
Diac. in uit.
S. Porphyri.

C Gazensis Gentilibus Christianos in dies acerbis vexantibus, S. Porphyrius
episcopus, vna cum Ioanne Cæsariense episcopo CP. ^{lim} profectus, a S. Ioanne Chry-
sostomo Amantio Eudoxia eunicho, viro maximè pio, commendatus, ab eoque ad
Eudoxiam, & Arcadium introductus, impetrat euerfionem Martini Templi apud Ga-
zenses celeberrimi, & aliorum omnium templorum, & Idolorum, quæ per Cynegium
V. C. & Optimum ad id missum, peracta est, pluribus miraculis concurrentibus. ^e
Marcus Diacon. in Vita S. Porphyrii.

f lib.5. c.29
g epift.126.

D S. Io. Chrysostomus impetrat ab Imperatore, vt residua Idolorum culturæ apud
Phœnices tollantur, Monachis cum Edictis Imperatoris & Ministris, ad simulacra
demolienda, missis, sumptu nobilium seminarum, in quos, illi tenacissimi suorum sa-
cilegorum rituum, insurgunt, complures vulnerant, aliquot etiam occidunt. Theo-
dor. ^f & Chrysost. ^g

E Seuerianus Gabalorum, in Syria episcopus, doctus, & eloquens, & charus Chrysostomo,
a Scapione eius Diacono, calumniösè ad eum delatus, in eius offenditionem inci-
dit, & electus est: sed post, instante Eudoxia, receptus est in gratiam, & populus ipse
illi offensus, per eundem Chrysostomum reconciliatus est. Socr. & Sozom. Sed res
verius narrata extat apud Chrysostomum homil. de recipiendo Seueriano, & altera
Seueriani ad pop. de bono pacis, apud Chrysost. tom. 5.

Christi Annus Anastasij Pap. Arcadij & Impp. 8. Ambobus AA. Coss.

402.

5.

¶ Honorij

Arcadio &

Honorio

I O. Chrysostom. sequestrè intercedēte inter Monachos a Theophilo damnatos &
leiectos, & ipsum Theophilum, litteris vltro, citroquè dñndis superior ferè annus
abijt. Cum frustra omnia tentata fuissent, qui hactenus a Chrysostomo cohibiti erant
Monachi offerre aduersus Theophilum libellum Imperatori, desperata concordia,
graibus refertum tandem criminibus offerunt, cuius nomine vocatus est, sed falso, in
suspicionem etiam Io. Chrysostomus, quasi de eius sententia id fecissent: quem & pro
pteræ S. Hieronymus sub nomine Barnabæ carpit, epist. 26. ad Principiam.

E Monachi illi interim, quos legatos miserat Theophilus CP. ^{lim} ad exturbando
Origenistas, & ipsi offerunt libellum Imperatori eorum criminibus plenum, qui cum
oblata non probarent, peccatum timentes, subornatos se a Theophilo fatentur, & in car-
cerem coniecti, adusq; Theophili aduentum, euocati ad iudicium, alij moriuntur, alij
corrupto iudicio, in exiliū mittuntur. Pall. in Dial. studiosus, vt videtur Origenitarū.

Contextio-
nes iter Epi-
phan. &
Chrysost.

Concertationes existunt inter Epiphanius & Io. Chrysostomum, causa Origeni-
starum, quos Synodo Alexandrina, & Cypria damnatos, Epiphanius CP. ^{lim} profes-
sus a Ioanne damnari, & expelli volebat; Ioannes contra, qui se calumniam passos di-
cerent, & speciem sanctitatis praeserferent, absque Synodo damnare, & expellere non
audebat; qua ex causa Epiphanius communionem Chrysostomi vitabat. Tota narratio
de his apud Socratē, & Sozom. atque adeò Pallad. vt Origenistis fauentium, men-
dacijs referta est; & quæ de prophetijs inuicem iactatis, feruntur, falsa probantur, cum
viuus peruerterit in Cyprum, & sequente adhuc anno viuus reperiatur Epiphanius:
vt & illud, quod damnaret libros omnes Origenis, cum tantum errores, & eorum se-
ctatores damnaret, & omnino libri tantum Periarchon damnati sint; quæ Origenistæ
de Theophilo, & Epiphano inuidiosè iactabant. Refert idem Sozom de Theotimo
Scythiæ episcopo, pro Chrysostomo aduersus Epiphanius, concertante, tali ac
tanto viro, vt Hunni eum admirati, Deum Romanorum vocarent. Cur autem ante ad-
uentum Theophilii Epiphanius recesserit Constantinopoli, illa videtur causa, quid
quæstio de Origenis erroribus iam translata videretur in mutuas accusations, qui-
bus agitandis interesse nollet.

Epiphani;
obitus.

Quoto verò anno Domini obierit Epiphanius, ignoratur: quadriennium autem ab
hinc non excepsisse constat. Certum est obijisse in decrepita ætate, quem, ante decen-
nium, Hieronymus ait in extrema senectute varia cedere opera. Palladius eum trigin
ti sex annos sedisse episcopum tradit, sub Damaso, atque Siricio, neimpe ab anno Do-
mini 367 ad annum saltem 403. At qui celebris in Ecclesia vixit virtutibus clarus, at-
que spectatus vbiique scientia, zeloque potissimum fidei Catholicæ commendatus;
post obitum quoque clarissimum eius nomen extitit, relatum inter sanctos a Latinis,
& Græcis. Eius vita, quam recitat Metaphrast. abundat erroribus. Præter opera, quæ
circunferuntur, Cairodor. meminit, de eius commentario in Cantica Canticorum,
Divinarum le&t; cap. 5.

a tom. 1. ep.
Ro. Pont.
Hier. scrib.
Apol. duas

Ioannes episcopus Ierosolymitanus, olim sectator Origenis, post meliori frugi redi-
tus, consulit Anastasiū Rom. Pontificem de Rufino, cui rescribit, eum a se fuisse
damnatum, ob illatam Romanæ Vrbi hereticam Origenis doctrinam. ^a de hac Ana-
stasijs epistola S. Hieronymus sèpius meminit in Apolog. ad Rufin. hoc ipso anno scri-
& apud Hie' ptis. Siquidem ante biennium Rufinus tres inuectuarum libros (quorum tertius ex-
ron. tom. 9. ex-
cidisse videtur) in Hieronymum, sub Apologiæ nomine, conscriperat, nec omnibus
vulgauerat, nisi tantum certis hominibus sibi carissimis, commiserat, & crediderat, id
agens, magna cautione, ne in Hieronymi manus venirent, quos, quamvis diligenter
perueltigatos, Hieronymo videre non licuit, sed tantum amicorum relatione, & D

De quibus duas, hoc anno, scriptis Apologias: priorem duobus partitam libris, qui-
bus omnibus, omnia in se iacula iactata retorquet in aduersarium.

Anastasius Papa, titulo sanctitatis insignis, & in Sanctorum Catalogum relatus, de-
redit è vita 5. Kal. Maii, cum sedisset annos 4. mensem vntum, & dies 13. Marcellin. &
Prosp. in Chron. lib. de Rom. Pont. Constituit nulla ratione transmarinum hominem
in clericatus honorem suscipi, nisi quinque episcoporum designaret Chirographum:
quia & eodem tempore Manichæi inueniuntur sunt in Vrbe Roma.

Anastas. sta-
tuuit ut sa-
cerdot. curui
starēt, dum
recitat E-
uang.

Constituit, vt quotiescumque sancta Euangelia recitarentur, sacerdotes non sede-
rent, sed curui starent, quod ea occasione constituit, quia insolentibus Diaconis ad-
uersus Presbyteros, presbyteri in eos insurgentes, contendebant, ex consuetudine Ro-
Ecclæ, ipsis sedentibus, eos stare debere, quæ contentio eo usque est progressa, vt e-
tiam, cum stantes Diaconi coram populo legerent Euangeliū, presbyteri tamen mini-
me è sessione consurgerent, quod Anastasius, vt indignum, decreto coercendum pu-
tauit.

Loc⁹ Hier
i. sect. 1.

Quibus de causis, Diaconis presbyteri se præferrent, & illis quid respondendum
sit, quæstio tractatur apud Augustinum qq. ex vtroque mixtim, q. 101. quam eandem
quæstionem tractans, Hierony. epist. 85. ad Enagrium, habet illa, Vbi cumque fuerit epi-
scopus, siue Rome, siue Eugubij, &c. eiusdem merui est, eiusdem est & Sacerdotij, Po-

A tentia dimitiarum, & paupertatis humilitas, vel sublimiorum, vel inferiorem episcopum non facit; ceteri omnes Apostolorum successores sunt: quibus uerbis imperite, & maligne abutuntur nonnulli ad tollendam omnem auctoritatem, atque iurisdictionem: cum S. Hieronymus nihil alind velit, quam neminem sacrorum Antistitum, alterum praesta re alteri, neimpè quoad sacros ordines.

Quod Diaconi, per omnes ecclesias, bona earum administrarent, eo siebat, vt vbi que maiori, quām presbyteri, frequentarentur obsequio; ex quo sāpē aduersus presbyteros erigebant ceruicem, ad quorum procaciam retundendam, & in ordine continebant, statutus fuit Can. 18. in Cone. Niceno, & idem insertus in Carthagin. 6. cap. 18. & renouatum Concilijs Arelatenisibus primo, & secundo, & Andegauensi, & Rom. sub Gelasio cap. 9. & 10.

B Cum plures epistolas Anastasiū conscripsisse constet, in causa præsertim Origenistarum, & Donatistarum, & inter alias ad Vrsinum de Incarnatione filij Dei (cuius tria extant fragmenta in appendice ad Breuiarum Liberati Diaconi) duæ tantum habentur eius nomine scriptæ epistolæ Decretales, quorum priorem, ex Consulibus, (nisi suppositam esse velimus) alicuius alterius, ante ipsum Pontificis, esse oportet, quāuis cum maxima pars eius, vbi agit de Manichæis reperiatur apud S. Leonem in epist. 2. data ad vniuersos Italie episcopos, redditur magis suspecta de impostura.

Cum vacasset Sedes dies 21. 15. Kal. Iun. Innocentius Albanus, Romanus, creatus est Rom. Pont.

S. Martinus Turonensis anno ætatis octogesimo sexto, Sedis trigesimoprimo, migrat in cœlum, vnde decimo die Nouemb. quo anniuersaria celebritate recolitur, ex Seuero, & alijs.

C Sulpitius Seuerus, qui S. Martini viuentis, res gestas conscripsit, de eius ad cœlum consensu, per visum certior redditus, ad Aurelium Diaconum epistolam scripsit: itidemque de obitu, atque funere, alteram ad Bassulam Socrum. Clarum quoque Martini discipulum, sanctitatem clarissimum, haud pridem ante eius obitum, præcessisse, idem Seuer. dicta epist. ad Aurelium tradit.

D Post octo annos edidit idem Seuerus de rebus gestis S. Martini, simulque de nonnullis Ægypti Monachis, tres Dialogorum libros, non æquè probatos, vt eius Vita. Arguitur a S. Hieronymo in Ezechielem cap. 36. lib. 11. erroris Milleniorum Seuerus in eo Dialogo, & Gelasius eos ipsos, ob errores in illis contentos, recensuit inter Apocrypha.

E Testatur Gregor. Turon. lib. de Miraculis S. Mart. c. 2. Vitam S. Martini versibus a D. Paulino Nolano episcopo scriptam, quinque libris, cui addiderit sextum de miraculis ab eo, post obitum, editis; quod si verum est, Paulinum mutuatum esse a Perpetuo Turonensi episcopo, quæ libro sexto de Miraculis scripsit, vt ait idem cap. 3. cum ab obitu S. Martini usque ad Sedem Perpetui anni numerentur sexaginta quatuor, Nolanus esse non potuit, qui testificatione Vranij, qui interfuit, mortuus est Bassus, & Antiocho Coss. 29. ab hinc annis. Alius igitur hic fuit Paulinus iunior, qui libro suo secundo vitæ S. Martini, se exemplo illius maioris Paulini curatum a S. Martino lumine oculorum tradit. Fortunatus quoque libris quatuor, heroico carmine Acta eiusdem S. Martini cecinit, deuinctus plane miraculo, vt & Paulinus vterque, cù eius beneficio extinctum penè lumen oculorum recepit, vngens eos oleo, quod in Lychno, ad imaginem eius ardebat, quod ipse haud ingratus ad finem operis versibus profitetur, ex quo comprobatus pius fidelium usus ante mille annos pingendi in ecclesijs imaginibus, & accendendi ad eas lampades, cultu Deo gratissimo, ex miraculis editis diuinatus probato.

male intellectus de æ qualitate e- piscoporū.

Cur Diaconi in soleſce rent aduersus presby.

S. Martini obitus.

Dialogi Seueri non atque probati ut vita S. Martini.

Paulin. Nolanus quando obiit. Ritus imaginum, & accensarum lāpadum ante eas, pro- batur ex miraculis.

Mileuitanum Primum Concilium, totius Africæ Generale.

A
Mileui in Numidia 6.kal.Septembr. celebratur totius Africæ Episcoporum Generale Concilium, quod Mileuitanum primum dicendum est, cum aliud inueniatur celebratum post annos 14. quæ tamen librariorum vitio, inuicem confusa sunt, posteriore illo priore loco posito, tom. 1. Concil. Multa quidem vtrunque habet communia, ut vnum videri potuerit, nomen loci, quod vtrique generale, quod vtrumque uno eodemque Aurelio Carthagin. episcopo, & eodem Rom. Pont. Innocentio. Non pauca etiam sunt, quæ discriminant: tempus, diuersis namque Consulatibus, & Numidiæ Primatibus, celebrata sunt: materia, alia enim in uno, alia in alio tractata. Illud habitum est post damnatam hæresim Pelagianam, in Concilio Carthagin. hoc cū nondum esset illa hæresis cognita. sunt igitur omnino diuersa. Acta quædam huius prioris Mileuitani Concilij apud Concilium Africanum habentur intexta ca. 52. & 53. & alia colligi posse videntur ex epist. S. Augustini 236. ad Xantippum, de presbytero delinquentे ab Augustino deposito, Synodum appellante, cui iudices, sex episcopi dati, & ex ep. 238. De Maximiano Vagiensi, ob ecclesiasticam pacem, sedi renunciante, & alterius subrogationem potente, cui Synodus annuit, & fratrem eius subrogauit.

B
Christi Ann. Innocentij Papæ Arcadij & Honori Imp. 9. Theodosio A. & Coř. Rumorodio

403.

2.

& Honori

Imp. 9.

&

Theodosio

A.

&

Coř.

C

B

C

D

E

D
Theophilus euocatus C P. ^{līm} ad causam dicendam de criminibus illi ab Origeni citatus C P. ^{līm} ex reo factō cōtra Chrysostomum. Capita calumniarū obiecta in Chrysost. Chrysost. ci tatur ad Sy nodum. Proouocat Chrys. ad Syn. Oecumenicam. Conciliabu lū C P. num. deponit Chrysost.

stis impositis, cunctanter veniens, Chrysostomo infensus, quasi fautori Origenistarum, & vltionē meditans, in itinere collegit Episcopos, quibus abuteretur ad Chrysostomi depositionem. Cum igitur peruenisset CP. ^{līm} in suburbio per tres hebdomadas subsistens, ex reo subito factus Actor, & Iudex, consilio suo patefacto, omnes, varijs de causis, Chrysostomo infensos, Episcopos, Clericos, Monachos, uiros, feminas, ipsam quoque Imperatricem Eudoxiam, excitat ad accusationes in eum intendendas, quas ipse in Synodo dijudicandas suscipit. Quadraginta & sex capita criminum ad Conciliabulum illud, contra eum, delata, extant apud Photium in Bibliotheca, quæ an legitima sint, an, post eius obitum, conficta, dubitari potest, cum in eis desiderentur, quæ ipsem in se ab illis obiecta, tradit, in epist. ad Cyriacum episcopum. Citatus igitur ad Synodum, in suburbio Chalcedonis, ad Quercum dicto, loco consulto eletoto, ne vim populi, suo Pastori addictissimi, experirentur, respondet per Episcopos missos (40. enim apud se habebat,) ne solus, (inquiunt) Nicam Concilij Canones, causaque cura terminos tuos ne cognoscas, ipse potius transi ad nos in bene institutam ciuitatem, qui plures sumus ex diversis, proxim: ijs, in quibus & scytem Metropolitæ, & vos 36. tantum ex una provincia, habemus enim contra te libellos capitulo 70. apertas, & nefarias actiones continent, &c. At Ioannes respondit abiecte de medio uestru aper tos inimicos meos, & de loco non contendā, in quo oporteat me iudicari, &, cū quarto euocatus, quarto sic respondisset, ad extremū prouocauit ad Synodum Oecumenicam. At illi, nulla ratione habita appellationis: sententiam depositionis in eum ferunt, relationemque mittunt ad Imperatorem.

E
Quoniam accusatus, inquiunt, Ioannes, quorundam criminum conscientia. ad ea dilinenda, occurtere noluit: huiusmodi uero deponunt leges, id quod & passus est. Continent autem libelli & laesa Maiestatis crimen, Inbeat hunc pictas vestras expelli, uel in uitium, datum tantu criminis poenas. nobis enim ista non licet inquirere. Missio igitur, tertio post abdicationem die, cum militibus, Comite, profundo vespere clam multitudine, ne tu mul

A multus fieret, se ad nauim perducendum præbuit, & in agellis ad Bithynia Præterium constituit, quod est emporium è regione Nicomedia situm. Abductione eius cognita, magna populi seditio concitatur, vt etiam alieniores ab eo, ad innocentis electi miserationem commouerentur: qua causa, & quod terræmotus ea nocte factus, terrorè imperatriæ incussisset, pluribus nuncijs, vno post alium missis; Imperator eum reuocat, cuius aduentus, vt est cognitus, populus effusus, cum accensis cereis ostium Propontidis nauigis operuit. Qui sic reuocatus, non prius urbem ingredi volebat, quam maioribus Iudicibus innocens probatus esset, & post, Vrbem, urgente populo, & deducere, ingressus, cù nollet nisi prius ab iisdem, qui damnarant, absolutus, sedem capessere, coactus est, populo impellente, insidere sedi, populo pacem precari & extemporalē orationem habere, qua populum & Imperatorem laudauit, tanta acclamantis populi, & Impp. benedicentis, applausu, ut orationem abrumpere cogeretur, quæ non exstat, sed alia, ^a habita hoc quoque tempore, hoc exordio. *Quid dicam? Quid loquar? Benedictus Deus.* Restituto in suum Episcopatu^m Io. Chrysost. restituti quoque clerici & episcopi, suis, quiq; locis, Ipse uero Ioannes, adito Imperatore, petiit ab eo, magno studio, tractari suam causam in legitima Synodo. quam futuram timens Theophilus cū suis, fugam arripuit, rediens Alexandriam, & uocatus litteris Imperatoris, venire contempnit, plebis furorem, quem timeret, pretexens. hęc fere ex Socr. Sozom. Theodor. Pallad. & maximè ex epistola ipsius fratris Chrysostomi ad Innocentium, in quibus illi ab eo variant.

Chrysost.
reuocatur
ab exilio.

a Tom. V.

B In reditu Theophilus Geras appellens, ciuitatem pusillā, cuius episcopo uita functa, Ciues delegerant sibi Episcopum Nilammonem, virum bonum, & qui ad Monasticū uitæ fastigium descendisset, qui in domuncula, ianua, lapidibus obturata, ante ciuitatem, se incluserat, cum proposito uitandi sacerdotium, hortante uero, & rogante Theophilo, eo que sèpius excusante, re dilata in crastinū, petente Theophilo, ut fores aperiret. *Oremus, primum,* inquit ille, quo laudato, Theophilus quidem orauit, sed Nilammon, inter orandum, hac vitam reliquit, ex Sozom. eius celebris est anniversaria in ecclesia memoria. Hoc exemplo significauit Deus, quām periculosa sit episcopalis præfектura, ut præstet interdum mori, quām in tantu in discrimen adduci.

C Anno sequenti, a demolitione Marnæ templi, veniens Gazam mulier quædam Antiochena, nomine Iulia, secta Manichæa, recens Christianos factos, necdum firmos in fide, per suam blandiloquentiam, sed magis per pecuniarum erogationem, ad suam sectam trahebat, cum qua, disputatione instituta, diu eam sustinens blasphemantem, nec sanam doctrinam admittentem, S. Porphyri. hanc in eam tulit sententiam, dicens, *Deus, qui fecit omnia, qui est solus æternus, nec habens principium, neque finem, qui glorificatur in Trinitate, tuum percutiat linguam, & obstruat os tuum, ne loquaris blasphemia.* sententia autem prolationem, consecutum statim fuit supplicium. Cœpit enim tremere Iulia, & mutari vultu, & manens in extasi longum tempus, non loquebatur, cum longo autem tempore mansisset muta, emisit animam, profecta ad tenebras, quas in honore habuerat, secundum Manichæorum disciplinam. Qui cum ea erant duo viri, & mulieres, & quicunque ab ea corrupti, procidentes, ad pedes Sanctissimi Episcopi errorum abnegarunt, & instituti in fide, ad Ecclesiam aggregati sunt, cum alijs quoque ex Gentilibus, qui miraculum audierant. Marcus ^b in Vita S. Porphyrii. ^c

Monachus
morté im-
petrat, ne
fiat eps.

Quām peri-
culosa pfe-
tura episco-
patus mira-
culo cōpro-
batur.

Miraculū ī
Manichæa
fēniā se-
ctā prädicā-
te, & Por-
phyrio epo-
aduersus eā
orante.

b Apud Sur.
26. Febr.

c l. 11. 12.
13. 14. C.

Theod. Au-
guit. contra
Crescon.

c. 46. lib. 3.

E Concilium Carthaginense Generale Africæ.

C Arthagine celebratur 8. kal. Septembr. Concilium, generale dictum, quod ex omnibus Africæ Provincijs legationes in eo affuerint, præterquam ex Numidia, vnde mitti non potuerunt ob Tyrone, desertores militiae factos, qui ut prædones, vagabantur. Quos quatuor Rescriptis Honorius ad Hadrianum compescendos curauit. Indictum fuerat hoc Concilium, de pace vniuersali cum Donatistis ineunda anno 401. Sed mortuo interim Anastasio, & Innocentio substituto, non prius, quam hoc anno 423. celebrari potuit.

In eo, legati reuersi, litteras ab Apostolica Sede, de impetratis, quæ petierant, retulerunt, quæ lecta sunt. Recitata pariter & iussio, & ipsa demum conuentionis forma, qua ipsi conuenire debeant Donatistas. Apud Concilium Africanum, cap. 57. & 58. Factū est (inquit Augustinus cōtra Cresc. li. 3. cap. 45.) conuēti sunt: recularūt, quo do lo, qua maledictione, amaritudine pleni, nunc longum est demonstrare. Conueniebantur autem apud Acta, ita ut publicè extarent, que vtrinque dicta, & acta fuissent. Extat conuentio duorum; Augustini conuenientis Proculianum, Hypponensem Donatistarum Episcopum: & Possidij, Cristinum Calamensem, illius quidem epist. 146. blande ad pacificā collationē pluribus inuitātis; huius uero 3. cōtra Crescon. cap. 46. Quo illi supercilios & superbia responderint, dici non potest. Sed non contenti uerbis atrocibus, & minacibus egisse, Crispinus quidem Possidio insidiās per suos tetēdit, post aperte insecurus, obsecrit, lapidationē fecit, ignem domui iniecit, expugnauit, episcopum, contumelijs, & plagiis affecit. De his coñici potest quid alii fecerint. Pro quibus tamen, de his sceleribus, a Magistratibus multandis, intercedebant Catholici, nec expugnari illorum procaccia poterat. Aug. ep. 68. ad Ian.

a lib. 4. c 38
b lib. 2. ad-
uers. Sym-
mach.

Alaricus Rex Gothorum, ante 30. annos Istrum transgressus, & diu Thracias, vsq; ad Illyricum, populatus, ingenti cum exercitu descendens in Italiam, & Romanam appetens, apud Pollentiam a Stilicone vincitur, & obsecrus dimittitur. Claudianus. ^a
Oros. Prudentius. ^b

Instante metu Gothicī exercitus Roma nouis mōenījs circūdatur. Claudianus. Vet. Inscript. super Portuensem portam Transtiberinam.

Christi ē Annus Innocentij Pap. Arcadij, & Imp. 10. Honorio 6.^m & Coss. ^c
404. 3. & Honorijs & Aristeneto & Coss.

^c De 6. Ho
^d De 6. Ho
^e Ex cano.
^f in Aethiop. Antiochiae in en-
cō-
posito.

Ludi sacerdotes, Vrbis perpetuitatis fatales, ex superstitione Gentilium, Constantini religione vetiti, & penitus prētermisi, nō sine dedecore Christiani nominis, per iniuriam Honorij Imp. editi: & gladiatorum munera, tot Christianorum Imperatorum legibus interdicta; &, ne fierent, sanguine martyris redempta, sub Honorio rursum exhibita, grauiter paulò polt, facinus Deo improbante, vindicata sunt, Vrbe Gothis diripienda tradita. Claudianus. ^c Prudentius ^d Ioanne declamante in profanor. Cōsul. nos ritus, in dedicatione statuū argentea Eudoxiae Imperatricis; illa rursum acerrime aduersa irritata, de eo rursum depoñendo confilia agitat, pertracto ad sua uota Imperatore. Symmach. Theophilum igitur Alexandria euocat, qui venire quidem renuit, sed episcopos mittit, qui prætextu, quod ante, synodi sententia damnatus, absque synodi sententia, se-
dēm suam receperile, illum damnant, & Imperatorem incitant ad eum vi abstrahendū in exilium, eius sanguinem super se inclamantes. Interim sicarius imonititur ab aduersarijs, qui eum confodiat, at is tribus gladijs armatus detectus, & in fuga pluribus interfectis, tandem captus, & coniūctus, tamen absolvitur. nimia quoque leuitate impulsu Imperatore missi milites, qui clerum disperserunt, cathecumenos conciderunt, sacra contaminarunt. At Chrysostomus Romanum Pont. vt sumnum, & ultimum perfugium, appellat, missis ad eum legatis quattuor Episcopis, & duobus diaconijs, qui tres epistles ad eum deferrent, Vnam quidem suam, alteram vero Episcoporum quadraginta de sua communione, tertiam Cleri CP. ⁿi Theophilus quoque Alexanderinus totius huius tragedia auctor litteras, & legatos ad ipsum Romanum Pontif. misit, illi factum suum probaturus. Ioannis quidem epiftola ad Innocentium Roma. Pont. extat, plane legenda, ad plenam huius totius tragedię atrocissimae seriem cognoscendam. Immissis denique militibus tradit se Ioannes in exilium deportandum Cuculum Ciliciæ Oppidum, decimo circiter mense, postquam iterum depositus, & restitutus fuerat. ex Socrate, & maxime ex Palladio.

Prodigijs interim ignis, & haud humana opera excitatus, a throno, quo Ioannes in ecclesia sedere confuerat, initium sumens, in sublime, quasi momento, elatus teuctum absumpit, & interstitio plateæ, Senatus ædes corripuit, & depastus est, soli

parcens

A parcens in ecclesia ædiculae, in qua sacra vase condita erant, quæstiones acerrimæ habitiæ de incendio, nec tamen vel leuisimam suspicionem humani maleficij fecere. Eutropius Diaconus, & Tigris presbyter atrocissime torti, in tormentis spiritum ediderunt, quorum, ut Martyrum, extat anniversaria celebris in ecelesia memoria 12. Ian.

Deposito Ioanni, Arsacium presbyterum Eccl. CP. n^a Nectarij germanum, substituunt, eloquentissimo, infantissimum, decrepitum senem, & spiritualis exercitationis ignarum, qui sedit anno vno, & duobus mensibus, communicantibus illi paucissimis, ut penè solitarius, & desertus fuderet.

Tam inæqualis commutatio intolerabilis omnino visa est pijs omnibus, & Chrysostomi studiosis, sed maximè Olympiadi, quam ea ipsa de re consolatur, binis longioribus illis epistolis prima & secunda. Omnes porro, qui Ioanni communicabant,

B Theophilum verò Arsacium, & sectatores auerfabantur, per totum Orientem, non modo CP. n^a ingens, & saeuissima insecura est persecutio, cum minacibus editis vera-

rentur inter se conuenire, & fustigationibus ac plagis dispergerentur, & ad communicaendum nefarijs prædonibus cogerentur. Rectores Proviniciarum, inquit Arcadius

(præter alia plura edita) monentur, ut conuentus eorum arceantur illiciti, qui orthodoxorum religione suffulti, pretis sacrosanctis ecclesiis, alio conuenire conantur. His, qui, ab Arsaci, Theophili, Porphyrii reverendissimorum sacra legis Antisitum, communione dissentiant, ab ecclesia proculdubio repellendis. Fuit autem hic Porphyrius Episcopus Antiochenus, hoc ipso anno depositionis Chrysostomi, in locum Flauiani subrogatus, furris, & subdole, ex presbytero Antiochenæ ecclesie, uit nequissimus,

& multis publicè criminibus obnoxius, vt planè mirandum sit, quomodo Arcadius adeò fuerit seductus, quietiam l. 6. de his, qui pro relig. contèd. a sic sancit, Si quis, non a C. Theo.

C communicat Theophilo, Arsacio, & Porphyrio; hic episcopatu quidem arceatur, amittatur verò, si quam uidetur habere substantiam pecuniarum, sine prædiorum, quarum vi-

gore legum in Orientali ecclesia vbique gētiū, Episcoporum proscriptio facta est, nec

venen propterea quidquam de studio erga Ioannem remissum, Ex Socr. b Palladio. c

In hac tam acerba persecutione, cum pij viri, ac mulieres ne tuto quidem domi consistere possent, & exilia sibi ipsi d eligerent, prædicatur in primis constantia, & robur fidei quarundam Illustrissimarum femininarum, Nicerata Virginis Nicomedensis, Olympiadis, Pentadiæ, Saluinæ, Viduarum. Ac de Nicerata quidem Sozom. ut summa-
lib. 8. ca.

D dicam, inquit, inter nostræ memoria feminas lande dignas, aliam nullam cognoui, lib. 6. c. 16.
qua ad tantam probitatem, ac grantatem, & reliquam virtutem ascenderit, de qua & meminisse videtur Chrysost. epist. 4. ad Olympiadem, vocans dominam suam lectissimam, & ornatissimam Senatricem.

De Olympiade idem Sozomenus d commemorat, ad Tribunalia adducta, magna vi

d 8. c. 24.

auri multata, in exilium acta. Chrysost. epist. 5. & 7. ad eam.

E De Pentadiæ æquè Diaconissa, vt illa, Timafij olim Consulis vxore, multa præclaræ, Chrysost. epist. ad eam. num. 94. quam & cogitantem recedere CP. n^a ne id faceret; anteuerert epist. ad eam scripta num. 104. Ex actis Optati Prefecti, hominis gentilis, magna vi auri redemptis, Romam delatis, de quibus apud Pallad. meminit Theodorus Diaconus, dicens, simul & commentaria Optati cuiusdam Prefecti reddiderunt: vbi honestæ mulieres, ex genere Cōsulari, publicè ad eum reductæ memorātur CP. n^a ecclesiæ Diaconissæ, ita vt cogerentur aut Arsacio communicare; aut fisco ducentas auri libras applicare.

F Post priam illam legationem ad Innocentium, plures aliae consecutæ, deplorantium vastitatem ecclesiarum, & auxilium implorantium, rursum etiam Ioannis aduersariorum, maledicta vomentium, & sententiam damnationis eius, confirmari petentium, quos abiiciens, cum indignatione, Innocentius, Ioanni semper, & studiosis ejus communione est iunctus, & plures ad se ex Oriente confugientes Episcopos, perbenignè, vt pater, exceptit.

G Qui autem epistolarem historiam de his rebus certam habere cupit, legit epistolam Innocentij ad Ecclesiam CP. n^a est num. 15. inter epistolas Rom. Pontif. eiusdem ad Ioannem Chrysostomum breuem, apud Sozomenum, e & Honorij ad Arca-

e. li. 8. c. 26.

Palla. Marcellin. Soc. Sozo. Leo Metaphr.

Persecutio in fautores Chrysost. per totum Orientem.

L. 6. de his qui pro relig. contèd. C. Theod.

b lib. 8. ca.

lib. 6. c. 16. c in Dial. Illustrissimæ feminine pro Chrysost. uexat.

dium, inter epist. Rom. Pont. scriptam, proculdubio monente, & hortante Pontifice, cum quo etiam egit de cogendo vniuersali Concilio, quod vnicum tantis malis, & dissidijs videbatur esse remedium.

Io. Cassianus Diaconus
Cassianus Diaconus
Chrysostomus

Cassianus porro ille Diaconus Io. Chrysostomi, qui apud Palladium Romanam venisse refertur, cum litteris cleri, & cuius etiam mentio est in litteris Innocentij Papæ ad Ecclesiam CP. nam ille ipse putatur esse, qui post Collationes scripsit, quem & Genadius a Chrysostomo Diaconum ordinatum scribit, cognomine frequentius Cassianus appellatus, quam nomine, quod ex Prospero habetur in Chron. fuisse Ioannes. Quod vero aliqui tradidit expulsum a Chrysostomo Massiliam profectum, illuc ordinatum Episcopum, non est verisimile, cum etiam post eius exilium probetur in eius obsequio perseverare, & pro eo Romanam functus legatione; & in lib. de Incarnatione 7. in fine per honorificè Chrysostomi meminit, & quidquid sciat, liberaliter illi fert acceptum. Ceterum posthac Cassianus profectus in Aegyptum, ibi vitam Monasticam excolare coepit, indeque scribendi Collationes Patrum hausit argumentum.

10. Chrysostomus epistolis suis ad varios, & maximè ad Olympiadem, iter suum ad exilium relegit, & labores, ægritudines, pericula, & calamitates commemorat; officia etiam in se collata, & agmina occurrentia, & præsequentia cum lamentatione, & lacrymis. Inuitatus a Dioscoro Cucusi agente, viro sanè præclaro, per Legatos in itinere, ne cuiusquam omnino domum suæ præferret, illuc veniens, ad illum induxit, & mansit, cuius erga se liberalitate, & largitatem deprendat ad Olympiadem episto. 13. Humanitatem vero, & charitatem Episcopi, epist. ad Cyriacum, quæ numero est 125. Sabiniana vero Diaconissa, affecta iam aestate, voluntarium eligens exilium, Cucusi eodem, quo ipse die, affuit; *Cerum est autem ei, inquit, non i. m. ad suos reveri, verum illic, ubi fuerimus, commorari.* Cum autem de certo loco ipsius exilij innotuerisset, multi ad eum conueniebant omnis generis; alij etiam legationibus illum frequenterbant.

Ordo porro eius, anni huius, litterarum? hic esse videtur. Tres primæ ad Olympiadem mœrore absortæ, consolatoria scriptæ videntur. Ex Cæsarea 11. & 12. a. eandem: Ad Theodorum vero ex eodem loco, quæ numero est 120. Ex Cucusi, ut eo peruenit, duas ad Olympiad. 13. & 14. efficacis consolationis plena dedit, vnam ité ad Cyriacum episcopum, numero 125. nou. edit. Niuellianæ. Ad episcopos detentos in carcere numero quartam, & septimam. Ad alios quoque episcopos commendans ecclesiam, qualis est ad 10. Ierosolymit. episcopum, 118.

At diuina tandem vltio variè se exeruit in Chrysostomi aduersarios, in præiudiciū futurorum malorum, ni poenitentiam agerent, diris morbis eos excrucians. Pallad. a. D

a. Dialogo b. li. 6. c. 14. & 17. d. 3. c. 8. e. 16. b. Sozom. c.

Alia quoque signa irati Dei edita, de quibus sic Socr. Porro, inquit, *cum grande insitata in suburbis CP. li foris decideret, prid. Kal. Octobr. percrebuit sermo, istud, Deo irato, propter Ioannem, in dicta causa, abdicatum, contigisse: hunc sermonem Imper. uricis mors, qua triduo post grandinem consecuta, vehementer anxit.* Eadem ferè Prosp. & Marcellini. Zonar. Cedrenus etiam genus mortis describit, ut cum foetus in utero computruisset, nec ejicere posset, & dolorum finis non esset, cum quidam magicas illi litteras superposuisset, effusisse quidem foetum; sed & simul animam miserimè effassæ. Arcadius quoque vix ad quadriennium vitam propagauit. Veruntamen Eudoxiam superuixisse adhuc biennium, scriptores vite S. Io. Chrysostomi, & alij recentiores Græci auctores affirmant, Leo, A. Metaphr. Niceph. Cedren. Zonar. Glicas, alij. Sed & Innocentij Papæ litteræ ad Arcadium post obitum Chrysostomi datae, & ab eo reditæ, eam adhuc superstitem fuisse significant, quam supra citati auctores tres menses ab obitu Ioannis superuixisse tradunt. Et sane Pallad. si hec tum in Eudoxia contigilissent, scribere non prætermisserent.

Carthagine habitum est Concilium 6. Kal. Jul. ex quo decreta est legatio ad Honorigm Imp. contra Donatistas, ut Imperiali cōgérerentur auctoritate, pacificè agere, qui fraterna conuentione, quæ ad pacem & concordiam fuerant inuitati, contempta, in eos conuenientes episcopos, armata manu grassati essent. Additum est Commonitorium

A Et interim dum redirent legati, vt consultum esset Catholicorum securitati, data litteræ ad Iudices, vt patrocinium susciperent Catholicorum, additæque litteræ commendatitiae ad Rom. Pont. & alios episcopos, in locis illis, vbi Impp. morari contigisset.

Felix Manichæus, qui Hippoñem Regium venerat, vt suos errores disseminaret, bi-
duo disputans cum Augustino, excipientibus Notarijs, veritatem agnoscit, & hæresim
damnat. quo ad Catholicam fidem conuerso, Manichæorum secta penè concidit, cum
nullus inuentus sit amplius, qui patrocinium eius publicè suscipere sit ausus, iam ante
Fausto inde submoto, & in insulam relegato. Disputatio extat, apud August. contra
Felicem Manichæum, & aduersus Faustum, 30. libris.

Apud Cœc.
Africanū.c.
60. de hac
legatione
S. August.
epist. 50. ad
Bonifaciū.

B Magnus ille Vicitrius, ætate longævus, iam olim temporibus Iuliani Apostata, mi-
les, Christi confessor, miraculis egregie nobilitatis, episcopus Rhotomagensis expe-
titiam a se Decretalem epistolam ab Innocentio Papa, hoc anno obtinet, de ecclesiasti-
ca disciplina: quam Nouatores imperitè, & malignè carpunt.

Hoc anno S. Paula migrat in coelum 7. kal. Febr. elata episcoporum humeris, tota
prope funus prosequente Palæstina, iuxta specum Domini conditur: cum vixisset in
sancto proposito Romæ annos quinque, Bethlehem annos 20. omne vitæ tempus im-
plesset annis 56. mensibus 8. diebus 21. S. Hierony. in epitaph. Paulæ.

Aug. cōtra
Faustū Ma-
nich. 30. li.

S. Hieronymus epistola ad Theophilum, numero 31. significat se in magno mero-
re luctu, & solitudine esse, ac diuersis, super statu Ecclesiæ, hinc inde rumoribus ex-
agitari, significans procul dubio de positionem S. Io. Chrysostomi.

Rotomag.
elogium.

C Hoceodem tempore obitus S. Paula, S. Hieronymus se in latinum vertisse Regulas S. Paulæ o-
Monachorum, a S. Pachomio, Oriesio, & Thedoro scriptas, in præfatione testatur: bitus.
quæ extant in appendice ad Cassianum Roinæ editum. Eorum Monachorum memi-
nit Gennad. cap. 7. 8. 9. de Vir. Illuſtr.

Christi Ann. Innocentij Pap. Arcadij & Impp. II. Stilieone 2^m. & Coss.
405. 4. & Honorij & Anthemio & Coss.

A Nthemij insignis virtus, & pietas prædicatorum SS. PP. in primis a Chrysostomo, qui, vt auditum est, Consulem creatum esse, ad eum Cucuso scripsit episto-
lam numero 147. Coluisse etiam eum pios, sanctosque Monachos, argumento sunt
D quæ de eo scribit Theodoret. in Aphraate, historiæ SS. PP. cap. 8. vbi narrat quomodo
levida quadam narratiuncula is recusauit nouam allatain sibi tunicam, probante etiā
ipso Anthemio qui detulerat.

Chrysostomus Cucusi rigore asperissimæ hyemis, a morbo, per duos menses, usque
ad eo cōfectus est, vt pene ex hac vita decesserit, ep. ad Olymp. 6. & 15. Excelso animo
suas calamitates ferens, Chrysostomus, de Antiochenorum statu solicitorum se esse si-
gnificat, epist. ad Antiochenum presbyt. num. 130.

E Propter Isaurorum latronum incursum, cum annum, vt ait Palladius Cucusi egisset,
in Arabissum, Armeniæ, tutiorem locum, transfertur, quam peregrinationem descri-
bit ad Elpidium epist. 131. & ad Theodorum Diaconum 135. Arabissi, quæ pateretur
scribit ad Nicolaum presbyt. epistola 69. & ex eodem loco ad Olympiadem prolixio-
rem epistolam numero 4. vbi & ad finem hæc de Pelagio recens emergente hæresiar-
cha. De Pelagio Monacho magno dolore affectus sum. Cogita igitur quot, quantisque
coronis digni sint, qui forti animo in acie steterunt, cum viros tum pie, ac sancte, tan-
taque cum tolerantia viuentes, abripi, atque in fraudem impelli videamus.

Quod ne-
mo læditur
nisi a se ipso
tractatus, q.
videtur eius
ultimo.

Eadem epistola mittere se ait ad Olymp. lucubrationem a se tum elaboratam, nem
pe, cum, qui seipsum non laeserit, a nemine alio lædi posse. Hoc, inquit ipse, contendit, at-
que in ea versatur ea oratio, quam nunc ad te mittoquare fac eam assidue per euolus, ,
imo etiam, si, per valetudinem, licet, recites. Id enim pharmacum (si quidem volueris)
tibi sufficit. Extat tom. 5. hoc tit. Quod nemo læditur nisi a se ipso. Ultima fuit hæc di-
gna tanto Patre lucubratio. Inde etiam sollicitus de ea, quæ in Phoenicia erat Eccle-

Chrys. soli-
citudo eccl.
iarū, etiam
Barbariæ.

^{51. 53. 54.} ^{55. 69. 123.} ^{126.} ^{a lib. 8.c. 27} l'sia, ex Gentilibus, ad fidem, haud pridem collecta, ministris indigente, & sumptibus, datis ad amicos litteris consulere in omnibus; quibus opus haberet non praetermisit. Ea quidem, curat. (vt ipse testatur epist. 69.) cum Cucusi moraretur, & cum postea Arabissum translatus est. Sed & Gothorum ecclesiæ pastore viduata propensiorem tunc curam gerebat, de qua ad Olympiadem, inter alia hæc habet, epist. 14. Narrauerunt mihi Marsh, & Gothis Monachi, apud quos Serapion episcopus perpetuo delitescebat, Moduarium Diaconum venisse, illud afferentem, eximium illū virum Vuilanum, quem non ita pridem episcopum creauit, atque in Gothiam misi, multis ac magnis rebus gestis, diem suum extremum clausisse: ac Régis Gothorum litteras attulisse, quibus, vt ad eos episcopus mittatur, petit. sed & prospexit ipsum indigenorum egestati, quamvis exul esset, & peregrinus, auctor est Sozomenus^a captivos redimens, & egenis necessaria suppeditans.

Romæ congregati Italique episcopi, Imperatorem orant, vt scribat Arcadio fratri suo, vt iubeat Theffalonice Concilium fieri, quo facilius possiat vtreque partes Orientis, Occidentisque concurrere, qui per episcopos quinque, presbyteros duos, & Diaconum vnum, a se expeditos, a Rom. Pont. iam tertio, litteras misit, quæ extant. Legati igitur ex Rom. Concilio acceptis Imp. Papæ & Italiae episcoporum litteris, cum commonitorio CP.^b proficiscuntur. Theodor. Diacon. apud Pallad. in Dial. Complures extant Chrysostomi litteræ ad Occidentales episcopos, & ad Aurelium episcopum Carthagin. 149. Quanto autem in discrimine Ecclesia Catholica esset, ne schismate scindetur Oriens ab Occidente ostendit idem Chrysost. epist. ad Arabium 121.

^{b lib. 6.c. 8.} Arsacius intrusus Pseudoepiscopus moritur 3. Id. Nouembr. cum annos vitæ exegisset octoginta & vnum. Socrates.^b

Honorius sancti Do natistas. c L. 4. ne sancti. bapt. iter. 38. & 39. de hær. 2. de Relig. C. Theod. Querelis de atrocitate facinorum Donatistarum in Catholicos, præuentientibus ipsam Concilij Legionem, Honorius diuersas edit in eos leges, quibus pressi, plerique ad unitatem ecclesiæ redierunt. Quantum autem emolumenti Catholicæ unitati istarum severitas legum attulerit, ex S. Augustini diuersis locis compertum redditur, epist. maxime 28. ad Vincentium, & ad Bonifac. 50. & ad Ianuar. 68. In qua reuersione Donatistarum ad unitatem, egregiam præstitutam operam Pammachium Romanum Senatorem August. epist. ad eum 134. ostendit, & laudat.

Pertinaciores vero Donatistarum alij, ad solitas grassationes in Catholicos conuersi sunt, alij scriptis expostrularunt aduersus Catholicos, quod nolentes pertrahentur ad unitatem. Inter quos Vincentius Donatista ad S. Augustinum epistolam scripsit; sed fortiori ipse Augustinus reddidit Apologiam. Alius fuit Cresconius quidam Grammaticus, cui quatuor libris respondit, post leges ab Honorio datas.

CONCILIVM TOLETANVM (inscriptum primum, cum tamen alterum præcesserit, sub Anastasi Papæ anno tertio, Stilicone ipso primum Consule (quod occasionem dedit permiscendi in vnum duo Concilia, non agnoscendo duos eius Consulatus) nouendecim episcoporum, tempore Honorij, & Arcadij, Stilicone Cons. (iterū) Patrono episcopo Praesidente, sub die 7. Id. Septembr. ita est in tom. 1. Concil. Extat ibidem Innocentij epistola ad Concilium, numero 24. inter eius epistolatas. Porro ecclesia Hispaniarum, vt ipse testatur Innocentius, erat adhuc agitata schismate, atque foeda episcoporum ordinationibus, perperam factis, quas tamen tolerandas esse putauit, ne grauiorem pati ipsa scissuram cogeretur, non nihil etiam vexabatur hæresi Præcelliana. Eadem Concilio subscriptus reperitur Olympius fama celebris, & clarus inter scriptores huius temporis, de quo Gennad. cap. 24. de Vir. Illustr. cuius scripta citat August. contra Julian. Pelag. 1. cap. 3. & 7. hoc elogio. Olympius Hispanus episcopus, vir magna in Ecclesia, & in Christo gloria, in quodam sermone ecclesiastico, &c. quater illum citat S. Augustinus contra Julian. cum alijs sanctissimis Patribus.

Habet idem Concilium multa ad rectè componendam ecclesiasticam disciplinam, accommodata, viginti regulis definita, nam vigesima prima pertinet ad tempora S. Leonis Papæ, & decimaseptima, quod ponitur de concubina; intelligendum secundum ea, quæ S. Augustinus habet lib. de bono coniugali cap. 5.

Innocentius porro illa epistola 10. irritam reddit sententiam illam, qua dicebatur.

Con-

Olympius Hisp. script. ecclæsta.

A

B

C

D

E

A Coniungium ante baptismum irritum, sic per baptismum, quod ad bigamiam constitutum, obliterari, ut dicens aliam, post baptismum, bigamus minime efficiatur, quod sensit aliquando S. Hieronymus, epist. ad Oceanum num. 83.

Scripsit & hoc anno Innocentius Rom. episcopus ad consulta S. Exuperij Burdigalensis, qui post prefecturam Hispaniarum, ad tranquillitatis portum cum secessisset, ut ait Aufonius (qui & eum inter claros eius temporis oratores adnumerat) Tolosanum tum episcopus regebat Ecclesiam, egregia sanctitate conspicuus, quem S. Hieronymus mirifice laudat epist. 4. 10. 11.

S. Exuperij
Burdigal.
Episcopus.

B Christi Annus Innocentij Pap. Arcadij & Honori Impp. 12. Arcadio A. Vl. & Anicet Coss. 406. 5.

Mminente Romanis ceruicibus Rhadagaiso Pagano Scytha, cū innumerabili exercitu, Zosimus quadringenta millia, Orosius & Marcellen. ducenta, Augustinus plusquam centum millia fuisse ait, & paucente tota Italia, seruitia armari iubentur. a & ingenuis stipendia augentur, ut terni tum quidem solidi dentur, post verò pacatis rebus, deni. b

a l. 15. C.
Theod.
b l. 17. de
Tyron.
c lib. 5. cap.
23.

C De eo superato & prostrato, sic S. Augustin. de Ciuitate Dei. Cum Rhadagaisus Rex Gothorum agmine ingenti, & immani, iam in Urbis vicinia constitutus, Romanis ceruicibus imminaret, una die, tanta celeritate sic vietus est, ut plusquam centum millia prosternerentur eius exercitus, atque ipse cum filiis mox captus, poena debita necaretur. Conterritum diuinitus Rhadagaisum in Fesulanos montes (Deus) inquit Orosius cogit, eiusque secundum eos, qui parcissimè referunt, ducenta millia hominum, inopum confilij & cibi, in arido, & aspero montis ingo, urgente vnde timore, concludit, agminaque quibus dudum angusta videbatur Italia, latendi spe in unum ac paruum verticem trudit. Quid multis moreret? & cedentibus, bibentibus, ludentibusq. nostris, tanti illi, tamque innimicis hostes esurientes, & sitientes, languentesque confessi sunt, &c. Tanta uero multitudo captiuorum Gothorum fuisse fertur, ut vilissimum pecudum modo, singulis aureis passim greges hominum venderentur. Sed nihil superesse Deus de eodem populo sicut, cunctis illico, qui emebantur morientibus. hæc Oros. & alia plura, ex quibus portentosi mendacij Zosimus arguitur.

D Quarto, post Arsaci obitum, mense, Atticus ex Sebastia Armeniæ, ex presbytero Ecclesiæ C. P. natura magis, quam doctrina prudens, unus ex infidiliis 10anis, ordinatur Episcopus C. P. Socrates, Sozomenus.

E Legatos C. P. destinatos præuenit Io. Chrysostomus, dupli epistola, quæ est Legati atro numero 165. & 166. Legati profecti, ab aduerarijs Ioannis, impediuntur, quo minus citer tracta excedant, & mandata exponant, & litteras tradant, distrahuntur, recluduntur, cruciatur, litteræ per vim auferuntur, magna vi pecunia ad communionem cum Attico pelliciuntur, & uix tandem, re infecta, redire permittuntur, impositi in nauem peruetustam & putrem, pretio dato, ut ferebatur, Naucrero, ut illos perderet nautigantes, & appositis ad custodiā 20. militibus, quarto postquam discesserant mense. Ad eos sic re infecta reuersos Chrysostomus gratias agit de suscepto, quantumuis nullo exitu, labore, epist. 167. atque hæc acta cum Legatis Occidentis. Orientales, qui Romani cum venissent, remittebantur in Orientem cum litteris, & mandatis, in exilium ad remotiora, & barbara loca sunt abstracti: ad quos Chrysostomus in exilio agentes consolatoriam epistolam misit numero 148. reliqui autem omnes, qui cum Ioanne communicabant episcopi, & clerici, in exilium acti, & immanissimè tractati: Palladius.

Chrysostomus biennio iam in exilio peracto, & tertio mense Iulij inchoato, ultimas litteras scribit ad Innocentium, gratias agens, & rogans, ne pro summo suo iure, ob periculum vniuersalis schismatis, procultatores sacrorum canonum excommunicaret, sed expectet, si forte resipiscant. epistola secunda ex 7. in qua hæc habet. Nos tertium annum in exilio uersamur, expositi pesti, fami, bello, continuis obstitutionibus, solitudi-

Chrysostomi
mi studium
pacis,
Quale exiliu Chrysostomi

ni indiscibilis, quotidiana morti, & Iauricis gladiis, & non mediocriter nos consolatur solidam nostra fides, &c. quam epistolam misit per Io. presbyt. & Paulum Diaconum, quos hospitari voluit, ut & alios ab Oriente a se missos, apud clarissimas feminas, Probam, & Julianam, matrem & filiam. Quarum pium pro se studium, & operam commendat, & gratias agit. epistola ad eas sunt 168. & 169. Extat eodem argumento alia epistola ad Italiam æquæ clarissimam feminam numero 153. ad quam etiam duæ S. Augustini habentur sexta, & 133.

Quid ad hæc tam immanja aduersus Legatos perpetrata Honorius scripsit, egerrituè, non extat: sed ex ijs, quæ ante a scriptor, colligi potest. Innocentius uero Atticum intrusum, & Theophilum ecclesiastica censura perculit, & ab Rom. Ecclesiæ communione exclusit. At ne Orientis populi a se dilaberentur, impetrat Atticus ab Arcadio editum, quo sibi omnes cogeret communicare. Cuius summa hæc est. Si quis epis. oyo Theophilo, & Porphyrio, & Attico non communicat, ecclesia yellatur, & a suis facultatibus prorsus proiciatur. Hinc alij vi, alij muneribus ad communicandum induiti, alij fuga ingenuitatem animi seruauere. Palladius.

Hoc anno S. Hierony. Quod nullæ amplius litteræ a Chrysostomo datæ reperiuntur, priuatum eum credere oportet deinceps commercio litterarum.

Præfenti anno, Exuperio Tolosanæ ecclesiæ Pontifici, Zachariam, & eiusdem Vrbis phetas inter Minerio & Alexandro, Monachis, Malachiam Prophetam; Osea, Ieol, & Amos Pampretatur de machio S. Hieronymus interpretatus est. Idem præfat. in lib. 3. in Amos. Occasio fuit, Minor. bas. quod Exuperius per Sisinnium Diaconum cum litteris ad Hieronymum largissimas e- leeinolynas Palæstinx, & Ægypti Monachis misisset. præfat. in lib. 1. in Zachar. Detulit idem Sisinnius litteras Minerij, & Alexandri, cum varijs quæstionibus, quas rescribens tractat epist. 152.

Vigilantius Hispanus, Calaguritanus presbyter, Barchinanensis ecclesiæ Parochiæ tenuit; S. Paulino Nolano pernecessarius, qui eum apud se ægrotantem habuit, & fuit. ^a proficiscentem inde Hierosolymam S. Hieronymino commendauit, quem ipse per benignè exceptit. ^b a quo cito discessit. a Rufino incitatus fuisse in Hieronymum colligi videtur ex Apolog. 2. in eundem Rufinum, in quem blasphemare coepit, vocans eum hereticum, quod libro Origenis legerat. ^c Recedens a Palæstina in Aegyptum descedit, aliasque Prouincias peragrauit, semper in Hieronymum aliiquid insulsurrans. Inde ueniens in Gallias, quas congesserat hæresum sordes, pallio sanctitatis obuolutas, effundit, non ante biennium, quæ haec tenus prouincia fide sincera, hæresum portenta non viderat, negabat Martyrum, & reliquiarum cultum; impugnabat Virginitatem & ieunia: ridebat diei tempore cereos, & lampades in ecclesiæ accendi solitos: signa apud sanctorum reliquias fieri solita, Demonum affirmabat esse præstigias: collectis pro pauperibus fieri solitis, detrahebat. Hieronymus igitur SS. Presbyterorum Riparij, & Desiderij rogatu, qui Parochias suas uicinia istius scribabant esse maculatas, cum per Sisinnium commentarium eius accepisset, zelo fidei incensus, lucubratiuncula edita, & per Sisinnium in Galliam missa, hæresum hæc monstra prostravit. Irruentibus autem per id tempus in Gallias Barbaris, in eamque maximè partem graftantibus, in qua hæresis nefanda plantata fuit, cito ereditur fuisse extincta, donec nostra estate, post tot secula, a nefarijs, & perditis hominibus rursum fuit excitata.

Quam verò soluta esset in Gallijs, magna ex parte, ecclesiastica disciplina, corruptisq. moribus, exundantibus, ubique vitijs, cædem prouinciaz meruerint tradi barba ris deuastandi, Salianus Massiliensis episcopus, qui tum uiuebat, pluribus docet. ^d

*Sub Imperio Arcadij, (inquit Theodorus lector. 2. Collectaneorum) & Patriarcha Attico CP. lim. allate sunt reliquiæ S. Samuelis, & in Prophetico ipsius loco, iuxta hebdomum, 12. Kal. Iul. collocatae. Nicephorus item 14. cap. 1. 1. sed Hieronym. opportune aduersus Vigilantium *Sacrilegas*, inquit, per ironiam, dicendus est & nunc Augustus Arcadius, qui offa B. Samuelis longo post tempore, de Iudea translatu in Thraciam? &c.*

Samuelis offa translata C. P. lim.

A

Christi Ann. Innocentij Pap. Arcadij & Coss. Imp. 13. Honorio 7. & Theodo-
407. 6. Honorij Coss. fin 2.

Honorius pro Victoria de Rhadagaesso obtenta, gratiam Deo relatus, qui Donatistas legibus persecutus fuerat, hoc anno kal. Mart. Romæ Manichæos, Phrygas, sive Priscillianistas, meritissima severitate persequitur.^a

CONCILIVM CARTHAGINE Idibus Iun. celebratur, in quo decreta legatio ad Honor. Imp. pro defensione rerum ecclesiasticarum, aduersus Donatistas, atque Paganos, sancitumque ut ad Comitatum eunes formatas acciperent ad Rom. Pont. a quo

B aliam quererent formata in Imperio, hæc idcirco, ne hæretici, Catholico nomine, uelarentur. in Concilio Africano, cap. 62. Item placuit, inquit, PP. vt de diffensione Romanæ, atque Alexandrinæ ecclesiæ ad S. Papam Innocentium scribatur, quo utraque Ecclesia intra se pacem, quam præcepit Dominus, teneat. Concilij Africani c. 68. Theophilus enim nec lectorum Innocentius uoluit accipere litteras, quod ex ejus epist. ad Alexandrum episcopum Antiochenum, postea data, de Acacio eius factonis antefignano, cognoscitur. epist. est 18. & apud Pallad. Est autem hec Rom. ecclesia sententia, non communicare in finem usque Orientalibus episcopis, maximeque Theophilus, donec Dominus universals Synodi tribuat locum, ac per eam curet putrida membra eorum qui ista gesserunt.

C Aduersarij Ioannis inuidia tabescentes, quod ille exul adeò honorificè, a tanta omnis generis hominum multitudine frequentaretur, & Occidens totus pro eo esset commotus, ab Arcadio impetrant, vt longius in asperiore locum concludatur, unde progredi non liceat, Arabisso igitur in Pityuntiem locum penitus desertum ripæ Pontici maris imminentem, trium mensium itineris spatio abstrahendum curant, vt plane præ labore in itinere desiceret, quod & sunt affectui. Comana autem appropinquantes in templo quodam manserunt, in quo nocte Basiliscus Martyr, Comanensis olim Episcopus, apparet ei dixit. Confide frater Ioannes; cras enim simul erimus; & sequenti die cum iam febris laborare cœpisset, migravit ad Deum, ætatis anno 53. minus mensibus quatuor, sedis verò, vsque ad diem 14. Septembr. quo obiit, nono. m. 7. & d. 8. Pallad. & Leo Imp. Quod narratur prato spirituali cap. 128. de imensa glorias. Io. Chrysostom. ex visione quadam, vt fide carens, & mendacij aspersum, reiciendum est.

^a L. 40. de
hær. C. Th.
& 4. de hær.
C. Iustina.

Chrys. longius in existuum abstractur.

S. Chrysostom. obitus.

Opº imperfctū ī Mattheum indigenū nominē Chrysostom.

D Vniuersam scripturam diuinam scriptis illustrasse, auctores sunt Cassiodorus Sophronius Suidas. indignum plane est eius nomine circumferri, 54. homil. illas, opus imperfectum in Matth. appellatas, hæresibus scatentes. Peculiarem porro Doctorem habuisse videtur Io. Chrysostomus Paulum Apostolum, cuius erat studiosissimus. Leo Imp. Metaphr. in Vita & alij. De eo refert S. Nilus epistola ad Anastasium, quod S. Io. omni ferè tempore videret domum Domini refertam Angelorum cætu, cum diuinum incruentum sacrificium offerebatur, &c.

b li. 5. c. 34.

E Ioanne mortuo, Innocentius, & Occidentales Episcopi non prius communicare eius aduersarijs voluerunt, quām nomen eius referretur in Diptycha & Arsacij aboleretur. Theodoreetus. b

Sententia excommunicacionis in Imperatore & Imperatricem.

Innocentius acerimas ad Arcadium scribit litteras, quæ extant, apud Gennad. Nic. Glicam, &c in Biblioth. Vaticana, in quibus sententia excommunicationis in Arcadiū continetur. Itaque, inquit, (post multa) ego minimus, & peccator, cui iheronus magi Apostoli Petri creditus est, segrego, & reicio te, & illam (Eudoxiam vxorem) a perceptione immaculorum mysteriorum Christi Dei nostri, episcopum etiam omnem, aut clericum ordinis S. Dei ecclesie, qui administrare, aut exhibere ea vobis ansus fuerit, ab ea hora qua præsentes vinculi mei legeris litteras, dignitate sua excidisse decerno. Quod si, ut homines potentes quenquam ad id vi adeggeritis, & canones nobis a Salvatore, per Sanctos Apostolos traditos, transversi fuerint scire, id vobis non parvum pecca-

tum

Absolutio-
nem rogās
ipetrat Im-
perator.

Verba Imp.
Honori⁹
Principibus
maxime no-
tanda.

Honorius
i Arcadium
fratrem, ex
pietatis stu-
dio, arma
mouere sta-
tuerat.

a L. 38. de
epis. & cler.
C Theod.
Vidētes im-
munit. ec-
clesię Maie-
statis crimi-
ni subdūtur
Catalogus
misericordia
huius tēpo-
ris ex Hiero-
nymi.

sum fore, in horrenda illa Iudicij die: &c. Arfacum, quem pro magno Io. in thronum A p̄iscopalem produxisti, etiam post obuum, exautoramus, vna cum omnibus, qui Consul tuo cum eo communicarunt episcopis; cuius etiam nomen sacro episcoporum albo non inscribatur. Indignus eo honore est, qui episcopatum, quasi adulterio polluerit, &c. Ad Theophili anathematismum addimus abrogationem, & absolutam a Christianismo alienationem.

Extat ad Innocentij littera, vna quidem apud Glicam, alię vero in Codice Vaticano, quibus purgat se, penitentiam præfert, Eudoxiam ait, se castigasse, sic ut in morbo grauiissime decumbat, Acacium, Seuerianum, & alios episcopos se comprehendi iussisse, ut dent poenas; denique absolutionem ab excommunicatione demissę precatur. Apud Glicam subduntur Innocentij huiusmodi ad Arcadium litteræ. Studium, diligentiamque vestrā Dci præscripto, & voluntati consentaneam, quam propter ipsius nomen declaratis accepimus, & probauimus. Quapropter sacris a vinculis solui, ad signa Dominica confirmatis animis accedite.

B Extat & alia Honori⁹ obiurgatoria, in qua inter cetera, Contende igitur frater non verbo, sed re, & Deum, & homines de correctione eorum, quæ non sunt rectè acta, certiores facere. Cenius, & ipsum Imperium nostrum, & ruere, & stare precibus sacerdotum.

Ceterum nondum tribus mensibus elapsis a morte Io. Eudoxia A. quo modo superioris dictum est, mortuam Zonar. & alij testantur.

Honorius iusta in fratrem indignatione commotus, bello eum vlcisci, qui persecutus esset ecclesiam, ac ius gentium in legatis violasset, pie sancteque statuit; sed duo obſtiterunt, quæ commemorat Zosimus. Apud Rattenam, inquit, Stiliconi iam parato ad Illyricas urbes cum exercitu adeundas, & Alarici auxilio, ab Arcadio abstrahendas, impedimenta duo contigerunt, fama de Alarici morte sparsa, & nuncius de Constantino Tyranno iam ex Britannia transacto.

Theophilus, post Io. obitum, omnes quomodo cuncte damnatos, & proscriptos ad communionem admittit, omnibus diffensionib. oblitteratis, idq; ipsū Attreo CP.º epi scopo suadet, vt ex Syneclij ad Theophilum epistola constat, nec tamen propterea ipse Rom. Pont. communionem meretur.

Honorius, data lege, priuilegia concessa Catholicis ecclesijs confirmat. ^a & de immunitate Ecclesiæ sic sancit. Fidelis, ac deuota præcognitione sancimus, nemini lucere ad sacras ecclesiæas configuentes abducere, sub hac videlicet definitione, ut si quisquam contra hanc legem venire tentauerit, scias se Maiestatis crimine esse reuinendū Data Kal. Apr. Honorio septics cum Theodosio tertio Coss. apud Gregor. lib. 11. epist. 54. ex qua corrigi debet Cod. Iustin. l. 2. de his qui config. ad eccl. dum ponit Cons. Constantium & Constantium, qui nulli, sub Honorio fuerunt.

D De invasione & vastatione Barbarorum per Gallias S. Hieronym. epist. 15. ad Ager ruchiam. Præsentium miseriārum, inquit, pauca percurram. Quod rari hucusque residemus, non nostri meriti, sed Domini misericordia est. Innumerabiles, & ferociissimæ nationes universas Gallias occuparunt. Quidquid inter Alpes, & Pyrenæū est, quod Oceano, & Rheno includitur, Quadrus, Vuandulus, Sarmata, Alani, Gipedes, Heruli, Saxones, Burgundiones, Alemanni, & (ò lugenda Reſpub.) hostes Pannionij vastarunt. Etenim Aſſur venit cum illis, Maguntiacum, nobilis quondam ciuitas capta, arque submersa est, & in ecclesiā multa hominum millia trucidata. Vangones, longa obſidione deleti. Rhemorum urbs præpotens, Ambiani, Atrebatae, exiremique hominum Morini, Tornacis, Nemeti, Argentoratus, transflui in Germaniam. Aquitania, noucmque populum, Lugdunensis, & Narbonensis prouincia præter paucas urbes, populata sunt cunctæ, quas & ipsas foris gladius, & intus vasta fames. Non possum absque lacrymis Toloſa facere mentionem, quæ ut hucusque non ruoret sancti episcopi Exuperij merita præstuerunt, Ipſe Hispania iam, iamque peritura quotidie concremunt, recordantes irruptionis Cymbricæ, & quidquid alij semel passi sunt, illæ semper timore patientur. Cetera raccio, ne videar de Dei desperare clementia. Atque hæc mala proditione, Stiliconis, quem semibarbarum proditorem eadem epistola, vocat S. Hieronymus, acciderunt.

A

Christi Ann. Innocentij Papæ Honorijs 14. & Theodosij 1. Basso, & Philippo Coß.
408. 7. Impp.

Arcadius Imperator indignationem offensi numinis, ob Io. Chrysostomi persecutionem, expertus, Kal. Maij, premature è vita tollitur, anno ætat. 31. cum imperasset vna cum Patre ann. 12. post obitum verò Patris 13. m. 3. & d. 15. Prosp. Marcell. Socr. & Isdegerdem Regem Persarum, cum quo foedus, ad annos centum fecerat, curatorem illi testamento reliquit, indignationem veritus fratri Honorij. Isdegerdes, bona fide, tutela suscepta, Antiochum quendam admirabilem virum tutorem emisit, ad Senatum sic scribens :

Arcadius de
cedes e uita
tutorē Per-
sarū Regē
filio relin-
quit, diffi-
dens fratri.
a lib. 6. c. 2. 1

B Arcadio dormiente, meque curatorem filij constitueret, qui supplet locum meum dirigi. Ne quis ergo insidias pueri conetur, ne prelum intolerabile contra Romanos exurgat. Io. Diacon. ex Theophane.

b lib. 7. c. 8.

Ex foedere porro in centum annos, non modo securitati Imperij prospectum est, sed & prædicandæ fidei in Perside via est aperta, Marutha episcopo Mesopotamiæ, Regi, ob singularem pietatem, percaro, per quem S. Io. Chrysostomus etiam exul, Persarum conuersione in tentasse, colligitur ex epist. ad Olympiad. 14. plura Socrates b de Marutha, qui honestis perfunctis laboribus, post mortem apud Latinos, & Græcos veneratione anniuersaria colitur.

Proditor
Stilico ob-
truncatur.

Detecta Stiliconis fraude, & proditione, qua per Barbaros in Imperium immisso, Eucherio filio pagano parabat Imperiu; Olympio, Honorium in proditorem incitante, occisis Magistratibus eius studiosis, satellitibus quoque, ipse sibi timens confugit ad ecclesiam (iusto Dei iudicio, vt qui eam aliquando violarat, tempore D. Ambrosij, eius auxilio indigeret) a qua non vi auius, sed sacramentis, & fide facta, non imperium sibi a Principe, vt eum necarent, sed vt custodirent, deducunt, paulo post, nouo Principi Imperio, pro delictis in Imperium commissis, obtruncatur. Zosimus Marcelinus Orosius.^c

c lib. 7. c. 3. 8

d L. 20. de

pœn. l. 20.

21. 22. de

bon. pscrip.

1. 1. de lit. &

itin. cust. C.

Theod.

Plures hoc anno leges fert Honorius in Stiliconem, & Sectatores. ^d

Heraclianus Stiliconis interfector, Praefectura Africæ prouincia donatur. Olympius totius operis architectus, Magister officiorum creatur, cui gratulatur Augustinus epist. 124.

e L. 43. de

hær. C. Tb.

f L. 19. de

Pagan.

Post obitum Stiliconis, in Africa Gentiles, & Donatistæ falso rumore iactabant, latas contra se leges nequaquam ex voluntate extitisse Honorij Imperatoris, sed opera

g L. 3. de Iu-

de. & Celic.

h L. 18. de

Iudæ. &

Cælic. C.

Theodos.

i L. 44. de

hær. C. Th.

K L. 45. de

hæret.

i L. 18. de

Iudeis.

D Stiliconis, & quasi earundem auctoritas vna cum ipso Stilicone estet extincta in Catholicos insurrexerunt, atque nonnullos etiam episcopos necauerunt, hac occasione coactum C A R T A G I N E C O N C I L I V M 3. Id. Octobr. decretaque legatio ad Imp. Concilij Africani cap. 73. & Augustinus haec ipsa de re alteram epist. ad Olympium dedit 129. Quo præstante sedulo officium, Honorius, quæ in hæret. & gentiles statuta essent, ea ex sua sententia facta, firma, rataque in omnibus esse velle, & eadem die speciatim aduersus Gentiles eadem de causa rescripsit. f prohibens etiam quæ Stilico, & eius filius Eucherius, homo paganus cultoribus idolorum indulserant. Quos verò in superiori editio appellat Cœlicolas, intelligi videntur Apostata Christianismo ad Iudaismum, qui nomine Iudæorum odiofo nolentes appellari, cœlicolas se vocarunt. Colligitur hoc ex Rescripto Constantini ad Euagrium. g Hæc verba, inquit,

E

Judæis, & Cœlicolis, & Maioribus eorum & Patriarchis volumus inimici, & ex alia sanctione Honorij, h Non post die alio Rescripto exagitauit Donatistas, & Iudæos nona tentantes, ⁱ ad Donatum, ad quem extant duæ S. Augustini epistolæ 127. & 128. cuius pietas plurimum ab ipso laudatur. Triduo post, alio Rescripto prohibet eos de religione differere, proscriptione, & exilijs pœna proposita. ^k Theodosius quoque in Oriente Iudæos pariter ritus Christianorum adulterantes, data lege compescuit. ^l

j L. 43. de

hær. C. Tb.

Cœlic. C.

Theodos.

i L. 44. de

hær. C. Th.

K L. 45. de

hæret.

i L. 18. de

Iudeis.

Iudæus per hoc tempus Constantiopolis paralyfi laborans, frustra remedij omnibus adhibitis, credidit per baptismum se curandum. Christiano igitur more institu-

tus,

a lib. 7. c. 4. tus, per baptismum, secundum fidem suam sanitatem recepit ^a Socrates.

Sabbatius quidam ex Iudeis oriundus, factus Nouatianus, sed schismate, ob episcopatum non adeptum, resiliens, nouam quandam sectam induxit, Nouatianorum Sabatianorum. Toleratos Nouatianos, tanquam qui in reliquis a fide non dissentirent, Romæ ab Innocentio Papa primum expulso, Socrates affirmat.^b

b in li. 7. c. 9 Mortuo nefario Porphyrio, in usore sedis Antiochenæ, quem immerito Theodoreus, & contra aliorum sententiam, laudat, eligitur, communis omnium consensu, Alexander Monachus, qui cum legationem ex more, una cum litteris, mitteret ad Apostolicam Sedem, peteretque Catholicam communionem, ita postulatis eius annuit Innocentius Papa, si tamen ipse reciperet, cum ordinibus, & honoribus, qui a successore Paulini, Euagrio, ordinati erant, & nomen Ioannis episcopi CP. ^m è tabulis expunctum, cum honore restitueret, quorum vtrumque praestit, ex Innocentij Papæ epistola ad Bonifacium presbyterum apud Theodosium Legatum, ^c atque ita sublatum est schisma eius ecclesiæ 45. annorum, a Concilio, quo Paulinus creatus fuit episcopus, vel 48. a segregatione Eustathianorum, a Meletio, ut error irrepisse videatur apud Theodoretum, qui ponit annos 85.

c est 21. Innocentij to. 1. epist. R. O. Pont.

Idem porro Innocentius eidem Alexandro gratulatur de rebus his bene gestis, epist. 18. & epist. 22. ad Acacium Beroensem; postulantem communionem Sedis Apostolice, sic concedit, ut prescripta exequatur, qui in omnibus Innocentio paruit.

Ad Maximianum in Macedonia episcopum, ob studium pacis, oranteum Innocentium, ut Attico communicatorias litteras daret, epi. 27. negat se facturum, nisi prescripta impleverit ad eundem. Maximianum est epist. nu. 163.

Melania senior, antiqui vaticinij, ante annos 400. editi, memor, distractis fratribus, una cum Melania nepte, Pinianoque eiusdem Melania uiro, & Albina nuru matre Melania Jun. euasura cum illis imminentem Vrbis cladem, Roma recedens, Ierosolymam, iterum se confert. quod ipsum pluribus alijs Romanis ciuibus persuasit. Palladius. ^d

d In Lau-
fiac. c. 33.

Christi Annus Innocentij Pap. Honorij 15. ^E Imp. Honorio 8^m. ^E Coss. 409. 8. ^E Theodosij 2. ^E Imp. ^E Theodo- ^E Coss. 2^m.

Evherius Stiliconis filius, qui ad conciliandum sibi Paganorum fauorem, restitu-
tione templorum, & euerstione Ecclesiarum imbuturum se regni primordia mi-
nabatur, a duobus eunuchis Arsacio, atque Terentio detentus captiuus, mandato
Honorij, interficitur, priori tradita Cubiculi præfectura, posteriori uero proximo
loco.

Serena Stili-
conis uxor
interficitur. **T**hermantia eiusdem Stiliconis filia, vxor Honorij, post Mariam, Serenæ matri Ro-
mæ agenti restituitur. Quæ Serena paulo post, ex Senatus consulo interficitur, insimu-
lata quod ambitione prouehendi filium in Imperatorem cum marito conspirasset, &
quod Barbari eius nutu, ad obsidionem Vrbis uenissent. Zosimus. Oros.

Vrbis obsi-
dio auro re-
dimitur. **A**laricus, Stiliconis, & Magistratum illi fauientium nece, commotus in Imperato-
rem, Vrbem obsidet, qua diutius durante obsidione, fame, & peste populo laborante,
interclusis commeatis, adacti sunt Romanii, auro pacem redimere, persolutisq. quin-

Tépla spo-
liantur Idol-
orum. **A**larius abscessit, diuina plane prouidentia factum est, ut quod tot Edictis Imper-
atorum perfici non potuerat, obsidione barbarorum perficeretur. cum enim ex Ara-
rio, & priuatorum copiis, summam illam implere in promptu non esset, decretum
est spoliari Deorum simulacra auro, & gemmis, quibus recens fuerant exornata, & ip-
sa aurea, & argentea conflari, quod Zosimus deplorat.

Calumnia Zosimi in Innocentium, quod opinioni sua, salute in Vrbis anteponens,
execranda sacra claim facere permittet, diluitur ex ijs, quæ Sozomenus scribit. iuscis,

quosdam

A quosdama Praefecto Vrbis accitos, qui se fulminibus, ac tonitruis abasturos esse barbaros gloriabantur, frustra laborasse, ut enētus declarauit.

Agitabatur interim pax inter Alaricum, & Honoriū, legatis ultro citroque comitibus, in quibus & Innocentius fuit (occulta Dei prouidentia apud Raveinam seruatus, ne Vrbis iudicet excidium) nec conuenire potuit, rebusante Honorio, Praefecturam vtriusque militia Alarico dare; quare irritatus Alaricus, rursum exercitum ad obsidionem Vrbis adduxit. Zosim. Sozom. ^a

Honorius ab aulicis depravatus, Olympium maximè pium virum, aduersariis eius adiutentibus, in ordinem redigit, qui profectus est in Dalmatiam. Legem quoque abrogauit, qua Gentiles militare uarentur, ut Genaridum quemdam Duce barbarum ad militiam, quam reliquerat, reuocaret. Zosimus diuina plane uoluntate uidetur factum; ne sub Christiano Duce Romā caperetur, indeque Gentiles Christianis infultarent.

Sed permirum illud est, Honoriū Imperatorem inter tot, tantasque perturbaciones, Catholice Ecclesie necessitatibus consulere minime prætermissee. Nam aduersus Donatistas, Paganos, Iudeos, & Coelicolas, consentientes precedentibus, editi lunctiones. ^b

Et de expedientis quām citissimè Ecclesie causis rescripsit. ^c Itemque pro carcera tis maxime pium promulgauit edictum, ut omnibus Dominicis diebus Iudices sub fida custodia de carceribus reos educerent, vtque eis a Christianis laicis, vel Sacerdotibus substantia præberetur, & ad balneum prædictis diebus, sub fida custodia, religio nis contemplatione ducerentur, qui uero Iudices hæc implere neglexissent, poenā per soluerent auri 30. librarum. ^d Atque hæc Rauennæ 8. kal. Febr. & in fine anni, de Ro manis captiuis, pro quibus Christianos voluit solitudinem gerere. ^e

Cum obsidionis Vrbis fama peruasi set Orientem, audiuit ista Hieronymus, dum Isaiam interpretatur, in cuius 13. lib. præfatione hæc signantur tempora, & in præfat. lib. 11. excusat, quod in interpretatione statu, quā per uisum aspexerat Nabuchodonosor, per pedes ferro, testaque compositos, dixisset in eo Romanum significatum fuisse Imperiu, quo, in principio nihil fuerit fortius, in fine nihil imbecillus. Non mihi, inquit, impetratur, sed propterea, Neque enim sic adulandum est Principibus, ut sacrarū scripturarum ueritas negligatur. Deinde repente sublata est calumnia, inquit, cum si licet auduum est Romam a barbaris obsereri.

Hoc ipso anno Pinianus V. C. vna cum Melania seniore, & Melania iuniore coniuge, & Socru Albina, junioris matre Melanię, aduentientes Carthaginem, pauperes eius

D ecclesie locupletantes, inde ad Alypium Tagastam profecti, templum ibi splendidissime ornati, & prouentibus ditant, adificantque ibidem duo ampla Monasteria, viorum vnum, alterum Virginum. Augustinus ep. 224. & Metaphr. 31. Ian. Excusat se apud eos Augustinus ep. 227. quod non adisset ad eos, statim vt audiuit aduenisse. Placuit autem Piniano, una cum Melania, Hipponem proficisci ad inuisendum S. Augu stiniū ibi agentem episcopum. Comitatus est eos Alypius, qui & timentem Pinianum, ne cogeretur ab Augustino, pro more illius temporis, presbyter ordinari, nunquam id euenterum fore, fecurum reddidit: nam de ea re fidem Augustini, id proximitatis, accepérat. Vbi cum esset, atque id minus expectaretur, factum est, vt dum Synaxis in ecclesia haberetur, fidelis populus facto impetu, Pinianum, ne effugeret, ob sideret, postulantes eum ordinari debere presbyterum, idque tanta vi, & importunis, &

E perseverantibus clamoribus, vt coactus fuerit, post multam concertationem si euadere vellet, iuramento firmare, ut si quando illi ad suscipiendum clericatum consentire placuisset, non nisi in ipsa Hipponensi ecclesia consentiret. Pinianus autem, quod que per viam, & metum pollicitus esset, se obligatum minime teneri probè sciret, sequenti die clam, una cum suis Tagastam reversus est, frementibus, postquam rescuerit, Hippomenibus. Qua de re Alypio, & ipsis peroffensis, & de Augustino suspicantibus, id ipsius factum consilio, ipse Augustinus epistola satis prolixa ad Albinam, Pinianum, & Meliam se purgat, numero est 225. Alteram quoque dedit ad Alypium, eadem de re num. est 224.

a lib. 9. c. 7.
De utraque
obsidione
Hierony. e-
pist. 16. ad
principiam.

b 1. 46. de
hæret. l. 19.
de Iudeo. &
coelic. Cod.
Theod.

c 1. 7. de de-
nunc. Cod.
Theod.
Più de vin-
tis Rescri-
ptum.

d 1. 7. de cu-
stod: reor.
C. Theod.
e 1. 1. de e.
pisc. aud. C.
Theod.

Pinianus ab
Hipponen-
sibus vrge-
tur impor-
tune, ut pre
sbyter ordi-
netur.

Melaniz senioris filius in Africa moritur, quod vnicum amissum pignus ita mater modestè fleuit, vt magno exemplo fuerit Christianæ constantiæ. De qua summa cum laude, rei spectator Augustinus, ad Paulinum Nolanum episcopum scripsit, quæ non extat epistola, sed ex redditis ad eum eiusdem Paulini litteris, (apud Augustinum 249.) colligitur, in quibus plura de laudibus eius filij defuncti, cuius vxorem Albinam fuisse tradit Pallad. in Lausiac. corrigendus ex Paulino, & Augustino, dum ait eum valde iuuenem secutum matrem fuisse in Siciliam, cuius mater ante 40. annos relieta fuerat vidua.

A

Melania statim, vt orbata est filio, proficiscitur Ierosolymam, & quadragesimo die aduentus migrat è vita, vt ait Pallad. quām cum hoc tempore laudent Paulinus, & Augustinus, argumento est, maculas illas, quæ ei ex patrocinio Origenis errorum inhæserant, penitus diluisse, reconciliatam quoque Hieronymo ex eius epistola ad August. 79. colligitur. Pinianus, & socij morati esse in Africa, in Actis Melanæ Junioris, traduntur.

B

Quām autem alienus fuerit Augustinus ab omni auaritia, & pecunia contemptor (tantum abest vt Piniani diuitias affectaret, quod illi suspiciati sunt) quāmque largus in pauperes, acta ipsius declarant, apud Posid. cap. 23. & 24. & apud ipsummet, sermone de diuers. 49. & 50. vbi præclarum diuitiarum contemptus habetur exemplum. Leporius quidam fuit nobilitate, & opibus alter Pinianus, quem sua omnia dimittere cupientem, & pauperem cum Christi pauperibus, Augustini fratribus, Deo seruire, non ante eum recepit Augustinus, quām erogatis omnibus bonis, egenum prorsus redditum viderit, qui suadenti Augustino, ut Monasterium erigeret, & Xenodochium, & Basilicam ad octo Martyres, obtemperauit: hic ille putatur, qui ob claritudinem nominis cum sanctitate coniunctam, post Aurelium assumptus est ad episcopatum ecclesie Carthagin. cuius Augustini & illa sunt verba in eodem serm. 49. de diuersis.

C

Quicunque vuln exhaereditatio filio baredem facere ecclesiam: querat alterum, qui suscipiat non Augustinum, imo Deo proprio, neminem innuet.

Vuandali, Alani, & Suevi irrumunt in Hispanias, quas inter se ita partiti sunt: Alani Lusitaniam, & Carthaginem sem pronicias: Vuandali autem eognominati Silingi, Bæticam sortiuntur. Eos Constantinus Tyrannus per Constantem filium introduxit aduersus Didynum, & Verinianum fratres, cognatos Honorij, qui Hispanias tutabantur. Cassiodor. Prosp. in Chron. Isidor. Orosius.

D

Quām graue autem dispendium passæ sint Hispaniarum ecclesiarum, ex huiusmodi incursionibus patet ex epistola Augustini 180. qua responderet ad Honoratum consulentem, num episcopo, harum persecutionum tempore fugiendum esset.

D

Saluianus vt de Gallijs dixit, ita Hispanias ob vitiorum foeditatem, barbaris traditas esse affirmat, & maximè ob libidinem, barbaris pudicis, Vuandalis, omnium infirmissimis hostibus.

D

Ob repetitam obsidionem, & imminens excidium Vrbi, non est creatus Consul in Occidente, vlciscente etiam sic diuino numine impietatem, cum auspicando, nouis Cōsulibus, anno, renouassent superstitionem maiorum, de qua Saluianus lib. 6.

Alarius Vrbem obsidens, cogit Romanos, vt Priscum Attalum, Vrbis tunc Præfetum, secta Arianum, creent Imperatorem, a quo Tertullus quidam Consul dictus, Alarius Dux vtriusque militiae creatus; Ataulfus sororis ipsius maritus, Dux equitum, Lampadius Præfetus Prætorio, homo omnium superstitionis simus, (ad quem extat de fato & fortuna S. Augustini epistola, qua eum a Mathematicorum ineptijs studuit dimouere numero, est 243.) alij alij primoribus præfecti magistratibus. Ex vatum prædictionibus Attalus, certus occupandi, mittit in Africam Constantimum, absque idoneis copijs, qui ab Heracliano interficitur, & ab eodem, ne annona Romam subue-

Aug. de fa-
to, & fortu-
na ad Lam-
padium.

hatur,

- A hatur, impeditur. Interim autem dum pro se stare Atros contidit, in Honoriū expeditiōnē mouet, ad quem cum iam Ariminū peruenītē diceretur, Honoriū legatos initit, & secum in consortium Imperij admittere declarat; at ille indignans consortem mandat. vt Insulam vel quem alium velit locum, eligat, in quo priuatus degat. In eo cardine cum res versarentur, vt & naues haberet iam paratas, si forte necēsitas eum ab nauigare cogeret ad fratris filium, ex improviso circiter quatuor millia militum (quadraginta millia ponit Zosimus) ex Oriente noctu Rauennam appulerunt, quibus confirmatus, consistit Rauennæ. Rōmæ fame inuaescēte, Attalus renocatur, cui in Circensib⁹ exhibitis, conclamatū est, pretium pone carni humanae, de qua fame Hieronymus epist. 16. Quo tempore eniuit maxime pietas, & beneficentia in pauperes, Lætæ clarissimæ feminæ (quam Zosimus vxorem Gratiani Imp. vocat. Sed B Marcellin.lib. 21. Flauiam Constantiam, Constantij posthumam dicit appellatam Gratiāni vxorem) de qua Læta Hieronymus epist. 7. Vrbem fame tabescētem consecuta est pestis. Alarius, qui Italiam Attalo subdere laborabat, cum non succederet, Attalum abdicat, & in ordinem redigit, agens de pace cum Honorio, Sozom. Oros. Zosim. Honoriū leges de perduellib⁹ sancit. ^a Graualatio pro liberata Republica, Tyrannidis iniuria, omnium criminum reos relaxare præceptimus. Datū Rauenna 8. Id. Aug. Africanis, ob fidelitatem, relaxat tributa. ^b Theodosius Orientis oras obseruari iubet, ne in Orientem furor barbaricus infunderetur. ^c Gentiles, & Ariani affines, qui se dominaturos putabant, casu Attali, consternati, iacent. Sozom. ^d
- C Dum Alarius accedens ad Rauennam, agit cum Honorio de pace, Sarus quidam barbarus Dux Hispanoru n, cui, ob similitates cu Alarico, fœdus illi esse cum Honorio non expediebat, repente cum suis irruens, aliquot ex militibus Alarici interfecit. Qui ob id ira & metu simul percitus, eadem via ad Vrbis obſidione regreditur, eamque paucis diebus occupat 9. Kal. Septembr. ab ea condita, secundum Varronianam ſupputationem anno millesimo centesimo ſecundo. Adest Alarius (inquit Orosius) ^e irripidam Romanam obſideret, turbat, irrumpt, dato tamen præcepto prius, vt si quis in sancta loca, præcipueque ad SS. Apóstolorum Petri, & Pauli basilicas confugifret, preda in huiusmodi a ſan... ſine temerarentur: inde diuina prouidentia factum, ait, vt Innocentius apud Rauennam positus, abefset, ne peccatoris populi excidium videret, mox commemorat vasa grandia, aurea & argentea, Sancti Petri Apóstoli apud Virginem re condita, humeris Gothorum, iuſſu Alarici, hinc inde armatis tuentibus, fuſile ad Basilicam relata. Præterea, Tertia, inquit, die barbari, quām ingressi Vrbem fuerant, ſponit diſcedunt. ^f ſædo quidem a iquantarum edum intentio, ſed ne tanto quidem, quanto ſeptingentesimo conditionis eius anno caſus efficerat. Num ſi exhibuitam Neronis Imperatoris ſui ſpectaculis inflammationē recenſeam, procul dubio nulla comparatione aquiparabut, ſecundum id, quod ex nauerat laetitia Principis, hoc quod nunc intulit ira vicitoris. Addit 1ſid.lib.de Mundo. ^g Qui extra loca Martiyrum erant, & nomen Christi, vel ſanctorum nominabant, & ipſis, ſimiſi misericordia hostilis furor pepercit, ſic euaserunt multa millia Romanorum, quibus Goths, propter Christum, miſericorditer pepercerunt.
- D Marcellam clarissimam feminam, & ex ditissima, voluntate pauperculam, vna cum Principia filia barbari incolumem dedicunt ad Basilicam S. Petri. Hieron. epift. 154. ^h Post paucos dies moritur Marcella, & Pammachius Hierony. epift. 16. & præfat. in primum commentariorum in Ezechiele obſero, zos (inquit Hieronymus) Pamma- chia & Marcella unicum Romana sanctitatis exemplar, iunctos fide, & ſanguine, ut conatus meos vestrī orationibus adiuueus, &c. vtriusque anniversaria recolitur memoria in Ecclesia, Marcella quidem, cum decentiori ſepultura donata, tranſlata eſt, prid. Kal. Febr. Pammachij verò 3. Kal. Sept.
- E Aliud quoque præclarum exemplum deducit a barbaro milite formosissimæ feminæ ad basilicam D. Petri cum obtruncari potius voluifet, quām maculari, extat apud Soz. ⁱ De honore, quo barbari prosecuti ſunt ecclesiās S. Aug. 11. de ciu. Dei c. 1. & 7. ^j g lib. 9. c. 10

Infolentia
Attili Tyrā
ni.

Lætæ pia
largitas in
egentes.

^a L. 11. de
Indul. crim.
^b C. Theod.
^c b L. 6. dein
dulg. debi.
^d C. Theod.
^e c L. 2. de lit.
& itin. cust.
^f C. Theod.
^g d Sozo. 9.
c. 9.

e lib. 7. c. 39

f 6. ait Mar-
cellin.

Marcella,
& Principiæ
filiae parcit
a Gothis.

præfatu.
s. & 7. E.
tech.

Capta Vrbe, qui potuere fuga evaserunt, alij in Orientem, de quibus S. Hieronymus,^a alij in dimeras Insulas, de Igilio Insula Rutilius Itinerarij lib. 1. alij in Africam, ut Proba, Julianæ filia, Vidua, & Demetrias Julianæ filia Virgo, primæ Romanæ nobilitatis, quæ truculentiore hostem in Africano littore inuenerunt, quām reliquerant, Heraclianum, quem nescias vtrum avarior, an crudelior fuerit, cui nihil dulce præter vinum, & præmium, & alia plura apud Hieron. epist. 8.

ug. scrib.
Præf. de
xcidio Vr-
ois.
Itē à Ciuit.
Dci libros.

Quod autem de capta Vrbe Gentiles Christianis obtructarent, necessitas compulit episcopos, aduersus hæc, pro concione differere, & calumnijs obiecta refellere, inter quos S. Augustinus tractatum scripsit de excidio Vrbis inscriptum, & copiosissimè dc his egit lib. 22. de ciuit. Dei contra Paganos, ad Marcellinum, quos inchoatos anno sequenti ab Vrbis excido (epist. 102.) & sèpè dimisso, non perfecit ante 429. annum, ut colligitur ex cap. vltimo, lib. 18.

B

Vt perspicuè demonstraret Deus, non delictis Christianorum Principum, sed provocante impietate Gentilium, eiusmodi a Deo attemperatum esse flagellum, Barbarus Gothus, qui capta Vrbe, victore exercitu, consternatis hostibus, imparato Honorio, tam facile inuadere poterat Imperium, quasi numine cogente, Vrbem egressus, pa labundo milite, Campaniam, Lucaniam, Brutiosque peruersit.

In hac Barbarica incursione, protegēte S. Felice patrono, nec Paulinus ipse, nec Populus Nolani, quidquam malis passi sunt: Non enim solis beneficiorum effectibus, nec rīum euam ipsiis hominum asperibus, Confessorem apparuisse Felicem ciuibus, vel iniquilinis, pie a se dilectis, cum a barbaris Nola oppugnaretur, audiimus, non incerti rūmoribus, sed testibus certis. Augustinus de cura pro mortuis, cap. 2. quem librum paulo misit ad Paulinum.

C

In expectatione, aut timore cum esset Africa, ne ab Attalo Tyranno tentaretur, Heracliani Comitis, uel Macrobij Proconsulis consilio, ne tot legibus exasperati Donatisti, cum discrimine totius prouincia, pro Attalo pugnarent, elicitum fuit ab Honorio Rescriptum, quo ijdem si nerentur, quam uellē religionem amplecti. Cum autem periculum cestasset, Attalo exautorato, episcopi Africani, quod uiderent Honori Rescriptum in magnum Christianæ religionis dispendium uertere, coacto Carthaginem Concilio mense Iunij, decreuerunt quatuor episcoporum legationem ad Imperatorem: qui rogarent, ut pro Donatistis datum renocaret Edictum. Quod statim perfectum est. Oraculo penitus remoto, quo ad ritus suos heretica superstitiones obrepescrant; sciant omnes sancta legis iniuncta, videntes se pœna proscriptiōnis, & sanguinis, si ultra conuenire per publicum execranda sceleris sui temeritate, tentauerint. Dat. VII. Kal. Septembr. b & rursum 4. Id. Octobr. alia a maioribus uel a se in hereticos statuta, integræ, & inuiolata præcipit custodiri.

b. l. 12. de he-
ret. Cod.
Theodos.

c Possid. ca.

13. & Aug.
cōtra Iulia.
Pelag. 3.c.i.
Totus orbis
cladibus at-
tritus.Cur Deus
pios ab im-
pijs necati
nunt.

Kuhnus in

D

Misso præterea Marcellino Tribuno, & Notario (ad quem est proximum Rescriptum) cogēdos duxit Donatistas ad collationem, petentibus id Catholicis episcopis, procurante maxime Augustino Episcopo. c Possidius, & Augustinus.

E

De immanitate, & feritate Donatistarum, Augustini extant epistolæ, 68. 122. 166. 159. epistola illa 122. ad Victorianum recolit præterea Aug. clades ferè totius orbis Totus quippe Mundus, ait, tot affligitur cladibus, ut pene pars nulla terrarum sit, ubi non Italia, qualia scripsi, committantur, si que plazantur, nam ante parum tempus etiam in illis solitudinibus Aegypti, ubi Monasteria separata ab omni stirpium, quasi se cura degebant, a barbaris interfici sunt fratres. Subdit de Italia, Gallijs, Hispanijs, Africa, Mauritania, a barbaris uastatis. De grassatione quidem barbarorum in Orienti, S. Hieronymus ep. 82. ad Marcellinum, (quem eum ipsum esse qui ab Honorio in Africam misus fuit, & ad quem misit Augustinus librum de ciuitate Dei, colligitur ex ipsa epistola) & Castianus, qui eorum cædis occasione SS. Monachorum integra Collatione in eo uersatur, Cur Deus sanctos uiros ab impijs necari permittat. & Sicutus Augustinus in epist. ad Victorianum: & præcipue in libro de ciuit. Dei. porro inter populos illos magna contentione certatum affimat Castianus in rapiendis illorū sanctorum reliquijs.

Ruffinus Aquileiensis presbyter, extra patriam profugus, ob cladem Aquileiens-

bus

A bus illatam, in Sicilia moritur, quem S. Hieronym. quod in perfidia, ob quam damnatur eum Anastasius Papa, decessit, Scorpis nomine notat, in præfat. lib. 1. commentariorum in Ezechiele, & in præfat. lib. 1. in Hiereniam, præcursorem appellat Pelagij, tacito quidem eius nomine, sed certis notis descripto, quod negasset peccatum originale, (Cœlestius in Cœlio Carthag. apud Augustinum contra Pelagium, libro 2. cap. 2.) & male de lib. arbitrio sensisset, ut est in Decreto librorum Gelasij. plura alia præterea contulit Rufinus ad roborandam impietatem, præter Origenis Periarchon, ab ipso male translatum, & Euagrij Pontici libros virulentos, latinitate donatos, illam adiecit execrabilem imposturam, dum Xysti, seu Sexti Pythagorici commentarium a se translatum, sub titulo Xysti martyris Ecclesiæ Ro. Pontificis, edidit, ut sub nomine martyris, blasphemias fidelibus obtruderet. S. Hierony. epist. ad Ctesiphonem, & lib. 4. comm. in Hierem. ex quo libro plures sententias desumpit Pelagius ad

Siciliam morturab. Ana stas. Papa damnatus.

B suam hæresim confirmandam, quibus, quasi Rom. Pont. & Martyris reluctari, nefariū esset; & ex illis obiecta quedam a Pelagio S. Augustinus non audens obniti tanta febris Antilifti, in rectum sensum interpretando, inflectere conatus est; quæ post cognita fraude retractauit. ^a quam quidem retractationem non legit auctor de Vir. illustr. Isidor. ascriptus, dum ex Augustini auctoritate ait illum fuisse Rom. Pont. & martyre. quem tamē librum ab hæreticis depravatum affirmat, & hoc quidem in Vaticano Codice. nam in vulgatis desiderantur Xystus, & alij, labe hæresis infecti.

^a Rerr. c. 40

Pelagiana hæresis tali hoc tempore statu erat, vt cum propalarentur errores, auctores tamen latere cuperent, hacque de causa Insulas ad docendum eligerent, duasque simul pestilentiae cathedras exerent, alteram in Sicilia ad decipiendo Occidentales; in Rhodo insula alteram, ad corruptionem Orientalium. Hieronymus, ^b Hilarius, ^c Arelat. Aug.

^b Præfat in lib. 4. cōm.

^c in Hierem.

^d cōf. apud

^e August. 89.

^f & Hieron.

^g ad August.

^h ep. apud ip-

ⁱ sum 26.

^j L. 48. 49.

^k 50. de hær.

C Theodosius Imperator, duobus datis ad Anthémium PP. Rescriptis, hæreticos Mōtanistas, Priscillianistas, atque Eunomianos diuersis poenis exagit. ^d

Theodosius Synadarum Phrygiae Pacatianæ episcopus, hæreticos Macedonianos, qui plurimi ibi erant, acerrimè persegitur, quæstum ex eis captans, & CP. ^{līm} proficisciatur, vt mandatum Præfecti auferat, ad eos puniendos; Interim Agapetus Macedonianorum episcopus, cum suis fidem amplexus Consubstantialis, Sedem Theodosij capessit, omnibus consentientibus: at Theodosius reuersus, ignarus eorum quæ facta fuerant, non recipitur Socrates. ^e

^f C. Theod.

^g e lib. 7. c. 3.

^h Synesius ex

D ret, palam contestatus esset verbis, & scriptis, se minime coelibem vitam acturum, vt philosophus præstantissimus, a populo Ptolemaidis episcopus postulatus, a clero ele- philosophiū alij sacerdotes; nec adduci posse, vt contra philosophiæ præscripta, crederet mundi occipitus q̄ casum fore, Corporum resurrectionem, vel ante corpora formari, quām animas, quæ recularit episcopū omnia simulatè agebat Synesius, verbis; vt S. Ambrosius, factis; dum, ne episcopus ordinatur, se adulterū, & sanguinarium credi voluit. Qualis autem, & quām eximiūs p̄fscopatū vir euaserit, argumento sunt, tum epistolæ ab eo, post sacerdotij susceptionem, eleganter, & ornatè compositæ, tum liber ille, quem dedicauit Theodosio, tum alia præclaræ illius, quæ extant lucubrationes, sic Euagr. lib. 1. cap. 15.

ⁱ Synesius ex

^j d. 18. 48. 49.

^k 50. de hær.

E Epistola Synesij, in qua de tota ratione vita sua agit, esst in numero epistolarum eius 18. Ea autem in qua ostendit, quām abhorreret ab episcopatu, numero est 11. & 57. & maxime 105. ad Eutropium, & apud Nicephirorum f̄ recitat. Hoc autem anno, eū f̄ li. 14. c. 55 creatum episcopum, ex ipsius epistola ad Theophilum pro Alexandro colligitur.

^l 51. 52. 53.

Christi Ann. Innocentij Papæ Honorij 17. Imp. Theodosio A. 4.^m
411. 10. & Theodosij 4. Conf. sine Collega.

A Laricus Gothorum Rex traiçere exercitum in Siciliam frustra tentans, repenti na morte occupatus, apud Cosentiam, in medio Basentij amnis alueo, cum mul

Alarius moritur.

tis opibus sepelitur . Cuius audita morte Honorius cum in processu esset, ex equo descendens, Deo gratias agit, quod esset infidiatore manifesto liberatus Io. Diacon.^a falso Paulus dictus, Sozomenus.^b

^a lib. 14. hist. Miscellæ. ^b lib. 9. c. 12. A

Atauflus sororis Alarici maritus, Rex a Gothis electus, Romam redit, & Gallam Placidiam Theodosij filiam, & Honorij sororem, quam inuasione Vrbis ceperat, coniugio sibi sociat, apud Forum Cornelij, bono Imperij : nam femina acerrimi ingenij, subtilibus blandimentis virum inflexit, vt pacem a Romanis vltro expeteret, & Hono-
rio fideliter militare vellet . Diacon.^c Oros.^d

^c lib. 13. ^d lib. 7. c. 40. Collatio fa-
mosa in A-
frica. Spacio 20. B

circiter an-
norum stu-
rū Cathol. ^B
Hoc eodem anno celebrata est Carthaginæ in Africa famosissima illa Collatio inter Catholicos, & Donatistas, diu expedita, laxe tentata, nunquam autem, resiliensibus il-
lis, effectu consummata, cognitore Marcellino, conuenientibus episcopis centum octo-
ginta sex, de Catholicis (cum diuersis necessitatibus domi detenti essent, cùm virgini-
ti, & sexaginta Sedes vacarent) de Donatistis vero centum quinquaginta nouem, cum
anno Domini 394. Bagajæ in Numidiâ, aduersus Maxinianistas, conuenissent quadri-
genti, sex minus, exceptis Maxinianistis, qui & ipsi Donatistæ erant, sed ab eisdem
schismate separati, ex quibus apparuit, quantum profecerint in Donatistarum conuer-
sione Orthodoxi episcopi, atq; præcipue Augustinus, sed quid, collationis diebus sin-
gulis, actum sit, ex rebus gestis a Notariis exceptis ; S. Augustinus summa breuitate
compendium scripsit, quod Breuiculum nominavit. Verum acta ipsa integra extant,
hac ætate reperta, & edita . Cognitor pronunciauit omnium documentorum manife-
statione a Catholicis Donatistas confutatos.

Breviculum
Augustini . C

Acta Colla-
tionis recens
reperta .

Quæ Collatio et si perditissimis illis pseudoepiscopis, nihil attulit emolumenti, imò dispendium, cum ex ea ijdem redditi sint duriores, certe ex plebe, & ex eis, qui Circun-
celliones dicebantur, quā plurimos ad ecclesiam reductos, idem S. Augustinus ad Gaudentium, post Collationem, testatur.

e lib. 7. c. 24. Honori-
dum procu-
rat fidei pu-
ritatē, Deus
subdit illi
Tyrannos . D

Attendite
Reges.
flib. 9. c. 13. Tyrannos .

Sed in his illis maxime obseruandum, quod Orosius e considerat; Honorium Imp. ob eximum religionis exemplum, quod hoc anno exhibuit, dum vallatus licet, atque vndique obrutus bellis, & a Tyrannis obsevitus, nihil tamen antiquius habuit, quā ecclesiæ Catholicæ consulere oportunitatibus, & Africam præcipue ad unitatem Ec-
clesiæ reducere laborauit, mirifica, ob id, esse beneficia consecutum, cum ipse Deus, eo dem fermè tempore, crudelissimos Tyrannos Imperij inuasores, Alaricum, Constanti-
num, Constantem, Maximum, Iouinum, Sebastianum, Sarum, & alios cum eis simili-
extinxit. Latius hæc post Orosium, Sozomenus.^f

Impassibili-
tatem Pela-
gianorum
oppugnat
Hier. ep. ad
Ctesiph. E

Hoc ipso anno S. Hieronym. cum nondum auctoris nomine Pelagiana hæresis vul-
garetur, sed eius prava dogmata quæstionum velamentis spargerentur, rogatus per
epistolam a Ctesiphonte, vt quæstioni responderet, quām huius promulgatores hæ-
resis, de animi impassibilitate propnere consueuerant, posse in homine affirmantes, nō
ipsa tantum vitia, sed affectus vitiorum, omnemque radicem peccati, conuelli, vt ne
minimum quidem somnis in eo reliquū esset; respondit epistola quæ extat ad ipsum,
in qua et si nomina taceat Pelagi, atque Coelestij, auctores tamen, vnde ipsa hæresis
dimanaret, in medium profert, dum hæc de schola Stoicorum deducta fuisse demon-
strat, atque primum introducta per Origenem, Euagrium Poticum, Rufinum, & alios
Origenistas Monachos, iudicio Theophili, condemnatos.

Item Aug. ep. 99. De Pecc. meritis, & remiss. & de bapt. par-
uulorū scr. Aug. cōtra Pelag. in præfat ad lib. 18. E

Sicut autem Ctesiphon, epistola, ad illa scribenda ipsum Hieronymum excitauit ; ita & eiusdem argumenti, datis ad Augustinum, litteris, Hilarius, ab ipso aduersus eosdem errores, Syracusis in Sicilia diuulgatos, responderi petiit; epistola est apud Augu-
stin. 98. præstitit id impigrè Augustinus epistola numero 99. Quo etiam tempore, ad-
uersus eosdem errores, antequam tamen ad Hilarium respondisset, eodem argumento
tres libros scripsit, quorum est titulus de peccatorum meritis, & remissione, deque Ba-
ptismo paruulorum, ipse enim in Retract. 2. ca. 23. eam se primam scriptiōnem aduersus Pelagianos edidisse testatur, cum ante hac sermonibus (vt ait) & colloctioni-
bus res acta esset.

Milleniariorum hæresis, per hoc tempus multos habebat sectatores, Hieronym. &
detegit Seuerum, qui eam scriptis prodiderit (vt ait) in Dialogo, cui Gallo nomen in-

posuit

A posuit. Quæ hæresis non diu duravit, cum ybique fere eius insania reijcerentur.

If. & in Eze
chiel. c. 36.

Hoc item anno, cum Synesius episcopus Ptolemaidis nondum in episcopatu annu exegisset, celebrata est Synodus ibidem Ptolemaide in Pentapoli Ægypti, cuius quidem cogendi episcoporum conuentus, causa illa potissimum intercessit, quod Andronius Provinciæ Præfæctus multa crudelia in subditos, atque irreligiosa, & impia aduersus Ecclesiam perpetrasset, quibus in Synodo propositis, atque probatis, comuni omnium sententia dira excommunicationis poena multatur. Extat sententia (apud Synesium epist. 58.) in qua post recensita crimina, hæc sequuntur. *Postquam non amplius admonendus est homo, sed velut insanabile membrum a nobis resecandus, ut ne sociate, etiam id, quod sanum est, simul corrumpatur (nam inquinamentum facile distribuitur, & qui tangit scelestum, particeps fit reatus ipsius: oportet autem, & mente, & corpore puros Deo esse)* Propter hac Ptolemaidis ecclesia ad omnes ubique terrarum sorores suas, hec demandat, Andronico, & suis. Tonanti (ministro eius impi) & suis, nullum templum Dei aperiatur: omnis sacer coetus, omne sacrum Tempulum conclusum sit. Non est Diabolo portio in Paradiso. Qui etiam si clædestinè ingressus sit, expellatur. Admoneo igitur & priuatū quemque, & Principe, ut neque sub eadē tecđ cū ipso habet, neq; eadē mensa participer. Sacerdotes autē præcipue (admoneo. sc.) qui neq; viuentes ipso alloquuntur neq; mortuos simul dedicant. Si verò quis velut parva cimicatis ecclesiā reprobarit, & excommunicatos ab ipsa receperit, velut necesse non sit pauperi obedire, is sciāt se scindere ecclesiā, quā uñ Christus esse vult. Talis autē sine leuita est, siue presbyter, siue episcopus, à nobis in Andronicī forie locabitur, & neq; porrigeremus ipsi dexterā, neque unquam de eadem mensa, cum ipso cibum capiemus. Mulum autem abeſt, ut in

Grauissima
excomuni-
nic. sententia
in Androni-
cum, Prafe-
ctū iniquū.

B & corpore puros Deo esse) Propter hac Ptolemaidis ecclesia ad omnes ubique terrarum sorores suas, hec demandat, Andronico, & suis. Tonanti (ministro eius impi) & suis, nullum templum Dei aperiatur: omnis sacer coetus, omne sacrum Tempulum conclusum sit. Non est Diabolo portio in Paradiso. Qui etiam si clædestinè ingressus sit, expellatur. Admoneo igitur & priuatū quemque, & Principe, ut neque sub eadē tecđ cū ipso habet, neq; eadē mensa participer. Sacerdotes autē præcipue (admoneo. sc.) qui neq; viuentes ipso alloquuntur neq; mortuos simul dedicant. Si verò quis velut parva cimicatis ecclesiā reprobarit, & excommunicatos ab ipsa receperit, velut necesse non sit pauperi obedire, is sciāt se scindere ecclesiā, quā uñ Christus esse vult. Talis autē sine leuita est, siue presbyter, siue episcopus, à nobis in Andronicī forie locabitur, & neq; porrigeremus ipsi dexterā, neque unquam de eadem mensa, cum ipso cibum capiemus. Mulum autem abeſt, ut in

C arcane mysterio communionem habituri simus cum his, qui cum Andronico, & Tonante fortem habere voluerint: hactenus verba sententia excommunicationis, ab episcopis in eos prolatæ, inter quos Synesius principem locum tenebat. Quid post hac Andronicus homo arrogans, crudelis in homines, in Ecclesiam contumeliosus, & in ipsum quoque Deum blasphemus? simulac sensit, o rem mirandam, se A poſtolica cefura in interitum carnis datum Sathanæ, vnde letale vulnus accepit, inde quoque expetiit medicinam: redditur fera bestia cicuris, lambit vestigia domini sui, tamque festine, ut datas præueniens litteras, conuenerit episcopos, qui pro se peterent veniam a Synesio. Qui cum noscet hominem, timeretque ne hæc foris tantum, specie tenus, præferret, inflixtam non ante relaxauit poenam, quam ipse plenè satisfacturum fore pollicetur; inter alia autem, quod maximum omnium astimari debet, eum a Tribunali de-

Andronicus
resipiscēs ve-
niā petit.

D posuit, in quo in Deū, & homines multa peccauerat. Quanta hæc auctoritas episcoporum, ut male iudicantes Præfides cessare imperet? epitolā perbreui ad Theophilum.

Quanta au-
torit. epi-
scoporū in
iniquos Pre-
fides.

Apparuit ex hoc quidem iudicio, episcoporum iuris fuisse præsidere præsidibus, & perperam ab eis facta corripere, ecclesiastica auctoritate, ex impertita sibi a Deo omnium Domino, potestate. Exemplo verò pœnitentiæ Andronicī colligitur, quo statu, & loco habendi, & quam longe, post Andronicum statuendi, qui anathematis sententiam ob patrata scelerā ab episcopis ad salutem percussi; negligunt illam, atque contemnunt. Legenda hac ipsa de re Synesij epistolæ 72. & 79.

E Admirabile quiddam narrat Sophronius ex Leontio, quod contigit Synesio. Adduxerat is ad fidem Euagrium quendam philosophum, qui sibi cum audisset centuplicata, quæ erogarentur, in regeneratione, cum æterna vita, a Christo esse reddenda, Synesio episcopo dedit auri tria centenaria in vſus pauperum, dicens, accipe aurum istud, & distribue illud pauperibus, & fac mihi cautionem manu tua, quod Christus ipsum mihi reddet in futuro ſeculo; post aliquot autem annos proximus morti, mandauit filii ſe. vt ſepelirent, cuin chirographo illo in manu, tertia autem die post ſepulturam apparuit episcopo Synesio nocte quiescenti, dicens. Veni ad ſepulchrum, vbi iaceo, & accipe chirographū tuū, accepi. n. debitū, & ſatisfactū mibi eſt: aperto autem ſepulchro, & accepto ex eius manibus chirographo, inuenit in eo nouiter, manu philofophi ſubscriptum ita. Ego Euagrius philofophus tibi ſanctissimo Domino Synesio Epifoco ſalutem. Accepi debitum in his litteris, manu tua conſcriptum, ſatisfactumque mibi eſt, & nullum contra te habeo in, propter aurum, quod dediti ſi, & per te Christo

a Prato spi-
rit. c. 195. -
Admirab. fa-
ctum, quo
probatur re
tributio cen-
tupla.

Deo, & Salvatori nostro. Hæc Sophronius.

a epist. 100

Philosoph' ambigēs de vita post mortem, di uinitus edo cetur.

Visum præclarum de animæ immortalitate

b epist. 154. & 157.

c i. cap. 37.

d L. 52. de hær. C. Th. 3. Kal. Feb. Rauennæ e epist. 169.

Ex his, & alijs exemplis apparet Deum non despexisse philosophos, qui verè philosophi essent, & studiosi sapientiæ, & veritatis, sed coelesti desuper lumine, quo fidei sacramenta perciperent, illustrasse. Quale quiddam narrat August. a de Gennadio Medico, amico suo, & in eleemosinis feruentissimo, qui cum aliquando dubitaret, an illa esset vita post mortem, diuinitus in somnis omnis illi dubitatio illa, mirabili quodam modo ablata est.

Annum porro auctor simile quiddam narratum sibi ab homine fidei integerrimæ, refert, de Michaeli Mercato seniore, cui magna intercedebat cum Marsilio Ficino consuetudo, studiorum similitudine parta, erat enim vterque Platonis perstudiosus. Accidit autem, aliquando aiebat, vt ex more, quid nam post obitum supersit homini, ex eiusdem Platonis sententia, sed non sine tamen trepidatione deducerent, quæ labantia Christianæ fidei sacramentis suffulcienda essent, eo enim arguento extat eiusdem Marsilij ad ipsum Michaelem Mercatum erudita quidem epistola, de animi immortalitate, quam disputationem eo concluserunt Corollario, vt iunctis simul dexteris, paci fuerint, vter eorum ex hac vita prior decederet (si licet) alterum de alterius vita statu redderet certiorem. Interlapso autem haud breui temporis spatio, euenit ut cum summo mane idem Michael in philosophicis speculationibus vigilaret, ex inopinato strepitum velociter currētis equi, eiusdemque ad ostium domus cursum fistentis, audiret, vocemque simul Marsilij clamantis, d Michael, Michael, vera, vera sunt illa. Ad vocem amici Michael admiratus, assurgens, fenestramque aperiens, quem audierat, vidit post terga ad cursum iterum acto equo candido, candidatum; prosecutus est eum voce, Marſilium, Marſilium inuocans, prosecutus & oculis, sed ab eis evanuit, quem post intellexit eadem hora esse defunctum, ex quo Michael tempore, dimisiss philosophicis disciplinis, se totum Christianæ philosophiæ addixit.

Synesij lucubrationes quas ante episcopatum elaborauit Suidas commemorat ad Grammaticam, & Philosophiam spectantes, & alia plura, quæ non extant; alias etiam ipsemet se scripsisse testatur.

Quamdiu federit, ignoratur, illi in episcopatu successit Euoptius frater, ad quem Euoptum, virum pereruditum, extat scriptio illa S. Cyrilli contra reprehensiones Theodoreti.

Hoc item anno defuncto Alexandro Antiocheno episcopo, cum sedisset annos ferme quatuor, subrogatur Theodotus (ex epistola Attici ad Cyrrillum episcopum Alexandrinū, data anno sequenti) in qua de ipso Theodoto iam episcopo Antiocheno fit mentio, de quo Theodoto, Theodoreto, & S. Alejandro vita defuncto, Theodotus continentia velut Margarita, Ecclesiæ Præsulatum obtinuit, vir mansuetudine insignis, & accurata vita institutione egregie exornatus, qui sectam Apollinarianam oratam, vt se cum reliquo Christi grege iungeret, cæteris ecclesijs omnibus aggregauit.

*Christi Annus Innocentij Pap. Honorij 18. Impp. AA. duobus
412. II. & Theodosij 5. Honorio 9^{thi}. Coſ. Theodos. 5^m.*

Honorius religiose, pro more, Donatistas illos obstinatos, qui etiam post euictam in proxima Collatione a Catholicis causam, adhuc in Schismate pertinaciter remanerent, diuersis poenis, dato Rescripto, multauit; atque primum ecclesiæ, ac cætera earum bona illis indulgentia Principis, anno superiori, ante Collationem, ad demulcendum episcoporum animos, redita, Catholicis restituenda esse præcepit: laicos insuper pecuniarijs poenis, pro condizione cuiusque puniuit: clericis verò exilium irrogauit, illisque legata, Catholicæ ecclesiæ deberi præcepit.^d

Donatista, qui post Collationem, proterui, ad ecclesiæ redire renuerant, his penit maiori obstinatione obduruerunt, & crudeliore furore sauerunt, quorum aliquos cædis conuictos, rogat Augustinus Marcellinum ipsum Cognitorem, ne vita priuet.^e

quam

A

B

C

D

E

A quam lenitatem putabat multum prosectoram ecclesiæ. Si non audis, inquit, amicum perentem, audi episcopum consulentem; quamvis, quoniam Christiano loquor, maxime in tali causa, non arroganter dixerim, audire conuenit te episcopum iubentem. Vides episcoporum esse, Prae&tis, quæ pia, quæ sancta, & Christianæ legi sunt consentanea, imperare? Sed & illud a Marcellino S. Augustinus exegit, vt confecta Acta publica, de Donatistarum confessis criminibus, & criminosis conuicis, publicè exponeretur, ad ipsorum omnium ignominiam.^a & cum efferati Donatistæ pergerent sanguire, Augustinus non desistit, pro eisdem interpellare, ad Proconsulem enim scripsit, rogans, vt a gladio abstineret.^b

Auctoritas
episcopalis.a epist. 158.
b epist. 127.& 138. &
160.

Quod idem, cum alij quoque episcopi facerent, Macedonius, & ipse Iudex, ius gladij habens, eundem Augustinum litteris interpellauit (apud Aug. 53.) & Augustinus.

B diserte respondit num. est 54.

Vt quid autem esset in causa Donatistarum semper recens dimanaret in eorum aures, capta sunt acta illa legi publicè per quadragesimam in nonnullis ecclesijs. Qua de re Augustinus (de Gestis cum Emerito) Præsentibus vobis fratrem, & coepiscopū meum Deuterium obstringo, vt quemadmodum fit apud Carthaginem, apud Tagaste, apud Constantinam, apud Hipponeum, apud omnes diligentes ecclesijs, sic etiam deinceps facere non pigescat; vt annis omnibus per ieiuniorum dies, idest Quadragesima, ante Pascha, quando vobis maxime ieiunantibus, plus vacat audire, eadem gesta collationis, per annos singulos vniuersa, a capite in finem, ex ordine recitentur. Quod quo commodius fieret, Collationem in epitomen rededit, quam Breuiculum nominauit.^c

Acta victo
nix Cath.
contra Do-
natist. lecta
singul. an-
nis per Qua-
dragesimā.

C CONCILIVM CIRTÆ in Numidia mense Iunij ea de causa celebratur, quod Donatistæ collatione vieti, & confutati, atrocious gravatae essent, & verbis, ac scriptis, plura mendacia sparsissent, corruptum a nostris fuisse Iudicem, &c. vt quomodo illis occurrentum esset, in commune consulerent. Communis sententia decreatum, vt Synodalis epistola ad laicos Donatistas scriberetur. Postea verò elucubrauit eadem ex causa S. Augustinus commentarium, ad eosdem laicos Donatistas, post Collationem inscriptum.

c Retrac. 2.
c. 39.

D Ad id pergens Concilium Augustinus, Tuburisco transiens, disputationem habuit cum Fortunio Donatistarum episcopo. Quid ea actum sit, indicat ipse epist. 163. in qua, & cōtra Crescon. 3. c. 34. duobus potissimum argumentis coarguit Conciliū Sardensem ab aduersario citatum, non fuisse Catholicum (quoddam scilicet Arianum, per fraudem Sardicense vocatum, nam Catholicī Sardensis non videtur notitiam habuisse Augustinus) primò, quod in eo Iulius Rom. episcopus legeretur esse damnatus.

August. Cō-
ment. post
Collationē
inscriptus.

Secundò quod litteræ Synodales ab eo datæ legerentur scriptæ ad episcopum Carthaginiensem, non autem (vt moris erat) ad Rom. Pont. quibus intelligas, malè audisse etus ab Apud antiquos, quidquid contra Rom. Pont. dictum, factum, editumque legeretur, sed gust. Rom. quo loco habitus, & quantæ estimationis esse deberet ipse Rom. ecclesia Pontifex, idem S. Augustinus ad eosdem, ad quos scripsit, dictam de Collatione cum Fortunio epistolam, episcopos, cum eodem arguento, de causa nimirum Donatistarum, litteras dedit, hac habet, inter alia, Cum (inquit de Ceciliiano) se viderez, & Rom. ecclesie, in qua semper Apostolice cathedre viguit principatus, & ceteris terris, unde ad ipsam Africam venit, per communicatorias litteras esse coniunctum, &c. arguens ob id Catholicum Cecilianum esse cognitum, & probatum, quod Romano Pontifici communicatorijs litteris esset coniunctus.

episcopus.

E Priuatum autem S. Augustinus Breuiculum scripsit, sed ante dictam epistolam datum ad Marcellinum 188. in qua mentio habetur de epistola ad laicos Donatistas, nec non de Breuiculo, postea verò elucubrauit, eadem ex causa, ad eosdem laicos Donatistas, post Collationem inscriptum, Quæ omnia simul, atque absoluisset, se scripsit se dictam ad Marcellianum epistolam Augustinus ipse testatur; sed & subdit se tunc duas epistolulas dedisse, alteram ad ipsum Marcellinum, ad Volusianum verò alteram, extant ambæ 1. & 3. numero, quæ pro dignitate argumenti primum locum inter quæ plurimas alias Augustini epistolulas meruerunt.

1. & 3. Aug.
epist. primū
locū, inter
epist. ob di-
gnit. argu-
menti me-
ruerunt.

a epist. 1.
b epist. 2.
c epist. 3.
d epist. 4.

Volusianus Romanus, primæ nobilitatis, Gentilis, & Philosophus, sed Magis ad-dictus, agebat Carthagine, Mater Christiana femina pia, & religiosa, filij salutem si-tiens, Marcellinum proficiscentem in Africam plurimum solicitarat, vt per Augusti-num, cuius excellens doctrinæ fama erat, ad Christum adducere laboraret. Prouocat igitur eum Augustinus, & hortatur, vt diuinæ scripturas legat, & si quid illi oboria-tur quæstionis, ad se scribat, a quibus acceptis litteris Volusianus, ex alterius perso-na, quæ in fide Christiana sibi viderentur absurdæ, declarat, eaque soluenda propo-nit. ^b Rescribit Augustinus c epist. quæ est 3. ex qua ipsum Volusianum vehementer Augustinum esse admiratum, Marcellin. d testatus est. Expetit rursus Marcellinus a S. Augustino, vt illi quoque obiectio responderet. Cur sub Christianis Principi-bus tot tantaque mala inuaserint Romanum Imperium, præstit hoc disertissime Au-guit. egregio illo comit. de ciuit. Dei.

Lib. de qq. quinque ad Honoratū.

e Contra Pelag. lib. 2. in princ. f Prosp. de Ingratus.

Hoc ipso tempore habebat in manibus lib. ad Honoratum de quæstionibus quibus-dam quinque, epistola 120. ad Honoratum, imò (vt ait in fine ipsius) prolixus liber. Vna erat de illis quinque quæstionibus, spectans ad hæresim Pelagianam ; De gratia noui testamenti. Carthaginem enim huiusmodi quæstiones per Coelestium primariū Pelagij discipulum, sunt allatæ, hoc ipso anno, atque pugnaciter defensæ.

Pelagiana hæresis Romæ primum in Iouiniano damnata Hieronymi. & Prosper. c post Concilio Carthaginensi, hoc anno rursus cum Coelestio, damnata, ex verbis Concilij Carthagin. anno Domini 416. celebrati, quæ recitantur ab August. epist. 90. Actorum illius Concilij non extat nisi fragmentum apud Augustinum, de peccato originali contra Pelag. lib. 2. cap. 2. & 3. in quo fragmento proditur Rufinus a Coelestio primus auctor huius hæresis. Ego audiri, inquit, illum dicentem, Quod tradux pec-caui non sit.

L. 53. de he-ret. C. Th. g L. 56. de-hær. C. Th. De ecclesia immunita-te. h L. 40. & 41. d epis. & cler. C. Th. Episcopi laicos iudica-bat, quoru-sententia q-uis iniusta ad alios epi-scopos defe-rebatur, nō ipsi illam spernebant.

Cœlestius damnatus, appellat Innocentium Rom. Pont. per id cauens, ne iudicio illo stringeretur, sed appellationem minime est prosecutus.

Iouinianus hæresiarcha, licet saxe reiectus, permanxit tamen in Italia usque ad hæc tempora, magno ecclesiæ detrimento, quo tempore ab Imp. Honorio relegatus est in Insulam Boam, f ex quo nunquam amplius auditus est, de cuius obitu Gennad. de Vir. ill. c. 53. ex Paulo presbytero ait, inter luxuriosas epulas animam eruñasse.

Honorius Imp. hæreticos Africæ grauissimis affecit poenis. g 8. kal. Sept. Honorio 9. & Theodosio 5. Coss. sic enim corrigendum est.

Adiecit Rescripta pro rebus, & personis ecclesiasticis, ne scilicet bona ecclesiastica diuersis alijs, præter canonicam pensionem, teneantur obligata muneribus, neuè cleri-ci apud alios Iudices, quam episcopos, iudicio postulentur. h Porro non clericos modo, sed & laicos, & Magistratu fungentes, si quid in Deum peccassent, vel iura ecclesiastica uiolassent, episcopi iudicabant, quorum iudicium tan-ti ponderis astimabant, ut licet iniustam excommunicationis sententiam eos aliquan-do subire contigisset, haud tamen contempnendam putarent, sed ad alios, talia passi, e-piscopos recurrerent, agentes supplicibus votis, vt iniuste latæ sententia, ab eo, qui eam tulerat, scinderetur.

Mosiudicio rum per iu-ramentū ad huiusmodi tūm reum, tūm actorem, per iuramentum purgandos, ad sepulchra SS. Mar-tyrum mittere, illorum presertim, quorum virtus in miraculorum editione omnibus nota esset, sic Augustinus Bonifacium presbyterum, & eius accusatorem ad S. Felicis SS. MM. i epist. 187. corpus Nolam dimisit. i Mediolani quoque eam viguisse consuetudinem iurandi su-per loculum SS. Martyrum; Idem Augustinus eadem epistola testis est. Fuisse Romæ etiam eandem consuetudinem, & perdurasse adhuc temporibus D. Gregorij Papæ, ip-se fidei facit, hom. 32. in Euangelia. Ad extincta namque, inquit, eorum corpora, (Processi, & Martiniani) viuentes ægri uenient, & sanantur; periuri veniunt, & a Dæmonio uexantur, Dæmoniaci veniunt, & liberantur. S. Gregor. quoque Turon. k idem af-firmat, exemplo de sancto Pancratio Romæ in periuros acerrimo vltore.

K de glor. Martyr. c 38. Prosp. &

Gothi ab Italia penitus recedentes, sub Ataulpho Rege Gallias inuadunt.

A Deplorat Saluianus hoc tempore, octo libris, de recto iudicio & prouidentia Dei inundationem omnium enormium vitiorum in Ecclesiam, quæ tantam calamitatem inundationem prouocat. qui breuiter definit, longè præstantioribus moribus enuitis his temporibus barbaros, quam Romanos, & in primis libro quinto prosequitur uitia Gallorum, & in his suorum præcipue Aquitanorum, in quos primò barbaricus furor irrupit. Easdem suæ Aquitanizæ calamitates deplorat S. Prosper lib. de Prudentia Dei.

Cassiod. in
Chronico.
Barbari Ro
manis mo
rati magis
Saluiano.

Heu, inquit, cæde decenni

Vuandalicis gladijs sternitur & Gepicis.
Non Castella petris, non oppida montibus altis
Imposta, aut Vrbes amnibus aquoreis,
Barbarici superare dolos, atque arma furoris
Eualuerunt omnes: ultima pertulimus.

B Alius quidam nobilissimus Aquitanus, Paulinus nomine (in carmine Eucharistico falso inscri pto Paulino Nolano) priuatas suas prosecutus est calamitates, dum incensa patria, ex ditissimo, euasit pauperissimus, necessarijs egens, & profugus, cum suis concessit Vasatis.

His Coss. inquit Prosper, Heros uir sanctus & B. Martini discipulus, cum Arelatensi oppido episcopus præsideret, a populo ipsius Ciuitatis insons, & nullis insimulatioribus obnoxius, pulsus est, inq; eius locum Patroclus ordinatur, amicus, & familiaris Constantii Magistri Militum, cuius per ipsum, gratia quærebatur. Eaque res inter episcopos regionis illius magnarum discordiarum causa fuit.

Heros Are
latensis e p
pellitur, Pa
troclus suf
ficitur.

C Theophilus Alexandrinus episcopus, vigesimo septimo suæ sedis anno migrat è uita. De eius transitu Io. Damascenus de Imaginibus, lib. 3. circa finem, ex Isidoro Diacono, refert, quod cum ob illud peccatum, quod non paflus sit nomen Chrysostomi in ecclesia recitari, nō posset animam amittere, adorata Chrysostomi imagine, quæ ei fuit allata, eam emisisse. Et apud Vit. PP. de compunctione legitur. Sanctæ memoriae Theophilus Archiepiscopus, cum moriturus esset, dixit: *Beatus es Abba Arsen, quia semper hanc horam ante oculos habuisti.*

Origen. dā
nat⁹ a Theo
philo, & p
cessoribus.

D Scriptit aduersus Origenem vnum & grande uolumen, in quo omnia penè eius dicta, & ipsum pariter damnat, similiter docens, non a se eum primum, sed ab antiquis patribus, & maxime Heraclia fuisse, & a presbyterio electum, & de ecclesia pulsum, & de ciuitate fugatum. Anthiopomorphitas quoque confutauit. De Paschali etiam cursu librum Theodosio obtulit. scriptit præterea de sacris mysterijs, uel de sacris sua a Genad. de pellestribus Ecclesiæ Dei, quem quidem librum, eo ipso petente, S. Hierony. in latinū uir. ill. c. 10. transtulit. eum denique ecclesiæ vtilissimum fuisse, intelligi potest ex fragmento epistolæ S. Hieronymi ad ipsum Theophilum datæ, quod in Collectione veteri diuersorum auætiorum, quæ Hæresiologia inscribitur, legitur.

E Scriptis fertur libru de Hæresibus in Epiphaniū: meminit Trithemius de Vir. ill. Extat cõplures ipsius ecclesiastici canones. tom. 1. Bibl. SS. PP. & tres Paschales epist. a S. Hieronymo latinitati redditæ (cum alioqui singulis annis, singulas dare soleret, ut constat ex epistola Synesij ad ipsum Theophilum, quæ numero est 9.) qui abstinuit ab earum versione, postquam Theophilus Rom. Pôt. de restituendo in Diptycha Io. Chrysostomi nomine, obniti coepit.

F Cum constitisset emendaſſe in obitu, quod viuens pertinax deliquerat, recepta est post mortem eius memoria in ecclesia Catholica cum honore. etenim S. Léo Papa ep. 64. ad Marcianū Imperatorē Sanctæ memoria Theophilus, inquit, *Alexandrina ecclesia episcopus, &c.* Idemque in epist. (§ 2.) ad episcopos Galliarum hæc de ecclesia Alexandrina. Postea, inquit, recentioribus a nostra atate, temporibus, Athanasium, Theophilum, & proximè Cyrillum probansimos Praefules habuit.

b 1.7. c. 7.

G Cyrillus Theophili fratri filius, triduo a Patri obitu, episcopus subrogatur, qui statim ad ecclesiam illam ab omnibus hæresibus repurgandam animum adiecit, & primum omnium Neuatianos, qui Alexandria haeretici tolerati fuerant, ab ipsorum ecclesijs expulit. Socrates. b

^a l. 14. c. 26. Atticus episcopus C.P. nus vi quadam adactus, obtemperans Imperatori id cupienti, & populo expectanti: nomen S. Io. Chrysostomi refert in Diptyca: & ad idem, pacis causa, & ut euitentur scandala, Cyrillum perducere studet, epistola extat apud Niccephorum.^a At Cyrillos epistola acerrima, & amaritudinis plena, quasi zelans pro obseruatione, & reverentia canonum ecclesiasticorum, contra nititur, & rogat, ut nomen Chrysostomi ex episcoporum nomenclatura eximat, vt qui exautoratus sit mortuus, extat & ipsa apud Niceph.^b in qua obseruandū est, quantumvis infensissimō animo esset in Chrysostomum, haud tamen, præ reuerentia, ausum esse aperte quidquam loqui aduersus Innocentium Rom. Pont. præcipuum auctorem restitutionis nominis Chrysostomi, & in renitentes vltorem.

^c l. 1. epist. At demū Cyril. qui nō ex inuidia, & malitia peccabat, sed zelo, non tamen secundū scientiam, motus, tum litteris Isidori Pelusiota hortantis, tum diuina uisione com-^{370.} & apud monitus, d ut est apud Nicephorum; e memorię Io. Chrysost. est reconciliatus, & coa-^B Niceph. 14. cto Concilio, Ioannis nomen simul, & ipse, & reliqui magnarum sedium Antistites c. 53. in sacro albo reposuerunt.

d lib. 14. ca. 28.

Christi Ann. Innocentij Pap. Honori 19. Imp. Theodosij 6.

^C Lucio Cōf. nā Heraclianī nomē ut Tyranni expunctum fuit ex fastis. Prosp. Oros.

^E Heracliani Tyrāni im mēsa clas̄is ad Vrbē de lata, ad nihil recidit. ^e l. 7. c. 42. ^f l. 21. de pe. C. Theod. & l. 13. de in fir. his, quæ sub Tyran. Marcellin⁹ vir egregi⁹, fraude Do- naſtis, occi- fūs, ut mar- tyr colitur. g. 3. contra Pelag.

H Eraclianus Africæ Comes Consul appellatus, & Tyrannus effectus, aliquamdiu Africana annona, extra ordinem, retenta, ipse tandem cum immensa, certe tem poribus nostris satis incredibili clāſe nauium Romanam contendit: nam habuisse tu nō ter mille & septingentas naues dicitur, quem numerum ne apud Xersem quidem, p̄x- clarum illum Persarum Regem, nec apud Alexandrū Magnū, vel quemquam alium Re gem fuisse, historiæ ferunt. Is simul, vt agmine militum ad Vrbem pergens, littore e- gressus, occurſu Marini territus, & in fugam versus, arrepta nauि, solus Carthaginem rediit, atque ibi continuo militari manu imperfectus est. Sabinus gener eius, CP. lim fugit, unde post aliquantum temporis retractus, exilioque damnatus est. Oros. e ve- runtamen Heracliani interitum contigisse anno sequenti Marcellinus tradit in Chron.

Honorij Rescripta in Heraclianum extant. ^f Heracliani vocabulum nec priuatim, nec publicè illa memoria teneat, &c.

Marinus Dux exercitus traijciens in Africam, perduelles Imperij persecuturus, Marcellinum illum Tribunum, & Notarium, Cognitorem missum, & sequestrem conciliationis inter Donatistas, & Catholicos, virum eruditione spectatum, & pietate insignem, proditione Donatistarum, calumniam passum, studuisse parti Heraclianæ, occidi iuīſit. Marcellinus, (ait Hieronymus) sub inuidia Tyrānidis Heraclianæ, ab hę reticis, innocens cæſus est. ob id igitur titulo martyrij insignis in Ecclesia celebratur. 8. Id. April. de quo & Orosius, Marcellinum, Marinus Comes, apud Carthag. incertum eit zelo stimulatus, an auro corruptus, occidit. Qui continuo reuocatus ex Afri- ca, factusque priuatus, vel ad poenam, vel ad poenitentiam, conscientię suę dimissus est. Putauerunt Donatistæ, una cum Marcellino se extinguere posse, quæ, ipso præ- sente, confecta fuerant aduersus eos, publica Acta, de quibus Honorius anno sequenti, Notione & sollicitudine Marcellini spectabilis uiri contra Donatistas gesta sunt ea, qua translata in publica monumēta habere uolumus perpetuam firmitatem, neq; enim mor te cognitoris, debet perire publica fides. ^h

^h l. 55. de he- ret. C. Theo- dos.

Demetrias nobilis, & opulentissi-

Hoc anno scripsit Hieronym. ad Demetriadem, cuius egregium factum (cum oppi- gnerata iam sponſo, & inopinato, cum habitu mutans vitę statum, monastico habitu, professa est vitam Monasticam, omnium Romanarum feminarum nobilissima, & opulentissima) a clarissimis Gallicanis feminis, fugientibus barbaros, & ad Africam dela- tis, vbi illa erat, acceperat, epist. est 8. Virginitatem professa domi Demetrias, solemnis ritu

A ritu palam postea, in ecclesia, ex præscripto, ecclesiastico more, perfecit. de quibus ritibus, & caremonijs, eadem ipse epistola Hieronym. Auctor tanti boni, post Deum, Augustinus, qui de sancta Virginitate cum illa sermonem habuit, fortè ante annum, cum occasione publicæ illius Collationis, Carthaginem se contulit: legenda est eius epistola 143: & illa altera 179. in cuius fine, *Votationis Apophoreum grauissimè accepimus, ait.*

Sanctus quoque Prosp. eam eximio celebrauit elogio, in epist. apud S. Ambrosium 84. quam eius agnouit esse Venerab. Beda, dum videt in ea, aduersariam Pelagijs assertiōibus, eum stabilire doctrinam, cuius est exordium. *Cum splendidissima sanctimonia tua propositum, &c. vt etiam alteram agnouerat esse Pelagijs præfat, in Cantica.*

B Pelagijs item nouæ Christi sponsæ, quasi sponsale munus, epistolam paræneticam, seu librum potius, misit, quæ inter opera Hieronymi, & Augustini diu versata, vt ipsorum; denum cognita hæretici esse, in angulum, quæ si quisquilia, & sordes, est reiecta. Tacuit ille astutè suum nomen, sed per aliam ab eo scriptam epistolam, in qua tum suum, tum Julianæ matris exprefserit, cognita est ipsius esse. At Augustinus zelo comotus, ne illius erroribus inficerentur, sparsas in eo Pelagijs libro hæreses confutauit, epistola 143. ad Julianam; & postea etiam libro aduersus Pelagium & Cœlestium de gratia Christi. Quàm autem studiosa esset domus Julianæ tota Catholicæ doctrine, indicat ipsa epistola apud August. 143. Post hæc S. Proba a S. Augustino librum de orando Deo, petens, impetravit, & Julianæ de bono Viduitatis, in cuius fine meminit, de alijs duobus libris, ad Probam, & Demetriadem datis. Ad eandem Demetriadem, eadem de causa, ut præmuniret eam aduersus errores Pelagijs, breuem scripsit epistolam De orando Deo, & de Boni Viduitatis scrib. August.

C Innocentius Rom. Pont. inter epistolas Pont. Rom. 11. id cuius fidem tenendam hor-tatus est eam, Hieronym. epist. illa 8.

Quod hoc anno Pelagijs, qui haec tenus per Cœlestium hæresim aggreditus fuerat, promulgare, iam quid sentiret, vulgata ea ad Demetriadē epistola, penitus innotuerit: inde accedit, vt sub anni huius, Lucio Consule, S. Prosper in Chron. tradat, Pelagijs hæresim hoc anno innotuisse, quam tamen in Cœlestio scimus Carthagine fuisse damuatam.

Burgundiones, Galliæ partem, Rheno proximam, occupant. Prosper. Cassiod. Quan-do hi Christianitatem suscepint, auctores variant. Orosius sub Honorio, Socrates sub Valentianino tertij successore ponit, sed præstat audire Orosium, qui sub Honorio scripsit bellicosissimos eos fuisse, & multitudine, ac viribus præstasse scribit Am-mian. lib. 18.

D Theodosius in Oriente Eunomianos, sèpè damnatos, nouo Rescripto exagitauit, simulque Anabaptistas ultimo suppicio afficiendos, & Nouatianorum sectam, qui nō cum alijs, secundum ecclesiam Catholicam Pascha celebrandum suscepissent, Protopaschitas dictos, proscriptione, & deportatione damnauit. a

Vndique expulsi Nouatiani, haec tenus tolerati, diuino quoque iudicio ostensi sunt esse repulsi, miraculo illo, quod describit S. Paulinus in carmine ad Cytherium, ubi agit de Martiniano naufrago, uecto naue Nouatiani hominis, cum ipsa nauis absque aliqua maris tempestate, soluta compagibus ebibens undam, deglutitur a mari, Nouatiani omnibus, atq; ceteris infidelibus pereuntibus: Catholicis fidelibus tantum saluis epistola, num. 42.

E Christi Ann. Innocentij Pap. Honorij 20. Theodosij 7. Constantio, & Constatte, Patre & Filio.

A Ttalus Tyrannus, Gothorū consilio Tyrānidem resumit in Gallijs. Prosp. Quos Gothos ex socijs & auxiliarijs, hostes factos, Cōstatius Comes Narbona expellit, atq; abire in Hispaniā cogit Oros. b. De quorū Rege Ataulfo, idem. Cumq; ait, paci-

peteđe, atque offerendæ studiosissimè infisteret. apud Barcinonem, Hispaniæ Vrbem, dolo duorum (vt fertur) cum sex natis occisus eit. quod anno sequenti accidisse Prosp. affirmat, Vetus inscriptio apud Barcinonem. Morales in Chron.

Dum Honorius pro religione certans, in Africa, expugnat hæreticos, Romanus exercitus in Gallijs superat barbaros. sancti Acta sub Marcellino, Rescripto, quod supra, alia occasione positum est, & alio Rescripto, grauissimis poenis multat Episcopos, Clericos, Laicos, Donatistas, missis ad legis executionem in Africam Dulcitio, Tribuno, & Notario, vt testatur S. Augustinus.^a

a Retrac. 2.
c. 59. l. 54.
de here. C.
Theod.

Promulgata Honorij lege in Africa, in Concilium statim conueniunt triginta Donatistarum Episcopi, statuuntque non deferendas Ecclesiæ, nec patientium in Insulas, externasvè regiones exiles deportari: sed cum vis Praefectorum ingrueret, antevterre debere eorum conatus voluntaria morte; sic ratoſ fore, vt vel a suis colerentur vt Martyres, vel Iudicum commiseratione, talia ab his fieri exhorrentium, finerentur in suis iporum ecclesijs permanere. Hæc omnia ex Augustino perspicua sunt,

b li. 1. c. 37.
c lib. 1. cap.
19. & epist.
204.
d epist. 61.

contra Gaudentium. b Id autem plures fecisse, quod statuerant, appareat ex Augustino, contra Gaudentium. c Consultus a Dulcitio Augustinus (cum litteras Gaudentij refellendas ab eo ad se missas accepit,) quid sibi agendum esset, respondit, d preſtare vt per mortes, etiam voluntarias, paucoru, plures seruarentur.^b

Enchir. ad
Laurentiū.
qq. ad Dul-
cium.

Dulcitium porrò virum fuisse disertum, liber ad eum scriptus de octo quæſitionibus indicat, vbi meminist, se ante ea tempora scripsisse enchiridion ad Laurentium.

Contra Pri-
ſcillianist. &
Origenistas
ad Oroſiū.

Oroſius presbyter, ab ultima Hispania, a duobus Episcopis, Eutropio, & Paulo, legatur in Africam ad Augustinum, cum consultationis libello, de Priscillianistarum, & Origenis erroribus, cui breuifime, sed disertissime respondit Augustinus, commentario ad Oroſium, aduersus Priscillianistas, & Origenistas, & eodem argumen- to, epist. ad Ceretium nu. 253. de quibus duabus lucubrationibus, & de Oroſio meminit epist. ad Euodium Vzalensem 102.

Cōtra Mē-
daciū, qua
occasione
ſcripferit.

S. Augustinus hac occasione scribit contra Mendacium ad Consentium; quod quidam Catholici, ad detegendos latentes Priscillianistas, dicent, licere mentiri, se quoque esse Priscillianistas, & sic mendacijs mendacia prodere; quod ipse execratus est facinus, cum Christiano, ne in leuibus quidem mentiri liceat.

Oroſ. in lib. Cōſult. ad Auguſti
Quanto cū
periculo le-
gātur libri
hæreticorū.

Auiti duo, Hispani, Origenis hæreses intulerunt in Hispaniam, illuc reuerſi, vnuſ e Oroſ. in Ierosolymis, alter Roma. c Alter quidem horum, expeditum accepit a S. Hieronymo Periarchon librum, purè translatum, cum epistolari antidoto, quod contigisse colligatur ex epist. 59. exordio A.D. 409. Vides quanto cum periculo legantur libri hæreticorum, cum Auitus, quamvis, cum Origenis Periarchon libro, accepisset ex Hieronymi epistola, securum remedium, tamen euomuit Pharmacum, veneno retento. Veterini cuiusdam & Basilij mentio est in libro illo Consultationum ad Aug. qui cū Auitis Orig. errores docere ceperint, de quibus nil aliud compertum habemus.

Oroſi⁹ ſcri-
bit Historiā
ab origine
nūdiā ſuā
ratem, hor
atu Augu-
ſini.

S. Augustinus Oroſio iniunxit, vt historiam scriberet aduersus Paganos, quod opus perfecit anno Domini 417. vt ex fine colligitur, cum ait, explicui, adiuuāte Chriſto, ſecundum tuum præceptum, beatissime Pater Augustine, ab initio mundi vſque in præſentem diem, hoc eſt per annos quinque mille ſexcentos, decem & octo, &c. Misit S. Augustinus pro ſua modetia, Oroſium ad S. Hieronymum pro quæſitione illa de origine animæ, quæ vna erat de allatis ad Augustinum, ſuper qua ſententiam ſuam ſuspendit. Rediens Oroſius Ierosolymis, reliquias B. Stephani primi martyris, tunc nuper inuentas, primus intulit Occidenti.

de ciui. D.
1. cap. 17.
deinceps.
De natura
& gratia cō-
tra Pelagia-

De hærefib⁹ Origenis in Hispaniam illatis, licet in his, quæ ad ſaluationem. Dæmonum ſpectant, minime afflentum fuifet, appetit quidem, quæ de damnatis venia impartienda dicta eſſent, accepta fuifse a pluribus, ſed cum diuersitate, quas omnes alſertiones recitauit, & confutauit Augustinus. f

Hoc eodem tempore, aduersus Pelagianos S. Augustinus edidit Commentarium, cuius eſt titulus, de Natura & gratia, ad Timasium, & Jacobum, quos, ex Pélagij discipulis, reddidit Catholicos Ecclesiæ filios, de quibus epiftola ad Innocentium 95, mitens librum ſuum aduersus librum Pelagi, quiet & Ierosolymam misit.

A SYNODVS PROVINCIALIS IN M A C E D O N I A , ex qua, pro Macdones confirmatione rerum gestarum, missa est legatio ad Innocentium Papam, per Vitalē petunt con Archidiaconum, ex epistola Innocentij 27. qua non nihil eos reprehendit, & ab eis firmari sua de cœpta à Rom. Pct.

Hoc item anno, Cyrilli primo, 28. Iulij, ab eodem facta est translatio partis reliquiarum SS. Martyrum, nempè, S. Marci Euangelista, Cyri, atque Ioannis in Canopum, vbi iam sedes vigebat Idolatriæ, licet enim destructum fuisset, quod illic famosissimum erat Idoli fanum, & a Theophilo Ecclesia super erecta: dæmones tamen adhuc ibidem permanisse, infestatio ipsorum satis significabat; qua cessante, illatis illuc reliquijs iudicatum, eos antiquas sedes relinquere coactos. Acta SS. MM. Cyri, atque Ioannis, in posteriore Concilio Nicæna cognita, & a S. Ioanne Damasceno, & alijs comprobata.

Christi Annus Innocentij Pap. Honorij 21. Impp. Honorio 10.^m & Theodosij 8.^m Theodosio 6.^m Coss.

I Nuentio SSSS. Stephani Protomartyris, Nicodemi, Abibus, & Gamalielis, ex revelatione facta Luciano Presbytero, de qua, ipse met scripsit epistolam, quam latine a se redditam, Auitus presbyter Hispanus, cum S. Stephani reliquijs, per Orosium presbyterum misit in Hispaniam, cum epistola ad Balchanium Episcopum Bracharensem. Extat epistola Luciani apud Sur. 3. Augusti. cui astipulantur Marcellin. in Chron. Nicephor. a Gennad. de Vir. Ill. b ex qua corrigendi, Beda, de sex extatibus, Sigibertus, Nicæta, alij, quo ad tempus.

a lib. 14.c. 9
b c. 46.

Synodus Diopolitana in Palæstina.

D Iospoli in Palæstina, collecta est Provincialis Synodus quattuordecim Episcoporum, in qua, coactus est damnare suas hæreses Pelagius, ne ipse damnaretur. c Fefellit Iudicium Palæstinum ipse Pelagius, (inquit, Augustin. d) propterea tibi videatur esse purgatus. Romanam uero ecclesiam, vbi eum esse notissimum scitis, fallere usque quaque non potuit: quamvis & hoc fuerit, ut cunctum conatus, sed, ut dixi, minime valuit. Acceptis inde gettis illis Synodalibus, Augustinus scripsit de illis librum ad Aurelium Carthagin. Episcopum, qui non extat. e Capita illa duodecim, qua damnare coactus est Pelagius in ea Synodo, & alia duodecim, quæ confiteri, & affirmare, existant in collectione Cresconiana, & apud Augustin. de pecc. orig. 2.c. 11. & epist. 106. ad Paulinum. Alios tamē errores Pelagi commemorat & confutat Augustin. f Alios item recitat Hieronym. g quos, eo consilio edidit, sub falsis nominibus, ut totum venenum promeret.

c Augusti.
con. Julian.

i.c. 5. Pro-
sp. adu. Col-
lat.

d de pecc.

orig. 2. cap.

8. & 9.

e 2. de pecc.

orig. c. 14.

f 2. de pecc.

orig. ca. 11.

& li. d her.

c. 88.

g Trib. Dia-
log. contra
Pelag.

Pelagi fra-

h epist. 252.

De origine

aīx quæst.

gravis, diu

indecisa.

i li. 7. ep. 53.

Animæ si-
mul a Deo
creantur, &

infundūtur

E spondit, causatus sibi otium non esse, profunditatem vitans quæstionis, de qua nec Augustinus, nec Gregorius Theologus ausi fuerunt definire, & adhuc tempore D. Gregorij Magni indecisa remanerat in Epistola ad Secundinum. Sed in Hieronymi sententiam S. Ecclesia visa est esse propensior, qua dicitur, easdem recens a Deo crea- ri, atque infundi corporibus, quod professus est ipse epistola ad Marcellinum, quam tamen se affirmare non audere scriptis Augustinus ad Hieronym. epist. 28. Sed postea ipsum etiam in eius sententiam abiisse conitat, scriptis de eo argumento 4.lib.

ter

Seditio, & ingens tumultus Alexandriæ concitatur Iudeorum, aduersus Christia- nos, ob quam causam a Cyrillo multari, & expulsi sunt, ex quo similitas excitata in-

ter ipsum, & Præfectum Orestem, quem Monachi pro Cyrillo impotentius agentes, A
 Hypatia contumeliosè tractant, & vulnerant. populus Alexandrinus ad vltionem exurgens,
 Virgo Ale Monachos in fugam vertit, & Ammonium quendam, qui Præfectum lapide percus-
 xadrina phi serat, ad eum adducunt, qui in tormentis spiritum edit. Hypatia Virgo Alexandrina
 losophicis philosophorum eius temporis celeberrima (quam Synesius philosophus pluribus ad
 literis egre eam epistolis datis, ipsam lèpe Magistram, & Dominam vocat) ex frequenti collo-
 gie imbuta, quod reconciliationem Præfecti cū
 indigne occisa. Cyrillo impediret, a fæcatoribus Cyrilli indignè necatur, & comburitur. hæc latius
 a lib. 7. c. 7. Socrates a paulò iniquius aduersus Cyrrillum, quod Nouatianos suos Alexandria ex-
 pulisset.

b li. 7. c. 16.
c l. 22. dc
Iud. C. The
odos.

d L. 57. &
58. de ha-
ret. Cod.
Theodos.

Pulcheria
Virgo sex-
decim anno
rum cōfors
Imperij.

e lib. 9. c. 1.
f lib. 7. c. 22
Theodosij
pietas quan-
ta & Virtu-
tes.

g l. 21. de
lustr. coll.
C. Theod.

Iudæi inter Chalcidem & Antiochiam, inter ludendum, præ ebrietate, multa con- B
 tumeliosa in Christianos, & ipsum Christum effutiunt, & puerum Christianum cru-
 ci suffigunt, ex quo, mandato Imp. Theodosij, pœnas luunt, & eorum audacia compri-
 mitur. Socrates ^b Rescriptum illud non extat, sed alterum, quo Gamalieli Iudeo ho-
 noraria Præfectura admittitur. ^c Idem hæreticos nouis infrænat edictis, Montanistas
 iterum emergentes, & Eunomianos. ^d

Theodosius Imp. nouo facto, hactenus int̄tato, nobilitauit Imperiū, cū maiorena na- C
 tu sanctâ fororē Pulcheriam, in Imperij consortiū allegens, creauit Augustā; Virginē
 sane prudentissimā, vt nobilitate, ita religione ceteris præferendā; ætatē sapietia supe-
 raterat; agente annos sexdecim. Ex Marcellino in Chronico, & ex Sozomeno. ^e Sed
 quantum profecerit ipse Theodosius consuetudine, cura, exemplo atque educatione
 ipsius maioris natu fororis Pulcheriæ, priuatis & Regijs virtutibus, mirum est, eas
 pluribus exequitur Socrates, ^f nobis hic paucis delibandas. Quantumuis educatus
 in Regia, nihil contraxit mollitiei & tarditatis, sed adeo solers & prudens erat, vt
 multarum rerum experientiam consecutus videretur: tanta corporis, & animi tole-
 rancia fuit, vt tum algorem & æstum fortiter sustineret, tum crebro iejunaret, & ma-
 xime diebus Mercurij & Veneris. Eius regia non dissimilis fuit Monasterio. Nam pri-
 mo diluculo cum fororibüs suis hymnos, alternatim recitabat. Sacris literis, & earum
 interpretibus operā dabat, patiētia & māsuetudine excellebat. Irā cohibebat, dolorē
 toleranter ferebat, neminem vlcisceretur crudelia spectacula sic abhorrebat, ut & po-
 pulum illis abstinere docuerit. Sic pius fuit, vt oēs Sacerdotes, & in primis pietate ex-
 cellētes coleret, cuius vnius aliquādo, qui Chebrorū Ep̄s nomine sanctitatis insignis
 fuit, saccū induit, quantūvis sordidatū, persuasum se aliquid ex mortui sanctimonia
 inde percepturum exhibens aliquando, experti populo spectacula in Circo, & tem-
 pestas horridior incumberet, per præconem populum hortatus est ad precandū Deū,
 omissis spectaculis, vt ab imminentे procella liberarentur. Cui annuens populus in
 preces se dedit, sic vt tota ciuitas, quasi vna esset Ecclesia. Ex quo & aer serenus fa-
 ctus, & caritas, in affluentiam comutata. Bellis ingruentibus ad Deum confugit, &
 precum præsidio ea feliciter gesit. Ex quibus planc intelligitur, quantum valeat in re-
 cte administrando seculo que seruando imperio erga Deum pietas, & exacte custodita
 religio; cum tantam molem, puer vnuſ, atque puella, tranquillitate, ab omni barbaro
 rum & tyrannorum timore securam (quod nec temporibus bellicosissimorum Imper-
 torum concessum est) feliciter rexerint, Deo nimirum eiusdem Imperij habendas mo-
 derante. Atque hæc diēta sunt occasione Pulcheriæ hoc anno creatæ A. quam ipse
 Theodosius suis g Rescriptis, Venerabilem Augustam nominare consuevit.

Ad felicitatem Orientalis Imperij, accessit inuentio sanctorum Corporum Zacha- D
 riæ prophetæ, & Stephani Protomartyris. Sozom. inuentionem S. Zachariæ profe-
 quitur, desideratur uero narratio inuentionis S. Stephani protomart. & multa alia, si
 quidem initio is est professus se perducturum historiam ad Consulatum 17. Theodo-
 sij Imp. qui est anno Domini 439.

Attalus, iterum sumpto Imperio, a Gothis destitutus, tandem capitur, & Honorio
 offertur, qui truncata manu, vitam relinquit. Prosper, Orosius.

Atauulpho occiso, Segericus Rex a Gothis creator, qui & ipse paci studens, interfici-
 tur. Inde Vuallia Ataulphi filius edocitus est a Gothis ut pacem infringeret, ad hoc

ordi-

A ordinatus a Deo, ut pacem confirmaret. Hic igitur territus maxime iudicio Dei, quod Gothonum classis transiens in Africam, in Gaditano freto demersa esset, & sub Alarico idem tentantibus in Siciliam transire, contigisset, pacem optimam cum Honorio Imperatore, datis lectissimis obsidibus, pepigit. quod ipsum fecerunt aliae barbaræ nationes occupantes Hispaniam, Alani, Vuandali, Sueuque, mandantes Honorio, *Tu cum omnibus pacem habe, omniumque ob sides accipe, nos nobiscum configimus, nobis perimus, tibi vincimus, immortalis uero quæstus erit Republica tua, si omnes pereamus.* atque ita factum est, ut barbaræ gentes se inuicem consumerent. ^a Quod de Placidia a Vuallia Honorio redditum, & de naufragio traditum Orosius hoc anno, Prosper in sequentem refert.

B Honorius Imperator quos sciret in Africa esse Gentiles, ab eis omnes sumptus abstulit, quibus eos hactenus superstitioni inferuisse sciuit. ^b Quam tantam Imperatoris religionem abundantri mensura compensauit Deus.

Christi Annus Innocentij Pap. Honori 22. ^c Impp. Theod. A. 7^m ^d Coss. 416. 15. ^e Theod. 9. ^f Palladio. ^g

C O N C I L I V M C A R T H A G I N E N S E, 77. Episcoporum aduersus Pelagium, in quo Pelagius, Cœlestiusque damnati, nisi ijdem parati essent suas ipsorum hæreses condemnare, epist. Synodalibus ad Innocentium, qua petunt a se statuta confirmari. ^c Prosper.

C MILEVITANVM IN Numidia Concilium sexaginta vnius Episcoporu, unanimi consensu cum Carthaginensi, damnat hæresim Pelagianam. Extant eo argumento canones octo, omnes aduersus eandem hæresim editi, perperam relati ad aliud Concilium Mileuitanum anteà celebratum, sub Consulatu Arcadij, & Honori, cum nondum haec hæresis innotuisset Africanis ecclesijs. Collectores conflarunt vnum ex duobus Concilijs Mileuitanis, in cuius exordio præfixa habetur nota diei, & Consulis, quæ est prioris, & cetera vsq; ad illa verba (Ideoque pariter.) Quæ vero sequuntur Acta, posterioris sunt Mileuitani Concilij vique ad 8. can. reliqui vero vsque ad finem diuersorum esse apparent Africanorum Conciliorum. Synodalibus, ex eo Missa, pro more, ad Rom. Pont. apud Augustin. 92. Epistola. Additæ sunt, præter Synodales, aliae familiares litteræ ad Innocentium ab Augustino scriptæ, suo; & aliorum quattuor Episcoporum nomine, apud Augustinum epist. 95. ad quam respondit Innocentius sua epist. 33. & in eandem sententiam ad Concilium Carthaginense, & Mileuit. nu. 31. 32. & ad Aurelium Carthagin. Episcopum, quæ est 34. De quibus S. Augustin. *Ad omnia nobis ille rescripsit, eodem modo, quo fas erat, atque oportebat apostolica sedis Antiflitem. ep. 106.*

D Patres utriusque Concilij, post damnataim hæresim Pelagianam, delegant Augustino onus suis scriptis infestandi nefandam hæresim, quod & præstitut vberissime, & doctissime. qua de re agit epist. 110.

E Adueniens è Palaestina Orosius in Africam, reliquias S. Stephani Protom. nuper inuenientas, pluribus Episcopis imparitus est, in cuius memoriam plures erectæ sunt ecclesiæ, innumeris, & ingentibus miraculis illustratae, de quibus miraculis extant duo libri ad Euodium Episcopum Vzalensem, & plurima item recensentur certa, & contestata à S. Augustino lib. de ciuit. Dei scum tamen quām plurima etiam omittere se dicat, in quibus septem defuncti ad vitam renocati habentur. Quæ tanta multitudine, & magnitudo miraculorum, a tanto viro commemorata, valere omnino debet ad confutandam, & conuincendam, omnium hæreticorum, atque adeò infidelium per uicacem impietatem.

F Innocentius Papa, pro sua Vniuersalis ecclesiæ cura, epist. sua 30. expostulat cum Aurelio Carthagin. Episcopo de immeritis ordinatis.

G Eodem quoque anno respondet ad Consultationes Decentij Episcopi Eugubini. ^g Idem acceptis litteris a S. Hieronymo, & a Monasterio Virginum Bethlehemito,

^a Ex Prosp.
& Oros.

^b L. 29. de
Pagan. Co.
Theod.

^c apud Au-
gustin. 90.
& tom. i. e-
pist. Rom.
Pont.

^d Prosp. car-
min. de in-
gratias.

Mileuitana
duo Conci-
lia in unum
permixta.

^e To. i. epi.
Rom. Pott.

Miracula
ad reliquias
S. Stephani
Protom.

f 22. c. 8.

te direptionibus, cædibus, incendijs ab ipsis Pelagianis illatis (quos tamen non nominat) epist. sua 24. vehementer increpat Ioannem Episcopum Ierosolymitanum, de tantis perpetratis insultibus, quasi eos tolerantem, Idem epist. sua consolatur de his S.Hieronymum.

Hoc eodem anno Ioannes Episcopus Ierosolymit. anno Sedis 30. moritur; sufficitur in eius locum Praylius, ad quem anno sequenti extant litteræ Zosimi Papæ.

His Coss. Atticus Episcopus CP. nus scripsit ad Reginas (filias scilicet Arcadij Imp.) librum de fide, atque Virginitate, opus valde egregium, in quo præueniens, dogma Nestorij impugnauit. Marcellin. in Chron.

Mira res, filiæ ipse quatuor Arcadij Imp. Pulcheria, Flacilla, Arcadia, atque Marina, omnes paribus votis excolueru coelibem vitam, Virginitatem Deo dicantes, in Palatio perinde ac in Monasterio, Monasticam vitam agentes, quarum omnium S.Pulcheria A. & sanctitate, & prudentia, præcipuum locum tenens, facta est ceteris sancti instituti auxtrix, & moderatrix.

Rescriperunt hoc item anno Imp. aduersus Gentiles, ne in Militiam admittantur, ne Administratoris, & Iudicis honore decorentur. ^a

Theodosius rescript ^b de Parabolani, occasione tumultuum excitatorum superiori anno Alexandriæ, cauens, ne corpus eorum quingentorum numerum excederet, & ex pauperibus tantum allegarentur, nec ad Curiam accederent, nisi singuli, & vrgente necessitate.

Parabolani porrò, seu Parabolarij, vt habet Iulius Firmicus, siue Paraboli, vt habet Socrates, & ex eo Cassiodor. a voce græca παραβολής deriuantur, quo nomine significatur homo ad subeunda pericula præcepis, quales putabantur, qui curæ omnis generis ægrotantium, pestis quoque tempore præfessent. quod ex charitate primo manans officium, transiuit in factionem, cum ijdem pro Episcopis, vt clerici minorum ordinum pugnaturi, negotium faceſſerent etiam Præfectis, vt Theodosius superioris anni malis admonitus, necesse habuerit ea statuere aduersus eiusmodi hominum genus.

Christi Annus Innocentij Pap. Honorij 23. Impp. Honorio 11. ^m Coss. Theod. 10. & Cöſtät. 2^m Coss.

417.

16.

Theod. 10.

Pelagius, qui Ierosolymis ideo habitare elegisse creditur, quo ex toto Orbe Christiano concurrerent gentes, vt commodius pestem suæ hæresis, per vniuersam ecclesiam diffunderet, videns suam purgationem in Concilio Palestino ab Innocentio non esse receptam, sed priori apud eum teneri obstrictum damnatione, omni exhibita fallendi arte, sui purgationem scripsit ad Innocentium, & libellum suæ fidei misit. Quarum perlitor litterarum, fortassis Palladius fuit, Episcopus Helenopolitanus, quem Pelagio fauiffe testatur. S.Hieronymus, & ipse in Dial. de rebus gestis. S.Io. Chryſoft. Romam se venisse sub Zosimo testatur. Augustin. de pecc. orig. cap. 17. & de grātia Christi 1. cap. 30.

Innocentius Papa V. kal. Aug. migrat in cœlum, cum sedisset annos quindecim, mensem vnum, & dies decem. lib. de Rom. Pont. Martyrolog. Rom. extat epistola eius 32. ad Concil. Mileutanum data huius anni Coss. vt anno superiori mortuus esse non possit, quod aliqui opinati sunt.

Fecit constitutum de omni ecclesia vt habet lib. de Rom. Pont. idest Decretum ad vniuersalem ecclesiam spectans; id ipsum forte, de quo Gennadius. ^c Innocentius Vrbis Rom. Episcopus scripsit Decreterum Occidentalium ecclesiarum, & Orientalium aduersus Pelagianos datum, quod postea successor eius Papa Zosimus Latinis promulgavit. Porro certera Decreta de regulis, Monachorum Iudicibus, atque Paganis desiderantur. Multos Cataphrygas inuenit, quos in exilio Monasterij relegauit. Hic innenit Pelagium, & Cœlestium hæret. & damnauit eos, & hoc constiuit, vt qui natus fuerit de Christiana, denuo nasci debeat per baptismum hoc est baptizari, quod Pelagius damna-

bat.

c d Vir. ill.
c. 43.

Decretum
Innocentij
Pape, inter
alia, contra
Pelagianos

A

C

D

E

A *but. &c in codem libro Pontificali. Dedicauit Basilicam SS. Geruasij & Protasij, ex devotione testamenti cuiusdam Illustris femina Vestina &c. Curauit etiam Basilicam S. Agnetis Mart. sollicitè ac digne gubernari, & regi, ac ornari.*

lucus Ve
sinx ir ec
clesia SS.
Gerusal. &
Protas.

Epiſtolas duas, quæ extant in Cod. M.S. Card. Sirleti, nomine S. Basilij ad Inno-centium, non ad Papam, (repugnat enim ratio temporis, præter alia) sed ad alium de Episcopis Cappadociæ subditis, ætate, & sanctitate venerandum; scriptas oportet vixit quidem tempore Basilij Innocentius, ad quem alia eius epistola in addit. 3. meminit & S. Athanasius in epist. ad Pallad. de Innocentio in Cappadocia, viro insigni vt & de ipso Basilio Cœſariensi; vt plane putem hunc esse illum Innocentium.

Mortuo Innocentio, necdum creato Zosimo, S. Augustinus ad Paulinum Nolanum episcopum, aduersus Pelagij errores scripsit, ^a vt constat ex lib. de bono perseuer. ad Prosp. & Hilar. ^b idque propterea, quod Nolæ esse audierat quosdam illis erroribus adductos.

Valerianus quidam nefandissimus Pelagianus (vel Arianus, vt est apud Hierony. ^c si tamen idem est, qui appellatur ab eo Celedensis pseudodiaconus; forte Ceneten sis, cum de Celedensi ecclesia nusquam sit mentio) Alexandriam profectus fuerat, vt ibi minimè cognitus facilius insinuaret se in Cyrilli amicitiam, & venenum sparge-ret. Eusebius (ille forte Cremen. S. Hieronymi scriptis illustratus) epist. ad Cyri. eum monet, vt ejiciat. ^d

Vigesimo secundo Vacationis Sedis die, Zosimus natione Græcus 19. Aug. die Innocentio subrogatur.

^a epist. est
nu. 166.

^b 2. c. 2. I. &
ex Prosp.
contra Col
lat. prope fi
nem.

^c epist. 79.
d ex C.M.S.
Card. Sirle
ti.

Zosimi. ann. I.

C OElestius a Cœcilio Carthaginensi dānatus, ante quinquennium, appellauerat A postolicā Sedē, sed certus se experturum Innocētium Papam sibi aduersantē, appellationem non est prosecutus; cuius appellationis elapso tempore, Zosimo adito, querelas aduersus accusatores suos ingessit, Herotem, & Lazarum Gallicanos episco-pos; & cum sciret se etiam a Zosimo fore damnandum, si detegeretur hæreticus, libel-lum Catholicum illi obtulit, appositis ad finem his verbis. *Si forte (vt hominibus) quispiam ignorantia error obrepserit, vestra sententia corrigatur:* interrogatus etiam si assentiretur epistolæ aduersus errores Pelagij ab Innocentio ad vniuersam ecclesiā D data, se consentire professus est, nec tamen ipsum ad Catholicam communicationem priusquam ad Africanos scribebat, (vt si quid contra Cœlestium, quod proferrent; haberent, Roman mitterent) admisit: ex Augustino de peccato originali. ^e Extant lit-teræ Zosimi ad Africanos in C. Vaticano.

Id ipsum, quod Cœlestius, fecit & Pelagius, litteris ad Innocentium, (quas, eo mortuo, recepit Zos.) in quib. subdolè videri voluit Catholicus, professus se in omni bus paratum esse sentire, quæ Rom. Pont. sentienda proponeret. Zosimus, eodem modo, de ipso scripsit ad Afric. litteras, quæ extant, ex eodem C. Vaticano, in quibus & de acceptis Praylij episcopi Ierosolymit. litteris, causæ Pelagij astipulantis, mem-nit, & Africanos episcopos leuitatis accusat, quod ad testimonium duorum illorum episcoporum Gallorum, Nerotis, & Lazari, de quibus a Cœlestio deceptus, multa ne-faria commemorat, homines Catholicos condemnassent. Si quidem Heros Arelaten-sis episcopus, vir Sanctus, & B. Martini discipulus, vt a Prospéro appellatur, innocēs a populo pulsus, in gratiam Constantij, Ducis exercitus Honorij in Gallijs, Patrodo suffecto, eiusdem Constantij familiari, ab eodem Prospero describitur, anno Domini 412. de Lazaro, nihil aliud constat, nisi quod similem fuisse Heroti, credibile est, qui hæreticis infensus, ab illis calumniam pateretur. Extant ex Archivio Arelaten-sis primū editæ litteræ Zosimi Papæ hoc anno data, de priuilegijs ecclesiæ Arelaten-sis conseruandis. Quod enim Euangelium in Gallias per S. Petri Apostoli discipulu-s. Trophimum allatum fuerit, & per eundem Sedes Arelaten-sis erēcta, ea de causa ea-

^e cap. 6.7.8
2. contra
Pelag. c. 3.
& li. 6. c. 12.

dem ecclesia primaria olim in Gallia habebatur, cum eius episcopi non solum pallium acciperent a Rom. Pont. Sed etiam vices eius agerent, Vicarijque dicerentur ipsius; testantur id plures epistola inseriri citandæ; & S. Gregorij ipsius Indict. 13. ad Virginium Arelensem episcopum, & in sequenti ad vñineros Galliarum episcopos. Ad eodum autem Zosimus, falsa esse voluit priuilegia ecclesiae Arelensis, vt irrita reddiderit, quæ in Concilio Taurinensi, ante viginti prope annos, statuta essent, cum & Narbonensis prouincia subdita est episcopo Massiliensi. Cumque accidisset, vt duo episcopi in ea prouincia creati essent ab eisque consensu Patrocli Arelensis episcopi, ordinationes eorum cassas reddidit idem Zosimus Papa, circulares de his litteras scribens ad Aurelium Carthaginem episcopum, necnon ad alios in Gallijs, atque in Hispanijs constitutos. Scribendi autem ad Aurelium episcopum Carthagin. ea causa intercessit, quod in hac epistola agitur etiam de Lazaro prædamnato a Proculo Massiliensi, qui fuit vnus ex Pelagiis accusatoribus, vt nuper dictum est.

Alias etiam dedit ad episcopos Proutincia Viennensis, & Narbonensis secundæ. Alias item Hilario episcopo Narbon. prima prouincia.

Alias denique ad Proculum Arelatens. episcopum, omnes hoc anno.

Hoc eodem anno, vt Pascha non suo legitimo die celebraretur in Ecclesia, errore supputationis Paschalis temporis, factum est, sed quomodo diuino quoque miraculo compertus sit error, vt non permiserit Deus, quidquam in ecclesia agi perperam, Paschalis episcopus, Lilybei narrat in epistola ad S. Leónen Roman. Pont. apud eum 65. Simile quiddam describit Cassiod. epistola Athalarici Regis nomine scripta ad Seuerum a nocte S. Paschatis ad fontis benedictionem, aquis in altum profilientibus, & quasi deuotione solemni præparantibus se ad miracula, vt sanctificatio Maiestatis possit ostendi.

Non est igitur parui facienda baptismalis fontis benedictio, quam tanto miraculo annis singulis repetito, Deus voluit in ecclesia Catholica, vt sibi placita, confignari.

Aliud quoque eiusdem generis miraculum refert Turon. de glor. MM. b Sophro. c item Prato spirit. similia refert in oris orientalibus contigere miracula.

Honorius triumphant, Roinam ingreditur, præente curru eius Attalo, quem Ly

b li. 1. c. 24. paræ viuere exulem iussit. Prosp. in Chronic. verè gloriosus triumphus de Gothis, de c cap. 214. Tyrannis, de Gentilibus, de Dijs ipsis, de vanis reponsis homines ludificantibus, de 215. hereticis.

Honorij gloriosissimus triun-

plus.

Christi Annus Zosimi Pap. Honorij 24. Imp. Honorio A 12. Cess.

418.

2.

Theodosii 11.

Theodosio 8.

D

Africani episcopi admoniti instaurandum Romæ fore iudicium in causa Cœlestij, qui ab illis damnatus occurrerat ad Apostolicam Sedem. Concilio Carthaginæ habito 214. episcoporu; *Confluentus* (inquit) in Pelagum atque Cœlestium, per venerabilem *Innocentium de Beatisimi Apostoli Petri Sede prolarum manere sententiam*, donec apertissima confessione faciantur gratiam Dei per Iesum Christum, &c. Synodica ex eo litteræ, & aliae quas plures vltro citroque cucurisse credibile est, nō extant, præter unam Zosimi Papæ ad Aurelium & ceteros Concilij Patres, data 12. kal. April. accepta 3. kal. Maias in qua de Sedis Apostolice, & Rom. Pont. summa auctoritate agitur; quod autem conquesti essent, a Zosimo admissum ad audientiam Cœlestium ab ipsis damnatum, respondet is graibus verbis Zosimus. *Tamen cum tantum nobis esset auctoritas, ut nullus de nostra possit retrahere sententia, nihil egimus, quod non ad vestram notitiam nostris ulro huius referremus, dantes hac fraternitati, & in commune consulentes, non quia quid deberet fieri nesciremus, aut faceremus aliquid, quod contra voluntatem ecclesie nemens disflucret, sed pariter vobiscum volumus habere tractatum, de illo, qui apud vos, (sic ut ipsi per litteras dicitur) fuerit accusatus, & ad nostram, quise affereret innocentem, non refugiens iudicium, ex appellatione prima, uenerit Sedem, accusatores suos ultra depositens, & qua in se crimina, per rumo-*

rem,

- A rem, falsò dicebat illata, condemnās, &c. In summa PP. Concil. Carthagin. qui norant virti vafritem, non erant contenti, vt episcopi Innocentij litteris se consentire fate-
retur, nisi aperte anathematizaret, quę in suo libello prava posuerat. Cum hoc ab ip-
so exigeretur, se subtraxit, & negauit examini, & postea coactus est, quid sentiret, pu-
blicè interroganti Zosimo respondere, post multa, retexit se, & aperte negauit origi-
nale peccatum, in libello Zosimo oblato, a quo errore noluit recedere, licet contestatio
rem illam præmisisset, si quid erraret, paratum corrigi, quod agebat Zosimus, vt bō-
nus medicus, vt morbidam onus sanaret, sed curationem non admisit. Atque hæc om-
nia ex Augustino^a de pecc. origin. & cōtra epist. Pelag. ad Bonif.^b & contra Julian.^c
& ex Prosp. aduersus Collat. Ad extēnum Zosimus damnationis sententiam tulit
aduersus vtrumque; Pelagium, & Cœlestium, sic conceptam, vt nisi correcti agerent
poenitentiam, damnati toto orbe Christiano censerentur. Prosp. adu. Collat. Aug. de
pecc. orig.^d & epist. 157. ad Optatum recitat fragmentum Zosimi litt. ad vniuerſas ec-
clesias. Sixtus Rom. Presbyter, qui post, Cœlestino, Pontifex succedit, insimulatus,
quod faueret Pelagianis, primus in eos publicè anathema inclamauit, & litteras in
Africam scripsit, & commentarium aduersus eos edidit. Aug. epist. 104. & 105.
- Quo'dam è Clero Roin. rebelles, & perturbatores omnium, quos Zosimus vocat,
(& fūspicari possumus fuisse fautores Pelagi) sententia excōmunicationis dam-
natos, ab omnibus vitandos significauit epist. 2. Zosimi^e
- Hoc tale de illis (Pelagio, & Cœlestio) ecclesiæ Dei Catholicæ prolatum iudiciū,
etiam piissimus Imperator Honorius audiens, ac sequens, suis eos legibus damnatos,
inter hæreticos haberi debere, confituit. Possidius c. 18. extat Honorij Rescriptum.
- C Damnatione esterati Pelagiani, ad calumnias se conferunt, & qui post Pelagium,
& Cœlestium uidebatur esse antesignanus, & ipse damnatus Julianus, Capuanus e-
piscopus, aduersus orthodoxos quattuor libros edidit; atque duas epistolæ, alteram
Roinam, alteram nomine dece & octo episcoporum ad Thessalon. episcopum mittens,
Zosimum ipsum, clerum Roin. & Augustinum uarijs calumaijs impetij, & ecclesiæ
Rom odiosam Orientali reddere laborauit, cui copiose Augustinus respondent.
- Non contenti calumnijs agere, eo audaciæ progressi sunt, vt in Catholicos infilie-
rint, nec modo in humiliis conditionis viros, sed & in Primarios. *Hoc tempore* (habet
Prosper in Chronico) Constantius, seruus Christi, ex Vicario, Romæ habitans, & pro-
gratia Dei Pelagianis resistens, factiōne corum multa perirent, quæ illum fæciliis Con-
fessoribus sociarunt.
- D S. Augustinus, hoc annō, post damnatam Pelag. hæresim, duos edidit libros, alte-
rum de gratia Christi, alterum de peccato originali, ambosque ad Albinum (vel po-
tius Albinam) Pinianum, & Melaniam, sibi cognitos, Ierosolymis degentes. Re-
tract. 2. cap. 50. Nouum certamen, priori contrarium Augustino incubuit scribendi
aduersus planè negantes liberum Arbitrium, sed omnia Dei gratiæ tribuentes. Erant
hi ex monasterio Adrumetino, qui, quod grauius est, negabant, in die Iudicij, Deum
esse redditum præmium secundum opera hominum, contra uero alij sic defendebat
lib. arbitrium, ut negarent Dei gratiam, afferentes eam secundum merita nostra dari.
Scripsit autem ad vtramque partem confutandam, duos commentarios, vnum de gra-
tia, & libro arbitrio; alterum de correptione, & gratia, ambos ad Valentiniū, & Mo-
nachos Adrumetinos: ad quos etiam extant datæ duæ epistolæ. omnia hęc extant
Tomo 7.
- E CONCILIVM TELEPTENSE IN AFRICA (Telense dictum corruptè, erat
enim Telepte prima sedes prouinciæ Byzacenæ, cui Donatianus præter episcopus, sub
scriptus Concilio Mileuitano, & nominatus in Carthagin.) kal. Maijs, hoc anno ha-
bitum, in quo nihil aliud actum reperitur, quām recitata Decretalis epistola Siricij
ad Africanos, ad definitionem causæ, quæ vertebat.
- Augustinus cum alijs episcopis a Zosimo Rom. Pont. in Cæsaream Mauritaniam mit-
titur, ad quasdam ecclesiasticas causas terminandas; qua occasione egit cum Emerito
Donatistarum, eius ciuitatis episcopo, præsentibus episcopis eiusdem prouinciæ, &
plebe Cæsariensis ecclesiæ, quæ gesta extant. August. epist. 157. Retract. cap. 51. libri

^a c. 7.^b lib. 2. c. 3.^c 6. c. 12.^d Zosimus dā
nat Pelagiū^e & Cœlestiū.^f d. c. 8. & 22.

e In lib. epi.

Rom. Pōt.

Recens ex
peruetusto
Cod. exscri-
ptum.De gratia
Christi, &
de peccato
orig.De gratia
& lib. Arb.
De corrept.
& gratia.

2. Possid. ca. 14. Quo tempore, scripsit (inquit Augustin.) librum de correctione Donatistarum, propter eos, qui nolebant, illos legibus Imperialibus corrigi. epist. est ad Bonifacium 50.

Retra&t. ca.

48. lib. 2.

Abusum solen&tis lapida&tionis tollit

August. magna vi elo&quentia.

Balationes, & saltationes ante Basiliicas tollit

August.

Alios item abusus ar&guit.

Missæ olim omnes can&tabantur.

De origine anima scri&bit August.

Sancit Zosimus Papa quādiu qui que ministret i min. ordin. ante sacerdotiū.

Conuersio insignis Iudeor. Minoricensium.

a edit. Plan&tin.

b 1. 24. de Iud. Cod. Theodos.

c 1. 25. 26. 27. de Iud. C. Theod.

Ibi populo diffusas Augustinus pugnam, plusquam ciuilem, magna vi spiritus, & contentione eloquentia agens: neque enim ciues tantummodo, verum propinquui, & fratres, postremo parentes, ac filii lapidibus inter se, in duas partes diuisi, per aliquot dies continuos, certo tempore anni, solemniter dimicabant, & quisque ut quemq; poterat, occidebat. Aug. 4. de doctr. Christiana.

Alios profanos, & sacrilegos ritus, qui in ecclesia Africana, ex vsu Gentilium inhaerent, vi verbi Dei sustulit, de quorum vno, sermone 215. de Temp. sic ait: *Isti enim infelices, & miseri homines qui balationes, & saltationes ante ipsas basilicas sanctorum exercere nec metuant, nec erubescunt, et si Christiani ad Ecclesiam uenerint, Paganis de ecclesia reuertuntur, quia ista consuetudo balandi, de Paganoru& obseruatione remansit, &c. balationes igitur sublatæ, licet saltationes remanserint, sed vocem balandi pro saltando vulgus retinuit. Plura genera superstitionum coarguit ad cundem populum sermonem habens Dicue, inquit, quia quicunque fecerit hoc malum, perdit baptismi sacramentum, & mox arturos ait, cum Diabolo.*

Sustulit quoque in Festis SS. MM. vsum cytharæ, conuuiua, atque choreas, de divers. serm. 115. De S. Cypr. ser. 3. & in ps. 12. concione 1. Infectatus est pariter abusus illos negligendi audire sacras Missas, aut recedendi, antequam absoluenter, colloquia miscendi in ecclesia; & conquerendi de prolixitate Missarum. ser. de Temp. 251. ex quo appetet Missas omnes cantari solitas, & propter gulam, & auaritiam, hominum maximè potentum, introduxit, vt exdem etiam voce submissa dicantur, & vt in Introitu Missæ, non integer psalmus, ex more pristino, sed vnu& tantum ipsius versus dicatur.

Hoc eodem tempore, scripsit ad Optatum de origine animæ, & aduersus Pelagianos. ep. 154.

Hoc item anno Zosimus Papa ad Gallos, Hispanos, & Afros Decretalem epistolam dedit, aduersus eos, qui ad sacerdotium confestim prouunt, absque alia prævia ministratio in singulis, qui sacerdotium præcedunt, ordinibus, definens, quantum temporis in quolibet ordine quis debeat ministrare. non extant illæ quidem litteræ, sed exdem repetit in epist. eiusdem argumenti, hoc eodem anno ad Hesichium episcopum Salonianum.

Contigit hoc etiam anno conuersio Iudeorum Insula Minoricensis, virtute sacramrum reliquiarum S. Stephani Protomart. quas Orosius acceptas Ierosolymis, latrurus in Hispaniam, cum delatus Minoricam, inde in Hispaniam transmittere non ualeens, in Africam remeare constituit, ibique reliquias, Deo sic inspirante, depositus. Acciderunt res admirandæ, toti Christiano orbi factæ perspicue, ex litteris circularibus Seueri eius Insulæ episcopi, ad omnes ecclesiæ datis, & publicè lectis, de quibus mentione est in lib. ad Euodium, de miraculis Sancti Stephani, apud Sanctum Augustinum, tom. 10. a

Quibus quam citissimè per vniuersum Christianum orbem vulgatis, Honorius Imp. legem tulit, qua Iudeos vetuit honoribus, & Magistratibus fungi, militiæque cingulo, si qui accepissent, exi: ratus nimirum exemplo Minoricensium Iudeorum, conuersionem ipsorum eiusmodi uxatione esse tentandam. ^b Incensis item omnium animis, exemplo Minoricensium, ab incensione Synagogarum, visum est, inchoādam conuersionem Iudeorum, tolerabilis visa est magistratibus eiusmodi, ex pietate proueniēs, vis illata, sed cum nec ob id Iudei conuerterentur, ijdemq; apud Imperatorem conquererentur, factum est tandem, post annos quattuor, Edictum, quo Incensiones Synagogarum & honorum deprædationes prohiberentur, & alia insuper addita. In cuius primi fine illud reperitur. *Synagogæ de cetero milia penitus extinxantur, nosteres in sua forma permaneant.*

Hoc eodem anno tres legatos a latere misit Zosimus Carthaginem, de controuersia oborta inter Africanos episcopos, & Roman. Pont. de prosecutione appellacionum ad

- A Apostolicam Sedem, de qua in Bonifacio successore dicetur.

Septimo kal. Ian. Zosimus Papa diem obit, cum sedisset annum unum, menses quatuor, dies septem. In Pontificali, quod scribitur per Parochias concessisse licentiam benedicendi cereum Paschalem: non est intelligendum, a Zosimo, primum eius usum inuenient, sed illud tantum, ut idem cereus, qui in maioribus tantum basilicis incendi soleret, æquè singulis parochijs concederetur: antiquiore enim eius fuisse usum, Prudentius hymno, quem de eo cecinit, ostendit. Tertio post die Venerabilis vir Bonifacius uetus presbyter, in lege doctissimus, ac bonis moribus cōprobatus, & (quod eum magis ornabat) inuitus, acclamatione totius populi, ac consensu meliorum ciuitatis eligitur, & consecratur, (sic enim de eo scribunt Romani presbyteri ad Honoriūm Imp.) cum Eulalius Archidiaconus, statim occupata Lateranensi Basilica, cum Diaconibus, & paucissimis presbyteris, ac multitudine turbatæ plebis se eligendum ambitiosè curasset, in cuius fauorem, relationem misit Symmachus Vrbis Praefectus ad Imp. 4. kal. Ian.

Cereum Pa
schale con
cedit Zosi
mus omni
bus Paro
chij.

Schisma in Romana Ecclesia.

Placidius Valentinianus ex Galla, Placidia, & Constantio Cæsare viro eius, nascitur. Non. Iulij Marcellin. atque Sozom.

- C Christi Ann. Bonifacij Pap. Honorijs 25. Theodosij 12. Monaxio & Plinta

419. I.

Imp. 2.

Coss.

E X falsa Symmachi relatione, Honorijs male persuasus, mandat Bonifacium, ut intrsum, nec rite electum, expelli, at, accepta relatione presbyterorum Vrbis, ad cauendum tumultum, & seditionem, præcipit utrumque, Bonifacium, & Eulalium, cū suis quemque fautoribus, intra diem 6. Iduum Februarij, Rauennæ adesse; & accitis pluribus episcopis, mandat causam examinari, qui cum inter se non conuenirent, profert negotium ad kal. Maias, & interim utrumque iubet Vrbe abesse, & propter imminentis Pascha mittit Achilleum episcopum Spoletinum, qui Romæ Sacra mysteria celebet. Ad dirimendum igitur, tantam causam, Imperator studiofissimus Christianæ concordia, plenius Concilium statuit congregare, litteris ad plurimos episcopos missis, in quibus S. Paulinus Nolanus, peculiari studio euocatur. Ad Africanos quoq; episcopos scribitur, ut ad certum tempus adsint. Quod uero indictum Concilium ad effectum perductum non sit, Eulalij temeritas fuit, iustoque Dei iudicio factum est, ut suis operibus, absque alio nouo iudicio, & tot Sæctorum Patrum fatigazione, in semetipsum sententiam suæ repulsionis, licet nollet, ipse proferret. Eulalius enim contra mandatum Imperatoris, & Concilij, 15. kal. April. meridianis horis Romam ingressus, occasionem tumultui dedit, ut populus in duas factiones diuisus, propemodum inter se configeret. quo cognito Imp. mandat, Eulalium Vrbe excedere, & reluctantem vi expelli; ab episcopis igitur, qui plures conuenerant (ducentos quinquaginta habet lib. de Rom. Pont.) recte Eulalius Vrbe expulsus, & causa planè cecidisse iudicatur, &

E Bonifacius ut verus, & legitimus episcopus in Vrbem reuocandus, qua sententia ad populum proleta, magno gaudio est excepta, & gratiæ Imperatori actæ, biduoq; post, Bonifacius pacificè, cum faustis acclamationibus, Romani est ingressus.

Eulalius ut
illegitimus
Bonifacius,
ut legitimus
Pontæ Cō
cilio proba
tur.

Honorijs interim Rescripto ad Largum Proconsulem Africæ dato, monet, Concilium esse solutum, episcopos itinere, aut nauigatione non fatigandos. Atque hæc est breuiter historia de schismate Eulalij, ex pluribus litteris, quæ extant in Codice Vaticanæ, collecta. cui planè contraria refertur a delirantibus Nouatoribus. Bonifacius in Vrbem reuersus, ad conscientiam schismate ecclesiam sarcinam animum conuertit, eamque scripta epistola Honorio Imp. commendauit. Qui respondens, præter alia, so-

licitus de futura fede vacante, hæc scribit. *Demique beatitudine tua prædicante, id ad cunctorum clericorum notitiam nolumus peruenire, ut si quid fore religioni tuae, (quod non optamus) humana sorte contigerit, sciant omnes ab ambitione esse cessandum.* At si duo contra fas, temeritate certantes, fuerint ordinati, nullum ex his futurum penitus sacerdotem sed illum solum in sede Apostolica permansurum, quem ex numero clericorum noua ordinatione diuinum iudicium, & Vniuersitatis consensus elegerit, &c. Eulalius enim vna cum suis apud Antium non longè ab Urbe exul agebat in ecclesia Sancti Hermetis, operiens obitum Bonifacij, longa ætate, & longa valetudine fracti, Verùm ipsum Eulalium Nepesinę Ecclesię, postmodum factum fuisse episcopum, habetur in Pontificali.

A Julianus Episcopus Capuanus per inicax Pelagianus. Aug. scrib. 4. lib. cōtra Pelagianos. Julianus Pelagianus duabus illis suis epistolis, de quibus supra, Zosimum, Clerum Romanum, & Augustinum prævaricationis, in causa Pelagiana accusat, & multis, Catholicos, quos per iniuriam vocat Manichæos, portentosis calumnijs infamat, hancq; dissensionem Romani cleri, obiicit in eos, quasi vltionem Dei, de peccato in eorum damnatione commisso. Quæ omnia, missis illis ad se litteris a Bonifacio Papa, per Alipium, qui proficisciens Ranennam ad Comitatum, ad eum diuerterat, in Africam redenit, Angustinus egregie confutauit, scriptis aduersus eos libris quattuor disertissimis, quos ad ipsum Bonifacium Papam Romanum misit, vt eius probarentur auctoritate. Quod vero iactarent Pelagiani, oportere conuocari Vniuersale Conciliū, quasi iniuste damnati essent, Augustin. lib. 4. c. 12. ex superbia eos hanc captare gloria scribit, vt propter illos Orientis, & Occidentis Synodus congregaretur. *Orbem quippe Catholicum, inquit, quoniam Domino eis resistente, peruenire nequeunt, saltem commerciare conantur.* Quanto deteriores recentiores hæretici, qui ne inuitati quidem ad Vniuersale Concilium venire voluerunt? cum tanen illud saepius appellasset.

B Hic Julianus, Memori Capuani episcopi filius fuit, cui cum ipso Augustino magna intercesserat per litteras necessitudo, a eum Pater, non sacris, vt par erat, sed secularibus imbuendum curauerat disciplinis, quas vetus loquendi vius liberales appellat, vt colligitur ex Augustini epistola ad Memorium, ^b in qua differit pluribus, liberales disciplinas non esse eas, quæ vulgo ita dici consueuerunt, sed tantum quas docuit Christus suos, in primis Apostolos. & in eadem epistola plura de charitate, quæ adolescentem prosequebatur Julianum. Qui, adhuc iuuenit, sede auctus nobili Capuana. (vt tradit Gennad.) fastu tumidus, litterarumque secularium inflatus superbia, erumpens in maledicta, sanctissimum senem Augustinum, ipsius amantisimum, scriptis exagauit: quæ contrarijs ipse Augustinus redarguit scriptis; in quibus post recensitas SS. Latinorum Patrum, de propositis questionibus, scriptas sententias, ad coercendam penitus hominis effrenem audaciam, ista, post multa, subiunxit, de prestantia cathedral Petri. *An idem contemnendos putas, quia Occidentalis ecclesia sunt omnes, nec ullus est in eis commemoratus a nobis Orientis episcopus?* Quid ergo faciemus, cum illi Graci sint, nos Latini? Puto tibi eam partem orbis sufficere debere, in qua primum Apostolorum suorum noluit Dominus glorioso martyrio coronari; cui ecclesia Presidentem Innocentium, si audiire noluiſſes, iam nunc periculosa inuentum tuam Pelagianis laqueis, excuiſſes. Quid enim potuit ille vir Sanctus Africanus respondere Concilijs, nisi quod antiquitus Apostolica Sedes, & Romana cum ceteris tenet per se uniter ecclesia.) quibus videas quanti ponderis, & soliditatis existerent Rom. Pont. reddi solitæ ad cōsultationes, responsiones; & quomodo vna, instar omnium, satis esse ducatur, ad confundandas hæreses, & audacem iuuenem infranandum, Apostolica Sedis auctoritas.

C De Nuptijs & Concu- pīscētia scri. August. Scriperat S. Augustinus, post damnatos Pelagium, atque Cœlestium, commentarium de Nuptijs, & concupiscentia, monente Valerio Comite, ne dum assertor esset originalis peccati, damnasse nuptias videretur. aduersus quem Julianus quattuor libros virulentos euemuit; ad quorum quādam capita sibi transmissa, posteriore librum Augustinus ad eundem Valerium misit; post verò acceptis integris illis quattuor libris, sex contradictorios libros conscriptis, (vt ipse testatur c) ad Claudiū Episcopum. At Julianus aduersus hos sex, octo reddidit, quasi de numero librorum,

non

A non de fide Catholica altercatio esset, quos Augustinus epist. 4. ad Quodvuldeum ab Alypius redeunte Roma, acceptos testatur. Causa legationis Alypij ad Imperatorem potuit esse, vt latentes in Africa Pelagiani extirparentur, qualis colligitur fusise Vitalis Carthaginensis, qui licet Pelagi nomen fugere videretur, ex eius tamen doctrina, dogma illud impium deducebat, non esse orandum pro Idololatria, vel alijs non creditibus, vt crederent, sed tantummodo illis esse, proponendum doctrinæ veritatem, ceterum credere, vel non credere, ex eorundem pendere arbitrio, non autem ex præueniente eos diuina gratia. Ad quem curandum S. Augustinus eruditam dedit epistolā ^a in qua pristinum ecclesiæ morem insinuat, orandi publicè pro infidelibus, & cathecumenis, qui hodie quoque seruatur. Cum igitur, nec quæ duobus Concilijs in Africa contra eos definita essent, nec duorum Rom. Pont. decreta sufficerent, ad eos compescendos, & exterminandos, verisimile est per eam legationem Africanos Patres Imperatoris auxilium implorasse; quod impetratum indicant litteræ hoc anno ab eo datae ad Aurelium Episcopum Carthagin. & Augustinum, quæ extant in Collect. Crescon. statutis poenitentiationis depositionis, exilio, & excommunicationis Episcopis illis, qui subscribere in Pelagianorum damnationem recusarent.

Vitalis Pe-
lagianus.

a Nu. 117.

B

ab eo datae ad Aurelium Episcopum Carthagin. & Augustinum, quæ extant in Collect. Crescon. statutis poenitentiationis depositionis, exilio, & excommunicationis Episcopis illis, qui subscribere in Pelagianorum damnationem recusarent.

C

Mense Maij habetur SY'NODVS CARTHAGINENSIS, quæ ordine V. censetur, ex legatis 22. Provinciarum Africæ (nam quod habetur in fine, subscriptissime 217. Episcopos, id factum postea a singulis domi, cum subscriptis ferunt Decretis a Legatis suis subscriptis) affuerunt, & in eo Legati Sedis Apostolicae a Zosimo missi, cum commonitorio eiusdem Zosimi, quo continebatur quattuor agenda cum Africani Episcopis. Vnum de appellationibus Episcoporum ad Rom. Ecclesiæ sacerdotem; firmatum canone, vt dicebat, Concilij Nicæni, (qui est septimus Sardicensis Concilij) Alterum ne ad Comitatum Episcopi importunè nauigent, quod nullo canone firmabatur (quantumvis æque extaret canon Sardicensis) quia de illo nulla erat controuersia, & iam ante id nouo canone visi erant confirmatis (apud Conc. Afric. cap. 73.) dum statuerunt, vt ad Comitatum ituri, formatam acciperent a Rom. Pont. nec nisi ipsius arbitrio liceret illuc proficiisci. Tertium de traëtandis presbyterorum, & Diaconorum causis apud finitimos Episcopos, si a suis excommunicati perperam fuerint. Sic quidem tantum in textu, sed addendum videtur, & nihilominus liceret presbyteris, diaconis, & subdiaconis appellare, si libuisse, iudicia transmarina, idest Rom. Pont. contra quam sanxerunt ipsis Africani Patres in Concilio Mileuit. c. 22. & Carthagin. apud Afric. c. 92. quod Zosimus improbavit. Quartum de Urbano Episcopo excommunicato, vel etiam Romam euocando, nisi ea quæ videbantur corrigenenda, corrigere. horum vtrumque firmatum auctoritate Concilij, vt quidem nunc legitur, Sardicensis.

Legati Zo-
simi Papæ
quatuor c.
accipiūt tra-
etanda cum
Africanis ī
Conci. Car-
thagin.

D

Sed cum de hoc, vt de primo, obiectum fuerit, non reperi in Nicæno Concilio, cœlestura est non leuis, vt loco Nicæni in textu (vt nunc legitur) fuerit emendatum Sardicensis, quod sciretur esse canonem verè Concilij Sardicensis.

E

Quidnam autem in eo ipso Concilio hoc anno Carthag. celebrato decretum fit, ipsi Africani Episcopi in epistola, quam defuncto hoc anno Zosimo dederunt ad eius successorem Bonifacium Papam declarant, his verbis. ^b Litteris nostris ad eundem Venerabilis memoria Zosimum Episcopum datus, insinuari curramus, vt ea seruare, sine villa eius iniuria paulisper sineremus, usque ad inquisitionem statutorum Concilij Nicæni. haec de potiori causa, nimis de appellationis prosecutione: missis interim Alexandriam, Antiochiam, & Cœliam. Legatis ad exquirendos integros canones Nicænos. Paulò superius ipsis docent de terminacione causa Apiarij presbyteri, per propriam confessionem, cuius occasione, a proprio Episcopo electi, & a Zosimo Papa restituti, exorta fuerat illa contentio. apud Concil. Afric. c. 105.

b apud Cō-
cil. Afric. c.
101.

Hoc eodem, siue alio, sub eodem Bonifacio, Cœcilio celebrato, editus est canō, de libris canonice diuinæ scripturæ. Extat adhuc, sed nescio quomodo relatus ad Conc. 3. Carthag. sub can. 47. vbi ad finem de confirmatione canonis, per Rom. Pont. Bonifacium, ista subiiciuntur. Hoc etiam fratribus & consacerdoti nostro Bonifacio, & alijs earum partium Episcopis, pro confirmingando isto canone innotescat, quia a Patribus ista accepi-

m̄us in Ecclesiæ legenda. Liceat etiam legi passiones martyrum, cum anniversarij dies eorum celebrantur. quem quidem canonem de sacrīs libris fuisse à Rom: Pont. Bonifacij confirmatum, colligitur ex ep̄istola S. Aug. ad Quintianum nū. 235. Vide quantum detulerint reuerentia Africani PP. Summo Pontifici, dum eodem tempore, quo agitabatur illa controuersia, canonem illum ab eo confirmari petunt.

S. Hieronym. acceptis litteris Augustini, & Alypij de damnatione facta hæresis Pelagianæ, magna se affectum lætitia significat ep̄ist. 79.

Iulia Eustochium, Virgo clarissima Romana, genere, & sanctitate celeberrima, post triginta quinque annos Monasticæ obseruationis, in Beethlemitico Monasterio, vixi cum Paula matre, & post eius obitum, quindecim exactos, non maior quinquagenaria; migrat in cœlum 4. Kal. Octobr. quo die relata in Tab. Ecclesiasticas, anniversaria memoria recolitur. ex ep̄istolis S. Hieronymi. 25. 27. & 79. sequenti anno scripta, quæ videtur fuisse eius ep̄istolarum omnium nouissima.

B
Paula Iunior, S. Paulæ neptis, ex Læta, atque Toxotio, filio S. Paulæ, de cuius educatione ad Lætam extat S. Hieronymi ep̄istola 7. amita solatio defituta, quæ sequenti adhuc anno erat in viuis, vt appareat ex ep̄istola S. Hieronymi 79. quando decesserit ignoratur, nisi quod ex reprobatione martyris nata, & ab ipsis incunabilis Deo dicata tantarumque seminarum sancta educatione nutrita, a S. Hieronymo scriptis, ab adolescentia, ad summum virtutum exemplar instituta, par est, credere finem egregia pariter clausisse sanctitatem.

Albina, Pinianus, & Melania Iunior, ante nouem annos profecti Roma, ante septem versati in Africa, iam triennio agebant Ierosolymis. ex ep. S. Hieronymi 79. & Actis Melanij Iun.

C
Pelagius, ex admonitione Albinae, & Piniani damnat errores sibi ab Occidentalibus obiectos, sed fraudulenter, & veteratoriè, vt ostendit Augustinus de Christi gratia, i. cap. 1.

Melania Iun. & Pinianus eius vir, relicta Albina matre Ierosolymis, ob ingrauescentem ætatem, peregrinantur in Ægyptum ad inuisendos SS. Monachos Eremi accolas, inde vero redeuntes Ierosolymam, seorsum a coniuge, Pinianus vitam excolit Monasticam; Melania vero ad annos quattuordecim, apud Montem Oliueti clausa in cella perseuerans, duxit ibi in angusto loco vitam Angelis similem, quam etiam uitæ Monasticæ perfectissimam rationem Romæ inchoauit. a

D
Multæ Palæstinae ciuitates, villaque terremoto collapsæ sunt. Dominus Noster Iesus Christus semper ubique totus, super montem Oliuetum Ierosolymæ vicinum sc̄e de nube manifestauit. Multæ, tunc utriusque sexus minorum gentium nationes, tam vita, quam audiua perterritæ, atque credulae, sacro Christi fonte ablute sunt, omniumque baptizatorum in iunctis crux Christi Salvatoris, Divinitatis nua, ex templo pressa refulsi. Marcellin. in Chron. & alij.

E
Huius rei admirabilis occasione, de tempore aduentus Domini ad iudicandum, ex diuinis prædictionibus, coepi sunt vbique, miseri sermones, qua occasione scripsisse videtur Hesichius ad S. Augustinum de nouissima die, quæ est apud Augustinum ep̄ist. 79. cui respondit Augustinus ep̄ist. nū. 80. quam quidem hoc ipso anno scripta ex eo redditur exploratum, quod dum numerans Domini annos, ita ait, A nativitate Domini computantur anni ferme quadringentæ viginti, a resurrectione autem, vel ascensione eius anni plus minus trecenti nonaginta. Ceterum ipse redarguit de his curiosum nimis exploratorem, cum tamen ipse contra, diem illum haud instare demonstret ex signis, cum longè abesse, vt impletum dici posset, quod apud Matth. 24. ait Dominus, Prædicabitur hoc euangelium regni in vniuerso orbe, in testimonium omnibus gentibus; & tunc veniet consummatio, quam quidem prædicationem, tum nondum esse impletam ostendit ex innumerabilibus apud ipsam Africam gentibus, quibus nondum prædicatum esset Euangelium.

Bonifacius Papa interpellatus libello accusationis a Clericis ecclesiæ Valentiniæ in Gallia, aduersus Maximum Episcopum Manichæorum sectatorem, delegauit causam cognoscendā Episcopis seprē prouinciarū. Extat eius ep̄ist. hac de re data Id. Jun.

A Mortuo Chrysantio Nouatianorum CP.^{li} Episcopo, succedit Paulus, sub quo ad mirabile quiddam contigisse scribit Socr. ^a de quodam veteratore Iudeo Christiam nam fidem simulante, sapiusque baptizato, ad corradendas pecunias, ab Arianis, a Macedonianis, ab Attico CP.^{no} ac demum expetente rursum baptizari a Nouatiano Episcopo, cum bis baptisterij aqua, penitus euanuit. In quo quidem, (nisi Socrat. mentitus est, quod solent non tardè hæretici in narrationibus de suis Dogmatistis) miraculum illud non ad Pauli merita illustranda, sed ad confirmationem potius Catholicæ veritatis cessit, cum nullo suscepito vero baptismo, ab hæreticis illis, peccatis, in fide Trinitates, & verè baptizato ab Attico, non tunc aqua defluxit, aut euauit, sed cum baptizandus esset a Paulo, licet hæretico, rectè tamen de Trinitate sentiente (quorum ratum esse baptismum semper afferuit Ecclesia) ad cauendum in secundo baptismo sacrilegium.

a 7.c.17.

B Theodosius sic sancit de quibusdam. Hi qui conficiendi naues incognitam ante peritiam barbaris tradiderunt, propter petitionem viri Reuerendissimi Aclepiadi Chermonitanæ Ciuitatis Episcopi, imminentि pena, & carcere liberatis, capitale tam ipsis, quam ceteris supplicium proponi decernimus, si quid simile fuerit in posterum perpetratum. b

b L. ult. d.
pcen. Cod.
Theod.

C Christi Annus Bonifacij Pap. Honorij 26. Theodos. A. 9. & Theod. 13. Coss. 420. 2. & Theod. 13. Coss. 3^m.

Constantius Cæsar, Augustus appellatur. Prosper.

Cœlestius Pelagianus, cum aduersus edicta Principis, se rursum audax inferret in Vrbem, iterum cum suis, ultra centesimum lapidem, Constantij Rescripto expellitur. extat Rescriptum.

Cuma quodam Pagano falsum vaticinium, velut eiusdem Cœlestij (Idolum suis se celeberrimum apud Africanos supra dictum est) proferretur, quo rursum & via, & tempa prisco sacrorum ritui redderentur; ille, ille inquam, verus Deus, cuius propheta vaticinia nesciunt omnino mentiri, nec fallere, sub Constantio, & Augusta Placidia, (quorum nunc filius Valentinianus, pius, & Christianus imperat,) Vrso insitente Tribuno, omnia illa tempa ad solum perducta, agrum reliquit, in sepulturam scilicet mortuorum, ipsamque viam, sine memoria sui, Vuandalica nunc manus euerit. Prosper. c

D Eodem Vrso Tribuno, Domus Regia Praefecto, agente, Manichæi detecti, eorum spurcissima mysteria propalata, & eorum nonnulli ad Ecclesiam adducti d Posidius, Augustinus.

c Prosp. de p.3.

c. 38.

d Possid.ca.

e 16. Aug. ad

f Quoduult

de. & hæret.

c. 46.

Aug. qua-

tuor lib. cō-

futat Vin-

centiū Ro-

gatistam de

anima non

recte sentiē

tem, & Ca-

tholicæ red

dit ecclesię.

e Aug. Re-

f tract.2. cap.

g 56. & ad

Vinc. i. c. 1.

f August. de

orig. anim.

z. c. 1.

g de Vir. II.

c. 59.

E Vincentius Victor Laicus in Mauritania Cæsariensi, ex Donatista, vel potius Rogatista, redditus quidem Catholicus, sed adhuc in admiratione habens Vincentium quendam Rogatistam, a quo & nomen accepit, cum apud Petrum quendam Hispanum presbyterum reperiisset opuscula quædam S. Augustini, in quibus de origine animæ se necire confiteretur, nisi quod esset spiritus, non corpus, aduersus eum scripsit duos libros animam afferens non ex nihilo, sed ex diuina esse substantia, quos Augustinus quartuor libris confutavit, ad Renatum primo, secundo ad Petrum, duobus reliquis ad Vincentium ipsum, quem leniter tractans, ita sibi deuinxit, ut emendatio nis litteras ad ipsum miserit. e

e Aug. Re-

f tract.2. cap.

g 56. & ad

Vinc. i. c. 1.

f August. de

orig. anim.

z. c. 1.

g de Vir. II.

c. 59.

Porro Petrus ille presbyter ab eo deceptus, illi totus addictus est. Aug.

S. Augustini praxis in tractandis hæreticis ea fuit, vt cum recens progredientibus, antequam obstinatione obdurescant, ex admonitione Apostoli (Gal. 6.) leniter age-ret, cum inueteratis verò, & obduratis, seueritate agendum putaret. Legendæ ad hoc eius epistolæ 8. ad Italicam, 3. ad Fortunianum, 112. ad Paulinam.

Alterum hæretici, atque adeò hiæsiarchæ resipiscientiæ exemplum, & grande miraculum ex Gennadio g referamus. Leporius, inquit, adhuc Monachus, postea pre-sbyter, præsumens de puritate vitæ, quam arbitrio tantum, & conatu proprio, non

Dei se adiutorio obtinuisse credebat, Pelagianum dogma coeparat sequi, sed a Gallianis Doctoribus admonitus, & in Africa, per Augustinum emendatus, scripsit emendationis suæ libellum, in quo & satisfacit de errore, & gratias agit de emendatione: simul & quod de Incarnatione Christi male senserat, corrigens, Catholicam sententiam tulit, dicens: Manentibus in Christo in sua substantia, duabus naturis, ynam credendam filij Dei personam.

a lib. 7. de
Incarn. Verbi.

Porrò hunc auctorem fuisse Nestorio, suæ ipsius hæresis, Cassianus affirmat, & plura ex eius libello recitans. Alter Leporius clarissimus genere in Augustini Monasterio profitens reperitur, serm. de diuers. 50.

Persecutio Persica.

Persecutio
Persica sub
Isdegerde.

b li. 14. cap.
49. 20. 21.

c lib. 5. cap.
38.

d lib. 7. c. 18

Rupto foedere inter Persas, atque Romanos, bellum est exortum, & ingens persecutio in Christianos commota, sub Isdegerde, vt Theodoret. lib. 5. cap. 38. cui astipulatur Cyrillus in rebus gestis S. Euthimij apud Metaph. 20. Ianuar. vel sub Barrane filio, vt Socrat. 7. cap. 18. quæ, cum bello, biennij spatio, quiuerit, iuxta Socratem, vel potius ad annos triginta, etiam cessante bello, iuxta Theodoret. cuius sententia videtur corroborari verbis B. Augustini, qui lib. 18. de ciuit. Dei c. 12. quem scribebat anno Domini 429. scribit se ignorare, an Persecutio in Christianos Persica adhuc quienerit. Praeclara referuntur exempla Christianæ fortitudinis in immanissima illa persecutione apud eos auctores, & apud Niceph. Et Theodoretus b quidem non probat, quod Andas Episcopus, zelo non opportuno incensus, Pyreum, idest, templū, in quo ignis colitur, demolitus fit, sed celebrat tamen, quod mori potius voluerit, quam extruere Templū simulacri destrunctum. Nam *par impietas est*, inquit, *mea sententia, ignem adorare, atque ei adificare delubrum*, sed & in bello diuinam se protulisse virtutem in opitulatione Christianorum, quæ narrat Theodor. c & Socr. d ostendunt, cum præsertim centum millia Saracenorum in auxilium Persarum euocata, immissio diuinitus pauore, se in Euphratem præcipitauerunt. Idem quoque Theodoretus refert in hist. SS. PP. cap. 26. Persarum furorem repressum Simeonis Stylitæ precibus.

Enituit tum eximia benignitas, & beneficentia Acacij, Amidæ episcopi, qui ad redimendos, pascendos, & ad suis dimittendos captiuos, ad septem millia, etiam sacra vasa, & supellecitem distraxit, quod magnæ admirationi Regi Persarum fuit, cum diceret Romanos bello, & beneficijs scire vincere. Tormentorum autem genera, & noua cruciamenta pijs hominibus ab illis inficta, vix dicendo explicari posse, ait Theodoretus, quarum aliqua commemorat maxime atrocità, & horrenda, quibus piorum fortitudinem, & alacritatem nō modo non retuderunt, sed magis excitarunt, quorum tria exempla recenset, maxime illustria. Hormisda nobilis, & insignis viri, Suenis, mille seruorum Domini, & Beniamin Diaconi, per atrocissimos cruciatus consummati. quibus addit Nicephorus Iacobi Persæ Martyrium, qui abnegata prius Christiana religione, rursus per matrem, & coniugem ad eandem reuocatus, articulatum Cōcifus, bona confessione spiritum Deo reddidit. Huius persecutionis occasione Christianam religionem propagatam apud Saracenos narrat Cyrilus in vita S. Euthymij. Metaphr. & Socr. 30. Ian. dum de Saracenorum Duce agit, cui ob miserationē erga Christianos exhibtam, datum est, vt ad Christianos se transferret, narratio est digna, quæ legatur. Atque ex Persecutionibus hi ferè fructus, præter alias, diuina gratia operante, solent existere.

Dux Sarra
cenorū fit
Christianus.

S. Hieron.
obitus.

S. Hier. de
hæres. scri-
psit.

S. Hieronymus prid. kal. Octob. decedit è vita, anno ætatis duo de octogesimo (quæ uis plures illi annos alij attribuerint) Græcè, Latinè, Hebraicè doctissimus, omni læculari, & sacra doctrina exultissimus, hæreticorum hostis acerrimus, sanctitate viæ conspicuus, præclaris elogij viuens, mortuusque illustratus. Præter ea opera, quo rum Catalogus extat, & a nobis suo quæque tempore, recensita sunt, scripsit librum

de

A

B

C

E

A de hæresibus S. Augustino teste, lib. de hæres. ad Quod uult deum in fine.

Item de resurrectione carnis doctissime disputauit, Augustin. epist. 261. ad Oceanum scribens, eum ut ad se mittat librum rogat.

Transtulit 28. homilia Origenis, ipsomet teste lib. de script. in fine, sed & alia complura ex eodem latinitati donata. Cassiod. affirmat.

Triginta item homilia in Lucam, se scripsisse testatur, & tractatus septem in psalmos. Insuper Cassiod. meminit eiusdem epistolæ ad Antium, qua obscurissimas elucidasse tradit quæstiones, Item scripsisse, ait, explanationem de iudicio Salomonis, Notationes item in omnes prophetas, propter tyrones, post quas, copiosas illas, quæ extant in eosdem prophetas explanationes elaborarit, elucubrasse etiam volumen scribit in 4. Euangelistas, in quo omnia ipsorum, quæ essent propria, differuit. Edidisse in super expositionem Apocalypsis, Instit. diuin. lectionum, c. 2. 3. 7. & 9. Quæ omnia interciderunt, cum Cassiodori tempore extarent.

Plura extant de vita, & rebus gestis S. Hieronymi, sub virorum quidem clarorum nomine, Eusebij, Cyrilli, Ierosolymitani episcopi, (quem ante triginta annos ipsius assertione Hieronymi constat esse defunctum) Augustini, impudenter, & mendaciter conficiunt, quæ certis demonstrationibus confutantur, ut quod quinque linguarum peritiam, Græcè, Latinè, Hebraicè, Persarum, atque Medorum illi tribuunt, cum ipse non agnoscat nisi trium: quod Virginitatis illi Coronam adscribant, quam ipsem eti. 50. ad Pammachium se habere negat, quod denique dum laudare volūt, hæreticum faciunt, qui dicant scripsisse aduersus Sabinianum quendam hæretiarum duas in Christo afferentem voluntates, & alia huiusmodi falsa confingunt.

C Alia sunt mendacia & ineptiæ in eius vita, incerto auctore, ut quod Hieroy. fuerit presbyter Romanus, cum ipse afferat se Antiochenum, (ex quo & illud vulgare excluditur, quod fuerit Cardinalis, nam si non presbyter Romanus, nec Cardinalis) quod ad Hieronymum transtulit, id quod de Gerasimo Abbe narrat Sophronius, de curato Leone. Prat. spir. c. 107. Nam quod Hieronymo antiquitas Leonem ad pinxit, hieroglyphico significauit, vehementem eius, quasi leonis, rugitum in hæreticos. Sunt alia plura in ea vita explodenda, nec aliunde res gestæ petendæ Hieronymi, quæ a vita per Marianum Victorium descripta, & per annos a Cardinale Baronio digesta.

Honorius Imperator aduersus clericos extraneorum cohabitatione infamatos ad Palladium Rescriptum dedit. ^a Accidit namque, ut qui SS. PP. ac præcipue Nicænorum contempserent de cœta, iustè eos Imperatorum coercendos edicto, Catholici episcopi (ut alias sæpe accidit) curarint.

D Aduersus quoque raptores sacrarum Virginum ad eundem Pallad. PP. idem Imperator Rescripsit. ^b

Christi Ann. Bonifacij Papæ. Honorij 27. & Theodosij 14. Imp. Agricola, & Euſtathio Co. 421. 3. & Euſtathio Co. 3. 14. C. Theod.

E Onstantius Augustus, ob missam, de more imaginem CP. lima Theodosio non receptam, bellum aduersus eum meditans hoc anno moritur ^c ex Nicephoro. ^d

Theodosius Imp. Eudociam Atticam, Leontij Philosophi filiam, liberalibus disciplinis excultam, quæque egregium poema de bello Persico in eius laudem ediderat

Athanaidem antea dictam, accipit in uxorem. Marcellinus Socrates. ^e

Theodosius Imp. propensior ad pietatem, impellente (ut est credibile) cum Attico CP. no episcopo, sancit legem, qua iura episcopatus CP. ^f is ecclesiæ ad Illyricum quoque extendi debere statuit, quasi aliquando id fuerit obseruatum, quod verè nunquā fuerat, nec vlo Concilio statutum, nec vlo vsu receptum, deceptum igitur oportet fuisse pium Imp. mendacio ambitiosi episcopi. ^f

De Resur-
rect. carnis,
& alia, quæ
non extat.

Multa con-
ficta de Hie-
ro. sub clari-
ris nominibus
Euseb., Cyrilli, Au-

a L. 44. de
epis. & cler.
C. Theod.
b L. 3. de
rapt. & ma-
trim. sanct.
Virg. Cod.
Theod.

c lib. 14. c. 6
d Prosp. &
Marcellin.
in Chron.

e lib. 7. c. 21
Auctio CP.

ambitiosius
proferre sa-
tagit iuræ
sux ecclesiæ
idq; per lai-
cam potesta-
tem.

f L. 6. de fa-
cros. eccles.
& l. 45. de
epis. & cle.
C. Theod.

Christi Annus Bonifacij Papæ Honori 28. & Impp. Honorio 13. & Coss.
422. 4. Theodosii 15. & Impp. Theodos. 10. & Coss.

Episcopus
depositus a
Cōcilio ap-
pellat Ro-
manā Sedē.

A
Antonius episcopus Fuscalensis, ob enormia quādam scelera, agente contra eum S. Augustino, ab episcopis eius Prouinciae depositus fuit ab episcopatus administratione, relieto illi tantum Sedi titulo, appellat hic ad Bonifacium Rom. Pont. Zosimi successorem, commendatus litteris Primatis Numidiæ quibus illum, velut innocentem, excusaret. His acceptis Bonifacius litteris magna cautela, (quod ipse S. Augustin. laudat) pro Antonio rescripsit, eo adhibito temperamento, si ordinem rerum nobis fideliiter indicavit, &c. Sed contigit inter hæc Bonifacium mori, & relinqui causam integrum eius successori Cœlestino Pont. de cuius causa prosecutione apud eum suo loco agetur.

Papa Arela-
tensem epi-
scopum alie-
na iura in-
vadentē re-
primit.
Can. 6. Ni-
canus de iu-
re Metropo-
lit. seruan-
do citatur a
Papa.

B
Bonifacius Papa Patroclum episcopum, qui fauore Constantij, (vt dictum est, ex Prospero, Anno Domini 412.) Herote episcopo Arelatensi, per summam iniuriam pulso, Sedem illam inuaserat, & adhuc aliena Metropolis iura peruidens, in Narbonensi prouincia, vacantis Pastore Sedis ausus est episcopum ordinare, repressit, datisque litteris ad Hilarium Narbonensem episcopum, iussit, vt iure Metropolitani, & preceptione Apostolicæ Sedis ad locum accedat, & que agenda sunt, videat, & Sedi Apostolica referat. In qua epist. numero 3. citat can. 6. Nicænum, de iure Metropolitanorum seruando, cuius ea semper praxis fuit, vt ita singulis Metropolitanis sua seruaretur prouinciae, vt tamen super omnes Apostolica Sedes pastorali sollicitudine vigilaret.

Maximus, & Iouinus Tyranni, bello visti, capti, occisi. Marcellin. in Chron.

C
Bonifacius genere Thrax, vir bellicis artibus clarus, exercitu ad Hispaniam, contra Vuandalos missio, Castino Duce, superbo & imperioso; se ab eo seiungit, & in Africam nau igat. Prosp. Aug. Hic Sebastiano Comiti, & confessione postea claro (ex Vtore Vticensi de Persecut. Vandala lib. 2.) filiam in vxorem dedit. Contulit se idem in amicitiam Augustini, a quo & humanissime acceptus fuit, & amicitia aucta confusitudine litterarum, vitam in Africa plane dignam Christiano Duce egit, litteris quoque deditus, vt ex consultationibus ad August. ostenditur. Extat Parænetica S. Augustini ad eum epistola num. 205. qua cum vitam Christianam breui compendio strinquit, licere tradit homini Christiano, pro publica pace tuenda, arma tractare: monet pariter qualiter in bello gerere se debeat, sed & de castitate seruanda saluberrimam admonitionem ingerit, qua, inter alia, Valde, inquit, turpe est, ut quem non vincit homo, vincat libido, & obruat uino, qui non vincitur ferro. Porro eidem cupienti edoceri de Arianis, & Donatistis hereticis, cum abunde satisfaceret Augustinus, statum presentis temporis ecclesiæ Africæ longe melioris fuisse conditionis, quam antea, ostendit, epist. est num. 50. De rebus alijs, quæ in Africa inter Augustinum, & Bonifacium transactæ sunt, extant perbreues vtriusque epistolæ, vltro citroque datae, sed in appendice collocatae, quas germanas esse (cuiusuis fuerint) rerum gestarum illorū temporū argumēta declarat. Bene agere, & illicita non prohibere, inquit Aug. ^a (sive quis alius) consensus erroris est, queritur deinde de Gotho milite (quib. Bonifacius præterat) qui sacratam Virginem raptam corruperat, quibus litteris acceptis Bonifacius, facinus gladio vindicare, redditis litteris pollicetur, quod tamen Augustinus pro episcopalni mansuetudine, deprecatur, *Fas enim non est*, inquit epist. 3. vt reus Episcopi fugitiobus occidatur.

D
Gothis sub Bonifacio in Africa militantibus, Ariani ibidem inualuerunt. Ut enim ipsi Ariani, ita secum Arianum episcopum habebant Maximinum quendam, qui profitebatur Ariminensem fidem, hic ausus est Augustinum ad disputationem de fide laetificere, de qua disputatione Possid. c. 17. extat eadem & ad disputationem Augustini liber adiectus. Prouocauit quoque eundem Augustinum Pascentius Comes, Fisci vehementissimus exactor, qui cum esset Arianus, Arium tamen detestabatur. Sed Au-

Disp. cū Pa-
scetio Aria-
no.

xentium

A xentium Mediolani pseudoepiscopum se sectari profitebatur; hic, metu legum publicarum, periclitari tabulis noluit, itaque nulla scriptura, priuatim disputatum coram multis clarissimis viris, de quo, cum post, se, vt viator iactaret; ad eius impudentiam refutandam scriptit epistolam propter ipsius metum, omisis nominibus conferentiū, extant multæ epitolæ, & collatio ipsa, seu pars potius, perperam tamen inscripta, habita Hippone, & a notarijs exceptoribus scripta, cum contra constet, ex Possid. b & Carthaginæ, & sine exceptoribus, ipso recusante Pascentio, habita.

B Accidit pergrane facinus, vt morte dignissimus, qui confugerat ad ecclesiam, iussu Bonifacij, ex ea raperetur, ad eum Augustinus, c inter alia, Ecclesia illum renova, quæ et irreligiosissimus rapuerit. Oblatio vero domus tua a clericis ne suscipiatur indixi, comunionemque tibi interdico, donec peracta pro ausib⁹, vel errore, a me definita tibi pœnitentia, & tempore condonato, pro hoc factō corde contrito, & humiliato dignum offeras sacrificium Deo. Magna animai demissione respondet, cum confessione, & lacrymis, veniam petens, Bonifacius, & restituit raptum. d

Christi Annus Bonifacij Pap. Honorij 29. Impp. Mariniano & Coss. Asclepiodotus & Coss.

a 73. 74. 75

76. 77.

b c. 17.

c epist. 6. in

append.

Bonifacius ex cōmun.

ab August.

quod morte

dignissimū

rapuisset de

ecclesia, illū

restituit.

d epist. 7.

Honorij
Imp. obitus

C **H**onorius Imper. ann. ætatis 39. & mense vno expleto Imperij a morte Patris, 28. m. 5. d. 19. 18. kal. Septembr. Roinæ moritur, & in Mausoleo, iuxta corpus S. Petri reconditur. Socr. Prosp. Marcellin. Cassiod. Io. Diacon. Nullus Christianorū Imperatorum per suos Duces plures extinxit Tyrannos; Barbaros sāpius ingruentes vicit; Imperium sāpius labans restituit, quām Honorius; Deo plane protegente, & eius pietatis studium remunerante.

D Honorius Gallam Placidam A. cum filijs duobus, Valentiniano, & Honorio, ob suspicionem inuitatorum hostium, miserat in Orientem, Prosp. & Cassiod. Cum igitur nullus in Occidente esset, qui iure cognitionis Imperium gubernandum suscipieret, Ioannes, qui superiori anno Præfecturam Prætorij gesserat, vilis natalibus homo, inuidit Imperium, & Legatis ad Theodosium missis postulat Imperator declarari, quibus in custodiā traditis, Ardaburium, qui bello Persico res planè maximas conferat, aduersus Ioannem mittit Socr. e Ioannes aduersus ecclesiam Dei bellum parans, primum omnī omnia simul priuilegia ab ea abstulit, quæ a Christianis Imperatoribus, tum locis, tum personis collata fuerant. Quibus ad interitum sibi viam præstruxit.

E Theodosius, exemplo ani, ad Occidentale Imperium Tyrannorum manibus vindicandum, primum arma conuerit in hæreticos pietatis hostes aduersus eos fanciens mense April. f in eo, Attico ipso religiosior, quod ille damnauit Nouatianos, quos iste tolerandos dixit. Socr. g Rursum verò mense Iulij ad propitiandum sibi magis diuinum numen hanc in omnes hæreticos edidit sanctiōnem. h De hæretiis omnibus quorum & errorem execrāmur, & nomen, hoc est, de Eunomianis, Arianis, Macedonia,ns, & ceterisque omnibus, quorum sc̄ias p̄fissimæ sanctiōni radet in severe (quibus cunctis diversa nomina, sed una perfidia) illa p̄cipimus debere servari, quæ D.D. annus, & pacier nostræ clementiæ constituerant, sc̄uris vñiversis, quod si in eodem furore permane-
rint, interminata pœna erunt obnoxij, & rursum alias : i sed & Iudæos vetuit nouas Synagogas ædificare. k Denique Paganos extintos voluit, Paganos, qui supersunt (quamquam iam nullos esse credamus) promulgatarum legum iamdudum p̄scripta compescant, &c. mense April. & rursum mense Iun. Paganos, qui supersunt, si quando in execrandis Dæmonum sacrificijs fuérint comprehensi, quamvis capitali pœna subiit debuerint, bonorum proscriptiōne, & exilio coerceri uenimus, de cuius Theodosij eximia religione Nicephorus. m

F Bonifacius Papa 8. Kal. Nouembris moritur, cum sedisset annos 5. minus m. 2. & tribus diebus. Lib. Pontif. Prosp. Marcellin. sepelitur via salario in Cœmeterio S. Felicitatis, in quo Oratorium ædificarat. Citat Beda in Collectaneis libellum de

Io. occiden-
tale inuidit
Imperium.e li. 7. c. 23.
Tyrannus
priuile. eccl.
aufert.f L. 50. de
hær. C. Th.
g 7. cap. 25.
h L. 60. de
hær. C. Th.i L. 61. de
hær.K L. 27. de
Iud.l L. 22. de
Pag. C. Th.

m 14. c. 3.

miraculis Bonifacij Papæ, sed cuius, non dicit.

Nono vacationis die, 3. Non. Nouembr. creatur Cœlestinus Romanus, & quidem pacifica electione, ex Augustino.^a Theodoretus ante conceptionem, Deo a parentibus oblatus, & ab incunabulis in Monasterio dedicatus, & enutritus, inuitus Episcopus Cyri, in Syria, est ordinatus, hoc ipso anno, ut colligitur, ex epistola eius ad S. Leonem, apud ipsum in fine operum: reliqua, ex epist. 81. diu retentus est Antiochiae, ut pro sua facundia pop. edoceret ipsomet teste^b homiliarum tamen eius nulla superest.

Christi Annus Cœlestini Pap. Theodosij Impp. Castino, & Victore. Coss.

424.

I.

17.

B

Cœlestinus Consul, qua ex causa non constat, Italia profugus, salutem apud Bonifacium in Africa quæsivit, quem superbo Imperio, a se profugere compulerat. eum veritus Bonifacius proditorem, integrum, inquit, ad Augustinum, de suis sensibus det tua beatitudini sacramentum; & Augustinus ad Bonifacium, (redegitur homini, qui mihi fidele tradidit sacramentum & querit, me pollicante, tua defensione, subsidium).^c Expunctum quidem Castini nomen e Fastis Consularibus, plura huius anni Theodos. Rescripta indicant, quæ vnum Victorem habent.^d

Accepto in Africa Bonifacij Pap. Rescripto, pro Ant. Epo Fussalensi, (si tamen, sicut ipse exposuerat, res se haberet) nimirum ut in sedem suam restitueretur, & mortuo interim Bonifacio, Fussalenses causam aduersus Episcopum prosequerentur, apud Cœlestinum, recusantes illum vlo modo recipere, ut hominem perditissimum: Et cū diuulgatum esset, fore missurū Cœlestinū executores, qui per vim illū in sedē restitueret, S. Augustinus, ipso initio Sedis Cœlestini, ad eum scribit, initio gratulatus pacificam electionem, post verò suum timorem, & angorem expromit, eius implorans auxilium.^e Accipe, (inquit, post multa) nunc quæ post eius Sancta memoria uiri (nempe Bonifacij Papæ) in Africa litteras, gesta sunt, & subueni hominibus opem tuam, in Christi misericordia, multo anidius, quam ille, poscentibus, a cuius inquietudine desiderant liberari. Iudicia quippe illis, & publicas potestates, & militares impetus, tanquam executuros Apostolica Sedis sententiam, sine ipse, sine rumores creberrimi communantur, ut miseri homines Christiani, Catholici, gramora formident a Catholicō Episcopo, quam cum essent hæretici a Catholicorum Imperatorum legibus formidabāt. Nō sinas ista fieri, obsecro te, per Christi sanguinem, per Apostoli Petri memoriam, qui Christianorum prepositos populorum monuit, ne violenter dominantur inter fratres. Hæc Augustinus, quibus consentaneè scribunt Africani Patres ad eundem Cœlestinum, post explorata Græcorum exemplaria. Præfato igitur, (inquit, inter cetera) debita salutationis officio, impendio deprecamur, ut deinceps ad vestras aures hinc venientes non facilius admittatis, nec a nobis excommunicatis in communionem ultrâ velitis excipere; quia hoc etiam Niceno Concilio definitum facile aduerteret venerabilitas tua, nā si de inferioribus clericis, vel laicis videtur ibi præcaveri, quanto magis hoc de Episcopis voluit obseruari, ne in sua prouincia a communione suspensi, a tua sanctitate, vni festina to, vel præpopere uel indebet videantur communioni restituvi. Ex quibus, & aliis plurimis in eadem epistola colligitur, non recusasse eos appellations ad Rom. Ecclesiam, sed persecutionis appellationum quandam modum. Sed de tota hac controuersia, cōsulendi ipsi Annales, quibus, obscurior alioqui causa, plane enucleatur, & conficta epistolæ quedam, & falsæ, de schismate Ecclesia Africana, ob ius appellationum, cōflato, confutantur; & de canonibus a Zofimo citatis, ut veris, non confictis, plenè tractatur: & quam impudenter, stultè, & inaniter Nouatores Zofimo insultent, de falsatis canonibus, & ipsi Romanæ Ecclesiæ, de Africana Ecclesia se ab ea seiungéti, quod falsum est, ostenditur.

Ioannes Tyrannus, dum Africam, quam Bonifacius obtinebat, bello reposcit, ad defensionem suam infirmior factus est. Prosper. Augustini, & Bonifacij mutua lit-

teræ.

a Epist. 261
Theodore-
ti acta.

b Epist. 83.

c Epist. 10.
& 11. apud
Augustin. i
appēd. edit.
Plantin.d L. 36. de
erog. milit.

l. 14. d. Col.

& 5. de do-

nat.

e Epist. est
nu. 261.

Modesta

monitio Au-

gustini ad

Rom. Pōt.

Modestia
Africa. pp.
erga Rom.
Pont.

C

D

E

A terz. ^a Ardaburius (a Theodosio cum exercitu missus) cum Salonas venisset, transmisit in Aquileiam, ventoque aduerso flante in manus Tyranni delatus est. So-<sup>a 4. & 5. in
append.</sup> crates. ^b

Theodoreetus Cyri Episcopus factus, octingentas sub se parochias habens, magno labore, & solitudine incubuit in liberanda sua dioecesi ab hereticis, atque Deo bene iuuante, plusquam decem millia Marcionitarum ad Ecclesiam Catholicam adduxit ^c quæ autem miracula, & diuinæ visiones contigerint, exponit ipse historia SS. PP. ^d Præter autem octo Marcionitarum vicos, Eunomianorum unum, & Arianorum alterum ad fidem catholicam conuertit, vt ne vinum quidem inquit, ^e extet hereticorum zizanum, aut germen. Et id quidem perfecit sæpius fundens sanguinem, lapidatus, & morti expositus.

^b li. 7. c. 23.^c epist. 81.

& 146.

d. c. 21.

e epist. ad Nem. 31.

B

A Spar filius Ardaburij, cum & patrem a Tyranno comprehensum, & infinitas barbarorum copias ad auxilia Tyranno ferenda accessisse, certior factus esset, omnino incertus animi erat, quid ageret. Itaque preces pijs Imperatoris illo tempore rursus plurimum momenti habuisse constabat. Nam Angelus Dei in habitu, & forma pastoris ducem itineris Aspari se præbuit, & per stagnum Rauenæ adiacens (in ea namque ciuitate Tyrannus commoratus, ducem Ardaburium tenuit) copias eius deduxit, qua via nemo vñquam iter fecisse commemoratur. Deus igitur, qua transiri non poterat, transitum Aspari patefecit. ille tum copijs per stagnum, cuius aqua dinya ope penitus exhausta fuit, traductis, portas ciuitatis, quas apertas offendit, ingressus, Tyrannum opprimit. Quo tempore Imperator Sanctissimus Circenses ludos agens, nuncio accepto de Tyranno è medio sublato, ad ecclesiam cum vniuerso populo, gratias Deo acturus, perrexit. Ex Socrate, qui merito agnoscit, non virtute Ducis, sed pietate Imperatoris victoriæ obtentam, erant enim uterque, Pater, & Filius, Ariani.

Post extinctum Tyrannum pugnandum fuit cum Aetio, ducente sexaginta millia Hunnorum, & utrinque cæde peracta, sic res compositæ sunt, vt Aetius auctus Comitatus dignitate, ab Imperatore recuperetur, Hunni verò auro donati ad propria remittentur. Prosper.

D Extincto Tyranno, reddita pace, ipse Valentinianus, a Theodosio A. est appellatus. 10. Kal. Nonemb. Prosp. Socr. Marcellin.

Theodosius, pro sua pietate, kal. Febr. prescribit de sacris festis diebus, religiose, sancteque, absque spectaculorum impuritate, seruandis. ^f

fl. 5. f spec.
C. Theod.

Valentinianus quoque, pro gratiarum actione, de tantis muneribus, priuilegia ecclesiæ ablata, quā primum censuit restituenda. *Privilégia præteriorum legum, ecclesiæ, sine clericis delata seruentur.* Aquileia, mense Iul. 8 & Iursum mense Octob. *Privilégia ecclesiæ omnium, quæ scilicet nostro tyrannus immoderat, prona devotione reuocamus: scilicet ut quidquid à Divis Principibus constitutum est, vel quæ singuli qui que Antistites, pro causis ecclesiasticis impetrarant, sub pena sacrilegij, ingeri solidata eternitate, seruentur.* Clericos etiam, quos indiscretum ad secularares Indices debere deducit, infaustus præsumptio edixerat, episcopali audiencia referuamus. *FAS ENIM NON EST, VT DIVINI MUNERIS MINISTRI TEMPORALIVM POTEST ATVM SVBD' ANTVR ARBITRIO.* Aquileia, ^h

g I. 46. de
episc. & cle.
C. Theod.

Sed & hereticos, atque schismatics insurgentes, & palam vagari, & Romæ morari incipientes, comprescit edictis, Manichæos, hereticos, schismatics, omnemq; secta Catholicæ inimicam, ab ipso aspectu Vibis Romæ exterminari præcipimus, ut nec presentia criminorum contagione fadentur. Circa hos autem maxime urgenda commotio est, qui vnam suasionibus, a venerabilis Papa secesso communione suspendunt (Eulalij se-

h 1. 47. Co.
eod.

a l. 52. de
hæret.
b l. 63.
c l. 64. eo. ti.

statores indicat) quorum schismate plebs etiam reliqua vitiatur. His, conuentione præmissa, viginti dierum cōdonauimus inducias: intra quos, nisi ad Communonis redierint unitatem, expulsi usque ad centesimum lapidem, solitudine, quam elegunt, maceverint. Aquileia. M. Aug. a & rursum^b omnes hæreses omnesque perfidias, omnia schismata, su perstitiones quoque Gentilium, omnes Catholica legis inimicos insectamur errores, &c. Aquileia. Non. Aug. & rursum post duos dies, aliam aduersus eosdem hæret. & schismat. edidit sanctionem. c

d 7. cap. 42.
e 14. c. 4.
f 5. cap. 36.
Prodigiosa
profligatio
barbarorū.

Imp. quā re
uerens Ec
clesiasticarū
Censurā.

g 7. c. 25.

h cap. 15.

i carm. de
Ingr.
K 3. contra
Julian. Pe
lag. c. 1.
l epist. ad
Nest. nu. 5.

Theodosij
prudentia
circa Gym
nasia litera
rum, Princi
pibus imi
tanda.
m 1. 3. de
stud. liber.
n 1. 1. de pro
fess. Cod.
Theod.

Aliam quoque admirabilem victoriam Theodosio, pro sua pietate, concessit Deus de Barbaris, qui a Tyranno euocati, eo etiam mortuo, Imperium inuaserant, de qua Socr. ^d Nicephor. ^e & Theodoret. ^f his verbis. Cum Rhoilas (quē Eughā vocat Socr.) Dux Scytharum, qui Nomada dicuntur, traiecta Istro cum ingentibus copijs, T' braciā populari, & pradas agere inciperet, ac CP. nam Vibem primariam obsecrurum & momenio temporis capturum, atque adeò solo equatorum, minaretur: Deus fulminum iactu, & facibus cœlitus demissis, cum illum combussit, tum uniuersum exercitum penitus absumpsi.

Refert ibidem Theodoreetus de eodem Theodosio, quod cum aliquando a quodam audaciore Monacho excommunicatus esset, non prius accumbere voluit, quam vinculo illo solutus esset, Vtinam tales xtas nostra ferat Principes, qui sic ecclesiasticas censuras vereantur.

Atticus C P. ^{nus} episcopus anno 21. episcopatus, 6. Id. Octobr. migrat è vita Socrat. ^g de quo Cœlestinus Rom. Pont. epist. ad Hestorium Rexit, inquit, S. M. Atticus Christianum populum predecessoris exemplo, (ideft Io. Chrysostomi) & sacrilegos persecutus est errores hæreticorum. Sabbatianis Schismaticis vetuit, ait Socr. ^h ipsorum auctoreum Sabbathum defunctum colere, vt sanctum, sublatu clanculum eius corpore è sepultura.

Pelagianorum quoque legationem confutauit, atque reiecit. Prosp. i & S. Augustinus. ^k affirmat Pelagiāham hæresim fuisse damnatam CP. ^{li} testatur hoc ipsum Cœlestinus Papa. Prædicatur a Socrate Attici erga pauperes munificentia, ex cuius epistola ad Calliopium hæc sunt notanda verba. Istos trecentos aureos a me accipe, eosque in pauperes uii nolueris; impende. Velis autem in eos conferre, nō qui uentris causa, quasi mercaturam, per totum uita tempus mendicando exercent, sed qui mendicare erubescunt. Neque in hac officijs parte ullam secta, vel religionis cuiusquam rationem ducas, &c.

Theodosius Gymnasium literarium CP. ^{li} in meliorem formam restituit, vetuitq; in primis, neminem publicè docere, aliouè in loco scholas literarias aperire, quām qui probati essent, & ad hoc ipsum munus delecti, eosdemque in Capitolij Auditorijs profiteri debere. Porro profitentium numerum, edita sanctione, ita voluit definitum, ut Romanæ eloquentiæ tres essent oratores, decem Grammatici, Græcè item Grammatici decem, Sophistæ quinque, Philosophus unus, duos Iuris consulti ^m 3. kal. Mart. Idibus vero eiusdem mēsis, alia eddita sanctione. ⁿ Eos, qui diutius in eadem functione meruissent, Comitiuæ Ordinis primi dignitate, idem Imperator, honestare voluit. hos scilicet, Græcorum Grammaticorum Helladium, & Syrianum; Latinorum Theophilum; Sophistarum Martinum: & Maximum: Iuris peritorum, Leonitum. Eodem quoque honore ceteros exornandos fore, cum viginti duorum annorum cursum docendo compleissent.

Christi Ann. Cœlestini Pap. Theodosij 19. ^l Impp. Theodoſ. A. 12. ^m ^l Cof. 426. 3. Valētiniani 2. ^l Valētiniano 2. ^m ^l Cof.

o li. 7. c. 26.

S Iñnius presbyter in Elæa suburbio C P. lis in magna contentione, studijs laicorum, ei pro sua in pauperes, beneficentia, fauentium, præualentibus, episcopus eligitur, & ordinatur prid. kal. Mart. Socrat. ^o Marcellini.

Philippus presbyter C P. nus competitor, repulsus, se ad scribendum contulit, & A-
stematicum

A

B

C

D

E

A statum dicendi genus fecutus, multa conscripsit, inter cætera ad refellendos Iuliani Imperatoris libros, opus, quod Christianam Historiam inscripsit, composuit, in 36. libros distributam, quorum singuli plures tomos continent, opus inflatum, & plenum inanis ostentationis, ex Socrate. a

a 7. cap. 27.

De quo opere Photius in Bibliotheca. *Historia Christiana Philippi Sydita, potius disceptatio, quam historia est, &c.*

Sisinnius vacanti sedi Cyzicenæ, Proclum presbyterum C P. num episcopum dedit: Cyziceni verò Dalmatum Monachum elegerunt, qui & eam tenuit, quod Attico soli indultum putarunt, ne quis episcopus designetur absque sententia, & auctoritate episcopi C P. ni & id quidem non ex aliqua Synodo Oecumenica, sed ex lege Imperatoris tributum, non recte, Ecclesiæ C P. n. Ann. Dom. 420.

B Theodosius, pergens sibi Deum magis propitium reddere, sancit ad abolendas penitus Idolatriæ reliquias, aduersus ei lanctio illudentes, mortis poena constituta. b

b l. ult. de Pa-
gan. Cod.
Theodos.
S. Aug. sub-
legit sibi
Coadiutorē

S. Augustinus annum agens ætatis septuagesimum secundum, episcopatus uero tri- gesimum secundum, cum cuperet recensere, & retractare sua scripta, nec sibi vacaret, plurimis episcopatus occupationibus, impedito, cogitauit sibi ad legere Coadiutorē, Eradium presbyterum suum probatissimum; qui & morienti succederet in episcopatu. re cum clericis, & populo collata, & probata, gesta ecclesiastica confecta sunt, huius anni Coss. notata præstat ea legere ad multarum rerum cognitionem, apud Augustinum. c

c ep. nu. 110

Porro licentia hac de subrogando sibi successore benè si sunt complures sancti Episcopi, sanctissimos quoque ad episcopale munus eligentes: sed cum post carnali affectu, non pro meritis coepi essent eligi propinqui, successores, proscripta est ab eccllesia, sacris canonibus, & decretis summorum Pontificum.

Quod diu ante fuerat meditatus, & ad Marcellinum scribens significarat, epistola septima, de libris suis retractandis, Augustinus magno Dei inunere, hoc, & sequenti anno confecit. Possidius. a & Augustinus ipse. e Duo volumina, inquit, iam absoluera m retractatis omnibus libris meis, quorum numerum nesciebam, eosque ducentos triginta duos esse cognoui. Restabant epistole, & tractatus populares, quos, homilias Graciuocat; & plurimus epistoliarum legerant, sed adhuc nihil inde dictueraueram, cum me isti Iuliani libri occupare caperant, quorum nunc quarto respondere cœpi, quando ergo id explicue- ro, quanto respondero, si tres non sapernenerint, dispono, (si Deus voluerit,) que poscis incipere; simul agens utrumque, & hoc scilicet (nempe de heresis) & illud de retracta tione opusculorum nostrorum, nocturnis & diurnis temporibus in singulis distributis.

d cap. 28.
e epist. ad
Quod vult
d. ante lib.
de hæres.

D Quod & perfecit hoc uel sequenti anno, nam si ad annum post sequente ea scriptio ne peruenisset, quo cœpta est diuulgari Nestorij hæres, eius haud dubium mentionem fecisset. Nec tamen perficere potuit, quod inchoarat, de libris suis retractandis, præoccupatus questionibus missis ab Hilario & Prospero (nondum episcopis) ex Gallia, cō motis, aduersus eum, a Pelagianis, sub Catholico nomine, latentibus; aduersus quos, duos conscripsit libros, unum de Prædestinatione sanctorum, alterum de Bono perseuerantie. Prosper quoque ipse certamen suscepit pro Augustino quem aduersarii Paganorum, & Manichæorum impietatis insimulabant, libris scriptis de lib. arbit.

De Præde-
stination. san-
ctorum.De bono
perseueran-
tia.

E Patroclus Arelatenfis episcopus, a Tribuno quodam barbaro, vulneribus laniatus occiditur: quod facinus ad occultam iussionem Felicis Magistri militum referebatur, cuius impulsu traditur etiam Titus Diaconus vir sanctus, Romæ, pecunias distribuēs, imperfectus. Prosper in Chronico. At Titus sanctus, inter sanctos Martyres asc riuptus est 15. August. Patroclus autem suorum scelerum, ultore numine, poenas dedit, ei suc- cessit S. Honoratus Abbas Lerinensis Coenobij, quem S. Eucherius primo Insularū, inde verò Magistrum ecclesiarum appellat, ad Salonium. Eius res gestas scripsit Hila- riusr, eius successor, quæ interierunt, nec enim quæ extant eius esse videntur Hilarij.

Prosp. scri-
de lib. arbit.
pro S. Aug.

Christi Ann. Cœlestini Papæ

427.

Theodosij 20.
Valentiniani 3.

Impp.

Hierio, & Ardaburio

Coff.

4.

Proditio in
Bonifaciū
Com.

Bonifacius Comes cum exercitu agens in Africa, proditus a Felice Magistro militum (vt ait Prosper.) vel ab Aetio, (vt Misella hist. quæ Paulo Diacono inscribitur) Imperatori, quasi rebellionem meditaretur, & ab eodem admonitus, quasi amicus, ne euocanti se Imperatori, ad necem pareret, euocatus, & accedere differens, suspicionem rebellionis probabiliorem, imo certam effecit, bellum itaque contra eum decretum, ducibus Mauortio, Galbione, & Sinoce, cuius proditione, cum Bonifacium obfiderent, illi interempti sunt; moxque ipse a Bonifacio, dolo detecto, occisus est. Porro ansa Bonifacium accusandi, & in suspicionem adducendi apud Imperatorem, ea æmulis tributa est, quod cum iussu ipsius nauigasset in Hispaniam, ibi affinem, Vnā dalorum Regibus, vxorem duxerat, eosdemque barbaros sibi foedere nuptiarum obstrinxerat. Vnde facile fuit Imperatori persuadere, aliquid ipsum in Romanum Imperium machinari, quare prædictos duces aduersus eum in Africam misit, de quorum aduentu, & euentibus extant laconica litteræ mutuæ Bonifaci, & Augustini a 12. vsque ad 16. in appendice, consultò, & breuius, & mutato stylo, ob periculum, cum hostis publicus declaratus esset. Interim Romanis exercitibus inter se configentibus, barbari Africani in finitos populos Romano Imperio subiectos grasantur. Quæ mala miseratus Augustinus, ad ipsum Bonifacium in deterius prolabantem, ut eum ad meliorem frugem reuocaret, epistolam scripsit, a plane dignissimam, quæ legitur. Nunc ergo filii, aut, audi me saltem per literas tibi sermocinantem, quas in periculis tuis nunquani tibi muttere potui periculum cogitans perlatoris, & cauens, ne ad eos ad quos nolle, mea epistola perueniret.

Renocat illi in mentem propositum sanctum continentia, & deserendi seculi, & agendi vitam Monasticam: commemorat illi multiplices errores: quod concupiscentia vixit, vxorem duxerit, (quam tamen prius voluit fieri Catholicam) quod ab Arianis permiserit filiam suam baptizari: quod in domo eius ancillæ Deo dicata re-baptizari permisæ: quod concubinarum neficio quarum commixtione pollutus sit.

Excusationes eius euacuat, Barbaricas clades ingerit, Dilemmate constringit, Aut, inquit, bona recepisti, ab Imp. Romano, & noli reddere mala; aut mala recepisti, noli reddere mala pro malis, denique monet, ut seruet pudicitiam coniugalem, & roga Deum, inquit, qui te de necessitatibus erexit, ut quod non potes modo (continentiam scilicet seruare) possis aliquando. Veruntamen ut Deum diligas, non diligas mundum; ut in ipsis bellis, (si adhuc in eis te versari opus est) fidem teneas, pacem queras: ut ex mundi busus bonis, facias opera bona, & propter mundi bona, non facias opera mala, &c.

Cura igitur totius belli Sigisvulto, aduersus Bonifacium, commissa, proprijs diffidens viribus Bonifacius, transgressus in Hispaniam, ad Vuandalos & Alanos partiti sunt Hispaniam, & Libyam in tres partes. Qui, inquit Diaconus, polliciti sunt unicuique parti se vnâ cum ipso principaturos; in communione tamen in quemlibet hostem vlturos. Trajciens igitur Vuandalos in Africam infelix, (nolens licet,) effecit, vt in eorum deueniens manus, captiuia, ad centum annorum spatiu[m] sub barbarico iugo, permanserit. Qui inter ceteras gentes, Arianæ fuere perfidia tenaciores, & acerbissimi Catholicoru[m], etiam in Hispania, persecutores, vt de nobilissima, & opulentissima Virgine, post multos cruciatus obtruncata, quod rebaptizari non pateretur, narrat Greg. Turon. b vt & de alijs.

S. Io. Chrysostomi memoria ritu solemnii in Ecclesia anniuersaria die celebrari incipit, hoc anno, 6. Kal. Octobr. Marcellinus.

Nono kal. Ian. moritur Sisinnius episcopus CP. ¹¹ Socrates.

Cum Christiana pietas propensiore cultu sanctissimam Domini crucem, vt par est, coleret, & passim vbiue, eandem pingeret, vel sculperet, ad eiusdem cultus reuerentia

b hist. Fræc.
lib. 2. c. 11.

c in Chro-

d 7. c. 28.

Salutare
Crucis

Impp.

A Impp. ita sanxerunt. Cum sit nobis cura diligens, per omnia superni numinis religionem inueni: signum Salvatoris Christi nemini licere vel in solo, vel in felice, vel in marmoribus humi positis insculpere, uel pingere, sed quodcumque reperitur, tolli, gravissima poena multando eos, qui contrarium statutis nostris tentauerint, specialiter imperamus.^a

Concilij hoc anno celebrati, (quo loco, incertum,) aduersus Massalianos hereticos, alias saepe dominatos, cui subscriptio Sisinnius CP.^{nus}, & Theodotus Antiochiae episcopi, extat tantum Canō, apud Photium in Bibliotheca. Si quis, post anathematis-
mum: aliquando fuerit deprehensus, vel verbo, vel opere in suspicionem huius morbi la-
pus, nunquam amplius in posterum locum habeat, neque si decies millies pollicetur se
esse parvum ad ea omnia, qua ad peccantibus pertinent.

B Theodoretus exorsus historiam suam ab exitu Licinij Anno Domini 323. definit in hunc annum, 428. decurso spatio centum quinque annorum, quo mortuum tradit Theodotum Antiochenum episcopum, anno Sedis 16. in cuius locum subrogatus est Ioannes, ex schola, ut exitus demonstravit, Theodori Mopsuesteni, nefandissimi heretici, sicut Nestorius, Theodoretus, & alii complures, in Syria sacerdotes, ex quibus clades orta est Orientalis ecclesiæ. eius Theodori immodicis laudibus historiam suam claudit Theodoretus, & infamat, quem hoc anno mortem obiisse tradit, hoc quoque nomine sugillat S. Gregorius Papa, b Sozomen. eiusque historiam, ut nūn eiudem b lib. 6. ep. Theodori laudatoris, quas laudes extitisse oportet in ea parte, qua desideratur histo-
ria vinginti propè ann. fatetur. n. se eam producere vsq; ad 17. Theodosij Consulatu. 75.

C Christi Annus Cœlestini Papæ Theodosii 21. Impp. Tauro, atque Coss.
428. 5. Valentini. 4. Felice

VNIERSA Vuandalorum natio ex Hispania, Genserico Duce, octoginta millia, omnis sexus, ætatis, conditionis, transiens in Africam, nullo obstante, omnia incēdijs, vastationibus, direptionibus, cœdibus complet: ex Victore.

D Cur autem tradita sit vna simul dupli clade vastanda prouincia, altera ex barbaris Africanis, ex Vuandalis altera, Ariana perfidia crudelius fœiente, quantum fas est homini, ex causis, occulta Dei perscrutari iudicia immenitas vitiorum, Donatistarum, Manichæorum, & Arianorum perfidia, paganicae impietatis reliquæ, videntur effecisse. Compulsus est criminibus nostris Deus, ut hostiles plaga de loco in locum, de orbe in orbem spargeret, & excitatas, pene ab ultimis terra finibus, gentes etiam trans mare mitteret, qua Afrorum scelerata punirent, ait Saluianus episcopus Massiliensis lib. de vero Iudicio Dei, septimo, in quo mirum, qua, & quanta dicat de colluie vitiorum, & criminum Africanorum; præ quibus barbari iusti videri potuerint illorum certè prædicat castitatem, qui non modo abominati sunt vitorum impuritates, sed etiam feminarum, hortuerunt lustra, ac lupanaria, meretrices ad matrimonia compulerunt; addiderunt, ad libidinem comprimentam, seueras pudicitiae sanctiones, decretorum gladio impudicitiam coercentes, & demum multa locutus Saluianus in detestationem fornicationem probantium, ista ad finem addit.

E Erubescamus quoq; & confundamur. Iam apud Gothos impudicii non sunt, nisi Romaní; iam apud Vuandalos nec Romani; tantum apud illos proficit studium castimonia, tantum seueritas disciplina, non solum quod ipsi casti sunt, (sed, ut rem dicamus nouam, rem incredibilem, rem pene etiam inaudiuam) castos etiam Romanos esse fecerunt; si infirmitas id humana patretur exclamare super vires meas cuperem, ut toto orbe resana rem. Pudeat nos Romanis ubiq; populi, pudeat uita vestre: nulla pene urbes lustris, nulla omnino impuritatibus nacent, nisi illa tantum, in quibus Barbari esse coepérunt. Et misramur, si miseri, qui tam impuri sumus; miramus si ab hoste uiribus vincimur, qui honestate superamur; miramus, si bona nostra possident, qui mala nostra execrantur: nec illos naturale robur corporum facit uincere, nec nos naturæ infirmitas uinci: nemo sibi aliud persuadeat, nemo aliud arbitretur: sola nos mortuæ nostrorum uitia uicerunt: hacten nus ex Saluiano, res sui temporis scribente.

gnū humi
imprimi, v/
la in mate-
ria, interdi-
ctum.
a L. I. Cod.
nem. lic. fig.

Proditio
Actij dete-
cta.
a li. r. de bel-
lo Vuand.

Fraude Aetij detecta, & cognito, Bonifacium aliena culpa errasse, gratia illi Imperatoris offertur, si ab incepto desistat. Ille facti illico poenitens, & initam societatem detestans, Vuandalos magna vi pecunia frustra tentatos, vt loco decederent, bello aggrederit; quo victus, Hippone Regium, ciuitatem Numidiæ maritimam, ac munitissimam, se recipit. ex Procopio.^a

Pars Galliarum propinqua Rheno, quam Franci possidendam acceperant, Aetij Comitis armis recepta est, Prosp. Cassiod. in Chron.

b ep. 1.

Cœlestinus mensé Iulij, huius anni, scribit litteras, ^b ad Narbonensem, & Viennesem Ecclesiam, reprehendens Nouatores quosdam, qui nouum inducerent habitum clericorum, redarguit etiam negantes penitentiam petentibus in fine vita, item quod laicos, & criminosos prouexerint ad episcopalem dignitatem, exprobrans, factam ab illis Danielis cuiusdam, vsque ab Oriente, apud Sedem Apostolicam, ab omni, quod tenuerat, Virginum Monasterio, de pluribus flagitijs, accusati, ad episcopatum, contra ius, fasque promotionem. Ad extremum verò subdit, *Massilienſis nerò ecclesiæ Sacerdotem, qui dicitur, (quod dictu nefas est) in necem fratris sui taliter gratis latus, ut huic, qui eius sanguine cruentatus adueneras, portionem cum eo habituras occurrerer, uestro eum audiendum Collegio delegamus.*

Nestorius
creatur ex
Mon. ep̄s
CP. nus
c. 7. c. 24. &
25.
d. de Incar.
lib. 7.

Nestorius presbyter Antiochenus, ex Monacho, impulsu maximè Theodosij, quod voce sonora, & lingua diserta, putaretur, ad docendum populum, quasi alter Ioannes, accommodatus, ordinatur episcopus CP. ^{nus} Socrates, & Cassianus, d' orationem habens apud imperatorem, hanc vocem protulit, *Mibi o Imperator terram hereticis tu purgatam tribue, & ego tibi calum tribuam. Tu mibi in profugandis hereticis subueni, & ego tibi in profigandis Persis subueniam.*

e L. 65. d.
hæret.

Quinto die postquam erat episcopus designatus, Arianorum Ecclesiam, in qua claram solebant, demoliri aggrediens, illis ipsis Arianis incendium inferentibus, plures vicina ades consumptæ. Nouatianos etiam diuexare aggreditur, & Quartadecimanos ubique per Asiam, & alias prouincias; quæ narrans Socrat. carpit, quod male illum haberet suos Nouatianos vexatos. Theodosius igitur sua sponte currens ad insequendos hæreticos, a Nestorio etiam magis incitatur, edita amplissima sanctione, qua varijs penit, varia hæretorum genera afficit. ^c Sed quid est, quod in catalogo tot hæreticorum nulla mentio Pelagianorum tum maximè vigentium, & paulo ante CP. ^{li} ab Attico damnatorum, nisi quod Nestorius fauebat Pelagiānis? confirmatur, quod Papa ipse Cœlestinus de ipso queritur, epistola post sequentem annum data, quod Pelagianos hæreticos a se Roma expulsos receperit CP. ^{li}

D

Antonius Germæ, in Hellesponto, episcopus, prætexens Patriarchæ CP. ⁿⁱ mandatum, dum impotentius vexat Macedonianos, ab illis occiditur, ex quo ablata illis ecclesiæ, & nonnulli ad Ecclesiam Catholicam redierunt, ex Socr. & Marcellino.

Nestoriana hæresis exoritur.

f In Breu.
c. 2.
Nestor.hæ-
resim vnde
hauserit.
g L. 2. de In-
carn. Verb.
h 7. c. 32.

Nestorius CP. ^{lis} episcopus, nouum ecclesijs molitus errorem inducere, prædicans Christum ex Maria hominem tantum, & non Deum natum, ei que diuinitatem collatum esse pro merito. Huic inpietati præcipue Cyrilli Alexandrini episcopi industria, & Papæ Cœlestini repugnat auctoritas. Prosper, Liberatusque Diaconus, sub his Cœl. ponunt ortum huius hæresis. Vnde autem Nestorius hanc hæresim hauserit, variant auctores. Cassianus ^g ab Ebioneis: alij a Paulo Samosateno (cuius & nepos fuit) & Photino, vt est apud Socratem, *Qui neque hos eum imitatum esse dicit, neque denique, inquit, Dominum hominem solum esse dicit. Sed vocem duntaxat Desparam, tanquam larvam reformidans declinat, hocque illi, præ insigni inscina, & ignoratione contigit; sic Socr.* ^h In eo tamen deceptus, quod negat de Paulo Samosateno, cum S. Cyrillus episcopus Alexandrinus demonstrarit eum in quindecim capitibus, cum Samosateno hæresiarcha consentire.

Sed omnium sententia constat, Nestorium discipulum fuisse Theodori Mopsueste-

A ni, & Diodori item Tarsensis, episcoporum: de quibus Leontius de sectis, Actione 4.
Existerunt ipsis temporibus magni quidam duo viri, Diodorus episcopus Tarsi, & Theodorus Mopsuestia, qui aduersus Arianos, & Macedonum, & Apollinarem pugnabant, vniuersaque litteras sacras commentarijs illustrabant, & in prelio habiti, mortem oppauerunt, nec ipsis viuis quisquam dictum aliquod eorum reprehendebat, immo quam plures scriptis encomijs eos celebrarunt, nam & Basilius, & Ioannes Chrysostomus eos prædicant. Verum, post hæc, exorto dogmate Nestorianco coactus est Cyrus, qui & ipse pridem eos laudasset, aduersus eorum opera scribere, quod dogma suum Nestorius ex eis confirmaret.

B *Vitus est præconiis ad hanc hæresim promulgandam Anastasio quodam presbytero Iudaizante, ait Euagrius & Dorotheo Episcopo, cum tamen ipse Nestorius iam totius impietatis præventionem occinuisse, ut ex epistola Cyrilli ad Cœlestinum aparet. extat inter epistolas Cœlestini Papæ. Quibus autem ipse Nestorius progressibus ad hæc adeò execranda deuenerit, dignum est legere apud eum, qui fuit illi amicitia intimè iunctus, Theodoreum, epistola ad Sporadum. Quomodo autem Nestorius prædicatio nefaria magna fuerit tentatio in Ecclesia, ostendit Vincentius Lerinensis,*

de hæresibus.

a 1.c.2.

b c.16.

Christi Annus Cœlestini Pap. Theodosii 22. *Impp.* Florentio, *Coff.*
429. 6. Valentin. 5. *& Dionysio*

C **C**OElestinus Papa Palladium S. R. E. Diaconum (qui Dialogum de Vita S. Io. Chrysostomi inter Palladium Episcopum Helenopolis, & Theodorum item R.E.Diaconum, & alia plura, ut est apud Trithemium, scriptum) mittit in Britanniam, ad Pelagianos Insulam corruptentes, depellendos. Ex Prosp. c & Beda, d in tempore tamen ex Prospero corrigendum est Beda. Quod illum perfecisse, idem Prosp. docet aduersus Collatorem in fine. Sed non nisi opitulante S. Germano Episcopo Antifidorense, quem Palladius Legatum mitti in Britanniam procurauit, cui additus collega vir sanctissimus Lupus Episcopus Trecentus, cuius legationis Acta legitima à Constantio presbytero, (alias Episcopo, sed utrumque fuit,) scripta ad S. Patrem Episcopum Lugdunensem, & Censurium Antifidorensem extant.

D *Quod verò Prosper S. Germanum Episcopum in Britanniam a Cœlestino missum esse Legatum dicat: Constantius verò, & Beda a Synodo Galliarum, utrumque fieri potuit.*

E *S. Germanus præcius futurorum, in itinere, apud Parisios, S. Virginem, Genouefam vocatam, Deo despondit, nummumque casu repertum cruce impressum, eidem in memoriam, gestandum dedit. Maris tempestatem, vi Dæmonum concitatam eximij illi viri diuina virtute in preces effusi, & olco benedicto in nomine Trinitatis aspersis fluctibus, superant, & littore Britannico potiuntur, excepti a conueniente, ex diuersis partibus, multitudine, quos venturos etiam vaticinatio aduersa (Dæmonum scilicet) predixerat. Vi diuini verbi, & virtute miraculorum Insulam peragrantes, alios corrigeant, alios confirmabant. Aduersarios ipsos, ausos cum illis inire conflictum, vi veritatis, & luce, puellæ, per orationem Germani, & applicationem sacram reliquiarum, coram ingenti multitudine, restituta, ita confutant, ut populi vix manus ab eis continerent. Progressus S. Germanus ad templum S. Martyris Albani, plurimorum sanctorum, ex diuersis locis, collectas reliquias sub altari piè condidit, & de ipso loco, ubi B. Martyris effusus fuerat sanguis, massam pulueris secum portatus abstulit. Nunc in Britannia eruuntur, & disperguntur manibus haëreticorum.*

In reditu, Dæmonis infidijs, pede laeditur Germanus, & iacens in lectulo, dum circum circa locum excitatum desfuit incendium, eius incolume apparuit tugurium. referri nequeunt, quot, quantasque, virtutes Deus operaretur in famulo suo infirmo. Et cum sibi nihil remedij adhiberi pateretur, candidatum sibi noctu adesse videt, qui manu extensa iacentem videretur attollere, eumque consistere firmum vestigijs im-

Legatio in
Britann. cō
tra Pelagia.

c In Chro-
ni. & aduer-
sus Collat.
in fine.

d Hist. An-
glic.lib. 1.c.
14. & de sex
etat. in The-
od. Iun.

Miracula
plura edun-
tur per S.
Germanū.

perare, qui statim recepta sanitate, die redditio, itineris laborem suscepit intrepidus.

Interea Saxones, Pictique bellum, aduersus Britones, iunctis viribus, suscepserant, qui trepidi in castris sacros aduocant Antistites. At illi, maturato ad eos aduentu, facris Quadragesimæ diebus, prædicationi instantes, plurimos ad sacram baptismam adduxerunt, & Paschate in campestribus, Ecclesia de frondibus contexta, celebrarunt. Germanus se Duxem professus, ducit in hostes, & in valle componit exercitum, monitum, ut sacerdotibus Alleluia tertio inclamantibus, ipse clamore item subsequatur; quod cum aduentantibus hostibus factum esset, repercussio aere montium inclusa, voces multiplicant, hostile agmen terrore prosternitur, & in fugam, projectis etiam armis, conuertitur. Itaque parta, sine sanguine, victoria, superatis Pelagianis, & Saxonibus, cum totius Britanniae moerore, sed cum Galliæ exultatione, reuertuntur.

Tributaria functione, præter solitum, grauatis ciuibus suis, dum abest, legatione sua scepta, adit Praefectum Galliarum, rogaturus pro ciuibus suis. Ex Constantio.

Episcopis docēdus est pop. non se quendus.

Cœlestinus Episcopos Appulos, & Calabros monitos, ne ex laicis assumerentur Episcopi, sed ex Clero, ad excusationem afferentes studia, & conatus populi, admonet his verbis in Epistola sua. *Docendus est populus, non sequendus, nosque (i nescium) eos quid liceat, quidnec non liceat, commonere; non his consensum præbere debemus. Quisquis vero conatus fuerit tentare prohibita, sentiet censuram Apostolice Sedis minime defuturam: qua enim sola admonitionis auctoritate non corrigimus, necesse est, per seuenitatem congruentem regulis, vindicemus.*

Nestorius, quo hæresim CP.¹¹ euulgatam, per totum orbem dilataret, sua scripta ad diuersos misit; & inter alios, ad Ægypti Monachos, professus, ad eos incautius decipiendo, se non nisi quæ Nicæno tradita essent Concilio, tenere; ex quo factum est, ut ex ijsdem Monachis, nonnulli ipsius erroribus consenserint; quorum causa, magna inter Monachos illos excitata sint turbæ; ad quas sedandas, Cyrillus epistolam primam ad eos dedit. quæ monet eos abstinerere a contentionibus, & docet ex PP. sententia, qui Nicæno interfuerunt Concilio, & ex ipso in primis S. Athanasio sanctissimam Virginem Deiparam appellatam. in qua abstinet a nomine Nestorij, vel quod ille nondum palam se horrendæ blasphemiacæ auctorem proderet, vel quod nollet credere, quæ eius nomen præferrent blasphemiacæ, eius esse, quod innuit epistola 2. ne visideretur contra hominem, non contra hæresim certamen inire, quo eodem forte concilio in libro de eodem argumento ad Regem & Reginas abstinet Nestorij nomine, ne Theodosium offenderet, quod suum consilium ipse declarat epistola ad Theodosium, quam post Concilium Ephesinum ad eum dedit, tom. 1. c. 2. Concil. Ephesini, editionis Peltanæ, quam sequimur, ex quo colligi potest eodem fere tempore fuisse conscriptos, quasi antidotum, ut a veneno hæresis ipsos Imp. & aulam præseruaret.

Impijs Nestorij scriptis ad Ægypti Monachos missis, ab incerto homine, Romam ad Cœlestinum perlatis, & in Coepiscoporum consensu, cum omnium horrore, lectis, idem Cœlestinus ad Cyrrillum Alexandrinum Episcopum scripsit, ut diligenter perquireret, num verè illa Nestorij essent, de quo nuper Orientalium Episcoporum litteris, tot præconia accepisset. Quid ipsum perscripsit Cyrrillus ad Nestorium, perhumanter, & peramanter monens, & suadens ad recte sentiendum de Christo, & de Deipara, idque duabus epistolis, extant totidem Nestorij ad Cyrrillum epistole 3. & 9. apud Cyrrillum, ambeque refert arrogancia summa, atque tumore, eo in verba modicia erumpente, fastuque se super omnes Antistites efferente. Cyrrillus epistola, quæ extat inter epistolas Cœlestini, ad eum anno sequenti data, recenset, qui Nestorium auersarentur, & ab eius communione abstinerent, plebem CP. nam (leibus paucis exceptis) omnia penè monasteria, eorumque Archimandritas, maiorem quoque partem Senatus &c. addit, sciat hoc quoque *Sanctitas tua, nempe commenta illius Orientales Episcopos non probare, sed offendere, atque dolere, & præcipue Macedonia Episcopos.*

Cantam Nestorij arrogiantiam fouebat fauor Theodosij, non quidem quod eius patrocinaretur impietati, sed donec controuersia illa a Sancta Ecclesia dilucidata foret, ipse hominem, ut opus suum, fouendum sibi putauit. Imperatoris ergo fauore incalefrens bestia illa, quam violenta in sibi aduersantes profilierit, libellus Basiliij Archimandritæ

Nestorius
non patitur
se moneri.

A mandritæ declarat extat inter Aëta Concilij Ephesini. Rursum quām mitis Cyrillus in Nestorium fuerit, indicat epistola ad Cœlestinum (inter eius alias epistolas) qua dicit se noluisse cogere aduersus eum Concilium, absque nutu Rom. Pont. & in altera (quæ extat cap. 8. tom. 1. edition. Peltanæ) quid, inquit, vetabat, & nos quoq; vocibus illius contraria scribere, & sentire. Anathema, si quis Mariam Deiparam esse negauerit. Verū id haec tenus, propter illum facere nolui, ne fint, qui Episcopum Alexandrinum, Ægyptiorumque Synodum anathematis sententiam in Nestorium tulisse dicant. Sunt alia eius mansuetudinis, & pacifici animi indicia, vt epist. 7. ad eius amicum, & alia ad Clerū Constantinopolit. At contra Nestorius calumnias, & contumelias in Cyrilum spargere non destitit, propria vtraque symbola illa Catholici, hæc heretici.

B Praylio Ierosolymorum Episcopo vita functo, subrogatur Iuuenalis, ad quem extant Cyrilli litteræ, anno sequenti datae, ex quo corrigendus Nicephorus in Chro. tribuens ei viginti annos, cum non nisi tredecim in Episcopatu transegerit.

Haud multo post Iuuenalij Petrum Ducem Sarracenorum à S. Euthymio ad fidē conuersum, illorum ordinat Episcopum, qui post sequentem annum interfuit Ephesino Concilio. Cyrill. (non ille Alexandrinus) in V.S. Euthymij.

Christi Annus Cœlestini Pap. Theodosii 23. T. Impp. Theodos. 13. T. Coss.
430. 7. Valentinia. 6. S. Valentini. 3. S.

C Nestorius, qui iam fere biennium tacuisset, vt Cœlestinum sua adiutorem impietatis sibi adiungeret, quam a Cyrillo, & Orientalibus videbat impugnari, ad eum (vt est apud Cyrilum epist. 16.) scribit, de Pelagianis ex Occidente Constantinopolim profugis, & querentibus se calumniam passis; primum petens doceri, deinde ingereens suam peruersam doctrinam, sub pietatis specie, Mariam vocandā Christocon, non Theotocon, ne naturas miscere, inquit, videamus, cum quibus litteris etiam commentarios suos, nefariam hæresim confirmantes, per Antiochum, virum illustrem, mittit; quo ipso tempore superuenit Posidonius Diaconus cum litteris Cyrilli, & commentarijs, quibus impietas Nestorij confutabatur, in ea porro epistola ad finem (quæ prima est ad Cœlestinum sic ait: *Quamvis res ita habeat* (scilicet Nestorij sententiam esse omni execratione dignam) *non tamen prius illius communionem audierit deserere ausi sumus, quam hac ipsa pietati tua indicaremus.* Dignis proinde, quid hic sentias, declarare, &c. Quibus cognitis, Cœlestinus, habita quam primum Synodo, omnium sententia tantam blasphemiam condemnat, auctori vero ipsius, decem dierum ad resipiscendum concessum est spatium. eadem damnatione feriendus & ipse, si in asserto errore persisteret. de qua Synodo tum Cyrilus epist. ad Nestor. meminit, tum quæ in ea definita sunt, in Cœlestini epist. sunt expressa, in qua respondet primum de Pelagianis, quos ait, ab Occidente, Orienteque damnatos, mirum esse, quomodo ab eo de illis queratur, quasi nescius sit ab Attico CP. no^o damnatos, indeque eius, quos, inquit, illic (idest CP. 11) inuenisse requiem non esse mirandum, cuin subdit, eum participasse de illorum erroribus, post de ipsius perfidia, differit, exhortans ad resipiscendum, quam nisi intra decem dierum spatium præstet, sit anathemate feriendus, cuius sententia executorem se ait constituisse, uice sua, Cyrilum primæ

D post Rom. Alexandrina Sedis Antistitem, id quod ipsum scribit, Cœlestinus ad Cyrilum epistola 3. cuius vicis sue legatione commissa, tradit Balsamo, ad eundem ab ipso Cœlestino missum Phrygium, ipsum nempè pallium, quo significatur plena potestas, eoque Cyrilum esse usum in Ephesino Concilio, & in sacris solennijs, more Rom. Pont. quod priuilegium postea affirmat propagatum ad Alexandrinos Episcopos successores, cuius tamen fortè exemplum non extat. Quæ eadem Cœlestinus scripsisse se ait ad Io. Antiochenum, quæ est eius 6. ad Rufum Theſſalon. Iuuenalem Ierosolym. & Flauianum Philippensem Episcopos; scriptis quoque Cœlestinus, per Posidonium, ad Clerum Constantinopolit. quæ est epist. eius 4.

Nestorius
tētāt Rom.
Pōt. sibi ad-
iungere.

Synodo
Rom. hære-
sis Nestorij
damnatur,
de cem illi-
dies ad resi-
piscendum
p̄scribunt.

Cyrillum
Vicarium
suum con-
stituit Cœ-
lestinus in
causa Nesto-
rij.

Cum Cyrillus epist. ad Cœlestinum data hoc anno dicat, se haec tenus de his quæ ad Nestorium spectant, ad nullum scripsisse Episcopum, præterquam ad ipsum Cœlestinum, affirmandum est diuersas eius ad diuersos Episcopos datas litteras, omnes post hanc fuisse conscriptas, & reliqua denique omnia eius aduersus Nestorium scripta, præter litteras ad Ægyptios Monachos, & ipsum Nestorium datas.

Prima igitur Cyrilli epistola ea censenda est, quæ ad Acacium Berrhoensem inscribitur, num. 14. magnæ estimationis episcopum, ob doctrinam & longam ætatem in se de transactam, sed inueteratum dierum malorum, qui Theophilo aduersus Ioannem inhaesit, ac demum fauit Nestorio, qui tamen hac Cyrilli epistola accepta videri voluit adgaudius esse de suscepso ab eo patrocinio Catholicæ fidei, scripta ad eum epistola, quæ num. est 15. apud Cyrilum. Secunda ea, quam ad Ioannem Antiochenum, in qua de Synodo Roma habita, num. censetur 13. codem quoque argumento ad Iurenaeum Ierosolym. num. est 16. in qua inter alia, *Necessarium autem erit*, inquit, ut Christo amanti, & religiosissimo Regi, & uniuersis Magistratibus scribamus, consulamusque ne pietati hominem præponant, sed largiantur orbi terra firmitatem, ac greges Domini eos malo pastore liberent, nisi uniuersorum consilijs obtuperauerit. scripsit ne Cyrillus hoc tempore ad Theodosium, haud certum est.

Ioannes Antiochenus, acceptis Cœlestini, & Cyrilli litteris, de damnatione Nestorij, quæm celerrime eas misit CP. lim ad Nestorium, adjiciēs suas, quibus ex sententia quoque plurium Syria episcoporum, pluribus eum hortatus est, ad palinodiam recantandam, & Deiparæ nomen usurpandum, cuius notionem retinere animo dicebat, & a nullo vñquam ecclæsticorum Doctorum fuisse repudiatum, extat epistola de qua & Liberatus in Breuiario. b Qui tamen omnes non nihil suspecti redduntur non recte pede incessisse in Euangelium, dum Nestorium, non ut hereticum arguit, sed ut qui recte sentiat, tamen minus cautè, atque prudenter voce illa vti detrectet, & Virginem vocare Deciparam, cum ea vtendo voce, nihil detrimenti ipsi de fide doctrinæ inferre possit, quam sequitur rectam, quæ frus maxime patet in epistola Theodoreti ad Irenæum, quæ est 16. in Vatic. Cod. eius epistolarum.

Cyrillus acceptis Cœlestini litteris, in quibus inter alia, vicem suam illi in prosequenda causa Nestorij delegauerat, statim cogit Synodus, in qua quatuor decernuntur Legati, Theopentus, & Daniel episcopi, Potamon, atque Macarius ecclesiæ Alexandrinæ ministri, quibus data Synodalis epistola ad Nestorium, cum confessione, orthodoxæ fidei & duodecim anathematismis. c Porro in cōfessione fidei, illa nō omit tenda de Eucharistia, quam habent veram, sinceraque doctrinam. Quin illud quoque non vñsumus, inquiunt, hoc loco non adiçere, nempe, dum Unigeniti filii Dei, hoc est Iesu Christi mortem, & ex mortuis resurrectionem annunciamus: eiusdemque in cœlum assumptionem profitemur, in cruentum in ecclesia Dei cultum nos obire, mysticasque benedictiones adire, ea que ratione sanctificari, ut potè sacra carnis, & pretiosi sanguinis Christi, omnium nostrum Salvatoris, participes effecti; neque enim illam, ut carnem communem suscipimus (abst. hoc) neque rursum tanquam viri cuiusdam sanctificati, aut dignitatis tantum qualitate Verbo consociati, aut diuinam inhabitationem sortiti, sed tanquam vere vivificam, ipsiusque Verbi propriam. Nam cum vita sit, & Deus, secundum naturam, simulatque unum quoddam cum ipsa sua carne effectum est, mox vivificare divinitatem illi contulit. Quamvis ergo ad nos dicat. Amen, Amen, dico vobis, nisi manducaueritis carnem filii hominis, & biberitis eius sanguinem, &c. nentiquam tam illam communem, hoc est, hominis cuiusdam nostra conditionis carnem esse existimare debemus (quomodo enim caro secundum suam naturam vivifica esse queat?) sed vere illius propriam, qui nostri causa filius hominis & factus, & appellatus est, &c.

d num. 11. apud Cyril. e nu. apud Cyril. 19. f to. 1. c. 15. Nestorius,

Adiecerunt his litteris ijdem Patres Synodalem aliam epistolam ad Clerum Constantinop. & aliam ad Patres Monasteriorum, e apud Acta Concilij Ephesini. f

Legatos Alexandria ad se missos Nestorius, & Rom. Pont. litteras, pro nihil habens, & in docendis peruersis dogmatibus perseverans, pro more hereticorum, ad clinandum iudicium ecclesiasticum, sententiamque ab eo illatam eludendam, Theodo-

A sum Imp. interpellat, & commouet aduersus Cyrillum, velut dirum persecutorem, & aduocatis amicis Io. Antiocheno, & illi subiectis Syriæ episcopis, Cyrilli anathematismos cauillatur, & in crimen adducit, quasi in Apollinaris se&tam declinaret: mandat itaque Ioannes Theodoreto, & Andreas episcopis, vt scribant contra ipsa duodecim capitula, tanquam Apollinaris dogmata instaurantia, hæc ferè ex Liberati Breuiario.^a

B At hoc Cyrilus intelligens, antequam Theodoreetus, & Andreas suas conscribebrent in se antitheses, omnem ansam arreptam ab aduersarijs eripiens declarationem edidit duodecim illorum capitum, qua longius se abhorrete ab Apollinaris dogmate docuit, extat apud Cyril. b hoc initio. Conspicua sunt, &c. Hinc factum est, & quidem astute nimis, vt sententia in Nestorium lata haud valuerit executioni mandari, cum qui eius executor a Cœlestino Rom. Pont. cum amplissima potestate, præpositus erat, ipse hæresis accusaretur. Quamobrem Theodosius Imperator rem eo progressam ratus, vt opus esset Vniuersali Concilio, apud Cœlestinum Rom. Pont. agit de eo cōuocando Epheſi, in annum sequente. Factum id quidem, Cœlestini Rom. Pont. auctoritate, requirēte Theodosio, per uirum illustrem Petronium, postea creatum Bono niensis Ecclesiaz episcopum, eius vitæ Acta testantur, quam Siganus restituit, & edit.

C Epistola Theodosij, qua ex auctoritate Cœlestini Rom. Pont. Ephesum indicit Cōcilium, mense Nouembr. data, extat in Concil. Ephesino, & apud Cyril. epist. 17. & c Tom. 1. in edit. Contij 18. qua euocat Metropolitanos tam Occidentales, quam Orientales, cum alijs insignioribus episcopis, & in his, peculiaribus litteris S. Augustinum per Ebagnium Magistrianum, qui veniens Carthaginem audiuit eum migrasse ad Domum,^d Liberatus.

D Aliam postea scriptit epistolam ad Cyrillum peculiarem, illi, succensens, de rebus ab eo rite, legitimeque gestis. ex quo colligitur, quanto periculo immisceant se Reges in his, quæ sacerdotum sunt, quantoque maiori discrimine aures prætent querebant hæreticorum, cum tam pius Imperator a recto mentis sensu a Nestorio deiectus sit, ita vt illi aduersus vnam mem fere vniuersam ecclesiam fauerit, succéderit verò in Cyrilum Catholicæ fidei propugnatorem.^e

E Cum Vuandali, mixtis Alanis Gothis, & alijs Barbaris nationibus Africam vastarent, coeque statu res Africane essent, ut exceptis tribus ciuitatibus, Carthagine, Cirtha, & Hippone, reliquæ omnes captæ essent, ingenti hominum strage, ecclesiistarum clade, & diuini numinis contumelia, vt est apud Possid. f & propterea S. Augustinus in

D magno esset luctu, verbum Dei usque ad ipsam extremam ægritudinem, imprætermis- se, alacriter, & fortiter, sana mente, sanoque consilio in ecclesia prædicans, ut ait idein Possid. conciones habebat perbreues, dolore plenas & lachrymis, quarum una tan- tum nobis reliqua est de Temp. Ser. 3. Fer. 5. post Dom. Passion. nouissima omnium, quæ extent, ideoque maxime legenda. Cum igitur iam tertio mense Hippon obfir- deretur, S. Augustinus lecto, ultima ægritudine, decubuit; qui saepius ægrotare solebat, quod colligitur ex eius epist. 13. 8. 2. 17. 149. & alijs. Ad quem sic ægrotantem, inquit Possid. quidam cum suo ægroto uenit rogans, vt eidem manum imponeret, quo sanus esse posset. eumque respondisse, si aliquid in his posset, sibi hoc utique primitus præstisset, & illum dixisse, uisitatum se fuisse, sibique per somnum dictum esse, Va- de ad Augustinum episcopum, vt ei manum imponat, & saluus erit. Quod cuin com- perisset, facere non distulit, & illum continuo sanum ab eo discedere fecit. Quo veluti signo, tum res ab eo sanctè, pieque gestas, tum pia docta que eius scripta consignata

Deus voluit relinquere. In recitandis igitur psalmis, qui de poenitentia sunt, & oran- do intentus, membris omnibus sui corporis incolunis, integrō aspectu, atque auditu, & nobis astantibus, & uidentibus, ac cum eo pariter orantibus, obdormiuit in pace, anno ætatis 76. episcopatus verò 36. 5. kal. Sept. qui anniueraria memoria recolitur. De quo Prosp. 8. *Augustinus episcopus per omnia excellentissimus moritur* 5. Kal. Sept. libris Iuliani, inter imperiū obscientiū Vuandalorū, in ipso dierū suorū fine, respondens, & gloriose in confessione Christiana gratia perseverans. Testamentum, inquit Possid.

pro more
hæreticorū,
appellat ab
ecclesiasti-
co iudicio,
ad seculare,
Nestoriani
Cyrillū tan-
quā Apollinari-
nistam ac-
cusant.

b cap. 4.
b Tom. 5.
Purgat se
Cyrillus A-
pollinari-
mi.

c Tom. 1.
ca. 31. edit.
Pelt.

d cap. 5.
Quato cum
periculo Pri-
cipes immi-
scat se reb.
ecclesiasti-
cis.

e Extat a-
pud acta Cō-
cili Ephes.
Tom. 1. c. 7.
f cap. 28.

Decumbit
Aug. vlti-
ma ægritu-
dine.

Aegrotum
per uisum
ad se misu-
sanat.

S. August.
obitus.
g in Chron.

nullum fecit, qua unde faceret, pauper Christi non habuit. Ecclesia bibliothecam, & omnes codices diligenter posseris custodiendos semper inbebatur.

Innumerabilium prop̄ eius scriptorum idem Possidius ad finem vitæ Indiculum addidit. At planè miraculo factum esse videtur, ut concerenata anno sequenti Hipponéſi ciuitate a furentibus Vandalis, ijsdemque Arianis, quorum obſidionem per quatuordecim menses sustinuerat, ut ait Poſtid. ipsa illæſa permanerit, Angelica quideſi non humana uallata custodia; ſed qui non ualuit per Barbaros penitus perdere sancti viri ſcripta, tentauit variè per hæreticos, & calumniosos homines. Primum enim Galliarum quidam presbyteri, quod iam certamen ipſo uiuente aggressi fuerant, eo mortuo acris instaurarunt, quindecim obiectiones ſcribentes aduersus ea, quæ ipſe in Pelagianos ſcriperat. Rurium verò Vincentius quidam ſexdecim. opposuit obiectiones. In ſuper Camillus, & Theodorus presbyteri Genuenes, decem dubia obiecre. Cassianus quoque Maſſiliensis presbyter aduersus Augustini doctrinam aliqua intulit. Porrò contra hos omnes ſteterunt Hilarius Arelatenfis, & Prosper, qui quidem (nam de altero non conſtat, quid ſcriperit) aduersus Gallos edidit libros reſpoſitionum. Volumen etiam contra Vincentianos; librum contra Genuenes illos presbyteros, ac demum contra Collatorem, quem, vt ex ipſo appetat, ſub Sexto Roman. Point. edidit.

S. Aug. bibliotheca diuinitus cōſeruit, in direptione Vrbis Hippomis. Eius doctri na cōtra Pe lagian. fruſtra p multos impu gnata.

Io. Cassianus ſcrib. de Incarn. collat. lōge ante. Moritur. a cap. 61.

S. Aug. bi bliotheca diuinitus cō ſeruit, in direptione Vrbis Hippo mis. Eius doctri na cōtra Pe lagian. fruſtra p multos impu gnata.

Io. Cassianus hoc anno, monitu Leonis E.R. Archidiaconi, aduersus Nestorium, de Incarnatione Verbi, ſeptem libros luculentissimos edit. Leonis confiliū hac in re, cum ipſe eruditissimus, quam felicissime id præstare poſſet, Annalium au tor accuratè colligit. De quo Genadius, ^a In his ſcribindis. (ſcilicet de Incarnatione libris,) & ſcribendi, & viuendi finem fecit, Thœdorio, & Valentino regnabitibus, In cuius libri præfatione testatur, dudum fe collationum ſpiritualium libros abfoluisse.

Christi Annus Cœleſtini Pap. Theod. 24. Impp. Anicio Baſo, & Valentini. Flavio Antiochō Coss.

Hic ille Antiochus patricius, ex Eunucho, qui poſtea delatus apud ipſum Thœd. Imp. priuatus bonis, & redactus in ordinem, inter clericos profectus eſt, teste Suida. eſt Theodoreti ad eum epift. ^b factum illud, nō quaſi ex neceſſitate, ad ornantis, cuius occaſione editam ſanctionem a Theodoſio Suid. addit, ne amplius Eunuchi, inter patricios militarent, clara quoque Antiochi huius memoria eſt in Collectione Cod. Theod. ^c Longum eſt, memorare, inquit Thœdol. quid in huius conſumptione negotijs contulerit uigilijs suis Antiochus, cum etiā ſublimis ex Prefecto, & Consul.

Accidit, vt ſerui quidam, feritatem heri non ferentes, ad altare triclinis gladiis proſilirent, nec moniti vt diſcederent, quod ſacris ministerijs eſſent impedimento, abire vellent, uno clericuſ imperfecto, altero vulnerato, ad extreμum ſibi ipſis necem inferrent. ex Socr. ^d quod hoc ipſo anno Marcellinus contagiijſſe, paulo diuersè narrat.

Ob tritici penuriam Thœdofiuſ, hoc tempore, lapidibus appetitus eſt. Marcellinus. Eius ecclesiæ profanationis cauſa, Thœdofiuſ conſulturus in posterum, 23 Mart. ad Antiochum P.P. & Conf. ordinarium edit ſanctionem, qua ecclesiasticam immunitatem latius dilataſt, uſque ad extremas fores ecclesiæ, & poſt loca publica, & ianuas primas ecclesiæ, quidquid fuerit interiacens, ſue in cellulis, domibus, hortulis, balneis, areis, atque porticibus, confugas interioris templi vice tueatur. Ad qua loca, arma cuiuscunq; generis inferri vētāt, & illata mādat deponi, data eis fiducia, quod religionis melius, quā armorum præſidio muniantur. quod ſi deponere recuſarint, immissis armatis vi extrahantur, extat mutila in C. Thœd. eſed integra in Conc. ^f Ephesino, ubi inter alia, notatu digna, de ſe ipſo, cum primum omnium ei ſe Imperator reddere voluit obſequentein, haec ait: Nos, qui legitimi Imperij armis nunquam non circundamur, quoſque ſine armatis ſtipatoribus eſſe non conuenit, Dei templum ingressari, foris arma relinquimus, & ipſum etiam diadema Regie Maiestatis inſigne hu

A militer depomimus, & sacra altaria munera tantum offerendorum causa accedimus. quibus quoque oblaus ad extimum, communique atrium mox nos recipimus, nec quid quam ex propinqua Divinitate nobis arrogamus.

a Ser. 165.

b Tom. 2.
cap. 17. edi.
Pelt.

Cœlestinus Roma Occidentalium coacta Synodo episcoporum, ex vniuersorum sententia: tres legatos Arcadiam, atque Proiectum Episcopos (illum fortè Proiectum Forocorniense) episcopum, de quo Petrus Chrysolog. ^a honorifice meminit, & Philippum S.R.E. presbyterum, Ephesum ad Concilium destinat, qui eum, & totum Occidentem ibi representent, & totius Occidentis de fide sententiam litteris eius exponant. Quod ipsum Patres Ephesini in relatione ad Theodosium significarunt. ^b

Ex ea verò Cœlestini epistola ad Synodum exploratum redditur, sic ab eo, Romanaque Synodo missos esse tres Legatos in Orientem, non ut redditis irritis, quæ anno superiori aduersus Nestorium, ab eodem Pont. decreta essent, causa eiusdem nouo subiaceret examini; sed potius ut sententia in Nestorium late ijdem Legati essent executores; ut non aliud quidquam, præter sententiam Cœlestini, sibi arrogasse Oecumenicum tantum Concilium constet, extat ea epist. in collect. Cresconiana MS. præ ceteris minime depravata; extant & aliae duas, una ad Theodos. altera ad Cyrill: atque haec omnes mense Maio datae.

Quo minus solennis ex more legatio mitteretur ab Africanis Episcopis, Vuandlica grassatio fuit impedimento; non defuit tamen officio Capreolus Carthagin. Episcopus, qui Quoduultdeo successerat, quin Bassulam Diaconum suum, cum litteris expurgationis orationem suum mittéret.

Orientales porro Episcopi, (qui sic dicuntur, non tam ex situ orbis, quam ex Imperij partitione) Ephesi ad diem præstitutam adesse maturarunt; in quibus, Cyrillus primæ, post Romanam, Sedis Episcopus, & ipsius primæ Sedis præfectura, alias omnes antecellens, Acacius Melitine ex Armenia Episcopus, magni illius Euthymij Archimandritæ institutor: Cyrus Aphrodisia Cari Antistes, de quo in constitutione Theodosij, & præclarum extat elogium: Petrus item Sarracenorum Episcopus, omnes magni nominis Episcopi, præter alios, de quibus non constat.

c L. vlt. de
ann. & trib.

Cyrillus ante præstitutam diem Ephesum cum peruenisset, inuenit ibi impium Nestorium, cum Ireneo Comite, eius sectario, circumcursantem, & pertentatē, si quos posset Episcopos ad suas partes attrahere. Cyrill. ^d & Acta Ephes. ^e Socrat. ^f

Ioannes porro Antiochenus Episcopus mōras nectens cum suis Episcopis, illud sedulò cauebat, ne in tempore Concilio adesset: & vel defendendo Nestorium, eandem damnationis poenam subiret; vel eum damnare cogeretur, quod nolebat. Cyrill.

D Apolog. ad Theodos. extat Ioan. epistola ad Cyrill. excusatoria, sed perfrigida. ^g

Numerus Episcoporum, qui conuenerant ad Concilium fuit supra ducentos, & fere plus, minus, quam trecentorum, vt est in epist. Cyrilli ad Clerū Alexandr. ^h & in Synodicis ad Clerum Constantinop. & Impp. neconon in Act. Ephes. edit. Contij. ⁱ

Præter Ireneum Comitem, quem sibi amicissimum Nestorius secun duxit, Candidianus Comes Domesticorum, idemque Nestorianus, missus est a Theodosio, qui Synodò interesset, curaretque ut omnia summa agerentur tranquillitate. Dedit idem Theodos. litteras, ad Synodum, quibus probè expressit, quæ sint Legatorum secularii partes in Concilio, non quidem, qui sanctissimorum Episcoporum catalogo ascriptus non est, illum Ecclesiasticis negotijs, & consultationibus se immiscere, sed tantum turbam submovere, & tumultus reprimere. Acta Ephesina. ^k

E Decima quinta die post elapsum terminum, Concilio præfinitum, ²¹. Iunij pridie eius diei, quam Synodus haberit copta est, missi quatuor Episcopi, qui Nestorium citarent ad Concilium, superbū ab eo responsum retulerunt: Considerabo, & videbo.

Collecta itaque Synodus ipsa, est in Ecclesia Sanctissimæ Dei genitricis Mariæ, dispositisque sedibus, & pro personarum dignitate singulis distributis, præsidere Christum, eo, pro more, significauere mysterio, dum sacrosanctum Dei Euangelium, in conspicua sede posuere, in medio colllocata, ex Cyrillo^l, inde, ipsum Cyrillum vi ces agentem Rom. Pont. primum obtinuisse locum, inde vero Arcadium Legatum,

d epist. 33.
e tom. 1.
f cap. 27.
g T. 1. Act.
Conc. Eph.
h cap. 21.
i ep. 20.
j cap. 32. &
34.

K tom. 1.c.

32.

l in Apol. et
in Syno. ad
Theod.

missum

missum a Cœlestino; postea Iuuenalem Episcopum Ieroſolym. atque Theodorum Ancyrenſem Episcopum, agentes patronos Synodi, subinde vero duos alios Sedi. Apostolicae Legatos, Proiectum Episcopum, ac Philippum presbyterum, ac reliquos demum Episcopos; ex Cresconiana collectione, vbi ponitur subscriptio omnium Episcoporum, colligi posse videtur.

Die itaque 22. Jun. prima sessio haberi coepit, in qua lectis gestis per Cœlestinū, & Cyrillum contra Nestorium, & litteris Indictionis Theodosij, & ad ipsam Synodum datis, & relato arroganti Nestorij responſo, rursus alij Episcopi missi, ac deum Synodum celebrandam conuertunt animum, recitato igitur Sacrosancto Niceno fidei Symbolo, & lecta Cyrilli ad Nestorium epistola, & Nestorij ad Cyrillum; & epistola Cœlestini de damnatione Nestorij, & epistola Cyrilli ex Synodo Alexandrina, & audita relatione Nestorij blasphemiarum, & ex diuina primum scriptura testimonijs prolati, quibus demonstraretur, Verbi incarnationem indiuiso, & inconfuse in utero Virgines factam, duarumque naturarum coniunctione, vnam tantum redditam esse perlomen, Christum Iesum, Deum, & hominem: additis quoque SS. antiquis. PP. de eiusmodi veritate, solidis, inconcussisque sententijs, quas continet Cresconiana Collectio, a quibus omnibus quantum abhorrenter scripta Nestorij, qua legi iussa sunt, palam factum est omnibus; sententia damnationis in eum lata est eiusmodi. *Cum inter cetera, &c. Igitur Dominus Noster Iesus Christus, quem suis ille blasphemis, vocibusque impetuus, per sacram hanc Synodum eundem Nestorium omni prorsus Episcopals dignitate priuatum, & ab universo nihilominus Sacerdotum consortio, & causa alienum esse decrevit. Subscripsere omnes Episcopi, vt habent Aetas, plusquam ducenti, a quam, ut est ibi, b ad Nestorium miserunt cum litteris, & hac inscriptione, Sancta Synodus &c. Nestorij, nouo Iudea.*

Post hac Catholica fidei decretum firmatum est, repetito namque Nicano symbo-lo, sub anathemate præceptum est, ne quis aliquid, præter id, quod per id definitum es-set, ad fidem adjicere vlo modo tentaret. Vt autem audierunt (Ephesini) infelicem illum esse depositum, cooperunt omnes vna voce sanctam prædicare Synodum, & Deum glorificare, quod cecidisset fidei inimicus; egredientes vero nos ab Ecclesia (ait Cy- rill.) deduxerunt cum lampadibus, vsque ad diuersorium (erat enim iam vespera) & facta est multa latitia, & luminaria in ciuitate posita, ita vt & mulieres quoque addentes thymiamata cum thuribulis nos præcederent, &c. Porro per publicos precones damnationem Nestorij Ephesi promulgatam, & proclamatam fuisse, Candidianus Comes in Conciliabulo postea testatus est.

Sequenti 23. Jun. Cyrillus, cum in vnum conuenissent Episcopi, habuit ad pop. ho-miliam, cuius est exordium, Alacrem uideo Congregationem SS. omnium &c. vbi complura in laudem Sanctissimæ Dei genitricis locutus, in Nestorium acerrimè (vt par erat) inuictus est. Post hæc vero scriptæ sunt a Synodo litteræ ad Theodos. Imp. in quibus, *Vestram, inquit, Majestatem iterum, atque iterum rogatam cupimus, ut vniuersam illam doctrinam (Nestorij) è sanctis ecclesijs submoueri, eiusdemque libros ubique locorum repertos inbeat flammis absumi &c. Item ad Clerum CP. nūm. Cyrus. Synodica prima & Acta Ephes. d & aliæ ad eundem clerum. Aliæ quoque priuata Cyrilli ibidem cap. 24.*

Hæc tenus omnia recte. deinceps lugubrem, & detestabilem ingredimur narratio-nem. Candidianus Comes, qui ab Imp. datus erat, quasi patronus Concilij, studens Nestorij, eiusque patronus effectus, omnes aditus obſidet, quibus emanate aliquid de gestis in Synodo ad Imp. vel alios posset, ipſe vero plurimè impudenter mentitus, ad eum scribit, per summam calumniam, Cyrillum, & reliquos Episcopos noluisse Ioan-nem Antiochenum expectare: non omnes, qui Ephesi adessent Episcopi, conuocatoſ, nec omnes affiſſe; qui conuenissent, inter ſe non confenſiſſe: constant hæc ex Cyrilli epift. 20. cuius initium. Expectauimus quidem &c. Quibus Candidiani litteris suas adiungit Nestorius, pluribus etiam mendacijs, & calumnijs refertas, in quarum fine. *Quod si id, inquit, fieri non potest, saltem curetur, ut tuto nobis ad propria redire liceat,*

nam

a to. 2. c. 10.
b c. 11.

c ep. 34.

d tom. 2. c.
12. edi. Pel.

A

B

C

D

E

A nam hanc ipsam vitam se nobis eripuros esse comminatur, vafrè quidem ista, vt qui depositus esset, in suam sedem reuocaretur CP. ^{tim} sicuti & astute ad nouam, infelix, Synodum a legitima, condemnatus, prouocat, cui, post ipsum, epistolæ subscrise-
runt, ad maiorem illi fidem conciliandam, nouem, qui cum eo erant episcopi, Nesto-
rianæ foeces.

Die quinto a Nestorij damnatione (vt Euagr. auctor est ^a) Ioannes episcopus An-
tiochen. vna cum suis Ephesum venit 27. mensis Iun. vt Acta Ephes. c Acta, &c
Cyrillus ^b testantur, cui cum obuiam officij causa sancta Synodus aliquot episcopos
misisset, contempsit, per milites submouit, nec fuit se videri, ad extremum male mul-
tatos, & plagis affectos dimisit, qui sic affecti, in Concilio comparentes, illud ad indi-
gnationem merito prouocauerunt, quæ est Actio 3. ex epistola Memnonis Ephesini

B episcopi ad Clerum Constantinop.^d

At Ioannes adueniens, ante excussum paluerem, & pallium depositum, collectis
quibusdam Nestorij sectariis, alijs, & suis Metropolitanis, depositis, Pelagianis quo-
que, & Cœlestianis, circiter triginta, rem ausus est detestabilem, & antea inauditam,
in ipso diuersorio, Candidiano Comite cuncta procurante, & de Synodo multa men-
tiente, de Nestorio, quasi Catholico, nulla mentione facta, calumnias intendit in Mem-
nonem, & Cyrilum, & alios, qui legitimæ Synodo interfuerant, episcopos, & no-
minatim Memnonem, & Cyrilum, vt hæreticos condemnat, & sede deponit, cuius dam-
nationis libellus scriptus, quasi ad Synodum œcumenicam missus, nec tamen missus,
sed quidem cum litteris, ad Imp. & ad Clerum Constantinop. sicq; factum est, ut in re
motiorib. Ciuitatibus ex coru litteris Synodus œcumenica magnopere infama retur,

C cù ipsi episcopi, qui erant Ephesi in Synodo congregati, nihil penitus horū scirèt. Nec
his contèti, addentes prævaricationē, in gratiam Pelagianorum, qui aderant, episcopo-
rum, restituunt confirmantque Pelagianam hæresim sèpius antè damnatam, sed acci-
dit siue dolo malo, siue liberatoriū incuria, vt hæc ipsa Acta pseudosy. Ephesina ad-
mixta fuerint, cum legitima œcumenica ibidem celebrata, sensit, atque damnauit eius
modi imposturam S. Greg. Papa e collatione facta cum antiquo Codice Rom. Ecclesiæ,
in quo nihil tale repertum est.

Duodecim post diebus elapsis, nimirum decima Iul. Legati a Cœlestino Pont. missi,
tempestate diu detenti, appellunt Ephesum, quibus licet non præsentibus, satis tamen
Synodo visum est rem aggredi, quod loco ipsorum Cyrillus adeset, qui ex Cœlesti-
ni Papæ decreto vices eius gerebat. Qui, ipsa die, qua venerant, in Synodum introdu-
cti (quæ 4. Actio est) obtulerunt litteras Cœlestini, quæ primò latine recitatæ sunt,

D ob dignitatem Sedis Apostolicae, Latinè scribentis, inde Græcè redditæ, iterum lectæ
sunt, atque omnium sententia Catholicae prædicatae, & acclamationibus faustis acce-
pta. Postulantibus ijsdem Sedis Apostolicae legatis, lecta sunt Acta Synodi, quo, in-
quit Philippus presbyter unus è Legatis, iuxta Sanctissimi Papæ nostri, præsenisque
huius cœtus sententiam, & nos quoque illa nostro suffragio confirmemus, nostroque cal-
culo approbemus.

E Vndeclima Iulij, 5. Actione, conuenientes PP. Legati Sedis Apostolicae in damna-
tionem Nestorij suum calculum adiecere, quorum primo loco Philippus Presby. sen-
tentiam dixit, aliqua prælocutus, de Primatu Apostolicae Sedis, sancto approbante
Concilio. Post Philippum, Legati duo reliqui, dictis, & pronunciatis sententijs, sub-
scripsere, primoque loco Philippus presbyt. S. R. E. ante reliquos duos Legatos episco-
pos, quod & si præstant dignitate presbyteris episcopi, qui tamen proxima connexio
ne capit, Cardinales presbyteri nominantur, aliquid habent, quo interdum præfe-
rantur episcopis. Actis igitur iam contra Nestorium & Synodo œcumenica Legatorū
subscriptione munitis, scripta est epistola Synodal is ad Theodos. Imp. de confirmata
damnatione Nestorij, per Legatos, Apostolicam vicem agentes non solùm Cœlesti-
ni Rom. Pont. sed totius orbis occidentalis episcoporum, fin in quarum neutra, cum & ad Cler.
non extet memoria rerum gestarum per aduersariorum Conciliabulum, eidens est
argumentum, omnia ab eis clanculum sub silentio actitata.

Nihil intentatum reliquerunt, quo Cyrilum infamarent, quem cum scirent in A-

^a T. ca. 4.
^b to. 4. c. 1.
^c in apolog.

^d T. 4. Act.
c. 13.

Cyrillus &
Memnō, vt
hæretici dā-
nati; detesta-
bili impru-
dentia Io.
Antiocheni
& Nestoria
norum.

Eadem im-
pudentia re-
stituunt Pe-
lagianā hæ-
resim sèpi
damnatam.
Pseudosy.
Ephe. Acta,
legitima ad
mixta.

^e li. 5. ep. 14
lib. 6. ep. 31
7. ep. 47.
Damnatio
Nestorij p
Synodū co-
firmatur a
Legatis Pa-
pa.

Primatū
eccl. Rom.
probat Cō-
cil. Ephe.

ftom. 2. c. 3
CP. dū. c. 23

gyptum scripsisse de damnatione Nestorij, occurrentes his, in Aegyptum dederit litteras, quibus significarunt Cyrillum eodem animo, quo Theophilus infectatus est Io. Chrysostomum, commotum contra Nestorium, eundem, absque Pergechina dilatione, excommunicasse, quæ quidem res communio animos etiam sanctissimorum virorum, & inter alios, Isidori Pelusiota, qui ad Cyrillum eiusdem argumenti duas dedit epistolas, ^a & tertiam numero apud eum 323. ^b quod Cyrillum calumniarentur affirmare vnam tantum in Christo esse naturam, in qua epistola significauit ex plurimis, S. Athanasij sententijs liquido apparere ex duabus Christum constare naturis, Ceterum veritatem tandem edocet, alia epistola, ^c illum hortatur, ut persistet in sententia.

^a 310. &
^b 370.lib.1.
^c eiusd. 1.
lib.
^d quæ est
324.
d in Apo-
log.

Victorem quoque sanctissimum solitarium infamarunt, quod Cyrilli hostis, cum Nestorio sentiret, ex quo adueniente Ephesum, nonnulli ex Synodo, ut vnum impiorum auersarentur, indeque coactus fuerit sacrosancto iuramento, sanctis episcopis circumstantibus, contestari se nullius horum scelerum consciuum esse Cyrill. ^d

Cognitis interim, quæ Nestoriani impudenter clanculo egissent contra Cyrrilum, & Memnonem, & omnes reliquos Oecumenicæ Synodi Antifites, quinque diebus ab hac ultima Sessione, conueniunt, consulturi, quid in re tanta agendum foret. Vbi primum oblatus est querelarum libellus a Cyrillo, & Memnone, aduersus Ioannem Antiochenum, quo recitato, interlocutus magnus ille Acacius Melitenus episcopus, nullius esse penitus iuris afferuit, quæ a communicantibus cum Nestorio contra Patres Oecumenicæ Synodi, omnibus legibus repugnantibus, acta essent, tamen adhuc, benignitate Synodi, dari locum petijt, ut Iohannes auctor omnium audiretur, eumque judiciali ordine, ob eam causam esse citandum. Quod cum per tres episcopos bis factum esset, vix tandem eiusmodi a Io. per milites, eliciri respōsum: episcopus Iohannes, ait: *Nos homines, per nos gradu motos, & excommunicationis vinculis innodatos, responso non dignamur, & confessim chartas publicè affigi iussit, quibus declararetur Cyrilus episcopus Alexandrinus esse fœstræ Apollinaris hæreticus, iamque omnia de Cyrrili hæresi nunciata esse Imperatori.*

Praeterea sexta Actione sequenti die 17. Iul. collectis in vnum episcopis, Cyrillus questus de irrogata iniuria, in Apollinarem, & omnes hæreticos, anathematis intentiam tulit, nisi quamprimum ab eo recesserint: nomina autem singuloru expressit, inter quos Theodoreetus reperitur, erant omnes, num. 36. Insuper cuncta ab eis acta contra Cyrrilum, & Memnonem irrita esse duxit, & Synodalem de his omnibus ad Imp. scripsit, apud Cyr. epist. Synodica 5. Insuper & Encyclicam ad vniuersos Christi fidèles, quibus omnium episcoporum nomina qui damnati, omnium consensu, fuerat, voluit innotescere, apud Cyrril. Synodica 6. cui adiecere sex canones, haec tenus septima Actio. Post hæc verò cessatum per dies quinque a sacris comitiis, quo tempore Cyrrilum probabile est habuisse ad pop. homiliam, quæ numero est 3. cuius initium. Quæ dilectissimis in Christum sit virtus, &c. in qua insignis est ad Io. Apostrophe digna lectu, habuit tunc & homiliam illam, quæ numero est 5. quæ Sabellianismi se purgauit, quo ab eis erat insimulatus, & Pelagianos, quibus, ipsi fauebant, infectatus est.

^e tom. 2. ca.
28.
Rursum dā-
nati Pelagia-
ni.

Octaua Sessione 22. Iul. habita, ea nimurum ex causa, quod Nestoriani deciperent simplices, exhibentes illis a se scriptam nouam fidei confessionem, ueluti Nicenum symbolum, quæ oblati Synodo, atque damnata, canonem addiderunt, ut nemo subscribendam offerret aliam fidei confessionem, quam Nicenam, absque ullo additamento, grauiibus aduersus fecus facientes statutis poenis. Acta Conc. Ephes. ^e

Nona Sessione 23. Iul. ex Actis Romæ conscriptis sub Coelestino, damnata Pelagia na hæresis, & ibi nominatorum hæreticorum. Ex Synodica, ad Coelestinum, apud Cyrril. 12. De qua damnatione Prosper. in Chroñ. Congregata apud Ephesum plus ducentorum Synodo Sacerdotum, Nestorius cum omni hæresi nominis sui, & cum multis Pelagianis,

A

B

C

D

E

A Pelagianis, qui cagnati sibi dogma inuabant, damnatur. Damnata iam in Synodo hæresi Pelagiana, Cines Ephesij ardore fidei Catholicæ æstuantes, eosdem Pelagianos episcopos, populari vi, atque tumultu, protinus extra Vrbem expulerunt. Prosp. ^a

Absolutis quæ ad hæresim, & hæreticos, simulque cum eis schismaticos condemnandos, spectare uidebantur, contigit episcopos, emergentibus nouis rebus, nouis semper conuentibus, illis consulere, ut Actionum certus numerus definiri nequeat.

Inter alia tractata fuit causa suggesta a Iuuenale episcopo Ierosolymitan. qua tentabat sibi, & successoribus subripere Primate totius Palestinae; ex traditione, & ex Decreto Concilij Nicæni Ecclesiæ Cesariensi debito, plerisque episcopis in suam sententiam traductis; Cyrillus Apostolicæ Sedis locū tenens, restitit, ex Canonum præscripto, cuique ecclesiæ sua Iura conseruans, cuius rei non extat quidem mentio

B villa in Act. Ephes. Concil. sed habetur in epistola S. Leonis Papæ numero 62. ad Maxinum Antiochenum. His autem omnibus, ac potissimum, quæ ad Nestorij causam spe

ctare videbantur, penitus absolutis, S. Synodus per litteras petiti ab Imp. vt episcopis abire liceret, extant litteræ: sed & hæc, & aliae omnes Catholicorū ad Imp. & ad alios,

opera, & fraude Candidiani interceptæ fuerant, Nestorianorum solum redditis, ipso Imperatore mirante, & tantum eorum silentium suspectū habente, scribit igitur Imp.

per Palladium Magistrianum 3. kal. Aug. ne quis omnino episcoporum Epheso recedere audeat, qui Palladius traductus in partes Nestorianorum, ne sustinuit quidem Syndi litteras de fraudibus, & arrogantia Io. & collegarum, & intoleranda Comitum

C tyrannide, ad episcopis subscribi, extant apud Cyrilli Synodi 4. & Act. Ephes. ^b

Cum igitur per Palladium mittere litteras non potuissent, nec haberent per quem

C tuto posse, commentum excogitarunt, vt tum has, tum aliarum omnium exemplaria in arundinem inserta, per fidem hominem, specie mendici, mitterent, quod successit. Suas scripserant Nestoriani, plenas, de more, mendaciorum, & calumniarum, tum ad

Imp. tum ad alios. ^c

Cum autem S. Cyrill. SS. episcopos mœrentes Ephesi detineri uideret, ad eos erigendos, egregiam illam habuit concionem B. Propheta, Dauid &c. ^d Cognitis igitur fraudibus, & Tyrannide, qua Orthodoxi Epheſi premerentur, per litteras in arundine inclusas, zelo æstuantes plerique, maximè Monachorum greges, & in primis Archimandritæ, quorum præcipui erant, Comarius, Potamon, & Dalmatius, eo fiducia proueneret, vt absque metu in aulam irrumperent, omniaque Imperatori palam facerent, vniuersaliterque ciuitatem ad fidem Catholicæ defensionem commouerent. ^e

D Dalmatius dat litteras ad Concilium de rebus C P. ^f cum Imperatore, populo quo tractatis. Apud acta Ephes. ^f Iam inde ab incunre atate, &c. Contigit autem paulò post, & litteris Isidorij Pelusiotæ celeberrimi, doctrina, & sanctitate Monachi, moneri Imperatorem quanto periculo res sacrae secularibus Magistratibus crederentur, & ut ipsem Epheſum proficiseretur. ^g

Theodosius igitur his persuasus, decretis Synodi Oecumenicæ acquiescit, & ad se dandas controuersias alias obortas, secundum petitionem Orthodoxorum, permittit Oecumenicæ Synodi episcopis, ut quos velint C P. ^h mittant. Mox decreta Legatio est ad Imp. Tunc & schismatici Ireneum Comitem cum litteris legant; cuius litteris postea ad eos redditis, quid vtrique actum sit cognoscitur, licet non appareant omnino Syncera, sed calumnijs & mendacijs deprauatae. ^h

E Sed quid tandem decretum est? Deceptus Theodosius, secundum Acacij Beroensis, deliri senis, persuasionem, (qui quidem propter ingrauescentem ætatem non affuerat Concilio, sed Paulum Emeſenum suo loco miserat, qui Ioanni aduersus Orthodoxos adhæſit) sententias, aduersum se inuicem datas, statuit esse seruandas, quo usque res ipsi inter se componerent, studens ita conciliare episcopos dissidentes, mittensque sequestrem pacis Epheſum Ioannem Comitem sacrarum largitionum, ad vtrique conuentum, easdem litteras dedit, & una misit diētam Acacij epistolam.

Prima igitur die aduentus sui Epheſum, patefactis Imperatoris litteris, declarauit Nestorium, Cyrillum, atque Memnonem iure depositos, quos omnes ne diffidia maiora concitarentur, carceri quemque suo voluit mancipatos, Nestorium quidem tra-

^a de Ingratia.

Iuuenalis Hierosol. tētat usurpare Primate Pa laestinae, Cæsariæ iecl. debitum.

^b Tom. 4.c.
10. edit.
Pelt.

^c Tom. 3.
Act. Ephes.
c. 9. 10. 18.
^d Tom. 6.
Act. Ephes.
c. 12.

^e Tom. 2.c.
19. & 20. &
Cyrill. ep.
20.
^f Tom. 2.c.
24.
^g num. est
311.lib.1.

^h Tom. 3.
Act. Eph. c.
14.
Theodosius
varie dece
ptus, uexat
innocentes
Catholicos.

- a ex tom. 3. deus Candidiano Comiti, Cyrillum verò & Memnonem Iacobo itidem Comiti, quæ omnia Theodosio statim significat.^a
- A Et. Ephes. Dolentes episcopi Orthodoxi, defensores Catholicæ fidei, peruersa relatione scelestorum, ab Imperatore pessime habitos, scribunt ad Theodosium, queruntur illum deceptum, cum illi nunciatum esset, non Nestorium tantum, sed Cyrillum, & Memnonem a Synodo Oecumenica esse depositos: petunt sibi reddi Cyrillum & Memnonem, se nunquam cum Schismaticis communicatueros, scripserūt item ad Clerum CP. ^{nam} Cyrillus quoque ad Archimandritas.^b
- b to. 4. A Et. Eph. c. 14. Schismatici sibi non desunt, sed calumnijs, & mendacijs laborant, vt Nestorius damnatione irritata, restituatur, vt qui a Cyrillo hæretico damnatus sit. Sed quod Catholicos peius habuit, id fuit, quod Ioannes Comes mentitus est Imperatori, vniuersam Oecumenicam Synodū astensam fuisse in damnationem Cyrilli, adeò vt iam de loco, in quem deportandus esset, consuleretur. Ex Cyrillo.^c
- c epi. 22. ad cler. & pop. CP. ^{num} Ioannes Comes reuersurus, venditaturus se Imperatori de rebus ritè gestis, ne per Episcopos redargui posset, obseruari diligenter iussit, ne quis, quid scriberet: & scriptum est tamen clanculum ad Clerum CP. ^{num} & breue commonitorium misum de aduersis, quæ paterentur obsessi, quibus cognitis, CP. ^{li} plures, ad Synodi patres litteræ consolatorię commearunt, eorum, qui tremuere pro Synodo, precibus & lacrymis apud Deum, & apud Imperatorem agebant, quæ extat in Actis Ephes. ^d Interea Acacius ille magnus Melitensis Episcopus, his angustijs consternatam sanctam Synodū Ephesinam conspiciens, diuino afflatus spiritu, plenam coram Patribus habuit concionem, in qua breui pacem affore vaticinatus, omnes reuiuiscere, sumere animos, eri gereque languentes vires hortatur. ^e Prid. kal. Sept. celebrata illa est A Etio, in qua ob lato libello a Regino Episcopo Constantiæ Cypri, conquerente de Ioanne Antioch. tentante vindicare sibi alienas Ecclesiæ, statutum est, vt pristinus serueretur usus: nec Io. inuadat alienas ecclesiæ. f Interim autem dum barbarico more, Catholicæ fides, cum suis defensoribus, Ephesi a Comitibus Imperatoris dirè exagitatur, non sine ali qua ipsius quoque culpa; Romanus exercitus in Africa, Deo. vt ore, justè agente, a barbaris vincitur, trucidatur, paucis fuga lapsis, reliquis captiuis ductis. porro rem gestam, grandi volumine dignam, Procopius his paucis absoluit. Interea CP. ^{li} Romæ que exercitus adueniente cum Aspare Duce, spiritum assumentes, acriter resistere coe perunt: verum, non melior priore, fortuna successit. Viæ ad vnum omnes, alius, alio, fugam arripuere, Aspar CP. ^{lim} vnde venerat: Bonifacius Romam profectus, se se Placidæ, ex his, quorum culpa vacabat, reconciliavit, eadem ferè Prosp. & Diacon. ^g
- g Miseell. lib. 14. Tunc illud accedit, quod narrat Procopius de Marciano Domesticorum Comite, (qui postea Theodosio successit) quod dormienti forte inter alios captiuos, aquilam passis alis supra eius caput cum Geusericus conspexisset, portentum tacitè notans, vocatum ad se iure iurandoque obligatum, sibi amicum fore, neque ullo modo contra Vandalo venturum, dimisisse redire CP. ^{im}.
- h tom. 4. c. Imperator igitur acerrimo illo Orthodoxorum libello expergefactus, & amissi in Africa exercitus nuncio perterrefactus, meliora tandem consilia inicit, vt septem ab utraque parte CP. ^{lim} mitterentur ^h commonitorium illis datum extat.ⁱ
22. i to. 4. c. 19. Vbi autem Legati Epheso recessissent, mandato Theodosij iussus est Nestorius recedere Epheso, & quo vellet, pergere, nulla amplius spe reuertendi ad Sedem CP. ^{nam} è qua justè depositus fuit; Legatos quidem Catholicorum CP. ^{lim} adire, & extra Vrbem manere iussit: Schismaticorum verò Chalcedone subsistere, magnopere illis frequentibus, & quiritantibus. Cyrillus merito quæstus est, quod profectis CP. ^{lim} qui eius scripta, vt hæretica essent impugnaturi, (& in primis Io. Antiocheno, schismaticorum coriphœ,) ipse interim Ephesi, sub custodia detineretur, nec ociosè tamè egit, nam, ad illa sua 12. capitula, explanationem adiecit, licet illa iam ante a Rom. Ecclesia & ab Oecumenica Ephesina Synodo comprobata fuissent. Sed & tunc temporis Theodorus Episcopus Ancyra, vt testatur Gennad. ^k cum itidem Ephesi motaretur, scripsit aduersus Nestorium librum redargutionis, & confutationis, vt ait, Dialectica quidem arte ordinatum, sed auctoritate sacrarum scripturarum detextum; multis enim

A nim allertionibus vsus est, antequam scripturarum testimonia poneret.

Theodosius tandem studio & opera Pulcheri^e sororis Augustæ, vt colligitur ex epistolis B.Papæ Leonis, ^a euigilauit, & de seruitute Nestorianorum Comitum erexit, serio coepit fauere Catholicis, Legatis Oecumenicae Synodi intra Vrbem euocatis, aduersarijs ad propria redire, præceptis, & Actis ab eis aduersus Cyrillum, & Me minonem, vniuersamque Synodum, vt vanis penitus aboleri iussis. Qui tamen supplicibus libellis identidem repetitis, & querelis ingeminatis, obtinent, ut CP.^{lum} accedentes cum legatis Synodi Oecumenica conflictarentur de duodecim Cyrilli capitibus, quæ ipsi esse hæretica adeò proclamarent. Quinto demum congressu coram se habito, Imperator, cum amplius impij detegerentur, & impietatis defensores, eos dimisit, & reuerti iussit ad propria, cum illi ad suos desperatione vieti, sed semper ob-

B stinationes in perfidia, postremas illas dedere litteras, quæ extant apud Acta. b Habantur, & litteræ Theodorei, eodem ferine tempore Chalcedone datae, ad Alexandru Hierapolit. Episcopum, quibus se aperit coniuratissimum Cyrilli hostem, & Nestorij patronum, qui etiam periculo lapidationis proposito non est veritus Chalcedone cōcionari, & CP.^{li} Nestorianos ad se pertrahere, cuius vna earum, homilia, apud Cyrilli apolog. afferuata, fidem facit, dum in ea sic ait. *Terrribiles Propontidis fluctus transire ausi estis, ut nostram audiretis vocem, quam vestri Pastoris vocis effigiem putatis, ne-pe Nestorij, &c.* vbi palam in Orthodoxos inuehitur, & Nestorianismū prædicat, dū illis obijcit, quod vnam ponant tantum naturam in Christo, & ipse ponit aperte in eo duas personas. Vide eorum calumnias apud Acta Ephes. c

C Dmissi tandem ab Imp. Legati Schismaticæ, & hæreticæ factiōnis, abire iussi sunt ad Ecclesiā, Nestorij quidem damnatione vim obtinente, non ita tamen Ioannis, & collegarum, ne cum illo totius Syriae Episcopi à Catholica Ecclesia alienarentur, spe pacis redintegrandæ, quæ anno sequenti confecta est. Atque hunc tandem finem accepit hæreticorum, & schismaticorum tactiosus rebellio, quæ ad quinque ferè mensium spatium vehementissimè contrarijs fluctibus exagitauit Ecclesiā.

D Quarto mense post Nestorij damnationem. n. 8. die Nouembr. mandato Theodosij, Legati Oecumenica Synodi ordinatur Episcopum Ecclesiæ CP.^{na} Maximianum, vita quidem Monachum, ordine vero presbyterum. Socr. ^d Liberat. Diaç. ^e Acta quædam Ephesina, nam editio Pelt. in hoc quidem minus probatur. f De cuius creatione extant litteræ Cyrilli ad Legatos, & ipsius Maximiani ad Cyrillum, & Cyrilli ad ipsum g & apud Cyril. h De tanta victoria per Cœlestinum, & Cyrillum aduersus impietatem obtenta, sic Prosper. i Per Cœlestinum omnes Orientales Ecclesiæ gemina peste purgata sunt, quæ ad Cyrillo Alexandrina Vrbis Antistiti, glorioſiſſimo Catholicæ fiduci defensori, ad execrandam Nestorianam impietatem, Apostolico auxiliatus est gladio: quo etiam Pelagiani, dum cognitio confederanur erroribus, iterum prosternerentur. Quæ minimè ignorantis ipsi PP. qui Ephesi conuenerant, necnon Maximianus recens creatus Episcopus, atque etiam Theodos. Imp. legationem ad ipsum miserunt eidem gratulantes de prostrata cum auctore, hærefi Nestoriana. Tunc & ad ditamentum illud accepisse creditur Angelica salutatio, S A N C T A M A R I A M A T E R D E I O R A P R O N O B I S &c. Sed & Pulcheria Augusta Virgo sanctissima excitauit amplissimum tantæ victoriæ monumentum, veluti triumphalem forniciem, erigens, nimirum, sub nomine Dei Genitricis Mariæ, augustissimum templum, in Blachernis, iuxta mare. Atque factum est diauno afflante spiritu, vt quāuis frequens vbiique esset cultus Sanctissimæ Dei Matris, posteā tamē frequentior, & celebrior esset, vixque teperī retur, qui absque titulo Dei genitricis nominaret eam dem Mariam. Adiecit autem ad hæc omnia Theodosius, vt Irenæum Comitem, ob studium erga Nestorium impensum aduersus Catholicam fidem, exauctoraret, & parem quoque irrogatam poenam in Candidianum, Palladium, & Ioannem, qui adeò de Ephesinis Episcopis malè meriti essent, & mendacijs ludificassent Imperatorem, credibile est.

E Sed quid interea filij tenebrarum? Nestorius quidem tempus sibi ad penitentia concessum impedit confundandæ Catholicae doctrinæ, ab Oecumenica Synodo com-

¹ 39. & 45.

b tom. 3. c.
10. i appédi.
& in apol.
Cyrilli.

c tom. 3. e.
13. edi. Pel.

d lib. 7. c. 36
e Breu. c. 7.
f tom. 5. c.
ii.
g tom. 4. c.
24. & 25.
h 24. ep. &
post apolo.
i cōtra Col.
lat.

Quando ad
ditum falu-
tationi An-
gelice.

probata. Theodoretus impugnandis duodecim capitulo bus Cyrilli, & commouendis, per litteras, Italię, magni nominis Episcopis, Mediolanense, Aquileiense, Ravennate intendit, vt constat ex eiusmet epistola a ad Dominum Antiochenum, a quibus credibile est, se dignum tulisse responsum: nam si quid iij in Cyrrillum rescripsissent, quā opere se de eo iāctasset?

A. ndreas quoque (qui a Ioanne Antiocheno pro mercede impietatis, ex Monacho CP. no factus est Episcopus Samosatenus, & a Theodoreto plurimum laudatur) b nomine Orientalium, quo maioris ponderis haberetur, in eadē capita contra Cyrilum scripsit. De utroque Cyrillus meminit in admonitione ad Eulogium data c quorum omnium molitiones contrarijs scriptis disiecit; contra Orientales scribens Apologeticum, Contra Theodoretum verò Commentarin ad Enoptium. d

Transeuntes ad Occidentem, ne ipsum quidem ab hæreticis quietum, cum Galliæ quidam presbyteri, de quibus supra dictum est, vt & de obiectis a S. Prospero aduersus eos scriptis libris, doctrinam S. Augustini calumniare non desisterent, ipse cū collega Hilario Arelatensi ad Pont. Rom. Cœlestinum proficiscuntur, vt eiusmodi nigatoribus ora, quod par erat, obstruerent. Cœlestinus igitur, qui haud pridem ad dubitationes aliquas, litteris Tuentij episcopi consultus, plenissime scripsiterat, putans illa sufficere potuisse, cum modo rursus presbyteros obstepere, relatione Prosperi, & Hilarij, perceperisset; ad episcopos, in quorum illi ecclesijs presbyterio fungebantur, scripsit epistolam, e redarguens in primis eos, quod finiant, ipsiſ tacentibus, in ecclesia loqui presbyteros; cum, absque episcopo, nihil illis conceitum sit de doctrina præsumere, & post multa, de S. Augustino, cuius doctrina ab illis in suspicionem hæresis temere adducebatur, hæc ait. *Augustinum sancta recordationis virum pro vita sua, atque meritis in nostra communione semper habuimus, neque unquam hunc falsa suspicionis saltē rumor aspersit, quem tanta scientia olim fuisse meminimus, vt inter magistros optimos, etiam ante, a meis decessoribus habereinr.* Bene ergo de eo omnes in commune senserunt, ripore, qui vbiq[ue] cunctis, & amori sicut, & honori, Vnde resistatur talibus, quos male crescere videmus. Nefas est hac pati religiosas animas, quarum afflictione (quia membra nostra sunt) nos quoque conuenit macerari; quamvis maneat hos beatitudi promissa, quicunque probantur propter insiniam persecutio- nem sustinere, &c. Iunguntur epistolæ capita quædam aduersus Pelagianos errores, ab Apostolica Sede olim, & ab Africanis decreta Concilijs, quibus deberent insister, qui sub Catholicō nomine, licet Pelagium, atque Cœlestium anathemate condenmarent, eorum tamen defendere conarentur errores, a Prospero, vt profiteri videatur, collecta.

Sed & illa notanda sunt, inculcata ab eodem auctore, Pelagianas hæreses traditionibus Apostolicis confutari. De eadem Cœlestini epistola meminit Prosp. f & post recitatum Cœlestini de S. Augustino elogium, subdit. *Contra istam clarissimam laudatoris tubam, contra istam sacratissimi testimonij dignitatem, audet quisquam maligna interpretationis murmur emittere? &c.* Quam Cœlestini epistolam laudat etiam Vincentius Lerinenſis, alius omnino ab eo Vincentio presbytero, qui B. Augustini scripta carpebat, de quo Gennad. g & de Lerinenſi, item alibi. h

Inter alios verò Aquitania Episcopos presbyteros Pelagijs fuligine denigratos, quos Cœlestinus sua epistola infestatus est, fuit Seuerus Sulpicius, ille discipulus, & scriptor Vitæ S. Martini, & S. Paulino Episcopo amicitia coniunctissimus; de quo hæc Gennad. eius æqualis. i *Severus presbyter, cognomeno Sulpicius vir genere, & literis nolulis, & paupertatis, & humilitatis amore conspicuus, & in fine, post enumeratas eius lucubrationes, ista addit.* Hic in senectute sua a Pelagianis deceptus, & agnoscentes loquacitatis culpari, silentium, usque ad mortem tenuit, vt peccatum quod loquendo coniraxeras, tacendo penitus emendareret: quem credibile est hoc resipuisse tempore, quo per celebris ista, de qua est sermo, Cœlestini epistola aduersus Pelagianos, ad eiusdem Provinciæ episcopos, ipsi innotuit, ex qua deuium se sentiens ab ecclesia Catholica, in viam redijt.

Hunc cum Gennadius illius Gentilis & æqualis, non nisi presbyterum nominet,

& in

A & in eo ordine pœnitentem dicat esse defunctum, & Honorius item retexens catalogum clarorum virorum, presbyterum tantum vocet, & nullus antiquorum episcopū vocet, oportet diuersum esse ab eo, quem dicunt episcopum Bituricensem. In martyrologio tamen extant duo Sulpitij episcopi Bituricenses, quorum alter cognomento Pius, alter Seuerus dicitur, qui hic non videtur esse posse.

Qui hoc saeculo illustrauit Sedem Bituricensem, fuit S. Simplicius, arbitrio Sidonij Apollinaris creatus episcopus, de quo ad Euphronium, & Perpetuum sanctos episcopos, a extant Sydonij epistole.

a ep. 8. & 9.

Palladius, Græcus genere, is, qui Diaconus S. R. E. scripsisse reperitur sub Zosimo lib. 7. Papa res gestas. S. Io. Chrysostomi, in dialogo, alterius Palladij episcopi Helenopolis,

B cum Theodoro, itidem Diacono R. E. quique a Trithemio inter scriptores ecclesiasticos numeratur; cui, præter Dialogum illum, librum contra Pelagianos, & homiliarum librum unum, & ad Cœlestium epistolarum librum unum, & alia, Græco sermone cō-

Palladius

Scotorum

Apostolus.

posita, tribuit, is, inquam, Palladius esse creditur, qui ante biennium in Britanniam Legatus a Cœlestino misus, Scotos ad fidem conuerterit, & hoc anno eorum primus episcopus a Cœlestino ordinatus, & ad eos remissus, ex munere Apostolico illi iniuncto, consecutus est, vt Apostolus Scotorum fuerit nuncupatus. Prosper. Antiquorem

tamen sibi vendicant Scotorum Christianitatem, qui hoc saeculo res eorum sunt prosecuti, nempe a tempore Victoris Papæ, quod ita intelligendum videtur, ita tum ad Christum adductos, ut plurimi superearent infideles, barbarico eo modo viuentes, de quo S. Hieronym. b Certè quidem Christianitatem aliquam in Scotia, tempore ipsius

b 2. contra

Hieronymi oportuit extitisse, ex qua, & qui Pelagiuni sectati fuerint libr. i. præfat. in Iouin.

C Hieremiam, & lib. 3. Antiquitati eorum Christianitatem videtur fauere Tertullia nus aduersa. Iud. c. dum ait. Britanorum inaccessa Romanis loca, Christo vero subdita. Ea verò loca Romanis inaccessa, Scotti fuisse videntur. Nauigasse quoque ad Hibernos, &

c cap. 7.

illuc Euangelium prædiisse mandato eiusdem Cœlestini Rom. Pont. sed cito morte subductum, Probus scribit, qui res gestas S. Patricij, qui illi in prædicationis munere

successit, conscripsit.

Porro S. Patricius Scotus genere, natus ex S. Martini Turonenſis episcopi sorore, ab eo clericus ordinatus, quadriennium sub eius institutione transegit; Inde a S. Ger-

S. Patritius

Hibernorū

Apostolus.

mano Antifiodorensi episcopo sacris literis imbutus. Vocatus vero a Deo ad Hibernorum conuersionem non prius illuc se contulit, quam Romanum ad Cœlestium Papā acceperit, accepturus ab Apostolica Sede, ad eius gentis conuersionem, Apostolatū, vt ait Sigebertus; nam Probus, ait, eum ab Amatore episcopo ordinatum Scotorum

D episcopum. Quæ cum sub Cœlestino acciderint, oportet dicere hoc extremo anno, vel initio sequentis contigisse, cum mense Martio defunctus sit.

S. PAULINVS NOLANVS EPISCOVS nobilitate, doctrina, eloquentia, amicitia clarissimorum, & sanctissimorum virorum suorum etatis clarissimus, vt qui ab omnibus, elogis fuerit ornatus a S. Hieronymo quidem in Oriente, a S. Ambroſio in Italia, a S. Augustino in Africa, a Prospero, & Eucherio in Gallijs; sed in primis contemptu mundi, & Monastica exercitatione, & omnis generis sanctitate illustratus, migrat in coelum 10. Kal. Iul. anno etatis duo deoctogesimo. Vranus in eius vita. d

S. Paulini

Nolani obi

tus.

d apud Sur.

22. Iun.

E Quomodo autem conuenire possit, S. Paulinum sese ob sidem dedisse pro filio Vindue Regi Vuandalorum in Africa, & post eius obitum remeasse Nolam, ac deinde defunctum; cum constet, qui in Africa regnauit primum, Gensericum, propagante vitam, capita Carthaginem, annis 37. ex Victore, & sic peruenisse usq; ad annum Domini 476. vt oportuerit Paulinum adhuc ultra 45. annos vixisse, dicendum est non esse intelligendum de Genserico, qui in regno confenuit, sed de Gunthario fratre ipsius, Godigisili filio, quem cum fratre Genserico, atque Vuandalis transisse in Africam, Procopius Paul. Diac. & alij affirman, eumque dolo Genserici, è medio, morte sublatum, huius enim interitum serpentum obuenturum potuit prædictissime S. Paulinus, captiuos autem illos ex Capanæoris in Africâ abductos, non bello aliquo, sed Vuandalicæ classis inuasione, qua potentem fuisse Gensericu, & ea plures regiones infestasse, tradit Vict.

Quæ extant ipsius epistolæ, & carmina, amicorum studio conseruata sunt, nam cum se totum Christo addixit, professione Monastica, nihil amplius scripsit, ut ederet.

Christi Annus Cœlestini Pap. Theodosij 25. Impp. Aetio, & Co. 432. 9. Valentianus 8. & Valerius.

Cœlestini
Papæ pbit.
a cap. 54.

bep. ad Car.
M. Imp.

c cap. 54.
d adu. hær.
c vlt.

e to. 5. Cōc.
Ephes. c. 3.
& 10. Cy.
ep. ad Dyna.
tum.

f Vit. SS.
PP. c. 26.
Stylitæ in
solitudine
cura eccl.

Aceptis Cœlestinus litteris a S. Synodo, de impij Nestorij deiectione, Maximiani verò promotione; necnon a Theodosio Imperatore, & Maximiano episcopo CP.º ad Natalem Domini per Ioannem presbyteram, & Epictetum Diaconum, Legatos; magno perfusus gudio, ad Resurrectionem Domini Mense Martij, eos remisit, cum litteris Encyclicis quidem ad episcopos, qui Ephesi ad Synodum conuererant, alijs ad Theodosium Imp. ad Maximianum recens ordinatum, ad Clerum, & pop. CP.º quibus gratulatur de impietate Nestorij prostrata; monet de Nestorio longius ablegando, docet, horatatur, omne denique præstat boni munus Pastoris; nec diu post, ranti zeli, sollicitudinis & laborum, pro Catholica fide tuenda, præmia percepturus, 8. Id. Aprilis migrat ex hac vita; cum sedisset annos octo, menses quinque, & dies tres. Recensetur Gennadio inter ecclesiasticos scriptores, a de quo ait. *Cœlestinus Urbis Romæ episcopus decreta Synodi aduersus supradictum Nestorium dictavit, habitum volumen describens, ad Orientis, & Occidentis ecclesias dedit, confirmans, duabus in Christo manentibus perfecte naturis, unam filij Dei credendam esse personam. In lib. de Ro. Pôt. Hic multa constituta fecit, & cōstruxi, ut psalmi David 150. ante sacrificium pallerentur, antiphonam ex omnibus; quod antea non fiebat, sed tanum epis- tola Pauli recitabantur, & S. Euangelium. Hic fecit basilicam Iulij, &c.*

De tertio S. Concilio S. Cœlestinus Papa proprium suum Coemeterium picturis decorauit. Hadr. Papa.º eius tempore Ecclesiam S. Sabinæ extructa in Auentino a Petro Illyrico, vetus Inscriptio, Sixti P. ann. 1.

Sixtus Romanus Sexto kal. Maij, cum vacasset episcopatus dies 20. an. 21. creatur Rom. Pont. Prosp. Marcellin.

Sixti Papæ I.

Decreta in Ephesina Synodo statim decreto firmat: Nestorium ad poenitentiam, hortatur, & prouocat: Ioannem Antiochenum Episcopum ad damnandos Nestorij errores & nouitates, & tenendam Patrum fidei vetustatem inuitat, Ex Cyrillo ad Acacium Melitenum episcopum. Gennad. c. 54. & Lerinenfis. d

Theodosius quoque, de consilio Maximiani CP.º, si episcopi, & aliorum orthodoxorum episcoporum, viuente adhuc Cœlestino, grauissimis litteris hortatus est Io. Antiochi episcopum ad reconciliationem cum Cyrillo Alexandrino episcopo, euocas vtrique Nicomediam, vnde non sint ante discedere permittendi, quam inter se ferio conuenient: & priuatim alijs litteris Ioāni suadens, vt damnet Nestorium. Legatio commissa est Aristolao viro integro, & prudenti, Tribuno, & Notario, adhibiti quoque ab Imp. sequestres pacis apud Io. Acacius Berroænus, & Simeū Stilites Anachoreta, ad quos & alias aliarum prouinciarū episcopos, & solitarios litteras dedit. e In qua Theodosij epistola, illa verba maximè obseruanda. *Vosque probutas Rom. religionis sacerdoties esse, manifesto arguento declarare, quo certius vera distinguitur religio a falsa, quam nomine, Catholica, quam singuli ferè hæretici ad se trahunt.*

Simeon porro, licet super columnam, in solitudine, vitam parem cœlitibus in terra duceret, tamen curam Ecclesie Dei minime abiecit. Theodoretus enim, qui testis oculatus esse potuit, *Hac quidem, inquit, omnia faciebat, neque SS. Scripturarum curam abiecit, & prouidentiam: aliquando quidem pugnans aduersus Gentilium impietatem, aliquando frangens Iudeorum audaciam, aliquando aniem fugans, & profugans turbas hæresicorum, aliquando de his scribens ad Imp. aliquando Presides & Magistratus ad*

A ad diuinum incuans zelum, aliquando etiam ipsis ecclesiis Pastoribus, maorem gregis curam gerere præcipiens. hæc, & alia Theodoret. qui in eo, quod dicit de Iudæis, videtur ob oculos habuisse, quod scribit Euagr. *Virtus porro diuina gratia, inquit, tam penitus in istius infedit animo, ut ad Imp. Theodos. per legem, iubente, ut Iudeis Antiochiam incolentibus ipsorum Synagoge, quas ante Christiani illis abfusserent, redde-rentur, adeò liberè scripserit, adeoque acriter, propterea cum increparit (solum namque suum Imp. Deum natus est) ut Imp. Theodos. quo Christianorum satisfaceret voluntati, sua mandata renocaret; Prefectumque qui ipsum de Iudaorum Synagogis reddendis, docuerat, abdicaret magistratus, utque Sanctissimum atq; cœlestem orare martyrem, ut nominatum pro ipso Deum obsecraret, obtestareturque atque sua ipsum impartiret benedictione.*

B Porro magni huius Simeonis nomen ob eius mirificas virtutes, ingentiaque miracula non in Oriente solum, ubi degebat, sed in Occidente quoque fuisse per celebre, & ad eum ab extremis usque orbis oris homines confluxisse, & Romæ in officinariis omnium vestibulis, & porticibus ei positas fuisse imagines, ut inde sibi præsidium, & tutelam pararent, testatur idem Theodoretus.

C Redeuntes ad Io. episcopum Antiochen. Is, vt accepit legationem cum Imperatoris litteris, vocatis episcopis, quibus ante usus fuerat comministris aduersus Cyrilum, & Acaciu[m] Berhoen[si], in commune statuunt, præcauendū, ne Io. Nicomediam ad dicendam causam conueniat. Ratam habendam esse damnationem hæresis Nestorianæ, cum ipso Nestorio, sicque redintegranda esse communionem cum Rom. Pont. atque Cyrillo Alexandrino omniq[ue] simul ecclesia Catholica. Quæ omnia rata habes Aristolaus Legatus, nullum amplius de proficiscendo Nicomediam Io. negotium facessuit. Io. igitur, ex Synodo tunc Antiochiae habita, de damnatione Nestorij, & eius hæresi dedit epistolam ad Sextum Rom. Pont.^b

D Ad Cyrillum porro pertentandum, de damnandi capitulis suis, Paulum Emesenu[m] episcopum Legatum mittunt, qui cum id nullo modo impetrare posset, dat litteras Ioannis, in quibus mandauimus, inquit illi, ut personam nostram sustinens, pro nobis ea tractet, unaque vobis cum constitutus, quæ ad pacem faciunt; id quod huius Legationis caput est; simulque pietatis tua exhibeat expositionem de Domini Notri Iesu Christi incarnatione concorditer a nobis editam, &c. qua confessione edita, subiuncta est probatio damnationis Nestorij, & electionis Maximiani. Rem autem totam, ut gesta est, exposuit Cyrillus, epistola sua, & ex eiusdem Pauli scriptis appareret, quæ extant in Actis Ephes. Sic igitur, absque capitulorum suorum damnatione, cuncta arbitrio Cyilli gesta sunt, quantumuis qui fauerant Nestorio, multa mendacia spargerent in vulgus, quorum Nestorianorum Strophas, qui videre vult, legat epistolam, quæ fertur Ib[us] ad Marim Persam apud Concil. Chalcedon.^c

E At in litteris vltro citroque datis, ut in re maximi momenti consultanda, integer annus esse videtur insimptus, antequam Paulus Legatus Orientalium, firmata concordia ad communicationem integrum in ecclesia admitteretur. Quod verò non consueissent, more maiorum publice excommunicati, admitti ad communionem absque relatione ad populum facta, retulisse videtur Cyrillus per breui illa concione, in Nativitate S. Io. Baptistæ habita, in qua sic ait. *Quæ autem scripsit ad me, Deo amans-simus, & Reuerendissimus episcopus Antiochiae Ioannes, quæ uero ad eum rescripsit, Deo fauente, audiens. Admisso tandem Paulo Emeseno episcopo a Cyrillo in ecclesia ad Synaxim, datum est etiam ei habere sermonem ad populum, ad cuius verba illa, PEPPERIT ITAQVE DEIPARA EMMANVELEM, populus acclamauit: Ecce fides eadem est, donum Dei, Cyrille Orthodoxe: hoc audire cupiebamus. Qui non ita loquitur anathema sit. cumque, & idem Paulus, paulo inferius, duas perfectas naturas in Christo uno professus esset, vnam scilicet personam affirmans, rursum pop. acclamauit: Recte seni Orthodoxe episcope, dignus ad dignum: Christiani dicunt, donum Dei, Cyrille Orthodoxe, & persistans in eodem argumento, ex magno populi concurso coactus est abrumpere sermonem, quem ad vesperam repetiuit, atque deum finem imponens, populum ad audiendum Cyrillum inuitauit, qui post Paulum, suggestum*

a lib. I. c. 13

Ingenis fa-ma S. Sy-meonis Sty-litæ.

b extat Act. Ephes. to. 5. c. 17.

c ad Dyna. quæ est 38. d to. 5. ca. 4. edit. Pelt. e Act. 10.

Publicè ex-com. nō ad-mittebatur ad commu-nabique rela-tione ad po-pul. facta. Pop. Alex. acclamat Paulo Dei-param præ-dicant.

conscendens, per breuem, eodem argumento, habuit orationem, qua ea, quæ a Paulo A
fuissent dicta, probauit. Sic igitur, ingenti cum laetitia, stabilita pace ecclesiæ, Paulus
a tom. 5. c.
6. & Cyril.
epist. 28.
b extat in
v. Synod.
A&t. 5.
c 122.

rediens attulit secum litteras ad ipsum Io. Antioch. Episcopum.^a
Quod ad Theodoretum attinet, et si subscripterit fidei formulæ a Cyrillo præscri-
ptæ, coluit tamen etiam aliquamdiu Nestorij amicitiam, quod indicat epistola, post
unionem conscripta.^b perseverasse etiam in similitate cum Cyrillo, epistola ad Do-
mnum Antiochenum, c indicat. Viæt tandem humanitate Cyrilli, qui sua deince-
ps scripta ad Io. Antiochenum, & alios Syriæ Episcopos examinanda misit, illi recon-
ciliatus est, ut appareat ex epistola ad Diocorum nu. 83. in qua dicit se ab eo litteras
aceperisse, & dedisse, & de libris eius contra Julianum scriptis, ait, *quos cum legissimus
hominem sumus admirari, & scripsimus ad Cyrrillum bo. mem. qui iterum nobis rescri-
psit, & nos diligentes, ac benevolos, suo testimonio, declarauit, quæ litteræ apud nos ser-
uantur.*

Iudæi veter-
ratoris fa-
ctum.
d lib. 7. cap.
36.

Eodem ferè tempore Iudæus quidam veterator in Creta, (nisi Dæmon hominis
specie) Moysen se simulans, Iudæis persuasit, omnia sua, ut dimitterent, velle se eos
in terram promissionis, per mare, siccō vestigio, perducere, dicta die conueniunt ad
Promontorium, ex eo se in mare præcipitare iubet, quod cum aliqui fecissent, nisi pi-
scatorum, qui forte aderant auxilio seruati fuissent, plane essent suffocati, fraude co-
gnita, veteratore non inuento, resipiscunt, & plurimi ad fidem adducuntur. Socr. d
alij.

Gallicani
Episcopi
frequenter
appellat ad
Sedē Apo-
stolicam.
e lib. 2. c. 1.
& lib. 10. c.
31.
fep. 89. ad
episc. Vien.
Prou.

Hoc ipso anno S. Brictius, Turonensis Episcopus, oppressus aduersariorum calu-
mnijs (quas passurum decessor suus S. Martinus illi prædicterat) ad Roin. Sedis Pont.
Sede pulsus, appellat, a quo tandem, post septennium, restituitur, duobus interim in-
truis Episcopis extinctis. Turon. de Gest. Francorum. e Gallicanos quidem Episco-
pos solitos frequentissime appellare ad Apostolicam Sedem, docet S. Leo. f

His item Consulibus (inquit Prosper) totius orbis pace, & consensione mirabili,
Bonifacius Comes ab Africa ad Italiam peruenit, & ad Vrbem, accepta Magistri mi-
litum dignitate; qui cum resistentem Aetium prælio superasset, paucos post dies, mor-
bo extinctus est. Aetius verò, cum deposita potestate in agro suo degeret, ibi eum qui-
dam inimicus eius opprimere cum tentasset, profugus ad Vrbem, & illinc ad Dalmatiam, deinde ad Hunnos in Pannoniam peruenit, quorum amicitia, auxilioque vsus,
pacem Principum interpellatae potestatis obtinuit. Longè aliter Marcellin. & Dia-

Bonifacij
Com. obit^d
Hoc item Domini anno ex hac vita migrasse ponitur S. Io. Rauennæ Episcopus
cuius præclara est memoria inter SS. Rauennates Antistites. Quod verò fertur ad
hunc ipsum datum Valentiniani Rescriptum, quo illi Ecclesiæ conceditur, ut sit Archiepiscopatus, & ut ipsius Ecclesiæ Antistites vtantur pallio, tam est manifestè ine-
ptum, & falsum, ut refutatione non sit opus, non enim hæc Imperatorum sunt, sed
vnius Rom. Pont. D

Christi Ann. Sixti Pap. Theodosij 26. Imp. Theodos. 14.^m & Cos.
433. 2. Valentiniani 9. & Anicio Maximo

Stabilita pace inter Io. Antiochenum, & Cyrrillum Alexandrinum, rursum hostis E
g in Breu.
c. 7.
Fraudes ha-
reticorum.
hei^o est 29.
tom. 5. cap.
9. A&t. Eph.

pacis eam turbare aggreditur, caluminiantibus quidem aliquibus de parte Ioan-
nis, non recipiendum fuisse Cyrrillum absque damnatione capitulorum. Ex parte ue-
rò Cyrilli aliquibus in eum commotis, quod inquis conditionibus communicasset
cum Orientalibus. Liber. Diac. g Sed & detestabilis audacia Nestorianorum vulga-
uit, confictas epistolas, Cyrilli quidem nomine, cantantis palinodiam eorum quæ E-
pheci gesta essent: Philippi verò vnius Legatorum Sedis Apostolicæ, significantis,
Sixtum Rom. Pont. ægro animo tulisse damnationem Nestorij, quibus temerè credi-
tis, magna commotio, & perturbatio orta est, quam ut sedaret Cyrrillus, ad diuersos
scribit epistolas, illatas diluens calumnias, ad Acacium Melitenum^h ad successum

A Diocæfærae, in Iſauria, Episcopum, (in fine lib. Cyrilli de Incarn. Vnigen.) ad Valerianum Iconij, Inter Acta Concil. Ephes. a Sed & ad Dynatum Episcopum Nicopolis Epiri, & ad Eulogium Apocrisarium suum, quæ est epift. 30. denique euulgat Sixti Papæ epiftolam ad se scriptam, maximè probantis Nestorij damnationem, quibus omnibus & fe, & Io. & Orientales ab impositis calumnijs purgauit; & qua caue re deberent, admonuit. Qui verò per id tempus, nec Cyrillo adhærerent, nec cum Ioāne conuenirent, Acephalos nouam feftam extitiflē putauit Liberatus b tamen verifi milius est, eos non nisi post Concilium Chalcedonense extitiflē, vt inter alios, ait Leontius de feftis. Aliam etiam dedit idem Sixtus, eodem tempore epiftolam, de eadem re, ad Io. Antiochen. in qua, inter cetera, hæc præclara leguntur verba, • *B E A T V S P E T R V S A P O S T O L V S I N S V C C E S S O R I B V S S V I S,* quod accepit, hoc tradidit. *Quis ab eius se velit separare doctrina, quem ipse inter Apostolos primum Magister edocuit? non hunc auditus per alterum, non sermo lectus instruxit: doctus est cum alijs ore doctoris: non scriptura, non scriptorum passus est quaestio nem, absolutam, & simplicem fidem, & qua controversiam non haberet, accepit; quam utique meditari semper, & in qua manere debemus, vt sensu puro, sequentes Apostolos inter Apostolicos esse mereamur. Non parum nobis oneris, non laboris incumbit, ut Ecclesia Domini macula desit, & ruga.*

a to. 6.c. 17

b c. 9.

B c cap. 9. *Quod accepit, hoc tradidit. Quis ab eius se velit separare doctrina, quem ipse inter Apostolos primum Magister edocuit? non hunc auditus per alterum, non sermo lectus instruxit: doctus est cum alijs ore doctoris: non scriptura, non scriptorum passus est quaestio nem, absolutam, & simplicem fidem, & qua controversiam non haberet, accepit; quam utique meditari semper, & in qua manere debemus, vt sensu puro, sequentes Apostolos inter Apostolicos esse mereamur. Non parum nobis oneris, non laboris incumbit, ut Ecclesia Domini macula desit, & ruga.*

C Dūc (ait Liberatus Diac.) c & Eutropius Ptolemaidis Pétapoleos regionis Episcopus, accipiens exemplar litteratum Theodoreti, qui scripserat contra duodecim capitula Cyrilli, direxit illud Cyrillo; qui gratissime illud accipiens, fecit expositionem capitulorum suorum, & ad interpretationem addens expositiones, quæ uidentur plenam pro eis reddere rationem. Itaque Cyrillo suscipiente, & defendente fidem Orientalium Episcoporum, & sua capitula exponente, pax, & uinitas Ecclesijs redita est.

c cap. 9.

D Quod verò damnato licet Nestorio, & in unam sententiam Occidentalibus, Orientalibusque conuenientibus, ipse permisus est in suo Monasterio libere agere, & quorum vellet habere consuetudinem, qui extra orbem Romanum fuerat amandandus, nec de eo monitus a Coelestino Theodosius, eum audire voluit, diuinam in se iracundiam concitauit. Sicut enim cum huiusmodi hæresis defenderetur, lucretissima illa clades in Africa accepta est; ita nunc cum finitur damnatus Nestorius liber inter Catholicos agere, CP. na Ciuitas portentosa affecta est clade, hoc ipso anno, cum triduano incendio magna est ex parte consumpta. Prosp. Marcellin. Socr. Ista porro malitia pati meruisse Regiam Ciuitatem, dici posse videtur, quod aduersus Ephesinum Cōcil. qui erant rerum arbitrii; Nestorio fauissent, & damnato licet, fauere non desinarent, siquidem ex litteris eiusdem Nestorij, Euagr. narrat, d toto quadriennio post damnationem in dicto S. Euprepij Monasterio, varijs ipsum esse affectum honoribus, & muneribus.

Nestorius
damnatus
male pmis-
sus ab Imp.
agere in suo
monasterio
& cum ho-
minibus cō
uersari.

CP. na por-
tentoso in-
cendio de-
formatur.
d lib. 1.c. 7.

E Quod vero Socr. Basilicam Nouatianorum non conflagrassæ, miraculo tribuit, suspectum est, vt Nouatiani hominis, & omnino certum est apud hæreticos miracula non esse.

F Cum Rauennates Romam venissent ad Sextum Romi. Pont. cum decreto electionis Rauennatis Episcopi, in locum Ioannis, nuper defuncti, subrogandi, Sixtus per visum admonitus à S. Petro Apostolo, & S. Apollinare eius discipulo, primo eius Ecclesiæ Episcopo, quem ordinare deberet, Petrum Diaconum S. Cornelij Forocornelienensis Episcopi, qui ad eum visitandum per eos dies venerat, agnouit, & consecratum Episcopum dedit, quem non nisi a Deo electum, admiranda morum sanctitudo, & doctrina insignis mirifice commendarunt. Rubeus, in hist. Rauennate.

Petrus, di-
ctus Chry-
solog. diu-
nitus datur
Rauennat.
Epicopus.
S. Propter
scrib. cōtra
Cassianum,
sub nomi-
ne Collato-
ris.

G S. Prosper hoc anno aduersus Io. Cassianum adhuc viuentem, nomine Collatoris, librum conscribit, & quidem eruditioñe infligñem, quo & venena produntur; & aduersus ea, quæ de libero arbitrio, contra gratiam scripserat, antidotum præparatur. Cuius admonitione Cassiani scripta, potissimum verò Collationes ipiæ, a nonnullis emendata fuisse reperiuntur, primum quidem à S. Eucherio Ecclesiæ Lugdunen. tuni presbytero, cum Cassiani opera in epitomem accurate redigit. Eundem Cassianum e-

Cassiani gregie a Victore Episcopo Martyritano in Africa, purgatum, Cassiod. ^a exspectare dicit sibi esse mittendum, qua spe forte frustratus, id ipsum, ipse facere aggressus est, vt habet Ado. in Chron. ann. 425. in fine. Non igitur ex Collationum libro, vt modo habetur in manibus, colligi potest, ipsum omni ex parte fuisse Catholicum. Gennadius quidem, & ipse Massiliensis presbyter, & Pelagianis nimium fauens, Cassianum nimium ornat, etiam titulo sanctitatis, & Prosperum damnat.

29.

Ad finem præsentis anni, nempe mense Decembris, euolutis iam anno uno, & mensibus octo à creatione Sixti, Rom. Pont. (vt habent res gestæ Rom. Pont.) celebratum est Romæ Concilium in causa eiusdem Sixti Papæ, cum ab Anicio Basso, Ex consule turpi calumnia exagitatus est, cum ipse Pont. sponte uoluit suam iudicari in Synodo causam, a qua absoluens est, & condemnatus Bassus, ita tamen vt vltima die Viatum ei non negaretur: Valentinianus, & Placidia eundem Bassum proscribunt, & omnia eius prædia addicunt Ecclesiæ Catholicæ. Qui Bassus nutu diuino intra tres menses moritur, cuius corpus Sextus Episcopus cum linteaminibus, & aromatibus, manibus suis recondidit, & sepeluit ad B. Petrum Apostolum, in cubiculo parentum eius. Acta extant corruptrissima.

Acta quedā falsa.

Quæ post hæc habentur, de Actis inter eundem Sextum Rom. Pont. & Polychronium quendam Ierosolyminit. assertum Episcopum, nulla veritate subsistere videntur, licet vt legitima a Nicolao primo citata habeantur, ad Michaelem Imp. & a Petro Damiani in epist. ad Henricum Rauennatem, & alijs. Vt & illa, quæ ibi leguntur de obsessa Ierosolymorum ciuitate, hoc tempore, nullo modo consistunt.

Christi Ann. Sixti Pap. Theodosij 27. Imp. Aspare, & Coſ. 434. 3. Valentini. 10. Areobinda Coſ.

b lib. 7. cap. 39. Miraculū. c li. 7. c. 40.

Maximiano CP. ^{nō} Episcopo, post duos annos, & menses sex sedis defuncto, Proclum Cyzicenæ Ecclesiæ olim creatum Episcopum (quam non est adeptus) cum ex litteris olim Coelestini Papæ id non obfistere, quominus in aliam transferretur, Theodosius sciret, statim in Sede Episcopali, CP. ^{na} per Episcopos, qui ibi erant, collocandum curat, ex Socr. ^b

Siluanus Monachus ab Attico Philippopolis in Thracia creatus Episcopus, cum tenui admodum corpore, frigora illa ferre non posset, translatus Troadein, ibi, rogatus, onerarium planè maximam, quam magna vis hominum in mare trahere non posset, precibus ad littus fusis, & funem trahens cum alijs, nullo negotio deducit, ex Socr. ^c

Volusianus is, cuius conuersio ad Christum causa, mater eius Christiana, S. Augustinum interpellarat; nec tamen datis ea de re vltro, citroque litteris, id perfectum erat, Melaniā Iuniorem neptim suam Ierosolymis euocat CP. ^{lum} cuius & Procli hortationibus, & precibus de Christi fide persuasus, baptismo expiatur, nec multo post moritur. Ipsa postea rediens Ierosolymam, ad d. e. n Paschatis sequentis anni illic peruenit. Ex Actis Melania. ^d

Theodosius sexcentas & vndeclim auri libras emendo frumento ad inopum penuriam subleuandum, huic operi perpetuo inseruituras, addicit, pœna dupli apposita, si quid, quois prætextu fuerit a Magistratibus imminutum, hoc liberalitate volens solari ex parte mæorem ex superioris anni incendij clade suscepitum.

S. Prosper narrat de quadam puella Araba, ancillæ Dei habitum gestante: quod cum in balneo lauans, simulacrum quoddam Veneris impudice respiceret, & se ipsam, ei consimilans, domicilium se Diabolo præbuisset, eius gutturis occupans, nullū cibum, nullumque potum deglutire permittens, per 70. ferme dies, totidemque noctes, nullo tamen inedia signo apparente detinuit, quæ ad Sacerdotem produxerat, fatebatur autem quandam noctis medio apparere, quæ sibi ore nescio quid infunderet. deducta est puella in Monasterium puellarum, in quo reliquæ S. Stephani sitæ sunt. illuc prima, tantum die apparuisse, autem illam dicebat, & increpasse, ne illum locum accederet,

d apud Sur. ult. Ian.

A

B

C

D

E

A deret, quo sibi accedere non liceret, Per duas hebdomadas nihil cibi, vel poculi sumpsit 15. porro dominico adueniente die, cum sacrificium offerendum esset, perducta ad altare, populo instantे precibus, cum particulam Domini tinctam a Sacerdote perceptam, mandens per horam traijere non valeret, calicem Domini eius gutturi Sacerdos applicuit, & statim, vt locum illum, quem Diabolus obsederat, Saluatoris imperio reliquit, sacramentum quod ore gestabat, cum laude redemptoris, transglutisse puella clamauit, Hinc latitia, hinc voces in gloriam Dei de puella eruta de potestate inimici &c. ex Prosp. a

B Vincentius Lerinensis presbyter Gallus, hoc ipso anno, triennio ferme post celebratum Concil. Ephesinum, aduersus omnes haereses disertissimum elucubrat commentarium, qui, vt ipse testatur, epitome est, ex duobus commonitorij, his temporibus nostris admodum accommodatis. Hic ille creditur esse Vincentius, Galliarum aliquando Prefectus, viuente S. Martino, (quem Seuerus Dial. i. mirifice laudat) quod satis colligitur ex ijs, quæ ipse prefatur initio operis. Cum aliquandiu, inquit, varijs, ac tristibus secularis multitudine turbib' volueremur, tandem nos in portum religionis, cunctis semper fidissimum, Christo aspirante condidimus, ut ibi depositis vanitatibus, ac superbia flatibus, Christiana humilitatis sacrificio placantes Deum, non solum presentis uita naufragia, sed etiam futuri saeculi incendia uitare possemus. De eo & Gennadius. b

a de promiss. & predic. dimid. temp. c. 6. Vincent. Lerin. scrib. cōment. cōtra haereses.

b cap. 64.

C Christi Ann. Sixti Papæ Theodosij 28. Impp. Theodos. 15. mth Coss.

435.

4.

Valentiniani 11.

4.

mth

Coss.

D Theodosius iam tandem Melania, ut credibile est, zelo Catholicæ fidei astuantis, Nestorij linxitatus, in Nestorium, eius libros edicto vetat haberi, & flammis addicit, poe- bri tandem ignib. addi- na publicationis bonorum proposita. c

At Nestoriani fraudulēti, libros Theodori Mopsuesteni, & Diodori Tarsensis, Vn- de Nestorius suæ venenum haerēsis hauserat, legendos exponunt, & in Syrorum, Ar- menorum, & Persarum linguam conuertunt, & ut Catholicos, vulgāt, qui contra Eu- nomium, & Apollinarem Icripti erant. Qua re cognita, conueniunt in Synodus Ar- menia episcopi, & inuentis impijs illis libris, damnant & ne ipsi soli eos damnasse uiderentur, sed vniuersa ecclesia Orientalis, legationem ex Synodo dirigunt ad Pro- clum CP. num episcopum, qui reexaminit, consensit cum Armenis, & eandem fidem curauit subscribi per Io. Antiochen. & Episcopos, qui cum eo erant congregati, & scripsit ad Armenos epistolam, quæ adhuc extat. d

Hac occasione Cyrillus episcopus Alexandrinus, tres libros scripsit aduersus Dio- dorum Tarsensem, & Theodorum Mopsuestenum, & quartum de Incarnatione, in quibus continentur antiquorum Patrum incorrupta testimonia. Quod autem hac Bib. SS. PP. historia narranda Liberatus Diaconus eam ex aliquo Nestoriano mutuatus videtur, caute legendus est c. 10. falla enim illa esse appareat.

Gundicarium Burgundionum Regem intra Gallias habitantem, Aetius bello obti- nuit, pacemque ei supplicantē dedit, qua non diu potitus est; si quidem Hunni eum cū populo suo, atque stirpe deleuerunt. Prosper.

E Cum ex Britannijs nunciaretur Pelagianam haerēsim, iterato, paucis auctoribus, di- latari, & Germanus omnium votis expeteretur, ut causam Dei, quam prius obtinue- rat, tutaretur, assumptio Seuero, qui tunc Treueris ordinatus episcopus, gentibus pri- mæ Germaniæ, verbum Dei prædicabat, transfrēbat in Britanniam, populis ad occur- rendum, diuino instinctu, impulsis, paucisque nouatoribus inuentis, & damnatis verbi diuini prædicatione, & miraculis, catholica fide confirmata, in Gallias reuertitur. Constantius in eius Vita. e

F Armorici ab Imperio Romano defecerant, eos Aetius Magister militiæ copijs Ale- mannorum, quibus pollebat, comprimentos curauit, & eis illam prouinciam crude- liter nimis concessit deuastandā, factumq; esset, nisi S. Germanus episcopus Antiffo-

Burgundio- nes deleti.

Germanus 2. trāmittit in Britaniā cōtra Pela- gianos.

e li. 2. ca. 1. apud Sur. 30. Iulij.

dori protinus obstitutis, eorum legatione rogatus. Eocharich igitur Pagano ferociissimo Alemannorum Regi iam cum exercitu in itinere constituto, senex sanctus occurrerit, diuina virtute verba comitante, sistit, ad stationem quintam se recipit Rex, pacis securitatem fidelissimam pollicetur, ea conditione, ut uenia quam ipse praestiterat, ab Imperatore, vel ab Actio peteretur. Interea per intercessionem, & meritum sacerdotis. Rex compressus est, exercitus reuocatus, prouinciae a vastationibus absolutæ. Constantius in Vita.

Profecto
Germano
in Italiā Im-
perator oc-
currerit.
cap. 13. li. 1.
Imperatri-
cis pietas er-
ga Germani-
num.

Legationem suscipit in Italiam, ad conciliandos Armoricos cum Valentiniano Imperatore Rauennam aduenit expectatus, excipitur ab omnibus magna cum veneracione, abeunt Principes, qui ita fidem Catholicam diligebant, ut cum omnibus imperarent, Dei famulis, sublimi humilitate, seruirent; occurrunt Proceres, Ecclesia cu exultatione amplectitur. Ad diuersorum sacerdotis Regina venerabilis (Placidia) vas argenti amplissimum refectione cibis delicioribus sine villa carnis admixtione, transmisit, quod suscepit, ea ratione distribuit, ut cibos ministris suis traderet, ipse uero uendicaret argentum, remittens loco muneris patinulam ligneam, panem ordeaceum continentem, quod illa vtrumque cum gudio ingenti complexa est; quod argentum suum transmisisset ad pauperes, & escam illam, beati viri, cum ministerio abiecti vaſculi suscepisset, nam & lignum postea auro ambiit, & patinem multis remedij, & virtutibus reseruauit.

Miraculum
ad p̄ces Ger-
mani, reſe-
ratis sponte
caceribus.
Mortuus ex
citatus alij
plures a
morb's fa-
nati.
cap. 18. li. 1.
S. Germani
obitus.

Quadam die, dum plateam latissimam, turbis angustiatus ingreditur, carcere in refertum vincit, supplicia, & mortem expectantibus, praeteribat. Qui, agnito transitu sacerdotis clamorem tollunt, custodibus subtractis, ad notum recurrit auxilium. certus in orationem membra prosternit, aperiuntur carceres, repugula ferrata disiliunt, procedit ad libertatem turba de vinculis, commemorat deinceps de Volusiani filio è mortuis ad uitam itidem, Germani precibus, reuocato, & alio è morbo caduco liberato. Armoricani ueniam, pro qua uenerat, ad proprium impetrasset arbitrium, nisi per fidia mobiles, rursum rebellaſtient, qui breui perfide temeritatis poenas exoluerunt.

Cum adhuc Rauennæ moram traheret, per quietem de sua migratione diuinitus admonitus est, septimo, quam ægrotare cepit die ad celum anima felix, & beata transfertur. Hæreditas deinceps relicta diuiditur, partem præsumit Imperium, partem veſdicant sacerdotes, folius benedictionis hæres, capulam cum reliquijs sanctis, Regina suscepit: cucullam cum interiori cilicio Petrus episcopus usurpauit. Sex vero Antistites, ut aliquid monumenti, ex successione sanctitatis acciperent, disrupte quod supererat, maluerunt, unus pallium, alter cingulum accepit, duo tunicas, duo sagulum diuiferunt.

Defertur fo-
lenniter S.
Corpus ad
Gallias.

Acholius præpositus cubiculo Imperatoris Aromatibus condituit, Regina vestiuit, expensis, & euectionibus iter instruit Imperator, sacerdotes religionis obsequium, & in præfenti instruunt, & ordinatione præmittunt, unumque agmen reformatur ad Gallias, peculiariter enim ipse id petierat, quod Regina iniuita concessit, ut gleba corporis sui patriæ redderetur. Placentiam dum præterit, paralytica mulier impetrat, ut sub sancti feretro corporis, noctu in ecclesia decumbat, mane surgit viuificata per mortuum, mirantibus populis, proprijs pedibus debitum reddit obsequium. Excipiunt Galliæ patronum proprium famulatu maiori &c. hæc, ex multis, a fidelissimo Scriptore Constantio, qui ad calcem eiusmodi, quasi veritatis sigillum imprimens, contestationem apposuit. *Deum testor, consciū Secretorum, me plura de Domini Germani factis agnita, & probata, tacuisse, ex quo reum me esse fateor, supprimendo, quod mirabiliter ad profectum omnium diuina uirtus operata est: & ideo inscribendo succinctum magis me arbitror fuisse, quam nimium, hæc ipse de S. Germano Antifiodorensi episcopo, viro Apostolico, quem sedisse ait, annos 30. & dies 25. translatum uero, ac sepultum in sua Ecclesia Kal. Octobr.*

a Nouell.
Theod. ti. 1.
b I. 1. de
resp. prud.
C. Theod.

Codex Theodosianus, ex constitutionibus Christianorum tantum Principum, a Constantino Magno incipiendo, hoc anno promulgatur 15. kalen. Mart. Cum de responsis priscorum iureconsultorum antea ita sanxisset; Papiniani, Pauli, Caij, Vlpiani, atque Modestini scripta vniuersa firmamus, &c. b Dat. 7. Id. Nou. Rauenna

A DD. NN. Theodosio 12. & Valentiniiano 2. Coll. Præter autem Cod. Theodos. erant Gregorianus, & Hermogenianus, in quib. eiusmodi Iureconsultorū sententię digestę erant & Principum placita. Quibus omnibus non dediti natos esse Ro. Pōt. in his qui contra Christianam Religionem minime essent, S. Greg. Pap. declarauit exemplo, epistola ad Io. Defensorem 54. lib. 12.

Honoria filia Gallæ Placidæ, Valentiniani Imp. soror, consuetudine Eugenij procuratoris infamata, C. P. ^{lum} ad Theodosium mittitur, Marcellin.

Christi Annus	Sixti Pap.	Theodosii 29.	<i>ffidoro, &</i>	<i>Coff.</i>
436.	5.	Valentinia. 12.	<i>Senatore</i>	<i>Coff.</i>

B **T**heodosius Imp. serò licer, Nestorium, malorum omnium, eius temporis auctorē, Petras in Oasenam Aegypti prouinciam deportationem, omnium famosissimam, ablegandum, rescripto decernit. **A**c. Ephes. **a** Theodoret. **b** Socr. Euagr. qui de eo plura habet ex eius epistolis collecta, vt de his, quæ passus est in exilio, & ex quodam scriptore, linguam eius verinib[us] fuisse exesam scribit. Theodorus in collectaneis; addit totum eius corpus putredine fuisse consumptum; id ipsum affirmat quoq[ue]; Cedren. cum lingua totum computruisse corpus. idem Niceph. **c** Quoto autem exilij anno, extremum diem clausurit, incertum.

Vulgatas quasdam Theodorei, & Nestorij epistolas, quibus se mutuo recipiunt, Leontius fictitias affirmat. Liber Theodorei de heresibus, & plures epistole, **d** & alia eius opera, quid de eo tandem senserit post reconciliatam gratiam cum Cyrillo, & a lijs orthodoxis, satis indicant.

C Ioannes Antiochenus, cum sedisset annos tredecim, extremum diem obit, cuius in locum subrogatur, eius ex forore nepos, Dominus, ex Monacho, sed deferto Monasterij, in Laura Euthymij. **e** qui cum ipso Euthymio inuito Antiochiam uenire decreuisset, hoc cum yaticinio Euthymius futura prædicens admonuit, obtinebis quidem administrationem, sed eam rursus auferent tibi mali homines, &c.

Nestorius
tandē in fa-
mosissimū
exilij locū
deportatur.
a edit. Pelt.
tom. 5. c. 12.
b epist. 1.
c 14. c. 26.

d ut 1. 21.
53. 101. 109.
131. & 144.

e in A. S.
Euthymi.
Ex Cyr. in
Vit. Euthy.

Christi Annus	Sixti Pap.	Theod. 30.	<i>Actio, &</i>	<i>Coff.</i>
437.	6.	Valentin. 13.	<i>Sigefulto</i>	<i>Coff.</i>

D **P**ersecutio in Africa sub Genserico Vuandalorum Rege Ariano; qui volens Catholicam fidem Ariana impietate subuertere, quosdam nostrorum episcoporum, Basilicis priuatos, etiam ciuitatis expulit. Prosper in Chron.

Peridem tempus, (scribit idem Prosper) quatuor Hispaniviri, Arcadius, Probus, Paschasius, & Eutychius, dudum apud Gensericum, merito sapientia, & fidelis obsequijs clari habebantur, quos Rex, ut copulatores sibi facere, in Arianam sectam traxire præcepit. At illi facinus constantissime respuentes, excitato in rabidissimam iram barbaro, primum proscripti, deinde in exilium acti, tum atrocissimis cruciati supplicijs, ad postremum diversis mortibus interempti, illustri martyrio miserabiliter occubuerunt. Fuer autem Paulillus nomine, frater Paschasij, & Eutychij, pro elegantia formæ, atque ingenij admodum Regi acceptus, a professione, atque amore Catholicæ fidei cum nullis misericordiis deturbari posset, diafusibus casus, ad infamem seruitusem damnatus est, nec ideo, ut apparet, imperfectus, ne de superata senitia impij Regis etiam illa etas gloriaretur.

Persecutio
Vuandalica
in Africa.

Martyria
aliqua illu-
striū uirorū

Fuerunt hi primitiæ martyrum, Persecutionis Vuandalicæ, quorum antesignanus Arcadius, affluens diuitijs, gloria sæculari conspicuus, & coniugatus erat. quæ omnia haud leuia videri poterant fore ad martyrium impedimenta. Sed superauit hæc omnia, athleta Christi corroboratus ab amico charissimo sacerdoti Antonino (an Honorato, vt appellat Gennadius?) episcopo Constantiæ ciuitatis, qui scribens ad eum epistolam, ipsum hortatus est, ad omnia pro Christi fide fortiter ferenda. Digna est plane, qua legatur. redolet enim antiquum illum Apostolicum chara-

cterem.

Cerem. Celebris horum est martyrum memoria in Ecclesia, Idib. Nouembr. Prætermisit hos Victor, rebus tantum fere Ecclesiæ Carthaginensis, ubi agebat, intentus, post captam urbem, quæ ibi contigerunt, narrare aggrediens.

A

Valentinianus Augustus ad Theodosium CP. int̄ profectus, eius filiam Eudoxiam in uxorem accipit, & in Italiam cum ea rediēs, Theffalonica hyemat, ac sequēti anno Rauennam ingreditur. Prosp. Marcellin. Socr. ^a qui anno uno ab illis discrepat.

a Lib. 7.
cap. 43.

Christi Annus Sixti Pap. Theodosij 31. ^b Imp. Theodos. A. 16. ^c Coss.
438. 7. Valentin. 14. ^d & Fausto ^e

Corpus
Chrysost.
CP. ^f lim re-
fertur, non
fine mira-
culo.

Venerandum corpus S. Io. Chrysostomi Comanis celebri pompa translatum est CP. ^h lim 16. Kal. Febr. 35. anno post abdicationem primam. Idque hac occasione factum; Proclo episcopo CP. ^g no anniversaria die transitus S. Chrysostomi, ex more panegyricam ad pop. orationem habente. ita vniuersi lo. amore incaluerūt, vt acclamationibus indeſinibus Proclum pulsare aggressi, petentes reddi sibi Io. sacrasque eius reliquias CP. ^h lim transferendas, ipsum concionem perficere non fuerint: extat ea pars concionis in Annalibus descripta, recens inuenta. Persuasus ea de re Theodosius, selectos senatores legat Comanam in Pontum, cum mandatis, vt solemnissima pompa venerandum Ioannis corpus inde sublatum, choris psallentium comitantibus, accensis cereis, de loco in locum, quam religiosissime, ac glorioſissime auchendum curarent. Accidit autem diuino nutu, vt loco corpus moueri non posset; quo perscripto ad Theodosium adhibitus in consilium Proclo, & alijs sanctissimis viris, ipse quid sibi videretur, exposuit, nimis ut ad Ioannem ipsum, tanquam viuen tem litteras daret, supplicis instar libelli, quibus ab eo, de admisis in ipsum peccatis a parentibus veniam peteret, rogaretque humillimis precibus, vt CP. ^h lim redire, suāque sedem pristinam capessere dignaretur. Sententia probata, litteræ perscriptæ (qua adhuc extant) super sanctum corpus positæ, per uigilio acto in precibus, exoratus, siuit corpus suum transferri. Chalcedonem itaque deiatum, Regia triremis illud exceptit, toto eo mari nauibus conſtrato, cum summa effet tranquillitas, repentina exorta procella, naues omnes alias alio dispersit, triremis vero Regia, magna vi abrepta, ad Vidua agrum appulit, propter quam sponsa Christi Ecclesia pastore tanto viduata fuerat, & petram discidit, quod miraculum hodie quoque cernitur, ait Cosmas Vettarius, totius narrationis auctor. Quo facto rursus serenitas aduenit, & naues omnes hinc inde collectæ, sacra pignora CP. ^h lim deducunt, infertur curru Regio in ecclesiam SS. Apostolorum, ubi Imperator precatus, pro vtroque parente, & seorsum pro matre, vt tumuli eius motus, atque strepitus confiteret, qui per tot annos audiebatur; quod & impetravit, motu non amplius exaudito, a collocato sacro corpore in throno, circumstantes. Proclus, & alij imprecatum de more, Pax vobis, se audisse testati sunt. Denique ad basim sacræ, diuinæque mensæ, magnus Antistes, episcoporum manibus, velut sacer, & inuolabilis theſaurus conditus est 21. Ian. Tu, qui propter Ioannem conuentus seorsum faciebant, ad Ecclesiæ concordia reconciliati sunt. Marcellin. ^b Socrat. ^c Theodorus. lect. in fine lib. 2. collectan. Theodoret. ^d Cosmas Vettiar. orat. dicta in eius translatione, MS. Nicephorus. ^e Quam autem subdit translationem factam hoc eodem tempore S. Ignatii Roma Antiochiam, fallitur Nicephorus; hæc enim fuit alia secunda translatio è priori loco sepulturæ in aliud, de qua Euagr. ^f De illa vero. S. Hierony. ^g meminit, repeti consueta 16. Kal. Ian. de qua extat S. Io. Chrysostomi nobilis oratio.

B

C

D

E

b In chron.
c 7. c. 44.
d 5. c. 26.
e 14. c. 44.
f Lib. 1.
cap. 16.
g In script.

h lib. 9. c. 2.

Sub Proclo etiam CP. ^h (quocto eius anno nescitur) facta est reuelatio in suburbio CP. ^h reliquiarum sanctorum 40. martyrum, sub Licinio Imp. in Sebaste Armeniæ paſtorū, quomodo vero eas S. Pulcheria, reuelante S. Thyrso martyre, inuenerit fint, Sozomen. narrat ^h cui se inuentioni interfuisse commemorat, locellumque tradit foramen in medio habuisse, per quod solerent ipsæ sacræ reliquiæ tægi, quod quidem

moris

A moris etiam fuit in Occidente, quos martyres preciosissima theca honoratos, intrare venerabilem Thyfi Ecclesiam Pulcheria composuit, publica festinitate celebrata.

Eudocia Imperatrix, cuim peregrinationem Ierosolymam vovisset, si filia in matrimonium collocatam cerneret, & cum eam peregrinationem etiam ei suauisset Melania, dum esset CP.ⁱⁱ Theodosius Ierosolymam eam misit. Socr. ^a & Aëta S. Melaniae, quæ quidem quantum superuixerit, non constat, sed illud certum est, ipsam vita Mönastica magna obseruatione perfundatam, & miraculis pluribus illustratam, die, quam prænominavit. Decemb. ultima, ad Deum migrasse, & inter sanctas relata, anniversaria memoria in Ecclesia celebratam.

^a 7. c. 47.
Melania
obitus inter
S. relatæ.

B Christi Ann. Sixti Papæ. Theodosij 32. ^b Impp. Theodosij 17. ^c Coß.
439. 8. Valentini. 15. ^d Festo.

C Eudocia Theodosij vxor, beatissimi Stephani reliquias secum Ierosolymis defecit, quas in basilica S. Laurentij positas fideles venerantur. Marcellin. ^b Theodorus lect. S. Agnetis quoque collocatas esse CP.ⁱⁱ in Martyrio S. Laurentij sub Theodosio habet: Cedren. quoque de translatione reliquiarum S. Stephani CP.ⁱⁱ limmeminit, sed vigesimo Theodosij anno: Nicephorus verò sub Praylio episcopo Ierosolymit. ^c quod si verum est, diuersam illam oportet esse ab hac, quæ sub Iuuenale facta est. Ista quidem, sicut munificentia Imperatoria locis sanctis plurima contulit, & loca sancta erexit: ita a Iuuenale Ierosoly. episcopo, multis donata, recessit, vt beatissimis fascijs Salvatoris nostri Iesu Christi (ex Niceph. ^d) & duabus catenis illis, quibus ab Herode S. Petrus Apostolus vincitus est: quarum alteram Romanam ad Eudoxiam A. filiam misit, alteram verò CP.ⁱⁱ in Ecclesia eiusdem Principis Apostolorum, asseruari voluit, in cuius rei memoriam, annua dies festa statuta est. 16. Ian. Menologium. Extat luculenta oratio de huiusmodi vinculis Petri, non quidem S. Ioan. Chrysoft. (vt præfert titulus) nondum enim catenæ illæ innoverant, nec CP.ⁱⁱ delatae erant, sed Procli potius, cuius tempore eiusmodi facta est translatio catenarū, subdit de eiusdem Petri gladio in eadem basilica cuitodito, & magno honore habitæ, ex quo plurima testatur scaturire solere miracula. extat oratio apud Sur. 1. Aug.

D Alteram illam catenam, a matre sibi missam, Eudoxia matri religione non impar, honorauit, in eius memoriam, & Petri Apostoli, qui ea vincitus fuit, erigens Deo basilicam Romæ, in Exquiliino monte, augustam fane, Augustæq; nomine dignam. Titulus enim Eudoxiae nuncupata est, dicta etiam S. Petri ad Vincula. Cui catenæ diuino miraculo illa coniuncta dicitur, qua sub Nerone vincitus Petrus, in carcere Mamertiini diu-detentus est, a Romanis Pontificibus custodita. Habet Martyrolog. Roma. ambas has catenas simul collatas, eiusdem generis, & artis inuentas, sibi inuicem diuino miraculo copulatas, ex duabus vnam factas, quarum memoria Kalen. Aug. suere a Rom. Pont. confacratæ, in earumq; nomen Deo dicta basilica dedicata. Quam autem solitæ fuerint catenæ istæ coruscare miraculis, S. Greg. Papa in suis epistolis testis est. Morem verò fuisse Rom. Pont. pro nobili munere aliquid ex limatura earundem catenarum, ad insigniores personas mittere, plurima exempla declarant.

E Cum pluribus annis laboratum esset frugum inopia, intelligens Theodosius, id non nisi uiolata rectæ religionis causa, Dei vindicta fieri, in Iudeos, hæreticos, & Paganos convertit legum minas, & ultionem, Noua data constitutione prid. Kz. Febr. e Theod. tit. 3. de Iudeis. Cyrill. qua occatione scripsit etiō tra Julianū. Theodore. scrib. de Græcorum affectionib.

Cyrillus episcopus Alexandrinus, in præfat. lib. 1. in Iulianum, alludens ad Theodosij leges in Paganos, post nonnulla de Iuliani libris in christianā religionem prælocutus, hæc reddit rationem sui instituti eum refellendi, quod exprobrantibus Gentilibus eins in nos scripta, tanta grauitate edita, inquietunt, vt carpi nulquam valeant, nullumque adhuc inuentum esse ex nostris doctoribus, qui vel contradicere, vel subuertere dicta illius queat.

Theodoreetus quoque impiorum Gentilium pulsatus blasphemis, hoc item tempore, duodecim disertissimos libros aduersus eos, hoc titulo, Curatio Græcarum affe-

^b In chron.

^c Lib. 14.
cap. 9.
Catenæ Pe
tri Roman
missæ.

^d 14. cap. 2.

Limatura
de Catenis
Petri mitte
baña Rom.
Pon. pro no
bili mune
re, ad insi
gnes perso
nas.

e Nouell.
Theod. tit.
3. de Iudeis.
Cyrill. qua
occatione
scripsit etiō
tra Julianū.
Theodore.
scrib. de
Græcorum
affectionib.

a epist. 116. &tionum, uel Evangelica ueritatis ex Grecorum, & Gentium philosophia cognitio; conscripsit, de quo opere ipsemem meminit. a

Christian⁹ orbis superstitionibus his temporib. laborat. b Lib. 6. Cæterum non Oriens tantum, sed & Occidens eiusmodi his ipsis temporibus Gentilium superstitionis morbo laborabat: hinc legimus sanctissimos eius temporis patres in huiusmodi impietates declamasse, ut Petrus Chrysologus Episcopus Rauennæ, qui multus est in redarguendis illis, qui Kal. Ian. personati incederent, Gētilium Deos repræsentantes. Et Maximus Taurinen. in serm. quem habuit Kal. Ian. & Saluianus de uero iud. b inuehitur in eos, qui se Circensia in Christi honorē exercere dicebant, & Prosp. (quod longe deterius est) refert de Littorio Præfecto auxiliariis Hunnis, consilente Dæmones, per haruspices, in Chron. & Isidorus, dilucidius rem perstringens in Chron. Littorius inquit, dum priorum res prosperas aduersus Gothos, qui sub Rege Theodorico Arelatem obsederunt, gessisset, denuo respon sis Dæmonum deceptus, in bello a Gothis, amissio exercitu, miserabiliter superatur; & qui ante hostium millibus cœsis; gloriose uicerat, dum fallacia Dæmonum, oracula quærit, ignobiliter uictus interiit, quæ fusi deplorat Saluianus. Viguisse quidē in Occidente his temporibus Idololatriam, Saluianus pluribus tradit. Et quid mirū, si & ipsi, amplissimi Magistratus, nescio qua incuria, cultoribus Dæmonum tradebantur? nam, vt uidimus, Littorius Romano præter in Gallijs exercitu, & in Africa Cyrus, æque Ethnicus, militum ductor erat, qui amplioribus postea auctus est magistratibus, Præfectura Prætorij, & Consulatu.

Cartago cur tradita barbaris. Sed quā diris ista cladibus diuinitus vindicata fuerint, Oriens, & Occidēs abū de testatur; dum Imperium Orientale dira diu afflictatum est fame: Occidentale uero hoc ipso anno in Gallia nobilissimi est passum iacturam exercitus. Sed longe lugubris atq; funestius illud accessit, dum ad finem anni huius clarissima omnium ciuitas, & altera Roma. Carthago, inquam, in Africa a Vuandalis capta est, de qua ita Prosper. *Actio, rebus, quæ in Gallijs componebantur, intento, Genesericus, de cuius amicitia nihil metuebamur, 14. Kal. Nouembr. Carthaginem dolo pacis inuadit, omnesque opes eius, excruciatissimam tormentorum genere, ciubus, in ius suum uertit. Nec ab ecclesiæ expoliatione absimens, quas & sacris uasis exinanitas, & sacerdotum administratione priuatas, non iam diuini cultus loca, sed srorum iussit esse habitacula. In uniuersum captivi populi ordinem senus, sed præcipue nobilitati, & religioni, insensus; ut non discernetur, hominibus ne magis, an Deo bellum intulisset.* Et Isidor. his addit (historia Vuandala.) *Genesericus sacramentire religione niolata, Carthaginem peruidit; Siciliam deprudatur, Panormum obfdet, Arianam pestilentiam, per totam Africam intremit, Sacerdotes Ecclesia expellit, martyres plurimos efficit.* Sic ipse, summatis relegens omnia, a perfido barbare, bis temporibus, perpetrata.

Sed cur Deus dedi eā ciuitatē Vuandalis perniserit, Saluianus uir sanctissimus qui tum uiuebat, copiose disserit, cum post commemoratam amplitudinem, & dignitatē Vrbis, eius sceleram describit, impudicitiam impudentissimam, & latè patentem, impietatem plurimorum, maximè nobilium. Paganitatem profitentium, odium in sanctos, & Monachos maximè, & seueriorem uitam profitentes, irrisiones, & execrations; denique impoenitentiam; quod cum ante decennium Vuandalii innaserint Africam, omnibus munitis locis potiri fuerint, Romanorum exercitus ceciderint, sola Carthago vndique vallata hostibus, & obessa periculis, non est exterrita, nec timore correpta ad poenitentiam, atque hæc copiose ab eo recensita, hanc tantam, tamque atrocem iudicatam de Dei manibus, ait, extorisse. Legendus est, & Victor, de persecut. Vuandala, qui expoliationem bonorum, ingenuam, ac nobilem illam liberatæ in seruitutem redactam, episcopos, & nobiles laicos de suis sedibus eiectos; Quod vultdeum Carthaginis episcopum, & maximam turbā Clericorum nauibus fractis impositos, nudos expulsos, (qui tamen prospera nauigatione Neapolim Campaniæ appulerunt) Ecclesias occupatas, & Arianis suis traditas, corpora defunctorum pracepta, sine solemnitate hymnorum, cum silentio perduci, hæc omnia, hoc anno facta, commemorat.

Sed quod mirandum est, vna ipsi ferme die præstiterunt Vuandali, quod tot Concilia,

A cilia, tot Episcoporum studia, & hortationes, tot Imperatorū Rescripta, vt reliquiae Idolatriæ, & illius Cœlestis Idoli in Africa celeberrimi cessarēt, & extinguerentur, perficere tamen, ob hominum peruvicaciam, nō potuerant. Vt opus fuerit iratum Deum, genteē barbarem, ex remotis terre finibus ad hæc præstanta in Africam aduocare. Carthagino dignam theatro, inquit Victor, ædem Memoriæ, & Viam, quam coelestis uocabant, inquit Victor, funditus deleuerunt.

Obseruandum autem illud in primis est, persecutionem hanc in Ecclesiam Africam a Vuandalis Arianis illatam, Catholi cos tantummodo attigisse; Donatistas vero, vel ad eos turpiter defecisse, uel persequendo Catholicos, eisdem se coniunxisse, quod alias maiores suos fecisse scirent sub Cōstantio, ut foedus inirent cum Ariani, contra Catholicos.

B Qui hoc anno ad auertenda ingruentia mala aduersus Iudeos, Hæreticos, & Paganos plenissimam edidit sanctionem, Theodosius; Idem contra rapacitatem potentum pauperes opprimētium nouum dedit ad Florentium PP. Rescriptum, quo vetuit, ne quis, sine Iudicis auctoritate alienis rebus regia vela suspenderet, vel titulum Imperatoris apponenter, sub nomine enim Imperatoris, quasi iusto titulo, potētioribus patetebat uia, fortunas inuadendi alienas, diuerteris prætentis causis.

C Idem quoque aduersus calumniatores Episcoporum edidit sanctionem, qua & cōfutum uoluist Iuribus Ecclesiasticorum, & cohibus licentiam Clericorum, ac Monachorum, qui absque litteris Episcopi, cui subiecti essent, CP. l. i. b accederēt, ad eū dem Florentium, cuius incomparabilis probitas ab eodem Imperatore ad Cyrū, hoc de episc. & cler. a l. 2. Cod. Florentius Patrici⁹ Le nonum tributum supplet de suo, vt Lenocinium tollatur. c Nouel. de Lenon. tit. 18. Theod. Cod. d 7.c.vlt. In hunc an nū desinūt historie So cratis, & So zomeni. Vera ab hæ reticis nar rata, non abiiciēda, ex Gelaio Pa pa. e Lib. 6. ep. 31.

E Elucebat hoc quoque tempore inter Magistratus uirtute præstantes Thalassius Præfectus P̄tectorio Illyrici, quem Proclus Episcopum Cœsareæ Cappadociæ ordinauit. Socr. d

Socrat. & Sozomen. suis hic finem imponunt historijs, Sozomenus. n. in præfat. ait, se ad 17. Theodosij Consulatum eam perducere, sed in eo deficiunt duo libri, in quibus illa de Theodoro Mopsuesteno, de quo illum arguit S. Greg. Papa. Qui licet Nouatiani essent, & plura de suis mentiti esse reperiantur, maioris tamen fidei apud

D Gelasium Rom. Pont. fuisse videtur, quam Eusebius Cœsariensis, quod huius historiam reiecerit inter apocrypha, illorum verò nequaquam. Verum, non ob res gestas ab Eusebio narratas, sed ob sparsas in eis ab eo olim Arianismos, ea censura certum est eius historiam esse notatam. Si quis uero calumniose agens, arguit esse reicienda quæ ab hæreticis fuisse narrata, audiat Gelasium in libro de uinculo anathematis, sic dicentem. Nunquid nam in iporum hæreticorum libris, non multa, quæ ad ueritatem pertineant, leguntur? Nunquid iam veritas refutanda est, quia illorum libri, ubi prauitas est, refutantur? aut ideo praui libri suscipiendi sunt eorum, quia ueritas, quæ in illis inserta est, non negatur? Ait Apostolus, omnia probate, quod bonum est tenete &c. Sed hæc probatio, & iudicium non est omnium, sed sapientum Ecclesiæ Pastorū &c.

E Nec aduersatur Gelasio Gregorius. dum ait Sozomeni historiam, Sedem Apostolicam non recipere, nimis quantum ad illud, quod est Theodori Mopsuesteni in V. Synodo damnati. Cassiodorus primus, quod constet, Socratis, Sozomeni Theodoreti historias latinitate donari curauit ab Epiphanio uiro disertissimo, & ex tribus vnam compaginari, quæ tripartita dicta est.

CP. li C E L E B R I S S Y N O D V S H A B I T A occasione Diöscori Ecclesiæ Alexandrinæ Diaconi, cum eius nomine ageret ibi Apocrisarium, dum veterem con trouersiam exuscitans instarēt Alexandrinum Antistitem, vt primū post Rom. P̄t. præsidere debere omnibus Ecclesijs Orientis. Causa quam exactissime uentilata, statutum, ut seruarentur, quæ in Concilijs Nicæno, & CP. no de Dioceſibus olim ſtata.

Iura singu lis Ecclesijs feruata.

tuta essent, vbi cum Theodoreetus acerrime defendisset Iura Antiochenæ Ecclesie, in currit odium grauissimum Dioſcori, ipſe epiftola ad Flauianum, nu. 86.

S Y N O D V S R E G I E N S I S in Gallia prouincia Narbonensi celebratur, de causa Epifcopi Ebredunensis, perperam ordinati. Definitum quoque matura conſultatione de Epifcopis ex heretici, uel schismate redeuntibus, adempta ſpe fedem recipie di, hoc experimento probantes, qui verè poeniterent, uel fide, egerūt, & de exequijs defunctorum epifcoporum.

Hac tempeſtate Julianus Arellanensis (is est, qui antea dictus eſt Capuanus epifcopus) iactantissimus Pelagiani erroris affertor, quem dudum amissi Epifcopatus, intemperans cupidio exagitabat, multimoda arte fallendi, correctionis ſpem praefereſ, molitus eſt in communionem Eccleſia irreperc: Sed ijs inſidijs Sixtus Papa Diaconi Leonis hortatu rigilanter occurrēns, nullum adiutum pestiferis conatibus patre permisit: & ita omnes Catholicos defectione fallacis bestie gaudere fecit, quaſi tunc primum superbiffimam heresim Apostolicus gladius obiruncaffer. Prosper. in Chron.

Christi Annus	Sixti Pap.	Theod. 33.	Impp.	Valent. 5.	Coff.
<u>440.</u>	<u>8.</u>	<u>Valent. 16. </u>		<u>& Anatol. </u>	

S Ixtus Rom. Pont. ex hac uita decedit v. Kal. April. cum sedifſet ann. 8. minus d. 30. Prosp. lib. de Rom. Pont. refert feciffe, (an reſecifſe, ſed & Adrianus Papa feciffe dicit) Basilicam S. Mariæ Matris Domini, quæ ab antiquis, Liberij cognomina batur, iuxta Macellum Libyæ, (an Liuiæ) vbi & obtulit hæc. Altare argenteum puriſiſum pensans libras trecentas, numerantur ibi pluribus, alia collata dona, & reddi tuſ &c. Meminit autem eius, & Hadrianus Papa, ad Carolum M. Magis autem, ſuccellor Coeleſtini. Sixtus Papa feci Basilicam S. Dei Genitricis Mariae, cognomento Maiorem, quæ & ad Praeſepe dicitur, ſimiſ modo & ipſe in metallis aureis, in diversis historijs, ſacris decorauit imaginibus. Huic, operi ſuppeditata uidetur eſſe Sixto occaſio ex Concilio Ephesino, vindicata a Nestorij blaſphemis, Dei Genitricē Maria.

Subdit Adrianus, ſed & per rogarum eius, Valentianus Augustus ſecu imaginē auream, cum duodecim portis, & Saluatore, gemmis preciosis ornatam, quam uoti gratia, & ſuper confeſſione B. Petri Apoſtoli poſuit, & a tunc uisque hadenus, apud nos, ab omnibus fidelibus uenerantur. ergo Vuandali anno Domini 455. Vrbem deprædati, huic theſauro, ex reuerentia Apoſtolorum, pepererūt. Rurſum lib. de Rom. Pōt. de Sixto. Hic ornauit de argento Confeſſionem Beati Petri Apoſtoli, quæ habet libras quadringentas, & paulo inferius de Valentianino Augusto. Feuit & Valentianus Augustus, rogaui Sixti Epifcopi, fastigium argenteum in Basilica Constantiniana, quod a barbaris ſublatum fuerat, pensans libras ex mille ſexcentas, & decim.

Ex quo intelligitur non abſtinuifſ Goths ab omnibus Basilicis, ſed tantum Apoſtolorum Principum, ob eorum uenerationem, immunitatem tamen, ut ad eas conſuientes, ſalui eſſent, omnibus feruarint ecclesijs; pergit idē liber de alijs donis oblatiſ a Valentianino, & ipſo Sixto Ecclesijs S. Pauli, Laurentij, & Constantinianæ, & alijs, commemorare, iijſque maximè inſignibus.

Dolendum eſt huius Sixti nomine, acerrimi hostis Pelagianorum, edita fuiffe tria Volumina, primum de diuitijs, ſecundum de malis doctoribus, & operibus fidei, & iudicio futuro, tertium uero de castitate; a Pelagiano quidem homine, vt Pelagianis mis referta, & noſtra hac ætate parum conſideratè typis excuſa. Gennadius quidem horum temporum ſcriptorum Eccleſiaſticorum exacte catalogum texens, & de Sixti Papa Epiftola ad Nestorium mentionem habēs, nihil huiusmodi Sixto tribuit. haud enim ipſum præteriſſe potuere, quæ a tanto auctore edita eſſent. Faceſſant igitur, ut catholicō indigne nomine.

Leo Diaconus Tufcus 42. Vacationis die Pontifex eligitur 6. Idus Maij, ex Gallia, legatione publica, acciſus; quo pacis redintegranda cauſa inter Aetium, & Albinū, Romanos duces, profectus fuerat, Proſp. Marcellin. in Chron. lib. Pont.

A

Leonis PP. 1.

Electi Africa plerique nobiles, & episcopi, alij aliò delati per orbem Rom. oberantes, luculentum dant exemplum crudelitatis barbaricę, & instabilitatis humanae. De nonnullis legendę aliquot Theodoreti epistolę, nunc primum ex bibliotheca Vaticana erute, & latine versę.

B De captiuis Carthaginensibus, fuit Iulia, quæ pro sua sedulitate, & pietate, etiam apud Paganum Dominum, gratia inuenta, sed ab alio pagano raptā, & quod sacrificare nollet, in Corsica cruci suffixa, nobilis martyr effecta, diu post, ab uxore Desiderij Longobardorum Regis, Brixie honorificentissime condita est. Ado in Martyrolog. 11. Kalend. Iun.

C Gensericus, capta Carthagine, Africanas prouincias partitus, alias sibi referuat, alias militibus diuidit, Valentiniano, & grā aliquas defendantē. Victor. a

D Classe Siciliam, & Brutios frustra tentat, defendantē Cassiodoro seniore. Prosp. Cassiod. b

E Sebastianus Bonifacij Comitis gener, acer consilio, & strenuus in bello, Praefectus Romanī exercitus inuisus, & perduellis existimatus Imperij, ad Gensericum in Africam transiit, à quo in honore habitus, & tentatus de Arianiso sectando, constanter recusuit, sed post noīo quæsito praetextu, ab eo occisus est. Victor.

Christi Annus Leonis Papae Theodosii 34. Impp. Cyro Conf. in
441. 2. Valentini 17. Orientē.

Cyrus Panopolita Poeta, sc̄b Theodosio ixen. vixit, apud quem Praefectus Praetorio, & Vrbi, Consul, & Patricius, fuit, in admiratione ab Eudocia Augusta habitus, quæ poematum studiosa erat Studia.

D Theodosius Imperator bellum contra Vandalos mouet, Areobinda & Anaxillo, atque Germano Dacibus, cum magna classe directis, qui longis cunctationibus negotium differentes, Sicilia magis oneri, quam Africæ præsidio fierunt. Prosp.

E CONCILIVM ARAVSICANVM in Gallia Narbonensi, Cyro Conf. affuerū quindecim ex Narbon. & Lugdun. prouincia præstantissimi episcopi, sancti canones vnde triginta, ad ecclesiasticam disciplinam, & iura spectantes. De Patribus Arausicanis Concilij vnu sicut S. Eucherius Lugdun. episcopus, cuius extat elogium Claudiani de statu animæ lib. 2. huiusmodi. *Hunc quaque in carnem Eucherium præterierim imbibimet viuetem, doctrina, & præsentaneis coram disputationibus, cognitum, non porro iuicijs, aut lectione compertum: qui scilicet viridis ani, maturi animi, terra diffusus, cœli appetens, humilis spiritu, arduus merito, ac proinde ingenio subtilissimus, scientia plenus, eloquij profluus, magnorum sui saculi Ponitiscum, longè maximus, editus in rem fidei multiugis, variorum operum, voluminibus, ad populum quoque his, super statu animæ, concionatus est, &c.*

F Huius esse homilias, quæ falso nomine, Eusebio Emiseno, homini impio, vt Ariano, ipsæ pietatis plenæ, inscribuntur, & stylus, & latinitas ipsa, & Martyres Lugdun. & hom. ad Monachos, & tempora, quibus auctor vixit, & inuestigationes in Neitorij, & Eutychetis heresies, præter alias coniecturas, satis probant. Hic Eucherius ex legitimo coniugio genuit Veranum, & Salonium, quos Monasticis institutis in Lerineni Insula imbutos, Ecclesia postea habuit episcopos. Ex Gennadio, & ipsomet Eucherio. De eodem Eucherio Martyrolog. 16. Nouembr. Eucherius ex nobilissimo senato rum ordine ad religiosam vitam, habitumque conuersus, diu inter septa spelunca sponte conclusus, in orationibus & ieiunijs Christo seruinit; deinde apud Lugdunum in Pontificali cathedra, reselante Angelo, solemniter collocatus est. Ado. Hilar. in Vita Honorati.

Extorres ex Africa mul ti nobiles.

Iulia martyris Africana.

a Lib. 1.

b Var. 1.
epist. 4.

S. Eucherij
Lugd. Elo.
gium.

S. Euche-
rij esse ho-
milias pro-
batur, quæ
falso tribuū
tur Eusebio
Emiseno
Ariano.

Lerinenfis
Inf. celebris
Monasticis
institutis.

Per hæc tempora florebat Lerinenfis Insula Monasticis institutis, in quibus celebres habentur, Honoratus fundator; Maximus successor, Luper, Vincentius eius frater, Caprasius, Hilarius, Eucherius, Saloni, Prosper, Faustus, Casarius, alij, qui ferè omnes uiri sanctissimi, & doctissimi ad ecclesiæ regendas assumpti fuere.

A

Christi Annus Leonis Pap. Theodosij 35. Imp. Diosoro, & Coss.
442. 3. Valentini. 18. Eudoxio

Pax cum Genserico Rege confirmata, & Africa, certis spatijis inter eum, & Valentianum diuisa. Prosp.

B

Gensericus ex Optimatum cōspirationibus detectis, suspicioſor redditus, tam multis necem attulit, ut hac sui cura, plus virium perderet, quam si bello superaretur. Prosper. in Chron.

Hunnis, Attila Rege, Thraciam, Illyricumque vastantibus, exercitus, qui in Sicilia morabatur, ad defensionem reuocatur Orientalis Imperij. Prosp. Marcellin. Io. Diacon. qui faſo Paulus. Cogitur Theodosius sex millibus librarum auri recessum hostis redimere & mille librarum annua pentione. Io. Diacon.

Sub his ferme diebus ingenti Roma terræmotu concussa, & ædes plurimæ deiecta. Io. Diaconus.

CONCILIVM VASENSE, SEV VASSIONENSE, AC POTIVS VASATENSE, SECUNDVM, in Gallia Narbonensi, cuius canones, cum Canonibus primi, & tertij confusi sunt in tomis Concil.

C

Christi Annus Leonis Pape Theodosij 36. Imp. Maximo, & Coss.
443. 4. Valentini. 19. & Paterno

Manichæi
Romæ dete-
guntur.

a Serm. 4.
4. in Qua-
drag. & 4.
in Epiph.

b Serm. 5.
de ieun.

c epist. 1.
d 90. 91. 92.

Hoc tempore plurimos Manichæos intra Vrbem latere, diligentia Papæ Leonis, innotuit, qui eos de secretis suis erutos, & oculis totius Ecclesiæ publicatos, omnes dogmatis sui turpitudinem, & dampnare fecit, & prodere, incensis eorum codicibus, quorum magna moles fuerunt interceptæ. quæ cura viro sancto diuinitus (vt ap. paruit) inspirata, non solum Romanæ Vrbi, sed etiam vniuerso orbi plurimum profuit; si quideam confessionibus in Vrbe captorum, qui Doctores eorum, qui episcopi, quiuè presbyteri; in quibus prouincijs, vel ciuitatibus degerent, patescatum est. multique Orientalium partium Sacerdotes industriam Rom. Apostolici Rectoris, imitati sunt. Prosp. S. Leo. a hi ex Africa a Vuandalis occupata, se in Italiā & alias prouincias infuderant. S. Leo. b

D

S. Leo epist. scribit Decretalem, quam maiores Constitutum dixerunt, ad episcopos Campaniæ, Tuscianæ, atque Piceni, aduersus ordinantes seruos, & bigamos, necnon & contra clericos foeneratores. c

Theodoreto Cyri in Oriente episcopus 12. anno a Concilio Ephesino, qui est hic 443. in suspicione non optimæ fidei apud Theodosium adductus, Antiochia Cyrum redire iussus, nec inde vsquam discedere, pluribus, ad diuersos suam Catholicam fidem contestatur epistolis. d 82. ad Euseb. Ancyra. episcopum, in qua & catalogu suo- rum operum texuit.

E

Christi Annus Leonis Pap. Theodosij 37. Imp. Theodosio 18. m. Albino & Coss.
444. 5. Valentini. 20.

CONCILIVM ROM. aduersus Manichæos, in quo nefanda eorum flagitia ex ipsorum confessione propalata, presentibus non modo episcopis, & presbyteris,

sed

A sed & Senatoribus compluribus, arque alijs illustribus viris, & parte quoque plebis.

S. Leo epist. ea de re, ad episcopos per Italiam. ^a

Pullulans sub Leone Papa hæresis Pelagiana sèpè recisa, opera S. Prosperi (post) extincta est. Photius in Biblioth.

S. Cyrillus Alexand. episcopus moritur, cum sedisset annos 32. Liberat. in Breuiario. Niceph. Acta Synod. subrogatur Dioscorus. Græci in Menolog. de Cyrillo sic, *Natalis S. Cyrilli Alexandrina Cœnitatus episcopi eruditissimi, & Catholicæ fidei pro-pugnatoris egregij, quem summus Pōtīfex Cœlestinus idoneum iudicauit, cui uices suas in Concilio Ephesino delegaret.* eius Paschales epistola 32. Græcæ extant in Biblioth. Vaticana. Eum Cassiodorus numerat inter eos, qui vniuersam diuinam Scripturam explicarunt. ^b

B Quæ extate epistola nomine Theodorei exultantis de Cyrilli morte, & ei insulantis, in quinta Synodi Act. quinta, non Theodorei, sed hominis est plane Nestoriani.

Cyrillo successit Dioscorus magni nominis sanctitatis, ut est apud Theodoreum. At is eū statim calumniatur Nestorianisini apud Dominum Antiochenum de quo criminis se purgat. Theodoreus epistola ad eundem Dioscorum. ^c legationem de more, mittit ad Rom. Pont. qui ei rescribens de nonnullis in eius ecclesia corrigendis, eum monet, mandans, ea vt corrigat. ^d Hinc quoque colligas Primatum Roman. Pontificis.

Attila Rex Hunnorum Bledam fratrem, & consortem Imperij perimit, eiusque populos sibi parere compellit. Prosp. in Chron.

C Qui autem, & quales fuerint Hunni, qui, præ cæteris nationibus, vastitates intulerunt, describit Ammianus. ^e

Theodosius constitutionem edit de re leuatis ab oneribus tributarijs possessionibus eorum, qui grauamen se esse passos a mensoribus, & reuisoribus agrorum prouincialium questi sunt. ^f

Christi Annus Leonis Pap. Theodosij 38. ^g Impp. Valentini. A. 6^m. ^h Coss.

^g Nouell. Theod. tit. 33. de Releuat.

D Ioscorus Alexandrinus, magna hypocrisi tegens improbitatem, Cyrilli affines Alexandriæ, & Constantinopoli, per Nomum Cons. acerbissime vexat. ^h

S. Leo, habito Romæ Concilio, de causa Arelatensi episcopi, alienos fines inuadentis, scilicet, Viennensis. Prouinciar. sententiam in eum tulit; & ad Viennensem ecclesiā epistolam dedit, hoc principio. Diuinæ cultum religionis, ⁱ in qua præter cetera, de Romanæ ecclesiæ prærogatiua, hæc habet. *HANC PETRAE ISTIVS SACRATISSIMAM FIRMITATEM; DEO, (vt diximus) edificante construam, nimis impia vult præsumptione violare, quisquis eius potestate tentat infringere, &c.* Leone ipso expetente. Valentianus Rescriptum dat perpetua memoria dignum, ad Aetium Magistrum militiae in Gallia, in causa Hilarij Arelatensis episcopi, vbi, inter cætera, præclara de auctoritate Rom. Pont. hæc habet. *Et erat, (inquit) ipsa*

E quidem sententia (Rom. scilicet Pontificis:) PER GALLIAS, ETIAM SINE IMPERIALI SANCTIONE AVLITVR A. Hoc, perenni sanctiōne decernimus, ne quid tam epi copis Gallicanis, quam aliarum prouinciarum, contra conuentum veterem liceat, sine viri Venerabilis Papa Vrbis aeterna auctoritate, tentare, sed (ILLIS, OMNIBVS QVE PRO LEGE SIT, QVID QVID SANXIT, VEL SANXERIT APOSTOLICAE SEDIS AVCTORITAS.) ita vt quisquis episcoporum ad iudicium Rom. Antistitis venire neglexerit, per moderatorem eiusdem prouinciarum ecogatur, &c. ^k De Hilario in summa hæc obseruanda, eum ad Eremum Lerinensis Insulæ securum Magistrum suum

^a ipsius 2. Ser. 5. de ie- iun. 10. mēl. & ad Turib Asturicensē 4. in noua collectione, quam sequi mur.

^b præfat. lect. diuin. instit.

^c ep. nu. 60. d num. 83. Dioscorus creatus ep̄s statim.

^e est eius in noua col- lect. septi- ma. f initio lib. 31.

^g Nouell. Theod. tit. 33. de Releuat.

^h epist. Athan. Cyril li, exforore, nepotis. Act. 3. Con cil. Chalce don.

ⁱ Quæ est 93. in noua editione e- p̄st. Rom. Pont. quam sequimur in VV. ca. 89. in T. Conc. 37.

De auctoritate Ro. Pō. k Nouell. Valēt. inter Nouell. Theod. tit. 24. de episc. ordinat.

Hilar. Are-
lat. episco-
pus, iura sue
Ecclesiæ a-
crius defen-
dit.

Honoratum, eundem postea etiam fecutum esse creatum episcopum Arelatensem; sed non diu post repetitio Eremum, ex qua euocatū ab Honorato, eius morti interfuisse, eumque laudasse, mox creatum Arelatensem Episcopum, dum Iura suæ ecclesiæ, ut putabat, acrius tueri insistit, indignationem S. Leonis Papæ incurrit, insigni tamen nihilominus sanctitate claruisse: vt etiam in publicis Ecclesiæ Rom. tabulis meruerit ascribi. Vitam S. Honorati Episcopus scripsit; & eius, ab Honorato Massiliensi res gestæ scriptæ fuerunt. Laudatur a Gennadio, vt doctius, vt pauperum studiosissimus, vt acer impugnator Pelagianorum. Laudatur etiam a Prospero & a Constantio.^a ex Eucher.^b Moritur sub Valentiniiano & Marciano. Gennad.

a in Vit. S. Germani.
b de laudib.
Eremi. & e-
ius Vita, Ho-
norati.
c in Chron.
d tit. 2. de
Manichæi,
lib. 2.
e c. 7. instit.
diuin. leet.

Apud Byzantium (Marcellinus habet in Chron.) populari orta in circa seditione, multa se inuicem trucidarunt, multaque extrinsecus, hominum, instar pecorum, corpora perierunt, Magna famæ CP.ⁱ pestisque illico subsecuta.

Templum Regiæ Ciniutatis igne crematum.^c

Valentinianus subscriptit contra Manichæos, anno superiori a S. Leone Romæ de-
tectos, ad Albinum PP.^d

Ad hunc usque annum peruenit S. Prospere. Chronicon; quod ergo extat, est multum & decurtatum, si quidem sic de eo Cassiodorus. ^e S. Prospere Chronica ab Adam ad Geneserici tempora, & Vrbis deprædationem usque perduxit.

Christi e Ann. Leonis Papæ. Theodosij 39. ^f Imp. ^g Actio, 3. ^m ^h Symmacho ⁱ Coß.

Vniuersalis
ingens ter-
remotus.
f in Chron.
g 14. c. 47.

TErremotus, prioribus omnibus maior, magnitudine, celeritatè, & temporis diu-
turnitate, per orbem fere vniuersum, cum ingentibus ædificiorum ruinis, Con-
stantinopoli, Alexandriae, Antiochie, & ubique ferè per Orientem, ita ut Constanti-
nop. populus, cum Imperatore, sub dio habitare cogarentur. Marcellin. ^f Niceph. Cal-
list. ^g Menologium.

In pauendo illo terrēmotu Constantinopoli, intentis omnibus litanij, & supplica-
tionibus, puer subline raptus, & mox terræ redditus, retulit uerba se hæc ab Angelis
cani audiuisse, Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus, & immortalis, miserere nobis; quo
hymno, iussu Procli Patriarche a Populo usurpato, terrēmotus quiescit. puer statim mo-
ritur. Menolog. Felix Papa ad Petrum Episcopum Antiochen. & alij plures episcopi
in suis epistolis ad eundem Petrum.^h Io. Damascenus commentarium edidit de Tri-
sagio. Niceph. ⁱ

i 14. c. 47. K in Chro.
l 14. c. 47.

S. Proclus Constantinopolit. episcopus moritur, cum sed. ann. 12. mens. 3. Meno-
log. Niceph. ^k Succedit Flauianus presbyter uita coelesti præclarus. Niceph. ^l

Cyrus Præfectus Vrbis, ex acclamatiōne populi. Constantinus condidit: Cyrus re-
staurauit, inuidia Theodosij, sed prætextu, quod idololatra esset, exautoratur, & ad
Ecclesiam configuiens, Christianus efficitur, & mox episcopus. Niceph. ^m Acta Da-
niel. Stylitæ.ⁿ

Chrysapius, gratiosus apud Imp. ex leui causa, Flauiano infensus, vel potius nulla,
vt eum sede deturbet, aulica fraude, Pulcheriam sapientissimam, & religiosissimam,
Theodosij sororem, cuius consilio regnum diu administrarat feliciter, ab administra-
tione submouet, ex quo plurima incommoda extiterunt. Niceph.

Attilas, occiso Magistro militiæ Theodosij, qui se illi obiecerat, eo illu adigit, vt
pacem, auro redimat. Marcellin. Diaconus sex millia librarum auri dedisse ait, & mil-
le annuas, pollicitum.

Britannia ob scelera pop. & Sacerdotum a Pictis, & Scotis dira strage uastatur.
Gildas.

A

Christi Annus Leonis Pap.

Theod. 40.

Valentin. 23.

Imp.

Callyprio

&

Ardaburio.

Alypio sine Coss.

447.

8.

23.

Semendanda notauit, de quibus referens ad Sedem Apostolicam, de singulis, quid factò opus, a B. Leone per litteras est admonitus. extat Epistola hoc exordio. Quam laudabiliter pro catholice fidei &c. in qua & mandat fieri generale Consilium, Hispaniae episcoporum, scriptis etiam litteris ad episcopos, Tarraconenses, Carthaginenses, Lusitanos, atque Gallicanos. Quod uero Gallèci suberant Sueorum Regi Rechilæ, & reliquæ Hispaniarum Prouinciarum Gothis parebant, Gallèci seorsum conuenientes in Municipio Celenensi, apud Lucensem Vrbem, ibi Concilium celebrarunt, reliqui vero, vt credibile est, Toleti, sub cuius Concilio 1. quæ postea, hoc dupli- ci Concilio Celenensi, & Toletano, ex præscripto S. Leonis Papæ contra Priscillianistas statuta sunt, fuerint collocata, in quibus Concilijs professio fidei edita ad confutandos Priscillianistas, hoc habet ad memoriam insigne de Spiritu sancto, A. P. A. T. R. E., F. I. L. I. O. Q. V. E. P. R. O. C. E. D. I. T., sumptum procul dubio ex epistola Leonis 93. cap. 1. vbi ait de Spiritu sancto. Qui ab utroque processit, quæ verba pertransierunt ad Visigothos catholicos, vt est apud Isidor. b & ad Franeos, vt apparelt ex Symbolo in Arelatensi Synodo, sub Carolo recitato.

CObservatione dignum Reges Barbaros, & Arianos tanti fecisse Rom. Pontificem, vt, ex eius præscripto, Concilia in suis ditionibus celebrari permiserint.

S. Leo epist. num. 3. ad Ianuarium, sive Julianum Aquileiensem episcopum scribit de recipiendis hæreticis pœnitentibus absque spe ad superiorem gradum prouectiōnis: Item ad Episcopos Siciliæ, quæ est nume. 4. hoc initio. Diuinis præceptis &c. in noua collect. 5. de nonnullis ad ecclesiasticæ disciplinæ ritus spectantibus; & mādat, vt terni semel in anno Romam se ad Synodum conferant.

Deponit Primatem totius Asiae Bassianum episcopum Ephesinum, eo quod vacan tem illam sedem inuasisset. A. C. 1. 1. Concil. Chalcedon. *Hodie quattuor anni sunt, & Romanus episcopus eum depositus.*

DValentinianus edicit contra sepulchrorum effossores, siquidem Christiani nō modo in Deorum simulacra, sed & in ipsa Gentilium sepulchra insurgebant, & demoliebantur, ad extinguendam omnis Idololatriæ memoriam, de quo Gentiles admodum querebantur.

Christi Annus Leonis Pap. Theodosii 41. Imp. Posthumiano Coss.

448.

9.

Valentinia. 24.

atq;

Zenone.

&

Coss.

ETheodosius Imperator cum diuersis cladibus illatis a Barbaris atque fame, peste, terræmotibus exagitari iam diu videret Imperium offensi numinis cauñas rimatorum, tum Gentilitiæ impietatis homines, tum Nestorij sectatores (vt gratissimum Deo sacrificium, legibus coercendos putauit, vetuitque libros Porphyrij; & contra Cyrillici scripta editos Commentarios, insuper & eos, qui suspecti essent Nestorianæ hæresis, quod Nestorio ante fauissent, exagitauit, & inter alios Irenæum illum, qui in Concil. Ephesin. pro Nestorio acriter pugnauit, ex Comite ordinatum Tyri episcopum, deponi iussit, Edictum extat in Concil. Ephesino. c Hunc Irenæum ordinauit Theodoreetus, cumque magnopere prædicat epistola sua 1. 10. ad Dominum episcopum Antiochenum.

Theodoreti uitæ compedium, & præclaræ eius episcopales actiones habentur epistola scripta hoc anno eius episcopatus 25. ad Nomum Cons. vel potius Exconsulē. d

Theodoreetus epistola ad Dominum Antioch. e conqueritur de Dioscoro Alexan-

a Numeratur 4. 1. v.
cc. 93.

T. C. C. 91.

Spiritus sanctus a Patre & Filio, ex Leonis Papæ epist.

b Leg. Visigoth. lib. 12 cap. 14. pag. 236.

c Tom. 5. ca. 29. edit. Pelt.

d Quæ est nu. 81. e nu. 104.

drino, ius super ecclesiam Antiochenam usurpare conante, cum tamen, ut ait, Patres in Constantinop. Concil. consona ijs, quæ in Nicæa statuta sunt a SS. PP. statuerint, & dioeceses distinxerint, & vnicuique dioecesi, quæ ipsi conueniebant, tribuerint.

Eutychiana hæresis.

E Utches Monachorum Pater, Constantinopoli, eorum, qui tempore Ephesini Concilij aduersus Nestorianos præstantius ceteris dimicarunt, cum in Nestorij hæresim summum odio ferretur: eò profiliit, ut non duas tantum esse in Christo personas omnino, ex Christianæ fidei præscripto, negaret, sed nec duas in Christo naturas vellet asserere, eosque putaret Nestoriano laborare in orbo, qui duas confiterentur in Christo distinctas, & inconfusè coniunctas esse naturas. Accusatus igitur ab Eusebio Dorylæi episcopo apud Flauianum, & apud Concilium, Constantinopoli tum forte congregatum, ad id sèpius euocatus, & venire tergiuersatus, tandem palatino Comitatu suffultus, quasi uim & calumnias ueritus, pessimo exemplo, sed hæreticis usitato venit, & nolens resipiscere, condemnatur, hac sententia a Flauiano prolatâ. Per omnia apparuit Eutyches quondam presbyter & Archimandrita, & ex ijs qua ante acta sunt, & ex proprijs eius confessionibus, Valentini & Apollinaris peruersitate agrotare, & eorum blasphemias immobiliter sequens; qui, nec nostram reuerens persuasionem atque doctrinam, rectis voluit consentire dogmatibus. Vnde lacrymantes, & lugentes perfectam eius perditionem; decreuimus, per D. N. Iesum Christum, ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab omni officio sacerdotali, & a nostra communione, & primatu Monasterij. Scientibus hoc omnibus qui posseta colloquenter ei, & ad eum conuenerint, quoniam rei erunt, & ipsi poena excommunicationis, sicut non recedentes ab eius collocutione. Subscriperunt ep. 32. & Archimandritæ 23. Acta habetur Actio ne prima Concil. Chalced. & apud Liberatum. ^a

a cap. II.

Flauianus de re tota, more maiorum, certiore facit Rom. Pont. missis Actis Concilij. Flauiani epistola post epist. S. Leonis, hoc initio, Nulla res Diaboli venena &c.

Eutyches quoque subdolas, & mendaciorum plenas scribit litteras ad S. Leonem Papam, quas per Regios ministros, obtinet citius Romam deferri, detentis litteris Flauiani. Libellum item offert mendacem, & fraudulentum Theodosio Imp. deniq; se vim passum prædicat, & damnatum appellaſſe Rom. Pont. sed appellationi minime delatum, & blandis verbis correctionem, pollicetur. colliguntur hæc ex epistola S. Leonis ad Flauinianum. ^b & ad Theodoſ. ^c

b Quæ est

12.

In vv. cc. 10.

c Quæ est

14.

In vv. cc. 12.

In vv. cc. 7.

d Act. 9. &

10. Concil.

Chalcedo.

e Chon.

Hisp.

f His. Sueu.

g Hist. Hi-

sp. lib. 5.

Hoc eodem anno, & ijsdem Coſſ. Concilia duo, Tyri vnum, Berythi, alterum, habentur in causa Ibæ episcopi Edesseni, qui aliquando senserat cum Nestorio, vel potius Iudicia Ecclesiastica; in quibus is absoluſtus est, & probatus Catholicus, non tam eius epistola Catholicæ. ^d

S. Leo scribit ad Dominum Beneuetanum episcopum, quæ est eius epist. 6. qua cum vehementer redarguit, quod quædam egerit contra Regulas Patrum.

Reccarius Sueorū in Hispania Rex, redditur Christianus Catholicus. Vas. e Isidorus. f Marianna. ^g

Christi Ann. Leonis Pap. Theodosij 42. ^T Impp. Asterio, ^G Coſſ. 449. 10. Valentini. 25. ^S Protogene ^G

Aulici sub-dole artes fauentis hære-tico.

D Amnato anno superiori Eutychete, Chrysaphius Eunuchus, Imperatorij cubiculari Præfectus, eius per baptisimum filius, idem cum eo sentiens, omni conatu contendit, vt legitime a Flauiano in Synodo confecta acta, irrita prorsus reddat, & in ipsum Flauianum, cui erat infensissimus, damnationis, poenam conuertat. Persuadet igitur Imp. vt pro Eutychete ad Leonem Papam scribat: & eidē, alioqui pijſſimo, vt, indicendo prius Constantinopoli Cōcilio, & post Ephesi Oecumenico, & Præſi-

des Ita-

A

B

C

D

E

des statuendo, ius sibi Romani Pont. Summa igitur festinatione congregatur CP.^{li}
Auctoritate Imp. instante Chrysaphio, Concilium 30. Episcoporum, Præside Theodosio Cæsareo Cappadociæ Episcopo. In quo plura indulta Eutycheti contra ius & fas, vt ageret per Procuratorem, & alia. Cum tamen nihil probaretur de falsitate Gætorum, Eutyches ad eludendum Flauiani Concilium, per Dioscorum Alexandrinum, Imperatori persuader fieri & vniuersale Cœciliū, quod ab eo indicitur Ephesi ad Kal. Aug. destinato Præside Dioscoro Alex. ad quod inuitat ille quidem S. Leonē, sed ita angusto spatio, vt aedes non posset. de quo tamen Leo, quo minus intererset, se excusauit, epistola ad Pulcheriam, 15. ^a numero & ad Theodosium. ^b 11. & 21. ^c a In vv. cc. 13.
 Hæc apud Liberatum cap. 12. & apud Nicephorium lib. 14. cap. 47.

^b In vv. cc.^c In vv. cc.^d In vv. cc.^e c & 17.^f In vv. cc.^g 9.

Flauianus interim epistola ad S. Leonem, quæ est ante eius 11. ^d eum de re tota edo cet, & hortatur ad confirmandam Eutychetis damnationem, & pacem reddendam. ^g.

B Deo cooperante, inquit, per vestras sanctissimas litteras. remouebitur autem & Concilium, quod fieri dauligatur, ne ubique Sanctissima turbentur Ecclesia, &c. Nota auctoritatem Roma. Pont. vt Concilio dicat Flauianus non indigere Oecumenico, id quod eiusdem Rom. Pont. litteris fuisse definitum.

S. Leo cum nec reprimere Theodosium valeret a studio cogendi Concilium, nec ut in Italia fieret (quod epistola 11. rogarat) persuadere; tandem ne fidei causa dispensandum aliquod pateretur, è latere tres Legatos mittit Julianum episcopum Puteolanum, Renatum Presbyt. Card. tituli S. Clementis, & Hilarii S. R. E. Diaconū Card. vt est apud Marianum Scotum. ^e & Encyclicam epistolam continentem plenissimam e In Chro. fidei Catholicæ rationem, edit, nomine quidem ad Flauianum, sed re omnibus com- In vv. cc. 10 munem, Idibus Iunij, num. 12. de qua mira quadam referuntur a Sophronio. ^f Sed f Prat. spini nihil mirabilius, quam excepta n in Concil. Chalcedon. Act. 6. miris acclamationi- rit.c. 147. & bus. Gelasius Papa in Conc. Rom. cap. Sancta Romana, eam ita probauit, vt anathema 148.

C intorserit in eos, qui non eam in omnibus venerabiliter suscepserint. Mos item fuit Romanæ, & omnium Occidentalium Ecclesiarum eam legere publice in Ecclesia sub Domini Natiuitatem, quod sub ea epistola Dominica Incarnationis doctrinam absolutissime contineret. Cum inter alios episcopos Occidentales, tres insigniores episcopi Galliarum eam describendam accepissent, ipsum exaratum exemplar ad ipsum S. Leonem mittendum putarunt, his verbis. Deprecamur, vt opus, & presentibus, & futuris temporibus profuturum, quod nos afferuandi studio, folijs mandare curamus, sanctitas vestra percorrere, & si quid, librarij errore, defuerit, emendare dignetur, &c. Nota ecclesiæ Gallicanæ reverentiam & devotionem erga Pont. Roma. ob acceptam eam epistolam, 44. Episcopi Galliarum conuenientes in Gallia Narbonensi, Synodicam, cum gratiarum ratione eidem reddiderunt.

D S. Leo epist. ad Synodum Ephesinam. Theodosius, ait, banc reverentiam dominis decretu instituit, vt ad sanctæ dispositionis effectu auctoritatem Apostolice Sedis adnaberet, &c. & mox ait se Legatos misisse, qui vice mea, inquit, sancto conuentui vestre fraternali intersint, & communis vobiscum sententia, que Domino sint plauura, constituant.

Hoc est, ait, ut primitus pestifero errore damnato, etiam de ipsius, qui imprudenter errauit, restituione tractetur, &c. vbi magnopere notandum, primo, ex primis illis verbis, cu legimus, vel audimus Imp. mādatis esse sacra Concilia conuocata, nunquā ea absq; Rom. Pont. auctoritate executione fuisse mandata; deinde ex alijs; præscribere

Conuocato ab Imp. Cōcil. nunquā absq; Rom. Pont. auctoritate execu- tioni māda- ta.

Hæresiarum chæ penitentes non recipiuntur ad pristinū gradum.

E Rom. Pont. legem oecumenicæ Synodo, quid decernendum sit, cum iubet Eutychetum debere sua hæresim condemnare, atq; ita de eius restituzione tractandum, quo quidē, magnum quid Synodo indulget. Nam auctores hæresum non recipiendos esse ad pristinum gradum, etiamsi in illo offerant libellos poenitentia, legibus Ecclesiasticis lanicatum in Ecclesia iugiter obseruatum est.

Eutyches ad Occidentales magni nominis episcopos litteras dat, se purgans, & Flauianum accusans: a quibus, vt orthodoxis acriter redarguitur. Inter alios Petrus Catechologus Ep̄s Rauennas, in sua ad eum epist. (qua in tomo 1. Conc. ante Conc. Chalcedon. extat) hæc, præcipue notanda, habet. In omnibus autem horum iuris, fra-

ter honorabilis, ut his, quæ a Beatisimo Papa Romana cūnatis scripta sunt, obedienter attendas, quoniam B. Petrus, qui in propria sede viruit, & præsidet, præstat quarennibus fidei ueritatem. Et hæc Nos enim pro studio pacis, & fidei, extra consensum Roma na cūnatis episcopi, causas audire non possumus.

S Y N O D V S P R A E D A T O R I A , S E V L A T R O C I N I V M E P H E S I N V M 128. Episcoporum Præside Diocoro, in qua, repugnantibus, & reclamantibus Apostolicæ Sedis Legatis, per suumnam iniquitatem impius Eutyches absoluatur. S. Flauianus, & alij plures Catholici Episcopi condemnantur, plerisque episcopis, per minas, & uim, intentatis exilijs, cæthenis, fustibus, & gladijs, ad subscrpsum adactis. In Flauiani locum Diocorus eligit Anatolium Apocritarianum suū Constantinopoli. In tam horrendo episcoporum naufragio sola Petri nauicula emergens in columis, saluatur, in repugnantibus, & reclamantibus Apostolicæ tantum Sedis Legatis & contestantibus, quæ per uim, & metum extorquerentur, nullius roboris esse, quæ contestatio, cum non extet in Actis, vt a Diocori notarijs, confessis, est tamen de illa expresa mentio in pluribns litteris S. Leonis, tum ad Theodosium, tum ad Pulcheriam 27. & 28. & in epist. Theodoreti 116. ad Renatum presbyt. Card. tit. S. Clementis, vñnum Legatorum. At Hilarus Diaconus Card. fuga lapsus, diuinā operam perueniens, vota nuncupata persoluit, quo satis indicatur insidiæ, & uiolenta Diocori, & Legatorum constantia; extat adhuc facti memoria, Ædicula in Baptisterio Constantini ab eo erecta cum Pont. Rom. creatus esset, cum hac inscriptione. Liberatori suo B. Joanni Euangelistæ, Hilarus episcopus, famulus Christi. S. Flauianus libello oblato Legatis, Sed. Apostolicam appellat, qua ex re impij furere ceperūt, & illum calcibus a Diocoro male multatum, Barsuma Archimandrita clamante, occide, in exilium in Epipam Lydiæ extrusserunt, quo triduo postquam peruenisset, mortuus est. Liberatus, a Marcellin. in Chron. Menolog. Euagrius. b Chalced. Cōc. c Oratoriū S. Crucis Romæ ad dexteram Baptisterij Constantini ab Hilario Papa construētum, & musicro opere, Martyrio. S. Flauiani expresso exornatum, sub Sixto V. solo requatum est. Extat Theodoreti encomium Flauiani adhuc uiuentis, in exilio cum esset. d Theodosius in fraudem nimis stultè inductus ab Eutychianis, dat edictum pro Pseudosynodo Ephesina, nominatim damnans, vt Nestorium hæresiarcham, sic Flauianum Catholicum, & Theodoreum, & omnia eius scripta. e

a.c. 12.

b 2.c.2.

c Act. 3.

d ep. est 21.

e Edictū ex

tat Act. 3.

Cōcil. Chal-

ced.

Theodoretus, indista causa damnatus, appellat Rom. Pont. missa ad eum legatione, & pluribus litteris ad ipsum quidem Rom. Pont. quæ est nu. 113. ad Renatū Card. qui fuerat Legatus in Cōcilio, quæ est 116. ad Florentiū quēdam episcopum, nu. 117. ad S. R. E. Archidiaconum nu. 118. Idem per Anatolium Patricium Constantinop. studet impetrare ab Imperatore facultatem accedendi in occidentem, quæ est epist. 121. Ibam secum damnatum consolatur, quæ est epist. nu. 133. eiēctus in exilium per manet infractus, nec tacet, nec aulicis turpiter adulatur. Sed & Vratio Emesa episcopo, ut taceret monenti, respondet epi. 122. & 123. Se exul curam gerit exulum Episcoporum, colligitur ex epist. 100. ad Alexandram clārissimam feminā, sentiens se suspectum Nestorianisni, historica narratione missa contra Nestorium, ad Sporatum Comité, eius patrocinium impetrat, de quo ei gratias agit epist. 97. Historica autem narratio illa merito primum locum obtinet inter eius Epistolas hoc exordio. Cum uniuersus orbis iam paulatim rueret, &c.

In vv.cc. 21.
& in T. Cō-

cil. 20.

In v.v.cc. 27
in T. Conc.

25.

Leo Papa 1
Cōcilio oc-
cidētialium
refscindit im-
pia Acta la-
trocinij.

S. Leo a nxiis de éuentu Concilij Ephesini, quasi præagiens Aetorum malorum 3. Idus Aug. biduo post illa scelerata comitia, ad Flauianum scriptit epistolam, quæ est nu. 23. hoc exordio. Auget solitudinem nostram taciturnitas tua &c. Mox euenu cognito, ex reditu Hilari. Legati, breui eum epistola ad Constantiam hortatur, quæ est nu. 29. In qua hac habet. Perlator sanè breuis huius epistolæ fideli sermone poterit enarrare, quidquid illud est, ad quod adiuuante Domino studio fidei & charitatis intendimus. Id autem, quod litteris minime committere uoluit, propter aduersarios, illud fuit, se in Concilio Occidentalium Episcoporu omnia impia gesta Ephesini latrocinij rescidisse. Commodum autem accidit, vt de more singulis annis conueniendi Roman ad Concilium 3. Kal. Octob. (vt est in epist. 4. S. Leonis, cap. 7.) ple-

rique

A rique Italiae Episcopi Romæ reperiuntur. Porro habitum Concilium a Leone oportuit ipso initio Octob. cum post illud habitum litteræ datae reperiantur, & a Synodo ad Theodosium, ad Pulcheriam, ad Clerum, & pop. Constantinop. & ad Archimandritas, & a Leone seorsum ad ipsum Imp. quæ est num. 24. illa communis cū Synodo 25. Aliæ 8. Id. Octobr. aliz 3. Id. Alias etiam scripsit litteras ad Theodosium Valentianus Imp. Galla Placidia mater, & Eudoxia uxor, cum forte per eos dies Romanam pietatis causa uenissent.

Theodosius quid responderit S. Leonii, & Synodo, non constat, nisi ex ijs, quæ respondit breuiter ad Valentiniu[m] quæ extant, ante Concil. Chalced. nimis nihil de tractum de fide, homines tantum prauos & perfidos exatoratos.

B Impius Dioscorus Alexiadriam reuersus, Anathema ausus est intorquere in Rom. Pont. ad ætis decem episcopis lacrymantibus, & gementibus ad subscribendum, facinus haec tenus inauditus, Aet. 1. Concil. Chalced. Liberat a Ægyptij, Thraces, Palestini Episcopi (præterquam in anathemate Leonis Papæ) Dioscorum sequebatur. Episcopi, qui in Pseudo synodo nūi, & minis subscripterant, proprium scelus quidem detestabantur, sed iacturam & uim timentes, mœrorem silentio deuorabant, nō audentes quod sentiebant, profiteri. Lege epist. Theodorei 123. ad Io. episcopum Germanicæ.

Marina Arcadij filia, Theodosij soror, maioris natu Pulcheriæ sororis alumna, in Sancte Virginitatis professione educata, in eo uite instituto cū consenuisset, defuncta est, admirante plane orbe terrarum, quod ipsa Regia conuersa sit in Monasterium. Marcellinus. b

Impius Dio
scorus, faci-
nus audens
inauditum,
excōmuni-
cat Roma.
Pont.
a c. 12.

Marina vir-
go Regia
moritur.

b In Chro.

C Christi Ann. Leonis Papæ Theodosij 43. Impp. Valent. 7. ^m Coss. 450. I I . Valentiniani 26. ^s & Auieno ^s

D Theodosius, quāuis in fraudem inductus, probat Flauiani damnationem, & analolij in eius locum subrogationē agnoscit tamen necessariū Rom. Pontificis assensum, quem & per litteras expedit, vt ex Epist. Leonis ad ipsum colligitur c qua respondebat le non recepturum Anatolium in communionem, &c. neque electionem probaturum, nisi prius constaret de eius fide Catholica, cuius rei causa mittere se legatos Coepiscopos Abundium, & Asterium, Basilium, ac Senatorem, presbyteros: d d nu. est 33. de eadem re ad Archimandritas & dicens se mittere legatos non unius Anatolij causa in vv. 31. restitutio[n]is, sed lapsorum omnium: & ad Pulcher. quæ est 35.

At fraude iam cognita resipiscens Theodosius acriter Eudociam vxorem obiurgat ob similitates cum Pulcheria, Pulcheriam in aulam euocat, post septem annos, quam ab ea absuerat, quasi monasticam uitam agens, ac demum furorem suum instigat, & legitimum in Chrysaphium maloru[m] auctorem conuertit, quem dignitate, substantia, mox etiam vita priuat. Marcellin. Niceph. f Cedren.

Theodosius a peregrinatione Ephesum suscep[ta] (vbi de successore diuinitus admonitus est) cū redijset, paulo post moritur, siue equo lapsus, inter uenadū, siue morbo, siue flumine abreptus (nam alij alia causam mortis prodiderūt) anno ætatis vnde quinquagesimo, Imperij, ab exitu parentis. Arcadij 43. per tres menses inchoato. Theodorus Lector. Niceph. Zonar. Cedrenus.

E S. Leo litteris a Pulcheria acceptis, magna spe erectus, ad eam rescribit mense Martio, nu. est 35. Idem litteris Archimandritas hortatur, vt constanter agant pro Catholicæ fide. g

c nume. 35.
In vv. cc. 33

e Quæ est
36. i vv. 34.
T. Cōc. 32.
Chrysaphi'
maloru[m]
aucto[r] ex au-
toratus, oc-
ciditur.

f Lib. 14.
cap. 49.

In vv. cc. 33
g nu. est 34.

In vv. cc. 32
In T. Con-
cil. 32.

Christi Annus Leonis Pap. Marciani Imp.

450.

II.

I.

S. Pulcheria, Theodosio fratre Imp. defuncto, iam anno vno, quinquagenaria maior, & Virginitatis voto obligata, salubre illud iniit Consilium, vt coniugij titulo, salua sua Virginitate Marcianum uirum Tribunitium (de quo à fratre uiuente admonita fuerat) euerteret in Imperium, atxate maturum, consilio grauem, continetia probatum, atque militari uirtute vbique spectatum, sicque Imperio opportune cōsuleret, etiam de Senatusconsulto.

Idem Imperij sui exordio ad Leonem Papam litteras dat huiusmodi. *Ad hoc maximum Imp. uenimus, Dei providentia, et electione Senatus excellentissimi, cunctaque milite. Vnde pro reuerenda, & Catholica religione Christianæ fidei, cuius auxilijs uirtutem nostræ potentia confidimus, gubernari, tuam sanctitatem, principatum in episcopatu diuinæ fidei possidentem sacris litteris in principio iustum credimus alloquendam: in uitantes, atque rogantes, ut pro firmitate, statusque nostri Imperij aeternam Diuinitatē tua Sanctitas deprecetur, ut & tale propositum, atque desiderium habeamus, quatenus omni impio errore sublato, per celebrandam Synodum, te auctore, maxima pax circa omnes episcopos fidei Catholica fiat, ab omni scelere pura, & intemerata cōsistens. Aetum Constantinopoli Consulatu Valentini perpetui Augnisti. Ante Concil. Chalced. De Marciano lege Euagrium lib. 2. c. 1.*

Exceptis honorificetissime Legatis Apostolicis, qui ad Theodos. directi fuerant, Marcianus rescriptit ad B. Leonem de concilio Oecumenico, eius exquirēs iussionē.

Ex litterarum S. Leonis præscripto, per legatos missos, Anatolij Constantinop. fidem explorat, quæ Catholica, & in omnibus consentiens S. Leonis Papæ scriptis, inuenta est.

Episcopos exulantes decreto Conciliabuli Ephesini ad propria reuocat, suas sedes, in proxime futuro Concilio recepturos.

S. Flauiani corpus ab Exilio solemniter transferri curat Constantinopolim, de quibus omnibus Pulcheria certiorem facit Rom. Pont. Leonem, & ipse postea gratias agit. ^a

^a epist. 41.
In vv. cc. 39
In T. Con-
cil. 36.

Hæc quomodo acta sint, & de collecta Synodo Constantinopoli ab Anatolio, extat fragmentum in rebus gestis S. Abundij Comensis episcopi, qui fuit unus de quat tuor legatis a S. Leone missis.

In vv. cc. 40
In T. Con-
cil. 36.

In eo Concilio statutum ut episcopis lapsis in conuentu Sathanico Ephesino, qui communionem Apostolicæ Sedis optarent, communicatio suæ tantummodo concederetur Ecclesiæ, Catholica autem communio nondum eis impartiretur vt apparet ex epist. S. Leonis, anno sequenti ad Anatolium data, quæ est 41. qua pariter declaratur a Sedis Apostolicæ Legatis statutum esse ne in sacris recitarentur nomina Dioscori episcopi Alexandrini Iuuinalis Ierosolymit. & Eustathij Episcopi Berythi, quod impenitentes essent, antegnani Schismaticorum, quod extremum seruandum monet, sed episcopis plena satisfactione male gesta condementibus, permittit communionem dari sedis Apostolicæ.

Theodoreus redux ab exilio ad abstergendam omnē plane suspicionem Nestoria nismi, cōfessionem mittit fidei suæ & subscriptionem ad Epist. Leonis ad Flauianum ac suam, tum Ibæ & Aquilini Episcoporum, ad Abundium Episcopum Legatum Sedis Apostolicæ extat in rebus gestis S. Abundij. alijs pluribus litteris gratulatur, & exultat de Catholica fide reuocata, cohortans ad liberum Concil. Oecumenicum. ^b Euagrius. ^c

b ep. n. 138.
139. 140.
145.
c Lib. 1.
cap. 20.

Reuocatis ab exilio Catholieis episcopis, & restituta cōmunione ijs, qui deliquerant, exacta ab eis confessione Catholica, quod reliquum erat, vt & illi Sedes recipierent, & qui Catholica edere confessionem detrectarent, sedibus priuarentur, id qui dem voluit S. Leo, oecumenicæ Synodo, honoris causa, & disciplinæ reseruatum. In-

gens

A

B

C

D

E

A gens fames uexat Italiā, adē vt parentes filios venderent. ^a Peste etiam laborasse
Italiā Gelasius Papa testatur.

a Cod. Theodoſ. Valent. no-uell. tit. 11.

Christi Annus Leonis Pap. Valentini. 27. T. Impp. Marciano, & Coss.
451. 12. Marciani 2. Adelphio

S. Leo accepta relatione Legatorum de rebus gestis, vna cum professeione fidei Catholice Anatoliū Constantinop. episcopi, gratulatoriam, & pacificam ei reddit

B epistolam, quæ est num. 42. Gaudemus in Domino, &c.

In VV. CC.

40.

In VV. CC.

42. in T.

Conc. 40.

In VV. CC.

43.

In T. Con.

41.

Idem epist. 44. consentit de Concilio Oecumenico, Marciano id expertenti, sed monet, ne permittat reuocari in dubium, An Eutyches impie senserit, & vtrum inique Diocorū iudicarit, &c. non cuiusmodi sit fides tractandum est, sed eorum precibus, (qui scilicet in Conciliabulo Ephesino h̄eresi consenserant.) qualiter annuendum.

C Paulò post alia epistola, numero 45. agit de differenda Synodo in tempus commodius, imminente Attila cum Hunnorū exercitu, ut scilicet liberati episcopi ab hostilitate barbarica, liberius ad Synodus se conferant, si quidem Attila rediens, ab Oriente, in Occidentem pergebat. Legatos nominat, quos, reuocatis alijs, mittit, Paschā Episcopum Lilybēti in Sicilia. Lucentium Episcopum Asculanum, Bonifacium & Basiliū S.R.E. presbyt. Card. & Iulianum Coēsem Episcopum. Marcianus paulo ante sanctionem edit de Synodo Nicēze celebranda. epist. ad Metropolitanos, Ante Concil. Chalcedon.

VV. CC.

44.

T. Cōc. 42.

45.

T. Cōc. 43.

S. Leo epist. 46. ad Marcianum ipsis Idib. Iun. data, meminit de Legatorum reuersione, illi gratias agit, excusat impossibile esse ob ingruentia bella complures episcopos ex occidente, derelictis suis ecclesijs, ad Synodum proficisci. Item ad Pulcheriā, T. Cōc. 42. quæ est 47. in qua eam monet vt longius a Constantinopoli curet Eutychetein ablegā VV. CC. dum, & illius Monasterio, vt præficiatur Abbas idoneus, illam Congregationem, & a 45. prauo dogmate liberare, & institutis veritatis imbuere.

T. Cōc. 43.

D Item ad Anatoliū de lapsis episcopis recipiēdis, quod ante admonuerat, instatiūs ingerit, nimirū recipiendos omnes dignè poenitentes, qui leuius deliquerint, qui autem alijs malorum auctores fuissent, non ita quidem, sed maturius de his Sedis A-
postolicæ iudicium expectandum. est epist. 48.

VV. CC.

46.

E CONCILIVM MEDIOLANENSE sub Eusebio episcopo. Acta extant in episto-
la data ab Eusebio episcopo ad S. Leonem, qui id Concilium conuocari mandarat, &
epistolam suam ad Flauianum, a singulis subscribi curarāt, extat ea epist. post 54. epi-
S. Leonis interfuere insignes doctrina & sanctitatem episcopi, præter Eusebium Mediolan. Abundius Comensis, Maximus Taurinenis, Crispinus Ticinensis, & alij. Colli-
gitur ex serie subscriptiū, non sediū prærogatiua, sed temporis, quo quisque epi-
scoporum sedere cepit, haberi solitam rationem; vel hoc vno exemplo intelligitur, dū
in Concil. Aquileiensi, cui pariter S. Ambr. Mediolan. episcopus interfuit, ante Dio-
genem, episcopum Genuensem, Philaster, sive Philastrius ponitur episcopus Brixianus,
in hac verò Synodo primò ponitur Paschalis Genuensis Antistes, & post alios
subscriptus legitur Octavianus Brixianus episcopus, alia plura suppetunt exempla.

In VV. CC.

52.

T. Cōc. 50.

F Concilio Oecumenico in Oriente indicto, cui cum Occidentales omnes interesse
non possent, vt tamen & ipſi aliquo modo suum suffragium ferrent, vel Romam ad Cō-
cil. euocabantur, uel in suis quique Prouincijs Metropolitani, de mandato Romani
Pont. Concilia Prouincialia indicebant, ex quibus litteras darent ad ipsum Roman.
Pont. qui Legatos è latere dirigeret, nomine totius Occidentalis ecclesiæ, vt videmus
factum a Metropolit. Mediolanensi.

In VV. CC.

47.

In T. Cōc.

45.

51. s. cap de

his qui ad ec-

ce. confug.

.. Theod.

nachos-

G S. Leo epist. quæ est num. 49. initit ad Synodum, (quæ post fuit Chalcedone co-
cta, vt Imp. adesse posset,) de legatis a se missis, qui eius vice præsiderent.

46.

51. s. cap de

his qui ad ec-

ce. confug.

.. Theod.

nachos-

nachorum, & Laicorum, Pulcheria mandat strategio Consulari Bithyniae, ut qui euocati non essent, & quos nulla ratio ad Concil. vocat, aut proprijs episcopi permittunt, de ciuitate, & ipsis locis expellat. Extat ante Concil. Chalced.

Congregatis Nicæ episcopis, & Imperatoris aduentum præstolantibus, & virginibus, Marcianus certior factus de incursionibus Barbarorum, non reputans tutum longius abire, Constantinopoli, litteris suis euocat eos ad se Chalcedonem. Extant ante Concil. Chalced.

Attila, unde flagellū Dei.

a lib. 15.
b 2. c. 6.

Attila flagellum Dei, ex prædictione cuiusdam sanctissimi viri, cognominatus, hoc anno cum Gallias, innumerabili prope cum exercitu, inuasisset, plures urbes vastasset, ab Aetio demum, cum Gothis, & Francis coniuncto Romanorum Duce, in campis Catalaunicis profligatus, in Illyricum diuertit, vnde repulsi a Marciani exercitu, interfines Veneticos consedit. Paul. Diac. ^a Greg. Turon. ^b Isidor. in Chron. Goth.

A

B

C

D

E

Concilium Chalcedonense.

Conuenit Concilium sexcentorum circiter Patrum, Chalcedone in suburbio, in æde S. Martyris Euphemie 8. Id. Octob. indictione 4. coseditq; in Secretario, (quod alias vocant sacrarium,) consistente & Marciano, & Pulcheria Augusta, vna cum Magistratibus, Senatoribus, ijsdemque delectis Iudicibus cognitoribus (ita enim nominare consuevit antiquitas Iudices seculares, quorum arbitrio cuncta legitimo seruato ordine, tractarentur.)

Quod inter Apisdem & cancellos a Ieua federent Apostolicæ Sedis Legati, & post eos Constantinopolitanus, Antiochenus, & alij episcopi, a dextris autem Dioscorus Alexandrinus & post eum Iuuenalis. Ierosolym. licet iudicandi, sciendum est, finistram secundum quādam rationem reputari digniore, vel obserua, quod in Romano ordine legitur, sedere debere episcopos & presbyteros ea locali dispositione, ut quando Pont. federit, & ad eos respexerit, episcopos ad dexteram, presbyteros contueatur ad finistram, ex quibus intelligi potest, sic a finistra parte Legatos Apostolicæ Sedis, & post eos episcopum Antiochen. a dextris verò Dioscorum Alexandrinum, & Iuuenalem Ierosolym. esse locatos, ut positus in medio Christus Dominus noster (cuius typum gerebat sacrosanctum Euâgeliū, super thronum in medio collocatum) in eos respiciens a dextris haberet, qui federent in finistra & a finistris, qui considerent in dextra. Duodecim diebus inter 8. Id. Octob. & Kal. Nouéb. habitas 12. Sessiones, quas ex loco, Liberatus, secretaria vocat, ipse affirmat c. 13. Actiones uero in eis habitas 15. Sed acta Græca & Latina 16. ponunt.

In prima sessione Marcianus allocutus S. Synodum, post alia, illud magnopere commendauit, quod a S. Leone Papa admonitus fuerat Patribus significandum, ne de fide nouæ disputationes instituerentur, sed staretur decretis Concilij Nicæni, & litteris S. Leonis ad Flauianum, & illud addidit. NOS ENIM ait AD CONFIRMANDAM FIDEM, NON AD OSTENDENDAM VIRTUTEM, EXEMPLIO IMP. CONSTANTINI, ADESSE SYNODO COGITAVIMVS, &c.

Deinde Paschasinus Legatus Apostolicæ hęc ad Synodum prolocutus est. Beatisimi atque Apostolicu Papæ Virbis Roma, quæ est caput omnium eccliarum, præcepta habemus præmambus, quibus præcipere dignatus est, eus Apostolaius, ut Dioscorus Alexandrinus Archipiß opus, non sedeat in Concilio, sed audiendus intronizetur. hoc ergo obseruare necesse est, &c. quo facto, & ut reo, in medio constituto Dioscoro, accusatio est instituta. Theodoreetus introductus est in Synodum. Lecta Acta Constantinop. Concilij de damnatione Eutychetis, & Ephesini Conciliabuli. Rogati Patres sententiam, acclamarunt, damnantes, qui tam iniquam sententiam tulissent contra Flauianū, maximè vero qui principem locum tenuerunt. Quod vero Iulianus Coensis Apostolicæ Sedis Legatus, homo Græcus, loquatur per interpretem, notandum est, ob excellentiam Rōm. Ecclesiæ, moris fuisse Legatorum Sedis Apost. Latinè semper loqui.

Secunda sessione lecta sunt Symbola, Nicenum, & Constantinopolit. duę Cyrilli

episto-

Romana Ecclæsia caput omnium Eccliarum.

A epistola, & S. Leonis epistola illa de Incarnatione Verbi ad Flavianum, quā in miris laudibus Patres profecti sunt ita acclamantes, *Hac Patrium fides, hac Apostolorum fides, omnes uia credimus, Oribodoxita credimus. Anathema, qui ita non credit, Petrus per Leonem ita locutus est. Apostoli ita docuerunt, &c.*

Tertia sessione conuiciunt episcopi tantummodo, absque Magistratibus sacerdotalibus, eō quod tractanda esset Dioscori damnatio, per episcopos tantummodo facienda. Cūtius & recusans comparere, quod abessent Iudices sacerdotalis, Cecropius episcopus Sebastenus, unus ex ijs, qui ad ipsum vocandum missi fuerant, hæc dixit. *Quando quadam regularia, (nempe ecclesiastica) negotia examinantur, secundum canones, neque Iudic es alios, vel laicos interesse oportet. Nota oecumenicæ synodi, imo totius ecclesie Catholice testimonium, quod in rebus ecclesiasticis non se immisceat sacerdotalis. Leicti libelli accusationum aduersus Dioscorum, & lata sententia damnationis, & depositionis ab episcopatu, & ab omni ecclesiastica functione, a Legatis sedis Apostolicæ, contra eum non comparentem, cui singuli episcopi S. Synodi subscripserunt, & de re, Synodalis epistola missa est ad Imp. hoc exordio. Magnæ ægritudines &c. alia ad Pulcheriam, que incipit. Multa tibi dona praestiterunt &c. Propositum quoque fuit publicè decretum Dioscori damnationis & depositionis ab episcopatu, & ab omni ecclesiastica functione, & ad ipsummet eiusmodi damnationis suæ significatio missa. Litteræ item datae ad Ecclesiam Alexandrinam, & sic clausa est seorsim.*

B Sessione quarta, quinque episcopi, qui cum Dioscoro præfuerant impio Ephysei contentui, facta Catholicae fidei professione, & cōtraria sententibus damnatis, in Synodum sunt admissi, a qua ante repulsi erant. Episcopi Ægyptiū impetrant, vt non prius cogantur dicere Anathema in Eutychetem, quam Alexandrinus episcopus eligetur, quem subscripto sequentur. Intromissis post hæc Archimandritis hereticis, contestati sunt se tantummodo Nicenam fidem amplecti, nullamque eius expositionem admittere, atque ita illi sub incerto pallio Nicenam fidem, nouam foquebant heresim. Libellus a Catholicis Archimandritis oblatus aduersus Eutychetem, & Eutychianos, ut pius a S. Synodo probatus est.

C Quinta sessione continetur postulatio Eutychianorum Archimandrit. vt sibi licaret de fide cum Catholicis disputare, coram Imperatore, qui religiosissime, & sapientissimè eos remisit ad Concilium episcoporum, *quorum definitiōibus*, inquit, *fidem habeo, eas sequor, his contentus sum.* Mox actum de Diocesisibus, alijs alias defendentibus, ex Iure Imperatorum; alijs, alias ex regulis ecclesiasticis. Iudices dixerunt, *sacra-
uissimo Domino orbis placui, non iuxta sacras Imperatoris litteras, & pragmaticos ty-
pos, res sanctissimorum episcoporum procedere, sed secundum canones a sanctis patri-
bus datos.* SANCTA IT EM SY NODVS DIXIT. *Contra canones nihil Pragmaticum valebit, Regula Patrium teneant.* Dignum plane factum, quod imitari debeat omnes Christiani Principes, sequi etiam ipsorum Iudices, nimirum, vt, cū causam agi contingat, cui altera ex parte faueant sacerdotali leges, repugnet vero ex altera, Canon ecclesiasticus, quid tunc iuste, piè, sancteque decernant, cum tantum extet de tanto iudicio, non unius, sed plurium Iudicium, præclarum quod sententia exemplum. Habent & sacra Religionis Antiphites Synodi ejusdemque, oecumenicæ, & amplius 600. PP. egregium factum, quod imitatur, nimirum non turpiter adulazione molliri, frangique potentia Imperatorum, sed aduersus ipsorum leges, pro defensione Sacrorum canonum, acerrimos insurgere uindices, & indefesso studio, pro scris legibus, iniire certamen.

D Sexta sessione Definitio fidei Catholicae Concilij Calcedon. continetur.

E Septima in sessione ipso Feste S. Martyris Euphemiae, ob diei celebritatem, adfuerit Marcianus, & Pulcheria cum Magistratibus solitis interesse Comitijs, & Marciannus, latine primum, mox & Gracē perorauit ad Synodum. Lecta est fidei definitio, cui subscripterunt omnes episcopi, & post iteratas acclamations, dictum Anathema, tantib. contra Nestorium, Eutycheti, atque Dioscoro. Pro custodia definitionis fidei, Imperator, uiuæ vocis oraculo; aduersus disputantes, vel turbas, & tumultus concitantes, penas apponit. Act. 6. Conc. Chalcedon. Mox subiecit quādam Capitula (de Monachis, & clericis)

In reb. Ecclesiasticis non se immisceant sacerdotalis.

Dioscorus dānatus & depositus.

Eutychianis experientibus cotam Imp. is sa- pientissime eos remit- tit ad Con- cilium.

Contra Ca- nones nihil Pragmati- cum valeat, Regule PP. teneant.

Dicit Ep̄i non frangi, nec molliri potestia Principium.

Imp. penas statuit dispu- tationes fidei.

a 11. Iul.
b to. 3. an-
nal.
c 15. c. 5.
d Annal.
par. 3.

ricis) quæ ait, ad honorem uestra reverentia nobis reseruauimus, decorum esse iudicantes a uobis hæc regulariter potius formari per Synodum, quain nostra lege sanctificari. Eadē fidei definitio miraculo S. Martyris Euphemijæ firmata refertur variè apud varios auctores. Metaphr. a Zonar. b Nicephor. c Glicam. d

Octaua sessio habuit tres Actiones. Prima habuit compositionem controverſiæ inter Antiochenum & Ierosolymit. episcopos, in qua ius Metropoleos Palestine, quod erat Ecclesiæ Cœſariensis, in Ieroſolymit. est translatum. 2. Theodoreti causam actâ, & ipsum anathematizantem Nestorium, suscepimus esse a Synodo, ut ante a Leone, & suam illi ecclesiam restitutam 3. restitutionem libæ Edeſſeni in suam Ecclesiam.

Nona sessione Decretum, ut Ephesinum, sub Dioscoro, Concilium, Concilij nomen minimè obtineret, & Imperator ipse de hoc sanctiret. Hac ipsa die, Dominus Antiochenus episcopus, iure a Dioscoro damnatus, & sede priuatus, probatur a Synodo, & annuit eadem Synodus Maximo eius successori, ut liceret illi, de suis redditibus, ex auctorato alimenta præbere.

Tribus sequentibus sessionibus actum de causis quorundam episcoporum. Atque demum prid. Kal. Nouembris soluta sunt Comitia, abiere que Iudees, atque legati Sedis Apostolicæ, remansere verò callidè Oriëtales Episcopi canones sanctientes num.

27. vel (vt Græcum habet exemplar) 30. clanculo scriptos. Verum a S. Leone Rom. Pont. haud recepti videntur; nam nihil, præter fidei definitionem, esse firmatum; ipse postea testatus est, in epist. data post sequentem annum, ad episcopos Synodi Chalcedoni. est 61. auctor fraudis Anatolius, qui sciens aduersatuos sibi Legatos Sedis Apostolicæ, Decretum conscriptum, in Synodo, illis absentibus recitauit, & a Patribus probari obtinuit. Vt Scil. Ecclesia CP. na ptimum, post Romanam, locum obtinet. Quo auditio, Legati Sedis Apost. rursum conuenire PP. sequenti die iusserunt, atque 13. Sessio, & ultima celebrata est, in qua reclamarunt, & quod factum erat, improbarunt, prolati etiam hac de re mandato S. Leonis Papæ. Sacerdotum quoque Patrum, ait, constitutionem prolatam, nulla patiamini temeritate molari, seruantes omnimode persona nostræ in uobis, quos vice nostra transmissimus, dignitatem. Ac si qui forte ciuitatum suarum splendorc confisi aliquid sibi tentauerint usurpare, hoc, qua di nū est, constantia retinatur. Quod autem velle uidenter nihil innouare, sed sequi canonem CP. ni Concilij scitè ad eos Lucentius Episcopus Legatus, si ergo his temporibus

hoc beneficio usi sunt, quid nunc requirunt? si nunquam, usi sunt, quare requirunt? His absolutis eadem S. Synodus, nouissimo loco, Synodalem epistolam scripsit ad S. Leonem, mittens Acta Concilij, & suppliciter rogans, probari, & confirmari illum a se editum canonem, cui, aiunt, Legati uestra uehementer resistere tentauerunt, procul dubio a uestra prouidentia inchoati hoc bonum uolentes ut sic uia fidei, si bona ordinatio deputetur effectus, qua petitione satis indicant se agnoscere Primatum Rom.

Pont. super uniuersalem Ecclesiam. Et cum S. Gregorius Papa ad Eulogium Alexandrinum & ad Io. Constantinop. f & ad Mauritium Imp. g affirmet uniuersitatis ei nomen per Chalcedonen. Synodum Apóst. Sedi oblatum, cum oecumenici nōmen in epist. Synodali ad Leonem desideretur suspicari possumus ab aliquo per dolum esse subductum. Ipse certe Leo, vir sanctissimus, vsus est titulo Uniuersalis in epist. ad Marcianum, sub Consulatu Herculani, vt modo extat in Latino & Græco Codice.

Præter episcoporum sententiam, præter confirmationem Sedis Apostolicæ, acceſſerunt etiam ad corroborandam Synodum Chalcedon. sanctissimum uirorum, qui his, temporibus illuſtrabant Orientalem ecclesiam, & miraculorum uirtute nitebāt, elogia, qui eandem fidem tenere, & uerbis testati sunt, & crebra miraculorum editione firmarunt. Lege apud Sur. 20. Ian. & 14. Febr. de Euthymio & Auxentio sanctissimis Monachis.

Dioscorus Gangram Paphlagoniæ relegatus, ibi finit vitam. Liberat. h Euagr. i Tanti beneficij memor Orientalis Ecclesia, ipsam Synodum Chalcedonen. perpetua anniuersaria coluit celebritate. Menolog. Celebritas sexcentorum triginta Patri, Quartæ Synodi, Oecumenicæ, in vrbe Chalcedone, tpe Marciani Imp. & S. Leo k ad Theodoretum: Secunda ejus, inquit, post aduentum Domini hac orbi fessitas, &c.

Canonē in
Conc. Chal-
cedon. ab Oriē-
talib. absen-
tibus legat.
Apostoli-
cis, impro-
bat Leo PP.
Ecclesiæ Cō-
stantinopo-
litanae vſur-
patio primi
loci post Ro-
ma. refuta-
tur.

Cōc. Chal-
cedon. plane
confitetur
Primatum
Rom. Pōt.
e Lib. 4. ep.
36. & 7. ep.
30.
f 4. lib. ep.
38.
g 4. lib. ep.
32.

h c. 14.
i 2. c. 5.
K ep. 67.
In vv. Cod.
63. in tom.
Conc. 63.

A

B

C

D

E

Chrisit

A

Christi Annus Leonis Pap. Valentini. 28. & Marciani Imp. Herculano, & Sporatio. Cos.

452.13.Marciani3.Imp.Herculan.& Sporatio.Cos.

Marcianus Imp. pro firmitate Chalcedon. Concilij solicitus, edit sancti onem, ne cui amplius liceret publice de fide disputare. Nam, inquit, iniuriam facit iudicio religiosissima Synodi, si quis, semel indicata, ac recte disposita, reuoluere, ei publice disputare contendit, &c. Apud Chalced. Concilium.^a

Rursum aliam edit satisfactionem de eadem re in fine Aet. 3. Conc. Chalced. sed nihil profecit, & plurimis exemplis satis est perspectum, nunquam profuisse fidei Catholica clementiam Principum in remittendis culpis, ab hæreticis perpetratis, ea enim abusi semper illi euasere deteriores.

Aduersus Eutychianam hæresim plures ipsdem temporibus, scripsere, præter S. Leonem, Mochinus Mesopotamius, presbyt. Antiochenus, Isaac presbyt. itidem Antiochen. Samuel presbyter Edessenus, & Theodoreus Episcopus Cyri. Gennad.

S. Leo circulares litteras mittit ad Ecclesias Occidentis, eis communicans gesta Synodalia Chalcedonensia. epist. 51. b

Accepta legatione CP. ⁿa cum litteris Anatolij, Imp. atque Pulcheriæ, rescribit S. Leo redarguens ambitionem Anatolij (quæ est epist. 56.) affectantis Primatum, post Ecclesiam Rom. contra statuta Nicæni Concilij epist. ad Maricanum 57. eum rogat, vt insanam ambitionem Anatolij comprimat ad Pulcher. 58. epist. habet hæc verba. Confessiones vero episcoporum, & sanctorum Canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes, unita nobiscum nostra fidei pietate, in irruum mittimus, & per auctoritatem B. Perri Apostoli generali prorsus definitione cassamus.

Alexandriæ ordinatur episcopus Proterius. Liberatus. c

Ingens seditio & tumultus Alexandriæ, alijs Dioscoram reposcentibus, alijs Proterio firmiter adhærentibus. Euagrius d. Eo vsque inuuluit vulgi studium in improbissimum, & nequissimum Dioscorum, ut diuinis etiam honores ei Ægyptij detulerint, vel ad hoc vsque tempus, quo, anno 1594. ab Ecclesia Alexandrina, uniuersaque Ægypto solemnis missa est legatio Romam ad Clementem 8. Rom. Pont. qua se ex parte Catholicam fidem, & Apost. Sedis communionem, damnato Diocoro, professi sunt, & obtinuerunt. Marcianus & per milites seditionem compescere, & per Ioannem Decurionem, virum pium, & discretum, qui cum alijs magistratibus Synodo interfuerat, studuit de re tota, ut gesta erat, commonefacere, & denique per epist. suam ad mansuetudinem eos reuocare; extat in epif. Virorum Illustrum pro Cœcilio Chalced. Ep. 5. Parum profectum per hanc Imperatoris operam. indicant, quæ a Damasco no de Ægyptijs, ita nominatis hæreticis, dicuntur, lib. de Hæresibus.

Maximi quoque tumultus in Palæstina a Pseudomonachis sunt excitati, electo Iuuenale Episcopo Ierosolymit. & Theodosio Monacho, nefario homine, in episcopū ascito, qui & alios sibi similes ordinavit episcopos, & Eudociā, quæ Theodosij Imp. fuerat vxor, in suas partes traxit, & in Catholicos professores Concilij Chalcedon. sibi communicare nolentes, cede, & incendijs sequit, ita menses uiginti exitiosus Theodosius Tyrānidem in Sedem Ierosolymit. exercuit, Euagr. e. Niceph. f. Euthymius magni nominis Monachus, & Anachoreta, cum saepius tentatus a Theodosianis Eutychianis, in interiore eremum sedens, plures ibi Anachoretas a Theodosio deceptos, ad Ecclesiam Catholicam reuocauit, in hisque Gerasimum, eum, qui, Leone pro asino, vteretur, ab illo interfecit. Acta S. Euthymij apud Sur. 20. Ian.

Theodosius, & Pseudomonachi Pulcheriam decipere conantur, libello oblato, in quo se Nestorium, & Eutychetem damnare simulant, ad quos respondet Marcianus Imp. egregia epist. quæ est 2. inter epif. Vir. Illustrum pro Concilio Chalced.

Marcianus lege sanctit Acta Concilij Chalcedonen. & abolet, quæ Theodosius Imp. fraude deceptus, sanxerat contra Flavianum episcopum C. P. ^{nun} Eusebiū Dοrīlai, & Theodoreum Cyri. g. Idemque diuersis Eutychianos multat poenis. h

Imp. vetat
disputare de
fide publice.
a Aet. 3. sed
supposito ti
tul. & 1⁴. C.
de sum. tri.
in C. Justin.
Clementia

Principū in
hæreticos
noxia Ca
tholicę fidei.
b In vv. cc.
49. in T. C.

47. In vv. cc.
53. in T. C.
51. In vv. cc.
54. in T. C.

52. In vv. cc.
55. in T. C.
53. c. cap. 14.
d Lib. 2. c. 5

Tumultus
Alexandriæ
ob Dioco
rū dānatū.
Legatio Ae
gypti Eccle
sia, expetēs
communio
nē Roman.
Pontif. qua
p mille am
plius annos
caruerat. ob
tinet a Cle
men. 8.

Tumultus
in Palæstina
a Monachis
Eutychia
nis excitati.
e 2. c. 5.
f 15. c. 9.
Euthymij i
signis Mona
g. Actu. 3.
Cœcil. Chal
ced. Cod. Iu
stin. I. quo
niam. C. de
episc. & cle
h Act. 3. Cō
bil. Chalce

Valentinianum iniquam Romae promulgat sanctionem, qua tollit episcoporum Iudiciale Tribunal, nisi in his, quæ ad Religionem pertinent, & nisi partes ex consensu episcopum Iudicem delegissent, qua eadem sanctione tollit clericis fori exceptionem, & uetat curiales clericos ordinari, ne Monachos fieri, similiter & originarios, inquilinos, colonos, & seruos a quod illi pessime uertit, omnibus illi deinceps infelicitate cedentibus, ac eo demum miserando cadente interitu. Interim autem dum ipse ecclesiasticum ius, & potestatem opprimit, Deus illum coprimit, & super Reges Rom. Pont. extollit. Attila enim redintegratis uiribus, redeunte, & expugnatis, ac uastatis, Aquileia, Ticino, Mediolano, Romanu tendente, Valentinianus consternatus legatum illi obuiam Leonem ire rogat, cuius diuina eloquentia persuasus pacem dat Romanis, & ultra Danubium, non redditurus, abscedit. Marcellin. Cassiod. b Misella hist. c id beneficio Apostolorum obtentum, exprobat ingratu populo S. Leo (serm. in Anniversaria Apostolorum die) anniversaria die huius cuius recepti beneficij Circensibus ludis occupato: quo confirmatur, quod in monumentis extat Rom. Ecclesiæ Attila respondebat quæribus, cur se tam mitè unius loquétis sacerdotis uerbi præbuisset, astante alium se uidisse sacerdotali habitu (vel duos, vt alius textus habet). gladio sibi minante, nisi Leonis mandatis paruisse. Cassiod. Misella hist.

V E N E T I A R V M vrbis origo, per occasionem harum Attilæ uastationum, concurrentibus populis, Venetiæ maximè prouincia, in Insulas, inter aestuaria, Barbaris inaccessa.

Mutina, & Rauenna ab Attilæ excidio liberata feruntur; illa Geminiani Episcopi precibus, hac Ioannis, qui Neoni successit.

Attilæ res gestæ a Prisco nobili Rhetore scriptæ, interciderunt. Euagr. d

Aquileiam non ita excisam, ut habitari desierit, indicat S. Leonis epistola ad Nicetam Aquileensem episcopum, e post ann. sex data, sub Consulatu Majoriani, qua respondet, de feminis, quæ captis uiris, alijs nupsissent, interroganti, quid agendum esset, inculpabile tum tantum esse cum crediti sunt uiri defuncti: reuersis uero ad eosdem redire oportere, renuentes anathemate damnandas.

Theodoro Foroiuliensi episcopo rescribens S. Leo f. de poenitentia ijs, qui in extremo laborarent, impertienda, ait, non negandam quibuslibet poenitentiam in exitu uitæ petentibus, illud manens. *Consuetaudinis Ecclesia esse ut episcopi non prius consulant Rom. Pont. quam suos Metropolitan. consulerint.*

Carthagin. Ecclesia, quæ a capta Urbe, per tredecim annos, absque episcopo fuisset, agente Valentino apud Genesicum, accepta facultate, Deo gratias creat episcopum, virum sanctissimum Victor. g

g de perfec.
Vuad. lib. 1.

Christi Annus Leonis Pap. Valent. 29. Impp. Opilione, & Coss.
453. 14. Marciani 4. Vincomalo

h epist. est
65. In vv. cc. 61. In T. C. 59. i epist. 63. In vv. cc. 59. Tom. c. 57. In vv. cc. 57. In T. C. 55. K vv. cc. 58. In T. C. 56. l In vv. cc. 56. In T. C. 54.

A Natolius episcopus CP. nus detegit occultatum venenum, obtrectas Leoni Pa px, quasi non probaret Cœciliū Chalcedon. ordinatos a Flauiano persequeb. Eutychianisini suspectos promouens.

S. Leo a Marciano Imp. monitus, circularibus litteris ad omnes episcopos, se probare Chalcedon. Concilium, in ijs, quæ ad fidem pertinerent testatur. b & stare se decreatis Concilii Nicæni, quæ & inuolata esse vult, & epist. 63. ad Marcianum, ei gratulatur, quod acquieuerit ijs, quæ ipse statuisset. Et merito, inquit, germinatur gaudium meum, cum uobis religiosissime placere cognasco, ut & fides Nicana suam teneat firmatatem, & privilegia ecclesiistarum illabata permaneant.

Idem ep. 61. ad Marcianum, & 58. ad Pulcheriam, conqueritur de Anatolio, qd Archidiaconum CP. num sub specie honoris, loco mouisset, & Eutychianistam substituisset, eumque illis commendat, & Anatolio excommunicationem minatur. Idem epistola sua 60. ad Iulianum Coensem, eum delegat Vicarium suum in Oriete, vt in-

uigilet,

A uigilet, ne hæresis Nestoriana, & Eutychiana repullulet: & moneri se petit de tumultibus excitatis a Monachis in Palæstina.

Idem Marcius, & Pulcheria ep. 63.^a & 64. gratulatur de officio per litteras præsti to erga Monachos tumultuantibus.

Idem Eudociam Augustam rogat ep. 66. vt quantum ualeat suis admonitionibus curet deuios Monachos ad fidem reuocare, qua ratione, & eam seductam, in viam reducere prudenter studet.

Idem Monachos, lenibus litteris excusans, docet de veritate rerum gestarum, & fidei, ut ab errore in uiain reducat.^b

B S. Pulcheria epistola ad Bassam Abbatissam Monasterij Ierosolymit. cum suis virginibus, falsis Theodosij pseido Monachi relationibus seductam, de actorum, & fidei ueritate edoces, reducit ad Catholicam fidem, ex qua colligitur laicos Ierosolymitan. litteris Marciani, supra recensitis, resipuisse. extat epist. in Appendix ad Acta Chalce don. Græca.

Pulcheria perpetua virgo Theodosij Iunioris soror, Marciani coniux, in Regia, Monastica uita acta, Imperio feliciter, per plures annos, summa cuim prudentia, administratore, Religione Catholica, aduersus monachorum hæresim, maximè Nestorij, & Eutychianam sustentata, pluribus Monasterijs, Basilicis, & Hospitalibus domibus erectis, cunctis denique bonis suis ad sustentationem pauperum relictis, quinquagesimo quarto annis anno moritur, semper in celo, & in ecclesia perpetua memoria uitæ. Marcellin. c

Theodor. Lector. d Niceph. Menolog.

C S. Leo epist. 73. ad Iulianum Coensem. Cuius (Pulcheria) inquit, post Deum beneficis hoc debetur, quod Ierosolymitanus episcopus est receptus, & Monachos, quos perfidia hæretica falsitatis induxit, ad sanitatem Augustæ euangeliorum renocauit.

Idem ep. 60. ad eundem Iulianum Coensem petit edoceri de statu Ecclesiæ Alexandrinae.

Proterius episcopus Alexandrinus Catholice fidei professionem Romanam ad S. Leom mitterit, quo Catholicam ab ipso Pontifice communicationem mereatur accipere, eam quidem se accepisse testatur S. Leo epist. 73. ad Iulianum Coensem. Ian. mense sequentis anni scripta.

SYNODVS ALEXANDRINA Orthodoxorum a Proterio habita, ut ad Catholicam communicationem, qui haec tenus ob hæresim Eutychianam, separati fuissent, Catholicæ oblatæ professione, redirent: sed cum illi penitus restitissent, irrogatum eis fuit ab Imperatore exilium. Extat eius Synodi mentio in epistola Catholicæ Episcoporum Aegypti ad Leonem. Inter epistolæ Illustrium Virorum, pro Synod. Chalcedon.

Maximus Antiochen. episcopus, Legatione missa, S. Leonem Rom. Pont. de statu ecclesiæ Syriæ docet, & rogat pro conservatione priuilegiorum Sedis Antiochenæ. S. Leo epist. 66. fauer eius rogationi de priuilegiis. Et inter alia salubre illud admonet, vt sicut laicos, ita nec Monachos pop. docere permittat, Has ad Maximum litteras uoluit esse Encyclicas, ut testatur epist. sua ad Theodoret. S. Leo, quæ est 67. quem ad primum excitat contra hæreticos.

S. Leo, quod eius muneris est Catholice ecclesiæ indicare, sequentis anni Paschæ diem ab omnibus celebrandum, consulit peritos, epistola 64. ad Marcianum, & 65. ad Eudociam, & ad Proterium Alexandrinum, (cuius responsionis fragmentum citat Beda de ratione temporum)^e & ad Paschasimum episcopum Lilybæi in Sicilia, virum doctissimum, cuius Paschafini responsio extat apud S. Leonem post epist. 72. qua non solum ex Theophili cyclo, sed & ex Hebræorum calculo, probatam reddidit ueritatem, eandemque miraculo consignatam; ostendens non esse absurdum, ut ad 8. Kalend. Maias Pascha Domini in Ecclesia celebraretur. Rescripsisse etiam Marcianum ad Sanctum Leonem, eam esse Orientalium sententiam, ut secundum Theophilii cyclum 8. Kalend. Maias Pascha Domini celebraretur. testatur ipse Leo in litteris circularibus datis ea de re, anno sequenti ad Episcopos Galliarum, atque Hispaniarum.^f

CONCILIVM ARELATENSE (quod tertium ordine ponitur) Præside S. Cæsarione eius ciuitatis Episcopo sanctissimo & doctissimo. Sed cum cōflet ex litteris S. Leo

a vv. cc. 59.
60.

In T.C. 57.

58.

vv. cc. 62.

Tom. Cœc.

60.

b epist. 83.

Pulcheria obitus. & e-

logium.

c in Chron.

d collect.

lib. i.

In vv. cc. 68

In T.C. 66.

Invv. cc. 56.

In T.C. 54.

In vv. cc.

68.

In T.C. 66.

Invv. cc. 62.

In T.C. 60.

Laici nec

Monachi

pop. doceat.

Invv. cc. 63.

In T.C. 61.

Rom. Pont.

munus iudi

care Eccle-

sia Pascha

quando cele-

brandum.

e ca. 42.

Invv. cc. 67.

In T. c. 65.

fest. ep. 70.

Invv. cc. 95.

In T.C. 95.

nis Papæ, anno superiori datis eidem ecclesiæ præfuisse Rauenniū Hilarij successorem, & post eum Eonium; eundemque sedisse saltem triennio, vt discipulum S. Cæsarij, eiusdemque uitæ scriptor affirmare colligitur, quo tempore Cæsarius præfuit Abbas Monasterio Arelateni, nil est, quod dicî possit, nisi errorem illapsum esse in Consulatum, sicut & in notam Aeræ mendum irrepit, dum ponitur 61. ex qua colligitur numerus ann. Domini 423. vnde longe absurdius redditur, ut eo tempore Cæsarius præ fuerit dicto Concilii Arelateni. Sed & cum nihil sit, in quo error emendari possit, vt suo loco Arelateni Concilium restituatur, hic ponendum fuit.

A Etia S. Cæsarij res gestæ ab eius discipulo Cypriano ad S. Cæsariam eius sororem, id ipsa ab eo efflagitante, extant apud Sur. die 27. Aug.

S. Silvester Episcopus Cabilon. : S. Silvester Cabilonensis episcopus, a quo S. Cæsarius in clericum attollens est, & ecclesiasticis disciplinis imbutus, clarus habetur. Vita S. Cæsarij.

S. Porcarius Abb. : S. Porcarius Abbas Monasterij Lerinensis, sub quo S. Cæsarius in Monasticis insti tutis tantum profecit, sancta conuersatione innotescit. Ex eiusdem S. Cæsarij Vita.

Præclarum extat encomium Monasterij Lerinensis apud S. Cæsarium hom. 20. qd summopere mirandum, inter tot in Gallias graftationes Barbarorum, Sueorū, Vandalorum, Alanorum, Gothorum, Burgundionum, Hunnorum, & Francorum, suam celebritatem retinuisse, & ipsis Barbaris, & Arianis fuisse venerandum.

Pomerius Afer psbyter scriptor ecclæsiast. : Pomerius Afer, seu Maurus presbyter, insignis Rhetor, S. Cæsarij magister in Gallia floret. Gennad. qui & eius lucubrations recenset, & mores sanctissimos laudat. Isidor. de Vir. Illust. a Honor. b Sigibert. c

S. Cæsarij scriptorum non extant, nisi 46. Homiliae diuersis temporibus dictæ.

ANDEGAVENSE CONCILIVM, sub Opilionis Consulatu, nunc primum in lucem editum, in quo illud primum statutum, vt contra episcopale iudicium clericis non liceat resilire, neque inconsultis sacerdotibus, secularium iudicia expetere &c. quo procul dubio aduersati sunt Patres constitutioni illi Valentinianni anni superioris, qua ecclæsiasticum forum suis priuilegijs spoliauit.

Christi Ann. Leonis Papæ Valentinianni 30. Impp. Studio, Coss. & Aetio.

In vv.cc.69 In T. Con cil. 67. **S** Ansto Leo epistola 75. Marciano commendat magno discrimine laborantem Alexandrinam Ecclesiam, & Proterium recens eius creatum Antisitem, & rogat vt suam ad Flauianum epistolam ab hæreticis falsataim, in Græcam linguam fideliter uer fam, & suo sigillo munimat, curet ad eam transferri, vna cum consentientibus sententijs episcoporum Alexandrinorum Athanasij videlicet, Theophili & Cyrilli.

d 1.8. C.de hæret. Marianus dat edictum ad Alexandrinos in hæreticos Apollinaristas, vel Eutychianistas poenas statuens. d quod verò legitur Constantio & Rufo, falsum est, & reponendum Studio, & Aetio.

& in T. Ccil. 68. **S**. Leo epist. 76. ad Marcianum eum rogat, ut fastum Anatolij magis comprimat; & vt Eutychetem, adhuc venena spargentem longius ableget. Marcianus Pont. Rom. monitis acquiescit, edita sanctione nihil innouandum de priuilegijs antiquitus concessis ecclæsijs. e

Solus Ro. Pontif. irri tatt, quod 600. PP. in Concl. sta tuerant. In vv.cc.72 in T.C.70. **A**natolius tandem cedit monitis S. Leonis, dimisso studio primatus, epist. 71. ad Anatolium, in qua eminent summa auuthoritas Pont. Rom. qui solus irritu m reddit, quod Concilium sexcentorum Patrum comprobarat.

S. Leo ad Iuuenalem episcopum Ierosolymit. proximo anno reuersum ad suā ecclæsiam, quique legationem ad eum miserat, cum particula ligni sanctissimæ Christi crucis, scribens, obiurgat de rebus præteritis male gestis, epist. est 78. hoc initio, Acceptis dilectionis tuæ litteris, quas ad me filij nostri &c.

Synodus Ierosolymit. a Iuuenale collecta, in qua ad expurgādam ab hæresi totam prouinciam, omnibus fidem Catholicam seruādām proposuit. Extat Synodalis epist.

A ad Archimandritas, & Monachos Palæstinos, hoc exordio. Cum sumimus, & primus Apostolorum Princeps dixisset &c. Inter epist. Ill. Vir. pro Concil. Chalcedon.

Quod porro primo loco subscriptus legatur Iuuenalis, secundo vero Ireneus episcopus Cæsariensis, ecclesia Metropolis Palæstinæ, ex decreto Concilij Nicæni; id eo factum est, quod is, quem inuaserat Primatum, Iuuenalis, impudenter retinebat; in quo ei restituit S. Leo, primu[m] quidem tempore Concilij Ephesini, cum esset Archidiaconus S. R. E. post verò cum esset summus Pont. quia de re S. Leo epist. ad Maximum Antiochenum. quæ est 60. a.

Maximus Senator in vltione stupri a Valentiniano pudicissima suæ vxori, per fraudem, illati, Aetium, magnum Imperij præsidium, affectati regni in suspicionem apud eum adducit, qui ob id Aetium interimit, sera, sed digna diuina vltione, de cuius

B morte sic Marcell. in Chron. Actius Patritius, magna Occidetalis Imperij salus, & Regis quondam Attilæ terror, a Valentiniano Imp. cum Boetio amico, in Palatio trucidatur, atq[ue] cum ipso Hesperium cecidit regnum, nec ha[ec]tenus valuit releuari. Procop. b Mischella hist. c Cassiod. d

Vandali ex Africa Pyraticam exercentes Siciliam deprædati sunt. Paschasius epist. ad S. Leonem post eius epist. 67. Ado in Chron.

Attila, Aetij hortatu, noctu mulieris manu, cultro confoditur, quidam verò sanguinis reiectione eum necatum perhibent. Marcellin. in Chron.

Eugipius Abbas, ab Attilæ obitu, contextit historiam de vita, & rebus gestis S. Seuerini Noricorum Apolloni.

S. Seuerinus, genere clarissimus, suam semper originem, humilitatis studio obti-

C cult: loquela tamen ipsius manifestabat hominem omnino latinum: quem constat ad quandam Orientis solitudinem feruore perfectioris vitæ fuisse profectum: atque deinde post ad Norici Ripensis oppida, Pannoniæ superiori vicina, quæ barbarorum crebris premebantur incurvis, diuina cōpulsum revelatione, venisse, sicut ipse clauso sermone, tamquam de alio aliquo referre solitus erat, &c. Eugip. epist. ad Paschasius.

Præfixa vitæ S. Seuerini, qui doctrina & operibus per hæc t[em]p[or]a mirabiliter effloruit. Plures Orientales, Occidentales, & Boreales Provinciæ, magna siccitate & penuria laborarunt, Euagr. e Gelasius in Andromachum, qua occasio Vienna Austriae (quæ tum Fabiana appellabatur) fame oppressa, euocato S. Seuerino, & adhortationibus eius ad poenitentiam conuersa, diuinam opem experta est. Eugip.

D Christi Annus Leonis Pap. Marciani 6. Impp. Valentini. 8^m; Coss. 455. 16. Maximi Impp. & Anthemio. Coss.

V Alentinianus, dum de Religione bene meretur ad 30. ferme annos, inter varia discrimina, vitam propagat, & Imperium; simulac iura perturbat ecclesiæ, finitur in scelus præceps ferri, dum incantamentis, & magijs (vt ait Procopius) matronarum castitatem expugnare nititur, 16. Kal. April. occiditur in campo Martio (ait Cassiod.) ab amicis Aetij, dolo Maximi (subdit Marcellin. Euagr. f & alij) cū Imp. annos 30. minus mens. 7. d. sex.

Maximus Tyrannidem inuadit, Eudoxiam sibi vxorem iungit, cum forte ante prima vxor decessisset. Procop. g

E Auitum, Præfectum Prætorio Galliarum, Magistrum equitum creat, & legati mittit ad pacis cenda foedera cum barbaris Regibus, quæ & obtinuit, Sidonius.

Maximus Eudoxiæ vxori fassus se virum interfecisse, vsque adeò eam irritauit, vt Genfericum ex Africa ad vltionem euocat, qui statim ingenti classe in Italiam adiunigans, Romanum, nullo aduersante, facile ingreditur, & per quatuordecim dies diripit. Incensam a Genferico, Vrbem Euagr. tradit, h[ab]it[u]m spectacula tantum combusta, ait Niceph. i Mischella hist. k occursu S. Leonis liberatam urbem a cæde, atque incendio, habet; omnibus tamen opibus ablatis, & multis captiuorum millibus, cum Augusta Eudoxia, & eius filiabus, Eudocia, & Placidia Carthaginem deuectis.

a In vv. cc.

b in T.C.

60.

b De bello

Vuandal.

lib. 1.

c Lib. 15.

d In Cron.

In vv. cc. 63

in T.C. 61.

S. Seuerin⁹

Norico rū

Apostolus.

Paschasius

eps Lilybei

doctrina cla

russ.

e Lib. 2.

cap. 6.

f Lib. 2.

cap. 7.

g Lib. 1.

Eudoxia

Genfericū

euocat ex

Africa.

h lib. 2. c. 7.

i 15. c. 11.

K Lib. 15.

Eudociam Hunerico filio tradit, Placidiam, & Eudoxiam post, rogante Leone Imp. Constantinop. mittit, ibique Placidia Olybrio, cui fuerat despontata, nubis.

Coercitum pariter a S. Leone Gensericum fuisse ne thesauros trium præcipuarum basilicarum auferret, constat, ex his, quæ in S. Leone leguntur. lib. de Roman. Pontif. Procop. ^a Gensericus Eudoxiam eum Eudocia, & Placidia eius ex Valentiniiano filiabus cepit, gazamq; omnem Imperatoriam secum in Africam abstulit, ac si quæ Roma erant decora, itemq; Iouis Capitolini regularum ex ere auratarum partem dimidiam abripuit. Vnam verò ex his naubibus, ubi statua fuerant, tempestate perisse dicunt, ceteras incolumes in Africam delatas.

Deogratias episcopus Carthagin. mira charitate captiuos excipit, & fouet, in quæ cum insurgerent Ariani, ex eorum manibus Deus eum exemit, ex hac uita eductum, cum gessisset episcopatum annis tribus. Vict. ^b Ariani, erepto sibi per mortem Deogratias episcopo, in eius ordinatorem Thomam iras conuertunt, & sauciant. Vict.

Gensericus, post Deogratias episcopum, vetuit vllum alium deinceps Carthagine ordinari, grauiorem innouans persecutionem.

Maximum Romani fugientem insestati, lapidibus obriunt, membratimque discerpunt, cù imperasset mens duos, & dies aliquot. Procop. cuius occasione Sidon. ^c ad Serranum egregiè differit, de miserrima, & umbratili potentium felicitate.

Eudocia Augusta in Eutychiana hæresi obstinatior, ex afflictione de captiuitate Endoxiae filia, & neptium, excitata, perhortationem, & doctrinam SS. Simeonis Styliæ, & Euthymij Anachoretæ, redditur orthodoxa, Cyrill. in Vit. S. Euthym. ^d quam fecuti sunt aliqui Monachi, & Archimandritæ, alijs in obstinatione manentibus. Basfa item Praefecta Monialium exemplo Eudocia restituta est Ecclesiæ.

Auitus Aruernus Magister militum, inuitus & reluctans acclamatetur Imperator. Sidonius.

Marcianus calamitate Valentinianii admonit' restitut' clericis immunitatem. e Mare. No vell. 11. f l. genera li. C. de epis- sc. & cler.

Marcianus Imp. videns Valentinianum diuinam in se iram excitasse simulac sanctionem edidit aduersus ecclesiasticam immunitatem, vindicat clerum in pristinam libertatem, & ratas esse vult donationes factas clericis, abrogatis contrariis sanctionibus. ^e probauit eadem Iustinianus, & suo Codici intexit.

S. Prosper suum perdixisse Chron. ad hunc usque annum, tradit Cassiod. in Chron. & Gennad. vt quod modò extat, decem annorum spatio decursum noscatur.

Christi Annus Leonis Pap. Marciani 7. & Impp. Io. atque Varare. & Coss.

Marcell. & Cassiod.
Chron. Sidon. Au-
tum alterum ponit.

^{g. 2. Histor. Franc. c. 11. h. 15. c. 11.} **A** Vitus infensum sibi Senatum sentiens, ob odium in Maximum, a quo creatus fuerat Magister Militiæ, Placentiæ, deponit Imperium Cassiod. Chron. aliter Greg. Turon. ^s & Niceph. ^h Verisimile est cum Imperio abdicasse etiæ se Consulatu.

Auitus alter floruit per hoc tempus, Sidonij æqualis, vt & propinquus, ad quem extat eius epist. 1. lib. 3.

Theodoricus Gothorum Rex Aquitanias ingrediens cum ingenti exercitu Sueorum Regnum, Reætario Rege interfecto, penè excindit. Isidor. in Chron. Gothorum Theodoricum hunc, licet secte Arianum, magnopere laudat. Sidon. ⁱ

Francis percommodè cessit, vt translatò bello in Hispanias a Theodorico, & Romano exercitu Auitum in Italiam secuto, ipsi radices firmiores tandem in Gallijs agerent, postquam sèpius id tentassent, Childeric Rege (qui Meroueo per hos dies succefferat) regnumque stabilirent Parisijs. Sigeib. in Chron. De Parisiorum longa obsidione per Francos, corumque expugnatione, & ingenti veneratione, qua Rex, licet Ethnicus, sanctam Virginem Genoueam prosequeretur, fama ingentium miraculorum, Aeta eiusdem Virginis habent.

A Ecclesiæ Carthagin. dempta facultas creandi episcopum, in alias quoque duas provincias extensa est, quarū erant episcopi 164. nunc inquit ad tres redacti & dira persecutio excitata est, per quam plures utriusque sexus martyrio coronati sunt. Vict.

Insigne, inter alia, est martyrium aliquot germanorum fratrum ex nuper capta urbe, in seruitutem abductorum, cum Maxima Virgine Deo dicata, quam cum eorū Dominus vni eorum Martinianō matrimonio iungi vellet, quo illos fideliiores haberet; ea illi castitatem colere persuasit, & ipse alijs concaptiuis, post aufugientes in Monasterium, illi virorum, ipsa Virginum recipiuntur. Vnde abstracti, acerbissimis pluribus sunt tormentis subiecti, ac tandem Maxima dimissa, mater multarum Virginum diu superuixit: illi in regionem Maurorum barbarem, & ethnicae relegati, Christi ibi fidē prædicant, quæ & coaluit, expeditis, & obtentis sacerdotibus ab Eccles. Rom. ex Vict. 16. Octob. Martyrolog.

B S. Leonis Papæ extat epist. nu. 91. ad Ecclesiæ Mauritaniae Cæsariensis de ordinationibus episcoporum, hoc initio. Cum in ordinationibus sacerdotum &c.

Victor Carthennæ, in Mauritania, episcopus, per hæc tempora floruit, qui scriptis aduersus Arianos librum vnum longum, quem Genserico Regi, per suos, audiendum obtulit, & alios plures. Gennad.

Illustrauit & per hoc tempus Mauritaniam Voconius, Castellani oppidi episcopus, qui scripsit aduersus Ecclesiæ inimicos Iudeos, & Arianos, & alios haereticos. Composuit etiam sacramentorum egregium volumen. Gennad.

De Pomerio presbytero, item scientia celebri in Mauritania, qui illinc recedens, Romanum primum, inde se in Gallias contulit, dictum est in fine anni 453. Horum Victorum illustri, & piorum vocibus, & doctrina, quasi classico excitati Catholici, alacres acerbissima tormenta subibant, aliquot recenset Victor, Valerianum episcopum, Armogastem, alios, qui ipso paschali die trucidati sunt in ecclesia.

C Gensericus Eccl. Carthaginis claudi præcepit, dissipatis, atque dispersis per diuersa exiliorum loca presbyteris, & ministris. Vict. Quæ autem in Hispania, Italia, Dalmatia, Calabria, Apulia, Sardinia, Brutijs, Epiro, vel Hellada, gesserit (dum scil. singulis ferè annis valida classe oras maritimæ infestaret) melius ibi ipsi, quæ passi sunt, miserabiliter lugenda narrabunt. Vict.

Maximus Antiochen. Episcopus moritur, cum sedisset ann. 7. succedit Basilius, fide Catholica præstans, quod litteræ Syrorum episcoporum ad Leonem Papam significant.

D Philippus presbyter, optimus Auditor Hieronymi, commentariorum in Iob edit, sermone simplici, librum, & epist. valde falsas, & maxime ad paupertatis, & dolorum tolerantiam exhortatorias. Gennad.

Christi Annus Leonis Pap. Leonis I. Impp. Constantino, & Coss.
457. 18. Maioriani I. & Rufo.

E Arcianus, pro Imperij Maiestate commotus, ob ea, quæ Vandali in Romanam Ciuitatem, & Imperatrices egerant, dum se ad bellum parat, egressus in campum ad supplicandum. 6. Ian. moritur, cum imperasset annos sex, menses sex, dies duos. Excelluit studio fidei Catholicae, prudentia in administratione Imperij, largitate in pauperes, & corporis, atque animi castitate, vt vix, post Constantinum, sit vllus cum Marciano conferendus. Theodorus Lector. a Niceph. Marcellin. & Cassiod. in Chron. Leo Tribunitius, Thrax genere, communis Senatus sententia, salutatur Romanorum Imp. & ab Anatolio coronatur. Niceph. b

De admirandis quibusdam, quæ ante Imperium illi contigerunt, & de pronuntiatione Imp. Niceph. c S. Leo auditio nuncio de nouo Imp. gratulatorias ei primo scribit litteras, quæ non extant, mox auditis turbis Alexandrinis, hortatur ad custodiām fidei Catholicae, est ep. 79. officijs ait, quæ ad gratulationem Imperatoriam pertinent persolutis, etiam hanc paginam necessariæ supplicationis adieci, qua &c.

Mauris per occasionem exilij Catholicon prædicatur Euæ gelium.

vv. cc. 87.

T. C. 85.

Victor ep̄s illustris scriptor.

Voconius ep̄s, illustris scriptor.

Marciani obitus, & clo-gium.

a Collectæ. l. i.

b 15. c. 15.

c Lib. 15. cap. 21.

In vv. cc. 73 in T. C. 71.

Leonis Imp. I.

Leo Imp. a S. Leone Papa excitatus, sanctionem amplissimam edidit, qua confirmavit omnia a predecessoribus Imp. aduersus haereticos promulgata decreta, atque in primis, quæ pro firmitate Chalced. Concilij hanc pridem a Marciano Aug. fuscita fuissent edita, exegit præterea a singulis Metropolitanis, & per eos a singulis episcopis, ut suam fidem sua subscriptione firmatam proferrent, ut qualis quisque esset, detergeretur. Cuius sanctioni, quæ non extat, fidem faciunt litteræ Alexandrinorum, & Aegyptiorum orthodoxorum ad Leonem Imp. post redditæ. Inter epistol. III. Vir. pro Concil. Chalced. hoc initio. A superna gratia modo diuinitus confortatus &c.

Immanitas
haereticoru
& impuden
tia.
a in collec
lib. 1.
b cap. 15.

In vv.cc. 75
In Cōc. 73.

c ext. litt. in
ter epis. pre
Conc. Chal
cedon.

In vv.cc. 76
in T.C. 74.

Hæretici vi
detur expe
tere Conci
lia, q̄ odo
runt, vt in
terim que
te agant.

vv. cc. 75.

in T.C. 73.

d cap. 15.

e 2.c. 19.

f2. c. 23. &

15. c. 14.

Aegyptij haeretici exilio multati, morte Marciani, duce Timotheo olim ex Monacho, creato presbytero Alexandrino, uenient Alexandriam, consortes haereseos in S. Episcopum Proterium concitant, eumque occidunt, trahunt, discerpunt, & Timotheum illum, cognominatum Ælurum, in eius locum subrogant Theod. Lect. Liberat. in Breuar. episcopi Aegyptij epist. supra citata ad Imp. Leonē. Aegyptij haeretici, tanta immanitate perpetrata, quasi nihil egissent, mittunt, legatos cum litteris ad Imp. imprudentissimis, nihil de cæde, nihil de tumultibus memorant, omnia pacifica esse, & tranquilla; suam porro fidem edunt, ut aiunt S. Concilio Niceno, Synodisque Ephesini (etiam prædatoriam amplectentes) Chaledon. uero, Ecclesia Alexandrinam non suscipere. Sed dolose, nō subscriptiunt, quod fugillat S. Leo epist. 81. Extat hæc haereticorum fidei professio inter epist. III. Vir. pro Concil. Chaledon. Quibus acceptis litteris Imp. consulit Anatolium episcopum CP. num quem mandat cogere Synodum præsentium episcoporum, & clericorum, qui re scribit ad Imperatorem, seque, ait de re tota certiore fecisse Leonem Rom. Pont. in primis, post etiā per circulares litteras, totius Orbis Ecclesiæ. c

S. Leo rescribens Anatolio laudat eius studium &c. sed obiurgat, quod non inquietet, nec coerceat fautores haereticos, est epist. 82. & de eadē re ad Imp. quæ est 81.

Leo Imp. sub spe pacis illectus, nimis faciles præbet aures haereticis, Concilia ex Concilijs serentibus, ut interim quiete agant, & ultiōne effugiant, & quasi necessaria illa effet præsentia Rom. Pontificis, eum ad Concilium inuitat. Sed S. Leo indignitate rei exposita, ut haereticos ulciscatur, hortatur, epist. 81. litteras clementiæ tuae &c.

Metropolit. ab Imp. de sua fide interrogati, rescribunt Chaledonen. Synodum usque ad sanguinem vindicandam, & quod non fidem alteram teneret, quam Synodus Nicæna constituit. Timotheum uero non solum inter episcopos non haberet, sed etiā Christiana appellatione priuari, & hæ epist. 37. Provinciarum, vocantur encyclica Liberat. d. Euagri. e

Maioriani Imp. I.

Maiorianus Rauenæ, consentientibus Senatu, exercitu, & collega Leone, creatur Imperator Occidentis ex Magistro militiæ. Profligat ipso Imperij initio Vandalos innectos clasie ad Campanum littus. Sidon. Panegyr. Maioriani.

Iumentalis Ierosolymit. Episcopus moritur anno suo 14. alijs 28. fertur ex maiori traditione libellum scripsisse de trāsitu Virginis. Cyrill. in vita S. Sabæ, & Niceph.

Pluribus Monachis in hæresi Euthychiana persistentibus in Palestina, & a Monachatu deficientibus, prouidit Deus alios Monachos eminentissimæ perfectionis in ea dem Palestina, Euthymium, Sabam, Io. Silentianum, Cyriacum, Gerasimum, Theodosium, & alios plures, quorum res gestas scripsit Cyrillus.

A

Christi Annus Leonis Pape *Leonis 2. Impp.* *Maioriani 2. Coss.*

458.

19.

ijſdē Augg.

Maiorianus Rauennæ sribit ad Senatum de sua creatione. a Idem publicæ indulgentiæ edit sanctionem, quæ multiplicia tributa in præsentem usque annū non soluta, penitus relaxat. **b**

Edicit, suadente Leone Papa, aduersus cogentes inuitas filias sacrum velum accipere, quas uetat sacrari ante 40. annum, & aduersus uideas, ob liberiorem uitam, nubere recusantes. **c**

BS. Leo sancit ne Monacha accipiat sacrum uelamen, nisi probarit Virginitatem anni 40. lib. Pontif. Idem sponteas Virgines proposito, atque habitu, si postea nubant, præuaricari affirmat, etiam si consecratio non accessit, ad Rusticum Narbon. **d**

S. Leo Scribit ad Leonem Imp. de legatione mittenda, & de semel de fide definitis in dubium non reuocandis. *Egregia est epistola Principibus obseruanda.* **e**

Legati directi, Geminianus, & Domitianus, forte ille Geminianus Mutinæ episcopus, sanctitate clarus, qui floruit sub Attila, & Domitianus Catalaun. de quo in Concil. Turon. & apud Fôrtunatum ex S. Leonis epist. ad Gennad. Constantinop. **f**

Leo Imp. ad hortationem S. Leonis dimittit cogitationem noui Cœcilij, & legatos ab eo petit ad componendas res Orientales. Ex epist. S. Leonis 84.

Idem legatione missa cum litteris ad sanctissimos Anachoretas, miraculis fulgentes, Simeonem Stylitam, Baradatum, Iacobum Syrium, & alios, ad simplicium corda potissimum confirmanda, exquirit sententiam de Synodo Chalced. Euagr. **g**

S. Leo scribit ad Leonem Imp. epist. de Incarnat. Verbi cù appendice sententiarum SS. PP. nu. est 97.

Idem ad Anatolium, de ratione recipiendi lapsos, quod cum sit iuris solius Sed. Apostol. eidem Pontifex suas uices delegauerat, sed ille potestate abusus fuerat, numero est 83.

Simeonis Stylitæ extat epist. ad Basiliū Episcopū Antiochenum, in qua facit mentionem de ea, quam rescripsit ad Encyclicam Leonis Imp. pro Conc. Chalcedon.

Baradati item præclara extat epistola ad eundem Imp. de eadem rē 2. tom. Concil. Basilius episcopus Antiochen. moritur an. suo 2. cui subrogatur Acacius. Terremotus ingens Antiochiæ, cum ingenti ruina, & clade, hæresi contaminatisimæ ciuitatis, ea tempestate Thracia, Helleponus, Ionia, Cyclades concusse. Marcellin. in Chron. Euagr. **h** Nicomedia quoque quassata. Marcellin. Gennad.

Anatolius item CP. ^{nūs} Episcopus moritur, cum sedisset annos 8. mens. 8. Succedit Gennadius, ex presbytero illius ecclesiæ. Theodor. Lect. i

Iuuinali anno proximè elapsò uita functo, sufficitur, non sine præcedentibus prophetijs, (apud Cyrill. in reb. gestis Euthym.) **k** Anastasius ex presbytero Vasorum custode. Ex cuius Cyrilli narratione habetur Patriarcham Ierosolymit. ex memoria primi eius Ecclesiæ episcopi S. Iacobi, qui Sindone tantum simplici in duebatur, cōfueisse albis quidem, sed uilibus indui uestibus, cum alioqui eius clerici splendidis & sericis vterentur.

Translatio Reliquiarum S. Anastasiæ Martyris in nobilem Basilicam a Marciano øconomō erectam, super ædiculariæ Anastasiæ, sic dictam, quod ibi primum hospitatus S. Greg. Nazianzen. prostratam fidem erexit, reuelante ei spiritu, fore, vt ædiculariæ illa in ingentem Basilicam consurgeret. Theod. Lect. i. Niceph. ^m & Cedren. in comprehend.

a Maiorian.
Nou. tit. 3.

b Maiorian.
Nou. tit. 4.
Sacit. Imp.
cōtra cogē
tes filias fa
crari.

c Maiorian.
Nou. tit. 8.
Virgines p
posito, si nu
bant præua
ricantur.

d epist. 92.
cap. 14.

e nu. 84.

In vv. cc.
78. in T.C.

76.
fest nu. 100
In vv. cc. 78
in T.C. 76.

g 2. c. 9.
In vv. cc. ité

97. in T.C.

95.

In vv. c. 77.

In T.C. 75.

Antiochia
hæresib. cō
taminatisimæ
materremo
tu uastatur.

h 2. c. 12.

i Collect.

lib. 1.

K apud Sur.

10. Ian.

Notandum
de singulari

reste episco

pi Ierofo-

lymit.

l Lib. 2.

m 14. c. 10.

Christi Ann. Leonis Pap. Leonis 3. Impp. Ricimere, atque Patricio Coff.
459. 20. Maioriani 3. 3.

SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA, septuaginta triū episcoporum, adnitente Gennadio episcopo CP. noꝝ præsentibus Apostolicę Sedis Legatis, de confirmando fidei Decreto in Conc. Chalced. edito, & abolenda penitus Eutychiana hæresi, & reformandis ecclesiæ CP. nꝝ moribus, & disciplina. Eius Actoru extat unus tantum Canon, ex epistola Encyclica eius Synodi, de Simoniacis, renouante canonem de eadē re editum a Conc. Chalced. Apud Balsamon. post Nomocanonē.^a

Gennadius ad conseruandam Ecclesiasticam disciplinam etiam sanctos habet adiutores, dum interpellatus S. Martyr Eleutherius, de ecclesiæ eius clero nequam, nec verbis, nec flagellis a sceleribus se renocante, his verbis, *Emenda eum, aut præcide eñ*, si quidem is sequenti die mortuus est inuentus. Theodor. Lector. ^b Niceph. ^c Pratum spirit. ^d

^a tom. 1. biblioth. SS. PP. ^b Lib. 1. c 15. c. 23. ^c cap. 45. ^d 15. c. 23.

Gennadius neminem ordinat sacerdotem; qui non frequentem habeat usum in Psalmis. Niceph. e

Dedicatur ecclesia Anastasia ab Episcopis, qui Synodo interfuerunt, præsentibus Imperatore, & Imperatrice, tumque accidit illud miraculū, ut cum Marciānus Oeconomus unicam gestare tunicam solitus, eam petenti mendico dedisset, & in ueste tantum sacerdotali remansisset, inter celebrandū uisus est Patriarchæ in veste aurea, & fulgēti celebrasse, Dœo sic pietatem eius munera te. Marciāni Acta apud Sur. 10. Ian.

Studitarum Monasteriorum erigitur Monasterium a Studio uiro clarissimo, ex Acoemetarum, idest insomnum, Monasterio assumptis Monachis, qui in tres coetus diuisi perpetuis carminibus Deum laudant. Niceph. f De Acoemetis. Vide apud Sur. 29. Decembr. Acta Marcelli. Acacius episcopus Anticchen. moritur anno suo primo, sufficietur Martyrius.

In vv. cc. 80 in T.C. 78. Secreta Cōfessio, Apo-stolica regula.

S. Leo scribit ad episcopos Campaniæ &c, de ratione celebrandi Baptismatis, & retinenda secreta Confessione, quam quidam pretextu magis fructuose pœnitentia, in publicam conuertebant, epist. est nu. 86. vbi nota secretam confessionem eum appellare Apostolicam Regulam.

Christi Annus Leonis Pap. Leouis 4. Impp. Magno, & Coff.
460. 21. Marciani 4.

Timotheus inuasor ecclesiæ Alexandrinæ a Leone Imp. inde electus, permittitur venire Constantinopolim, ut abiecta hæresi, & recepto Concilio Chalced. reciperet ecclesiam Alexandrinam, sed agente Leone Papa litteris ad Gennadium (quæ est epist. 100.) & ad Leонem Imp. (quæ est 99.) longe in exilium relegatur, suscepit in eius locum Timotheo Solofaciolo. Liberat.

^g cap. 15. S. Simeon Stylita monast. plusq; cetenarius.

Timotheus episcopus Alexandrin. Catholicus pro more, fidem Catholicā profiteatur, apud Rom. Pont. missa legatione. epist. S. Leonis ad eum, quæ est nu. 101. & ad ordinatores eius, quæ est 103. & ad Clerum Alex. quæ est 102.

Simeon stylita, magnum orbis miraculum, postquam egisset uitam in colūna octoginta & unum annos, & uixisset ultra centū, clarus miraculis, migrat in coelum, solemnī coelitum pompa comitatus, ut uisum Danieli Stylitæ, & Auxentio celeberrimo Monacho, quod Acta indicant, apud Sur. 4. Febr.

Daniel, Stylita, post dictus, iam ueteranus Monachus, cognito per diuinam reuelationem Simeonis stylitæ decessu, diuino insinuitus spiritu, & ipse columnam ascendit ad ostia Ponti, relucente quidem Gennadio, sed mox, signis diuinitus editis, admonito, concedente. Acta apud Sur. 11. Decembr.

Eudocia Augusta Theodosij vxor, anno ætat. 67. cum egisset Ierosolym. ann. 11. quattuor

A quattuor quidem in hæresi Eutychiana, quattuor uero in fide Cathol. Concil. Chalcedon. per Euthymium, & Simeonem Stylitam ad ueram fidem traducta, moritur, cu plures Basilikas, Nosocomia, & alias piæ domos extruxisset, & redditibus auxisset Cyril. in Act. S. Euthym. a Niceph. b

a 20. Ian.
apud Iur.
b 14. c. 50.

Christi Ann. Hilari Pape.

Leonis 5.
Seueri 1.

Impp.

Seuerino, & Dagalaiphō.

Coff.

461.

I.

I.

c 3. lib. ep.
30.
d cap. 149.

B S. Leo Papa, qui ob excellentem uirtutem, doctrinam, & in cura Pastorali uigilans tissimum studium, magnus meruit appellari, mense April. moritur, cum sedisset annos 21. minus dies 32. sublegitur ex Diac. Card. Hilarus Sardus, prid. Id. Nouemb. Marianus Scot. præter alios priores Chronogr.

Alia plura scripta extant de S. Leone in Pontificali, apud S. Greg. & Sophroniu prato spirit. quæ ad nullum certum annum referri possunt, sed digna sunt, quæ legantur.

Maiorianus Imp. apud Derthonam Hispaniæ Ciuit. fraude Seueri, & immissione Ricimeris Magistri Militum, Gothi hominis, & Ariani, occiditur, cuius etiam ope Seuerus occupat Imperium, Marcellin. & Cassiod. in Chron.

C Hilarus statim ut Papa creatus fuit, encyclicam per Orientem sparsit epis. de fide Catholica, confirmans tres Synodos, Nicenam, Ephesinam, & Chalcedon. tomum S. Leonis, & damnans Eutychem, & Nestorium, confirmans item dominationem, & principatum sanctæ Sedis Catholicae, & Apostolicae Pontificale.

S. Daniel Stylita celebratur mira eulis, & eius precibus Leo Imp. ex Verina coniuge, obtinet masculam prolem.

Christi Annus Hilari Pap.

Leonis 6.

Impp.

Augg.

Coff.

462.

2.

Seueri 2.

I.

e Lib. 2.
f 15. c. 23.

D Constantinopoli pictori cuidam aggro Christum forma Louis pingere, manus exaruit; eum, facinus cofessum, Génadius episcopus CP. nus sanauit. Theodor. Lector. e Niceph. f Cedren.

g cap. 38.

Christi Annus Hilari Pap.

Leonis 7.

Impp.

Cæcina Decio

Basilio, & Vi

biano.

463.

3.

Seueri 3.

I.

H illarus Papa Cyclum nouum Paschalem curat faciendum, per Victorinum Aquitanum, eius tum facultatis facile principem: Marianus Scot. Gennad. g CONCILIVM A R A V S I C A N V M posterius, Præside Cæsario Arelatensi in quo subscripti S. Eucherius Lugdunen. S. item Principius Sueffionen. S. Remigij episcopi Rhemensis grandior frater, & alij plures. In eo producta pauca capitula, ab Apostolica Sede olim transmissa, de gratia, & libero arbitrio, contra aliquos minus cautè, & non secundum Regulam fidei Catholica sentientes, & quasi ex oblio, hæresi Pelagianæ fauentes.

CONCILIVM C A R P E T O R A C T E N S E , cui cum desit nota temporis, & eidem subscripti habeantur episcopi, qui & Araufiano, eidem subiçere uisum est.

CONCILIVM V A S E N S E , S E V V A S A T E N S E , cui idem Cæsarius Arelat. interfuit, & præfuit.

Elisæi Prophetæ ossa, è Palæstina Alexandriam transferuntur: Cedren. in Annalibus.

Christi Ann. *Hilarij Pape.*
464. 4.

Leonis 8. *7mpp.* *Rufico,*
Seueri 4. *7mpp.* *& Olybrio.* *Coff.*

Leo Imp. cum Gennadio Patriarcha admirandum inuisit Danielem Stylitam: qui a Patriarcha, licet diu reluctans, presbyter ordinatur, & eis prædictis incendiis Vrbis, monens, illud ut anteuerterat precibus, & ieiunijs. Acta Danielis Stylitæ. a apud Sur. 11. Decemb.

Euaricus Rex Gothorum, mortuo Theodorico, tum Galliam, tum Hispaniam bello uexat. Isidor. in Chron. Gothorum.

Christi Ann. *Hilarij Pape Leonis* 9. *7mpp.* *Basilisco, & Hermi-*
465. 5. *Seueri* 5. *7mpp.* *nerico, hereticis.* *Coff.*

Ingens in cendium, quattuor, aut sex dierum, ut alij, totam ferè depastum est, & deformatum CP. in siue casu, siue à Dæmoni immissum, Deo sic uinciente in primis Eutychianos, & Arianos, quibus abundabat ciuitas. in tanta calamitate concurritur ad S. Danielem, qui arguens eos, quod mala, poenitentia anteuertere non curasent, & orans pro eis, his verbis dimisit. Post septem dies cessabunt mina ignis, sicut ille dicit, & res consecuta est. Marcellin. in Chron. Euagr. b Acta Stylitæ.

S. Marcianus, ab æde sacra, quam nuper dedicarat, precibus, uastum auertit circumstans incendium. Acta Stylitæ.

Hac occasione Leo Imperator constitutionem edit de priuatis edificijs, singulis in Insulæ formam redigendis, quæ undique pedibus duodecim a uicini æde distarent. Meminit de ea Zeno. c

Incendium consecuti sunt imbræ immensi, hyems asperima, & ueterum uis horribilis. Acta Stylitæ, Niceph. d

Leo Imp. uisitans S. Danielem, ingenti periculo eripitur, & Comes stabuli, qui ob periculum Imp. ad eum accurrerat, eius monitis, &hortatu, ab Arianismo auellitur. Acta Stylitæ.

Lazorum Rex, qui foederis causa ad Imp. venerat, ad S. Danielem adductus, tanto est stupore defixus, ut non modo sanctum, sed & columnam ipsam cum lacrymis adoraret. Acta eiusdem Stylitæ.

CONCILIVM ROMANVM 48. Episcoporum, qui conuenerant ad Natalem Hilarij Pape, cuius occasione conuentus, contulit cum illis causas quasdam ecclesiasticas, ex Hispania, & Gallia ad se delatas, extat 2. tom. Concil. Ex quo colligitur, causas episcoporum ad Sedem Rom. deferendas, & eius esse solius episcopi dispensare in ijs, quæ contra Canones præsumpta essent. Inter eius Conciliij acclamationes illa est, VT SERVETVR ANTIQVITAS ROGAMVS.

Primo loco ponitur Maximus Taurin. post Ro. Pont. nō ex Sedis prærogatiua, sed ex prærogatiua ætatis in episcopatu agentis. Gennadius claruisse ait sub Honorio, & Theodosio Iuniore. e

Maximus alter vixit hoc tempore sanctitate clarus episcopus Tolosanus, qui ex Latino, inuitus, renitens, nolensque cogitur a populo fieri episcopus, de quo Sidon. f

Séuerus imp. dolo Ricimeris veneno tollitur. eius res obscuræ, Marcellin. Cassiod. in Chron. duas eius extant Constitutiones, posteriorē hoc anno data, septima Kalen. Octobr.

Gensericus quotannis valida classe incursat, & vexat oras Italæ, Insulas, Peloponnesum, & hoc anno Alexandriam usque, de cuius expeditionis exitu interrogatus ab Imper. S. Daniel Stylita, respondit, Alexandriam non esse occupaturum, & in alijs omnibus, re infecta, domum esse reuersurum. Procop. g Acta Stylitæ.

Leo Imperator, rogante Daniele, reliquias magni illius Simeonis Stylitæ, ex Syria, transfert in Thraciam. sed quo anno, non constat. Act. S. Danielis.

A

Christi Annu *Hilari Pap.* *Leonis Imp.* *Eodem Aug. 3.^{an} Conf.*
466. 6. 10.

Leo Imperator de immunitate confugientium ad ecclesiam amplissimam edit sanctionem: cum nouo casu diuinitus ostensum esset, magno periculo A sylum ecclesie violari. ^a A Et Marcelli A cometarum Archimandrite apud Sur. ex Metaphr. 29. Decembr. ex qua colligitur abrogatam legem illam, qua iubebantur episcopi, uel religiosi oeconomi exigiri, quæ a debitoribus in ecclesijs ferauti, deberentur, de qua S. Augustinus, ut alibi supra visum est.

B S. Prosper Regiensis in Aquitania episcopus migrat è vita, cum sedisset ann. saltem 24. qui interfuit Concilio Vasensi sub Cōsulatu Dioscori ann. 442. succedit Maximus Abb. Lerinen. & post eum Faustus ex Abb. eiusdem Cœnobij.

Prosperi meminit Marcellin. ante duos anti. Gennadius ^b male illud de Prospero, quod, vt ait, libro suo infamarit Cassiani opuscula, quæ Ecclesia ut salutaria probat, cum contra, Gelasius opuscula Cassiani presbyt. Galliarum dicat apocrypha.

Mortuo Crispino Ticinensi episcopo sanctissimo, substituitur in eius locum Epiphanius, sanctitate non impar, doctrina etiam superior. Ennod. Diacon.

Claret etiam hoc seculo Epiphanius alter, quo Cassiodorus usus, Græcorum scriptorum interprete, curauit transferri in latinum sermonem historias Eusebij, Sozomeni, Socratis, atque Theodoreti. Didymum in Proverb. Salomon. Epiphanius Salaminianus in Cypro, in Cantica Canticorum, quem & amicum, & disertissimum virum appellat.

Euarius Gothorum Rex secundo suo anno, Hispanijs incursione vastatis, descendens in Gallias, Aruernum obsidet: cum uir clarissimus Ecdicius, Dei virtute confusus, magno miraculo, ingentem hostium numerum, longe dispari militum paucitate superat. Sidon. ^c ad eundem Ecdicium, Auiti Imp. filium. S. Gregor. Turon. de Mirac. S. Martini.

Christi Ann. *Hilari Papæ* *Leonis 11.* ^{T.} _{7mpp.} *Flauij, Puseo,* ^{T.} _{Cos.}
467. 7. *Anthemij 1.* ^{T.} _{7mpp.} *atque Ioanne* ^{T.}

D

R icimere, & Senatu conspirantibus, missa legatione ad Leonem Imp. postulatus est Anthemius Iunior Imp. Occidentis, Anthemij Senioris nepos, cuius filiam duxit Ricimer. Euagr. ^d Niceph. ^e

Peste ingenti laboratum est. Gelasius in Andronicum. *Quando Anthemius Imp. Romam uenit, Lupercalia uique gerebantur, & tamen pestilenta tanta subrepserit, ut tolleranda uix fuerit.* contra illos, qui Lupercalia restituenda pugnabant.

Papa Hilarus Anthemium Imp. cum Philotheus Macedonianus, eius familiaritate suffultus, diuersarum Conciliabula noua sectarum in Vrbem vellet inducere, apud P. Petrum Apost. palam, ne id fieret, clara voce contrinxit, in tantum, ut non ea facienda, cum interpositione iuramenti idem promitteret Imperator. Gelasius. ^f

E Hilarus Papa moritur 4. Id. Sept. cum sedisset annos 6. menses decē, minus dies 2. ^g de cuius mirifica munificentia erga diuinum cultum, narrat Anastasius in eius Vita. Ei post dies decem succedit Simplicius Tiburtinus.

Simplicius, legato missio, Probo, Canusino episcopo, CP. ^{lim} Leonem Imp. petetem rata haberi decreta ab episcopis Conciliij Chalced. de priuilei. Eccles. CP. ^{na} docuit nō esse tentandum, se enim non esse assensurum. Gelas. epist. ad Dardan. nu. 11.

Immunit.
confugien-
tiū ad eccl
esiā.

a l. 6. C. de
his, qui con
fug. ad eccl.
S. Prosperi
obitus.

b c. 84.

Crifpin^o &
Epiphanius
Ticinēs. epi
doctr. & san
ctit. clari.

d 2. c. 18.
e 15. c. 11.

f ep. 11. ad
Dardanos.
g Antiquo
Martyro-
log.

Christi Ann. Simplicij Papæ Leonis 12. & Impp. Anthemij 2. & Conf. iterum

468.

I.

12.

& Impp.

Anthemij

2.

Conf.

iterum

& Conf.

A Ruandus Galliarum præfetus, querelis pulsatus, plurium virorum illustrium, iussus venire Romanum ad dicēdam causam, damnatus Maiestatis, dum laqueum expectat, in exilium mittitur. Cassiod. in Chron. extat Sidon. epistola de ei⁹ iudicio. ^a Seronatus alias Præfectus Galliarum sceleratus, & rapax, per hoc tempus describitur a Sidonio. ^b qui prodens Gothis Gallias, Maiestatis postulatus, scelus capite luit, Sidon. ^c

d li. 5. de ue lias Barbaris tradiderunt. Saluian. ^d

ro Iudicio. Leo Imp. sancit, ne qui Christianus non esset, causas agere in iudiciis presumeret. ^e

el. 15. C. de Item aliam edit sanctiōnem aduersus Paganos. ^f

epis. audie. Leo Imp. ingentem classem nauium, (vt habet Nicēph. g) mille centum, Duce Basilisco

fl. 8. C. de uxoris fratre, aduersus Gensericum mittit, cuius (vt hæretici Eutychiani, gratificantis etiam Aspare, & Ardaburio Patricijs, Arianis) ignavia, & proditione, apparatus irritus fuit, fugit initio factō a Prætoria, quæ post etiam incusodita, a Vuandalis incensa fuit. Heraclius Vuandalis ad Tripolim victis, & terrestri exercitu ad Carthaginem progressus, cum videt se a classis præsidio destitutum, recedit, Procop. Ni-

Pagan. cephori. ^h

g 15. c. 27. Marcellianus Paganus, de Republica alioqui benemeritus, Sardinia a Vuandalis liberata, dum pro Romanis ad Carthag. pugnat, ab ipsisdem, pro quibus aderat, dolo occiditur. Marcellin. in Chron. Procopius.

Hæretic. Basiliscus CP. lim reuersus, & proditionis reus ab omnibus conclamatus, ad Ayslum Catholice ecclesiæ, quam sibi violarat, configuiens, a Verina forore liberatus, Plerinthum Thraciæ amandatur. Nicēpho. Longe igitur Principes hæreticos ablegēt, ab aula, ne illos sentiant proditores.

i 29. Decē br. apud Sur. Denticis Hunnorum Regis Attilæ filij caput, profligato eius exercitu CP. lim defertur. Marcellin.

Christi Ann. Simplicij Papæ Leonis 13. & Impp. Zenone & Marciano & Conf.

469.

2.

13.

& Impp.

Zenone

& Marciano

& Conf.

& Conf.

L eo Imp. meditans proditores Asparem, & Ardaburium de medio tollere, quo securiores eos, & incautiōres redderet, artem arte fallēs, & proditionem proditio-ne, Patricium, seu Patriciolum Asparis filium Cæsarem creat, despōta ei filia, de quo, quod esset Arianus, magnę turbæ excitatę, cum recusarent accipere Arianum Imper. ex Actis Marcelli Abb. Acoemetarum licet nonnulli scribant Catholicum se professum, ne Ariana perfidia ei ad Imperium impedimento esset. Nicēph. Cedren.

Cupiditate regnādi Arianus se Catholici profiteretur. Idem sancit de sanctificandis festis diebus, prohibendisque in eisdem Circenisibus, scenicisque spectaculis. ^k

Christi Ann. Simplicij Papæ Leonis 14. & Impp. Seuero, vel Seueriano & Jordano & Conf.

470.

3.

14.

& Impp.

Seuero, vel Seueriano

& Jordano

& Conf.

& Conf.

A Spar primus Patriciorum, cum Ardabure, & Patricilo filijs, illo quidem olim patricio, hoc autem Cæsare, generoque Leonis appellato, Arianus cum Ariana prole, spadonum ensibus in Palatio occiditif, Marcellin. in Chron. Nicēph. I paulo alter, & plenius.

A Ariadna, Leonis Imp. filia, Zenoni proditorum interfectori, in matrimonium data. Niceph.

Christi Ann. Simplicij Pap. Leonis 15. Impp. Leone Aug. 4th Coss.
471. 4. Anthemij 5. & Probianus

Gennadius Episcopus CP. n^{us} moritur, cum sedisset annos 13. Niceph. chron. Inter sanctos relatum habent Græci in Menolog. Inter scriptores ecclesiasticos numeratur a Gennad. quem ait Danielel commentario exposuisse, & plures homilias scripsisse; subrogatur Acacius ex Præfeto orphanorum. Euagr.

B Petrus Gnaphæus, cognomento etiam Fullo dictus, Monachus, sed ob hæresim Eutychianam Accemetarum Monasterio expulsus, per assentationem in multorum gratiâ insinuatus, Zenonē Comitem Oriëtis prosecutus Antiochiâ, cum consortibus hæresis, per multas calūrias tentat deturbare Sede Patriarchâ, sed eius malitia nihil proficit sub Orthodoxo Imp. Leone. Alexader. serm. de S. Barnaba, a Theodor. lect. b

Martyrius Episcopus Antiochenus, cum ciues tumultibus, & seditionibus delectari videret, & Zenonem illos fouere, episcopatu renunciat, altiori voce ista præfatus in Ecclesia. CLERO IMMORIGERO, ET POPVLO REBELLI, ET ECCLÆ SI AE CONTAMINATAE RENUNCIO, SERVATA INTERIM MIHI SACERDOTII DIGNITATE. Theodor. Lector. Liberat. c paulò diuersè.

C Leo Imp. fancit de Monachis, ne, præter Procuratores, euagentur. d Interfectis in Oriente Arianæ hæresis consortibus, Ricimer in Occidentem, in Anthemium. Socerum meditatur inuidias, quibus detestis, Mediolanum profugit cù rōbore militum, sed vt occultiori eum consilio perderet, per Ticinensem Episcopum Epiphanium, pacem poscit, & impetrat. Ennod. Diacon. e

Iunior Eudocia Valentinianni, & Eudoxiæ filia a Genesero capta, & Hunericu filio desponsata, cui & Hildericum genuit, Arianu thori pertæsa, decimosexto demum anno ab eo Ierosolymam profugit, ac non diu superiuens in eodem cum Auia Eudocia monumento est collocata, bonis suis omnibus pauperibus, & sanctæ Christi resurrectioni consecratis. Niceph. f

D Vesuvius mons Campania torridus, int̄ finis ignibus astuans, & exusta euomens viscerā, nocturnis in diem tenebris, omnem Europe faciem minuto contegit pulnere. Marcellin. Procop. de bello Goth. simile quid narrat Cassiod. g

Duobus Episcopis concertantibus, uno Ariano, altero Catholicu; Catholicus Arianum prouocat ad testimonium per ignem, & eo reuulsante, illæsus ignem pertransit, atque adeò ex igne disputat, Niceph. h alia huiusmodi exempla teftatissima, huic astruunt fidem.

Archisynagogus quidam Iudeus, cum duobus filijs, ex falso crimine tortus, ac in rogum coniectus, dum inclamat, O Deus Sancti Sergij adiuua me (cuius frequentissima, & celeberrima per id tempus erant miracula) a duobus candidis equitibus, intentus, per plures horas, conseruatus, liberatur. Nicephor.

E Remigius, magnus ille Rhemensis Episcopus, Francorum Apostolus, defuncto eiusdem ciuitatis Episcopo Gennadio, populi voce, comprouincialium Episcoporum consensu, diuino cooperante suffragio, ætatis anno 22. eligitur. Sigeber. Hincmar. die 13. Ian. apud Sur. De eius eloquentia Sidon. lib. 9. epist. 7.

Christi Annus Simplicij Pap. Leonis 16. Impp. Festo, ac Coss.
472. 5. Anthemij 6. Marciano

A Cacius ambitiosè tentat obtinere, vt Ecclesia CP. n^a primum locum obtineat, post Romanam, fraudulenter impellens Leonem Imp. ad edendam sanctiōne

quam

a apud Sur.
tom. 3.
b lib. 1.

c Cap. 18.
d l. 29. C. de
episc. & cle.

e apud Sur.
2. Jan.

f 15. c. 12.

g 4. Var. ep.

59.

h lib. 15. c.
23.

Remigius
eligitur Ep̄s
Rhemens
ann. 22.

^a l. 16 C.de (quam ipsummet Acacium credibile est dictasse) qua cunctis concessa ecclesijs priui legia iam perdita restitueret. At restitit Papa Simplicius, ex Gelas. epist. i. ad Dardanos.

^b apud Sur. Magnus Euthymius Archimandri. in Palæstina migrat in cœlum, cuius res gestas Cyrill. Monachus eius discipulus, optima fide scripsit ^b illustratum tum viuentem, tum mortuum innumeris plane miraculis, Anastasius Ierosolymit. Antistes honorificissime tumulauit, & Natalis eius ^a Saba Abb. sanctissimo, inter alios, solemniter celebratur.

Patricius Ricimer, Anthemium Romæ, facto Imp. Olybrio, contra reuerentiam Principis, & ius affinitatis, cum graui clade ciuitatis extinguit. Qui non diutius, peracto scelere gloriatuſ, post 40. dies defunctus est. Olybrius autem septimo mense vitam peregit. Cassiod. in Chron. Marcellin. & alii.

^c Sidonius Sollinus Sidonius, cognomento Apollinaris (ab Auo, qui suæ primus familiæ Christianam amplexus est religionem) Patriciatus dignitate insignis, Praefectura ab Anthemio honestatus, statua ob summam eruditionem, & facundiam ex Senatus Consulto donatus, gener Auiti Imp. viuente adhuc coniuge Papianilla, & filia Roscia, vita sanctitate clarus, creatur Episcopus Aruernensis. Greg. Turon. ^c Sidon. ^d

^d 6. ep. i.

Christi Annus Simplicij Pap. Leonis 17. ^c Impp. Leone Aug. ^c Cons.
473. 6. ^c Olybrij ^c Impp. 6. ^m

^C Olybrio occiso; Gundebado Burgundionum Rege hortante, Glycerius Rauennæ sumit Imperium, & tenet vix annum vnum. Cassiod. in Chron.

Ostrogothi inuadunt inuadunt Imperium Oriëtale. Sed mortuo Patre, Vindemirus Iunior, muneribus datis, Ital. & Oriët. imp. Geticis.

Leo Imp. nepotem Leonem ex Zenone, & Ariadna filia infantem, vocat Augustum, qui vix decem menses fuit superstes. Marcellin. Cassiod. in Chron. Lector. lib. r.

Per hęc tempora Rugorum Rex Flacithenus, & filij Felitheus, licet Ariani, S. Seuerini colunt, eius sapientia & miraculis permoti, Regina contemnens, punitur. Euipp. in vit. S. Seuerini.

Christi Annus Simplicij Pap. Leonis 18. ^c Impp. Leone Iuniore
474. 7. Glycerij 1. ^c Impp. Aug. Cons.

^D Leo Imp. moritur, cum imperasset annos 17. mens. 6. qui inter laudatissimos numerari potuit Imperatores, si ipse Catholicus magis cauisset haereticos, quibus cum indulgentiis egit, cum Basilisco, inquam, vxoris fratre, & Zenone genro, & struit vtrique ad Imp. viam. Extant sanctiones, præter supradictas, nulla certa nota temporis, pro Clericis, & Monachis, ne ad sacerdotalia iudicia traherentur, & aliae ad eorum bona spectantes, aliæ etiam de priuilegiis. Sanctorum Ecclesiarum, & domorum hospitalium CP. na ciuit. e Basiliicas duas B. Virginis erexit magnificentissimas, alteram ad fontem dictam, mirificis ornata miraculis, de quibus Niceph. f. liberum se scripsisse testatur. In altera collocauit uestem B. Virginis. Ierosolymis allatam, de qua Niceph. g. & Metaphr. h. Procopius, eam, quæ ad Fontes, reliqua templo superasse ait.

Leone nepote ex filia, Aug. per quattuor menses superstite, Zeno Pater, vt administrator, & tutor filij, mox eo defuncto, vt Imperator, capessit Imperium.

Verina Leonis Coniuix Augusta, vt femina valde pia, laudatur in actis Matronæ Pergensis, de qua apud Metaphr. i.

Zenonem describit Euagr. k. vt contaminatissimis moribus, ita religione profanum, qui initio Imperij haereticorum partes fonendas suscepit, Deo interim per Bar-

Clerici ne ad sacerdotalia Iudices trahantur. e 1.3.2. de episc. & clericis. C. Justin. & l.3.6. de clericis. C. Justin.

f 15. c.25. et 26.

g 15. c.24. h 15. Aug. i 8. Nouemb.

K li. 2. c.16.

baros,

A baros, sc̄enitas quidem in Oriente, Imperium deuastante. Euagr.^a sed cur ipse malorum auctor Augustus, non tam citò p̄cenās dederit, responsum ferunt diuinitus feminae vltionem experte, eleemosynas remoratas esse: erat enim valde misericors. Sop̄phon. prat. spirit.^b

Antiocheni, mortuo Leone, vrgente Petro Fullone, a Zenone iam ab exilio reuocato, & aulicis àuro corruptis, impetrant, vt Martyrio depōsito; qui in Sedem Antiochenam reuocatus erat, Fullone sibi det episcopum, qui vt est ordinatus, Synodū Chalcedon. damnat, & Theopaschitis gratificans, addit in Trisagio, Qui crucifixus est pro nobis, misererere nobis. Alexand. Monach.

Idem impius Aug. Zeno sacrilegum in quaforem ecclesie Alexandrinae a Leone Imp. relegatum, ab exilio, cūn honore, reuocat, Timotheum Aelurum.

B Iulius nepos Glycerium exautoratum Imperio, attendet in clericum, & Salonianū curat creari episcopum, (vt Euagr. scribit) vel portus Rōmani (vt Iordan. de Reb. Ge-^c 3. c. 1. tic.) & ipse inuadit Imp. Cassiodor. in Chrōn.

Iulius nepos Imp. per Epiphaniū Ticinensem Episcopum Legatum, ab Euārico Gothorum in Gallia Rege, pacem impetrat. Ennod. Diacon.

Leo Consiliorum Euārici Principis, & Moderator, & Arbiter, & interpres floret, Ennod. & Sidon. d qui quidem ab eo rogatus, vt suorum temporum historiam scriberet, in ipsius refudit opus, pluribus docens, non esse hominis clericalis professionis historias suarum temporum scribere.

C Christi Ann. Simplicij Papæ Zenonis 2. Imp. Zenone Aug. Cons.

475.

8

Augustulus

O restes Magister vtriusque militiæ creatus a Nepote Imp. Rauennæ Momilium Augustum, filium, Imperatorem appellat, Augustulum postea dictum, per con-
tentum. Nepos in Dalmatiam fugit, vbi Glycerius iam fuerat ordinatus episcopus. Iordan. ex Cassiodoro.

Ne notiani in vltionem usurpati Imperij ab Oreste, Odoacrem. Herulorum Regem for. nidabili procinctu paratum, & aliud nihil quam Italia meditantem, per legatos, euocant.

D Odoacer fama motus miraculorum sancti Seuerini, mouens in Italiam, illum adit, a quo, & illud propheticē audit. Vade ad Italiam nullissimis pellibus cooperius, sed multa cito pluribus largunrus. Eugipp. in Vit. S. Seuerini.

Famēn per Retios, Noricos, & alios Boreales populos finitimos, sequentem, Sanctus Seuerinus propulsat, hortando populum ad persoluendas pauperibus decimas. Eugipp.

Odoacer, quid egerit, inuidens Italiam, inopia historicorum, non conitat. ex Ennod. in A & S. Epiphan. illud constat, Ticinum, ubi se Orestes incluserat, obsesum, ex pugnatum, direptum, incensum.

Euaricus Rex Gothorum, Aruernum frustra s̄epius tentatum, rursum obsidet: Sidon. episcopus, frequentibus rogationibus, & litteris ad S. Mametum Lugdun. episcopum, qui earum vsum restituerat, preces implorantibus, propugnat. Sidon.^e Euaricus Gallias armis atterit, episcopis spoliat, studio Arianæ perfidia prolatandæ. Sidon. f De eius persecutione S. Gregor. Turon.^g

E Ingens famēs in Galijis, in qua eifusa erga pauperes largitas. S. Patientes Lugdun. episcopi laudatur a Sydon.^h Aruern. V. E. Grèg. Turon.

Timotheus Aelurus, occupato throno Alexandrino, deiecto catholico, omnē exercet immanitatem in Catnolicos Diōscorū execrantes, & CP. ⁱ lūm profectus, exceptus a sectarij, cum triumpho, magna cum Zenonis inuidia, Eutychiani, led Catholici nomen affectantis, sed vndique ab Orthodoxis exclusus, latibula ad agendas synaxes captat, e. ist. Si. np̄ci ad Zenonem & Acacium.

Presbyteri, & Archimandrite legatione missa ad Pont. Roman. per Epiphan. de

^a lib. 3. c. 2.^b c. 75.^c 3. c. 1.^d li. 4. ep. 2. 2

S. Seuerinus
cōfuit ege-
stati per lo-
tutionē de-
cimarum.

^e li. 3. ep. 1.^f 7. ep. 6.^g li. 2. c. 2.^h 6. ep. 12.ⁱ 2. c. 24.

re tota eum admonent, & opem eius implorant.

Simplicius Papa, Gaudentio episcopo Aufiniensis ecclesiæ, ob illicitas ordinaciones ab eo habitas, ius ordinandi penitus abrogat, proximo illud episcopo delegans, & male diuidentem redditus ecclesiasticos, administratione penitus interdit, eius est epist. 2.

Magni ille nominis Anachoreta, Gerasimias, migrat è vita. Cyrill. in Vit. S. Eu-thymij. *

a 20. Ian.
apud Sur.

Christi Ann.

Simplicij Papæ.

476.

Zenonis Imp.3.

Basilij 2.^m

Odoacr.

Reg.1.

Armato

Coss.

ODOSACER, Oreste, & Paulo fratre, interfectis, Augustulo in Lucullanum Capanix relegato, Occidentali Imperio extinto, Rex tenet Italiam, abstinentia nomine Imperatoris, purpura, & regalibus indumentis. Marcellin. Casiod.

Odoacer S. Seuerini prædictionum memor, rerum potitus, per litteras rogauit, ut quidquid vellet, ab eo peteret. Is Ambrosium quandam exilio damnatum iussit absoluui. Eugipp.

Odoacer, licet Arianus, Orthodoxis episcopis multa potentibus, indulget, & quidem Epiphanio Ticinensi episcopo in quinquennium indulgentiam tributorum, que Orestes Tyrannica imposuerat potestate. Ennod.

Miserabilis
facies Eccle-
siæ sub Ze-
none Imp.

Miserabilis ecclesiæ conditio hoc tempore, Italiam tenente Rege Ariano, Gallias, Burgundionibus, & Gothis Arianis, & Francis adhuc gentilibus, Hispanias Gothis item Arianis, Africa Geneserico Ariano, Vniuersum vero Orientale Imperium Zeno-ne Imp. Eutychiano hæretico, quis non plane extinguendam putaret Catholicam ecclesiæ, nisi diuina promissione niteretur?

Simplicius Papa, turbis Orientalibus cognitis, scribit ad Zenonem, pudenter dis-simulans adscribere ipsi culpam, quem poenitentem vult perpetrati sceleris fieri de-structorem, est 3. epist. tom. 1. ep. Rom. Pont. 4. & 5. est ad Acaciū episcopum CP. num 6. ad presbyt. & Monach.

Zeno Imp. (Deo vlciscente religionis iniurias ab eo neglectas) Verinæ socrus suæ, & Basilisci fratri illius insidijs, Deo permittente appetitus, & in angustijs positus, adit S. Anachoretam Danilem Stylitam, a quo ordine audit, quæ illi deinceps omnia contigerunt, fore vt pelleretur Imperio, vt præ cibi inopia, herbis vesceretur, vt reuocaretur in Imperium, & in eo finem uitæ acciperet. Acta S. Danielis, apud Metaph. 11. Decembr. Cum Ariadna igitur vxo re fugxit in Isauriam patriam, ibique latet. Basiliuscus interim Imperium occupat, & filium Marcum, Cæsarem, & Zenonidem Aug-ustum appellat. Marcellin. in Chron. Theodor. collect. lib. 1.

Zeno pelli-
tur Imper-
rio a Basili-
co.

b lib. 1.

c lib. 1.

d c. 18.

Basiliscus occupato Imperio, mox fidem subuertere incipit, Zenonide Augusta con-iuge ipsum maxime contra fidem Catholicæ impellente. Theodor. in Collect. b A quo Timotheus impetrat ut sibi Catholicorum pateat Ecclesia, ad quam dum magna pompa progreditur, Asino vectus, grauiter prolapsus, fractoque crure, domum reuerti co-gitur. Theodor. in Collectan. c

Idem fæuit in eos, qui Timotheo restiterunt, & inter alios, Petrus cubicularius igne crematur: hæretici omnes pulsi, reuocantur, & intruduntur in locum expulsorum Catholicorum, & Petrus Gnaphæus Antiochiam tenet, Theodor. Euagr. Liberat. d

Idem Imp. Encyclicâ, impulso Timotheo Aeluro, ad ipsum scribit epistolâ, Con-cilium Chalcedon. damnantem, cui Aelurus; Gnaphæus, & alij circiter quingenti, sub-scribunt. Euagr.

Deus semper, & vbique propugnator Ecclesiæ suæ, hoc quidem tempore per ad-miranda signa Danielis Stylitæ, astruxit veram fidem esse in parte Orthodoxorum.

Acacius Constantinopolit. Episcopus ad resistendum Basilioco excitatus litteris Simplicij Papæ, multos conuocat solitarios, & eximios quoque Episcopos, per quos & magnum illum Stylitam summis precibus, & supplicationibus euocat. quo com-perto,

A

B

C

D

E

A perto, etiam Basiliscus eum ad se attrahere conatur, totam turbarum culpam rector-
quens in Acacium. At sanctissimus Daniel acerrimas litteras ad eum rescribit, in
quibus illud propheticè dixit, Disrumpet, Disrumpet Deus regnum tuum, & nouum
appellat Dioc'tianum. At Basiliscus perterritus, nec sustinere valens eius aspectum,
per speciem exercitationis excedit vrbe, & Daniel illum insequens, vetus, cum in-
cedere non posset, maxima in itinere edit miracula, nec admittus ad Basiliscum, ex-
cuso puluere pedum, reuertitur; nec, a Basilisco reuocatus, consentit redire, sed mi-
nas intentans, & casum ab Imperio, & æternas poenas prædicans, CP. lim regreditur,
solita illum vi miraculorum comitante. Imperator non impetrans, vt ad se veniret, ip-
se ad eum accedit, & pedes amplexus, veniam rogat. At Daniel illum probris insequi-
tur, & simulatam eius poenitentiam detegit, & validam Dei manum, quæ etiam po-
tentest deicxit, prædict. Quibus peractis, reuertitur ad columnam. Acta Danielis
c. 41. ^a Nicephor. ^b Theodorus e Basiliscus igitur Danielis virtute, & miraculis per-
motus, & motum plebis vrbanæ veritus, ad incendendam vrbem paratæ (vt Theodo-
Collectan. lib. 1. quam & adeo Cedren. affirmat, in inuidiam Basilisci, magnum incen-
dium conflasse, quo florentissima pars urbis absumpta sit) Senatui indixit, ne mole-
stiam Acacio exhiberet; at is non contentus non laceſſiri, consulens omnibus eccle-
ſijs Orientis, extorquet ab Imperatore abrogationem sanctæ legis aduersus Chalce-
don. Concil. & anathema dicendum ab omnibus Nestorio, & Eutycheti, nec Conci-
lum cogi, nec inquisitionem fieri de fide, quæ abrogatio extat.

B C De huiusmodi autem edicto sic Theodor. Lector. *Basiliscus cognito Zenonis motu,*
quem Iſauria concitanerat, Zenonidem coniugem suam sumit, & Acacio ſe, & Clero
& Monachis in ecclesia p̄m̄rgat, ſediſque illi iura ſua reſtituit, & alio edicto priora ab-
rogat. Ceterum acta hæc eſſe ab Acacio vigore litterarum Simplicij Rom. Pont. appa-
*ret ex epift. Gelafij PP. ad Dardanos, *Basiliscus*, inquit, *Tyrannus, ut hereticus, ſcri-*
ptis Apostolica Sedis uehementer infractus eſt, & a plurimis renocatus excessibus. Ecce
*quantam in Principibus ius regnandi pariat inconstantiam.**

D Iudæorum præcipui, Rabbi Aſſe, & Rabbi Hammai, confarcinant Thalmud Baby-
lonicum, blasphemis ſcatens, tertia hæc fuit collectio.

E Genifericus anno Regni sui 37. a capta Carthagine, moritur, Vicit. de perfec. Van-
dal. ^d

Hunericus succedit in Regnum, initio moderate agens cum Catholicis, & aspere-
cum Manichæis, quos plerosque reperit Arianos, & partim incendit, partim diſtra-
xit nauibus tranſmarinis. Idem calumnijs & indictionibus prouincias onerat. Vi-
ctor. ^e

Mirā uirt.
Sancti in
Hypocritā
Imperato-
rem.

^a apud Sur.
^b lib. 16. c.
^c lib. 1.
^d 6.
^e Quantum
potest infra
Etus vigor
Ecclesiæ po-
testatis.

Thalmud
Babylonici-
cum.

^d lib. 1.

e lib. 2.

Christi Ann. Simplicij Pap. Basilisci Impp. 2. Post Consul. Basilisci,
477. 10. Odoacris Reg. 2. atque Armati.

B Asiliscus Deo, & hominibus inuisus, Armati Exconsulis, quem eum exercitu ad
uersus Zenonem miserat, defectione, Imperio cadit, quod tenuerat an. 1. & men-
6. & in templum configiens, ab Acacio Episcopo CP. ^{nº} capitul, & ob impietatem
Zenoni traditur, qui eum in exilium relegat, vbi cum vxore, & filijs fame contabuit,
Marcellin. Procop. Euagr. ^f

E Simplicius reſcribens Zenoni in Imp. reſtituto epift. quæ eſt nu. 7. gratulans de re-
cuperato Imperio, ad restaurandam Catholicam Ecclesiam hortatur, & hereticos ex-
pellendos, quod is eatenus præstitit, ut intrufos a Basilisco hereticos ejiceret, Petrum
Fullonem Antiochia, Paulum Epheso, &c. Euagr.

Timotheus Ælurus incubator ecclesiæ Alexandrinæ, ſibi ipſe mortem, hausto ve-
neno attulit. Liberat. c. 10.

Ab hoc Timotheani heretici, aduersus quos eruditè ſcripsit Samuel Syrus. Gen-
nад. ^g pro illis Syrus Alexandrinus, cuius librum cauendum Gennad. Latine tran-
ſlit. ^{g c. 30.}

Terræmotus ingens CP.li Terribilis terræmotus CP.li an. 4. Zenonis, 25. Septemb. quo multa ædificia corruerunt, & hominum immensa multitudo est oppressa, Cedren.

Libellus supplex Episc. Oriental. oblatus Acacio, pro Simplicio Papa, Vicario, damnantium propriam subscriptionem Basilisci abrogationis Synodi. Chalcedon.

Zeno in Imp. restitutus, Sanctissimo Dânieli Stylitæ gratias agit, ad Simplicium Papam de suæ sinceritate fidei scribit. Ex epist. Simplicij ad ipsum, quæ est num. 7. tom. 1. epist. Decret. A&t. Daniel. ^a

a c. 47.apud Sur. 11. De cemb. Anastasius Ierosolym. Episcopus migrat è vita, anno vnde uigesimo suæ sedis, subrogatur Martyrius Monachus Cappadox, ex prædictione S. Euthymij, qui ad sarcen-dam discissam Ecclesiam suam legationem dirigit ad Zenonem Imp. quæ magno mi-raculo impeditur. Vide apud Cyrillum in Vita S. Euthym. ^b

Marcianus Archimandrita hæreticorum Princeps, & ipse hæreticus, Monachos omnes ad se uocatos in Bethlehem, diuinò quodam instinctu, per fortes trahit ad fidem Catholicam, & pax fit in Ecclesia Ierosolymit. Gerontio solo, & Romano exceptis, qui non assenserunt. Cyrilus in Vita S. Euthymij.

Extincto Occidentali Imp. res Occidentales in obscuru mansere, obtinentibus omnia Barbaris.

Ambrosius Aurelianus assumpta purpura, at non usurpatu nomine Imperatoris, in Britannia aggreditur Britannos, liberare ab Anglofaxonibns, qui euocati in auxilium contra Pictos, & Scotos, in ipsos Britannos arma conuerterant. Gildas de excidio Britann.

Christi Annus Simplicij Pap. Zenon. Imp. 5. ^c Illo Conf. sine collega.

478.

II.

Odoacr. Reg. 3.

C

ACACIUS Simplicium Rom. Pont. certiorem facit de rebus Alexandrinis, ut ipse per litteras exegerat, pro sua uniuersorum solitudine. De Timothei Æluri morte; de Petri Mogi fuga ab Ecclesia Alexandrina, quam inuaserat: & de Timothei Catholici restituzione, extat epist. tom. 1. epist. Decret. post x. epist. Simplicij ex quo magno gudio affectus Simplicius, optima quæque sperare poterat de integra fide in Oriente restituenda, nisi Zeno, & Acacius in deterrimos mutati essent.

Timotheus in Sudem restitutus, legationem ex more, mittit ad Rom. Pont. primum rogans ueniam, quod Eutychianorum timore perterritus Dioscorum ad Altare nomi-nasset: deinde monens Petrum Mogum in Ciuitate latente seducere multos, quibus auditis Simplicius per binas litteras mandat Acacio, ut urgeat apud Imp. relegationem Mogi. Simplicius Papa probat libellum poenitentiæ eorum, qui abduci se siuerant a fide Catholica, sibi a Timotheo missum. Ex quo colligitur, ut alijs pluribus exemplis, absolutionem ab hæresi solitam reseruari Summo Rom. Pont. quod si id nō licuit, pri-mæ, post Rom. Pont. Sedis episcopo, qui nam inferiorum Sediū id præsumere audeat?

Timotheus aliam legationem mittit ad Zenonem, pro gratiarum actione, de restitu-tione; quorum legatorum alter Gennadius restitit CP. ^d Timothei Apocrifarius. Liberat. ^e

D

c cap. 16.

Christi Annus Simplicij Pap. Zenonis Imp. 6. ^f Zenone 3. ^g Conf.

479.

I 2.

Odoacr. Reg. 4. ^h

E

d Lib. 3.

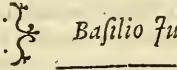
STEPHANO Antiocheno episcopo in ecclesia cum suis sacram Synaxim celebrante, irrumptentes armati Entychiiani, sacerdotes trucidant, episcopu calamis acutis cō-ficiunt, & in flum Orontem præcipitant, 3. suæ sedis anno, Euagr. ^d

Zeno, immisso militibus, sacrilegos punit, & ne turbæ, gladio compressæ, in electio-ne noui Antifititis reuiresceret, primus statuit, ut Antiochenus episcopus eligeretur, & ordinaretur CP. ⁱ quod quidem, ut præter regulas ecclesiasticas a Romano Pont.

A petijt rātū haberi. Simplicius epist. nū. 13. rescribens ad Zenonem, ait, turbas, & cę-
des Antiochen. potuisse caueri, si hortationibus suis fuisse assensum, hæreticorū Prin-
cipes in ultimas terras extrudendo, & creationem Antiocheni episcopi faciendam
CP. li ita probat, vt non trahatur in vsum posteritatis, & Patrum statuta violentur,
quod ipsum scribit ad Acacium, quæ est epist. 15. Stephanus igitur Iunior ab Acacio
ordinatur Episcopus Antiochenus.

Lupus Trecensis Ecclesiæ episcopus, Gallicanæ ecclesiæ decus, migrat è uita, quin-
quagesimo secundo anno suæ Sedis. Cameliano ei succidente; relictis pluribus disci-
pulis, insigni miraculorum gloria illustribus. Polychronio Virdun. Ecclesiæ episcopo,
Seuero Treuer. & Albino Catalaun. a

S. Lupi Tre-
cēs. obitus.a apud Sur.
19. Aug.

B Christi Ann. Simplicij Pap. Zenon. Imp. 7. Basilio Jun. Cons.
480. 13. Odoacr. Reg. 5.

R Ogante Zenone, & Placidia relicta Olybrij; Hunericus Rex Vvandalorum in
Africa permittit ordinari in Ecclesia Carthaginen. Episcopum, ea cōditione, vt
Arianis liceat per omnes Ecclesias Orientis, & CP. li quibus voluerint linguis
tractare cum pop. alioquin episcopus cum clericis Africanis inter Mauros deporten-
tur. Vigesimo igitur quarto anno cessationis. Eugenius uir sanctissimus ordinatur
episcopus.

C Aruernum, quod Euarieus s̄epius fruſtra tentarat, in eius, per hęc tempora, uenit po-
testatem, non quidem deditione ciuium, uerum legatorum ignaua promissione, hōc
modo redimentiū pacem reliquorum Galliæ, proxime degentium, populorum. De-
plorat factum Sidoni epist. ad Agricium Massiliensem episcopum, quod, dilabētibus
ciuibus ad alias Vrbes, irati Gothi incendio deformant, & post restaurant.

Floruerere per hęc tempora sanctitatis laude, Aruernis, Amabilis presbyter, de quo
Greg. Turon. de glor. Confess. b & Abraham Abb. de quo Sidon. ad Volusianum c in
cuius funere scriptis carmen, & Turon. lib. 2. c. 21.

Celebratur a Greg. Turon. de glor. Confess. c. 32. par Coniugum Aruernensium,
qui in uno stratu quiescentes, perpetuam recinuere Virginitatem, & Georgia Virgo,
ad cuius funus grex conuolans Columbari illud deduxit, & ea sepulta, visus euolare
ad cœlum. c. 34.

D Celebrat & Sidon. d Frontinam Virginem.

Christi Annus Simplicij Pap. Zenon. Imp. 8. Platidio Conf.
481. 14. Odoacr. Reg. 6.

T Heodoricus, Rex Gothonum, cum exercitu progressus prope CP. lim suorum insi-
dijs deterritus, regreditur, & paulo post moritur. Euagr. lib. 3. c. 25. Marcellin. in
Chron. quibus redarguitur lornandes, qui Valemirum nominat.

E Anno 5. Huneric Regis, Deus (sicut olim factum temporibus Cypriani episcopi)
multis signis futuram persecutionem, quæ post biennium, dira excitata est, pluribus
demonstravit, quo se cuncti præpararent ad pugnam. Victor. e Hunericus Rex Gothonos
suos, Catholicæ ecclesiæ insertos, mares, & feminas atrociter insectatur, idcmque do-
minandi cupidine ebrios, tyrannicè carnificinam exercet in suos consanguineos, fra-
tres, nepotes, & in locundum suæ secta Patriarcham, atque in plures presbyteros, &
Diaconos. Victor.

Lib. 7. c. 7.

b cap. 33.

c epist. 12.

lib. 7.

Pars coniu-
gum miræ
cötinentie.Georgia, &
Frontina
Virgines
florent.

d Lib. 4.

epist. 21.

Christi Annus Simplicij Pap. Zenonis Imp. 9. Seuerino Conf.

482.

15.

Odoacr. Reg.

7.

7.

Stephanus Iunior, Antiochenus episcopus moritur, tertio suæ Sedis anno, in eius Slocu eligitur Calendion, & ipse Catholicus, cuius ut electione ratam habeat Rom. Pont. collecta ibi Synodus dirigit Romanam, de more, Anastasium. Simplicij probatio extat in eius epist. 14. quæ est ad Acacium.

Calédion. episcopus Antiochenus reliquias S. Eustathij episcopi Antiocheni (qui interfuerat Concil. Nicæno, & in Exilio, propter fidem, vitam finierat) impetratas a Zenone a Philippis Macedon. Antiochiam, magna cum celebritate, transfert. Théodorus Lector. ^a Is. prætextu criminis Maiestatis, quasi rebellantibus Zenoni fauisset relegate in deterrimum exilium ab hereticis, Acacio id machinante, quod ab eo nō fuisset electus episcopus, vt Gelasius multiplicitibus querelis exaggerat. in eius locum reuocato Petro Fullone Eutychiano, qui ut thronum concendit, Theopaschitarum hæresim promulgat. Euagr. ^b

Marcianus, Leontius, Marcus, Pamprepes aduersus Zenonem insurgentes, illi negotium facesunt, ut Theodoricum Gothum cum exercitu aduersus eos mittere cogatur. Euagr. ^c Theodor. Lect. in fine primi collect. paulo diuerte.

Mortuo Timotheo Soloaciolo episcopo Alexandrino, Catholico, anno uigesimo tertio suæ, sed interpolata Sedis, episcopi Aegypti, eligunt Ioannem Talaïdam, ex Economo, orthodoxum, quem Zeno improbat, quasi sacrilegum, instigante Acacio quod aliquando iurasset, se non passurum, ut in episcopum Alexandrinum eligeretur, & in eius locum substituit Petrum Mogum, ob hæresim antea pulsum. Simplicius ep. ad Acacium. ^d Liberat. in Breuiar. ^e Ex ea porro Simplicij epist. plane colligitur Rom. Pont. esse confirmare Patriarchas.

Zeno impellente Acacio, publicat edictum Enoticon, idest Vnitionum, per cuius professionem & subscriptionem unirentur heretici in specie quidem, cum Catholicis, sed re vera omnes heretici, damnata Synodo Chalcedon. efficerentur. Extat apud Euagr. ^f Ex quo Catholicis tumultuatis in Imperatorem, ipse, quasi Protetis, singit se uindi ceni Concilij Chalced. cuius causa simulat se Io. Catholico episcopo Alexandrino infensum esse, quod Synod. Chalcedon. non reciperet. Liberat. ^g

Petrus Mogus uersatus, & temporibus inferuiens, cum hereticis damnat Synodū Chalcedon, cum Catholicis probat, ut ab utrisque gratiam ineat, Monachos interim fraudē agnoscentes, & prodētes, discordia & seditionum accusat, litteris ad Acacium, quibus artibus, nec acquirit Catholicos, & quamplurimos ex suis hereticis perdit, qui quod seorum, sine capitē, conuenirent, Acephali dicuntur. Euagr. ^h & Liberat. ⁱ

Simplicius scribit ad Io. Rauennatem Antifitem, increpans de vi adhibita Greg. dum eum ad presbyteratum promouet, non vt honoret, sed vt, inuidia, de loco pristino dimoueat, ex qua colligitur priuilegia Rauenatis Ecclesiæ a Romana manasse, dum si illis abutatur, ablaturum se ea fore minatur. est ep. nu. 16. Idem Zenonem Hispanensem episcopum, Vicarium in Hispania suum cōstituit, epistola sua, quæ prima est to. 1. epist. Decretalium. Sed cum careat Consulibus, nec constet de tempore, huc ad finem Actorum Simplicij relata est.

C O N C I L I U M T V R O N E N S E, Præside S. Perpetuo, tertio a S. Martino, sex to in numero Turonen. episcoporum, sanciūtur in eo tredecim Canones, ad ecclesiasticam disciplinam pertinentes.

S. Seuerinus, non quidem episcopus, sed tamen Apostolus Noricorum, & vicinorum gentium, miraculis viuens, & post mortem clarissimus, quiescit in Domino. Euagipp. in eius Vita.

^a Collect. lib. 2.^b 3. c. 16.^c Lib. 3. cap. 26.^d R. o. Pont. est confir-
mare Pa-
triarchas.
^e d. nu. 17.
^f e. cap. 16.^g 3. c. 14.^h cap. 18.ⁱ 3. c. 17.^j cap. 18.S. Seuerini
obitus.

A

B

C

D

E

A

Christi Ann. Simplicij Pap.
483. 16.Zenon. Imp. 10. Anicio Fausto. Conf.
Odoacr. Reg. 8.

S Simplicius Papa initio mensis Martij moritur, cum sedisset annos 15. men. 5. dies 10. Sede Vacante, Basilius Praefectus Praetorio ingerere se molitus electioni Rom. Pont. & edicit, de non alienandis bonis ecclesiæ. Vide in Conc. 3. Symmachii, cap. 12. Vacationis Sedis die 6. 8. Martij creatur Papa Felix Rom. presbyter, in tit. Fasciolæ. Anastas. de Rom. Pontific.

B Ioannes episcopus Alexandrinus, Sede pulsus, Antiochiam primum ad Calendio nem episcopum, inde verò Romam ad Simplicium, quem ut legitimum Iudicem appellarat, se contulit, sed mortuum inuenit. Liberat. ^a

Io. Ep̄s Ale
xandrinus
Ro. Pont.
appellat, &
ad eum se
confert.
a cap. 16.

Cōc. Rom.
in Acacium
CP.

Concilium Rom. contra Acacium. CP. ^{num} Episcopum.

Felix Papa, maiorum vestigijs insistens, in grauissima causa Acaciana, in qua agebatur de propta Chalcedon. Synodo, Concilium ex Italia episcopis conuocat; in eo grauissimæ dicuntur sententiæ: in hoc omnium conspirat suffragia, Legatio ut mittatur CP. ^{lim} ad Zenonem Imp. cum robustissimis litteris, de proditione Catholice fidei, eiusque proditoribus: expoſtulet Papa cum Acacio de non defensa fide Catholica, & de conniuentia, cum hereticis. Addatur libellus accusationis a Ioan. episcopo Alexandrino ipsi Papæ oblatuſ, aduersus eum: citetur ad respondendum in Iudicio Sedis Apostolicæ: alius libellus, ea de re mittatur ad Zenonem, ut cogat Acacium experiri iudicio cum accusatore. Constant hæc ex litteris Felicis Papæ ad Acacium, & ad ipsum Imp. nunc primum in lucem proditis. Datæ sunt hæc litteræ Legatis deleſtis a S. Synodo, Vitali Truentino, & Miseno Cumano episcopis, & Felici ecclesiæ Roma næ defensori, quibus & alia multa verbis exponenda communissima fuisse affirmat Felix Papa in fine ad Acacium epistolæ, & eius, quæ est ad Imp. scripsit præterea per eosdem Legatos epistolæ ad clericos, Monachos, atque laicos, orthodoxos, quæ non extant. Liberat. cap. 18. Euagr. ^b In eadem Synodo Romana post legitimas admonitiones damnatur Petrus, episcopus intrusus, Antiochen. non modo, ut Eutychianus, sed & Apolinaria, & Sabellianus, & Arianus, qui in Trifagio impiè adiecerat: Qui crucifixus est pro nobis, Theopaschitarum impiam, iam ante damnatam, hæresim renouauit. Aduersus quem & Acacius coegerat CP. ^{li} Synodum, in qua error eius damnatus fuerat. Extant plures grauissimæ epistolæ tum Orientis, tum Occidentis episcoporum ad eum redargendum. ^c Extat & sententia Rom. Pont. dñationis in ipsum. ^d de qua sua damnationis sententia scribit Felix ad Zenonem, moneñs, ut caueat a communione Petri iam damnati, & longe ab Antiochia eum releget. est epistol. num. 3. Felicis, Liberatus. ^e

b 3. c. 18.
19. 20.

c 2. to. Cōc.
cil.
d 2. to. Coa
cil. & to. 1.
ep. Decret.
e cap. 18.

Persecutio Vandalica sub Hunerico.

E Ira, & immanis persecutio ab Hunerico Vandolorum Rege in Africa mouetur, in qua, præter alias immanitatem, quater mille nongentos sexaginta sex Episcopos, Presbyteros, Diaconos, & alios Ecclesiæ Clericos in exilium eremi raptari iuſſit, Victor. ^f

Immanis
Persecutio
Vandalica
in Afri-
ca.
f Lib. 2.

Christi Ann. Felicis Pap. Zenonis Imp. II. Theodorico Gothorū Coss.
484. 2. Odoacr. Reg. 9. Rege, & Venantio.

Legati Sedis Apostolicae Vitalis, & Misenus contra ius gentium, & omnem pietatem a Zenone tractantur, litteris erexit, in carcerem coniecti, & mox ab Acacio deliniti, in carcere educti, illi comunicant, & se presentibus, sustinent recitari in sacris Diptychys nomine nefandissimi Petri haeretici Alexadrina sedis inuisoris. Liberat. a cap. 18. Cōc. Rom. de praevaricatorib. Se dis Ap. Le gatis.

Prævaricationis legatorum fama Romanam perlata, & Monachis Acacemeticis nuncianibus, Felix Papa conuocat Concilium, in quo septuaginta septem episcopi conuenerunt. In eo primum legati, prævaricationis conuicti, damnati & episcopatus honore deie citi; mox, Acacij causa cognita, iudicatus est haereticus, haereticorum participatione pollutus, & monitus est ut resipisceret, alioqui excommunicatione feriendus. at non cef- fensans coicāre cum Petro Mogo, & Petro Fullone, confirmato in Sede Antiocheno; de- mūm ex sententia Concilij damnatur, & deponitur, quia damnationis sententia, & mis- sa est CP. lim & cum ab Acacio, non recipetur, fullo præsidio Imp. suspensa est per quendam ignotum Monachum acacemetensem eius pallio, dum ad celebranda sacra procederet, qua ex causa predicti Monachi dīra ab Acacianis passi sunt. Felix epist. 4. & 5. Liberat. c. 18. Niceph. b Præstat adscribere finem epistolę, & sententia Felicis Pa- pa. *Habe ergo, cum his, quos libentur amplecteri, portionem, ex sententia prelenti, quā per tua tibi direximus Ecclesia defensorem, sacerdotali honore, & communione Catholi- ca, necnon etiam a fidelium numero segregatus, sublatum tibi nōmen, & munus mini- stery sacerdotalis agnoscere, sancti spiritus iudicio, & apostolica auctoritate damnatus, non quamque anathematis vinculis excludendus.* Cælius Felix episcopus Sanctæ Catholicæ Vrbis Romæ subscripti, Data v. Kal. Aug. Venantio V. C. Cōf. simul 67. episcopi, absq; Papa, subscripti serunt. Subscriptiones porro episcoporum ad epistolā Synodi, ad pref- byt. & Archimandrit. &c. eiusmodi sunt.

Candidus Tiburina, Ciuitatis episcopus Petro ecclesia Alexandrina peruersori, & Acacio quondam Ecclesia CP. næc necno etiā Petro Antiocheno ab Episcopatus & Chri- stianorum numero olim merito, & iure segregatis, omnibus sequacibus eorum, sequens au- cloritatem Sedis Apostolicae, secundū desideriū nostrū, iuxta Ecclesia statū, Catholicæ de- liberatione prolatā, anathema dicens, subscripti & 42. episcopi similiter subscripti- rūt.

At Acacius ira & furore ebrios, eo infanx̄ prorupit, vt Felicis nōmen ē sacrī Di-ptychis, quod Diocorus S. Leonī fecit, tolleret, episcopos Catholicos, haereticis & in famibus subrogatis, exterminaret. Petro Mogo Alexandria paria faciente, Catholici CP. lim confugientes, persecutionem grauissimam pertulerunt. Liberat. c Atque ita totus ferē Orientis turbis, seditionibus, Exilijs, agitabatur. Euagr. d

Io. Talaïdam, cum videret Felix non posse restitui ad suum Alexandrinum episco- patum, creat Nolanum episcopum.

Persecutio Vandala in Africa inchoata, indies fuit, & atrocior continuat, cum magna gloria Catholicæ Ecclesiae, cuius plures alumni episcopi, omnis ordinis clericū laici quoque, mares, feminæ, senes, pueri, illustres confessores, & martyres exitere. Vi de Vi. lib. 3. & scio lacrymas non tenebis.

Eugenius Carthagin. episcopus Felicem quendam cœcum, ciuitati notissimum, per uisum ad se diuinitus missum, per signum crucis illuminat, Deo, per hoc signum, testi- monium dante fidei Catholicæ.

Idem libellū de Catholicæ fide Arianis offert, extat integer in bibliotheca SS. PP.

Hunericus omnes Leges a Catholicis Imp. contra haereticos latas, conuertit in Ca- tholicos per suum editiūm scuissimum.

Cyrola episcopus Arianorum, quendam de suls, se cœcum eius suauis, simulantem, & eū inclamantem, in testimoniu suę perfidę, Deo operante, dum illuminare fingit, verè cœcum reddit, qui post uera S. Trinitatis confessione edita, ob signante S. Eugenio si- gno S. Crucis, recipit uisum.

A S. Eugenius proiectus in exilium, plures commonitorias ad fideles scribit epistolas. Vnam recitat Greg. Turon. a Gennad. de eo agit b Plura de Vandalica persecutione re censem. Greg. Turon. a Vict. omissa, ut certe desperita.

a Hist. Fr.
z. c. 3.
b cap. 97.

Quibusdam Catholicis Hunericus præcepit linguis & manus dexteras abscondi, qui nihilominus spiritu sancto præstante, ita locuti sunt, & loquuntur, quomodo ante loquebantur. Sed si quis incredulus esse voluerit, pergit nunc CP. ^{lum} ait Viator, & ibi reperiet unum de illis Subdiaconum Reparatum, sermones politos, sine ulla offensione loquentem, ob quam causam uenerabilis nimium in palatio Zenonis Imp. habetur, & precipiè Regina mira eum reverentia ueneratur. Ad cuius rei contestatione omni exceptione maiorem. Instinianus Imp. in Constit. a se edita, de offic. Præf. Præt. Africæ, ita ait, VIDIMVS VENERABILES VIROS, QVI ABSCISSIS RADICIVS LINGVIS, POENAS SVAS MISERABILES

Abscissis radicitus linguis nonulos expedito loquitos testatissimum est.

B LOQVEBANTVR: Idem miraculum a se uisum testificantur, Aeneas Gazaëus, in oratione de animarum immortalitate, & corporum resurrectione. c Marcellin. Comes in Chron. & Procop. Greg. quoque Papa ^d affirmat se audiuisse idem CP. ⁱⁱ a seniore episcopo, qui miraculum uiderat, & addit, narrasse, Vnu ex illis in luxuriam lapsum, mox priuatum dono miraculi, quod idem de duobus est apud Procopium.

c to. 9. bibl.
SS. PP.
d Dial. 2.
cap. 32.

Dira famæ vexat atrociter Africam.

Hunericus denique Tyrannus, & Arianus, cum prostrata fide Catholica, amens putaret sibi agendum triumphum, diuinam cogitur experiri vindictam, ebulientibus tot corpore vermis, extinctus, anno Regni 7. m. 10. Vict. Greg. Turon. e aliter, Isidorus etiam alter in Hist. Vuand. anno regni succedit Gundabundus etiam Godagilus dictus fratri Gentonis, vel Genzonis filius, quem imitatione maiorum persecutum fuisse ecclesiæm Procopius tradit, secus uero Isid. pacem statim Ecclesijs donasse, & Catholicos protinus ab exilio reuocasse, regnasse vero annos 12.

e hist. 2. c. 3.

Euaricus item alter Princeps barbarus, Gothorum in Gallia Rex, Arianus, & Ecclesiæ persecutor, moritur, vltione diuina percussus, ut scribit Turon. in hist. Franc. f succedit Alarius filius.

f 2. c. 25.

Orentius Tarragonensis, poetica facultate clarus laudatur a Sidonio g Sigibert. h Commonitorum, inquit, si delibus scripsit, metro heroico, ut mulceat legentem suaui brioiloquio. Is forte est, qui post Eliberitanus episcopus, interfuit Concilio Tarragonensi, sub nomine Oruntij, vel Orontij.

g li. 9. ep. 12
h ca. 34. de Vir. Ill.

D Sidonij Apollinarem verisimile est per hæc tempora deceisse, quem Génadius, scribens sub Anastasio, ait, claruisse sub Leone, & Zenone; Scriptus, ait, ad diversos, diverso metro, uel prosa compositum insigne uolumen, in quo quid in literis possit, ostendit. i Præter alia plura, quæ de eo scribit Greg. Turon. k hoc habet. Conquerentibus populis ad eius obitum, respondit, Nolite timere, o populi, Ecce frater meus Apræculus natus, & ipse erit Sacerdos uester. Qui non intelligentes, putabant eum loqui aliquid in extasi. Eo mortuo, & alio presbytero, Sidonij emulo, & episcopatum ambiente, item mortuo, ecce Apræculus Lingonice ciuitatis episcopus, a Burgundionibus se suspectu ad necem queri intelligens, fuga sibi consulit, & Aruernos uenit, ubi iuxta prædictio nem Sidonij fit episcopus.

Sidonij obi tus.

E Clodoueus, seu Hludouicus, mortuo Childerico patre, Francorum apud Parisios in Gallijs Rege, succedit in Regnum. Turon. Sigebert. Is gentilis adhuc, veneratione pro secessus est S. Remigium Rhemensem episcopum, cui etiam amplissimas villas dono dedit, quas tamen ille ergandas curauit in pauperes. Remig. in suo testamen.

i c. 92.
K 2. histor.
Fran. c. 23.

Felix Papa Acacium damnatum studet per se, & alios reuocare ad ecclesiæ. testatur Gelas. Papa in commonitorio ad Faustum.

Clodoueus adhuc Géti lis obseruat S. Remigij lapid Britton. de formul. lib. 2.

Longinus Zenonis frater, decenalem custodiæ ab illo in Isauria passus, ad Germa

num CP. ^{im} venit. Marcellin. in Chron. Suidas euin describit monstrum impuritatum, & rapinarum.

A

Sebastianus in Aula Zenonis potentissimus, impudentissime omnia venalia habet. Suidas.

Zenonis filius, quem designabat pater, relinquere Imperij successorem, pessime educatus, immatura aetate, bono publico, moritur. Suidas.

S. Barnabæ corpus, cum Euangelio S. Matthei super ipsius pectus, eius manu descriptum, ipsum se reuelante, reperitur in Cypro, sacra reliquia, ex ædificato templo, ubi inuentæ fuerant, conduntur. Euangelium alatum Constantinopolim ibi afferuatur. Alexander Monachus. eadem breviter Theodor. lect. Suid. Niceph. alij.

Xenaias in uentor hæresis Ico-
nophili. Xenaias quidam, qui & Philoxenus, genere Perfa, fortuna seruus, necdum baptizatus, se fingens clericum, & a Calendione electus ab ecclesia, a Petro Fullone receptus, & ordinatus episcopus Hierapolis, dicente, pro baptismō sufficere ei consecrationem, inuentor hæresis, venerandas Christi imagines, & sanctorum, damnantis. recitantur hæc per Anastasium Diaconum in posteriori Niceno Concilio, ex Theod. Lectore cū eius historia integra habebatur.

B

Martyrius Ierosolymit. episcopus moritur, cum sedisset annos octo. Niceph. in Chron. & Cyrillus in Vita S. Sabæ, cui male ab Euagrio crimen communicationis cù hæreticis adscribitur, de quo honorificentissima est mentio apud Cyrilum in Vita S. Euthym. ^a Ei succedit episcopus Sallustius, & ipse Catholicus, Cyril. in S. Saba. honorifice de eo meminit. ^b

C

Christi Annus Felicis Pap. Zenon. Imp. 13. Longino, atque Coss.
486. 4. Docio.

a apud Sur.
20. Jan.
b apud Sur.
5. Decemb.

Iannes, ex Grammatico, presbyter, scribit contra Eutychianos, verum Nestoriani suspectus redditur impugnans aliquas S. Cyrilli sententias. Marcel. in Chron. Gennad.

Eutychiana hæresis Alexandriæ, & Antiochiae, per ipsarum ecclesiarum episcopos inualescit.

D

Eutychianis aduersus Catholicos decertantibus; Nestoriani, nemine illis repugnante, in Syria, & Perside propagantur. Theodorus lect.

Petrus Fullo Antiochenæ ecclesiæ inuasor, pestis Orientalis ecclesiæ, ex hac vita, ad tremendum Dei iudicium, sera licet morte, vocatur; Hæreticorum factio, & fauore Zenonis Imp. Palladius, & ipse Eutychianus subrogatur.

D

Christi Ann. Felicis Papæ Zenon. Imp. 14. Boetio Conf.
487. 5. Odoacr. Reg. 12.

E

Cœcil. Ro.
de lapsis re-
stituendis.

ROMAE HABETVR CONCILIVM triginta octo episcoporum, de lapsis ad Ecclesiam recipiendis, qui ex Africa, sedata perfecutione, Romanam Ecclesiam interpellarant, ³ Id. Mart. Boetio V. C. Conf. Epistola tamen Felicis num. 6. in Synodo lecta, missa subscrribitur Idibus Martij, Dinamio & Sifidio Coss. 1. anno sequenti.

E

Theodori-
eus infestat
Thraciam.

Theodoricus Rex Gothorum, Zenonis beneficijs satiatus, cum magna suorum manus, vsque ad Regiam Ciuitatem, & Meléthiadem oppidum infestus accedit, pluribus que locis igne crematis, ad Nouensem Mystra ciuitatem, vnde aduenerat, remeat. Marcellin. in Chron. Altere de Theodorico Iordanus, ex Cassiodoro, sed vterque illi maxime addicetus, fortasse illum nota ingratitudinis erga Zenonem liberare uoluerunt, cù ex concesione Zenonis illum uenisse dixerunt, ad occupandam Italiam.

Odoacer Rugs deuictis, Friderico filio fugato: Pheletheo, seu Pheba Patre, cum Gifa vxore, capto, reddit in Italiam. Cassiod. Eugippius in V.S. Seuerini. His prosperis

fuc-

A successibus Odoacris, atque adeo possessione Italiz incitatus Theodoricus, cogitat de ea inuadenda.

Fridericus filius Phelethei euadens, ad Theodoricum se confert, aḡetem in Moesia, & eius ope regnum recuperat, ad quem debellandum Odoacer fratrem Onoulphum cum exercitu mittit, & mandat, ut gentem illam in Italianam transferat, quod anno sequenti factum est. Eugipp.

Christi Ann. Felicis Papae. Zenon. Imp. 15. Dinamio, atque Cos. 488. 6. Odoacr. Reg. 13. Sifidio

B A Caci⁹ Constantinop. episcopus in anathemate perseverans, homo ambitiosissimus, & arrogantissimus qui & suas ipsius uiuentis imagines in ecclesia dedica re passus est, ut est apud Suidam moritur, cum sedisset ann. 17. mēs. 9. Nicēp. in Chron. In eius locum succedit Flauitas, seu Fauianus, per summam improbitatem & fraudē; hæreticus, & hæreticorum communione pollutus, qui tamen videri volens Catholici⁹, non prius sedere voluit, qnām communionem a Rom. Pont. acciperet, ad quem legationem misit, cum professione Catholica fidei simulata, qua simulatione detecta, per litteras eius communicatorias cum Petro Mogo hæretico Alexandrino ad Rom. Pont. latas, repulsam passus est, & post non integros quattuor menses, morte repentina tollitur. Liberat. a Euagr. b Niceph. c

A caci⁹ obi-
tus.

C Corpus S. Seuerini, iuxta iussum eius, ante sexennium defuncti, discipuli in Italianam transferunt, gratia miraculorum id ubique comitante. Eugipp.

Sanctus Antonius, Sancti Seuerini discipulus, sanctissimi viri Constantij Laureancensis episcopi⁹ nepos, post actam cum sodalibus uitam eremiticam in Lerinensi Monast. sancto fine quieuit. Ennod. Ticinens.

a c. 18.
b 3. c. 23.
c 16. c. 18.

Apparatus Theodorici Amali ad inuadendam Italianam. Marcellin. in Chron.

Christi Ann. Felicis Pap. Zenon. Imp. 16. Probino, Coss. 489. 7. Odoacr. Reg. 14. Eusebio

D F lauit⁹ in Ecclesia CP. na succedit Episcopus Euphemius, qui Synodum Chaled. probauit, Petri Alexandrini communioni renunciauit, eius nomen ē Diptychis expunxit, Felicis PP. ab Acacio expuncti, restituit, Synod. epistolas, de more, Roman⁹ misit, quia tamen Acaci⁹ nomen non expunxit, communicatorias litteras a Romano Pontif. non obtinuit, sed tantum commonitorias. Liberat. Euagr. d Nicēph. e

d 3. c. 23.
e 16. c. 19.
& 20.

S. Daniel Stylita octogenarius migrat ē vita, & in morte miraculis clarus, mandauit discipulis, recusari, si quæ ab Imp. vltima munera soluerentur, vt ab homine communione hæreticorum inquinato. Cyrill. in Vita. f

f 11. Decē-
br. apud Su-
rium.

Theodoricus Rex inuadens Italianam obuium ad Isonitum Odoacrem cum exercitu profigat, & iterum ad Veronam. Cassiod. in Chron.

E Epiphanius Ticinensis Episcopus, vtrique Regi pergratus, Theodorico Mediolanum, quod iam Theodoricus expugnarat, occurrit in Vrbis eius direptione.

Laurentius Episcopus Mediolanensis multa patitur. Ennod. in Vita S. Epiphan.

Episcopi, quibus facultas suppeteret, ne paterentur greges, quibus præterant, frequentibus Barbarorum incursi⁹, castella munita ædificare cœperunt. Ennod. de Honorato Episcopo Nouariensi.

Ennodius
Ticin. cum
uxore cœli-
batum pro-
ficitur.

Ennodius hoc tempore se annorum fuisse fermè sexdecim, in opem re, & consilio destitutum, affirmat, & post Dei ope, ex coniugio nobilis, ac prædiuitis puella in meliore statum collocatum, ac demum mutuo consensu illam cœlibem, sanctamque vitam professam, ipsum fuisse Diaconum ordinatum, ac post cum incidisset in mortale ægritudinem, ope S. Victoris curatum.

Ticinum vastatura Gothis, & Rugis trucioribus traditur, quorum feritas Epiphanius lenitate paulatim molliebatur.

Clodoueus Rex Francorum Syagrium Romanum, qui Suezionem tenebat Ciuitatem, vincit, & redditum ab Alarico Gothoru[m] Rege, ad quem profugerat, occidit. Greg. Turon.

Francorum incursiones, magnum damnum inferebant Ecclesijs cum quibus tam satis liberaliter se gerebat Clodoueus adhuc gentilis, sed post factus Christianus, omnia sarcienda curauit. Greg. & Remig.

Vandalica aduersus Catholicos in Africa persecutio re crudescit, non quidem aduersus omnes, sed in illos duntaxat Sacerdotes, qui lapsos in errorem recociliarent, p[ro]enitentes, ex Act. S. Fulgentij Rusensis apud Sur. i. Ian.

Rebus in ecclesia Africana turbatis, Fulgentius ex Senatorio, Carthagine, ordine, progenitus, & Monachus factus, cum Felice Abbe ad loca tertiaria profugiens, a presbytero Ariano tormentis, & ignominia afficitur. Acta.

S. Theodosius presbyter, & celebris in Colesyria scriptor contra hereticos, moritur. Gennad. c. 91. Martyrolog. Rom.

Cæsarij Arelatensis Episcopus sanctitate, & doctrina illustris, inter alia plura opera scripsit librum de gratia, & de libero arbitrio ad Felicem Papam, quem ille sua addita epistola probauit, & propagari curauit, quasi in Antidotum libri de gratia a Fausto conscripti, in quo, sub specioso titulo, Pelagium damnans, Pelagianizat. contra cuius errores Auitus etiam Viennens. Episcopus, & Ioannes presbyter Antiochenus scripserunt. Gennad. c. 85. Ado in Chron. Ann. Domini 492. Gelasius opuscula Fausti inter Apocrypha retulit.

Hic Faustus epistolam verè Catholicam ad Lucidum, magni nominis presbiterum, reuocans eum ab erroribus circa gratiam Dei, & liberum arbitrium, miserat, quam sibi oblatam Arelatensis Synodus subscribendo probauit; qua, eadem auctoritate, subiecta operi suo vitioso, probare illud, & roborare voluit. Sed propterea a fine in principium bono consilio reuocata fuit, ne incauti deciperentur.

Huius Fausti extat libellus de creaturis, in quo mira calliditate, & nequitia S. Hieronymi abutens testimonio asserere conatur animas esse corporeas, quem errorem confutauit luculenter Claudianus presbyter, S. Mameici Vienn. Episcopi frater tribus disertissimis libris ad Sidonium, qui eos luculentia epistola laudauit. Sidon. b & in prefat. Claudiani operis, qualis porro, quantusque vir fuerit Claudianus, præterquam quod libri hi eius satis probant, Sidonius etiā testatur li. 4. c Gennad. d & Ado.

b lib. 4. ep. 3 **c ep. 2. uet.** **d cap. 83.** S. Honoratus Massiliensis Episcopus, per hæc tempora, eloquentissime scriptis; cuius opera Gelasius Papa comprobauit. Gennad. c. 99.

Gennadius presbyter Massiliensis plura scripsit, aliqua ex parte, fuligine Pelagianorum tincta, quod opus extat de ecclesiasticis dogmatibus, sub nomine Augustini, certum est esse Gennadij, quem ad Gelasium Papam misit, & eius opera, vel quomodo docunque id acciderit, correctum fuit, maxime, quæ a cap. 21. ad 52. interiacent; sed plene Catholicum redditum, & vita laudabilem, assumptum postea ad eiusdem ecclesia Massiliensis Episcopatum, indicat elogium Hadriani Papæ de eodem Gennadio in epistola ad Carolum Magnum, extat tom. 3. epist. Rom. Pont. Gennad. de se ipso in script. eccl.

Zeno Imp. interficit Pelagium Patricium, virum præclarum, & carminum scriptione insignem, quod is pro sua prudentia, & iustitia, libertatem dicendi, sibi sumens, eius nefanda facinora palam incessebat, quo auditio, magnus moeror bonos inuasit. Interficit etiam Zosimum Rhetorem Gazenum, & Arcadium Præfectum, & alios illustres viros. Marcellin. Cedrenus.

- A Leontius Monachus sacras profitens literas, occulta scripturæ loca, propheticæ gratia declarat, qui & Zenonem argutè carpsit. Suidas.
Theodoricus ad Duram aquilum Odoacrem Regem tertio certamine superat, qui Rauennam fugiens, obfideatur inclusus. Cassiod. in Chron.

Christi Annus Felicis Pap. Zenon. Imp. 18. Olybrio Conf.

491.

9.

Odoacr. Reg. 16. S.

- B **Z**eno Imp. 17, anno confectio, & mensibus quinque, ut habet Marcellin. comitiali morbo extinguitur, Euagr. a plures, mortuum creditum, sepultum viuum fuisse aiunt. Cedren. Zonar. Ariadna Zenonis vxor, reiecto Zenonis fratre Longino, Anna stasio ex schola silentiariorum defert Imperium, non sine suspicione turpis consuetudinis inter ipsos. Euagr. b

Petrus Mogus vaftator, & prædo ecclesiæ Alexandrinæ, moritur anno 13. occupati Episcopatus, & a morte Timothei orthodoxi, sufficitur illi ab hereticis Athanasius ea sede, & nomine plane indignus, cognomento Herniosus, communione cum Palladio Antiocheno iunctus, qui cum Petrum Mogum reciperet, habuit a se dissidente Acephalos. de eo Euagr. Niceph. Liberat. Leontius scholasticus.

Euphemius Episcopus C.P. nus restitit Anastaſio, vocans eum hereticum, nec prius eum coronari passus est, quam probaret Synodus Chalcedon. & Catholicæ fidei professionem apud eum ederet, quam & edidit. Theodor. lec̄t.

- C Felix litteras de Imperio gratulatorias ei mittit, quem putaret Catholicum maximme edita professione fidei apud Euphemium. Gelasius in commonitorio ad Faustum.

Anastaſius in priuata vita sic se gessisse visus est, vt magnam de se optimi Imperatoris spem dederit, cui etiam in Circō sedenti pop. acclamauit, sicut vixisti, ita etiam impera, Domine. Cedren. Gelas. epist. 10. Anastaſ. epist. ad eum prima. Delatores funditus ex vrbe susstulit, aboleuit immodicum, & impurum tributum Chrysargyrum dictum, Magistratus, qui venales fuerant, gratis contulit. Cedren. Theod. Lector.

Sed statim mutatus in deteriori, stabilito iam Imperio, vniuersum Imperium Aristocratiā fecit, Magistratis omnibus uendendis, & delinquentibus ignoscendo, inexplebili pecunia æuiditate incensus. Suidas hæc, & plura alia.

*Bellum plebeium inter Byzantios ortum, parsque Vrbis plurima atque Circi igne cō-
bustæ. Marcellin. in Chron. causa non dicitur, sed verisimile est excitatum a studiosis*

- D Longini Zenonis fratris, incenso etiam nobilissimo Sophiæ templo. Procop. de ædific. Iust. Imp.

Ioannes Coloniæ in Armenia episcopus, postquam decem annos episcopatum administrasset, & precaretur a Deo indicari sibi locum quietum, & aptum ad salutem consequendam, diuinitus mittitur in Lauram Palæstinæ ad S. Sabam, cum iam 38. esset annorum, qui post, eximia sanctitate illustris, silentiarius est cognominatus. Cyrril. in Vit. S. Sabæ. c

Odoacer Rauenna noctu egressus cum exercitu, ad Pontem Candidum a Theodoro iam quarto, memorabili certamine, superatur; & Vuandali pace suppliciter postulata, a Siciliæ solita deprædatione cessant. Cassiod.

- E S. Patricius primus Hiberniæ episcopus, cum esset annorum octoginta duorum, obiit. Qui, cum esset annorum sexdecim, venditus est; sex annos uixit in seruitute, in Romanis partibus, sexaginta annis in Hibernia prædicauit. Marianus Scot. sed Probus, qui vitam eius scripsit. aliter supputat annos eius, qui centum & triginta duobus annis eum vixisse tradit. ad quam atatem planè peruenisse oportuit, si 30. annorum S. Martini discipulus fuit.

a 3. cap. 29.

b 3. c. 29.

Episcopus
C.P. nō
prius eoro-
nat Imp. q
se Catholi-
cū profitea-
tur.
Imp. initia-
bona pro-
gressus pe-
fici.

Seditio
C.P. li.
S. Sophia
Téplū Cō-
crematur.

cc. 26. apud
Sur. tom. 6.

De S. Patri-
cio Hibern.
Apostolo.

Christi Ann.

Gelasij Papæ.

Anastas. Imp. 2. T.

Anastasio Aug. T.

492.

I.

Odoacr. Reg. 17. T.

& Rufino

Conf.

Felix III. Papa moritur 5. Kal. Mart. cū sedisset ann. 9. minus d. 12. hic atauus S. Gregor. Papæ fuit. Martyrolog. Röm. S. Gregor. Papa hom. 38. in Euang. & 4. Dialog. c. 16. 1. d. Martij subrogatur Gelasius Afer lib. de Rom. Pont.

Euphemio episcopo petenti per litteras communicationem cum Sede Apostolica negat Gelasius, & hortatur ad tollendum de Diptychis nomen Acacij, epist. Gelas. 9. in qua, præter alia, pulchrè docet quatenus errantibus condescendendum.

Gelasius epist. ad Laurentium Lignidi episcopum, sed circulari ad omnes alias Macedon. episcopos, studet eos retinere in officio Catholicæ, & Apostolica communio-nis, cum Metropolit. episcopus Thessalonicenses cum Acacianis sentiret, aut saltē eum eum non damnaret. epist. Gelas. prima (secunda est ad Dardaniz episcopos) qua nunciat se Pontificem electum, Catholicæ fidei libellum transmittit, hortaturque ut cum Eutychianis non communicent, & muneri Pastorali inuigilent.

Sallustius Ierosolymit. episcopus octauo sue sedis anno è uita decedit; succedit Elias Arabs laudatissimus discipulorum S. Euthymij, de cuius Sede iam Sanctus predixerat. Cyril. in Vit. S. Sabæ hic Monachi uitam, ut anteā degens, plures apud se collegit Monachos. Sophron. prat. Spirit. c. 35.

Bellum Isauricum inchoatur, quod s̄ ex annis, ut Marcellin. quinque, ut Theodor. Lector durat, quo, initio prospere succedente, insolentior factus Anastasius, pœnitens facti, professionem suæ fidei episcopo traditam, extorquet. Theodor. Lector.

Anastasius alij putauere Manichæum, quod matre Manichæa natus esset. Alij acephalum, ut Acta Theodosij Cœnobiarçæ, alij, ut Leontius, ex numero illorum hæticorum, qui cum neutri aduersantium parti inhærerent, hæsistantes dicti sunt, qui ijdem quod capite carerent, Acephali quoque dicti sunt, quam sectam probauit, quasi hac ratione conciliaturus utrosque, & pacem Ecclesiæ redditurus. Vide Leontium de sectis.

Christi Annus Gelasij Pap. Anastas. Imp. 3. T. Conf. Albino Iun. Cassiodor.

493.

2.

Theodor. Reg. 1. T.

rus cum collega Eusebio,
Marcellinus.

Theodori-cus, Odo-a-cræ occiso, solus ī Ital. regnat.

Tertiō anno obfessę Rauennæ, sequestre episcopo, conuenitur, ut vterque Theodorus & Odoacer pariter regnent; certis conditionibus, quibus aliquādiu. vtrinque seruatis; Theodorus, per causam quod infidias in se machinatus esset, Odoacer ad epulas fraudulenter vocatum occidit, & gentem eius sibi conciliat, tenetque Gothorum, & Italensem regnum nomine Regis, Imperatoris nomine & insignibus abstinens. Procop. Cassiodor. vt qui in gratiam Theodori, cui erat ab epistolis, & Iordanus, quia suorum Gothorum scribebat historiam, proditionem omisere.

Theodorus missa legatione, pacem ab Anastasio petit, & impetrat, Cassiod. ep. 1. pacem quoque cum omnibus Regibus conciliat. Audeflendam Clodouei filiam in uxorem impetrat: Filiaruin, ex concubina, alteram Alarico Gothorum, alteram Burgundionum Regi elocat. Zordan. Marcellin.

Iulianus Magister Militiæ, nocturno prelio, Getico ferro in Thracia confossum, interit. Marcellin.

Tumultus CP. i in quo statua Regis defecta, & raptata a plebe, fauente ut proditur Longino Zenonis fratre ab Imperio excluso, ob eius profusiones. Marcellin.

Gelasius Papa, alteri Regionum Legatorum, Fausto, Magistro officiorum commendat, ut Euphemium CP. num̄ studeat ad obsequium Ecclesiæ Roman. adducere; qui cū Gelasium admonuisset de obstinata Euphemij voluntate, & pluribus eius querelis; re-

scribit

A scribit ad eum commonitorium, quo docet, quomodo omnes querelas retundat, & causam Eccl. Rom. iustissimam esse ostendat.

Gelasius epist. 3. ad Honorium in Dalmatia episcopum, monet de Pelagiana heresi, quam audisse se ait, in Dalmatia pullulare. at Honorius dolens se negligenter, & proditionis Catholicæ fidei accusari, rescribit: ad quem rursum Gelas. epist. 4. docet, quam expedit, in his peruestigandis studiosorem esse quam remissiorem.

Idem epist. 5. ad Episcopos per Picenum, significat audisse se de sene quodam deliro Pelagi dogmata, dissemirante Episcopis conniventibus, atque ferè probantibus, de quo eos magnopere redarguit, & legatum ad ea, & alia corrigenda mittere se ait Romulum S. R. E. Diaconum Cardinalem. Vbi notandum, Theodoricum Regem Arianum occupata Italia nullum impedimentum attulisse Rom. Pont. quominus legationibus, & litteris munus suum exequeretur, quod iam vix, ac ne vix quidem, aliquando licet, sub orthodoxis Principibus.

Sub Ariano Rege Rom. Pöt. legationib. & litteris munus suū libere obit. Apparitio S. Michaelis Archag.

B Inuentio Cryptæ Gargani montis in Apulia, quæ ex apparitione S. Michaelis Archangeli redditia celeberrima, pio cultui est mancipata. Sigebert. Sed & alia apparitione erat prius Roinæ illustris memoria S. Michaelis Archangeli, in cuius veneracionem festa dies peragi consuevit, & in eius laudem Drepanius Florus, celebris suæ aetatis, poëta, cecinit sacrum hymnum, extat tom. 8. Biblioth. SS. PP.

Christi Ann. Gelasij Papæ. Anastas. Imp. 4. ζ Asterio, atq; ζ Coss.

C 494. 3. Theodor. Reg. 2. ζ Praesidio ζ

G Elasius, auditis à Legatis CP.ⁱⁱ reuersis, quæ ab Imperatore Anastasio accepissent, apologeticam ad eum scribit epistolam, extat in capitulari Francorum & in tom. 1. epist. R.P.

a lib. 5. cap. 167.

Euphemius in dies obstinatior, studet alios etiam reuocare ab Apostolicæ Sedis communione; & ad se attrahere, at Episcopi Dardanæ & Illyrici, inter alios, fortes permanere; quos, missa legatione, & litteris Gelasius, etiam atque etiam confirmat. epist. 8.

D Idem Gelasius CONCILIO ROMÆ HABITO septuaginta Episcoporum, plura statuit ad auctoritatem, dignitatem, & puritatem fidei ecclesiæ Rom. & decretu edit de sanctis scripturis, Concilijs generalibus, & scriptoribus ecclesiasticis, alios probans, alios damnans, alios in apocryphis censens. De Primatu quoque Ecclesiæ Rom. super omnes Ecclesias, & Prærogatiua sedium Patriarchalium breuiter agit, addens anathema in omnes heresiarchas, & Schismaticos.

Idem epist. ad Episcopos Lucaniae, Brutii, & Siciliae plura statuit, ad ecclesiæ disciplinam; quæ ob bella, iacturam passa erant, restituenda, & rursum alia data ad Episcopos Siciliae sexta & septima num. In qua 7. ad Episcopos Siciliæ, illud notandum manet, præter illam partem, quæ erogari debet in pauperes, sua cuiusque dioecesis, vt de sua Episcopus debeat alere peregrinos atque captiuos.

Clodoueus Rex Francorum in Gallijs Clotildem Christianam feminam Burgundionum Regis Gundebaldi neptim, vxorem accipit. Gregor. Turon. b Aimoinus c Hincmar. in Vir. S. Remigij. d

b lib. 2. cap. 28. 29.

E Laurentius Episcopus Mediolan. & Epiphan. Ticinensis. legationem obeunt ad Theodoricum, ad leuandas Liguriæ, & Amiliae calamitates, quibus, præ ceteris ex prouinciæ premebatur, vt quæ fortius pro Eruis steterant. Ennod. Idem Epiphanius a Theodorico missus est Legatus vna cum Victore Taurinensi Episcopo ad Gundebaldum Burgundionum Regem pro captiuis Italicis redimendis. Cassiod. lib. 12. Var. ep. 29. Ennod.

c 1. c. 13. d apud Sur.

Gundebaldus Burgundionum Rex sciens veritatem fidei esse apud Catholicos, clā chrismari petijt a S. Auito Episcopo Viennen. qui exigens ab eo confessionem fidei Catholicæ necessariæ ad salutem, non impetravit, atque ille in hac insania mortuus est.

a 2.c.34.

Alcinius Auitus Viennens. Episcopus sanctitate, eloquentia, doctrina, libris pluribus, contra haereticos, scriptis, & alijs, clarus, floret: fratrem habuit Apollinarem Valentiae Episcopum, miraculis insignem. Pater fuit Isicius, Senator, & post Viennens. Episcopus. Ado in chron. Greg. Turon. a

b 16. c. 35.

Theodoricus quamvis Arianus, Catholicos tamen gratos habebat, & cuidam Catholicis apud illum gratissimo, in eius gratiam ad Arianos transeunti, caput resuscit, dicens, si Deo fidem synceram non seruasti, quomodo mihi, qui homo sum, conscientiam sanam praestabis. Theodor. lect. Nicephor. b Zonar. Cedren.

De alio quodam Arianio Olympio nomine per hoc tempus, blasphemante Sanctissimam Trinitatem, admirandum quiddam narrat S. Io. Damascenus ex Theodoreto historico (Iuniore nimirū, de quo Theodorus Lector meminit in lib. Collectanorum posteriori: vbi Theodoretus, pro Theodoro legatur, illo Lector, que Suidas historiā scripsisse a Constantino ad Iustinianum tradit) in balneo dirissimo mortis genere extincto quod miraculum Anastasius Imp. iussit coloribus exprimi, & ad Nerophorum collocari. opportune Deus, Regibus Arianis vbique fere regnantibus, per haec admiranda ostendere voluit non esse illic Deum, vbi vi armorum Reges impij dominantur.

Magnus ille Monachorum Patriarcha, Occidentalis decus ecclesiae Benedictus, Nursinus, patria; Romē literis dans operam, ab Urbe recedens, profectus in solitudinem, sublimioris vita monasticæ prima iacit feliciter fundamenta. Vetus hist. Cassinensis.

c lib. 1. c. 15
& 16.

Britannicæ ecclesia ab hostibus Insulæ inuasoribus liberatur, qui Badonicum montem obsidentes, dirè ab Incolis trucidati sunt. Beda de gest. Angl. c

Christi Ann. Gelasij Pap. Anastas. Imp. 5. Theodor. Reg. 3. Viatore Conf.

495.

4.

Theodor. Reg. 3.

Sedes Apostolica supra Cœcilia

Gelasius cognito studio Euphemij alienandi Orientales Episcopos a Sede Apostolica, scribit epistolam ad Dardanos Episcopos, quam tamen, omnibus, vult esse communem, Catholicis, & contraria sapientibus, ut ipse in fine ait, quod & sanis necessaria firmitas, & malè sanis competens medicina præbeatur: In ea ostendit auctoritatem Sedis Apostolice supra Concilia, est epist. i.

Idem in Concilio quinquaginta quinque Episcoporum, Misenum, olim sub Felice Legatum & preuaricatore depositum, supplicem, sui erroris veniam petentem, & hę refes omnes detestante, absoluīt, & Ecclesiae suæ restituit. Anastas. Bibliothecarius. Extat récents inuentum in vetustis codicibus Vaticano, & Virdunensi, in Annalibus quidem integrum, in tom. i. epist. Rom. Pont. mutilum.

Euphemius episcopus CP.^{nus} ab Anastasio Imp. in exilium ejicitur, quasi sensisset cum Isauris aduersus Imp. (Marcellin. & Theodor. Lector.) sed re vera, quod vt Suidas ait, comminatus illi Euphemius fuisset, se illum in ordinem redacturum, si perseveraret haereticus. Macedonius illi subrogatur ex presbytero, & custode ecclesiae, populo improbante. Quod vero Theodorus ait Macedonium consensisse Enotico Zenonis, falsum apparet ex Cyrillo in Vita S. Sabæ cap. 69. qui affirmat eum rectam fidem amplexuin, illique communicasse Heliam Ierosolym. non tamen ijs, qui Euphemium expulserint.

Gundabundus Rex Vandalorum in Africa, anno suo decimo inchoato, instaurata persecutio, & Eugenio Carthag. Episcopo in Gallias telegato, moritur. Turon. hist. Franc. d Gelas. e Geniad. f

d 2.c.3.
e ep. 11.
f c.97.

De Eugenio mortuo in Albigensi Ciuitate, & miraculis ibi editis. Turon. lib. i. de mirac. cap. 58.

Trafamundus frater succedit Gundabundo, quem Procopius sapientiæ nomine, & magnitudinis animi laudat, & Christianos præmijs, & honoribus ad Arianismum inuitasse, & criminibus obnoxios premijs ad meliorem mentem adduxisse, ait, & Ana-

stacio

A stasio Principi amicissimum fuisse. Ad eum Fulgentius libros scripsit, in quorum tertio, cum Patre meliore appellat. Et Theodoricus Rex Italij sororem suam Amalafridam matrimonio iungit, apud Cassiod. Var.lib. 5. epist. 44.

Christi Annus Gelasij Pap. Anastas. Imp. 6. Theodor. Reg. 4. Paulo Cons.

496.

5.

Theodor. Reg. 4.

Paulo Cons.

G elasius migrat è uita 11. Kal. Decembr. cum sedisset ann. 4. mens. 8. dies 19. & post 7. dies sublegitur Anastasius Romanus. Indices Vatic. & Anastas. in lib. de Rom. Pont.

B Scriptis Gelasius aduersus Eutychetem, & Nestorium grande, & præclarum volumen (Gennad.) in quinque libros partitum (Anast. de Rom. Pont.) quale & quantum non est, quod pérbreue extat, & alterius Gelasij esse probatur, quem Photius ait scripsisse historiam de rebus geltis in Synodo Nicæna, in cuius prefatione se exagitatum ab Eutychianis tradit tempore Basiliisci Imp. & disputando eos confutasse, & in exordio libri de duabus naturis contra Eutychetem, atque Nestorium affirmat, se ob recentem obortam ea de re controversiam opus illud esse aggressum, ut de auctore amplius dubitari non debeat: eoque minus, quod in vtroque opere sui persimilis sit, in hist. Cöcil. Nicæni plurimum laudando Euſeb. Cæſariensem, & in altero libello eius, tanquam Catholici Magistri, afferendo testimonium (post Athanas. ante Gregor. Nazianz.) quem constat fuisse Arianum, locus est apud hunc Gelasium aduersus Eutych. & Nestorium, qui specie aduersari videtur doctrinæ Catholicæ de Eucharistia, sed re vera non aduersatur, vide in Annalibus, & alibi per commodam interpretationem.

Opus quod extat quasi Gelasij contra Eutychem, non est Gelas. PP.

C Alia quoque scripsit de quibus Gennad. & Anastasius. Extat nobilis scriptio eius aduersus Andromachum Senatorem ceterosque Rom. qui Lupercalia secundum mortem pristinum colenda pugnabant. quæ ille Decreto abrogauerat. De alijs eius rebus geltis. Anastas.

S. Gelasij Sed. Rom. Pontificis auctoritate, & Neapolitano pop. exequijs reuerenter occurrente, corpus S. Seuerini, iam antè in Italianam relatum, in Castello Lucullano, per manus S. Victoris episcopi, Mausoleo, quod illustris femina Barbaria cōdidiit, collocatum est, qua celebritate, multi, languoribus diuersis afflitti, quos recensere lōgum est, recipere protinus sanitatem. Eugip.

Translatio corp. S. Seuerini ornata miraculis.

D Floret per hæc tempora Paschasius Roin. Ecclesiæ Diaconus, ad quem Eugipp. Habet egregie Christi minister commemoratorium, de quo opus efficias, cum Magisterio, fructuosum. Et Paschasius ad eum rescribit, quæ epist. extat. Hic est Paschasius, cuius S. Gregorius in Dialogis, miraculum recitat, cuius item extant libri duo de spiritu sancto, quos ait S. Greg. rectissimos, & luculentos. a

Paschasius S.E.R. Diacon. a 4.c. 40.

Palladio Antiocheno episcopo Eutychiano mortuo, decimo Sedis anno, succedit Flauianus Iunior orthodoxus.

Epiphanius Ticensis episcopus pro Liguribus, de relevatione tributorum, Legatus ad Theodoricum missus, impetrat vt tertia tantum pars soluatur. Ennod. Reueritus in patriam, decedit anno ætatis quinquagesimo octavo, Sedis trigesimo, succedit Maximus. Ennod.

Epiph. Epi-Ticin. obit.

E Christi Ann. Anastas. Pape Anastas. Imp. 7. Theodor. Reg. 5. iterum Cons.

497.

1.

Theodor. Reg. 5.

iterum Cons.

A nastasius Legatos mittit Germanum Capuanum, & Cresconium Tudertinum, episcopos, cum litteris ad Anastas. Imp. de abolendo Acacij nomine, & ecclesiæ unione procuranda. Ext.litt.tom.1.epist.R.P.

Apocrifarij ecclesiæ Alexandrinæ, libello oblato, Legatis Sedis apostolice CP. i de sua fide, quam videri volebant Catholicam, nulla tamen mentione probationis

Synodi

Synodi Calced. communionem subripere Ecclesiæ Romanæ tentant. Extat libellus, in quo apparet, & corruptam ab hereticis fuisse epistolam S. Leonis, de fide; & legationem Alexandria ante missam, Romæ non fuisse receptam.

Athenasius hereticus, episcopus Alexandrinus, anno septimo moritur, illi succedit Io. cognomento Mela hereticus & ipse. Leontius de Sectis.

Festus Senator, propter quasdam ciuiles necessitates Legatus missus CP.^{lum} cum vi deret memoriam SS. Apostolorum Petri, & Pauli minus celebrari, impetravit ut splendidius, & honorificentius celebraretur.

Christi Ann. Anastas. Papæ Anastas. Imp. 8. Paulino, & Co. 498. 2. Theodor. Reg. 6. Ioanne Scytha

Anastasius Papa moritur 16. kal. Decemb. cum sedisset annos duos, minus diebus septem, de quo falsa quædam habet liber de Rom. Pont. sparsa a schismatis Laurentianis. Quarto post die, nempe 10. kal. Decembr. creatur ex Diacono Ponti sex Symmachus, natione Sardus; quo item die, in schismate ex episcopo, præter morem, creatur Laurentius Romanus, id agente Festo Patricio, in gratiam Anastasi Imp. quod sciret ab eo fore subscriendum Zenonis Enoticon; quod illi promiserat se per suorum Anastasio, quem rediens ex legatione reperit mortuum.

Schisma Laurentianum.

Duiso Clero, & Senatu, cædes, & alia plurima mala consecuta. Cui contentioni cum longum esset per Concilium prouidere, conuenere partes, ut ambo Rauenianam pergentes iudicio starent Regis, qui prius ordinatum, & a pluribus, Symmachum probauit, Theod. leet. & Bibliothecarius.

Paschasius S.R.E. Diaconus doctrina & sanctitate præstans, Laurentio fauit, de quo iam defuncto, miraculum narrat S. Greg.^a

Longinus Isaurus Zenonis frater, captus, Anastasio oblatus, ludibrio est, & variè cruciatus, interficitur, homo nequissimus. Marcellin. in Chron.

Magnus ille Anachoreta Ioannes Silentarius cognomento, S. Sabæ discipulus agnoscitur, qui cum cogeretur a S. Saba initiari presbyteratu, ne in sacerdotij iteratione sacrilegium patraretur, se iam olim episcopum fuisse ordinatum, Eliæ Ierosolymitanum coactus fuit propalare, qui seorsum agere, & silere permisus, Silentarij cognomen inuenit. Cyrill, eius discipulus in Vit. S. Sabæ.

Christi Ann. Symmachi Papæ Anastas. Imp. 9. Io. Gibbo Cons. 499. 1. Theodor. Reg. 7.

alias post Paulini Consul. antequa innocentissim Occidenti Consul Orientalis.

Symmachus, comiucato Concilio Italæ episcoporum ab omnibus cognitus, & pro satus est episcopus Rom. qui & Laurentium, ex intuitu, inquit, Anastasius, misericordia, Nucerinum episcopum fecit, & Decretum statuit de comprimento ambitu in electione Rom. Pontificis, ex cuius Concilij Actis corrigas, que Theodor. Lector. falso Theodorico adscribit de contuocata ab eo Synodo.

Frustra expectatis litteris ab Imp. Anastasio ad recens creatum Pontificem mitti solitis, Symmachus eum grauiter admonet, ut a communione, & patrocinio hereticorum desistat.

Bulgari in vltione rebellis populi, & Principis, diuinitus immissti, vastat Thracias,

Roma-

a Dialog.
4.c. 40.

Io. Silentiarius agnoscitur, ex episcopo, A-nachoreta.

Primum
Conc. Sym
machi.

A Romanum exercitum profligant. Anastasius ferro vinctus, auro graffationem illam redimit. Marcellin. in Chron.

Pontica Regio terræmotu concussa. Marcell. sub terremotum audita vox, Domum, in qua theca est Gregorij Thaumaturgi, seruate, quæ & seruata est, magna parte ciuitatis prolapsa. Theodor. lector. a

Clodoueus periclitans cum toto exercitu in prelio cum Alemannis, Christo inuocato, & conuersione promissa, viator euadit, & mox exequitur quod promiserat, S. Remigio Rhemensi episcopo, eum præeuntibus, & subsequentibus miraculis, baptizante. Turonens. de gestis Franc. b Hincmar. in Vit. S. Remig. extat Theodorici epistola apud Cassiod. d Victoria Clodoueo gratulantis, & ad moderationem hortantis.

B Licet plurimi in conuersione gentis Francorum laborarint; S. Vedastus Atrebatis episcopus, qui primus Regem instruxisse fertur, in eius vita ab Albino Flaco scripta: S. Remigius; S. Solemnis Carnutensis episcopus; prima tamen laus ab Hormisdada Papa tribuitur S. Remigio, extat in vita eius apud Sur. 13. Ian. epist. Hormisdæ Papæ ad ipsum.

Admirandum, & Apostolorum temporibus dignum miraculum, vt ait Hormisdæ Papa, inter cetera, ampulla fuit chrismatis, columba ore coelitus allata, qua tum fons ipse, mo re solito, tum etiam Rex Clodoueus sacratus est, cuius exemplo, & reliqui omnes successores Francorum Reges consueuerunt inungi. Aimoinus, Hincmarus.

C Clodoueus etiam ante baptismum plura donauit B. Remigio, & diuersis ecclesijs, in gratiam S. Genouefæ, sanctissimæ Virginis Parisiensis, quam plurimum reveritus est, & post baptismum cuncta, quæ fuerant ecclesijs ablata, restituenda curavit, & alia plurima contulit. Vita S. Genouefæ & S. Remig. in suo testam. Hincmar. in Vita.

Schismatici occultè reuocato Laurentio episcopo Nucerino, facto per calumniam, deferrunt Symmachum ad Regem Theodoricum, & Visitatorem Ecclesiæ Romanæ dari petunt, qui de criminibus illi impositis inquirat, quem & contra Canones dat Petru Altine ciuitatis episcopum, Bibliothecarius.

D Atholici legitimi Eccl. Rom. Pontificis causam defendantes, reique indignitatem, cum iniuitate, coniunctam, exhorrescentes, aduersus missum, nempè contra Symmachum a Rege Visitatorem, eundemque parti schismaticorum addictum, absentem Regem interpellant, vt fineret res Romanæ ecclesiæ, more majorum absq; ignominia nota tractari. quibus annuens Rex, ad maiorem securitatem, & libertatem Concilij, præsentiam suam dilatans haçenus, opportuno tempore vrbi, ciuili bello periclitanti, exhibere dignum, necessariumque putauit. quām gloriösè exceptus fuerit a Senatu, populoque Rom. habetur in vita S. Fulgentij, qui per hoc tempus Romanum veniens ad limina Apostolorum, id spectauit & ipsum Theodoricū, in loco, qui Palma aurea dictur concionantem, ingenti plausu Romanorum, audiuit. De hac tota re legendum apologeticus Ennodij pro Symmacho.

E Petrus datus a Rege Visitator, cum Schismatico Laurentio, CONCILIO (quod secundum est) 115. episcoporum, condemnatur. Anastasius in Symmacho.

F Symmachus, litteris ad Liberium Patricium, prebet assensum electioni Aquileiensis episcopi, est 1. epist. tom. 1. epist. Decret. & tom. 1. Conc.

a lib. 2. pro-
pè finem.
Clodoueus
fir Christia-
nus.

b li. 2. c. 30.

31.

c apud Sur.

13. Ian.

d Var. 2. ep.

41.

e apud Sur.

3. Ian.

Visitatore
Ro. Eccle-
siæ dari a
Rege, ab-
nuunt Ro-
mani.

Secundum
Conc. Sym-
machi.

Christi Ann. Symmachi Pap. Anast. Imp. 11. & Auieno, & Marcellin.
501. 3. Theod. Reg. 9. & Pōpeio Coss. & Cassiod.

Sextum Sæculum.

Tertium
Conc. Sym
machi.

Regis presentiam reueriti, furore estuantes Schismatici, hoc anno quiescit. Quod vero ab aduersariis plura horrēda crimina Symmacho obijerentur, mādat cogi CONCILIVM, ipso Symmacho per litteras, prēstante consensum. Acta Concilij sub Symmacho.

Anastasius Imp. per Festum Senatorem Romę, auctor Schismatis CP. ^{num} populum Catholicum, sibi, ob Conc. Chalced. aduersantem, clausum in theatro, & inerem, immisit militibus cum gladijs, trucidat. Marcellin. in Chron. Felices plane, & inter Martyres recensemēdi, nisi Acacij communione polluti essent. Idem seditionē timens, Eparchum ciuitatis mandat cum armatis militibus insequi populū litanias obeuntem, quod in consuetudinem abiit. Theodor. Lector. Collect. 2.

Macedonius episcopus CP. ^{num} sicarum sibi ab aduersariis immisum, & deprehensum, donatum dimitit, quod & in sacrilegos quosdam fecit. Idem Lector.

Christi Annus Symmachi Pap. Anast. Imp. 12. & Auieno Iun.
502. 4. Theod. Reg. 10. & Marcellino, & Coss.
& Probo Cassiod.

Pro quo male in Actis Sy-
nodi Rufus inscribitur.Quartū Cō
cil. sub Sym
macho.

SYNODVS QVARTA SVB SYMMACHO, PALMARIS DICTA, forte a loco si deſt a porticu Palmaria dicta in Basilica Sancti Petri, ut est apud Bibliothec. in Honorio.

Symmachus de obiectis criminibus, iuri suo cedens, se iudicio minorum iudicandum permittit. Acta Synodi quartæ ante quām alia duæ hoc anno habitæ nidentur. Actiones, prior in Basilica Iulij, posterior in ea, que dicta est Ierusalem, potius quām Synodi, quorum Actorum mentio duntaxat reperitur in Actis Palmariis Synodi.

Prodiens ad Synodus Symmachus, magno piorum virorū, atque mulierum commitatu, lapidibus ab aduersariis est appetitus, & cædes factæ.

Interpellatus Rex a Symmacho, hæc præclarè respondit, à Principibus in Arianō homine imitanda. In Synodali esse arbitrio, in tanto negotio, sequenda præscribere, NEC ALIQUID AD SE, PRAETER REVERENTIAM, DE ECCLE-
SIASTICIS NEGOTIIS PERTINERE: committens etiam potestati Pontificum, ut siue propositum vellet audire negotium, siue nollent, quod magis putarent vtile, deliberarent dummodo uenerandi prouisione Cœili, pax in civitate Romana Christiani omnibus reddereur.

Symmachus in Synodo, quoad homines, absolvitur, quoad Deum, eius iudicio reseruatur; Schismaticis indulgetur, ut satisfacientes episcopo suo, misericordiam consequantur, & officijs ecclesiasticis restituantur. Abrogatur constitutio, auctoritate Regia, a Basilio Praefecto, bona illa quidem, sed non bene, statuta, & sanctius Decretū de Bonis Ecclesiæ non alienandis.

In eadem Synodo, communī episcoporum consensu, Anastasium impium Imp. excōmunicat, ex Symmachī litteris ad ipsum Imp.

Sancitum præterea, ut presbyteri, & Diaconi habeant contubernales, quos uocant concellaneos, seu cellularanos, quasi præsentes testes: ut hinc coniici possit pulsatū Symmachum enormis criminē adulterij.

A Symmachus respondet hoc anno ad consultationes Cæsarij, ut creditur, A relatis episcopi, quem per hæc tempora uixisse constat. epist. Symmachi 3. tom. primo epist. Rom. Pont.

In his Synodis, sub Symmacho, insignes, præ ceteris habentur, Laurentius Mediolan. Petrus Rauennas, Eulalius Syracusanus, episcopi.

Bulgari rursum Thracias deprædantur nullo resistente, quos, persoluta pecunia, Anastasius auerit in Occidentein. Marcellin. in Chron.

Iacobus Syrus, non procul Amida, in Mesopotamia, pietatis causa inclusus, floret fama sanctitatis. Hunc Persæ sagittis petere cū tentassent, diuino portento, manus, arcusq; immobiles uisi sunt consistere. Qua fama, Cabades Rex Persarū commotus, illū adjit, & horrore, cum Persis, qui aderant, captus, barbarorum noxam deprecari cepit.

B ille uero tantum uerbo malum hoc depulit. Tum Cabades pro meritis, ei, quod vellet, optionem dedit, tantum postulauit, ut homines, qui hoc bello ad eum visendum fecerent, saluos esse vellet, quod Cabades facile concessit, & syngrapham pignoris loco, ac tutela dedit. nemore peruagato, plurimi ad eum confugientes seruabantur. Procop. de bello Persic. lib. 1.

Amida validum Rom. præsidium in Mesopotamia a Cabade Persarum Rege, Monachorum proditione, & Marcellini, ignauia, ut Procopius tradit, post sex mensium obsidionem, capitur.

Mira vis ho
minis Dei.

C Q VINTA ROMANA SYNOD. sub Symmacho. Rursum conueniunt episcopi aduersus Schismaticos calumniantes Synodi quartæ Symmachi absolutionem.

Apologeticus eius Synodi liberab Ennodio, mandato Patrum, confessus, leatus, probatus, & inter Synodalia, & Apostolica decreta relatus est, qui legendus est ad huius totius historiae cognitionem.

Potentibus Patribus, vt omnes accusatores Symmachi damnarentur, & qui contra Synodus obloqui præsumpsissent, impetravit Symmachus, ut omnibus ignorceretur.

Post vetera ecclesiastica Iura restituenda, proposuit, ne pop. in episcopum, in pastorem. oues, ipsum accusando insurgerent, fidei tantummodo causa excepta.

D Restituendos prius in integrum episcopos spoliatos, quād dicere causam coram alijs episcopis cogerentur, & alia. Subscriptiones plurimorum Orientalium episcoporum huic Syncelo affixa evidentur, per errorem, cum essent alicuius alterius Synodi: causam dinam plures in illis reperiuntur subscripti in Concilio Chalcedon. ante quinquaginta duos annos.

Symmachus Apologeticam epistolam mittit ad Anastasium, aduersus eius calumnias, & maledicta, reuocans eum a communione hæreticorum, quo nomine omnino infamatum, omnes Græci testantur historici. Quod uero ad Manichæos, quorum hæresi Anastasius calumniouse infimauerat Symmachum. sic lib. de Rom. Pont. B. Symmachus, Inuenit Manichæos in Vrbe Roma, quorum omnium simulacula, uel Codices, ante fores Basilicæ Constantinianæ incendio concremauit, & eos ipsos exilio relegauit.

E Tres Rom. ductores, cum exercitu, a Persis cæduntur, & profligantur, a quibus pacem, & Amidam expoliatam auro redimit. Marcellin.

Inito federe cum Persis, Barri populi Pontum inuadunt. Anastas. bellis occupatus, ab infestatione Orthodoxorum defluit, ut autem modicum a bellis quiescit, rursum contra ecclesiam, & Macedonium armatur. Theodor. a 2. Collect.

Christi Ann.	Symmachi Pap.	Anastas. Imp. 14.	Theodor. Reg. 12.	Cætheo Conf.
504.	6.			

SEXTA ROM. SYNOD. SVB SYMMACHO.

Regis non est decernere de bonis ecclesiæ, siue mobilia, siue immobilia, siue ex largitione Regis, cuius non est decernere de bonis ecclesiæ, siue aliter indebité retinetes, nisi ea restituerint, ut hæretici manifesti, anathematizentur, nec nisi per satisfactio nem ad communionem admittantur. Acta Concilij.

Paruisse Theodoricum Regem Concilij Romani decreto, indicat quæ rescripsit pro bonis ecclesiæ Mediolan. apud Cassiod.^a præsente autem Eustorgio, nec recensito Laurentio in 6. Conc. Rom. qui in alijs subscripterat, dicendum est hoc tempore fuisse defunctum, longo iam senio fatiscentem, ut ex Ennod. patet, & de possessionibns ecclesiæ Narbon. idein rescripsit, apud Cassiod.^b

Vigebant per hæc tempora Romæ Magicæ artes, Paganis etiam ipsis horrendæ, ut dixit Gelasius in Andromachum, etiam apud nobiles, quo nomine delati fuerunt duo viri illustres Basilius & Prætextatus, quos Theodosius, si criminis conuicti fuissent, puniri mandauit, quinque Senatorum, Præfecti Vrbis, & Comitis, statuto iudicio, ut est apud Cassiod.^c sed fuga lapsos, idein Rex diligenter perquiri iussit.^d

De fuga Basiliij D. Greg. sic. e *Eo tempore, quo malefici sunt in hac urbe, deprehensi, Basilius, qui in magicis operibus primus fuit, in Monachico habuit Valerianum fugiens peccatum, quem ad se perductum, Equitius Abbas, Diabolum se videre dixit, & instantem tamen Amitemnino episcopo, in Monasterio suscepit, sed paulo post eiusdem præceptu, quod sanctimoniale Virginem suis magis in insanum sui amorem excitasset. Qui (pergit S. Greg.) non post longum tempus in hac Rom. Urbe, ex ardente zelo Christiani pop. igne crevatus est.*

Equitius Abbas in Provincia Valerianæ sanctitate, prædicatione verbi Dei, & miraculorum gloria illustris habetur. D. Greg. Papa. f colligitur tempus, ex epist. Theodosii apud Cassiod. supracitatis, ubi de Basilio Mago. Hic vir sanctus a Deo missus ad prædicandum, testimonium suæ legationis circumferebat uim miraculorum; qua deficiente, nullus non missus, ab ecclesiastica legitima auctoritate, prædicare præsumat.

Per Tolum, insignem Ducem, Theodosius uincit Bulgaros, toto orbi terribiles, & Pannoniam Sirmiesem sibi subiicit, & Italiae iungit. Cassiod. Chron. epist. Athalarii apud Var. Cassiod.

Transamundus Rex Vandalorum in Africa, pacem quidem permittens Ecclesijs, sed vetans ordinari episcopos in locum demortuorum, rationem certam inierat extinguen dar. Catholica in Africa ecclesiæ, quod aduertentes Byzacenæ prouinciæ episcopi (una hæc erat de pluribus) in Concilium congregati statuunt unanimes, ut omnibus ecclesijs pastoribus uacuis, ordinarent episcopos, quod & confessim opere expleuerunt, in quibus, Fulgentius Monachus raptus, Ruspensis ordinatus est episcopus, quo Rex auditio, omnes episcopos relegat in Sardiniam, sexaginta & amplius fuere ex Byzacena prouincia, ex alijs etiam prouincijs eodem modo relegatos constat, si quidem numerat Africanos episcopos exules in Sardinia Io. Diacon. Hist. Miscell. lib. 15. ducentos uiginti. Sigebert. in Chron. 225. tota ferè hæc narratio ex uita B. Fulgentij ab eius discipulo exiliij comite, conscripta habetur. Tūc perhibetur translatio facta in Sardiniam Corporis S. Augustini, episcopi Hippoñensis, simulque eius ornamentorum episcopalium, & aliarum plurium reliquiarum. Oldrad. episcopus Mediolan. epist. ad Carolum Magnum. Alij etiam episcopi in aspera Africæ loca relegati sunt.

Translatio corp. S. Augustini in Sardin. S. Primasi scrib. in A. capacal. Per hæc tempora, inter Africanos Confessores illustris fuit B. Primasius Episcopus, de quo Cassiod. cap. 9. inst. diuin. lect. Nostris quoque temporibus Apocalypsis prædicta B. Primasij Antistitis Africani studio minutè & diligenter quinque libris exposita est, quibus etiam libris unus, quid faciat hæreticum, cautissima disputatione, subiunctus est.

A Symmachus, pro more Rom. Ecclesiæ, omni anno, ait Bibliothecarius, per Africam, vel Sardiniam Episcopis, qui in exilio erant retrusæ, pecunias, & velles ministrabat. addidit & litteras gratulatorias, & consolatorias cum reliquijs SS. Nazarij & Romani, expeditis. Extat apud Ennodium Diaconum pag. 318.

Quid faciat
hæreticum.

B Trasamundus (vt vna omnia eius acta, quæ per singulos annos digeri non possunt, colligamus) nunc terroribus, nunc promissis, nunc captiosis interrogatiunculis Catholicorum animos ad deferendam fidem pertentans, Fulgentium sub specie agnoscenda veritatis, quem ingenio & doctrina plurimum valere audierat, ab exilio reuocat, cuius aduentus occasione multi confirmati, multi reconciliati ecclesiæ fuerunt, atque adeò non nulli de Arianis Sacerdotibus, qui verbis, & scriptis Regem in admirationem quidem sapientiæ, eloquentiæ, humilitatis, non tamen ad fidem adduxit, & aliquanto post redire iussit ad exilium, vbi plura scripsit. Ex eius Vita.

S. Fulgen-
tius euocat
ab exilio, &
remittitur.

C Proba Virgo, & Galla Vidua, nobilissimæ Rom. feminæ, sanctitate celebres habentur, ad quarum vtramque scripsit B. Fulgentius libellos, & epistolas. Auctor Vitæ. De Galla S. Greg. Dial. 4.c. 13.

Proba Vir-
go, & Galla
vid. illustres
Romæ fe-
minæ.

Christi Annus Symmachi Pap. Anast. Imp. 15. Theodoro, & Coss.
505. 7. Theodor. 13. Sabiniano Coss.

D Manlius Theodorus, ex illo Manlio Theodoro, de quo cum laude S. Augustinus meminit, forte propagatus, abdicatione a Consulatu, atq; a Mundo illustrior, quām ipso Consulatu, & a vita nobilitate, licet coniugatus, inito cum coniuge sancta consilio, & mutuo consensu, Mundo nuncium remisit, cum admiratione Vrbis, & Orbis. Ad eum est epist. 6. Fulgentij.

Par illu-
striū coniu-
gum im-
munit
renuciāt

E Anastasius leges subdolas sancit, quibus sub orthodoxo nomine, hæresim stabilire conatur, & varièque se præmunit aduersus populum propugnatorem Chalced. Synodi.

a l. 19. C. de
episc. aud. &
l. 20. C. eo.

F Christi Annus Symmachi Pap. Anast. Imp. 16. Areobinda, & Coss.
506. 8. Theodor. 14. & Messala

GATHENSE CONCILIVM in Gallia Narbon. 35. episcoporum, Præside Cæsario Arelatensi episcopo, canones septuaginta & vnum sancti de restituenda ecclesiastica disciplina.

Cod. Theo-
dos. contrac-
etus euula-
tur.

H Alaricus anno Regni sui 22. Codicem Theodosianum, ex nimia prolixitate, contra etum, auctum uero aliquibus interpretationibus, per Auianum, edendum curat, visum ante, atque examinata, probatumque ab episcopis, & vtendum Iudicibus tradit.

I Cum Anastasius eurasiet pingi in Regia quædam monstra, & ab imaginibus Christianis aliena, magna contra eum populi orta est seditio. Cedren. quanto minus passus fuisset pingi in Ecclesia.

Miracula
aliqu.

J Orthodoxo episcopo, & Ariano de fide altercantibus, probationem fidei per ignem, Zelo incensus Catholicus, Ariano obtulit, quam ille recusavit, & Catholicus per ignem incolmis euasit. Cedrenus. Theodor. Lect. ad Marciani tempora referit.

K Ariano episcopo baptizante CP. in nomine Patris, per filium, in Spiritu Sancto, aqua ex colymbetra euanuit. Theodor. Lector.

aliqu.

L Anastasio urgente Macedonium, vt Synod. Chalced. damnaret, respondit se, sine Vniuersali Synodo, cui Magnæ Romæ Episcopus præsideret, nihil se facturum. Quare Imperatorem contra se incitauit, qui, ob id, ad magnam ecclesiam confugientes inde auelli curauit, & leges libertatis hæreticorum ecclesijs, præbuit.

Mela episcopus Alexandrinus hæreticus moritur, cum sedisset annos 9. subrogatur Ioannes tertius Machiota, & ipse hæreticus, Niceph. Chron. suscepit Zenonis Enoticon, & Synodus Chalced. damnauit. Theodor. Lect.

Christi Ann. Symmachi Papæ Anast. Imp. 17. C. Anast. A. 3^m C. Theodor. Reg. 15. C. Venantio C. Coss.

507.9.Theodor. Reg. 15.C. VenantioC. Coss.

Alaricus Visigothorum in Aquitania Rex, quantumuis Arianus, quādiu coluit, & frequentauit officijs episcopos communionis Catholicæ, feliciter regnauit, ad annum usque 22. regni sui, postquam verò suspicionibus, & calumnijs aduersus eos aurem præbuit, ejiciens eos in exilium, res eius in deterius lapsæ sunt; eiecit autē Cæsarium Arelatensem, quem Burdegalam relegauit, (quāuis post reuocari) & Quinianum Rutenorum Episcopum, quem, cum delatus esset dicere, se Catholicum Catholicis velle Regem dominari (isque intelligeretur Clodoueus recens ad fidem Catholicam conuersus) quæstum ad necem, exulare compulit. Greg. Turon. hist. Fr. lib. 2. cap. 36.

Theodoricus præsentiens initia discordiarum inter Clodoueum, & Alaricum, leuis bus de causis, per se ipsum, & alios Reges tentauit eos ad concordiam redigere (quod indicant eius epistolæ apud Cassiod. libri 3. quattuor primæ) quod cum non succederet, jungere se Alarico gentili suo statuit. Greg. Turon. scribit Zelo religionis permotum Clodoueum ad mouendum Alarico bellum, ut Ariano. ^a

Clodoueus parans bellum, extruit ecclesiam Parisijs in honorem SS. Petri, & Pauli, Apostolorum; curat cogi Concilium episcoporum Aurelianis, ad disciplinam ecclesiasticam restituendam, benedictionem a S. Remigio petit; & cauet, ne illum datum ecclesiasticis personis, aut rebus inferatur. Hincmar. in Vita S. Remig. Greg. Hist. Franc. lib. 2. c. 27.

Reclusus in Monasterio Maxentius Abbas Turonenfis, in agro Pictauensi, floret gloria miraculorum.

Clodoueus cum Alarico configens, cæso Rege cum exercitu, viator euadit, & Turonos regressus, multa Basilicæ S. Martini munera offert. Turonenf. Procopius in hac narratione uariat a Greg. Turon. Aquilinus vir illustris, post pugnam cum Visigothis, cui interfuit, renunciat sæculo, & post fit episcopus Ebroicensis. Vita eius 19. Octob. apud Sur.

AVRELIANENSE CONCILIVM. 33. canones editi.

Gefelicus Alarici ex concubina filius, Patri succedit, & post quattuor annos, infelicitate, & ignavia summus, de prælio fugiens, occiditur, Isidor. Ei succedit Amalaricus natus ex filia Regis Alarici, Procopius.

CP. li seditio in Circo, milite armato obstante, pars Circi combusta, & collapsa. Marcellin.

Anast. Dara præsidium contra Persas muniens, Anastasiopolimque vocans, reprobat S. Apostoli Bartholomæi reliquias, & audit in somnis Apostolum dicentem, propterea subuertisse ipsum ciuitatis custodiam. Euagr. Procop. Theod. Lect. Fecit, ut Manichæus, qui reliquias SS. execrabatur.

Christi Ann. Symmachi Pap. Anast. Imp. 18. C. Venantio Decio C. Coss.

508.10.Theodor. Reg. 16.C. Iun.C. CelereC. Coss.

Quod de Consulatu collato Theodorico Regi, ab Anastasio scribunt, Turon. Aymoin Hincmar. uerum quidem credendum est, sed Catholicum Regem, ab hæretico Imp. oblatum munus non accepisse, credibile est, certè non usus est, nec nomen eius in Fastis est ascriptus.

Anastasius immissa classe, littora prædatur Italiz, & in honestam uictoriæ Romani de Romanis referunt. Marcellin. in Chron.

Theodorici cum exercitu, aduentu, soluta obſidio Carchasonæ, & recuperata parte Galliarum, permitta Francis ea pars, quæ uergit ad Oceanum. Ex Procop. cui magis

A credendum, quām Cassiod. & Iordan. Theodorici, & Gothorum studiosioribus, qui si res Francorum adeo attruiissent, ut narrant, quomodo ipsi Franci tamdiu persistere in obsidione Arelatensi potuissent liberata denique urbe, ob constantiam, & damna, Arelatensis quartæ indictionis tributum remisit Theodoricus.

Var. lib. 8.
ep. 10.

S. Cæsarius Arelatensis in obsidione Gothis varie suspectus, detentus, & custoditus, ac demum ad Regem Theodoricum in Italiam missus, sua præsentia, ita eum molliuit, & in uenerationem adduxit, ut eius prædicaret sanctitatem. Romam quoque, ob famam sanctitatis ab omnibus expetitus uenit, honorificè, & per amanter a Rom. Pôt. tractatus, cuius ope Regis, & procerum, plurimos captivos redemit. denique, qui, ut exul in Italiam uenerat, in Galliam ut triumphator reuertitur; cum ingenti agmine captiuorum, Cyprian. in eius Vita. ^a Ennod. ep. ad ipsum Cæsarium.

^a 27. Aug.
apud Sur.
S. Cæsaria
S. Cæsarij
soror.

B Cæsaria S. Cæsarij soror, Monasticis Massilię exculta disciplinis, post præfecta Monasterio Arelate a fratre construēto, admiranda claruit sanctitate. Cypr. in Vit. S. Cæsar.

b ep. 8. lib.
2. Var.

Theodoricus iustitiae obseruantissimus, pro Gallicanis Ecclesijs rescripsit. Var. 4. epist. 17. & Seuero episcopo mille quingentos solidos misit ad compensanda damna, quæ exercitus in transitu intulisset eius ecclesię. ^b Præclarum specimen iustissimi Principis, & apud Cassiod.

Imitadum
omnibus
Principibus
in Theodo
rico exem
plum.

Exstat testamentum S. Cæsarij antiquitatis nomine sanè legendum.

c Cap. 7. 8.

Franci cum Gothis ineunt fœdus contra Burgundiones, qua ex causa non proditur. Profligantur Burgundiones, prouincia ex parte occupatur, & inter vrosque diuiditur. Procop. c

C Clodoueus grauiter laborans, & diu frustratus a Medicis, consilio Tranquillini vi tri illustris, & Architri, euocat Seuerinum Agenensis Monasterij Abbatem, qui veniens Eulalium Episcopum loquendi, & audiendi officio priuatum ex morbo, sanat, ad Portam Parisiorum leprosum osculo mundat, & ægrotantem Regem, imposita cedula, qua erat indutus, præmissis precibus, curat, & sanat. Vita S. Seuerini 11. Febr. apud Sur.

Christi Ann. Symmachi Pap. Anast. Imp. 19. Importuno Conf.

D Cædes Romæ in circo facta. Consul cum Patricio coram Præfectoro causam dicit, apud Cassiod. Var. lib. 1. epist. 30. 32. 33.

Monachi
occiduntur
à Sarracen.

Alamundarus Sarracenorum Rex incursat Arabiam, & Palæstinam, pluribus occisis Monachis, quorum memoria agitur in ecclesia 19. Febr. cuius rei causa Monachis ad tutiora loca euocatis, Ioannes Silentarius diuinitus accepit leonem sui custodem. Cyrill. 13. Maij apud Sur. & in Vita Euthym. & Sabæ.

Ingens mi
raculum.

Insultantem Agarenum Sabæ, & eius socio, terra, velut Dathan, absorbit, quo portento reliqui absterfacti. Cyrill.

Aliud.

Sarracenis populantibus Syriam viginti eorum familias, quæ S. Theodori templū, apud Damascum polluerant, intra paucos dies acerbo morbo interierūt. Ex illis unus sagittam contorsit in S. Theodori imaginem, quæ sanguinem, misit. hæc imago adhuc superest, sagittæ vulnus habet, & vestigium fæguinis; quorum qui rem viderunt, multi adhuc supersunt. Et ego imaginem vidi, & quod vidi, monumentis inandani. Anastasius Sinaita, qui episcopus Antioch. hoc sæculo floruit temporibus Iustiniani, ex B. Io. Damasc. de imagin. lib. 3.

Alamundarus ex tot signis editis conuersus est ad Christi fidem, & baptizatus. Theodor. Lect.

Sigismundus succedens Gundebaldo Burgundionum Regi, patri defuncto, ab Aria na hæresi, transit in fidem Catholicam, opera Alcimi Auiti Episcopi Viennens. Greg. 3. de gest. Franc. c. 5. Ado & Sigeb. in Ch̄ron.

CONCILIVM EP AVNENSE opera, & pietate Sigismundi Reg. Praefide S. Alcimo Auito; cui interfuerere plures episcopi, sanctitate illustres, & anniuersaria memoria in ecclesia celebres. Canones 40.editi.

Christi Ann. Symmachi Pap. Anast. Imp. 20. Boetio Seuerino, Coss.
510. 12. Theodor. Reg. 18. Eutharico

Boetij eruditio quāta.

Boetius nobilissimus Romanorum, adoleſcens Athenas, in quibus fuerant littera philosophicæ restitute, profectus, post peruestigata varia philosophiaæ dogmata, Aristotelicis tandem se totum addixit, & per decem & octo annos ibidem illis incubuit, omnes eius libros, qui ad manus venerunt, latinitate donauit, & commentatio nibus illustrauit, primus qui Aristotelem, vix nomine cognitum, latinorum manibus tradiderit. Ipse met de disciplina scholastica, c.4. & in Prædicamenta.

a 1.10. C.de hæret.

Anastasius edit sanctionem, quā nihil in orthodoxos, quo quis titulo transire uoluit bonorum ecclesiasticorum, quos nomine hæreticorum designauit. Euulgat, Macedonium Enoticon Zenonis recepisse, quo auditio, Macedoniam conuocata concione, se orthodoxum, & probare Synodus Chalced. professus est. Rursum alia calumnia illum impedit, quasi falsarit diuinam scripturam. Marcellin. Theodor. Lest. Liberat. cap. 19.

Dorotheus Monachus Alexandrinus librum edit pro Conc. Chalced. quem, per vxorem, offert Anastasio; at is, libro repudiato, auctorem in exilium relegat.

Christi Annus Symmachi Pap. Anast. Imp. 21. Secundino, Coss.
511. 13. Theodor. Reg. 19. Felice

b 2. c. 33. Cap. 19.
d 16. c. 29. Seuer⁹ Mo-
nachus né-
quissimus.
e apud Sur.
die 11. Ian.
4. Synodi,
vt quatuor
Euang. æsti-
manda.

MAcenarius episcopus CP. nus orthodoxus, post multas turbas, & seditiones, meditato scelere Anastasi, in exilium abripitur. Timotheus ex custode ecclesie, homo nequissimus, & hæreticus, illi sufficitur. Catholici uariè vexantur. Theodor. Lector. Nicepho. 16. cap. 26. Anastasius ob tumultum populi Catholicorum, profugit CP. sed & foris omni studio incumbit, vt Catholicam fidem extinguat, per Seuerum maxime Monachum, quem pollicitatione episcopatus Antiocheni, obstrictum tenebat. De Seuero porro, quam nequam, & sceleratus fuerit, præter Euagr. b & Liberat. & Niceph. d Actio. 1. Concil. Constantinopol. contra Anthimum, habet.

Anastasius etiam longe positos sanctissimos magni nominis uirios, blanditijs, numeribus, litteris, omni genere illecebrarum, & simulatione, omni denique artificio pertentat, ac demum uinculis, carcere, exilijs in suam sententiam pertrahere, conatur. Vnius magni illius Theodosij Coenobiarach cum Anastasio certamen luculenter descriptum extat, ab auctore eius temporis, qui denique postquam de suggestu in frequenti coricione inclamasset: Si quis quattuor sanctas Synodes non tanti esse existimat, quanti quattuor Euangelia, sit Anathema; & post circumque curfians, ubi omnes confirmasset, ab impius Imperatore, in exilium mittitur.

Christi Annus Symmachi Pap. Anast. Imp. 22. Paulo, Coss.
512. 14. Theodor. Reg. 20. Musciano

Cædes, & incendia CP. fuit, Catholicis aduersus Anast. concitatis, latius Marcellin. Elias Ierosolymit. Episcopus Orthodoxus, impendentem ab Anastasio tempestatem, Orientalibus ecclesijs, anteuertere studens, S. Sabam cum alijs sanctissimis Monachis Legatū, cum litteris mittit ad Imp. cuius oratione, repressus quadam tenus furor in eum conceptus. Cyrill. in Vit. S. Sabæ.

PSEUDOSYNODVS SIDONE CONGREGATA Eutychianorum, ad da-

A mandam Synodus Chalced. epist. Monachorum Alexandrinorum ad Alcysoneim episcopum, apud Euagr. a

a lib.3.c.31

Flauianus episcopus Antiochenus nolens omnino damnare Synodum Chalced. pellitur in exilium, & Seuerus dux Acephalorum, Monachus nequissimus substituitur. Euagr. b

b 3.c.31.32

Ingens cedes ab Antiochenis hereticis facta Monachorum propugnantium Flauianum. Euagr. c

c 3.c.32.

Symmachus Papa, expulso Macedonio, praevidens eandem persecutionem in omnes Orientis ecclesias gravitaturam, ad Catholicæ fidei assertores dat litteras admonens in persecutione uiriliter agere, & pro fide Catholicæ strenue decertare, epist. est nu.4. in tom. I. epist. Decret. Quod miserabile est, plurimi erant orthodoxi quidem quoad fidei integritatem, sed tamen a communione ecclesiae Catholicæ segregati, quod Acc

B cium damnare nollent, ab ecclesia Rom. damnatum, qui persecutioes paterentur, sed frustra, & sine inerito, & hos omnes inuitat Symmachus ad communionem.

Orientales uhemtius afflictati, scribunt tandem litteras supplices ad Romanum Pont. qui anteā sæpe conuenti, eiusdem Pontificis litteris, spreuerant sana consilia, & proficia mandata contempserant. Extant in tom. 2. Concil. & tom. I. epist. decret. Hoc initio, Bonus ille, & amator hominum, &c. In quibus orthodoxam quidem fidem confitentur, A caciū tamen damnare prætermittunt, quod primum requiri ab eis videbatur. Quid ad hæc rescriperit Symmachus in compertum habetur: nam quæ extat Symmachus epist. ad Orient. ante hanc ipsorum scripta fuit.

C Christi Annus Symmachi Pap. Anast. Imp. 23. Probo, & Coss.
513. 15. Theodor. Reg. 21. Clementiano

D Euerus Monachus Eutychetis perfidiæ, expulso Flauiano, Antiochena Sede, uolente Imperatore, occupata, omnes attrahere ad sui communionem satagit, per exilia, & per cædes, Marcellin. extat de eo epist. Palæstinorum Monachorum ad Alcysonem episcopum Nicopol. in Illyrico, apud Euagr. a præclara est epist. historiam huius temporis continens.

d 3.c.33.

D Seuerus insurgit in Eliam Ierosolymit. sed Sabas cum conuentu Monachorum eum periculo liberat. rursum uero missa ab Imperatore militari manu, cum Olympio duce, Elias ejicitur in exilium, & substituitur in eius locum Ioannes Seueri communio-nis, at digresso Olympio, accedens S. Sabas cum Monachis, eum adducit, admiranda quadam diuina vi, vt damnet Seuerum, & Chalced. Synodum recipiat, qua re ira incensus Imperator, deposito Olympio, mittit Anastasium, constituens eum Præfectum Palestinez, qui Ioannem compingit in carcere. at is callido consilio rogat se è carcere dimitti, facturum, quæ Præfetus vellet, & conuocat interim finitos Monachos in ædem capacissimam S. Stephani, quasi celebraturus Festum B. Protomartyris, & consenso suggestu, præsente ipso Præfecto, vtracq; manu tenens Sabam, & Theodorum pietatis propugnatores. SI QVIS, inquit, EA SENTIAT, QVÆ EVTYCHES, NESTORIVS, SEVERVS, SOTERICHVS CÆSAREÆ CAPPADO CIÆ EPISCOPVS, ANATHEMA SIT. Cognita Dux fraude, & ueritus populi

E unanimè consensum, satis habuit si se subducens, silentio, fugeret. Consobrinus Imperatoris. Hippatius, qui aderat, recens reuersus è captiuitate, sanctis dixit se nō Seuero se comunicare. At S. Sabas sciens Imperatore hæc non esse passurum, sed daturum operam, vt hæc vlciscatur: re, cum Monachorum conuentu, communicata, scribit ad eum epistolam, qua profitetur nunquam se passuros, vt recta fides immutetur, & rogat, cur ret sedari tumultus, &c. Accepta epistola, Imperator distulit respondere, barbarica quadam expeditione impeditus, hæc ex Cyril. in Vita S. Sabæ, quæ & Niceph. in cōpendium redacta habet.

Aliquot per hæc tempora edita miracula, in comprobationem Catholicæ fidei ad-

a.c. 29. 30.
49. 39. 106
188. 213.

uersus dominantes, hæreses, suppeditat Pratum spirit. Sophronij,^a aliud quiddam admirandum in hoc genere narrat, & Cyrill. in V.S.Io. Silentiarij.

Post iniustum illud Eliæ Palæstinæ Antistitis exilium, famæ & penuria rerum necessariarum, fæcitas quoque, & locusta, & graues quædam plagæ, integris quinque annis oppresserunt Palæstinam; & pergit, auctor Cyrillus, enarrare, quæ admirando modo prouiderit Deus Monachis S. Sabæ, in eius Vita. Vaftata prope regione circa Ierosolymam, & plerisque ad egestatem redactis, ne fiscus damnum pateretur, imperauit Anastasius, vt finitimi pro se, & alijs, qui non possent, vœctigal penderent, ob quam iniuitatem Sabas legationem iterum suscipit ad Imp. qui præsentiam viri reueritus, cum veller egentibus remittere vœctigal, obstitit Maximus quidam, apud eum plurimum potens, cui increpito, Sabas prædixit fore, nisi poeniteret, vt citè extingueretur, cuius opes in quadam fæditione direptæ, & domus incensa, & nisi ipse poenitentia ductus fuisset, mortem non effugisset. Hæc autem magna in pauperes iniustitia mansit in correcta tempore Anastasi, cuius partem quidem curauit Iustinus cum diuinus quoque Sabas tunc litteris apud illum intercessisset, totam verè sustulit Iustinianus. Sabæ porro Anastasius magnam uim pecuniaæ ad alendos Monachos in ea penuria largitus est. Cyr. in V.S. Sabæ.

Seuerus, per legationem episcoporum, tentat Alamundarum Principem Saraceno rum, vt a suis baptismum accipiat, quo suis imbuatur erroribus; at is, præuentus a Catholicis baptizatus est, & legatos pulchre delusis, dicens se accepisse litteras de morte Archangeli Michaelis, quod cum illi impossibile affererent, quanto impossibilius Deū crucem passum, quod vos affirmatis, ynam tantum naturam in Christo ponētes? Theodor. Lect. Cedren.

Castrum obsecsum a Dæmonibus, cum nec Magia Persarum, nec Iudaorūm, liberari posset, Cabades Rex id per Christianos tentauit. Episcopus itaque Christianorum in Persia, peracta super ea re Synaxi, & dispensatis in Christianos, qui aderant, diuinis mysterijs, signo crucis Dæmones profligauit, & Castrum Cabadi tradidit, quare ille stupefactus episcopum illum primæ Sedis prærogatiua cohonestauit, & cunctis Christianismum amplecti volentibus, liberum fecit. Theodor. Lect. Niceph.^b Bibliothecarius in Chron. eaque de causa addunt persecutionem cessasse, in qua grandia facta esse miracula tum Anaſt. Bibliothec. tum Cedrenus narrant. sed mirum a Procopio prætermissa.

Dorotheus Ancyra episcopus, & Anastasio Imp. propter vnicam Orthodoxam fidem iugiter aduersarius, finem viuendi facit, quo tempore ipse prædixerat. Marcellin. in Chron.

Christi Ann. Symmachi Pap. Anast. Imp. 24. M. Aurelio Cas.
514. 16. Theodor. Reg. 22. S. fiodoro Conf.

Effusa pia munificencia Symma chi PP.

Symmachus moritur, cum sedisset annos 15. men. 8. minus diebus 4. de quo mirum quantum referat lib. de Rom. Pont. ecclesiarum extructarum, restauratarum, ornatarum, amplissimis operibus, & muneribus, vt mirum sit, vnde tanti ille suppedati thesauri, cum alioqui pastorali munificentia in redimendis captiuis, & alendis episcopis Africanis in Sardinia relegatis, tam multa profuderit.

Constituit, vt omni die Dominico, vel Natalitijs Martyrum, Gloria in excelsis dicetur, lib. de Rom. Pont.

Septimo die ab obitu Symmachi a Clero summa concordia 7. kal. Aug. creatur Pontifex Hormisda Campanus, patria Frusinas, lib. Pont. Redit Romanæ ecclesiæ optata tranquillitas coeunte vtraque desidentium parte in noui Pont. creatione, Cassiod.

Hormisda statim creatus Papa, ad Orientales, de more, scribit epistolam de fide seruanda, & pace concilianda, vt appareat ex litteris ab eis postea dati.

Clodoueus Rex (quem Ludouicum Hormisda vocat epist. sua ad Remig.) creato nouo Pontifice, coronam mittit auream cum gemmis B. Petro (quod Regnum appellari solet

Corona aurea a Clod.

A solet) S. Remigio suggestente. Hincmar. in Vita S. Remig. & Anast. lib. de Rom. Pont. mittitur ad Remigius nouum salutat Pontificem, qui ad eum rescribens, *Vices, ait, nostras, per omne regnum dilecti, & spiritualis filii nostri Ludonici saluis privilegijs, que Metropolis tanis decreuit Antiquitas, præsentia etoritate committimus, &c.* Hincmar. ia Vit.

Remigius Vicarius Apostolicus in Regno Francorum constitutus, Rhemis Concilium congregat, ad expurgandam Galliam nonnihil, ob Gothos Arianos, qui in ea regnarent, eius heresie labe conspersam. In eo episcopus Arianus superbus, & arrogans, diuina virtute est inflexus; qui nec ingredienti Remigio assurrexerat, mox ad eius se pedes abiicit, & Catholicam fidem confitetur. Hincmar. in V.S. Remig.

B Clodoueus primus Francorum Rex Christianus in Gallia moritur, anno ætatis 45. Regni 30. Greg. Turon. a Sigebert. Succedunt in Regnum filij quatuor, Childebertus, Clotarius, Theodoricus, & Clodomirus, qui inter se Regnum diuidunt. Gregor. b Agathias, c vbi & de Francorum moribus agit, eos commendans.

Dum Anastasius aduersatur Catholicæ fidei, episcopos expellens Orthodoxos, hereticos intrudens, Deus suscitat illi aduersarium Vitalianum Magistrum equitum, qui occupatis abiquo prouincijs, prædando, CP. lim. usque processit, pro Orthodoxorum se fide, & reuocando Macedonia episcopo omnia agere profitens. Anastasius rebus suis deploratis, pacem per legatos petit, iurâs cum Senatu, se legatos reuocaturum, Macedonio, & Flauiano suos episcopatus redditurum, Concilium Heracleæ acturum, euocato etiam Papa Romano. Extat epistola ad Hormisdam inter Hormisdæ epistolas, hoc initio, omnibus negotijs, &c. Marcellin. Cedren.

Clodo. mor-
ritur.
a lib. 2. c. vi.

b 3. cap. 1.
c lib. 1.

Vitalianus
Magister e-
quero fide
Cath. cōtra
Anastasiū.
Anastasiū.
Anast. Imp.
timore a-
mittēdi Im-
perij, simu-
lat se Ca-
tholicum.

C Christi Ann. Hormisdæ Pap. Anastas. Imp. 25. Anthemio, Coss.
515. 2. Theodor. Reg. 23. & Florentio

D E Concilio Oecumenico conuocando legatum mittit Imperator Patricium ad Hormisdam, cum litteris, quæ extant, inter epistolas Hormisdæ, hoc initio. Beatiudini vestra non putamus ignotum, &c. Scribit item Vitalianus ad eundem, vt testantur litteræ eiusdem Pontificis, quæ inter eius epist. sunt 4. num. scribit item Imp. ad Senatum Populumque Rom. rogâs, vt suaderent Hormisdæ, sedulam operam dare, vt pax conciliaretur cum Ecclesia Orientali. Per eundem Patricium Dorotheus Thessalonice episcopus congratulatur eius concordi & pacifica electioni. Extat inter epist. Hormisdæ.

E Ad posterius datas, sed prius acceptas, Anastasi litteras, rescribit, Hormisdæ humanter quidem, sed quoad Concilij conuocationem, tunc, ait, plenissimum poterimus præbere responsum, eum causam congregationis nos voluerit eidenter cognoscere. Est prima Hormisdæ, inter epist. Pont. tom. 1. Ad prius verò datas, posterius acceptas, rescribit epist. quæ est tertia ipsius, se missurum legatos, qui de tota re cognoseant, & referant.

F Quattuor destinat legatos, Ennodium episcopum Ticinensem, & Fortunatum, fortè Tudertinum, Venantium, & Vitalem Diaconos S. R. E. Cardinales, cum Hilario eiusdem ecclesiæ notario, cum epistola quæ est quarta inter eius epist. in qua id præcipue continetur, quid agendum pro obtinenda pace, quod si præstitum fuerit, se iturum CP. lim. licet nullo antecessorum exemplo. Additus est indiculus, sive commonitorium ad legatos, valde exactè exponens, quomodo se gerere debeant, & capita, quæ seruanda præscribenda sint, extat in tom. 1. epist. Rom. Pont. pag. 557.

G Porrò quod ferebatur Oecumenicum indictum esse Concilium, in quo omnes omnium ecclesiarum forent controveneriæ dirimendæ, placuit & Theodorico Italiae Regi, ea de causa Legatum mittere CP. lim. Agapitum Patricium, virum illustrem. Cassiod. d Var. lib. 2.

Rom. item Senatus, per Sedis Apostolicæ Legatos, rescribit ad Imp. de prompta Pa- ep. 6.

pæ voluntate farciendæ pacis. Extant litteræ tom. 1. epist. Rom. Pont.

H Legati Sedis Apostolicæ honorificè tissimè excepti CP. li ab Anastasio Imp. qui cù id unum studeret, vt per simulationem fidei Catholicae, populi, & militum alienatos animos

A A animos ad se traduceret, omnibus a legatis ostensis, assensus est, & omnibus postulatis penitus acquieuit, præterquam de damnando nomine Acacij cum reliquis haereticis, quod populus eius nominis studiosissimus, fieri nunquam passus erat, vt in eo magis sibi populus conciliaretur. Idem edit sanctionem de exequijs gratis Constantinopolit. faciendis, redditu 70. libr. auri ecclesiæ dato, ut magis populum demereretur.

Ariadna imperia August. moritur. Ariadna Augusta, sexagesimo Imp. anno defuncta est, nequissima, & impia femina, & tantorum malorum auctor in ecclesia, vt mirandum sit, sed non patientium scandalum, quod Deus illam tamdiu regnare permiserit. Marcellin. in Chron.

B Hunni, Armenia transmissa, totam Cappadociam deuastantes usque ad Lycaoniam peruenient. Macedonius episcopus exul, periculum vitans, Gangram peruenit, ibique moritur, anno sequenti. Marcellin. Theodor. Lector. Cedren.

Alexandrinii misere a Demonibus vexantur. Cedren. Theophanes.

Monachi haeretici his excitati prodigijs, palinodiam recantant, scriptis quattuor libellis contestationis, quorum duos Imperatori, alium Praefectis prouinciae, quartum uero Ioanni episcopo Ierosolymit. obtulere, contestati, se sanctam Synodus Chalced. amplexari, detestari uero Seuerum cum suis sectarijs, & in promptu habere mortem oppetere pro fide Catholica. Sed & Illyrici episcopi Romam misere Catholicæ fidei professionem ad Rom. Pont. Anast. in Chron.

Himerani pop. Australes ad fidem Christi conuertuntur, Theodor. Leot. & Niciphorus.

Christi Annus Hormisdæ Pap. Anastas. Imp. 26. C Petro sine collega Conf.
516. 3. Theodos. Reg. 24.

L Egatos diu detentos, & vana spe lactatos dimittit, & cum ijs honorificentissimam legationem, ad res cum Hormisdæ componendas, quo magis pop. hac simulatione conciliaret. Litteræ ad Hormisdam extant tom. 1. epist. Rom. Pont. inter epist. Hormisdæ. Item ad Senatum, denique per Legatos Apost. suam mittit egregiam Catholicæ fidei professionem, in uno illo capite de Acacio difficultatem proponit, sed omnia per Concilium melius agenda.

A Anastasijs perfidia. Hormisdæ non potuit non laudare quæ uidebantur bona, & ad unitatem ecclesiæ spectantia: veruntamen in ea epist. quam reddidit Imperatori per ipsius legatos, satis indicat uereri se aliquid, dum ait, *Fac domine Imperator effectum rerum fidem probare verborum, &c.* est 6. inter epist. Hormisdæ. & in epist. ad Auitum Viennens. qui de hac re tota petierat, nomine totius Viennens. prouinciae, edoceri, sic ait: *Sed quantum ad Graeos, ore potius proferuntur pacis vota, quam peccatore, & loquuntur magis iusta, quam faciunt, verbis velle se iactant, quod operibus nolle declarant: que fugiunt, professione diligunt, & quæ damnauerint, hac sequuntur, &c.* Et paulo post, docet de Thraciæ, Dardaniæ, Illyrici, & Epiri episcopis alijs persistentibus in communione Sedis Apost. alijs redeutibus. Extant Auiti ad Papam, & Papæ ad Auitum tom. 1. epist. Rom. Pont. pag. 454.

E Auitum hunc sanctissimum, & doctissimum Viennensem episcopum Metropolit. honestissima senectute perfusum, haud diutius per hanc tempora fuisse superstititem, facile possumus intelligere. Elogium eius ab Ecclesiæ voce prolatum habetur, *Vienna B. Anach. episcopi, & confessoris, cuius fide, & industria, arque mirabilis doctrina, ab infestatione Ariana haeresis Gallie defensa sunt.* Martyrolog. Rom. 5. Febr. Inter præclaros Rhetores nominatur a Sidon. Apollin. epist. ad Lupum. a Isidor. de eo cap. 23. de Vir. Ill. non bene sibi cognito. Greg. Turon. Hist. Franc. b qui melius cognitum habuit. Ad do in Chron. c 519. In locum eius successit Julianus.

a li. 8. ep. 11
b l. 3. c. 34.
c An. 519.

Anastasius subdola arte conciliato sibi populo, & viribus Vitaliani debilitatis, exuit eum militari Praefectura, & in Rufinum eam transfert, ut militiae robur a se ponderet. Marcellin. in Chron. Vitalianum porrò ad uitam tranquilliorem secessisse Niciphorus.

A cepha. habet. a Rursum tamen mentio eius habetur, ut de Magistro Militum sub Iustino in epist. Legatorum Sedis Apostolicæ, tom. i. epist. Rom. Pont. b & quod lugendum est, ut Eutychiani. ibidem, c his verbis. *Cuius immutationem omnis nobiscum deflet ecclesia.*

a 16.c.38.

b p. 523.

litt. B.

c p.324.A.

Cur uero Vitaliano, pro Catholica fide pugnante, aduersus nequissimum hæreticū Anastasium non fauit Deus, vt ad exitum perduceret, quod incepérat? An quia (omisso quidem inscrutabiliā sunt iudicia Dei) honestissimo prætextu fidei Catholice obtegebat imperandi cupiditatem, & iunctis sibi Orthodoxis, sperabat, eo deposito, sē substituendū Augustum, ita planē, ut rē post patuit.

Vitaliā. sub
prætextu fidei
Cath. tuen-
dæ, libidinē
imperandi
obtegit.

Anastasius ob inētum Illyriciani militis Orthodoxi tumultuātis, extemplo reuerti mandat ad suas ecclesiās Dominationem, & Euangelum episcopos, retento apud se Laurentio, insigni nominis Catholico sacerdote, quantumuis exiliū sentētia damnatus es- fct. Marcellin.

Cedren. sub anno 25. Anast. refert, quod sub anno 26. referēdūm est, de præclarā, & eximia libertate episcopi Catholici, cum Anastasio hortante, ut ad suam sectam tranfret, ille contra, eum ad Catholicā fidem inducere conaretur. Tu, inquit, potius ad Orthodoxos transi, ne dum opinionem impiorum hominum Scueri, Enychetis, & Dio- scori amplecteris, eterno igni addicaris. si nulque apprehendens Imp. Chlamydē; Hac, ad Imp. &

Liberā vox
epo.

aut, vestis nequaquam te post mortem sequetur, ò Imperator, sed sola comitabatur te pietas, ac uirtutum habitus. Define persequi ecclesiā, quam Christus suo redemit sanguine. Indoctos es & ratiocinandi ignarus, neque ullum ecclesiā Decretūm perfide intellegis. Tantum imposturis, & scurrilibus calunijs fauōs tenes. satis sit tibi dignitatis, quod Imperator es. Anistutes ecclesiā vexare noli. Ad hanc Imperator rubore suffusus, obmu- tuit. Pauperissimus cum esset ille episcopus, ne obolum quidem ab Imperatore voluit ac cipere, adeo liber erat, ut solius in Deum fidei ac pietatis rationem habens. haec tenus. Cedren. At non ita restitit Imp. Dorotheus Thessalonicensis episcopus, sed ob me- tum eius communicat Timotheo CP.º Concilium Chalced. damnante. Quadraginta episcopi Illyrici, & Græciæ discedunt ab eo, & Romanā mittentes Rom. Pontifici communicare in scriptis profitentur. Anastas. in Chron.

Io. Machiota hæreticus episcopus Alexandrinus moritur, anno sedis xii. inchoātē. Dioscorus Iun. fauore Imperatoris eam inuadit ecclesiā. Anast. in Chron.

Mortuo Alcysono episcopo Nicopolitano, subrogatur Io. qui statim more maiorū, conuocata Synodo episcoporum Epiri veteris, cuius ipse erat Metropolitanus creatus Antistes, communionem Apost. Sedi amplexurus, fide sue libellum ad Hormisdam Pa-

D painmittit, Extant hæ litteræ tom. i. epist. Rom. Pont. d & proximæ epist. Hormisdæ ad Io. & ad Synodum e & rursum ad Ioannem, per Pulionem Diaconum Legatū suū, & deniq; post reuersionem eiusdem Pulionis, in quibus illud. *Contristati sumus, quod nos aliquas sustinere molestias perhibetis, &c.*

d pag. 448.

e pag. 451.

CONCILIVM TARRACONENSE in Hispania. Canones 13. sancti de eccl- siaistica disciplina restituenda, 6. anno Theodorici, quām regnare cœpit in Hispania.

Christi Annus Hormisdæ Pap. Anastas. Imp. 27. *¶* Anastas. 4^m. *¶* Cōs.
517. 4. Theodor. Reg. 25. *¶* & Agapito *¶*

E **N**ouam legationem mittit Papa ad Imp. Ennodium Ticinensem, & Peregrinum Misenatem episcopos, cum epistola, quę est Hormisdæ xi. exigens promissam operam ad ecclesiās redintegrandas, & adunandas, quod fieri non posse ostendit, nisi damnato Acacio. Ad monitorias item dat litteras ad Timotheum episcopum C. Pnum ad Oriental. episcopos, circulares, & seorsum ad Orthodoxos, & priuatas ad Posseffo rem Africanum episcopum, extorrem, qui profectus CP. lim non sine diuino consilio multum profuit Catholice fidei. Hic priori legatione palam fidei professionem edens apud legatos, eandem scriptam, & suo chirographo munitam ad Hormisdam dedit,

qui

qui factum probans, ad illum epistolam dat, num. 15. denique ad Clerum, Monachos, & CP.^{nos} ciues Orthodoxos efficacissimas, quæ omnes, tom. 1. epist. Ro. Pót. cōtinentur a pag. 463. deinceps. Addidit Hormisda libellum, fidei regulam continentem, cui subscribendo quisque se posset verè probare Catholicum, & communionem Romanę ecclesiæ obtinere. Profectis Legatis, cum audisset a Io. Nicopolit. de excitata persecutione ab episcopo Thessalonicensi Dorotheo, scribit ad legatos, ad Io. ipsum Nicopol. episcopum, & ad Synodus: ad Dorotheum Thessaloniken. ad Anast. denique Imp. de eadem causa. Addit, ad Legatos commonitorium in causa Nicopolitana, ne quid eos errare contingat. epist. et 18.

^a pag. 471. Anastasius recusat subscribere libello fidei, tentat Legatos pecunia corrumpere, cōstantes ejicit per posterulam, & naui impositos, cum militibus uetat, ne vllam ciuitatem ingrediantur. At illi epistles per Monachos, & Orthodoxos exponunt per ciuitates, tunc magna persecutio facta est Catholicorum. Anast. contumaces scribit litteras ad Hormisdam. Monachi Syriæ Orthodoxia Seuero dire vexati, supplicant Imperatori, & reiciuntur, mox confugint ad Rom. Pont. extant litteræ eorum tom. 1. epist. Rom. Pont.^a

Timotheus CP.^{nus} intrusus episcopus hæreticus, inopinata morte, diuino iudicio, de vita tollitur, anno sedis sexto, subrogatur Io. Cappadox Orthodoxus, conatu potius populi, creditur, quam voluntate Imperatoris, cui tamen, viuente illo, vix licuit respirare.

^b pag. 455. Oriente non recipiente curationem: Hormisda ad reliquias partes conferuandas intendit animum, & vt vicarium suum in Gallia constituit Auitum Alcimum episcopū Viennens. ita Io. episcopum Tarraconensem in Hispania citeriori, in vltiori verò Salustium Hispalensem. Extant illæ quidem ad Auitum tom. 1. ep. Rom. Pont. b hæ vero tom. 2. Concil. in Hormisda. Scribit item ad episcopos Hispaniarum binas litteras, monens, vt caueant, ne quid irrepat contagij Orientalis erroris, idest vt cautè agerent in recipiendis clericis ex Oriente venientibus, & præscribit formam eos recipiendi; quæ de re Io. Tarragon. eum interrogauerat, extant tom. 2. Concil. Observazione dignum est, quod olim in vsu erat, vt qui ex regionibus hæresi infectis venirent, in alijs non recipierenr absque Orthodoxæ fidei professione, nec quidem generali; sed quæ instances hæreses condemnaret: rursum, vt qui ex Catholicis, & puris regionibus proficiscerentur in infectas hæresi, solitos sibi sumere pro viatico verae fidei documenta, &c. qua ratione cum hoc tempore in Oriente fides Catholicæ periclitaretur, S. Fulgentius Petro prefecturo Ierosolymam, & petenti regulam fidei, ne quis sibi sensus hæreticæ falsitatis obreperet, scriptis librum de fide, extat in appendice tom. 3. apud S. August.

^C GERVNDENSE CONCILIVM in Tarraconensi prouincia celebratur. Canonis decem sancti de Ecclesiastica disciplina.

^D Liber de fide ad Petru inter opera August. est Fulgentij.

Anni quarti fine ingentis illius siccitatis in Palæstina, S. Sabas impetrat pluuiam suis precibus, semel quidem ad stabiliendos suos in Laura Monachos, iam discessum meditantes, & rursum instante, & obsecrante Io. episcopo Ierosolym. toti prouincia.

Christi Ann. Hormisdæ Pap. Anast. Imp. 28. Magno atq; Florentio Coss.
518. 5. Theodor. Reg. 26.

^E ^c pag. 474. Hormisda acceptis litteris a Monachis Syriæ, rescribit omnibus Orthodoxis Orientis consolatorias, & hortatorias litteras encyclicas. Extant, hoc initio. Letis litteris vestræ dilectionis, &c. tom. 1. ep. Rom. Pont. & Act. 1. Quintæ Synodi, est Hormisda ep. 21.

Persecutio inchoata in Orthodoxos Monachos, etiam Aulam peruersit, saeiente gladio Princeps in Catholicos, prætextu machinationis contra se, pluribus obtruncatis, Iustino, & Iustiniano diuinitus, præter spem omnem seruatis, Zonar. Cedren.

Tanta est commota sedition. CP.^{li} vt Anastasius Imp. corona deposita, ad circumveniret, & per præconem proclamaret, se ad abdicandum Imperio paratissimum: at popu-

lus

lus misericordia motus, conquieuit. Euagr. ex Zacharia Eutychiano.^a

a lib. 3. c. vi.

A Dardania ingenti terræmotu concussa, 24. castellis momento collapsis, feraens imber terra erupit. Marcellin. in Chron.

Anastasius per visum hominem terribilem intuetur, librum manu gestantem, qui dicet: *Ecce ob perversitatem fidei tua annos quatuordecim vita mea deleo.* Zonar. quod ille Amantio Præposito cubiculi narrans, ille vicissim retulit, Visum sibi se astantem eius Majestati a Porco prostratum, atque deioratum. Cui utriusque Proclus coniector pronunciauit, utrumque paulo post vita defunctorum. Is igitur ad huiusmodi visum expauit, & obriguit. Cedren.

Anastasius tandem, nequam & fraudulentus hereticus, perturbator Ecclesie, ictus fulmine diuinatus extinguitur 7. Id. Iulij. Zonar. Cedren. anno Imp. 28. per tres mens. & dies 23. inchoato. Marcellin. Euagr.

B S. Sabas longe absens dicitur vidisse fulmina in illum iaci. Cyrill. Elias, & Flauianus ambo Orthodoxi, & propterea ab eo exulare iussi, diuinatus reuelatam sibi Imp. mortem retulerunt, & se quoque citio morituros, ut causam agerent ante diuinum Tribunal. Cyrill. in Vit. S. Sabæ. Sophron. in prato spirit. c. 35.

Anastas. impius Imp. tandem fulminis ictu extinguitur

C Proclus ille coniector fuit Lycius discipulus Syriani, auditor etiam Plutarchi, Nestorij filij, Platonicus & ipse philosophus, philosophicæ scholæ Athenis presul. Suidas. Non modo in philosophia, sed & in Mechanicis floruit, cuius dicitur fuisse Machina illa, qua classis Vitaliani exusta est, ad exemplum Archimedis ad Syracusas. Zonar. Hic est ille, qui alter a Porphyrio impuram contra Christianos lingam exacuit, & contra eos scripsit argumenta deceun & octo, quæ Ioannes Philoponus pæclarissime refutauit. Suidas.

D Anastasio impiò è viuis subracto, Iustinus Thrax, ex Armentario, gregarius miles, inde primorum ordinum ductor, & post Prætorianorum Præfetus, Imperator demū, inuitus, ac recusans, a Senatu, & exercitu appellatur, nono Iulij, studio Catholicæ religionis clarus, qui & illud tum pietatis speciem edidit, cum coniugem suam Lupicina dictam, nomine Euphemie illustris martyris appellari voluit, antequam eam Auguste titulo decoraret. Zonar.^b Euagr.^c (sed ex Zacharia Eutychiano) idem Iustinus Imp. ep. ad Hormisdam tom. 1. ep. Rom. Pont.

b anñ. 3.
c 4. c. 1. 2.
Latissime acclamatio-
nes popūl.
C P. nī de
hæresi pro-
strata.

Quanta tum extiterit pop. CP. vi exultatio de prostrata perfidia, & erecta fide Catholicæ, quot & quantæ acclamations & plausus in Catholicum Augustum, & Augustam, & in Patriarcham Ioannein Catholicum, quot conclamations, & anathematizations in Eutychianos, in Manichæos, in Seuerum episcopum Antiochenum, Acta publica recitata in Synodo CP. na sub Menna, indicant.

E Proclamata tum est approbatio quatuor Synodorum, & eorum relatio in Diptycha. Leonis item nomen Rom. Pont. Macedonij quoque, & Euphemij episcoporum CP. nōrum

Oecumeni-
ci nomen se-
pe iteratum
imposturā
Græcorum.
recentiū fa-
pit.

In quibus Actis, quod frequenter iteratur Ioannes, CP. nus episcopus, Patriarcha Oecumenicus, agnoscenda est impostura recentium Græcorum. Etenim Pelagius Papa S. Gregorij predecessor, in Ioannem CP. nūm Antistitem eius nominis tertium, qui sibi huiusmodi titulum usurpauerat, impugnator insurgens, cum ad vniuersos episcopos scribit (epist. 1.) inter alia plurima in detestationem nouæ presumptionis hæc habet: *State fortes, state securi, scripta quæ vniuersi nominis falsitate condemnata sunt,* nec dare vñquam, nec accipere presumatis. Idemque superiorius tradit nihil eiusmodi ab eiusdem Ioannis predecessoribus CP. nis episcopis aliquando tentatum fuisse, in quā sententiam S. etiam Gregorius Papa ad eundem epistolam dedit. Cum igitur adeo graves extent testificationes Rom. Pont. de eiusdem tituli detestatione, atque abrogatione, quoniam pacto inter publica Acta Concilij illa reperiuntur esse descripta, atque recepta, in quibus idem damnatus, reiectusque titulus, toties legitur repetitus? Præterea si in eadem Synodo idem s̄pē titulus lectus, nec reiectus ab aliquo fuit: cur hæc non citata fuerunt contra eosdem Rom. Pont. Pelagium, atque Gregorium?

F Io. CP. nus episcopus 4. die a dictis publicis Actis in Ecclesia habitis, 20. Iulij cogit Synodus 40. episcoporum; vt, quæ tumultiuariè facta essent in ecclesia, ritè & legiti-

Syn. CP. na

qua confirmantur legitime, acclamata a pop. in eccl. Fraus Graeca in nomine S. Leonis Papæ, dum postponitur episcopo CP. mè fierent. Assensum igitur est a Synodo, ijs, quæ populus conclamarat, & Monachi per libellos oblatos petierant, & Synodalis relatio facta, ut nomina Orthodoxorum episcoporum, Macedonij, & Euphemij in Diptycha restituantur. Ut qui ob eorum causam, exilio fugati sunt, restituantur proprijs gradibus. Ut quatuor sanctæ Synodi in Diptycha referantur. Ut nomen item sanctæ memorie Leonis Rom. episcopi, in quo ipse manus fraudulentæ sensit iniuriam, dum post episcopos CP. no. ponitur, eum tamen & secundum sui ipsorum rituales libros, primo loco legantur nomina Romanorum. Pont. sunt de his plura exempla. In liturgia S. Marci (extat tom. 6. Biblioth. SS. PP.) quæ vsui erat primariæ totius Orientis ecclesiæ Alexandrinæ, & inter alia cum ibi dicuntur. Sanctissimum, & Beatissimum Papam N. quem presciuisti fore, ut sibi sancta tua Catholica, & Apostolica ecclesia, omnium suffragijs eligeret, nec non sanctissimum episcopum N. conserua, &c. Ita vetus vsus, quem recentiores schismatici peruerterunt.) Ut denique anathematizentur omnia blasphemæ contra sanctam Synodum Chalced.

a Seuero prolatæ omnia quidem hec scite, probeque transacta, præterquam restitutio nominum Euphemij, & Macedonij in sancta Diptycha, quod ob communicationem cum Acacio, nunquam fuerant in communionem Ecclesiæ Romanæ recepti. At propterea poitea Hormisda, sua Apostolica auctoritate; perficit, ut omnino eorum nomina, cum Acacij nomine, è sacris tabulis expungerentur. His igitur in Synodo CP. na decreta, curæ fuit Io. CP. na episcopi de omnibus certiores reddere omnes Orientes episcopos, ad quos etiam viæ cum Synodalibus litteris, Actorum publicorum exemplaria, tuim rerum gestarum in magna ecclesia, tum quæ in Synodo definita essent, misit.

Extant in eadem Synodo CP. na sub Menna habita Act. 1. perbreves ad Ierofolym. episcopum, & ad Epiphanium Tyri. Quibus erectæ, & exhilaratae litteris Ecclesiæ Orientis, frequentibus actis Synodis, Synodales epistolas ad CP. na Synodum reddunt quibus omnia in ea acta confirmant, & ad perfectam destructionem hæreticorum impellunt. Quot quidem fuerint nescitur; sed in singulis prouincijs eas celebratas esse, collectus simul Episcoporum numerus, circiter bis mille quingentorum, quos sub hoc eodem Iustino Imperatore probaste Catholicam fidem eique subscripsisse, restatur Rusticus Rom. Eccl. Diac. Card. huius seculi scriptor luculentissimus, in Dialogo contra Acephalos. Ext. t. 4. Biblioth. SS. PP. editionis Nouæ col. 1174. De his tam multis Synodis, duarum tantum Ierofolymit. & Tyrensis Synodica extant in Synodo contra Anthimum. Act. 1. in quibus tam multa, tam impia, tam sacrilega Seueri Antiocheni Episcopi facta habentur, ut vix credibilia sint. Sed & Episcopi secundæ Syriæ, Seueri, & Petri, Apameæ inuasoris, paria horribiliaque scelera referunt,

Dogmata Sacrosancta a Rom. in Ecclesiæ deriuata. atque primum queruntur sacrosancta Ecclesiastica dogmata, quæ a Sancta Romana Sede in alias deriuata sunt Ecclesiæ, opera nefandorum hæreticorum esse labefactata, penitusque corrupta, per initium Seuerum, Antiochenæ Sedis inuasorem, & Petrum, qui se intrusit in Eccleiam Apameæ, &c.

Libellus item a Monachis Apameæ Syriæ Episcopis datus est plenus ruinarum, di reptionum, raptationum, cædium, sacrilegiorum Monasteriorum & Monachorum. Sed quam Clerici miseranda Ecclesiæ Antiochenæ sub execrando Seuero eius sedis inuasore laborantis, scriperint, vix, absque lacrynis, legi possunt; in quibus illa: *Dirum spectaculum fecerunt iacentes viri, qui religionis certaminibus usque ad canum certaverunt, nuda & inseparata. Etiam ultra trecentos existentes, ex secunda Syria provincia nati, canibus, & ausibus lacerandi proiecti. Similia autem & similiter miseranda sunt & quæ in xenodochijs (idest hospitalibus) ab ipso facta sunt.* Scilicet his ad Imperatorem delatis, calumniati sunt apud eum Proceres Eutychiani, hos omnes esse Nestorianos hæreticos, ob idque dignos, qui pœnis subiicerentur. Quamobrem Imperator explorauit eorum fidem, quam illi diserte exposuerunt Catholicam. Quibus ille cognitis, pro ipsorum voto, primum promulgauit Edictum quo iuberetur, exules omnes, fidei causa, sub Anastasio condemnatos, ad propria, postliminio, redire debere, iustinosque gradus, & honores recipere, subrogatos vero in ipsorum locum hæreticos pelli alijsque pœnis exagitari. Lege pariter confirmauit sacrosanctum Chalcedon. Concilium, & vt ab omnibus obseruaretur, mandauit utque pax tutissima om

nibus

Bis mille quingenti Episcopi subscripti Cath. fidei.

Justini Edi-
tum pro fi-
de Catholi-
ca.

A nibus Ecclesijs redderetur. Non extat ipsum quidem edictum , mentio tamen habetur eius in Actis Magni Sabæ.

Quo promulgato Edicto , vix credi potest , quibus gaudijs affecti sint orthodoxi , qui Imperantibus Zenone , & Anastasio , sub hæreticorum gladio , plurimis annis ingemuerant . Magnus quidem ille Sabas iam octogenarius , & exercitationibus maceratus , de heremo , præ exultatione , prodiens , p[ro]ij factus est promulgator editi ; per Cesaream & Scythopolim discurrens . Hoc edito mirificus ille sanctitate , Theodosius Archimandrita , liberatus ab exilio , ad suos Monachos rediit in Palæstinam , erat autem cum S. Saba magna familiaritate coniunctus , cum verò utrumque Io. Ieroſolym. Episcopus , hoc letitiae tempore exceperat mensa , iucundum est legere apud Cyriillum in Vit. S. Sabæ , quibus salibus sancti homines , quam lepidis dictis condierint

B illud conuiuum , vt sibi inuicem propinarint &c. Cum essent ambo instar luminariū omnibus , qui vitam amplectebantur monasticam ; sed Theodosius quidem eorum , qui uitam exercebant communem ; Sabas autem eorum , qui a congressione separatain & quietam , suscepérat præfecturam . Dicitur B. Sabam urbanè s[ecundu]m dixisse diuino Theodosio , illum quidem puerorum , se autem esse præfectum perfectorum . At de iocis ha-
cenus . Serio post refert Cyrilus Theodosium Monachis quib[us] fidam Seuerianis , qui illi insultabant , prophetice comminatum esse , lapidem non esse remansurum super lapidem , in eo loco ; quod non multo post evenit , Agarenis illud Monasterium vastanti-
bus , & captiuos Monachos raptantibus . Iustinus altero edito exagitauit Seuerianos hæreticos , & alios Catholica Ecclesiæ hostes , vetans ne heretici fungi publicis mu-
neribus possent , ab omniq[ue] essent militia alieni , quod non extat quidem sed eius me-
minit idem Iustinus in constitutione a se fancita aduersus omnes hæreticos , ubi ca-
uit , ne dotalia priuilegia hæreticis mulieribus prodeßent .

Asterū Iu-
stini Edictū
contra hæ-
reticos .

C Ad stabiliendum autem firmiter inchoatum fidei Catholice ædificium , statuendū fuit super firmissimam petram , id est communionem Romani Pontificis . Iustinus ita-
que , vt Catholicus Imperator , pro more , & ut Ecclesiæ filius , Summum Romanum Pó-
tificem per litteras commonet de sua electione . Kal. Aug. Cui rescribens Hormisda , in-
ter cetera , ait , Debitas B. Petro Apostolo imperij vestri primitias reddidisti , quas hac ra-
tione deuoti suscepimus ; quia Ecclesiæ futuram credidimus , fine dubitatione , concordiam , & paulo post . Hanc gratulationis paginam per Alexandrum . V.C. non omisimus destinare , sperantes cum Dei nostri auctorario , per Gratū V.C. filium
nostrum de singulis , quæ ad unitatem Ecclesiæ pertinent , nos clementia vestra præbu-
ras esse respondsum . Quibus ex uerbis , præter dictam Epistolam , alias ab eodem Impera-
D tore additas litteras , de unitate Ecclesiæ concinnanda , colligi videtur .

Imp. ad Pa-
pam .

Io. CP. n[on]us Eps & Synodus CP. li cōgregata , scientes quæ in ea decreta essent nullatum esse virium , nisi Rom. Pont. consensu accederet ; & frustra pro Catholica fide in Itauranda se laborare , nisi Catholica per eundem , Communione impertirentur , hanc , vt ab Hormisda Papa consequi possint , Iustini Imperatoris primum litteris agunt , in-
super & ijdem ipsi ea de re scribunt litteras Synodales ad eundem Pontificem , quæ non extant ille quidem sed ipse Imperator suis litteris id testatur , quibus omnibus ijdem illud expetierunt , ut legati ab ipso Rom. Pont. CP. lim mitterentur , qui Aposto-
lica auctoritate conciliarent Ecclesijs pacem & lapsos in Ecclesiam restituerent .

Extant T. 1. ep. Rom. Pont. in Hormisda . D. 7. Id. Sept. CP. li Magno V.C. Consule .

E Accepta 13. Kal. Ian. post Consulatum Agapiti V. C. Extant & Iustiniani Comitis litteræ ad eundem Hormisdam in quibus nunciatis Ecclesiæ unione , inter cetera subdit . De nomine tantummodo Acacij uestra beatitudinis conuenit audire consensum .

Quam ob causam , Dominus noster , Serenissimus Princeps , Gratum virum sublimem , unanimem mihi amicem , cum paginis Angustis , ad sanctitatem tuam transmittit , ut modis omnibus dignetur CP. lim ad reliqua concordia componenda venire . Sed absque quaque dilatatione vestrum expectamus aduentum , quem , si qua tarditas , quod fieri non debet , forsitan retinuerit , interim uel sacerdotes idoneos destinare festiner quia totius munus partium nostrarum conuersus ad unitatem , moras non patitur ; accelerate ergo Domine Sanctissime , &c.

Hormisda, Litteris ab Imperatore, & Episcopo redditis, vestigijs praedecessorum in sibens, ostendit ad pacem, & communionem cum Apostolica Sede habendam, illud omnino requiri ut Acacij nomen reprobetur, coacta siquidem de more Romæ Synodo, cum alijs Collegijs, decernit, ita oblatam ab Orientali Ecclesia pacem suscipienda esse, si Acacij nomen penitus abolerent, & delerent etiam quos apposuerant sacris tabulis Euphemium, & Macedonium, eadem labe repersos. Hoc decretum in Rom. Synodo. Dardaniæ & Illyrici Episcopi, qui iniuiti tyrannide Anastasij acerbe nimis ex agitati descinerant, audita eius morte, & creatione Iustini Catholici, statim detestati impietatem, litteris & Legatis in Ecclesiam Cathol. recipi flagitarunt, quibus annuit Pontif. & communionem est impartitus. Quæ quidem adeò lata significare voluit Ecclesijs Occidentalibus, interque alios, scripsit ad Cesarium Arelatensem Episcopū, suum tunc in Gallia Vicarium.

Christi Ann. Hormisda Papæ Iustini Imp. 2. Iustino A. & Coss. 519. 6. Theodor Reg. 7. Eutharico Cillico 5

B
Icet ipsius Hormisda præsentia, ad rem tantam, ab Orientalibus quereretur, tam more majorum, per Legatos rem agere, consultius visum est. Legati ergo decreti, Germanus Episcopus, qui non alius putatur, quam mirificus ille S. Germanus Episcopus: Blandus presbyter, & Felix, atque Diosconus Diaconi, quibus dedit admonitionem, subscripto Indiculo contentam, ne vel transuersum vnguem à mandatis recederent.

Indiculus datus Legatis Sedis Apostolicæ.

C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
BB
CC
DD
EE
FF
GG
HH
II
JJ
KK
LL
MM
NN
OO
PP
QQ
RR
SS
TT
UU
VV
WW
XX
YY
ZZ
AA
<span style="float: right

A litter per libellum, quem uobis dedimus, Acacio, de prædecessorum eius nominibus taceatur ab rasis de Diptychorum inscriptione vocabulis. Quo factō Episcopum CP. num in veram communionem accipite. Libellus vero vel Episcopi CP. ni vel aliorum quos nos suscipere, Deo uolente, contigerit, primo agite ut presente populo recitetur. Quod si hoc fieri non poterit, saltem in secretario, præsentibus Clericis, & Archimandris relegatur. Hæc omnia si Deo fuerint volente, completa, Imperatorem rogare, ut destinatis sacris, per Metropolitanos Episcopos, adiunctis ipsius Episcopi CP. vi litteris, innotescat Episcopus CP. num suo quoque consensu, celebrata profissione, quam Sedes Apostolica definuit, in communionem unitatis suisse suscepimus. Quibus litteris etiam ipsos hortetur similia profiteri. Quod si in hac parte Imperator aliquid difficultatis attulerit, Episcopus CP. nus directis præceptionibus Episcopis suis parochialibus, uel ceteris Metropolitanis, iisdem præsidentibus, qui a nobis pariter directi fuerint, quid ipse fecerit innotescat; quod ab eo modis omnibus nos oportet exigere: ut facti huius testimonio, peragrante etiam universos, uel qui longe sunt positi, latere non possit. haec tenus admonitio, eiusmodi quidē, vt nec in Compendio pigere quemque debeat longitudinis.

B Extant Hormisdæ Epistola ad Imp. Augustum, Augustam quoque ipsam: ad Episcopum CP. num ad Archidiaconum & Clerum CP. num, ad Iustinianum, ad aliquos alias potentes Aulicos, & ad Præfectum Thessalonicensis, & ad senatorias feminas, quibus oportunè vrget tantæ legationis effectum.

C Extat aliquot relationes legatorū (inter Hormisdæ Epist.) post 34. de hisquæ in itinere gesta sunt & inter alias, ut Scapinus (ideft Scapinæ ciuitatis in Illyrico) Ep̄s libellū subscriperit, & in cōionē receptus sit &c. Cōfitemur, inquiūt, Beatitudini nostra, tā tam denotionem, tantas Deo laudes, tantas lacrymas, tanta gaudia difficile in alio populo uidimus. Propè omnes cum cereis uiri cum mulieribus, milites cum crucibus in ciuitate nos suscepunt &c. Vt ab Imperatore missi VV. CC. qui vsque in Italianam Legatis occurrerent, Vt Lignidi Episcopus subscriperit, cuius & extat ad Hormisdam Epistola, plena ingentis submissionis: in qua & illud VESTRIS PRAEDICANDIS, ET ADORANDIS ME PRAESENTARE VESTIGIIS. Vt Thessalonice, post multam contentionem, Dorotheus Episcopus Schismaticus conuenerit cum Legatis, se cum suis Episcopis libello subscripturum. Vt denique CP. lim peruerenter. Fer. 2. hebdom. Authentica (quam maiorem hebdomadam Latini dicunt) & ad decimum milliarium sublimes, & Magnifici Viri illis occurrerint, Magister Militum Vitalianus, Pompeius, & Iustinianus, & alij senatores, cunctique ut Catholicæ fidei ardore, ac desiderio redintegranda pacis arderent. Quid plura, inquit, cum summis penē omnīs gaudijs ingredimur ciuitatem. Sequenti die admissi ad Imperatorem, præsente cuncto Senatu, obulimus Beatitudinis vestræ litteras quas Clementissimus Princeps cū grandire reuerentia suscepit &c.

D Internissa Fer. 4. Episcopus CP. nus post non magnum certamen libellum subscripsit, damnans memoriam Hæreticorum, Imp. Zenonis, & Anastasij, & Patriarcharū ex præscripto Hormisdæ P. & mox Acacij nomen e Diptychis est deletum, similiter & Phrauitæ (heretici) Euphemij, Macedonij, & Timothei, Schismaticorum deinceps Episcopi diuersarum ciuitatum, CP. li reperti, libellum similiter obtulerunt pari modo & omnes Archimandritæ, post multum certamen. Communio hęc, & unitas Orientalis Ecclesiæ cum Occidentalib[us] contracta est, ipso Sanctissimo resurrectionis die, absque vlla seditione, & tumultu, quod timebatur, cum tanta admiratione, gratiarum actione, & gaudio, laudibus aetis Beato Petro Apostolo, & ipsi Romano Pontifici quantum lingua explicare non valet. Relatio ipsa Epistola quoque Andreæ Episcopi Epiri & Julianæ Anicie.

E De tanta re, vt est pax, & communio Orientalis, & Occidentalib[us], omnes gaudentes Sanctissimo Papæ Hormisdæ gratulatorias mittunt litteras, Iustinus in primis Imperator Ioānes Episcopus CP. nus & alij. ex epistola porto Io. Episcopi CP. n^o verbis illis. Quoniam talem uerticem meis manibus tali corona decorauit, colligitur fuisse in more, vt Orientis Imperij electi Imperatores ab Episcopo C P. no coronaren tur. Ex epistola vero Andreæ Episcopi Præualitani in Epiro, obseruandus modus ille

Imp. CP. n^o a Pa. triarcha co-
ronabatur.

loquendi quo in inscriptione vtitur ANGELICIS MERITIS COAEQVANDO A
P ATRI PATRVM PAPAE HORMISDAE , & initio Epistole. COMMEM-
DANS ME HVMILLIME VESTIGIIS VESTRIS PISSIMIS , INDICO ,
& cæt.

Iuliana porrò Anicia perspectam probe habens Græcam leuitatem monet Pont. ne
ante Legatos suos reuocet quām vñitas ad effectum perpetuum deducantur.

Rom. Pōt. Vniuersalis cognit⁹ ep̄s à Græcis. Ex Epistola Pompei V. C. titulo, & Anastasiæ CL.F. quod appellatur Pontifex vni
uersalis Ecclesiæ Hormisda, colligis Roman. Pont. vniuersalis Ecclesiæ Episcopum
cognitum, atque vocatum elapsa sacra die Ascensionis, cum needum accepisset litteras, Hormisda de tanta re sollicitus, per Paulinum Ecclesiæ Roman. defensorem ad Imperatorem & Legatos scribit, & in fine quidem literarum ad Legatos, *Nihil (habet) maius inter titulos optimi Imperatoris ascribunt, quām si eum Ecclesia Græca præsens, & futura predicare mereatur pacis auctorem.*

Interim autem expectatis acceptis litteris, & publicatis, ingenti, Roma, cum Pontifice, perfusa est gaudio, & priuatim ac publice Deo laudes dicitur, & de tanta victoria de hæresi, & discordia, quæ tam diu Orientalem Ecclesiam ab Occidentali distraxerat, gratia æctæ.

Hormisda rescribit 7. Id. Iul. ad Iustinum Imp. sic de actis commendans, ut ad ea, quæ restarent corrigenda, & perficienda adhortetur; ad Ecclesiæ scilicet Alexandrinæ & Antiochenam, & alias corrigeandas. eadem die ad Episcopum C.P. num & alios CC. V. & feminas.

De ordinatione Antiochenæ Ecclesiæ Dioscorus, unus de legatis, in relatione ad Hormisdam sic habet. *Nunc eti⁹ post labores, & si post intentiones plures Antiochenæ Ecclesia ordinata est, electus est quidam Paulus nomine, presbyter C.P. num Ecclesia, quem huic honori apuissimum Imperatoris testimonio comprobatum voluerunt & tentaverunt hoc ordinare. Ego missus vestra non immemor, contradixi, dicens; Iussu Dominus noster Beatusimus Papa, secundum antiquam consuetudinem, ibi eum Episcopum ordinari. Hoc obunxit quod præcepisti. Alteratio autem hæc fuit ob conatus C.P. num Pon*
tificum, tentantium usurpare sibi electionem Antiochenorum Antistiticum.

Scytiq; pseudomonachii quidam specie quidem Catholici, profientes Synodus Chalcedonensem, sed revera hæretici Eutychiani, magna fraude, & calliditate tentarunt nouitatem inducere in Ecclesiam, per quam sensim irreperent ad disputandum de Chalcedon. Concilio, & illi aliquid addendum, quasi imperfectum & insufficiens esset, de quibus Legati Sedis Apostolicæ monent Pont. Roman. duplice relatione, ex C.P. missa, altera 3. Kalen. Iun. altera 3. Kalen. Iul. illi igitur Monachi, cum nihil a Legatis eorum quæ subdole petebant, impetrassent, Romanum ad Pontificem conuolarunt. hec igitur de illis Legati secunda relatione prædicta *Asonachi ad Italiam vementes, aliquantum capitula proponere habent, inter quæ, & Vnum de Trinitate Crucifixum, continetur; sperantes ita confirmari ex autoritate Beatusimis vestre: sicut & in alijs litteris significavimus, & modo hoc dicimus, ut nulla nouitas a Sede Apostolica scribatur; quia & ante Imperatorem & contra Senatum hac indicauimus, ducentes; Fuit in Synodus quatuor, exira Epistolas Papa Leonis, nec dicimus, nec admittimus, quicquid non conuenient in predictis Synodiis. Aut quod non est scriptum a Papa Leone, non scribimus. Quia si voluerit Dominus Noster qualcumvis nouit uem scribere, peius erit istud iniunctum, quam illud quod factum est, per Euy herem: sufficere debet Ecclesiæ quod per sexagesima annos ab Euy heretie usque modo sustinuit, nobis, quod uisum est, scripsimus, in vestra potest ite est delubrare quod Deus vobis imperauerit, quoniam haec illi nuanctur afferre, eo modo sibi satisfacere cupientes, uita profiteantur, & di emus. Vnum de Trinitate pafsum esse; quod nec Synodi, nec Patres dixerunt. Hæc Legati, non negotiantur penitus dī: i non posse, sed cauendam in verborum nouitate fraudem latenter, explorandamque temeritatem, ad Sanctum Concilium addere alii quid præsumente m. sed pergunt. Ita ideo per singulos expositimus, ne illorum subtilias glorieantur in nostra similitudine, propriez nota, sibi suis intentiones.*

Vitanian. q. se ante get. *Vitaniano magnifico viro subrepserūt, vt & talia vindicare, pro talibus rebus, & cōtra.*

A tra nos quæcunque potuit impedimenta afferret, cuius immutationem omnis nobiscum deflet Ecclesia. Quapropter rogamus, vt consueta cautela, & qua solet Dominus noster vigilantia, cogitatis, & quomodo suscipiendi sint, qui a nobis taliter recesserunt, & a nostra communione fuerant seiuūtū; & quid eis respondeatur, vel quomodo eorum capitula repellantur, quia eos omnis CP. ⁱⁱ Catholica exhorret ecclesia. D. 3. Kal. Iulij CP.ⁱⁱ. Hic ille Vitalianus Magister militum, qui regnandi auditus Imperante Anastasio Hæretico, quasi Catholicus, Catholicis fauit, & sub Iustino Catholicis Euthychianis adhærens non multo post interfactus est. Vnde autem ijsdem Scythia Monachis manarit occasio, vt minimè satis esse putarent ad fidem Catholicam astruendam aduersus Nestorianorum errorem profiteri Chalcedon. Concilium, nisi apposito additamento, quo quis expresse affereret, vnum de Trinitate Crucifixum, ex Dionysio exiguo in præfatione ad epistolam Procli CP. ⁱⁱ ad Armenos, quam rogante Feliciano Pastore in Latinum vertit, possumus intelligere. ait. n. Temporibus Antistitis memorati CP. ⁱⁱ Procli, Theodosio regente Remp. per Syriam, atque Armeniam discipuli Theodori Mopsuestenę ciuitatis episcopi, prauam fidem, corrupto Symbole rudibus populis exorti sunt intimare, callidissima subtilitate beatam Trinitatem sic unius essentiae prædicantes, vt Christū Dominū nostrū conditoris vniuersitatis, vnu ex Trinitate nullatenus faterentur, vnde sequebatur, hec inepta suæ temeritatis absurditas, ut quia Christum constat verum esse Deum, ac Dominum, quatuor personas in tribus affererent, duosque Dei filios procul dubio prædicarent. Sed huic impietati mirè Pontifex antefatus obſistens, docuit Christum Dominum nostrum, & principio verbum apud Deum, & vnum de Trinitate esse, &c. Porrò cum ista acciderint ante Chalcedon. Concilium a quo plenissimè satisfactum Catholicæ veritati aduersus hæreses Nestorij, & Eutychetis, absque eiusmodi assertione sententię, eam addi velle eidem Sacrosancto Concilio, nec alicuius esse recipiendam Catholicę fidei professionem absque eius assertione, nimis durum viſum est Legatis Apostolicę Sedis, valdeq; periculofum, ignominiosum verò ipsi Oecumenicę Synodo. Vnde eadem iterum significare Rom. Pont. necessarium putauere. Sed Latius hæc & planius in annalibus explanantur.

B Commandant ijsdem Legati petitionem Iustiniani, reliquiarum, quas condat in Basilica a se ædificata SS. Apostolorū. *Habuit, inquiūt, qui tē petitio prædicti uiri, secundū morem Græcorum (scilicet tradēdi carnes, vel ossa) & nos contra, consuetudinē Sedis Apostoli & ex vosūmus. Accepti rationem.* ea autem Rom. consuetudo erat, ut uela demissa ad primum vel secundum foramen, quæ sanctuaria dicebantur, quod inde sanctitatem acciperent, pro reliquijs mitterentur. pergunt Legati; Et quia talis est feruor fidei eius, qui meretur, quicquid de Apostolica Sede deposcerit, & talis est, qui sperat, vnde & salus animæ, & fidei affectus accrescat, talibus desiderijs postulata competit non negare. Vnde eti Beatus in Vestra videtur, sanctuaria BB. App. Petri, & Pauli, secundum morem ei largiri, præcipite, & si fieri potest, ad secundam cataractā ipsa sanctuaria deponere, vestrum est deliberare. extat ea epistola Iustiniani, in qua minister de Monachis illis nouatoribus, & pacis perturbatoribus, quos suader Pontifici, yta se repellat, nominat autem eos Achillem, Ioanneum, Leontium, & Maxentium de ijsdem Monachis duas alias initit epistolas in quarum altera illud est preclarum de Rom. Pont. *Hoc enim (inquit, Credimus esse Catholicum, quod vestro Religioso responsō nobis fuerit intimatum).*

C Monachi igitur illi fraudulentī, sub ouina pelle Lupi, antequam Romam pergent, quæ pro Chalcedonensi Synodo pugnantes, libellum fidei Legatis offerunt, cuius initium, Quoniam nonnulli videntes nos cōtra eos, qui inimico proposito Chalcedon. Concilij fidem nituntur euertere, Patrum proferre sentencias, &c. qui quidē libellus superioribus annis a bene Catholicō homine Io. Cocleo editus est in lucem post operā B. Fulgentij, quasi Catholicus a Catholicō homine Maxentio, quem & laudat, cū subtileis eius fraudes non agnouisset. Qui autem acutior, & doctior hec plenè cupit perspicere, legat ipsos annales, & Ferrandi Diaconi Carthaginensis Epistolam ad Anatolium Eccl. Rom. Diaconum, qui plures recitat causas, ob quas tūm Legati, tūm Ro-

ferat Catho-
licū demū
ē, p̄du Eu-
thyrianum.

Mos Greco-
rū & Lat-
norū circa
reliquias.

Maxenti;
hæretici li-
ber, ut Ca-
tholici, p̄ er
rorē, a Ca-
tholico edi-
tur.

Ferrandus
Diac. Car-
thagin. per
hoc tempus
scriptor illi-
stris.

man. Pont. Hormisda, & alij signis nominis Orthodoxi permoti eum loquendi modum de passo vno ex Trinitate, minimè recipiendam esse putarunt. nobis hæc dogmatica, & subtiliora, in hoc compendio, nisi ferè historicè, non videntur prosequenda.

Roma dum agerent isti Monachi, quasi Legati totius Orientis, Legationem cum dubitationibus & epistola dirigunt ad Africanos, apud quos tum fulgebat doctrina,

Fulgētij au-
re⁹ liber de
Incarnatio-
ne, gratia, &
lib. arbitrio
& sanctitatem B. Fulgentius, cui ab alijs episcopis delegatum est munus respondendi, qua occasione scripsit egregium illum, de incarnatione Verbi, & gratia, & libero arbitrio Commentarium, planè aureum, in quo, inter alias gemmas, nitet de Primatu Romana ecclesiæ illa sententia tanto digna Doctore. Duorum,

(inquit,) magnorum luminarum Petri scilicet, Paulique verbis tamquā splendens radiis illustrata, coruque decorata corporibus, Romana, qua mundi caput est, tenet, & docet Ecclesia, totus cum ea Christianus orbis, & ad insitum nibil hesitans credit, & ad salutem non dubitat confiteri. Hęc præclare Fulgentius. Monachi isti, quasi uindices Catholicæ fidei, accusatores prodeunt Victoris Diaconi, & Dioscori vnius legatorum, à quo ipsi CP. li rei criminis hæresis constituti fuissent. quamobrem placuit Hormisda eosdem Monachos Scythes diutius Romæ detinere, usque ad redditum Legatorum, ipsis non dissentientibus. Hormisda Epistola 64. ad Iustinum in qua & petit mitti Romam eundem illum Victorem Diaconum, sed epistola 63. ad eundem de ijsdem habet. Præterea Monachos, quos venisse Romam significatis litteris vestris, ad propria mox voluimus reuerti, sed quia sub testificatione potentia diuinæ dicebāt per infidias in itinere paratas, vite sustinere se posse discrimen, volentes redire CP. lii passi non sumus violenter expelli, que data est 4. Non. Sept. Sed alia epistola ad legatos 3. Non. Decem. sic de illis scribit. Qui cum nollent sustinere vestræ dilectionis aduentum, & obseruationum moras, se dicerent ferre non posse, tentauerunt clam de vrbe discedere: quos tamen nos faciemus solliciti custodi, ea qua de vobis contraria dixerunt, volentes agnoscere; vt cum reuersi, Deo proprio fueritis, eorum error rationaiibus adhortationibus corrigatur, nimirum veriti ne impostores detegerentur, & heretici, fugam arripere tentarunt. Dioscorus, ex litteris Hormisda, cognita V-

chorum accusatione, quod consuetudine hereticorum vteretur, rem totam de gestis cū

Victore exponit, & Orthodoxæ fidei suæ confessionem adnecit litteris ad Hormisdam, extante post 64. Epist. Hormisda, in qua, hęc de monachis. Maxētius tamē qui sub

Abbatis uocabulo dixit se congregationē habere: si interrogetur, aut cum quibus Mo-

nachis uixit, aut in quo Monasterio, aut sub quo Abbatे Monachus factus est, dicere

non potest: similiter & si de Achille dicere voluero, rem facio superuacuam, cui sufficit semper latere per conscientiam suam, ab omnibus Catholicis damnatam D. Id.

Octobr.

Accidit Theſſalonica res planè indigna, & detestabilis, populus Theſſalonicensis incitatus ab Episcopo suo Dorotheo, quasi in reconciliatione cum Ecclesia Romana de qua cum Legatis proficiscentibus CP. lii conuenierat fides ipfa Catholica proderetur, Episcopum Ioannem vnum de Legatis Theſſalonicam progressum ad excipiendo reconciliationis libellos inuadit, duos eius pueros occidit, ipsum vulneribus afficit, & nisi manus publica superueniſet occidisset. Ioannem quoque venerabilem Ca-

tholicum, qui illos hospitio excepterat occidit. ex relat. legato. que extat Tom. 1. Ep.

Rom. Pont. in Hormisda, sed quod admirabilius & dolendum magis, sub Iustino Prin-

cipe tam Catholicō, tantum facinus in Legatum Apostolicum, eumque Episcopum,

admissum, non fuit vt oportebat, vindicatum; cum, & ipsi Legati Apostolici CP. li es-

sent apud Imperatorem. Nam corruptum auro est iudicium Episcopi, Dorotheus, &

collega facinus excusarunt. Dorotheus, qui in extremas terras amandandus erat,

Heraclæ ad modicum tempus relegatur, & paulo post ad suam ecclesiæ redire, carni-

fer, permittitur. Hormisda re cognita, litteras dat ad Legatos 3. Non. Decemb. Graui-

Atrox faci-
nus in Lega-
tū Aposto-
licum.

ternos, inquit, Ie. Catholici afflxit interitus, quem hæretici Dorothei vesania perhibetis

extinctum, &c. monetque vt apud Principem insistant, ut Dorotheus Episcopus ab

Episcopatu depositus, longe relegetur, vel certe, ad urbem, sub prosecutione congrua

folet

A dirigatur. Neutra nra est factum, nefario facinore excusato, & iudicio corrupto, vt dicatum est.

Plures alias dat hoc tempore litteras Hormisda ad diuersos pro Episcopis, qui pertebant in Sedes suas restitui, e quibus deiecti fuerat, a quadragesima septima, ad quinque simam quintam.

Lata est ab Imperatore sententia in impium illum atque nefarium Seuerum Antiochenum Pseudoeipscopum totius Orientis de populatore, ut damnatis sepi in Synodis, hominis lingua, qua Deum iugiter blasphemabat, præcideretur. At nefarius impotitor, meritas poenias fuga uitavit, profectus Alexandriam. Ut antea quoque Julianus Alicarnasseus episcopus improbator & ipse Chalcedon. Consil. Ex Euagr.^a & Liberato^b.

a 4.c.1. & 4.
b Breu.c.19.

B Miserandus planè per hoc tempus erat status Ecclesiæ Alexandrinæ, cum mortuo Diocero Iuniore, qui iam annos tres Sedem illam occupasset, & substituto in eius locum ab hereticis Timotheo aquè heretico, ita ille populus persuasus & dementatus erat, ut crederet Chalcedonense. Concilium fuisse conuentum Nestorianorum, ab eo que destrui quæcumque ipsorum Pater S. Cyrillus contra Nestorianam heresim conscripsisset: sed & seniorem Diocorū non alium quam Cyrilli scriptorum defensori se exhibuisse ut pietatem putaret, Catholicam fidem, uel cum uitæ dispendio oppugnare, atque ita defensione tumultuantis populi, qui illuc confugiebant heretici, securi degere uidebantur, magno namque periculo ab Imperatoribus perturbari Alexandrinos exempla plurima docuere.

Sub isto Timotheo de corruptibili, & incorruptibili, apud ecclesiam Alexandrinam

C quæstio mota est, afferente Seuero illo impio, Christi corpus fuisse corruptibile, & passionibus obnoxium, Iuliano contra episcopo Alicarnasseo esse incorruptibile, idque utroque ex doctrina Patrum, libris scriptis, affirmare. atque ita ecclesia illa scissa est in Corrupticolas, qui & Seueriani, & post etiam Theodosiani dicti sunt; quibus & Timotheus ipse magis adhærebat; & incorruptibles seu Phantasias, qui & Gaiani, seu Gaianitæ. Timotheo obiecit Themistius eius Diaconus, si corruptibile fuit Christi corpus, oportet eum & aliqua ignorasse, sicut de Lazaro, & de iudicio extremo; hoc Timotheo negante, Themistius, ab eius communione discedens, schisma fecit, inde Themistiani dicti, & Agnoitæ. Ex Liberato,^c & Leontio de scitis.^d

c Breu.c.19
d Act.5.

Christi Ann. Hormisdæ Pap. Iustini Imp. 3. T. Rustico, & Coss.
Theodor. Reg. 28. T. Vitaliano Coss.

D 520.

7.

Theodor. Reg. 28. T.

Rustico, & Coss.

Vitaliano Coss.

V Italianus, mense Consulatus sui, septimo, decem, & septem vulneribus consecutus in Palatio cum Cleriano, & Paulo satellitibus, interemptus est. Marcellin. in Chron. hasque poenas pro sceleribus, quæ tam temere contra Imperatorem Rom. conscienter, persoluit, ait Euagr.^e alludens ad ea, quæ contra Anastasium egerat, sub specie pietatis, cupiditate regnandi. An potius luit poenas de patrocinio sumpto Monachorum Scytharum, & ipse Scytha, aduersus Apostolicæ Sedis Legatos pro heresi Eutychiana?

e 4.ca.3.

Io. episcopus CP. nus moritur, cum sed. ann. tres, Epiphanius presbyter, syncellus eius, successit, ex litteris Diocori legati acceptis 7. Id. Apr.

E Cum differret Epiphanius CP. nus episcopus legationem, ex more de sua electione Romanam mittere, ad Rom. Pontificem, priuatas ad eum Hormisda dat litteras, non ut Antistes vniuersalis ecclesiæ, admonens eum de officio suo, epistola est num. 68.

Possessor Africanus episcopus degens CP. ex more, de questionibus ad fidem Catholicam spectantibus Rom. Pont. consulit, Dicit, inquit, & excedu ad ceteris recurrere medicamentum, quoties agitur de sanitate membrorum. Quis enim maiorem circa subiectos sollicitudinem gerit, aut à quo nrigis, nutantem fidet stabilius expectans, quam ab eius Sedis Preside, cuius oramus a Christo rector audiuit, Tu es Petrus, & super hanc petram adficiabo ecclesiam meam à arborum vestram Beaundinem non

Possessor
episcapus
Afric. Ro.
Pont. con-
sultit.
Matth. 16.

Faustus Re
ginnenis e-
piscopus.

latere quanvis in CP. vrb. eccl. labore m̄p̄dys &c ad morem uictoris morbi, in
fanem uulnus uerum querat erumpere, quod obductum creduntur cicatrice innuit comp-
lures illic extare, qui fauentes Scythis Monachis, clām restituere conentur Eutychia
nam h̄eresim, autam Theopaschitatum blasphemiam, qua crucem diuinitati conentur
inserre. Subdit aliam contentionem obortam de Codice cuiusdam Fausti, natione Gal-
li, Reginę ciuitatis episcopi, qui de diversis, inquit, rebus, & frequentius de gratia Dei,
discrete uisus est dispuicare, cum cum instaret iudicium eius exquirere, ipse per Iustinum
Diaconum suam, Sedem consulit Apostolicam: maxime, inquit, quod filii quoque nostri
Magistri militum, Vandalus, & Iustinianus pricipue super hac re rescripto Beatiudi-
nis nostra simuler informari desiderant, & ad finem, Codicem quoque tractatum an-
te hac direxisse memini, continentem B. Pauli Apostoli epistolarum explanationes: pro
quo rescriptio gratulari non merui: unde simili prece deposito, ut praerogativa benedictio
nis vestra competenti confessione merear adipisci. Accepta 15. kal. Aug.

Extat Hormisdæ epistola ad Poslesforem redditâ Idib. Augusti inter epistolas qui-
dem ipsius, sed emendatior inter scripta Ioannis Maxentij. In ea primum laudat Pos-
sessorum de studio consulendi, &c. deinde describit nefarios illos Monachos; quos post
multa, inquit, non posuimus monitos, non mansuetudine non auctoritate comprimere,
&c. Hac ideo, inquit, dilectionis vestra indicanda sub occasione credidimus, ne si illuc
suerint forie delati, ignorantes, quemadmodum se in urbe Rom. tractauerint, sub aliqua
verborum simulatione deciperent. Denique respondet de libris Fausti: Neque illum re-
cipi, neque quemquam, quos in auctoritate Parum non recipi uero examen Catholicæ fidei,
aut ecclæ disciplina, ambuguitatem posse gignere, aut religiosi praedicium compara-
&c. mox docet, quomodo legendi libri improbat alludens ad censuram Gelasij Pa-
pa, atque Romanæ Synodi, quorum decreto scripta ipsius Fausti reiecta sunt inter Apo-
crypha. sed subdit. De arbitrio tamen libero, & grata Dei, quod Romana (hoc est Ca-
tholica) sequatur, & afferueret ecclæ, licet in varijs libris B. Augustini, & maxime ad
Hilarius, & Prosperum, possit cognoscit: amen in scismis Ecclesiasticis expressa capitulo
continetur; que si tibi defunt, & necessaria creditus, destinabimus, quemquam qui diligenter
Apostoli dicta considerat quid sequi debeat evidenter cognoscat. Haec tenus Hormis-
dæ epistola ad possessorum episcopum, licet (vt aduersarij questi sunt) eadem facta En-
cyclica, longè h̄tēque per prouincias fuerit diuulgata qua cum se perurgeri vehemen-
ter sensissent Scythæ Monachi, ex eis, qui videbatur esse disertior, Ioannes cognomen-
to Maxentius, a duersus eandæ epistolam scripsit Apologiam; in qua vt liberam dicen-
t. ep. Hormis-
di sibi comparat et facultatem, Hormisdæ esse negavit epistolam, ab aduersarijs, eius
de, quasi nō
eius esset. nomine scriptam affirmans. Sed frustra negant, cum omnia clamenter eis esse, compagi-
natione rerum gestorum, sententiarum, atque verborum proprietas, stylus, & alia plura.
Responsio vero Maxentij recte intuenti patet plena mendacijs, & calumnijs, in Di-
scorum, in Potselborem, in Hormisdam ipsum summum Rom. Pont.

Interea approp. inquante legatorum Romam reditu, causa dissisi requam Monachi,
haud latiri ipsorum conspectum, quos Nestoriani sui accusarant, non tam arate custo-
diti, opportunitate in temporis nocti, contestationibus publicè affixis, au fugerunt, quas
non alias putamus, quam duodecim illos Anathematismos, qui in ipsius, omnium ore
loquentis, Maxentij scriptis adhuc extant.

Epiphanius epist. opus CP. nus tandem legationem, & litteras, pro suo officio misit
ad Rom. Pont. quib. us se Catholicum, & illi ynanimen ostendit, premisit autem has,
qua acceptæ sunt Ro m̄z 15. kal. Octobr. post verò collecta Synodo CP. li ex ea legatio
decreta est, Synodice que ad Hormisdam datæ, cum Epiphanij posterioribus litteris, &
muneribus, calice au reo gemitato, patena aurea, altero calice argenteo, & velis sericis
duobus. Quæ omnes citatæ litteræ integræ extant, inter epistolas Hormisdæ, ex qui-
bus certa epistolaris historiæ habetur.

Legationem suam strum Scrinij cum liti juoque ipse Imperator misit per Gratum virum sublimè Magi-
eris.

Tertia addita est legatio ecclesiæ Thessalonicensis, (quam decretam ordinatione
Hormisda in epist. ad Epiphan. numero 77. in fine) per quam ipsi

Rom.

A Rom. Pont. & legatis voluit publicè satisfieri de perpetratis in eos malis, sed & ipse Dorotheus Thessalonicensis, tanquam immunis a nefario sacrilegio perpetrato, excusationis plena non erubuit scribere litteras ad ipsum Hormisdam Papam, ad quem ipse Papa, graues, & acres rescripsit litteras. *Expectamus igitur, inquit, si non desunt fraternalitati tuae, ueritatis, Deo nota, praesidia, ut & tanti sceleris a te repellas inuidiam, &c.* Dat. 4. kal. Nouemb. Quid vero præterita decreuerit idem Pont. de eadem Thessalonicensium causa, non apparet, nisi quod de ea meminit in epistola ad Epiphan. C P. ^{num} episcopum 77. verbis istis. *De Thessalonicensibus quorun ad nos legat, sub clementissimi, & fidelissimi Principis filij nostri ordinatione venerunt: ne quid omisso credamus, nosse vos vulumus, secundum hoc quod Domino nostro Iesu Christo inspirante placuerit, causam omnem nostri dispositione tractandum.*

B Aliquot episcopos communionem Apostolicæ Sedis habentes deiectos suis Sedibus ab hereticis occupatis, commendauerat Rom. Pont. Io. successor, & Epiphanio C P. ^{eo} episcopo, vt in suas sedes restituerentur, quod cum nondum perfectum esset, conqueritur Hormisda cum Epiphanio, *quasi per id Apostolica sedis auctoritas (quod absit, inquit, per Orientem potius) diuulgata quam restituta indicatur.*

Cum ubique Eutychiana heresis damnaretur, poenitentesq; Eutychiani heretici ad ecclesiam Catholicam paßim reuocarentur, relatum est ad Iustinū Imper. accidisse quid in Syria quod Orthodoxis haud mediocrem conflauit inuidiam. Is igitur pro sua summa pietate mandauit, imponens etiam iuramentum in nomine Domini, & Saluatoris Christi Dei nostri vt ipsa rei veritas vndique requireretur, & c. 3. Id. Aug. C P. ^{li} habetur in V. Syn. A Et. 7.

C Extremo anno legati re bene gesta, redeuit C P. ^{li} Io. quidem episcopus suo sanguine purpuratus ab hereticis Thessalonice male multatus, S. vero Germanus Capuanus episcopus, duplicitis legationis bene perfunctus munere celebris. Is eis, de quo refert S. Gregorius 2. lib. Dial. cap. 35. S. Benedictum, qua nocte è vita migravit, eius agnouisse animam in sphæra ignea ab Angelis in cœlum feri.

Christi Annus Hormisdæ Pap. Iustini Imp. 4. Valerio, & Coss.
521. 8. Theodor. Reg. 29. Iustiniano

D Amosissimum hunc Cōsulatum Iustinianus, præ Consulibus, omnem Orientalium utilitatibus edidit: nam ducēta octoginta octo solidorum sestertia, liberalitate Cōsulari profecta munificentia in populum, inque spectacula, siue spectaculorum machinam distributa sunt. Viginti Leones, triginta pardos, exceptis alijs feris, in amphiteatro simul exhibuit, numerosos præterea, phaleratosque in Circō Caballos iam donatis quoque impartiuit aurigis. Vna dūtaxat, ultimoque Mappa insaniēti populo denegata Marcellin. in Chron. dempta quidem fuerint gladiatorum cruenta spectacula, tenta tamen fuere in venatione ferarum; sed nec humanum, vbi homines a bestijs lacerantur.

E Legati ab Imperatore, & episcopo, ac Synodo C P. ^{na} integra hyeme ab Hormisda reverti, sèpè auditæ, & de petitionibus quas vna cum litteris ingesserunt, differentes, (quarum altera erat de tolerandis in Diptychis episcoporum orthodoxorum defunctorum nominibus, qui sub schismate Acacij mortui essent: altera vero de afferendo, vnu ex trinitate Christum natum, & passum) omni probationum genere conuicti, atque etiam persuasi hand indigne de illis ab eodem Pont. tulere repulsam, quam non ab infenso viderent prodire animo, vel a superba mente manare, sed potius, è puro fluere doctrinæ fonte, per maiorum traditionum irrigua, ipso Hormisda sèpius illud Apostoli cum inculante; *Non possumus aduersus veritatem, sed pro veritate; ostendete plane, tantam Pontificiam potestatem nos ad destructionem, sed ad ædificationem datam; nihilque præter fas usurpandum ecclesiæ vniuersalis Antifisci, eidemque perfecto dispensatori mysterium Dei; cum ex sententia eiusdem Apostoli, inter dispensatores illud potissimum requiratur, vt fidelis quis inueniatur.* Dimissis igitur legatis, cum litteris

Rom. Pop. potestas
quanta, &
quatenq; pa-
teat.

2. Cor. 13.

1. Cor. 4.

7. Kal. April. datus ad Imperatorem quidem binis, singulis de singulis petitionibus, & ad Synodum, & ipsum Epiphanius CP.^{mo} episcopum de illis, quæ inuolate custodi rentur in Oriente, nouitasque illa verborum penitus deleretur, ac ne recuperentur, qui in communicatione Acacij defuncti essent. Hæc vt penitus seruarentur, suas vices lega uit idem Pontifex Epiphanius CP.^{mo} episcopo, qui Apostolicę Sedis nomine, lapsos cū libellis reciperet, ita tamen vt (ne quid subreperet hæreticæ communionis fermenti, singulos libellos Roman ad ipsum Pontificem mitteret: tantum enim absfuit, vt, q. uod petebant Imperator, & alij, fineret, ob bonum pacis ad ecclesiam admitti populos, qui tenacissimi erant nominum suorum episcoporum, communicatione Acacij pollutorum, vt nec recipi vel vnum pati voluerit, libello non penitus explorato, Romamque misso. Quibus intelligas, quanta, super omnes, Rom. Pont. polleret auctoritate, licet ad hoc sub Rege Gotho ipsa Romana lugeret ecclesia. Legenda sunt litteræ imperatoris, & aliorum, nomine totius Orientis, ea potentium, idque summa instantia, & maxime Iustiniani, primi post Imperatorem; & agnoscens infraicti animi vigorem, & robur, ac constantiam Hormisdæ, nulla se re passi dimoueri ab eo quod rectum, & secundum regulam ecclesiasticam erat.

Exemplum plane ab Hormisda est posteris traditum Pontificibus, quod acceptum ipse a maioribus reliquit integrè custoditum non ob gratiam Imperatorum, vel Regū quantumlibet importune potentium, non precibus, quorumlibet magnorum Antilittum, vel ex Synodo, ad id præstandum urgentium, non cuiusvis dignæ causæ pretextu, quo magnarum etiā prouinciarum restitutio fieri pollicerentur, debere Romanos episcopos, quibus cura est custodiare depositum Christianæ religionis, vel minimum quid defleci, cum a maioribus accepta fides, vel leditur, aut in suspicionem adducitur, vel traditio saueatur, aut que illibata semper existere debet, communicatio Catholica polluitur. Stet igitur aduersus Principes indigna comantes Petri sacerdotale robur immotum, cui, & portæ Inferi, promissione Domini, praegulare non possunt.

Antiochena ecclesia quantumvis adepto Catholico episcopo Paulo ita tamen eius improba, & nefaria vita offensa est, vt nonnulli se ab ecclesia Catholica separarint, ea opinione falsa decepti, haud rectam posse esse fidem, vbi adeo prava facta vigerent; qui cum videret se in hominum odia incurriſe, se abdicavit, & non multo post mortuus est, cum sedisset duos annos inchoatos, de eius abdicatione extat epistola Iustini Imperatoris ad Hormisdam, & CP.ⁿⁱ item episcopi, de quo etiam Euagr. ^a Pauli episcopatus sedem Euphrasius, Ierosolymis Antiochiam profectus capescit. Euagr. ^b Quæ vero post hæc Hormisda rescripsit, queque alia operosissimus Pontifex, de alijs emergentibus rebus ecclesiasticis egerit, vsque ad sequens biennium, quo superstes fuisse reperitur, extincta face rerum gestarum, & temporum, quæ haec tenus ex epistolis ipsius nobis illuxit, obscura penitus remanserunt; nisi quod ex rebus superiorius honorificissime gestis, cetera quoque ad obitum vsque, eadem felicitate, propagata esse existimari facile potest.

Hoc etiam anno iussu Iustini Imperatoris datus est Catholicis Alexandrinæ eccles. Catholicus Antistes, Asterius nomine (vt est in actis S. Aretæ Mart. & sociorum) hæreticis tamen impio Timotheo inherentibus.

S. Brighida Scota Virgo in Hibernia diem clausit extremum. Marianus in Chron. Aetate extant apud Sur. 1. Febr. quo die anniversaria eius memoria celebratur.

Hic ille Symmachus esse videtur ad quem idem Boetius scripsit Commentarium illum, cuius est titulus: Quomodo Trinitas sit unus Deus, scripsit idem Boetius tertium Consul (si qui tamen superioribus temporibus recensentur duo Seuerini Boetii Cöculatus unus eiusdemque Boetij extiterunt) aduersus errorem Nestorij & Eutychetis, disertum Commentarium de duabus naturis, & una persona Christi, in cuius

A cuius fine operis (qualem decet esse Ecclesiasticum tractatorem) se exhibet modestissimum, hæc dicens. *Hæc sunt, inquit, quæ ad te de fidei meæ credulitate scripsi. Quia in re, si quid perperam dictum est, non uu sum amator mei, vt ea quæ semel effuderim, melior sententia anteferre contendäsi enim nibil est ex nobis boni, nihil est quod in nostris sententijs amare debeamus. Quod si ex illo cuncta sunt bona, qui solus es bonus, illud potius bonum esse credendum est, quod illa incomparabilis bonitas, æque omnium bonorum causa prescribitur.* Adiecit ipsis ferme temporibus in eodem argumeto versatus vtrū Pater & Filius, & Spiritus Sanct. de diuinitate substantialiter prædicentur, quo titulo inscriptis perbreue opusculum ad Io. Rom. Eccl. Diac. Hormisdæ forte successorem. Trasamundus Rex Vuandalorum in Africa, cum ingens exercitus missus in Mauros, esset internecione cæsus, ex animi ægritudine moritur, cum regnasset annos 27. (vt ait Procop.) & amplius menses quatuor, addit Isidorus prudens & pium commen-
tum Mauri ducis, apud Procop. habet lib. 1. ad consequendam victoriam, dignum quod legatur à Christianis Ducibus ad imitandum. Succedit in regno Hildericus filius Hunericus, ex filia Valentiniani Imperatoris genitus, vt Isidorus est auctor, qui ait. Iste Sacramento à prædecessore suo Transamundo fuerat obstrictus, ne Catholicis in Regno suo Ecclesias aperiret, aut priuilegia restituueret; qui priusquam regnaret ne religionem Sacramenti violaret præcepit ihercotes Catholicos ab exilio reduci, & Ecclesias aperiri.

B Qua licentia impartita continuo plebs Carthaginensis vna cum Clero, summo cōfensi, Bonifacium Episcopum Carthagin. creant. Dè infinita latitia, & exultatione redeutum Episcoporum & excipientium populorum, copiose scribitur in vita S. Fulgentij, in quem, vt præcipuum doctrina & sanctitate inter Africanos Episcopos omnium oculi & ora conuersa erant.

C Quinto Anno Imperij Iustini Zatus Rex Lazorum (quos Cholcos appellatos antiquitus, ait Agathias) venit Byzantium ad Iustinum & rogauit, vt fieret Christianus, & ab eo appellaretur Imperator Lazorum. At Imperator grandi cum gaudio, illo suscepito illuminauit eum & filium appellauit. Profectus autem Lazorum Imperator a Iustino, portauit Coronam & Clamym Imperatoriam albam. Auctor miscellæ ex Theophane. Qui pergit scribere, de querela Persarum Regis Cabadis cum Iustino, quod subditum sibi, ad se attraxisset. at satisfactione accepta quod religionem nostrâ suscepisset, amicum factus est Romanis. eadem Zonar. Cedren. & Anaft. in Chron. Hic autem Zatus eius creditur (ut testatur Agathias) filius Regis Lazorum, qui sub Leone Imperatore CP. li uenit & de uisis admirandis operibus Danielis Styliæ, in

D de abijt obstupefactus & penè Christianus; ex quibus rebus admirandis a patre auditis semina fortasse pietatis animo concepit filius. Procopi quoque lib. 1. de bello Persico, neminit Lazorum. Iberi, inquit, qui Asiam incolunt, propè Cappias habitanti portas, ad Boream pertinentes, ipsi que sinistrorum terra Lazorum, dextrorum ante ad Orientem Persarum gentes sunt. Isignus populus, & Christianus est, dogmaque fidei, præter omnes, quos sicutius, obseruat, subduci Persarum Regi sunt. Pergit scribere ut Rege Persarum, eos ad deferendam fidem compellente, coacti sunt, Iustini auxilium implorare, quos ut a Persis defendere curarit, idem prosequitur Procop. Ab Iberis, atque Lazis, ad Homeritas transeamus, horum regio Saba olim, post Arabia Felix, nunc Homeritis appellatur, (ait auctor eius temporis, qui hæc scripsit, quæ a Metaphraste descripta extant apud Sur. a.) apud eos populos temporibus Constantij coalescere

E Ecclesia coepit: & , si antiquiora repetamus, hi ipsi sunt, ex quibus Regina Saba progressa est audire sapientiam Salomonis: & multo post ex his Eunuchus Candacis Reginæ Aethiopum uenit in Iudeam uenerari templum, quorum populorum et si cetera obscura, clarissima tamè sunt, quæ apud illos hoc anno V. Iustini Imp. agi cæpta sunt. Imperabat per hoc tempus Aethiopibus Elesbaam pietate, & iustitia insignis. Homeriti regioni dominabatur Dunaam Hebræus uir impius, & Christianis intensissimus. Hic siue ab Elesbaam profligatus, & subiugatus tributum pendere eoactus est. Sed ab eo rebellans, iursum profligatur. Rex porro reuersus in regnum, copias quibus coimprimetur, reliquit; quas ille, reparato exercitu, deleuit, Christianis omnibus oc

124. Octo-
br.

cisis, & Nagram urbem, a tempore usque Constantij, Christianam, ualido exercitu circumsegit, quam cum ui in potestate adducere non posset, fraude, & perfidia obtinuit cuius ciues cum ad abnegandam Christi fidem inducere non posset, innumarabiles ex eis, omnis conditionis, sexus, & aetatis per atrocissima supplicia, martyrio affecit. qui insignes Martyres, & in primis Aretas, cuius inter eos primarius, non modo apud Hoc meritas & Aethiopes, sed & apud Graecos & Latinos celebrantur. In martyrologio quidem Rom. 24. Octobr. 340. cu Areta recensentur, post quos (ibidem habetur) Christiana mulier incendio tradita est, cuius filius, (quod est memorabile) annorum quinque, cum balbutiendo Christum confitentur, nec blanditijs, nec minis retineri posset, in ignem, ubi mater ardebat, se precipitem dedit. Prodigis implente igne aliquot noctibus aerem, & in terras quoque delabente, perterretur quidem impius, sed nec sic corrigitur, imo legatis missis Alamundarum Sarracenorum Ducem (non illum quidem quem supra diximus factum Christianum) & Regem Persarum, in Christianorum perniciem concitat. Iustinus interim Imp. cognitis Dunaam molitionibus, Alamundarum per Legatos hortatus est ad ineundum foedus cum Sarracenis imperio uectigalibus, & Elesbaam tum per se, tum per Aegypti Patriarcham Asterium, in Dunaam Tyranum concitauit. Ex Actis S. Aretæ martyris & sociorum, his fere astipulantur Zonar. Cedrenus, Nicephor. alij.

Christi Annus Hormisdæ Pap. Iustini Imp. 6. L. Maximo, Consule quem

523.

10.

Theodor. Reg. 31.

Roma dedit (ex Marcellino) sine collega.

Maximus exemplus gloriae Iustiniani Consulis in Oriente, & ipse sumptuosa exhibuit in suo Consulatu spectacula, quæ tamen sordida reddidit, dum præmia consueta certantibus persoluere detrectauit cuius rei causa ab illis Theodorico Regi oblati sunt aduersus eum querelarum libelli, qui rei indignitate commotus ad eundem Maximum Consulē Epitolam dedit (42. apud Cassiod. lib. 5.) ubi plurima in detestationem eiusmodi cruentorum spectaculorum, cum certamen initur cum bestijs, habet.

Hormisda 8. Id. Aug. perfunctus quam honestissime munere Pontificio in difficultim causis, & temporibus, migrat è uita cum sed. ann. 9. & dies 10. Indices Vaticanani, quo die eius memoria quotannis recolitur.

Quæ uero certo tempore consignari non possunt, hic referentur ex Anastasio, sed insigniora. hic composuit Clerum, & psalmis erudiuit; fecit Basilicam in territorio Albanensi, Manichæos inuenit, quos etiam discussos, cum examinatione plagarum exilio deportauit. quorum codices ante fores Basilicæ Constantiniani incendio concremavit.

Sub huius Episcopatu multa uasa aurea, uel argentea uenerunt de Graecia, & Euania cum tabulis aureis, & donis preciosis pensantibus libras 15. plura alia commemorat, hæc omnia, inquit, à Iustino Orthodoxo, Votorum gratia, oblata sunt.

Sed &, quod mirandum fuit, etiam hostis Catholicae fidei Rex Italæ Theodosicus munus obtulit, Rege dignum munus dixerim, non oblationem, quæ sunt tantum fidelium Orthodoxorum & solemnni ritu in Ecclesiam inferri confuerunt, & recipi numeruero, quæ, nulla distinctione donantis, in Ecclesiam tanquam in Gazophylaciūm inferuntur. Eodem tempore, inquit Anastasius Theodosius Rex obtulit B. Petro Apolo Cerostrata argentea duo pensantia libras septuaginta. Eodem tempore fecit Papa Hormisda apud B. Petrum Apostolum irabem, quam ex argento cooperuit pensantem libras mille quadragesinas, alia plura recenset ornamenta pretij magni, diuersis Ecclesijs oblata.

Idibus Aug. cum uacasset sedes dies 7. subrogatur in eius locum Ioannes Etruscus, ex Presbytero tituli Pammachij. Tertullus ciuis Romanus claritudine generis nobilis, sed pietate magis insignis, filium suum Placidum septennem puerum Deo offerēs,

eundem

A eundem S. Benedicto, apud Sublacum, iuxta Simbruinos mentes, Monachos colligent, monasticis institutionibus tradidit imbuendum. Quem imitatus Eutychius Senator, uir Illustris, & ipse duodecim annos natum filium Maurum eidem Patri obtulit Benedicto, res gesta narratur a S. Gregorio ^a Chron. Cassin. & Leo Ostiensis.

a 2. Dial.c.

3.4.

b C.de hæret. & Manich. l.22.

Iustinus Manichæos repertos in Oriente legibus profligauit, quibus & omnes hæreticos Iud. atque Gentiles pariter exagitauit. ^b Cedrenus. Cababes quoque Rex Persarum omnes, quos reperit in suo Regno trucidauit; idem Cedrenus, qua nam ex causa ad id agendum permotus auctor Miscellæ exequitur lib. 15. Affinitate dogmatis inter Persas, & Manichæos esse scribit Agathias lib. 1. de bello Persico.

Elesbaam Rex Æthiopum piissimus, tum, pro sua pietate, promptus ad vlciscendū impium Tyrannum Dunaam Regem Homeritarum, tūm à Iustino Imperatore per Alexandrinum Episcopum incitatus, magno comparato exercitu, & classe, terra marique aggressum tyrannum profligat, capit, interficit, & regione eius potitur; in qua ædificatis Ecclesijs, accepto a Patriarcha Alexadrino Episcopo & Clericis, fidē Christi in ea propagat, plurimis ex ijs baptizatis. Reuersus in Regnum, & gratijs Deo aetis, pro victoria, Diadema quidem Regium mittit Ierosolymam, ipse vero cum se in montem, ad Monasterium recepisset, vita ibi, vsque ad finem, solitaria aëta soli Deo vocans regni Cœlestis particeps est effectus. Aëta S. Aretæ Mart. & sociorum hælatius.

Elesbaam
Aethiopū
Regis pie-
tas.

De huius filio, & Regni herede ac pietatis, & Rege Homeritarum & Hebræis in Homeritarum regione iterum tumultuantibus debellatis meminit Procop. 1. lib. de bello Persico. Auтор est Photius in sua bibliotheca, extitisse suo tempore commentarium de legatione Nonnosi ad Æthiopes, ac Sarracenos, cum apud eos regnaret filius Areta Regis, tempore Iustiniani Imperatoris, Iustini huius successoris itemque alium alterius legationis.

Euphemia Augusta, de Catholica fide optime merita magno damno Christianæ Religionis, migrat è vita, cui extremis honorificè persolutis, Iustinus, aliam accipit coniugem Theodoram nomine, quam & Augustam vocat, Cedrenus & alij.

Quod ad Africanæ Ecclesiæ statum attinet, restitutis anno superiori ad suas Ecclesiæ Episcopis, ad restituendam collapsam Ecclesiasticam disciplinam, pluribus in locis a diuersis Episcopis sunt concilia celebrata, quorum trium est mentio in rebus gestis S. Fulgentij Ruspensis Episcopi nempè Byzaceni, Vzecensis, & Suphetani in quorum secundo, cum alteri cuidam Episcopo Prælatus Fulgentius fuisset, & agnouisset, post Synodum, illum ægre tulisse; in tertio, Suphetano Concilio orauit ut sibi ille Episcopus præferretur. Ecce B. Fulgentius, nec primatum, quem incurrunt defendere nolunt, quia sine caritate prior esse alicui minime concupinuit. Auctor vita eius ubiunque sermonem faciebat B. Fulgentius, malcebat animos omnium, non inanes, & vanissimos plausus, sed compunctionem generans cordis; quem dum Sanctæ Memoriae Bonifacius Episcopus Carthagin. andare terram lacrymis rigabat, agens gratias Deo, &c. plurimos eti à Ecclesiasticos sermones qui in populis diceretur scribendo dictauit Auctor. Vitæ. Iam reuersus de exilio, nouem, & decem libros Fabiani hæretici mentientis falsa gesta, conuinicens, de veritate prædestinationis & gratiæ, libros confecit tres, qui ad Nonnimum inscripti habentur, de duplice prædestinatione, qui nouissimus eius partus sunt, quorum memoria sit. Idem.

B. Fulgentij
humilitas.

E

Iustinus Imperator qui proximo anno edicto exagitans hæreticos, propter fœdus cum Theoderico excepérat Gothos, memor diuinæ legis prohibentis, ne cum Dei hostibus fœdus aliquo modo sanctiretur (Deut. 7. Ios. 9. Iud. 2.) & Arianos vexate aggressus est. At nero in Orientis paribus (inquit auctor Miscellæ lib. 15. cum adhuc

Cum Dei
hostib. fœ-
dus non in-
eundum.

eo tempore per singula loca heresij Arianae tingeret, Iustinus Imperator Imperij anno 6. Orthodoxæ fidei studio omnimodis satagere cœpit, ut hereticorum nomine extingueret, statuit, ut ubique eorum Ecclesiæ Catholicae religione consecraret. Theodosius Arianae præcipuus patronus, qui Catholice religioni nullum negotium facesset, & de Romana Ecclesiæ bene meritus esset, putarat omniem se vexationem ab Arianiis redemisse, valde indignans, pro eorum libertate, apud Iustinum agere coepit. Cum igitur litteris vltro citroque missis nihil proficeret, efficacissimis legationibus id agere cogitauit, Ioanne ipso Romano Pontifice ad id mutus impulso.

Quanti enim facere consueuerint Orientales Imperatores Regem Theodosium colligitur ex epistola Theodati Reg. ad Iustinianum Augustum (22. lib. 10. apud Castiold.) vt intelligatur quanto suo cum periculo Iustinus Imperator Religionis causa contempserit Barbari Regis potentiam, cuncta religioni posthabens, illud unum æstimans esse regnandi præsidium, si religioni optimè consulatur.

Ius regnandi, religioni post habet
Imp. Iustinus.

Ioannes Papa compellitur a Theodosio Rege CP. im ad Iustinum suscipere legationem, tam pro Catholicæ religione (inquit idem Papa Io. litteris suis, sequenti anno ad Italiam Episcopos datis) quam, & pro Theodosio causa, & negotijs; quæ quidem causa planè, qua fuerint non liquet, nisi quod cum suspectum haberet Senatum Theodosius de occulta conspiratione cum Iustino, voluerit per ipsum Romanum Pontificem persuaderi Imperatori, ne in suum imperium quid moliretur.

De qua legatione Marcellinus in Chron. *Theodosio Rege pro Arianorum suorum carcerijs laborante, filius dumtaxat Romanorum sibi successorum Ioannes V. beatus datus, CP. im ueniens, miro honore exceptus est. Dexter Dextero Ecclesiæ sedit solio, die quoque Domini Nostri Resurrectionis plena nocte Romanis precibus celebrantur.*

Anastasius Bibliothecarius sic de hac legatione. *Theodosius Rex haec audiens (nempè ablatas ab Arianiis in Oriente, iussu Iustini Imperatoris, Ecclesiæ) exarsit in iram, & totam Italiam uoluit gladio extinguere, eodem tempore Io. Papa & eorum egreditus cum flevi ambulant pergens ad urbem CP. im, & Senatores cum eo, siluit Theodosius, Imperator & Agapetus Exconsules, & alius Agapetus patricius, accipientes hoc in mandatis legationum ab ipso Rege, ut redderentur Ecclesiæ & harenici in partibus Orientis; quod si non faceret, totam Italiam gladio perderet, &c. In hoc Itinere illud contigit ad Corinthum de equo illi mansuetu tradito, cui cum senel insedisset Papa is non amplius tulit Dominam, quæ solebat sibi insidere, ob dignitatem Pontificis*

3. Dialog.
cap.2.

Quanta cū¹
gloria exce-
ptus Papa
CP.

Io. Papa a
calumnia li-
beratur.

quod refert S. Gregorius, sed & illud mirabilius, quod CP. im ad portam Auream, in conspectu omnium, roganti cœco, lumen reddidit, occurserunt, inquit, Anastas. D. Io. Papa a militario duodecimo, omnis ciuitas cum cœrebus & crucibus in honorem Apostolorum Petri, & Pauli, cum nullum alium Pontificem uidisset Oriens. Tunc Iustinus Imperator dans honorem Deo, humilioru se pionus in terram & adorauit Beatisimum Io. Papam & subdit: de eius manu eum gloria coronatus est Iustinus. Aug. & de mandatis, ait, omnia imperasse, & liberatam Italiam esse a Theodosio Rege harenico, & Miscella historia addit, Iustinum Imperatorem precibus permotum Legatorum Anna misera fratrum reliquies.

Sed his planè contraria habet ipsius Ioannis epistola circularis ad omnes Italiae Episcopos, sequenti anno, ex carcere data, Ecclesiæ vero Arianorum, inquit, ubiunque inteneri, Catholicæ eas, diuinis precibus, & operibus, absque uilla mora, consecrare, quia & nos quando fuimus CP. im tam pro Religione Catholicæ, quam & pro Theodosio Regis causa, & negotijs, suidente, & horante Ariano que exurpante, pessimo, uique Christianissimo Iustino Orthodoxo Imperatore quaestuque illis in partibus corrum Ecclesiæ repurare potimus Catholicas eas (Domino opem ferente) consecravimus. Quæ fatis confirmantur ipso rerum euentu, nà propterea quod non executus fuisset manda-

A ta, Theodoricus eum in carcere compedit, ibique mori coegerit. quæ eius temporis scriptor Greg. Furoneus, cap. 40. de Glor. Mart. fama ad se ex Italia perlata. scribit, sed & Anastas. in Io. Cum interea, inquit, de Romano Pontifice ista audisset Theodoricus, in nobilissimos Senatores gladium Roma conseruit. Non igitur prævaricator Io. Papa, sed glorioſus appetet Confessor, atque adeo Martyr.

Antiochia Syriæ, diu hereticis prostituta, primo Nestorianorum, post Eutychianorum, mox Theopaschitarum venenis infecta, ingenti terremotu, & incendio concidit, & conflagravit, Episcopo Euphrasio, & innumeris hominum millibus extinctis. Marcellin. in Chron. & Euagr. ^a Cladem hanc pronouit in Spiritu B. Theodosius Cœno biarcha, qui quodā die ad monachos, Orandum, inquit, est patres, orandum est. Video enim iram Domini, quam mouetur aduersus Orientem. Sexto, aut septimo post die

B auditum est Antiochiam euersam. Cyrill. in V.B. Theodosij. De B. quoq; Zosimo sanctissimo Monacho refert Euagr. ^b quod Cesarei Palestini agens, ipso temporis articulo, quo Antiochia cecidit, subito ingemiscere, grauiter lamentari, suspiria ex intimo pectori ducere, & profusè lacrymari cepit, causam interrogatus, fragorem ruentis Antiochiae iam tūm auribus eius circumsonuisse, quem punctum temporis obseruantes ita esse compererunt. Sed & alias ciuitates Orientis terremotibus quassatas, Dyrachium Corinthum, Anazarbum, Euagr. commemorat, quas Iustinus refecit. Edeffa quoq; Osroenorum a torrente præterlabente magnam cladem accepit. hanc & Anazarbum refectas, Iustinopolim vtramque appellauit.

Deserta ciuitati, mortuo etiam Episcopo: Euphraimus Orientis Praefectus, miserans, ad curam de ea suscipiendam accessit. namque Sedis eius Apostolicæ anno sequenti Episcopus creatus est.

Ista de clade Antiochenæ, cum Imperator Iustinus accepisset, præ dolore facio induitur, aspergiturque cinere, exutus purpura, & Diadema, multos dies in luctu sedes solitarius transfigit, etiam si dies festi adessent, quibus solitus esset cum splendore procedere ad Ecclesiam postea uero magna vi auri miseris praesto fuit. ex Miscella, libro 15.

De Zosimo illo innumera fere extare miracula, refert Euagr. ^c de quo, & alio quodam Sancto Monacho, Ioanne Chuzubita, vnum recenset de effuso oculo restituto qui lo. post factus est Cæsariensis Episcopus, de quo antequam fieret mira narrantur in Prato spirit. ^d

D De hoc Zosimo refert, quod aliquando, cum Leo Asellum eius deuorasset, eidē Leonini suas sarcinas, vsque ad portam ciuitatis, imposuisse, eiusque obsequio usum esse. hec ferè eadem ad verbum Nicephor. ^e Qui & de alio Sanctissimo Monacho Zosimo meminit, eo, qui Mariam illam Aegyptiacam, famosam meretricem, & post insignem poenitentem, vidit & allocutus est, cuius uitam Græce scripsit Sophronius Ierosolymit. Antistes, & Paulus Diaconus Neapolis, Latine vertit. Quæ acta Mariae Aegyptia cæ probata fuisse vniuersæ Ecclesiæ Catholicae fidem faciunt, Menologia, Martyrologia citata, atque recepta in secundo Concilio Nicæno, necnon ea a Sancto Ioannes Damasceno de Imagin. orat. 3. & alijs tūm Græcis, tūm Latinis Auctioribus.

Vixit ijsdem ferme diebus alia Maria, patria Tarsensis, quæ & ipsa ex meretrice pénitens in Monasterio vitam transfigit. Pratum spirit. c. 35.

E Ioannes Ierosolymorum episcopus cum Sed. ann. 11. moritur, inq; locum eius sufficiens est Petrus. Niceph. Chron. & Acta S. Sabæ. ^f

Iustini Imper. pietas, & humilitas

^c 4. c. 7.

^d ca. 23-24.
25.

^e li. 17. c. 5.

^f 5. Decemb.
apud Suriū

Ioannes ex CP. ^{na} reuertus Legatione una cum Senatoribus Theodoro & Importuno (nam Agapetus Thessalonicæ iam deceperat) a Theodorico detruditur in carcere: Vnde Io. scriptor Epistola in circularem ad Italiae Episcopos, de Arianorum Ecclesijs Catholico ritu consecrandis. suo exemplo, qui idem CP. ^{li} fecerat, quantamuis

Rex omnia extrema minitetur in cuius epistola subscriptione errores illapsi sunt, in Mense, & Consulibus, addito Maximo, ut & in ea quæ ad Zachariam Archiepiscopum.

S. Iohannes, sexto Kalen. Iun. moritur in carcere Rauennæ (Greg. Tur. de glor. Mart. c. 40.) & sexto kal. Iulias transfertur in urbem, SS. MM. Catalogo ascriptus, cum sedis set ann. duos m. 9. d. 14. Hic refecit coemeteria SS. MM. Nerei, & Achillei via Ardeatina; SS. item Felicis, & Adauerti, & Priscillæ ornauit confessionem B. Petri gemmis prasinis atq; Hyacinthinis eius quoq; tæporibus Iustinus pœlara dona obtulit, patenâ auream gemmatam, pensantem libras viginti: Calicem aureum cum gemmis, pensantem libras quinque, Scyphos argenteos quinque, pallia auro texta quindecim, quæ ipse Iohannes detulit ad Beatos Apostolos Petrum & Paulum, & ad S. Mariam, & ad S. Laurentium; cessauit Sedes dies 58. ex Anastasio.

Efferatus Rex, Boetium, incomparabilem virum, quem diu ante Ticini in carcere habuerat, & Socerum eius Symmachum, eximia probitatis & excellentis doctrinæ ui-
rum, obtruncat, ex Anastasio.

^{a 45. lib. 1.} Qualis, quantusque vir esset Boetius, constat ex epistola ipsius Theodorici Regis, cum tranquillioris animi esset, ad eum data ^a qua illum dicit omnem affectum pro-
funditatem speculatiæ & actiæ Philosophiæ, & Latine transtulisse, Pythagoræ Mu-
sicum; Ptolemaeum Astronomum; Nicomachum Arithmeticum; Euclidem Geometri-
cum; Platonem Theologum; Aristotelem Logicum, Mechanicum. Archimedem, & quas
litteris uir cunque, ait, disciplinas vel artes, fœcunda Græcia, per singulos viros edidit, te uno au-
tore, patrio sermone Roma suscepit, quos tanta uerborum luculentia reddidisti claros,
tanta lingue proprietate conspicuos, ut potuissent & illi opus tuum proferre, si vtrū-
que didicissent, & lib. 2. ep. 40. apud eundem Cassiod. de insigni eius peritia artis mu-
ficæ meminit.

Boetius aureis illis libris de Consolatione, quos initio sui exilij scripsit in carcere, libr. 1. prosa 4. postquam differuissest de sua integritate in administranda Republica, ex qua incurriisset in odium improborum procerum, & aulicorum, ostendit qui sui fuerint delatores. Quibus autem deferentibus percussi sumus? Quorum Basilius olim re-
gio ministerio depulsus, in delatione nostri nominis alieni eris necessitate compulsus est. Opilioinem uero atque Gaudentium, cum ob innumeratas, atque multiplices fraudes ire in exilium regia censura decreuisset, cumque illi parere nolentes, sacrarum se se-
dium defensione tuerentur compertumque id Regi foret, edixit, vt nisi intra præscri-
ptum diem à Rauenna urbe discederent, notis insigniti frontibus, pellerentur. Quid
huic severitati astrui posse videtur? Atqui eodem die deferentibus eisdem, nominis
nostris delatio suscepta est, &c. At cuius, criminis arguimus? suminam quæris? Sena-
tum dicinur saluum esse voluisse, &c.

Nam de compositis falsis litteris, quibus libertatem arguor sperasse Romanorum, quid attinet dicere, &c.

Nunc vero quingentis passuum millibus procul moti, atque indefensi, ob studium propensius in Senatum, morti proscriptionique damnatur, &c. & inferius libro secun-
do, prosa quarta, ex verbis Philosophiæ eum consolantis, intelligitur de Symma-
cho Socero, vxore, filijs, Viget incolimus, illud preciosissimum humani generi decus,
Symmachus sacerdos, &c. quod uita pretio non fegni amares, uir totus ex sapientia, &
virtutibus factus, suarum securus, tuis ingemiscit iniurijs, viuit vxor ingenio, mode-
stia, pudicitię pudore præcellens; & vt omnes eius dotes breuiter concludam, patri si-
milis. Viuit inquam &c. ea porro dicta est Rusticana. Quid dicam liberos Consula-
res, quorū iam, vt in id ætatis pueris, uel paterni, uel aucti, specimen eluet ingenij, &c.
Consulares porro intellige, quod patrem haberent, qui Consul fuisset, non uero quod
ipsi Consulatum gessissent, qui adhuc pueri essent.

In eodem carcere, præter hos de Consolatione, scripsit etiam Commentaria quædam
in opera Aristotelis de Trinitate ad Symmachum, & de disciplina scholarium, quod
ipse testatur in eiusdem præfatione ad Marcianum. Admirandum quiddam post eius
obtruncationem accidisse, refert Iulius Marcianus, qui eius vitam conscripsit, Ticini

A incola semper a maioribus traditum constanter asseuerant, Seuerinum, cum regius spiculator letale vulnus intulisset, vtraque manu diuulsum caput sustinuisse, interrogatumque a quonaam se percussum existimaret; ab impijs respondisse; atque ita cum in vicinum templum verisset & flexis genibus ante altare sacra cepisset, post paulum expirasse. Extinctus, diuinos honores, qui sanctis martyribus exhiberi solent, a nostris consecutus est, quod pro Catholicis, contra perfidiam Arij mortem sustinuerit. Turris hodie Ticini ostenditur, Boetij carcer, & sepulcrum ad D. Augustini visitur.

B Symmachus Boetij socer, longe, post quam gener, in carcere coactus & ipse iussu Regis, obruncatur; quem non tantum Theologicis facultatibus apprime imbutum fuisse, constat ex libro Boetij de Trinitate ad ipsum, in quo eum appellat arbitrium suorum scriptorum; sed omnium scientiarum doctrinam caluisse, locuples testis est in libro de ponderib. Priscianus Cæsariensis, Grammaticus, docens, per hoc tēpus Conf. i. vt Cassiodorus, & ipse scriptor horum temporum (de Orthograh. cap. 12.) affirmat, sed & ab Ennodio inter clarissimos Vrbis ciues numeratur, & pluribus epistolis eius doctrinā cum summa nobilitate, & probitate coniuncta, laudatur, imo Rex ipse Theodosicus sua eum olim laudasse epistola reperitur 51. lib. 4. apud Cassiodorum.

C Non satis visum Theodosiro Io. Pont. ad mortem adegit, etiam, quod nullus ethni-
corum fecerat Imperatorum, tyrannice sibi usurpat nominationem, & electionem Se-
dis Apostolicæ episcopi, & ne illa esset eius voluntati refragandi occasio, quem in Ro-
mano Clero probatissimum virum nouit, Felicem Rom. Pont. nominauit, quem cum
Rom. Clerus, Senatus, & populus, vt ab eo editum, recusaret, quinquaginta octo illo-
rum dierum vacationis interstitio altercatum de ea electione oportet, in quem demum
24. Iulij assensum est, de qua re extat Athalarici Regis, qui Theodosiro successit, ad Se-
natum Vrbis Romæ epistola, laudantis eum, quod tandem iudicio Regis in episcopatu-
tus electione respondisset.^a

Priscianus
per hoc tē-
pus floret.

Theodo-
ri-
cus us-
urpat
sibi nomi-
nationem
Ro. Pont.

a apud Cas-
siod. lib. 8.
epist. 15.

Felicitas Papæ ann. I.

D **A**ccepisse tum postea tanta præsumptio noscitur moderationem illam, vt, ex pri-
stino vsu, Clerus deligeret Rom. Pont. quem tamen Rex suo confirmaret assen-
sus: quam quidem ab Arianiis Italiae Regibus vendicatam sibi tyrannice auctoritatem,
ijs de medio sublatis, Orientalis orbis Imperatores sibi pariter arrogarunt, quod val-
de S. Gregorius ingemiscit.

Post nomi-
natione Cle-
ri-
co permitta
a Rege re-
tentia.

E Quem tantum ausum in Pont. & ecclesiam Romanam, & Senatores iniuste occisos, Deus matura vindicta est prosecutus Annos itaque, ait Procopius lib. 1. de bello Go-
thicō, cum septem, & triginta superuixisset, vitam finiuit. Sed mortis illi hec causa
fuit. Symmachus, & huius gener Boetius a suis maioribus gentis nobilitatem adepti,
inter Romanos, & Senatorios viros principes erant, & Consulatus vterque dignitate
perfuncti, philosophia supra ceteros, & æquitati studuerunt, multisque tam ciuium,
quam externorum inopiae succurrente, saluti fuere.

Hi postquam ad ingentem gloriam euasere, deterrimos quosque in sui inuidiam co-
citarunt. Nam his delatoribus Theodosicus Rex persuasus, Symmachum Boetiumque
perinde, ac res nouantes, occidit, eorumque bona omnia publicauit. Sed paucis post die-
bus cenanti sibi, cum mira magnitudinis piscis ministri decoctum caput apposuis-
sent, Symmachi nuper occisi caput illi est visum, præfixis, & extantibus inferiore in
labro dentibus, & toruè intuentibus oculis, furibundè sibi, & acerbè comminari.
Vnde monstri nouitate territus, membrisque, præter modum tremebundus, & rigens,
in cubiculum statim, citato gradu, secessit: identidemq; iubendo, togarum vt sibi vim
magnam ingererent, lesto decubuit, & parumper quieuit, Elpidio deinde medico, om-
nibus, quemadmodum accidissent diligentius explicatis, in Symmachum Boetiumque
a se scelus patratum deslebat. Quo denique deplorato, ex recepta calamitate dolore in-
genti affectus, haud longè post moritur, cum primum id iniustitiae, & ultimum in suos
idecirco exercuisse exemplum, quod non suo, & pristino more, diligenter peruesti-

a 4. Dialog.
c. 30.b epist. 48.
lib. 3.

c lib. 3. 2. 3.

4. 5.

d 6. apud
Cassio. li. 2

e Dial. 2. c.

35.

gata causa, in tantos viros animaduerterat: haec tenus Procop. in eo corrigendus quod 37. annos tribuat illius regno in Italia cum non nisi 33. absoluti intercesserint, a nece Odoacris. Quæ tanta, parum fideliter, Iordanus Gothus episcopus, prætermisit, cum de Theodorici obitu agit. qui quidem incidit in diem secundum Septembbris, si, vt Anastasius tradit, mortuus est post dies nonaginta octo ab obitu Ioannis Papæ. Sed horren dum id quod refert Gregorius, a de quodam solitario, magnæ virtutis viro, in Lipari-tana Insula agenti, qui tali die, & hora, dixit sibi visum Regem Theodoricum inter Io. Papam, & Symmachū Patricium discinetum, & discalecatum, & vincit manibus deductum, & iactatum in Vulcani Ollam; quo obseruato, compertum, eum tum exisse de corpore, quem locum cum descripsisset aliquando ipse Theodoricus Rex, ^b apud Casi-iod. infert, mittatur ergo (Iouinus quidam Curialis homicida) reus capitis in locum prædictum viuus; careat, quo utimur mōdo; de quo alterum crudeli fugauit exitio, qui in homicidiam a se ipso latam, expertus est, & ipse homicida sententiam.

Hic, præter leges Rom. Principum, quas seruari voluit, alias leges condidit, quæ extant capitibus centum quinquaginta distinctæ, apud Cassiodorum.

Solicitus maximè fuit circa publica ædificia, vel noua construendo, vel vetera reparando, tum Romæ, tum alibi, & præcipue Rauennæ, vbi degere consuevit, & ibidem in vase prophyretico sepeliri voluit. Princeps fuit tum his, tum alijs officijs de vrbe ipsa & tota Italia bene meritus, inter magnos numerandus, nisi eum Ariana hæresis infamasset, atque extrema crudelitas in probatissimos Senatores maculasset.

Tantæ quidem existimationis fuit apud Rom. Clerum, vt Romanæ ecclesiæ Diaconus Ennodius eum publica oratione laudauerit.

Amalasuntha filia, pro Athalarico, filio ostenni, quem ex Eutharico Cillica, viro, suscepérat, administrandum suscepit regnum, magni ingenij, prudentiæ, & virilis animi femina. Hæc Symmachi & Boetij filijs paterna bona restituit. Filium Romanorum ex institutis, & Principum more educare, & litteris erudire instituit, sed tumultuantibus Gothis, & barbaricum morem præferentibus, eum illis permisit, eorum arbitrio educandum. ex Procopio.

Qui pro Athalarico Regnum administrabat, exigit fidelitatis sacramentum a Senatu populoque Rom. & a Romanis per Italiam, & Dalmatiā, a Gothis item; extant litteræ Athalarici ad Gothos per Italiam constitutos apud Cassiod. c sed & ad episcopos, quorum orationibus regnum suum stabiliri, exoptauit; extat exemplum, epistolæ ad Victorinum episcopum lib. 8. epist. 8. extat & epistola ad Liberium Patricium, d qua ipsum admonuit, vt Gallos, petitio ab eis sacramento contineret in fide, cuius Liberij probitas plurimum commendatur ab Ennodio, epistola cuius est exordium. Datum est mihi cœlestis, &c. & is creditur fuisse, qui post erexit in Campania Monasterium, cui præfecit S. Seruandum Abbatem, de quo apud S. Greg. e

Mortuo Theodorico transactum est inter Athalaricum, & Alaricum Gothorum Reges, vt Athalar. possideret, quæ cis Rodanum essent loca, ille verò, quæ trans Rodanum, Alarius autem ab eo prouincias recipit, quas in Hispania Theodoricus, tamquam tutor, administrandas accepterat. Procop.

Hoc anno incipit numerari Regnum Alarici in Hispania, ab Isidoro; sed vbi ponitur 14. Iustini, reponendum est, nonus.

Ad stabilitum Regni Athalarici illud addebatur, quod in Gallijs tum Burgundionibus tum Thuringijs erat foederatus. Rebus Gothorum vbique pacatis, Francorū Reges filij Clodouei perturbare aggressi sunt Gothorum Socios Thuringios atq; Bur-gundiones.

Sigismundus Burgundionum Rex, ex Theodorici Italiae Regis filia, Sigericum filij suscepérat, qua mortua, & alia ducta vxore, ea nouercali more, priuignum persequens ad patrem defert, quasi illi mortem machinantem, at ille furore incéfus, filium stran-gulat; cuius tandem facti pœnitentia ductus ad sanctos Agaunenses abiens, in quoru[m] honorem præclarum Monasterium construxerat, continua psalmodia ibi instituta, per multos dies in fletu, & ieunio, durans, petebat, vt in hoc seculo potius quam in futuro, de tam immani facinore pœnas daret, quod & impetravit; nec multo post a Clodo

mero

A

C

D

E

A mero Clodouei Francorum Regis filio, bello viētus, captus, & cum vxore, & filijs, nequaquam pro ipso deprecante S. Auito Abate Nutiacensi, & idem illi euenturum interminante; interfactus, & in puteum abiectus est, vnde extractus & ad Agaunense nobile Cœnobium ab eo extructum, delatus, miraculis claruit, quorum frequentia ad eius sepulchrum demonstrata, tanquam Deo eius sanctitatem testante, idem in ecclesiasticis tabulis receptus fuit, anniversaria vbiq; memoria celebrandus kal. Maij, quo qui dem exemplo demonstratum est, quam Deo grata, & accepta sit, post quodlibet immensum patratum facinus, poenitentia: quanque præstet hic a Deo poenam accipere delatorum, quam in futuro seculo condemnari, sed & quanto suo damno non audiāt Principes seruos Dei monitores, Clodomerus, suo exemplo, alijs demonstrauit: nam dum confligit cum Godomero Sigismundi fratre, interficitur; licet franci Burgundiam in suam redegerint potestatem. Procop. 1. de bello Gothicō. Agathias paulo diuerse. Sed maxime Turonensis in Histor. Francorum lib. 3. cap. 6. & de glor. Mart. cap. 71. & 75. hinc cortigas Sigeb. referentem necem Sigismundi in A. D. 515.

B Ephrem ille præfictus Orientis, datus Antiochenis episcopus, eleemosynarum largitione, & studio Catholicæ fidei maxime excelluit, qui cum audisset de quadam Seueriano hæretico apud Hieropolim, quod ex columna, quasi alter Simeon filii, errorum prædicaret, Zelo fidei succensus ad eum accessit, & magnopere hortatus est ad hæresim deserendam, quo negligente & ad experimentum per ignem, ad terrendum Patriarchem, prouocante. Patriarcha in Deo confusus, optionem accepit, & accēso igne, vanum hæreticum prouocauit, at ille renuit descendere: is igitur fusa oratione, stolam in ignem proiecit, quam post, quasi tres horas, integrā recipit, quo factō obstupefactus Seuerianus, anathematizata hæresi, accedit ad fidem Catholicam. Prato Spir. cap. 36.

Christi Annus Felicis Pap. Iustiniani Imp. 1. Mauortio Cons.
527. 2. Athalarici Reg. 2. absque collega.

C **A**nno Regiae Vrbis conditæ centesimo nonagesimo septimo Iustinus Imperator, ex sorore Nepotem (Iustinianum) iam dudum a se Nobilissimum (neimpè Cæsarem) designatum, regni quoque sui successorem designauit Kal. Apr. an. natum 45. ipse vero quarto ab hoc mensē è vita decessit, annis imperatis nouem, & mensibus duobus. Marcellin. in Chron. Zonar. ^a Addit Cedrenus in Annal. ipsum simulac Imperator ceratus est, cuncta bona sua, quæ haec tenus possedisset, Ecclesijs donasse SS. Apostolorum, necnon SS. Martyrum Sergij & Bacchi, quos præcipue colebat. Eadem autem statim ut creatus est Imperator Agapetus Diaconus ad eundem Paræneticam scripsit Epistolam de administratione Imperij. Quis hic fuerit Agapetus, non satis constat. Epistola ante annos paucos prodij in lucem. Athalaricus honorificam legationem mittit ad Iustinianum Imp. cum litteris petens eius amicitiam & protectionem. ^b Alter horum legatorum ex 12. lib. 8. ep. ostendit videtur suisse Arator Comes Domesticorum magni nominis, temporis huius orator, qui idem creditur is suisse poeticis facultatibus clarus, qui post dimissa aula sub Vigilio P. Subdiaconus, Acta Apostol. carmine cecinit ad eum extant plures epistolæ. Ennod. Ticinens.

E Pacem Imperator ita cum Rege Ariano tenuit, vt tamen Arianos in Oriente positos sèpè legibus exagitaret. Cedren. cùnque multos procerum labore Ariana vitiosos deprehenderet, bonis eorum publicandis, & supplicijs irrogandis, magnum alij terrorem incuslit, lege etiam lata, vt nemo, nisi Orthodoxus Remp. gereret. Hildericum etiam Regem Vuandalorum in Africa Iustinianum frequenti legatione conuenisse, pro pace & muneribus frequentasse, plurimumque coluisse Procop. narrat lib. 1. de bello Vuandalico.

Iustinianus ipse sui Imperi exordio de fide Catholica, quum profitebatur promulgavit edictum, vt eo modo fides Catholica, quam ipse teneret & æquè vellet ab omnibus custodiri cunctis sibi subditis innotesceret. ^c

^a Ann. t. 3. Iustinianus imp. factus omnia sua bona donat Ecclesijs.

^b Ep. 1. lib. 8. apud Casiod.

^c 1.5. C. de sum. Trin.

a Nouell. Sæxit etiam Episcopos præfectis Prouinciarū, & Iudicibus, præpositos esse, ne quid ab illis contra iustitiam ordinem admitteretur a qua eadem constitutione fanciuit, ne Monachi Clerici, vel Episcopi, absque littera Patriarchæ, se conferrent CP. ^{lum.}

Justin. 86. Iustinianus liberacionem Occidentalis Imperij a Barbaris mente concipiens, & Monarchiam meditans, ad diuinum patrocinium impetrandum, præter studium fidei Catholicae, cultum SS. Martyrum & omnium piorum operum solicitam procuratio, nem, Ecclesiarum & Hospitalium domorum, & iustitiae obseruationem, ieuniorum magnam austерitatem, & assidas ad Deum preces adhibuit de quibus ipse Nouel. 30: in fin. & Procop. ^b Auspicaturus igitur bellum Persicum Iustinianus, ex more, Legatis præmissis, ad Regem Persarum Cabadem, potentibus, quæ sibi debita constaret, illis denegatis, Belisarium Duceum cum exercitu aduersus eos mittit, cui inter alios Procopium consiliarium adiungit eundem ipsum, qui præsens omnia conspicatus eadem scriptorum monumentis posteris commendauit. Persæ in Mesopotamia vici, atque fugati sunt, non sine diuino quodam miraculo, vi ventorum eorum spicula in ipsos rectorquente. Rursus vero vici etiam in Armenia maiori, quando & Narses Persa cum fratribus ad Romanos deficiens, benignè exceptus est, & Quæstura munere à Iustiniano, donatus. atque hæc expeditio hoc anno inchoata, hunc prosperum finem est cœlata, quarto eius Imperij anno. Procop.

B Postea uero idem Mirrhanes Dux, qui cum Belisario pugnarat, vicit iterum apud Daram, ab ipso Cabade magnas poenas sustinuit, priuatus eo honore, qui maximus apud Persas habetur, gestandi crines auro, & geminis redimitos. In hoc porro Persico bello vñs est Imp. auxiliaribus copijs Erulorum, quorum Regem cum pop. exordijs Imperij Iustiniani ad Christi fidem esse conuersum, Miscellæ auctor affirmat. lib. 16. hoc ipsum affirmant Euagr. Procopius, Niceph.

C Tzazo Lazorum Regi, Rex Persatum, bellum, ob initam cum Romanis societatem, intulit; cui Iustinianus auxiliaries copias misit, Ducibus Belisario, kerico, (alias Cyriaco) & Petro: qui cum in bello gerendo mutua inuidia transuersi agerentur, à Persis vici sunt. Cedrenus hic in eo est corrigendus ex Procopio, qui hoc bellum non hoc anno confectum, sed per quatuor durasse ait, rebus a Romanis prospere gestis. De inuidia, quod ait, videtur verum cuius causa Procopius històricus, qui Belisario inhærebat, vicitoriam a kerico de Persis obtentam scribere prætermisit; sed non Cyrillus, in vita Magni Theodosij. Qui duceat hunc Kericum Rom. exercitus, in bello audacem in Deum pium, commemorat, antequam irrueret in Persas, contendisse lerosolymam, expeditum diuinum auxilium; & in itinere, fama comonotum, diuertisse ad B. Theodosium, à quo cum multa audisset de fiducia ponenda in uno adiutore Deo; & præmagnō animi ardore, & fide impenetratum eius induisse Cilicium, cuius præsidio præclarā ex hostibus vicitoriam reportarit, & post ad Sanctum reuersum cum gratiarum actio- nē dixisse cum sibi assidue obuersatum in prelio, & manu huc illucque se in hostes impellentem, eos cœcidisse, & fugasse.

c lib. 16.

D Hoc eodem anno Boazer Vidua Hunorum Regina, qui Saber dicuntur, (Isabenos vocat Procopius) adhæsit Romanis, habens secum Hunnorū centum millia; Item Rex Hunnorū iuxta Bosporum, nomine Horda, accedens ad Imperatorem, & factus Christianus, suscepitus est, & multis donatus, remissus est in suam regionem ad custodiendas res Romanas. ex Miscella. ^c

E Iuliana Anicia nobilissima feminina, & affinis Imperatoris, quæ multa sub Anastasio Imperatore impio, pro fide orthodoxa passa est, ex hac vita decessit. Cyril. in V.S. Sabæ, de qua refert Greg. Turon. (de glor. Martyr. cap. 133. de Polycuento Martyre apud CP. ^{lum.}) præcipuo honore culto loquens, quod cum magis virtutibus polleat, in periu- ros tamen præsens vltor existit) quod cum haberetur diutissima, & magnam vim auri habere putareturq; Iustinianus, Imperator, Thesauris publicis exhaustis, sibi mutuā dari copiam quandam pecuniarum petiſſet, illa colligendi tempore expedito, interim auream Cameram prædicto Martyri Polycuento, ex purissimo auro extruxit, ad quam post, adducto Imperatore, ostendit opus, quod, pro sua pietate, non laudare non potuit.

Huius

- A Huius Iuliane cognata, Pompeij V.C.eius consobrini, uxor, nomine Anastasia, post viri obitum, abdicato saeculo, secessit in Palæstinam, ibique in Monte Oliueti vitam excoluit Monasticam, & egregia erituit sanctitate. Cyril. in V.S. Sabæ.
- Cum Gothorum arrogatia eò usque progressa esset, ut iura Ecclesiæ inuaderet, adeo ut Clerici passim ad Laicalia tribunalia traheretur; Felix Rom. Pót. cum Rom. Clero, expostulans de his uehementer apud Regem, elicit hanc Sanctionem.
- Anastasia nobilissima Vidua Monasticam uitam excolit in M. Oliueti.

Clero Ecclesiæ Romanae Athalaricus Rex.

- B **T**anto diuinitati plura debemus, &c. & post multa. Atque ideo considerantes Apo-stolica Sedis honorem, & consilentes desiderijs supplicantium, praesenti anchora-te, moderato ordine definimus, at si quispiam ad Rom. Clerum, aliquem pertinenciem, in qualibet causa probabili crediderit actione pulsandum, ad Beatisimi Papæ iudicium prius conueniat, audiendus: ut aut ipse inter utrosque, more suæ sanctitatis, agnoscat, aut causam deleget, & quætitatis studio terminandam, & si forte (quod credi nefas est) competens desiderium fuerit petitoris elusum; tunc ad secularia fora iurgaturus occurrat, quando suas petitiones probauerit a supradictæ Sedis Præsule fuisse contemptas. Quod si quis extiterit tam improbus litigator, atque omnium fuerit iudicio sacrilega mente damnatus, qui reuerentiam tantæ sedi exhibere contemnat, & aliquid de nostris affatibus crediderit promerendum: ante alicuius conuentionis effectum, decē librarum auri dispendio feriatur, quæ a Palatinis sacratum largitionum protinus ex-
actæ, per manus saxe memorati Antistitis pauperibus erogentur, carensque imperatis, negotijs quoque sui amissione multetur, dignus est enim duplice poena percilli, qui & diuinam reuerentiam, & nostra iusta temerarit. Sed interim nos, quos iudicia nostra venerantur, Ecclesiasticis uimine institutis. Magnum scelus est crimen admittere, quos nec conuersationem decet habere seculararem. Professio nostra uita cœlestis est. Nolite ad mortaliū notabimelia, & errores descendere. Mundani coerceantur humano Iure, nos sanctis moribus obeditio. haec tenus Athalarici constitutio hominis licet Ariani, cuius comparatione si se metiantur Principes Nouatores, plane inferiores ipso quam longissime inuenientur. ^a

D Ab hoc anno, magnus ille Dionysius, cognomento licet Exiguus, Paschalem cyclū exorsus ad nonaginta quinque annorum curricula perduxit, cuius fragmentum Marianus Scotus recitat in Chronico. Ipse primus numerare cepit annos ab Incarnatione Domini, ut est apud Bedam de tempor. rat. cap. 45. Collegit & transtulit, è Greco Conciliorum Canones, cum uetus, quæ extabat Collectio, effet admodum depravata, ut ipse testatur in Epistola ad Stephanum Salonianum Episcopum, cuius meminit Cassiodorus, quam integrum habet Cresconiana collectio. Cui collectioni subiecit Cresconius, eam, quam eodem ferme tempore, Ferrandus Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus elaborauit, sed alio plane ordine, dum sub unoquoque colligit capite & citando eos, & non recitando, qui, diuersorum conciliorum de eadē re tractantes repe-
rireruntur Canones, collocauit, quod opus iure Cresconius, Breuiarium appellauit.

^a apud Cal.
fio. 8. ep. 24
Dionysius
Exiguus q.
vir, & quan-
tus.

E Prima igitur collectio Canonum est illa uetus mendoza.

Secunda ab Exiguo elaborata.

Tertia à Martino Bracharenisi.

Quarta à Cresconio, hoc titulo in M S. codice.

Concordia Canonum à Cresconio Africano Episcopo digesta sub capitibus trecentis.

De Dionysii huius Monachi, & Abbatis Romani, Scythæ natione, sed moribus omnino Romani, ut inquit Cassiod. multa idem, & præclara refert, de summa eius peritia linguis Græcæ & Latinæ, de excellenti doctrina, & morum probitate, & sanctitate, de diuin. Lect. c. 23. multa quoque ait transtulisse ex Greca in Latinam linguam.

Quibus item temporibus commemoarat floruisse inter Illustres viros doctos Bellato-

rem Presbyterum, qui plura latinè transtulit, & alia in diuinis scripturis elaborauit. Epiphanium quoque, de quo diuin. Le&t. cap. 1. 3. 6. & Mutianum, de quo cap. 5. 8. 11. & 17.

Hermenefridus Thuringiorum Rex necato fratre Berthario, à Clodouei tertio filio Theodorico, & quinto, Clotario, bello impetratur, occiditur, captiuam ducit pueram Radegundem Bertharij filiam Clotarij; eamque sibi sumit in vxorem, de cuius eximijs virtutibus & pietate, Fortunatus agit, a & Greg. Turon. ^b de gest. Fr.

Clotarius in Regnum reuertens prædabundus, cum res etiam Ecclesiæ Veromanensis prædatus esset, ea diuina vltione admonitus est, cum toto triduo equi, vehicula, plaustra, & alia, quibus præda illa vehebatur, inde moueri non potuit, quo miraculo conterriti, accurrunt ad S. Medardum, omnia usurpata restituunt, absoluuntur, & ad propria redeunt. Fortunatus. ^c

Hildericus Rex Vuandalorum in Africa, Theodorici olim Italiz Regis neptem Amalafridam, nuptam Transamundo Regi defuncto interficit, exposulat cum eo Athalaricus Rex graniter missis litteris & legatis, & nisi sibi satisfiat, conditione, inquit, unita pacis absoluimur, qui laſi fæderis uinculo non tenemur. ^d

Christi Ann. Felicis Pap. Justiniani Imp. 2. Athalarici Reg. 3. Iustin. 2. m absq; collega Conf.

Mirum videri potest quod Iustinianus plures de rebus & personis Ecclesiasticis leges fancierit; & dubitari, quo iure id fecerit: an quod eas, per ipsum Imperatorem sanxerint ipfi CP. ⁿi Episcopi, vt magis obseruarentur? an quod in his fanciendis non tam egerit Imperatoria potestate, quam ex præscripto sacerorum Canonum? vt plane se in his non sacrarum legum conditorem, sed Sanctorum Canonum præferat executorem, atque custodem, quod ipse pluribus in locis non obscurè significat? vt in Nouell. constit. 3. & 6. & cumulatissimè 123. & 133. & 137. sed & Ioannes Papa ex eiusdem Imperatoris Legatorum relatione testatur, ea, quæ de fide idem promulgaret edita, facere consuevit ex episcoporum consensu. Nam alioqui nulla facultas Imperatoribus de rebus Ecclesiasticis decernendi. An vero incusari debet necordia & timiditas CP. ⁿorum Antistitum, finientium Imperatorem leges ferre super omnes Episcopos, atque non secus, ac ipsum caput Ecclesiæ siue Concilium Episcoporum, Episcopis, alijsque sacris Dei ministris iura præscribere? Accidit autem vt cum diu Iustinianus superuixerit, & a se latas leges exactissime obseruari præcepit, & in Codicem suum redegerit, uim quamdam acceperint, & firmitatem, atque in canones ferme Ecclesiasticos complures earum, frequenti uisu transierint, cum, quæ iusta, rectaque sancta nouit, Ecclesia, minimè respuere consueverit, sed ea suis Legibus & decretis probare.

Hoc igitur Anno 10. kal. Mart. ad Epiphanium CP. ⁿum Episcopum edit sanctiōnem. Ne Episcopi ad Curiam ueniant absque eius iussione, tum ne Ecclesiarum administratio, & diuinus cultus deseratur, tum ne impensis grauentur Ecclesiæ. ^e

Ipsius Kal. Martij sancti ad Atarbiū PP. de electione Episcoporum quibus nec liberi sint, nec Nepotes. Bona Episcoporum debere cedere Ecclesijs, oeconomos obnoxios esse rationibus. Curatoribus quoque Xenonum & Nosocomiorum, & Ptochiorum & Orphanotrophiorum, & Brephotrophiorum licentia ausert testandi; & alienandi de acquisitis, post huiusmodi procurationes suscepit; exceptis, quæ prius habuerant, uel postea a parentibus uel theis, uel fratribus ad ipsos prouenant: Redditus emendos, ex ijs, quæ supersunt redditibus. Simoniam in omnibus uitandam. Clericos per se diuinā munera implere debere, quæ omnia latius exequitur. ^f

X V. Kal. Decembr. ad Hermogenem Mag. off. sancti contra raptore Virginum, pœna capitis proposita extendit legem ad nuptias, & sponsas, incendijs poena & raptam raptori nubere uetat.

Antiochia rursus biennio post & sex mensibus, terremotibus concussa est. Quo quidem

apud Sur.

13. Aug.

b lib. 3. c. 4.

capud Sur.

8. Ian.

d apud Cas.
fiod. 9. ep. 1.c l. 43. de
epis. & cler.f l. 42. C. de
ep. & cleric.

A

B

C

D

E

A quidem tempore, tum Theopolis, pro Antiochia; nuncupata fuit, tum alijs rebus Imperatoris prudentia locupletata. Euagr.^a Niceph. ^bCedren. Miscella.

^a 4.c.6.
^b 17.c.3.

Christi Annus Felicis Pap. Iustiniani Imp. 3. Basilio Iun. absque Athalarici Reg. 4. collega Cons.

529.

4.

4.

5. collega Cons.

B Pfs Kalen. Ian. sumimum illud Africanæ Ecclesiæ decus S. Fulgentius Rusensis Episcopus, post inhumera, pro Catholica fide certamina, post iteratas sæpe confessiones, post exilia aliasque passus erumnas, post denique plurimorum scriptorum egregijs monumentis, tum hæreses profligatas, tum orthodoxam pietatem, & disciplinam Ecclesiasticam custoditam, sartamque teatam relictam, optatum diu ante præcognitum, præfenti uitæ finem latè imposuit an. sui Episcopatus 25. uitæ autem 65. septuaginta propè diebus ægritudine fatigatus, hoc solùm frequenter dicebat. D OMINE DA MIHI MODO PATIENTIAM, POSTEA INDVLGENTIAM. Quo mortuo, non post multos dies, Rusenses, ab inimica gente Maurorum rapinis, cædibus, incendijs uexati: Africana tota Ecclesia afflita. Eius præclara opera magna ex parte perierunt, quæ extabant suo tempore Ifidorus commemorat de Vir. Ill. c. 14. Regino comiti petenti, dum scribit, Præcepta a milite Christiano seruanda, imperfecto opere, morte subripitur: absoluít id opus Ferrandus Diacon. Carthagin. eius discipulus, qui liber extat.

C Floruit per hoc tempus hic Ferrandus, de quæstionibus consuli solitus difficultis, ut ipsius Epistolæ, quæ extant ad Anatolium Rom. Ecclesiæ Diac. & ad Seuerum Scholasticum CP. num fatis docent: alterius Epist. meminit Isid. c. 16. ad Pelagium, & ipsum Anatolium Rom. Diac. quæ non extat.

Ferrandus
Illustris
scriptor Ec
clesiasticus.

Hoc ipso anno, magnus ille Benedictus, ex angustijs Sublacensium montium, diuinno monitu egressus, Cassinum montem petens, Apollinis fano, & Idolo confacto, & diruto & oratorijs S. Ioanni, & S. Martino erectis, pulso inde Dæmonè, qui se illi sæpius uidendum, & audiendum, horridum inclamans, præbebat, Monasterioque erecto, Monasticum ordinem mirifice propagat, de tempore, Cassin. Chron. Leo Ostiens. Acta S. Placidi reliqua S. Greg. Dialog. 2. cap. 8.

capud Sur.
die 5. Octo
br.
lib. 2. c. 8.

Magna Dei prouidentia factum est, ut, quo tempore Monachismus, in Oriente pauperrimus prolabeatur, in Occidente instauraretur, per hunc magnum Monachorum Patriarcham Benedictum.

D Hoc eodem anno Theodosicus, tertius Clodouei filius, Rex Frâcorum S. Nicetum Monachum, quem sæpè passus fuerat acerrimum reprehensorem, curat eligendum Archiepiscopum Treuerensem: sciens eum uere dignum Episcopatu, qui non ueretur, pro custodia diuinæ legis, uultum potentis. Tabula Treuer. Eccl. res eius gestas, ex eius discipulo B. Aridio Abbe acceptas, recitat Greg. Turon. in eius Vita.

Theodori-
cus reprehé-
forem suū :
S. Nicetiū
curat creari
Episcopum

Absagi populi circa mótē Caucasm (ut habet Procop. 2. Belli Pers.) ad mitius humaniusq; uitæ gen^o traduci, Christianā fidē recipiūt: ad quos Iustinianus Imperator unum ex Eunuchis aulicis Absagū genere, Euphrata nomine, misit, qui ueraret Eunuchos fieri, quod fere Eunuchi qui cubiculis Imperatorum inserviebant ex ea gente sumi consueuissent. Iustinian. apud Absagos templum Deiparæ extruxit, & sacerdotes ibi constituit a quibus pop. Christianam religionem ediscerent Euagr. ^d ex Procop. & Niccph. ^e

d 4.c.21.
e 17.c.13.

E Iustinianus Nouella 142. uetat Eunuchos fieri, quod ex multis uix pauci euadunt, inquit, incolumes, ut quidam sub nostro aspeetu, inquit, deposuerint, de nonaginta mix tres seruatos esse.

Tzani, populi Armenis finitimi, in sterili solo, & perpetua hyeme, ac niuibus ferè habitantes, fieri, ac Sylvestres, absque rege, per hæc ferè tempora à Romanis pugna uieti, nec amplius certamini fidentes, statim se se omnes dediderunt, magis diligentiores quietam seruitutem, quam libertatem periculosa. Et mutata religione, omnes Christiani facti, & uitam humaniore amplexati, dimissis latrocinijs, quibus assueuerant,

Codex Iu-
stini
vulgatur.

Io. Patrici?

Tribonias-
nus.

Romanos in suos hostes progredientes semper comitantur. Iustinianus illis Ecclesiam construxit, & sacerdotes dedit, structis etiam passim per regionem arcibus, Romanorum ibi milium praesidia collocauit, atque Tzanos commercium cum coeteris omnibus habere instituit. Ex Procopio de ædif. Iustin. Imp. or. 3. & 1. de bello Pers.

Hoc eodem anno Iustinianum Codicem, ex tribus, Gregoriano, Hermogeniano, & Theodosiano, collectum, quem superiori anno Cœsulatus fui 2. decemuiratu constituto CC. VV. faciendum mandarat, absolutum confirmat & euulgat, extat Constitutio sub Cœsulatu Basili. Qui considerabit, qui, & quales hi uiri ad hoc opus destinati, stupebit, & dicet, En quales homines sanctuere Romano Imperio leges? Nam Io. in primis Patricius, uir Consularis, & Exquæstor, Princeps decemuiratus, præterquam quod expers erat omnium bonarum artium, atque adeo uix legere, & scribere norat, describitur a Procopio lib. 1. de Pers. bello, ingentibus uitijs notatus, & sufficere posset dicere fuisse Cappadocem, Tribonianus uero Iure consultissimus, qui præ cæteris in opus insudasse dicitur, ut habeat Suidas, Gentilis, & impensis fuit, omnibus modis a Christiana religione alienus, adulator & impostor, qui persuadere conabatur Iustiniano eum non moriturum, sed cum carne in coelum assumptum iri, eruditione quidem nemini sua ætatis inferiorem fuisse dicit: pecunia ad miraculum auidum, ius pretio uendere solitus, &c. Sed plane monstruosum id de persuasione immortalitatis qua se ducebat Imperatorem putare quis posset, & fabulosum, nisi id alterius grauissimi auctoris fulciretur auctoritate, Hesychij Mileſij de philosophis scribentis Tribonianus inquit, Iustiniano Imperatori adulans, persuasit, non moriturum ipsum, sed una cum corpore receptum in coelum, migratum, erat autem Paganus, & impius hæc ipse. Quid igitur mirum si in Codice habemus leges impiorum persecutorum, ut Diocletiani & aliorum, & æque impios Zenonem & Anastasiū a Rom. Pont. damnatos & e catalogo Imperatorum abrasos, insigni tamen titulo pietatis nominari?

Christi Annus

Felicis Pap.

Iustiniani Imp. 4.

Lampadio atq.

Coff.

530.

5.

Athalarici Reg. 5.

Oreste

Coff.

Felix Papa 4. Id. Octobr. migrat è uita cum sedisset ann. 4. m. 2. d. 18. Extat eius epistola data hoc anno, sub dictis Coff. kal. Mart. ad omnes episcopos, de Ecclesiæ consecratione, rursum altera eiusdem argumenti sub iisdem Coff. duodecimo Kal. Novemb. quo tamen tempore iam Bonifacius Rom. Ecclesiæ præsidebat, ut facile pro Bonifacio, Felicis nomen irreperit. Hic fecit Baflicam SS. Cosmi & Damiani, uia sacra iuxta templum Vrbis Romæ; & S. Martyris Saturnini, uia salaria, incendio concretam: restituit à fundamentis: cessauit Episcopatus dies tres. Ex Anastasio 17. kal. Novemb. creatur Papa Bonifacius patria Romanus, patre Sigisultho (nomen indicat genere Gothum, ab eo fortasse Sigisultho, qui Consul fuit) in Baflica Iulij. aduersus quem in Schisinate, in Baflica Constantiniæ electus est Dioscorus Diaconus (is forte qui sub Hormisda Legatus fuit CP. cum alijs) sed eo mortuo prid. Id. Novemb. cessauit Schisma Anasta. Is D. iosecorus magnopere Simoniae criminè infamatus habetur, ex epistola Athalarici ad Io. Bonifacij successorē, & ex edicto Iustiniani ad eundem Io. Rom. Pontif.

Extat ad
Bonifaciū
Papam.

Iustini nomine, professio fidei inscripta, in collectione conciliorum, multis modis uitiosa, quæ nec Iustini esse potest, ante quatuor annos mortui, nec Iustiniani, ut cento male consutus ex uarijs epist. anteriorum Pont. quam merito collector epist. Roman. Pont. exploxit.

Bonifacij item Epistola ad Eulalium Episcopum Alexandrinum manifeste imposturæ conuicta damnanda est: ut qua ad Episcopum, qui Alexandriæ nunquam fuit, & de Schismate itē Africana Ecclesiæ quod nunquam fuit.

Hildericus Rex Vuandalorum in Africa a Gilimere fratre consobrino, ex Genzone, Genserici filio, nato, coniectus in carcerem, regno spoliatur, cum iam annos septem in eo expellet. Ex Procop. 1. de bell. Vuand.

Iusti-

A Iustinianus expositulat cum Gilimere de cui Consobrino Regi illata, & Regno occupato, monens, & hortans ut regnandi legitimum tempus expectet. Gilimer Legatos re infecta dimittit, Amerem excusat, Hildericum & Euagenem, aetiori custodia tradit, Rursum Iustinianus ad Gilimerem. *Nos cum te minime nostris monitis adversarum putaremus priorem tibi Epistolam scriptimus. Quando vero placet tibi regnum hoc patet habere, tibi habe, quod fortuna ex ipso tribuerit. Tu autem Hildericum & Amerem luminaribus cassum, eiusque fratrem ad nos mitte, solatum habituros, quale poterunt, qui regno & oculis priuati sunt. Quod si minimè feceris, nos profecto coges, amicitia relicta fædere que, quod cum Géferico cinq[ue] successoribus gessimus, soluto, te non solum armis petere, sed pena, quali possumus persequi.* Hæc vero Gilimer excusans, hoc modo respondit.

B

Gilimer Rex, Iustinianus Imp. 5.

C **N**eque ego per vim regnum accepi, neque contra meos propinquos quidquam iniustum perpetraui. Hildericum enim noua querentem in familiam nostram inducere, Vuñalorum gens Magistratu deiecit; meque tempus & ex lege, etatis honor, in regnum vocauit. Talem enim quandam virum bonum, regnum expositulat, qui nec alienas abre, curas perseguatur. Tu vero iuem Rex curiose facis, ac iniuste, aliena curare. *Quod aurem fædera solues nobis bellum inferendo, respondere sum paratus, quibus potero inribus, obiectans ac fidem expositulans simul, & insurandum Zenonis, cuius tu successor existis.* Ex Procopio. Atque hec per hoc biennium fere transacta.

D Hæc tenus res Romanis in Persia prospere fuere, hoc quarto Iustiniani anno temeritate militum cessit victoria Persis, sed ita cruenta, ut Dux à Rege supplicium subire sit iussus. Procop.

Iustinianus gentes ad mare positas, Homeritas, & Aethiopes, inita cum illis societate, in Persas excitare tentauit, Blemyos quoque & Nabathæos, quos, apud Oasis pe tras, loca sterilia inhabitantes, frugifera terra ad Nilum concessa, sibi deuinxit; & Ido lolatras adhuc ad Christianam fidem adduxit; vt & alias gentes in Pentapoli, Iudeos quoque apud Maurulos habitantes, vetusti templi, quod in primis uenerabantur, possefiores, Christianos effecti.

E Legatos item misit ad Reges Aethiopum & Homeritarum Christianos, rogatum, vt sibi, pro communi fide aduersus Persas auxilio essent; illis promittentibus cu[m] multa intercessissent, ob quæ illi non possent stare promissis, Cabade interim Persarum Rege mortuo, cum filio Cosrhoë, iustis conditionibus, pacem fecit, anno septimo sui regni, atque hæc vltra biennium sunt propagata. ex Procopio.

Iustinianus Imperator sancit in hæreses, vt eorum filij Orthodoxi a parentum successione, quolibet proueniente titulo, minimè repellerentur, & ut hæretici cogerentur alere filios Orthodoxos; contra vero filios, qui essent hæretici, ab huiusmodi voluit legi auxilio omnino repellere. Cum autem in ea sanctione, numeret, inter hæreticos, Samaritas, de illis res poscit vt aliquid dicamus; saltius repetentes, quæ nullo certo anno consignari possunt. Samaritani sub Zenone Imp. tumultuantes, & Neapolim (quæ dicebatur Samaria) ingressi, multas cædes, & sacrilegia perpetrarunt, quos Zeno dignis poenis puniuit, & expulsos monte Garizim, eum Christianis restituit, Ecclesia Dei

F genitrici dedicata, & muro cincta, & imposito militum praesidio. Rursum sub Anasta si montem condescendunt & custodes trucidant, auctores sceleris comprehensi poenam dant, ex Procop. de ædif. Iustin. oratione 5. denique sub Iustiniano (vt est apud Cyril. in Vita S. Sabæ) Rege sibi creato, regionem circumquaque populabuntur, incéderentes, rapientes, occidentes, ipsas Ecclesias & SS. reliquias dissipantes, aduersus quos immisæ copiæ ab Imperatore, ipsos cum Rege conciderunt, accidit autem, ut eorum vnuš Arsenius nomine veniens CP. lim, illustris dignitate, & ad veritatem confundédam callidissimus, magna, nescio quomodo, contracta cum Imperatore & eius coniuge familiaritate, multa confinxerit in Palæstinos, causam omnium malorum in illos con-

L. 19. Cod.
de hær.

Inter hæreticos Sama ritani numerati.

Eorum crudelias facta.

Quam honorifice exceptus S. Sabas a Iustiniano.

Abnuit Imperatrici hereticæ pereire a Deo fæcunditatem

Prædictitur Iustiniano receptio Ro- mæ, & Carthaginis.

a est Noue. 129.

Viget maxime cultus SS. per hoc tempus in extruendis Ecclesijs.

Vltio diuina in sacri legos militates.

ferens, ex quo ab irato Imperatore timebatur, ne quid dure statueretur. At Patriarcha innocentum misertus, rogabat S. Sabam iam nonagenarium, ut Legionem pro ipsis suscipiat. Qui nil cunctatus CP. ^{lum} contendit, quem excipit Imperator uelut Angelum Dei, videns quandam coronam eius capiti impositam, eleganti quadam splendo re decorataam & micantem luce omnis generis gratiarum, percepta ab eo benedictione, eandem impertiri etiam petiit Coniugi, qua sterilis cum esset, optans per eum filium habere, saepius preces repeatebat: at ille nihil aliud adnuit, quam ut sospes, & salua esset sua potentia: qua tristi abeunte, ille ad circumstantes, mirantes & indignantes causam protulit, sinit, dicens, o beati, Non enim vult Deus aliquem fructum ex ea edi, ne & ipse, quoque gustet Seueri dogmata, & deteriores, quam prius, sub Anastasio tumultus conturbent Ecclesiam Dei: his planè insinuans, quod intus Theodora occulabat in corde, ne mpe ipsam addictam hæresi Seuerianæ. Ad petitionem autem sancti non modo remisit iram, in Christianos. Palæstinos Imperator, sed etiam Sammaritanos expulit e ciuitate, eorum Synagogas deinceps prohibuit, & de ipsis sanxit ne esent alter alterius heredes, ne per successiones eorum opes crescerent. Redituro & oblatum vestigial pro suo Monasterio recusanti, instabat tamen Imperator; cui ille, si tantæ est curæ, ut nobis gratificeris, adsunt alia quoque non paruæ occasionses, per quas poteris tuam in nos exercere charitatem, ac proposuit aliquam ad tempus immunitatem Palestiniis dari, male à Samaritanis habitis; Xenodochium, & Nosocomium, pro venientibus inuisere viuiscum sepulcrum exædificare: Templum Deiparæ inchoatum perficere, Præsidium in quod se recipiant, ab incursione barbarorum Monachi extruere, denique magnopere commendauit vt Arianam hæresim, Nestorij, & Origenis tollere studeret in medio, (qua nimurum tum magis vexabant ecclesiam.) Hæc si feceris, inquit magnopere in Deo confido fore ut mox diues sequatur remuneratio, Romaque, & Carthago, & quæcumque amiserunt, qui ante te imperarunt, recuperes, quæ omnia prompte perfici mandauit Imperator, de quibus ferè omnibus Procopius agit, lib. 5. de ædificijs Iustiniani: & Deus planè impleuit quæ promisit Saba. De Ecclesiæ porro illius Ierosolymis extructæ in honorem B. Virginis Mariæ magnificientia, & magnitudine, latè Procopius, qui & nouam, eius occasione, lapidicinam adinuentam in Palestinen montibus refert.

Nouis præterea Rescriptis virginis, & alijs poenis percelli oportuit improbos Sama ritas a Iustiniano, ut est in Nouell. 45. Qui cum fatigati assiduis afflictionibus nullam emendari esse sibi viderent facultatem, fingunt se velle esse Christianos, & per Cæsariensem Episcopum Iustiniano commendati, in gratiam recipiuntur, & ut filij confouentur: pro quibus nouam edidit sanctionem. a

Viguit per hoc tempus magnum studium, & cultus fidelium erga sanctos, in erigendis vbiique templis, eisdemque locupletandis, ad Imperatoris exemplum, cum vix resperiretur, qui, nisi erigendi Ecclesiæ facultatem haberet, saltè ex suis bonis, aliquid decedens non legaret Ecclesijs, vel etiam ex ase institueret illas hærides. Hinc illa sanctio Iustiniani hoc anno promulgata, vt si quis in testamento suo Christum ex ase vel semiisse, aut aliter hæredem instituisset, Ecclesiæ illius loci caperent hæreditatem, ita tamen, vt ad pauperum alimoniam conferrent.

Itemque definiuit, si quis aliquem Archangelorum, vel martyrum reliquias hæredem, quid agendum in ambiguis esset. Confueuisse enim huiusmodi institutiones fieri Imperator affirmat; extat. Constitutio in lib. prætermissorum primæ classis, post Cod. Iustinianum.

Theodoricus, Rex Francorum, parat expeditionem aduersus Gothos agentes in Gallijs, Liborio patrelio illic Præfecto Prætorio, eorum res defendente; cum quibus declinato conflictu, ex morbo moritur, ante quidem annum Domini 534. quo Caliodi scripsit Epistolam i. lib. i. i. in qua hæc habet. Fallitur ergo Sigebertus qui scripsit eum occupasse editionem Gothorum in Gallijs & mortuum anno Domini 537.

Accidit autem vt eo vastante Aruernorum fines, pars exercitus inuaderet Ecclesiæ in quam se multi promiscui sexus, cum suis supellestilibus receperant, & cuncta diriperet, quæ re ad Regem delata, comprehensos ex illis aliquos duceris mortibus, con-

demna-

A demnauit, vlciscens sacrilegium; & qui primus effracta fenestra irrupit, igne, de cœlo lapso, consumptus, interiit; alij correpti a Dæmone, diuersis exitijs hanc vitam crudeliter finierunt. Quæ audiens Rex omnia sublata restituit, præcepérat enim ne a septimo a Basílica, Miliario cui vim quis inferret. Ex Greg. Turon. de Mirac.

a lib.2.c.13

B Theodobertus, Theodorico patri succedit, qui cum multa iniquè ageret, & agi ab alijs permitteret, a S. Nicetio sape corripiebatur. Accidit, vt die quadam Dominica, cum Rege, qui ab eo fuerant excommunicati, in Ecclesiam ingredierentur. Non hic hodie, inquit S. Nicetius, Missarum solemnia consummabuntur, nisi communione priuati prius abscedant. Rege renitente, exclamat puer vñus de populo a Dæmone arreptus & incipit Sancti virtutes, & Regis crimina confiteri, & illi interitum comminari, cumque Rex timore concussus peteret ut energumenus ab Ecclesia ejiceretur, non prius illum dixit Episcopus, quam excommunicatos, ab Ecclesia, egressum, quibus expulsis, Dæmoniacus, sanus erexitur; post acta solemnia non est repertus; nec scitum a quoquā vnde venerit, aut quo abiicit. Ex Greg. in vita S. Nicetij, quem Theodoberum censura Nicetij, correctum, & emendatum, meliori frugi redditum, idem Greg. testatur de rebus Francorum.^b

Constantia
Episcopi in
excludēdis
excommunicatis a sa-
cristis.

Item Theodobertus Legatum misit ad Iustinianum Imperatorem, Munzolum uitū Illustre in Greg. 1. de glor. mart. quædam narrans miracula.

b 3. c.25. &c
34.c.93. de
glor. cōfes.
c cap.31. &
84.

C Christi Ann. Bonifacij Pap. Iustiniani Imp. 5. Post Consulatum Lam-
531. 2. Athalarici Reg. 6. padij atque Orestis.

D Bonifacius collecta Synodo ad S. Petrum, Vigilium Diaconum sibi ordinat succel forem, ob eam forte causam, vt nullo vacantis Sedis loco relicto, eriperet è Gothorum Regum manibus, quam sibi Romani Pont. usurparant electionem: sed noua Synodo, re improbata, ipse Bonifacius reum se confessus Maiestatis, ipsum constitutus, siue decretum, præsente Clero & Senatu, incendio consumpsit. Ex Anastasio. Maiestatis uero ea ex parte crimen uideri poterat Gothis Bonifacius incurrit, quod cōtra Regis uoluntatem, ad quem electionem Rom. Pont. spectare Theodosius statuerat, ab eo fuisset institutus successor. In signum, quod haec noua a Bonifacio attentata, de successore sibi delegendo, Deo non placuisse, hoc ipso anno 17. mensis Octobris eum subtraxit uita, cum Sed. ann. 1. & dies duos.

Bonifacius
bono consi-
lio deligit
sibi succel-
forem.Décretum
ipsem re-
uocat.Deus ipse
uisus im-
passe.

Hic ecclesiam S. Michaelis Archangeli, nomine, constructam, dedicauit in sumitate Circi, qui fuit Domitia, trans Tiberim. ex Adone.

Ioannes 11. cognomento Mercurius Romanus, hoc anno, ut constat ex ueteri inscriptiōne apud S. Petri ad Vincula, circa finem anni electus est Rom. Pont.

E Childebertus quartus Clodouei filius, sororē Crotildē Amalarico Regi Gothorū in Hispania, Ariano, in matrimonium dederat; quibus, ob diuersitatem religionis, male conueniebat, & ipsa audeo male tractabatur, vt sudarium proprio sanguine infestum fratri miserit, quare irritatus, Hispaniam armatus inuasit. Amalaricus dum fugā parat, interficitur, anno Regni quinto, cui Theudis Gothus, & ipse Arianus, subrogatur. Childebertus assumpta sorore, cum magnis Thesauris revertitur. Soror in itinere mortua, apud Clodoueum Patrem Parisijs sepelitur. Inter thesauros, pretiosissima eccliarium ministeria, sexaginta calices, quindecim patenas, viginti Euangeliorum capsas, omnia ex auro puro, & gēmis pretiosis ornata Baffilicis sanctorum dispensauit. Gregor. de Gest. Franc. Isidorus in eo a Gregorio discrepat, quod Narbone, non in Hispania Amalaricum occisum esse scribit. Eadem ferè Procop. nisi quod fallitur in nomine pro Childeberto ponens Theodebertum. Tuncque dicit cessisse Francis eam partem Galliarum, quam hactenus Visigothi possederant.

d lib.3.c.10

Hoc anno Theudis primo, (qui, licet Arianus, Orthodoxos bene habebat, vt ait Ifidor.) celebratum est Concilium Toletanum dictum secundum, sub Montano. Archi episcopo Toletano. De quo Isid. Aera 568. Iustiniani Imp. tempore post Amalaricum. Theudis in Hispania creatur in regnum, per annos sexdecim, qui dura cset hereticus.

Conc. Tole-
tanū secun-
dum dictū.

Montanus
Tolet. Ar-
chiep. san-
ctus, & do-
ctus.

Iustus Vr-
gelit. episco-
pus clarus
scriptor res-
item eius
fratres.
a cap. 20. &
21. de vir.
ill.

Seditio, &
tumultus
CP. li in Iu-
stinianum.

Arma pri-
uatis adimit
est 85. qua
armorum vsum
priuatis adimere
conatus est, dum
prohibuit ne quis priu-
iustinius. tuis
esset armi factor; neque qui publico operi, in armis faciendis inservirent, venderet
ea priuatis.

S. Sabas mi-
grat in coe-
lum.

Apace tamen cōcessu ecclisiae Dei, ut licentia Catholicis episcopis daretur in unū apud Tol-
itanam urbem conuenire, & quæcumque ad ecclesiasticam disciplinam necessariam exis-
tent dicere, licenterque disponere, ex quo loco corrigendus error illapsus in eiusdem
Chron. in Amalarico, vbi restituendum Æra 564. anno 9. Iustini pro 14. Iustiniani.
Sed & emendandum vbi sub quinto anno Amalarici dicta Synodus ponitur Æra
565. cum legendum sit 568. Hic Montanus Toletanus Archiepiscopus tum doctrina,
tū vita sanctitate celebratur a sancto Ildefonso in lib. de vir. ill. Extrat eius lucubrationū
duarē epistolā, quarum idem meminit; altera data ad ecclesiam Palentinam, ad Thuri-
bium solitariū altera, digna felicissimi ingenij monumenta. In testimonium sanctitatis
affert, quod inquit, ex antiquissima relatione narratur, ad purgationem infamiae tā
diu prunas tenuisse in vestimentis ardentes, donec Missam celebraret. Enituit autē
in eo conuentu (septem enim tantum fuerunt, præter Montanum) Iustus Vrgelitanus
episcopus, & ipse clarus inter scriptores ecclesiasticos, & trium germatorum collegio,
æque disertorum, nempè Iustiniani episcopi Valentini, Nebridi, & Helpidi illius prior
redditus, licet eorum monumenta perierint Isid. Quinque in eo sancti Canones,
ad disciplinam ecclesiasticam illustrandam, & mores fidelium informandos. Amalari-
ci tamen, pro Theude, nomen irrepisse videtur, cum ex Isid. appareat celebratum fuisse
post Amalarici mortem. Regis beneficio PP. vii, s̄p̄ius conuenerunt in Synodus,
de Palentina quidem mentio est in epist. Montani ad Thuribium.

CP. li cōjuratio mota est in Iustinianū, Satellites, Hypatij, Pōpeij, & Probi (qui cō-
sobrini erāt, & Anastasij Nepotes, sibiq; déberi imperiū putabāt) illis instigātibus, per
quinque continuos dies vrbē regiā rapinis, ferro, igneque vastantes; (illis in Palatio,
quasi fideles essent, dissimilantibus) dum quinta demum die inuadunt Palatum, Hy-
patius, & Pompeius capiuntur, & trucidantur, innumeris passim in circō trucidatis, &
tyrannorum locijs continuo proscriptis, ex Marcellino. Procopius ea fusiū narrat lib.
1. de bello Pers. qui ait desiderata hominum triginta millia, & coactum fuisse Iustinianū
num acclainante populo, Io. atque Tribonianum magistratu deponere, licet cessante tu-
multu, eos restituerit.

His permotus Iustinianus, præcauens in futurum, Nouellam edidit sanctionem, que
uatis adimit est 85. qua armorum vsum priuatis adimere conatus est, dum prohibuit ne quis priu-
iustinius. tuis esset armi factor; neque qui publico operi, in armis faciendis inservirent, venderet
ea priuatis.

Promulgauit & aliam sanctionem, qua vetuit hæreticos, & Iud. contra Orthodo-
xos testimonium ferre, in contractibus duntaxat eorum arteficationem inspici debere
addidit postea, & illam anno sequenti. Ne quis hæreticus hæreditatem legatum, vel fi-
deicommissum accipere possit.

Magnus ille Sabas reuersus ex legatione ad Iustinianum obita pro Palæstinis, hoc
anno, quinta Decemb. Indictione decima, ætatis 94. migrat in coelum, ex sua cella in
Laura: magnificentissimo elatus funere. Cyrillus, qui eius miracula post mortem, &
multa, & insignia commemorat, annuens saria eius recolitur memoria qua decessit die.

Inuentio corporis S. Antonij magni in eremo, & translatio eiusdem Alexandriam,
in Basilikam S. Ioan. Baptiste. Marianus Scotus in Chron. alij in aliud tempus refe-
runt.

Christi Ann. Ioannis Papæ. Iustiniani Imp. 6. Post Consulatum Lampa-
532. 1. Athalarici Reg. 7. dij. & Orestis secundo.

b c. 49. 50.
&c.
c cap. 10.
d 29. Sept.

EO rigenistæ s̄p̄ius damnati, rursus inualescentes, maxime in Palæstina, corruptis
primum Monachis, inde longe lateque serpente contagio peruidentes C. P. ¹⁴,
& totum ferme Orientem quasi depalcentes, nec edictis Imperatoris potuerunt extin-
gui; adeo vt opus fuerit Oecumenicum congregare Conciliū. Quod Quintum dictū
est. Qui origines & progressus harum turbarum, & Monachorum, atque adeo ecclæ-
siæ cladem noise velit, legat Cyrilum in Actis S. Sabæ, ^b & S. Quiriaci, ^c & Pratum
spirit.

A spirit. cap. 26. in quo Visio quædam refertur de statu hereticorum, & cap. 46. de odio quo B. Theodosius Cenobiarcha prosequebatur Origenem.

Christi Ann. Ioannis Papæ Iustiniani Imp. 7. Iustiniano 3^m Conf.
533. 2. Athalarici Reg. 8.

Iustinianus Imperator Vuandalicum bellum, ante aliquot annos meditatum, posuit multis, & ancipites cogitationes, aduersantibus etiam aliquid. Senatoribus, & populo tumultuante, hoc tandem anno decernit. Duce Belisario, ex visione quadam confirmatus, & episcopi cuiusdamhortatione, & victoria predictione, impulsus. Procop. a Quod mirandum sit, in tam difficilis belli cogitatione intentus, quasi in summo otio, ad propitiandum sibi diuinum numen, summo studio in curandis, quæ sunt fidei Catholice, incumbit, legatione ad Rom. Pont. missa de perdifficili exorta quæstione, de qua re Liberatus cap. 20. Breuiarij, hæc breuiter. Defuncto Bonifacio Papa, Io. Cognomento Mercurius Sed. Apostolica suscepit Praesulatum. Ad quem missi sunt ab Imp. Iustiniano Hypatius Ephesiorum episcopus, & Demeritis a Philippis, contra legatos Accœmetarum Cyrum, & Eulogium, negantes esse confitendum B. Mariam uere, & proprie Dei genuricem, & unum de Trinitate Incarnatum, & carne passum. Sed Papa Io. nobis, ibi positus, hoc confitendum epistola sua firmavit, & Imperatori direxit. A cuius communione discedentes Roma quidam Monachi, Accœmetarum legatos secuti sunt, & usque nunc hanc confessionem de Christo non suscipiunt. Hæc Liberatus ad cuius controuersię cognitionem reco lendum est, quod superius est dictum, de Scythis illis Monachis Eutychianis, repulsa passim CP. i. a Sedis Apost. legatis, & Romæ ab Hormisdida Papa, cum fraudulenter instarent, addenda esse Concilio Chalcedonensi verba illa, quibus dicebatur, VNVM DE TRINITATE ESSE CRVCIFIXVM IN CARNE: & reiectam quidem illam sententiam, non quod esset heretica, sed ut noua, & suspecta; ne, sub ea, Eutychianorum fallacie occultarentur, quæ si suspicio, & dolus abesset, esset oratio recipienda. Nestoriani arrepta illa, eo modo, & occasione, reiecta sententia, perinde ac si, secundum suam ipsorum assertionem, duplex affligeretur Christi persona, sicut, & naturæ due, humana, atque diuina; & sic dici videretur passus homo, ut negaretur Deus passus in carne; ergo, aiebant, nec natus in carne, ergo nec Maria proprie dici potest Deipura, quod ipsi profitebantur. His accedebat, quod è latebris emergentes Origenistæ, inter alias, quas proponerent, sententias, illa erat, ut negare

B Christum vnum de Trinitate fuisse. Quamobrem ex afferentium prauitate reddi cepta est prohibitus illa profana, quæ antea videri poterat sana, & ad cauendos Eutychianos utiliter introducta. Cum ista igitur CP. i. controuersia agitaretur, Catholica fide periclitante, Epiphanius CP. n^{us} episcopus, & Iustinianus Imperator, ac reliqui Oretodoxi, ex aduerso pugnantes, firmiter resistentes; sicut afferabant, pie sancteque dici vnum de Trinitate esse passum in carne; ita nefas esse dicebant negare Sanctissima Virginem Mariam, verè proprieque matrem Dei a fidelibus nuncupādam. Qui igitur Nestorianæ sententiæ potissimum assertores, Monachi Accœmetæ erant, cum a Iustiniano Imperatore, Epiphanio agente, magnopere uergerentur, auxilium ab ecclesia Romana sperantes, a qua scirent eā fuisse reiectam sententiā, legatos ad Ioanné Papam misserunt, rogantes, ut quæ semel esset explosa ab ipsa ecclesia Romana sententia, nullo aduersariorum conatu recuperetur. Epiphanius itē CP. n^{us} episcopus, & Iustinianus Imp. legationem instituunt ad eundem Papam: sed ante eam missam: Iustinianus emittit edictum de fide Catholica, & fidei professione, quæ detestatur Nestorianos, Eutychianos, & Appollinaristas, idque eo consilio, ne initurus, per suos legatos, coram Ioanne Papa, certamen, aliquis, illis, eum calumniandi, locus relinqueretur; cum preculiare tum esset, ut qui Nestorium damnaret, is Eutychianus, vel Appollinarista diceretur, & contra; cui subscriptus Epiphanius episcopus, & Archimandrita, ut ait ipse Iustinianus in epistola ad Patriacham, quæ tamen publice, quasi edictum erat exponenda, & quasi apologia, pro fide Iustiniani. Extat edictum, & epist. ad Epiph.

Bellū Vuā-
dalicum.

a lib. i. de
bello Pers.
& i. itē de
bello Vuā.

C

Cognomento Mercurius Sed. Apostolica suscepit Praesulatum. Ad quem missi sunt ab Imp. Iustiniano Hypatius Ephesiorum episcopus, & Demeritis a Philippis, contra legatos Accœmetarum Cyrum, & Eulogium, negantes esse confitendum B. Mariam uere, & proprie Dei genuricem, & unum de Trinitate Incarnatum, & carne passum. Sed Papa Io. nobis, ibi positus, hoc confitendum epistola sua firmavit, & Imperatori direxit. A cuius communione discedentes Roma quidam Monachi, Accœmetarum legatos secuti sunt, & usque nunc hanc confessionem de Christo non suscipiunt. Hæc Liberatus ad cuius controuersię cognitionem reco lendum est, quod superius est dictum, de Scythis illis Monachis Eutychianis, repulsa passim CP. i. a Sedis Apost. legatis, & Romæ ab Hormisdida Papa, cum fraudulenter instarent, addenda esse Concilio Chalcedonensi verba illa, quibus dicebatur, VNVM DE TRINITATE ESSE CRVCIFIXVM IN CARNE: & reiectam quidem illam sententiam, non quod esset heretica, sed ut noua, & suspecta; ne, sub ea, Eutychianorum fallacie occultarentur, quæ si suspicio, & dolus abesset, esset oratio recipienda. Nestoriani arrepta illa, eo modo, & occasione, reiecta sententia, perinde ac si, secundum suam ipsorum assertionem, duplex affligeretur Christi persona, sicut, & naturæ due, humana, atque diuina; & sic dici videretur passus homo, ut negaretur Deus passus in carne; ergo, aiebant, nec natus in carne, ergo nec Maria proprie dici potest Deipura, quod ipsi profitebantur. His accedebat, quod è latebris emergentes Origenistæ, inter alias, quas proponerent, sententias, illa erat, ut negare

D Christum vnum de Trinitate fuisse. Quamobrem ex afferentium prauitate reddi cepta est prohibitus illa profana, quæ antea videri poterat sana, & ad cauendos Eutychianos utiliter introducta. Cum ista igitur CP. i. controuersia agitaretur, Catholica fide periclitante, Epiphanius CP. n^{us} episcopus, & Iustinianus Imperator, ac reliqui Oretodoxi, ex aduerso pugnantes, firmiter resistentes; sicut afferabant, pie sancteque dici vnum de Trinitate esse passum in carne; ita nefas esse dicebant negare Sanctissima Virginem Mariam, verè proprieque matrem Dei a fidelibus nuncupādam. Qui igitur Nestorianæ sententiæ potissimum assertores, Monachi Accœmetæ erant, cum a Iustiniano Imperatore, Epiphanio agente, magnopere uergerentur, auxilium ab ecclesia Romana sperantes, a qua scirent eā fuisse reiectam sententiā, legatos ad Ioanné Papam misserunt, rogantes, ut quæ semel esset explosa ab ipsa ecclesia Romana sententia, nullo aduersariorum conatu recuperetur. Epiphanius itē CP. n^{us} episcopus, & Iustinianus Imp.

E legationem instituunt ad eundem Papam: sed ante eam missam: Iustinianus emittit edictum de fide Catholica, & fidei professione, quæ detestatur Nestorianos, Eutychianos, & Appollinaristas, idque eo consilio, ne initurus, per suos legatos, coram Ioanne Papa, certamen, aliquis, illis, eum calumniandi, locus relinqueretur; cum preculiare tum esset, ut qui Nestorium damnaret, is Eutychianus, vel Appollinarista diceretur, & contra; cui subscriptus Epiphanius episcopus, & Archimandrita, ut ait ipse Iustinianus in epistola ad Patriacham, quæ tamen publice, quasi edictum erat exponenda, & quasi apologia, pro fide Iustiniani. Extat edictum, & epist. ad Epiph.

b Prætermissorum

lib. i. Cod. Delectis igitur præcipuis Orientis Metropolitanis Cœsariensi atque Ephesino, ad A
pag. i. apud jobeundam legationem, collegis, per eosdem epistolâ scriptis Iustinian. ad Ioan. Rom.
Contium. Pontif. a in qua rationem controuersie exponit, & suam Catholicam fidem profitetur,
1.7. Cod. de quam ab ipso confirmari petit, illa de Primatu eccl. Rom. habens verba. Nec enim, in-
summ. Tri. quiquit, *datimur quidquam quod ad Ecclesiarum statum pertinet, quamvis manifestum, et*
a 1.8. Co. de *indubitateum sit quod mouetur, ut non etiam vestre innocescat sanctuati, quod caput est*
summ. Tri. *orunum ecclesiarum. Vt & in epist. ad Epiph. Rom. Pont. affirmat caput omnium san-*
ctissimum Dei sacerdotum. Huius Legationis meminit Anastasius, & donorum B.
Petro Apostolo oblitorum idest Scypho gennato; pluribus argenteis calicibus; & pal-
liolis quatuor, auro textis.

Auditis Romæ legatis Imperatoris nec tamen spretis Accemetis Monachis, totus reliquus annus consumitur in grauissima questio[n]e examinanda, vt digna solutio, & responsio ab ecclesia Romana, daretur, quod factum est anno sequenti. Interim Anatolius S.R.E. Diaconus cōsuluit Ferrandum Carthaginensis ecclesie Diaconum, discipulum S. Fulgétij eruditissimum, qui prolixâ, & eruditam ei reddidit epistolam, in qua de proposita controuersia hanc firmat Conclusionem: *Recte dici vnum de Trinitate passum. Sed securius addi, passum in carne, nam hæc, post multa habet. Propter istos, ista dixi, qui nunc audientes vnum de Trinitate passum, dicunt, adde secundum carnem, quasi aliter intelligi debeat, etiam si ego non addam, vel addere multa necessarium sit, quod etiam si non additur, appareat, libenter autem exigia me patior, quod vitro addere sum paratus, incunctanter proferi lingua, quod retinet conscientia, & post multa, superest nunc in conclusione huius voluminis eisdem duabus sententias, de quibus inter se disputationum fratrum prolixa fit altercatio, ne quaremanere vel suspicio[n]is videatur ambiguias, dare quandam fidei regulam, qua præcedente, simplicitas loquentium manifestetur, & audiendum remoneatur scandalum. Diciturus ergo vnum de Trinitate passum, prius addat, omnipotenti Dei unam substantiam, tres esse personas, ex quibus una persona, idest filius, Deus permanens, homo factus, natus, & passus sit, neque Pater, neque Spiritus sancto pariter incarnato; quamvis opus nostra redemptio[n]is tota fuerit Trinitas operata; &c.*

Scripsit vero idem Ferrandus Diaconus eodem argumento aliam epistolam ad Seuerum Scholasticum CP. num quæ licet minime integra habeatur, satis suppleri potest ex dicta ad Anatolium Diaconi epistola.

Interim cum ambitus excreuisset in vrbe, & ecclesiæ bona simoniace profunderentur, ob emenda, aut prouerenda suffragia etiam quorundam Senatorum ad Pontificatum obtinendum, Senatus indignè ferens, Senatus consultum in eos promulgauit, qui adeo turpiter aliquid accepissent, & ipse Papa egit apud Athalaricum Regem, vt Canonum contemptores editio percelleret, quod & perfecit, litteris scriptis ad Io. Pon. b. quibus, & insertum Senatus consultum confirmauit. Quod quidem suum editum Rex marmoreo voluit inscriptum tabulae, ante S. Petri atrium, cunctis perspicuum, apponi. In quo notandum, non ausum Regem in dantes clericos poenam conuertere, sed in accipientes tautummodo laicos, relinquentis illos Canonum censura plectendos; vt & ipsius S. C. laicas tantum personas respiciebat.

Sed & illud animaduertendum Regem Archiepiscopos vocare Patriarchas, & a Gothis, huiusmodi usum vocis emersisse. Ad ea igitur quæ sancta essent nouiter implenda ad Praefectum virbis ista conscripsit, quæ sunt apud Cassiod. c.

Iustinianus anno septimo Principatus Cōsulatu suo tertio (vt est in ipsius Constitutione expressum, hoc anno, data 17. Kal. Ian. d) non quarto, vt mendose est apud Marcellinum, Veris initio decreta expeditione in Africam, nauim Prætoriam ad littus; iuxta ædes Imperatorias adduci iussit totique classide more, Epiphanium episcopum CP. num benedicere, & bene precari, ac milites paulo ante baptizatos, nomen profidentes Christianum (neminem enim infidelem nec Cathecumini militare aduersus infideles voluit) sigillatim in nauim introduci. Sic itaq; Belisarius cum vxore Antonia na soluens (cum quibus Procopius etiam auctor huius historiæ fuit) classe subsecuta, Perinthum appulit, vbi diebus quinque impensis, imponendis plurimis, ex Sobole

Simoniacalabes S.C.a Rege confirmato cōprimitur. b li. 9. apud Cassiod. ep. 17. Usus nominis Patriarchæ pro Archiepiscopo a Gothis emersit. c lib. 9. ep. 16. d L. 1. de Cōf. Digef. Neminem non baptizatū militare patitur Iustin.

A Imperatoria, equis, Duci dono datis, inde Abydum ventum, ibique dies quatuor tranquillitatem expectantibus, accedit ut duo Massageræ ebriji e socijs vnum interficerent. Belisarius igitur ambos hos in Abydi quodam Promontorio, palo infixit. Quod cum multi ferre indigne, & musitarent, Belisarius aduocata concione de iustitia ita disseruit, ut absque ea diceret non esse expectandam victoriam, & primam iustitiae curam esse iniuste interfectos vlcisci, neque vlla ratione fas ebrium esse, multo minus in exercitu, militi, proximos interficiendo, proinde se compararent ad conseruandam iustitiam & ad temperandum ab iniuria, alioqui nullum se impunè abire permisurum. Ex verbis, & exemplo, exercitus timore corruptus, iam ex illo frugi esse, & ab iniuria temperare cogitat. Itaque stravit sibi per sobrietatem & iustitiam Belisarius viam ad vincendos inquietos haec tenus hostes. Quid mirum (hic cogita lector) nostros exercitus Germanos a Turcis, ebrios & hæreticos trucidari, qui olim Romanis ipsis erant formidabiles.

Belisarij iustitia.

B Post tres menses quam soluerant CP. ad littus Africanum classis appulsa est, ad locum, qui nouem dierum itinere Carthagine abest in prouincia Byzacena; vbi dum fossa castris circumfoditur, diuina prouidentia, multe erumpunt aquæ, nunquam amplius apud Byzacum visæ. Quem locum, Iustinianus miraculi testificandi gratia, statim statuit, in urbem transferre, circumducto muro. Sequenti die discurrentes quidam in agros fructus attigeunt, quos ignominia notatos, acriter corripuit Belisarius cum diceret, Vix afferre, & alienis pasci, turpe semper ac probrosum esse. Afri deinceps ex moderatione militum, nostros iam non ut hostes, sed ut amicos habuerunt, & ministrata illis annona, quæ illis fideliter persolviebatur, ad Carthaginem, magna securitate, accesserunt, & diuinitus oblata bene pugnandi occasione, bis obuios hostes vicerunt; cum interea Gilimer tyrannus necari fecit in carcere Hildericum Regem, & socios. Incidit aduentus classis in 15. Sept. quo Natalis S. Cypriani martyris Carthagini. Epitopi annuerteria Vigiliæ agebantur ut ex hoc magis diuina id prouidentia factum, ex sanctorum patrocinio, omnibus innotesceret; ex cuius aduentu tanta est pars fiducia Africanis, ut ijdem templum illud ad decimum possum, in quo erat sepulcrum S. Cypriani, detentum ab hostibus, inuadentes, sibi, pulsis Vuandalis, vindicarint, summaque tranquillitate, more pristino, diem festum celebrarint. quo adueniens Ammatas Gilimeris Germanus, cum parte exercitus Vuandalorum, cum Ioanne Praefecto Prætorio, qui partem exercitus ducebat, configens, occisus est, profigato exercitu; Gilimer animo consternato, in fugam actus, & seclusus ab urbe, occasione præbuit ut Carthaginenses portas Belisario aperirent; qui prudenter ea nocte continuit exercitum extra mœnia, ne noctis occasione cuncta rapinis, & cede vastaret. Hac ipsa nocte classis Euro spirante ad Promontorium adest: qua conspecta Carthaginenses catenam trahentes, aditum facilem classi fecerunt. Post hæc autem, vicit Vuandalorum copijs, Gilimer cum fratre Zanzone, ex Sardinia reuocato, Carthaginem obsidere parat, aduersus quos progressus Belisarius, conferto prælio, Zanzonem occidit, castra expugnat, Gilimerem in fugam agit. Atque hæc omnia, appulsus classis, pugna, insecurio, Carthaginis recuperatio, & castrorum expugnatio, tribus facta sunt mensibus, terminata post dimidium mensis Decembris, anno nonagesimo quinto, ex quo Vuandali Africam possederant. Mira quidem Dei prouidentia factum videtur (quod Procop. a narrat) ut Vuadali, præter Carthaginem, omnia propugnacula mœnibus nudarint, ne Africanis rebellandi aliquo modo animus esset posset, ex quo

Miraculum
Procop. de
ædif. Iustin.
or. 6.

C E Romanis facile fuit, paucis diebus tota Africa potiri. at Belisarius mox eadem loca muro cingenda, & munienda curauit. Renunciata autem tanta hæc fuisse CP. de recuperata uniuersa Africana prouincia, antequam præsens annus elaberetur, argumento sunt, Constitutiones Iustiniani Imperatoris de confirmatione Digestorum data hoc anno sub 3. eius Cösulatu 17. Kalen. Ian. in quibus de recuperata cum Carthagine, Africa uniuersa narratur. qua item die & Cösule data legitur Cöstitutio, de iuris dendicatione, quæ uero loco præfationis Institutionum libris præfigitur ad iuuentum legum cupidam Epistola, post sex dies data reperitur, nempè 11. kal. Ian. in quibus omnibus cum iure eluceat titulus Vuandalicus, & Africanus, ob Vuandalos hoc

Mirum, tri-
bus mœsib.
recuperata
Africam.
a lib. 6. de
ædif. Iustin.

D F Confirmatio
Digestorum,

anno deuictos, & Africam recuperatam, reliqui tamen ut Alemannicus, Gothicus, Francicus Alanicus postea adiecti fuisse videntur; etenim nullum hactenus cum his populis fuit Iustiniano certamen.

Ad finem eiusdem huius anni seuerrissimam edidit Sanctionem aduersus violentos raptores sacrarum virginum, & viduarum.^a
a. 54. de Epis. & ele.

Christi Ann. Ioannis Pap. Iustiniani Imp. 8. Iustiniano 4.^m Athalarici Reg. 9. Paulino Juniore Coss.

534.

3.

Iustiniano 4.^m

Athalarici

Reg. 9.

Paulino

Juniore

Coss.

Hunc Paulinum, Rom. Senatus, Athalarici Reg. voluntate, delegit, ex Deciorum familia florentissima, de quo, & de eius familia, apud Cassiod. habetur. b

Aurelius Cassiodorus Senator auctus est amplissima Præfectura Prætorij, quam inibant, non Kal. Ian. vt Consules, sed ipso Natali Domini, vt est apud Cassiodorum. c

Insignitus Cassiodorus tanto munere, ad Io. Rom. Pont. implorans eius preces, pro bono regimine, scripsit Epistolam, quæ est 2. lib. 11. & eodem ferè arguento ad Episcopos, quæ est 3. eiusdem libri: qua quidem, quid sacerduli potestates, ipsi magistratus, sibi ipsis, quid populo quid Episcopis, atque in primis diuinito cultui debeat, quid etiam Episcopi, ipsis magistratibus atque populis præstare tenentur edocet.

Ingenti fame hoc anno vexata Vrbs est & Italia, de qua, prouide sollicitus Præfetus, Rauenæ degens cum Rege, vices suas Ambrosio Romæ delegat^d & de eodem arguento, ad Datiū Mediolanensem Episcopum scribit.

Controversia, per Legatos Iustiniani, superiori anno Romam ad Rom. Pont. allata, diu, multumque agitata & discussa, & habito Romæ Concilio, rogata cuiusque sententia, ex Veteri Catholice fidei præscripto, quid sentiendum dicendum esset, a Roman. Pont. fuit firmiter stabilitum; & scripta fidei professo ab Imperatore cognita, examinata, pariterque probata, & confirmata fuit: scripta ad eum Epistola 8. kal. Apr. quām, in recentiori, hoc anno facta, sui Codicis editione, extare voluit fin quā; laudata, in primis egregia Catholici Imp. pietate, prærogativa Ecclesiæ Rom. commemora-ta legatorum, inquit, vestrorum relatione compērimus, quod fidelibus populis proposuistiis Edictum, amore fidei, pro submonenda hereticorum intentione, secundum Apostolicam doctrinam, fratrum, & coepiscoporum nostrorum interueniente consensu, quod, quia Apostolica doctrina conuenit, nostra auctoritate confirmamus, &c. demum rogit eundem Augustum, vt resipiscentes recipiat ad communionem, & nobis, inquit, intercedenti-bus, benigni animi gratiam condonate.

Aduertat autem Lector reperiri in Tom. Conciliorum longe prolixius aliud scriptum edictum, imo librum, vt appellat Liberatus Diacon. cap. 24. quod est longe ab eo Iustiniani edito diuersum, de quo suo loco; quod non recte Contius recitat in appendice ad Iustinianum Codicem, inter prætermissa.

Reuersis CP. lim Legatis, & accepta confirmatione suæ fidei professionis a Roman. Pontif. Iustinianus, illud prudenter & piè ad perpetuitatem excogitauit, vt eam ad Ecclesiastici Cantici Rhythmos accommodatam, instar psalmi Ecclesijs traderet concin-nendam, quod factum hoc anno, habet Miscella, licet Cedren. minus probabiliter, refe-rat in præcedentem.

Interpellatus inter hæc Io. Papa à doctissimis quibusdam Senatoribus, eodem arguento ad eos scripsit Epistolam, quæ extat, qua comprobatur, vtramque illam Iustiniani ad Io. huius ad Iustinianum, planè esse veras, & germanas, quas suppositas & falsas nonnulli temerè afferuerunt: quod ferre non possent, quæ de summa auctoritate Rom. Pont. in illis habentur. quorum inscitiam & temeritatem egregie redarguit au-tor Annalium. In ea ad Senatores epistola, Acoemetas, inquit, qui se Monachos dūit, qui Nestoriani evidenter apparuerunt, Romana etiam eos damnat Ecclesia. A quibus nos, propter canonem, inquit, qui cum excommunicatis Christianum, nec loqui, nec com-municare permititur, diligenter pastorali admonere non desino, ut corum etiam simplicem illocutionem uitens, nihilque nobis cum eis exsimetis esse commune.

Hoc

Tom. 4. Bi-bl. SS. PP.

E

Excoicati-
tangia.

A Hoc item anno mense Aprilis Iohannes Papa priuauit Episcopatu redigitque in Monasterium, ad pœnitentiam, Contumeliosum quendam, ita dictum, in Gallia Episcopum cuius Ecclesiam commendauit S. Cæsario Arelat. Episcopo. Extant de his duæ Epistolæ eiusdem Io. Papæ, prior ad Vniuersos Gallie Episcopos, posterior ad Ecclesiam, in qua fuit Contumeliosus Episcopus, cui ait se decreuiflè dare visitatorein, donec proprium Sacerdotem possit habere.

B Redeamus ad Africam in qua, dum Iustinianus pro fide Catholica CP. li pugnat, Deus pro ipso pugnans, omnia illi reddit plana, & facilia. Rex Gilemer superatus, cum suis in Numidiæ monte acceſſu difficultimum, profugit, ubia Belisarij duce obſessus, trium mensum spatio, fame vrgente, extrema hyeme ſe dedidit, atque ita ſufcep-
tum feliciter confectum eſt bellum. Describit Procop. Vuandalos omnium molliflī-
mos, ac planè diuersos ab his, quos describit Saluianus, ita illos opes, & luxus degene-
res a maioribus fecerat. Belisarius reliquo in Africa cum exercitu Salomonem Duce, qui
aduersus rebellantes Mauros, dimicaret CP. l. im reuersus, cum ingenti preda opum,
& captiuorum, nobilissimum triumphum egit, Gilimere capto ducto, cum omnibus
confanguineis & Vuandalis, qui proceritate corporum, & pulchritudine preſtarent
Gilimeri conſpectu in alto folio Imperatore, & circumſtante populo, & misero ſuo ſta-
tu, illud tantum memorauit, *Vanitas Vanitatum, & omnia Vanitas*. Imperator &
Theodora coniux Hilderici filios, & nepotes omnes, vt ex Valentiniani ſanguine, ve-
nientes, neceſſitudine quadam ſibi deuinctos, opibus ſatis amplis munerauerunt, Gi-
limeri loca ad habitandum cum ſuis non contemnenda in Galatia data, inter patri-
cios referre non licuit, quod a ſecta nollet Ariana diſcedere. Quæ in preda, ex Iero-
ſolymito templo a Tito Vespafiano Romam allata, & a Genferico in Africam ex
Vrbe aſportata fuerant, Ierosolymam, ad Christianorum templa mandauit Impera-
tor, pro ſua pietate, remittenda. Hanc de ſuperatis Vuandalis historiam in fornice ve-
ſtibuli Curiæ, quo Senatus conuenire conſueuit Iustinianus extare voluit, opere mu-
ſiо elegantissimè piętam, vt cuncto populo ob oculos eſſet tantum a Deo acceptum
beneficiū. Procop. lib. i. de q̄d. Iustin.

C D Tanta potius uictoria Imperator, preter redditas priuatim & publicè ingentes
gratiarum actiones, adhuc illud adiecit ut in Codice a ſe edito, perpetuę memorię
gratiarum actionem Deo debitam, noua constitutione edita, voluerit confeſſare, de
officio Praefecti Prætorio Africæ. ^a Is autem primus electus fuit Archelaus, qui ſub
Belisario in eodem bello militauerat, plane digna Constitutio quæ legatur ab omni-
bus quidem, ſed maxime a principibus populoꝝ; rectoribus. hoc ingens miraculum
refert in ea Cōstitutione Iustinianus, Vuandalorum crudelitatem recensens. *Vidimus*
inquit, *uenerabiles viros, qui abſcissis radicibus linguis, pœnas ſuas miserabiliter loque-
bantur*. Aliam conſtitutionem dedit hoc eodem anno Idib. April. ad Belisarium Du-
cem exercitus, de re militari per Africam diſponenda. ^b

E Item aliam, vt quiske ſua recipere, quæ perdiſſet, ^c cuius hoc tantum fragmentum
reliquum eſt, omne infinitum, &c. Vt Afri, quæ Vuandalorum temporibus, vel
ipſis, vel proprijs parentibus, vel auis, vtrisque ſexu, vel ex transuſis cognatis, vſe
que ad tertium gradum erepta ſunt, intra quinque annorum ſpatia vindicent, niſi le-
gitimis excludantur præſcriptionibus. Vt ad comprobandum genus ambæ partes pro-
bationes proferant. Vt omnes Afri Romanis legibus ſubditæ ſint. Sed quæ idem, ſiue
ad pietatem, ſiue ad decorum, ſiue ad munitiuentum ſpectantia in Africa aedificia eri-
genda curauit. Procop. diſſufe eſt proſecutus & in primis Carthaginem B. Dei Genitri-
ci nobiles aedificauit Eccleſias, & ipsam Carthaginem Iustinianam appellari voluit.

Mauri ad Tripolis promontoria, qui Romanis antiquo foedere iungebantur, a Iu-
ſtiniano persuasi, spontanee Christianorum dogma ſunt amplexati, vocanturque nūc
pacati, reliqui Mauri vix poſt decennium ſubiugari potuerunt, reliquis parere recu-
ſantibus, in partes Africæ effugatis.

Athalaricus Rex Gothorum, corruptis moribus adolescens, octauo regni anno, ex ta-
tis 16. moritur. Theodatus, Theodorici, ex ſorore Amalafreda, nepos, prouecta etatis,
ſuauu Amalafunthæ in regnū prouehitur. Extant litteræ Amalafunthæ ad Sen. Rom.

a l. i. C. de
off. PP.
Cōſtitutio
legēda om-
nib. popul.
Rectorib.

b L. 2. C. de
off. Præf.
Præt. Afr.
c Nou. 35.

de subrogatione Theodati in Regnum Gothorum, quibus cum plurimum laudat: nec non ipsius item ad Senatum. Erat hic Latinarum literarum: & Platonicorum dogmatum satis peritus, rei tamen bellicæ prorsus ignarus, pecunijs accumulandis enixius intentus. Procop. i. de bello Goth. At hic ingratissimus, Regnum adeptus, Amalasuntham in carcerem, in Insula, ad lacum Vulsum coniicit.

Legationem cum litteris de pace CP. ^{lum} mittit, & litteras de eadem re: Amalasuntham dare cogit, itemque Senatum Romanum, extant apud Cassiod.

Post hæc, nonnullorū in persuasione, quorum cognatos olim Amalasuntha, neci trā diderat, eandem obruncandam curauit, vt Procop. vel in balneo strangulatam, vt Iordanus. Qualis, quantaque, hæc mulier fuerit, lege apud Cassiod. ^b præter ea quæ Procop. & Iordanus habent.

Qua nece audita, Petrus Iustiniani ad Theodatum legatus, facinus detestatus, & contestatus nullam amplius spem pacis esse, ad Imp. redijt qui de bello aduersus Goths cogitare cepit. Dimisso Petro Legato Imperatoris nouis litteris ipse, & Gudelina Regina pacem enixius petunt, in quibus mentio habetur de noua legatione per virum uenerabilem ad Imperatorem missa, qui non fuit alius quam Agapetus Papa ut post videbitur, apud Cassiod. ^c

Hoc anno, sub dictis Cœsilibus, finem imponit suo Chronico Marcellinus Comes, Illyricanus, qui adhuc Patricij Iustiniani fertur egisse cancellos. Eius quatuor libros de temporum qualitatibus & positionibus locoru; alios itē quatuor quibus CP. nam ciuitatem & Ierosolymit. minutissima narratione cōscripsit, Cassiodor. commenmorat Institutionum diuin. Lect. c. 17. & 25.

Parat se ad bellum per pias sanctiones.

De certo numero clericorum proficiatibus cuiusque ecclasiæ.

d Nou. 3.

e Nou. 6. De episcoporum ordinatione. Nota de cœlibatu Graecis a Canonicis, & legibus Imperatorij imposito.

Iustinianus iam satis doctus exemplo, debellari a Deo feliciter hostes, cum Imperator pie pro religione laborat, Gothicum bellum auspiciaturus, nouis Constitutionibus, ex præscripto Canonum, abusus corrigit, & disciplinam ecclesiasticam tuetur. Vna ad Epiphan. CP. ^m episcopum, est de determinato numero clericorum; ea causa, vt ipse ait, "quod cum ab episcopo plures ordinarentur Clerici quam redditus ecclesiæ ferrent, inde accideret, vt ipsa semper ære eset oppressa alieno, alienareque cogeretur bona etiam immobilia sibi relata. post multa igitur, Quia propter sanctius, ait, non ultra sexaginta quidem Presbyteros, in sanctissima maiore ecclesia esse; Diaconos, autem masculos centum, & 40. feminas (Diaconissas scilicet) Subdiaconos vero 90. Lectores autem centum, & decem, Cantores 25. ita ut si numerus reverendissimorum clericorum sanctissima maioris ecclesia in 425. & insuper centum existentibus iis; qui vocantur officiarij. Addit, ex Canonum præscripto, ne liceat Clericis de minore ad maiorem ecclesiam fauore potentium, pertransire, sed vt vbi sunt ordinati, illic etiam debeat ministrare, etiam si è domo Imperatoria id veniat imperaturn. ^d Ad postremum vero illud itinacat, vt quæ supersunt de ecclesiæ facultatibus ministrantibus clericis, eadem in pauperes erogentur. Altera ad eundem Epiphan. vt quæ a S. Patribus de electione episcoporum e sanctitate sunt regulæ, seruarentur. Sed neque, ait, in eruditis existens sacrorum dogmatum ad episcopatum accedat. Prius autem Monasticam vitam professus, aut in Clero constitutus, non minus mensibus sex, uxori tamen non adherens, aut filios, aut nepotes habens, hoc enim omnimodo super Deo amabilibus episcopis quarimus, sicut etiam prius diaibus nostris Constitutionibus hoc sanctum est; per quas dudum coharentes uxoribus non perscrutamur, omne preteruum relinquentes, de cetero autem nulli permitentes a positione legis, uxorem habent; talem imponi ordinationem, &c. Vide Coelibatum, & sacris legibus, & Imperatoria Sanctione prescribi, in Grecorum etiam ecclesia, eligendis episcopis; quod & in reliquis clericis sacris ordinibus mancipandis obseruandum esse, inferius admonet. Lege ibi alia plura ex sacris regulis impedimenta ad episcopatum. Subiicit item de episcopis, ne ultra annum absentes sint a suis ecclesijs:

neque

A

B

C

D

E

A neque ad Comitatum accedant absque litteris sui Metropolitæ. & alia plura de ordinatione Clericorum, & Diaconissarum, &c.

Tertia ad eundem Epiphan. de Monastica disciplina, sancimus ergo, inquit, sacras sequentes regulas^a ne intra triennium sacro Monachorū habitu induantur, sed consuera, & laicali habitu vtantur, diuinæ discentes, inquit, eloquia.

Rursum 4. ad eundē de non alienandis permutandisue bonis ecclesiærum. Ita quidem tum personis, tum rebus sacrī optime voluit esse consultum. Sed nec laicos prætermisit. De Prefectis enim prouinciarum moderandis, dignam planè Christiano Princeps edidit sanctiōnem, qua inter alia, singulis Præfectis voluit episcopos imminere, vt si quid iniustum admitterent, ijdem Imperatori deferrent; adiecit insuper, vt Præfesses prouinciarum, vbi ci successum esset, adhuc quinquaginta dies ibi moraretur, expositus

B cuiusque querelis.^b Inhibuit præterea, ne Præfecturæ essent venales, imo eis a fisco stipendium assignari voluit, pro qua sanctiōne inuitat omnes ad agendas Deo gratias: quam & misit in diuersas prouincias, vna cum edicto, ad omnes episcopos, & Patriarchas, quos super custodiā latæ legis monet inuigilare. In apendice Nou. 8. adiecit, & illud commendatione dignissimum, vt qui essent prouinciarum Præfecti ijdem iurarent Metropolitano eius Prouincie episcopo omnia seruatores, quæ essent Imperatoris legibus imperata; habetur eiusmodi iurisurandi præscripta forma sub Nou. 8. in fine Cod. tit. 3. Digna planè, quæ omnino ab omni Præfecto, & Iudice legatur, & obseruetur.

Sanxit etiam legem qua ecclesiæ Rom. contulit priuilegium præscriptionis centum annorum, indignum ratus, vt quæ caput esset omnium ecclesiærum, eo careret priuilegio, quod meminerat Orientalibus ecclesijs se concessisse, ante septennium.

C *Vi legum* Rom. præscriptio*nem anterior Roma formata est, ita & summi Pontificatus apicem apud eam esse nemo est qui dubuerit, &c. habeat itaque sanctitas tua hanc legem Catholici totius Occidentis ecclesiæ profutura, & in Orientales partes propagandam, &c. 6. kal. Maij. Belisario V. C. Consule. Hoc eodem anno data repertitur Synodalis epistola ex Concilio Africano ad eundem Io. Rom. Pont. per Legatos Petrum, & Lucium episcopos, & Liberatum Diac. ecclesiæ Carthag. cui præcerat Reparatus episcopus, quæ reperit eum mortuum, & recepta est ab Agapeto in eius locum subrogato. Per eam consulebant Sedem Apostolicam, de modo recipiendi Arianos pœnitentes. *Sic omnibus nobis unanimiter sub uno placuit fiscitari primius Beatitudinis vestra sententiam.* Potest enim Sedes Apo-*

D stolica (quantum speramus) tale nobis interrogantibus dare responsum, quale nos ap- probare concorduer, explorata veritas faciat. Et omnium quidem collegarum tacitus mo- tubus, nemini placere sensimus, vi in suis honoribus Ariani suscipiantur. Veruntamen conuenire charitati credidimus, vt quid habear sensus noster in publicam notitiam nemo perduceret, nisi prius, vel consuetudo nobis, vel definitio Rom. ecclesiæ proderetur. Vide Nota quo cultu prosequerentur etiam transmarini episcopi, etiam in conuentu Synodali tum deférat Rom. Pont. auctoritatem. Petunt etiam, vt quicunque episcopus seu clericus sine no-stra, inquiet, epistola venerit, & non approbauerit se pro utilitate SS. Ecclesiærum pœnici, Ro. fuisse directum, in communionem ne recipiatur.

E Io. Papa moritur 6. kal. Iul. cessat episcopatus dies sex. substitutus Agapetus Romanus, ex Archidiacono, Anastas. eundemque apprime eruditum testatur Liberatus in Brevia. *Hic in ortu episcopatus fisi,* inquit Anastasius, libellos anathematis, quos iniuria do- lo extorserat Bonifacius (Papa) a presbyteris, & episcopis, contra Canones, aduersus Dio-

F scorum, in medio ecclesiæ congregatis omnibus, incendio consumpsit, & absoluī totam ecclesiā ab iniuria perfidorum. Quod autem dicit, contra Canones, id est, quod cum Dioscorus nihil in fidem peccasset, tamen propter soluū ecclesiasticum ordinem, & causam pecuniariam, idest Simoniā, post mortem eum anathematizauit, vt est in epist. Iustiniani ad Ioan. Papam, redditam tamen Vigilio.

Iustinianus Imp. vt cognovit Agapetum esse Rom. Pont. suæ fidei confessionem, pro more, ad eum misit, eandem quam Ioanni ante miserat, & ab ipso petens confirmari. Prid. Id. Mart. Ad quem extat responsio, & confirmatio, epistola 6. inter epist. Agapeti; in qua sententia illa Romano Pont. digna nunquam memoria dilabatur; ita

a Nou. 5.

De reb. ec-
clesiæ non
alienandis.
Prefectis e-
piscopi im-
mineant.

b Nou. 8.

Præfecturæ
ne venales.Iuramenta
præfādum
Metropoli-
de obserua-
tionē l. gū.Privileg. cō-
fert eccles.Rom. præ-
scriptionis
100. anno-

rum.

c Nou. 9.

Romæ sum-
mi Pontifi-
carus apex.

Africana ec-

clesia consu-

lit Sedem

Apost.

Pont.

d cap. 21.

Sanctiones
Imperato-
rū admittē-
dæ quaren⁹
Canonibus
consentient

nimirum recipere Catholicam ecclesiam, ipsamque Apostolicam Sedem Imp. Leges, atque sancta de rebus ad ecclesiam pertinentibus quatenus ea sunt sacris Canonibus consentientia, non ut laici hominis docere in ecclesia praesumentis. Firmamus, inquit, laudamus, amplectimur, non quia laicis auctoritatem predicationis admittimus, sed quia studium fidei vestra Patrum nostrorum regulis conueniens, firmamus, atque roboramus. Quæ Agapeti Pont. verba, ad reliquas eiusdem, & aliorum Imperatorum editas, de rebus ecclesiasticis, sanctiones, admittendas, vel respuendas, regula sunt. Post hæc autem idem Imperator prudentior factus, ex hac Agapeti censura, non amplius priuata m se editam fidei confessionem usurpanit, sed publicam misit, & quidem illa ipsam, quam olim Hormisda Pont. miserat, per legatos, subscribendam ab ijs, qui Catholicæ etiam Apostolicæ ecclesiæ communionem consequi vellent, quæ extat inter epist. Agapeti.

B
Acceptis Synodalibus Concilij Africani litteris Agapetus, & quas priuatum derat Reparatus episcopus, respondet ad eorum consulta, iuxta regulas Patrum epist. 1. & 2. Decretales tamen litteræ ipsius Pontif. quas ad Reparatum scribit se mittere in Africana ecclesia publicandas, non extant.

Ex eadem Synodo Carthagin. Theodosius Diaconus Legatus missus est CP. lim ad Imperatorem pro recuperandis rebus, & iuribus ecclesiasticis a Vuandalis usurpatis; qua legatione accepta, inter alias redditas litteras, reperitur rescriptissime ad Salomonem Praefectum Praetorio in Africa, de ijs quæ concedit Africanis ecclesijs.^a

a Extant
post nouel.
Iustin. edic.
Iulio. i pag.
246. & No
vii. 36. 37.
Lapsi, cum
honores
non reci
piuntur.

Iustinianus agit litteris apud Agapetum de rebus ecclesiæ Africane, rogans ita recipi Arianos episcopos in ecclesiam, ad poenitentiam, ut tamen eisdem indulgetur in episcopatu permanere. Rescritbit Agapetus ex Synodalibus constitutis ecclesiæ Ro. Lapsos non esse recipiendos cum honorib. & verè poenitentes, honores non querere: Legatos se mittere qui negotia tractent, & referant, tunc firmius statuendum, quid agendum. Quod autem clementia vestra, inquit, fratris, & coepiscopi nostri Epiphanius dignata est excusare personam, quia in predicti Achillis (ex Arianismo redeuntem) consecratione vestra potius inffuso, quæ illius ordinatio prævenisset: credimus quod & ipse cognoverit se ture culpatum, qm preter alia, quæ deliquerit, hoc certe excusare vix poserit, quod tam pessimo, & clementissimo Principi, beati quoque Petri privilegia defensanti non, vel opportune, vel importune suggesterit, quid in hac parte Sedis Apostolica reverentia debebetur. De quo simul negorio, sed & de Iustiniana ciuitate glorijs natalis vestri conscientia, neconon de nostra Sedis vicibus inungendis, quid, seruaro B. Petri, quem dicitis, principatu, & vestre pietatis affectu plenus deliberari contigerit, per eos, quos ad vos dirigitur legatos, Deo proprio, celeriter intumamus. Dat. Idib. Octob. Legati hi septem numerantur, & nominantur in Quinta Synodo Act. i. Iustinianam porro eius patriam, vel potius iuxta patriam ædificatam ab ipso, & primam Iustinianam appellatam, & plane amplissimam, & totius Regionis Metropolim Illyricorū, describit Procop. lib. 4. de edif. Iustin. Est nouella Constitutio de priuilegijs collatis Archiepiscopo Primæ Iustin. quæ incipit Multis, & varijs modis, &c. numero 11. data hō anno, & de ijsde in alijs ab eodem promulgatis, mentio habetur 13 1. c. 3.

E
Epiphanius, quasi in poenam illigitime ordinationis ab ipso præsumpta, hoc anno moritur, cum sedisset annos quindecim transfertur autem in eam Sedem, fauore Theodoræ Augustæ, occulto Euthychianæ, Anthimus, Trapezuntis episcopus regionis Ponti, & ipse occultus Euthychianus. ^b Eiusdem Theodoræ fraude, & opera, defuncto Timotheo episcopo Alexandrino ordinatur Theodosius, sectator Seueri, aduersus quæ populus, & Monachi alium eligunt, Gaiānum eius ecclesiæ Archidiaconum, & ipsum hereticum, quo opera Theodoræ pulso, Theodosius Sedem tenuit annum unum, mensis quatuor. Atq; ita scissa est ecclesia illa magnis cedibus factis, nobilibus quidem, & Clero fauentibus Theodosio Corrupticolarum fautori, populo vero. Gaiano incoriuptibilium, qui & Phantasiæ dicti sunt, sectatori.

Theodosius negans Christum, ut hominem ignorasse diem iudicij, aduersus Agnitas scriptit. Agnoitæ enim in alijs cum Theodosianis sentientes, in hoc discrepabant, quod, ut nos diem iudicij ignoramus ita Christum ignorasse opinabantur. Hi postea a

A propagatore Iacobitæ dicti, & Aegyptij, vt ait Damascen. de hæretibus. contra quos Agnoitas scribens S. Eulogius Alexandrinus episcopus in fine huius seculi, libri cognoscendum ad S. Greg. misit. Theodosium hunc, cum Seuero, sub spe, quod recepturi essent Synodus Chalcedonensem, illudens pio animo Imperatoris, impia Augusta CP. sim euocat. Quomodo autem euenerit, vt plures hæretici, omnes professione Seueriani, hostesque Concilii Chalcedonensis, inter se ipsos, more hæreticorum, vt bellua sine capite, (ita acephalorum hæresis appellata) depugnarint, alij, alijs nominibus appellati, Gajanitz, Theodosiani, Iacobitæ, Armenij, Themistiani, qui & Agnoite, Barsaniani, Tritheite, (quorum dux Io. Grammaticus, cognomento Philoponus) Monophysite, & Theopaschite, & alia plura nominum, & errorum portentæ, qui velit cognoscere, legat Liberatum, Euagrium, Leontium, Damascenū, Euthymium, & alios plures, sed præ omnibus, qui multis paucis contueri, vno obtutu velit, auctore Annalium, cuius de his mōstris narrationem in arctius compendium contrahere nec libet, nec decet. De Philopono Suidas hæc: Io. Grammaticus Alexandrinus cognomēto Philoponus, plurima scriptis Grammatica, Philosophica, Arithmeticā, Rhetorica, sacras quoque litteras tractauit. Scriptis & contra decem, & octo Procli argumenta, & contra Seuerum, sed tamen ab ecclesiæ Doctoribus, vt Tritheites, vt qui tres Deos asserat, reiecitur; & in Orthodoxorum catalogo non admittitur; contra eum scripsere plures, sed insigniores recenserunt a Niceph. (lib. 18. cap. 48.) Leontius Monachus, & Georgius Pifides eius æqualis.

B Anthimus igitur electus episcopus CP. nus nihil prius habuit quam, vt se Orthodoxū mentiretur; de cuius hæresi cū sparsus rumor esset, fæse homo callidus perpurgauit, coram ipso Iustiniano, disertis verbis professus, se in omnibus assursum ijs, quæ C Sedes Apostolica sentienda præscriberet, quo nullum signum eidētius Catholici dari potest, id quidem extat in AEt. 14. Quintæ Synodi. Ex quo epistola illa Agapeti nomine ad Anthimū quasi hoc anno scripta, qua ipsum redarguit hæresis Eutychianæ non vacat imposturæ suspicione quod non fuerit detectus hæreticus, nisi sequenti anno, quam suspicionem augent alia nonnulla indicia & argumenta.

D Cassiodorus in præfat. lib. diuin. Lect. se egisse ait cum Beatissimo Agapeto de publicis Romæ sacræ Theologiæ scholis ergendis, ut Alexandria olim, inquit, nunc etiā in Nisibis ciuitate Syrorum, Hebreis sedulo ferter exponi (sacra scilicet scriptura) sed cum propter bella feruentia, inquit, & turbulentia nimis in Italico regno certamina, desiderium meum nullatenus ualnusser impleri; quoniam non habet locum res pacis temporibus inquietis, ad hoc diuina charitate probor esse compulsus, vt ad uicem magistrorum, introductorios uobis libros istos domino præstante, confecerim, &c.

E Prouocatus indigna nece Amala sunt hæ Justinianus Imperator mouet Gothis in Italia bellum, aduocatis in societatem belli Francis Catholicis, ut in Arianos, & magna vi pecunia in Francorum principes distributa, & maiore pollicitus, ubi bellando rem gesserint. Per Mundum, Præfectum Illyrici, Dalmatiam Gothis subiectam inuadens Salonom expugnat; & per Belisarium totam Siciliam in potestatem redigit, planè felici Belisarij euentu, qui de Vuandalis deuictis, triumphans, auspicatus Consulatum, & triumphans pariter deposuerit, postrema Consulatus die, Syracusas, vniuersa recuperata Sicilia, ouans ingressus. Ex Procopio.

F Porrò de Sicilia hoc anno Rom. Imp. vindicata, mentionem habet idēa Imperator in Nou. const. 30. ad Io. Præf. Præt. in qua de magna sua spe, in Dei auxilio recuperandi vniuersa Rom. Imp. erupta agit, Neque quidem, inquit, derectiamus eorum, quia vel ad extremam pertinunt difficultatem, vigilijs simul, & inedijs, caterisq; laboribus, ingerit pro subditis nostris, ultra quam humana natura modus patiatur, videntes. Redacta vero sub Imp. Sicilia Insula, eam Prætori, more maiorum, tradidit gubernandam.

G Pro tot acceptis a Deo beneficijs Imperator, quod maxime illi gratum esse intellexit, rependit, vt scilicet emundaret ab omni turpitudine (quantum fas esset) imperij primariam ciuitatem, & omnes prouincias Rom. Imp. subiectas in primis verò, quas Deus, ipsi recens subegerat, nationes, Nouella edita Sanctione aduersus Lenones in qua multa prudentissimè circa castitatem constituit, & ad finem. Credimus enim ait;

Scholas
Theologicas
Roma
aperire in
animo ha
bet Agape
tus Papa hor
ante etiam
Cassiodoro

a lib. 1. de
Bello Got.

b 14. & Au
tho. de Le
non. Co. 2.
tit. 1.

Ex studio in Domino Deo etiam ex hoc nostro, circa castitatem, studio, magni fieri nostræ Reip. castitatis bene incrementum, Deo nobis, omnia prospera, per talia opera conferente. Kal. Decemb. Be ne colligit lisario Conf. & sequenti addidit aliam, aduersus eos, qui iuramentum exigenter a me Imp. incremētūm Imperij. retrice, quod nunquam ab ea infami arte recederet. Adiecit etiam ut miserabiles illas mulierculas prostitutas, ad bonam frugem redeuntes, regia munificientia in regias ex ciperet domos, in celebre Monasteriū commutatas (quod cognominarunt Pœnitentiam) & multis prouentibus locupletaret; multa præterea, venustate, & sumptibus in primis excellentia ad consolandas mulieres, ædificaret, ne ad seruandam castitatem quoquo modo segniores fierent, ex Procop. or. 1. de ædif. Iustin.

^{a 45.} Const. apud Iulia. Antecess. Regias edes transfert in monasteriū pœnitentiu femin.

Extant duæ Agapeti epistolæ; nunc primum editæ ad Cœsarium Arelatensem; prior de non alienandis bonis ecclesiasticis; posterior de appellatione Contumeliosi episcopi ad Apost. Sedem.

A

B

Christi Ann. Agapeti Papæ Iustiniani Imp. 10. Post Consulatum Be
536. 2. Theodati Reg. 3. Lisarij.

THeodatus nimio terrore perculsus & attonito similis, amotis arbitrīs, cum Petro Iustiniani Legato ad eum remisso, conuenit, ut Imperatori vuiuersam Siciliam cederet, illique auream in annos singulos trecentarum librarum coronam mitte ret, è Gothis item ad tria millia, pro eius, traderet, arbitratu: aliae plures additæ conditions, quibus se valde Iustiniano inferiorem, ac planè obnoxium declararet. Dismisso Legato, cum his scriptis pactionibus, & litteris, tum Regis tum Reginæ, quæ sūt apud Cassiod. ^b & nihil præterea habent, quam exhortationem ad oblatam pacem non respuendam. præ nimia trepidatione ex itinere eum reuocatum interrogat, quid futurum esset, si Imperator conditions respueret? pugnandum, inquit, quod cum Theodatus planè horret, conuenit cum eo se potius renunciaturum Regno, idque cum Régina iurauit, & arcanas litteras, quæ sunt apud Procop. hac de re dedit. Petrum quoque iureiurando obligauit, non hæc postrema prius editurum in vulgus, quam Imperatorem cognouerit priores illas non admissurum conditions. Interim Senatorib. & Agapeto Rom. Pont. grauiter interminatur, se eos, vxores, filios & filias interempturum, nisi egissent apud Imperatorem ut destinatum exercitum suum de Italia submoueret. Procop. & Liberatus. litteræ Regis, & Reginæ, per Agapetum missæ, extant apud Cassiod. ^d

C

Agapetus igitur huiusmodi Legationem subire, barbarico coactus Imperio, ad expensas in via faciendas, regio Arcario opus habuit vasa sacra oppignerare, quæ tamen postea egit apud Regem Cassiod. ut redderentur, extat epist. 22. Var. 12. Quo in itinere in partibus Græciarum claudus, & mutus ab Agapeto, magna astantium admiratio, curatur. narrat id S. Greg. ^e

D

Agapetus licet a Rege vīsus sit missus ad Imp. pro pace roganda, a Deo tamen proficisci iussus, apparuit, ut imperaret imperantibus, & ab eis perperam facta rescindet, & Anthimum, suffectum in locum Epiphanius Episcopi CP. ⁿi hæreticum deponebat. De cuius aduentu hæc Liberatus. ^f Primum quidem honorifice suscipiēs directos sibi ab Imperatore, spreuit tamen Anthimi præsentiam, eumque ad salutandum suscipere noluit. Deinde, viso Principe, causam agebat Legationis suscepit. Imperator autem pro multis fisci expensis, ab Italia destinatum exercitum auertere nolens, supplicationem Papæ noluit audire. At illud (quod summum fuit) Legatione Christi fungebatur. Accidit autem ut Gothi hoc anno in Dalmatia bene pugnarint, occiso Mauritio Mundi filio, & post ipso etiam Mundo, Salonis etiam recuperatis, qua victoria, elatior factus Theodatus, de promissione facta poenitere cœperit, ac propterea & ipse Iustinianus, eam reiiciens, Agapeto pacem Theodato petenti non acqueruerit, & paratum iam in Siciliam exercitum confessim traijcere in Italiam imperarit, qui improviſo aduentu in Campania Neapolim valde munitam ciuitatem obsederit. ex Procop.

E

Agapetus Constantinopoli exegit professionem fidei à Iustiniano Imperatore, ob

id

bli. 10. Var.
19. 20. 21.

c. c. 2. Breu.
d li. 10. Ep.

22. & 23.

Tenuitas
eccl. Rom.
ut ad expen
fas itineris
usa facta
fuerint op
pignerāda.

e 3. Dia. c. 3

f cap. 21.

A id fortè, quod cum consensisset in creatione Anthimi heretici, potuit in suspicionem hæresis eise adductus, quam & exhibuit, extat inter Epistolas Agapeti, in eo corrigenda, vt post Consulatum Belisarij legatur, loco, Consulatus.

Cum nondum constitisset Iustiniano quod Anthimus esset hereticus, verisimile est contigisse contentioneam eam, de qua Anastasius, inter Agapetum, & Iustinianum, sed postquam Anthimus recusauit cōfiteri duas naturas in uno Domino nostro Iesu Christo, exigente Agapeto, Iustinianus gaudio repletus, humiliauit se Sedi Apostolicae & adorauit Beatissimum Agapetum Papam, & Anthimum eiecit in exilium, & rogauit Papam vt in Anthimi locum, Episcopum Catholicum consecraret, nomine Mennam:

a 3. p. Ann.
in Iustinia-
no.

B omnes supererant, que sunt consentientia ijs quæ recitantur in libello Archimanditarum oblatio Iustiniano Imp. post mortem Agapeti, in quo etiam habetur dānatio Seueri, Petri, atque Zoaræ, simul cū Anthimo, habetur libellus in Synod. CP. na sub Menna. ^b In his quideam omnibus peragendis summa potestas Apostolicae Sedis Antisititis demonstrata est, dum tantæ Ecclesiæ Patriarchæ, fauore Iustiniani Imp. & Theodoræ Augustæ polentem, plurium iam antea Episcoporum (vt dictum est) suffragijs confirmatum, ipse summus Pont. Agapetus, nullo, super hoc, congregato, vt moris fuit, ante Concilio, condemnauit, visus in hoc plenitudine potestatis, nō seruata in omnibus forma iudicij. Cui tamē Anthimo aditus apertus est relictus, vt redeunti ad Ecclesiam Episcopatus Trapezuntinæ Ecclesiæ seruaretur, qua Pont. Romani humanitate, ne vteretur, auctor illi fuit Seuerus ille nequissimus, vt est apud Euagr. ^c

b T. 2. Con-
cilariorum.

c lib. 4. c. 11

C Sic igitur post decem menses, vt Niceph. in Chron. vel post annum, vt Zonaras, Anthimus a Sede depositus est ab Agapeto Papa, qui circularibus litteris eius depositiōinem, & creationem Mennæ omnibus Episcopis Orientis notam fecit, est inter Epist. Agapeti, num. 5. inscripta Petro Ierosolymorum Episcopo vbi, post multas Mennæ laudes, addit, & hoc dignitati suæ addere credimus, quod a temporibus Petri Apostoli nullum alium unquam Orientalis Ecclesia suscepit Episcopum, manibus nostræ Sedis, ordinatum; & forsitan vel ad demonstrationem Laudis ipsius, vel ad destructionem inimicorum instans res tanta peruenit, ut illis ipse similis esse uideatur, quos in his quandoque partibus ipsius Apostolorum Principis electio ordinavit, &c.

Dignitatis
est eccles.
CP. na qd
habuerit E-
piscopū cō-
secratum a
Pōt. Rom.

D Considera Lector, & mirari non desines. Rom. Pont. egentem mutua collecta, ex sacrorum vasorum oppignoratione, pecunia, & a Barbaro Rege supplicem missum ad Imperatorem ob petendam pacem, vbi CP. lim. venit imperare Imperatoribus exigere debitum fidei, perperam ab eis facta rescindere, & quam cum ipse, tum Orientales Episcopi, probassent Authimi ordinationem, irritam reddere, è sublimi throno depone re, iura dare, omnibus imperare, litteras publicas scribere, eiisque successorem diligere, & ordinare; hæc quæ omnia (vt dictum est) absque coacto vlo Synodali conuentu.

E Extant libelli Orthodoxorum Orientis Episcoporum, Monachorum item CP. rum Hieros. & Orientalium missi ad Agapetum de damnandis & expellendis hereticis, apud Synodus CP. na sub Menna Act. 1. in quibus deformis, & exulcerata facies Orientis apparet, ob hereticos. Quos libellos, cum accepisset Agapetus, post depositum & damnatum Anthimum & alios hereticos, rursum eundem damnat, & ab Episcopatu etiam Trapezuntis & omni Sacerdotali munere & functione iudicat esse omnino debere extorrem. & eosdem libellos mittit ad Imperat. quo damnati expelleretur hæretici. Quæ omnia breuiter perstricta, latius continentur in libello Monachorum, post Agapeti obitum, Imp. oblato. eadem Synodo CP. na sub Menna Act. 1.

Ex liber. c.
22. & ex A-
naft.

His peractis constituto apud Imperatorem Apocrisario Ecclesiæ sue Pelagio Diacono, dum in Italianam reuerti disponit, moritur Agapetus CP. na, cum sedisset anno vno amplius, cuius corpus in loculo plumbeo translatum est Romam ad Basilicam B. Petri Apostoli, vbi est sepultus 12. Kalen. Octob. quo die celebratur eius memoria, & cessavit Episcopatus mensem vnum, & dies 28. ex Anat. qui in eo non probatur, quod il

litri-

li tribuit menses tantum vndeclim & d. 28.

Extat in Bibliotheca Vaticana liber de rebus gestis ab Agapeto Pont. CP. li & obitu eius, & funere, vetus monumentum, scriptum (vt appareat) ab aliquo, qui tunc interfuit in quo nonnulla obseruanda sunt. Primum quod ait, *Anno Aedificationis Rom. Ecclesie 490. Agapetus, p[er]ei, &c. obserua veterem Chronographiam, vt ab urbe condita, sic aliquos solitos numerare annos ab aedificatione Rom. Ecclesie, cui adamissim consentit Annalium Chronographia, quæ anno Domini 45. habet Rom. Eccl. ab Apostolorum Principe Petro erectam, a quo tempore absoluuntur 490. & inchoatur 491.* quo vertitur annus Domini 536.

Deinde illud, *Epiphanius si quidem vigesimo Regia urbis Episcopo via functo, numerans a Metrophane praedecessore Alexadri, qui uixit tempore Constantini, ab ipso enim usque ad Epiphanium, de mortis hereticis, & schismaticis, totidem numerantur. eius Ecclesie Episcopi, vt planè appareat, Nicephori catalogum CP. nōrum Antistitum a Stachi, ut ait, ab Andrea Apostolo ordinato, inchoatum; his temporibus prossus ignotum fuisse.*

Tertio, quod ait, *Agapetus vero Papa, Vas Catholicum, Euangelij tuba, praece iustitia, Sacra altaris, sedisque velamina sacrilegi Anthonii inficta flabibus, suis Catholicis precibus eluit, quæ verba citantur a Gratiano ad probandum antiquum Ecclesiæ ritum quo ostenderet Catholicam Ecclesiam semper exhorruisse, qua sunt hereticorum, nō omnia utenilia, & eccl[esi]as hereticorum..*

Antiquus
vñs expian
di Catholici
c[on]cubus
omnia vten
filia, & ec
clesias her
ticorum..

a de Conf.
dist. 1.c.23.

Ad extreum narrat de morte, & celeberrimo eius funere. Non prætermittendū videtur, quod narratur a Sophronio in Prato spirit. nec certo anno ascribi potest, auditū ab Abate Theodoro Romano, quod est huiusmodi. Erat prope Romanum Episcopus magnæ uirtutis, & meriti quem sibi delatum, quod in vase sanctificato manducaret, summus P[otes]t[us] Agapetus, adductum, misit in carcerem, Cui Pontifici, post tres dies, illucceps Dominico die, apparuit in somnis, tertio, quidam, dicens ei, Hac die Dominicā nec tu offeras salutarem Hostiam, neq[ue] alius Episcoporum, qui sunt in urbe ista, nisi solus Episcopus, quem habes in carcere inclusum; illum enim hodie offerre volo. Euocatum interrogat Papa, nec aliud extorquet, quam, peccator sum. hodie, ait Papa, tu offerre debes. Cum ergo celebraret, Papa prop[ter]e astante, Diaconis altare circumstantibus antequam concluderet oblationis orationem secundo, tertio, ac quarto eandem repetens, & cunctis eam moram moleste ferentibus, accidente Pontifice, & more causam percontante, respondit Episcopus, ignosce mihi pater sancte. Quia nondum uidi iuxta consuetudinem Sancti Spiritus descensum, idcirco non terminauit orationem; & rogans remoueri ab altari Diaconum cum flabello, eo amoto, continuo vedit Episcopus, & Papa Sancti Spiritus aduentum, sed & velum; quod altari super impositū erat, ultro sublatum est, texitque Papam, & Episcopum & Diaconos omnes qui sancto altari astabant, quasi per tres horas. Tunc venerandus Agapetus, agnita sanctitate Episcopi, & perspecto miraculo, quamque falsam columnam perpessus esset, cognoscens, quod illum ita vexauerat, tristis effectus, statuit non iam amplius per surreptionem quidquam agere, sed cum maturo, consideratoque iudicio, & magna lōganimitate procedere, haec tenus ibi.

At hic finis esto historie rerum gestarum sanctissimi Agapeti Roman. P[otes]t. cui haud scio at similis alius inueniri possit, qui adeo breui temporis spatio, Ecclesiæ Catholicae præsidens, talia, tantaque perficerit, cuiusque æquè apud Occidentales, atq[ue] Orientales sint amplissima concilamata præconia.

Post sanctissimi Agapeti decepsum, Legati Sed. Apostolicæ qui adhuc CP. li erant, quosque decedens Agapetus, nulla imminutos potestate, reliquit, ad stabilienda ab Agapeto constituta, & obligandos suis ipsorum verbis etiam Orientales Episcopos cōfiliūm ineunt, adducto etram in suam sententiam Menna Episcopo CP. nō quem Vicarium suum Agapetus constituerat, conuocandi quanto citius CP. li Concilium. Horum igitur opere atque labore 2. Maij celebrari cæpta est Synodus, cuius extant Acta

A recitata in Concilio Ierosolymitano, hoc item anno die 19. Sept. habito. Actione prima lecti libelli iam ante oblati Agapeto, & Iustiniano Imperatori de procul expellendis haereticis, & post destinati tres Metropolitan i ad conquirendum Anthimum & in uitandum ad poenitentiam, & Aet. 2. 3. & 4. missi secundo ac tertio qui diligenter peruestigatum, cum non reperissent, publica proclamatione vocatum, nec comparentem, recitata prius sanctissimi Agapeti in eum sententia, ipsius etiam Mennæ sententia damnant, cum acclamationibus Episcoporum, Clericorum, & Monachorum, cui Mennas, & alij Episcopi Synodi subscripterunt.

B V. Deinceps ultima Actione (quam tamen Synodus Ierosolymitana nouam Synodus appellat) lectis libellis Monachorum aduersus Seuerum, Petrum, & Zoaram, & Rescriptis Hormisdæ Papæ ad Epiphanium, & alios de ipsis, sententia a Mena in eos pronunciata est, & ab vniuersa Synodo. Cuius Synodi Acta cum litteris misit Mennas ad Petrum Ierosolymit. & forte etiam ad Ephrem Antiochenum, sed non extant.

C In ea epistola ad Petrum Ierosolym. Episcopum meminit de Eusebio, quodam presbytero, de quo & Iustinianus in lege speciali scripta ad eundem Petrum Ierosol. Episcopum, de alienandis domibus Ecclesiz Ierosolymit. ob peculiares quasdam causas, cuius pauca verba placet adscribere, de frequentissimo accessu ex toto orbe Christiano 40. ad loca sancta Omnibus enim est hominibus manifestum hoc, sanctissimam Resurrectionem, eos, qui ex omni orbe eo confluunt (quorum multitudinem infinitum est dicere) & suscipere, & alere, & facere sumptus immensos, & inferatos, his, qui illic coactuatis sunt, sufficientes, secundum operationem miraculorum magni Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi (qui multitudinem ineffabilem ex paucis ensuit panibus) in dies suscipientes. Ita que ipsi, & redditus esse oportet plurimos, & occasiones pias, secundum quas futura sit possibilis constitui ut multitudini auxiliaret tanta. Nouimus autem quatenus secundum præsens, Eusebius Deo amansissimus presbyter, & Cymeliarches eius, quæ secundum regiam hanc urbem est sanctissima Ecclesia profectus. in præfata Ierosolymorum Civitatè, & honestos suos, & Deo amabiles etiam nunc indicans mores (per quos multis, & maximis, & iustis augmentis sanctæ Ecclesiz auxit redditum) potuit trecentis octoginta libris auri comparare redditum triginta paulo minus auri librarium, &c.

D Iustinianus cognitis, quæ in Synodo Acta essent consentientia ijs, quæ haud pridem ab Agapeto Rom. Pöt. acta essent, intelligensq. nullam reliquā spem vt Anthimus suū emendaret errorem, eadem religione, qua semper eniuit pro munimento eorum, quæ a Patribus sancta essent, sanctionem contra eosdem damnatos haereticos scripsit hoc anno 8. Id. Aug. quæ est Nouell. 42. in qua quod appellat Mennam vniuersalem Patriarcham, oportet eum intellexisse Episcoporum ipsi subditorum in Oriente; nam aliqui Iustinianus saepius fatetur Vniuersalem esse Röm. Pöt. & CP. num illi subesse, sed in edit. huius sanctionis in 2. Tomo Concil. abest nomen Vniuersalis.

E Petrus Ierosolym. Episcopus acceptis Actis Synodi CP. ne Synodum & ipse congregat, & similiem fert sententiam in eosdem haereticos. Seuerus haud diu post fuit superetes, præsenti, & futura vita priuatus, quod quidem seruo suo ostendit Deus ad curandum hominem in errorem lapsum. Prato spirit. c. 26.

F Theodosio Episcopo Alexandrino haeretico in exilium missò, ibique mortuo, cum sed ann. vnum & menses quatuor, Paulus vnius de Monachis Tabennensis, qui spretus ab aliquibus suis Monachis CP. l. 10. venerat causam suam aeternis apud Imperatorem, diuinò natu; per Pelagium Apocrisarium, meruit, Orthodoxus cum esset, fieri Episcopus Alexandrinus. Ex Liberato cap. 20. Breu.

G Interim in Africa milites Ariani deficiunt, Carthaginem diripiunt, oppida & agros depopulantur, vt necesse fuerit Syracusis aduocare Belisarium, quo ad bellum Gothicum reuocato, Germanus in Africā mittitur. Procop. latius lib. 2. Belli Vuand.

H Roma audita morte Agapeti Papæ, Theodosius Rex per vim, & metum intrudit Siluerium Campanum, Subdiaconum Hormisdæ Papæ filium (ex legitimo matrimonio ante susceptum) in quem Romanus Clerus, ob pacem, & vitandum Schisma, subscriptis & probat Pontificem, antea improbatum, de die & mense non facile est definire. Ex Anastasio. Liberatus, qui tum Breuiarium Historiæ scribebat, de vi illata Clero,

ob intrusionem Siluerij, nihil. *Angustia uero, inquit idem Liberatus vocans Vigilium Agapeti Diaconum, proficeri sibi secreto ab eo flagitauit, ut si Papa fieret tolleret Synodus, & scriberet Theodosio, Anthimo, & Seuero, & per Epistola suam eorum firmaret fidem, promittens dari ei praeceptum ad Belisarium, ut Papa ordinaretur; & dari centenaria septem, libenter ergo suscepit Vigilium promissum eius, amore Episcopatus, & auri, & facta professione Romanam projectus est, ubi ueniens inuenit Siluerium Papam ordinatum, Quin & Rauenna (an potius Neapoli, nam vix 5. anno belli Gothici potitus est ea Belisarius) reperit Belisarium in eadem urbe sedentem etiamque obtinente.*

Hoc anno 22. Childeberti Francorum Regis celebrata est in Gallijs SECUNDVS SYNODVS AVRELIANENSIS triginta Episcoporum, in quibus plures sanctitate celebres, Gallus Aruernensis, Eleutherius Antisiodorensis, Lauto Constantiensis Paternus Abricensis, de quibus in Martyrolog. certis diebus. Interfuit & Iniuriosus, magni nominis, Episcopus Turonensis. Extant Can. 22. inter quos 14. de oblationibus defunctorum. *Oblationes defunctorum, qui in aliquo crimen fuerint interempti, recipi debere censamus, si tamen non ipsi sibi mortem probentur proprijs militis intulisse.*

Greg. lib.
10. c. 31.

A

B

C

D

E

VENETIIS, MDCI.

Apud Georgium Variscum, & Ioannem Antonium Franzinum,
& Heredes Hieronymi Franzini.

PRAELEGE LECTOR NE HAEREAS.

P Ag. litt. lin. mendum emendatio		mendum	emendatio
2 c 2 puerili	puerili	37 b 5 cui	qui
3 c 10 iniecat	inierat	39 e b annalium	annalium
7 c 3 Loagino	Longino	41 e 3 & Cōc. Carthagi	& Conc. Carthag.
9 c 6 Epinius	Epiphanius	nense secundo	secundum.
10 Damatum	Damasum	42 e 9 Achacium	Acaciuna
10 c 7 A Galilæ	A Galilæa	44 c 1. qui erant vnum	qui erat vnum
11 e 1 vnguenlo	vnguento	e 10 ad usurpatum	id usurpatum
12 a 10 obiecti	obiectio	45 d 1 exprobare	exprobate
c 5 de qua	de quo	9 Philippi	Philippis
8 probr	probe	e 8 iudice	iudicio
11 ferir	teria	55 c 7 Acta Lini, noīe	Acta, Lini nomine
d 7 comedendom	comedendum	57 b 7 transanna .	transannana
exili	exili	c 7 se ipsos	se ipsas
13 d 1 instituta	instituta	e 4 fuit incognita;	fuit incognita.
e 8 ineffaq;li	ineffabili	58 c 3 in octauio	in Octauio
14 a 1 quam	quod	67 b 2 anima	animum
b 4 Episupo	Episcopo	64 c 7 Clemens	Clementis
15 a 9 quod famoso la-	vt famoso latroni.	65 a 7 nemine	nunime
tronii	Plaut° certe Muffel	74 c 8 venit antiq. num-	venit. antiq. num-
b 6 Plaut° certe Mu-	laria' de quatuor	mus	mus.
stellaria satis indicat	satis indicat	76 e 6 more	mox
c 5 oblatom	oblatum	80 b 7 Phthisi	Phthisi
d 5 crucifragium	crurifragium	83 a 3 quidquām mali	quidquām mali pa-
16 a 4 surrexerunt	surrexerunt	posse	ti posse
7 impenetrante	imperante	86 d 10 M. Aur. L. & Ve-	M. Aur. & L. Veri
c 9 quodam illæsa	quodam, illæsa	ri Impp.	Impp.
d 5 vniuersim	vniuersum	.90 h 11 opulenta	opulentia
17 c 7 percueris	perficiens	92 d 5 Antolycum	Autolycum
18 c 7 Cpoſtolic	Apostolic	94 d 10 qu	qua
18 c 10 vltimis	vltimus	10; c 4 illis assentiētibus	illis assentientia
18 d 3 Christus	Christus	8 Santa	Sancta
16 d 4 defouerunt	Defiterunt	107 a 3 Christiano & la-	Christiano la
18 e 5 norariis	notarijs	ete	ete
20 c 3 expiratione	expiatione	117 e 1 ab alijs	ab alijs
20 c 7 typice	typice	129 Christi annus 252. Fabiani 14. [Phi-	
20 d 1 Sancti effent	Sancti non effet	lippi 7. 253. fedes vacat. Decij 1.	
21 d 4 epistola	Epistola ad	sic deinceps corrigendum vsque ad pa-	
23 a 8 præſtiterit	presbyteris	ginam 137.	
23 a 8 Episcopas	Episcopus	130 a 4 certum.	ceterum
24 a 5 ietusalem	Ierusalem	137 d 3 His Gregorius	Hic Gregorius
26 e 8 elegens	elicens	138 b 6 Apologiam	Apologias.
30 c 7 per obſeuram	per obſcuram	141 d 9 ſentiffe	ſenſiſe
30 c 8 douum	douum	143 a 10 eſt ad Fortuna-	& ad Fortunatum
32 c 9 ſtuctochium	Eustochium.	tum	
33 c 9 Virano	Verano	145 e 8 præſentiae	præſentia
34 e 3 ſecum aſſumit, cir-	ſecum aſſumens cir-	152 a 3 illi Optatus.	illi Ruf°, cui Grat°
cumcidit	cumcidit	154 a 11 ſtare post cathe-	ſtare post cathe-
7 Phytoniſtam	Pythoniſſam	cumenos etiam il-	cumenos, vsque ad
35 a 1 præ ciuū timore	præ ciuū timore	lincegredi	illinc egredi.
3 quæſumus.	quæſuimua		† nec

Pag. litt. lin. mendum emendatio
 160 b 5 nec vtilem transmigratorem
 migrationem grationem
 161 b ii quæ in breuiter pa quæ breuiter in pa
 negyrico negyrico
 c i cuentui eventu
 praticæ piraticæ
 165 b 7 Maximino A.S. Maximiano A. S.
 168 d 8 admouent admouent
 169 b 1 decernitur in Se- referendū est in mar
 natu perteccutio ginem.
 c 8 ex ordīis Martyrū ex actis Martyrum,
 ordinem exequa- ordine exequamur .
 mur.
 170 d 8 MM SS. CC. eius Mattyrum eius tem
 temporis poris
 9 in Gallis in Gallijs
 171 d 11 in certamine in certamina
 172 b 1 Impp. audierunt Impp. vtaudierunt
 d Indum Indem
 e 3 talos perforantur talos perforatur
 174 24 qua quæ
 176 c 10 tertio a Cypriano. tertium
 180 in superiori marg. 288 305.
 Caj Papæ 5. Marcelli Papæ 1.2.
 Dioclet. & Max. Constantij & Gale
 Impp. 5. rij 2.
 189 i superiori marg. 302. 311.
 Marc. Papæ 6. Eusebij 3.
 Diocl. & Max. 19. Constantini 6.
 190 Cōstantini Imp. 5. Constantini Imp. 6.
 191 Constant. Imp. 5. Constant. Imp. 7.
 c Constant. Imp. 5. Constant. Imp. 7.
 192 Euthy. Pap. 7. Melch'ad. Pap. 2.
 Probi Imp. 5. Constant. Imp. 7.
 193 c 12 Iugu Iugo
 194 Melchiac. Pap. 7. Melchiad. 2. Con
 Cōstant. Imp. 3. stant. Imp. 7.
 b 7 habetur habentur
 195 a 8 sacrinam sarcinam
 d 3 peruvicatiam peruvicaciam
 196 d 7 euictione euictione
 197 b marg. te hori Episco & testimonijs Epi
 porum icoporum
 199 e marg. Cicinius Licinius
 200 e 9 post collatione post collationem
 106 a superiori marg. p 202. 203.
 201 c 6 puniri debere puniri debere
 i 1 viginti viginti tres
 202 a entyclicæ encyclicæ
 en, cyclicas encyclicas
 203 e 9 harispicibus haruspicioibus
 204 b marg. cap. Theod. Cod. Theod.
 e marg. de re script. de raptoribus

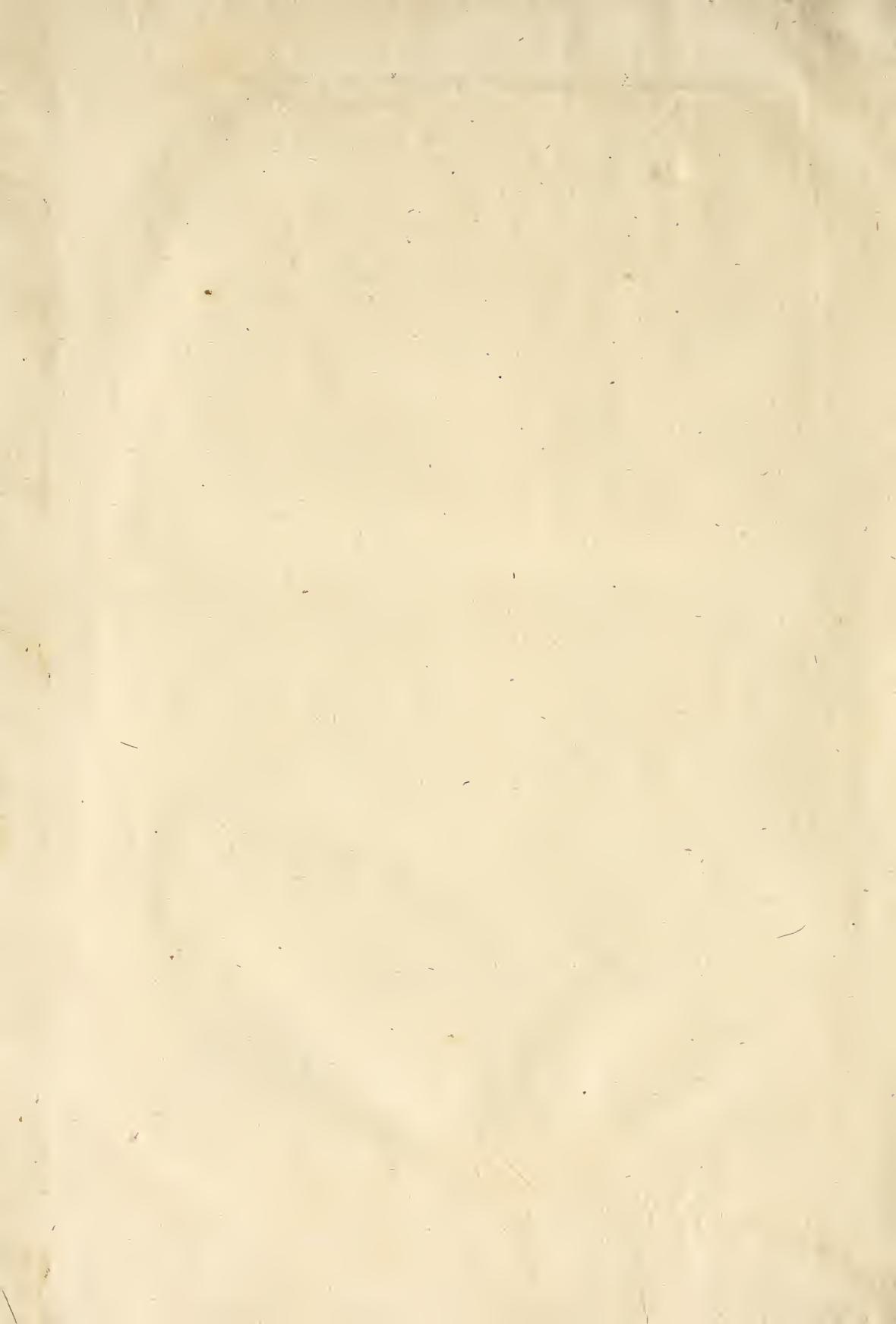
Pag. litt. lin. mendum emendatio
 205 b 6 Ruptiani Rupitani
 206 b 6 filios prostituisse filias prostituisse
 207 a Christi annus 328 234.
 b 10 vt (volebant eius (vt volebat eius ver
 verba ba)
 d 10 ij, quæ typis excu- ij, quæ typis excusa
 fa sunt. fuit
 209 b 8 Farcissis fauissis
 210 a 1 Capitoliam Capitolium
 obsecratam obsecratam.
 216 a Christi annus 252 225
 217 b 2 Cyzzenus Cyzicenii
 219 d 3 eiusdem ecclæsia eidem ecclæsiae
 220 b 1 Marmanicæ Marmarice
 222 a 6 Socrate Theodore Socrates, Theodore
 reto tus
 226 b 6 Euseb. 4. titæ c. 16. (Euseb. 4. vite, c. 16.)
 Sapore Sapore
 e 3 (sed quod dubita- sed (quod dubitatio
 nē affert an hic nem affert an hic
 fuerit) fuerit)
 231 b 3 Hinc autem po- Hic autem ponitur.
 ntitur.
 4 Murgille Murgillo
 e 1 Ischiam Ischyram
 233 a 11 (Idem id Athana- Idem Athanasius.
 sius
 234 a 2 tanq; tanquam
 b 12 Idolatram Idolatram
 235 a 4 Const. cōstantino cōsare 4.
 236 c 3 li 12 de Annon. leg. 11. de Annon.
 240 c 8 Apolog. 9. Apolog. 2.
 244 b 3 examinatio exanimatio
 d 9 Prigium Phrygium
 247 b 9 & felicitatem vt felicitatem
 12 in miraculis cele- miraculis celebres
 bres
 e 4 S. Euartius S. Euortius
 251 b 5 Inlum Papam Iulium Papam
 d 6 eita morte cito morte
 252 b 7 Amyanus Ancyranus
 10 Philozenum Philoxenus
 259 b 11 Marcina Macrina
 260 e 5 sed ad te se ad te
 283 e 4 Coræ in Latio. Cere in Latio
 284 b 7 Arcë Arce
 286 b māg. Iminense Ariminense
 288 d 7 audieret auderent
 290 c 7 Macidonianæ Macedonianæ
 293 a 10 enchylæta Enthusiastæ
 i 1 Areтика Alcetica.
 298 c 8 pro Nilerō p. o' Mileto
 302 d 12 ḡt̄or̄ Gallico-

Pag. litt. lin. mendum	emendatio	Pag. litt. lin. mendum	emendatio
a 7 Gallicorum	Gallicanorum	450 d 11 persecutionis	prosecutionis
311 d 1 Basiliſſam	Basilinam	468 cautam	tantam
9 at vere	vt vere	487 b ad Episcopis	ab Episcopis
12 Basiliū	Basilius	497 a 6 Arelatēſi Episco-	Arelatenſis Episco-
312 a 11 ep. 62.	ep. 62. consolatur.	pi	pi.
313 a 9 Episcopis	Episcopus	498 b 4 quod ergo extat Chtonicō, quod ex-	
10 Quod non Catho	quod catholici	est mutilum & de-	
lici		curtatum	est igitur mu-
314 d 5 Elearcho	Clearcho	499 a 6 Ascuricensis	tilū & decurtatū.
6 Imp. infestos fuis-	Imp. infestos fuis-	Conſilium	Aſturicensis
fe	fe	Flauinianum	Conſilium
315 d 11 TIANENSI	Tyanensi	500 d 1 Flauinianum	Flauinianum
317 marg. superiori, Va-		501 a 1 Ius tibi Ro. Pont.	Ius ſibi Rom. Pont.
lentin. & Valentis		vſurpet	
Imp. 5	3	504 a Marciani Imp. 1. Valentia. 26. Mar-	
341 a 7 Pentius	Pontius	cianī 1. Imp.	
10 Ingante	infigante	510 b huius cuius rece-	huius recepti
342 e 3 commentitius	commentitius	pti	
385 a 11 Lugdunis	Lugduni	522 b 6 Aspare	Aspari
359 c 1 confecta	confectata	524 c Flacitheus & filij.	Flacitheus & filius
363 a 3 Valtiniani	Valentiniani	525 d 9 Ad S. Mametum	ad S. Mamercum
364 b 6 Ipſe	Ipſi	e 13 S. Patientes	ad S. Patientis
369 d 12 Gallianam	Galliarum	526 a 5 Geratimias	Geratimus
271 e 2 fecijs	focij	532 a 8 Ciptychys	Dipychis
374 a 7 tributuum	tributum	533 a 3 vt certe deperdita	aut certe deperdita
376 c 5 eos	eorum	536 d 2 S. Mamerti	S. Mamerci
378 b 5 Andrahius	Andraghius	538 e 2 Zordanus	Iordanus
379 c 6 Reipublica	Reipublicæ	539 d 9 Clotildem	Crotildem
381 e 1 Lauſiacis	Lauſiacis	548 e 1 Theodorico	Clodoueo
389 d quantunque	quantum queo	550 b 11 per vxorem	per vxorem fratris
396 d 5 in fine	in fide		Anastasij ipſi of-
418 c 8 Pétadię Saluinę, Pentadię, Proculę,	Saluinę viduarū		fert Anastasio.
viduarum		551 e 2 fe non Seuero	Seuero fe non com-
422 c 2 ipsam concilij le-	ipsam concilij Car-	communicare	municare
gationem	thagin. legationē	556 d 6 iam disſellum	iam disſellum
426 c 6 Synetij	Syneſij	559 a Anastasij Imp. 28.	Iustini Imp. 1.
marg. videntes	violantes.	566 c 6 quenquam	quenquam
439 c 4 animam amittere	animam emittere	d 7 Nestoriani ſui	Nestorianiſmi
11 Anthiopomorphi	Anthiopomorphi-	541 c arcta	arcta
tas	tas	533 a 2 Greg. Furoneus	Greg. Turonens.
457. sequitur falſo 484. cum debeat eſſe 458.		578 e 7 Polyeucto	Polyeucto
		588 e 5 totique clafſide	totiq; clafſi de more

Alia ipſe Lector animaduertes.

8

vault

